

T.C.
BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ BİLİM DALI

**BALIKESİRLİ RÂSİH AHMED BEY-BÜLGATÜ'L-AHBÂB (METİN-DİL
İNCELEMESİ-SÖZLÜK)**
(Doktora Tezi)

Selim ÖNLER

BURSA 2021

T.C.

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

TÜRK DİLİ BİLİM DALI

**BALIKESİRLİ RÂSİH AHMED BEY-BÜLGATÜ'L-AHBÂB (METİN-DİL
İNCELEMESİ-SÖZLÜK)**

(Doktora Tezi)

Selim ÖNLER

Danışman:

Prof. Dr. Hatice ŞAHİN

BURSA 2021

ÖZET

Yazar Adı ve Soyadı : Selim ÖNLER
Üniversite : Bursa Uludağ Üniversitesi
Enstitüsü : Sosyal Bilimler Enstitüsü
Anabilim/Anasanat Dalı: Türk Dili ve Edebiyatı
Bilim/Sanat Dalı : Türk Dili
Tezin Niteliği : Doktora Tezi
Sayfa Sayısı : XI+1239
Mezuniyet Tarihi : ...../...../20....
Tez Danışmanı : Prof. Dr. Hatice ŞAHİN

Balıkesirli Râsih Ahmed Bey-Bülgatü'l-Ahbâb (Metin-Dil İncelemesi-Sözlük)

17. yüzyılda Balıkesir'de doğan Râsih Ahmed Bey, Balıkesir'in önemli ailelerinden birine mensup olması dolayısıyla Ahmed Bey adıyla, dönemin eserlerinde ise Râsih adıyla anılmıştır. Eserinde verdiği sarayın teşkilat yapılanmasına dair bilgilerden şairin sarayda bulunduğu ve devlet hizmetinde görev aldığı anlaşılmaktadır. Ölüm yeri ile ilgili kimi kaynaklarda tezkirelere dayanarak Tekirdağ denmektedir; ancak mezarı Balıkesir'de Zağanos Paşa aile mezarlığındadır.

Tezkirelerde Sofyalı Râsih'le sık sık karıştırılan Râsih, üstine redifli gazeliyle meşhur olmuş, bu ünü günümüze kadar ulaştırmıştır. Çalışmamızın konusunu oluşturan Bülgatü'l-Ahbâb, mensur ve yer yer manzum tarzda yazılmış, çok çeşitli konulardan bahseden telif bir eserdir. 18. yüzyılın ilk yarısında yazıldığını tahmin ettiğimiz eser saray teşkilatı, Osmanlı tebaası, adabımuaşeret, yeme-içme adabı, konuşma adabı, halk hikâyeleri, halk inanışları, efsaneler, korku hikâyeleri (cin, cadı, Karakoncolos, Çarşamba Karısı, vampir vs.), dini ayinler, şarap yapımı, tütün, Anadolu ağızlarından örnekler, ev eğlenceleri gibi çok çeşitli konuların anlatıldığı bir eserdir. Metinde geçen gerek Râsih'e ait gerekse başka şairlere ait beyitler, bu esere aynı zamanda bir mecmua özelliği de kazandırmaktadır.

Bülgatü'l-Ahbâb'ın mevcut nüshaları arasında müstensih hataları bakımından en okunabilir nüsha olması dolayısıyla İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY01491 numarada kayıtlı olan eser seçilmiştir. Kimi yerlerde yanlışlıkları gidermek için IUNEK TY3284 nüshasına başvurulmuştur. Metnin çeviri yazısı yapıldıktan sonra dil özellikleri verilmiş, sözlük-dizini ve özel adlar dizini oluşturulmuştur.

Anahtar Sözcükler:

Balıkesirli Râsih, Bülgatü'l-Ahbâb, Osmanlı Türkçesi, Türk dili, tarihsel Türk dili, Osmanlı nesri, üstine, el yazması

ABSTRACT

Name and Surname	: Selim ÖNLER
University	: Bursa Uludag University
Institution	: Social Science Institution
Field	: Turkish Language and Literature
Branch	: Turkish Language
Degree Awarded	: Doctorate
Page Number	: XI+1239
Degree Date	: ...../...../20....
Supervisor	: Prof. Dr. Hatice ŞAHİN

Balıkesirli Râsih Ahmed Bey-Bülgatü'l-Ahbâb (Text-Language Examination-Dictionary)

Born in Balıkesir in the 17th century, Râsih Ahmed Bey was called Ahmed Bey because he was a member of one of the important families of Balıkesir, and was referred to as Râsih in the works of the period. From the information about the organizational structure of the palace he gave in his work, it is understood that the poet was in the palace and served in the state service. It is said that the place of death is Tekirdağ based on some sources and memorandums; however, his grave is in the Zağanos Pasha family cemetery in Balıkesir. Râsih, who is often confused with Râsih of Sofia in Tezkires, became famous for his "Üstüne" redif ghazal, and this fame has reached today. Bülgatü'l-Ahbâb, which is the subject of our study, is a copyrighted work written in prose and occasionally in verse style, which mentions a wide variety of subjects. The work, which we guess written in the first half of the 18th century, includes various subjects such as the palace organization, Ottoman subjects, manners, eating and drinking manners, speaking manners, folk tales, folk beliefs, legends, horror stories (genie, witch, Kallikantzaros, Wednesday Woman, vampire, etc.), religious rites, winemaking, tobacco, Anatolian dialects, and house entertainments. The couplets of Râsih and other poets in the text also give this work a magazine feature.

Since it is the most readable copy among the existing copies of Bülgatü'l-Ahbâb in terms of copyist errors, the work registered at Istanbul University Rare Works Library as number TY01491 was selected. In some places, IUNEK TY3284 copy was applied to correct the mistakes. After transcription the text, language features were given, dictionary-index and custom names index was created.

Key Words:

Balıkesirli Râsih, Bülgatü'l-Ahbab, Ottoman Turkish, Turkish language, historical Turkish language, Ottoman prose, üstine, manuscript

ÖN SÖZ

Çalışmanın konusunu oluşturan Bülğatü'l-Ahbâb, Balıkesirli Râsih Ahmed Bey tarafından yazılmış mensur ve yer yer manzum tarzda bir eserdir. Eserin yazılış tarihi hakkında bir bilgimiz olmamakla beraber, 18. yüzyılın ilk yarısında yazıldığını tahmin etmekteyiz. Eser 163 yaprak, 25 satır ve 27 bölümden oluşmakta ve görgü kurallarından tarihsel olaylara kadar oldukça çeşitli konulardan bahsetmektedir.

Asıl nüshasını tespit edemediğimiz eserin İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY01491 numarada kayıtlı nüshası, çalışma metni olarak seçilmiştir. İlk bölümde metnin çeviri yazısı yapılmış, ikinci bölümde eserin dil incelemesi verilmiş, üçüncü bölümde ise eserin sözlük-dizini hazırlanmıştır. Üçüncü bölümün sonunda ayrıca özel adlar dizini verilmiştir.

Anadolu'da kaleme alınmış olan bu eser, kendi çağının ve kendinden önceki çağların anlayışını, yaşayışını, inanışlarını farklı açılardan sunmaktadır. Bu açıdan, bu çalışmayı Türklük bilimi araştırmacılarının faydasına sunmaktan mutluluk duyarız.

Tezimin her aşamasıyla yakından ilgilenen, vaktini ve sabrını benden esirgemeyen danışmanım Prof. Dr. Hatice ŞAHİN'e en içten duygularıyla teşekkür ederim. Değerli vakitleri ve eleştirileri için Prof. Dr. Kerime ÜSTÜNOVA'ya, Prof. Dr. Erdoğan Boz'a, Prof. Dr. Şaban Doğan'a ve Prof. Dr. Hasan Basri ÖCALAN'a teşekkür ederim. Tezimin son halini gözden geçirmemde yardımcı olan kardeşim Seyran Begüm ÖNLER'e teşekkür ederim. Her kararında yanımda olup desteklerini benden esirgemedikleri için annem Ayşen ÖNLER'e ve babam Prof. Dr. Zafer ÖNLER'e teşekkürlerimi sunarım.

2021

Selim ÖNLER

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
TEZ ONAY SAYFASI.....	ii
ÖZET.....	vi
ABSTRACT.....	vii
ÖN SÖZ	viii
İÇİNDEKİLER.....	ix
KISALTMALAR	xi
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1. METİN.....	13

İKİNCİ BÖLÜM

2. DİL İNCELEMESİ.....	264
2.1. Ses Bilgisi.....	264
2.1.1. Önlük-Artlık Uyumu.....	264
2.1.2. Dudak Uyumu.....	265
2.1.3. Ötümlüleşme.....	267
2.1.4. Sızıcılaşma.....	267
2.1.5. Ünlü Daralması.....	268
2.1.6. Dudaksıllaşma.....	268
2.1.7. Ses Düşmesi.....	268
2.1.8. Nöbetleşme.....	268
2.2. Biçim Bilgisi.....	269
2.2.1. Adlar.....	269
2.2.1.1. İyelik Çekimi.....	269
2.2.1.2. Durum Ekleri.....	270
2.2.1.3. Bildirme Eki.....	270
2.2.1.4. Zamirler.....	270
2.2.1.5. Çokluk.....	271
2.2.1.6. Derecelendirme.....	272
2.2.1.7. İlgeçler.....	272
2.2.1.8. Bağlaçlar.....	273

2.2.2. Eylemler.....	274
2.2.2.1. Eylem Çekimi.....	274
2.2.2.2. Tasvirî Eylemler.....	277
2.2.2.3. Eylemsiler.....	277
2.2.2.4. Çatı Ekleri.....	279
2.2.2.5. Ek Eylem.....	279
2.2.2.6. Yardımcı Eylem.....	280
2.3. Söz Varlığı.....	280
2.3.1. Başka Ağızlara Ait Veriler.....	280
2.3.2. Darbimeseller.....	281
2.3.3. Söz Gölgesi.....	282
2.3.4. Tekerlemeler, Değişler.....	282
2.4. Sonuç.....	283

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. SÖZLÜK.....	285
4. ÖZEL ADLAR DİZİNİ.....	1215
SONUÇ	1234
KAYNAKLAR.....	1236
ÖZGEÇMİŞ.....	1241

KISALTMALAR

Ar. Arapça

bk. bakınız

Bulg. Bulgarca

Erm. Ermenice

Far. Farsça

Fr. Fransızca

Gür. Gürcüce

Hint. Hintçe

IUNEK İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi

krş. karşılaştırınız

Mac. Macarca

Moğ. Moğolca

Srp. Sırpça

Tür. Türkçe

UUB Uppsala Universitets Bibliotek

Yun. Yunanca

GİRİŞ

Bir dilin tarihini anlayabilmek, söz varlığını ortaya koyabilmek o dilde yazılmış çeşitli konulardaki eserlerin çalışılması, söz varlığının ve dil özelliklerinin açığa çıkarılması ve işlenmesiyle mümkündür. Türkoloji alanındaki metin çalışmalarının önemli bir kısmını manzum eserler oluşturmaktadır. Mensur eserler üstüne yapılan metin çalışmalarının sayısı son dönemde gözle görülür bir artış kaydetmiştir. Bunların çoğunluğunu dini, tıbbi ve tarihi metinler oluşturmaktadır. Bu tür metinler, özellikle manzum eserlere kıyasla daha anlaşılır olmalarından dolayı, Türkçenin söz varlığı açısından büyük önem arz etmektedir.

Moğol akınlarının etkisiyle 11. yüzyılda Horasan ve Anadolu'ya başlayan Oğuz göçlerinin sonucu olarak, Anadolu Türklerinin büyük bir çoğunluğunu Oğuzlar oluşturmaktaydı. Beraberlerinde Anadolu'ya kendi edebi geleneklerini de getirmişlerdi. Böylece Anadolu'da temelini Oğuz şivesinin oluşturduğu yeni bir yazı dili oluşmaya başlamıştır. Anadolu Selçuklu Devleti'nin resmi dilinin Farsça; din ve bilim dilinin ise Arapça olması ve savaşlar, karışıklıklar, çekişmeler, Anadolu'ya yapılan Moğol akınları gibi olayların yıkıcı sebepleri Türk yazı dilinin oluşmasını uzunca bir süre sekteye uğratmıştır.

12. ve 13. yüzyıllarda ortaya konan destanlar ve dini eserler, Eski Anadolu Türkçesinin temelini oluşturur niteliktedir¹. Bu dönemde yazılan metinlerin halka nasihatler ve dini bilgiler vermek gibi amaçlar gütmelerinden dolayı, Klasik Osmanlı Türkçesinin aksine, konuşma dilinden henüz uzaklaşmamış metinlerdir. Bu eserlerin dillerinde henüz bir standart bulunmamaktadır.

Anadolu'da meydana getirilen, “olğa bolğa” denen, karışık dilli eserler görülmektedir. Bu metinler ile ilgili görüşlerden bazıları 12. yüzyılın sonlarından itibaren baskılar ve sıkıntılar nedeniyle Orta Asya'dan Anadolu'ya göçen Türk ve İran asıllı bilgin ve şairlerin Oğuzcayı pürüzsüz şekilde konuşamaması, bu topluluklar arasında ağız ayrılıkları olması gibi etkenlerden ötürü yazılan eserlerde Doğu ve Batı

---

¹ Ahmed Fakih'in Çarhnamesi, Kitabı Evsaf-ı Mesacidü's-Şerife, Hoca Dehhani'nin manzumeleri, Şeyyad Hamza'nın Yusuf ve Zeliha'sı, Mevlana ve Sultan Veled'in Türkçe beyit ve manzumeleri, Yunus Emre'nin Divan'ı ve Risaletü'n-Nushiyye'si, Aşık Paşa'nın Garibnamesi, Hoca Mesud'un Süheyl ü Nevbahar'ı bu dönemi eserlerdendir.

Türkçesi özellikleri bir arada olmuş, bu durum da karışık dilli eserler olarak tabir edilen eserlerin ortaya çıkmasına yol açmıştır şeklindedir².

13. yüzyıldaki Moğol akınları, siyasi ve ekonomik, maddi ve manevi buhranlar, Anadolu Selçuklularının zayıflayarak yıkılması ve Horasan'dan gelen dervişlerin etkisiyle (Dehhani, Aşık Paşa'nın büyükbabası, Osman Gazi'nin ataları) Anadolu'da halk, tasavvuf düşüncesine daha fazla rağbet göstermeye başlamıştır. Bunun bir sonucu olarak geniş kitlelere hitap edebilmek amacı ile dervişler Türkçe eserler vermek zorunda kalmıştır. Anadolu Selçuklularının Moğol etkisiyle zayıflamasından sonra ortaya çıkan aşiret beylikleri kendi dillerinde eserler verilmesini teşvik etmiş, bunun bir sonucu olarak da bu dönemde daha çok Türkçe eser verildiği görülmektedir. Bu beylikler arasında en zengin eserleri veren, hiç kuşkusuz, Osmanlı Beyliği'dir.

15. yüzyıldan itibaren Osmanlı'nın imparatorluklaşma sürecinin bir sonucu olarak İstanbul, Bursa, Edirne gibi illerin kültür merkezleri haline gelmesiyle sarayda Farsça, medreselerde Arapçanın önem kazanması şair ve yazarların bu dillere olan ilgisini artırdı. Şairlerin İran edebiyatına benzer eserler yazmaktaki birbirleriyle yarış ve bu edebiyatı taklit etmeye çalışmaları sonucu İran edebiyatında kullanılan mazmunların ve bu mazmunları oluşturan sözcük ve deyimlerin Türkçeye girmesine sebep olmuştur. Bu durum özellikle 17. yüzyılda yoğunluk kazanmıştır. Üçlü, dörtlü Farsça yapıların yoğunluğundan dolayı kimi eserlerin hangi dilde yazıldığını ilk bakışta anlamak bile zorlaşmıştır. Dil kullanma konusundaki hünerlerini sergilemek isteyen şairlerin kullandıkları bu ağır dilin bir sonucu olarak yazı dili ağırlaşmış, konuşma diliyle arasındaki mesafe iyice açılmaya başlamıştır.

18. yüzyılda yaşanan siyasi ve iktisadi gelişmelerden edebiyat da nasibini almıştır. Şiirlerde atasözleri ve deyimlerin kullanılmasıyla başlayan mahalli tarzın devamı olarak şiire mahalli konular, mekân ve âdetler girmeye başlamıştır.

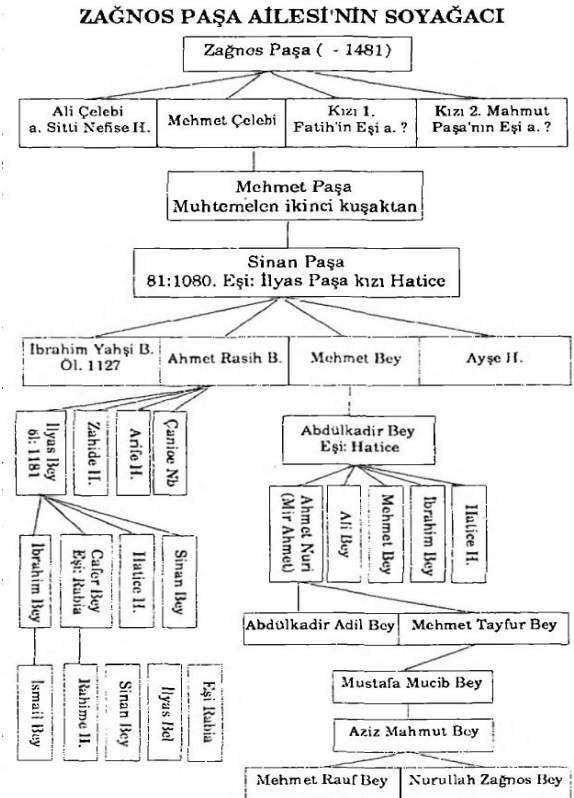
² Konu ile geniş bilgi için bk. Arat, R. R. (1960). "Anadolu Yazı Dilinin Tarihi İnkışafına Dair". V. Türk Tarih Kongresi (Ankara 12-17 Nisan 1956). Ankara: TTK. Yay. 225-232.; Canpolat, M. (1968). Behcetü'l-Ĥadā'ik'in Dili Üzerine. Türk Dili Araştırmaları Yıllığı - Belleten, 15, s.165-175; Tekin, Ş. (1974). 1343 Tarihli Bir Eski Anadolu Türkçesi Metni ve Türk Dili Tarihinde 'Olğa-bolğa' Sorunu. Türk Dili Araştırmaları Yıllığı - Belleten, 21-22 (1973-1974); Korkmaz, Z. (2010). Yine Karışık Dilli Eserler Üzerine. HÜ 3. Uluslararası Türkiyat Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri, C. 2, s. 503-511.

Mahallileşmeyle beraber halk edebiyatına ait nazım şekillerinin, hece ölçüsünün girmeye başlamasıyla edebiyattaki İran etkisi zayıflamaya başlamıştır.

Padişahların şiire olan ilgisiyle beraber şairlere büyük ihsanlarda bulunmasının bir sonucu olarak şairlik, bir meslek halini almıştır. 18. yüzyıl şair sayısı bakımından klasik edebiyatın en zengin dönemidir. Bu yüzyılda manzum eserler kadar mensur eserlerin sayısının da fazlalığı dikkat çekmektedir. Tezimizin konusunu oluşturan Bülğatü'l-Ahbâb'ın yazarı Râsih Ahmed Bey -çalışmanın geri kalanında Râsih olarak anılacaktır- de bu yüzyılın yazar/şairlerindedir. Daha çok *üstine* redifli tek gazeliyle meşhur olan Râsih'in farklı konularda verdiği eserler yeterince ilgi görmemiştir. Râsih'in görgü kurallarından tarihsel olaylara, dilden gündelik hayata, tıptan yeme-içme kültürüne kadar çok farklı alanlar ve konular hakkında yazdığı bu eserinin daha önce çalışılmamış olması, Râsih'in ve Bülğatü'l-Ahbâb'ın edebiyat tarihçilerinin de ilgisinden yeterince nasiplenmemiş olması çalışmak için bu eseri seçmemizde bir etken olmuştur. Mensur ve yer yer manzum tarzda yazılan bu eserin söz varlığının ortaya çıkarılmasıyla 18. yüzyılın siyasi durumu, gündelik hayatı, eğlence anlayışı, yeme-içme kültürü gibi pek çok farklı konunun daha iyi anlaşılacağını ümit ediyoruz.

Balıkesirli Râsih Ahmed Bey

17. yüzyılda Balıkesir'de doğan Râsih hakkındaki bilgilerimizin çoğunluğunu kendi eserleri, Şakir Diclehan ve Muharrem Eren'in çalışmaları oluşturmaktadır. Râsih'in doğum tarihiyle ilgili kesin bir bilgi yoktur. Babası, Zağanos Paşa'nın torunlarından Sinan Paşa, annesi ise IV. Murad tarafından idam ettirilen İlyas Paşa'nın kızı Hatice Hatun'dur (Tahir, 1333:188). Muharrem Eren Zağanos Paşa'nın soy ağacını şu şekilde

vermektedir (Eren, 1994: 48):

Safayî Tezkiresinde ve Bülğatü'l-Ahbâb'da Râsih'le ilgili verilen bilgilerde aynı cümlelere rastlamaktayız:

“nām-ı nāmî ve ism-i girāmîleri Aḥmed olup vilāyet-i Anaṭolî'da Bālîkesre nām ḳaşabadan zāhir ü āşikār ve Râsiḥ Beg dēnmeḳle ūḫret-ūi'ār ḫānedān-ı ma'rifetden bir merd-i nām-dār olup kendi ḫānedānında bir mīr-i 'ālî maḳām olduđı gibi livā-yı suḫanda daḫı bir mīr-i kelām-ı nāzik-ṭabî'at-ı pūr ma'rifet olan zāt-ı sūtüde menḳabetlerindendir” (164a-164b)

Balıkesir'in önemli ailelerinden birine mensup olması dolayısıyla Ahmed Bey, dönemin eserlerinde ise Râsih adıyla anılmıştır. Bursalı Mehmed Tahir Râsih'i “şuh meşreblî ūen ve oynak tabiatlı bir ūair” ūeklinde tanıtır (Tahir, 1333: 188). Hayatı hakkında fazla bilgi sahibi olmadığımız Râsih'in, sarayda yetiūtiđini eserin sonunda müstensih'in verdiđi “ve kendi daḫı fi'l-aūl sarāy-ı ḫümāyūndan ḳıḳma olup” (164a) bilgiden öğreniyoruz. Eserinde verdiđi sarayın teūkilat yapılanmasına dair bilgilerden de ūairin sarayda bulunduđu ve devlet hizmetinde görev aldıđı anlaşılmaktadır. Bahattin Kahraman, Râsih'in uzun süre devlet hizmetinde bulunduktan sonra 1118 (1706) yılında Balıkesir'e döndüğünü ve Zađanos Paūa vakıflarının otuz sekiz yıl boyunca mütevelliliđini yürüttüğünü söylemektedir (Kahraman, 2003: 64).

Yahya Kemal Beyatlı, Râsih'in Rāmî Mehmed Paūa'nın mektupçusu olduđunu söyler (Beyatlı, 1984: 60). Beyatlı'nın bu bilgiye Safayî'den ulaūtıđı anlaşılmaktadır. Mehmed Halid, bu konuda Milli Mecmua dergisinde “Hatta Safāyî yanılarak Rāmî Mehmed Paūa'nın divan kâtipliđi vazifesini ifâ eden Sofyalı Yusuf Râsih'le Balıkesirli Râsih'i karıūtırmıū” demektedir (Halid, 1928: 105).

Râsih, Sofyalı Râsih'le sık sık karıūtırılmaktadır. Bursalı Mehmed Tahir (Tahir, 1333: 188), Yahya Kemal Beyatlı (Beyatlı, 1984: 60) ve İsmail Hakkı Uzunçarūılı (Uzunçarūılı, 1999: 103) Râsih'in Tekirdađ'da öldüğünü söylemektedirler; ancak bahsettikleri Râsih, Balıkesirli Râsih ile sık sık karıūtırılan Sofyalı Râsih'tir. Hatta Uzunçarūılı, Râsih'in ölüm tarihini de 1118 (M. 1706) vermektedir (Uzunçarūılı, 1999:

103). Bülğatü'l-Ahbâb'ın sonunda müstensih tarafından verilen bilgilerde Râsih'in yüz otuz yaşında 1190 (M. 1776/77) yılında öldüğü belirtilmektedir; ancak bu bilgi oldukça abartılıdır. Mezar kitabesinde 1144 (1732) yazmaktadır (Eren, 1994: 51).

Ölüm yeri gibi *üstine* redifli meşhur gazeli de Sofyalı Râsih'e mal edilmektedir. Bu konuyla ilgili Bülğatü'l-Ahbâb'ın sonunda şu şekilde bir açıklama bulunmaktadır:

Rasih'in mezar kitabesi,
Zağanos Paşa Aile Mezarlığı
(Eren 1994:51)

“işbu gâzel-i merķūm bunların zâde-yi tab‘-ı ra‘nâlarından oldığı ma‘lûm-ı cümle-yi şu‘arâ iken ammâ Şafâyi tezkiresinde bundan gâyrı olan Râsih’iñ olmaķ üzere şebt ve taħrîr édüp ve sehv eylemişdür dèyü ħüsn-i ta‘bîr olunmaķdan gâyrı bir ‘ibâret-i dil-pezîr-i münâsib taķrîr olmadı dèyü każî‘ asker Rûm Sâlim Efendi merĥûm tezkiresine işbu ‘ibâret ile taşîr ederler” (164a)

Sofyalı Râsih hakkında bir yüksek lisans tezi hazırlayan Abdullah Bulut, *üstine* redifli gazelin aslında Sofyalı Râsih'e ait olduğunu, diğer tezkirelerin göz ardı edilerek Salim Tezkiresi'nin esas alınmasından kaynaklı bir yanlış anlaşılma olduğunu söylemektedir. Hatta bu gazelin yer aldığı divanın da aslında Sofyalı Râsih'e ait olduğunu, ancak Sâlim Tezkiresi'nin dikkate alınmasından ötürü Balıkesirli Râsih'e mal edildiğini söylemektedir (Bulut, 1998: vi).

Râsih'in bu gazeli öylesine büyük ilgi uyandırmıştır ki Nedim'in Sadr-ı Azam Şehit Ali Paşa için yazdığı kasidesinde iltifatına mazhar olmuştur:

Râsih'in bu matlain tazmîn edip sâkî-i kilik

Nukl sundu çektiğim sahbâ-yı irfân üstüne

Râsih'in kütüphane kataloglarından, araştırmacılardan (Kahraman, 2003: 68; Yazar, 2020a: 646) ve kendi eseri olan Bülğatü'l-Ahbâb'dan tespit edebildiğimiz eserleri ve bilinen nüshaları şunlardır:

1. Bülğatü'l-Ahbâb: Süleymaniye Kütüphanesi Esad Efendi Bölümü 01816; İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi (IUNEK) TY3284; İstanbul

Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi (IUNEK) TY09660; İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi (IUNEK) TY01491³; Mısır Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Ma'ârifî Mütenevviâtî Türkî 6.

2. Bülğatü'z-Zurefâ: Uppsala Universitets Bibliotek (UUB) Nova 622⁴, Kahire-Mısır, Hidiv Kütüphanesi Türkçe Yazmaları 9071.

3. Subhetü'l-Âdâb: Râsih'in Bülğatü'l-Âdâb'da bahsettiği bir davranış ve terbiye kitabıdır.

4. Sürre Men Re'â⁵: Râsih'in Bülğatü'l-Âdâb'da tanıttığı, Arapça yazılmış, yirmi cüz ve otuz iki fasıldan oluşan; aşkın, âşığıın, maşuğun tarif edildiği eserdir.

5. Şehrengiz: Varlığını Bülğatü'l-Ahbâb'da geçen "Aydın eli halkının hağlarında olan şehrengizimiz ebyâtından" şeklindeki beyanından anlıyoruz.

6. Fâlu's-Sa'âde⁶: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY10278 133.3; Balıkesir İl Halk Kütüphanesi 10 Hk 567; Mısır Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları Timuriye 2611

7. Bürücu'n-Nücûm: Topkapı Sarayı Müzesi Türkçe Yazmaları A. 3610

8. Dîvânçe-i Tevârîh (Râsih'in Mecmuası): Varlığından Sadık Yazar (Yazar, 2020a; 646) sayesinde haberdar olduğumuz eser Süleymaniye Kütüphanesi Esad Efendi'de 3473 numarasıyla kayıtlıdır.

9. Gâyetü't-Tebrîk Kasîde-i Mübâreke: Yazar'ın tanıttığı mecmuada bulunan bir kasidedir (Yazar, 2020a: 648).

³ Aynı demirbaş numarasında kayıtlı Hulasa-i bülğatü'l-ahbabî ve'n-nevadir adlı bir eser mevcuttur. Varak ve satır sayısı olarak 01491'deki eserle aynıdır.

⁴ Bülğatü'l-Ahbâb'ın farklı adda bir nüshasıdır. Eksik sayfalar vardır. Sayfa numaraları sonradan değiştirilmiştir.

⁵ Varlığını Bülğatü'l-Ahbâb'dan öğrendiğimiz bu eserin okunuşundan emin değiliz. Diclehan eseri Serre men Ra (Diclehan, 1980: 98), Yazar ise Sürre men Re'â (Yazar, 2020a: 668) şeklinde okumuştur. Kök, Yâkût el-Hamevî'nin Sâmerâ kentinin adının Sâmerâ, Surre Men Ree, Surre Men Râ, Surre Men Râ', Surre Men Rea" ve Sae Men Reâ şeklinde değişik söyleyişlerini kaydettiğini belirtmektedir (Kök, 2003: 8). Metinde سر من رأ şeklinde yazılmaktadır.

⁶ Kataloglarda eserin konusu hakkında farklı şeyler yazmaktadır. TY10278 133.3 numaralı eserin konusu kehanet, 10 Hk 567 numaralı eserin konusu İslam, Timuriye 2611 numaralı eserin konusu Gizli İlimler (Okkültizm) şeklindedir.

10. Vâsî-ı Eshâb-ı Kehf ve Rakim⁷: Topkapı Sarayı Müzesi Türkçe Yazmaları R. 1495 ve R. 1499

11. Divan⁸: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY00391/06

Bunların yanı sıra Selçuk Lûgatü'l-Ahbâb ve Bülegâtü'l-Ahbâb adlı eserlerden bahsetmektedir; ancak bunların Bülgatü'l-Ahbâb'ın yazımıyla ilgili bir yanlışlıktan dolayı böyle okunduğunu söylemektedir (Selçuk, 2014: 138).

Bülgatü'l-Ahbâb

Çalışmamızın konusunu oluşturan Bülgatü'l-Ahbâb, mensur ve yer yer manzum tarzda yazılmış, çok çeşitli konulardan bahseden telif bir eserdir. 18. yüzyılın ilk yarısında yazıldığını tahmin ettiğimiz eserin ulaşabildiğimiz mevcut nüshaları da müellif hattı değildir. Doktora çalışması için seçtiğimiz İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY01491 numarada kayıtlı nüsha 163 yaprak ve 25 satırdan oluşmaktadır. 1b, 2a sayfalarında dibace; 163b, 164a, 164b sayfalarında müstensih tarafından eklenen Râsîh hakkında bilgiler bulunmaktadır.

Süleymaniye Kütüphanesi Esad Efendi 01816, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY3284 ve Uppsala Universitets Bibliotek Nova 622'deki Bülgatü'z-Zurefa da aynı nüshanın birer kopyasıdır.

Bülga adı verilen 27 bölümden ve tetimme adı verilen alt bölümlerden oluşmaktadır. Daha önce de belirttiğimiz gibi Bülgatü'l-Ahbâb saray teşkilatı, Osmanlı tebaası, adabımuâşeret, yeme-içme adabı, konuşma adabı, halk hikâyeleri, halk inanışları, efsaneler, korku hikâyeleri (cin, cadı, karakoncolos, çarşamba karısı, vampir vs.), dini ayinler, şarap yapımı, tütün, Anadolu ağızlarından örnekler, ev eğlenceleri gibi çok çeşitli konuların anlatıldığı bir eserdir. Metinde geçen gerek Râsîh'e ait gerekse başka şairlere ait beyitler, bu esere aynı zamanda bir mecmua özelliği de kazandırmaktadır.

---

⁷ Bu eser hata sonucu Râsîh yerine Ahmed Râsîh Balıkesrî şeklinde kataloglanmıştır (Yekbaş, 2013; Başaran, 2013).

⁸ Bu divanın Balıkesirli Rasih'in mi yoksa Sofyalı Rasih'in mi olduğu konusunda bir kesinlik yoktur (Öztekin, 1997: 7).

Eserin dibacesinde yer alan Şu satırlardan eserine ne kadar 6nem atfettiği aıka g6r6lmektedir:

“bu bir kitāb-ı meserret-niŐābdur ki bununun adr u ıymetini ancak ‘urefā ve zurefā ve ‘ulemā ve fuhemā ve ezkiyā bil6r lākin vilāyetimizde gereği gibi hayr-Őināsān bulunmamağ ile b6yle n6Őhalar mest6re almıŐdur tağriri ricā olunur” (2a)

Rāsih, zaman zaman kendisinden de bahseder:

“... ‘6mrimde gerek s6zi iki def’a s6yled6đimi bil6r6m birisi ibtidā-yı İslām’da ikrār ile telaffuz 6td6đim kelime-yi Őahādet ve biri dağı sen avŐan dils6z6n etbā‘ından mısın d6r su’āl 6td6klerinde belī uymaz d6y6 hab6r v6r d6r bunlardan ցayrı Őıdđ 6zere s6yled6đim kendim dağı bilmem ...” (19a)

“... merđ6me vālidem pederi İlyās Paşa ki memd6đ Nef‘i-yi aŐā’id-perdāz-ı belāđat-ārādur vālid-i mācidim Sinān Paşa İbni Muğammed Paşa İbni asan Paşa İbni ‘6mer Paşa’dan cihet-i arābet ile 6rmete ve urbete ceddim ki merđ6m Muğammed (Ağmed) Paşa-yı merđ6mdur vālidem merđ6meden olan cedd-i b6z6rg-vārım m6Őār6n-ileyh İlyās Paşa-yı Şevket-ārā ki ...” (22a)

“... m6’ellif-i fağirih biğ oğsan senesinde arık-i acda hem-rāhı olan Cizre m6ftisi ve sābıđan ...” (27b)

“... biz erkekligimizce anığ 6td6đini ve anığ zātında olan ma‘nālara ve elinden gelen h6nerlerin birine adir deg6l6z oğrı s6ylesek netice kendi kend6me inŐāf 6tmiŐimd6r ...” (90a)

“... merđ6m b6y6k birāderimiz ber-vech-i arpalık ırŐehr sancağına mutaşarrıf iken ...” (98b)

Rāsih eserinde anlatımını atas6zleriyle ve anekdotlarla sıka desteklemektedir. Bu konuda 6rnekler dil incelemesinde s6z varlığı baŐlıđında verilmiştir. Bu aıdan edebiyat tarihilerinin, halkbilimcilerinin, tarihilerin her b6l6m6yle ayrı ayrı ilgilenmesi gereken bir eser niteliği taŐımaktadır.

Rāsih’in b6lgalarda bahsettiği konular kısaca Ő6yledir:

Birinci bülga: “Ekâbir” olarak adlandırdığı yaşça ve cüssece büyük toplumun önde gelenlerini, meşhur kişileri, devlet memurlarını ve yöneticilerini ve bu kişilerle ilgili anekdotları; şair Nefî'nin ve dedesi İlyas Paşa'nın idam ettirilişi; devlet ve saray teşkilatlanması.

İkinci bülga: “Ekâbir” olarak tabir ettiği büyüklere tavsiyelerde bulunmaktadır.

Üçüncü bülga: Bir hizmetlinin nasıl olması, nasıl konuşması ve efendisine nasıl davranması gerektiği gibi konularda nasihatlerde bulunmaktadır.

Dördüncü bülga: Genel adap kurallarından, sade konuşmanın öneminden bahseder. Bu bölümde aynı zamanda Anadolu ağızlarından örnekler vermektedir.

Beşinci bülga: Bir yere ne vakitlerde gidilmesi ve gidilmemesi gerektiğinden bahsetmektedir.

Altıncı bülga: Bir ortama nasıl girilmesi gerektiği, bir ortamda nasıl giyinilmesi ve nasıl davranılması gerektiğinden bahseder.

Yedinci bülga: Yeme-içme adabından bahsetmektedir.

Sekizinci bülga: “Ekâbir” olarak tabir ettiği büyüklere tavsiyelerde bulunmaktadır.

Dokuzuncu bülga: Halk dilindeki söyleyişlere ve söz gölgesi (bk. 2.3.3. Söz Gölgesi) diye tabir ettiği ikilemelere yer verdiği bölümdür.

Onuncu bülga: Toplumda kullanılan tabirleri on iki bölüme ayırarak verir. Bu bölümde bazı efsanevi olaylar anlatılmaktadır.

On birinci bülga: Çoğunluğunu argo atasözlerinin oluşturduğu birtakım atasözlerinden bahseder.

On ikinci bülga: Gayrimüslimlerin kızıl yumurta bayramından (paskalya), bayramın kökeninden ve uygulamalardan bahseder.

On üçüncü bülga: Birbirine zıt özellikler ve anlamlar taşıyan kavramları sıralayıp bunların beraber bulunamayacağını söyler.

On dördüncü bülga: Toplumdaki belli insanları, insan gruplarını sıralamaktadır.

On beşinci bülga: İnsana ferahlık veren durumları ruhani, cismani ve hem ruhani hem cismani olarak üçe ayırmış, bunlardan cismani olanları da ferahlık veren vakitler, ferahlık veren kişiler ve ferahlık veren durumlar olarak üçe ayırmıştır.

On altıncı bülga: Hoş görmediği, deyyus olarak nitelediği insanlar ve onların özellikleri hakkında bilgiler vermektedir.

On yedinci bülga: Delilikten, deliliğin türlerinden ve delilerin özelliklerinden bahseder.

On sekizinci bülga: Cenabetlikten ve cenabetliğin türlerinden bahseder.

On dokuzuncu ve yirminci⁹ bülga: Oğlancılık ve oğlanlara verilen lakaplardan bahseder. Yine bu bülgalarda kıyafetname olarak nitelenebilecek bilgiler vermektedir.

Yirmi bir ve yirmi ikinci bülga: Osmanlı imparatorluğu buyruğu altında yaşayan toplulukların, meslek erbablarının; köy, kasaba, şehir halkları hakkında bilgiler sunar.

Yirmi üçüncü bülga: Şaraplar ve şarap yapımı hakkında bilgiler vermektedir.

Yirmi dördüncü bülga: Şarap meclisi hakkında bilgiler vermektedir.

Yirmi beşinci bülga: Şarap meclisinde neler yapılmaması gerektiğinden, nelerin hoş görülmediğinden bahsetmektedir.

Yirmi altıncı bülga: Gubar, afyon, berş gibi uyuşturucu maddelerden, tütün ve kahveden bahsetmektedir. Özellikle tütün hakkında geniş bilgi vermektedir.

Yirmi yedinci bülga: Bu bülgada nasihat ve vasiyetlerini sıralayıp eserini nihayete erdirmektedir.

Çalışmada Kullanılan Yöntem

⁹ Yirminci bülga için ayrı bir başlık açmamış, on dokuzuncu bülgadan yirminci bülgağa geçmiştir. Yirminci bülga diyerek varsayım üzerine konuşmaktayız.

Bülgatü'l-Ahbâb'ın mevcut nüshaları arasında müstensih hataları bakımından en okunabilir nüsha olması dolayısıyla İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY01491 numarada kayıtlı olan eser seçilmiştir. Ancak bu metnin de hatalardan tamamen ayıklanmış olduğunu söylemek mümkün değildir. Bu sebepten kimi yerlerde IUNEK TY3284 nüshasına başvurulmuş, eğer IUNEK TY3284 tercih edilmişse dipnotta verilmiştir.

Metnin çeviri yazısı yapılırken sözcüklerin okunmasında Arapça ve Farsça asıllarına bağlı kalınmaya çalışılmış, karşılaştırmaların daha rahat yapılabilmesi için de Ferit Devellioğlu'nun Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat'ındaki yazımlar esas alınmaya çalışılmıştır.

Dil incelemesi yapılırken önce metnin genel bir dil bilgisi verilmiş, varsa dikkat çeken farklılıklar ilgili bölümlerde vermeye çalışılmıştır. Eserde dil bilgisinin alanına girebilecek söz varlığı, dil incelemesi bölümünün sonunda verilmiştir.

Arap alfabesi, yapısı dolayısıyla Osmanlı metnlerinin okunmasında bir karmaşıklık yaratmaktadır. Özellikle eklerin yazımında düzlük ve yuvarlaklığı gösterecek herhangi bir işaret kullanılmamışsa, dönemin kaidelerine uygun olarak okunmuştur.

Türkçe sözcüklerin ünlü harflerinin yazımında eğer bir harf veya hareke kullanılmamışsa çoğu zaman okurken kendi yorumumuzu katarak okumaktayız. Bundan dolayı ses bilgisinde ele alınan sözcükler ve ekler, yazımlarında ünlü harflerin bir işaret veya harfle açıkça gösterildiği örneklerdir.

Metnin dizin-sözlüğü oluşturulurken TürkSözDiz programından yararlanılmıştır. Madde başları anlamlandırılırken mevcut tüm anlamlarını vermek yerine metin bağlamındaki anlamları verilmiştir. Anlamlar kullanım sıklıklarına göre verilmiştir; örneğin bir sözcüğün daha yaygın anlamı önce verilmiş, daha seyrek olan anlamı sonra verilmiştir.

Dizin-sözlük oluşturulurken alfabetik olarak önce durum ekleri ve durum ekli Farsça yapılı tamlamalar, ardından Farsça yapılı tamlamalar verilmiş en sonda ise Arapça terkipler madde başlarının altına alfabetik şekilde eklenmiştir.

Et-, ol-, yap- gibi yardımcı eylemler, i- ek eylemi ilgili madde başlarında verilmemiş, bunun yerine her biri müstakil birer madde başı oluşturularak verilmiştir.

Yazım farklılığı gösteren madde başları bk. verilerek daha sık kullanımı olan madde başlarına yönlendirilmiştir.

Anlamı bulunamayan, anlamlandırılmayan sözcükler karşılarında soru işareti ile, anlamından emin olunamayan sözcükler ise tanımlarından sonra soru işareti ile gösterilmiştir. Kökeni bilinmeyen sözcükler ise < ? şeklinde belirtilmiştir.

Özel adlar dizisinde kişi, yer ve eser adları alınmış uyruk adları dizin-sözlük içinde verilmiştir. Özel adlar okunurken, özellikle yer adları, Arap harfli yazımında kullanılan tüm sesli harflerin gösterilmesine özen gösterilmiştir. Örneğin Siroz yazılırken Sîrōz şeklinde ünlü harflerin yazımını belirtmek için çeviri yazı harfler kullanılmıştır.

Ayet, hadis, Arapça ve Farsça manzum parçalar metinde geçtiği şekliyle olduğu gibi çalışmamıza alınmış, bölüm başlıklarının da Arapça olmalarından dolayı çeviri yazıları yapılmamıştır.

1. METİN

1b

1) hazā mülahhāşu hulaşa-yı kitāb-ı meserret-nişāb bülğatü'l- 2) aḥbāb müferriḥ kılinup bir güzide mişli nā-yābdur 3) fihris-i uşul-ı ebvāb-ı ḥurūf-ı teheccī üzere yigirmi yedi 4) bülğa üzere ve her bülğasını tefrī ve tezḥikde müferrehiyān-ı 5) dehrīden efraḥ u sürūr u neşāt-baḥşide ʿ ayn-ı kīmyā-yı 6) muşahḥihdür öyle ki kitāb-ı şerḥ-i nüfūs ve kerīh-i 7) maşḥaki'l-ʿ abūs aḡa nisbet muḡassi-yi nüfūsdur her bir 8) bülğası kelimāt-ı sencide ile bir güzide netice-i feḥvā 9) ol kitāb-ı zībā ve kerīse-yi raʿ nā ile feraḥ-fezā ve teraḥ- 10) -zidādur -beyt-

oḡutsa oḡısa bülğayı bir ehl-i 11) nihād

eder ol farḡ-ı şafādan vuḡūʿ ını ibʿ ād

lākin 12) ḥavf-ı fesād-ı zebān-ı bed-bünyād ve kec fehman ḡalat-nihād yaʿ nī 13) baʿ zı ehl-i taʿ aşşub ve ʿ inād ki eşḡāb-ı sümʿ a ve riyā vü 14) erbāb-ı zühd-i ḡuşk-bār sādır türkce şüret uğrusı 15) ve göz açıcı dedikleri gürüh-ı mekrūhdur ki fi-zamānina 16) bir şüküh-ı enbūhdur eşlaḡaʿ llahu şānehum bir nemaḡ-ı hāze ʿ l-beyt

17) baḡa gel mescide mey-ḡāneyi terk ét dēyü söyler

ʿ acebdür 18) zāhid-i nādān birin bilür birin bilmez

ve bu inşā-kerde-yi nāzik 19) feḥvā üzere daḡı yēme içme uyuma yatma oturma 20) şoluma ve bu pend eyler hemīn zāhid şolunmaz gör bizi 21) ḡāl bilmez ḡaḡḡ degül insān ḡayvān degül olmuş ammā muʿ tekif 22) mescidde şüret ḡırsızı ḡulāşatu ʿ l-kelām ol nüşḡa-yı 23) dil-ārāmı beyne ʿ l-enām neşr ü iʿ lāndan aḡbāb ile

2a

1) iltizāma ʿ illet-benām bu olduḡı taḡḡik-i merāmdur zīrā 2) ḡarīb-i ʿ ahde yaʿ nī biʿ z-zāt reside olduḡumuz hengāmda 3) bir ḡaç zāt-ı şeref-simāt-ı nükte-dān-ı mażmūn-ḡüyüḡ 4) kelimāt-ı ber-mażmūnı ḡilāf maḡrūn-ı fehm olunmaḡın tetebbuʿ -ı 5) itlāf ile izāʿ at olunup ḡadr olunmuşdur 6) imdi iḡtizā-yı ʿ aşra ḡöre intibāh-ı lāzime-i zımmet 7) ehl-i āḡāh-ı maʿ ārif-i dest-ḡāh olması bī-iştibāhdur 8) veʿ s-selām bi-lā-kelam bu bir kitāb-ı meserret-nişābdur ki 9) bunun ḡadr u kıymetini ancak ʿ urefā ve zurefā ve ʿ ulemā 10) ve

fuhemā ve ezkiyā bilür lākin vilāyetimizde 11) geregi gibi hayr-şināsān 12) bulunmamağ ile böyle nüshalar 13) mestüre qalmışdur 14) taħriri ricā olunur

*-diğer-i muħarrere- bu bir kitāb-ı meserret-niřābdur ki bunun qadr ü kıymeti ‘ālem-i kevn ü fesādda ancak ‘urefā ve zurefā ve ‘ulemā ve fuhemā ve ezkiyā daqāyık-ārā iz‘āndan bilür lākin vilāyetimizde geregi gibi hayr-şināsān bulunmamağ ile vādī-yi nişyānda metrük nüshaları mükerreren taħrīre ise zamāniñ müsā‘adesi olmayup böyle ... ve tūṭī maqāmına qaz menziline tenzil olup dükkānçe-yi anbārda bī-pend ve bī-şirāze-yi tırāz olarak ařl üzerine qalmışdur ricā ve niyāz oldur ki mülāħaza ve mükerrer ve imlāsı ile taħrīrine himmetleri niyāz ve ricā olunur و اله الهادى الى سبيل الرشاد منه يرجو و اليه المعاد

2b

محمد (3) درات غريق و الصاوة والسلام على رسوله و حبيبه (2) حمدًا لاله هو بالمحمد حقيق در بحر نوالش همه (1) ve ba‘d- ekābir-i luğavī (4) ve iřılāhī-yi şuveri ve mecāzī-yi ĥaķīķi ve ma‘nevī (5) ekābir min ‘indi’llāh ya‘nī ‘azīz min ‘indi’llāh luğavī-yi ekber (6) tafđiliniñ cem‘idür müfredi ekber lafzıdur altıncı bābdan (7) ĥüsn gibi kibr maşdarıdur ulu ve büyük demekdür (8) tedķiķ bu nehc ü vetire üzere i‘tibār olunan ekābir (9) üç cihet iledür sinnen cismen qadren ve menziletten cihet-i (10) sinn ü sāl ile olanlardan biri ‘ahd-i muħammed ĥan ibni (11) ibrāhim ĥānīde dīn-i bāb-ı islām maqāmında meřhūr (12) ve beyā köse siyāvuř ağa ve perviz ağa ve kör (13) ‘alī efendi ki ol zamānda olan şöhret-i mařşūşası (14) kör ‘alī efendi ve kör tezkireci demekledür fi’l-ĥaķiķa (15) zī-řān zī-qadr-i ‘unvāniñ sinn ü sālleri ĥudūdından (16) su‘āl olunduqlarında siyāvuř ‘ahd-i gerşives (17) ve efrāsiyābdan perviz eyyām-ı fetret fercām-ı cāhiliyyetden (18) kör ‘alī behrām-ı gürdan ĥaber verürler idi ammā (19) cihet-i laħm ü řaħm daħāmet ile mu‘āşırları olan

3a

1) şişman muħammed pařa ki çavuşbaşılıqdan iki tuğ (2) ve qaramān eyāleti ile çıkup bec vaķ‘asında esterğön (3) qal‘ası muqābilinde çigerdelen muħārebese inhizāmı (4) mülābesesiyle nehr-i şunada ġariķen şehid (5) olmuşdur ve yine hem ‘uhdelerinde olan mümāşillerinden (6) řehr emīni müsā efendi ve mu‘abbir ‘abdü’l-qādir Efendi ki mü‘ellif-i (7) faķiriñ ‘ilm-i tecvidde üstādıdur fi ĥaddi zātihim bu üç (8) řařşıñ ferbihi ve simānda cüşse-yi řaķilelerinin (9) mişilleri şaşşlarına münĥaşıra olup gūyā bu her

üçünün 10) vücūd-ı gūh simātları diyār-ı ‘acem ser-ḥaddlerinde fushat 11) ü ‘azamet ile ma‘rūf cümle-yi ehl-i millet olan ṭāḳ-ı 12) kisrā ve yāḥūd üç kenīsā ḳubbeleri gibi mu‘azzam ve maḥmiyye-yi 13) istānbūldan ḳaṭ‘-i nazār memālik-i rūmda daḥı ma‘lūm 14) ḳurūm-ı ‘āmmeyi ümem edükleri müselleme idi -beyt-

15) ḥıṣn bir baṭı müselleme ṭarḥı

üçü üç küşede 16) üç burcu idi

-beyt-

‘arşa-yı mülket-i ‘Osmānide

17) üçü de ḳuytulı üç ṭaḡı idi

ḥattā merḥūm 18) üstādımız mu‘abbir ‘abdü’l-ḳādir Efendinin kendi 19) aḡzından mesmū‘umdur ki bundan aḳdem iki yüz vuḳıyyeye 20) reside olmuş idim lākin ba‘zı perḥiz ve riyāzet 21) ḥasebiyle ḥālā bu yakında kendi ḥānemde tevezin olundum 22) yüz seksen üç vuḳıyye ḳadarınca ḳalup naḥif 23) ü lāḡar olmuşum dedügi bu ḥaḳirin nice def‘a bi‘z-zāt 24) mesmū‘ı olmuşdur ve bundan mā‘adā kendi şiddet-i ḳuvvet-i 25) ḥāzımasından şikāyet-i kevine izḥār ve ‘acz-i şiklet-i vücūd

3b

1) edüp hıc benim için ḥin-i mürāḥaḳat ve bulūḡdan 2) beri rey ü şib‘ ḥalḳ olunmuş degüldür ve bir şaḡire 3) cāriye istincā vaḳtinde ḳavı süngerler ile silmege mu‘ayyendür 4) ve sā‘ idimde ‘ırḳ-ı nabzım muḥtazırlar gibi nā-bediddür bu vücūd 5) baḡa bir bār-ı belādur her-bār mevtim temennı ederim deyi buyurdıkları 6) daḥı nice kerre gūş-zedimizdür ḥulāşatu’l-kelem ‘aşırında 7) ‘azamet-i cüşse ḥasebiyle mişli şaḡşına münḥaşır bir vücūd-ı mükerrem 8) idi ki cümle ḥarekāt ve sekenātı şerḥ ü beyāna muḥtaḳ şöhret-i 9) yābende-yi şehir degül belki müşārün ileyhe dehr olmaḡa āḡeri 10) bir zāt-ı yektā idi bā-in heme ḥāl-i fazl ü kemalde ve zekāvet 11) ve diḳḳat-i fehm ü ḥayalde ve muḥāzarāt ve müdāfa‘a ve maḳalde 12) bı-mişāl idi ‘aleyhi rahmetü’l-müte‘āl ta‘bır-i rü‘yā ve te‘vıl-i 13) eḥādış maḥzā fazl ü ‘irfānına nazār ile ekābir fazla 14) olup gūyā ḳıdvat-i mu‘abbirin-i ‘aşrı olan mu‘abbir şeyḥ 15) ḥasan efendi merḥūma raḡm ile sāḡte ve ḥöd-re‘yi 16) muşanna‘ bir ma‘nā idi ‘afā’llāhu ‘anhu ammā cihet-i ḳadr 17) u rütbe ile ve irşen mülket-i ‘osmānı olan şehzādegān-ı 18) bülend ‘unvān ve

ebnā-yı benāt-ı selāṭīn-i ‘iffet-niṣān 19) ve sā’ir zādegān maḥādīm-i ‘ālī-ṣān muḥaddir-i iktirān ki 20) ḥānedān-ı ‘oṣmāniyān’a intisābları derin ve iktirābları pīṣīn 21) ya’nī kevākib-i ‘izz ü rif’atları ṣāhān-ı selef-i ‘oṣmāniyān 22) ile hem ṭulū’-ı mühr ü iḳbāl ve ‘ömr-i büdūr-ı māh cāh u celālleri 23) olmuşlardır حفظهم الله عن الا نقرض -naẓm-ı مدت كیتی اطول یقیة ال حسن جان و ال (25) پایه قدرشراز پایه کردون اعلا مدت عمرش از (24) senā’iyyet- 24) ابی السعود

4a

1) ال خواجه سلطان و ال عمادی ve emṣālī gibi ki 2) bu ‘aṣr-ı mübārekde be-her-dü ṭarīḳ kām-revā-yı merātib-i 3) sāmiye-yi ‘izz ü cāh ve ma’rūf-ı ‘āmmē-yi ‘ibādu’llāh olan 4) maḥādīm-i kirām keṣrehumu’llahu’l-‘allām ḥāzerātı ammā ekābir 5) iṣṭilāḥı ya’nī ‘örfi ki beyne’n-nās i’tibār olunan 6) devlet ü ṣāndur vücūhla müṣārün bi’l-benān ve mümtāz 7) gürūh aḳrān olalar fe-emmā bu daḡı üç sınıf üzeredür 8) cihet-i māl ile ola sābıḳan mezkūrlarıḡ mu’āṣırları 9) olanlardan farazā ‘ahd-i muḥammed ḡan ibni ibrahīm ḡānīde 10) kemāl-i temevvül ile ṣōhre-yi ṣehr-i āfāk olan ḡvācegiyān-ı 11) belde-yi ḳoṣṭāntiniyyeden ṣehbālī seyyid maḡmūd ve muḡsin-12) -zāde ve gürūh-ı aḡavātdan fi’l’evvel ṣurre emāneti ḡidmetiyle 13) müstaḡdem olan mü’ellif-i faḳīriḡ ṭarīḳ-i ḡaccede refiḳi 14) ṣarı ‘oṣman aḡa ve kürd aḡmed aḡa ve lafzen gürūh-ı ‘ulemādan 15) lās ‘oṣmān efendi -beyt-

degüldi bu üçü ḡayrāta 16) sā’i

‘alā ervāḡihum diblik¹⁰ semā’ı

ammā 17) cihet-i ‘ilm ü faẓl ile cālis-i maḳām-ı fetvā minḳārī- 18) -zāde ve ‘arab-zāde ve nūḡ efendi ve nuḡūda sībūbe 19) zamāne yaḡyā-yı maḡribi bu devrde ‘ilm ü faẓl 20) ve esrār-ı ilāhiyye ile meṣḡūr-ı cümle-yi ahālī-yi bilād olan 21) ṣeyḡ murād efendi ki ḡālā sene işneyn ve ṣelāsīn 22) ve mi’e ve elf cemāziye’l-ülāsında medīne-yi ebī 23) eyyūbda vefāt ve ebī eyyūb ḡālīd enṣārī raḡiye’llāhu 24) ‘anḡıḡ civārında defn olunmuşdur ḡaḳḳ budur ki 25) ṣāḡib-i re’s mi’e ‘add olunmaḡa āḡiri bir sırru’llāh-ı aḡfā

4b

¹⁰ diblik: Aydın’da köçekçiler çalar iki üç vuḳıyye yaḡ alacak ḡadar debe miḡdārı baḳırdan maṣnū’ olup aḡzına deri çeküp elleriyle çaldıkları āletdür

1) édügi müselleme-i ‘ämme-yi ümemdür ‘aleyhi’r-raḥmetü ammā cihet-i 2) ḳadr u menzilet ile ‘ulemādan ve ‘avāmdan erbāb-ı menāşib-ı 3) ‘āliyye gibi gürüh-ı müderrisinden bi-ḥasebi’ṭ-ṭarīḳ ḳazā-yı 4) istānbül ve şadreyn ve şadr-ı fetvāya varınca ve 5) ağavātdan daḡı ümerā ve mīr-i mīrān ve vüzerāya varınca 6) i’tilā edenlerdür ammā ekābir-i ḥaḳīḳī ḥaseb ü neseb 7) ile mevrūsü’l-vaḳār ve raḡbet yābende-yi şıḡār ü kibār 8) olanlardur ammā mecāzī gürüh-ı fūrū-māyegāndan bi-ṭarīḳ-i 9) ‘alā mā se-ye’ti zikruhu iḳtiżā-yı ‘aşr vedūd-ı rüzgār 10) nā-be-hencār eṭvār ile iştihār ve ‘izzet revā-yı şān-ı 11) bī-ḳarār olan ba’zı nā-şāyestegān gibi aşlaḥa’llāhu 12) şānehum ‘adem-i ḥaseb ü nesebden mā’adā bī-behre-yi 13) feyż-i ‘ilm ü edeb keyfe mā-ittafeḳa ṭavşan çomaḡına 14) rāst gelme ḥisābınca kām ve oña fermā olanlardur 15) -beyt-

ecdādını bir kimse şamār étse raḳībīn

16) iblīse çakar silsilesi ādeme érmez

‘ale’l-ḥuşuş 17) el’iyāzu bi’llāh ḥarem-i ḥāşşadan çıḳma olsun ve olmasun 18) ḳaḳavān ya’nī kölemen maḳūlesi olup ع terbiyet-i 19) nā-ehller için girdgān bir kebindest nemaṭınca -beyt- 20) راتبع جوهر دار شاه (21) قابليت اهني راتعل و زنجير حرست قابليت اهني 22) daḡı ḳābiliyyete isti’dādı taşavvur olunmayacaḡ belki 23) rūsiiyyehi’l-aşl ḥōrı seyyidi bilmez ve debrine 24) dü berreyi fark ḳılmaz -beyt- rūsiiyyehi’l-edā سيد 25) دقوزق و يدبن بويا درژد قوبزه بت پولويه

5a

1) -beyt- rūsiiyyehi’l-edāsın söyleyerek هوتسه 2) هوتسه 3) sözleriyle 4) العرق نزع في الاول ḥadīş-i şerīfi zımnı üzere 5) mecbül olduḡı ḥālet-i reddiyye-yi icrāda ‘ırḳ-ı cibillisi ḡarīke 6) ve ṭabī’atı taḥarrük ve şürb-i şahbā-yı cāh keyfiyyeti şevḳı ile 7) daḡı kendüye bir ḥālet ‘arız olup ḥadd-i zābiṭeden 8) ḥurūc ve dimāḡ-ı murdārına rāyiḥa ḡurūr şu’ūd ve vülūc 9) étmekle dā’-ı menī ḥücut ḥücut nüḥüci 10) elfāz-ı mühmelesi gibi neticesiz sözlerin söyleyen 11) ḥorūs depen bir küdek-i bābī ḳazaḳ kölemen gidisi ki 12) yesir pāzārında kırḳ ḡuruş ḳıymet revā görülmemiş 13) ve ḥālā ḥaḳlarında üç ḥuşuşda şübhe olnagelmiş 14) evvelen āzād olunmaları sāniyen maḥtūniyetleri ya’nī sünnet 15) olduḡları ve olmadıḡları sālīşen islāmları ḥaḳīḳatlerine 16) riḳḳat-i diḳḳat ile nazār mülāḥaza olursa pāzār-ı ma’ḥüddan 17) ve yāḡūd ḳırālından bir mütemevvil yesirci ḳōşbadārın 18) silk-i mülkine girüp anıḡ visāleti ve vesāleti ile 19) be-ṭarīḳ-i mā

giderek kām-revā-yı ‘izz ü cāh ve fermān-fermā-yı 19) umūr-ı şāh ve ğıbtā şude-i aqrān u eşbāh 20) olup hıdemāt-ı lāzıme-yi devlete qarışıp izne 21) yaşılmış ola kār-gāh-ı devletde sābıkan ve sā’iқан 22) tecessüs olunsa çok bulunur (23) و هم لا یسنل عمل یفعل lā-siyyemā ki ma‘hūdlar sarāy-ı şehir-yārīden 24) çıkanlardan olalar çelebīliklerinden mā‘adā bu belāları dağı 25) ne belādur hemān cenāb-ı settār ehl-i i‘tibār ve iştibāra

5b

1) taḥammüller vēre ve imāndan ayırmaya -beyt-

nā-çār çeker ḥalk bu 2) zaḥmetleri yoḥsa

ādem kara tağ olsa getirmez buḡa

3) tākat bu maḡūle mübhemāt-ı ma‘zileniḡ cevābı ‘ālemü’l-‘āḥirete 4) ḡalmışdur ma‘lūm ola ki ḡaseb ü nesebiḡ şerā’if-i 5) fezā’ili beyānı tafşiline bu cerīdeniḡ vücūhla güncāyişe 6) müsā‘adesi olmamaḡın ḡatretün mine’l-baḡri’s-seyyāl dürr-i men 7) ḡāle nehci ile şu‘arā-yı belāḡat-ārā-yı ḡudemāniḡ nāzikāne 8) cevābları olmaḡ mülāḡazasıyla ba‘zı ḡıḡ‘aları 9) taḡririyle iktifā āḡeri görilmişdür -firdevsī- (10) تلخست در ختی که وشکناب (12) دراز جوی خلدش بهنگام اب بینج انکبیز دیزی و (11) اوراسرکشت کرشدر نشانی باباغ بهشت بهی زیر (14) اکر بیضه زاغ ظلمت سرشت hātfi تلخ یار آورد (13) سرانجام گوهر بکار آورد همان میوه ساسبیل (16) از انجیر جنت دهی ارزنس دهی ابش از چشمه (15) طاوس باغ بهشت بهنگام ان بیضه پروردنش (18) paşa-kemāl -بیضه زاغ زاغ بودرنج بیهوده طاوس یاغ (17) بدان بیضه دودر زند جبرئیل شود عقبه zāde-

her kimiḡ var ise zātında şerābir küfri

19) iştilāḡāt-ı ‘ulūm ile müselmān olmaz

ger siyeh taşı 20) kızıl ḡan ile rengin etsenḡ

ḡab‘a taḡyir vērüp la‘l-i 21) bedehşān olmaz

eyleseḡ tūḡiye ta‘līm-i edā-yı kelimāt

22) sözi insān olur ammā özü insān olmaz

اقتب کورک زاده کورک (24) -beyt- ارسلان olur mı hīc köpek dağı giyer bir kürk (23) velī ع ḡadīs-i شود کل شی یرجع الی اصله و العرق نزاع (25) شود کرچه یا ادمی بزرك

6a

1) şerîfdür -ma' lüm- evlâ ile'l-bâb ola ki bu bâbda tafşil-i 2) ma'nevî olmak üzere beyân olundu üzere hilkat-ı 3) nūrāniye-yi cibrîl aleyhi's-selām ile cibilliyeyi zulmāniyyeni 4) 'azāzil 'aleyhi'l-la'neye temşil etmişlerdür meşelâ ehadühümāni 5) aḥerile şayrūret 'ākıbeti ki her diğeriñ aḥer ile 6) incirāridur 'azāzil-i ḥazīliñ zāt-ı ḥabāiṣ-i simātı 7) nārī olmağla eger emr-i ḳudsiyye hażmına isti'dādı 8) olmamağın yine aşlına rücu' eyledi ki nārīdür 9) -fe-emmā- cenāb-ı cibrîl-i emīniñ ki zāt-ı nūr-simātı ḥāṣā 10) 'ūd taşavvur olunsa yine nūra rücu' iktizāsı 11) bī-reyb ü merādur ḥazret-i imām ğazālī yāḳūtu't-tefāsirinde 12) nigāşte-yi ḳalem taḳrirdür ki dört 'aded 13) enbiyā-yı kirāmıñ nübüvvetleri ḥuşuşında ihtilāf 14) olunması maḥzā ḥaseb ü neseblerinde nev' en ihtilāf 15) olunmağladur dēyü taḥḳik buyurmışlardır zū'l-ḳarneyn 16) ve loḳmān ve ḥızır el-'arīfu yekfihi'l-işāre -tevḳif- 17) ḥazret-i mūsā-yı kelīm 'aleyhi's-selām eṣnā-yı münācātında 18) يا رب لم ترزق الا حمق و تحرم العاقل 'arīzasıyla 19) يعرف حكمتى انه ليس فى اكتساب الرزق ليعرف حكمتى انه ليس فى اكتساب الرزق 20) حيلة 21) cevāb-ı celālet-me' ābı ile mücāb olmuşlardır -beyt-

22) ḥāl-i 'ālem böyledür şāḥ üzere gör kim meyveniñ

23) ḥāmı a' lāda kemāle ermişe esfeldedür

ba'zı şaḥş-ı 24) zarāfet-şi'ār bu bâbda kemāl-i izṭicārında ve tamām 25) izṭirāb-ı ḥār-ḥār-ı derūn āteş-bārından nāşī bu bir

6b

1) mes'ele-yi mu'diledür taḥḳik üzere cevābı fetvā-gāh-ı āḥirete 2) ḳalmışdur dēyü buyurmışlardır lākin tesliyet-i ḥavātır-ı dānende-gān 3) için ifrāz olunan ḥulāşa-yı taḥḳik budur ki devlet-i 4) fāniyye-yi dūnyā-yı bī-vefā 'indi'llāhi te'ālā mu'teber ma'nā olsa 5) kibr ü tersā na'mā revā-yı dilḥ'āhi ve kār-fermā-yı 'izzet ü cāhī 6) olmazdı farazā ḳırālān-ı keferi-yi bī-imāndan ḳaṭ'-i nazār erdel 7) ḥākimleri ve eflāk ve boğdan voyvodaları ki ṭabl ü 'ālem 8) ve ḥadem ü ḥaşem şāhibleri oldukları ṭursun piş-gāhlarında 9) revende ve pūyān olan peykleri ya'nī şātırları ve divān 10) efendileri ve belki nice ḥidmetlerinde ba'zı müselmānān pūyān 11) ve cūyāndurlar -ḳıṭ'a- ای کریمی که - تو که یادشمنان نظرمداری 13) کیروتسا وظیفه خورداری دوستا نزاکجاکنی محروم 12) ازخر انه غیب taḥḳikü't-taḥāḳik- sābıḳan 14) ve sā'ıḳan şevket-revā-yı devlet ve zīnet-efzā 15) 'izz ü

rif at olan ecnās-ı dilh^vāh istīnāsıñ 16) miyādın kāmrevāyī ve kār-fermāyide tob rağbeti 17) yara-yı çevgān kudret-i baht ile atup tutdukları cihet-i 18) isti‘dād ve veche-yi istihkāk ile olmak şart degüldür 19) belki her birileri birer ednā vesile visāleyi ve vāsıta-yı 20) vesātetile neyl etmişlerdür ekşer nās bu maqūleniñ 21) haqāyıkıñ idrākde kāsır olmalarıyla istidrāc-ı lafzıñ 22) itlāk ederler istidrācıñ ise ma‘nā-yı luğavisi 23) tadrīc ile ya‘nī her buldukları emr ü kārıñ sühliyyet 24) tarīkası ile nā’il-i merām olunmak ola lākin ma‘hūd 25) ise dereceden aḥz ile isti‘āre olunduğı ‘urefāya

7a

1) şems ü duḥādan ıvādur öyle olıcaḳ ḥulāşa-yı 2) mefhūm vücut ile kār-fermā olmaḳlıḡa liyākat 3) ve isti‘dādı ve hürriyyet ve istihkākı yoḡiken miknet 4) ü şān eşḡabı haḳlarında itlāk olınagelmişdür 5) meşelā fesād-ı zamān ve kaḫt-ı insān ile muḡra ‘abdü’l-menān 6) çelebī nām iktisāb etmiş ola gürūh-ı baḡi ve tuḡyān 7) ya‘nī evbāşān zōrbagān demmere’llāhü’l-müste‘ānıñ tuḡyānları 8) zamānında cālis¹¹-i ser¹²-şadr-ı vezāret olan ḳoca tevḳī‘i 9) ismā‘il paşa gibi ‘aleyhi’r-raḫmetü egerçi kār-güzārān-ı 10) rüzgār rüzgārardan ba‘zı haber-şinās ticāret 11) istīnāsıñ vicdānınca merḳūmuñ haḳḳında istihkākı 12) şāyān görüp şānī köprili muḡammed paşa idi ve lākin 13) zay‘a’z-zamān nemaḫınca henüz ḳazā’u’llāh ḫareyān üzere 14) olup tetimme-yi beliyyāt tamām olmamaḡın ma‘zūren ḳatlı 15) u telef olması üzere mu‘teḳid olmuşlar ise de 16) merḫūm eyneli ve yeñiçeri aḡası olan eginli muḡammed aḡa 17) ve ‘acem-zāde efendi ‘aleyhumā’r-raḫmet gibi dēyü muḳaddime-yi 18) lāzıme daḡı ma‘lūm-ı ehl-i fuhūm ola ki lafz-ı devlet-i 19) ‘örfiniñ nice nev‘i vardur ki ekşer-i nās gereḡi gibi 20) anıñ derk ü taḳşiminde ḡāfillerdür evvelen iştidrāciyye 21) şāniyen istiqlābiye ki ḫıyānet ü ḫud‘a ile celb-i 22) māl ile nā’il olandur Şālişen ictizābiye ki dil-berligi 23) mülābesesiyle olandur rābi‘an istikāziyye ki merāmca 24) ve sā’ir bey‘ ü şerr ile ḫāşıl olandur ḫāmisen iktisābiyye ki 25) bu daḡı istikāziyye nev‘ine yaḳın ve lākin ḫizmeti muḳābelesinde

7b

1) ücret-i ma‘nevīyye maḳāmında maḫşūl olandur sādisen 2) iḳtirāniye ki müntefi‘ye olan bir devlet-me’āba muḳārenet 3) ile olandur sābi‘en isti‘āneye ki meşelā mīrās ile

¹¹ b nüshasından alınmıştır.

¹² b nüshasından alınmıştır.

4) ve yāhūd bir devletlü mütemevvile ‘avrat olmağla ki bu maḳūleye 5) ḥalk arasında kân dileme ve fulanı ile gerdege girme 6) dërler her bir kese müyesser olmaz şâminen isti‘âriyye ki 7) şehrâinlerde ya‘nî donanmalarda mevzû‘ olan 8) ekâbir ve ba‘zî ‘âriyet eşvâb ile sâhte şevket 9) gösterenlerdür tâsi‘an istihzâ‘iyye ki bu nev‘den 10) bi‘l-kaşd müteferri‘ ola -beyt-

sâzendelerin sâhte 11) nâmūs u vaḳârı

çingânelerin şübhelü imânına 12) beḳzer

ve ba‘zî daḥı e‘ş-şoḥbet-i mü‘eşşire muḳtezâsınca 13) istikâziyye-i ‘izzet étmiş zâtında liyâḳat ve istihḳāk 14) yok ise daḥı sarây-ı sulṭâniyyeden çıkanlarda çok 15) bulunagelmışdür ‘aşr-ı muḥammed ḥan ibni ibrâhîm ḥânide ser-tırâşlık 16) celâdeti ile başlar kesüp ḳanlar dökmüş ve izḥâr-ı 17) ma‘rifet étmiş ve zâhiren ikrâm u ma‘nen i‘zâm-ı ḡazaba 18) mazḥar olup li-ecl ennehu ṭard olunup ve maḳâmlarına 19) ba‘zî müstaḥaḳlar naşb u iḳâmet olunmuş berber ‘alî paşa 20) ve şarıḳcı muḥammed paşa çuḳadâr muḥammed paşa-yı 21) ḡaddâr ki poṭur muḥammed paşa demekle ma‘rûfdur maḡzûben 22) âsitâne-yi devlete istişâl ile gelür iken gelibölü 23) şehrinde füc‘eten vefât étmişdür rûḥuna kürslar 24) selisîsi egerçi mine‘l-efâzıl ile‘l-esâfil sarây-ı 25) ḥâşşadan her çıkanlar nâ-dide aḥvâl olduklarıyla maḳdûḥ

8a

1) ve böstânda âdem bitmez ḍarb-ı meşelince böstâncılıḳdan 2) çıkanlar hem-çünân nâmemdûḥ ve cellâd-ı nihâd ve seffāk 3) ve bî-bāk ve ḥasâset ve imsāk ile ma‘rûf olduklarından 4) mâ‘adâ ekşeri müzmînü‘l-ḥamr ve mürtekibü‘l-me‘âşî ve ehl-i 5) nifâḳ ve iftirâ ve üstâd oldukları tecrübe-kerde-yi ‘âmme-yi 6) ‘ibâddur ve ba‘zî daḥı keyfe-mâ-ittafeḳa ṭavşan çomaḡına 7) râst gelme ḥisâbınca gürcî muḥammed paşa nâm-ı diğeri 8) şâhîn muḥammed paşa gibi sâbıḳan yeñiçeri aḡalığı ba‘dehu 9) vezâret ile dârü‘l-ḥilâfet-i boḡdan ile mer‘î olan 10) ma‘mûru‘l-eṭrâf lâyıḳü‘ṭ-ṭâf mâbei‘l-‘itimâd olan 11) zât sûtûd-ı simâtdan bî-vech ü bî-sebeb maḥzâ dūşîze-yi 12) perde-nişîn-i devlet ve ‘arūs-ı meh-cebîn şadâreti 13) şaḳınmaḳ mezâminesiyle ol merd-i müstaḥaḳdan ḥil‘at-i 14) fâḥire-yi ‘unvân vezâreti ḥal‘ ü i‘râ ve ol türkce 15) bilmez çıḡlı mâydâne nemaṭıyla şu getür dèyen şaḥş-ı 16) nâ-müstaḥaḳı‘l-be‘is ve iksâbile belki ol maḡdûruḡ cümle 17) tecemmülâtı ile behre-ver şevket eyleyüp bu aralıḳda ise

18) halkın kimi istihzā ve kimi temāšā lā-istimā vākıf-ı aḥvāl 19) olanlar ise ‘umūm üzere taḳbīḥ ile beddu‘ ā édüp 20) bu üç sınıfın mezemmeti ve şemātetini ile üç sınıf-ı 21) āḥer daḫı bi-esrihim ḥiṣṣeyāb-ı bülḡa-yi ehl-i mezāk ve zārāfet 22) olmuşlardır evvelen beri ol maḡdūr u bī-günāh ve bī-tōhmet 23) sāniyen ol ḳaḳavān-ı bed-ḫıynet sālişen bā’iş olanlar ki 24) müdebbirān-ı dīn ü devletdür -beyt-

nā-be-hencār rüşendür nice 25) diyetimiz felege

ni‘ meti kelbe vērür devleti dā’im ve eşege

8b

1) naḥsendān-ı müdebbirān-ı devlet ise ε āsiyāb-ı devleti bir 2) ḫar da ḳoşsan dönderür dēyü muḳābeleler eyler redd-i cevāb 3) ederler bu maḳūle devlete remiyyete min ḡayr-ı merām ve şāḫibine 4) yeni dūnyā ve şevket ü ḫaşmetine daḫı paşa-yı şehr-āyīn 5) hevā ederler -beyt-

feleğin böyle güç ve poḫlı işi çokdur 6) çok

ḳaḫbeniñ fi‘ li gibi kendü daḫı poḫdur boḳ

ve ba‘ zı 7) ser-çeşme-yi devletde müntehā bulunup imdād-ı yār ey tūl-i 8) ḫayāt ve i‘ānet-i imtidād-ı evḳāt ile ‘ale’t-ḫarīḳi’t-tenāvüb 9) küze-yi āmāl ve merāmı imlā édüp rikāb-ı devletde ḫarem-i 10) ḫāşşa ḫalkından mā‘ adā ocaḳlar ḫalkı gürühunda daḫı 11) çok bulunagelmişdür ve bulunur sābıḳan sek-bān başı nā’ibi¹³ 12) ma‘ tūh-ı ekber ḳoca süleymān aḡa ve arnabud ḳoca zū’l-fikār 13) paşa gibi ki yeñiçeri aḡalığı ḫālinde aḡa e‘āzim-i devletden 14) nice ‘ālī-ḳadr kimesneler cālis-i meclisi iken ba‘ zı ḫuşuş 15) için kendi ḳapucılar ketḫüdāsını çağırduḡını unutup 16) merḳūm ḫuzūrına geldikde kemāl ‘atehetinden nāşī anı şadr-ı 17) a‘zam ḳapucılar ketḫüdāsı zann édüp aḡa iḳtizā eden 18) tevḳir ve ikrāmdan soñra ol ḫaşra çıḳdıḳda ḫikmet-i 19) ḫaḳḳı gör ki keyfe mā ittafeḳa ‘aḳabinden daḫı şadr-ı ‘ālī 20) imāmı müşārün ileyh ma‘ tūhı ziyārete gelmiş bulunur 21) ‘ateh ‘ale’l-‘ateh sünūḫ eden ḫāletini daḫı gör ki anı daḫı 22) kendi imāmı şanup anıñla hem rāzāna nice esrār keşf 23) édüp ve şadr-ı a‘zamıñ ba‘ zı sū’-yü ḫālın ve ḫarekāt-ı 24) nā-pesendīdesin mezbūr imāma uzun ve uzaḳ ardı 25) arası kesilmez tafşil ile naḳl ü beyān üzere olduḡını

¹³ b nüshasından alınmıştır.

9a

1) kendi silâh-dârı be-güş olıcağ gelüp kulağına 2) söylese şamemindean nâşî istimâ'ı taşavvur olunmaz 3) 'âkıbet keyfiyeti bir kâğıda taħrîr ve eline vërürler za' f-ı 4) başarı ħasebiyle anı daħı okıyamayup¹⁴ ħiss-i bātılı 5) ile anı daħı ħilâf fehm ve tehevvr ile ol kâğıdı 6) yırtup ħalt-ı kelâma başladuğın imâm-ı merķüm tevehhüm 7) édüp ħalkup gitdikde 'ale'l-ittifâķ iç ağaları 8) çağıra çağıra istimâ' êtdüklerinde 'aqlı başından 9) gidüp fi'l-evvel şağırılığı zâhir olmuş iken şağırılığın 10) daħı âşikâr édüp imâm-ı müşârün ileyhi ircâ' édüp 11) ħuzûrına geldüğünü i' lâm eylediklerinde nice güne 12) i' tizârlar édüp vâfir nesnelere bağışlayup güyâ ki 13) ħoř-dil ve tatyîb-i ħâtır êder ammâ zırva te'vîl götürmez 14) nemağınca ise söyledüğü ħalt-ı fâħiř ve mezemmet-i 15) müfħiřiñ nihâyet ve gâyeti yok şanğı birine isti' fâ 16) êdebilesün ħulâřa i' tizâru'llâha çalup ħattâ 17) kemâl-i nedâmetinden baña êtdüğü meřĥûrdur ve buña beñzer 18) beñzemez ma' tühliklerinin ise ħadd ü ' addı taħrîr 19) olunsa ferec ba' de' ř-şidde kitâbı ħacmince bir kitâb-ı belâğat 20) nişâb olmasında kimseniñ iştibâhı yoğdur âħirü'l-emr 21) erbâb-ı devlet-i şemâtet a' dâya bâ' iş ve bādî 22) olacağın yağın êtmeleriyle 'âkıbet sâmi' a-yı 23) 'âleyhi şehr-yârîye istimâ' u keyfiyyet aĥvâli kemâ-hiye 24) i' lâm olunduğda ol mağâmdan 'azl ve girîd şal'ası 25) muĥâfazasına ta'yîn ve ol 'arşada tedfîn olunmuşdur

9b

1) hele raĥmetu'llâhi te'âlâ 'aleyhi ne'üzü bi'llâh min ve 'itâķ ve'l-'umre ve'l-gâfle¹⁵ bu mağûleye zamân-dîde 2) ve devletine devlet-i berkeşide-i nâ-pesendîde dërler 3) ve ba' zı cîsr-i nehr devlet üzere bulunup 'ağabinden 4) gelen gürĥ-ı enbūĥuñ te'âķubı mezâĥimesiyle rücû' êdemeyüp 5) ilerü gider bu daħı ħarem-i ħâřřa-yı řehr-yârîden çıkanlarda 6) çok bulunagelmişdür meşelâ eskiyüp tamâm müddet-güzâr 7) olmağla yerine âĥer-i iķâmet içün li-ecli'l-mařlaĥat 8) def' -i şüreti ve ca'lî ikrâm ile i' zâm olunmuş zörbalar 9) zamânında bir kaç gün yeñçeri ağası olan cerrâĥ pařa 10) ki mesmûmen fevt olmuşdur ve ol vağtde 'ulemâdan nâmları 11) söylenmez ba' zılar gibi ki cümle ehl-i vuķūfuñ ma' lüm 12) ve ma' rûflarıdur ve ba' zı řân u şöhretleri zâtlarına

¹⁴ b nüshasından alınmıştır.

¹⁵ b nüshasından alınmıştır.

13) ğālib kimesnelerdür ki haqq te‘ālā ol maqūleleri ilzām-ı 14) ‘ibād için maqām-ı kār-güzārı ve umūr-ı fermāyīye getürüp 15) esrār-ı hikmetin izhār ile nā-revā edüklerin iş‘ār 16) etmişdür merhūm maqtūl şadr-ı a‘zam kara muştafā paşanın 17) kapucılar kethüdālīgından kaht-ı ricāl hasebiyle dīvān-ı şeref 18) ‘unvān-ı ‘osmānī’de çavuşbaşı ve ba‘dehu ‘alī nāmıyla bir āşaf-ı 19) sāmī şadr ve vezir nāmı kadar gelüp şöyle ola 20) böyle ola halı-ı menfūrī ‘āmmeniñ şahā’if-i sāmī‘a-yı 21) i‘tikādında meştūr olduğıyla ve iktizā-yı irādetu’llāh ile 22) bir kaç gün ne bal ve ne mūm beyhūde ser-efrāz kurūm olup 23) ma‘nen hükümet-i lāzıme-yi dīn ü devleti te’hīr ü ta‘til nehciyle 24) ser-şadr-ı sa‘ādeti hālī ve ol nesne bilmez fakīri şehir-āyınler 25) paşası gibi hayr-şināsān ‘āleme teşhīr etmişdür ve ba‘zı

10a

1) peder ve māder mānde müddaħar-ı emvālde mālīk olmağın mücerred ol 2) devlet-i meknūna ve emvāl-i maħzūne-yi mevfūreniñ füyūz-ı ma‘nevīsi 3) şöreti ile elinden iş gelür zann olunup merķūmuñ 4) ise elinden iş gelmek degül belki elinden iş gelür ādemi 5) bile fark etmez halk-ı ‘ālemiñ ise ekseri şūret-bīn 6) olmağıla serābī āb kayasıyla merkez-i ‘izz ü ‘alāya revā ve şāyeste 7) görilmek ile ikā‘ olunmuş yakın zamānda dağı katı 8) çok görüldüğü ‘āriflere rüşen ve müberhendür ve ba‘zı 9) dağı yine bu nehciñ meşelince peder-i mācidi merhūmlarıñ nāmına 10) rağbet ile i‘tibār olunmuş fe-emmā fi haddi zātihī isti‘dādı 11) olduğı tursun belki ol maqāmda biraz müddet ve zamān 12) mekş ü kararī lāzım gelse cā’izdür ki zevāl-i devlet 13) taħarruk edecek bir fitne vü fesād u ğalālūş ‘ibād 14) zuhūrına sebep olacağı taķrīr etmesi ile müdebbirāt-ı 15) devletden haqq te‘ālā nice kimesnelere ilhām tarīkası 16) lāyihalarıyla āġāh edüp anlar dağı sāmī‘a-yı ‘illiyeye 17) ilkā ve i‘lām etmeleri hasebiyle ehven-i vech ile def‘ 18) olunduğı olmuşdur imdi erbāb-ı devlet ve eşhāb-ı 19) şān u şevketden olan efendilerimize elyağ ve şāyān 20) olan budur ki ol maqūleleri ya‘nī ol şöret-i ‘āriyet 21) ve kāzibe ile şöret-āver ve esāfil-i pesendīdesi zevātı 22) dūr-ā-dūr yerlere gönderüp dārū’l-mülk-i devlete karīb 23) maħallerde koymayalar zirā vücūh ile bā‘iş-i şūr u fitne 24) olmasında şübhe yokdur haķīkat budur ki böyle kurı 25) nām-ı eşhābıñ cūhelā ve ‘avāmdan katı çok muħibbleri bulunduğı

10b

1) mücerredür hülâşa-yı kelâm bu tafşilden ekâbirân-ı ‘izzet 2) ve kâr-fermâyân-ı devlet hâzerâtına gûn-â-gûn fevâid-nümûn 3) hışşeler hâşıl olduğuna şübhe yokdur zîrâ zamânedede 4) nefsü’l-emr ‘add olunan sözleri söyleyenler kıtâ çokdur 5) farazâ hâzret-i hulefâi’r-râşidîn rızvâna’llâhu te‘âlâ ‘aleyhim 6) ecme‘în zamânlarında cârî olan hükûmât gibi hükmler 7) niçün olmaz hâlâ bu şân ve şöhretler ve bu dârât-ı gayr-i 8) lâzime şevketlerinden isrâf-ı beytü’l-mâl-ı müslimîn degülmidür 9) ve yâ bu alışlar ve bu verişler ve bu ihsânlar ve in‘âmırlar 10) huşûşâ bu rişvetler ve bu ‘ubüdiyyetler ve haddinden ziyâde 11) hediyeler ve ecr mişlinden ziyâde ücretler ve fuqarâ-yı nâs 12) üzerine tahmîl olunan teklîfler mağz-ı zulm ve itlâf-ı mâl 13) degülmidür ve buña beñzer beñzemez bol orta ve fortaları 14) vâşıley-n-i faşıley-n bilmedügi munşifâne zâhiren şıyânetini müstevcib 15) kelimât-ı mümevvehe ve müzahrefeyi der-pîş-i meclis-i muhâvere eder 16) cühelâ belki mağarr-ı devletde dağı teccessüs olunsa hadd-i ihşâdan 17) bîründür bu ‘âlem-i kevn ü fesâdda haqqına râzî olandan 18) olmaz çok oldığı gibi sözünü bilenlerden bilmezler dağı çokdur 19) her bir nâdân ile tefhîm-i haqâyıq iktizâ-yı umûrda mu‘âraza 20) olunmak mağz-ı hamâkatdur gûyâ hıvâce naşreddîniñ 21) ayağı kırıldıkda hıvâce nolduñ diyenlere cevâbdan ‘âciz olıcağ 22) yanına biraz çöp koyup min ba‘d her şoran şahşa eli ile 23) ol çöpleri kırmak hisâbı lâzım gelür zîrâ redd-i cevâb 24) bunı müstelzimdür ki behî ile ve behî a‘teh evvelâ merhûm 25) kâtib çelebî ki hükemâ-yı müte’âhhi’rî-n-i islâm’dan ma‘dûd bir şâhib-i

11a

1) vuquf-ı fezâ’ıl mevşûfdur mîzânü’l-haqq nâm risâle-yi 2) meşhûresinde yazduğı nehc ü vetîre i‘tibârı 3) üzere ki ahvâl-i a‘şâr ve ezmânı sinn ü sâl-i insânî 4) ile temşîl etmişdür öyle ki cümle-yi temşîlâtı teslîm-kerde-yi 5) ‘âmme-yi zevî’l-‘uquldur meşelâ zamân-ı tufüliyyet zamân-ı 6) şebâbiyye ve zamân-ı şebâbet zamân-ı şeyhûhete ve zamân-ı 7) şeyhûhet zamân-ı kühülete beñzemedügi gibi ve her ‘aşrıñ 8) bir gûne hükmi ve her ‘amelîñ bir reclî li-küllî ‘amelin ricâl kavlınce 9) olması hükmi-i ilâhî muktezâsınca yek-diger âhşere muhâlif 10) olduğü minvâl ile ‘aşr-ı evvelden i‘tibâr-ı zehâdet ve taqvâ 11) ve ihtimâya olup nite ki cenâb-ı ‘osmân zî’n-nürey-n rağiye’llâhu 12) ‘anhu henüz ol ‘aşr-ı bihteriñ mu‘âşırı iken bile 13) ادره عمر اهيب من سيوفكم 14) buyurduklarından münfehîm ve 14) mütevehhimdür zamân-ı sehl-i mâzî ile zamân-ı sehl-i câ’îniñ 15) karîb-i âheridür farkı olıcağ hâlâ ki bu zamânedede vücûhla 16) her hâlî kıyâs olunmayacağı bi-tarıki’l-evlâdur imdi 17) her bir ‘aşrıñ iktizâsına göre hareket

lāzime-yi zımmet 18) ehl-i dīn ü devletdür fe izā kāne'l-emr kezālik hālā bu 19) şān u şevket-i 'oşmānī ve kavānīn ü teşrīfāt-ı süleymānī 20) ve ādāb u erkān ü rūsūmāt-ı cihān-bānī انقاها الله 21) انقاها الله شيد همام اصحابهم 22) erkān ve gūn-ā-gūn ḥal' ü eşvāb-ı dīvān-ı hūmāyūn olan 23) cihān ārā-yı ḥaşmet-nūmūn terhīb-i a' dā-yı dīn ü 24) terğīb ve taḥvīf-i müşrikīn-i dūzaḥ mekīn ve nice 25) nice meşāliḥ-i 'uzmā ve me'arīb-i kübrānıḡ ḥuşūliḥūn ārā-yı

11b

1) müstaḥsene-yi 'uḡalā ve ḥükemā ve 'ulemā ve fużalā ile bi'l-ittifāḡ 2) mevzū' ve ma'nen ve ḥaḡīḡata ma'ḡūl ve meşrū' görülmüşdür 3) bu taḡdīrce ol maḡūlelere nev'-i isrāf ve itlāf 4) dēnmek 'amme-yi cumhūr ehl-i vuḡūf ve şu'ūra muḡālefe-i 5) maḡz u kuvvet-i ḡaḡā 'add olunduḡı bī-şübhe ve merādur 6) lākin ḡaḡḡ budur ki mesbūḡun bi'z-zikr olan vechince bu 7) 'ālem-i fenā-yı nev-āmede ḡaber anlayanlardan anlamayanlar ekşerdür 8) ol maḡūleler ile münāḡaşa ḡāzizādeli gürūh-ı ta'aşşub 9) şükūhı ile münāḡaşa gibi maḡzā tażyī'-i evḡāt degül belki 10) tażyī'-i nefsdür hemān lāyık olan vā'iz efendilerinḡ 11) ḡilāl va'z ü naşīḡatlarında vūcūh-ı nāsa ḡiḡāb ile 12) ḡaḡḡ te'ālā cümlemize anlamāḡlar müyesser eyleye dēyü ētdikleri 13) du'ā nev'-i mā lehcesiyle cevābü'l-aḡmaḡ-ı sükūt-ı ḡisābın 14) ḡullanmaḡ gerekdür رجعت الى ما نحن فيه ve ba'zı ḡālīf-i ḡalkıḡ ma'rūfı ve 'ādetlerince olan 'örfi-yi ḡilāfi üzere 'amelen ve kavlen bir nesne ibdā' ētmekden ḡarażı ḡalkḡ arasında şöhret bulmaḡa dērler neticesi şüret uğruluḡına ḡıḡar bir ma'rūf mezḡebdür farazā duḡānuḡ ḡalli ve ḡürmeti ḡaḡḡında işbāt-ı müdde'ī için nice 'indi aşlı ve faşlı yoḡ kelimāt-ı muzāḡrefe gibi 15) te'arrūf nehciyle şöhret-yāb 'izz ü cāḡ olup ol zārāfet 16) riyā emīn külāḡ devleti rübūde ētmiş sābıḡan bālīkesriyyeli 17) toḡancı oḡlı ve ḡāzī oḡlı dēdikleri zārīf 18) ve 'arīf ve ḡarīb-i 'ahdde vānī efendi bu maḡūlelere 19) naḡsend-i zamān ve ferzend-i cihān ve küleh ribā-yı 'izz ü şān dērler 20) ve bu maḡūlelere 'örf-i türkīde şüret uğrusı dērler 21) nite ki ḡurūbda söylenür dūnyā bir¹⁶ böbrek yaḡıdır 'aşḡ 22) olsun yēyebilene ve ba'zı ḡaḡḡında ihānet ḡaşd 23) olunup bi-ḡikmeti'llāḡı te'ālā ḡālī'ine 'izzet vāḡi' olmuş 24) 'ahd-i muḡammed ḡan İbni İbrāḡīm ḡānīde maḡrūmiyet ile ma'rūf 25) olan gümruk emīni ḡüseyn paşa ve emşāli gibi ve ba'zı

12a

¹⁶ b nüshasından alınmıştır.

1) dağı dāhiye-yi zūll-i nekbete mübtelā olup dārü’ş-şifā-yı āsitāne-yi 2) sa’ ādete düşüp ħubbü’z-zeheb iltifāt yēyüp ve şarāb-ı 3) dīnārī ikrām için ħareket ve sükūn üzere iken 4) silsile-yi müselsele-yi devlet ayağına tolaşup girifte-yi rif’ at-kār 5) olmuş fe-emmā bu ħāl-i bi-isāl iki vechiñ birinden ħālī 6) degüldür yā iĥtiyārī gelmiş ola aĥışhalı kör 7) ibrahīm kethüdā gibi ki dervīş ađa-zāde dērler ma’ rüfdur 8) yāĥūd iĥşār tārīķasıyla bōsna sarāyı ğavġāsı 9) māddeşiyle koca ‘ abdī paşa merĥūmuñ yanından 10) götürdilüp rikāb-ı devletde alıķonan gürci ‘ alī ađa gibi 11) ki ba’ d mecīhi iķtizā-yı täreyan-ı kaźāu’llāh ile¹⁷ bec ka’ ası 12) vaķ’ asında şadr-ı ‘ alī kethüdāsı ba’ de’ l-ĥudlān iki tuġ¹⁸ 13) ve tīre sancağı ile ca’ lī ikrām ve ĥaķīķī ğaźab ile 14) mükerrem olup bodun ka’ asınıñ ibtidā-yı muĥāşarası 15) cengindeki merķūm böyle ĥudlān ile ikrām olunmaķdan 16) ise merdlikle kılınıcı üstüne ölmek yēgdür dēyü ĥoyrat 17) bahadırlığıyla beyhūde yere şuĥı günāhı yoğiken pākçe 18) ğavġāsız şūbhelü şehīd olmuşdur fi’ l-ĥaķīķa eger 19) gürciyü’ l-aşl olup pākīze nihād olmuş olsa şadedden 20) ĥāric olmaķ üzere belki ba’ zı maşlahata yarar ādem olurdu 21) ve ba’ zı dağı fi’ l-evvel zikri sebķ eden mişillü bi-lā-sebeeb 22) ihānetler envā’ ıyla ihānet murād olunup ‘ izzetġāh-ı devletden 23) zilletġāh-ı nekbet ve miĥnete tenzīl ve def’ -i tārīķasıyla devren 24) devr-i maĥalle per-tāb u endāĥte ve iķtizā-yı kaźāu’llāh ile 25) ya’ nī bi-ĥikmet-i rabbānī ve şiyānet-i yezdānī mıştaba-yı vücūdı

12b

1) oķlar érmez menzilde bulunmađıla tīr-i kaźā işābetinden emīn 2) olup bā-re’ y-i bāzū-yı kudretu’llāh ile gümān-ı girih-i tīr saĥt-ı merāmı 3) pūr kılup kendüye mehīn olanlara seng-endāz intikām 4) olmaķ menzilin iĥrāz ile şadāret maķāmında cālīs 5) ve ser-efrāz ve fermān-fermā-yı şevket-şāh olmuş sābıķan 6) defter-dār-ı rikāb-ı hümāyūn ba’ dehu üç tuġ ile tīrāblūs 7) şām vālīsı iken iĥzār ve şadr nişīn-i sa’ ādet olan 8) ‘ alī paşa ki aĥa defter-dār ‘ alī paşa ve nām-ı dıđer sürmeli 9) vezīr dađı iĥlāķ olunmuşdur ve lākin henüz täreyan-ı 10) kaźāu’llāh tamām olmamađın bī-vech ü bī-sebeeb ve bī-günāh şerbet 11) devām-ı devletine rīze-yi elmās rīĥte kılınıp ya’ nī elmās 12) muĥammed paşanın ĥilāf-ı inhā ve ihāneti ile şehīd-i sa’ īd 13) olmuşdur ‘ aleyhi’ r-raĥmetü ve’ l-maġfire ĥaķķā ki bir vezīr-i rüşen-zamīr 14) ve bir müşīr bī-nażīr vāşif nīk-zamīr kerem-semīr idi ki 15) mişli ‘ ālem-i kevn ü fesāda nādīr gelenlerden ma’ dūd vücūh 16) ile ma’ mūru’ l-ĥudūd

¹⁷ b nüshasından alınmıştır.

¹⁸ b nüshasından alınmıştır.

ve'l-eṭrāf ve 'atā' ve elṭāfda inṣāf-kerde-yi 17) ahālī-yi eknāf idi bir miqdār ṭā'ife-yi zenāna nazar-ı im'ān 18) eṣeri daḡı olmamış olsa her cihet ile pesendide-yi erbāb 19) ṭibā'-ı selīme ve ārāste ve pīrāste ve sūtūde ḡiṣāl 20) dēnmege ṣālīḡ idi bu maḡūleye telef-kerde ḡazā ve ḡased-kūnende 21) a' dā dērler mu' āsırı olan ṣu' arā ol bī-günāh ve maḡdūruḡ 22) ḡaḡḡında nāzīkāne ve dil-sūzāne merṣiyeler ve ṣehīd-i a' lā ve dāḡil-i 23) ṣadāret-gāh-ı me'vā olduḡına nice nice manzūme-yi cān-gūdāz 24) tāriḡler inṣād ve ibrāz ētmiṣlerdür fe-lā cerem ol mihr-i mādesinde 25) cevhere-yi vücūd-ı elmāsa sūkseti inkisār vāḡi' olmaḡla ancak

13a

1) kendüye daḡı ṣaḡṣ-ı ḡazā-yı intiḡām ḡātim revālikle 2) vėrmeyüp belki ma'nevī verāsından engüṣt-nümālikle hemān 3) bir parmaḡ gösdermiṣdür ve ba'zı daḡı ḡüsn-i cemāli ve behcet-i 4) ṣīve ile olan kemāli vesīlesiyle ḡüsn-i nazara maḡhar 5) ve 'adem-i isti' dād ve istiḡḡāḡı ile ma' an ṣüzūziyyet üzere 6) ser-ṣadr-ı devlete cülūs ve fermān-fermā olanlar yüzünden 7) 'āḡıbetü'l-emr bir ṣe'āmet-i 'uzmā ve bir maḡarrat-ı kübrā 8) zuhūra gelüp ṣemere-yi müziresi çekilegelmesi mücerrebāt-ı 9) ḡānūn-ı ilāḡıyyeden olduḡı mesbūkun bi'z-zīkr elmās muḡammed paṣa 10) ile ḡarīb-i 'ahdde varadin ḡal'ası muḡāṣarası inhizām-dīdesi 11) merḡūm dāmād 'alī paṣanın ḡazıyye-yi ḡüzeṣtesi ṣāḡidīn 12) maḡāmında olması maḡall-i müdāfa' a degüldür ya' nī müsellem-i cumhūr-ı 13) ehl-i umūrdur egerḡi bu ikisi daḡı ḡüb ṣüret ve 14) ḡōṣ ṭabī'at devletlüler idiler lākin bir ḡaç cihet ile 15) memdūḡıyyet üzere mezkūr olmaḡlıḡdan behre-ver olamayup 16) ḡazāu'llāḡ i' tibāriyle zemm olunmazlar ise de medḡ ü ḡayr ile 17) yād olunmaḡlarına ḡaḡḡ-ı 'ālem istiḡyā eder oldılar evvelen her 18) ikisiniḡ daḡı ḡazṣ-ı nefsler için keṣret üzere ḡatl-i nā-ḡaḡḡ 19) ḡuṣūṣında ētdükleri mübālāt ve terk-i müṣāvere-yi ehl-i 20) rü'yet ve ḡōd-re'yi ve ḡuṣūnet ve umūr-dīdegāna 21) 'adem-i raḡbetden ḡaṭ'-i nazar ḡālibā fūrū-māyegāndan olduḡları 22) 'ale'l-ḡaḡīḡa olup el-'ırḡu nizā'un ḡisābınca ḡurūb-ı 23) emṣāl-i türkiyyedür türk 'abādan 'oṣmānlu atdan manṭūḡ 24) maḡzūfu'l-ḡayrı nemaṡınca mevḡūm olan ma' nā ve vuzūḡ bulup 25) bu ḡālāt-ı reddiyye ve simāt-ı mezkūre daḡı ṣüzūziyyetlerine

13b

1) imdād ile ma'ıyyet ēdüp ve kendüler ḡaber ve feyz görmediklerinden 2) mā' adā ḡalīfe-yi islām 'ale'l-ḡuṣūṣ 'āmmē-yi ümmet ḡayrū'l-enāmıḡ 3) 'umūm belvāsına bā' iṣ

ve bādī oldukları nice 4) inkār üzere ketm ü setr olunur hele raḥmet'ullāhi ‘aleyhimā muḥarrir-i 5) bülġatü'l-aḥbāb müşārün ileyh elmās muḥammed paşanın şahādet-i 6) ḥükmiyyesi bir kaç gūne manzūme tārīḥler inşād 7) étmişdür ki birisi budur موصفه تاريخ
شان مزبور (8) مموق بروفق

şadr-ı a' zam muḥammed elmās şāḥib-i mühr idi 9) gelüp gitdi

kār-gāh-ı umūr-ı devletde kendi de bilmedi 10) ne kār etti

faşş-ı mühre ve lîk firengīsinde ‘ acebe türfe 11) sevād işletdi

eridi nār-ı ḥarīd eridi aḡa zer-küb-ı 12) dehr gör nētdi

ḥalka üstād-ı dehr-i tārīḥiñ şan' at-ı 13) ta' miye ile söyletdi

ḥak ederken ma' ādin-i elmās 14) kuruşun elmāsı maḥv u ḥak etdi

mevşufe-yi āḡer

düşüp 15) elden ele mühr-i mücevher-i tarz-ı elmāsın

każā el vėrdügi 16) şaḡşıñ benānı oldı me'vāsı

gör ol mühr-i ġarībü'ş- 17) şekliñ āḡer ḥikmet-i ḥaḡḡla

yėdiler zīde-yi ḥakkāke düşdi 18) faşş-ı ra' nāsı

yazarken resmini ḥakkākiñ ol dem dutardı 19) destī

dökildi ḡarb eşeriyle sevād u naḡş u mīnāsı

20) gelüp navek-i każādan zaḡm rāsıḡ dėdiler tārīḡ

nigīn 21) devletiñ ḡayfā kırıldı faşş-ı elmāsı

ve ba' zı daḡı bir 22) vaḡt-i nā-be-hencār ve zamān-ı pūr ıztırāra iḡtirān üzere kurb-ı 23)

dārü'l-mülk-i devletde bulunduğundan müdebbirān-ı umūr daḡı telāsizde 24) ḡāl

bulunmağıla bi-ḡasebi'z-zarūre bir kaç gün emāneten cānişin 25) şeklinden ve nā-ḡaḡḡ

yere ḡisābınca ilbās-ı ḡil' at-ı fāḡire ve iclās-ı

14a

1) maḳām-ı zāhire-yi şadāret bāhire kılınup meyyit namāzı 2) şeklinde ya‘nī ol namāzda ki ve adı nemaṭınca karşıusunda 3) eller kavuşup ta‘accüb-i rūsüm sübhāna’llahi’l-ḳayyüm tekbiri 4) ile sâhte ikrām olunmuş ‘arabacı vezîr dedikleri 5) şahş-ı ma‘tüh ki el-elḳābü tenezzelü mine’s-semā’ hemān 6) yine ‘arabacilige şāyeste ve āḫeri şahş-ı bî-teşhîş 7) ve bî-nevā idi ve mezbûruḡ hem-şānı her cihet ile hem 8) ḫāl ve şānı bıyıklı muştafā paşa nām-ı dīger küçük sipāhî 9) demekle ma‘rûf bir bî-ḫaber ve bî-āgāhî ḫisāb-ı ma‘hūd 10) ve mezkûr üzere ser-şadr-ı sa‘ādete iḳ‘ād ve iclās 11) ve bülḡa-yı zurefā ve suḫre-yi ‘urefā-yı nās olacaḳları fi’l-evvel 12) idrāk ve iḫsās olunmuş olunmamış bulunula mü’ellif-i 13) faḳîr rāsîḫ-i pür-taḳşîr ol zîr-i ḫamîr-i zamîriḡ vefḳ 14) şān-ı belāhat-semîri olmak üzere raḫmeten li’l-‘ibād 15) füc’eten li’l-vefāt ya‘nī ‘ināyet-i ma‘neviyye ve şiyānet-i ümmet-i mer‘iyye 16) ḫaḳḳ ile sühûlet vechi üzere kâḫ zibā-yı şadāretten 17) mevt-i füc’eh-i baḡal-ı kübrā olup esbde raḫt-ı tâbût-ı 18) fenāya rākib ve şahrā-yı ‘adem intihā-yı tâbūd ihtivāya 19) zāhib ve re‘y-i resme-yi aḡnām iḫfā olmasına dūrri men ḳāle 20) dēnilmege sezā vefḳ şānī olmak üzere târiḫ-i vefāt-ı ‘anūn 21) bir ḳaşıde-yi beçe-yi feraḫ-fezā ve letā’if-i meşḫūn inşād ısdā-yı 22) meclis-i mezāḳ edā kılınmışdur mevşūfe-i târiḫ-nümā

füc’eten 23) rûḫ bıyıklı muştafā paşa çıkup

ḳal‘a-yı boḡaz ḫişārından 24) ḳalup burc u beden

ḫāliyā ḳā’im-maḳām iken maḳāmıḡ terk 25) edüp

cānişini şahş-ı āḫer olmasın gördi ḫasen

14b/1) ḳılıca ḳalmışdı anıḡ zîrā ki cānı çıkmaḡa

tā ki teslîm-i emānet 2) eyleye ol mü’temen

fevti te’ḫîr étmesi gūyā mecî-yi ‘askere

3) ma‘nide rûḫānî istikbāl idi bî-cism ü ten

ki vezîr-i a‘zam 4) olup gāḫ olup ḳā’im-maḳām

baḫtla bir de budur her pāye-i 5) iḫrāz eden

maskaṭ-ı re’si bozoḳdur eyledi iṭfā velî

6) şem‘-i cem‘-i ‘izz ü cāhın rûzgār-ı pür-fiten

bir mişildür gelse devlet 7) yédilür bir kıl ile
gitse ammā tutmaz anı nice zencir ü resen
8) çünkü bildi mü yomu kılmaz ser mu kimseye
hic vefā bu hud' a cū-yı 9) gıdādur her pīrezen
devleti let ni' meti naqmetdür anıñ cāhı 10) cāh
hil' at u tāt u külāh ve hırkası bār-ı mihen
balğalar kesmez 11) bıyık şāhibleri noldı qanı
riş-ğand-ı dehr ile qanı şaqallar 12) tağıdan
cāme-yi zeryefti qanı qanı köhne hırkası
şāh 13) ola yāhūd gedā āher libāsı bir kefen
müzāvağın zımnı nehci 14) sühületle hemden
göz yumup ağız açınca çıqdı fi'l-ğāl 15) aradan
fevtini ol serveriñ bu beyt ile iş' ar edüp
16) mü-şikāf zımn u ma' nā rāsiğ-i şir'in-suğan
şaymadı 17) dü müyına dehrin dü rüze devletin
muştafā paşa bıyık 18) burdı cihān-ı fāniden
ve ba' zı kemāl-i mertebe irtikāb-ı 19) ma' şiyetden mā' adā nabz-girāmizce erbāb-ı
devlet ve taşıl-i 20) mālda keennehu hazine-yi sultāniyye sa'y u himmetde şāhib-i
şan' at 21) nefice mücid-i rişvet olan kudemādan şems paşa-yı 22) bed-ğaşletden soñra
muğdeş-i bid' at ve vāz' ı-ı rişvet 23) olmaqlıq üzere şöhret-gir olmağın menzilet-i
refi' e-yi defter-dār-i-yi 24) ' oşmāni iğrāz eden kirli ismā' il efendi dedükleri 25) ħabiş-i
bed-kār ve bed-ğāl gerek cihet-i helāl ve gerek cihet-i ħarām

15a

1) ile الرزق تنزل من السماء ħadiş-i şerifi muqtezāsınca 2) ihtiyār etdüğü envā' -i ma' āşī
irtikābı zāt-ı ħabā' iş 3) şemātātı rikāb-ı hümāyün devletden mağrūmen mine'r-rızku 4)

ve'ş-şān ref^ç iki tuğ fitne fūrūğ ile aydın 5) ve şaruhan sancaqları muhaşşılığ^ı ile me'mūr olunup 6) bālā-yı ümmet ve қаzā-yı ra^ç iyyet olup geşt ü güzār 7) éder iken turgudlı nām қаşabada marāz-ı mekrūh zāhīr 8) sebebiyle rūh-ı bī-futūh^ı cesed-i habīs ve maqđūh-ı mülevveşinden 9) hūrūc u sūrāh vesāh-laḥ dārū'l-bevāra vülūc édüp 10) maḥzā kendüye hemān eli kiri ile yüzi қарası қалmış 11) idi ve bu müzife-i reddiyye ol şūm u mezmūmuḡ 12) tāriḥ-i vesāhıdur ve anıḡ kirli laқabı telқibi i^ç tirāzında 13) ba^ç zı zurefā-yı deқāyık-şī^ç ār ma^ç an bu niyetden nāşī isti^ç āre-yi 14) mekīne olması üzere mu^ç teқid olmuşlardur ketebe-yi dīvāndan 15) oldıḡı ḥōd ma^ç lūmdur ve bu mevşuқа-i reddiyye ol şūm 16) u mezmūmuḡ tāriḥ-i vesāhıdur –nazm-

o nā-temīz cihān 17) ya^ç nī kirli ismā^ç il

çün oldı aydın éline muhaşşıl 18) ol bed- ḥaққ

güninde görmedi aydında kimse aydınlıқ

19) zālām-ı zulmı içinde қалup ahālī қamu

dénürse ḥarīrīdür 20) aydın ehli ḥar-menişān

dénür ki bu daḡı deccāl ḥaққ bir cādū

21) daḡı dénürse musallaḡ idi bi-ḥūkmi'llāh

dénür ki var idi 22) pes içlerinde nice eyü

yüzi muhaşşıl aḡarmadı ^ç ömri yüz 23) yumdı

aḡa da dēdi muhaşşılılıқ ^ç āқıbet pū pū

zāḡire uğradı 24) bu derd-i cān-güdāz ile hem

te^ç āқub eyledi Turgudlı'da 25) daḡı sancu

yudı netice cihāndan vüçūd-ı nā-pākin

şirişk-i 15b/1 dīde-yi maḡdūriyan sū-be-sū

biri birine dēdiler göziḡüz 2) aydın ola

helākini eşidenler olunca rū-be-rū

çün öldi 3) poḡlı şehīdi zāḡīrden tāriḥ

dédiler ehl-i ma'ârif 4) be-gîr-i har kes o

ve ba'zı dağı netîce-yi pür şûr seferleri vukû'ıyla 5) taşralık halkının vücûh ile pâzedelikleri ve vülât-ı menâşibîñ 6) her birileri manşiblarında olamayup sefer-ber olmalarıyla 'umûmen 7) anaolı sancaqları ve kazâyası zavâbıtdan hâlî oldukları 8) ile gerek aydın ve gerek şaruhan ve gerek sâ'ir mekânlarda 9) hâlât gün-â-gün zühûr edüp ve ortalık vücûh ile 10) boş bulunmağıla nice erâzil ü evbâş ve eñâzil-i bed-ma'âş 11) güyâ baş kaldırup nice tâze tâze oğlanları ve huşûsâ 12) niçe kaşabalardan ve şehrlerden ba'zı ehl-i 'ırzıñ 'ayâllarını 13) zôr-a-zôr cebr ve qahr ile başup alup ve ekşerini tağlarda 14) becenelere çeküp keşret üzere şiddetleri ve mazarratları hâdden 15) aşup hulâşa-yı kelâm 'âmme-yi enâmıñ lâ-siyyemâ ehl-i şân 16) ve nâmıñ hâlleri cenâb-ı allâha kalduğı taḥkîk edicek 17) إذا استئیس الرسل الدسل فظنوا انهم قدكذ بواجاء هم نصرنا اية nuşret-i 18) ihtivâsı nemañınca kul buñalmayınca hıdır yetişmez maşdûkıdur 19) nazm fetret-i âbâd cihân içre muhaşşıl cümle halkıñ olmışdı 20) 'aceb hâlî perişân hele اية جاء fetret-i âbâd cihân içre muhaşşıl cümle halkıñ olmışdı 20) 'aceb hâlî perişân hele اية جاء 21) nûrî zühûr-ı gün gibi vèrdi ziyâ eyledi rahşân hele 22) yetişüp râhber şavb-ı hidâyet oldu hıdır-ı feyz ü 23) kerem-i rahmet-i rahmân hele vefkınca ع hemîşe zâr (u) giryân¹⁹ 24) çıkarup bir arslan hisâbınca genc muḥammed paşa nâm bir vezîr-i 25) dilîr-i şâhib-i tedbîr ref'-i mezâlim ve cevr-i eşkıyâ için min qable'z-zât

16a

1) olmağın ta'yîn olunup fi'l-ḥaḳîka ol ḥâkim-i ḥaḳîkiñ tevfiḳ-i 2) ḥaḳḳ refiḳi olmağıla pes anıñ mübârek yüzinden vücûh ile 3) ümmet râhat u refâhiyyet u külliyyet ile ol mazarrat def' u ref' 4) olunmuş idi gâlibâ bu huşûşuñ şükürinde ekşer-i nâs 5) kuşûr etmek gereklüdür ve yâḥûd henüz kazâu'llâh tamâm 6) olmamak gerek ol merd-i cesûr u şeci' gayûrî nâ-ḥaḳḳ 7) yere katlı ile tebâh etmişlerdür ع sebep-i katlı ola hufre-yi 8) dûzaḥda muḳîm merḥûm merḳûme genclik laḳabı telḳibine 'illet-i 9) gâ'iyye-yi ekşer yâ şaḳalın siyâha mâ'il ḥizâb ile taḥzîb 10) etmeleri gerekdür yoḥsa sinn ü sâlleri seksen ḥudûdından 11) ziyâde edüğine hîc bir 'ârifîñ şübhesi yoḳdur cenâb-ı 12) mevlâ dünyâ ve 'uḳbâda yüzün aḡ etsün ḥaḳḳ budur ki medḥe-13) -sezâ ve her huşûş ile vaşfa revâ bir vezîr-i pâkîze edâ 14) şer' u kavânîñ ve teşârif-i âşinâ ve aḥvâl-i nâsa ittîlâ' da 15) bî-naḳîr ve bî-hemtâ idi ḫabî'at-ı şerîfleri nev'en ḥasâset 16) ve imsâk üzere mecbûl olmasa idi her cihet ile ma'mûru'l-17) etrâf olduğında ahâlî-yi eknâf ittişâfda i'tirâf 18)

¹⁹ Metinde *germend* şeklinde geçmektedir.

èdeceklere bi-lā-hilāf idi ‘aleyhi’r-raḥmetü mü’ellif-i 19) bülğatü’l-aḥbāb rāsiḥ-i ma‘ārif-niṣāb ol maḳtül-ı maḳdūruḡ 20) vefḳ-ı şānı olmaḳ üzere rengin ve laṭif manzūme tārīḡler 21) inşād etmişdür ki birisi budur

tārīḡ-i şahādet-nümā

şaḳın 22) eline ey dil-i ḡayz-būn dehrin aldanma

ki zīrā rengdür 23) alı me’āli fitnedür anıḡ

ḳarībdür riş-ḡand ile gerek genc ve gerek 24) pīriḡ

biraz güler şaḳalına olup göḡlince işāniḡ

25) civān ve pīre ḡālī genc paşanıḡ yēter ‘ibret

ḡaḳīḳat üzere 16b/1 tefṭiş eylesiḡ vaż‘ını devrāniḡ

şaḳalına anıḡda güldi 2) çün yüz döndürüp şoḡra

getürdi ma‘raż-ı ḳatle 3) vücūdını o zī-şāniḡ

dēdi tārīḡ rāsiḥ-i pīrezen 4) cellād-ı dehr-i āḡir

boyadı aḳ şaḳalıḡ ḳana ḡayfā genc paşanıḡ

5) bu maḳūlelere telef-kerde-ḳazā ve bu biḡ-i ma‘nevī-yi ḡudā 6) dērler ve ba‘zı daḡı mazanna-i kār-ḡüzārı ve sırr-ı şānı 7) bābında isti‘cāl üzere daḡ berü erbāb-ı şebāb edinmiş iken 8) ḡattın tīredür ve baḡtınıḡ ve henüz nüzül-ı bārān-ı ḳazā-yı ilāḡi 9) dernek üzere dernek olmaḡın der āh-ı āmālī daḡı seng-lāḡ 10) üzere bulunmaḡın menzil-i maḳşūda vuşul ve kār-ḡāne-yi ḡal ü 11) ‘aḳd-i umūr-ı devlete duḡul ve mütevellide ta‘azzur iḳtiżā etmegın 12) اذا جاء اجلهم لا يستأخرون ساعة ولا يستقدمون ارجعى medlūlınca 13) firārī paşa birāderi ibrahīm 15) Paşa gibi ṭaraf-ı devlete gelürken diyārbekre ḳarīb maḡalde ḡatfe 16) enfihi vefāt etmişdür sevde ḡiṣāl bir vezīr-i ma‘ārif nisāl 17) olmaḳ üzere mesmū‘dur ‘aleyhi’r-raḥmetü ve ba‘zı daḡı 18) ṭabīb-i ḡazīḳ-āsā emzice ṭabāyi‘ erbāb-ı ‘izz ü cāha muvāfiḳ 19) ḡizmetler ve nabz-girlikler edüp sezā-vār elṭāf ve a‘ṭāf 20) olmuş sābıḳan maḳām-nişin-i şadāret olan tekfūrṭaḡlı 21) vezīr-i seḡāvet-semīr muşṭafā paşanıḡ zamān-ı yaḡmā ‘unvānlarında 22) isticāb ve istiḡşān üzere çavuşbaşı olan dōnek 23) muḡammed aḡa gibi ki fi’l-aşl ermānī ve ba‘dehu lā-ya‘lemü’l-ḡaybe illāllāḡ

24) hisābınca muhtedī ya‘nī müselmān olduğına münāsib 25) hāl görilmekle dönek lafz-ı edāsı andan yād-gār qalmışdur

17a

1) dەرler va’llāhu ‘alīmün bi’z-zāti’ş-şudūr haqq budur ki bu isti‘āre-yi 2) ‘āmmе ehl-i ‘aql u efkāra āşikāre bir ma‘nādur ki her iki cānibe 3) şümūli maḥşūldur mü‘ellif-i faḳīr ol zārāfet-semīriḡ ‘ālem-i 4) zilletinde bir kaç def‘a hem-meclis oldum fi ḡaddi zātihī selimū’l-ḡulḡ 5) devletlü idi ki kemāl-i leṡāfet zātında nāşī haqqında her ḡanḡı 6) nesne teklif olunsa ḡālibā tereddüd étmez ve ol emri 7) teklif éden müselmānı utandırmaz bir lā’ubālī vücūd idi 8) haqq te‘ālānıḡ rahmeti vāsi‘ adur ve hidāyeti şāyi‘ adur hele 9) rahmet’ullāhi ‘aleyhi bu maḡūle devlet-i ḡurenāsınıḡ emşāli 10) köprili-zāde şehidū’l-a‘lā Muştafā Paşa’nıḡ zamān-ı şadāreti 11) evānında ‘ālem-i ḡayba ḡarışanlarda çoḡdur merḡūm Tekfūr- 12) -taḡlı Muştafā Paşa’nıḡ maḡbūl kethūdāsı ki ḡelebī kethūdā 13) nāmı ile ma‘rūfdur ma‘zūren şehid olmuşdur lākin 14) ḡuşūl-pezir olmayacak emriḡ vūḡū’ı evānında manzūr 15) ḡulḡ bulunmalarıyla telef-i maḡz ‘add olunacak zevātdan 16) haḡ budur ki birisi de ol vücūd-ı mūkerrem ve yaḡyā bermekī 17) ile tev‘em gerek zārāfet ve gerek şehāvetde ḡātimdür 18) bir zāt-ı mūkerrem idi maḡzā ḡatli ḡuşūşına ‘illet-i ḡā’iyyesi 19) ser-şadrda bulunan devletlünün riya-yı fāsīd ve vera‘-ı bāridi 20) ile taḡvifen li’n-nās bi-vuzū’ ve bi-ṡahāret edā olunan 21) namāz ḡabilinden olan a‘māl gibi bir ‘amel idi ve illā اذا 22) اذا الله يقوم سوء فلا مرد له 23) medlūlınca allāh rızāsıḡün mülāḡaza olunmak lāzım gelse merḡūm 24) merḡūmuḡ ve emşāliniḡ mūcib-i ḡatlleri eger irtikāb 25) étdükleri ma’şiyetler tōhmeti pişvā-yı ḡaraż ‘add olunursa

17b

1) anları nā-haqq yere izā‘at ve fi’l-evvel naḡz-i ‘ahd 2) mevzeretleri andan daḡı ekber ve a‘zam tōhmet édüḡi müselleme-i 3) ‘āmmе-yi ümmetdür lākin böyle mes‘elelerin cevābı ‘ālem-i āḡirete 4) qalmışdur ḡazāu’llāh-ı ṡareyānı vaḡitlerinde sünūḡ éden siyeh 5) hisāb olunmaya gelmesidür yoḡsa taḡyir-i ‘uḡūl ile 6) insān ḡasbe’l-beşeriyye dā’ire-yi ‘aḡıldan ḡurūc étmesi muḡarrerdür 7) hemān merd-i kāmile şāmil olan ḡişşe şabr u sūkūn u sūkūtdur 8) ve’s-selām ve ba‘zı daḡı kār-ı umūrda ve umūr-dīde ve 9) aḡvāl-ı şenīde ḡulāşa-yı kelām vücūh ile ma‘mūru’l-eṡraf ve 10) şāyeste-yi elṡāf ārāste ve pīrāste-yi sencīde ve pesendīde 11) ile ki haḡḡu’l-inşāf mişli şaḡşına mūnḡaşır nāzım-ı

umūr-ı dīn ü 12) millet ve vākıf mesā'il-i şerī'at ve 'ārif-i kavānīn ve 13) teşārīf ve rūsūm-ı erkān-ı devlet köprili-zāde müşārün- 14) -ileyh Muştafā Paşa-yı şehīdīn mu'āşırı olup Yeñiçeri 15) ocağında kıl kethüdālığı maķāmına şöhret vērüp ba' dehu 16) Yeñiçeri ağası olup inhizām-ı ' asker şe'āmeti hasebiyle 17) hemçünān kazāu'llāh-ı şareyānı helālinde ma'zūriyyet ve mazlūmiyyeti 18) şer'an ve kāmūnen s̄abit olup şahādet-i mu' tebere-yi maķbūle 19) ile şehīdü'l-a'lā ve sezā-vār mağfire-i mevlā ve lā- haķ halka-yı 20) şühedā-yı ümem-i ' işmet entümā ve dāhil-i devlet serā-yı cennetü'l-me'vā 21) olan eginli yeñiçeri ağası muħammed aģa 'aleyhi'r-raħmetü ve'l-mağfire 22) ba' de'l-inhizām-ı Belğrad'dan yeñiçeri ağalığıyla edreneye geldikte 23) ' arabacı vezīr dedükleri ğaddārīn maħzā maķām-ı şadāreti 24) şaķınuğundan nāşī zulmen katl-i merķūma hücumından şehīd-i 25) mersūm haber-dār olıcaķ الفرار مما لا يطلق من سنن المرسلین

18a

1) nehcince ' amel ve dārü'l-ihtifā'-yı hā'ifin olan maħmiye-yi istānbül 2) emānōniye teveccüh ile tebdil-i kıyāfet medīne-yi ebī eyyūba 3) duħül étdügin ittibā' dīrīnesinde bir nuḡfe-yi ħabīse 4) çuķadārı görüp bulunması ħuşūşında va' de olunan 5) rişvet müjde-ġānīsine raġbet ile teccessüsünde olan ser-henglere 6) işā'at ve ihbār étmekle ittīķāü's-şer ممن احسنت اليه ile 7) mazmūnunun sünūh ve bürüzü girizgāh-ı ' ālem-i taħaķķuķda cilve-ger 8) olup der-ān vaķt-i aħz ve me-bādā bir tarīķa-yı ricā ile yine rehā 9) bula dēyü bī-tevaķķuf ve te'ħīr ol müşīr-i bī-nażīr ve şāħīb-i 10) tebdiri bī-vech ü sebep hemān bir ucğur ile boğup 11) tebāh ve ser-sa'ādetini s̄abıķan merķūm-ı merħūmunun sevķ-ı bi'l-ħayrı 12) ile dārü'n-naşr ve ve'l-meymene edrenede kām maķām ve ba' dehu kaħt-ı ricāl 13) ile ilzāmen li'n-nās muştafā paşa-yı şehiyyden sonra telvīs-i 14) şadr eden ' arabacı ' alī paşa dedükleri ma'tūh pür tezvīriñ 15) piş-gāh-ı nuħūset-i dest-gāhına getürmişlerdür -nazm-

ķanda 16) varısa eger ħādīm-i bī-dīn ü mehīn

ķomaya āħirete sū'-yı 17) cezāsın mevlā

göre dünyā ' umūm üzere şedā'id nev' in

18) öyle kim cümlesini nev' ine ol ' ibret ola

çıkacaķ 19) rūh-ı ħabīş-i ten-i murdārından

sū'-yı imān qarāni ola cā-yı 20) ğayyā

bu maqūleye şayeste-yi ' izz ü a' lā ve telef-kerde-yi 21) fezā ve ğarāmet-i dīde-yi a' dā derler mü'ellif-i bülġatü'l-aḥbāb 22) rāsiḥ-i pūr-taḡşīr ol zāt-ı sūtūde seyr-i fezā'il-semīriḡ 23) mübīn aḥvāl-i şahādet me'ālī olmaḡ üzere bir ḡaşıde-yi derünsuz 24) inşād ve maġdūriyet ve mazlūmiyyetin beyān ile ğāfilān-ı 25) erbāb-ı cāhī böyle ḡuddām istiḡdāmından ib'ād ve irşād

18b

1) edüp ve ḡalā bu maḡalle ḡaleben li'l-iḡtişār maḡḡa' -ı ebyāt-ı ḡaşıde 2) taḡrīrini iḡtiyār etmişdür maḡḡa' -ı tāriḡ ḡulm ve ğadr ile 3) çünki öldi tebāḡ oldı tāriḡi bī-ġüneḡ mazlūm 4) ve ba'zı daḡı ḡile ve ḡud' a ve telbīs ve şeyḡanet ve 5) nice kevine ḡarīb ve kizb ü nifāḡ u mel' anet ile binā-yı 6) ḡurb-ı devleti te'sīs ve hezār kevine ḡumār-bāzı ve telbīs 7) ile iḡrāz-ı pāye-yi 'āliyye ile menşūr kām ve merāmı ibrāz ile 8) kām-revā olmuş fe lā-cerem ilzām-ı 'ıyād nā-feḡmiḡ ḡayr için 9) ḡazret-i cenāb-ı rabbe'l-'izzet celle 'azamete imrār ḡafıyyesin 10) izḡār ile ve sezāsı üzere cezāsını ter'ibde imḡalātı 11) daḡı iş'ār ile iclās ser-şadr-ı sa'ādet ile iḡ'ād-ı 12) maḡām-ı ḡükümet etmiş sābıḡan mīr-āḡūr-ı evvel-i şehir-yārī 13) ve ba' deḡu muḡammed ḡan ibni ibrāḡim ḡana çavuşbaşı ve ba' deḡu 14) bi-kazāillāhi te'ālā şadr-ı a'zam olan boşnaḡ sūleymān 15) paşa ki nemçe-yi menḡūs şūm vaḡ'asında ve radin 16) ḡal'ası muḡḡaşarasında ecnās-ı 'asākir fiten ḡurūş 17) melābisesiyle rākib-i sefīne-yi firār olup be-ḡarīḡ mā melce' 18) ekşer ehl-i küriz olan maḡrūsa-yı istānbül küşelerinde 19) ehl-i ḡimmet hey'etinde küriz künende iken emr-i Muḡammed ḡanī ile 20) me'mūr olan cāsūsān ser-hengān mesbūḡun bi'z-zıkr 21) olan ḡıyāfet-i kāfirāne ile bulup ḡuzūr-ı ḡümāyūna getür- 22) -meksizin ḡatl ve rivāyet-i āḡeri üzere ki ğālibā şahīḡ 23) olan daḡı budur aḡz eden ser-hengān kemāl-i taḡḡīr ile aḡz 24) ve sarāy-ı devletde meclis-i maġzūbān olan ḡapu arası ta'bir 25) olunan maḡalde bir ḡaç ḡün ta'ziben te'ḡīr ve ba' deḡu maḡv-ı ḡaşır-ı

19a

1) bī-devleti bāb-ı ḡümāyūn önünde 'amme-yi nāsa irā'et için 2) ğalḡān olunmuşdur ḡurūb-ı emşāl-i türkiyye üzere egerçi 3) yaramaz belāsın bulur lākin suçlı yanınca suçsuz 4) ve ḡurı yanınca yaş ḡisābı zāḡir olup bu aralıḡda öyle 5) 'aşr-ı pūr şūr vaḡtinde vücūhla işe yararına yine kendi şāḡırlıġından 6) çıkup pādişāḡ yanında ḡā'im-

mağamlığa cānişini olan 7) receb paşa nām bir mazlūmunū zevāl vücūdına ol şūm 8) merķūmunū şe'āmeti sebep olup ol bī-günāh ḥavf-ı kātıl 9) ile firār ve ıstranca tağlarında bir maḥalde bulunup bī-emān 10) mer'ite ḥīr-i kātıl ve şehīd étmişlerdür ḥaḳīkat üzere 11) i' tikkāda aḥveṭ olan budur ki süleymān paşa dēdükleri ki 12) nām āḥeri sarı mīr-āḥūr zātında kizb ü durūğ 13) ve nifāk fitne fūrūğ ile meşhūr ufaḳ bir boşnaḳ poturu 14) idi ol kezzāb nifāk nişābıñ kendi ağzından mesmū' dur 15) ki nice şādıku'l-aḳvāl zāt-ı şadāḳat maḳāl rivāyeti ile 16) bu sözi söyledüğine bir vechle iştibāh olunmaya oldur ki 17) 'ömrimde gerçek sözi iki def'a söyledüğimi bilürüm 18) birisi ibtidā-yı islāmda ikrār ile telaffuz étdüğim 19) kelime-yi şahādet ve biri daḥı sen ṭavşan dilsüzün 20) etbā'ından mısın dēr su'āl étüklerinde belī uymaz dēyü ḥaber 21) vēr dēr bunlardan ḡayrı şıdḳ üzere söyledüğim kendim 22) daḥı bilmem netīce bu ḥuşūşda ben daḥı mecbūrum kizb üzere 23) mu' tād oldıgım ḡālibā mecbūliyetimdür dēyü söyledüğü üçinci 24) ṭoğrı sözi bu olmaḳ gerek anıñçündür ki şā'irler 25) anıñ ḥaḳḳında eyitdikleri şehḥ-engizlerin ebyātındandır -beyt-

19b

1) ol ḥabīş kāzib-i bed-aḥterin

rūḥuna dilek semā' ı kāfirin

2) ve ba'zı daḥı kılıcı ile fetḥ-i ḥışn-ı i'tilā étmiş bir vaḳt-i 3) pūr maḳt u şūrūrda ḳul ṭā'ifesi ile müttefik olup 4) mu'āvenet-i ehl-i ṭuğyān ile murād étdüğü menziline nā'il ola 5) zōriyyeler zamānlarında telvīş şadr-ı şadāret éden ve tekdīr 6) ḳılıp ile telvīn-i fu'ād ehl-i dīn ü millet éden abāza siyāvūş 7) paşa dēdükleri ḳaḳavān ki cemī' ecnās içinde abāza cinsi 8) cünün-ı belādet ile ve gürcī nev' i ḥased ve kibr ve şehvet 9) ile ḥuşūşā nuḥūset ve şe'āmet üzere mecbūl ve devlet-i 10) 'oşmāniyyede fi'l-evvel daḥı baḥtı ve def'a-yı şe'āmetleri ve defa'āt-i 11) ṭuğyān mazarratları defa'ātle şe'āmet ve mazarratları müşāhede 12) olunageldüğü cümleñin ma'lūmı iken ṭareyān ḳazā-yı ilāhī iḳtizāsı 13) ile -beyt-

ḥazer men'-i ḳadr ḳılmaz ne deñlü küşiş eylersen

14) ḳazā-yı mübremin mümkın midür sa'y ile tağyiri

kelāmı 15) şedd-i bāb-ı dehān 'örfen étmek ile ol ḥabīş-i bed-gümān nā'il-i 16) 'izz ü şān olup ve lākin velī ni'metine ḥıyānet ve belā-yı ümmet 17) niyetinde olmağın

istihkāk üzere ya‘nī söz ile cezāsın 18) bulup öyle ki kendi muzır ḥabīş ile ruḥşat-ı yābende-yi 19) iltifātı olan neferāt-ı şeyāṭin simāt ...(?) ...(?) hāzelehumu’llāh 20) te‘ālā الميقات الى يوم maḥrūsa-yı istānbūlda yine kendi 21) ḥāne-yi nekbet nişānesin başup ḥarbī küffār ile olan ḳal‘a 22) muḥāşarası gibi fetḥ ü cevfine duḥūl ile olan muḳābelesi 23) iki gün bir gece ceng ü cidāl ve ḥarb u ḳitāl ve yağmā-yı erzaḳ 24) u emvāl olup evāmiru’llāh ‘āḳıbet-i şiddet-i ḡulūvvi ve ḡalebe-yi 25) ehl ya‘nī ve fesāduḡ ḥücūm u istilāsı ile ol ḳaḳavān-ı

20a

1) bed-nihād tu‘me-yi tiḡ ü şemşir ve ḡidā-yı cāş tārik tır édüp 2) papara étmişlerdür lākin mücerrebāt-ı ahālī-yi rū‘yet-i umūr üzere ki 3) kölemen cinsinden ve puşt maḳūlesinden erlik gelür ādemlik 4) gelmez dedikleri mantūḳ üzere ol kölemen kendi ḳıymeti 5) aḳçası ‘adedince fi’l-evvel āsmāna atduḡı oḳdan ḡayrı 6) tır-endāz olduḡı müşbet ü meşhūrdur -beyt-

ḡurūr 7) ve kibr-i tersāyī ve ḥōd-bīnī ve ḳaḳavānī

oḳın atdırdı aḡa 8) hem yayın başdırdı āḡir-kār

velī ni‘metine sū‘-yı ḳaşd u niyeti 9) hem çün anı şad pāre ḳıldı meyyitin hem eyledi murdār 10) ‘alā mā naḳalehu’r-rāvī ol pāyede pāre pāre ve rīze rīze 11) olmuş ki medīne-yi ūskūdār ḡuristānında mezār-ı ḡayyā āşārına 12) vaż‘ olunan a‘zāsından ancak bir ḳaç ‘aded ‘uzvıdur 13) dēyü menḳūldür 14) العهدة على الراوى عليه رحمة الله عليه -beyt-

iki şeydür yıḳan ḳaşr-ı cihānı

köleniḡ şūfisi 15) türkūḡ ‘avāmı

-der lisān-ı ḡürciyān -beyt- چيغلى مايدانه 16) dēmek şu ḡetür قرقيا فوبخيا eyü ve kemdür -‘urza-yı lāzımetü’l- 17) -istimā‘ ve’l-ḳabūl- erbāb-ı devlet ve eşḡāb-ı dīn ü 18) millet efendilerimize elzem-i levāzım-ı naşāyıḡdan olan bu bir ḳaç 19) naşāyıḡ-ı dil-peḡiri lāzıme-yi zımmet-i himmet bilüp min ba‘d ḳul 20) cinsine ya‘nī ḳaḳavān nev‘ine idi raḡbetden ḳat‘-i naḡar mosḳov 21) ve abāza ḡuşuşā ḡürcī nev‘iniḡ ellerine zimām-ı ḡükūmeti 22) vėrmeyeler ve ḡuşuşā ḡarem-i ḡāşşa-yı ḡümāyūndan ḳıḳanlara 23) gerek umūr-ı ḡāriciyye ve gerek umūr-ı dāḡiliyye ḡizmetlerinde istiḡdām 24) etmeyeler lā-

siyyemā maḥmiye-yi istānbūlda ola vücūhla mażarrat 25) ve şe‘āmetleri çekilür geldiği ḥayyiz-i bürüzda cilve-ger olduğu

20b

1) çok vāḳi‘ olmuşdur ma‘a-hazā merḥūm kātib çelebī ki 2) ḥükemā-yı asāṭin-i selef muḳābili devlet-i ‘oşmāniyyede ‘ulūm-ı 3) ḥikemiyyeye ‘ārif olan zevāt nādiretü’l-mişilden āḥī çelebiden 4) sonra ol ḥikmetiñ müte’ahḥirînlerinden ‘add olunmuşdur ol 5) vücūd-ı ‘adīmü’l-emşālūñ tecrübe-kerdelik ile beyān êtdüğü 6) mücerrebāt-ı muḳarreresindendir ki mizānū’l-ḥaḳḳ nām risālesi tetimmātından 7) olmaḳ üzere taḥrīr êtmışlerdür ez-cümle mücerreb-i āteş şehir-i 8) ḳoşantiniyyede olduğu ḥâlde isminiñ evvel ḥarfî sîn olan 9) vezīr ki cālis-i şadr-ı sa‘ādet ola sefer ü sinān 10) ve süleymān ve selim ve siyāvūş gibi bi-sırri’llāh ve ḥikmetihī 11) ḳatlı olagelmişlerdür ma‘a-hazā ḳaḳavān cinsinden ola 12) ḥaḳḳ budur ki kölemen cinsi kibr ü dimāğ üzere mecbūl ve her 13) emrde kemāl-i ta‘annūd ve ḥöd-bīnlik ve ḥasāset ve temerrūd ve ḥırçinlik 14) ile meşhūr ve anlar eşnāfindan daḥı abāza nev‘i cünūn 15) ve gürci nev‘i ise ḥasāset ve kibr ü ḥased ü kindin 16) her ḥâlde çeküp çevirmek ve şiddet üzere şehvet 17) ve ṭoḳatına teba‘iyyet şöhretlerinden mā‘adā nuḥūset ve şe‘āmet 18) üzere oldukları mā-lā-nizā‘dur muḥarrir-i kitābiñ daḥı kerrāt 19) ile tecrübesidür من جرب المجرب خلت به الندامة 20) tecrübe için semm-i ḳātil tenāvül olunmaz mantūḳı ḥöd ma‘rūf 21) ḥāş u ‘āmmdur bu tafşilden müteferri‘ olup ehl-i başirete 22) ḥāşıla olan ḥişşe-yi lāzıme budur ki ḥulāşa-yı ifādedür 23) ya‘nī ecnās-ı sā’ireden ḳat‘-i nazār ḥücciyet ve i‘tibār ḳaḳavān 24) cinsiniñ ḡayrı şahşıñ mü’ezzire ve meşmie’si be-ḥālīn mā-bi-ṭarīḳin 25) mā-ḥā’izdür ki kezḡm ü ḥazm ve ehven-i vücūh ile def‘ ü ref‘

21a

1) cidd ü ḥayyiz-i imkānda ola ve lākin işān-ı mezbūrāniñ ise 2) mü’ezzire ve maḥzūlesinden mā‘adā kemāl-i mertebede olan 3) nuḥūsāt ve meşmie’si cenāb-ı ḥalīfe-yi ‘ālicenāb ‘ömer bin el- 4) -ḥaṭṭāb ‘aleyhi rızvānu’llāhi’l-vehhābiñ zamān-ı şeref-i 5) iḳtirānında şe‘āmet zāt ve şifāt ile şān-āver-i cihān 6) olan ṭuveys-i eş‘em ile hem-behre-yi şe‘āmet oldukları 7) ḥuşūşda reyb ü merā yokdur imdi erbāb-ı ‘izz ü cāh 8) olan efendilerimiz luṭf êdüp intibāh üzere olup 9) bu bābda ḳāzizādeliler şivesi üzere olan eşḥāş-ı 10) bī-teşḥişin ta‘aşşub-ālūd inkār güne ya‘nī ḥayr ü şerr 11) allāhdandur uğursuzluḡuñ aşlı u faşlı yokdur dedikleri 12) sözlerine gūş-gir olup firifte olmayalar

zîrâ 13) sa'âdet ü şe'âmet huşûşında ahâdîs-i nebeviyyeden 14) çok hadîsler vâride olmuşdur ez-cümle (خير القرون قرانى) 15) bu mebhas çok 16) şu götürür mebhasdur cühelâ-yı 'avâmîñ vazîfesi 17) degüldür egerçi hayr u şerr âmennâ taraf-ı haqhdandır lâkin 18) hulâşa-yı mefhûm meş'ûmiyyet-i meysûmiyyet dağı bi-hikmeti 19) 'llâh kıbel-i haqqdan yine emr-i ilâhiyye menû't izn ve irâdetu'llâha 20) ta'alluğ etmek üzere bir ma'nâdur ol dağı bir hâşşadur 21) meşelâ semm-i kâtil ki ma'rûfdur anıñ kabiliyyeti dağı yine bi-izni'llâhdur 22) lâkin ol dağı hem-çünân bir hâşşadur dırûb-ı 23) emşâl-i türkiyyede tecrübe için zehr yènmez²⁰ deyiü söylerler (ما نحن فيه اتفاق نتيجة) 24) bu mantûka-yı cā'ibe ve bu 25) maqûle-yi ātiye üzere mün'aqidür ki farz u taqdîr ile su'al

21b

1) ve teslim-i taḥkîk ile cevâb-ı bā-şavâb bu 'âlem-i kevn ü 2) fesâddur aḥmağ-ı ḥumekâ ve ile belhâ mücerreb-i 'âmme derâ olan 3) eşyânıñ vuḳû'ı şihḥatine inanmayın şahş-ı bî-teşhîsdür ve haqq 4) dağı budur mev'ize (عظ احاك ثمرة فان ابى قجرة -beyt-

5) 'uḳalâ dedü çün bunı ma'ḳûl

iste redd ile lemste ile 6) kabûl

ve ba'zı dağı ortalığı ḥâlî bulup kıttâ'u't-ṭarîḳ 7) ṭarîḳasınca ba'zı eşşiyâ u evbâşı başına cem' edüp 8) taḥrîb-i bilâd u ta'zîb-i 'ibâd ederek zabṭ u rabṭ ve ele 9) avuca şıḡmadan ḳalup haqqında nice kevn vesveseler ile müdebbirân-ı 10) dîn ü devlet endîşe-nâk olıcağ ṭavşanı 'oşmânlu 'araba 11) ile avlar ḥisâbınca ki murdâra müdarâ nehcidür semtlerine göre 12) bir manşiba inâle olunup it ağızın kemik ṭutar vâdîsi 13) icrâ olunmuş evâ'il-i debdebe-yi salṭanat-ı muḥammed ḥan ibni ibrahîm 14) sağ ḳolda teke ve ḥamîd elinde zuḥûr eden ḥaydar oğı 15) ve ḳatırcı oğı ve ḳarîb-i 'ahdde yegen 'oşmân ve deli velî 16) ve anlarıñ ba'zı etbâ'-ı fitne iltimâ'ı ki işân-ı bed-gümânıñ mülâbesesiyle 17) i'tilâ-yı şân üzere şehre rû fesâd-âver ola gedik 18) paşa ve ḳara muştafâ paşa ve resûl beg ve boz oğlan 19) ve ḡayrları gibi ki ol nâ'ire-yi şürûruñ şerâreleri meşâbesidür 20) dur 'abbâs ve dervîş 'alî ve arnabud süleymân ve diğeri 21) ḳara muştafâ ḥazelehumu'llaḥu te'âlâve ba'zı dağı muvâcehe-yi 22) düşmende şehâmet ve cesâret ve cür'et ve celâdet ile işbât-ı 23) vücûd edüp lâyıḳ müzd-i dünyâ ve âḥiret

²⁰ b nüshasından alınmıştır.

olmuş ‘aşr-ı evvel Muḥammed 24) Ḥānī’de şehīd-i sa‘īd seyyidī aḥmed paşa ve deli ḥüseyn 25) paşa ve küçük muḥammed paşa bā-ḥuşuş ‘aşr-ı evvel murād ḥan

22a

1) ibn aḥmed ḥanīde muḥarrir-i kitāb-ı bülğatü’l-aḥbāb rāsih-i 2) şādık nihādın niyā-yı a‘lāmı ve cedd-i ḥulūş-ı ihtivāsı 3) olan küçük muḥammed paşa ‘aleyhi’r-raḥmetü ki şāh-ı hümrāh-ı ‘acem ile 4) iki def‘a nehr-i diyāla-yı ‘acem cānibinde maşāff cengi édüp 5) def‘a-yı evvelide ğālib ve def‘a-yı şānīde ol vezīr-i celādet- 6) -semīr ḥaste ve bi-tāb ve tākāt bulunmağıla ε meşeldür baş 7) gideñde ayaklar pāy-dār olmaz ‘asker-i cerrār telāş-ı ihtilāl 8) ile pāy-dār ve ḳafa-dār olmamağın bā-īn heme ḥāl-i şikest 9) mā’il muḳābeleden girīzān olmayup ḳılıcı üzerinde şehīd-i 10) a‘lā ve dāḥil-i cennetü’l-me’vā ve lā-ḥaḳḳ ser-ḥalīfe-yi şühedā-yı Kerbelā 11) olmuşdur elhamdü’llāh te‘ālā bu faḳīr-i pūr-taḳşīre cedd-i a‘lā ve 12) binā-yı şecā‘at ārā olan şāḥib-i i‘tilānıñ vücūh üzere 13) şadāḳāt ile ḥānedān-ı ‘oşmāniyāna مَدَّ اللهُ دَوْلَتَهُمْ ḥıdemāt-ı 14) mebrūresini ma‘lūm-ı ‘amme-yi ümemdür zihī şadāḳāt-i ḥulūş 15) tavīyyet ki merḥūme vālidem pederi ilyās paşa ki memdūḥ 16) nef‘i-yi ḳaşā’id-perdāz-ı belāğat-ārādur vālid-i mācidim sinān 17) paşa ibni muḥammed paşa ibni ḥasan paşa ibni ‘ömer paşadan 18) cihet-i ḳarābet ile ḥürmete ve ḳurbete ceddım ki merḳūm muḥammed (aḥmed)²¹ 19) paşa-yı merḥūmdur vālidem merḥūmeden olan cedd-i 20) büzürg-vārım müşārün ileyh ilyās paşa-yı şevket-ārā ki 21) mağnīsā vaḳ‘asıyla me’mūren üzerine vardıḳda beynehümāda 22) olan ḥaḳḳ-ı ḳarābete aşlā rağbet ve ḳat‘en ḥimāyet étmeyüp 23) her iki vezīr-i ‘ālī-cāh ve şāḥib-i şān def‘ ü nütket birbiri 24) ile ceng ü ḥarb ve ‘āḳıbet aḥmed paşa ḫarafı ğālib ve ilyās 25) paşa-yı müşārün ileyh rū-gerdanlığıla medīne-yi bergama ḥişārını

22b

1) iḥşān²² ve ḳabül emān-ı ḫaraf-ı şeh-r-yārīden ‘afv-ı ḫazelatı 2) ile ḫatt-ı hümayūn-ı vürūd ve her ikisi daḫı āsitāne-yi sa‘ādete 3) da‘vet ile geldüklerinde fātih-i bağdād merḥūm sulṫān murād ḥan-ı 4) rābi‘iñ ikisine daḫı muḥabbeti olmağıla mazḫar-ı şafḥ ve iḥşān 5) olup ve medīne-yi üsküdārda toğancı meydānı’nda ilyās 6) paşayı ḥāşşa ta‘yināt ve ikrāmāt ile biraz müddet meḳş 7) ü tevḳif ve dārü’l-ḥilāfet-i bağdād ve ‘add

²¹ b nüshasında *aḥmed* olarak geçmektedir

²² b nüshasında *iḥşān* şeklindedir.

ile hōş-dil 8) ve tatyīb ile bī-efkār ve ekdār-ı evkāt-güzār iken kātīl-i nef' ī-yi 9) merhūm ol bayrama çıkmayası kamer kadın oğlu bayram paşa-yı 10) habīs şadr-nişin bulunmağın mücerred 'arūs şadāreti 11) şıyānete ḥased-i nifāk-āmīz ile sāmī' a-yı şehinşāhīye ḥilāf-ı 12) inhā ve ağzāb ṭab' -ı şehinşāhī ēdūp ūskūdār ḥıṭtasında 13) istavroz bāğcesinde ol lāyık-ı ikrām olan vezīr-i 14) nīk-nāmī şehīd ēdūp ġarīmi olan Bayram'a 'īdū'n-naşārā 15) ētdirmişlerdür ḥālā kabirleri o cāy-gāhda nūmūdedür kabri 16) üzerine nūr indügi tevātūr ile şübūta qarīndür andan 17) mā' adā sābıқан şeyḥū'l-islām ve müftiyü'l-enām olan merhūm 18) abaza-zāde Efendi ḥazretleri müşāhede buyurduklarını 19) 'āmmeniñ mesmū' ıdur -beyt-²³

nūr iner olsa 'aceb mi şühedā merḳadına

20) zinde ḥūkmūdedür anlar ne bilür merḳadına

raḥmetu'llāhi 'aleyhi 21) raḥmeten vāsī' aten nef' īyi ūstād anıñ şānında inşād ētdügi 22) ḳaşīdesinde bu nev' ile tavşīf ētmişdür -beyt-

23) 'aceb mecmū' a-yı sırr-ı ilāhīdür ḥaḳīkatde

ki her ne kevne isti' dād 24) dērsen anda peydādur

civān-merd-i cihāndur şūḥ meşrebdür 25) melek ḥūdur

şaḥīdür ehl-i dildür nūkte-dāndur nūktepīrādur

23a

1) dilīr-i şaf-şikendür ardeşīr-i şīr-efkendür

müşīr ü 2) mü'temendür kār-fermādur

mü'ellif-i faḳīr ki nebiresidür 3) muşāhiblerinden bir ḳaç sa'ādet-mend ile dīvān efendisi 4) olan ḥaṭṭāt-ı cihān ve kāmīl-i devrāna resīde olup 5) istişāf-ı aḥvālī olduğumda vērdikleri ḥaber şaḥīhdür 6) merhūm nef' īye cā'ize-yi ḳaşīde medhiyyesi olmaḳ üzere 7) tamāmı biñ firengī altun ve on top firengī elvān ḳumāş 8) ve on ṭonluḳ elvān çuḳa ve bir şırt semmūr kürk 9) ve dīvān raḥtı ile beş yüz ġuruş ḳıymetlü bir küḥeylān 10) at ve bir maḥbūb çerkes ġulāmı ve bir ḳaṭār seksen ġuruş 11) ḳıymetlü ḳaṭırdan şonra bir ḳat oda dōşemesi ve dōrt 12) 'aded ellīşer ġuruşluḳ cezāyir iḥrāmı

²³ b nüshasından alınmıştır.

vérmişdür burüsevî 13) nizâmî efendiye ve merhûm cevri efendiye ikişer 14) kîse akça ve bir kaçum kürk ve beşer tonluk iskarlat 15) çuğa ve beşer tonluk firengî atlas ve kemer rahtlarıyla 16) birer mâdiyân-ı ‘arabî ki anlar dağı ehl-i ‘inde birer kîse 17) éder ve her ikisinin deyrine huddâmina bahş olmak üzere 18) yüzer ğuruş irsâinden sonra kendi kalemi ile kenâre-yi muhabbet- 19) nâmesinde i‘tizârlar ile istitâbe-yi havâtır étdügin bi-ecma‘ ihim 20) naql éderler idi va’llâh ceddimiz olmağıla şıdk u kızbe 21) ihtimâli vardur zannında olanlar vebâle girerler sehâ ve kerem 22) huşuşında ilyâs paşa hakkında her ne kadar mübâlagalar 23) éderler ise tahkîkdür ancak merhûm bi’t-ı tabi‘ küfûf 24) envâ‘ından berş-i rahîke ğâyet ile mübtelâ idiler ve 25) muşâhibleri hem-çünân ehl-i keyf zu‘ afâsından ve eşraf-ı

23b

1) kuzâtdan ve dervîşân fuqarâsından olup kendi 2) pîş-gâhında altun çahve ibrikıyla sîm-i hâlişden 3) menkâl üzere yek-dîger âĥere mu‘âvenet ile çahve pişirüp 4) ve elleriyle fîncânlara koyup kezâlik duĥânı dağı kendüler 5) doldurup kâfûrî şem‘alardan yaqub içerdiler 6) bi-aynihi çahve hâne vâdisin étdirüp ve yârân mâ-beyninde 7) mer‘î olan üzere endâzesiz kelimât ve muĥâverât étdirüp 8) kendüler küşe-yi ebrûdan nigâh édüp ol mezâk ile keyf 9) yetişdirirler idi ve bi’z-zât ekşer evkâtda muşhaf-ı şerîf 10) yazarlar idi yazdıkları on sekiz ‘adede bâliğ olmuşdur 11) hâlâ şehrimizde ba‘zî câmi‘lerde ve vaqfiyyet üzere bir kaçı 12) mevcüddür ve kavâ‘id meclisleri semâ‘a mevķûfdur farazâ 13) çapucılar ketĥüdâsı her vaqt hâne taşrasında bir şandalî 14) üzere câlisdür destürsuz ol dağı hużûrlarına giremez 15) ve kendi hużûrında daķıĥadan sâ‘atli iki huddâm kıyâm 16) üzere bâķî iç ağaları kıbleye karşı nâfile kıyâm ve içeri 17) girenlerin sâ‘atleri daķıĥaya vardıkda sâ‘atini ĥaberi 18) ile ol ikisi çıkup dîger ikisi dağı girer ve kendi 19) pîş-gâhında oğ ve yay ve sâ’ir âlât-ı ĥurûb mevzû‘ 20) ve mevcûd ve ğâyet mu‘temedlerinden kürdiyyü’l-aşl ‘oşmân 21) ağa nâm bir şîr nihâd şeh-bâz başı üzere yalın kılıç tutar 22) vaqtâ ki hużûra çapucılar ketĥüdâsı bir huşuş için girmek 23) murâd étdikde ol kâr-ı beneviyyet giren iç ağalarına ‘arz vardur 24) déyü ihbâr éder anlar dağı ĥîn-i duĥûlda ol sell-i seyfe nazâr 25) éder ol dağı vezîr-i ma‘ârif-semîre efendim çapucılar ketĥüdâsı

24a

1) kuluğunun ḥākpāya ‘arz u ārāyış dēyü i‘lām eder girsün 2) dērse girer ve illā te’ḥīr lāzım gelürse aḥşama dek 3) ḥuzūrlarına kimesne giremez meger fuḳarā-yı şālīḥinden 4) ola ve ḥaremdeki eṭvārı daḥı büyük vālide zāhīde ḥanım 5) merḥūmenin naḳlı üzere ḥuzūrlarına bi-lā-destūr biz 6) daḥı varamaz idik gécelerde ve gündüzlerde anıñ içün 7) cāme-ḥ‘āba girüp uyumaḳ vāḳi‘ olmamışdur mulūte 8) şekl-i semmūr yataḳ kürkleri var idi anı gēyüp ve dībā 9) bālinler arasına girüp bir iki sā‘at kadar uyur uyumaz 10) el ḳaḳup ‘anberli ḳahve verilürdi ve ağreb ḥalı 11) daḥı gerek içerde ve taşrada gecedden mā‘adā gündüzlerde 12) daḥı cāmi‘ mümları gibi sūtün-vār kāfūrī mümlar 13) yanardı ve’l-ḥāşıl ğarībū’l-eṭvār bir vezīr-i celādet-semīr 14) idi ‘aleyhi’r-raḥme ve ba‘zı ḥayz bün fertüte ‘avratların 15) az ḳazan çok ye ve öñünden ardıñ gür olsun ve 16) toprağa yapış altun olsun alḳışı feyzine mazḥar 17) olup kām-revā-yı ‘izz ü cāh olmuş bu ol şınıfdur ki 18) dil-berligi ve nāzik-terligi evānında her vechle ḳıymetin bilüp anı 19) efrūhte çerāğ étmek ardına düşüp dā‘imā üzerine 20) olup in‘ām u iḥsānı miyāhına piş-rev irvā edüp 21) ḳandırmış ve ol şınıfın ba‘zı daḥı ardından öñi 22) gür olup bir mütemevvile ‘avrat alup ḳazma yatağa 23) düşmüş güyā bu maḳūlelere fulānı ile gerdege girmiş 24) dērler -ta‘rif- evvel ve sānī yek-dīger āḥeriñ mefhūmını 25) ḥāvidür birine şemere-yi şecere-yi ḥüsn ü cemāl ile ve birine daḥı

24b

1) vech-i mezkūr üzere dōşeli ḳonaḳ ve ḳazma yataḳ 2) dērler ve ba‘zı daḥı is‘ād-ı ḳuvvet-i baḥt ve imdād-ı te’sīr-i 3) kevkebe ile cāmi‘ü’-d-devleteyn olup kār-gāh-ı bāzār-ı ‘ālemde 4) cevher metā‘ pür iltimā‘ devleti ḥarīdār olup almış şatmış 5) ve sūd-mend fevā’id gün-ā-gün olmuş lākin bu şınıf ešnāf-ı 6) dīgere göre nādir vāḳi‘ olur fe lā-cerem bu maḳūlelere baḥtiyār 7) māder-zād dērler böylelerin su’āl ve cevābı fetvā-gāh-ı āḥirete 8) ḳalmışdur -tevḳīf- bu merḳūmāt ve mezbūrāt ḥuşuş u ‘umüm 9) üzere ma‘lūm olduğdan şonra şol ba‘zı ki hem isti‘dād 10) ve hem irāde-yi ḥālīḳu’l-‘ibād ile ḥayyiz-i bürüz ve zuhūrda cilve- 11) -ger olup yek biñ menāzili teraḳḳī ile iḥrāz-ı rütbe-yi ‘āliyye 12) kām-kārī ve kār-fermāyī ola oldur ki şaḥşun mine’l-eşḥāş 13) mehfūzı ve ḥuṭūr ve ḥavātır ile maḥzūrı ve belki melḥūzı degül 14) iken اذا اراد الله شئسا هيا اسبابه و nemaṭınca ednā bahāne 15) vesīlesiyle maḳām-ı fermān-ı fermāyīye ḳadem-resān olup 16) iḳ‘ād ve iclās oluna الله لا يعر فهم الا الله و ḥisābınca 17) ya‘nī kemīn-gāh esrārında muḥtefī maḥşul muşālīḥü’l-‘ibād-ı muḥtefī 18) olmuşlar ola ve aḥbār-ı ‘alāyim ve emārātı ber-ḥālāt 19) üzere ola ki evvelā zuhūr-ı i‘tilāsı ve sünūḥ-ı nemāsı 20) tamām

ṭareyān-ı k̄azā ‘aḳībinde ki ṣem‘ ṣeb efrūzuḡ intifāsı 21) ḫelālinde olan iṣtigāl gibi germ-ā-germ zamān-ı fitne vü fesād 22) u keṣret muḫārebe-yi ṣeddād ya‘nī herc ü merc ṣürür-ı ihtilāl ol 23) pāyeye netīce vērmiş ola ki ‘umūmen ümmet gerek mūdi‘e ve 24) gerek mübeṣṣere ki ümmet-i ḫayr-ı muḫammediyyedür min ba‘d ümīd rāḫat ve 25) āsūde ki ve refāhiyyet-i ḫāṭıralarından bi‘l-küllıyye nevmīd ve me‘yūs

25a

1) ve her bir kes serserilik maḳāmında ḫayretzede ve ser-geṣte 2) ve perīṣān ḫāl olup cāy-gāh-ı ḫ‘ār ḫ‘ār-ı iftikār ve ıztırārda 3) iken ḳul buḡalmayınca ḫızır yētiṣmez medlūlınca -beyt-

yētiṣüp 4) rāḫber ṣavb-ı hidāyet oldı

ḫızır-ı feyz ü kerem-i raḫmet-i 5) raḫmān

hele ḫızır ma‘nevī-yi ilāhī olup iṣlāḫ-ı pejmürde-yi 6) aḫvāl-i ‘ibād ıztırāb-ı me‘āle sūzende-yi kemāl te‘ṣīr ve ḳarīn 7) ḫālī tevfiḳ rabb-i ḳadīr ola ḫulāṣa-yı kelām sūtūde nām 8) u maḳbūl ḫāṣ u ‘āmm ve her niyeti ve ḫuṣūl-i maḫṣūl 9) i‘māl pūr behceti fi‘l-cümle pesendīde ve rızā-kerrde-yi zī‘l- 10) celāl ve‘l-ikrām olmuş ola sābıḳan bā‘iṣ-i ṣulḫ 11) u ṣalāḫ ve bādī-yi fevz ü necāḫ ve mūcib-i refāhiyyet 12) felāḫ olan merḫūm ve maḡfūrün leh ‘ammī-zāde ḫüseyn 13) paṣa ‘aleyhi‘r-raḫmetü‘l-mevlā -ḳıṭ‘a-

ṣadāret-gāh-ı me‘vāda 14) maḳāmın ḫaḳḳ ḳıla ‘ālī

ki oldı bā‘iṣ-i ṣulḫ u ṣalāḫ 15) cümle-yi ümmet

sa‘ādet tācını dāreynde çün gēydi 16) raḫmetle

besā ḫayr ile nāmı ḳaldı gerçi eyledi riḫlet

17) ve ḫālā vezīr-i sa‘ādet-semīr ve müṣīr-i meymenet maṣīr ya‘nī 18) ṣadr-ı a‘zam ve destūr-ı mūkerrem ba‘iṣ-i niṣām-ı ‘ālem 19) ve bādī-yi intizām-ı umūr-ı benī ādem dāmād-ı ḫalīfe-yi mūkerrem 20) ü ṣehinṣāḫ-ı a‘zam mevṣūfa maṭfā nā‘ire-yi ḫarb 21) ü fesād-ı ‘ālem muṣliḫkār-ı ümem maḫzar-ı ḫayrāt-ı cezīl hem-nām 22) cenāb-ı ibrahīm ḫalīl ‘aleyhi ṣalavātu‘llāhi‘l-celīl ḫazret-i 23) ibrahīm paṣa edāme‘llāhu te‘ālā iclāle ve zā‘af-ı 24) iḳtidāra -ḳıṭ‘a-

‘ammī-zāde yērde yatduḳca ḫudā-yı 25) zū‘l-‘atā‘

kılsun ibrahim paşanın hayatın cavidan

25b

1) ki'oldı bā' iş-i rāhat-ı emn ü emān 'āleme

sufre-yi in'āmı 2) hālā cümle halka rāygān çün hazret-i halil 'aleyhi's-salavāt 3) ve't-tahıyyet cenābının cümle-yi mu' cizāt bahārātından bir mu' cize-yi kerimesi ki 4) bereket ve meymenet ve sa'ādetdür durub-ı emsâlde dağı halil 5) ibrahim berekātı vērün denilegelmişdür hālā ol vezir-i 6) 'atā'-semir seḫā-perver ve ol müşir kerem-güsterki ol 7) resül-i kerim ü saḫīye nāmdaḫ ve semī olduğu şeref 8) ve bereketi ile mütekerrim ve müteşerrifdür fe-lā cerem ismin müsemmada 9) te'siri hōd sellem kātibe-yi hayrū'l-ümemdür müntefi' ye olan 10) vücūd su'ūdū'l-vedī berekātı ile 'āmme-yi ümmet behreyāb 11) refāhiyyet ve rāhat ve āsūde hāl ve müreffehū'l-bāl olup 12) havāş u 'avām fi's-şubḫ ve's-şām du'ā-yı devām-ı 'ömr 13) ü devlet ve kıyām-ı 'izz ü rif'at u şevketin ederler ḫuşūşā gürūh-ı ma'ārif-şükūḫ şu'arā-yı belāgat-ārā ve feşāḫtpirā nice güne du'ā meşḫūn ve şenā maḫrūn ḫaşāid-i lālī nizāmın inşād edüp medḫ-i vaşf şāyeste ile mertūbu'l-lisān olup ve feyz-i 'ārif ve cā'izedür in'ām ve iḫsānı olmaḫdadur zāt-ı feyz ve bereket simātı ki der-bektāyī ger inbihāyī deryā-yı 'ināyet-i mevlādur bāzār-ı şayrefiyān cevāhir-i ma'nā fūrūşān-ı 'ālemde ḫadr ü kıymetin ve miḫdār-ı düzen māhiyyetin fark etmeyenlere i'lām-ı inhā etmişlerdür cezāhumu'llāhu bi'l-ḫayri egerçi kıymetin bilmeyenler az ḫalmışlar ise dağı ḫaḫḫu't-teslīm dest ber-sīne-yi inşāf edüp bilmeyenler dağı ol şāḫib-i elḫāf ve a'ḫāf ve rāfi' ḫayf ve iḫcāfiḫ kemā-hiye ḫadrin bilüp du'ā-yı devletin ba'dehu şenā-yı tūl-ı ḫayāt ve şān-ı sa'ādet simāt ḫalife-yi islām zamīme-yi evrād her şubḫ u şām edinüp ol ḫāk ve kār ile evḫāt-güzār rüzgār olmaḫda derler hemān hazret-i rabb-i enām cenāb-ı ḫabībi muḫammed 'aleyhi's-selām ve āl ve eşḫāb kirāmı āb rüyı ḫürmetine ol şadr-ı bihter ve şaf-deriniḫ aḫter ve āşaf mürüvvet-küsteri dāmādın mükerremini ve cemī' dūdmān-ı şerāfet 'unvānı ile ma'an evvelen sultān-ı islāma ba'dehu ümmet-i ḫayrū'l-enāma bağışlayup şihḫat zāt ve selāmet şifāt ile naşr u yūsre ve tevfiḫini ḫarīn eyleye āmīn bi-ḫaḫḫ-ı ḫaha vū yasīn ammā ekābir-i 14) suverī eşḫāb-ı istidrāc ki yegen 'oşmān vādisi olan 15) deli velī ve ḫara muşḫafā ve güdük paşa ve resül beg 16) ve boz oğlan ve sā'iri egerçi ḫ iclerinde nice kim var 17) ise nice eyü var ḫisābınca boz oğlan ve resül beg gālībā 18) inḫifā-yı sa'ideden mecbūl olmaḫla bi-ḫasebi'l-ibtilā ol gürūh-ı mekrūh 19) iclerinde bulunmaḫla aḫvālleri

ma' lüm-ı devlet olduğda ' inde'llāh 20) ve'n-nās tevbeleri ma' bül ve ha' k te' ālā ma' tül olmadan ma' şün 21) edüp ' izz ü rif' ata ma' rün olmuşlardır bunlardan mā' adā ehemmi- 22) ' a' r-ı nu' hset şī' ārları olan baş mel' ün ki ma' hmiye-yi ko' ştan' iniyyede 23) neferāt be' gāt-ı zōrba' gān-ı ye' ni' çeri' yān kuvvetiyle bir kaç gün ye' ni' çeri a' gası 24) olmuş idi ba' dehu ' ināyet-i ha' k ile yine istānbūlda katl olunmuşdur 25) ve biri da' hı torucan pa' şa dēdükleridür ser- hadd-i ma' şūre-yi ' acem

26a

1) olan van kal' asında vāliligi hālinde po' hlı şehīd olmuşdur 2) ve kara ka' ş dēdükleri ka' llāş ikrām şūretiyle Mı' şr'a gönderilüp 3) vālī-yi mı' şr elinde katl olunmuşdur ve küçük mu' hamed dēdükleri 4) sefih yine ma' hrūsa-yı istānbūlda tu' gyan eden e' şkiyā elinde 5) -beyt-

biri birini yēyüp nāmın alur kāmın alur

biri birini 6) yēyerek büyür imiş çünki yılan

hı' sabinca ol ha' zelehumü'llāhı 7) hü' cümüyle pāre pāre olma' kdur cenāb-ı imām-ı şāf' īni 8) رأيت خيال الظل اكبر عبرة beyt-i şerīfi ma' zmünınca 9) hayme-yi hayāl zıll-i ' ālem-i kevn ü fesādi' verā-yı perde şūr u 10) fitnesinde cilve-ger mu' allak-perdāz olan ol ma' nevī 11) hācī eyvāt ve kara göz ve ma' hūd şāhib-i ' amūd 12) ka' lk-perdāz emsālī e' şbāhī şūret hayāl ile bir kaç gün 13) şüyūh ve ha' reket edirüp ba' dehu itfā-yı sirāc ve ref' -i 14) perde-yi istidrāc eden hālīku'l-e' şyā-yı celle ü a' lāni 15) kār-ı esrār ha' fāyāsına ' u' l-ı be' şer netice-ver olamaz 16) āmennā ve şaddāknā hūlāşa-yı ma' şūl-ı esrār gālībā ā' māl-i 17) nā-be-hencār ve evzār-ı nā-ber-ka' rār ahālī-yi şirār rüzgār 18) ve na' k' z-ı ' ahd-i cebbār ile ihtiyār olunan kārları' şemerisi 19) oldu' ğı kıbel-i ha' k' kdan tevbih ile nev' -i lem' şī' ārdur ve illā 20) ان الله لا يغير ما يقوم حتى يغير و اما با نفسهم 21) mefhūminca ha' k' k te' ālā bī-vech ü bī-sebeb zulm ve ' özr ve tekdīr 22) kılup insān ve ta' g' yir-i na' mā-yı firāvān eylemez fe-emmā 23) ümem-i sālifeye nazar ile hayrū'l-ümem ba' ş olunalı bu ma' k' üle 24) telvīnāt-ı tevbe ve isti' gfār yerine ge' çüp gūyā keffārāt-ı zünüb 25) olup ' avākıbı ber-i şifā-yı sa' kam gibi rāhat ve refāhiyyet

26b

1) olageldüğü kānūn ka' zāyā-yı ilāhiyyedendür ve hem çün mu' ha' k' ka' kdur ki 2) şāhān-ı sa' ādet-ni' şān ve sul' tān-ı selātin-i ' o' smāniyān eyyede'llāhu 3) devletehum ve

naşarahüm bi't-tevfik hâdimü'l-harameyn olduklarından 4) mâ'adâ ihyâ-yı dîn-i muhammedî ve icrâ-yı âyîn-i şerâyî'î aḥmedî 5) ve edâ-yı şerâ'î-i islâmda ve ḥüsn-i i'tikâdda havâḳîn-i eknâfa 6) vücûh ile gâlib ve ehl-i sedâd idikleri müselleme-i 'âmme-yi ümemdür 7) ḥuşûşâ mazhar-ı da'avât-ı icâbet şude-yi 'arafât-ı ve lâ-siyyemâ 8) serâhâ-yı ḥâşşa-yı 'oşmâniyye ki gerek sarây-ı cedîd ve 'atîk ve 9) âherleridür ol cây-gâh şeref-i dest-gâhlarda enderünü olan 10) şebân-ı 'iffet-şi'âr u 'işmet-dişârların tesâbiḥ ve ezkâr ve 11) kırâ'at-ı kûr'ân-ı 'azîm ile olan iştigâlleri ve şalavât-ı seyyidü's-sâdât-ı 12) edât 'aleyhi efdâlu't-teḥiyyât ile olan şeniyyâtı bâ'is ü devâm-ı 13) devlet ü sa'âdât ve dâfi'î beliyât ve âfât ve 'âhât 14) olduğunda reyb ü gümân olduğu aḫharü mine's-şemsdür 15) egerçi fi-evvet ذكرى ولاتنيا فى ذكرى âyet-i kerîmesi 16) zımnında olan ma'nâ ile inşâfa sezâ vâni ki gâfil 17) ma'nâsınadur hele raḫmetu'llâhi 'aleyhi vâni efendi ki ḥasan 18) kâşî-yi 'oşmânî olduğunda ehl-i 'irfânın iştibâhı yokdur 19) ol mübârek sarâylardan evvelen ibrahîm paşa sarâyını ve gâlaḫa 20) sarâyını şüretâ şiyânet-i dîn ü devlet ve sa'y-i ḫizâne-yi 21) 'âmire mülket etmek nehci ile iḡlâḫ-ı ebvâb êtdirmede 22) sevḫ bi's-şerî gâflet-i şâhân ile rızâ şüde olup 23) ol cây-gâh du'â-yı icâbet-fersâ birkaç eyyâm mu'atḫal olmaḡla 24) semere-yi sû'-yü 'atâleti infâ beyân olunan beliyât ve küdürât ile 25) nümâyân olduğu yakînen itḫân olunmaḡın ḫâlâ ḫalîfe-yi islâm

27a

1) ve sultân-ı sâmi nâm cenâb-ı 'âlem ve fâzıl u ḫattâḫ u kâmil 2) şâhib-i celle ü 'aḫd ü şâhib-i ihtiyâḫ ḫazret-i gâzî 3) aḫmed ḫan ibni muḫammed ḫan ebbede'llâh dîne devletehum ve şeyyede 4) erkâne milletihim kemâ-kân âbâdân ve icrâ-yı erkân olunmaḫ 5) üzere fermân buyurup ḫâlâ gâlaḫa sarây-ı ma'mûr 6) ve içinde olan şübbân-ı 'iffet-nişân kemâ fi'l-evvel 7) ḫânûn-ı mersûme-yi müstahseneyi ihyâ üzere güzârende evḫât 8) olmaḫdadırlar على ماكانو افاهيم ادام الله تعالى ḫaḫḫ 9) budur ki vaşîyye-yi sultân-ı islâm ve ḫalîfe-yi devr-i eyyâm 10) ḫazretlerine 'arz-ı 'ubûdiyyetden sonra faḫîrâne ve kıllet-i 11) bizâ'a ḫaḫîrâne mü'ellif-i kıllet-i bizâ'a ile ḫaḫîrâne 12) 'arîzası budur ki âbâ'-yü ecdâdlarının mübârek rûḫları 13) tervîḫine hem bi'z-zât dîn ü devletlerin şiyânet ve hem 14) zir-i ḫükümetlerinde mer'î olan re'âyâ ve berâyâyâ ḫuşûşâ 15) erbâb-ı menâşib câh ve 'ulyâyâ ḫimâyet-i elzem-i levâzım-ı naşâyıḫdan 16) 'add ü i'tibâr ile bu bir kaç naşîḫatı lâzıme-yi zimmet-i himmet 17) bileler evvelâ gürûḫ-ı ehl-i sülûke raḡbet ve ḫân-ḫâḫlar 18) 'imâretine himmet her-bâr rûḫâniyyetlerinden istifâzada 19) diḫḫat êdüp

ķāzizādelü ŗuret uğrılarına 20) ķat'ā rağbet ētmeyeler ve gürüh-ı ŗerāfet ŗüküh velāyetine 21) kemāl-i mertebe muĥabbet ētmezler ise de bārī ' ahd-i ķarīb-i 22) sābıkda ol sā'ıķun bi'ŗ-ŗer olan vānī ğāfiliņ sedd-i 23) bāb-ı tekye-ęāh-ı mevleviyān ētdükleri ve cehr ile ' aķīb-i 24) ŗalātda āyetü'l-kürsī oķutmadıkları ve ' aķīb-i ferāyizde 25) cehr ile kelime-yi tevĥīdi men' ētdikleri gibi ve kezālik taŗliye

27b

1) tarziye ve tervih için ŗalāt-ı terāvihde oķunan tesbihleri 2) ve maĥāfilde oķunan ta' rīfāt ve nu' ŗt-ı seyyidü's-sādāt gibi 3) ve'l-hāşıl buņa beņzeyen ' ibādāt gibi ki ĥalkıņ bulduķları 4) ŗuret-i ' ibādetdür men' ine cevāz göstermeyüp ĥalkıņ 5) ĥayr-ı nā-ŗināslarını ihtilāfa düşürmelerine aŗlā rızā 6) vėrmeyeler ŗāniyen bilād-ı ŗelāŗe ' ulemāsından ğayrı yerleriņ 7) ' ulemāsıniņ ki ekŗeri ŗuret uğrisıdır ve henüz keyfiyyet-i 8) aĥvālleri tecrübe olunmamıŗdır -beyt-

bātil hemiŗe bātil 9) beyhūdedür velī

müŗkil odur ki ŗuret-i ĥaķķdan zuhūr 10) ēde

ĥuŗŗā ' ulemā-yı ekrāddan ola ittiķāsı ve belki ihtirāzı 11) elzem-i levāzımdandır ĥattā mü'ellif-i faķiriņ biņ toķsan 12) senesinde tarīķ-i ĥacda hem-rāhı olan cizre müftisi ve sābıķan 13) dārü'l-ĥilāfet-i baędādda müfti olmuŗ kürdiyyü'l-aŗl 14) ' alī efendi ve muĥammed efendi nām iki nefer ŗāhib-i ihtāta 15) ve ŗāhib-i muĥāzara kimesneler ki fi-ĥaddi zātıĥimā her ikisiniņ 16) daĥı miŗilleri ŗaĥŗlarına münĥaŗır imām-ı vaķt denecek ķadar 17) kemālleri var idi علی ما قالهما خذلهم الله ŗürb-i duĥān 18) muftır-ı ŗuvvem degüldür ve muftır olmaduğına vilāyetimiz müftileri 19) daĥı fetvālar vėrmiŗlerdür zīrā ĥaķıķatde min ĥayŗü'ŗ-ŗürb-i 20) ictirā' anıņ ŗānında taŗavvur olunur degüldür hā bir gūne 21) teneffüsdür ĥaķıķatde anıĥla kesb-i telezzüz-i nefis olunmaz mes'ele 22) imām mālīk mezhebince zeyd kendi müŗterāsı olan ğulām 23) emrde def' -i ŗehvet ve zinādan ŗıyānet için livātda be'is 24) yoķdur mes'ele ilzām-ı ĥaŗm ve iskāt-ı meŗācir mütereddid için 25) iĥdās-ı terkīb-i kelimāt belāgat-nümün ve ŗstād ' aliyyü'n-nebide daĥı

28a

1) be'is yoķdur ĥükm-i tāhir kıran ile olan menhiyyātdan degüldögül 2) ise ve bi-lā-' adn ŗadr ol islāmda olup ba' dehu 3) neŗŗ olunduğı üzere dilerse fidyeye vėrür ve dilerse 4)

şavm-ı ramazān ihtiyārī bizlerde mer' idür ve hamrdan gayrısı 5) şürbde ašlā be'is
yoğdur ve müt' a huşuşı hōd vücūh 6) ile ' indlerinde mer' idür ve buña beñzer beñzemez
sözlerini 7) bi'z-zāt ağızlarından nice kerre mesmū' umuz olmuştur hāzelehumu'llāhu
8) te' ālā ve anlar mā-beyninde gāyet ile maqbūl olan mezheb 9) taqıyye mezhebidür ki
hulāşa-yı mefhūmı türkce varduğuş 10) yeriñ halkı fi'l-cümle a' mā iseler sen dağı ' arz-
ı a' mā édüp 11) zinhār gılzet ve huşūnet ile ta' aşşub u ta' annüd ile el-' iyāzu 12) bi'llāh
te' ālā kürdiyyü'l-aşl olduklarından mā' adā āmedī olalar 13) ya' nī diyārbekr halkı ola
ziyāde ihtirāz lāzımdur zīrā anlar 14) haqqında kumār-bāz ıtlāk olundığı mu' temedün
' aleyh olmadıklarına 15) delil-i celil ve şahid-i ' adıldür ve şālişen gāh u bī-gāh tebdil-i
16) şekl édüp ahvāl-i nāsa ıttılā' da āheriñ ihbārına 17) muhtāc olmayup teccessüs üzere
olmağ cümleden aqdem 18) olan lāzıme-yi şiyānet-i devletdür ve's-selām -temsıl-
niğāşte-yi 19) kalem ' ibret-i raqam-ı erbāb-ı ta' aqqul ve taşavvur olmuştur ki güyā 20)
şahş-ı felek-i ' ālem-i taḥayyülde bir merd-i yek çeşm bir sürüd rāz-ı dest-i 21) sā' id
sāhil-i baḥr-i ma' nā-yı devletde birisiniñ ḥār-ı evḥacr-ı şammā 22) üzere kā'im ve bir
pād vurup ve ol iki derāz-ı sā' idi 23) elleri ile teccessüs eder ya' nī elleri yordamı ile
şāyeste-yi 24) devlet olan ricāli arayup her ne ki eline gire anı ol başında 25) olan yek
çeşm binā-yı i' tibārına göstere lāyık-ı maqām-ı ' izzet

28b

1) olanı sühulet ile indirüp qarşusunda olan baḥr-i devlete 2) ikā' ede ve şāyeste-yi
' izzet olmayanı ol zīr-i pāsında 3) olan seng-i ḥārāya çarpup helāk ve pāre pāre kıla 4)
ni' amü't-temsıl -beyt-

kenār-ı baḥr-i ma' nāda felek yek çeşm ü pür pādur

5) ḥazīzi üç aydur üçü ḥazīz eyler bu dünyādur

hattā bu beyt 6) mütercimi istānbülde ' avrat bāzārında kā'im olan taş bināniñ 7)
zirvesinde ḥaṭṭ-ı kadīm üzere resmdür dērler el-' uḥdetü ' ale'r-rāvī 8) ammā ekābir-i
ma' nevī erbāb-ı zühd ve taqvā ve eşḥāb-ı riyāzet 9) ve ihtimādur ki kudemādan kaṭ' -ı
nazar-ı riyāzet-gāh mülket-i ' oşmānide 10) meşāyiḥ-i şūfiyyeden vu' āz-ı riyāziyyeden
karibü'l-' ahdde 11) merḥūm u mağfūrūn leh gāfūrī efendi ve divitci-zāde 12) efendi
sivāsī-zāde ve at pāzārı şeyḥi ' oşmān 13) eEfendi ve ḥacī evhad şeyḥi ve selāmī efendi
ve kara baş 14) efendi ve ' ale'l-huşuş ve lüle-ārā-yı iştihār-ı mışrī 15) niyāzī efendi ki

ķara bař ile ma‘an menfiyyen limnī cezīresinde 16) vefāt ve ĥatm-i riyāzāt ve vāşıl-ı tekye-gāh-ı cennāt olmuřlardur 17) ‘aleyhimü’r-raĥmetü ve’l-ġufrān ve yāĥūd hūner ü řan‘atda ferīd ü kemāl 18) ma‘rifetde vaĥīd ü řöhre-yi řehr ü diyār u raġbet řüde-yi řıġār 19) u kibār ola hūner ve zāt-ı ‘ālī merĥūmda beyān olunduġı üzere 20) ĳudemādan řan‘at-ı kitābetde ĥatı-ı neřde dārü’l-mülk-i baġdādda 21) ibni muĳle ve ba‘dehu yāĳūt ve ĥandān ve řākirdānı ve 22) diyār-ı rüm-ı behiř rüsümde řeyĥ üskidārı ve oġlı 23) feyzü’llāh ve dāmādı dede nāmı ile meřhūrdur ve ĳarīb-i 24) ‘ahdde eyyūbda řu yolcı-zāde ve derviş ‘alī mevlevī 25) ve ĥāfız ‘ořmān efendi ve ismā‘il efendi ve diyār-ı ‘acem’de

29a

1) ĥatı-ı ta‘līķde ĳudemādan řāh maĥmūd niřābüri ve mīr 2) mālīk ve mir ‘alī řirāzı ve diyār-ı rümde anlar muĳābili 3) imām merĥūm ve yek çeřm ve ĳarīb-i ‘ahdde maĥruse-yi istānbūlda 4) sābıķan ĳāzı ‘asker-i rüm fezā’il-i rüsüm ‘abdü’l-bāķı 5) ĥazret-i ‘ārif efendi ve řa‘bān-zāde efendi ve ‘abdu’llāh 6) efendi ve řan‘at-ı nuĳuş ve rüsümde diyār-ı ‘acemde ĳudemādan 7) behzād ve erjeng ve mānı ve muĥammed sancār ve muĳābilleri 8) diyār-ı rümde ĳoca avā‘aste ve ĳarīb-i ‘ahdde istānbūlda 9) řūrıne ve mařūr ĥalīl ve řurāĥı ve aĳreb-i ‘ahdde 10) muřavvir ibrāhım ve dıġer ibrāhım ve emřālī ĥaĳ budur ki üstadān-ı 11) rüm-ı behiř rüsüm nice řıvelerde ve vādilerde merĳūmun 12) sālifeye taġallüpleri ve daĳāyıķ-nümün řıve-yi nāzikeleri rāciĥe 13) edüġi vücūh üzere muĳarrer ve vāzıĥadur ve řan‘at-ı tır-endāzıde 14) diyār-ı ‘acemden ĳat‘-ı nařar memleket-i rümde ĳudemādan toz ĳoparan 15) ve ĳarīb-i ‘ahdde ya‘nı ‘ařrı muĥammed ĥan ibni ibrāhım ĥānıde yeġı cāmi’ 16) kātibi dēmekle meřhūr çerkesiyyü’l-ařl ‘abdu’llāh efendi ve merĥūm 17) ĳaplan pařa ki aĳdeġize ĳapudan idi ve çerkes muĥammed pařa 18) ve burüsevi ĥācı ca‘fer-zāde dıvāne ki toz ĳoparan 19) menziline üc oĳ boyı mıĳdārı ĳarīb olmuřdur dērler 20) ĥālā oĳ meydānında niřāngāhı maņřūbdur ve ‘ilm-i müsıķı 21) ve edvārda diyār-ı ‘acemde ĳudemādan ĥāce dēdikleri ki fi’l-ařl 22) řöhreti ĥücūdur ve diyār-ı rümde anıġ muĳābili ĳudemādan 23) kör ĳadrı ve ĳoca ‘ořmān çelebı ve ‘andelīb ve řıve-kār 24) ve aĳreb-i ‘ahdde buĥūrcı-zāde ki ‘ıtrı çelebıdür ve ebrızı 25) receb ve ĥāfız pōst ve na‘ıce çelebı ve dıġer ĥāfız

29b

1) kömür ve ‘aşrlarında olan ba‘zı ma‘kül h^vānendeler meşelâ 2) a‘mâ ğarbî dervîş yūsuf ki hūsn-i şūret ile meşhūr 3) idi ‘ale’l-ḥuşūş küçük mü’ezzin ki bülbül-i ḥōş-nāle-yi gülistān-ı 4) cihān idi hūsn-i şavt u elhānda aḳrānı mekrkār naḳş-ı 5) h^vānān-ı cinānda buluna öyle ki şu‘arā-yı ‘aşrı anıḡ merşiyesinde 6) çok sūz-nāk vefk-ı şānī vaşflar ile tāriḡler inşād etmişlerdür 7) raḡmetu’llāh ‘aleyhi yāḡūd ‘ulūm-ı neyyir-i necāt ve ğarāyim ve teşḡir ve 8) neşr-i efsūn-ı pūr te’şirde ḡuşūşā ‘ilm-i sāmūr-ı hindî’de ve 9) imām faḡr-i rāzî’niḡ bu bābda sırru’l-mektūm nām kitābı dercinde 10) mūnderic olan şerr ü ḡayy nematınca ba‘zı teşḡirāt-ı mü’eşşir ile 11) celb-i ḡulūb-ı nās ve isticzāb ve istināsında bī-naḡir ola 12) ‘ahd-i Muḡammed Ḥanī’de ‘izzet-yāb şöhet olan şeyḡ yaḡyā-yı maġribī 13) ki şūretā şöhetri ‘ilm-i naḡv ve şarf ile idi ve aḡreb-i 14) ‘ahdde medīne-yi ebī eyyūbda vefāt eden şeyḡ murād muḡad ki 15) me’zūniyyeti ile esmāu’llāhdan ism-i ‘aziziḡ naşş ve bereket-i 16) te’şirine maḡzar düşüp mültecā-yı ehl-i ḡacāt ve ḡavāyic niyāz 17) olmuşlardur yāḡūd bir mürşid-i kāmil ve pīş-rev ü fāzıl ve vāşılıḡ 18) dāmen-ġiri olmuş ola yāḡūd muḡarrir-i bülġatü’l-aḡbāb rāsiḡ-i 19) faḡir-i pūr-taḡşir gibi ki şemere-yi feyz ve şemere-yi ed‘iye-yi icābet maḡrūn-ı 20) vālideyn ile ‘ālem-i mişāilde müşāhede-yi cemāl-i seyyidü’s-sādāt ‘aleyhi 21) afzālu’s-şalavāt ve bi’ḡ-ḡaleb cer‘-i rik-i şerif ve bişāḡ fem-i 22) naḡifi müyesser olup fi’d-dünyā ve’l-uḡbā mūḡır olduğundan 23) mā‘adā علم الا نسان مالم يعلم taḡḡirine 24) muvaffaḡiyyet cümle ‘ulūm-ı dīniyye ve dūnyeviyyeden mā‘adā āfāḡi 25) ve enfūsi ‘ilm-i te’vīl aḡādīş ü ta‘bir-i rü’yāya maḡhariyyet ile

30a

1) şāmin mu‘abbirīn seb‘a-yı ḡudemā-yı şöhet-ārā olmuş ola 2) الحمد لله فاما بنعمت ربك 3) ü şenā-yı mevlā te‘ālā pīşvāmızdur لئن شكرتم لازيدنكم 4) و لئن شكرتم لازيدنكم 5) güneş toġduḡda zīrā perde-yi zulmet ḡicāb olmaz çekenler muḡtesib 6) mīzānı ḡavfın zāt-ı nāḡışdur kemāl ehlinde eksiklik bulunmaz 7) ol ḡisāb olmaz ricā yazularında eşk-i çeşmim cūy-bārī ile 8) silinmez nāme-yi a‘māl maḡv olmaz kitāb olmaz ḡabībin sev dilersenḡ 9) maġfire taḡribin ey ‘ālī raḡīb olmaḡ gibi mevlāya rengin 10) intisāb olmaz ve yāḡūd şāḡib-i da‘vet ve şāḡib-i ḡuddām 11) ola ve yāḡūd ‘ilm-i nūcūm ve eflākde hüneri ḡaddi kemāle erişmekle 12) ġiribānī eyādī-yi nuḡūset keşā-keşinden rehā-yāb olan raşşādāndan 13) ola ammā ekābir-i ilāhī ‘aziz min ‘inde’llāh dedükleridür merḡūm 14) kemāl paşa-zāde’nün sarāy-ı kebīr nām risālesindeki fārisi 15) lisān ile السعيد سعيد في بطن

16) ابه و التقى شقى فى بطن hadīs-i şerīfiniñ şerh ü beyānında bu huşuş için 17) ya' nī 'aziz min 'inde'llāh lafzınıñ te'vīl ve ta'birinde 18) الفقر الى الله manṭūq-ı şerīfiniñ kezālik te'vīli ile memzūcen 19) taqrīr-i tafşiliniñ hūlāşasında vech-i icāz ile hitām-ı kelām 20) üzere buyurdukları hālā bu üç vechdür evvelā şāhib-i baht 21) celī sāniyen şāhib-i hūsni behī sālişen şāhib-i şavt-ı 22) şehiyy ola va'llāhu a'lem bi's-şavāb ammā mā naḥnü fihi 'izzete 23) iştilāhiyyedür ya' nī 'örfiyye ki 'ämme-yi nās beyninde 'izzet 24) 'add olunagelen 'izzet fenā 'unvāndur teşrifāt-ı kavānīn-i 25) 'oşmānī ve rūsūmāt-ı tevķirāt-ı süleymānī ve enīnāt u erkānāt-ı

30b

1) cihān-bānī üzere taraf-ı saltanat-ı 'aliyyeden 'ināyet-kerde-yi menāşir-i 2) sürür olunup ya' nī taqlīd-i ḳalāyid menāşib-ı 'aliyye ve merātib-i 3) sāmiye ile ḳidēmāt-ı mühimme-yi dīn ü devletde müstaḥdem ve kār-fermā-yı 4) umūr ola fe-emmā bu daḳı beş şınıf ve beş ṭabaḳa 5) üzeredür şınıf-ı evvel ṭabaḳa-yı evlādur ki gürūh-ı ümerādan şāhib-i 6) ṭabl u 'alem ve zābiṭ-i ḳadem ü ḳašem ola mīr-i mīrānlıḳdan üç 7) ṭuḡ ile vezārete varınca ve belki şadr-ı sa'ādete netice verince 8) şınıf-ı şānī ki ṭabaḳa-yı şāniyedür gürūh-ı şerāfetşükūh 'ulemādan 9) maḳām-ı neḳābet-i 'uzmā ki sa'ādet ciheti ile maḳşuş bi's-şān 10) olan menziletüdür andan ḳaṭ' -i nazar eşḳāb-ı tadrīsdan devāḫil ve 11) ḳavāric ve müşile-yi süleymāniyye ve bi-ḳasebi't-ṭarīḳ ḳazā-yı şeref- 12) -ārā-yı istānbūl ve ḳāzīyān-ı sa'ādet 'unvān 13) ve 'asākir-i rūm behcet-i mersūmdan maḳām-ı fetvāya varınca şınıf-ı 14) şāliş ki ṭabaḳa-yı şālişedür gürūh-ı merātib-şükūh aḡavātdan dārū's-sa'ādet 15) ve bābü's-sa'āde aḡaları ve ḳurb-ı şehinşāhīde olan 'arz aḡaları ki 16) silah-dār-ı şehriyārī ve enderūn ve ḳuḳadār ve rikābdār ve dülbend aḡası ve 17) ser-ḳātibi ve ḳazāne-dār aḡa ki ba' dehu ḳızlar aḡası olur ve mümāşilleri ki 18) cümleñ ma'lūmlarıdır teberrūken li-ricāli'llāh ḳırḳlar maḳāmında 19) 'add ile şehriyārān-ı sevālif-i 'oşmāniniñ ārā-yı 'uḳalā ve tedābir-i 20) feh mā ile i'tibār-kerdesidür ابد الله 21) نظامهم على مقادير طرائف اركانهم ve yeñiçeriyān aḡası ve sipāhiyān aḡası ve silah-dārān ve ihtisāb 22) ve istānbūl aḡası ve mīr-āḳūr-ı evvel ve şānī ki iştilāḫāt-ı erbāb-ı 23) rikāb üzere olan ta'birāt ile med'üvvlerdür ki aḡa lafzı itlāḳ 24) olunur baş u buḡ lafzıyla med'üvv ve mezkūr olanlar evvelā ḳazāne-dār 25) başı ve cebeci başı ve ṭobcı başı ve zaḡarcı ve ṭornacı

31a

1) ve sek-bān başı ve çadır mehter başı ve büstāncı ve ‘ases ve 2) şubaşı huşūşā cavuşbaşı sınıf-ı rābi‘ ki tabaqa-yı 3) rābi‘ adur ümenā-yı devletdür gümrük emīni ve şehir emīni ve 4) darb-hāne ve tersāne ve defter emīnlerini ve toḫ-hāne emīni 5) ve bārūt emīni ve maṭbaḫ emīni ve ḫamr emīni ve odun emīni 6) gibi şimdi ḡālibā medfū‘ dur sınıf-ı ḫāmis ki tabaqa-yı ḫāmisedür 7) ketḫüdālık lafzı ile nām ve o kār-fermā ola evvelā yeñiçeriyān 8) ocağında olan ḫul ketḫüdāsı ve āḫūr-ı ‘āmire ketḫüdāsı huşūşā 9) şehinşāh-ı islāmıñ ve şadr-ı a‘zam sāmī maḫāmıñ ḫapucılar 10) ketḫüdāları ve emşāli sınıf-ı sādīs ki tabaqa-yı sādisedür 11) ketebe-yi dīvāndan evvelā ḫulefā-yı erkān efendilerdür evvelā ismi 12) ve şānı ile mevşūf re’īsü’l-küttāb efendi ve beglikci efendi 13) ve mektūbcı efendi ve ‘ale’l-ḫuşūş cemī‘-i aḫlāmdan mā‘adā 14) olan defterdār ‘ālī miḫdār ve baş baḫı ḫulı aḡa baḫāyā-yı umūr-ı 15) mīriyye taḫşīli için mevzū‘ dur ve muḫāsebe-yi anaṭolı 16) ve ḫaremeyn muḫāsebecileri ve Rūz-nāmceci efendi ve ḫulefā ki 17) her bir ḫalemde gürūh-ı küttābıñ baş u buḫları ki maḫāmlarına ve şol 18) imtidād i‘mār ile nā’il olunagelmışdür ve meger bir töhmet ile 19) ḫilāfī vukū‘ éde ve illā başları kesilmedikce ‘azlleri ol 20) baş buḫluḫdan ḫilāf-mend ve bedr dēyü ma‘rūfdur ḡālibā 21) başlarıyla gelüp başlarıyla gideler bu ma‘nālardan 22) sonra kimin ḫaç başı ola ki anlarıñ başlarına ḫaşd édebile 23) ve anlara baş buḫ lafzın ıtlāḫ étmeye -beyt- kimin var cān 24) u başı kim ki dēmez anlara baş buḫ

ki tuḫı başlarıdır 25) yoḫ ise girānlar için tuḫ

tetimme-yi eşnāf-ı mezkūre

31b

1) maḫarr-ı devlet ve kürsī-yi dārü’l-mülk ve kār-gāh-ı mülk-i ‘izzet olan 2) maḫmiye-yi islāmböldan maḫrūsa-yı dārü’n-nuşarādur ne ki elsine-yi 3) tecārib-künān fesād-ı devrān ‘indlerinde nām-ı āḫeri şehir-i ḡamdur 4) nite ki şāfī merḫūmunıñ inşādıdır -beyt- nice bir şehir-i ḡamun 5) kerem eyle serden görelüm

ḫār ḫārın daḫı derd üstine derdin 6) görelüm

ḫulāşa-yı mecma‘dan bir āḫer maḫarr-ı sa‘ādete teşrif ü ‘azīmet 7) ve yā bir sefer-i nuşret eşere ‘atf ‘inān ve niyet ile bi’z-zāt ḫalīfe-yi 8) islām ve şehinşāh-ı sāmī maḫām teveccūh buyurduḫlarında ol 9) her iki taḫt-gāh-ı sa‘ādet-penāh ḫükümet-i dest-gāhda

her sınıf-ı 10) mezkûruñ istihsân ve ihtiyârı ile istihlâf buyurdıkları 11) vükelâ vü hulefâ ki el-vekîl ke'l-aşl egerçi her nesneniñ 12) zıll ü sâyesi kendi zât-ı maḥsûsiyyesine bedelliyet ile delâlet 13) étmez ise de yine bedel 'add olundığı ḥisâb üzere merḳûmâna 14) daḡı ekâbir dênilür ve lâkin ḥaḳḳu'l-i' tibâr nazâr olunsa bedel-i mübeddel 15) min hüke 'aynî olmak muḥâldür ancak -beyt-

zarûretde kûm daḡı 16) yemişdür

aḡa yemiş dèyen yaḡlış dèmişdür

fi'l-ḥaḳîḳa mülâḡaza-yı 17) daḳîḳa ve müṡâlâ' a-yı enîḳa ile tefekkür ve taṡavvur olunsa cümle 18) bedeliyâta i' tibâr-ı umûr-ı zarûriyyeden 'add olundığı muḳarrerdür 19) farazâ şimdiki ḡâlde her ḳara ve bilâd ve her-câda şürb ile 20) ekşer ümmet mübtelâsı oldığı ṡabaḳayı ki nâm-ı 'arabîdür ṡönbâkû 21) 'acemîdür duḡân ism-i cins ise de 'örf olmuşdur ya' nî 22) tütün dèdikleri nesneye ne gûne evrâḳ buluna ki aḡa 23) bedelliyet ile istifâ-yı ḡaz ve def' -i ḡ'âhiş idmân ve i' tiyâd oluna 24) bile ve 'ale'l-ḡuşuş ki ḳahveyi yemenîdür ki aḡa ḳaḡı nesne ve ḳaḡı 25) şey bedel olabildi ḡâlâ ḡaḳıñ ḳahvesizlik aḡvâli cenâb-ı

32a

1) allâha ḳaldı gûyâ ma' nîde duḡân cism ile zevciyât 2) olup maḡkeme-yi hevâ ḳâzîsi ḡuzûrunda 'abdu'r-raḡmân 3) çelebî maḳâmında zevc-i ma' nevî 'add olunup ve hemçünân 4) ḳahve-yi yemânî daḡı zevce maḳâmında nâdire ḳadın 'addinde 5) ağır mihr-i mü' eccel ve mü' eccel ile yek-dîgeri şühüd ehl-i mezâḳ 6) şahâdetleriyle âḡere nikâḡ ve bu zamâna dek nekbet ve bed-ḡâl 7) ile hevâ gûzâr nefsi rûzgâr olunup geçinilüp giderleriken 8) çün merḳûme nâdire ḳadınñ bişmiş ve ḳotarılmış inâ' 9) fincân gibi bir ḳâlıp ma' ḳûle ḳonmuş ḳadın 'add olunup 10) vücûh ile izdivâca sezâ ve şâyeste görülmüş iken ilkâ'-yı 11) ihtilâf ḡalâlüş zamân ile mihr-i mü' eccel da' vâsın édüp 12) aḡvâli ḳıymetin ağır bahâya çıkarup ḡâne-ber-düş ḡâş 13) u 'âmm olarak dadını azdırup ve nâzın artırup medâ'in 14) berdüş ihtifâ olmaḡla duḡân çelebîye vücûh ile ḡazm 15) 'adem-i iḳtidârlarından ve ol ḳadar ḳıymetin ile mühr ü mü' ecceli 16) vèrmege taḡammüli olmayup ve 'âr u ḡayreti bir yère gelüp 'âḳıbet 17) ḳıymet-i merḳûme üçden ṡoḳuza dek ḡisâbınca mezkûr 18) olduğunu yaḳın étdikde mezbûre ḳahve nâdire ḳadın 19) nâm ḡatunı ol bahâne ile üç ṡalâḳdan ṡoḳuz ṡalâḳ 20) taṡlîḳ ve ba' dehu nâ-dim ve

peşimān olup zīrā mezbūresiz 21) geçinmek emr-i muḥāldür bilür iken yine āteş-i gāzab ile bir işdür 22) işlenüp āhī tütününi göklere peyveste édüp bu ev yıķıkluđı 23) belāsı ile başından āteşler yanar iken -beyt-

gör қаzā-yı 24) ḥaķķı kim nāgeh olup

bir қadar dahası şūm āyīn

nemaṭınca 25) ol nādire nām muṭallāķa ki nādire қadındur sābıķan izdivācı da

32b

1) afyūn ve beng(et) nām iki tüvān-ger oğlı ve berş-i raḥīķ 2) nām bir pür-hüner kıızı dağı vālideleri müşārün ileyhādan 3) cüdā olup bu her üçü arada kül öksüzi olmalarıyla 4) yerleri āteş ve ḥālleri müşevveş olmağla mezbūre ve vālideleriniñ 5) tekşir-i kıymet mihr-i mü'ecceleleri ḥuşuşında қadd-i zābiṭ ve қadr-i 6) şāliḥ üzere beynehümā-yı eş-şalaḥ seyyidü'l-aḥķām қavli mes'elesi 7) i'tibārī nehcine rağbet étmeyen қāziyyü'l-ḥükme-yi hevā-yı mezbūre 8) ve gerek mā-beynde olan şevāhid-i zūre bu güne edālar ile bed-du'ā 9) étmekdedirler ilāhī şu bizi biri birimizden ayırıp böyle kül 10) öksüzi edenleriñ yerleri külḥan olsun ve қahveleri 11) mā'-ı ḥamīmden aşan olsun ve hem-çünān berşleri zaķķūm 12) ve mezrūm ḥacīm olup her iki cihānda қahve gibi yüzleri 13) қabқara ve kendüleri bī-қarār ve āvāre olup zevķ-yāb 14) mezāk-ı feyz қarār olsun ve ḥāne büyā-yı ıztırāb ve ıztırār 15) olsun dēyü āh vāh éde hercāyī siyāh étmekdedirler -beyt-

16) hemişe eylemek eytāma re'fet

merḥamet şefķat-i diyānet

17) baḥşınıñ қavm imzā seyyidi olmuşdur النصايح الاكابر داد الله عز هم و شانهم 18) بلغه فى بعض meşelā gürūh-ı şeref- 19) şükūh ekābirden olan efendilerimize elzem-i levāzım-ı umūrdan 20) ba'zı naşihatlardur ki işāniñ şıyānet-i dīn ü devletleriçün 21) gūşvār şān édeler evvelā kendülere dā'imā üç 'aded şādıķ 22) ḥādım ya'nī ḥizmet-kār lāzımdur ki biri bi'z-zāt vücūdları 23) şāniyen mālları şālişen ḥāşşa 'arzlar içün zīrā ḥuddāmdan 24) her bir şaḥş-ı nādāna inanmaķ dümensiz sefineye binmek gibidür 25) bu ḥuşuş ya'nī maḥż vücūdlariçün maḥşuş edāsı çok

33a

1) ma' nā-yı muhtevidür ve erbāb-ı zarāfet ve 'irfāna rüşen ve 'ayāndur 2) ammā ol ki 'arzlarıçün ola bu ma'kül anlar bu rüzgār-dīde ve 3) kār-ı āzmüde ketḥüdādur ki ḥaḳīqatine baḳılsa cümleden aḳdem ve 4) elzemdür fe-emmā be-şartı ān ki ḥadd-i 'anha varmış olmaya ve 5) ziyāde keyfe mübtelālardan olmaya zīrā 'arz cümleden muḳaddemdür 6) ba' dehu bir şādık şā'in ve ḥāfız ḥazīne-dārdur ki ol daḫı 7) ḥıfz u ḥırāsetden mā' adā şehvetine tābi' olmayup belki 8) her vechle nefsanıyyetine ḡālib şalāḥ-ı tām üzere olmaz ise de 9) ehl-i vaḳār ve temkīn ola fe-emmā bu üç ni' met elmās 10) tedārik ile cem' etmek her bir şāḥib-i cāh u devletiñ 11) baḫtı müsā' adesi degüldür ḥaḳ budur ki degme bir ḥāl ile 12) muvaffaḳ olunmaz imdi ma' lūm ola ki yüz yētmış iki 13) ḳapu dolaşup biñ yēdi yüz çift mest ve pābūş 14) eskitmiş ve nice def' a nuḥūset ve şe'āmeti müşāhede 15) olunmuş merḥūmcı meş'ūmlardan ki ḥaḳḳında عند الله 16) جنب من ta' bīrin itlāk ile mücerrebān ve müşārūn bi'l-benān olmuşlardan 17) olmaya ne' ūzū bi'llāh zīrā kibār-ı devlet efendilerimize ol maḳūleleri 18) sevḳ edenler görülmüşdür farazā nice sāde-dil kūfte- 19) -ḥ'ārlar belki fūrūmāyelikden ilerü gelmiş muşāḥibler ḳarāni 20) olan devlet-mendi zāhiren ḥayr-ḥ'āhlık yüzinden sevḳ 21) ile ibtilāsına sebep olmuşlardur ḥālā görülmek üzeredür 22) ve kibārıñ ekşer mübtelā oldığı maraz müte' azzirū'l- 'ilāc maḥzā 23) budur من جرب المجرى خلت له الندامة 24) ile i' tibār edüp min ba' d istiḥdām buyurmaḳ degül 25) belki dā'ireye bile uğratmayalar zīrā ḥaḳ budur ki tecrūbe

33b

1) için zehr yēnmez āḫir bülḡada tafşil olunur inşā'llāhu 2) te'ālā ve bā-ın heme ḥāl siyāh rengi ḡulāmı ve ecnāsdan 3) maḥşūş gürci cinsi olan ḡulāmı sā'ir ḥudemātdan ḳaḫ' -i 4) nazar umūr-ı ḥarem ḥizmetlerinde idi istiḥdām etmeyeler ki ḥaḳlarında 5) لا نأى جاع قتل اشيع زنا 6) ya' nī aç olursa acıḳlanur ḳatle cür'et eder ve ḫoḳ olursa 7) ḳuvvet-i şehvāniyye ḥāşıl edüp ḫıffet 'aḳlı ḥasebiyle zināya cür'et 8) etmesi umūr-ı muḳarreredendür ve gürci cinsi ise külliyyet ile 9) şehvetine maḡlūb olup ve'l-ḥāşıl iki nesneye şabrı 10) olmaz evvelā boḡazına şāniyen ḡayrı 'uzvına delil-i aḳvā 11) degülmidür ki ekşeriniñ kārı odun yarıcı ve saḳālık ve 12) ḳapucılıkdur fi'l-cümle ḥareme müte' allıkdür ḥuşūşā ḳayıḳcılık ki 13) her-bār nisā ḫā'ifesiyle mu'āmele iḳtiżā eder ma' nādur ve ma' a-hazā 14) nuḥūset zātiyyeleri umūr-ı muḳarrereden olduğunu 15) mü'ellif-i faḳiriñ daḫı kerrāt ve merrāt tecrūbe-kerdesidür 16) ve tāze maḥbūb oḡlanlarını mümkün olduḳca ḥarem cāniblerine 17) uğratmayalar belki

uğurdan ‘ale’l-‘umüm defler 8) ve diblikler ve cehr-i eşvât ile ellerin kaçup şemâtelere 9) yâ leylâ yâ leylâya netice vèrüp ol alınları açık yüzleri 10) aq civân-pârelere ma‘hüd merķūm ‘arablar yay ve tîregânet 11) bir yüz qaralığı édüp ki Şâbit-i merķūmun dâsitân-ı ser- 12) -tırâşideki beyt-i zengin mazmûnınca taşra ses çıkartmayalar 13) -beyt-

çaldı ses çıkmadı ol şahş-ı le’im

tabl ‘ayş 14) demidür zîr kelîm

hulâşa-yı kârları tâ ol mertebeye vara ki 15) -beyt-

ķurılıp hayme-yi ‘ayş-ı cāvîd

çıkdı gerçi öyle 16) metâ‘ ümîd

ve bu dağı ma‘lûm ola ki tabî‘at ve meşreb 17) hâlince hüs-n-i ta‘bîri ‘alâka-yı rûhâniyyedür türkcesi 18) alıcığı geçme dèrler hulâşa-yı mâ’îli muhabbet ciheti huddâm-ı ma‘hüdeden 19) ba‘zısını ba‘zî âherden ziyâde sevmek ile arķaya alup 20) ve ba‘zısını dūn-ı nazâr ile yere baķdırmayalar hemân cümleyi 21) ‘ale’s-seviyye tutmaq üzere olup heķimâne kavvâlâneler 22) ve cümle-yi naşâyığdan ikdâm olanıñ biri dağı budur ki bi-hasebi’l- 23) ķadr ve’l-menziilet-i sa‘âdet ile câlis cây-gîr oldukları 24) maķâm ücreti ile olursa da sarây ‘add olunur maķûlesi 25) gerekdür huşûşâ bisât müzerkeş olmaz ise de bârî geregi gibi

35a

1) pāk ve cedîd yollı gerekdür ba‘dehu muvaffaq olduğı mer-tebe-yi 2) dil-ārâ eli yüzi yunmuş eli ağızına uyar maħbûblar ve tâzelerden 3) olmak vücühla lâzımât-ı umūr-ı fehvâdandur ve illâ ne‘üzü bi’llâhi 4) te‘âlâ huzûr-ı me‘âli-yi maħzûrda dîvân-gîr olan vâlâ-yı tîrâz 5) hey’et yōbâz şimâlet yolpaz kıyâfet ķurnaz ‘arîket 6) fōs bıyık kılcıklı ve gözleri çapaķlı ve burnı ķalaķlı 7) ve ğulağı kıllu ökçesi yarıķ ve gögsi aq‘as ve 8) kemâl ile tîrâş gelmiş nâ-tîrâş gidiler ve ‘ale’l-huşûş 9) pejmürde şaķallu yoluķ kaşlu ķoca başlu ķurnaz 10) ķallâş bed-ma‘âş kûfteh‘ârlar ki de’b-i müstaħsen-i kibâr 11) üzere cūyân ve būyân olan nâzende ve kân-ı nâzenîn(â)lik ki piş-gâh 12) zî-câhîde cūyân ve būyân olan ol zevât behcet simât 13) muķâbili işân hücnet ‘unvân şoluķ cehre ve yoluķ behre- 14) -ler ile şoluķ şoluğa yètmez nâ-maķbûl dil-hîrâş hareketler 15) ve

cümbüşler ile yolup yollarlar ve kimi tütün ve kahve vèrüp 16) ve kimi fincân alalar ne'üzü bi'llâh ol şive-kârân merķūmân ki 17) duhân ve kahve-resânândur ma' nide rûh-ı reyhân baħş ve 18) rûh-ı avrândur bi'se'l-mübâdele ve bi'se'l-muķâbele haķiķat-i 19) hâlde mezbûrân-ı hücnet-i mersûmân daħı ol nâ-be-hencâr 20) eķvârlar ile vèrdikleri duhân maħzâ duhân-ı zârâr 'unvân 21) yazan ve kahveleri mâ'-ı hamîmden nişân ve aldıkları fincân-ı 22) kahve degül cân-ı insândur -beyt-

dest-i dil-berden içilen 23) zehr ise bād zehr olur

bir şaķallu vèrse ol bād-ı zehri 24) 'ayn zehr olur

fi'l-haķiķa maħâfil-i kibârda hizmet güzâr 25) olan be-her hâl civân sâde ruhsâr ve hoş reftâr ve şive-kâr

35b

1) gerekdür yoħsa đurüb-ı emsâl-i rüzgârda bir eķvâr-ı nâ-şâyeste 2) ve nâ-be-hencâr 'add olursa yek-diger âħere bu oyunun şaķalı 3) bitmiş ta'bir ederler ve ba'zılar daħı bu maķüle nâ-hemvâr 4) ve nâ-pesendide olan evzâ' ve eķvâr için yaraşmazsa da 5) kutlu olsun dèrler -meşnevî lî muħarririhî- şân-ı erbâb-ı 'izz ü devlet 6) ve şân-ı tâze dilberler iledür her ân dil-beri olmayan sarây-ı 7) kibâr güyâ bir şüküfesiz gül-zâr şân-ı cennet bile çöbânidur 8) hür u ğılmân anıñ da şânıdur imdi hîc olmazsa bârî 9) jülîde ruhsâr olup şaķallu nâ-bekârları meclis-i hizmetlerinde 10) ihtiyâr etmeyeler anıñçündürki kibâr-ı 'ulemâ-yı ihtiyârdan olan 11) 'âlî-tebâr efendilerimiz yine ördek şuca ğazîdür hisâbı üzere 12) ba'zı ehl-i riyâ bed-kârların daħl ü ta'nesinden ihtirâz-ı 13) ma'nevî firâr ile gül-zâr-ı seyrin nâ-çâr-terk ve benefşe-zâr 14) temâşası ile evķât-güzâr bahâr-ı a' mâr olurlar riyâzî 15) belürse çıkşa hatt-ı rû-yı yâr yaklaşsa benefşe çıkşa 16) zamân-ı bahâr yaklaşsa المرعية المرغوبة المعتيرة (17) بلغه في نصايح الخدام المحاييب (18) الخدمة الخصه بيض الله وجهه evvelâ 'unfuvân-ı şabâħat ve avân-ı melâħatı bir mansıb ğanîmet bilüp 19) öyle ki zamân-ı 'izzeti egerçi celîdür ve lâkin müddet-i kıyâmı 20) kaşîr ü kalîdür imdi nuķüd-ı fırsatı sefâhat-âmîz olan 21) yèrlere ħarc ü şarf etmeyeler ve hem metâ'-ı hüsn ve bahânın 22) ħadr ü bahâsın bilüp ve mâhiyyetin tamâm iz'ân edinüp 23) pâzâr-ı ağlâm erâzil ve evbâşda fülüs tebehür-i ğayr-ı nâfi' a 24) ile müfteħ şatmayalar ki şoñ peşimânlığı dedikleri işte 25) budur ya' nî nerd-i zurefâda maħşûş bu ma' nâ için isti'âre-yi

36a

1) mekîne olunmuşdur nite ki bülğa-yı mî-dihânda tafşîl 2) üzere beyân olunacaqdur ve'l-hâşıl ehl-i şabâhat olan 3) nev-civânân her şabâh ve revâh bu naşâyılı ile intişâh édüp 4) pāk-dâmenlik ile mevşûf olup dâmen-âlûde-yi muḳadderât-ı 5) mezemmet olmayalar ve illâ yüzimiz yumuşaḳ olmaḡla babasına 6) beḡzer oḡul peydâ edemedik deyen 'avrat gibi olmayalar zîrâ 7) ki yüz yumuşaḳlığı kişiniḡ başını çoḡ derde uğradur 8) ve ḡalka çıkacaḡ yüz koymaz ve her bir şaḡş-ı şıddîḡ 9) ve velîce maḡâmında bilüp anıḡla seyr ü temâşâya gitmekde 10) iḡtirâz üzere olmaḡ aḡdem-i şürûtdur zîrâ zamânede من 11) عشق ففق و كتمر ثمر مات مات شهيدا ḡadîs-i şerîfi 12) zımnınca 'aşîḡ-ı 'iffet-ârâ ḡurâb-ı beyzâdan azdur ḡikâye-yi 13) laḡife-nümün mü'ellif-i faḡîriḡ bir zarîf hem-sehrîsi reşîd 14) efendi nâm bir nûkte-gû-yı benâm ḡâzî idi 15) her münâsebeti vuḡû'unda bir dil-berîḡ ki mevzi' -i ma' hûdı 16) olmaması taşavvur olunsa ekşer eyyâm ol maḡbûbı sevmek 17) degül belki tâze oḡlandur deyi selâm bile vèrmeyeler idi 18) deyi bülğa-yı meclis-i zurefâ édüp söyler idi ve andan murâd 19) üzerine binmek ve ta'âmndan murâd yetmek ve dil-beri daḡı 20) sevmeden murâd ḡöd bellüdü edâsını tetimme-yi kelâm ederdî raḡmetu'llâhi 21) 'aleyhi ve ḡurûb-ı emşâl-i türkıde ekâbire doḡun geḡ 22) erâzilden şaḡın geḡ ta'birinden naḡş olup ekâbire hem-vâre 23) yan vèrmeyüp belki arḡa vèrüp ya'nî anlara intisâb ve ḡizmet-i 24) şerîflerinde olmaḡa şitâb ve teslîm-i vücûdda fevâ'id-i keşîre 25) ya'nî menfa'atler ḡâşıl olacaḡında şübhe ètmeyeler ve ḡizmet-i

36b

1) 'âliyyelerinde olduḡları ḡâlde daḡı her cihet ile tek ḡurup 2) ya'nî kemâl-i âdâb ile iḡâ'atdur ve fermân-ber olalar şöyle ki 3) ister ser-keş gibi oynaḡlıḡ ètmeyüp sevilürken sevilesler 4) ve velî ni'etin kendüden şovutmayalar ve daḡı kendülerin her ḡâl 5) ile çeküp çevirüp ve düzilüp ḡoşılup ârâyide olmada 6) taḡşîr ètmeyeler farazâ ḡırnaḡları arasında vesâḡ ḡomayalar 7) ve heftede bir ḡaç def'a ḡammâma girüp taḡhîr-i vücûd edeler 8) ve şıḡca şıḡca tırâş olup vücûdda lâzım olan yerleri 9) jûlide ètmekden ser-mû ihmâl ètmeyeler ve vech-i pāklerine yaraşur 10) her bir vaḡtde mer'î ve müstaḡsen olan ḡarz u resm üzere ki ol 'aşrda 11) aḡa i'tibâr ve raḡbet olunmuşdur ol ḡavr üzere uyḡun ve 12) müferriḡ reng ḡavuḡlar ve cehrelerine yaraşıklı mevzûn üslûb 13) levendâne ve sefer-berâne ve perişâne ve çengîyâne ve şâhin 14) ḡanadı ve çelebîyâne midür ve'l-

hāşıl her ne tarz ve üslûb ki 15) zurefâ-yı kibârın iç ağaları ihtiyârları üzere şarıklar şarınalar 16) ve belki kâkül-i perîşân gibi meşelâ taylasân dağı mer'î ise ekâbir 17) hânelerinde endâm-ı âyînelerinin rû-nümâ olduğuna maḥzâ veche 18) budur ve edhân tîb-i 'ıtr-i şâhîye el érmez ise sâ'ir gâvâlî-yi 19) tayyibe ki 'ıtr-ı fitne ve duhn-ı 'anber ve misk-i ezher huşûşâ 20) şecer-yi 'üd ve 'anber ve gül ü çiçek şuları ve revâyiḥ-i tayyibe 21) envâ'ı her neye kudret el vèrürse huşûşâ tatyîb-i femde gâyet 22) ile ihtimâm-ı ehemmi meḥamm dil-berân-ı ser ü endâm ve hõş ḥarâmdur 23) nisvân ve zenâna şakız çiyne ve ehl-i şalâḥa misvâk ve maḥbûbân-ı 24) nâz-perverân için dağı kudret veliyyü'n-ni' mete göre tenzevî ḥiṭâbı 25) ve ağız miski ki meşhûrdur hîc olmaz ise dârcin ve karanful

37a

1) gibi nesnelere çigneyeler zinhâr şad zinhâr şarımsak ve şoğan 2) gibi kerihü'r-râyiḥa şeyler yemeyeler ve gözlerine nâzik tosun 3) oğlı sürmeyecekleri ve yüzlerine hiddetli karanful yağları 4) süreler ki hem kızardur ve hem laṭîf koḫulardur ve reftâr 5) ve kıyâmda nice dil-firîb ve dil-âvîz şîveler be-her ḥâl nev-civân-ı 6) 'işve-bâzâna lâzime-yi şân êdüğü bî-reyb ve gümândur ve her 7) iki ellerine la' l ve yâḫût ve elmâs yüzükler taḫınalar 8) ve iktisâ êdikleri aḫmişeyi gün-â-gün elvân ki fuşûl-i muḫtezâsına 9) göre ḫadd-i müktesibden be-her ḥâl dirâz gerekdür ve kemer-bend-i dil-berân 10) yâ şâl-i zî-kıymet-i hindî ve yâḫûd zeheb-i ḥâlîşden ve yâḫûd 11) sîm-i ebdâna muşanna' mücellâ mınṭaḫa ki aña öñ ḫuşağı 12) dèrler faşlına göre münâsibdür ḫulâşa cümle ḫarekât 13) ve sekenât ve ef'âl ve aḫvâlde muvaffıḫ meşreb veliyyü'n-ni'amı 14) olan üzere levâzım-ı âdâbı yerine getürmek ve ḫâtır-ḫ'âhı 15) ve güzârende-yi ḫâtırası gerek maṭbû'ı ve gerek mekrûhı her ne 16) ise maḫmûd ve ayaz lehcesiyle ki aña zamîr-şinâslık dèrler 17) bilmek ve gözetmek ardınca olalar ve ol sa'âdet-mend 'âlicâha 18) her nice arḫa vèrüp ilticâ olunmuş ise gerekdür ki ol dağı 19) anı arḫaya alup ḡayret-keşliḡi huşûşında dõstuna dõst 20) ve dõşmenine dõşmen ve her emrine emr ü ma'nevî aña ḡulâm 21) olalar ve aşlâ bir gûne emrine muḡâyir ve fermânına muḫâlif 22) huşûnet-âmîz iş işlemeyeler meşelâ gel dèrse gele git 23) dèrse gide ve yat dèrse yata hîc bir şeyde olmaz 24) demeyeler hemân olsun efendim dèyeler tâ kim veliyyü'n-ni' met 25) olan devlet-me'âb dağı anıḡ arḫasında râḫat êdüp

37b

1) ol dağı anı hāşşa-yı çerāğ etmek ardınca olalar ve ol sa' ādet-mend 2) dağı bunı nev' i olan emşāline münāsebet geldikce ber-ħurdār olsun 3) řu ođlanıń arķasında rāhat üzereyim bundan her ne ķadar 4) güc görse aşlā gücenmez ve hıc bir işden kaçınup 5) yan vırmez imdi buņa lāzımdur ki inşā''llāhü te' ālā fi-mā ba' d 6) āħire muħtāc etmeyem deyererek du' ā-yı ħayrına mazħar olalar 7) zırā efendi du' āsı ve üstād du' āsı ana ve ata du' āsından 8) ziyāde icābete ķarındır beyt li-muharririhī

her ki mađdūmınıń 9) emrin gücde olsa hażm ede

evvelde anıń ħaķķına ser-cümle 10) ğayzın kezm ede

ve be-her revā-yı ħayr-i ' avāķıb olan ħādım öyle 11) gerekdür ki veliyyü'n-ni' metiniń ketm-i in' āmından denk ihsānından nāşī 12) řikāyet üzere olup benim yüzime baķmaz ve baņa güc edüp 13) dürli şeyler teklif eder ve anı dağı begenmez ve ardımca müzemim 14) eder farazā ve meşelā řu getür dedikde řu getürsem etmek ister 15) ve yüzimden yüzün çevirür ve öyle eder ki ħaķķ yanında degül ise 16) yüzüm aşāđa eder řu mertebe kim benim dağı kendi yüzine baķacaķ 17) ħālim ķomaz nev' lü řikāyetler etmeyeler ve bu dağı ma' lüm ola ki 18) zinhār ve řad zinhār tazelik ħasebiyle keşret-i i' tiyād ile zenāndan 19) řaķınalar ve ba' zı ma' şūķaların kendi ħānesi ħalvet-ġāħlarına 20) nice zarīfe vāşıta ve münsāķa ya' nī ma' nevī yenge olur 21) ālüfte ' avratlar ķarībi ile getürmekden mā' adā āħer mevāzī' töhmet 22) olan maħallere dağı nice yüze gülici yārān-ı bāde nūşān-ı zamāneniń 23) sevk-ı bi' ş-şer olan tevīli ile hümā-yı evc-i pervāz ħüsn ü 24) bahā olan vücūd-ı leřāfet-ālūdelerin düzaĥ-ı mekre ve bir dağı 25) varşaya düşürmekden be-ġāyet ictināb ve ihtirāz edeler

38a

1) zırā ġürüh-ı rezālet-şükühda bulunan ' arif ve zarīf 2) ve ħud' a-engiz maķūlesi ġürüh-ı fezā' il-i şükühda bulunmaz 3) bu ma' nāya fi'l-aşl sebep dađı budur ki işān-ı ħabāiş-i 4) nişānāna maĥşüş ' azāzil saķar mişr maĥlaşıńız taĥzır-i ħīle vü 5) şerr ü ħud' a ve mekrde ' aynihi mu' āvenet etmesi muķarrerdür ol 6) maķūlelere orosbi ođlı ve maķdem dađı dırler iblis-i la' net 7) enis dađı anlarıń şerr ve telbisinden ihtirāz eder ħulāşa-yı 8) melħūz böyle işlerden maĥzūz ġöz bađluluk ħisābınca 9) beynehümāda bezl-i derem dađı melfūz olarak bir ġüne berzaĥ ve 10) bir nev' a düzaĥa giriftār ve varřa-yı ' azīmeye

düşmek lâzım 11) gele ki merhûm şâbit efendiniñ dâsitân-ı ser-tırâşında hikâye-yi 12) nehci ile beyân buyurduğı üzere işiñ sonı -meşnevî-

13) ol şurâhî gibi ser-keş çelebî

ele vèrdi boğazı şîşe gibi

14) lîka-yı muhbire hem hûn-ı hâme

revâ bağıyla tutuldu dâme

15) zîr ü bâlâya bakup ol kûdek

neylesün yer pek idi gök yüksek

16) édüp âherde elif kıddini lâm

egilüp vèrdi ol eşhâşa selâm

17) biñ hûş âmedle édüp istînâs

étdiler şadr-ı şafâya iclâs

18) yürüyüp sâgar semîn ‘ arak

ağdeñiz zevrakıdur kıllanacak

19) étdi şiş hâne kadehlerden nûş

elini aldı ol âfet bir hûş

20) sâkî-yi maştaba ayak tıladı

ya‘ nî ol tâze nihâli şıladı

21) tıluya tıtdılar erbâb-ı ızlâl

mest olup düşdi yere sâye mişâl

22) düşüp ‘ arşa-yı ‘ izzetde bisâf

eşkıyâ zümresine çıkdı simâf

23) açılıp kâle-yi ‘ ayş-ı cāvîd

çıkdı gerçi eyle metâ‘ ümîd

24) ma' naları tahkik bulmasında ašlā şübhe qalmaya işte bu 25) dağı Őon peřimānlığı dedikleri hālātdandur imdi her vechle

38b

1) intibāh üzere olup yüzi ağıyla maqām-ı temkīnde tek tırup 2) pek turalar böyle olduqca ya' nī cāy-gīr temennīgāh-ı rızā 3) veliyyü'n-ni' amı olmaqda muqaddem ve mühennem olup meşelā ol 4) sa' ādet-mend ü ' āli-şāna arqa vērüp mādām ki yanında 5) her güclüklere taħammül üzere gücenmeyüp hazm ü kez m ile 6) řirīn-kār ĥidmet-i maṭbū' a olur ola anıĥ arqasında 7) ol melĥūz üzere melfūz olan ma' nālardan maşūn 8) ve maḥfūz olur ve hīc ' adüvv aña degüp ve toqunmaĥa degül 9) belki tu dēmege bile qadr-ı niyāb-ı iqtidār olamazlar ve netīce 10) bir kimesne aña ĥavāle olmaq üzere düşemezler ve bu 11) dađı ma' lüm ola ki i' tibār-ı ĥüsn ve bahāniĥ keremiyeti ve 12) revāc-ı ve saṭanı ile ba' zı maldār qadincıqlar taraflarından 13) nice ālüfte ve fettāne ceng dil-ārām maqūlesi mel' ūne şeyṭānī 14) yengelerin sevĥ ü iltimāsiyla firīfte ve meftūn olmaqdan 15) kemāl-i mertebe ictināb ve iħtirāz-ı lāzime-yi zimmet-i dil-berān-ı perī- 16) -sīmā olduĥından mā' adā hālā bu ser-naşāyih feĥvā ile 17) ki elĥamdü'llāhi te' ālā ol maḥdūm olan ' āli-cāhiĥ şirtında 18) ya' nī arqasında neye iħtiyāc-ı ola ĥōşā ki ardından 19) ve öñünden gelüri çok olan maqāmda olduqca 20) vücūh ile muĥtenim ve toq toyum olacaĥı mevhūm 21) degül belki maḥşūldur bu aralıqda böyle ümīd var olduĥı 22) ' aṭāyāniĥ gāh u bī-gāh te' ĥiri ile maḥzūn olmayalar imdi 23) Őu aĥduĥı yere yine aqar ve göl yerinden yine göl eksik 24) olmaz hemān ĥidmet-i maqūlesin efendisine begendirmek ardınca 25) olup her hālde emrine bař egüp yüz çevirmeyeler ve

39a

1) ba' zı ĥuşūşda dağı göz qarardup emri ĥilāfına 2) cesārete tehālūk ētmeyeler ĥulāşatu'l-feĥvā bir sözini 3) iki def' a söyletmeyüp zikri sebĥ eden üzere qalk 4) dērse qalkup yat dērse yata hemān rizāyāb-ı emr 5) ü ĥiṭāb olup el-ĥenā gün temennā ēderik fermān 6) efendimiñdür dēyerek řirīn-kārliĥ vādīsin icrā ēdeler 7) ĥuddām-ı ser ü fitne lāyık olan maḥāfil-i kibārda olur olmaz 8) söylenmedügi gibi olur olmaz sözün söylerse dağı 9) olsun efendim dēmeden mā' adā ĥayrı güftār ile mu' tād 10) edinmekle ber-kār olmayalar ve her ĥidmetde terk-i tekāsül ile 11) teşmīr-i sāk ihtimām ve dāmendür miyān-ı aqdam ya' nī bu yanı 12) ve cüyānı da her vechle çālāk ve bī-pāk qolın şıĥayup

13) ve etegin serpe eyle ki ol emriñ huşūluna cihet-i himmet 14) ve çehre-yi diğkat-i ma'nevî ile bî-kesel ve bî-ğış cidd ü h'vâhiş 15) göstere bu maķūlelere 'örf-i havâş ve 'avâmda eli yüzi 16) yunmuş etegi belinde huddâmdurlar ma'lûm ola ki her huddâm ki 17) velî ni'etine râm ve kabûl emri bābında kıyām üzere el 18) göğüsde yüzi yerde koyup oynaklık étmeye eyle ki 19) efendisi her cihet ile andan rāzî olup şu oğlanıñ 20) yüzi ağ olsun şırında vech-i mezkûr üzere rāhat 21) üzereyim her cihet ile hareketi hōş-âyendedür ve tamām 22) gönülcedür her 'ameli işler ve yerlü yerine getirir hîc kendüye 23) söz getürmez dēyüp senā ve hayr du'ālar ile yād eder ola 24) niçün ol maķūleniñ üzerine muhabbet édüp köp 25) köp düşmeye ve vücūh ile behre-mend el'tāfı olup

39b

1) çerāğ étmek ardınca olmaya ve yüzün ağ alınıñ açuğ 2) olsun ve toprağa yapış altun olsun ve önünden ardıñ 3) gür olsun du'ā-yı icābet-ārāsın étmeyeler imdi erbāb-ı 4) 'izz ü şān ve eşhāb-ı şevket ve 'unvān efendilerimiziñ hidmet-i 5) havâşşelerinde manzūr ve 'ayn-ı muhabbet ve rağbet olan güzel 6) oğullarımız ve cānımız pārelerine her-bār ki her-bār bu naşāyıñ-ı kehribār 7) fevā'id-i āşār ile 'āmil ve ber-kār olalar fe-lā cerem önlerinden 8) ardları gür olup ācilen ve 'ācilen füyüz-mend-i evā'il 9) ve 'avāķıb olduklarıncı mü'ellif-i bülğatü'l-aḥbāb fakīr-i 'ālem-i 10) derūndan ihrāc buyurmayalar ve's-selām بلغه فى نصايح العامه 11) subḥetü'l-ādāb nām risālemizden bu maḥalle münāsib 12) olmağla ba'zı naşāyıñ-ı lāzıme taḥrīr olunmuşdur ma'lûm ola ki 13) mecālis-i kibār ve maḥāfil-i aḥbāra tereddüdi olan kimesne gerekdür ki 14) bu bir kaç edā'-ı ri'āyetde ihtimām edeler evvelā vaqt ü zamānsız 15) varılmadıgı gibi münāsebetli münāsebetsiz hemān her ağzına gelen 16) sözleri söylemeyüp maḥal gözedeler tā ki kendüye ḥiṭāb 17) oluna huşūşā her bir meclisiñ şānın ve şāhib-i şadrıñ 18) menzilet ve kadri ve vuķū'ı ile ve kırbına göre lāzım gelen 19) lā-bidāyetini idrāk ve icrā-yı şürūṭ-ı vācibeden olduğı 20) muḥtāc-ı beyān degüldür imdi her vechle intibāh üzere olup 21) gerek kināye ve gerek şarāḥat āḥere toķunacağ fazla kaçırılmayalar 22) maḥalliñ iktizāsına erbāb-ı meclisiñ tıbāğına göre söyleye 23) huşūşā ser-şadr-ı 'āliniñ vaķ' ve viķrine münāsib hōş- 24) -âyende sözler söyleyeler ki istimzācdan kaṭ'-i nazar aña suḥan- 25) -senc ve suḥan-perverdürler müdāhane dedikleri nehc-i diğerdür

40a

1) fe-emmā ol daḥı yine açuḡda alınayacak adar olunacak isti‘ mālī 2) duhn-i kibrīd yērine geer dēmiřlerdūr -terkīb- dūrūġ-ı mařlaḡat-āmīz 3) be ez-rāst-ı ıřřa-engīz dūrūb-ı tūrķīde daḥı 4) bařdan ıaran gerekden iř bitüren yalan yēgdūr ve 5) tevāzu‘ daḥı ile gerekdūr ki andan kemāl-i mertebe tezelliūl vādīleri 6) ıup ve yāḡūd gedā eřmlik anılayup ve yāḡūd istihzāya 7) ḡaml olunmaya netīce merd-i suḡan-perver ile gerekdūr ki evvelā kendi 8) ḡadd u midārın ve cenberesin ya‘ nī midār-ı zātın fehm 9) ve řāḡīb-i řadr-ı ‘ālīniḡ menzilet ve midārın iz‘ ān ve 10) ri‘ āyetin gōzederek ola meřelā devletli efendim gibi bir 11) fāzıl-ı devrān cihān devr ēdeli ‘ālem-i kevnē gelmiřdūr belki 12) eřidilmemiřdūr ve bundan bōyle daḥı ne gelmiř ve ne ḡōd 13) gelecekdūr sōzleri gibi te‘vīle imkānsız sōzler gibi ki 14) aḡa dil-ḡurāř ve muḡarrik-i sevdā dērler edālardan iḡtirāz ēdeler 15) zīrā ol memdūḡ olan devletli her ne adar ḡayvān řıfat 16) nā-ḡaber-řinās olsa da ol pāyelerini recūli ve ehli degūl 17) ēdūġini bildūkden řonra hem-meclisi olanlardan maḡcūb olacaġı 18) muḡarrerdūr imdi sōylenen kelām-ı mūbālaġa fām olursa da 19) bārī te‘vīle ābil ve teveccūhi mūmkin gerekdūr ḡattā ki erbāb-ı 20) zārāfet ve eřḡāb-ı nezāket yanlarında suḡre ekilūp mezāḡ 21) ēdinilmeye farazā bir řaḡřı gōrdüm yigirmi ḡatve ya‘ nī yigirmi 22) adım yēr pertāb ēdūp řıçradı dēmekden ise yigirmi 23) ademe yēr řıçradı dēmek hem ma‘ ūl ve hem i‘ timāda aḡrebdūr 24) بحسب الاقتضا لاجل انه و ya‘ nī taḡřil-i mařlaḡat iūn 25) ve yāḡūd iřlāḡ-ı zātū’l-beyn ve tevdīd ü tecīb-i eclā iūn

40b

1) ba‘ zı maḡūle řıḡarlayu řıda arīb yalanlar ke’l-milḡ fi’ḡ-ḡa‘ ām 2) revā gōrilegelmiřdūr ve řol mūdāhane ki telyīn-i ġazab-ı muḡāḡab 3) ve iḡfā-yı nāra ve fitneyi mūstelzim ve mūstevcib olup 4) sōylene anıḡ tekellūmünden kūrīz olunmaz belki maḡhallinde duhn-i kibrīd 5) yērine geer nite ki dūrūbda bařdan ıaran gerekden iř 6) bitüren yalan yēgdūr dēnilmiřdūr egeri bu feḡvā fi’l-evvel bālāda 7) daḥı zıkrī mūrūr ētmiř ise de et-tekrārū ḡasenūn nemaḡınca zıkrī 8) aḡrādur ve her yērde ḡūsn-i ta‘ bīre ri‘ āyet elzem-i levāzım-ı umūrdan 9) ēdūġi āyet-i ur‘āniyye ile řābitdūr ḡattā sūre-yi yāsini-ř řerīfde 10) و مالی لا اعدالذی فطرني واليه ترجعون (11) tefsīr ḡūsn-i ta‘ bīr üzere ēdūġin taḡrīr ētmiřlerdūr 12) farazā mūkāleme-yi tūrķīde bile gōtūḡ beri dōn elfāz-ı reddiyyesinden 13) bu yōnūḡ öte dōn lafzında hem ḡūsn-i edā üzere tekellūm yēgdūr 14) ve hem ḡuřūl-i mes‘ūl muḡarrerdūr ve mecālisi kibārda řīve-yi 15) vūcūd dıḡk arıřup ve yā iūn ekme ve yā esneme ve öksürme 16) ve belki ne‘ ūzū

bi'llāh gerinme sürünme ve ağzın burnın silme 17) ve parmağın çıtlatma ve başın kaşıma²⁴ şaruğın düzetme ve burnın 18) ötdürme ve'l-hāşıl sā' at rakqāşı gibi gün-ā-gün nā-be-hencār 19) hareketler ile belki cümle vücudı hareketden gayrı gūyā dilsiz 20) vādīsine eli elleri cinsini ile tefhīm-i kelāma sa'y etmek 21) huşūşā göz işaretleriyle ve hem cülüsü olan qurbına kıldılar 22) aşıle çoqluk menzilesince bir hıyābāndur ve ser-sadr-ı 'ālīniñ 23) bunu nev'i ve emsāli ve aqrānı maqūlesi şahş-ı āheri kemāl-i 24) mertebe nehci ile medh ve yāhūd qadh etmek bir mel' anet aqbağdur 25) ve tāze hıdmet-kārları yüzlerine cān haqqına kıya kıya bakmaq

41a

1) tenhāda ite ite kaqmaq bes ber-ā-berdür huşūşā ihāne- 2) -gīlik edüp ya' nī biz ehl-i niyetden ve evdeniz bizim için qayd 3) yoğdur hisābınca ve adı kullanmaq ol dağı cā-yı maḥfide kullanmaq 4) ile hīc farkı yoğdur ve kezālik rū-yı dil gösterme babalanma 5) ve qarındaşlanma ve eskiden eski intisāb ile bī-tekellūfāne 6) ve yāhūd niyāz gūne cānım gözüm nūrı ve oğlum ve qarındaşım 7) ve yāhūd efendim sultānım edā-yı şehvet aḥvāleriyle hıdmet 8) buyurmaq ve yāhūd 'unf-ı teşdīd ile bir nesne emr etmek 9) iki eli ile ve ağzı tolusu hisāblu ve iltifāt delūlīgi 10) yollı sū'-i edeb fāhiş olduğunda gayrı küllü'ṭ-ṭarafeyn 11) ḥaddin ve miqdārın bilmemek vādisi edüğine şübhe 12) yoğdur haq te'ālāya şıgınuruz tenbīh 'ale't-tenbīh her dāḥil-i 13) mecālis-i kibār ve lāḥıq-ı maḥāfil-i aḥyār olan şığār ve kibāra eşlaḥa' 14) llāhu ve eşlaḥ şānehum her ḥāl ile ve her şān ile ef'āl ve 15) a' māl ve aqvāldē evzā' -ı ḥüsne ve eṭvār-ı ḥōş-āyende-yi 16) müstaḥseneye ri'āyetde ihtimām huşūşā kelimātda vech-i 17) muḥarrir-i sābıq üzere ḥüsni ta' bīr ile edā ve icrāya iqdām elzem-i 18) levāzım-ı umūr-ı miḥmāndur 'ale'l-huşūş münāsebeti ile ve maḥalli 19) ile olan kelimāt-ı memdūḥa olduğı gibi ḥayrū'l-kelām 20) ماقل و دل nehci ile az ve öz söyleye ammā eyle dağı degüldür ki 21) hemān qara puş olup otura aña kış aḥşamı vādisi 22) dērler belki beşāşet ile ve güler cehre ile söylemek aḥab 23) u müsteḥābdur mü'ellif-i bülğatü'l-aḥbāb rāsiḥ-i ma'ārif-şi'ārıñ 24) te'lifātından aḥsen-i te'lifāt 'add olunmağa āheri Subḥetü'l- 25) Ādāb nām risālesi ki cümle-yi ādāb u erkān-ı lāzıme-yi insānī

41b

²⁴ b nüshasından alınmıştır.

1) cāmi‘ ve ḥāvidür eyle ki ol risāle-yi mübārekeye nā’il ve müṭāla‘asıyla 2) behrever füyūz ādāb olan erbāb-ı fezā’il-i kemāl taḥsīn 3) ile راحة الله المتعال در من قال و ṣenāsın ḳābil olmasında 4) her kes ḳā’ildür li’llāhi’l-ḥamd egerçi فاما بنعمت ربك فحدث 5) zımn-ı şerīfince ki teşekkür-i bālā allāh beyni ile menvidür her iki 6) ṭarafdan münāsebet-i ‘örfiyye ile selāṭin-i ‘oşmāniyye ḥāzerātına 7) silsile-yi nesebiyye ve şihriyye ve ğariyye mensūb ve ābā ve ecdāddan 8) bir efrāḥte elviye ‘izzet üzere kırk ‘adede yakın tuğ bir fūrūğ 9) menşe’-i vücūd ḥāḳāret-ālūd olan ḥānedān-ı ḳadīmimizde ya‘nī 10) ol ḥizāne-yi ḥāne sāḥasına şūrī ve ma‘nevī dikilüp 11) iḳāmet olunmuşdur ve vālid-i merḥūm ise bi’z-zāt vezīr-zāde ve- 12) -zīr bin vezīr ibni vezīr olduğundan ğayrı ḥarem-i ḥāşşa-yı şehir-yārīde 13) perverde ādāb ve te’dīb-kerde-yi ‘ulūm ve fūnūn olup ḥāḳīr ve 14) zādeleri şağiren kebīren birāderlerimizi üç nev‘ ḥōca-yı ‘ilm ile 15) te’dīb ederlerdi evvelā ḥvāce-yi ‘ilm-i tefsīr ve ḥadīs-i şerīf 16) ve fiḳḥ-ı şerīf şāniyen ‘ulūm-i edebiyye ḳānūn üzere şarf ve naḥv 17) ve mantıḳ ve ma‘ānī ve sā’ir mevādd-ı ma‘rūfe ki ‘inde’ṭ-talebeti’l-‘ulūm 18) ma‘lūm u ma‘rūfdur şālīşen kemālāta müte‘allik ‘ilm-i ālāt ḥar u beḳe tīr 19) ü kemān ve silāḥ-şōrī ve fūrūset ve bayṭara ve ādāb-ı ḥarekātiye ve uşūl 20) ü erkān ya‘nī za‘n u ḥurūcda duḥūl ü vülūcda ve ḳıyām 21) u cülūs ve ḳu‘ūdā ve her ne ki levāzım ve devāḥilde mer‘ī olur 22) ādābdur ğam-ḥāne-yi faḳīrde bi-lā-iḳtiżā ve bi’l-ilḥāḥ görülmüş ve eşidilmişdür 23) ثم الحمد لله الذي يسرنا بالتوفيق واليسر ki merḥūmān vālid-i 24) sinān paşa ibni muḥammed paşa ve vālide cennet mekān el-ḥāce ḥadīce ḥanım 25) الهم ارحمهم وعفا عنهم و رب

42a

1) ارحمهما كمار بياني صغير او جعل الله مثو اهما الجنة 2) ve bu daḥı māsnūṭ ḥavāṭır-ı selīme ma‘ārif-i 3) merbūṭ gerekdür ki her ḳanğı meclis olursa olsun 4) fażl-fūrūşluḳ olmaḳ şanup ḳāmūs ve aḥṭerī 5) luğatlarına muḥṭāc olacaḳ belāğatli sözler ki ḳalilü’l-isti‘māldür 6) tefāzzul şanup söylemek ‘ayn-i beṭāletdür ma‘a-hazā cā’izdür ki 7) belki kendi daḥı geregi gibi ma‘nāsın bilmeye ‘ale’l-ḥuşūş ki 8) muḥālif-i ḥūkm semt-i erbāb-ı meclis ola ḳavā’id-i naḥv u şarf 9) oḳıdup ḳara sūḥtelik éde nite ki merḥūm ‘Āli 10) Efendi buyururlar -mısrā’ - efendi sūḥtelikdür ḳo semt-i 11) terkibi ḥılāl-i türkīde şīğa ve mevşūfa ve tezkīr ü te’nise 12) ri‘āyet beynü’l-fuzālā ‘aynī ḳabāḥatdür dēyü ḥāzret-i müftiyü’s-şāḳaleyn 13) ebū’s-su‘ūd ‘imādī ḡalaṭāt-ı ‘avām nām risālesinde i‘lām buyurmuşlardur 14) imdi hemān ma‘ḳūl ve müveccih olan ‘örf 15) ü ‘ādet-i nāsa münāsib olan edālara i‘tibār üzere serī’an 16) fehmi olunmaḳ üzere tekellūm oluna

tetimme fi't-ta'rifati't-ta'biratü'l- 17) hasenât ma'lûm ola ki maḥall-i ḥiṭâbda aḡam dêmekden sultânım 18) dêmek ve ḡadr-i menzilete muḡâṭaba göre efendim daḡı ma'ḡûldur 19) ve eksikliḡiz ve faḡiriniḡiz ve 'abdiniḡiz ve ḡuluḡuz ve belki bu gedâniḡiz ve muḡtâciniḡiz 20) ve bunlara beḡzer mühmelât ta'birleriḡ cümlesinden ise 21) bendeniḡ dêmek eḡaf u elṭafdur ve eger muḡâṭab olan emşâl 22) ve aḡrândan ise muḡibbiḡiz ve kendüden dün ḡadar ise muḡlişiniḡiz 23) dêmek evlâdur ve ḡâlâ dâri'l-mülk-i devlet olan bilâd-ı şelâşe-yi 24) maḡrûsa-yı maḡmiyedeki istânbül ve edrene ve burûsa dâri'n-naşr 25) evveldeki pâyi-taḡt-ı salṭanat-ı 'aliyye 'add olunurlar anlar ahâlisinden

42b

1) ḡaṭ' -i naḡar i' tibâr-ı zurefâ-yı zamâne ve ḡuşûşâ ahâli-yi ḡarem-i ḡâşşa 2) sultâniyye-yi sarây-ı ḡâşşadur ve işândan mâ' adâ ki erbâb-ı 3) aḡlâm ve eşḡâb-ı dîvândur ki 'örf-i meşḡûr ve ma'rûf üzere 4) işâne rikâb-ı ḡümâyün ahâlisi şâni ile mevşûflardur 5) ve anlar isti'mâlleri nehcesince ki ehl-i rikâb lisânı ıṭlâḡ 6) olunur meşelâ kâf ḡiṭâbı nûna ḡalb ile tekellüm edegelmışlerdür 7) ve ḡâlâ zurefâ-yı 'aşrımız daḡı ol nehc ü lehce üzere mütekellimdür 8) meşelâ bendeniḡ yerine bendeniz ve muḡibbiniz ve muḡlişiniz ve faḡiriniz ve dâ'iniz 9) gibi ve üç ḡarf bir ḡareke ile telaffuz olunup ḡayr deyr 10) seyr gibi isti'mâl olunan 'örf-i cedîd-i mezkûr üzere 11) ve âlâ ḡaramâniler edâsı gibi gelevüri gidevüri ve ekrâd 12) lisânınca geliyir gidiyir ve türk dillerince ki gidi vârdi 13) geli vârdi her ikisinde daḡı ḡamme-yi meḡüle ile meşelâ benim 14) sevdiğim neydi vârdi beni gördi gidi vârdi ve ḡürciyân-ı 15) menḡûsân ḡürciyân-ı lisân-ı nuḡûset nişânınca ala yara gede 16) yâr elfâz-ı mühmelesi gibi edâlar ile mecâlis-i nezâket muvânis-i 17) ekâbiri esîr pâzârına döndürmekden ise ol mecâlis-i 18) 'âliyyeye varmaḡ ve varıldıḡda ḡöd söylememek vâcib menzilesinde 19) bir ma'nâ olduḡında imzâ yoḡdur ḡulâsatu'l-keâm lisân-ı 20) türkiyye-yi ḡabîḡa ile sâbıḡan mezkûr olan üzere farâzâ götüḡ 21) baḡa döndür dêmekden ise yönüḡ öte döndür dêmek 22) aḡsen ta'bir olduḡı nehc ile ve şıḡan lafzı ki türkîdür 'arabîsi 23) fâre ve fârisîsi müşdur fâre lafzın telaffuz semt-i 24) türkîdür müş lafzı beyne'n-nâs 'örf olunan muḡâverede 25) tekellümi 'örf olmamışdur kesegen sarây-ı ḡâşşa ahâlisi

43a

1) 'örfîdür bâri ol lafzın tekellümi ihtiyâr ma'ḡûldur ḡâlib 2) budur ki her meclis eşḡâbı anı istiḡrâb etmezler belki ḡoş- 3) -âyende görürler tetimme-yi keâm a'mâlen ve

aķvālen cümle ādāba vuķūf 4) murād edenler subĥetü'l-ādāb nām kitābımızı müṭāla' a
édüp 5) her cihet ile tehzīb-i eṭvār édeler ve's-selām ۛ بلغه في 6) تتمه النصائح للعوام خاصه
mecālis-i kibār 7) ve maĥāfil-i 'ālī miķdāra bi'l-visāle ve bi'l-iṣāle
tereddüdi olanlar 8) için zıkrı sebķ eden subĥetü'l-ādābdan bir kaç naṣāyihıñ 9) ilĥāķı
daĥı münāsib görülmekle yā ibn heme ĥāl taĥrīr olunur 10) bilinmesi elzem olandandır
fī-zamāni'z-ziyāret evvel-i bahār 11) eṣnāsında zevāl-i mihr vaķtinde ve daĥve-yi
kübrāda kıṣ günlerinde 12) daĥve-yi ṣuġrāda ola 'aṣra qarīb maĥalde erbāb-ı 'irfān 13)
esb-i tereddüde irĥā-yı 'unvān étmişlerdür ve öyle vaķtı 14) ise be-her dü faṣlın nā-
revādur dēyü buyurmuşlar ve 'aķībi 15) daĥı vaķt-i fütūr-ı ĥ^vābdur zīrā ol vaķte dek ise
16) be-her ĥāl āmed-ṣūd aĥbāb u züvvārdan nāṣi kemal mertebe 17) izṭicār gelüp def'-i
ṣıķlet ve celb-i refāhet için yā ĥareme 18) ve yā bir ser vaķt ve ārām-gāha ya'nī
müreffehi teveccüh étmeleri 19) emr-i muķarrerdür ĥattā maķāmāt-ı ĥarīride nigāṣte ve
taĥrīr 20) olunmuşdur ki vaķt-i duĥā zamān-ı ziyāret-i ađĥā ve vaķt-i zevāl 21) ve zuhr-ı
dem-i 'ıyādet-i saķamā ve ba' de'l-'aṣr zamān-ı ta' zīb-i 22) mevtā ba' de'l-maġrib bi't-
ṭarīķi'l-evlā bī-vech ve bī- 23) -mā' nādur dēmişler بلغه في اداب الدخول في المحضر الكبار
24) evvelā erbāb-ı nücüm ṣarıġı gibi müvessih ve müdenes 25) ya'nī kirli ve
paslı ve 'avratlar mekrine uğramışlar ṣekl ü kıyāfetince

43b

1) perīṣān ekvār ardı öñine gelmiş destār ile duĥūl gūyā 2) henüz cenābetle cāme-
ĥ^vābdan çıkup ĥammāmcılar pīṣ-gāhlarına 3) varmaķ ile ber-ā-berdür ve bulunduġı zī ve
ṭarīķiñ ĥilāfi 4) kıyāfet ile pīṣ-gāh-ı ekābire varmaķ taĥfifi müş'ir olduġından 5) mā' adā
kendüyi daĥı ibn-i sebilden olan tebdīl-i zimmī raġbeti 6) ile manzūr olmasın müstevcib
ve müstelzimdür ve üst 7) eṣvābıñıñ ġayrı ile ki yā ferāce ve yā kürk ve yā ferāce 8) ve
yā kerrāke ve yeñlerin ṣoķunmadan sāde çıblaķ ĥolların 9) ṣalarāķ yollı duĥūl bi-'aynihi
ع sek-bān-ı sefer-dīde-yi menĥūs 10) kıyāfet maķūlelerinin bölük başıları olan pelidīñ
11) ṣarṣusına çıkmaķ gibidür ki iṣān-ı bezi-ṣān hem-çünān 12) ṭāfra-yı zenān bir ĥolını
murdār yeñine ṣoķmuş ve āĥerin 13) ṣoķmamış ṣalınarak bölük başılarınıñ bıyūġına
ĥisābınca 14) girüp ve büyük fincānlar ile kayfe hörtüldükleri 'āmmeye 15) ma'lūmdur
ĥazala'llāhu ve kezālik yalnız beden kürki ve yāĥūd 16) biniṣ dēdikleri manzarfeyi
zamāne muĥdiṣleri ile ise duĥūl 17) étmek ṭuman peçe ve ortadan kuṣaķ girmekle farkı
yoķdur 18) egerçi bu maķūleleri ol maķūle menzil-gāh-ı 'āliyye her bir 19) ṣaĥṣı
girmege koymazlar ise de tenbīh-i enām bī-infiĥām étmek 20) ع gerekdür kendüyi

bilmezlere kendüyi bildirmek nemañınca şevābdan 21) hālī olmazlar ve fakr ü zarūret erbābı ıztırārından kaç^ç-i 22) nazar mücerred eşekliğinden nāşidür ve mest ü çaķşırsız 23) bī-mehābālik ile girmek mel^ç anet pāyesinde bir sū³-i edeb 24) olduğundan mā^ç adā bektāşīler hey⁷ etinde müteşekkil olan 25) teberrāī dēdikleri ḥabīşlere nev^ç -i teşbihdür tetimme-yi ādāb-ı ehl-i uşūl

44a

1) ḥīn-i duḥūlda bu bir kaç nev^ç edeblere ri^ç āyet ḥuşūşında 2) ihtimāma ma^ç kŭl gördüklerinden birisi üsti başı ḥaddine 3) göre birbirine uymuş farazā pejmürde ve perīşān ve felek- 4) -zedeler lehcesi ḥilāfī ya^ç nī yēñi ve yaķası ḳavuşdırılmışca 5) ve sağ eli ile temennā ēdereḳ güşāde rūy ya^ç nī eyle degŭl ki 6) tebessŭm ēdereḳ ola belki mātem-zedeler gibi ve yā elleri baḒlu 7) ḳabāḥat ētmişler ve müstaḥaķ-ı ^ç itāb olmuşlar vādīsince 8) olmayup netīce güler yüzli dēdikleri lehce ile sağına 9) ve şoluna baķmayup hemān ser-şadrıñ ḥaddine göre teveccŭh 10) ile ne pek ve ne pek şitāb ve ne pek te⁷ ḥīr hemān 11) beyne beyne ayaḒın köpürtmeden girŭp hem-çŭnān ser- 12) -şadrıñ vuķŭ^ç ina göre ba^ç zıñıñ ba^ç zı üzerine teraķķīsı 13) ve tedemmisi ^ç ālem-i āḥiretde bile muķarrerdür farazā yalnız temennā 14) ēdecek vardur ve eli öpŭlecek vardur ve belki bu ta^ç abbŭd 15) ile iltiyāmdan sonra ḳıçın ḳıçın gērŭye maḥall-i ḳarāra degin 16) gidilecek vardur be-her ḥāl neşet ve nihādlarından ma^ç lŭmdur 17) idrāķ olunur ve illā ne^ç ūzŭ bi'llāhi te^ç ālā yā öksŭrerek 18) ve yā gülererek ve yāḥŭd bŭm-ı vaḥşī gibi sağına ve şoluna 19) baķarak güyā ^ç arz-ı şīve cŭnŭn ēde ve yāḥŭd icrā-yı 20) sŭnnet ētmek lāzımdur inḥinā ve temennā cā⁷ iz degŭl belki ḥarāmdur 21) cŭmlemiz ehl-i islāmdanuz ḳuluñ ḳuldan farkı nedŭr bizim 22) hepimiz allāh te^ç ālā ḳullarıyuz ḥisābı ve ḳāzizādeli vādīsince 23) el gögŭsde ḳoyup çehre-yi şedīd ile ve kemāl-i mertebede 24) olan tekemkŭm ile aña çāprāz selām dērler ḥuddāmdan olan 25) ba^ç zı perverde-yi erkān der-bānlar bu maķŭle bī-iz^ç ānları

44b

1) ḥuşūşā kibār-ı e^ç āzime duḥŭla māni^ç olurlar muķarrerdür meger 2) ^ç ale'l-Ḓafle gireler zīrā ḳapucılar ketḥŭdāsı olan aḒa ḥazretleri 3) maḥşŭş bu ḥizmet içŭn vaż^ç olunmuşdur hem-vāre böyle 4) nādān erkān ve ādābı ḥānece te⁷ dībden uḒratmadıķca ol 5) maķāma uḒratmazlar ḳanda ḳaldı kim içerŭye ḳoyalar 6) fi'l-ḥaķīķa ḳoymaķ daḥı ma^ç kŭl degŭldŭr nite ki şāhidī-yi 7) merḥŭm -beyt-

enderün-ger şināsī içerü gir

egilür isen 8) yoḥsa ƙalğıl taşrada

dik̄kat ü rik̄kat ile te'emmül 9) olunsa ƙapucılar kethüdāsı dēnmek belki ƙaçıcılar ya' nī
10) āzārlayucılar dēmekden nev' 'ibāredür yoḥsa fi'l- 11) ḥaƙīƙa ƙapucılar gürūhı her
nesneyi ƙapucılıƙlarından 12) kināye ile tesmiye olunmuşlardur anlar daḡı şan' atlarında
kethüdāya 13) muḥtāc degüllerdür ve'l-ḥāşıl ba' de'd-duḡül ise meclisine göre 14) ol
şahş kim şāhib-i şadrıḡ ḥadd ü miƙdārını ve kendi 15) ḥadd ü çenberesin bile ol varduḡı
mecālisde vaƙ' ma 16) göre oturacaḡı yeri ve hīc oturmayacaḡını idrākden 17) sonra
kendüye münāsib menzile ya' nī maƙāma cālis 18) olup iki dizi üzerine nazardur piş ve
ellerin biri 19) biri üzere ƙavuşdurma vādīsīyle otura teşehhüdde 20) taḡiyyāt namāzda
oturur vādīsince dizleri üzere ellerin 21) ƙoyup ve biri ƙarincalanmış ƙarb-ı meşelince
22) edā-yı türkiyyesi üzere ḥareketde olmayup cem' -i ḥavātır 23) ile tedārik-i intibāh ile
muntazır ḥiṭāb ola نزلو منزلتهم 24) ناولم بوقركبير نافليس منّا 25) ḥadīs-i 25)
şerīfleriniḡ muƙtezā-yı zımn u fehvāsı müsted' āsınca

45a

1) ḥaƙ te'ālāniḡ ikrām ve i' zāz étdüḡi 'ibādete ḡürmet 2) ikrām belki vācibdür şübhesi
olanları ehl-i 'ulüm 3) ve vuƙūf-ı ḡal ile mücāb ve ilzām édegelmişlerdür ḡālā bu 4)
cerīde-yi ceyyide-yi rūḡ-efzāda tafşīle güncāyiş yoƙdur 5) ḡin-i cülüsda kemāl-i edeb ve
vaƙara-yı fāḡat ve ḡayā-nümün 6) üzere ola ne'üzü bi'llāh و عشاء الزكّيه و العظه
و 7) من و عشاء الزكّيه و العظه و عشاء الزكّيه و العظه و عشاء الزكّيه و العظه
şaruḡın düzeltmek ve yā ḡayrı yerin 8) düzeltmek ve yā bir 'uzvın ƙaşımāƙ
ḡuşūşā başını 9) ƙaşımāƙ ve yā ḡılal ile dişin ayıtlamaƙ ve yā şaƙalın şıƙup 10) bıyuḡını
burmaƙ ve yā burnın ƙarışdırmaƙ ve yā dest-māle bile 11) olursa olsun şiddet ile
sümkürmek ve boḡazın 12) ayırtlamaƙ ve şiddet-i şavt ile daḡı mümkün iken öksürmek
13) ve belki esnemek ḡuşūşā belki nāve ile taḡşan 14) evine mütehennī olmuş tāziler
gibi ve yāḡūd keşret-i ekl ile 15) 'adem-i ḡazmdan nāşī gegirmek ki ol birisini étmek ile
16) farkı yoƙdur bu ḡuşūşda be-ḡāyet ihtirāz elzemdür 17) lākin aƙşırmaƙ bir zārūrī
ma' nādur eger te'ākub éderse burnı 18) ƙanamış ḡisāblu dest-mālin aḡzına tūturaƙ ve
temennā 19) ḡün i' tizārlar ile ol meclisden ƙalkmaƙ gerekdür ve ellerin 20) oḡuşdurmaƙ
ve parmaƙların çıtlatmaƙ ve ne'üzü bi'llāh şāhib-i 21) şadrđan ƙaṭ' -i nazar bütün erbāb-
ı meclisi hīc yerine 22) ƙoyup aƙ esner 'āşık gerinür uyuz dīvāra 23) sürinür vefƙınca

kulaç açup gerinmek mel' anet pāyesinden 24) güzērān bir aşılacaklıkdur ve meclisde tatlu vērildikde 25) ağzın şabırdatmağ ve qahve vērildikde anı içmekde hörpüldetmek

45b

1) -beyt-

tutup kūsuy kenārından zarāfet birle hörpüldet

2) dēsünler ayran içmekde herifcek hayli kâbil hā

ve eger tütün 3) vērilürse ve belki yek cür'a hisābınca olan türklük 4) eyle için kıyām-āver olan huddāma eli ile al şunı dēyerek 5) uzatmağ ve eger duhān vērilürse lūleniñ külini 6) dōşeneñ bisāt üzere dōkmemek ve ser-şadıñ öñine 7) toğrı tütün çubuğını uzatmamağ huşūşā uzatmağ 8) ve tātār tā'ife-i mekrūhesi lehcesince şavura şavura 9) için ortalığı gök tūmana aldırmağ ve qarībde olan 10) kendi emşāli şahşa kendi meclislerine kıyās ile çubuğı 11) uzatmağ belki kendün muhterem bir mūkerrem kendüye çubuğı 12) al iç dēyü uzatdıqda hayır içmem gāyet ile uşandım 13) sulţānım siz için dēyü küstahtlık ētmek ve meclisde şıq şıq 14) şu istemek huşūşā pāyesi ve qadr menzileti 'āfiyetle 15) ola dēnmeyeceklerden ola qatı pek eşeklik degülmidür 16) 'ālem-i kevn ü fesādda haq budur ki halk-ı zamāneniñ ekşerinde 17) görilegeldügi müfredāt-ı mücerrebedendür haq te'ālā e' izze-yi kirām-ı 18) devlete hazımlar müyesser ve ser-şadr-ı 'ālīniñ rağbet-kerdesi 19) ve hürmet-dīdesi olmayan şahşa ya'nī kıyām ētmedügi 20) kimesneye ol nā-qadir-şinās olan mekrūsuy sulţānım 21) şuracığa buyuruñ ve buracığa buyuruñ dēmek qatı pek 22) işğūla hulāşa-yı kelām her bir meclisiñ eşhābı qadr 23) ü menziletine göre ri'āyet ve hürmeti huşūşında mer'ī olan 24) ādāb kemā-hiye ta'līm ile ta'allüm mümkün degüldür herkesiñ māderzād 25) olan 'ilm ü 'irfānı ve fehm ü iz'ānı feyz-i visāleti ile

46a

1) bilinegelmişdür ve illā vay vay ol nādān hod-re'y 2) ve bī-rāye kim her nesne-yi derk ve iz'ānda her-bār ta'allüm ve i'lām 3) ve ifāde ve efhām olunmağa muhtāc ola bu huşūşā 4) münāsib ve muvāfiq cenāb-ı 'isā rūhu'llāh 'aleyhi's-selāmdan 5) mervī olan kelimāt durur nizāmī nehce ki buyurmuşlar 6) bi-izni'llāhi te'ālā ihyā-yı mevtā ve ibrā-yı ikma ve ibraz 7) ve sekmāda kudret-yāb 'ināyetü'llāhı ol dem ve ol sene 8) güyā baña müte'assir ve şa'b görünmedi belki haber anlamayanlara 9) tefhīm-i hayr-i düşvār

ve şa‘b-ter göründi ve yine ol 10) cenāb-ı risālet-me‘ab-ı sa‘ādet ile mu‘āşırı olan 11) ḥekīm cālīnūs ḥikmet-i me‘nūse ‘alā ṭarīkatu’l-fülūs 12) irsāl buyurdıkları mektüb-ı maşḥūblarında umūrı lāzıme-yi 13) der-āyet-i dīniyye-yi tederrük-i ferāsāt-ı yaḳīniyyelerine ḥavāle 14) buyurup فکرک فیک یکفیک kelām-ı cāmī‘ü’l-kelimleriyle 15) cevāb ve ircā‘ berīd-nāme étdikleri ‘aceb mişāl bī- 16) -mişāldür ni‘amü’l-cevāb ve ni‘amü’l-mucīb ve ni‘amü’l-mecāb ما نحن فيه (17) ترديد الى fe-emmā anlar ki ḳapucılar kethüdāları mücerred ḳıyāfet-i 18) zāhire-yi dāleleriyle ḥaber-i nā-fehm ve erkān ve hüner nā-şināsları 19) idrāk ve iz‘ān étdikleri gürūhuḡ ḳıyāfet ve şekl ü 20) şemāletleriyle olan emāretleri ki ba‘de’l-intiḳāl ḥuzūr-ı 21) ‘āliyye-yi kibāra duḡūldan men‘ ü zecr ile meclislerine verecekleri 22) şikletlerin def‘ üzere cāsir oldukları ṭā‘ife ḡālībā şūret 23) uğrusı dedikleri gürūhdur lākin ol daḡı bir ḳaç sınıf 24) üzere mer‘ī olagelmışdür meşelā ol ki yalnız zī yaşdan 25) ma‘lūm ola evvelā başlarında ‘imāme kübrā-yı خسر امع طيلساً نها

46b

1) ve dīdeleri ve mikḫel-i tūtyā bir ellerinde şeh-dāne tesbīḡ ve bir ellerinde 2) ‘aşā ḥ‘āce pāzār-ı kerāmet ve emti‘a-fürūş-ı vilāyet ve ba‘zılar 3) daḡı ‘ilm-i reml ve vefḳ u teşḫir ve neşr ü efsūndan mertebe-yi kemāl 4) ile gūyā çekdiği şöḡret-ārā ve ba‘zılar daḡı ‘ilm-i sīmiyāda farābī 5) ve ebū ‘alī sīnā ve ba‘zılar ise bu cümleyi cem‘ ve taḡşil ile 6) ‘allāme-yi bī-hem-tā -beyt-

bāṭıl hemīşe bāṭıl beyhūdedür velī

7) müşkil budur ki şūret-i ḥaḳḳdan sūnūḡ éde

‘ulemā-yı ekrāddan 8) ḳaṭ‘-i nāzar ḥaleb-i şehbā ve āmed ve rūḡā beldeleri ahālīsinde bu 9) maḳūle şāḫib-i dek ve ḳumār-bāzlar sā‘ir bilād ahālīsinden hem 10) ekşer ve hem mümtāzdur ve lāzımü’l-iḫtirāzdur ta‘bīr-i zurefāda anlara 11) ḳırlanḳıç oḡlı itlāḳ olunur ve bunlardan bir tür mümtāz olan 12) ba‘zı ise ḳāzizādeli gürūhdur ne‘üzü bi’llāh من اكوارهم وطيلسانهم وعصاء (14) ورياء محضهم وعمامه عظمائهم على رأسهم مع ضحامة (13) ورع باردهم من اى اعاج (16) في رجليهم واق بزدين قوشاقهم في ميانهم وكذلك مسواكهم (15) طويلهم في في يدهم وطوماقهم (18) اغاج صابلى بچاقهم وطراقهم وخا تمه من فضة بيضا (17) كانت ومورجوقه چاقشرهم في افحادهم واق وكمال ثقلتهم وهم جموع تلاقفور كا لعصفور وهم (19) وتعنفهم وتعصبهم وتشددهم وعلظتهم وحسونتهم ورعونتهم اسقاط الصلوة الموتى كذلك وهم متهالك بطلب (21) قناعة وهم جسور لغسل الموتى وهم اخذ بدراهم (20) طموع بلا

صرف المال والايصرفون عنها وهم (23) المال على اى حال وهم يحسبون العبادة التى ليس فيها (22) الثالث
الولاية بعد نقله الى دار البقا (25) والنزاع والجزيرة باهل السلوك وهم ينكرون كلمة اهل (24) يتودرون المعارضه
بخلاف حديث سيدالانبا

der-kenār: 1. zehāmet kalıñ ve yoğundur 2. şarfu'l-māl mine'n-nuķūd

47a

من دار الفنا الى دار البقا اصلح الله شانهم (2) عليه افضل و اكمل الثنا كما قال المؤ منون لا يموتون بل ينقلون (1)
hulāşa-yı taḥķīķi (3) budur ki merḥūm k̄āzī-zāde efendi mü 'ellif-i faķiriñ hem-şehrīsi (4)
toğancı-zāde efendi nām bir k̄āzīniñ oğlıdur şebābeti (5) ḥelālinde kendüden şadr-yāfte
olan bir ednā şey için (6) ḥavfa tābi' olup gūyā firār-ı nehci ile konya şehrinde (7) vāķi'
celālū'd-dīn ḥazretlerinin ḥān-kāḥlarına kōnup (8) anda mesnevī ḥān olan şeyḥ isma'īl
dede ḥazretlerinden (9) bir kaç sene telemmüz ve ta' allüm-i ' ulüm elbette ḥuşūşā mu' izz
ķırān olan (10) mesnevī-yi şerīfi ta' allüm eder ba' dehu istānbūla gelüp cerrāḥ (11) paşa
cāmi' i şeyḥi ibrahīm efendiye intisāb edüp ḥattā (12) şeyḥ-i mezbūr anı dāmād edinüp
rū-be-rāh-ı ḥacc-ı şerīf olduķda (13) anı sulṭān aḥmed cāmi' inde va' z için ümmi sinān
ḥazretlerinin (14) türkī mütercem olan tefsīri ile va' za tenbīh ve tevkīl buyurur (15) fe-
emmā tūṭiye ġarāb bedel olması lehcesi ḥāletleri (16) zuhūr ile meclis va' zı geregi gibi
i' tibār bulmayıcaķ sābıķan (17) konyada üstādı olan dervīş isma'īl daḥı keyfe mā-
ittafeķa (18) istānbūldan istid' ā ile yeñikapu mevlevī (19) şeyḥligi için gelmiş
bulunmağıla aña şikāyet-i ḥāl étdükde (20) ol şeyḥ-i zārīf ve ' arīf daḥı be hey ḥarīf ḥālif-
i (21) te' arrūf maẓmūnuñ bilmez misin min ba' d va' za çıķdıķda (22) ehl-i sülūke seng-
endāz ta' ne ol ben daḥı seniñ ḥilāfiñ (23) üzere vādī-künān olayım ve ḥuşūşā sulṭān-ı
' aşr u zamān (24) murād ḥāniñ meşreb-i şerīfi duḥāndan ve mübtelālarından (25)
istinkāfdur belki duḥān-ı mezbūruñ ḥuşūşında her ne ṭarīķ

47b

1) ile olursa olsun taķbīḥ ve taḥbīs üzere bir risāle 2) tedārik ve te' lif edüp bir vetire ile
kendüye ' arz ile 3) ümīddür ki bu nehc ile taķarrüb edesin bu dünyā bir böbrek 4)
yağıdur ḍarb-ı meşelin tefhīm étdikde anlar daḥı ol tavşiye 5) ile ' āmil olup fi'l-ḥaķīķa
ol ' aziziñ nefsi cān 6) bulup taḥşil-i taķarrüb-i şāḥiden sonra bu daḥı ma' nevī 7) bir
güne mevlevī olup külāh-ı ' izz ü cāhi kōpar merḥūm-ı 8) merķūmuñ kemāl-i zārāfetine
şā' iriyyeti şāhid-i ' ādildür ḥālā 9) girdüğün evin bilmez pilāv tepsisi taşıyanlar ve ḥisāb

10) ne édügin bilmeyüp bedi' ciler ve kıasımcılar vâdisince hâlâ 11) bir kırı gavgâ ve galâlüş-ı bî-mefhûm ve bî-ma'nâ ile bād 12) bîmâ-yı jâj-ğ'âyî olup fûrûset-gâh-ı 'âlemde yek-dîger âher 13) ile bî-müzd ü bî-câ'ize müsânaqat eder ya'nî at koşma 14) ve ba'zı beyhûde zaḥmet ile sarsılınmada ve ba'zı düşmedür 15) sâbıkan sâri'â olan 'ârifler ise -beyt-

ne lâzım nizâ' ve ne 16) ḥâcet-i cedel

kitâb-ı uşûl ile eyle 'amel

beyt-i laṭîfî maẓmûnı 17) ile 'âmil olup her bulunduğı meclisde bu bâbdan bir 18) şaded açıldıkdâ ol kapuyı dîvâr êtdirmek üzere sa'y 19) édüp maḥall-i meclis olunmamağa himmet eder dînen ve dînen aḥsen 20) ü müstaḥsen olan belki müsteḥab ve mendûb olan daḥı 21) budur fi'l-ḥaḳîka bu bir kaç şadeddür kara ḳoncolos 22) ve çârşenbih ḳarısı ve yılan ḥikâyesi gibi taṭvîli müstelzim 23) ve müstevcib ma'nâlardur ve's-selâm evvelâ 25) simâṭ-ı ḥ'ân mebsûṭ olduğı ḥelâlde 'arz-ı iştihâ-yı

48a

1) kilâb yâ esnemek ve yâḥûd yutḡunmaḳ ve yâḥûd gerinüp sürünmek 2) ع aç esner 'âşık gerinür uyuz dîvâra sürinür ve ba'zı 3) iştihâ şîveleri gibi vâdî göstermek belki kemâl germiyyet-i 4) iştihâdan nâşî dişlerin kıçırdatmaḳ muḥarrir-i faḳîr maskaṭ-ı re'si 5) olan bâlîkesrde sâkin 'alî çavuş-zâde nâm ve birisi erzingândan 6) ermeniyyü'l-aşl muhtedî yûsuf ağa nâm cû'u'l-kelbe mübtelâ iki 7) şahş-ı bî-nevâ vaşf-ı mezkûr üzere eşnâ'-i başṭ-ı simâṭda 8) bi'd-defa'ât müşâhedesi olmuşdur bu ma'nâ-yı teḥîb-ârâ 9) istib'âd olunmasun zîrâ ol maḳûlelere sekür eşribe-yi ḥarâm 10) gibi iştihâ-yı ta'âm ya'nî ḳuvvet-i ṭabî'at-ı reddiyye ki germ-ârâ-yı 11) ekl olup perde-yi ḥavâhişleri rû-yı ḥicâbdan ref' êtmişdür 12) ne'üzü bi'llâh ol maḳûlelere aç gözlülük dërler cû'u'l-kelb 13) dedikleri gibi cû'-ı baḳarî daḥı dênmişdür beyne'n-nâs aña âyineḡân 14) dërler bu bir belâdur ki bunun mübtelâlarında semn ü cûd u leḡm ü şahm 15) şâḥibi olmaḳ şart degüldür ve kezâlik za'f-ı bünye-yi vücûd 16) daḥı şart dedikleri hâlâ ba'zını gördük ve ba'zı daḥı 17) eşitmişdür ḥattâ merḡûm cedd-i büzürg-vârım ilyâs paşa-yı şevket-18) ârânıḡ zamân-ı i'tilâ-yı şân u şöhretleri ile ümîd-vâr 19) 'aṭâ' ve iḥsânı ve firîfte-yi merd in'âm-ı bî-pâyânı olup 20) ke-ennehu 'arz-ı hüner édüp mazḡar-ı 'aṭâyâ-yı bî-

pāyānı olmak 21) ārzūsiyla kıramān diyārından Őedd-i raĥl ile gelüp ĥuzūr-ı 22) Őerīflerinde aĥrā-yı ĥüner-zāt cinsi üzere yüz ‘aded toĥ-ĥāne 23) Őomunu miŐli Őomundan Őonra bir büyük varul 24) tolusı kır-i siyāĥ ki kıra kıatrāndur ve altmıŐ vukıyye-yi ‘oŐmānī 25) izmīr Őābūnı ve otuz deste yaĥ mūmı yēdikden Őonra

48b

1) bir çuvāl tolusı kızıl ve kıra üzüm ve igde ve bādām ve zerdālū 2) yēyüp muĥābelesinde üç yüz altun iĥsānı kıpduĥın 3) bu faĥīriĥ Őuĥrā ĥālinde Őun‘ī ibrahīm efendi ki beyne‘l-küttāb 4) tavŐan kātib dēmekle ma‘rūfdur debdebe-yi ‘unvānı muĥtezāsınca 5) beŐinci dīvān efendisi ki ‘inde ser-kātibi maĥāmında velīce 6) ve Őiddīķ ittiĥāz ētdikleridür ve diĥer muĥarreblerinden kızī-zāde 7) nām bir ĥaber fercām muŐāĥibi ki mūĥurdārları yamaĥı imiŐler 8) anlara resīde olup mülākī oldum bi-‘ayniĥi ol āyineĥān yēduĥı 9) vaĥt bizler daĥı ĥuzūrında idik dēyü Őahādet ētdikleri 10) bi-lā-istimā‘ ma‘lūm kılınmıŐdur ne‘üzü bi’llāĥ من و عثمانهم ما نحن فيه (11) ki baŐ-ı bisāt-ĥvāndur cümleden evvel ĥücüm ve cümleden 12) Őonra kıalkmaĥ ve ĥalkā-yı sufreden yā ileri ve yāĥūd ĥerü ve 13) oturmaĥ ve öĥündeki etmegi ĥurdelemek ve kıaŐıĥı munĥalib 14) ētmemek ya‘nī aĥzı yukarı kıomaĥ belki içinde baĥıye-yi ta‘ām 15) daĥı olmuŐ ola ĥuŐūŐā ser-Őadr-ı ‘ālī olan devlet-mendiĥ 16) kendüsi ve emŐālī için sinī üzerinde taĥaĥcılar ile maĥŐūŐ 17) kıaŐıĥları olduĥına iĥtifā ile çok ĥörölmüŐdür ki ol 18) daĥı minvāl-i mezkūr üzere kıaŐıĥın Őapını üzerine kıomaĥ 19) küstāĥlıĥını ēde bunu daĥı vālid-i merĥūm sinān paŐa nice 20) emŐālī vüzerā ile sefer üzere bir maĥalde tenāvül-i ta‘ām ēderler 21) iken li-ecli‘l-müsāfere taĥkırı alay begi olan bir ĥütmān 22) böyle nā-maĥbū‘ ĥareket ētmegin ol simātda müctemi‘ olan 23) vüzerā ĥāzerātı bir āĥer semte dem-kerdān-ı zarāfet olup ic 24) aĥaları ol ĥalkadan ol bātıl nā-be-hencār evzā‘ ı ĥerüye 25) çeküp anıĥ iki cānibinde cālis olanları ile anıĥ

49a

1) birini toldurduĥların merĥūm vālid-i müsārün ileyĥin baŐ çuĥadāri 2) aĥmed aĥa tafŐil üzere naĥl ētmıŐdür ne‘üzü bi’llāĥ zihī 3) Őerm-sārī ve kütahya nevāĥisinde vāĥi‘ ciftelerli 4) ‘oŐmān paŐa-zāde merĥūm aĥmed paŐa ĥāzetlerinin simātlarında 5) bu miŐillü ĥavmeli çavuş oĥlı nām bir kıoĥaman ĥerīfiĥ 6) küstāĥlıĥı sebebi ile ĥalkā-yı sufreden kıal‘ u kıam‘ olduĥın 7) ĥörüp isti‘āde ētmek bu ĥāĥire daĥı müyesser olmuŐdur 8) netīce ekābir ĥāzerātı meclislerinde bunun emŐālī bī-edebāne 9) evzā‘ ve eĥvār-ı

küstāhīden ve iltifāta mağrūr olup 10) fazla kaçurmadan allāha şıgınuruz hūlāşatu'l-
kelām -beyt-

11) edeb-i tācīset aznavur ilāhī

yine bir ser-ber ü her cā ki h^vāhī

12) -beyt-i türkiyye-

cemī^c hālde olğıl mü[']eddeb

seni sevsün dēr 13) iseñ her gören heb

maḥşūl ba^c zılar insān-ı kāmile ibtidā 14) lāzım olan hemīşe kendi ḥadd ü miḳdārın ve
mülākī 15) olduğı devlet-mend ve ^cālicāhın her ne tarīḳde olursa 16) olsun ḥaddin bilüp
iḳtizā eden ḥürmet-bīnligi icrā 17) üzere olup ve fi'l-evvel zıkr olunduğı üslūb ile ki 18)
fuşūl-i erba^c anıñ eyyāmı evḳātını gözederek ve cemī^c zamānda 19) medd-i cülūs ile
şıḳletden ictināb édüp cümleñiñ tıbā^cına 20) ḥōş-āyende olan ṭabī^c at-gīr hūlāşa-yı
mefhūm olan 21) sözleri söylemek olup maḥbūb-ı ḳulūb olalar ve's-selām 22) ammā
bu daḥı ma^c lūm ola ki uşūl-i ādāb ile ārāste olarak 23) kām-yāb olmaḳ yalnız ta^c līm-i
mu^c allim ve te[']dīb-i mü[']eddib eyle olmaz 24) belki maḥzā tevfiḳ-i mevlāya iḳtirān ile
māder-zāt isti^c dād 25) olmaḳ şart-ı müsellemdür bunun mişāli farazā ma^c şūmcalar
analarının

49b

1) memelerini maşş édüp emmede étdikleri maşş ve cer^c i ḥuşūşā vaḳt-i 2) ḥācetde def^c -i
fazla-yı baṭın étdikleri zōrı ya^c nī iginmegi buṭūn-ı 3) ümmehātda mı ta^c allüm
étmişlerdür ḥayvānātda bile bu mezākī ve işrākī 4) ḥāletler ḳatı çoḳdur ehl-i başiret ve
i^c tibāra bu ma^c nālar ḥafī ve pūşide 5) degüldür رجعنا الى ما نحن فيه evvelā her bir nev^c ve
şınıf ṭa^c āmıñ 6) ekl ü tenāvülünde bile ri^c āyeti elzem edebler muḳarrerdür farazā سید
طعام 7) اهل الدنيا اللحم ḥadīs-i şerīfince laḥm ser cümle ṭa^c ām olduğı 8) taḳdīrce yahnī ve
kebāb tenāvül olduḳda laḥm fazlasını çıkarmaḳ ol 9) laḥm-ı telviş kemikleri telviş-i
sufre-yi mebsūta étdiginden ğayrı 10) kendi öñini peçe-ḥāneye döndürmek ve ṭolma ve
yāḥūd neffāhiye 11) ya^c nī almadan ṭolması gibi bir nev^c ṭa^c āmdur ḳabaḳdan daḥı olur
12) ve yā küfte tenāvülünde küfteḥ^varlık étmek güyā ḳadr-i şālīḥden 13) ḥāric olan
tiryākī yārānlar afyūn ḥabbelerini bel^c étdikleri gibi 14) yek bel^c a ḥisābınca ve şıḳārī

kuşların cāşlarını ve kavıyyelerini 15) yutdukları hey'eti ile ve nehcile lark lark yutmak ve pilāvın yağlı 16) yerine oturduğu şeklinde pilāv tūdesin delūp 'avām-ı nās 17) resmince üzerine yoğurt döküp kimi ister kimi dağı istemez 18) icrā-yı meşreb nādānı ile ortalığı yoğurtlamak ve yā sūrāh içüp 19) şükbe-yi kemin-gāh rūbāh ve yāhūd üzerine ekilen büber ve yā dārcin 20) ekilegelmişdür aña tāmā' ile ser-i tūdesin şıyırmağ ve ne'üzü bi'llāhi 21) te'ālā mağrūr-ı iltifāt olup ehl-i beytten 'add olunmuş hisābınca 22) ödünlenüp ol āmāde olan yoğurdı bütünce şu içine yoğurt 23) döküp gūyā dūrūbda söylenen üzere sūd dökmeğden kat'-i rağbet 24) meclis ta'āmı tamām yoğurtlamak ve herise ve keşkek üzerlerine dökilen 25) yağları şıyrarak yēnmek ve tebsi böregi tenāvül olunduğda kenārın

50a

1) kōparmağ gerek ve huşūşā parmağlarına bulaşup kalan börek 2) kırıkların sīniye yā tebsi üzerine silmek bu vaz'-ı nā-sezāyı 3) eder katı çok nādān şahş görülmüşdür ve baqlavā tebsisinin 4) sīnesin göstermek ve pālūde ve muhalebī ve sūdli aşığ ve emşāliniğ 5) kimi ekl için ve kiminiğ üst kaymağını def' için kaşığ 6) ile şıyırmağ ve ta'ām tenāvüli helālinde gūyā tarīk-i hacca olan 7) beriyyede tā'ife-yi rā'ife-yi i' rāb şoyğunlarının şusuzları gibi 8) izhār-ı 'atş-i derūn ile her ikide bir de şu istemek katı 9) eşeklikdür lā-siyyemā ki dūn kadar olduğıla her şu içdikde 10) 'āfiyetler ola demekden ser-şadr olan devlet-me'abığ vağ'ına 11) ve menziletine nev'-i tenezzül lāzım gelüp 'arzına ve debdebe ve şānına 12) nev'-i mā hulel tağarruğ ede ol mağūle dūn qadr u mertebe olanlara 13) bıyuğınā hisāblu bir nesne çığa ve biri dağı oldur be hey tırıl 14) firāzdan nişibine ve nişibden firāza ya'nī inişden yoğuşa 15) ve yoğuşdan mı indik çıkdığ ve yāhūd tuzlu balığ mı yēdik 16) dēyü iç ağalarının içinden neler geçse gerekdür ve hōşāblar tenāvülünde 17) ise erişte çōrbāsının ki kaşığdan ayakların ya'nī 18) rīzelerin şarkıda şarkıda yēmek memnū' olduğı gibi 19) sufreden ol vağte dek kalkmazsa dağı zarāfet üzere vādī-yi 20) tarhile dest bir āverde ola -v'ālā beyt-tutup kāseniğ 21) kenārından zarāfet birle hōrbūdet dēsünler ayran içmekde 22) herifcek hayli kābilihā

nemañınca hörbüldetmek ıursun cā'iz ki 23) ol mezbür hōşāblarda belki gönen ve ammasiye eriklerinden ve yāhūd 24) sā'ir hōşabı zerdālū ve kiras ve vişne hūbūbatından hōşāblar 25) olup şuyın cer' den sonra çekirdekleri yutmağda ' usretinden

50b

1) nāşī sufreye ve yā sinī üzere çıkarup pīş-gāhını yemiş 2) iskelesinde çerez-fürüşlar dükkānına döndire ve bi-każāi'llāhi 3) öñünde mil'ağa ya'nī kaşık bulunmamış bulunduğı hâlde kıyām 4) üzere olan huddāmdan kaşık istemek ve sufre-yi ta'āmı ba'zı 5) nesne dökmek eyle telvīş étdüğü gibi sufre peş-girine bura 6) bura kurıyacak iki ellerini belki ba'zı türkqalar gibi ki aña türkqa 7) min 'inde'llāh derler ya'nī māder-zād ki anadan toğma demekdür başını 8) egüp sufre peş-girine ağzın ve burnın sildüğü nehc üzere 9) 'amel étmek bir pūlpāzlıkdur ve türkqalıkdur ve sufre kałkđıkdā 10) güyā cümleye küsüp kałkma hisābınca gażab-ālūd çehre ile 11) ser-şadra ardını dönerek şitāb üzere belki evvel kałkduğı 12) yere dağı oturmayası ola ve lākin ve ibriķ geldikde kendi başlı 13) başınalık ile hāmmāma girdikde süründüğü şābūn kāmūnınca 14) köpürde köpürde el yıkayup belki mażmaza ve istinşāk 15) éder heşince vādī-yi kavvālāne ve kemāl-i mertebe eşekliginden nāşī- 16) -liginiñ içine gegirüp ve tükirüp sümkürmek rüsvāyılığı éde 17) ve zikri sebķ-ı mürür étdüğü üzere yine sufre peş-girine kullandüğü 18) vādī-yi bünde dağı kullanmak ile bir büyük küstāhlık icrā 19) éde ol iki peş-gir ise maħzā 'ādet-i kadīme sāķıta olmasun 20) için ve hem sufreye bir nesne dağı dökülmemek için li-ecli'l-ihtiyāt 21) bir resm-i kadīmdür zařāfet oldur ki her iki hâlde kendi merķumesiyle 22) ol maşlahatları icrā be-şartı ān ki güyā mühre-bāzlık vādīsine 23) kendi merķümesine söylendüğini dağı cümleye göstermeye ve bu dağı 24) ma'lūm ola ki ser-şadr-ı 'ālī ve emşālī olan cülesā-yı şadrıñ 25) elķābınca anlarıñ başka zifir dest-mālları olup bi'z-zāt işān

51a

1) ol şānī ta'azzumen kendüler söylenürler ve ba'zı meclisde dağı 2) çalsa cülesāsiçün dağı birer dest-māl-ı tāhiri dizleri üzere koydururlar 3) ve lākin yine ol dağı bir resm-i 'azametdür yoğsa bununla każā-yı 4) vaşar édiñ demek deyü degüldür imdi buralar ma'lūm olduğdan 5) sonra rüsüm-ı cedīde-yi zurefā-yı kibārdandur ki ba' de't-ta'ām 6) buğūr ve gül-āb gelür haķķā ki kudemā üzere bu vādī-yi cihet 'amel-i 7) edebde tercih olunur در من احدث denilemege lāyıkdur çünkü 8) gül-āb ve buğūr gele anı dağı resm-i

zarīfâne sürinüp ve ‘arīfâne 9) tebahhur edeler ya‘nī öyle ki buhūr-dāniñ üzerine
 k̄āzīzādeli gürühunuñ 10) ıskāt-ı şalāt aqçası üzerine güb güb düşüp havāle 11) oldukları
 nehciñ siyāqınca üzerine düşüp şakalını 12) büsbütün tütsilenmek üzere meks̄ ü te‘h̄ir
 vādīsi ede 13) haqq te‘ālā ‘aķıbetiñ hayr etmiş ola ki muqaddemā tebh̄ir olunduğı 14)
 nehc böyle edigi evvelā bir büyük keşmirī şāl örtüp anıñ 15) āltında tebh̄ir ederler idi
 hattā öyle edüğini muharrir-i kitāb dağı 16) resīde olmuşdur qarīb-i ‘ahdde bir zarīf ol
 buhūr vèren 17) nāzende dil-ber atşın zīr sāl-i ma‘hūdda h̄vāce-giyān-ı 18) hindiñ zīr
 āstīnden etdügi bāzār hisābın kullandüğün hiss 19) etmek ile hālā maḥāfil-i ekābir ve
 mecālis-i ekārimde el-yevm bu de‘b-i cedīde 20) ri‘āyet üzere olmağı görür oldılar
 h̄ulāşatu’l-mev’il mecālis-i kirām 21) ve maḥāfil-i feḥḥāma vücūh ile ḥürmet ü ikrām
 ve lāzime-yi zimmet-i ümmet 22) nite ki ḥadīş-i şerīfde لقوله عليه الصلوة و تزلو منزلتهم و (23)
 و السلام من لم ير حم صغير نا و لم ير قر كبير نا فليس منّا (24) ḥuṣūşā derc-i sa‘ādet müderāc-ı ḥazret-
 i k̄ur‘ān bā ibtihācda قوله (25) vāķi‘ اطيعوا الله و اطيعوا الرسول و اولو الامر منكم

51b

1) olmuşdur ve fermān-fermā-yı ḥükümet dīn-i mübīn ise 2) cümle vükelā-yı ḥalīfe-yi
 cihān oldukları ma‘lūm cümle ahālī-yi 3) zamāndur imdi mā naḥnū fihi olan ādāb ve
 erkān tetimmātındandır ki 4) meclis-i kibāra dāḥil ve cālis olanlar her vechle ‘āmil olup
 5) ḥizmet-kārlık etdikleri muqābili ḥizmet-kārlık edüp hālā bu ifāde 6) olınacaklar ile
 ‘amel üzere ihtimām ve ma‘nā meşāb ve şuret-i 7) kendüler dağı ḥürmet-yāb olalar min
 ḥademe ḥudime evvelā çok şıķlet 8) ile ser-şadr-ı ‘ālīniñ taşraya ibriķ kürek
 dedirtmeyeler ki 9) şaķīliñ haq budur ki iki cihānda yeri yoqdur hattā bu āyet-i kerīme
 10) şūķalā haqklarında nāzile edügin müfessirūn taḥķīķ etmişlerdür 11) kavluhu te‘ālā
 فاذا طعمتم فانتشروا netīce-yi cülūsları 12) hālinde yerleri qarıncalanmış hisābınca türkce
 kımıl kımıldanmaķ 13) ve dağı türkķalik edüp ya‘nī edā-yı türkiyye ile ol hāle 14)
 ađupdunma dèrler eyitmeyüp edeb ve sükūn ve temkīn üzere 15) oturalar fe-emmā eyle
 dağı degül ki teşehhüdde ve teḥiyyātda oturduğı 16) hey’et ile ki ellerin dizleri üzere
 koyalar belki iki ellerin 17) kavuşdırup muntazır-ı ḥiṭāb olup turalar ve’l-ḥāşıl 18)
 ri‘āyāt-ı ādāb tetimmātındandır ki ḥilāl-i cülūsda ser-şadr-ı ‘ālī 19) olan devlet-me‘ābiñ
 hemān gözi gözine degme hisāblu baķup 20) k̄alaṭurmaķ ḥuṣūşā tāze ḥizmet-kārlarınıñ
 yüzlerine 21) cān u göñüldeñ k̄aba k̄aba baķmaķ ve def‘i mümkin iken şıķ şıķ 22)
 naḥnaḥa etmek ya‘nī öksürmek ve boğazın ayıtlamaķ ve burnın 23) ötdürmek ve
 esnemek lā-siyyemā şikārī tāziler gibi te’evvūh 24) etmek belki erāzilāne ulumaķ ve

vālihler ve hayrānlar gibi bir nesneye 25) gözün diküp bağa kalmak ve derdli ‘aşıklar gibi göğsin geçürmek

52a

1) ve muhātablığı hâlde ‘aklı gayrı yerde bulunmağla ne buyurduñuz 2) sultānım anlayamadım ma‘zūr ola demek kulağım sizdedür 3) demenin ašlā farkı yokdur zīrā nev‘-i cünündür mendüb olan 4) oldur ki söylenen kelāmı gūş hūş ile tecessüs edüp 5) dinleye zīrā đurūbda göz dikilür kulağ eşidür denilmişdür 6) ve gegirmek kezālik ol birisi ile ber-ā-berdür ve başın kaşımak 7) ile başın açup şaruğı ile oynamak ve şakalın hılāllamak 8) hılāl ile dışından fazla ta‘ām çıkarup dili ucı ile çıkarmak 9) ve kulağın hılāllamak ve bıyüğünü burmak ise šāhib-i şadri 10) nev‘en hīc birine şanmağdur ve vahşi būmlar gibi ve tarīfi atlar gibi 11) şağına şoluna bakup ve belki keçeleyin tiryākiler gibi her cānibeyn 12) kaşımak ve bekdāşiler teberrāsı gibi bağdaş kurup ve yāhūd 13) bir dizin diküp oturmak ve duhān içilmek olursa tütün 14) çubuğın serşadrının öñüne toğrı uzada komağ ve kaba kaba 15) şavurmak ve yanında olana çubuk vermek ki bunu nev‘i olan 16) dūn pāye yārān arasında icrā étdüğü vādileri icrā şadrında 17) olup ve tütün çubuğı lüle maqlüb tutup duhānıñ külini 18) dökmek ve gāhice söyündükce yā ortada gece yanan şem‘in ‘alevinden 19) ve yā ocaqlıkda olan āteşden yakmak ve yāhūd bī-tekellüfāne huddāmdan 20) birine al şunu yakıvérün cānım ve yāhūd bir dağı toldırıvérün 21) dēyü emr étmek ve kahve ve yāhūd ‘anberī şerbet gerek ısıcağ ve yā 22) şovuk hemān alduğı gibi bir uğurdan -beyt-

tutup kūsınun 23) kenārından zarāfet birle hörpüldet

dēsünler ayran içmekde herīfcek 24) haylī kābilihā

hīsābınca pek cūr‘a içmek ve fincānı içüp huddāma 25) al şunu vādīsince el uzadup ve ne‘üzü bi’llāh belki öñine uzada

52b

1) komağ ve yā pek ısıcağ ise nefesi ile üf üf dēyü şorup 2) içmek ve belki dağı içdüğü şerbet ise buña yek-merdī demişler 3) dēyü kāse içinde ašlā bağıye komağ ve elde dağı çok тұrdurmak 4) ve buhūr tebahhur étdikde bir hōşca ādāb ile hemān üç nefes alınurca 5) kadar zamān kifāyet éder huşuşā buhūrdan sonra bir lahza te’hīr 6) ve terāhiye izn ü müsāğ yokdur hāl böyle iken ma‘ tūhlık éden 7) ol yerinden hōşnūd olmuş

gibi otura kalmak nice bunun emsali 8) edaya ri'ayet gerekdür egerçi her maqûle edayı bilmekde ta'lîme muhtâc 9) olan eşhâşdan mecâlis-i kibâr me'mûnlar ise de me-bâdâ hisâbı 10) üzere zikri lâzım olmağla tahtîri münâsib görülmüşdür ve'l-hâşıl 11) sâbıkan mezkûr olan âyet-i kerîme kavluhu te'âlâ واذ اطعمتم (12) فانتشر vardır ki âheri ولامستأ نسين 13) لحيث لا نه يوذى (13) ayet-i şerîfesini müsted'â-yı şerîfi üzere şümüli 'âm 14) ğâlibâ mevridi hâş kabîlindendür eziyyet ser-şadr-ı 'âlî êtdüğinden 15) mâ'adâ imhizâ hamâkatına ve yâhûd maḥz-ı cününına ve yâhûd huşûnetine 16) ve ru'ûnetine haml olunur netîce erkân-ı nâ-dîdeligine haml olunmasında 17) ve olunacağına şübhe ve merâ yoğdur bu daḥı ma'lûm ola ki her bir 18) dâḥil-i meclis-i 'âlî olan şahş-ı nâdâna iki def'a kahve getürtmegi 19) maḥzâ ikrâm için olmağ fehm olunmasun belki câ'izdür ki maşlahat 20) olmuş ola ya'nî ol şahş-ı şefîli meclisden def' için güyâ ḥakîmâne 21) bir ḥasebin tedârikdür ola zîrâ ki kahve fi-ḥaddi zâtına ğâyet ile müdirrû'l- 22) bevl ya'nî işedidür bârî ola kim қаза-yı vaṭar-ı tebevül teḳâzâsıyla 23) bi'z-zarûre meclisden ḳalkup gide ve erbâb-ı meclis şıḳletinden 24) ḳurtıla ni'amü'z-zarâfe 'add olınacağ bir hisâbdur ve ba'zı ehl-i rü'yet 25) olan ekâbir-i ḥâzerâtından mersûm olan kahve ḳayfe dânen şahşa

53a

1) ḥüddâm-ı terbiyet-dîde kahve getürtmeye dâ'î fi'l-evvel tenbîh olunması 2) memnû'dur mişâl ḥikâye-yi memnûn sâbıkan 'aşr-ı murâd ḥan ibni aḥmed 3) ḥânîde defa'ât ile câlis-i şadr-ı fetvâ olan zekeriyyâ efendi-zâde 4) merḥûm ve mağfûr yaḥyâ efendi ḥâzretlerinin ḥuzûr-ı fezâ'il-i mevfûrları 5) bir şaḳîl-i bî-şu'ûr gelüp imtidâd-ı meḳş ü cülûsında nâsı üç 6) def'a kahve verildikten sonra yine ḳalkmayıcağ bi'l-âḥire merḥûm-ı 7) mezbûr yaḥyâ efendi ḥüddâma ḥitâb ile ṭaşrada ibriḳ kürek 8) dâ'î ber-ḳıyâm olduğda şaḳîl-i mezbûr daḥı ḳalkup gitdükde hem şoḥbeti 9) olan aḥbâb-ı zarâfet-me'âbından sâbıkan şadr-ı rûm olan merḥûm 10) 'işmetî efendi daḥı âyende bulınup sulṭânım şu ḥaḳ belâsın 11) verecek neh pek şaḳîl-i bî-'adîl küftel'âr imiş ki efendimize 12) bu ḳadar eziyyet ile şıḳlet vârdi dedükde mollâ-yı fezâ'il-ârâ daḥı 13) kemâl-i işicâr ile istişgâlınden nâşî tehevür-âlûd nuḳḳa gelüp 14) belî kendi şıçmadı fe-emmâ bizleri şıçradınca ḳader meḳş êtdi dâ'î 15) cevâb êtmişlerdür şaḳîlini iki 'âlemde yeri yoğ semâvât 16) üzere belki aḥteri yoğ وبلغه فى التتمة فى النصايح الكبار ازاد (17) الله توفيقهم فى امورهم 18) ü devlet olan efendilerimize daḥı elzem-i levâzımdan olan oldur ki 19) mecâlis-i 'âliyye ve maḥâfil-i sâmiyelerine lâ-ḥaḳ ve dâḥil

olan āmed- 20) -şüdāne kemāl-i mertebe-yi lāzime olan ādāb u erkān uşūle 21) ri‘āyet ve zātlarına ikrām u hürmet huşuşlarında bu tavşiyeye 22) üzere tenbih ve terbiyet ki olunmuştur imdi müşārün ileyh hazerātı 23) dağı eyle sa‘y etmek gerekdür ki ehle maħalle dārb-ı meşeline her vechle 24) sütüde haşlet ve ārāste ve pīrāste ‘arīketlikler ile memduhen 25) mezkūr olup vücūh ile pesendīde eṭvār ve ikrāma sezā-vār

53b

1) haseb ü neseb ile bih-rüz degüller ise de hālā bu iki haşlet 2) bir feyz ve bir hareket ve şime-yi müstaḥsene bā-sa‘ādet üzere 3) mülāzemet olunması taḳdīm cümle-yi hareket gerekdür ki ol her iki 4) de‘b-i müsteḥab sā‘ir cümle ‘uyüb olduğundan mā‘adā bā‘iş-i 5) devām-ı ‘ömr ü devlet ve bādī nizām şān u şevketdür evvelā saḫāvet 6) ve in‘ām şāniyen iṭ‘ām-ı ta‘ām fe-emmā seḫā ve kerem dağı nice nev‘ üzere 7) ol ki maħalline şarf olunmaya aña kec ‘atālīk dērler ba‘zı sefāhate 8) ve ba‘zı dağı ser-ḫōşluğa ve ba‘zı cünūn u ḫemākata ve mīrāş 9) yēdilige ve ḫōbbalığa ḫaml olunması muḳarrerdür be-her dü taḳdīrin 10) dağı iki kısım üzere i‘tibār olinagelmışdür birisi iḫsān-ı 11) naḳdiyye ki aña ceb iḫsānı dērler talaḫḫuşı keremdür ve ol birine 12) kāğıdına cōmerd dērler iştīlāḫ-ı ‘avām üzere ya‘nī kendüye 13) müntesib olanları taşra umūrıyla ḫidmetlendirüp aḳça ḫazandırır 14) ola ammā zu‘m-ı ḫavāşa göre çırāğ-efrūzluk dērler anıḡ dağı talaḫḫuşı 15) himemdür ve bu dağı mücerrebdür ki ba‘zı şāḫib-i şāniḡ intisāb ile 16) ḫidmetinde meymenet olmayup belki ve zātında dağı mürüvvet ve kerem 17) ve himem yoḡiken yine elsine-yi ḫalkda memdūhen mezkūrlardur zamāne 18) devlet-mendlerinde çok görilegelmışdür bu bir sırr-ı ḡarībdür ki degme 19) bir şaḫş-ı ḡāfiliḡ bu ma‘nā-yı iz‘ānda inā‘ tefḫīm ve tevhīmi güncāyiş 20) étmez fe-emmā fehmi derrāk ve vehm-i ḫālāk eşḫābı vicdānında muḫaḳḳaḳ 21) olan ser mekşūf oldur ki maḫzā ol şāḫib-i şānī medḫ 22) ile vaşfa ‘illet-i ḡā‘iyye olan yā kesbi yāḫūd vehbī ya‘nī peder 23) ve māder mānda müdḫar olan nuḳūd ve emti‘a ve sā‘ir emlāk ü eşyāniḡ 24) muḳtezā-yı taḫt-ı ma‘nevīsidür yalnız ‘avām degül belki ḫavāş arasında 25) dağı ol maḳūle devleti kendi başına dērler ‘ālemde bunun mişāli

54a

1) ḫatı çokdur lākin bundan āḡreb ve a‘cebdür ki yine ekşeriyāsın 2) zāḫir-bīn olup ṭavul şavtına ve şu çağıldısına yelüp 3) yopurup yek-dīḡer āḫeriḡ ḫūrtaşına baḫup ardına düşüp 4) bir vaḳt ola ki ḫoçuḡ fulānı düşe ḫisāblu cihān būyālīk 5) ve ḫurı hevā-

peymālîk ederler ve bu dađı mücerredür ki bi-izni'llāh ol 6) mađūle devleti tađı başında pāre pāre olasıñ devleti 7) kendi yalnız başına olduđı tursun belā budur ki anıñ müstađak 8) olduđı nekbet ve nuđūseti kendüye mensūb olan gāfilleriñ 9) başında tareyān edegeldüđi kānūn-ı muđarrere esrār-ı ilāhiyyedendür 10) imdi bu mađūle-yi 'acībe ve gārībe nesneleriñ mes'elesiniñ cevābları 11) fetvā-gāh-ı āhirete ıalmıřdur zīrā 'ālem-i dünyāda kudret-i ilāhiyye hikmete 12) menūť nite ki 'ālem-i āhirette hikmet-i ilāhiyye kudret-i nā-mütenāhiye merbūť 13) olsa gerekdür dedikleri tađkīkāt-ı sicillāt-ı řađā'if-i ulū'l-elbāb-ı 14) ebřarda muđarrer ve mazbūťdur zālike ذلك تقدير العزيز العاليم tađdirü'l-'azizü'l-'alim nef' i 15) merđūm 'ađlıñ hüneri vādī-yi hikmetdedür ancak tađkīk ile 16) hikmet nice bir dilde yer eyler ve biri dađı bezl-i ta'āmdur bu dađı 17) bir kaç nev' üzere mutařavverdür meřelā kendi emřaline ikrām için 18) bezl ede ve biri dađı ta'ām rüzinesi ve ol birisi dađı allāh rızasıçün 19) bezl ola fe-emmā bu sınıf-ı ekābir řađlarında tařavvur olunmaz meger cür'et 20) için ekřer evkātta ve ma'dūd günlerde olanlar gibi 'avām mā- 21) -beyninde 'örf olan üzere ki aña meydānī pāk devletlü dērler 22) lāzım olan dađı budur hulāřa-yı tafřil bu iki řařlet-i řamīde 23) ile ředd-i bāb-ı dehān a'dā ve eđibbā olunabilür yođsa zātında 24) bir řařş her ne kadar cömerd olsa 'āmmeye in'ām u iřsān 25) etmek emr-i muđāl ve 'adīmü'l-imbāndur netice-yi kelām ekābir-i 'ālīřāna

54b

1) bundan müteferri' olan řiřşe řān ceb iřsānı tavřifi ile 2) řevket ve řān-āver olup ve ta'ām rüzinesi dađı řāyeste 3) ve řāyān olan üzere 'alā řadri'l-imbān be-her dūn vechin imsāki 4) terk ile mezkūr bi'l-iřsān olmađdur đurūb-ı türkiyyede bile mālın 'izzetin 5) tutan kendi zelil olur dērler ve cemī' 'uyūbı hem ücerā bu iki 6) hüner-i ğurrā setr ü iřfā edegeldüđinde hīc řekk ü ğümān yođdur 7) fe-emmā bu dađı ma'lūm gerekdür ki bu řiřāl-ı řamīde-yi řülüşe ki biri kerem 8) ve biri himem ve ol biri ni'amdur bu üçüncü cāmī' olur var ise de 9) kem-nāmdur -beyt- داران درم نیست درم داران عالم و (10) كرم داران عالم يار درم نیست درم داران عالم و (11) انیñ üzerinedür ki kerem-kār olanda derem ve derem-dār olanda 12) olmamađ muđarrerdür bunun řilāfi mīr-i hulefā-yı 'Abbāsīyye zamānlarında 13) olmuř ola ki ol řeml kerem řümül řazerātınıñ řānları mürüvvet 14) ve kerem üzere olmađ idi ki anlara bermekiler ve berāmike ki cem'idür 15) ca'fer bermekī yađyā bermekī hālid bermekī dērler عفى الله عنهم و (16) احسن الله اليهم و جعل الجنة مثواهم ع kerem ber-dār-ı řađdur 17) olmaz ol tađlid ile řāřā hālā muđarrir-i

bülğatü'l-aḥbāb fakīre 18) a'ceb-i 'ucāb olmak üzere melḥūz olan şol devlet-mendiñ
19) aḥvālidür ki her ḥāl ile sā'ide-yāb 'izz ü devlet olduğıyla 20) ma'an baḥtiyār-ı
rūzgār olup tūrurken ve vücūh ile fırsat 21) daḥı el vērür iken 'acabā niçün in'ām u
iḥsān u iḥ'ām 22) firāvān eyle mezkūr bi'l-biṣāre olmağa himmet eyleyeler ve selefde
23) ba'zı nīk-şān ile mezkūrāndan 'ibret ve naḡş almayup 24) 'āḳıbet yā elinden
aldırup ve yāḥūd vāriṣe ḳaldıra ki 'avām-ı 25) nās ta'birince anlara 'ediciye ḳomaḳ
dérler nite ki veysī merḥūm

55a

1) buyurur 'āḳıbet olsa gerek bu pūşıŝ-i nā-put fenā 2) ḥıl'at-ı bādişah ḥırḳa-yı bīş mīz
gedā ve merḥūm nāḥıḳī sāyesin 3) dervīŝ-i dil-rīŝ-i fenādan şaḳınan şaḳlasun ārāyīŝ 4)
tābūta naḥl-ı devletiñ nehcine yāḥūd iŝḳāḥ-ı ŝalāt ḳuzḡunlarına 5) ḳoyup maḥzā arada
kendüye eli kiri ile yūzi ḳarası ḥisābuna 6) rāzī olur ola li-muḥarririhi'l-faḳīr zihī ḡaflet
zihī ḥumḳ ve belāhat 7) gelür şonra saña ammā nedāmet kime eyler vefā bu dehr-i fānī
beḳā 8) üzere kim olur kām-rāniye fırsat elde iken ey hüner-ver 9) niçün iḥsānı terk
eylersin ekşer dirīḡ eylersin ol aḥvāli 10) yér yér muḥaḳḳaḳ bile ki anı şonra yér yér
ammā ba'zı zārifler erbāb-ı 11) iḳtidārı nice vech ile i'tibār buyurup tevcīh-i menāŝıb-ı
devlet- 12) -me'ābı māl ve taḳım merātib erzāḳ-ı intisābı iŝḳāl 'edüp ya'nī 13) mesbūḳun
bi'z-zıkr nehci üzere ba'zı devlet-me'āb 'izzet-i zātīye 14) ve ba'zı rif'at intisāb-ı
ŝifātiye ve ba'zı daḥı ümenā-yı devlet-i 15) 'oŝmānī gibi emānet-kār ma'nā ḡüyā
mamlūkī olduḡı emti'a 16) ve eŝyā ve eŝāŝıñ ḥazīne-dārı olup ḥazīne-yi māl ŝāḥibi 17)
devletli vaḳtā ki anı muḥāsebeye çeke ḥıyāneti zuhūrile 18) ḥabs ve ol ḳadar māl
meknūnı ḥaleb 'édikde iŝḳāḥ tekeffüli 19) ile ıstıtlāḳ 'édiklerinde bütünce maḥlūb olan
20) nesne ḥāşıl olmadıḳca olmaz münāḳaşaları iŝḳāḥ-ı ŝalāt 21) ḥalḳası devrinde oturan
ḳuzḡunlarıñ ḥile-yi şer'iyye 22) vetiresince mes'ülünden ḥalāŝ olamadıḡı buña miŝāl
23) olmada kimiñ şübhesi var ola e'āzım-i ḡüzeŝtegān 24) sālīfe-yi 'aleyhimü'r-
raḥmetü ve'r-rızvān ki ḥāl-i ḥayātlarında 'édikleri 25) iḥsānlarile nām-yāb olduḡlarından
mā'adā rızā'u'llāh nice ḥayrāt

55b

1) müberrāta muvaffak olup zāt-ı şerīfleri fi'd-dünyā ve'l-āhireti 2) خير الناس من ينفع الناس
mışdākınca ḥālāgīr-i elsine-yi²⁵ şağīr 3) ve kebīrde ḥayr ile mezkūr ve niyāl şüde-yi
ücūr yevmü'n-nüşūr oldukları 4) a'zam emşileden degülmidür ḥōş imdi terkīb-i đurüb-
nümün 5) hīc dēme kim bu böyledür şu şöyle sen bir seyrçisiñ seyrānıñ 6) ile -beyt-i
türkiyye-

seyrci ne aşşı éder ne ziyān

ıtut ağızını 7) sende be hey lāfazān

li-muḥarririhī eger inşāf édersen rāsīḥā kııl 8) dest ber-sīne şaķın daḥl ü ta'arruz
eylemekden her birisine 9) meger sende olaydıñ kām-yāb-ı 'izzet-i zātı 'aceb kıılmaz
mıydıñ māl 10) ile nice ḥud'a ve re'yine راجعت الى ما نحن فيه erbāb-ı 'izzet 11) ve cāh-ı
kāmranī olan efendilerimize bu mertebeden ziyāde tefrī' ve 12) ser-zeniş ve tevbīḥ
étmek kuvvet-i ḥatā'dan bir emr ü seyḥ édügiyle ma'an 13) isti'fā gūne i'lāmdan sonra
cān acısıyla ve hem išan 14) 'ālī-şānı şıyānet mülāḥazasıyla bu mezkūrlardan sonra 15)
elzem olan nesneleri i'lām édigimiz li'l-lāhi'l-ḥamd ve'l-minne 'araķ-ı 16) tāhirden
olup ḥisābet ü nessābet feyzine mazhariyyetimizi nev' 17) inhā mülāḥazalarıyladur لكل
امرئ ما فؤى đarb-ı meşeli ki niyet 18) ḥayr u 'aķıbet ḥayr u ḥayr şan işiñe ḥayr gelsün
başına 19) edāsı mışdākınca ḥulāşa-yı nevā ḥelāl-zādelik iddi'āsından 20) kať-ı-i nażar
eger 'ālī-tebārlik-i devlet-i fāniyye-yi dünyeviyye ile i'tibār 21) olunmaķ lāzım gelürse
مآدران-ı 'iffet 22) nişābān cāniblerinden silsilesi otuz sekizinci cedd
ü visāliyetle 23) سيد الابرار صلى الله تعالى عليه و سلمه menḥec olur ḥālā buña 24) menzile-yi
şerāfet-i uḥreviyedür ve ḥōşā ki mertebe-yi fāniyye vü dünyevīye 25) ile yine cānib-i
ümmeḥātdan silsile-yi mükerreme-yi 'oşmāniyyeye ḥafaẓa'llāhu

56a

1) فاتح-ي كوستانتينييه محمد خان غازية 2) netice-verdür با
تفاهور degül belki teşekkür لله لاء 3) vālid-i ceddım ve vālide-yi
mācidem عفى الله عنهم cāniblerinden be-her 4) dü ṭarafeyn ḥarābe ḥāne-yi ḳadīmimiz
sāḥasına ümerā vü mīr-i mīrān 5) vüzerā-yı sāmī şāndan otuz bir 'aded ḳadar tuğ-ı pür
fūrū' devlet 6) naşb ü iķāmet olunmuşdur فاما بنعمة ربك فحدث ببيت 7) teşekkürdür tafahḥur
şanmasun erbāb-ı cāh anı fe-ḥaddiṣ āyeti tefsīri 8) bu ma'nā-yı meş'ürdür maḳşūd-ı

²⁵ ḥālāgīr alan ma' nāsınadur

ḥaḳḳī ma' lūm olıcaḳ taḥḳīḳan 9) ḥōd-fürüşluk çıḳmaduđı mefhūm 'āmmeyi ehl-i 'ulūm ve fūhūmdur 10) ve li-hāzā ḥayr-h'āh ebnā-yı cins ya'nī eşḫāb-ı 'izz ü cāh olup 11) işāniđ vūcūh ile intibāhına bā'is olmak şevābına nā'il olunmasıyla 12) ḥaḳḳ gūylikden teḥāşī olunmaduđı ma' zūr buyurulur ve me'mūl 13) dađı budur imdi kibār-ı devlet efendilerimize ḥātīmü'l-ḥātīme 14) olan naşāyıḥ-ı bi'l-ḥayriđ elzem olanlarından biri dađı cümle 15) umūrda 'arziđ emri aḳdem-i muḳaddem olduđına i'tibār ile 16) çūnki zıḳri sebḳ êtdüđi üzere üç nefer kimesneniđ 17) birisi ketḥūdālarıdur luḳ u kerem êdüp ol iki maḳāmda 18) istiḥdāmda şirret ü telbīs ve nifāḳ ile ve ba'zı dađı ma'āza'l-lāh 19) nuḥūset ve siyāmet ile mücerreb 'avām ve ḥavāş olan 20) memleketler ḥalḳından ketḥūdā edinmeyeler evvelā birisi ḳayşeriyye ve ol 21) birisi dađı āmed ya'nī diyārbekr ḥalḳı ve üçüncüsü mōrā 22) memleketi ahālīsidür imdi bu üç diyāriđ ahālīsinden ziyāde 23) ictināb elzemdür ammā eger bi-ḥasebi'l-iḳtizā ve'z-zarūre lüzūm 24) êderse bārī ḳapucılar ketḥūdāsı arnabudlıdan gerekdür 25) zīrā yek-dīgeriđ āḫer ile gūyā āb ile āteş imtizācı meşābesindedür

56b

1) fe-emmā ketḥūdāsı arnabudlıdan olmak olursa bārī ḳapucılar 2) ketḥūdāsı boşnaḳdan ya'nī boşnaḳ tā'ifesinden gerekdür 3) hele her ne maḳām-ı ḥidmet olursa olsun gürci ḳısmı 4) cinsi zinhār ve şad zinhār ḳapuya uğratmayalar eger tāze dil-ber 5) dağı olursa zīrā anlarda bir ḳaç ḥaşlet muḳarreredür ki 6) ḥavāş u 'āmiđ tecrübe-kerdesidür ḥuşuşā esirci tā'ifesi- 7) -nüđ 'indinde vūcūh ile meşḥūdlarıdur evvelā gürci gürciden 8) ...(?) meşelā gürlükci ve ta'miyeci olurlar şāniyen kendin görücü 9) ve dā'imā kendüyi çeküp çevürücü lā-siyyemā şarığı ḥuşuşunda 10) öyledür ki eli ma'hūd yerinden gitmedüği gibi başından dağı fek 11) olmaz şālīşen boğazına ve āḫer yerine şabrı idi olmaduğı ve zen-pāre 12) olduklarına ḳayıḳlılıḳları ve odun yarıcılıḳları ve saḳalıḳları 13) delil-i celidür ki fi'l-ḥaḳīḳa bu maşlahatlar ekşeriyyā 'avratlar ile mu'āmeleyi 14) müfzidür ve ekşer ḳapucı olurlar ol dağı ḥareme müte'allıḳdūr 15) bu cümleden sonra nuḥūsetleri ve meş'emetleri ecreb-i mücerreb umūrdan 16) êdüđine mü'ellif-i bülġatü'l-aḥbāb dağı şāhiddür ve şübhesi 17) yoḳdur ve lākin nev'en emānet ciheti ile istiḳāmetleri olsa 18) cā'izdür fe-emmā divriği ve 'arabgīr ve ayn ve dārende ve besne ki 19) aşl ismi behesnidür ve nīksār ḥalḳı dağı bir miḳdār ḥud'a-kār 20) olurlar ise de ekşeri kiyāset ve emr-i ma'āşda zekāvet 21) üzere oldukları ile ḳullanılurlar ve efendilerin dağı nice 22) ḫāl ile şiyānet üzere olup zarar terettübüne rızā-yāb 23) olmazlar ve hem-şehrilerine

ziyāde şāhib çıkarlar ve kār kesbde 24) ašlā hicāb étmezler ve gūyā ermānī tā'ifesiyle mütemāricü'l-ma'āşire 25) olduklarıyla aqça-yı gāyet mertebede sevb-i imsāk üzerelerdür

57a

1) ancak kendi hāllerinde yémeği ve içmeği severler imdi bunlardan 2) ziyāde büyük naşihat olmaz ve kezālik erbāb-ı 'izz ü cāha elyaq 3) olan nesneniñ biri dañı her olanı bir şahşı muşāhib ve hem 4) rāz édinmeyeler zīrā البصر قرينه و لا تسئل عن المرء لا تسئل mişli her nice 5) cümleñiñ ma'lūmıdır huşūşā her bir şahşı ser vaqt-i hāşşa 6) maħrem ve velice maķāmında ikāmet étmeyeler lā-siyyemā başka 'ālem 7) üzere mezāk aralık hisābınca imdi mümkün olduqca muşāhiblerin 8) kişi zāde ve ocaq-zāde maķūlesinden édinmege sa'y edeler 9) fe-emmā bu dañı ma'lūm ola ki gürūh-ı zurefā kavli üzere her bir kesin 10) ocaq-zādeligine gırre olunmaya evvelā ocaq-zāde üç nev' 11) üzere olur buyurulmuşdur birisi kināyeli ki ħarām-zādelikten 12) nev'-i 'ibāretdür ve birisi dañı şū-yı pūcı ta'bir étdikleridür 13) ħüsn-i tavşif ve ta'bir nuţfetü'l-ħabışedür ki bu yedek ādem 14) oğlı ise āh u enīn ile göz yaşı ile ve yā riyā ile ħāşıl 15) olmuş loķmadan efrīde kılinmiş ola -beyt-

baķarsañ nev'-i insāna

16) kimi zehr ve kimi sükker

'acebdür kim bir ağaçdan olur dürlü şemer peydā 17) maźmūnı muħaķķaķdur fe-emmā ol birisi ki perverde-yi ādāb ve erkān 18) ve devlet-dīde-yi firāvāndur ki fi'l-evvel edeb ü ħayā ile terbiyet 19) dīde-yi ecdād ve aba olmuşdur ki 'örf-i 'āmmede ol maķūleye 20) besmele ile peydā olmuş dērler gerekse ekābir-zāde olmasun 21) mücerred ħelāl zāde olduğı kāfidür tayyibü'l-aşl olmaķ 22) ħayvānātda bile mer'ī ve mu'teberdür inkār olunmaz çünkü ħazerāt-ı 23) ekābir gürūhi be-her ħāl muşāhibsiz ع eglenilmez ħāşılı dünyāda 24) yārān olmasa fi'l-ħaķīka teferrüd ve yalnızlık ħabre münāsibdür 25) ve yāħūd ehl-i sülūkden olan zevāt-ı zekiyye riyāziyyeye maħşūşdur

57b

1) āħere münāsebeti çendāndur ve ekşer ħālde keşret dañı cāmi'lerde 2) cemā'at-i müslimīne yaraşur bir ma'nādur ve dañı gāħice def'-i 3) fūrūş olup yā līn ü fūrū 'arza inkāra olalar neciseti 4) üzere ve tā terabbu' üzere cālis ve şamt u sükūt ile muvānis 5)

ve temkîn ile ‘arz-ı şevket étmek kibâr üzere mendûbdur 6) ve bu dağı mer‘î gerekdür ki her ne kadar mu‘temed u maqbûl ise de her 7) bir şağalsıza re’îs umûrî bî-mehâbâ teslîm étmemek ardınca 8) olalar ve tenhâ ‘âlemlerinde dağı ba‘zı h‘ânende ve sâzendeler ve 9) müferrih ve muğhik muqallidler temâşâsı ekâbir-i devlet için ta‘bîr 10) olunmaz ol kânûn iskender-i makedônîden kalmış resm-i kadîmdür 11) ve de‘b-i müstedîmdür tefrîcden mâ‘adâ ‘uqûle cilâ ve tab‘a şafâ 12) vèrmesinde şübhe ve mürr yokdur ve bu dağı ma‘lûm gerekdür ki ger kese 13) ser-vaqt-i hâş olsun olmasun keşretin ma‘nâsı yokdur 14) niteki đurûb-ı türkiyyede meclis ehli çâr gerek mu‘rib ile penç 15) ola ve ba‘zı bed-mest ve bed-meşreblik ile mücerreb olan nâ-be-hencâr 16) etvâr şahş-ı zinhâr hem şöhet-i esrâr étmemek gerek bu huşûşuñ 17) tafşîli bülğa-yı âdâb meclisde tahrîr ve ber-mîr olunur hâlâgîr ba‘zı 18) ehl-i vera‘ ve riyâ nazarinca ve ru‘am bî-mezâkıncı emr-i bi‘l-ma‘şiyet mühim ve 19) tevehhüm olunursa da mü‘ellif-i kitâb-ı bülğatü’l-aḥbâbın vicdânı 20) ve meşrebi muḳtezâsınca anlara i‘tibâr olunmaz be-her hâl-i beşeriyet 21) levâzımı müsted‘âsıyla ehl-i inşâf ve ehl-i mezâk dağı hem-çünân 22) ehl-i inşâf ve ḥakîm-nihâd olmaḳlık ile maḥbûldur eyle olsa 23) بقوله تعالى لا انا عند حسن ظن عبدي بي لولا انكم لا تذبون لذهب الله اما خافت الغفران ولولا العصيان 25) و لولا انكم لا تذبون لذهب الله اما خافت الغفران ve dağı

58a

1) buyurulduğıyla 2) vâyesine olunup cenâb-ı mevlânın ‘afv u raḥmeti ‘ikâb ‘azâbı 3) üzere gâlibdür -beyt-

şîrât ile bizi ḳorḳutma zâhid luḫf-ı 4) ḥaḳḳ çokdur

şahîḫ üzere ḥaber-dâruz ki anda ḳorḳuluk yokdur

5) huşûşâ erbâb-ı ‘irfân eşḥâb-ı riyâya nice nice ecvibe-yi meskene-yi 6) raḥmet-nümâ ḥâzır ve müheyyâ kılmışlardur cümleden aḳvâ varıcı olan 7) bu ḥadîs-i ḳudsîdür لولا انكم تذبون ve bir cevâb-ı şavâb- 8) me‘âbları dağı budur ki ehl-i hevâ hellem cerren ‘âdet-i ‘afv-ı mevlâya 9) göre ehl-i riyâdan ‘afv u şafḥa istiḥḳâḳ ile aḳrebdür şâ‘ibü’l- 10) merḥûm

tuḫfe-yi ḥaremî bedest ardına dîvân-ı ḥaşr

cân-ı maḫlûmân 11) zecrem-i bî-günâhî mayḫabdur

min ba‘d tefrîh-i k̄ulûb-ı t̄urfâ ve teşrîh-i şudûr-ı 12) ‘urefâ ya‘nî müşerraḥu’n-nüfûs ve muḏḥikü’l-‘uyûs kerbâ olmaḡ üzere 13) ibdâ‘ olunan azâḥîk ü leṭâ’if ü mezzâḥât beyân oluna 14) in şâ’ allâhü te‘âlâ التعبيرات والمرخفة و المموهة المموهة المرخفة و التعبيرات 15) ۹ بلغه فى الكلمات المموهة المرخفة و المموهة المموهة المرخفة و التعبيرات 16) التحصيل الحاصل فى الالفاظ اما كلمات 17) olmagelen 17) ba‘zı sözlerdür ki fi’l-ḥaḡîka şüretâ ma‘nîdâr kelâm fehîm 18) olinup nâḡâr ve zârûrî istimâ‘ olunur fe-emmâ maḡalle ‘adem 19) münâsebeti t̄ursun andan geregi gibi ma‘nâ-yı lâzım daḡı çıḡmayup 20) lafzdan bi’l-ḡaşd ve bi’l-ḡaraḡ bir nesne tevehhüm olunur gibi edâ 21) görünür ve mümevveh ile müzahref mâ-beyninde çokluḡ fark daḡı yoḡdur 22) hemân سمعنا فى ابائنا fehvâsınca ekşerin söyleyen daḡı bilmez bu 23) cerîdede şerḡ ve beyân olunmaḡ lâzım olan işine bu sözdür 24) ve yâḡûd şü sözdür d̄eyûp taḡşîşun bi’l-ḡavli’s-ḡaḡîḡ étmege 25) şâyeste olacaḡ keyfiyyetden mütecezzî için fâ’ilinden eşidildiḡi

58b

1) vaḡt ḡâlibâ bu sözlere olmaḡ gerekdür d̄eyecek edevât-ı bî-ma‘nâdan 2) olmaḡla hemân envâ’î leff ü neşr-i ḡayr-ı müretteb cümleyi bir yerden heb 3) mümkün olan mertebe üzere taḡrîri ihtiyâr olundu ki anlarıḡ 4) ba‘zına söz gelimi d̄erler ve ba‘zının ḡâ’ili ḡâzır cevâblıḡdan 5) t̄ez yâ ḡâşır olmaḡla anı söylemege mu‘tâd étmişdür ba‘zı 6) efâzilâne ve ba‘zı câhilâne ve ‘avâmânedür meşelâ meşelâ 7) ve farazâ farazâ gibi ve yâḡûd ya‘nî ya‘nî gibi ve ol ki câhilâne 8) ve ‘avâmânedür bu kerre bu kerre ve yâḡûd bu def‘a bu def‘a ve 9) bu sefer bu sefer gibi ve ba‘zı bu kez bu kez gibi ve ba‘zı bu kerre 10) lafzını müşedded ḡılıp bu kerre bu kerre ve belki ba‘zı ḡara câhil 11) bu kerre d̄emeli ve ba‘zı yalnız hemân d̄emeli d̄emeli ve ba‘zı 12) d̄edigim gibi d̄edigim gibi ve kimi d̄edigimleyin d̄edigimleyin ve ba‘zı 13) ebter daḡı var mı var mı ve ba‘zı a‘lâ benim sulṭânım ve ba‘zı 14) benim sulṭânım ki benim sulṭânım gibi ve kimi taḡyîr-i kelime ile ala benim 15) sulṭânım ala benim sulṭânım ve ba‘zı nedür o nedür ve kimi 16) dinleyen dinleyen ve kimi nedür o ne ṭaḡ nedür o ne ṭaḡ ve kimi 17) nedür o ki nedür o ki ve kimi boḡaz boḡaz kâfi ḡayna tebdîl ile 18) işte söz gelimi d̄edikleri hem-ḡünân kelimât مالا يعنبيات ve elfâz-ı 19) müstekrehe ve reddiyyeye mu‘tâd ve mecâlisi telvîş-i ma‘nevî ile fesâd 20) éder ve ba‘zı daḡı belki bundan böyle eşitdikce der-kenâr étmek 21) münâsibdür ḡattâ vâlid-i cennet mekân merḡûm ḡazretlerinin arnavudu’l- 22) aḡl ḡüseyn aḡa nâm bir arnavud şöfisi kethüdâsı var idi 23) anıḡ üç sözünün birisi

meşnāke neslek meşnāke neslek 24) lafzı tekellümünden ol mertebe mu‘tād edigi keşret üzere tekellümünden 25) belki nefes teneffüsünden bile şu‘übet çekerti çok def‘ a

59a

1) vālid-i merḥūm türki ile tenbīh eylemişler iken bile yine el-‘ādetü 2) lā-tütrak vefkınca mümkün olmayup öyle geldi öyle gitdi 3) رحمة الله امرأه اصلى سانه و احسن اخلاقه و 4) افصح لسانه ya‘nī kelāma buyurulduğı üzere tedārikde olmak şāyeste şān-ı 5) ‘irfāndur ki her bir meclisiñ erbābı fehmine yesīr olup hem istiḥcān 6) olunmaya ve hem daḥı lağna muḥtāc olmayup ahālī-yi ‘aşrī ‘avām 7) u ḥavāşınıñ mā-beynlerinde söylenüp ve sorılan kelimātdan ola 8) ve mine’t-taḥşīlī’l-ḥāşıl ba‘deden şonra bāb-ı hümāyūn ḳapısı āb-ı 9) revān aḳar şular muḳābelesince ekl edüp yedüm nūş edüp 10) içdüm bāde ‘aşḳı için nūş eddüm firār edüp ḳaçdum 11) āsitāne eşiğın yaşıdandım ol dil-bere meyl edüp mā’il oldum 12) ve sevüp muḥabbet (è)tdüm anıñ düşmen ‘adüvvsin ve deli mecnūn 13) oldum benim rūḥum cānım benden eşidüp istimā‘ ile bir kelām 14) söz kelecı (è)tdüm ‘ayblayup ta‘yīb eddüm ve ‘acebleyüp ve 15) anladım ilk yaz ol bahārda ve bu zamānı ğayr-i sā’ir zamāna 16) beñzedüp teşbīh étme döndüm tevbe eddüm nādım ve (p)eşimān 17) oldum döndüm rücū‘ eddüm böyle fı‘l işı bir daḥı işleme 18) bizi mizāḥ edüp mezāḳ ile maşḥaralığa alma efendimiñ 19) ḳapısı türābı ḥākine yüz sürerim ve fersüde-rüy olurum 20) ğāyet ile yaşlu ḳocamış iḥtiyār ḥerīfdür yine meyhār 21) bāde-yi nūşīdür kenīf çeşme ḥānesine vardum bāde nūş 22) olup şürb-i ḥamr étmek biri hicv edüp zemm ü ḳadḥ eyleme 23) bizi ögüp medḥ étme hīc ḳırā’at edüp oḳımamız güzel 24) ḳārī-yi ḳur’ān oḳuyucıdur bu ḥuşūşda ašlā bir veche yüzinden 25) şübhe ve reyb ve merā ve gümān eyleme olunup tezevvüc eddüm

59b

1) bir bākire ḳız aldum ve yā bir şeyyibe ‘avrat aldum ka‘be-yi beytu’llāh 2) evin ziyāret ile ṭavāf edüp ṭolandum ba‘dehu şonra 3) ğerüye rücū‘ edüp evim ḥānesine geldüm -beyt-

belī bes 4) zāhir evet şübhe mi var sulṭānım

şekk ve reyb ile şaḳın 5) zann u gümān étme ḳıyās

yā bunun emşāli kelimāt mā-lā-ya‘niyyāt 6) maḳūlesine mu‘tād olmuş ‘ālem-i kevn ü fesādda ḳatı ḳoḳdur 7) ve ḥalḳ ma‘nāsını bilmek ḳaydına daḥı düşmemişlerdür 8) ve

ba' zı kelimât-ı müzeyyife ki bālâda mezkûr olan mümevveh ve müzahref 9) sözler gibi bunlar dağı mağlûb üslûb ki ' irfân-ı zarâfet 10) ārâ ki ol maqûleye söz gölgesi ta' birini revâ ve münâsib 11) görmüşlerdür meşelâ lafz-ı kelimeniñ harf-i evveli mîm harfî olmayandan 12) ğayrı kuş muş gölge mölge kaymak maymak kaçmak macmak 13) ucmağ mucmağ ahmağ mağmak şıklık mıklık oyun moyun 14) kuzu muzı koyun moyun hurna murna hammâm mammâm 15) şu mu toprak moprak âteş mâteş bal mal serdâr 16) merdâr beg meg paşa maşa vezîr mezîr gibi kezâ ve kezâ emsâlihâ 17) mum muğla mermer mercimek murcimek merhûm murhûm 18) hisâbiñ ğayrı melhûzıdur netice taṭvîl-i kelimât nâ-pesendide 19) hılâlinde ' avâmdan ğayrı belki vaqt olur ki havâş dağı 20) söyleyegelmişdür tebyîn-i müftiyü's-şakaleyn ebû's-su'üdu'l-'imâdi 'aleyhi 21) rahmetu'l-hâdîniñ mü'ellefâtından ğalaṭâtu'l-'avâm nâm risâlesinde 22) zıkr olunan kelimâta mülhak olmağa şâyeste kelimât-ı müzahrefe ve türrehât-ı 23) mümevvehe mâ-lâ-ya' niyye iktinâh ve istihsâs olunsa ğâyet ve nihâyeti 24) bulunmaya lâkin müzahrefe ve türrehât-ı mümevvehe ve mâ-lâ-ya' niyye ki muharrerdür 25) ekşer-i nâs her-bâr birbirinden anı eşidüp söyleyegelmeleriyle mekân-ı

60a

1) lağlağıñ kandalıñın ve kızıl yumurtañın aşlını ve faşlını bilmek 2) ardına düşmemeleriyle hâlâ tekellüm olinagelüp ta' accübü 3) tağayyübden kalmışdur ğüyâ ibtilâ-yı şûrb riḥânda olan ma' nâ 4) gibi ki ḥaḳîḳat üzere te'dîb tarîḳası ve tezhîb-i aḥlâḳ 5) ve evzâ' ve eṭvâr vetîresiyle rikḳat ü diḳḳat üzere i' tibâr 6) ile nazar olunsa bu kadar ' arz-ı vikr ve şân ile huşûşâ şebâbetden 7) ḳaṭ' -ı nazar-ı havâşdan bir şeyḥ-i kebîr ' imâme-yi kübrâ ve belki liḥye-yi beyzâ-yı 8) vefîri ile ḳavs ḳocaman bir şâhib-i ' unvân dâ'imâ bir 9) çubuğı utanmadan ağızına alup beyne'l-mişâl ve'l-aḳrân mecâlisde 10) beyhüde yere vâdîsiyle ḳaba ḳaba tütün içüp ma' şūmcalar 11) anaları memesin emer gibi maşş edüp duḥânın göklere şavura 12) fi'l-ḥaḳîḳa toğrusı budur ki ' uyubuñ ekşeri ve de'biñ 13) ve mu' tâdiñ ebteri bir mekrûh nesne iken zurefâ ve ' urefânıñ ğılzâ 14) ve şūḳalânıñ ekşeri buña mübtelâ olup mu' tâd olmalarıyla el-ḥâletü 15) hâzihi yek-diğeri aḥeri ta' yîb degül belki insâna ve mükellefâta aḥsen 16) ve evlâ ve elyağ ve aḥrâ olan fiṭrat-ı selîmelerin bozmayup 17) hemân mayalığı bihi'l-eḳl ve'ş-şûrb ile ḥâşşeten ' amel iken keşret-i 18) isti' mâlinden nâşî ta' yîbden ḳalduğından ğayrı içmeyenler 19) ve mübtelâ olmayanları ta' yîb ü ta' yîr ü şaḳîl ' add olunagelmişdür 20) taḥḳîḳ budur ki bu münâsebet taẓmînince ki eger fi-zamânina ṭâ'ife-yi 21) nisâyâ maḥşûşâ olan elbise ve

eşvâbdan farazâ beyne'n-nâs 22) ıarpüş etvâc etmek ve laıf harir çatkılar çatunup bağlanmak 23) ve anııla çârşü pâzârlarda gezinüp 'arz-ı zînet üzere mu'tâd 24) olunmak ekser beyninde lâzım gelse ki şimdi ol vâdilerden 25) ba'zı şivelerince âlüftelerde âşüftelerde ve nice tâzeciklerde

60b

1) huşûşâ şehri istânbûlda olan hobbacıklarda lâ-siyyemâ sâzendelerde 2) ve ba'zı ekâbir efendilerimizin ser-vaıkt-i hâş nâzendelerinde zâhir 3) ve mevcûddur farazâ öñ kuşaklar ve kaçendili eşvâblar ve zülûfler 4) yerine kâküller ve belki ol daıı merğül ve müceffet ola ve perçemler ki 5) zülûfe bedeldür huşûşâ gürûh-ı ricâle hürmeti tursun belki kâdr-i 6) şâlihden uzun kaftân-ı dirâz dâmân 'avratlara maşşûşdur 7) nite ki anlara uzun eteklüler dârler hulâşatu'l-keâm her ne 8) vechle taşavvur olunursa olsun ta'yîbden kalması umûr-ı 9) muqarrereden edüğünde 'inde men lehu'l-'irfân şübhe ve gümân olunmaya 10) ve duhânı mişâl ile istimsâlden zemm ü kadı ehl-i ibtilâ fehm olunmasun 11) zîrâ muharrir-i fakir ki ibtilâsından kaı'-i naıar hal ü hürmeti ve hüsn 12) ü hucneti huşûşunda çünkü evle-i erba'a üzere müctehidün bih 13) muılaıada delil-i akvâ bir nesne olmayup ve kıyâs ile daıı 14) teıayyus olunamayup hâlagir eddikleri daıı ü ta'n tütün 15) lûlesinden çıkan duhân havâya peyveste olduğı gibi duhâlân 16) ve şannâzân gürûhunuı daıı daıı u şanzı fi'l-cümle havâya gidüp 17) eşyâ-yı mücesseme gibi ele gelecek ve ele verecek nesne dadıla 18) bulunmadığıyla ma'an vech-i tefrih-i 'unvân ile râsih-i ednâ-şâniı 19) duhân huşûşunda şükâlâ-yı nâ-dânân-ı bî-mezâkân cihâna bu bir kaç 20) 'aklı edâ-yı ra'nâ ve ta'bir feraı-fezâ-yı bî-naıir ile iskâten lehum 21) ve ilzâmen bihim verdüğü ecvibe-yi müskite-yi uşul-i mevşul budur ki 22) evvelâ kavâ'id-i akvâ dîn-i muştafa 'aleyhi şalavâtu'llâhu'l-a'lâ üzere müctehidün 23) anıı muılaıada kaı'â hürmet iktizâ eden eşyâ-yı ma'düdeyi ve hürmeti 24) münâsib görülen emşile-yi ma'hüdeniı ki cihet-i telebbüs iledür 25) eşvâb-ı harir gibi şâniyen ekl iledür ki laım u hınzir ve sâ'ir lühûm-ı maıreme

61a

1) gibi ve sümûmât-ı mühlike gibi şâlişen cihet-i şürb ile mezbel-i 'akıl 2) u müskir olan eşribe gibi râbi'an cihet-i tebâzi' ki hüsn-i ta'bir 3) ihtiyâr olunduğı 'irfâna ma'lûmdur imdi 'acabâ duhân bu aışâmdan 4) kanıı kısma kıyâs ile hürmetine teslim üzere cevâb verile eyâ 5) teneffüs huşûşunda daıı hükm bi'l-kıyâs taıı-ı imkânda olup 6) ve

müsellem olabilür mi ola bunlardan mā' adası fi'l-cümle ma' anda 7) ve mükābere ve ta' aşşub ile bir mu' āmele olmasında şübhe ve merā 8) yoğdur farazā isrāf ve itlāf-ı māl ve mücerred kıbtı ve rāyiha-yı kerāheye 9) nisbeti müsellem olmaduğı ma' lümdür zīrā mübtelāsına havāyic-i aşıyyeden 10) olup ve kemāl-i mertebede olan i' tiyād ile rāyihası ' üddan 11) hōş āyende olduğı inkār olunmaz ve hāl bundadır ki mübtelālarınını 12) dağı ekşeri erbāb-ı tabi' atdan olan olmayandan ekşerdür ve maħrūkisi 13) huşuşunda hōd ' adem me' kûlından mā' adā nice cevāblar verilmışdür 14) ve kerāheti huşuşı hōd ehl-i tab' a ircā' olunan mesā' ilden 15) ma' dūd olduğı hālde bir hōş nazār-ı iktināh ile bakılmak 16) lāzım gelse ' urefā-yı zamān ve zurefā-yı devrān huşuşā şu' arā ki 17) bi'l- hūkm bi'l-ıtlāk ehl-i tab' ve mezāk olan anlar edüği müsellem 18) hāş u ' āmdur taħkik budur ki maħzā maħşūd-ı haķir rāsih-i 19) pür-taķşir hulāşa fehvā-yı kelimāt haķkı edā vü taķrİR için bir 20) ma' nādur ve illā kendümüz ibtilāmızdan nāşī muħāzaralar tedārikle 21) deħhāl olan ricāl-i bī-su'āl-ārā-yı nā-fehmānı ilzām için bir ihtimām 22) olunup ke'enne-hu duħān-ı bī-günāhiñ hevā yere ğayretkeşliğini etmemiz 23) fehm olunmasun āteşlere yakup tütüni göklere şavursalar 24) mühim ve hācetim degüldür hattā belki fāhirce yeñice ve kırcā ' alı ve lā- 25) -siyyemā pürsiçān tütüni cümleye baş buğdur ve eyüce mīlās

61b

1) tütüni dağı aña yan başı gelüp yābāna atılmaz tütünlerden mā' adasını 2) istihsān etdüğüm yoğdur hattā bu kıt' a lañife-nümün muħarrir-i haķiriñdür 3) kađh ü medhini müş' ir-i nāzikāne edālar ile şüretā hāller cānibi 4) ri' āyet ve haķikata mübtelālar ve meyyāller cānibini taķviyet ile niğāşte-yi 5) imlādur -kıt' a-

duħān kim dūd-ı nīrān berş-i zaķķümü ve çün kaħve

6) olup mā' -ı hamīm dü nişin dūzaħa āşām

görürler anı dünyāda 7) veli' uķbāda görmezler

iki yerde mu' azzeb eylemez birinde sinn sübhān

8) hulāşatu'l-haķika gerek duħān ve gerek kaħve-yi yemān her ikisi 9) mu' addel emzice insān edükleri inkār olunmaduğı bī-gümāndur 10) hele her ne iseler de mübtelālarına bu ' ālem-i kevn ü fesādda eklince 11) olnagelmış bir şān-ı mu' tāddur māni' -i zikru'llāh olmasa ' afv 12) u şafh mevlāya göre pişilir ve içilir maķülesinden hāşıl 13) olan evzār

62b

1) olan sözlere -'aşiren- mezheb dedikleridir ki kâ'il 'âkiliğ 2) kemâl-i tedebbürü ve intibâh ve tefekkürü ile olan sözlere ki gerek 3) mecâlisin hükmi ve iktizâsı ve gerek ser-şadrın vaç u menzilet 4) i'tilâsı hürmetidir gözederek ve sâmi'iniñ tıbbâ'ına muvâfaqat 5) üzere ki aña hoş imdi degül belki hoş-âyende türkce tatlu 6) ve hoş gelici söz ki durûbda dañı tatlu söz yerden yılanı 7) çıkarur fe-emmâ on birincisi olan kelâm-ı câmi'ü'l-kelim dedikleridir ki 8) ol bir nev' kelâm-ı leyâlî nizâmdur ki ol nehc ve siyâkıñ ba'zı 9) ile bile tekellüm her bir fâzıl ve kâmilin vus'unda degüldür bâkâ ki ki cemî' 10) kelâmını ol vitre ve nehc üzere tekellüm buyurmak cenâb-ı seyyidü's-sâdât 11) 'aleyhi efđalu's-şalavâta mahşûşa olduğı bu hadîs-i şerîf ile 12) manşûşadur صديق مائک و یا (14) یا ارض ابلیغی gibi kerîme gibi 13) nite ki kûr'ân-ı 'azîmde olan bu âyet-i kerîme 15) سماء اقلعی و قضی الا مرواستوت علی 16) belîge sebeb islâmî olduğıyla ittifâk olunmuşdur zîrâ bir kitâb-ı 17) süverî ya'nî cevâbı bir kaç kelime ile edâ etmek mahzâ cenâb-ı vehhâba 18) mahşûşadur ve't-ı-tavk-ı ins ü cân ve girev beyândan hâricdür 19) ve cümle halkı mu'ciz ve tanzîrinden haqqâ 'âcizlerdür dëyü i'tirâf-ı teslim-i 20) tām ile kabûl-ı islâm etmişdür ve bu münâsebet mezâminesiyle 21) ol şâ'ir-i belîğ mähiriñ ihtizârı helâlinde kelime-yi tevħîdi 22) tekellümden muqaddem bu beyt-i belâgat-nümâ âher kelâmı olmağ üzere rivâyet- 23) -kerde ehl-i tefsîr ü 'ulemâdur beyt-i 'arabî غير اننى و لكل جديد لذة غير اننى 24) cenâb-ı 'ömer bin el-ħaţţâb 'aleyhi rızvâna'llâhi'l-vehhâbındur ki buyurmuşlar

63a

1) rivâyetde eşlahe lisânehü denilmişdür haqq budur ki zevî'l-uğûlden olan 3) insâna lâyıķ şân olan tezhîb-i ahlâqdan sonra ıslâh-ı 4) lisândur ya'nî kemâ hüve'l-maţlûb ârâste pîrâste hüküm olunacak söze 5) kâdir degül ise de bārî hüsni ta'bîr ile tekellüm etmege himmet eyleyüp 6) ta'bîri ki la'net denecek kadar mühmel vardı ta'bîrler ile meclisi 7) esîr pâzârına ve yâhûd bit pâzârına döndürmege ve yâhûd kâsım 8) paşa kahvehânesine ve yâhûd ğalaçada ba'zı mecma'-ı erâzil ve nekbât 9) olan mey-ğânelere döndürmek tevķîfü't-temyîz fe-emmâ ile fehm-i ğalağ 10) olunmaya ki medîne-yi ğalaçada şulehân zurefâ cây-gâhı olan lâ-aşğarî 11) ve üskûlî teferrüc-ğâneleri ki mey-ğânelik nâmı ile

zıkr olunmağ revā 12) degüldür zīrā ki anlar maḥşūşen zurefā ve ‘urefā ve ‘ulemā ve feh mā ve şu‘arā ve 13) ehl-i uşul u temkīn ü nezāket āyīn ve maḥādīm ve mevālī ve şuleḥā ve 14) ehl-i taq vā için ibdā‘ ve i‘tibār olunmuş her iki cāy feraḥ- 15) -fezādurlar papa māṭeyōs maḥrūmuḡ ḡāne-yi muḥrīkasından şonra nām-āverlerdür 16) ki tafşīl üzere beyānı bülḡa ādāb-ı meclis-i şahbāda zıkr²⁶ olunmağ 17) üzeredür ‘uhde-yi taḥrīr kılinmişdur muḡaddime beyān-ı mezkūrāt evvelā 18) vech-i mes’ul olan cemī‘ tekellümātından ḡüsn-i ta‘bīre ri‘āyet üzere 19) tekellüme himmet ile taḥrīr her bir şaḡşıḡ vus‘unda olmayacağı 20) bilindikden şonra gerek mecālis-i kibār ve gerek mecālis-i şıḡār ve gerek 21) mecma‘-ı etrāk-i bī-idrāk ve ḡazelevāt ki aḡa ḡorata yeri ve çümāt 22) ta‘bīr ederler egerçi şadr-ı lāzımeden ḡāric ise de farazā anda 23) daḡı ḡavḡāya ve nizā‘ u cidāle mü’eddī olacağ sözler taşavvurıyla 24) taḥrīri iḡtiyār olunmuşdur imdi her ḡankısı olursa olsun 25) taşavvur olınan şıḡlet cülūsı gibi kelimātda daḡı olan hücnat

63b

1) dirā’et ü dehşet ü zu‘cet ile olan edālardan her-bār ictināb-ı 2) lāzıme ve henet ulū’l-elbābdur farazā her ikisi daḡı bir ma‘nāyı 3) muḡtevi iken aḡseni var iken aḡıncı ve aḡcenin söylemek gibi 4) meşelā ḡötüḡ beri dön demekden yönüḡ öte dön demek ve yā- 5) ḡūd hemān yalḡız öte dön demek ḡüsn-i ta‘bīrdür ḡöti üzerine 6) otura düşdi demeden yalḡız oturdı demek ma‘ḡıldur 7) oturmağ ise be-her ḡāl dibi üzere olur ve illā yanı üzere 8) olmağ taşavvur olmaz ve yāḡūd arḡası üzere yatdı derler 9) ve fulānıḡ ḡuşacağı tıtmış ve yā gelmiş demeden bārī 10) yine hemān türkce ḡöḡli dönmiş ve yā ma‘desi büzülmüş demek 11) aḡsendür ve baḡıl baḡıl ḡuşuyor demeden ḡay’ edeyor demek 12) ensebdür ve fulān ishāle uğramış ve belki yūziḡize ḡüller şuyı 13) edāsı ile demeden fulānıḡ leyneti var demek edebdür ve bunlarda 14) eşna‘ ve aḡbaḡ olan ba‘zı ta‘bīrāt-ı müstehcene nābiḡa maḡzerātda 15) zıkr olunur ḡālā bu maḡāmda anlardan aḡfā beyān olunsun ve muḡāḡabıḡ 16) vaḡ‘ına ve şānına ḡöre aḡam demeden sultānım demek ve belki 17) muḡāḡab-ı ‘azīmü’l-ḡadr ise efendim demek evlādur bu ‘abdıḡız 18) demek ve yāḡūd aḡḡarıḡız ve semt-i terkīb üzere bu aḡlaşıḡız vaḡ‘ 19) u rütbe-yi muḡāḡab ḡükmince ki bendeḡız ve türkce ḡuluḡuz ve aḡrān ve emşālden 20) ise maḡlaşıḡız ve kendüden dün ḡadar ise muḡıbbıḡız demek evlādur 21) ve e‘āzım-i

²⁶ b nüshasından alınmıştır.

fiḥāmdan olan kirāma gūyā tavazzu‘ ya‘ nī gönlü alçaqlık 22) étme i‘tikād ile bendeñiz ve ḥaḳıriñiz ve faḳıriñiz edāları kibāre 23) ise ḥilāf vaḳ‘-ı ‘avāmlar ‘örfince bir ḥāletdür zīrā ekābire her-bār 24) lāyık olan etvār kendi şevketi muḳtezāsı ile ḥareketdür 25) aña ğurūr dēnmez belki muḳtezā-yı maḳām kār-fermāyīdür ve hem ādāb-ı

64a

1) muḳannene-yi mer‘iyye-yi ḳadīmedendür nite ki cenāb-ı ḥasan bin ‘alī’ye raḳıye’llāhu 2) ‘anhu muḥāşirleri sulṭānım ekşer aḥlāḳıñız ve etvārıñız ḥazret-i seyyidü’l- 3) beşere muvāfiḳdur fe-emmā bir miḳdār istikbār üzere vādī-yi ğüzārsız 4) dediklerinde yoḳ yoḳ eyle degüldür belki muḳtezā-yı maḳām-ı ḥükümet 5) ve daḥı العزة mü’minleriñdür ḥuşuşā maḳām-ı umūrda 7) emīrū’l-mü’minīn ola ve lāyık-ı şān mü’min nefsinı ‘azīz tutmaḳdur 8) aña ğurūr-ı ‘aceb dēnmez belki taġarrūr dēnür bunun ḥulāşa mefhūmı 9) türkce ekābire şān olan aġırlık ve temkīndür ve illā mü’minliginden 10) ğayrı ekābirliği daḥı zāhir iken nice ḥuşuşda tehevvue 11) ve ğazaba gelüb ḥazele-yi levendān gibi anaya ve ‘avrata sövmek 12) ḳatı çok ğorilüp ve eşidilmişdür ki zāt-ı bārī-yi celle şāneden 13) ğayrı nesne üzere yemīn étmek cā’iz degül iken kendi başına 14) yemīn édüp başım için ve babam ve ceddım rūḥı için ḥōd ḳatı 15) ma‘rūfdur ve ba‘zılar daḥı ḳılıcım ḥaḳḳıçün ve ocaġım ḥaḳḳıçün ve belki 16) ba‘zı daḥı merḥūm baḳ burun-zāde-yi şehīd vaşfinca hemān 17) her gözi rāst geldüġi nesneye şunuñ ḥaḳḳıçün dēyü 18) yemīn éder ġörölmüşdür ve etbā‘-ı müte‘allikātından farazā bir sevgilüsiniñ 19) ḥaḳḳında fulāniñ ölüsün öpeyim ve yā buña ġoreyim gibi nesneler 20) ise ḳatı alçaḳ ve ādīdür a‘zām-ı e‘āzım nāsdan muḥarrir-i faḳir maḥrūsa-yı 21) burūsa ḳurbında çekirge nām mevzi‘de lā-ḥaḳḳ meclis-i ‘ālīleri 22) olduġum nāmın dēmek olmaz bir şāhib-i şān u şevket benām 23) muḥāṭabı olan ‘ırz ehli maḳūlesi bir şaḥşı muḥabbet yüzünden 24) taḥzīl ile belī öyledür taşaġım ve aña beñzer beñzemez ba‘zı nā-revā 25) sözlerin bi’z-zāt eşitmişdür fi’l-ḥaḳīḳa lāyık olur şānlardan

64b

1) degüldür zīrā kelāmü’l-emīr emīrū’l-keḻāmı olduġundan mā‘adā 2) el-keḻām şıfatü’l-mütekelim dedikleri ma‘lūm-ı ‘āmeddür lākin كل اناء 3) hisābına naḳar olunursa söz aḥer-i tevehhüm olunan 4) ma‘nālara netice vereceġi zāhir olur cenāb-ı ‘ömer fārūḳ raḳıye’llāhu 5) ‘anhu buyurduḳları inşāf üzere keḻām lu’lu nizāmları ki 6) ر

ekābir-i ‘ākile ‘aceb elzem-i 7) levāzım olur istifsār-ı ma‘nevīdür ya‘nī her ‘ālī-cāh olan devlet-me‘āb 8) intibāh üzere ve tedārik üzere ḥadd-i šān zātın bilüp beyne'l-ḥavās 9) ve'l-‘avām nām-ı nīk ile mezkūr olmağa himmeti lāzıme-yi zımmet 10) bilmek vācibdür zīrā kişi kendi ‘aybın bilmemek olagelmişlerdendir 11) ḥuṣūṣā şāhib-i šān olan kirāmın meclislerinde olanlara düşen 12) ise hemān bu mışrā‘ıḡ ma‘zmunıdır ع belī pes zāhir evet şübhe mi var 13) sultānım ma‘kūl buyurursuz hemān söz efendimindir demekdür 14) ve iktizāsı daḡı bu edüginde şübhe yoḡdur el-ḥaḡḡ mürr nemaṭınca ḡılāfi 15) iledür redd-i cevābda ḡaṭar muḡarrerdür imdi bu daḡı ma‘lūm ola ki kibār-ı kirāmdan 16) olan efendilerimizin maḡfil-i ‘ālī ve meclis-i sāmīlerinin her ḡālātında 17) ve her bir lāzım gelen erkānına ri‘āyetde vāridin olan tamām-ı 18) ihtimām üzere gerekdür ḡurūbda nite ki ع var dönmek dergāha 19) dervīşāne var imdi evvelā tehzīb-i kelām her ne ḡadar ehemmi meḡāmm 20) ise tehzīb-i ḡarekāt ve etvār daḡı hem-ḡünān ehemmi meḡāmm dandır 21) ḡaḡḡ budur ki mizāc-ḡir ve mizāc-ı āşinā ya‘nī maṭbū‘u'l-ḡareke olmaḡlık 22) bā‘iṣ-i muḡabbetdür belki bādī ra‘iyyetdür nite ki bu beyt-i türki nev‘en 23) ol feḡvā-yı ḡāvidür beyt mü‘eddeb ol mü‘eddeb ol mü‘eddeb 24) seni sevsin dēr isen her gören heb nazm-ı fārisī ادب 25) ناجيست از نورالهی ینه بر سر وهر
جا که خواهی من بعد

65a

1) 2) کلمات مقسیه و مقالات منفزه مرعجه و مدهشنه نامطبوعه 1) ki müstaḡil bir bülḡa iken maḡāfet li'l-ikṣār ḡālā muḡarrer olan bülḡa 3) tetimmātından olmaḡ üzere her birinden birer miḡdār ile taḡriri 4) iḡtiyār olunmuşdur evvelā ḡara ḡoncolos ḡikāyeleri gibi 5) ve cehārşenbih ḡarısı ve mümāşilleri olan kimi ba‘zı nesnelere ki 6) farazā yılan ḡikāyeleri ḡuṣūṣā kırḡa daḡ söyleneceḡi 7) nemaṭından ḡaṭ‘-i nazar ve ḡuṭuz kilāb aḡvāli naḡli cā‘iz ki himmet-i 8) fikr ü vesvese ile cā‘iz ki vāḡı‘aya daḡı gire ba‘zı ḡōbba 9) ḡelebileri ṣuḡrā ḡāletde dādileri ve dāyeleri ḡecelerde 10) ḡaremleri içinde bile niḡe tenḡa ḡaranlık yērlere varmasunlar 11) iḡün te‘dībātla taḡvīf edüp uyudurlar her dādī dāye 12) ile ve lālā ile büyüyen ḡāne-ḡiler ḡaḡḡında olagelmişdür cā‘iz ki 13) mü‘ellif-i faḡire ile ṣuḡrā ḡālinde vāḡı‘ olmuş ola ve 14) meyyitler ve cenāzeler ve teneşirler ve tābūtlar ve telḡinler ve iṣḡāt-ı 15) şalāt devr mes‘eleleri ve şülüṣ-i māl vaṣiyyetleri gibi ḡattā 16) muḡarrir-i bülḡatü'l-aḡbāb elḡamdü’llāhi'l-vehḡāb ḡānūn-ı ta‘allūm üzere gerek 17) ‘aḡliyye ve gerek naḡliyye taḡṣil rāḡında vech-i tekmīl-i mevādd üzere 18) sā‘i ve rā‘i olmuş iken ṭab‘-ı derrāk ve zihni ḡālātı aḡvāl-i 19) mevtāya müte‘allik

olmağla kitāb-ı ferā'izi tevağğul ile tettebbu' a rızā-yāb 20) tecvīr-i iştigāl olmayup belki meyyit namāzını ki farz-ı kifāyeden 21) olduğıyla gereği gibi du'ālarıyla ve tekbirleriyle edāsını bilmekte kuşurum 22) olduğunu i'tirāf ederim ve mine'l-elfāzī'l-müdhişet ve mine'l-müdehhişāti'l-'acībeti'l-ğarībe mevlidimiz olan bālīkesre kırbında bālya nām kaçā kıryelerinden kırmızılar nām kıryede bir mūrāhiķa kızcagız vefāt édüp eṭrāfında olan kıaralar perīşān bulınup ve dağı ġāsıla ḥatun bulunmamaķ ile mezbūreniñ meyyitesi tamām bir ġün ve bir ġece kıalup ba' dehu ġusül için na'ş üzerine vaż' olundıġı sā'atde bi-emri'llāhı te'ālā rūh-yāb olup aķrabāsı keyfiyyet ḥālinden su'āl étdiklerinde vaķtā ki rūḥum cesedümden çıķdı ve beni beş on 'aded maḥbūbe kıızlar ile ma'an insān şüretinde yeşil kıanadlı kıuşlar kıapdılar ve cennetü'l-a'lāya ġetürdiler ve cümle zinet ü ziverin baņa ġösterdiler ve ba' dehu cehenneme dağı ġetürdiler anda olan ālāt ve edevāt ve nekāl ve 'azābı dağı ġösterdiler ve fulān fulān nām kimesneleri baņa ne ḥālda ise ġösterdiler ḥattā fulān nām köyde kıırķ oġlı 'alī aġa nām kimesne baņa yalvarup kerem eyle 'a'īşe allāhı severseġ benim aķrabāma ḥaber vēr bālīkesrede fulān maḥallede fulān nām kimesnede benim beş yüz aķcam vardur anı alsunlar ve ġökköyi nām köyde ḥācī islām oġlı şālīḥ nām kimesneye dağı ol kıadar deynim vardur aņa vērüp beni deynden ḥalāş étsünler ve buņa beñzer ba' zı tavşiyeler taķrīrinden şonra baņa cennetde kıur'ān-ı 'azīm ta' līm étdiler dēyü ba' zı āyet-i kıur'āniyye oķudı fi'l-ḥaķīķa ol āyetleriñ her birleri bir sūrede olduğı taḥaķķuķ buldı lākin ba' zı kelimeleri 'arabiyyete muḥālif şekllü ta' bir ile aņlanur ġüyā ġalaṭ fehm étmış ola 'ulemā-yı şehrimiziñ ekşeri def'-i şübhe için anı ziyāret étdiler ve cümle ḥaber vėrdikleri şaḥīḥ çıķdı ve v'allāhü 'alā kıullī şey'in kıadīr ve ol (kıız)²⁷ ḥālā ḥayātdadur manyas kıazāsında süleymānlı nām kıaryede bir türkün ḥayālet nikāḥındadur ve ḥayātdadur ve adına öli diri ḥ'āce dərler ervāḥ-ı 23) ḥabīşe ḥikāyeleri ki arāzī-i muķaddeseden olmamağla rüm 24) élinde kıatı çok vāķi' olduğı ve tā'ün-ı ma'nevī olduğı 25) ve ḥaķķında fetāvā-yı üskübide muḥarrer olduğı üzere evvelā

65b

1) mezārın açup yemiş aġacıyla ġöbeginden kıazıķlayup yine teskīn olmaz- 2) -sa başın kesüp ayaġı ucına kıomaķ ve dağı mündefi' olmazsa 3) bütün cesedini çıķarup āteşe

²⁷ b nüshasından alınmıştır.

yağmak gibi rümeli şehirlerinde 4) dağı sîröz şehrinde ve üsküb şehrinde kesret üzere vukū'ı 5) gibi ki muharrir-i kitāba sādātdan şādīku'l-kelām şirvānī emīri nām 6) bir kâzî sîrōza ben kâzî iken bi'l-işāle ve bi'z-zāt inanmayup 7) kendüm mezārları üzere varup gözüm bakarak bir kaçınının karnın 8) yardıklarında ba'zınının karnından kettān ve ba'zınının mîşe yaprağı 9) ve ba'zınının un kepegi çıkduğunu gördüm ve on sekiz 'aded cādūları 10) böyle görüp āteşe yakdılar dēyü naql ü taşdıķ için ihtiyār 11) yemīn etmişdür ve gāhice anaolıda dağı ba'zı emkinede vukū'ı 12) meşhūrdur hattā mü'ellif-i fakīrinin maskaṭ-ı re'si olan bālīkesre 13) şehrinde ermānī keferesi tā'ifesinden iki 'avratı ol hāl 14) üzere bulup ma'rifet-i hākīm ile bir kaç biñ kimesnenin manzūriyyeti 15) ile anın ihlākı ve iskānı huşūşunda olan mu'ālece ile işin 16) tamām etdikleri ma'lūmumuzdur ve andan sonra yine bu nehc ile moskov tábūrı 17) inhizāmı senesi yine hem şehride ve iki üç 'aded kıyelerde 18) vukū'ıyla çok kâzizādelü kabūl-i ilzām etmişdür haķķ budur ki 19) bu vāķi'dür ve ölücidür ve andan sonra bir kaçını dağı bu haķir 20) çiftliklerimiz kıyelerinde böyle ma'nāya ehl olanları bulup 21) cum'a ertesı gēcesi işin tamām etdirdik ve bi-emri'llāhı te'ālā 22) ba'dehu halk āsūde oldılar bundan a'ceb vilāyetimize karīb mihālic 23) kırbında kirmāstī nām kaşabada 'abdu'r-raḥman efendi nām bir şeyḥ-i fāzıl 24) şādīku'l-maķāl a'yānından nice ricāl ile bu fakīre bu minvāl 25) üzere naql etdiler ki iki kıyun çöbānı birbiriyle dögişüp

66a

1) yek-diger āḥerin sağ elinin baş parmağın pala ile çalup 2) kaṭ' etdikde ol kaṭ'a maķtū'a tūrarak cāzū olup 3) ve lākin kıyounlara ḥavāle olup ba'dehu tecessūs ile ḥaber-dār 4) olduğumuzda vāfir cemā'at ile anı bulup ve āteşe yakdıķda 5) kıyounlar bi-emri'llāhı te'ālā ol ḥanefeden emīn oldılar dēyü naql 6) etmişdür ve ol şeyḥ-i fāzıl 'aleyhi'r-raḥme ki bir şāḥib-i tetebbu' 7) ḥabr-ı kāmīl idi aḥbār-ı gūn-ā-gūn 'āleme mūte'allıķ bir kitābda gördüm 8) ve bu ervāḥ-ı ḥabīşenin aḥvālını yazmış eyle ki istirāķa sem' 9) ki hālā feyz-i kıdüm ḥazret-i seyyidü'l-beşer ile ve'l-kurūm ile memnū'a 10) ve merfū'adur lākin yine şeyāṭini semāya çıkmağa 'azim ü hücum 11) etdikce şihāb-ı semā' bi-izni'llāhı te'ālā atıldıķda ekşeri helāk 12) ve ba'zı mecrūḥ olanlar kemāl-i mertebe ḥareket-i şeyṭāniyyeden kıalup 13) nev'-i insāna geregi gibi mażarrat-āver olamayıcak 'aķıbet-i hālī kıalan 14) meyyitinin cesedinde mekān edinüp rāyiḥa-yı insāniyyet ve rāyiḥa-yı 15) cinsiyyet ve şeyṭāniyyeti cem' ile kıdret-yāb-ı mażarrat olup insāna 16) ḥavāle olurmuş cum'a ertesı gēcelerinden ğayrı gēcelerde 17)

karanlıkda yatan insānıñ sevdāsın maşş édüp ve ol 18) kan ile ol cesedi besleyüp çürütmez ve anı gezdügin 19) kilāb hiss eder lākin her biri göremez meger kim dört gözli 20) dedikleri siyāh kelb ki gözi kapağı üzerinde beyāz ola 21) ve mine'l-müdehhişāti'l-garībe 'ahd-i muḥammed ḥan ibni ibrahīm ḥānīde 22) şöhre-yi şehir ve diyār olan ḥacī ismā'il cinnī ki bir kürd 23) 'avratınıñ vücūdına ḥulūl ile ba'zı bilād-ı āḥerde olanlardan 24) istiḥbār étdikde az zamān içinde andan ḥaber vèrmek üzere 25) bir kuş şüreti lehcesi şüret ile ses vèrüp

66b

1) anlanur anlanmaz ḥaber vèrdi muḥarrir-i kitābıñ daḥı meşhūrıdur 2) ve ḥālā bunun emşālī bu ḥākiriñ ḥānesinde la'l-gün nām 3) bākire bir cāriyemizi tā'ife-yi cinden biri ḥavāle ṭarīkasıyla 4) mā'il olup ol cāriye daḥı gūyā aḥa mā'il olmuş idi ve lākin 5) ḡarābet-i ḥāl böyledür ki ol cāriyenin ibtilāsı ḥālinde on beş 6) günden ziyāde ašlā ve kaṭ'a ṭa'am ve şarāb yémeyüp içmeyüp 7) ve āḥer nesne daḥı étmeyüp hemān yūzi üzerine düşüp ve 8) üzerine bir nesne pūşide kaparlardı ve ba'zı emrāza ne 9) nesne 'ilācdur anı şoranlara fulān nesne fulāna dermāndur dèyü 10) cevāb vèrdi ve ḥākīkat nāfi' bulurlardı 'ākıbet kendünün 11) daḥı bu vartasından ḥulāsa 'ilācından şorulduḡda ol 12) cinden ayrılmak istemezdi bi'l-āḥire nice irām ile anı daḥı 13) istiḥbār olunduḡda nā-çār olarak ve nice āḥ u zār édere 14) cin-i merḡūmdan şorduḡda cevābında seni eger kuşunlar nām ḡarye 15) ḡurbında olan taḡda muḥammed dede nām 'azīz medfūnun cum'a értesi 16) gècesi götürüp beyne'l-'iṣā'eyn ḡabri üzere ḡoysalar 17) ve kırk adım yèr ol götürenler gèrüye gidüp ṭursalar sen 18) bundan ḥalāş ile ifākat bulursan dèmesiyle fi'l-ḥākīka 19) eyle étdiklerinde cāriye-yi mezbūre ol belādan rehā-yāb olup 20) 'avdet étdi ve keyfiyyet ḥālinden nice gün cebr ile ve kerre 21) ile su'al étdiklerinde cevāb vèrdi ki çünkü beni ol 22) ḡabriñ üzerine ḡoyup getürenler gèrüye 'avdet étdiler der-ān 23) sāt ol mezār-ı mübārek şakḡ olup ḡarye imāmı şeklinde bir pīr-i 24) mübārek gel kızım gel dèyü beni içèrüye aldı ve önünde bir rahle 25) üzere muşḡaf-ı şerīf var ve ḡur'an tilāvet éderdi ve beni

67a

1) tesliyyet édüp iki bileklerime yūn seccādesi sacaḡından 2) ḥummā için ya'nī ısıtma için baḡladıkları şu ipleri baḡlayup 3) ve bu du'āyı unutma günde bir kaç def'a oḡı ve bir kimse daḥı 4) min ba'd keşf étmè dèyü tavşiyè étdi ben daḥı 'aḡlım başıma 5) cem'

édüp eger efendim olan cānım cebr ile istiklām éderse 6) dedigimde öyle olduğu tağırce yine ol hāl-i sābık 7) saña ‘ūd éder ve yine baña gelürsen ve lākin bi-izni’llāh te‘ālā min ba‘d 8) bir ere nikāhla varup andan evlādıñ olduğda mu‘ammer olmazlar 9) ve seniñ ‘ākıbet yalnız bir kıızıñ ardına qalır dēyü cevāb 10) étdi ve sonra keyfiyyet aḥvāli bi-‘aynihi bu menķül üzere olmak 11) oldu ve ol ġarāyim-i ruķye budur bismi’llāh rabtı bismi’llāh 12) rabtať bismi’llāh rabiťatana arayya arayya arayya 13) raḥtın raḥtın raḥtın taraya taraya taraya tu tu tu vele’d-đālīn 14) āmīn ve ol cinnīden istiḥbār olunup ḥaber vėrdüğü nesneleriñ 15) cümlesi bi-izni’llāh vuķū‘ bulup ancak hemān bir iḥbārı taḥlīf 16) étmişdür ve lākin biz ġaybı bilmezüz ancak bizim kāmīl münecimlerimiz vardır 17) anlardan istiḥbār éderüz dēyü ḥaber vėrdi ve mine’l-müdhīšāt ve mine’l-muġayyibāt bu daḥı vilāyetimiz qazāsından kırmızılar nām bir qaryede vāķi‘ oldu ŗebābetimiz avānında olup bi’z-zāt ma‘lūm olmuşdur öyle ki ol qaryede bākire-yi mükellefe bir kız ḥatfe enfihi zuhr vaķtinde vefāt édüp lākin ol qaryede ġassāle ‘avrat bulunmaġla ol meyyit ol ġün ḥānesinde ġeceleüyüp ertesini ikindüye deġin te’ḥīr olundukda bi-izni’llāhi te‘ālā ġüyā ḥükemā qavlince sekte dedikleri ḥālet ile rūḥ-yāb olup tekellüme āġāz étdikde kendüye vāķi‘ olan ḥālātı naql étmiş öyle ki ġüyā mezbüreye cenneti ve cehennemini aña göstermişler ve fulān kes cennetde ve fulān daḥı cehennemde olup ve ba‘zınun ‘ālem-i dünyāda fulān kesde ŗu kadar alacaġım ve fulāna daḥı fulān kadar vėreceġim vardır aķrabāmdan olan fulān kimesneye benden selām édüp beni ḥaķlaşdursunlar dediklerini cümle vāķi‘ buldılar ve kendüye qur‘ān ta‘līm étmişler lākin ba‘zı eyitdi der-ḥātır édüp ve ba‘zınun ġalať fehm étmiş ŗehrimiziñ ekşer ‘ulemāsı varup anı gördiler ve ḥālā ol kız qarīb zamāna dek ḥayātda idi anı bir āḥer köyden nikāh ile aldılar ve bunun mişli muḥarrir-i kitāb faķire daḥı vāķi‘ olmuşdur bec seferi ‘avdetinde gelür iken vilāyetimize qarīb manyas qazāsında ḥammāmlu nām qaryede müsāferet üzere iken ḥasan beşe nām bir ādemimiz ḥatfe enfihi zuhr vaķtinde vefāt édüp ve yine ol ġecede ‘aşā vaķtinde rūḥ-yāb oldu ve ertesini her ne ḥāl ise pālān üzere bālīkesre ŗehrine götürdük kırk ġün kadar daḥı ḥaste yatdı ba‘dehu ifāķat buldı ve on beş yıl kadar zamān mu‘ammer olup ba‘dehu vefāt étdi fe-emmā lisānı bir ḥoşca aḡlatmaz idi ve gözleri meyyit gözi gibi idi görmede zaḥmet çekerdı 18) bundan aķdem mosķov tábūrı inhizāmı senesinde yine bālīkesrde 19) vāķi‘ bir maḥbūb oġlanı iki cinnī kızları sevüp biriniñ adı 20) serviḥīrāmān ve biriniñ daḥı ḥanefiyye qadın ġerek ġündüz ve ġerek 21) ġeçe bu her iki cinnīye eġerçi ḥaķqa

görünmezlerdi ve lâkin kuş 22) sesi şekllü şavtların her zār olan ecnās eşidüp 23) ve kim diler ise anıpla söyleşürlerdi ve hāne içinde 24) kāh kāh gūyā at koşar gibi raht raht na^ç ralar ile cilve 25) ederler idi oğlanıñ müte^ç aşşıklarından édüğini

67b

1) söylerler idi haylī zamān bu minvāl üzere ma^ç lūm hāş u ^ç āmm 2) olduqdan sonra yine şehrimizde şāhib-i da^çvet geçinür bir şahş 3) bir ruqye yazup ve bir tüfegi dağı ^ç ādet üzere toldurur iken 4) üzerine ba^ç zı nesnelere okıyup ve mezbūr oğlanıñ eline 5) vèrüp ve var bu ruqyeyi hāneñizde olan cüllāh çukurınıñ 6) içine bıraç ve elindeki tüfengi dağı āteş édüp eyit in şā^ç 7) allāhu te^ç ālā helāk olurlar demesiyle mezbūr oğlan dağı ol 8) tenbīhi étdikde fi'l-haķīka der-ān sā^ç at bir feryād kopup hāy 9) zālīm niçün başa böyle kıydıñ dèyüp sesi kesildikde oğlanıñ 10) etbā^ç ı ma^ç an varup baķdıķlarında bir kemük pāresini ki gūyā 11) bir tavuķ buķı şeklinde şağīre ma^ç şūmlarıñ bi-^ç aynihini yaptıkları 12) bebek şeklinde bir nesne bulurlar ve ol gece ol bir kız karındaşı 13) olan servişirāmān dedikleri feryādlar ile haber vèrüp 14) bre zālīm benim hemşirem hanefiyyeyi niçün öldürdüñ anı hemān 15) saña qalır mı şandıñ hōş imdi hōş dèyüp sesi 16) kesildüğüniñ on beşinci günü varur varmaz oğlanıñ 17) cenābeti hālinde gūyā fırsatın bulup boğup helāk 18) étdüğü cümlemiziñ ma^ç lūmı olmuşdur ve bundan sonra anlar 19) dağı bir def^ç a zuhūrı vāķi^ç olmadı ve mine'l-müz^ç icāt uyur 20) dedikleri ervāh-ı habīşeniñ başka bir nev^ç i dağı olduğı 21) rümeli diyārında huşūşā harbī kefare içinde ve lā-siyyemā 22) rūs vilāyetlerinde olduğı muhaķķaķdur fe-emmā bu maķūleler 23) meyyitden degül belki hayātda gezer ādemlerden olup gūyā sehhār 24) nev^ç inden bir nev^ç dür fe-emmā sehhār dağı degül gūyā ol şahş-ı 25) merdüduñ hāşşa-yı celbiyyesi olmak gerekdür nite ki şāhib-i ^ç ayn

68a

1) gözi deger ādem gibi ekşer böyleleriñ ^ç alāmetleri ekşer vaķtde 2) keyfi geçmiş tiryākiler gibi uyuķlayup gözini yumar imiş 3) anıñçündür ki ekşer rümeli halkı meclisinde bir şahş uyuķlasa 4) yek-diger āhere a birāder imdi uyurluğı koy dèyü söylerler 5) ve ol bilinüp tutulduķda kartal kanadlarıñ bir kavzasını 6) anıñ dalı altında hāşıl olan ol hālet delüğine şoķup çıkarmaķ 7) ile ol maşş étdüğü kanları ki emdüğü yürek kanlarıdır 8) çıkardıķda gūyā anıñ uyurluğı talması bozulup ol hāşşa-yı 9) müz^ç ice andan gitdikde sā^ç ir nās gibi olup ve bu maķūle olan 10) kimesnelere ba^ç de zīn

bilicilerden olurlar imişler bunun muhakkaḳāt-ı 11) ğaribedendür ḳanḳı birisi inkār oluna ḫaḳ te'ālāniḡ ğarib ve 'acib 12) maḫlūḳları çoḡdur ve bunları eşitmemiş daḡı yoḡdur ve mine'l- 13) müz'icāt nite ki ol obur saḡ ādemden olduğına 14) mişāl Şām'dan biri ba'zı ḳayseriyye ve anḳara ve ḳaramān ve bālīkesr sīvās 15) ḫıṭṭalarında ğül dedikleri şūret-i müteḫayyiledür ki meşhūrdur 16) ve aḡa bedel 'arabistān ḫıṭṭalarında 'izām-ı zemīme sūtāden bir yerlerde 17) çüriyüp 'ufūnet-i hevā ile olan insān kemüklerinden bi-emri'llāh 18) mütevellid olur imiş aḡa 'arab u 'urebā zıdden derler imiş ğüyā yer 19) ādemi çağırıp ol şahş ölür imiş dēyü menḳūldür ve من 20) المقسات evvelā ğürūh-ı müneccimīn 21) nuḫūset-i ḳarīniḡ muḳteżā-yı remleri ve fālları delāletleri 22) sözleri lā-siyyemā mülhime-yi muḳassīye aḫḳāmı ki ekşer ḳoca bābil 23) iḳlīmi ki rūḫā memleketleridür ki erkān taṭarruḳ ētmek üzeredür ḫazela'llāhu 24) farazā bu def'a mülhimeye baḳmışlar bu olan zelzeleniḡ aḫḳāmında 25) bābil iḳlīminden ğayrı daḡı memleketler muḫaffef olup yere geçecek

68b

1) imiş ve ğāyet ile ḳaḫṭ u ğalā ve herc (ü) merc ve fetret ü ğavġā 2) ve tā'ün-ı vebā olacak imiş ne'üzü bi'llāh ve tāze yigidler ve 3) ba'zı orta yaşlular ḫuşūşā kırḳını ve ellisini geçmişler ve daḡı 4) iḫtiyārlar ve ma'sūmcalara āfet ērüp öyle ki ot ota 5) ve şu suya yetişmeyüp aḫşam yatan şabāḫa ve şabāḫ yatan 6) aḫşama çıḳmayacak imiş ḫulāşatu'l-keḷām ġün-ā-ġün ḫastelikler 7) ve 'ale'l-ḫuşūş fücā'eh ölümü ḳatı pek çoḡ olacak imiş hemān 8) ḫaḳḳ te'ālā imāndan ḳur'āndan ayırmaya be hey sultānım görmez misin 9) şu ortalıġıḡ ḫālet-i netice hele eyü zamāna ḳalmadıḳ ḫōş imdi 10) az yaşa çoḡ yaşa şonı ölüm degülmidür ṭura ṭura nolsaḳ 11) gerek ḫayrların vērür menḫūs gidiler ve aġızlarında yılanlar ḳışlayacak 12) ḳōdoş ḫerifler ḳatı çoḡdur ve ba'zı āteşlere yanası müneccimlerinḡ 13) ol muġzibü'l-mefhūm mekrūh taḳvīmlerinin aḫḳām-ı şehriye 14) ve seneviyyesi ve faşliyyesi bulıḡa vücūdları fāşıla fāşıla 15) ola istiḫrāc-ı aḫḳāmlar ile yazdıkları sözleri ki cenāb-ı mālīkū'l- 16) mülk hem-vāre işān-ı bed-işān tekzīb ve yalan çıkara gelmişdür 17) لِقَوْلِهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كُلُّ مَنْجَمٍ كَذَابٌ hikmet-i 'amīḳa-yı ziyāniyye 18) ki her ān anlar üzerine nuḫūset-i zirān ve aḫḳāmların ibtāl 19) ētmek 'ādet-i ḳadīme ve ḳānūn-ı müstedimesinden olmaġla yüzleri 20) ḳara olup ḫalk arasına çıkacak ḫālleri ḳoyma gelmişdür aḫaza'llāhu 21) ve isteḫzelehu ḳadr-i şālīḫden ve ḫadd-i zābiṭden ziyāde keşf ile 22) münkeşif olan mebhūt bengiler ve poḫlı tiryākiler ve ḫubeşā 23) ve maḫbūblar ve ḫaşiler ki ṭavāşilerdür ve 'ale'l-ḫuşūş me'būnlardan 24) maḫlaşarınıḡ

h allerine v kif oldukları bi-hasebi'l-kaz  25) ve bi-hasebi'l-   zr taht-ı nik hlarında olan menk helerinden

69a

1) ve y h d n zenin odalıklarından ma c b ve hacil olduklarından 2) mekr h olan mekr h m neccim n y tmif  c end za ve  c yarma  3) artı  ma c blardur min ba'd kelim t-ı m hmele l zimet 'l-ictin b  anh  4) kelim t-ı mu addere dedikleri ta r r oluna *فى المالمه (6) المقدره و التعبيرات المستحسنه القبيح على نهج الفاظ الخذله (5)   بلغه فى الالفاظ الهله* 5) *لجل الاجتناب* mec lis-i kib r ve ma f fil-i kir m a b ra 7) teredd d ve du h lı olan ul 'l-elb b ve ifh ma i' l m ve ifh m 8) olunur ki min ba'd bu edev t-ı habi eyi ma' l m  denden sonra 9) tekell minden ihtir z ve ictin b  zere hareket belki bu ma  le elf z-ı 10) mekr heyi tekell m ile mu' t d olan c mle-yi   av m ile da ı ihtif r 11) ve ihtil t ve i' tif r ve itil fdan ihtir z ve ictin b  deler 12) z r  e - o bet 'l-m 'e sire mant kından m ' ad  e -tabi' atı s dik t  fehv sı 13) um r-ı mu arreredend r eger i ol ma  le s zlerin e h bına 14) ki ha er t 'l-ins derler hel mme cerren anlar ile  o betden k ll  ictin b 15) na ihatından m stefiz olduklarınc  bu fa iri du'  -yı hayrdan 16) fer m    tmeyeler z r  ek er-i n sı  hel l ed -yı kelim tda  ur b-ı 17) t rkiyye mi al tına karı up ba' zı tehevvr ile ve ba' zı s z gelimi 18) t randa hem n  allamadan  urı ta avvur ile a zına gelen 19) for a his bı yek-diger a er ile m k lem t  e n sından l zimet -ı 20) kelim t-ı m hmel tından   add ile s ylemeye gelmi lerd r hatt  bu ma  le 21) ta' birler ile ve ta r rden  a ' -i nazar belki ter im ve ta r ri bile ha ay -yı 22) ek er iken h l  ni e h liyy 'z-zih  ve s de levhi ya' n  s de dili 23) te'dib ve terbiyet niyeti ile faraz  min ba'd istim '  denleri teh ib-i 24) a l k ve ta s n-i in ak  tmeleri  n ma b ' v diler ile 25) sencide  ive ta  il  decekleri ta avvur  zere kib r-ı fez 'il

69b

1)  i'  r ve kerem-i ma'  rif-di ar ba' zı    li-teb ri  emr   ferm nları 2) ile me'm ren ta r r olunmu dur hatt  h l bu minv l  zere iken 3) bile yine ba' zı ed -yı h cnet fehv ları eml larından te'edd ben ve ta add ren 4) ve ihtic ben ve istic -yı ta r r olup g y  kar ne  iy mına hav le yerleri 5) a u   onmu dur ke ire  zere tekell mi beyne'n-n s  ohretile ma' l m 6) oldu ına v -beste olunmu dur ve *وقل با نحطاتك* ve ta tında nice 7) me al h ve me'  rib hayr-i me'm l olundu ına i' tib r ile i' l m 8) ve inh m ve ifh mı   aynı ha a olmadu ına v c d verilmekle 9) ta r rine ces ret olunması

revā görilürse sezādur ta' b'iri 10) maḳbūl-i ehl-i maḳūl 'add buyurulmaḳ ma' f'iv olunduğı mercūdur ve 11) belki me'mūldür evvelā ādem oğlanı ḳavun degūldür ki ḫuta götün 12) ḳoḫasun ve her olanı bir ḳavvādiye bıyuk ḫutma bıyuđuḫ dōkilür 13) ve dūnyānıḫ zevḳi yēyüp içüp oşurup şıçmaḳdur ve işte 14) bu ādeme bıyuđuḫa oşurayın demekdür ve oḫacaḳ oğlan boḫundan 15) bellūdür ve ḳaḫbe oğlı 'aceb eglendi yērine şıçdı ve üzerime 16) şıçırda işede büyütdüm ve büyütdüm boḫdan arıtdum ve yađlansaḫ da 17) götine girseḫ yine yarayamazsaḫ ve götine ḳazıḳ batmayınca bilmez 18) ve başına urmayınca vay götüm demeḫ ve çömlek çömlege göti 19) ḳara dēmiş ve bir baş bir gün dönerek gitmiş ve olanı 20) bir kimesneyi üzerimize şıçırtmazuz ve işte şıçdı bırağa ḳodı 21) yine bir poḫlı işi vardur neyleyelüm fulān ḳaḫbe oğlı vardı 22) efendime götün dayaya ḳodı yoḫsa ḫaḳ'ir aḫa ne poḫlar 23) yēdireydüm ve ne otlar yoldıra idim görürdiñüz ve efendimiz 24) vardı öyle bir boḫlı mel' ūna arḳa vērđi ve yāḫūd arḳa 25) ve ayak oldı yoḫsa ne poḫ yēyebilürdi hele luḫf

70a

1) ēdün bir göti poḫlı kāfire yüz vērüp arḳa ve ayak olmaḳ 2) be hey sulḫānım bu feleğıñ işte böyle böyle boḫlı işi vardur 3) ve yāḫūd feleğıñ böyle böyle boḫlı işleri ḳatı çoḳdur birileri 4) açuḳ ḳonup yalnız ḳar'ine ḳıyāmına ḫavāle olınan kelimāt-ı muḳadder ki 5) beyne'l-edānī ve'l-esāfil keşret telaffuzı şöhretiyle müfehhim olan elfāz-ı 6) reddiyye bunlardur fulān fulāna ya' nī sik sike başı ḳabaḳ dēmiş 7) ve daḫı böyledür am yanmış böyle ḳoḫusı çıḳmış be hey sulḫānım söyledüği 8) sözler ipe şapa urılacaḳ hīc bir söz degül hemān eşek sikiyle 9) dīvāra yazılacaḳdur ḳoçuḫ ḫaşađı düşer dēyü ardına 10) düşüp bekledik ve fulān devletli ḫaylı ḫaşaḳlı ḳişidür 11) fulānıma çōrāb örmege bile ḳādir olamaz allāhu a' lem mezbūruḫ yine 12) be-her ḫāl bir poḫlaması vardur ḫayır ḫayır efendim inanmaḫ ḳışsa 13) öyle degül hemān ḳaḫbe oğlı poḫ yēr ve yā poḫın yēr be hey sulḫānım 14) işıñ evvelin poḫladılar yoḫsa ḳaziyye öyle degüldi şimdi 15) ne bal oldı ve ne poḫ oldı böyle poḫ bulaş ḳaldı ve yüziñize 16) güller şuyı fulān kesıñ yüregi bozulmuş şimdi içi ḫaşra 17) çıḳup öyle geḫer ki hīc olmaz ve yāḫūd ishāle uğramış ve fulānıḫ 18) göñli dönmüş öyle ḳuşar ki bağıl bağıl hīc olmaz ve ḫāşā 19) ḫuzūriñızdan fulān zımmī ve yāḫūd sözüüm oḫa yanḳula zımmiñ 20) bevāşırı ḫareket ētmış yüziñize güller şuyı hemān içi bağrı 21) kūs gözi ḫaşra çıḳmış şanursuḫ öyle ki götiniḫ 22) şufresi bile ḫaşrada ḫurur ve ḳuburı cümle hemān meydānda 23) ḫurur ve sözleriñ olmasun fulān çelebī ve bezler dikilür ḫavāle olmuş 24) imdi bu maḳūle kelimāta ehl-i taḫḳıḳden

ba' zılar türrehāt hakkında 25) ıtlākı şahih olan edevāt-ı mühmilāt bunlardur ki kā'ili olan

70b

1) eşhāş-ı bī-teşhīş dağı ma'nāsına édüğünü ve andan ne 2) nesne mütefatın ve mütevehhim olacağı bilmeüp söylemişlerdür 3) dediler farazā yüziñize güller şuyı edāsından maşşūd bi'l-ğaraż 4) bir kināyeli ma'nā olduğunu ve sözüm oña fulān zımmiden 'arz 5) ne olup ne bilmiş ve ne eşitmişdür yüziñize güller şuyından 6) ise ğaraż gūyā ma' hūd gül şuları gibi yüziñize serpsün 7) ve sözüm oña fulān zımmiden ise gūyā sen zımmiye degül 8) hemān maşşūşen ajadur lafzın olunması vāzihdur ve sözlerden 9) yeg olsun edāsından meknī olan ğaraż sözlerden kaçıcı 10) ve görüşmeci olmasun demekdür zīrā bige lafzı lisān-ı türkide 11) vaşşī ve yine türkce gūyā yağrık ve dağı ürkek ve tor cümlesi 12) dağı birbiriniñ ma'nāsın muhtevīdür hulāşa-yı kelām siziñ 13) ile görüşici olsun ve ülfet edici olsun demeden 14) nev'-i kināyedür nite ki bizden yegler derler ya'nī bizlerden kaçıcı 15) ve ictināb edici demekdür ve illā hāşā tā'ife-yi cān nev'-i insāndan 16) yeg ya'nī a'lā olmağ hilāf-ı hükm-i raḥmāndur قوله تعالى لقد خلقنا 17) muḳtezāsınca nev'-i insān eşref-i 18) maḥlūḳāt-ı yezdān édüğünde gümān yoğdur ve mine'l-fāzi'l-muḳaddere 19) dökilen ile sikileniñ öci ya'nī intikāmı alınmamışdur ve 20) bu maḳūleleriñ emsāli mā-lā-nihāyedür ve lākin ekşeri esāfil arasında 21) darb-ı meşel olunmuşdur tevḳif eger çı böyle elfāz tekellümi ile mu'tād 22) olanlar maḥāfil-i fuḥūle duḥūl etmek hilāf-ı taşavvurdur ancak cā'iz ki 23) ba' zı duḥūl-ı maḥāfil-i kibār üzere revā-yāb olan şahş gāh ve bī- 24) gāh ol maḳūleler ile ihtişār ve ictimā' ederlerden olunmuş 25) olalar الصحية موثرة ve dağı والطبيعة

71a

1) müsted'āsınca طبيعته سارقة 2) ol sözler ile muczib ve ol şifatlar ile muttaşif olup cā'iz ki 3) bi'l-ğafle ve bi't-tasācī boş bulunup bi'-aynihi söyleye düşeler 4) taḥzīr imdi insān şifatu ile her muttaşif olan zevāt-ı mükerreme 5) üzere lā-ve lāzım olan tehzīb-i aḥlāk ile ıslāḥ-ı cenān 6) ve tezhīb-i kelām ile ya'nī رحم 7) الله امراء اصلح شأنه و افصح 8) hiç olmaz ise bārī muşāḥabet-i 'örfiyyede tıbā'a münāsib 9) olan sözleri söyleye ki ḥaḫā olunmaz ise de istişgāl 10) ile nefret olunmaya بلغه في النزلة الرقيقه و الطرافة الا ينقه ١٢

24) dibine dek rāhatlar olup hazımlar ve alışdırmaqlıklar ola ve bi-lā- 25) nizā‘ ki el-
‘iyāzū bi’llāh bu ibhām rikḳat-i āṣām intikāl ve fehm-i isti‘lām

72a

1) étmeyen enām خوار و افهام جيغه خوار و افهام اسای بی اوهام و افهام اسای بی اوهام 2) خرد و بای نهایم اسای بی اوهام و افهام اسای بی اوهام eger mevtālar ya‘nī
cānī için ṭabḥ olınan ḥelāvā ü ‘ayṣ 3) dedikleri ki türkce aña bişi dērler ve gerek sā’ir
eṭ‘imedür pilāv 4) ve keşkek bī-reyb ve bī-şek ve ‘ilmü’l-yaḳīn ve ḥissü’l-yaḳīn ve
fehmü’l- 5) yaḳīn ve vehmü’l-yaḳīn ve belki ‘aynū’l-yaḳīn meyte-yi minneteyi ekl étse
6) daḥı intibāh üzere fehm eyleyüp ve baña ki istikrāh étmeyüp ḥūra 7) geçüre
ḥulāşatu’t-taḥḳīḳ ḥaḳḳ budur ki bed-girdārda maḥzā bu boğazına 8) ḳalmıṣ küfteḥ’ār
bed-girdār gidiler ve mekr-dūsar bisyār u bī-şümār 9) ḥazelehumu’llāhu eşyāda ibāḥet
aşldur nesh-i ḥükmi inkār vādisi 10) i‘tikādını edenler ḥisābı nehince ḥelāl ḥarām vēr
allāhım ḳuluḡ 11) yaramaz allāhım -beyān-ı mübheme-yi bātıle el-aşl beyza-yı ḥamrā-yı
naşārī ya‘nī 12) kıızıl yumurta-yı ma‘rūfe- bu münāsebet mezāminesiyle li-ecli’t-tefrīḥ
13) taḥrīr olunsa belki ta‘yīb ve ta‘bīr olunmayup ma‘zūr buyurıla 14) el-‘uhdetu
‘ale’r-rāvī ḥādım-i binā-yı serā-yı dīn-i ‘isā olan pavlos 15) yehūd-ı merdūd
aḥsera’llāhu’l-vedūd ‘inde ehli’t-tefsīr raḥimehumu’llāh 16) dīn-i ḥazret-i rūḥu’llāh
‘isā-yı bī-envā‘ ḥayl ü ḥad‘ eşnāf-ı 17) tezvīr-i bida‘ ile taḥzīb ve beyān eden ya‘nī nice
telbīs ü tevsīs 18) ile taḡyīr ve telvīn eden ol yehūd-ı merdūd u ḥud‘a-engīz maṭrūd 19)
ve ol la‘īn-i bī-dīn dūzaḡ-ı niḡīn édüḡi müselleme ‘amme-yi mü’mīnīn 20) ü
müşrikīndür egerçi ḳable resūlu’llāh şalla’llāhu te‘ālā ‘aleyhi ve sellem 21) zamān-ı
ḳostaṅṭīnī-yi ekber ki bānī ḥişār-ı ‘azīmü’l-icrām dārü’s-şelām-ı 22) islām istānbūldur
anıḡ istilāsından muḳaddem telvīn ü taḡyīr 23) āyīn ve aḥvāl nāşī gürūh-ı naşārā
beynine kühe levn-i fitneler iḳā‘ 24) ve ihtilāller taḥallülüyle ‘alā mā fi’t-tevārīḥi’l-
‘ayniyye muḳaddemā şām şāniyen 25) ḥumus yāḥūd medīne-yi ‘antāb şālīşen ḳaramān
ēli rābī‘ an medīne-yi

72b

1) iznikmīdde olan cem‘iyyet üç yüz on sekiz ‘aded be-tārīḳ 2) güm-geşte ṭavārīḳ خذلم
beṭālet ve şelālet 3) üzere vaz‘ étdükleri āyīn nā-behīnler
müsted‘āsınca beyza-yı 4) ḥamrā ya‘nī kıızıl yumurta dedikleri mel‘abe-yi mūhmele ki
be-her sene 5) bir mu‘ayyen günde naşārā ṭā’ifesiñ emāre li-emed sa‘īd ‘idleridür 6)
ve bu ḥuşuşda cümlesi daḥı anı emāre ‘add étmişlerdür imdi iṣān 7) ḳalālet ‘unvāniḡ

rağm-ı bātıllarınca ol beyza fi'l-evvel zehab-i 8) ibrizden tazyi' olmuş ve anıyla bekāre meryem 'aleyhi's-selām 9) tecrübe olunmuş olup imlāc ve ihrāc olunduğda kızıl kan 10) ile mulattaḥ çıkup ke-ennahu bekāreti bozulmamış gūyā kudretten 11) ḥāmil olmuş ve ba' dehu toğurduğda daḥı ğayr-ı mevzi' den çıkup 12) ašlā bekāretine zarar etmemiş ola ḥālā kibr tā'ife-yi yehūd daḥı 13) Našārā ir'āmā senede bir def' a anlarda bir def' a daḥı şarı 14) yumurta be-her sene altı kerre 'id edüp maḥşuş taḥkik-i töhmet 15) meryem için şarı yumurta boyayup bir birlerine (16) عيد و مريم عليهما السلام مريته اهدى و اماره nakī şāhib-i naḳā olduğunu 17) 'ammeye irā'et ile peydā ede gūyā zımnen Našārā tā'ifesine 18) ırgama eyledükleri vāziḥdur güvāhdur ammā ba'zı ehl-i tevāriḥ 'inde 19) ya'nī anları taḥkiki üzere beyne'l-icmā beyānı böyledür ki el'ān 20) sürinüp bu 'ahde dek gelen 'id-i našārā'da daḥı bu beyza-yı 21) muḍille daḥı mezbūr nūlus-ı la'iniñ iḥtirā'-ı ḥud' a iltimā'ından olmaḳ 22) üzere taḥrīr etmişler meşelā mübtedā-yı aḥz ḥīlesi esāḫin-i ḥükemā-yı selefden 23) cālīnūs ḥikmet-i me'nusuñ ḥāzret-i 'īsā-yı rūḥu'llāh 'aleyhi's-selāmın 24) tilkā-yı hidāyet-intimāsına irsāl etdüğü fülūs itā'at-ı maḥbūslarından 25) intikāmın etdüğü ḥaylindendür ki ḥekīm müşārün ileyh raḥmetu'llāh 'aleyhi

73a

1) kuvvet-i 'ilmiyye-yi ḥikemiyye ile ol cenāb-ı risālet-me'āb 'aleyhi şalavātu' 2) -llāhi'l-vehhāb bu kevn-i bī-beḳā'-yı ḥarābe-yi bī-pederlik üzere vücūda 3) gelüp tırāz-ı nübüvvet ile muḥarrız ve tāc-ı ḥikmet risālet ile mütevec 4) ve da'vet-i zevī'l-'uḳūl için meb'uş vechile ümmet-i bāğıyye-yi 5) ḍalle ol sa'ādet-mendiḡ ḥaḳḳında nice nār u eklimāt-ı bātiletü'l-feḥvā 6) ve sāḥir ve māhirdür dēyü bu daḥı niçe üstādāt edeceklerini 7) ve gūn-ā-gūn eziyyetler ve iftirālar ve ihānetler ile mu'aḥze ḥabs 8) ve ḳatline cūr'et ü aḥz ve şulb u siyāsetine bi'l-cümle 'azmiyyet 9) olup ḳavluhu te'ālā ve ماقتلو و ماصلبو 10) لكن شبههاهم 11) متوفيك و رافعك naşş-ı kerīmi maẓmūnınca ḥaḳḳ te'ālā ḥāzretleri anı 12) ibhām ve işāret nehci ile evvelā zehab-i ḥālişden bir beyza-yı kebüter 13) şekllü sebīke ki gūyā eyyuhe'r-resūl seniñ vücūd-ı sa'ādet-ālūduḡ 14) bu zehab ibrizden ḥālişdür ve ol ehl-i ḍalāletin 'umūmen 15) ḥaḳḳında etdikleri iftirā ve isnādlarından zāhir ve berīdür ve bir miḳdār 16) daḥı eczā'-ı 'aḳāḳirden kündür ki aḳ günlük dedikleri buḥūrdur 17) anıñ ḥāşşasını iḥrāḳ olunduğda sā'ir 'aḳāḳir eczā' gibi ašlā 18) düdü münteşir ve havāya munḳalib ve muẓmaḥil olmayup hemān müctemī'an 19) bi-emri'llāhı te'ālā semāya

şu' ūd edermiş bu kināye-yi mübāreke ile 20) āsmāna 'urūc u irtifā' edeceklerin 'alā't-
tarīķu'l-ibhām a'lām 21) ve şerī'at-ı şerīfesi aḥkāmın kendi 'adem-i ḳudret pīri ile 22)
ḥāk-pāylarına fersūde olamadığından li-ecli'l-'amel-i evāmir ve nevāhīsini 23) isti'lām
ētdikde ol rūḥ-ı ḳudsī ve resūl bir uşūl-i ūnsī 24) 'aleyhi's-selām muḳābele-yi fūlūs
zarā'at-ı maḥsūsınıñ cevābında 25) ḥayrū'l-kelām mā ḳalle ve dalle nemaṭınca من عيسى
بن مريم روح الله

73b

1) الی الاح الصادق جالنوس رحمک الله ففکرک فیک یکفیک 2) bārı ile ḥatm-i kelām
cevāb-ı fercām buyurduḳları tafşīli tevārīḥ-i 3) 'ayniyyede nigāşte taḳrīr olunmuşdur
ḥulāşa-yı mev'il-i merḳūm lūs 4) pūr şeyṭanet taḥzīlū'n-naşārā bu mel'abe dālle gūyā ol
maḥkī olan 5) hidāyāt-ı mu'ād kāt mekīnātı ol mu'āmelāt ve mūrāselāt ki her iki 6)
ṭarafdan 'alā nehci'l-fūlūs taḥḳīḳ ētmişdür gālīb budur ki andan 7) istişgāl ile isti'āre
ta'aḳḳulina rāh bulup gūrūh-ı kefere-yi mekrūh 8) ya'nī naşrāniyān güm-geşte rāhānı
şiddet-i izlāl ile tazlīl ve rāh 9) rāst ḥaḳdan ilgā'-yı aḥvāl gūn-ā-gūn eyle telvīn-i fitne
mev'il 10) ile taḥvīlden şonra buña beñzer beñzemez ihānet-i ma'nevīler ile bā'ış-i 11)
ihṭilāl ve yek-dīgeriñ mezhebi āḥere muḡāyeret ile neler sūnūḥ ve 12) būdūr ēdüp
'āḳıbet-i aḥvāl naşārına mertebeye netīce-resān 13) oldı ki ḥattā 'ahd-i seyyidū'l-beşere
gelinceye dek mūrūr eden evān 14) u ezmān devr-i zamān ile ḳaşaba-yı iznīḳde 'ahd-i
ḳoştanṭin-i ekberde 15) be-tārīḳ-i naşārā-yı āfāḳdan fi'l-evvel ḳaramān ba'dehu anḳara
ba'dehu 16) medīne-yi 'antāb ba'dehu maḥrūsa-yı dımışḳ-ı şām ba'dehu āḥer
cem'ıyyetleri ki 17) himmet-i tāmme ile 'ahd-i ḳayşer-i a'zam ki ḳoştanṭin-i ekberdür
ḥ'āhde-yi 18) taşḥīḥ edyān-ı beṭālet 'unvān olmağın ḥāşşeten anıñıçūn mesbūḳu'z-zıkr
19) ḳaşaba-yı iznīḳde her bir diyārda şöhret-āver-i rūzgār olan 20) üç yüz on sekiz
'aded be-tārīḳ güm-geşt ṭavārīḳi bi't-tedā'i 21) da'vet ve cem' ve ḥālā beyne'n-naşārā
ihṭiyār olunan mezāhib-i bāṭile 22) dālle-yi şelāşe ki mülkā'ine ki rūm keferesidūr
naşṭūriyye ki ermānī 23) keferesidūr ḥazela'llāhu ya'ḳūbiyye ki aña merḳūbiyye dērler
ṭā'ife-yi efrenc 24) ya'nī firenkdür ḥālā bu üç mezāhib-i bāṭile üzere ḳarār verilüp 25)
ḳurūb-ı emşāl-i türkiyye söylendiği nemaṭınca ki çapāğın alalum dēr iken

74a

1) gözün çıkardı -beyt-i münāsib şān-

āheste vezm idi murādın 2) seniñ ammā

lākin bir oşurduñ ki şıgırlar gibi şıçdıñ

hulāşatu'l-hulāşa 3) ol fettān-ı bī-aqrān ve haddāc fiten bünyān ya' nī mesfūr ve mezbūr pavlos-ı 4) mel' ün eşten mine'ş-şeytānıñ aqşā-yı merām maqşūdı kefere-yi enām 5) mā-beynine ihtilāl ikā' ı ile taḥzīb-i binā-yı dīn-i 'isā étdügiyle 6) ma' an qanā' at étmeyüp işān-ı bed-nişānān ilā inqırāz-ı 'ahd-i devrān 7) mel' abe-yi şıbyān édinüp maḥmiye-yi istānbūlda 'ahd-i murād ḥan ibni aḥmed 8) ḥānīden bu āna gelince meymūncılık ile meşhūr devrān olan 9) deli muḥammediñ meymūnları ve şebeklerinden ziyāde ve bir türdür faḳīr kefere-yi 10) fecere bendeleriñizi ilā inqırāzi'z-zamān lu' bet-gede 'ālemde ünümedür 11) farazā edyān-ı sālifede bile laḥm-ı ḥınzır ki aḥbeş-i lühūmdur evvelā anı yédürüp 12) ve kıble gāh-ı edyān muḥālefe-yi sālife bi'l-ḥareme quds-i mübārek iken maṭla' -ı 13) şems olmak üzere taḥvīl ve ḥuşūşā ahālī-yi kırālān ve sā'ir 14) e' āzim-i bī-īmānıñ meclis-i şarābda ref' -i debdebe-yi salṭanat ve ref' -i 15) bürqa' ḥayā ve meskenet étdürüp bi'l-cümle her birileri ne boḥ yédügin 16) bilmeyerek ḥorūs depme dedikleri 'amelleri 'ale'l-ḥuşūş ardı ve 17) arası kesilmeyüp arada qalan şavm i' tiḳādleriyle olan perhizleri 18) lā-siyyemā 'adem-i istincāları ve kezālik terk-i ḳoltuḳ altı ve ot 19) yerleri tırāş étmemek ḥulḳ-ı ibt' ve anaları ve nā-maḥremāndan 'adem-i 20) ihticābları hulāşa im'ān nazar ile bakılmaq lāzım gelse nā- 21) pesendidelikleri ḥursun ekşeri oḡlan oyuncakları 22) gibi her bir evzā' ları nā-be-hencār ve ehl-i ulū'l-elbāb ve ebşāra 23) her birileri ḥaḳḳ budur ki nā-maṭbū' pür-ıztıḥārdur aṣlā bir ṭabī' ata 24) ḥōş gelecek evzā' ve ḥareketler olmaduḡına kendüler daḡı 25) otaḳ ve kırınaraq rāzi olurlar 'āḳıbet-i mülzemānden

74b

1) nāşī nāçār olup bizi daḡı böylece ḳoymuş ḥaberin vèrür fe-emmā 2) eñ ' ālimlerine daḡı şorsañ kendülerin ol ḥāle ḳoyan şahş 3) kimdür bilmezler elḥamdü'llāh 'alā dīni'l-islām imdi kemā-hiye bu muşaddaḳ-ı 4) ma' lūm merāḳa ehl-i zarāfet olup ṭavā'if-i dālle maḡbūne-yi 5) kefereniñ mel' abe-yi şıbyān degül belki mel' abe-yi şeytān oyuncadı olduklarına 6) im'ān-ı nazar ile ref' -i bürqa' şekk ü gümān olunduḡdan şonra ḥālā ḥā'ime ḥud' a 7) ve telbīs pavlos-ı pür bu ḥaysı bi'l-ḳaşd ve'l-ḡaraż beyza-yı ḥamrā 8) ya' nī kızıl yumurtayı emāre-yi 'idü'n-naşşarā olmasını sevḳıyla 9) terḡibinden ḳaşd ü ḡarażı ne édügi eḗher min şemsi'd-ḡuḥādur ki 10) mülāḥaza-yı daḳīḳa ile ḳuşūr olunsa

evvelā ol beyza-yı hamrā ki ne 11) kırmızı kışşadur ve besā anıñla ne mevzi^ç ve mekân ve maḥal ilāc 12) ve ba^çdehu talṭiḥ bi'd-dem iḥrāc olunması ve ^çale'l-ḥuṣūṣ ol 13) beyza-yı ma^çhūde dücāceniñ ağızındanmı çıkmışdur yoḥsa 14) bir āḥer yerdenmi çıkmışdur ednā mülāḥaza ile bu ḥuṣūṣdan 15) murād olunan maḥṣūd bi'l-ğaraż ne édügi ma^çlūm olacağı kıatı 16) āşikārdur eger tenāvül olunmamaḥ üzere ḳānūn olmuş 17) olsa idi ol ğaraż-ı meknī cā'iz idi ki bir āḥer ma^çnā ḳaşd 18) olunmuş ola idi bu maḥūle mevḥūm-ı bī-meknī ma^çnaları 19) i^çtirāf ḥuṣūṣunda من عرف نفسه ḥadīṣ-i şerīfi 20) meżāminesince imām ca^çfer-i şādīḳ radiye'llāhu ^çanhuñ zevī'l- 21) ^çuḳūlden olan şahş-ı derrāk kendi nefsini idrāk-i çālāk 22) olsa her-bār ta^çazzum ile eṭvār güzār olmaḳdan aḥīr o ḳarār 23) üzere olmasında şübhe olmayup istikbār ile evḳāt 24) güzār olamaz قال خرج فى مخزج البول مرتين تمت الكتابات و الاعراف يكفيه 25) رضى الله عنه عجيبت لمن عظم نفسه فقد

75a

1) إشارة) ḥaḳḳ budur ki bu ^çālem-i kevn ü fesādda kıatı çok meknī 2) bi'l-ğaraż kelimāt çokdur ekşerin üstādān-ı zarāfet niyādān 3) tazaiyu^ç édüp min ba^çd mecālis-i zurefāda bülğa erbāb-ı zekā vü 4) sūḥre-yi meżāk āşinā-yı ^çurefā olsun için vaz^ç olunmuşlardur 5) hīc bir boş ve beyhūde söz yokdur imdi muḥarrerāt-ı meşrūḥa 6) kemā-hiye ma^çlūm-ı ehl-i fūḥūm olduḳdan şonra bu daḥı ma^çlūm ola ki 7) bu ma^çāniyi ^çarz menḥūma kıyās üzere bu ^çālem-i kevn fesādda 8) buña beñzer her ne gūne ğaraż-āmizve taḥtında kināye ḳaşd olunur 9) sözler ve nükteler görüle ve yāḥūd eşidile muḳarrerdür ki 10) bir ibnü'l-ibniñ türkce bir veled-i zināniñ aña orosbi dērler tazaiyu^ç ve 11) iḥtirā^ç idür farazā meşelā öküze boynuzı yük degüldür ve 12) alçacık eşek binmege kolaylucadur tuz etmek ḥaḳḳını fulān 13) kes pek ziyāde gözedür sözleri ve emşāli olan mevḥūmlı 14) sözler maḥṣūd-ı bi'l-ğaraż ise muḥāṭabı öküze ve ḥimāra 15) ve kilāba maḥż-ı teşbihdür ve's-selām من الاضدم فى العالم لاجل التفريح 16) بلغه فى الكلمات الموزونة evvel ile āḥeriñ bāṭın ile 17) zāhiriñ düzaḥ ile cennetiñ saḳamet ile şıḥḥatiñ gece ile gündüzün 18) bed-söz ile pek sözüñ gökler ile yerleriñ yénmez ile yéyürleriñ 19) ecinnile insāniñ kāfirle müselmāniñ mü'min ile cāḥidiñ müşrikle 20) naşārāniñ sücūd ile şeyṭāniñ ünsi ile vaḥşinin yaman 21) ile yaḥşının melā'ik ile dīviñ gerşives ile gīviñ ehl-i dil 22) ile ... çerçiler ile ... pākler ile nā-pākleriñ müneccimle eflākıñ 23) uyanıkla nā'iminiñ muftır ile şā'iminiñ ḥavāş ile ^çavāmiñ 24) erāzille kirāmiñ ^çālim ile cāhiliñ rākib ile rāciliñ ^çālim 25) ile ^çālemiñ ^çādil ile zālimiñ zālil ile ^çādiliñ mürtekible

75b

1) ‘āmiliñ mecnūn ile leylāniñ safiye ile edībiñ leşim ile necīb’iñ 2) ebter ile etrākiñ zū-hayrile ... şālih ile zālimiñ müfsid 3) ile muşlihiñ hulūf ile vefīniñ pelid ile rekīniñ k̄āzī ‘askerle 4) kuzātıñ boş torba ile atıñ k̄āzī ile müftīniñ muğannī ile 5) suftīniñ müftī ile nā’ibiñ yerlü ile kātibiñ halā ile nāşıñ 6) nā’ib ile kātibiñ cizye ile kitābīniñ ahmaqla hisābīniñ müteheyym 7) ile zāhidiñ rāzī ile mu‘ānidiñ müftī ile k̄āzīniñ lecūc 8) ile rāzīniñ ğazūb ile halīmiñ hasīs ile kerīmiñ yeñiçeriyle 9) sipāhiñ büstāncı ile külāhiñ zōrba ile rikābīniñ 10) müsrifle hisābīniñ rezil ile vaķūruñ deyyūs ile ğayūruñ 11) şā’im ile meş’umuñ memdūh ile mezmūmuñ ‘acül ile şabūruñ 12) vażī‘ ile maġrūruñ muţayyeble ma‘ zūruñ dārib ile mażrūbuñ 13) mesrūr ile mekrūbuñ kızılbaş ile kürdün zengin ile zügürdün 14) nekbetī ile büzürgün ‘oşmānlı ile türkün ‘acūze ile şābiñ ğurbet 15) ile kilābiñ yoğun ile inceniñ debb ile qarıncanıñ ‘azāb ile 16) tūṭiñ zen-pāre ile lūṭiñ fāhişe ile me’būnuñ ince 17) ile yoğunuñ egri ile toġrıniñ toġrı ile uğrunuñ 18) ebs esble kilābiñ kitāb ile hisābiñ zırzır ile himārıñ 19) himār ile efsārıñ defterī ile mīrīniñ kalemle debīrīniñ fā‘il 20) ile mef‘ülün ‘iinnin ile me’būnuñ bī-hayrle ḫatīriñ paşalarla 21) vezīriñ muġ ile meyh‘ārıñ çāpük ile tenbeliñ ser-tırāş ile keliñ 22) kaşaġıyla uyuzuñ ‘ārif ile oġuzuñ çekme şuyla bürsanıñ 23) seyisi ile forsanıñ dīvāne ile zencīriñ yazı ile naḫçīriñ 24) kumār ile āmedün rāzī ile mu‘ānidiñ muḫaşşala bāyi‘iñ ‘āşī ile 25) ṭayı‘iñ muṭī‘ ile ‘āşīniñ qarīb ile k̄āzīniñ tecelluqla

76a

1) maḫbūbuñ mesrūr ile mekrūbuñ rūsbi oġlı ile cān-bāziñ 2) şūfiyle kuķlabāziñ sākinle fortacınıñ neferle çōrbācınıñ 3) dabbāġ ile kaşşābiñ terzi ile ḫaķķākiñ kışşā-h‘ānla leffāfiñ 4) sūnnetci ile şıbyāniñ na‘l ile çār-pāniñ esirciyle esīriñ 5) memlūk ile ḫarīriñ ḫarāci ile çingāniñ çingān ile ormanıñ 6) cizye ile küffārıñ küffār ile ikrārıñ münkir ile muķırrıñ muķırr ile 7) muşırrıñ mu‘allimle etfālıñ ney-zen ile kavalıñ sefer-berle k̄ā‘idiñ 8) mürtekible zāhidiñ elli ile elsiziñ nāṭık ile dilsiziñ nāṭık ile 9) nāhiķiñ raķīb ile ‘āşıķıñ ma‘şūķ ile ‘āşıķuñ ser-ḫōş 10) ile ayıġıñ bekrī ile tiryākīniñ ğaybī ile idrākīniñ şūfi ile 11) çengīniñ tūfeng ile bengīniñ meyhōr ile berrāşıñ şāf-dil ile 12) telāşıñ orosbi oġlı ile ğarriñ şarāb ile afyūnuñ semüz 13) ile zebūnuñ ḫā’if ile şeci‘iñ ahmaķ ile vekī‘iñ kavī ile 14) za‘īfiñ ğalīz ile laṭifiñ ālüfte ile şalāhiñ zemīn ile 15) felāhiñ ‘ases ile şuşacınıñ lūṭi ile zānīniñ köyli ile 16) şārlunuñ göçer ile yerlünün

murtāz olanla yemişin yalın 17) ayakla nişin söylemez ile gūyānıñ görmez ile bünyānıñ eşidür ile 18) sağırın kerre ile katırın miñnetle yararın fācir ile kovarın 19) miñnetle çenginiñ bengī ile tūfenginiñ korkaķ ile yararın kovar 20) ile kaçarıñ vā' iz ile çenginiñ ser-hōş ile benginiñ tiryākile 21) meyḥ^varıñ tāhir ile murdāriñ cerrāh ile ceriñ pepegile faşihin 22) zū'l-eberr ile 'inniniñ 'avratlar ile ḥaşiniñ tavuķ ile rūbehin 23) uzun ile ... ğanemler ile qurduñ zengin ile zügürdüñ 24) ğābin ile maġbūnuñ dā'in ile medyūnuñ ālüfte ile şaķilin 25) felban ile filin kösciler ile meġrin çirkinler ile maġzin şayyād ile

76b

1) naḥçiriñ peltek ile taķririñ tezerrū ile bāziniñ tavşan ile 2) tāziniñ şahin ile turnanın dā'ire ile revzeneniñ kanatsızla 3) pervāzin bekdāşile namāzin gemicilerle baḥrin koyunlar ile naḥrin 4) hüreyre ile mūşun bāz ile kara kuşun atmaca ile serçeniñ 5) demür²⁸ ile serçeniñ atmaca ile sarın poyraz ile ğubārin 6) baykuş ile kuşların yorgun ile yoķuşların orūs ile 7) tenārin çekirge ile şārin ördek ile ḥorūsun ehl-i seferle 8) kūsun kuşlarla celyāzin ördekler ile kazın arslan ile 9) āhūnuñ degirmencile şunun rūzgār ile tozun kıble yeli ile yüzün 10) etfāl ile ḥōcanın gençler ile kocanın laķlak ile yılanın 11) yılan ile kurbağanın qarınca ile yılanın şa'leble bāġbānıñ kāzib 12) ile şādikiñ şādikle münāfikiñ gerçek ile yalanın yarpüz ile 13) yılanın balık ile bağanın ḥünferz ile yılanın kazlarla üvezin 14) ḥarlar ile üvezin tütsi ile zenbūrek vaż' ile maġrūruñ 15) āteş ile arslanın kirpi ile yılanın balçık ile merkebin 16) şā'irler ile mezhebin behāyim ile sibā'ın aḥlāt ile tayā'ın 17) zi'bler ile ḥimārin ḥimār ile yuların kurdlar ile koyunun 18) körsüzlerle ... eşekle kayşeriniñ naḥnaḥa ile mışriniñ 19) ḥalile endāzeniñ meksle yelpāzeniñ telbisle kaştamōnı tıyulmuşdur 20) oyunu kumār ile āmedün bi-namāzla sācidiñ konya ile ḥelvānıñ 21) şırā ile қaramānıñ pāzārbozma niksārin oġuzlıkla afşarin 22) maḥzar ile bālkesrin pek eşher bedr-i 'aşrin fā'il ile mef'ülün 23) yangınla sitānbūluñ çataķla edreneniñ yataķ ile bōdürgenin 24) yād-ı āyet ile esnemek müvesvis ile fūsūsun kaşāġıyla 25) yaġirin fisıldıla sağırın yoķuş ile yorgunun işlek ile

77a

1) turġunun menzilci ile ulaġın sağ elli ile çolaġın rāst 2) role ... (?) kamçı ile çapġunun eşkin ile eşmezin 3) küsmezle barışmazın çavuşla ... boynuzla toķuşun 4) kölemenle

²⁸ b nüshasında *témür* şeklinde geçmektedir.

kořuęuň arıķ ile opuęuň ay ile arnavuduň 5) lım řoyı ile yehüduň sihr ile Belęradın ney-müselmānla adın 6) diyāsetle řofyanın apuste ile bōsnanın řurre ile arrenin 7) gelinle ayın ananın merřile rāřinin ases ile řubařının 8) řubařıla řebkārin řırmacıyla tařarin ařaęıyla uyuzuň 9) aynacıyla oęuzuň ařık ile engelün ser-tırāř ile kelin 10) mecrūh ile cerāhin řā irlerle řalāhin mezheb ile řā irin 11) aęır yūkle atırın řā irler ile taķvānin ezān ile nidānuň 12) řehr oęlanı ile dīnin semā ile zemīnin raķib ile ařıkın 13) řādıkla mūnāfıkın ehl-i dil ile cezmin eriler ile narhın 14) innin ile zū'l-eberrün a mālar ile seyriň zūkūr ile hōřānin 15) hařilerle nisānin zevcesiyle me'būnuň ğābin ile maębūnuň 16) ve ilā mā-lā-nihaye ma'lūm ola ki bu azdād-ı mevzūna mūnāsebeti 17) ile ki āb ile āteř-i sūzān imtizāc üzere iħtilāť 18) hılāf tařavvur olduęı nehc ile zānī-yi mebālī ile lūřī-yi 19) mebālīnin imtizācı bi-ađdi tařavvur olunmaę lāzım gelse aħvālī 20) ğatununa mekřūf olan me'būnuň maĥcūbiyyeti miķdārınca eb'ad 21) olması muķarrerāt-ı umūrdan olduęına reyb ü merā olunmaya 22) ve's-selām ۱۴ بلغه فى الالفاظ من 24) التفريچ هذه احكام وترجمه على هيئة احكام ابن صيفى الحكيم 23) المترجمه على هيئة الاحكام المفردة الا ساطين تفريحا الظرفا temhīd leff ü neřr-i ğayr-ı müretteb bu 25) ğūne terķim ü tektīb olunur fi'l-ħaķīķa bu beyān üzere ekřeri

77b

1) mücerreb ve teslīm-kerde zurefā ve urefā olanlardan intiğāb olunmuşdur 2) v'allāhu'l-muvaffaķ ve aleyhi iltiklān küllü ğāfız-ı řaķil ve ķile cāhil 3) ve ķile a mā ve küllü atib-i cāhil ve küllü mu'allim ile ve küllü mücevid-i ředīd 4) ve küllü vā ız-i řamū  ve küllü müderris-i fařřāl ve küllü mülāzım-ı 5) zefelüz ve küllü dāniř-mend-i calķ-zen ve küllü imām-ı mescid ķuzęun 6) ve küllü ğatib-i ařaba-yı nev-ğūn ve küllü mü'ezzin-i faķir ve küllü ayım-i aĥmaķ 7) ve küllü mütevvil-i medyūn ve küllü kātib-i vaķf-ı fā'in ve küllü nāzır-ı vaķf-ı 8) cā'in ve küllü cāb-ı ğırsuz ve küllü kātib-i müřāheret-i allāř 9) ve küllü naķib-i imāre-yi abbās ve küllü mürtezıķa-yı vaķf oymaz ve küllü 10) mevālī-yi maęlūb ve küllü fāz-ı mürteşi ve küllü nā'ib-i mürtekib ve küllü 11) kātib-i muĥkeme-yi mağvuş ve küllü muĥzırāc ve küllü şubaşı-yı muĥtāc 12) ve küllü dellāl-ı rezil ve küllü cüllāh-ı zelil ve küllü berber temir ve küllü ařřāb-ı 13) semiz ve küllü aşcı-yı islū ve küllü bāzārcı-yı paşlı ve küllü mūmcı-yı oķar 14) ve küllü kirişci-yi murdār ve küllü dabbāę-ı avī ve küllü baķırcı-yı lās ve 15) küllü lās-ı řrabzūnī ve küllü baķķāl-ı manav ve küllü navluncı-yı aramānlı 16) ve küllü etmekci-yi

teberrāi ve küllü mevlevî-yi ney-zen 25) ve küllü topal ya' nî a' rec-i şerîr ve küllü a' ver-i bed-ḥulḫ ve küllü istānbūlî

78b

1) nāzik ya' nî çelebî ve ḳābiliyyetlü ve küllü burusevî şūfî ve küllü edrenevî 2) çataḫ ve küllü şofyevî deyyūs ve küllü belḡrādî siḫr-bāz ve küllü 3) ḳayşer boyacı ve küllü anḳarî türkmān mizāc ve küllü bosnevî 4) münāfıḫ ve küllü rümélivî kāfir ḳıyāfet ve küllü tātār-ı murdār ve 5) ḳîle küllü tātār-ı seg-mizāc ve küllü a' ver-i ḥabîş ve küllü köçek-i kösemen 6) ḳovması ve küllü zen-dōst güşāde rü ve ḳîle küllü zen-pāre-yi çelebî 7) ṭabî'at ve ḳîle beng-bāz ve küllü lūṭî-yi mülevveş ve küllü ḥalîl-i deli ve kezālik 8) küllü süleymān-ı budalā ve ḳîle maḥmūd-ı deli lākin من الاحمق قديكون سليمان 9) küllü velî-yi 'allāḫ 10) ve küllü şarı-yı lā-ḥayr ve küllü çiçek bozuḡı-yı naḥs-nihād ve küllü 11) zişt rümî-yi bed-ḥū ve küllü ḥüb rü-yı ḥōş ḥū عم اطلبو الخير عند حسان الوجوه 12) küllü yedekci-yi 13) yōbāz ve küllü ḥelvāci-yı ḳurnaz ve küllü ḳapucı-yı gürcî ve küllü gürcî-yi menḥūs 14) ve küllü macār-ı naḥs ve küllü rūs-ı türkesiz ve küllü ḥaremî-yi celeb ve küllü 15) celeb-i nesne bilmez ve ḳîle küllü celeb-i celeb ve küllü saḳā-yı bār-gîr-i ṭulā 16) ve küllü aṭavî-yi rüm-yüz ve ḳîle āḫeriyān ve küllü müselmān-ı burūsa ve küllü 17) mey-ḥāneci-yi rüm ve küllü abāzevî-yi dīvāne ve küllü çerkes-i ḳalîlül'ekl 18) ve küllü haymanevî-yi türkmān şıfat ve küllü sitānbūlî-yi şehrî 19) ve küllü şehrî-yi dehrî ve küllü şehr oḡlanı nā-müselmān ve küllü kenārî-yi 20) eşek ve küllü iznikmîdî gemici ve ḳîl ve küllü ḥalebiyyü çelebî ve ḳîle 'aynacı 21) ve küllü bozoḡlılı şāḥ şūn ve küllü ḳırşehrî-yi mūm söndürici 22) nite ki şadr-ı a' zam sâbıḳ bozoḡlı nubuḳlı muştafā paşanını 23) mevşufa vefāt şi'ârı -beyt-

maskaṭ-ı re'si bozoḡdur 24) eyledi iṭfā velî

şem' -i cem' 'izz ü cāhın rüzgār-ı pür-fiten

25) ve küllü morevî-yi ḥud' a-kār ve küllü diyārbekrî-yi ḳumār-bāz ve küllü

79a

1) Balıkesrî münâfık ve kıle maḥzarî ve küllü Bigadicî-yi mütemerrid ve küllü sâde 2) rû-yı bî-vefâ ve küllü şehri oğlanı âlüfte ve küllü şâ'ir-i 'aşık 3) ve kıle fâsık bi-tebdîlü'l-'ayn bi'l-fâ ve kıle küllü şâbî mezheb ve kıle 4) mürtekb ve kıleküllü şâ'ir-i ehl-i dil ya'nî mezâk ve li-hâzâ اطلقوا و (5) على شأنهم عمل الا نبتة لان الا نبتة حالة ذوقيه روحانية و (6) جسمانية و قد اتفقوا عامة اهل المذاق بان الابنة (7) و اشعراء كلهم اهل العرفان يعرفون كلتي الحالتى يعرفانهم (8) جسمانية و قد اتفقوا عامة اهل المذاق بان الابنة (7) و اشعراء كلهم اهل العرفان يعرفون كلتي الحالتى يعرفانهم (8) مرض روحانى لطيف 9) marâzına mübtelâdur ve yâhûd ekâbir marâzı vardur ve lâkin ḥulâşa-yı 10) taḥkîk 'inde ehli't-tedkîk 'ale'l-ittifâk ve 'ale'l-icmâ' gürûh-ı zârâfet 11) şükûh-ı şu'arâ-yı belâgat-ârâya neseb-i şândur اصناف (12) بلغه فى انواع اصناف ma'lûm-ı ehl-i mezâk ve fûhûm oldur ki müferrihât kılup 13) üç nev' ve iki ḥâl üzeredür birisi şarf-ı cismânî ve birisi daḥı 14) rûḥânî ve birisi daḥı hem cismânî ve hem rûḥânî ammâ cismânî daḥı 15) kezâlik üç şınıf üzeredür evvelâ evkât-ı müferrihe sâniyen zevât-ı 16) müferrihe sâlişen ḥâlât-ı müferrihe ol ki evkât-ı müferrihedür 'unfuvân-ı 17) şabâvet ve zamân-ı tufûliyyetde güzerân eden eyyâm u evân ḥuşûşâ ve'd-dîn 18) ḥayâtında ola eyyâm-ı bahâr ve a'yâd u sûr-ı 'aķıkalar ya'nî sünnet 19) düğünleri ki sâ'ir düğünlerden kaç'-i nazâr hem müferrihü'l-ķulûb 20) ve hem mübârek mes'ûd olur denilmişdür ve şehri-âyinleri ya'nî 21) donanmalar dedikleridür lâ-siyyemâ ki fütûḥât ve te'bîdât zımnında ola 22) ve ḥasret ḥayret ile mülâkât êdikleri evkât ki 'usretinden 23) mâ'adâ maḥall-i icâbet du'â olduğında kaç'â reyb ü merâ yokdur 24) ve esîrlikden ve yâhûd ḥabsden ve yâ bir marâz mu'lim ve mühlikden 25) ve yâhûd bir veca'-ı mü'ezziden ber'-yâb şifâ olduğu vaķt ve yâhûd

79b

1) bi-ḥâlin mine'l-aḥvâl ibtilâ êdügi 'umûm ve ekdâr ve meşakḳat ve 2) iştihârdan dehâ-yâb olduğu vaķt temhîd egerçi evkât-ı 3) müşerraḥu's-şudûr olan müferrihetü'l-ķulûb cihân-ı bî-vefâ-yı pür kürûbda 4) çokdur zîrâ cenâb-ı rabbe'l-'âlemîn ve kezâlik nüneccî'l-mü'minîn nemaṭınca 5) luṭfi ğazabından arturaķdur ḥuşûşâ es'at raḥmeti 'alâ ğazabî 6) medlûhiyla her bir muḥabbete ve meşakḳatı zulmânî içinde nice gûne 7) yenâbî' mā'-ı refâhet ve râḥatı muḥtefidür و عتم نواله (8) رجل شأنه و (9) ihtiyâr êdügi nemaṭ üzere ve ḥaşm-ı eledd şevketi mehîn-i dîn 10) devleti olan şahşın ardına ḳalmaķ ve bir tarîķ ile intikâm almaķ 11) gibi vaķt-i mübârek olmaz elḥamdü'llâh rabbi'l-'âlemîn -beyt-

egerçi 12) haylî müşkildür kişi dünyāda kām almak

bütün dünyā deger ammā 13) ‘adüvvden intikām almak

bu bir kaç kelimāt dağı bu mezāmına ile 14) teslim-kerde-yi ehl-i fühüm ve ‘uğıldür ki meşelā ‘ālem-i kevn ü 15) fesāda lezīzden lezīz ve’z-zevāhili a‘dāsından intikām almağdur 16) ve acılardan acı bir rivāyetde anıñ hilāfi ve rivāyet-i āheri 17) üzere kişi ma‘şuk ve maḥbūbından cüdā olmağdur ya‘nī farazā gözi 18) bakarken elinden aldırmağdur dēnilmiş ve güclerden güc söz anlamayanlara 19) söz anlatmağdur bu maḥūle sözlerde itlak olunagelmışdür 20) ammā zevāt-ı müferriḥe cemāl-i maḥbūbān ve eṣnā-yı bahārda seyr-i çemen-zār 21) ve lāle-zār benefşe-zār ve gül-zār ve kühsār ve cüy-bār ve sevāhil-i 22) biḥār ve enhār ya‘nī yalılardan kaṭ‘-i nazār tatlu şular kenāreleri²⁹ bākī 23) şular çağlar tıyūr āvāzesinden kühsār inler eyle kim küh 24) pāçelerden ve kühsārlardan taşlar arasından süzülerek 25) taṭanasız yalnız ... ile selsebil āsā cereyān eden şāf

80a

1) ve tāhir miyāh ḥaḳḳ budur ki ‘amme-yi şu‘arā ve bülğanıñ vaşf u medḥ 2) étdikleri emkine ve cāy-gāh-ı feraḥ dest-gāhıñ ekşer mevāzı‘ı ve 3) mażca‘-ı evliyā-yı kirām ve maḳarr-ı ḳadīm selāṭin-i sa‘ādet fercām-ı ‘oşmānī 4) medde’llāhü zılāle ḥıyāmihim şehir-ā-şehir ‘amūdiyye ki maḥrūsa-yı burūsa ḥafeza’llāhu 5) ‘an cemī‘l-āfāt ve’l-āhāt bi-ḥürmeti’n-nebiyyi’l-kerīm evvelā çekirge 6) cāy-gāhı ki gerek kendüde gerek ḥavālisinde olan ḳaplucalar 7) ve bāğ-zārlar ve kühsārlar ve murğ-zār ve cüy-bārlar ol mübārek bıñar 8) başı ve ‘alī şir ve aḳ çağılıñ ve inciler ve ḳasıḳlar ta‘bır olunan müferriḥ 9) ḳaryeler ve ba‘zı ekābir ki bāğ-zārları ve ḥuşūşā nehr-i mübārek nılüfer 10) bāğceler ve sā’ir mesīre hā-yı küh-ı rahbān lā-siyyemā maḳām-ı dil-ārām 11) ve mażca‘ münevver me’vā-fām ḥazret-i emīr ‘alī maḳām ḳuddise sirrehu’l-āziz 12) ve raḍiye’llāhu ‘anhu ḥaḳḳā ki ol maḳām-ı feraḥ fercāmıñ füyüz-ı ḳudsiyāniyye- 13) -sinden mā‘adā cāy-gāh feraḥ-baḥşā olduğı zā’irine şems-i duḥādan 14) azyādur ve ḥuşūşā mevzi‘ icābet-i du‘ādur ve andan mā‘adā ol ‘arşa-yı 15) dil-ārā-yı mübārekede āsüde olan mażacı‘-ı evliyā-yı kirām ve muşannifin 16) *ينام عليهم الرحمة من العلام نفعنا الله* 17) *تعالى بفيوض زياراتهم* ve yine zevāt-ı müferriḥeden cemāl ve etḳiyā lā-siyyemā ehl-i

²⁹ b nüshasında *kenāre* şeklinde geçmektedir.

riyāzetden 18) ve meşāyiḡ-i şūfiyye-yi rihāzet şî‘ardan olalar ve minhā ya‘nī zevāt-ı 19) müferrihedden istimkāk ile ‘izzet ü devleti izdiyād u iştiḡarda 20) pāy-dār olan kibār ki devleti yalnız kendi başına olmayup müntefi‘un bi‘l-āmmē 21) ola zīrā bu ma‘nāyı elzem şürūtdandır dēmişler tetimme-yi 22) zevāt müferriheyi ḡazret-i ‘abdu‘r-raḡmān cāmī ‘aleyhi‘r-raḡmetü bu kıṭ‘a-yı merḡubeyi 23) derc ile beyān buyurmuşlardır kıṭ‘a-yı merḡūbe برذ (25) شود اذ هشت خیر کر میسر میشود بروی نظر کن هر زمان (24) نو رچشم ادمی افزون دو بر مصحف و شیخ کبار شاه عدل روی خوب و حظ خوف

* der-kenār maṭlab vāki‘ü‘l-ḡāl ḡalā şadr-nişin-i maḡām-ı ‘uzmādan İbraḡm Paşa-yı cevdet ihtivā ‘ammere‘llāhu‘l-mevlā min zuḡūrı devleti ‘oşmāniyye ilā yevminā ḡazā ‘āmmeye mürüvvet ü ‘aṡā’ vü cevdet seḡāda ḡürūh-ı ber-mekiyān-ı enisā-yı āyettür ve key ü kemāl seḡāda mişli şaḡşına münḡaşır olduḡı dīn ü imānı bir ca‘lī tenāmīdür ol vücūd-ı yehūdı cenāb-ı mevlā evvelā ḡalīfe-yi ‘ahd-i eyyāma ve ‘āmmē-yi enāma iḡsān ēdüp hem-vāre tevfiḡ revā-yı ṡūl beḡā vü şihḡat ü şafā eyleye āmīn bi-ḡürmeti seyyidü‘l-mürselīn

80b 0080

1) ve sebze āb-ı revān fe-emmā bu faḡirīḡ vicdānında ‘arabī küḡeylān 2) at daḡı revān-ı müferrihedden olmaḡ enseb görilürse revādur 3) ammā ḡālāt-ı müferriḡe evvelā sercümle-yi ḡālāt aḡvāl-i ‘aşḡdur nite ki 4) merḡūm nef‘ī-yi üstād lisān-ı ḡālī ḡāla getürüp bu ḡüne nükte 5) sırrü‘l-küllehu feḡvā-perdāz olmuşlardır

-kıṭ‘a-yı merḡūbe-

göḡül āşüfte 6) yār ālüfte çeşm-i baḡt ise ḡufte

‘aceb ‘āşıḡ ‘aceb dil-ber ‘aceb 7) olmaz temennādur

nice keşf eylesün dil rāzımı ol ḡamze-yi şūḡa

8) ki ḡat ḡat perde pinḡān iken ser-mest-i şeydādur

dēmek güc 9) şaḡlamaḡ güc ḡamzeye ḡāl-i dil-i zārı

belā-yı ehl-i ‘aşḡı gör ne 10) ḡāl-i ḡayret-efzādur

belā ender belādur dilde derd-i ‘aşk-ı yār ammā

11) yazıklar aña kim bir böyle sevdādan müberrādur

ve lākin bu bābda hūlāşa-yı 12) taḥḳīk budur ki ḥālāt-ı ‘aşkı yine ‘āşıklar bilür ve derūnī āteş-i 13) muḥabbet ‘aşk ile sūḥte olan ve vāsıklar ve yanıklar fehm ü iz‘ ān 14) kıılır nite ki يعرف لم يذق لم يعرف من kelāmı cümleñin ma‘lūmıdır 15) li-muḥarririhī ḥālet-i ‘aşkı yine ‘āşık bilür nite ki mestlerñ ḥālını 16) mestān bilür ḥaḳḳ budur ki nā-bāliğa lezzet-i cimā‘ tefhīmi emr-i muḥāl 17) olduğı ağreb-i ilzāmdandır ve minhā eşvāt-ı ḥasene nağamāt-ı 18) müstaḥsene ḥuşūşā ba‘zı ḥōş elḥān ṭavrıñ nāleleri 19) ve ḥaṇçere-yi insāndan ba‘zılarñ āvāz-ı ḥasenesi ve şadā-yı mūsīkār 20) ney ve ṭānbūr ve çeng ve rebāb ve mişḳāl ve ḳānūn ve ṭānbūr ve nāy 21) ve kemānī ve def fe-emmā ṭabl u diblik ḥāric-i ez-ḥisābdur ve müsta‘mel 22) degül ise de ergānūn ki cemī‘ mūsīkār ve sāzlar envā‘ınñ 23) ibtidā icād olanıdır netice ṭabl ile demirden mā‘adāsı anıñ ya‘nī 24) ṭablñ daḫı şadāsı irāḳdan ḥōş gelür ta‘biri gerekse kināye 25) olsun ve minhā ve mubāḥ olan ba‘zı eşribe-yi müferriḥe ḥār-ı evbārda

81a

1) şarāb-ı nīlūfer ve benefsec ve līmūn ve ‘anberbāris ve ğayrılar gibi 2) ve minhā tenzevī ḥıṭāyī ve ba‘zı mükeyyif ‘anber iken ḥablar farazā 3) ma‘rūf ve meşhūr olan ḥubūbdan bayram paşa ḥabı ve āḥer gibi ve 4) ḥōşā ki mübtelālarına göre afyūn ki fārisīsi tiryākdür anıñçündür ki 5) mübtelālarına tiryākī dēler ḳara ḥişār şāhibiñ olmaḳ üzere a‘lāsınñ 6) rengi aşfar gūyā şafrā لونها تسر الناظرين ḥisāblu ve rāyihāsı 7) keskin ve şem‘-i ‘asel gibi leyyin ya‘nī yumuşaḳ olup ne pek cedīd 8) ve ne pek ‘atīḳ ola eyle ki tā kim āteşe göstermeyince ğidā için ḥaba 9) olunmağa ḳābil olmaya ve minhā berş-i rahīkī ki aña nazar olunmuştur 10) fi‘l-aşl berş-i sā nām ḥükemā-yı selefden bir ḥekīmñ ‘amel-kerde-yi teṭabbu‘ıdır 11) cümle-yi emrāza nāfi‘ olmaḳ üzere terkīb olunmuştur vaż‘-ı aşlīsı 12) üzere ḳarabādīn eczā’sında idḥāl olunan afyūn bir vuḳıyyeye dört 13) dirhemden ba‘dehu devādan ğidāya ‘udül olunup ve fātiḥ-i mısır-ı ḳāhire 14) sultān selīm ḥan-ı ḳahhārñ ğāyet üzere ibtilā ile i‘tibārī olduğı 15) ḥasebiyle ḳayşūnī-zāde nidāyī efendi merḥūm فله عشر امثالها nemaṭınca 16) ziyāde mükeyyif olsun için her bir vuḳıyyeye kırḳar dirhem olmaḳ 17) vaż‘ ile tevfiḳ-i emzice-yi eczā’ üzere ḳānūn etmişlerdür fi‘l-ḥaḳīḳa 18) der-kenār olunan ve vaşıyyetler ḳānūnınca tenāvül olursa

bāde nāb-ı 19) enginūrī kadarınca kırk bahş küyūf olması mercū ve me'mūldür 20) tavşiye bu haķirīñ 'adem-i ibtilāsiyla mu'ātab-ı cismānī ve rūhānī 21) ile 'alākası belki min ḥayṣū't-tecrūbe mahāret mertebesıyla 22) ma'rifesi olduğı ḥasebiyle ṭabābetün li'z-zurefā ve terfihā li-ehli'l- 23) ibtilā tavşiye ve inhāsi budur ki bi-ḥasebi'l-ibtilā bi'l-beşeriyye 24) berş-i raḥīkī ma'rūfdan āḥer ma'ācīn-i mükeyyife ile ibtilā ve imtizācī 25) ma'ḳūl görmeyeler ve iḳşār üzere gerek tekrīr-i neviyyet gerek tekşīr-i

81b

1) miḳdār-ı şerbet ḥazer édeler ve zinhār bu ṭarīḳa fiṭrat-ı selīmeyi 2) bozup ālūde olmayalar ve beyne'l-cū' ve'ş-şeb' ya'nī ne pek 3) aç ve ne pek toḳ farazā bakla-yı rūmī kadarınca ve her tenāvül 4) olunduḳca üzerine ḳudret mertebesince 'asel ve yā şeker 5) şerbetlerinden tahminen bir fincān kadarını bir kaç cūr'a nūş édeler 6) ve afyōn ḳarahiṣārı daḳı bu taḳdīr ile taḳtīr üzere ya'nī ḳadr-i 7) şālīḥden ve ḥadd-i zābiṭden ziyāde olmayup günde hemān bir def'a 8) tenāvül ve burçaḳ kadarından ziyāde étmekden iḥtirāz ve belki anı şülüṣ-i 9) şülüṣān nehci ile cünd-i bī-deste ile maḥlūṭ ve āmiḥte édüp 10) bi-lā-ta'yīn-i vaḳt tenāvül édeler böyle olsa ḡālib budur ki 11) ebedī mażarratı görilmeyüp cā'izdür ki nice nesne için daḳı 12) nef'i müşāhede oluna و الّٰ نعوذ با الله من و عناء مفرته bu 13) taḳrīr taḥzīrinin ḥilāfınca tiryākīlik ḥaddine varup bi'l-küllīyye 14) recūliyyet ve şu'ūr inḳiṭā'ından ma'adā -beyt-

ne ölüdür 15) ne diridür ne uyur ne uyanıḳ

ne beşerdür ve ne āḥer görünür 16) şan bir oyuk

ḥāl budur ki ol pāyeden şonra ise ne 17) ferāḡ mümkün ve ne şer'an terken nite cevāze mesāḡ ola imdi 18) ol ḥadden ḥazer oluna ve minhā ve ḡāyet eyle eyüce ḳaraşu 19) yeñicesinin göbegi ve yāḥūd nādir ise de pūr süḥān 20) dedikleri ki ol daḳı yeñice nev'indendür yār-ı maşrūḳiyye yār-ı 21) maşrūḳiyye demed olmaḳ üzere ārāyidedür ve yāḥūd vārdār yeñicesi 22) eger çı ba'zılar 'inde başa urması üzere söylenmiş 23) ise de ve Ḳırca 'Alī'nin ḡāyet a'lāsından olan ḥōş-bū 24) ve mu'tedil duḥānları usta yūsuf işi laṭīf merḡübü'l-hey'e 25) lülecekler ile ve merḥūm Aya Ḳapulu'nin şākirlerinin

صائب كمباى بجر افیون مودمیراندا شاهد این سنم قلغل كا قوربس است der-kenār

-der-kenār- berş-i rahîk mezbūr ve ziyāde aç olduđı hālde tenāvül étmeyeler zîrā ‘ale’r-riķ olursa cevher-i hevāyî bedeniyeyi tekdîr éder ve yübüseti müstahîldür ve nevm-i ğaflet îrās éder ve tabî‘atı ikbāl-i ta‘āmdan men‘ éder ve’l-hāşıl irhā-yı tabî‘at éder ve şib‘-i nām ile olursa hażmı men‘ éder belki bir nev‘-i imtilāya bā‘iş ve bādî olur imdi ķānūn budur ki şabāh kalkdıķlarında bir cevz-i rūmî kadar etmek ile bir miķdār peynir çekinüp ve belki bir fincān ķahveden şonra tenāvül édüp ikinci ķahveden evvel metn muķayyede olduđı üzere ol şerbetden bir fincān kadar içeler

82a

1) ‘amel-kerdeleri huşūşā eşher-i ‘ahd usta-cūhliĝin tazaiyu‘ nümüdesi 2) muşayķal ve mücellā ve ĝāyet işlek aş-ı hindîden elţaf tütün çubucaķları 3) ve burūsa-yı maħrūsada cedîden peydā olunan dikişsiz şırmalı kîseler 4) içine ķarınca başı tođranup ķonmuş duĝāndan mezbūr çıkılı lüleler 5) imlā olunup ve şem‘-i ĝasldan sūhte ķaplanup maşş ve nūş ve bu beyt-i 6) şafā-baĝşāyı tezekkür ile ĝam-ı dehr-i pür ĝalālūş içilüp ferāmūş oluna 7) -beyt-

yéyelüm bir şey içelüm tütünü

bizi ta‘n édeniĝ kendi götini

8) ve min ba‘d ta‘n ve daĝl éden nādān-ı bî-mezāķa ĝelāl ise içerüz ĝarām 9) ise yaķarız cevābın vérüp daĝı ziyāde ta‘aşşub üzere deĝĝāl 10) olanlarıĝ gözleri öĝünde içüp yüzlerine duĝānı büf dēyüp 11) şavuralar el-‘āşık ve’l-mübtelā hümā illā bi’l-āmān meşreb-i ĝaķîr vicdānınca 12) bir kaç ma‘dūd ve mu‘teber nesnelerden ĝayra hîc bir vechle daĝl ü ta‘n 13) ve ta‘biri revā ve münāsib degüldür evvelā birāder birāderiĝ ĝatunun almak 14) şāniyen māzîsi ile yek-diğer āĝeri levm étmek şālîşen cem‘iyyet ile yā 15) ‘avrat ve yā oğlan ĝisābı egerçi efāzıl-ı ehl-i mezāķ ĝaķlarında 16) taşavvur olunmazsa da şadr-ı revā ve nā-revā nā-şāyeste ve nā-sezā görilmek 17) huşūşında olan ‘arzdur bu ma‘ülelerden mā‘adāyı daĝl u ta‘n 18) ve ta‘yîb meşreb-i ĝaķîr mü’ellif-i bülĝatü’l-aĝbāba ef‘āl-i tafşîl ile 19) olan eşeklikden ma‘düddür hālā bu tafşîlden maķşūd çünki 20) müferriĝāt eşnāfını beyān idi muķtezā-yı beşeriyetden mā‘adā müsted‘ā-yı 21) tıbā‘ selîme-yi raķîķa ve ‘arîket-i daķîķa ile şol nesne ki hōş 22)

āyende-yi semt-i mezāk ola revā şüde-yi ‘aql u ‘irfān olan aña dahl 23) ve ta‘n ile ta‘ arruż olunmamağdur -beyt-

ğāyet ile kim nedür dersen 24) eger

kendi ‘aybın qor ilk ‘aybın arar

şā‘ir şāhib-i meşā‘ir 25) rühī-yi bağdādī-yi behişt ābād ki ‘ālem-i kevn ü fesādda nice revze ve a‘bād

82b

1) görüp hezār tecrübe evkāt-güzār sürür ve gayür olmuşdur 2) انا عند حسن ظن عبدی بی و
ahādīş-i 3) kudsiyye vā-beste olup bu beyt-i dil-ārāyı mecālis-i zurefā ve 4) ‘urefāya inhā ile ihdā etmişdür -beyt-

el vērse şafā 5) fırsatı fevt eylemeye bir dem

dünyā aña degmez ki cefāsın çeke

6) ādem emn-i küllī şüreti nümāyān ise de ‘aziz merhūm ‘afv-ı mevlāyı 7) kerīme ola ğālib hāşā her ne denlü çok ise ma‘şiyet-i 8) ‘abd-i le’im tetimme-yi hālāt-ı müferrihe şürb-i ‘arağ muqatṭar dārçinī ki 9) terbiyet-i kürh efrenc ola ve kezālik ekābir-i devlet efendilerimizi 10) müsā‘ade-yi ‘izz ü cāhları istid‘āsınca ‘anberiyye ve nīgüre 11) dedikleri miskin ‘anber iken muqatṭar-ı firengī niçe güne laṭif 12) mükeyyif ve rüh-efzā eşribeler belki ‘arağdan ‘ağd olmuş ‘ağideler 13) egerçi isti‘māli memnū‘ ve menhī ise de zīrā bir anglesyus 14) hekīmiñ ṭarīkasıdur ki rüh eşyā ile mu‘ālecedür hālā maḥzūr 15) olan teşhīş her ṭibā‘ illetidür ol ise ‘asīrdür tetimme-yi 16) müferrihe cāy-gāh bāde-yi ‘atīk el huşūşā bed-şāhib-i cemālden alına 17) vecdī merhūm

kenār-ı āb ve sākī tāze ve mey köhne dil pür-şevk

18) bu esbāb-ı cünūnı seyr eden dīvāne olmaz mı

ve lā-siyyemā şehir-i 19) istānbül maqbüle göre ki şehir-i ‘umūra ya‘nī burūsa-yı 20) maḥrūsadur cihet-i keşret-i mesā‘ir ile ḥāric ez-defter hisābdur 21) ve ḥaqqā ki ‘inde ulū‘l-elbāb bī-şübhe ve irtiyābdur andan kaṭ‘-i 22) naḥar kāğıdhāne cāy-gāhı faşl-ı evvel

hükmi üzere ma'düd kıyās olunup 15) ma'nevī cümlesi daḡı deyyūs hükmi ve müste'arīdür ve egerçi bu 16) ta'rīfden pāzengī ya'nī būzevenglik daḡı fehm olunursa da lākin 17) beyne'n-nās ma'rūf olan pūzevenk bir ālüfteyi gerek 'avrat 18) gerek oḡlan niçe şīve-yi şeytāniyye ve rişvet-i fettāniyye ile 19) firīfte édüp kendüden āḡere ki maṡlūbīdür kavuşdurandur 20) ve ammā pūzevenk ḡuşūşında dā'ire şadr-ı ma'külde dāḡıl maṡbū' 21) ve 'urefā ve zurefā pesendidesi niçe ḡüsn-i ta'bir iḡtiyārī ile 22) bir kaç nev'e taḡsīm étmişlerdür ol ki muḡaddemā mezkūrdur aḡa 23) pāzeng-i menfūr lafzın ıtlāk étmişlerdür ya'nī ol nefret ve şıḡletdür ki 24) sefine re'isleri ve cerrāḡlar ve ṡabīblerden istişḡāl ve istibrā 25) olunduḡı neche ve vechedür derḡāl buḡa sefine re'isleri

83b

1) necāta ve cerrāḡlar ve ṡabībler şıḡhat ve şifā-yı zāta ve pūzevenkler 2) daḡı muvāşalāta sebeblerden 'acebdür ki yine bu her üç ešnāfdan 3) iştıḡāl ve istinkāf olmageldüḡi muḡarrer ve belā zīrā 4) bu iştıḡāl iştıḡāl-i rūḡānī bir ḡāldür ammā ol ki 'arzānīdür 5) bir 'āşıkı ma'şūḡ ma'şūḡasına ve bir vāmıḡı mevḡūf mevḡūfesine 6) mecāl mine'l-aḡvāl mülākātında bedel-i mechūd ve sa'y-ı nā-ma'dūd ile ya'nī 7) ḡvāḡiş ve kūşiş ile sā'ī ola aḡa vesīle ve vāsıta 8) ve belki mesādifün bi'l-ḡayr ıtlākın revā görmüşlerdür ḡuşūşā ki 9) küllü'ṡ-ṡarafeyn teşādūf ve te'āḡuf üzere bulunup ya'nī 'āşık-ı şādık 10) müte'affif ve ma'şūḡ daḡı cā'iz ki ol evşāf ile muttaşif 11) olmuş ola fe-izā kāne'l-emr kezālik ol musāvıḡ binti şādıkası 12) üzere bi-lā-irtiyāb me'cūr ve şāb olması ve olacaḡı ma'lūm-ı 13) ulū'l-elbābdur bu ḡadīş-i şerīfi temessūki ile ki من عشق 14) فحف مات مات شهيدا و يتم ثم مات مات شهيدا 15) nezāket-me'āba 'ālem-i 'unfuvān şebābetde lillāhi'l-ḡamdü bi-ḡasebi'l-ḡudreti'l-mevḡūbeti'l-16) vahḡāb bir kaç 'āşık-ı şādık bir iltihābī ma'şūḡ-ı şādık muvāfıkına 17) ve bir kaç daḡı müte'aşşıkı ile mülākāt étmek ni'meti ile mü'ebbed ve 18) beynehümāda olan muḡābāt-ı ḡāḡīḡate ... bādī olmaḡa muvaffāḡ 19) olmuşdur ve ol 'amel-i müteccel in şā' allāḡü te'ālā zūḡur-ı āḡiret édinmişdür 20) ve ammā ol ki ol visāle-yi meşrūḡa şüretinden zāḡiren sırr-nümün ve 21) bāṡınen ve ḡāḡīḡaten maṡrūd-ı mel'ün olup gerek 'avrat ve gerek tāze 22) oḡlanı her yek-dıḡer nā-müselmān zen-pārelere ve ḡulām-pārelere kavuşdurmaḡı 23) kendüye mekseb édinen bī-dīn ve bī-mezḡebe ḡācī analıḡ ve

hācī 24) babalık dərler imdi fi'l-ḥaḳīka anlara būzeveng-i bī-neng dēdikleri 25) bu maḳūlelerdür ma' lūm-ı ulū'l-ḡayret ve mefhūm-ı zū'l-ḡamiyyet ola ki

84a

1) zurefā-yı daḳāyık beyn ü ḡaḳāyık ārā ve 'urefā-yı reḳāyık āyīn-i ḡired- 2) -pīrā emri-i diyāseti kırık nev' den ziyāde olmaḳ i'tibārınca birer keyfe 3) nisbet ile taḳsīm ü taḡṣīṣ etmişlerdür ba' zı efāzılāne 4) ve ba' zı 'avāmāne ve ba' zı daḡı erāzılāne lākin keṣret-i kitābet-i 5) tafşilden ictizā-yı leff ü neṣr ḡayr-ı tertīb tektīb olunmuşdur 6) ammā ol lafzlar ki cūhelā-yı 'avām mā-beyninde ma' rūf ve dā'ir 7) ve mefūzlardur ba' zıḡ ma' nāsı ma' lūm ve ba' zıḡ mefhūmı 8) mevḡumdur cūmlesinden maḳşūd bi'l-'arż hemān deyyūs 'arabīniḡ 9) ḡulāşa mefhūmıdır ki ma' nevī ve müste'ārī kıyāsı li-ḡaḳ 10) ḡūkm olunmuşdur gidi ḳōdōṣ mürevves geyik boynuzlı 11) çārtāḳlı mekrūs tırıl ḳaltabān kūfteḡ'ār ve bunlardan 12) ba' zılar 'aynı şıfatlarla mezkūr ve meşḡurlardır meşelā gözli 13) gidi ve boynuzlı gidi -beyt-i mārḡifār-ı kevn-

her yerini 14) bir töresi var ḳonyanın bardaḳ

sīrōzun da güzeli ḳoḳ 15) boynuzı çārdāḳ

ve göziyle görmüş ve eli ile tutmuş 16) gidi dēyü ḡurūbda ḡadd-i tevātūr üzeredür nite ki bu mıṣrā'-yı nābī 17) meşḡūr 'ayn-ı kināyedür cūmle 'ālem ḡōd bilür anı görüle 18) gördüḡin ve daḡı niçe münāsib olan evşāf-ı reddiyye gibi 19) -ta' rīf- ammā gidiliḡin geyik lafzı ve boynuzlı ve boynuzı çārtāḳ 20) lafz u edāsıyla isti'āre olunması ḡuṣūşına ḳoḳ ma' nālar 21) vērilmüş ise de bi'l-aḡṣ ḡulāşa-yı taḡḳīḳi budur ki ecnās-ı 22) insāndan kefere ve müşrikīn ve fecere-yi mütemerridīn-i dīnden daḡı ḡavā'if-i 23) revācif-i firenk bī-teng ve nemçe ḡā'ifesinden ḳaḡ'-i nazar 24) ḡurūh-ı ma' zeret şūḳūh-ı ḡayvānātda ḡinzīr ve ibnū'l-'irs ve ḳaraca 25) geyik cinslerinden ḡayrı ḡayvān çiftini ṣaḳınmaz ya' nī ḳıṣḳanmaz

84b

1) ḡayvān olmaduḡından nev'-i kināye imiş eḡer āḡer ma' nālar daḡı vērilmüş 2) ise de bu cūmleden ünsīdür ve ibnū'l-'irs ki gelincik dēdikleridür 3) ki isti'āreye münāsebetinde evlād-ı 'arabīḡ ba' zı cūhelāsı ḡelāl 4) nūḡurlarında ḡalaḡ-ḡüylük ēdüp yā

‘irs yā ‘irsā dedikleri 5) delâlet eder be-her dü taqdîrin ola ve ba‘zı zurefâ dahı tedkîk-i 6) ma‘nâ kaçd edüp zevc lafzı ki müsterekü’l-edâ-yı fi’l-ma‘nâdur 7) ya‘nî er ve ‘avrata iştirâk üzere ıtlâk olunduğı hisâb 8) ile ‘arûs lafzı dahı hem dâmâda ve hem geline ıtlâk oluna 9) geldiğı i‘tibâr ile güyâ bi’l-kaçd ve bi’l-‘arz yâ mu‘ris teşdid 10) ile ecnebî maķûlesini kendüye dâmâd edici ve haremine idhâl 11) ile maķz maķrem edinici demekden nev‘-i kinâye olup keşret-i isti‘mâl 12) ile ğalaķ olunmuş ola işte mürevves dedikleri deyyüşuñ 13) bu ta‘bîrler ile ma‘nâsı beyân olundu küfteh^vâr lafzı dahı ki 14) ekşer nâs ma‘nâsın bilmeyüp hılâl mülâķâtda yek-diğer âĥere 15) be hey küfteh^vâr dèyü söyleyegelmişdür ke-ennetu sâbıķan bir âlüfte 16) mel‘üne-rû ĥasebiyle mülâķât üzere mu‘ârazaları olup 17) zevcine ihânet ve nisbet ve raĥmen ve ĥıyânet bir ecnebîden ĥâşıl 18) êdđüĥi veled-i zinâsınñ vilâdeti ‘aķabinde sâķıķta olan 19) muż‘a-yı necise ve bużfa-yı ma‘rûfesi türkce aña ‘âmme beyninde 20) şoñ derler ol laĥm-ı murdârını sâ‘ir lühûma ĥalt ile küfte 21) edüp yedirmiş olup ĥâlâ ol ma‘nâdan bi’l-kaçd murdâr 22) olunmuş kinâye bir isti‘âre-yi nâ-be-hencâr ve ĥüftâr-ı nâ-hem-vâr ola ammâ 23) mü‘ellif-i faķîriñ vicdânınca güyâ küfteh^vâr küfteden ya‘nî sözden 24) ğalaķ olunup ĥalt kelâmından nâşî küfteh^vâr vaşf-ı terkîbi 25) olup meşelâ suĥan-ĥ^vâr demek yerine olmuş ola ğalaķât-ı

85a

1) cehele fârsda bulunur sözlerden olması münâsib görünür 2) meşelâ ermânî tã‘ifesi sözlerinde âkilân ĥazretiñ gibi ve buña 3) beñzer beñzemez ĥüftâr ğalaķ şî‘âr becid ve bî-şümârdur ve bu mazâmine 4) ile ki ecnâs-ı nahĥâs istînâs arasında ma‘nâsız ve maĥalline 5) münâsebetsiz söz gelim ve belki -beyt-

herze-kârâ bu gidişin 6) nereye

bir gözün taĥa bir gözün dereye

cennet olsunmı 7) ĥic ĥara ĥarye

söz boķıdur bu ĥaraya ve ĥarye

ve hem-çünân ceybî-yi 8) ĥalt-ârânın kelimât-ı bî-ma‘nâları gibi -beyt- الاتكريميد بشت
قو تجلوس باى بشرى ال الول وائللى 10) دشمد يلوه اى واهى مشت ترمدم المرمدم ايضاً صمادقو 9) قلنسوا

وقر الهوالا hūlāṣatu't- 11) taḥākīk deyyūṣlīga yaraşır bir ādem-i murdār ve kelām-ı nā-be-hencārdur 12) şucuğum қоқуғум rükugum ve duduğum қодуғум çoduğum 13) şotuğum elfāz-ı mühmelesi gibi 'örf-i melfūz édüginde şübhe 14) olunmasını melhūzdur ammā kōdōş elfāz-ı mühmele-yi türkiyye-yi қадіmeden 15) ğalaṭ olunmuş bir lafz-ı rüydur egerçi ba'zılar қурdas ya' nī ğast- 16) -daş ve nemīmedaş ve mesāvīdaş ki ḥāl-i ma'hūd ile ḥāldaş 17) ve ḥayrdār қаşdıncı ve ba'zılar қо ve таşra lafzından mütercem bir kināyeden 18) ğalaṭdur dēmişler ise de ve ba'zılar қовтаş ile lafzdan müreccim 19) a'lālı gibi ya' nī öñdin taş ile қуқıқır қаşdı 20) irādesinden müste'ār keşret-i isti'māl ile güyā ḥaberi maḥzūf 21) mübtedālar gibi қарb-ı meşel-i 'avāmda atıñ ürkegi yigidiñ қорғаğı 22) meşhūr olduğı nehc ile ki 'acabā eyü midür yoḥsa kim midür dēmek 23) ola ḥaberlerini ḥazf u ketm üzere söylerler fe-emmā bu ḥaқıriñ vicdānınca 24) hemān edā-yı bi-ma'nā ve kelām-ı bī-feḥvā-yı türkiyyedür ḥurūf-ı 25) lafzisi mekrūs құртūs lafzları gibi deyyūş ya' nī gidi

85b

1) şıfatlarından olmağa yaraşduğı münāsebeti ile şāyi' olup cūhelā-yı 2) 'avām arasında sā'ir söylenegelen kelimāt-ı müzahrefe ve maқūlāt-ı müzeyyifeden 3) ma'dūd olması vüçhla münāsib görünür meşelā buña muқābil 4) ya' nī buña qarşuluk ba'zı ālüfte ve āşüfte 'avratlara ezyed-i ziyāde 5) müsta'melliklerinden ve kemāl-i mertebe masfūceliklerinden nāşī kināye қаşdı 6) iḥtiyār ile fūrқ fūs bül dērler terdid ma'lūm ḥavāş 7) ve 'avām ola ki vicdān-ı sābıқ üzere emr-i diyāşetde anlar ki şıfatlar ile 8) mezkūrlardur ve hem ta'rīf-i dīgere muḥtāc degüllerdür ḥālā anlardan mā'adā 9) olanları firād-ı ifrād zıkr ü iḥtilāfları üzere 'ale't-tafşil beyān 10) olunur ki bunlardur tevehhüme ki қable't-tafşil edevāt-ı sābıқа re'fedendür 11) қaltabān cūhelā-yı 'avām-ı mutazarıfanıñ tevehhüm-i müterriyeyelerince ki bir isti'āre-yi 12) bāṭile-yi nā-münāsebe-yi dil-ḥırāşdur fi'l-aşl esmā-yı ālāt-ı lāzıme-yi türkiyye üzere 13) қaltabān sūṭūḥ büyüüt būdelerin düzeltmek bir yuvarlaқ her iki cānibi 14) delükli bir taşdur anı yuvarlamak için tedārik olunmuş ḥaydara 15) nümāyişli her iki cānibi āletlü irādemīye mümāşil bir āletdür ki cümle nāşıñ 16) ma'lūmıdur zu'm-ı bāṭıl cūhelā üzere ke-ennehu her iki maşlaḥat için 17) her iki cānibi i'māl ve isti'māle münāsib görilmesi enseb görüle 18) evvelā fā'aliyyet ve mef'ūliyyet ile ve bu muzāmene tazmīni ile diyāşet 19) nisbeti ḥamli muḥtemel şaḥīḥ ola ve her iki cānibi āletler münāsebeti ile 20) bu keвне

tevehhüm-i daķıķa-yı bātıle daķı gūyā her iki cānibe pūzevenkligi 21) tařavvur ola meřelā gerek kendi ‘avratına gerek āķeriņ ‘avratına ħ^vāhestedārıķ 22) ēde ve yāķūd her iki cānibden murād kendi ķızına ve yā ‘avratına ve yāķūd 23) kendi řulbī ođluna ve řulbiyye ķızına ve yāķūd ‘ale’l-‘umūm ođlan 24) pūzevenkligine gerek ‘avrat pūzevenkligine mařlaķatı saķıķları üzere 25) seng-i mūdevver gibi nuķūd-ı riřvet mūdevvereyi yuvarlayıcı ve ortalıđı

86a

1) düzeldici ola ħulāřa-yı su’āl teřbihe bātıl her iki ma‘hūdān-ı 2) mezkūrān mařlaķatlarını ıřlāķda ve ortalıķ düzeltmelerinde kār 3) gūzār ola terdīd ile’l-mesbūķ ya‘nī deyyūř-ı ħaķıķī el-‘iyāzū bi’llāh aķreb-i 4) aķrabāsından nāřı olanlardan ķať -i nażar fi’l-evvel diyāřetlerini kendi 5) řıfatları mūbeyyen olan olanlardur ki zıkr olunmuřdur deyyūř-ı ma‘nevī her 6) gitdüđi maķalle kendü ile ma‘an ‘avratlarını ve maķremlerini götürendür 7) dēmiřler fe-emmā bu ħaķiriņ vicdānınca deyyūř-ı ařı-ı ma‘nevī ve deyyūř-ı 8) ma‘nevī żarūriniņ ma‘nālarından mutafaťtın ve mūtevehhim olan mefāķimiņ ħāřıl 9) ma‘nāları المحذورات تبيح الضرورات nemaťınca gūrūh-ı ekābir-i e‘āzim 10) ya‘nī eřķāb-ı devlet ve řān-ı keřret ħadem ü ħařem ve vefret-i ‘unvān 11) żarūreti mūsted‘āsınca derūnī ve bīrūnī ķapu ħalkı levāzımından 12) ķať -i nażar derūn olan ħıdemātiņ arasında bi-eyyi ħāl bir degül belki bir 13) ķaķ refāhetgāĥ ħareme duķūl ve ħurūc ile muraĥķař ve muĥařřiř-i ħuddāma 14) muĥtāclardur ki anlara ‘inde’l-esāfil ve’l-efāzil der ođlanı ya‘nī ķapu 15) ođlanı dērler be-her ħāl anlarsız olunmaduđı umūr-ı żarūriyyedendür 16) ve böyle nehc ve rūsūm ile mezkūr ve ma‘rūf olmamaķlıķ ise edāniye 17) maĥřūřdur imdi řān-ı e‘āzim řeref niřāne mūrīř řān-ı řeni‘ ve mūcib 18) ‘esb-i meni‘ olması ħasebi ile řānlarına mūnāsib olduđı üzere 19) ol ħızmetlerde řavāřı istiĥdāmını bi’ż-żarūrī iĥtiyār buyurmuřlardur 20) ve illā gūrūh-ı řavāřide olan ħıřı-ı řehvet-engīz ħadden gūzerāndur 21) ve bir nev‘i daķı mūlebbes ve mūfliķ ķār-sū ve esvāķ ve pāzārda rāst 22) geldüđi rāķib ve rācile daķı selām verüp ħāl ve ħāťır řoruřarak 23) ‘ırz-ı vaķār ēder ammā muĥātabiņ ise kendi ħaķķında ħic ne söyleye- 24) -cegin mūlāķaıza degül belki fikrine bile getüremez deyyūř-ı ma‘nevī-yi 25) merĥūř bi-lā-nizā‘ ve mūdāfa‘a esirci řā’ifesidür dēmiřler ve ba‘zılar

86b

1) ol maḳūlelere deyyūş-ı şābir ve deyyūş-ı nāçār daḫı dēmişlerdür deyyūş-ı 2) ma'nevī-yi rāzī kendi teserrī étdüğü odalığını ke-ennetu çerāğ édüp 3) bir āḫere 'aḳd-i nikāḫ ile vēr nedür ki kendi eli ile vërdüğü için 4) deyyūş-ı rāzī lafzı ıtlāḳın revā görmişlerdür ve ba'zılar 5) daḫı deyyūş-ı ma'nevī merḫūş-ı mendüb budur dēmişler deyyūş-ı ma'nevī-yi 6) mecbūr kendüden bir büyük yërden tezevvüc édüp ol maḫdūme-yi 7) mezbūre diledüğü maḫalle izn ü icāzetsiz gitmede bī-pāk ve bī-pervā 8) ola ya'nī nice seyrān-gāha ve temāşā-gāha 'azīmet ile bī-muhāyā 9) ḫādimlerine ve ḳoçaşlarına emr édüp bir kimesnenin daḫı aḫa 10) muḫālefete ḳudreti olmayup tamām-ı dil-ḫ^vāḫ üzere olan zīb ü zīnet 11) ve debdebe ve ḫaşmet çıkup keyf-i mā-teşā' vü teḫtār vüçüh ile başlı 12) başına fā'il ve muḫtār ve 'āzīm-i bā-'izāz ve çemen-zār ve lāle-zār ve kühsār 13) olup gide ve yāḫūd murād étdüğü deryā kenārında olan ba'zı tenhā 14) yalılar seyri irādesiyle kenār çize devletlü ve sa'ādetlü zevc-i 15) mükerremleri ise bī-ḫaber ve bī-āgāḫ ḫarem-gāha girmek murād étdikde 16) ḫarem mānde olan ev bekcileri ve sarāy-dārları ḳarşu gelüp sulṫānım 17) sizlere şimdiki ḫālde ḫareme girmege izn ve ruḫşat yokdur hemān 18) yine sa'ādet ile ṫaşra sarāyınızdaki şadıḫıza teşrīf 19) buyuruḫ zīrā devletlü ḫanım efendimiz ḫazretleri bizlere öylece sipāriş 20) ve tenbīḫ buyurup ve kendüler devlet-i 'izzet ile iḫtiyār buyurduḫları 21) ba'zı civārī ve sāzendegānī ve ḫuddāmī olup murād étdikleri refāhet-gāḫ-ı 22) devlete rāhī ve 'āzīm olmuşlardur ve ḫattā gidecekleri cāy-gāḫ 'izzeti 23) bile bize ḫaber vërmemişlerdür ancak hemān buyurduḫları eger siz efendimizden 24) ötüri me-bād aşāḫıb-ı devlet ḫazretleri ḫareme girmek irādesiyle 25) gelüp sizlere şormak lāzım gelürse efendim bizler bilmezüz cevābın

87a

1) vëruḫ dëyü te'kīd ile işmarlamışlardur ḫaberin vërdiklerinde mecbūr müşārün- 2) ileyh ḫazretleri daḫı kemāl-i izṫicār-ı izṫirāba düşüp ve ol telvīnden 3) nāşī tamām mertebe serserīlik el vërüp ve ne işleyüp ne eyleye- 4) -cegin daḫı bilemeyüp لا حول ولا قوة إلا بالله العلی العظيم 5) 'acabā orada gece ḳalurlar mı ola bolay ki ḳalmayalar idi dediginde 6) ol muḫbir daḫı v'allāḫ sulṫānım anı daḫı geregi gibi bilmezüz bizler bir alay 7) sarāy bekcileriyüz o mertebelere dek su'āle cür'ete ḫaddimiz yokdur 8) ve vus'umuzda daḫı degüldür cevābı istimā'ı ile mücāb olıncaḫ çār 9) u nā-çār eş-şabru miftāḫü'l-ferc bundan şonra 'ilācımız yokdur hemān 10) ḫaḳḳ te'ālā ḫazretleri inşāf

vêrüp ve gönüllerine merhâmet birağa dèyerek 11) şarf-ı ğayret ile mecbûl devletlü ise hûd mukarrebleri 12) olan ba'zı muşâhiblerinden hûşûsâ ba'zı ic ağalarından mahcûb 13) ve şerm-sâr olup derûnundan nice nice efkâr güzâr êtdüğü 14) tursun belki 'âlem-i derûndan gizlüce göğüs geçürerek lerzide 15) vücûd-ı telâş-âlûd bağal-girânde-yi etbâ' olarak şadr-ı sezâ-yı 'âliyye 16) şu'ûd ve hezâr hezâr derûn güzâr olan efkâr u telvînât ile âh vâh 17) künân cülûs u ku'ûd êde bu hâl eşnâsında ba'zı velice 'add êtdüğü 18) muşâhibleri sultânım öyle olur luţf êdün şaklamaş böyle 19) nesnelere yalnız hemân siziñ mübârek başınızda degül belki ebnâ-yı 20) nev'îniñ olan nice devletlünün dağı başlarıdadur ve büyük başıñ 21) büyük ağrısı işte bunlardur ve böyle nâ-maţbû' dil-hırâş vâdiler 22) görilegelüp ve çekilegelmişdür hemân sizlere lâzım olan böyle mağall-i 23) râhat ve fitne-yi kalb vèren şeyleri hazm ile ve def ile taqayyûd buyuruş 24) ve her olanı bir şey'e vücûd vêrüp ıztırâba düşmek dèyü 25) tesliyet kaydında olup ve belki ba'zı zarîf ve naşend muşâhibleri

87b

1) dağı riş-handâne vâdilerinden sonra kız şarf-ı ihtiyâr êdüp 2) fulân hâdim ağa kuluşuzı gördüm devletlü hâzretleriñ 'ağablarıncâ 'azim 3) ile bâb-ı sarây-ı 'âliden çıkdıkları helâlde ben kuluşuza keyfe 4) mâ-ittafeğa dü çâr ve selâm ve kelâmları hitâmında devletlü hâzretleri 5) 'acabâ yine bu gün sa'âdet ile 'avdet buyurup gelürler mi ola 6) dedükde anlar dağı v'allâh 'oşmân ağa allâh bilür lâkin zann-ı ğâlibim üzere 7) câ'izdür ki geleler dèyü haber vèrdiler hâķîr kuluşuzuñ dağı andan ğayrı 8) geleceklerini müş'ir bir iki nişâneleri şordum ve zarâfet ile 9) haber aldum evvelâ baş ağa kuluşuz ve kuţıcı bula kadın sarâyda kalmışlar 10) me'mûldür ki inşâ' allâhü te'âlâ bu gün yine geleler zirâ her-bâr resm 'âdileri 11) anlarıñ sarây mânde olmaları büyük nişânedür hele benim efendim 12) bu mertebe elem ile endîşe-nâk olup mübârek vücûdınıñ âzâbe 13) êdüp telvîn êtmek vücûd ele girmez dèyü tesliyet ve tefrih êtdükce 14) yine mütesellî ve münbasit olmayup be hey 'oşmân ağa ve fulân efendi ve çelebî 15) netice bu derd çekilecek derd degüldür hâķîrden âher bir kimesnelere bunu 16) hazm edemez lâkin bizim dağı çekmemiz hûşûşında bıçaķ ilige tayanmışdur 17) hemân bu def'a böyle olma degüldür hattâ bu geçenlerde dağı yine bu üslûb 18) üzere fulân yalıya gidüp iki üç gün anda eglenmişler idi 19) -beyt-

nâ-çâr çeker halk bu zahmetleri yoğsa

âdem kara tağ olsa 20) getirmez buña tākāt

zümresiyle şikāyet künān neyleyelüm bu ‘arz 21) u şān kıydı âdeme büyük bār-ı girāndur dēyüp kemāl-i ıztırārından gāh 22) bir dizi ve gāh bir dizi üzere taḥavvülde ola ve bi’sel-hāl ta‘ām 23) ve nevāl daḡı ḥaremde taḡḡ ve taḡra çıkmak üzere mu‘tād olmuş ola 24) taḡdiren a‘lā zalik ol sa‘âdet-me’abın tevābi‘ inden ḥicāb ile netīce-yi ḥālī 25) cenāb-ı vehhāba ḡalması bī-şübhe ve irtiyābdur hemān ḡaḡḡ te‘ālā böyle

88a

1) olanların mu‘inleri ola deyyūs-ı ma‘nevī-yi ma‘dūd bi-ḡasebi’z-zarūre 2) ḡayrı ecnāsdan ḡaḡ-i naḡar ḡürcī cinsinden olan kölesini ḡarem ḡapucısı 3) edenlerdür dēmişler ḡürcī cinsi ḡuşūḡatda maḡşūḡ-ı naḡāyih bülḡasında 4) tafşil-gün niḡe ta‘rifler irād olunmuşdur eḡerḡi ḡapucılar ve sarāy-dārlar 5) her-bār ‘ādāt-ı kibār üzere müsinn ü iḡtiyār kimesnelerden olagelmiş 6) ise de ol cins-i menḡūsı ve siyāh rengi ya‘nī ḡara ‘arabī ḡulām ol 7) ḡizmetlerde istiḡdām olunmasını müvecceḡ görmeyeler zīrā ḡulāḡatu’l- 8) -kelām ol iki cins bed-nāmın ḡümle-yi ‘uyüb ve rezāilinden mā‘adā 9) ḡehvetlerine maḡlūb olup ḡuşūḡā zengī cinsi olanlarda efendisini 10) ḡatlı etmiş ve edegeldikleri eḡsher-i meḡşürdandır nite ki kelām-ı ekābir 11) mücerrebendendür ki buyurmuşlar اذاشبع و اذاشبع قتل و اذاشبع قتل 12) لا تشترى الیخی فانا اذا جاع قتل و اذاشبع قتل 12) زنا ya‘nī ḡoḡ ve ḡoyum olursa ḡuvvetlenür kendin ḡabḡ edemeyüp 13) zināya cesāret eder ve aḡ ve acıḡ olursa acıḡlanur ve ḡiffet-i‘aḡlından 14) nāḡi ḡāzaba gelüp ḡatlı-i nefse cür’et eder ve ekḡerin tecrübessince ḡalilü’l- 15) ‘aḡlı ve ḡaḡirü’l-‘ömr olur lā-siyyemā ki ḡuzūrda olsa bile firār şānlarıdır 16) muḡarrir-i ḡaḡirin daḡı nice def‘a tecrübē-kerdesidür من جرب المجرب خلت 17) له الندامة ve tecrübē için semm-i ḡātıl tenāvül olunmaz ve ulular sözin 18) ḡutmayan kilāb gibi uluya ḡalmış ḡarb-ı meḡeli zevī’l-‘uḡül ḡaḡḡında 19) her-bār ḡuş-zed i‘tibār olunmak vācib menzilesinde olduḡı 20) inkār olunmaz ḡālāḡir ḡahādāt-ı maḡbūle-yi keḡireden degülmidür bu her iki 21) cins bed-kīḡ ḡafif işlerde ve ‘avratlar ile muḡāḡere ve mu‘āmele 22) iḡtizā eden ‘amelerde olmak üzere bulunmaḡı severler farazā ḡapucılık 23) ve odun yarıcılık ve piyāde ḡayıḡcılığı ve emşāli olan ḡizmetlere bulunanların 24) ekḡeri ḡürcī cinsidür ve sipāhiler daḡı aḡır aḡır işleri sevmelikleri 25) ve zaḡmet ve kiddet icāb eder ḡizmetlerden ḡaçdıkları ekḡer yā firār üzere

88b

1) oldukları muhtâc güvâh degülmidir tavşiye-yi tekerrüre gürcî cinsi nuhûset 2) şî'âr edükleri huşûşa siyâh cinsiniñ ğayrı ecnâsından 3) bile dūn kıymet ile alınup ve şatıldıkları şâhid-i şâdıkdur 4) ve şehvetlerine teba'iyetlerine keşret-i ekleri ve kendülerini çeküp çevirüp 5) ğurūr üzere şıganağ yollu ğeyinüp kuşanup ve ma'kül yollu 6) şarıklar şarındıkları ve mâliñ kıymetin bildikleri nişâne-yi bî-bahânedür 7) fe-emmâ bundan ağreb budur ki انسان حريص الما متع hisâbınca 8) ekâbir efendilerimizin ekşeri ol aĥvâle muṭṭali' daĥı oldukları ile 9) ma'an anları ol ĥizmet-i lâzimetü'r-re'âyetde yine ihtiyâr buyurulur 10) ammâ êtmeseler vücühla ma'kül êtmiş olurlar idi deyyüş-ı 11) ma'nevî-yi maqbûl sâbıkan kendi muṭallâkasını tezevvüc eden şahş 12) ile üns ü ülfet ve belki muĥabbet ve meveddet üzere mu'âşeret 13) ve muĥâşeret eden bî-'âr ve bî-ğayret ve bî-ĥamiyyet küfteĥ'âr 14) gidilerdür ki maĥallinde sözleri bir nesne ki ĥaĥĥ te'âlâ ĥazretlerinin 15) emri olmuş ola aña ne dèyelüm aña ne maşlahat için gücnmeli 16) yâ anıñ olsa biz almakda anı istinkâfi êderdik böyle ola 17) gelmişdür cevâbın êderler be hey mekrūs be hey bî-'âr ve bî-nâmūs 18) ve bed-kâr hele bir def a nazar-ı ulū'l-ebşâr ile i'tibâr üzere nâzır 19) ve mütedebbir ve mütekeffir ol ki mu'ayyende ihtişârını ihtiyâr êtdüğün 20) vaz' ve kâr-ı nâ-hem-vâr 'avratıñla ber-kâr olan şahş-ı nâ-bekâra ĥüsn-i 21) ihtiyâr gele rızâ vèrmek gibi mürvârı murdâr ile hem vezn ve hem 22) 'ayâr olup ĥâlâ göz ile gözüñ kör gidilerden niçün ma'nide 23) ma'düd ve i'tibâr olunmaya سون خذلك الله الستار deyyüş-ı ma'nevî-yi 24) mühmel aĥrabâsı çok 'avratıñ ĥocasıdur ki ĥaremine girüp 25) çıkanlarda maĥrem olanlardan nâ-maĥremleri daĥı çok ola farazâ kefere

89a

1) tã'ifesiniñ şağdıcları meşâbesi ehl-i islâm arasında 2) daĥı bu maḳûle bî-ĥamiyyetin nihâyeti yokdur huşûşâ taşralıklarda 3) ol maḳûle-yi maĥzâ maĥrem-i şer'î yèrine koyduklarını çok görmüşüz 4) ve lâ-siyyemâ ba'zılar daĥı ednâ dōstluğ mülâbesesiyle ya'nî ol 5) muĥabâtı pîşvâ edinüp şağdıç şağdıç ve belki daĥı ilerü 6) meşelâ bir köprüden geçerken yek-dîĝer aĥere toĥunmuş ĥisâbı degül bir alay 7) ĥatĥun ĥazıklı gidiler bî-pâk ve bî-pervâ ĥaremine idĥâl ve irâ 8) ya'nî iĥerüsine koyup çıkarmak gibi fe-emmâ ne koyup ve ne 9) çıkardüğünü ve ne girüp ne çıkduğunu görmez belki bî-tekellüfâne 10) ĥareminden ba'zı nesne çıkarmağa emr êdüp birâder var şunu 11) bizim evden getür ve bunu daĥı götür dèmek ĥazı-ı nefsidür ve ol 12) şağdıç ise ferâĝ-ı mâl ile

girdüğü yeri belki şağlayup 13) şağ şadra şiyec hisābından gele bu maḳūle gidilere münāsib 14) laḳablar ḳatı çokdur deyyūş-ı ma'nevī-yi müsāmiḥ deyyūş-ı ma'nevī-yi 15) aḥmaḳ deyyūş-ı ma'nevī ile deyyūş-ı ma'nevī bī-ḳayd deyyūş-ı ma'nevī-yi 16) a'teh daḥı taşavvur-ı ehl-i ğayret üzere her ḳanġı elfāz ve elkāb-ı 17) reddiyye ve müstehcene olursa olsun ıtlāḳı 'addü'l-'aḳl ve'n- 18) naḳl merḥūşdur lākin deyyūş-ı ma'nevī-yi müsāmiḥ ḥuşūşunda ba'zılar 19) taşavvurı ḥükmi üzere oldur ki 'avratının muvażza' töhmetinde bulunup 20) ve bulunacaġın yaḳinen bilürken a'māz-ı 'ayn ile muḳayyed olmayanlardur 21) ki esāfil-i 'avām 'örfince ḳarnı geḡ ve ḳarnı geḡiş ādem dërler 22) zamānede her yerde bulunduġundan ḳaḫ' -i nazar şehr-i istānbūlda 23) ḳatı çokdur çok bulunduġuna 'āmmeyi zurefā ḳā'iller ve rāzilerdür 24) deyyūş-ı ma'nevī-yi şükük ya'nī mevhūme ve mazanna oluna eyle ki ba'zı 25) ḥuddām-ı ḥarem ḳapusundan içerü girerler ve çıkarlar zāhirde duḡūl

89b

1) görünür fe-emmā ḥarem-i ḥāş ise içerüden içerüde olup belki 2) bir ḳaç ḳapu daḥı ola ve cā'iz ki mā-beynlerinde sāḥa ḥāliyye olduġundan 3) ekşer-i nās 'āḳil olmaġla ان بعض اظن اثم ḳavl-i şerifince zunūn-ı 4) fāsıdeye düşüp ġıybetinde olurlar imdi erbāb-ı 'izz ü 'arza 5) bu daḥı elzem-i levāzımdandur ki hem kendüyi mazanna olmadan ve hem 6) ḥalkı daḥı ol i' tiḳād-ı fāsıde düşürmeden muḥāfaza ve 7) şıyānet édüp mümkün mertebe ol maḥzūruḡ tedārikinde ihmāl 8) étmeye deyyūş-ı ma'nevī muḳaḥḥar meşşāḫalar ki gelinler yüzlerin yazup 9) gül-güneler ile tezyīn edenlerdür ve yāresin hey'et üzere ki 10) zarīfesine göre ārāyide édicilerdür ve ba'zına daḥı yenge 11) ta'bir éderler ve bunlardan mā'adā yine düġünler umūrunda istiḥdām 12) olunur ki anlara bed'et-i umürdandur farazā ol düġünler ol 13) maḳūlelere muḥtāclardur be-her ḥāl öylelersiz olunmayagelmişdür 14) anların ba'zına 'örf 'ādet ve gör dërler ve ba'zına dileyüci 15) ve ba'zı 'örfce görüci ve ba'zına daḥı oḳuyıcı dërler ve bunlardan 16) daḥı ba'zına ya'nī muşāḥibe ālüfte āşüfte mizāc āşnā ve nabz- 17) -gİR ve ḥayr-şinās ve ḫarāfet istinās meşreb dānende 'avratların 18) zevcleri ya'nī ḳocalarıdır ki bulunduġları mecālis ḥālātında 19) vücūh ile tevehhüm olunmaġa münāsib ve ta'rīfler ile kendülerden 20) su'āl olunduġda ve yāḥūd bi-lā-su'āl kendi tefāḫüründen 21) nāşī cevāb ve kelāma taşaddī étdükde kemāl-i mertebe sürür 22) ve iftiḫār ile bizim efendi ve yā bizim aġa ve yā paşa ve yā bizim devletlü 23) aşlā bizim ḳadinsız bir sā'at olamaz ve ebedī oda ve

hānede 24) tırdırup oturtmaz ma' nide bir hemān mücerred pāk hükminde bizim ammā
25) haqīkatde de allāh için söyleyelüm bizim ma' hūdedendür yā nedür

90a

1) yā 'acabā bilür misiz nev' i ve mişli bulunanlardanmıdır bir def' a yüzini 2) görüp ve sözin eşiden kendüden ayrılabilür mi netice ve vücūdı 3) 'ayn-ı teshirdür vücūh ile her hālden haber-dār ve her ma' rifetde ve her ne 4) hünerde ser-emed ve'l-hāşıl cemāli kemāline ve kemāli cemāline uygun haqq 5) te'ālā ögmiş yaratmış naziri bulunurlardan degüldür gerek hoş 6) şöhetlikde ve gerek mizāc-girlikde ve meşreb-şināslikde öni nādir 7) alınanlardandır eyle ki v'allāh biz erkekligimizce anıñ étdüğünü ve anıñ zātında 8) olan ma' nālara ve elinden gelen hünerlerin birine kadir degülüz toğrı söylesek 9) netice kendi kendüme inşāf étmişimdür hele bir vechle anı tavşif ve 10) ta' rife hıc bir kimse kadir degüldür taħkik budur ki her hāl ile kendüye 11) tıyulup ve kanılmaz ve uşanılmaz 'ālemde nedd ü naziri hıc bulunmayanlardır 12) fi haddi zātihi mülāhaza olunsa bu haqire lāyık degüldür fe-emmā anı dağı 13) bilirüm ki cenāb-ı haqq kıbelinden baña bir eltaf-ı hafiyedür ve şükrine kadir 14) degülüm deýü mübāhāt ve iftiħār eder ve yine diyāset-i meşrūħa deyyüşlerinden 15) bi'l-'itibār-ı ma' dūd olanlardan ba' zı dellāke ve nātırı ve çengiler kahvecisi 16) kocaları ve lā-siyyemā havāş ve 'ām düğünlerinde oynayan ya' nı 17) 'örf-i meşhūrda cümleye ma' lüm olan fulān usta kavli 18) ve fulāne usta kavli gürūhlarında lu' bede bāriz kaşş 19) ve şive ve cilve ile yā kolbaşı ve yāhūd pişe-karlık ve yā 20) ol şan' atda bir aher vādī ile nām-āver ve şöhre-ver olan 21) olan çengiyeler kocalarına her buldukları mecālisde bi-eyyi hāl 22) münāsebet-h'āh olup ترويحاً للمعرفة تشويقاً إليها و avratın 23) medh vaşf édüp eyle ki bizim 'abbāse kadın ve yā gülçehre 24) kadın ve yā bektāşe kadın ve yāhūd fetħi kadın ve yāhūd şehnāz 25) kadın nāmları bile şehvet-engizdür 'ömri çok olsun

90b

1) hālā anıñ dirliklüsiyüz her vechile kendi kārında ser-emed ve 2) ekmedügi yerden biçer netice anıñ kārıyla geçinürüz şimdi bu otalıkda 3) ālüftelikde olsun ve çengilikde olsun anıñ üzerine gelür 4) az bulunur hulāşa-yı kelām zamāneniñ çeng-i dil-ārāmıdır gerek 5) şivede ve gerek cilvede ve 'işvede ve gerek gerdān kırmada 6) üstādı olan merhūme 'Andelīb ustadan yüz vechle 7) gālib ve mümtāz ve ser-efrāz ve hoş-āyende

āvāz olduğuna 8) cümle-yi halk-ı ‘ālemin şübhesi yokdur ve her cihet ile ya‘nī hüsni cemâlde 9) ve maḳâlde ve cemî‘ hâlde bî-mişâl olduğıyla ekâbir hârcı olup 10) böyle maḳbû‘ u’l-hâreke olduğu şöhetile eşher-i istânbûlda 11) ol kadar nâm u şânı vardur ki bütünce bir gün ve yâ bir gece evde 12) ḳaldığı yokdur elbette ekâbir efendilerimizin ellerinden alınmaz be-her 13) hâl bir kaç yerden ser-heng ser-heng üzerine gelüp oturtmazlar 14) ekşeriyyâ bunlar ya‘nī gece yatılarına götürürler hattâ dünki gün fulân 15) devletlü efendilerimiz taraflarından taleb olunup ayakların yere 16) başdurmadan götürüp vardıkda şöhetinden ‘azîm hâzlanup 17) gece şabâha dek oynadup zevḳlenmişlerve yine bizim kadın 18) naḳl eder tâ şubḩ-ı şādîḩa daḳ beni oturtmadılar ol kadar 19) muḩabbet edüp memnûn gūyâ dünyâ kendülerin olup bulsa 20) ḳoyunlarına ḳoymaḳ degül belki cânlarına ḳoyacakları geldi ve 21) fâḩir dōşeklerde nâz u na‘îm ile yaturmamı dârsin ve dîbâ 22) ve ḩiḩâyî yorganlar örtmemi dârsin ve tamâm yedirüp 23) içirmemi dârsin saḩa ḩanḒı birin vaşf u taḩrîr edeyim 24) ta‘bîre ḩâdir degülüm ḩuşuşâ verdikleri baḩşîşler ve iḩsânlar ki 25) götüremedin gelme ḩisâbı bu gūne dil-āvîz ḩiḩâblar ve rûy-ı diller

91a

1) eyle ki gözüm nûrı ve gönlüm sürûrı usta kadın buncağızları da 2) aluḩ ḩinnâ ve ḩammâm aḩçası edinüḩ ma‘zûr olsun inşâ’ 3) allâh te‘âlâ yine ḩidmet bâḩîdür va‘delerile her vechle ḩōş-dil 4) edüp yollamışlar ḩaḩḩ te‘âlâ ‘amellerin ziyâde etsün be hey 5) sulḩânım ekâbirden zarar olmaz anların nazarları ‘aynî kîmyâdur 6) dâyü medḩi bisyâr ve şenâ-yı bî-şûmâr eder âlüfte ve âşüfte mel‘ûneler 7) mekr ile âlüde ve memkûr ve meşḩûr olmuş şâḩib-i hâzîma 8) derûnî faḩr eder gidilerin nihâyeti yokdur ve mesbûḩ bi’z-zıkr 9) bunlardan mâ-dûn olan kârlar şâḩibelerinin zevceleri olan 10) a‘teh ve eyle oḒuz ve uḒursuz gidiler daḩı sibâḩ-ı mezbûr 11) nehcince mecâlis-i ḩurdedân zurefâ-yı rîş-ḩandânda kendüyi rûsvâ 12) ederek ve ‘avratı medḩi şevḩıyla vecde gelüp dürlü dürlü 13) cilveler ve neşâtlar ‘arz u neş’e-yâb berş-i raḩîkî olmuş 14) öküz tiryâkiler gibi omuzların oynadup ve ḩaşınaraḩ ve burnın 15) çeküp ötdirerek ve belki için çeküp ellerin ovuşdıraraḩ 16) ve silkinerek ve kâḩ bir dizin diküp bir dizden diküp çökerek 17) ve iki dudaḒı bir yere gelmeyerek ve belki mest-i şevḩ taḩrîr 18) olup ve bi’l-küllîyye kendün yetirüp sözün şaşıraraḩ vâdiler 19) ile rûsvâ-yı halk-ı ‘âlem olur mühmel pejmurde hâl gidilerin 20) emşâli tecessüs olsa suḩre-kâr-ı cihân-ı bî-vefâda لا يعد و لا

بحصير 21) rûhlarına dilek semâ'ı ve kûs-i şâhî debdebesi ve cām t̄asları 22) zanninler olsun deyyûs-ı mübâhî hemân bu dağı deyyûs-ı müfteħir ile deyyûs-ı 23) mübâhî her ikisi bir ma' nâyadur ya' nî ' aţf-ı tefsirdür ancak 24) büynehümâda fark ol kadar vardur ki deyyûs-ı mübâhîniñ cihet-i 25) rütbe ile kadri deyyûs-ı müfteħire ta' rîfi tahtında olanlardan

91b

1) nice vetire ile berter olup farazâ vekil ile aşl nehince ve 2) cizyedâr ya' nî ħarâccı ile ħarâccı degmesi lehcesince gūyâ 3) ba' zı ağavât yollu ve oda başı ve cörbâcı ve dâniş-mendâna 4) göre müderriş yollu ve'l-ĥâşıl zu' m-ı ħavîşisi üzere eşvâb 5) kabası ħisâblu vuķû' ve farazâ cî eşnâfindan bi-ĥasebi'l-iķtizâ 6) ve yâĥūd li-ecli inhâ ve yâĥūd li-vaķ' ihâ ve'l-eclihâ ve ' arz şuracığa 7) buyuruñ ve kahve ve tütün getürün ĥōşâ ki ħaķķında tatlu getürün 8) denmezse de ekşi şurat gösterilmeyüp tatlu söze muĥâtab 9) olmağa maĥal görüle merķūm dağı kendi mükremiyeti eclin ve aşlın 10) bilsün bilmesün anlar şart degüldür ve ba' zı bilüp bilmezlenürse de 11) esb-i çâbüķ-rev tab' -ı ehl-i mezâķa meydân-ı ikrâmı terk-i nâz teferrüc 12) için bir mehmüz-ı mermüzdur bu mevşufa ile mevşüflarıñ ba' zı 13) best-i pervâz-ı âsmân güzâf olup ' avratları yâ ĥ'âce kadın 14) ve yâ ebe kadın ki kâbilelerdür mu' ammer olsun bizim ĥ'âce kadın 15) ve yâ ebe kadınıñ feyz-yâb ' izz ü devletyüz ve behre-mend-kâr vaż' ıyuz 16) türkce anıñ kazancıyla geçinürüz ve illâ yalnız ben,m kâr u kesbime kalsa 17) idi ĥâlim yaman ve işim fiġân ve tuman idi fe-emmâ ol ki ' avratları 18) menziletleri i' tibâriyle ikrâm-revâ-yı ' izzet ola ekâbir ve ekâbire 19) ĥazerâtı muşâĥabeleri kocalarıdır ki ıştılâĥ-ı zurefâda anlara 20) bir kaç güne tavşif ile mevşûf ve ta' rîf ile ma' rûflardur 21) deyyûs-ı ma' nevî-yi mübâhî ve deyyûs-ı ĥōş-dil ve deyyûs-ı bî-kayd ve mübâhî-yi arâzî 22) ve mübâhî-yi mübeddilü'l-kâbî gibi anlardur ki bizim koca kadın ĥazretleriniñ 23) sāye-yi devletinde ' ömri çok olsun bizim için ĥarâret-i bâĥūr 24) mazarratdan pāk vaĥşiyet yokdur zîrâ anıñ mensüb ileyhi olan 25) şâĥib-i devletiñ yanında bir sözi iki olmaduğı tursun şiddet

92a

1) intisâbı iledür ki ġ igne şıġmaz arasına kanda biz hemân cenâb-ı 2) allâĥ ikisini dağı mu' ammer eyleye deyyûs-ı mazlûm taşra yerlerde 3) ba' zı erâzil-i eĥâzil-i tuġât ve

erāzil-i nekbāt اذلهم الله الى يوم 4) yevmü't-tenādd gürühı ki anlara kaypakcılar dەرler hüsni cemāli ve tazeligi 5) ve ma'a-hazā bī-kesligi sebebi ile olan şöreti kazāsına uğramış 6) ba'zı ehl-i perde ve mestüre 'avratı iğfāl ile evin başup 7) cebren ve qahren qapup çıkarup hālī yerlere ve tağlara çeküp 8) ve yāhūd kendi hānesinde zevcinden hālī bulunmağıla işi 9) başdan aşırup tamām étdükde zevci fakır ve bī-çāre neylesün 10) belki andan 'ayāli dağı vücūda gelmiş ola lā-siyyemā ki kendi dağı 11) hōšnūd olmuş ola nā-çār ol kullanılmışca şevābı nice 12) āh vāh ve ıztırāb u ıztırār ile iktisā ve ihtiyār éde zāhiren 13) deyyūs ise de meşrū'ā ve hükemā-yı diyāset hüküm olunmadığıyla 14) hazm édüp gide bir tarīk ile bir meclisde söz açıldıkda neyleyelüm 15) hōş imdi rüz-ı kıyāmetde hāklaşup ve hisāblaşuruz ola allāha 16) havāle étdüm déyüp sükūt édendür deyyūs-ı ma'nevī-yi münkir kemāl-i hamākatinden 17) ve yā tamām mertebe diyāsetinden ve yāhūd huşūnetinden nāşī göz ile görüp 18) belki eli ile dağı tutmuş iken hāşā sizden Fātima kadın kaşı 19) dağı çatma kadın hisābından gelüp hem kendüyi ve hem ma' hūdesini 20) te' fīf édüp isnād ve iftirā olunmasına nisbet éder bıyuğı poğlı 21) gidiler çokdur işte içinde iken inkār dedikleri bu maqūlelerdür 22) bunlara her ne güne müstehcen ve müstaqbih laqablar ile çağırurlar ise münāsibdür 23) demişler deyyūs-ı ma'nevī-yi mağlūb cümle māl ve mülk 'avratının olup 24) hemān kendi qurıca fulānile hisābınca ve yāhūd türkī ta' bīr ile ısıcaqları 25) geçmişlerin ile ve yāhūd hilm-i himārīsi ile ve yāhūd ziyāde şulbluğundan

92b

1) ve yāhūd bir büyük yere intisābdan ve yāhūd hemān kemāl-i mertebe uğursuz 2) lāfından nāşī men' ve def'e kudret-yāb iktidār olamayup ma' hūdesi 3) ise keyf-i mā-teşā' ve tehtār başlı başına fā' ile ve muhtāre her diledüğü 4) yerlere seyyāre olup geze zevci olan mekrūs ise cümle ve aḥvāline 5) muṭṭali' olup size ve ta'rīz üzere ba'zı ta'ne-yi aḥbāb ola 6) cānından ikrāh édüp bize ammā deyyūs-ı ma'nevī-yi muqırr 'avratının ḥaḳīqat 7) üzere keyfiyyet hālinden bi'l-cümle ḥaber-dār ve kendüye şarāḥat ve kināye tefrī' 8) ve ta'rīz édenlere ise inkār édemeyüp ke-ennahu beni levm ü nedāmet 9) étmek hisābınca belī birāder cümle söziñiz vāqī' dür fe-emmā āh neyleyelüm 10) mel'üneye pek ısıcağım geçdi geçelüm bu līke du'āñız bir kātible hemān 11) ḥaḳḳ te'ālā inşāf vērüp ol 'amelden fāriğ olaydı ola dīn-i bī-'izzet 12) gidiler muqarrer édügin bu ḥaḳīriñ akrabāsından çavuş-zāde nām 13) oqur yazar māl-dār 'arz ehli geçinür

devletlü idi müşâhedemiz 14) olmuşdur hemân haqq te‘âlâ cümlemize hidâyet eyleye ‘aybsız berâli’llâh ma‘lûm 15) ola ki hûlâşa-yı kelâm diyâşet dedikleri ma‘nâ eger diğğat-i ğayret 16) ve riğğat-i ħamiyyet ile mülâhaza olunsa hemân yalnız menkûhe ve müteserriren bihâ 17) ve ‘avratlar huşûşında degül belki tâze civânları ve dil-ber oğlanları ve maĥbûbe 18) câriyeleri ve oğalıkları olsun olmasun enseb mensûbları 19) oldukları ħasebiyle vücûh ile şıyânet ve muĥâfazatları elzem-i levâzımdandır 20) zîrâ her ikisi daĥı tetimmât-ı aĥvâl ‘ırzdandır farazâ maĥbûbe câriyelerini 21) ba‘zı manzaralar ve revzenelerden taşrada olanlara bağıdırmak ve 22) hem-çünân taşrada olanları daĥı içerüye bağıdırmak bi-‘aynihi olup 23) ve küllüü’l-vechîn ol bağışdırmak tağıştırmak ile müsâvî 24) êdüğü bi-lâ-ĥilâfdur imdi bu ma‘nâlar mezâminesiyle min ba‘d tâze 25) maĥbûb oğlanlarını şağınmak ğayret şân-ı devletdendir yâ kuşman

93a

1) kuşman kağıklı gidilerden ve fõş bıyık fõş bıyık kılıçları tarar ĥuţmân 2) ĥuţmân çuğadârlar ve mehterler ve sarâclardur ki ekşeri ol mel‘ûnları 3) nice kapulardan kovılmış ve nice mekânlar poĥlamış belki bir pâbücü 4) nice kapuda yıpratmış meş‘ûm merĥûmcı mezmûmları müşârûn ileyhüm 5) olan ol tâze nâzendelerin yanlarına uğratmak kuvvet-i ĥıţâ-yı ‘azîmdendir 6) huşûşâ mışır fellâĥlarından ve ĥaleb-i şehbâ tağlarından olan ba‘zı 7) lûţî mel‘ûn ‘arab seyislerinden ki ana ‘abdıĥ yâ şilbî yâ jânım yâ 8) suvultânım yâ ba‘dî yâ rûĥî yâ ‘afendî yâ seyyidî ‘indi fülûs-ı 9) keşîrdür و يقال لها شلبي حرماسى لا يوجد فى هذه البلدة و علمت علم النير (10) دهن عطيراتيت من الكعبة و عندى ممزمنى و انا اعرف الكاف (12) تسخير المعشوقه و انا صاحب العوة الجن و انا صاحب الخدام (11) بخات kîmyâ ve’s-simyâ küllihum yâ şilbî yâ suvultânım 13) yâ jânım deyerek ve ĥulkû emn içerü çeküp yorgun menzil bâr-gîrleri 14) gibi boğazın ötdirerek ve aygır atlar gibi ğüyâ için çekerek 15) ve ĥoltuğın ötdürerek ya‘nî oşurdarak daĥı buğa beğzer 16) beğzemez felâĥî mel‘abeler ile ve nice nice ‘arabî cilve ve şîveler 17) ile ki ol vâdî anlara maĥşûşdur meşelâ mu‘allağlar ve perendeler atarak 18) ve huşûşâ meş‘al-fürûşlar kaşîdeleri oğımak gibi ve ilâ mâ-nihâye 19) şeytaniyyetler şâĥibleri olan tağları yanlarına ise zinhâr be-zinhâr 20) ol ğül-‘izârları uğratmayalar zîrâ ‘avratdan kağ‘-i nağar ehven-i veche 21) ile tâze oğlanı ayardup firîfte êtmek anlara maĥşûşdur 22) ve mücerreb olan üzere ol bâbda ol felâĥân-ı şâĥib-i ‘amüdân 23) muğalkalar vücûh ile muvaffağlardur ĥulâşatu’l-uşûl ol mağûle 24) nâzende-ğân ol mağûle mel‘anet

mevşüllere teğarrüb étdirmek 25) diyāset maḥzā ve keyāgin-i mücerrede ve ḥamākat-ı
‘azīme ve ğaflet-i elīmeden

93b

1) édügi bi-lā-müdāfa‘ a vü nizā‘ dur ḥaḳḳ budur ki ekābirden olan 2) efendilerimize bu
ḥuşūşda kemāl-i mertebe ihtimām étmek ehemmi meḥāmm 3) ğayretlendür édügi
müsellem-i ‘āmmeyi ümemdür bu maḳūlelere deyyūş-ı 4) ğāfil dēnse sezā-vārdur
deyyūş-ı ‘anūd-ı ma‘nevī oldur ki ḥālā 5) bu kitāb-ı zārāfet maḳrūn ve ğayret-i
meşḥūnda muḥarrer ve muzarrer olan 6) ta‘rīfāt ve ta‘bīrāt ve taḳrīrātı yā oḳıyup ve yā
oḳunmağla netice 7) ile ıtlā‘ dan sonra bu naşāyılı-ı dil-pezīr rūḥ-efzāya gūş-gīr 8) olup
‘amel étmeyen şahş-ı bī-teşḥīş bī-ğayret ve ḥamiyyetin ḥaḳḳında 9) ıtlāḳ olunması
‘āmmeyi zurefā-yı zamān ve ḥāşşa-yı ‘urefā-yı ‘ahd-i 10) devrān elyaḳ ve āḥeri
görmeleri vücūh ile şāyeste ve revādur 11) fe-emmā ḥāşşa-yı deyyūş-ı tırıl ma‘lūm ola
ki ḥāşşa-yı tırıl dedikleri 12) ol zevā‘id-i bī-bekārdur ki bir beldeden bir beldeye ve yā
bir yerden bir 13) yere maḥzā seyr ü temāşā için her ne ṭarīḳa ile olursa 14) olsun
‘avratın ma‘an götürüp ve ol maḥall-i ma‘hūde ve şolda 15) kendi başka mevzi‘ de ve
‘avratı daḥı başka mevzi‘ de seyr 16) ü temāşāda evḳāt-güzār olalar ve kendi daḥı belki
nice günler 17) ve géceler bī-vesvese ve ğā‘ile gezmede olup bir yerin görmeler 18)
ḥattā bu maḳūlelere deyyūş bī-ḳayd-ı tırıl bī-reyb dediklerin bu 19) faḳīr ya‘nī mü‘ellif-
i bülġatü’l-aḥbāb rāsīḥ zārāfet nişāb ve ‘arāfet 20) iktisābın vuḳūf ve ıtlā‘ına sebep
enseb-i sābıḳan ‘unfuvān-ı 21) şebābetimiz ḥālinde maşḳat-ı re‘simiz olan bālīkesrde
iki üç senede 22) bir def‘a ešnā-yı bahār ḥinnet-i āşārdaki

-ḳıṭ‘a-

bahār eyyāmı ki medīne 23) baḥş-ı neşāt cāvidān eyler

bu feyze érmege diller fedā-yı māl 24) ve cān eyler

niçün bülbul nihāl-i şāḥ gülde āşiyān eyler

bu günler 25) ḥūd muḥabbet ehli terk-i ḥān mān eyler

ḥuşūşā şikūften şükūfe

94a

1) hā-yı gūn-ā-gūndur maḥrūsa-yı mūbāreke

şehir-i ‘umūrda burūsā-yı behişt- 2) -āsādur ol cāy-gāh sert-baḥşā temāşāsı ıaşd ü nīsi ile 3) mā-sīne göre māhiyyeti nemaṭınca ya‘ nī ḥadd ve iktidārımız müsā‘ adesince 4) mümkün olan mertebe külliyyetimiz ile ba‘ zı ḥadem u ḥaşem ve maḥāmīl ve 5) meṭāyā ve ba‘ zı maḥaffe ve ḳocı ‘ arabaları ve taḥt-ı revāndan 6) mā‘ adā merḥūme ve maḡfūre vālide ki eben ‘ an cedd benāt selāṭīn-i 7) kūket ve şān-ı rehīnden olup memdūḥ nef‘ ī māḥir ‘ ahd u 8) devrān olan

-beyt-

kerīm ü kām-rān var ise ger ilyās paşadur

9) ki dest-i zer-efşānı kām-ı dildür

başı deryā velī ni‘ met-i ‘ ālem 10) dēsem ḥaḳdūr

sözüm zīrā simāṭ cevri dūnyāya çekilmiş ḥ‘ ān-ı 11) yaḡmādūr

müsellem şānına fer-i şükūh ve taḥt-ı iskender anıḳcūn iḥtişāmı 12) nāsiḥ dārāt-ı dārādūr ḳaşīdesiyle mevşūf olan kerīmü’ş- 13) şān şevket-ārānıḳ kerīme mūkerremeleri olup cibilletleri muḳteżāsınca 14) ve pederleri gibi el-‘ ırḳu nizā‘ un müsted‘ āsı ile bi’ṭ-ṭabi‘ şān ve debdebe 15) ve şevkete mā’ il olmaḡla ḥuşūşā dişi arslan arslan degül midür 16) nehcince mecbūle ve cāble olmaḡın cesāret-i merdāne ki üzere 17) vādī-kūnān merākib-i muḥarrīre ve ḥāmīl-i mezīreyi iştigāl ile ‘ arabī 18) mādiyānlar ve küheylān atlara bi-zātihā rākibe ve kezālik şehir-i mezbūre 19) ḳadınları olan zarīfe muşāḥabelerinden mā‘ adā beş on ḳadar 20) müsteşnā çengīye naḡam-sāz ve ‘ işve-bāz cāriyeler ki kendi 21) muḳarribeleri ve ḥāşşalarıdır mūnāsib olan raḥtlarıyla müzeyyen ve ārāyīde 22) küheylān atlara bindirüp saḡlı ve şollı bu debdebe ‘ unvān 23) ile rāh-ı revān seyran olup ve’ l-ḥāşıl yigirmi otuz ‘ aded 24) ḳadar gürūh-ı zenān ki taḳdīr olursa bir bayraḳ-ı sek-bān ḥalkı ḳadarınca 25) cemā‘ at ya‘ nī ‘ asker-i nisā ile ‘ āzime ve hem-çünān öḡlerince daḳı

94b

1) merhûm peder ve birâderân ve bu mahlaş tarâlet-i muhaşşilları dağı iki 2) üç bayrak halkınca tevâbi‘ ve levâhık ile tañana ve hây u 3) hüy ve şavul türüt ile ya‘ nî edebde sizlerden kuşkus 4) şorıdarak ve her iki cânibinde vâkı‘ olan kıaryeler halkına 5) vaķūrâne selâmlar vèrerek ve belki ‘arz-ı şân için bogazın 6) ayıtlayarak ‘ubür olunduķca ol râst gelinüp muhâtab 7) olunan eşhâşın ise ba‘zı çenber şitâları ya‘ nî söz anlar 8) maķûleleri ki ebnâ-yı cinsin taħsindeleridür ki anlara ‘örflerince 9) tülünġi ve tûlek ve kıurnaz ve pöst yırtmış ve pişkûn 10) atlamış ta‘bîr ederler ol ġürûh hayr şükûh gerek işân kıara 11) nişân olsun elde dağı neler var ‘ibret-i naķarile bu hây u 12) hüy ve bu taķra ve taķrayı ve bu ġüne şân u şöhret ve bâfireli 13) ġörüp temâşâ êtdiklerinde müte‘accibâne yek-dġger âķere kendi tırl hây 14) dedikleri bi‘z-zât mehmûsen mesmû‘muz olmuşdur ve bundan mâ‘adâ 15) tevâbi‘den ba‘zı düm-dârlıġıla ‘akġibimizden ġelüp bize lâ-ħakķ olan 16) baķıye-yi ġademe ise tetimme-yi kelimât mezemmet semâilerin eşidüp bizlere 17) ġaber vèrdikleri sözlerise aġza maķûlesi ki söyleşür 18) imiş ve el kıarşıp ġülüşüp mezâķ edinürler imiş nice 19) ta‘yîb ġüne türrehât ve luġaviyyâtdan ġayrı dedikleri be hey murdâr tırl 20) gidiler bizi maġbûn deyyüşlar zâhir bu lehce ile ‘avratlar ser-‘askerliġi 21) ve cemâ‘at-i nisâ bölük başıġı üzere ‘âr u nâmûsı terk 22) êdüp burûsâ şehri seyrine ‘azmiyyet êtmışsin var rû-yı 23) zevķ ve ‘ayş (u) ‘işret ve izhâr ve vaķr ve vaķ‘ ve tañana ve debdebe 24) ‘azamet ile şehri burûsâya varsanġ gerek ve ġâlib dağı budur ki 25) resm-i kıadim üzere belki andan evvel çekirge nâm kıaşabaya varup kıapluca

95a

1) bunu ġözün sarâyı ve emşâli gibi bir ġâneye nüzül êdüp ġâne 2) olan kıapluca kifâyet êtmeyüp belki ol kıaşabadaki eski 3) kıapluca dedikleri ġirizġâhlar çok ve tenhâ küşelerine 4) nihâyeti yok eski kıapluca dedikleri ġammâm-ı dil-ârâmı taġliye 5) êtdirüp türkce ġalvet êtdirsek gerek ve belki kendün bi‘z-zât 6) şehri burûsada ba‘zı benî nev‘in olan aġbâb ġânesinde 7) bî-fıkr veġâyile yârânın ile ġerm-â-ġerm şöġbet ve ġânesinde 8) beytütet êdüp mezbûreleri ki destûr-ı ‘âm êdüp keyf-i 9) mâ-teşâ’ ve teġtâr ruġşat vèrsek gerek ve şehre dağı cümle 10) etbâ‘ ile varduġunda bu nehc üzere bınar başına ve kıayıķlara 11) ve nice seyrân-ġâha ġuşuşâ iki kıapluca temâşâlarına ve 12) belki anda dağı ġalvet êtdirüp ma‘hûdeleri ġöndersek 13) gerek ve onların her birilerinde ‘ayş u ‘işrete ve belki ġeçe yatularına 14) bile izn vèrsek gerek ve ġâl budur

ki bi'z-zāt kendün bî-fikr 15) veğāyle ehibbādan biriniñ hānesinde müsāferet édüp bî-fikr 16) ve endīşe ve bî-teşvīş şöhet ve 'ayş-ı kebāblar ve baqlavālar ve küfteler 17) yemekte ve tamām zevk ü şafā üzere gün geçürmekte 'avratlarından 18) cüdā olsañ gerek 'acabā ma' hūdların dañı ne hālde ve ne demde 19) ve ne güne 'ayş u 'ālemde oldukların ve olacaqların hīc bir 20) mülāhaza ve endīşe eder misin egerçi sen kebāblar ve küfteler 21) ve baqlavālar ve börekler yersen cā'iz degülmidür ki anlar dañı anıñ muķābili 22) bu huşūsiyyet ile nice tenhā-gāhda şaqlavālar ve bayraqlar yeyeler 23) ma'nevī ammā sen dañı ne taşaqlar yemiş olasın ve sen huzūr 24) ile eller hānesinde oturasın ve 'ırz-ı vaķārda aşlā çifteni 25) bozmayasın ve mezbūreler ise ecnebī yerlerde oturup

95b

1) ve yata ve anları çift çift taşavvur édüp ve çiftelerini bozdırasın 2) lafz ve edā-yı lağv ihtivālarıyla qarīnine hitāb ve ol dañı böyle cevāb 3) vère ki be hey birāder allāhı severseñ şu tırılları ve şu gidileri 4) zikr édüp tırma allāh belāların vèrsün ve boyunları altlarında 5) kıalsun kefereniñ ve çingāne tā'ifesiniñ dünyāda hemān bir kıurı 6) adı adlar var hālā bunlar hōd müselmān geçindiginden ğayrı belki 'ırz 7) u şān şāhibleri geçinürler boğazlarında çıksun be bu elde 8) bunlara beñzer beñzemez ne rüsvāy ve melāmet cihān maşharası tırıl 9) gidiler vardur lākin her kes yine kendi ulu evlerinde olmağla bellü 10) degüldür dèyü sihre ve mezāk edindiklerin haber vèrdiklerinde kelām-ı 11) haķķa qarşuluk olmamağın bu tırilgidi maħlaşarınız dañı lā-'ilāc 12) olup ellerimiz ile şaķallarımızı taħlil ederek ve yüzimiz āher 13) semte dönerek لاحل و لاقوة الا بالله العلی العظيم tesbīhine 14) iştigāl ve bu hāleti nev'-i kabūl nehci ile tebessüm-i sükūt ile isti'cāl 15) ve bindüğimiz atlara mihmāz ve açmazdan ve dañı eşitmezlikden gelme hisāblu 16) vādiler kullandüğımız nice def'a vāķi' olmuşdur hemān haķķ te'ālā 17) cümlemizi imāndan ayırmaya darb-ı meşel küçük yeriñ hastesi büyük 18) yeriñ gidisi şorulmayagelmışdür ve 'aybsız bir allāh edā-yı türkiyyesi 19) böyle hāllerde söylenegelmışdür ve her kes kendi evinde olmağla 20) bellü degüldür ahaķ-ı haķāyık budur ki diyāset-i ma'nevī ve riyā-yı ma'nevī 21) belāsından hālāş olmaķ diķkat-i taşavvur ile mülāhaza olunsa 22) kıatı düşvārdur allāh ecille-yi hük-m-ārā-yı selefden ismā'il hāfiz nām 23) bir merd-i ğayūrınıñ fercām-ı mülāhaza fi'l-'ömr tezevvüc

étmeyüp cenāb-ı 24) rūḥu'llāh 'īsā ve ḥiṣār temmār olan nebī-yi pārsā ya' nī ḥāzret-i yaḥyā³⁰ 25) ḥāzerātına bu nehcde hem ḥāl olup iktizā' eddügi keyfiyyetden su'āl

96a

1) olunduḡda خفت و اخاف من الديانة buyurmuşlar bu ma'nāyı istikṣāf 2) ve istizāḥ' edtiklerinde اله ياتة محمولة يا الطبيعة buyurmuşlar 3) gūyā ya' nī emr-i diyāšet her kesin ḡayret üzere mecbūl olan ṭabī'atına 4) göre olur edāsından nev'-i kināyetdür ammā deyyūş-ı ḥā'ib ü ḥāsir-i 5) ma'nevī ol deyyūş-ı mütemevvil-i ma'nevīdür ki vücūh-ı ḥayrāt ve 6) müberrāta miḡdār ḡardal nesne şarf étmeyüp belki kendi daḡı zārūret-i 7) ḥāl-i iḡtiyārla kemāl-i mertebe imsāk ile evḡāt-güzār ve ḥāl-i şıḡḡatde 8) istiklāl vechince sā'ir vārişlerime intikāl-i mīrās' étmesün 9) dēyü taḡt-ı nikāḡında olan tāze 'avratına emvāleti bi'l-cümle hibe-i şaḡiḡe 10) ile hibe ve teslīm ve kendi şıfrū'l-yed lā-ḡaḡḡ nekbet-i cāna caḡīm olduḡından 11) şonra ol 'avratı alanlar ise ol emvāl-i müddeḡire yēyüp içüp 12) zevḡin süre ve ol leysim duzaḡ-ı muḡime daḡı eli girile burnı 13) ḡarası ḡala fi'l-ḡaḡiḡa diḡḡat üzere mülāḡaza olunsa bundan 14) ezyed ḡiyānet ve ḡasāret ve fi'd-dünyā ve'l-āḡiret maḡz u 'aynet ve 15) maḡbūniyyet olmaz bu nehc üzere devlet-yāb 'izz ü devlet olanlara 16) erāzil ü esāfil 'örfince siki ile gerdege giren dērler ve öḡünden 17) ardıḡ ve ardıḡdan öḡünḡ gür olsun du'āsına mazḡar olanlardan 18) 'add ederler ve ol feyze sebep ya' nī ol hibenin vāhibi olan 19) ḡabīş ve mel'ūna ve deyyūş-ı maḡbūna sikici ḡazīne-dāri dērler خذله 20) الله القدير و لا مثاله حيث نايكون الى يوم يبعثون ammā ḡāşşā-yı 21) deyyūş min 'inde'llāh ma'lūm ulū'l-elbāb ve mefhūm-ı zū'l-ādāb 22) ola ki zurefā-yı daḡāyıḡ-ārā-yı 'urefā-yı reḡāyıḡ-pīrā çok ma'nālar 23) vērmişlerdür ba'zılar ḡingāne ṭā'ifesidür ḡuşūşā rümeli 24) ḡingānelerinden ki anlarıḡ ekşeri gūyende ta'bir olunagelmışdür 25) ve ba'zılar ṭevā'if-i revācif kefere-yi müşrikīn ola ki ḡarbiyye lā-siyyemā

96b

1) ṭā'ife-yi efrenc-i bī-dīndür dēmişler ba'zılar daḡı 'ale'l-'umūm ḡaremine 2) giren ve ḡıḡan belürsüz ve kendi ise bī-ḡayd u ḡā'ile ve bī- 3) 'ār u ḡayret bir nürsüz uḡursuz gidi olup sābıḡan nev'iyet 4) ile mezḡūr olan üzere bir ṭarīḡ ile kendüye bir gūne ḡamiyyet ve ḡayret 5) lāyıḡ olmayup belki nice fulānı ḡatḡun -beyt-

³⁰ a nüshasında بخيا b nüshasında يحيى şeklinde yazılmaktadır

girem kalaklı katkun 6) ve kalın kalkğan lîkin kıbâb günde yok ...

hemân mevşufasıyle 7) mevşûf ba'zî hâ'in ve kıltabân ve kırnaz zen-pâre mel'ün gidileri 8) bî-vehm ü vesvese haremine gel şunu götür ve fulân nesneyi 9) getir dèyü bî-tekellüfâne şulbî oğlu hisâbınca emr eden deyyüşlardur 10) demişler bu maqûlelere kuvvet-i hâzîma şâhibi türkce alışdırmış 11) gidilerdür ve yine türkce ta'bir-i âher üzere kalbi geñ ve geñiş gidilerdür 12) dediler fe-emmâ ba'zılar dağı bu mädde-yi tezyîl üzere şerh ü beyân 13) edüp evvelâ kırşehri ve sîvâs ve teskîniçi ehli ve bozoğ 14) sancağı ahâlisi ve havâlî ve etrâfında meşhûr ve ta'rîf 15) olan mezheb-i bâtıl ve tarîk-i 'âtil eşhâbî ki ol gürûh-ı mekrûha 16) mûm söndürenler ve şâh sevenler dèrler ba'zî görölüp ba'zî 17) dağı eşidilmişdür ve 'âmmeniñ ma'lûmlarıdur hâlâ beynü't-tafđil 18) ve'l-icmâl ol gürûh-ı dâlâlet-i sükûhuñ içlerinden bir dâl ve muğil 19) habîş şeyh-i şeytânî olup ve bir koca mel'ün dağı sırbî devlete 20) ya'nî kıtsuz başına bir tilkü kıyruğın sorguç yerine şokinup 21) her senede bir kerre belki bir kaç def'a ma'dûd-ı ma'hûd günlerinde 22) yer altında tâvus şeklinde bir kemin-gâh ki aña türkce tırkaz 23) ve izbe dèrler fe-emmâ ol kavm-i şümüñ kendi mâ-beynlerinde ma'rûf 24) olan 'örflerince ol cây-ı dâlâlet-fersâya şâh sevenler evi 25) edâsı ile şöhret-yâbdur ve ol âyîn-i dâlâlet-i kıarînlere üzere

97a

1) olmayanlara ağzı kıara lakabın telğîb ederler imiş ve'l-hâşıl ol 2) cây-ı tenhâda cümle hem-hâl ve hem-mezheb olan er ve 'avrat müctemi' 3) olup etfâl ile bâkire olanlardan gayrı olmak üzere icrâ-yı 4) âyîn-i bâtîle ma'hûde ederler imiş eyle ki ol şeyh-i bed-kâr ki 5) cümle hâzîrûn manzarlarında bir şandalye ya'nî bir iskemle üzerinde murabba' 6) oturup de'v şî'a-yı bâtîle ve tetimme-yi resm taқыye 'âtila üzere ki 7) tã'ife-yi dürüze ve kızılbaşlar mezhebeleridür anlarıñ âyîn-i nâ-behînleri 8) kavâ'idince olan mesâ'il-i muhteri'a-yı dâlâlet-i mültemi'esinde mer'î 9) ve 'amel-kerde mes'eleleri söyleşüp müctemi' olan melâ'in sefer-i 10) kemîni muhabbet-i şâh-ı gümrâh-ı 'acem ya'nî şâh-ı kızılbaş-ı bed-ma'âş 11) üzere sevğ u tevdîd ve şâh-ı mezbûruñ 'ayyâbına bi'l-vekâle te'lîf 12) ederler imiş mes'ele-yi evlâ-yı bâtîle evvelâ dünyâda pâdişâh-ı islâm 13) bir şahş gerekdür ve pâdişâh olan şahşın dağı kıadîmden ıtlâğ 14) olunageldüğü üzere nâmları şâh gerek şimdi işte hâlâ 15) hindistân pâdişâhlarına rây ve tâtâr ve özbek hâkimlerine han 16) ve çîn pâdişâhlarına fağfür ve uğan tã'ifesine İlhân 17) ve

hâkimine imâm ve âherlere melik ve sultân dârler ve hâlâgîrâsiye 18) şâh nâmı ile med'üvv ve mevsûm ve meşhûr ma'lûm olan şâh 19) zî-câh-ı 'acemdür allâh 'ömrini uzun ve devletiñ efzûn êtsün 20) ve huşûsâ cihâna pâdişâh olanlar kıreyşden olmaduğı hâlde 21) bârî seyyid ya'nî emîr olmağ şartdur ki şânı hasîb ve nesîbdür 22) imdi bu evşâfiñ cümlesiyle mevşûf olan şâh şâh-ı gümrâh-ı 23) 'acemdür bu tağdırce şâh cümle-yi ekâlîm olmağa sezâ-vâr oldur 24) ve aña ittibâ'-ı muhabbet cümle-yi vâcibâtdandur ve ol her ne mezhebde 25) ise ki metbû' dur tevâbi' ve ittibâ' dağı ol mezhebde ve ol

97b

1) âyinde gerek hâl bu ki ittifâk-ı ehl-i sünnet üzere şâh-ı gümrâh-ı 2) 'acemiñ siyâdet ile min küllü'l-vücûh 'alâka ve medhali yoğdur bu 3) mâddeniñ tafşîl üzere beyânı tevârih-i nîk-hûda huşûsâ 'Âlî 4) merhûmuñ künhü'l-ağbârında muşarrağdur murâd êden tetebbu' êtsün 5) mes'ele-yi şâniye-yi bâtîle hâlâ bizim bu gece icrâ üzere 'amel êtdüğimiz 6) 'amel ağzı kara 'indinde töhmet üzere günâh 'add olunursa da 7) cevâb oldur ki bir da'vânıñ şahîh olması müdde'iniñ bi-lâ-ilhâh 8) ve ibrâm iddi'âsı ve müdde'ike 'aleyhiñ hâkim mağzarında huşûrı ve da'vânıñ 9) hûd-ı vuzûh üzere zuhûr ve sünûhı ve şahidiniñ bi't-tav' 10) şahâdeti fi'l-cümle bir meclisde kâ'ime gerekdür hâlâ buña müdde'î ve müdde'-i 11) 'aleyh ve da'vî olmaya ve hükkâm üzerine bi-lâ-müdde'î olan da'vâyı 12) cebr ile istimâ' ve muktezâsı ile hükm etmek hiç bir mezhebde 13) câ'iz görülmüş degüldür be-her hâl mazlûm ve ma'zûr zâlim ve gâdiriden 14) taleb ve da'vâ bi't-tav' olan şâhid ile işbât mağv olunmağa 15) muhtâcdur ve leyle-yi muzlimede olan ağvâle 'âmil dağı geregi gibi 16) ta'aqqul üzere vâkıf olunmayıcağ ikrâr hûd taşavvur olunmaz huşûsâ 17) gece şâhid bulunmaz ve buña beñzer beñzemez bâtıl ve müzahref 18) ve muqadder ve muhteri' bih kelimât farazâ her nesnede ibâhet aşldur 19) dedikleri hisâb mişillü ve şekllü kendi ihtirâ'ları mesâ'il 20) revâfiz ve havârici naql üzere olup ve ol hâne-yi kefere 21) ve fişk ve dalâletiniñ orta yerinde bir büyük kâfûrî bal mûmı 22) furûzân ve bir küşede dağı ol mezkûr olan mel'ûn-ı şânî ki 23) hükînine ya'nî başına dilkü kıyruğı şokup bir küşede 24) kâ'im olmuş idi ki aña ad ile ve şân ile mârîfâr başı 25) dênüp şeyh-i bâtıl mezbûr taqrîr-i mesâ'il 'atılası tamâmında

98a

1) der-^ç aķab ol bed-kār-ı rūzgār ve bī-dīn-i siyeh ruhsār bu gūne 2) ağızına gelen güftār-ı nā-ber-karār ya^ç nī mārṭifārları cehr ile ol 3) kūşeden söyleyerek şahn-ı mecma^ç a bir tāb ve mu^ç allaķlar atarak 4) hem-ān-dem ol yanan mūmı ol şūm u bed-liķā itfā edüp 5) ve tūtan tūtanıñ ve ķapan ķapanıñ olup farazā maşlahat ḥabīşe-yi 6) dālleleri tamāmına müsā^ç id olacaķ kadar zamān mūrūrundan sonra 7) yine ol bed-fi^ç āl-ı munṭafī olan sem^ç - i mezbūrı tekrār işğāl ve ^çayş 8) u nūşa iştiğāl ederler ve ba^çdehu her birileri evlü evlerine yıkılup 9) ve yıkılarak giderler ve nedür evden gelürler imiş ve ol söylenen 10) mārṭifārlarıñ ba^ç zıları bunlardur hey hey dērüm hey hey dērüm hūy 11) hūy dērüm hūy hūy dērüm şūy şūy dērüm şūy şūy 12) dērüm kūy kūy dērüm kūy kūy dērüm mārṭifār-ı āḥer çam 13) ağıacı çatırğacı gerin geril ur tıķacı mārṭifār-ı āḥer dilkü 14) kıyruğını şokun öñiñe ardına baķın ağızı ķaralardan şaķın 15) buṭı arasına tıķın ḥāb ḥāb dērüm cāb cāb dērüm ķāb 16) ķāb dērüm ķāb ķāb dērüm yāb yāb dērüm yāp yāp dērüm mārṭifār-ı 17) āḥer ḥar ḥar dērüm ḥır ḥır dērüm ḥır ḥır dērüm zır zır dērüm zır 18) zır dērüm biliş dērüm yātlur dērüm ķaṭır dērüm atlar dērüm merkeb 19) dērüm ķaṭır dērüm yadır dērüm yadır dērüm baṭır dērüm baṭır dērüm 20) mārṭifār-ı āḥer hāy hāy şāh boğaları hūy hūy şāh 21) düğeleri yüziñiz göziñiz açuñ şāh ^çaşķına yeyün için 22) ağızı ķaralardan kaçın loķ loķ dērüm loķ loķ dērüm loķ 23) loķ dērüm şoķ şoķ dērüm şoķ şoķ dērüm mārṭifār-ı 24) āḥer ovada ılguñ otlasun tağlarda şıgır götlesün 25) şeyḥin saña ögütlesün şāhın dügesi etlesün şāhın

* işbu mārṭifārlar müte^ç addid olması ğālībā her bir ķaryeniñ de^b-i fāsidesi başķa olduğı için mārṭifārları dağı bir birlerine muḥālifdür zann olunur ihtirā^ç kefereye diğerk andan cümlesi ne^ç ūzü bi'llāh min zalike'l-fesād

98b

1) boğası etlesün anağla babañ kuvvetlesün dedügi sā^ç at ol 2) yanan mūmı dağı ke'l-evvel olan naķl üzere üf dēyüp ve söndürüp 3) ve cümle ^çavratlar gürühı dağı bu mārṭifār tetimmesini söyleyerek 4) şahn-ı mecma^ç a her biri pertāb edüp biz hep şāhın dügesiyüz 5) biz hep şāhın dügesiyüz müctemi^ç olan erkek mel^ç unlar dağı 6) her biri bir ağızdan ve cümle birden ya^ç nī bir oğurdan biz de şāhın 7) boğasıyuz biz de şāhın boğasıyuz dēyerek ol meydān-ı 8) dālālet nişāne atıla atıla çıkup tūtan tūtanıñ ve ķapan 9) ķapanıñ ve yapan yapanıñ ve şıķan şıķanıñ ve tıķan şıķanıñ ötesi 10) bellü nīm sā^ç at kadar mühlet-i ma^ç hūde müsā^ç adesiyle cümlesi 11) dil-ḥ^vāhları üzere kām-cū-yı larķ ve

deryā-yı zevke ğark olup 12) ya' nī murād üzere atup tutduklarından sonra yine muntafi-yi meclis-i 13) ehl-i dālālī ol mārṭifār başı dedükleri deccāl-ı bed-fi'āl 14) tekrār-ı iş'āl 'alī mā fi't-tevāric 'acem diyārından şāh ismā'il-i şānī 15) zamānında ḥ^vācesi olan ḥasan kāşī dedükleri mel'ūn ki mūcid-i 16) mezheb-i şī'a-yı 'acemdür anıñ mülābesesiyle getürdilüp ilā 17) hazā el'ān ragbet-kerde olan na'l-i şāh ya' nī taḥkīk olmağ üzere 18) şāh-ı gümrāḥıñ pāpūcidur ki el-'uhde ale'r-ravī yeşil k̄umāşdan 19) olmağ üzere mervīdür ya' nī ol pābūş dālālet-i nuḳūşı 20) cümlesi kaḍḥ édinüp kefere müşrikiniñ ma'būdiyye şuyı 21) ḥisābınca kimi yāda ve kimi teberrūken teyemmūnen anıñla āb-ı sāde içüp 22) ve min ba'd şāh-ı gümrāha ittibā'a tenbīh ekīd gül-bengin çeküp 23) ve çekdirüp ba'dehu her birilerini izbe-yi ḥinzīr ḥānelerine tağılup 24) giderler imiş ḥikāye-yi beçe şıḥḥat netice merḥūm büyük birāderimiz 25) ber-vech-i arpalıq kırşehir sancağına mutaşarrıf iken 'ādet-i kaḍīme

99a

1) me'lūfe üzere de'b-i mer'ī olan kaftān bahā taḥşīli devri ile keskin 2) eli içinde çürükli ve nām-ı diğeri şāḥkūlı nām kārıyeye nüzül ve 3) mu'azzam ehl-i kārıye 'add olunur 'ulemā kisvetinde ve şuleḥā hey'etinde bir 4) şahşıñ ḥānesine müsāfir olup ol gece vāfir dīnen ve 5) dünyāen mükāleme ile evḳāt-güzār ve vaḳt-i fütūr-ı ḥ^vāb ḥulūlında 6) ḥāne şāḥibi ḥaremine gitdüğü 'aḳabinde ortanca oğlu tōğūd nām 7) bir tüvānā oğlan gelüp birāder-i merḥūmuñ ayağına düşüp peymānce-yi 8) niyāzda el kaḁuşup niyāz-mendāne kıyām étdükde merḥūm daḥı 9) nedür niyāzıñ çelebī dēyü su'āl étdükde sulṭānım efendimden mercū ve 10) niyāzım oldur ki bu ben ednā ḳuluñuza pederimden küçük kız ḳarındaşımı 11) 'avretlige ricā édiverünj dēyü 'azīm minnetmend olup ḥ^vāhiş 12) gösterür merḥūm daḥı bir zamāndur yay ğarābet ve ḥayrete ğark ve 13) rehā-yāb-ı fikret olduğından sonra hele şabāḥ ola çelebī 14) ḥayrı gele vādisi ile ol kārı şabāḥa te'ḥīr ve inanur 15) inanmaz endişesiyle şabāḥa érüp pederi olan ḳoca 16) mel'ūn çıkdıḳda ortalığı tevābi' den taḥliye édüp keyfiyyeti aña 17) ğaraż ya' nī şūret ḥālī aña 'arż ki derūnī lā-ḥavl gūyān muntazır 18) cevāb olduğda hemān ol mel'ūn-ı bī-īmān bī-pāk ve bī-tereddüd 19) bī-inkār cevāba mutaşaddī olup v'allāh benim paşa efendi oğlum 20) ḥazretleri ol kıızım benden ḥālā beş bucuḳ aylıḳ gebedür ve illā öyle 21) ḥālī olmasa idi bir vechle sulṭānımıñ ricāsın redd étmez 22) idim ve lākin v'allāh ve bi'llāh keyfiyyet ḥālā işte böyledür dēyü cevāb-ı 23) ye's vérdüğünü mü'ellif-i faḳīr

müşārün ileyhiñ bi'ş-şifā ya' nī 24) ağızından eşitmişdür ve bundan mā' adā işbāt-ı müdda' āya bir şahid-i 25) şādık dağı peder mānde çavuşlar güründan kürd muştafā çavuş

99b

1) nām bir şā'ib-i kelām bu haķire bu ma' nāları taķķik ve taşdik 2) fehvā üzere naķl etmişdür ki bi'z-zāt kendi gözüm ile gördüm 3) zīrā şebābetim hālinde bi-hasebi'z-zarūre bir tōhmet havfiyle firār 4) edüp keskin ile içlerinde ihtifāda iken ahālisiyle 5) hūsn-i imtizācım olmağla bizi dağı dāhil-i meclis-i hāş 6) etdiler ve tevbe esteğfiru'llāh biraz zamān tazelik hasebiyle anlar 7) ile hem hāl oldum cümle vāķi' dür dēyü taşdik-i mā-maẓī ile 8) sābıkan muharrer olan mārṭifārları anlar taķrīr ve bir maħalle zābt 9) ü şebt ve taķrīr bu haķir dağı ' alā nehcihā zābt-ı şebt taķrīr etmiş 10) idim ve bālāda nehc icāz ile zıkr olunan gül-benglerini dağı kemā-hiye 11) taķrīr etdirdim öyle ki taķrīr-i sābık üzere işler bitüp 12) gavğalar bitüp şavulduğundan sonra ol mezkūr mel' ün-ı 13) şānī ya' nī mārṭifāy başı yine şahn-ı meclisde kā' imen ta' bīrsiz 14) muķaddime ile gül-benglerinin mārṭifāri bu imiş evvelā iki 15) üç kerre el kaķup ba' dehu ol kerre dağı hāy hāy hāy 16) emān zamān işler tamām gökler şād kām ağız karalar harām ve şāh-ı 17) 'ālimiñ 'ömri ber-devām ve 'işreti müdām ve hāşā bu işleri kim işledi 18) kim gördi kim tutdı ve gören eşiden dağı unutdı 19) yutdı demdeme sebeb dem yudumdur hep içinler içildi 20) geçinler geçildi ağız karalar saçıldı bine bine dōne dōne hū 21) dēyelüm hū destūr destūr destūr cümle olsun pūr-ħuẓūr 22) ağız karalar devr ü mehcūr lafzlariyle ol ef' āl-i dālālet 23) fercāma hitām vērüp nekbet hānelerine tağılup giderler 24) imiş hālā ol mezkūr olan diyārda bu ef' āl-i dālālet mev' il-i mer' i 25) ve muķaķķaķ edüğü huşūşa mü' ellif-i faķirini şekk ü şübhesi

100a

1) yokdur pādīşāh-ı islām ve hālīfe-yi enām hażretlerine muķarrib 2) olan sa' ādet-mendān taķķiki üzere ifāde ve işānı derūnī teftiş 3) ve ba' de'l-ıtlā' eşhābını eşed-i 'afv-ı tebb ile zecr ü kaķr ve ol 4) ef' āl-i bedi' a ve a' māl-ı şeni' ayı def' ü ref' ile arada buyurmaları 5) vācib-i umūr-ı dīniyyeden olduğı muķaķķaķdur ve's-selām 6) deyyūs-ı maħfi dedikleri dağı bu nev' e beñzemek gerekdür gālibā maħmiye-yi 7) istānbūlda hamzavī vaşfi ile muttaşif olan aħbāba haķıñ 8) tavşiflerine göre ıtlāķı münāsib görünür

9) لا يعلم الغيب إلا الله mesbūku bi'z-zikriñ belde-yi tayyibe-yi mübâreke de hüsni hâl ma'âş ile 10) i'tiyâş eden şâbuncılar eşnâfi qarındaşlarımızın haqlarında söylene 11) gelmişdür fe-emmâ cühelâ-yı 'avâm arasında ma'rûf ve mu'tekid 'aleyh 12) olan bu mezheb üzere olanlar fi'l-cümle devletlü mâl-dâr ve zî-13) -câh olur imiş dëyü hâlâ nice lâ'ubâlî cühelâ hâlîyü'z-zihni kimesneler 14) kemâl-i mertebe rağbet ile teccüsde cüyân ve püyândur dërler ve hâlâ büyük 15) büyük 'âlî câhlardan mesmû' olmak üzere rivâyet ederler 16) huşûşâ ekâbirinden çok sa'âdet-mendi ol mezhebe nisbet 17) ederler ve ba'zılar 'indinde tarâyik-i işnâ-yı 'aşer sülûkiyyeniñ belki biri 18) dañı budur ya'nî halveti ve celveti ve qadirî ve rifâ'î ve edhemî 19) ve mevlevî ve bektâşî ve naşîbendî ve gayrı gibi hamzavî dañı 20) hemân riyâziyyât ve mücâhedâtda anlarıñ biridür ve bu on ikiden 21) hâric degül belki dañldür dëyü iddi'â ederler العلم عند الله fe-emmâ gâlib 22) budur ki rivâyet-i evlâ mevşûk bahâ ola deyyûş-ı ma'nevî-yi lâ-şey' 23) mevte haberiyle 'avratı ba'dehu inkizâ'i'l-'idde bir qocaya varup 24) ba'de'z-zamân şîhât ile geldikde en-nikâh nikâhü'l-evvel hisâbınca 25) 'âr u nâmûs kaydında olmayup yine ol mesfûhe-yi mel'üne-yi

* be hey ahmaq-ı ma'nevî himârda eşek âdemcik mûm söndüren tâ'ife mel'ünesi ile ol gürüh-i 'aleyhiniñ ne münâsebeti vardur bu tarîka-yı 'aleyhi'yi ibtidâen rûma işâl eden hamîdü'd-dîn aqsarayî hazretleri olup ba'dehu yıldırım bâyezîd han 'aleyhi'r-rağmetü burûsada câmi'-i kebîri binâ ve ihyâ buyurduklarında ibtidâ'en cum'ayı ehl-i allâhdan birine edâ êtdirelim dëyü 'ahd êdüp tamâm olduqda dâmâdı olan emîr sultân hazretlerine teklîf eylediklerinde anlar dañı kuṭb-ı vaqt bunda mevcûde iken bizleriñ haddi degüldür dëyü hamîdü'd-dîn hazretlerini ihbâr ve yine emîr sultânıñ ricâları ile imâmet ve hutbe hidmetiniñ tamâm êdüp ba'dehu burûsada ma'lûm olmak ile râhatları meslûb hâcî bayram velî hazretleri kendüleriñ halîfeleri olmak ile ber-â-ber ayrılmayup ve hacca gidüp ba'dehu engürîrde qalup el-yevm kabri-i sa'âdetleri andadur ba'dehu hâcî bayram andan 'ömer sikkîni ve ba'dehu bünyâmin-i 'ayyâş böyle böyle şehîd 'âlî paşa'ya degin silsile mazbûtdur be hey ahmaq herîf allâhdan qorqmadın ve peygamberden hayâ eylemedin bunları nice ol murdârlara beñzedürsin yoḥsa şâriḥ-i meşnevî-yi şerîf olan şarı 'abdu'llâh efendiniñ zerresini ve şemeresini görmeyüp ve bir kimesneden bârî eşidmediñ mi sâ'ir tarîkatıñ nihâyeti bu tarîk-i 'aleyhiniñ bidâyetidür bunda bî'at eyledigi gün rûḥ-ı muḥammed 'aleyhi's-salat ve's-selâmı meşâhid edeler böyle tarîk hâşü'l-hâşdur ammâ seniñ gibi eşek anı fark êtmeyüp böyle hezeyân eder

gūyā tañrının beķāsından hāşā tūtop da bu pelīde gūyā göstermeli ʔarīķat-ı ‘aleyhi adıyla mīdur hemān ʔārşū ve pāzārda hānzavī vērelūm dēyū nidā mı eylesūnler hem buña hānzavī dēmek bir ķaķ hānzā nāmında şāhib-i vaķt geldiginden seniñ gibi eşek ol ismi ta‘yīn ētmişdür yoħsa naķşibendiyyeden bir ʔarīķ-i naķşibendiyyedür aħmak ve’s-selām

* sen lisāniñ ile iķrār eyledigiñ yazınıñ lekine baķ seniñ ʔarīķat-ı ‘aleyhi hānzaviyyeyi ağzına alacaķ ādeme beñzemezsiniñ bilūp ve bilmedūğün mevķi‘e niķün ʔa‘n-endāz olursun ma‘a-hazā derūn kitābda erbāb-ı sūlūkī daħl ēden dōrt dūrlū ‘illet-i ķaṭ‘iyyeye mūbtelā olur dēgen sen idin anıñ iķün ‘āķıbet sem‘an getürmişsin gözün görmedigiñ şey’e şāhādet ētdigiñ iķün ve’s-selām yazıķ saña ādem

100b

1) hībāle nikāħa getürmeđi ķabūl ēdendür dēdiler deyyūs-ı ma‘nevī-yi 2) mel‘ūn bu ħadīs-i şerīf maźmūnınca ‘avratı ba‘de’l-ħulle ķabūl 3) ēden mekrūs-ı bī-nāmūsdur dēdiler ħāl bu ki zurefā-yı daķāyık- 4) -pīrā ol ħulle iķün iħtiyār olunan īn bāb islāb ‘idādında 5) ma‘dūd olan iħtiyār nice mūnāsib ħāl ve muvāfiķ vaşf u 6) şān olur laķablar telķin-i şāyeste gördiler ki bunlardur deyyūs-ı 7) mağbūn deyyūs-ı me‘yūs deyyūs-ı ķūrṭūs deyyūs-ı ħā‘ib 8) ve ħāsir-i deyyūs-ı ħā‘ir deyyūs-ı mūtefekkir deyyūs-ı mūte‘accib 9) deyyūs-ı muħtelim deyyūs-ı zefelūs deyyūs-ı menħūs deyyūs-ı menkūb 10) deyyūs-ı ma‘kūs deyyūs-ı yevmlūs deyyūs-ı beyne beyne 11) deyyūs-ı mensī ve deyyūs-ı bī-viķr ve deyyūs-ı ġayr-ı mu‘teber ve daħı 12) buña beñzer beñzemez fi‘l-cümle bu evşāf-ı reddiyye ile mevlūmiyyete 13) şāyeste ve sezā olan işte böyle ‘amel mānde iħtiyār bī-tevālardur 14) dēdiler ve ba‘zı ‘arīf-i zarıf naħsendler ki anlarıñ ıştılahlarıncā 15) baba edāsı ve iħtiyār edāsı ikisi daħı eşek lafzınıñ 16) ħūsn-i ta‘birleri imiş ħuşūşā kirācı eşegine muṭlaķā iħtiyār 17) dēdiler imiş ħātimetü’d-diyāset deyyūs-ı a‘zam deyyūs-ı ekber deyyūs-ı 18) mufahħam اعلم الله على و الله اعلم ittifaķ-ı ‘umūm 19) ve ħuşūş üzere her iki şıfat-ı şeni‘a ile muttaşif olanlardur 20) ki yek-dēđer āħerden a‘zam efħam ya‘nī biri Şadrī kıızı ne‘üzü 21) bi’llāh ve āħeri daħı lāb kıız ķarındaşı ʔaraflarından mūte‘eşsir 22) olanlardur dēdiler zirā bu iki cānibden ħāşıl olan şān-ı 23) şeni‘ ve bā‘işe-yi şemāte mevzere andan ħalāş olmaķ maħall-i 24) mevtden ġayrı ile olmaz dēdiler ve ħaķķ daħı budur ne‘üzü bi’llāhü’l- 25) kerīm nite ki bundan esbaķ-ı e‘imme-yi ecille-yi selefden imām ħümām

101a

1) isma' il hāfız 'avākıb mülāhazanını ta' allünden mütevehhim olmuş 2) idi قوله الديانة هي 3) bi-şavābdur 'aleyhi'r-raḥmetü'l-vaḥāb ḥulāşa mazmūn ve netice 4) mefhūm emr-i diyāşetde ba' zıları ḥaber-i nezāket-i me' aşır ki teslim-kerde-yi 5) 'ämme-yi ehl-i hünerdür emr-i diyāşetden aqr u a' zam ve ebşed 6) bir maraž müştedd ve mümtedd olur bir ğam elem medd-i ğam ve ğayret-i munazzım 7) olmadığı müsellemler cümle-yi kātıbe-yi ümemdür imdi imtilāyı hazm 8) ve ölünce cesāret aḥavātı kezme etmek güyā idmān ile cevz-i rümī-yi 9) bel' ya' nī bu ṭama' a kadar teyāb iktidār olmaḡ taşavvur olundıḡda 10) farazā ve kıyāsen bi'l-ḥilāf meşelā ' ades ve ḥumuş ve yā bunduḡ ya' nī 11) funduḡ bulġunda ' usret taşavvur olmadığı nehc ile kıyās ma' a'l-fāriḡ 12) ḥisābınca ol ğam-ı diğeri a' zam ve elem-i şiddet tev'em-i miḥen medd-i ğamı 13) hazm eden zāta bir sā'ir ḥubūbāt-ı simāt ğam u elem ü kederi 14) bel' etmek ya' nī yuṭmaḡ ebser ü ehven oldıḡına ḥic bir ' aql 15) idrāk ile ser-efrāz ve mümtāz olan nazār-bāz şübhe etmek 16) ḥuşūşında daḡl u ṭa' n ile ḥarf-endāz olur mı ve ola 17) bilür mi v'allāhu a' lem olmaz ni' amü'n-nemil on yedinci bülġa فی انواع الجنون و الباب الحائين 18) u ḥafaḡān-ı şa' ḡa şar' -ı sevda şarf-ı merāḡa ' aşḡ 20) ve envā' a sekr-i şaḡv tağayyüb ser-sām bile ' ateh sefeh 21) incimād ḥumḡ nisyān ğaşy telāş ve behte ve envā' a 22) ya' nī yetme vavalah mezkūrlar ve emşāli cünün envā' ınıḡ 23) izāfidur ya' nī esmāsıdur ve bunlardan münşa' ib olan 24) ba' zı ḥālāt ki anlar daḡı cününden ma' düddur her birilerinin 25) ' alāyim ve emārātın eṭıbbā kitāblarında tafşil üzere beyān etmişlerdür

101b

1) bu cerīdede irādī mūcib ıtnāb ve taşdı' dür ḥuşūşā 2) ' aşḡıḡ keyfiyyātı iḡtiyārīdür ve merātıbeti sürre men re' ā yigirmi 3) cüz' kadar ḥacm ile müretteb lehce-yi ' arabiyye ile bir kitāb-ı leṭāfet- 4) -me' ābdur ve ol kitāb otuz iki faşl ve bir muḡaddime ve 5) bir ḥātıme üzere olup fi'l-cümle aḡvāl-i ' aşḡ ve ' aşıḡ 6) ve ma' şūḡı beyān ve ta' rıfde cümle-yi ḥālāt-ı ' aşḡı müzekkir ve 7) mübeyyen ve mişli şaḡşına ve şaḡşı mişline münḡaşır ve muğannīdür 8) ḥālā bu cerīdede tafşili terk ve ol kitābımıza ḥavāle ile 9) iktifā olunmuşdur el-ḡālet haza beyne'n-nās meşhūr müte' ārif 10) olan lafz-ı cünün ' arabīdür dīvāne fārīsī delev lafz-ı 11) türkīdür cünün ' ale'l-ıtlāḡ ism-i cenīdür cehennem lafzı gibi 12) ki yalnız hemān bir düzaḡıḡ ismi iken yine cümle-yi düzaḡa

ıtlāk 13) olunur nite ki merhūm yazıcı-zāde efendi risāle-yi muḥammediyyesinde 14) buyurmuşlardır -beyt-

biriniñ adıdır anıñ cehennem

bu adı 15) ile kâmusı yād olur hem

imdi mecnūn ya' nī dīvāne delü 16) oldur ki kendüzin ve sözin ve cümle özin bilmeye fe-emmā 17) be-şartı ān ki özin bilmeye ya' nī ḥile ve ḥud' aya 'aqlı ırmeye 18) ve bilmeye zīrā darb-ı meşel-i türki-yi meşhürdur ki köseler 19) qallāş olur ve delüler 'allāk olur imdi mecnūn-ı muḥlak 20) ve dīvāne-yi muḥakkaḳ ki aña ser-mest ve ser-best dırler ve lā-ya' kııl 21) ve qalem nīst elqābı ve şıfātı ile mevşūf ve men' üt olanlardır 22) eyle ki cümle aḥvāli qadar şāliḥden ve ḥadd-i zābiḥden ḥāric olmağla 23) beste-yi zencir iğlāl ve selāsıldır ve tīmār-ḥānelerde tīmārilerinin 24) ri' āyet-i ma' neviyyesiyle mükerrem ve mer' ıldır ya' nī işānıñ ıslāḥ 25) için hemişe şarāb-ı dīnārīyi uşul-ı savt ve 'aşā ile

*beyān-ı şıfat-ı aḥmaḳ ma' lūm ola ki aḥmaḳ olan kimesneniñ ḥumquna delil-i celil oldur ki evvelā liḥyesi gāyet uzun ola ve bilmedügin bilürin kıyās ıde ve şaḳal uzunluğu be-her ḥāl ḥumqa delāleti olup zīrā muḥreci dimāğdur tül-ı liḥye za' f-ı dimāğa maḥmūldur kıillet-i 'aql ise kemāl-i ḥumqa sebıldır ve min ḥayşü'l-ef' āl delil-i ḥāl budur ki 'avākıb-ı umürda nazār eylemeye ve kendi bildiginden qalmaya ve āḥeriñ re'yiñ daḥı begenmeye ḥöd-re'y olup bildügin söyleye ve öğrenmek daḥı istemeye ve ādāb-ı mecālis gözetmeye meclisde ḥiḫāb āḥere iken cevāba sür' at eyleye ve her cihet ile 'ilm ü ma' rifetden ḥālī ola ve bilüp ve bilmedüğine esrārını söyleye ve ğınāsı ḥālinde nazārān-ı ksilān ola ve faqrı ḥālinde iqnāta üzere olup qaḫ' eyleye ve mecālisde beyhūde yere qahqaha ile güle tura ve bir nesneye ağlasa şurāḥ ile ağlaya ve pek pek öksüre ve çok çok esneye ve belki gāḥice gegire ve esnedikde te'evvüh ile esneye ve belki uyuqlaya dura ve şurasın burasın ovuşdıratıra ve ammā 'alāmet-i 'aql ekşer-i evqātda süküt üzere ḥareket ıdüp meclisiñ ḥükmüne göre ve ḥic kimesneye toqunacaḳ söze āğāz ıtmeye ve münāsib geldikce söze āğāz eyleye ve bunlarsız söze qarışmamaḳ 'aqlıdandır

102a

1) tertiblerine sađallar ve rü-yı dil göstermemek ‘ameli ile ‘āmillerdür 2) ve hem-çünān mümāsili olan cünūn ile ibtilā edenleriñ elķābı ve şıfātı 3) ile muttaşlıflarınıñ keyfiyyet aħvāli ma‘lūm olanlardan mā‘adāsı 4) olan ba‘zıñ şānı şān-ı sābık ile mezkūr olan ile ma‘an kırk 5) nev‘den ziyāde olmak üzere taħrīr ve şerħ ve beyāna muħtāc olanları 6) dađı taħrīr ile tezbīr olunur zıpır deli şırtıl zıpır bāfilme 7) lā-efzān ħūlūh żarbūn ķuţuz-ı bī-nevā şırşıklām ser-mest 8) żarğın tıđlı yolpaz bescemli yelegen ip ışlak şālyārını 9) köpükli kükrek bīhūş ķonsuz odsuz sersem ser-ħōş 10) bengī uşsuzile ma‘tūh ma‘tūh-ı aħmak ođuz 11) sefih pelid nekşir cıvğın yellenti şırfındı ħōbba ħoyrat 12) budala sevdāvī şaşgun bitürgin hüngül ħūħūḫī 13) ķūrḫī āyine güzellik dađı buña beñzer beñzemez türki edālar 14) ile ıtlāk olunan elķāb bī-ħisābdur ammā anlar ki şan‘atlarıyla mevşūf 15) ve mezkūrlardur ayağı delüsi ħulv delüsi uşsuz delü 16) ķutsuz delü öksül delü kızıl delü lapa delüsi köpüklü delü 17) şaruķ delü yelegen delü otsuz delü ħırçin delü sevmedik 18) delü ‘ārsız delü ħüsn-i ta‘bīr ile bī-ħayā dediler küstāħ delü 19) şovutucu delü ürkek delü māli ħūlyā delüsi ħafaķān delüsi 20) der delüsi ne‘üzü bi’llāh delüsi acık delüsi boz delü 21) māl delüsi ķimyā delüsi şaķal delüsi mekr delüsi siħr delüsi 22) iltifāt delüsi ḫā‘ūn delüsi acık delüsi ya‘nī bir kıymetli nesnesiniñ 23) yā mevti yā ķuvveti firāķıyla ğamnāklık delüsi olandur fulān 24) delüsi am delüsi göt delüsi sik delüsi pūşte 25) ħayf pođlıķ delüsi degenek delüsi şüret delüsi yōbāz delü

102b

1) yolpaz delü mecānīniñ envā‘ına nihāyet yoķdur ammā devlet ü cāh 2) delüsi her tāriħde cemī‘ ümmet-i merħūmeye muzır delüdür maşūn 3) eyleye ve ħuşūşā sefāhatden münşa‘ib olan cünūn maħz-ı sefāhat 4) ta‘rifinde beyān olunur nice nev‘ üzeredür fe-emmā şüret delüsi ki 5) şüret uğrusı dedikleridür delü toluı ve ‘aşķ delüsini 6) egerçi küstāħ delü ile sevmedik delü ve siħr ile mekr delüsi 7) bu dört elķāb yek-dıđer āħeriñ ma‘nālarını mutāzamın ve muħtevilerdür 8) lākin nev‘-i mā‘-‘umūm ve ħuşūş üzere yine yek-dıđer āħerden müteferriķ 9) bi’ll-ħāletdür inşā’llāh te‘ālā maħallinde zıkr olunur ma‘lūm-ı ehl-i 10) fūhūm ola ki bālāda mezkūr ise de yine şerħe muħtāc 11) olanlarıñ birisi zıpır dedikleridür ol bir nev‘a delüdür ki 12) aşlā ķavl ve fi‘linde ve a‘māl ü ef‘ālinde intizām ve irtibāt 13) taşavvur olmayup ķadr-i şāliħde ve ħadd-i zābiḫden ħāric ħāl 14) ile palās-pūş ve aķāķ pevābā ve segrek ve temķin ve ‘ār 15) ve nāmūs-ı vaķārdan vücūd-ı mülevveşi gibi mu‘arrā ve müberrā ola 16) ve lākin açıđup

ve şuşadığıñ bilür fe-emmā toyduğın 17) ve kandığın bilmez gibi urıcılardan degül belki kōrkıcılar 18) ve kaçıcılarda olup delüye degenek çōbāna şopa 19) sūhteye keşkek ta‘biri bu maħalde revādur ammā tırtıl 20) egerçi bu daħı ħāl ve şān-ı sābık üzeredür ve lākin ašlā 21) ve ebedī bunun ħaqqında ħicāb ü ħayā taşavvur olunmadığıyla ma‘an 22) urıcılardan ve söğicilerden ve ‘urbān ve şallağ mallağ ve men‘ 23) olunmaz ise her cāy ve her mekānı gezüp şokulucılardan 24) ve kemāl-i mertebe bī-pāk ü pervā şokulmada cüsrān ü pehlevān 25) bī-ħavf ve tersān olur -beyt-

ten-i berehnegir ber-kef ağız

103a/1 salyasın şaçar

men‘ olunmazsa eger işer oşurur yā şıçar

dédikleri 2) gūyā bu nev‘ dendür lākin ekşeri sükūtī olup şānı hemān her 3) gördiği yerlerde kendü kendü ile söylenüp mırıl mırıl mırıldanup 4) yāħūd vızır vızır vızırdanup ve düğününğden kōrkar kaçar 5) ammā żarbūn ve küdbuz ve şanubun ve kūrūtūs ve kuţuz 6) ve bedāve delüler dédiklerinin birbirlerinden farkları azdur meşelā 7) azğunluğda ve uğrabcılığda ve hum ve hüçümde yek-diger 8) gāħice āħeriñ evzā‘ ve eţvārı ve ħareketi üzere olur 9) bu envā‘ gāħ ve bī-gāħ ba‘zı uşüle yakın vādiler gösterür 10) anıçün seb ü şetm gibi ba‘zı evzā‘ larından ħalk āzerde 11) olmayup belki mezāk edinürler hā bir ālā-yı dīvānelerdür 12) ve meczūblardur kendü kendülerini bilmezler sözlerine ne‘amel 13) dēyü yā gülüşürler ve yā ħōd eşitmezlikden gelürler ve ba‘zı 14) sāde levħ ü ħālīyü’z-zihn kimesneler ise bunlar bir ālā-yı 15) budalālardur dēyü maħzā inkisārılarından ħavf u ħaşyet édüp 16) pāk üzere olurlar bunlarıñ ba‘zılarındandır ki bir şağş-ı 17) ‘ākil-i gāfil el açup gösterse anlar daħı każiyyesini 18) kaldırup ya‘nī yigirmi birinci parmağın gösterür ve ba‘zılarıdır ki 19) yanında bulunanlara ve yāħūd biriniñ yanına varsa ey efe şabāħa 20) kaç gün var dēyü su’āl-i kevne mağāl eder ol mağülelere 21) ha ha halı dērler nite kim merħūm fehīm -beyt-

kağga ħōşāfı 22) içirin

iki göğercin şıçırın ħāħaħıħā

ve egerçi min cinn 23) sâ' aten lem bi-fağ ebeden mantûkı muğarrer ve muşahhahdur ve lakin mezbûrânın 24) gâhice kendüliklerine gelüp nevâ dâ'ire 'ağl u hüşyârıde görinüp 25) kendi kendiliklerine geldikleri hisâba nazâr ile rûhânî ve cismânî

103b

1) mu'âlecât ile câ'izdür ki feyz-yâb-ı 'ağl u hüş olmaları me'mûl 2) oluna imdi ol mağûlelerin ekşer mu'âlece-yi rûhânî ümîdiyle istifâza 3) üzere âsitâne-yi mürevvehe evliyâ-yı kirâmdan çara ağmed sulţân hazretlerinin 4) mağâmları olan emkineden birine götürüp ve ekşer bi-izni'llâh te'âlâ ifâkat- 5) -me'âb götürürler hattâ mü'ellif-i fağirin maşkağ-ı re'si olan bâlikesre şehrine 6) qarîb beş altı sâ'at kozca nâm bir küh-ı 'azimde bir mağall-i ma'rûfda 7) medfûn ve âsûde muğammed dede nâm bir 'azizin çadese sirrehu firârı 8) üzere ol mübtelâyı ve her ne güne hâl ile olursa olsun 9) 'ağlı rübüde olan bî-nevâyî mâ-hakk-i âher cum'a erte gècesi beynü'l- 10) 'eşâ'in koyup götüröenler kırk hağve miğdârı andan cüdâ olur ki 11) ve bi-esrâru'llâh ertesini ifâkat-ı tamâmet bulurlar bu âna dek aşlâ fevt 12) êtdüğün bilmezüz kendi etbâ'ımızdan dağı çok kimesnede tecrübe 13) olmuşdur ve belki ba'zılar kendüler gelemeyüp ba'zı eşvâbların 14) ol mezâr-ı mübârek üzere çorlar ve bir çurbân dağı ederler ve ol 15) şevb-i mezbûri pîrehenmidür her ne ise getirüp ol mübtelâ 16) giydüğü sâ'atince ber'-yâb olduğunu mağrûsa-yı istânbûlda sâbıçan 17) gevher çan sulţân kethüdâsı çaznevî mağmûd efendi nâm a'yândan 18) bir benâm hağaçân cününına mübtelâ iken ol vesîle ile 'inâyet-yâb 19) şifâ oldılar -kıt'a-

şihğat-nümün êtme çâ'ını evliyâyâ çâfil 20) olma ey püser

deme kim bu mürdedür bundan nice dermân ola

21) rûh-ı şemsîr çüdâretin çılâf olmuş aça

dağı a'lâ kâr eder 22) bir çığ kim 'uryân ola

ammâ seme ü sersem çüyâ sersem ki ser-sâm 23) dedikleridür türkce seme dedikleridür fî-evvelü'l-emr her ikisi bir 24) ma'nâyâ eklenürse de yine beynehümâda nice güne farkları mütemeyyizdür 25) çulâşa mefhûm sersemî ç sededen bir güne farkı budur ki eşitdüğü

* ‘alāmetü’l-‘aql ammā ‘alāmetü’l-‘aql ‘ämme-yi ehl-i tüccārın beyān êdügü üzere süküt êdüp ve her söylendügi sözi münāsebeti ile söylenüp ve iktizā-yı meclisi bilmekdür ve qarīnıñ haddin ve kendi haddin bilmekdür ve esrārını her kese keşf êtmekdür huşūşā īn olmağdur ve her bir mücerreb olan nesneye inanmağdur ve ekşer emrinde ehl olan ile müşāvere êtmekdür ve her-bār gördügi nesnelere ‘ibret almağdur ve bāzārından güzāfe nesneyi işterī êtmekdür ve müthim olan ādem ile mu‘āşeret êtmekdür ve ‘uhūda vefā êdüp haqq nām ü nemeki sā’ir huququ gözetmekdür ve devleti kendinden ziyāde olan kişi ile mücāseret êdüp anıñla ‘adāvet êtmekdür -beyt-
 ناسزایی راجو بیٹی بختیار غافلان تسلیم کردند اختیار
 ‘āmiliñ ‘alāmeti huşūşında çok şeyler yazılmışdur fe-emmā hulāşası bir işi bir def‘a işleyüp nādım oluğdan sonra bir def‘a dağı anı êtmekdür demişler

* yā nice ta‘n eyledin ‘acabā sen rüz-ı cezāda ne çekersin āher anı bilsin

104a

1) haberi ve kelāmı geç fehm êder ve lākin yine ‘ale’l-fevr unutmaz fe-emmā seme mağūlesi 2) hem bağı-yi fehm êder ve hem tēz unudur ‘ateh dağı hemān bu nev‘ üzeredür farazā 3) anlasa dağı geç fehm êdüğinden mā‘adā unutmadan kaç‘-i nazar ma‘nā-yı hilāf 4) fehm êtmesi muqarrerdür anıñçündür ki yek-diğere āhere böyle mefhūmların fehmünde 5) be hey herif ma‘tūh mısın dēyü taqrī‘ êder meşhūr olan üzere bu hālet-i 6) reddiyye şeyhūhet ve kühūlet ya‘nī pīrlıkdē nāşī ruṭubet zāt-ı peyveste 7) mütebeddil olup kıllat-i kuvvetden dimāğına ihtilāl gelüp ve şu‘uruñ 8) neş‘et êder ola huşūşā cūhelādan olanlara bu hālet-i havf vāki‘ olur 9) zīrā ‘ilm ü ‘irfān ‘aql-ı sānīdür demişler egerçi ba‘zı şahş-ı ma‘nevī hey‘et 10) üzere mecbūl olmuşdur ol mağūleye ma‘tūh min ‘inde’llāh dērler 11) ve ba‘zılar ‘indinde mücerreb olmağ üzere mu‘tekid ‘aleyhdür ki bir şahş-ı 12) hūş-mend ma‘rūf iken ki aña ‘ateh gibi nesne ‘arız ola mevte 13) tab‘ī nişāneleridür demişler ve aña hāletü’l-haṭṭātdur dağı demişler 14) ve haqqā vāki‘dür anıñçündür ki fulān kesin yıldızı düşmüş ‘aceb 15) semeligi var ve dā’imā uyuklamağ üzere ve korkmayacağ nesneden 16) korkup ve hilāfetden korkmağ gibi ve münāsebetsiz kelām gibi huşūşā 17) cemī‘ sözlerinde irtibāt ve intizām olmağından mā‘adā revh 18) ve reyhān dağı olmamağ gibi hāletler zuhūrı mücerreb ve meşhūr ammā 19) ebleh ve būdala dedikleri ikisi dağı egerçi birbirine beşer ise de 20) yine yek-diğere āherden farğı mütameyyizdür ya‘nī evvelā ki ebleh mağzdur hadiş-i 21) şerif

üzere امل الجنة بله اكثر ma' rüfdur türkce oğuz ve şulb 22) ādemdür dەرler ve baba ādemdür dağı dەرler haqıkat üzere mülāhaza 23) olunursa iki hālden hālī degüldür yā ol şahş fi'l- aşl cinnī 24) āmūd lāzıme-yi āhıret için olup emr-i dıninde 'āqıl ve emr-i dünyādan 25) gāfil meşelā emr-i ma' ād üzere ber-kār ve emr-i ma' āşdan gūyā firār üzere

104b

1) olan ebleh ta' rıfine mā-şadağdur ve bunun hılāfi cühelāda bulunduğı 2) tağdırce mezkūr olduğı üzere bir baba ādemdür demek mağzā 3) hayr nā-şınās olduğıyla bir eşek şıfat hayr anlamaz demek lafzının 4) hüsn-i ta' bīridür demişler tenbīh 'ālem-i kevn ü fesādda lezizlerden 5) leziz ya' nī elez ü ahlā olan ma' nā a' dādan ağız-ı intikāmdur ve gücünden 6) aş' ab ya' nī güc olan hayr anlamayanlara hayrı i' lām ve ifhāmdur ve 7) acılardan acı ya' nī emere eşyā ne' üzü bi'llāhi te' ālā sevgilü evlād 8) acısıdur ve ma' şūkuğ fiğdānī acısıdur demişler ve ba' zılar 9) dağı gayret-i akrān belāsını dağı ilhāk etmişlerdür ammā budala dedikleri 10) egerçi halk arasında şāyi' ve meşhūr olan ba' zı dīvāne yollu 11) oğuz nehclü lisān-ı ' arabda ' izz ü şādık ve şulb dedikleridür lākin 12) haqıkatde budala degül belki belā-vār bedlik cem' i olan budala ve abdāldur ki 13) ricālü'l-ğayb gürüh-ı kerāmet şükühundan olan ricāl sa' ādet-i mev' ilden 14) olup mağām-ı ednādan āher a' lā-yı mağāma arka için āmāde olunan 15) şahş-ı mübārekdür ki ol ıştılāha nazar ile ki mā-beynlerinde 16) ma' rüfdur ya' nī nuqabā ve nücebā ve budala ve aqtābü'l-aqtāb ki aña 17) gāvş dağı dەرler hālā umūr-ı halk devrān üzere min kablu'llāh me' mūrlardur 18) ve her bir üsbü' da ve māhda ve vağtde bi-emri'llāh bir cānibde sā' ir 19) ve dā' ir olurlar anlarıñ aqvālin mübeyyen olan kitāblardaki taşavvuf 20) kitāblarıdur meşrūhdur anlar tettebbu' olunmağa muhtācdur netice-yi mev' il 21) beyne'n-nās ' örf olunan ta' rıf-i sābık ile mevşuf-ı ma' ruf 22) olan hemān bir oğuz ve ' izz ü şulb dedikleridür hōşā ki anlar dağı 23) iki nev' dür haqıkat üzere bir nev' i ālāyiş metā' dünyā-yı fānī 24) ile aşlā firıfte olmayup hağlarında ' ağıl-ı ma' āş taşavvur 25) olunsa bile tabi' atlarında aşlā rağbet dā' iyyesi olmayup

* ricālü'l-ğayb dedikleri anlar kırk 'aded kimesneler olmağ üzeredür ve ol eşnāfdandurlar ki anlara üçler yediler dەرler cümlesi bir gürühdur ya' nī irtikā-yı rütbe ve menzile üzere kırklardan yediler yedilerden üçler ki birisi necīb birisi nağīb ve birisi kuğbdur hağğ te' ālā kıbelinden her kağkı iğlim bir kağā-dāde olacağ ise anlar tarafından emr olunup ya' nī kağāsı işāretiyle olur imiş hikmeti'llāh böyle cārī olagelmişdür

105a

1) bir aqça iki aqça ve iki aqçayı dört aqça etmek degül iki nedür üç 2) nedür bilmez ekser-i evkâtı şavm u şalât ile geçer nâs arasında şüret 3) uğrularından mâ' adâda bulunmaq ihtimâli olduğı taqdırce zinhâr 4) ve şad zinhâr inkisârlarından ictinâb elzem-i levâzım ulû'l-elbâbdur 5) ve bu naşihat ile 'amel vâcibât dandır ammâ ahmaq ahmaq cemî' halkıñ 6) ma'lûmıdır ve lâkin muharrir-i kitâb fakîriñ vicdânınca olan ahmaq oldur ki 7) fi'l-meşel 'âmme-yi halkıñ tecrübe ile ma'lûm edündikleri mücerreb meşhûr 8) nesnelere i'timâd etmeyüp inanmaya farazâ semmü'l-fâr ve afyûn 9) ve emşâli gibi semmiyyeti ki muqarrer edür hîc mu'tedd olmamış kimesne 10) bir kaç dirhem ekl edtükte helâk olacağına vücûd vermeyüp 11) ecel olmadıkça kimesne ölmez hisâbın kullana ve dağı ba'zı huşûşda 12) meymenet meş'emetiñ aşlı yokdur deyü 'inâd üzere ısrâr edüp 13) ta'aşşub üzere kâzîzâdelik vâdisin tuta من جرب له النرامه 14) المجرب خلت له النرامه 15) sâbıқан âlüftelik ile ma'nâda olan bir âşüfte 'avrâtı hıbâle nikâha 16) getirüp bi-eyyi hâl ol mel'üneyi ben zabt ile ol hâlınden 17) anı bi-eyyi hâl geçürdüm ve ahvâl-i sâbıkasından haber verdiklerinde 18) bir hûş imdi min ba'd benim altımda bir at aksamasında fi'l-evvel 19) olan olmuş giden gitmiş deyen deyyûş-ı cesür mârţölös 20) ve mekrûs ve dağı oldur ki dâ'imâ a'dâsıyla hûsn ü ülfet 21) üzere şahşı kendüye delîme ve şiddik edine ve ba'zılar 22) 'indinde ahmaq humekâ her hâl ile hem kendi ve hem âherleriñ 23) tarîkalarınca iktizâ eden haddlerin bilmeyüp hemân küll-i mü'min ihve 24) mantûkı ma'nâsı muqtezâsını gözleyendür demişler fe-emmâ hırçin delü 25) dedikleri kâr u kesbine nev'en kifâyet miqdârı 'aqlı ere ve lâkin meşreb

* sa'îdi ve lâkin ahmaq 'inde nâ-dest taşarrufunda olan şey beyhûde kimesneler ya'nî haqq ekl ve mutaşarrıf olduğini 'ilm-i lâ-hakk olupda igmâz edenlerdür

105b

1) habîsi âherler meşrebine beñzemeyüp bir cihet ile 'inâdında mükibb 2) ve muşır ve mağallinde ne naşihat kabûl ede ve ne hûd kendüden mercü 3) olur olduğda ricâ kabûl ede ammâ ol ki şüret uğrusı 4) delüsidür şüretde delüler vâdisin gösterür fe-emmâ sîretde 5) ya'nî kendi aşlı zâtında bir rind-i qallâş ki tebdilü's-şekl li-ecli'l-ecl 6) hasebince delü degül belki delüyi delirde qavî vürür darb-ı 7) meşelince olur zamânedede

katı çokdur huşūşā kibār-ı devlet 8) efendilerimiz ol maḳūleleri budaladır dēyü ‘ aẓīm i’ tibār üzere 9) raġbet ve inkisārından kemāl-i mertebe ḥavf u ḥaşyet ederler 10) ve nice gūne ikrāmı ile aḳçalar baġıřlarlar ve anlarda da nice 11) řan‘atında kāmīl ḥabīřler vardır ki ol vērilen aḳça ve pūl 12) bilmez vādīsiyle hemān rāst geldiġi ‘ amrū ve zīde ba‘zısını 13) ve bi’l-cümlesin baġıřlar gūyā ġaraẓı oldur ki řadaḳasın ḳabūl 14) etmediġi řaḥř-ı zī-cāhıñ ḳazā-yı cā’ibesi def‘ olurlardan 15) olmaya meřelā řadaḳa daġı ziyāde vērilmek muḳteẓā ola ve ba‘zılar 16) daġı kör görölmüşdür ki ol ‘atā’ olunan nuḳūdı yābāna serpüp 17) ata ammā ḥisāb ise başḳadır ḥaḳḳ budur ki yalnız aḳça degül belki 18) baḳırdan meskūk ve ġayrı meskūk bir menfūrdur ve bir pūldan geçmez 19) dünya bir böbrek yaġıdır ‘ ařḳ olsun yudabilene đarb-ı meřeli 20) be-her ḥālde mer‘ī gerekdür ammā sevdevī delü ya‘nī sevdā delüsi 21) ‘ ařḳ delüsinden ḳaṭ‘-i naẓar nice nev‘ üzere olduġını eṭıbbā 22) kitāblarında tafřil üzere beyān etmişlerdür ise de bi-ḥasebi’l-münāsebe 23) bu cerīdede daġı ba‘zı beyān olursa ‘ aceb degüldür meřelā ba‘zı 24) geceyi ve ba‘zı gündüzi ve ba‘zı keřreti ve ba‘zı vaḥdeti ve ḳilleti ve 25) ba‘zı řiddetlü sözi ve ba‘zı tahmīsi ya‘nī fisıldılı sözi

* řūret uğrısı delisi

106a

1) sevmez ve ba‘zı sūkūn ve ba‘zı ḥareket üzere olur ve ba‘zı 2) sākī ve řāmīt ve ba‘zı mūkřir ve jāj-ḥā olur marāz-ı sevdānıñ 3) envā‘ı olduġı gibi mübtelāsının daġı envā‘ı çokdur ve’l-ḥāřıl 4) cümlesine ‘ ilāc-ı eṭıbbā kār-sāz olur el-ittifāḳ üzere iki 5) nev‘ine degül birisi cibillīdür ki muḳteẓā-yı ‘ anāřır üzere gūyā řarf-ı 6) sevdāyla mecbūl ola fe-emmā ol birisi sevdā-yı ‘ ařḳ dedikleridür 7) egerçi eṭıbbānıñ daġı ‘ ilācı huşūřında vāfir nesnelere yazmışlar 8) ise de ekřeri iřābetden ḥālīdür ve cümlesi līs-i řey’ maḳūlesidür 9) enmūzeci’ṭ-ṭıbbda yazduġı evvelā lā-řey’ kālū sāl ve ba‘ dehu و ان لم تفق على الوجه 10) beyt-i nev‘ī merḥūm- قبيحة و الى مالانهايه 11) الشرعى فبتسليط العجايز بيغض المعون كه پاشهانة

bir oñulmaz yāredür derd-i 12) muḥabbet yāresi

ḥāřılı şarılmayınca çāre yok tīmār ġüc

bahāyi 13) ‘ aleyhi’r-raḥmetü -beyt-

édersen gerçi her derde tabībim bir devā ammā

olunca 14) derd-i ehl-i ‘aşk māderzād neylersin

hulāşa-yı kelām bu huşūşda 15) envā‘-ı mu‘ālecāt ve müdāvātın aḥlaş-ı hulāşası ve aḥaş-ı maḥşūş 16) olan devāsı maḥbūb-ı mecbūr ve ma‘tūk ve ma‘şūkasına işālden 17) gayrı devā olmaduđı ezher min şunv-ı şemsü‘d-ḍuḥādur ve ‘aleyhi‘l-fetvā 18) mü‘ellif-i faķır aḥvāl-i ‘aşk ve ‘aşıķ u ma‘şūķda sürre men re‘ā 19) yigirmi cüz‘ ḥacm miķdārı ‘arabī terkīb ile bir kitāb taḥrīr ve 20) anın dercinde keyfiyyet ve ḥayşiiyyet ve māhiyyetin naķır ve kıtmīr tezbīr 21) ve hīc bir müşkil ḳalmamaķ üzere güyā lisān ḥālī ḳāle getürmek 22) nehciyle şerḥ ve taķrīr étmişdür murād édinen aḡa müṭāla‘a müyesser 23) olursa anınla iğtinā étün fe-emmā küstāḥ delü dedikleri ki 24) türkce sevmedik delü dērler oldur ki zātında aşlā edeb 25) ve ḥayā taşavvur olmaz ve her ḥâlde fuzūli ve cesūr olur ve her yere

106b

1) şunucı ve şokulıcı olur huşūşā ba‘zı cem‘iyyetlere ve 2) düğünlere pilāv ve keşkek ḳazğanları etrāfında kırķ dolaşup 3) ve olanı bir ḥāl ile def‘i ve men‘i dağı mümkün olmaz farazā 4) olanı bir sögmek ile belki dögmek ile degül cā‘izdür ki 5) yaķasın pek tutup ḳolundan ve ḳuşađından el şokup 6) biḡ belā ile süriyerek taşra ḳop ardından ḳapuyı 7) muḥkem ḳapamaķ ile ancak ḥalāş olunur ola ne‘üzü bi‘llāḥ bu maķūle 8) küstāḥ delülere tuḑeyli delü ve ḥaccāmī delü dērler ki ḥulefā-yı ‘abbāsiyye 9) zamānında küstāḥlık ile ma‘rūf olan tuḑeylidür ve fuzūliyyet 10) mevşūf olan yūsuf ḥaccām dedikleridür ki ferec ba‘de şidde 11) ḥikāyelerinde mestürdür ammā seḑih ki maḥz-ı seḑāhat 12) delüsidür ma‘lūm ola ki seḑāhatın envā‘ına ve mübtelāsının 13) izāfete nihāyet ve gāyet yoķdur farazā ba‘zı dest-i isrāf-ı 14) māl ile ve ba‘zı ḥalt maķāl ile ve ba‘zı a‘māl ve ef‘āl ile dağı 15) nice nice sū‘-ı ḥāl ile ki andan her şudür étdukce ma‘lūm 16) olur ola ve‘l-ḥāşıl ḥaķķında ıtlāķı revā görilen elķāb-ı reddiyye-yi 17) bī-māl ile mevşūf olandır mīrās yédilerde ve ḥōbba maḥdūm 18) u çelebilerde ve ana ve baba ve üstād terbiyeleri görmeyenlerde 19) ve ba‘zı felek tabancesin yémeyenlerde çok görülmüşdür 20) ne‘üzü bi‘llāḥ ki cibilli ola lākin mü‘ellif-i faķirın vicdānınca esḑeh-i 21) seḑāhat ve ‘ayn-i seḑeh maḥzā sözin ve özin bilmemekdür 22) ya‘nī fi‘l-evvel bālāda birinde zıkr olunduğı nehc ü lehce ile ki kendi 23) ḥaddin ve görüşdikleri eşḥāşın gerek

hâtırların ve gerek haddlerini 24) ve lâ-siyyemâ cihet-i kıadr ve menzilet ve rütbe ile kendüden vücühla 25) ‘âlîcâh olanların hudüd ve miqdârın fark etmemekdür ve dağı من القدم

107a

1) لهذا الدم vüçüh ile mücerreb ve meşhür olan eşyânın vukû‘ına 2) inanmağdur ve muhâl olan nesnelere dağı bu ta‘rifde dâğııldür meşelâ 3) şol nesne ki be-tarîk-i mâ elden çıkup min ba‘d bir dağı ele girici 4) olmaya aña müte‘essif olandır ve huşüşâ bunı nev‘inden bir insâna 5) ki nisyândan mürekkebdür anın ğafleti hasebiyle kât mâ kât olan ‘amel için 6) ya‘nî lev-m-i lâyim ile lâyim olandır ve her-bâr kendi ‘aybın görmeyüp 7) âherin ‘uyubun görmek merkezinde kâ‘im ve terk-i şalâtdan ka‘-i nazâr 8) terk-i nuşh ve müşâvere ile müdâvim olandır ve imâm ca‘fer-i şâdığın 9) kavli üzere ki buyurmuşlardır من مخرج البون مرتين 10) عجت لمن عظم انفسه و قد خرج bilürken yine kemâl kibr 11) ü ğurür üzere evkât-güzâr olandır ni‘amü’t-ta‘rif ve’n-naşîhe 12) ammâ hâtimetü’l-mecânin ki delü tolu³¹ dedikleridür ve aña ser-best 13) sözlü dağı dërler türkce ‘avâm-ı nâs arasında merd yigid ve 14) ve çoçağ ve yarar ve câna ve başa kıalmaz elkıabin dağı itlâğ 15) ederler ma‘lûm ola ki cür‘et ve şecâ‘at huşüşında ba‘zı 16) vâhiyü’z-zihn kimesneler لا تلقوبا يديكم الى التهلكة 17) ayet-i kerimesiyle istidlâl semtine zâhib olup ‘aklı olan mağall-i 18) mühlikeye varur mı dëyü ke-ennahu mühlikeden girizân olur fe-emmâ 19) ‘uğalâ ehl-i diyâset nice ğüne müdellel cevâblar ile ilzâm-ı 20) haşm etmişlerdür evvelen cür‘et ve cesâret kıabl-i cenâb-ı hağğdan 21) ‘atâ’ olunmuş bir cibilletdür ki aña zehre-dârlığ ve türkce yüreklülük 22) ve merdânelik dërler eyle ki meydân-ı rezm-ğâhda tevekkel ‘ale’l-lâh 23) édüp cür‘et ile diyâneti ittihâd ve fî-sebilu’llâh çâr-sü-yı 24) dінде metâ‘-ı imânı ve hıttâm-ı rızâ-yi rahmânî eşteri için 25) bezl-i nağd-i cân u nüş rahik ğayret ile mest kıanzil olup

107b

1) ğürüh-ı mekrüh dâlâlet-i şüküh kefere-yi müşrikîn alaylarına şavl 2) u hüçüm ile duğul ve nice başlar kesüp kıanlar döküp icrâ-yı 3) lâzıme-yi celâdet etdükdën sonra ba‘zı şehidü’l-a‘lâ ve dâğıil-i 4) firdevs ü me‘vâ ve ba‘zı dağı fe’llâh hayr hâfizen

³¹ beyân-ı hâtimetü’l-mecânin ya‘nî delü tolu dedikleridür ekşer ‘avâm-ı nâs arasında aña çoçağ ve taşaklı herifdür dërler

müsted'āsınca 5) hūlāşa-yı āyet عن من يشاء و يصرف بها من يشأ 6) hükmince ālāt-ı hūrüb-ı mühlıke ikzā işābetinden emīnen ve sālīmen 7) ü gālīben gānīmen gāzī ve meydān-ı dīn ü dūnyā ser-efrāz olup қаған 8) arslanlar gibi göğsin gererek ve tekbīr ve temcīd ederek bī- 9) zaḥm ü cūr'et sāḥil-i selāmete çıkar ve ağreb-i ḥāl budur ki 10) ba'zı maḥfūz ve emīn maḥallerde olan nice faḥşler ise ان فرد تم 11) nemaṭ-ı 12) şerīfince ekşeri mecrūḥ ve ekşeri daḡı maḡtūl olurlar imdi 13) delū ṭolu dedikleri şahşın hūlāşa ta'rīfī ve 'umde-yi tavşīfī 14) budur ki القاب اصناف الجنب و بلغه فى الجنایة و القاب 15) ve ışıllāḥī ve ḥaḡıḡī ve mecāzī şuverī ve ma'nevī ve cibillī 16) ya'nī cünüb min 'indi'llāhu'l-eşnāf cünüb-i mülevveş cünüb-i mā- 17) lā-ya'nī cünüb-i mecbūr cünüb-i ma'zūr cünüb-i mā-lā-yelzemü'l-ğasl 18) minhā cünüb-i merdūd cünüb-i mel'ün cünüb-i lāzımü'l-kifān 19) minhā cünüb-i mebgūz melūm cünüb-i maḡlūm cünüb-i lāzımü's- 20) siyāsete minhā cünüb-i mekze cünüb-i şer'ī cünüb-i 'örfī 21) cünüb-i müste'ār ya'nī mükennā cünüb-i mu'teber cünüb-i müstaşsen cünüb-i 22) maḡbūn cünüb-i nādīm cünüb-i minhūm bihā evvelā cünüb-i luḡavī cünüb-i 23) fetḥ ile yan ve zamm ile ba'dehu ya'nī irāḡ ve ictināb ve ib'ād anlardandır 24) اما فى السرع الجنایة هى تحصل عند فتعیر من قامت به جنبايقال جنب الرجل اذا قضى شهوته 25) خروج المنى على الشهوة

* ve ālī mā-lā-nihāye fi'l-münāsibü'l-ḥāl

108a

1) بشيئين احد هما الانفصال المى 2) ثم الجنایة تحصل 'örfī ya'nī ammā işıllāḥī ve mecāzī 3) من المرئة 4) فى الادمى بان توارث الخشفة من قبل اودير 5) عن شهوة و الثانى الا جماع netice-yi merḡūm her recül-i bālīgiḡ ḥaşefesinden mevzi'ān hūlāşa mefhūm 6) mezbūrāne ve lūc ve duḡūl olsun olmasun ve eger olursa 7) evlā bi't-ṭarīḡ-i daḡıḡ ve şehve ile menī hūrūcunda ba'de 'ani't- 8) ṭahāret ḥasebince teṭāhhuren ve tenezzūhen ḡusül-i a'zā iktizā 9) étmesidür ḥadīş-i 10) şerīfince mü'min murdār olmaz ve lākin yine mūcib-i şer'at 11) ile 'amel farz olmuşdur ammā cünüb-i şuverī ya'nī şuretā ve zāhiren 12) cünüb lākin ḥaḡıḡaten itlāḡı nā-revā ola farazā 'amelden ḡalmış 13) bir fertüte 'acūzeyeye li-ecl enne ilāc eden bir tüvān-ger ve tüvānā 14) şeh-bāz yigide vāḡī olan cenābet gibi ki min ḥayş ilāce 15) cünüb ve lākin kemāl-i ye's ve ikrāhdan nāşī vefḡ-i şehve ya'nī 16) menī taşavvur ḡusül-i a'zānıḡ icābı meger ol 'amel-i müstekreḡin 17) evsāḡ-ı reddiyye ve elvāş-ı müntinesini izāle def' ü taḥḥir 18) için lāzım gele demişler imdi ol maḡūle cenābet maḡz-ı 19) ictinābdan 'add olsun iḡtirāzı lāzıme-yi

cümle-yi ehl-i ‘aql u zekā 19) u fiṭnat édüğü bi-lā-şek ve meriyyedür gālibā öyle ‘acūze-yi zamān-dīdeye 20) cimā‘ bi’l-ittifāk ve bi’l-ictimā‘ māl u mülki için ri‘āyet-i ḥāṭır 21) kaşd oluna zīrā şübhe yoğdur ki ol ‘amel-i kerīhe qadar niyāb 22) cür’et olunmaq taşavvurı hīc bir ḥāl ile taḥt-ı imkānda olmayup 23) meger ki ol fā‘il-i muḫṭar gözlerin yumup ve ḥāṭırına nice 24) nesne getürüp ve nice yüz kerre belki biğ kerre varmalar ve 25) gelmeler ile müstağırık-ı deryā-yı ‘arağ olarak ola ki ve belki

108b

1) öylelikler ile dağı mümkün olmayup bi’l-āḫire ṭabī‘at-ı nāzike 2) eşḫābı şīveleriyle ferdāsınca ki ilāc-ı ḥabāset fortacı ḥālinde 3) defk-ı güne ol kāsēlīs³² āb-rīz-nümünü içine nāziken tebevül 4) édüp ya‘nī işeye ve anıqla istifā-yı maḫşūd ḥāşıl ola bu maḫūle 5) pesendide vādī-yi zurefā-yı erāzil ü eḫāzil ‘örflerince ki kāfūrī 6) sayfı ta‘bīrin étmişlerdür fi’l-ḥaḫīka diğkat üzere ta‘aḫḫul ve 7) taşavvur olursa şürüt icāb-ı gūsülün ekşeri nā-mevcūd 8) ve fiğdānı üzere olup güyā ışkābdan bir şuḫbe ya‘nī bir sūrāḫ 9) yābise-yi nuḫūset-lāḫa şoğmaq ḥisābıyla maḫşüb olan cināyet 10) reddiyye ve müstekreheniğ telvīşinden nāşī ba‘dehu mine’ṭ-ṭahāret degül 11) belki bu ra‘nu’n-nezāfet ‘add olunup yeni imāna gelen şaḫşa lāzım 12) gelen gūsülden ḥükm olunup vaḫt-i cimā‘ da üzerinde bulunan 13) eşvābı dağı gūsül lāzım geldüğünde عند من له الطبع السليم 14) şübhe olmaduğı muḫarrerdür sarāy-ı ḥāşşa-yı sultāniyyeden çıkmış 15) ba‘zı adı şanı unutulmuş fertüte ve şanra levn-i mel‘ūneyi 16) mālı ve eşyāsı ḥāṭırıçün olmuş olan gayrılardan çoğ buluna 17) gelmişdür ve ḥāl bu ki bi-ḫikmeti’llāh ol maḫūlelerde çoğ yaşaya 18) gelmişlerdür ḍarb-ı meşel-i türkide altmış iki yaşın geçen ‘avratı 19) boğazlamayınca ölmez kelāmı işte güyā maḫşūş anlar ḫaḫlarındadır 20) ve müşārün ileyh olan ḥāl belāsıyla mübtelā olanların hemān ḫaḫḫ te‘ālā 21) ḫazretleri mu‘ayyenler ola ammā cünüb-i ḫaḫīkī zevc ü zevceden 22) her ikisi şāneleri ya‘nī tāzeler olup belki yek-diğeriğ āḫere 23) iştiyāğı dağı ola ve ḫuşūşā ma‘hūde dağı belki bākire ola 24) ve nev‘en ṭutulmuşca dağı olursa da ve belki ṭoğurmamışca dağı 25) cā’iz ki ḫulmen ve ḫadren bir pīr-i nā-tüvān ve bī-şu‘ūruğ ḫıbāle nikāḫ

109a

³² kāsēlīs çoban köpeklerinin yalağlarıdır

1) ‘atılı haylî ‘ukdesinden ğubār-ārā ile kurtulmuşca sebep olursa da 2) kayırmaz zîrā kadr ü kıymet bilmekte ve ri‘āyet-i hātır etmekde mālta 3) esîrliginden hālāş olmuşlardan ziyāde şā‘īye olup yek-diger 4) egerçi bākire ise bu dağı her vechle şākire ve zākiredür hūlāşa 5) her iki taraftan hāşıla olan h^vāhiş ü iştihā ile olan cimā‘ 6) şafā iltimā‘ da şudūr eden vefk-ı menī kirāren mirāren olmasından 7) reyb ve merā yokdur bu maķūlelere yağı bala katma hisābı demişlerdür 8) hemān öyle olan muvaffakların hāķķ sūhānehu ve te‘ālā kuvvetlerin arturup 9) ve bellerin ve dizlerin dirsek édüp hem-vāre ba‘zı sehhāre 10) ve mekkāreler şerlerinden emīn ü me‘mūn eyleye āmīn ammā cünüb 11) min ‘inde’llāh ki cünüb-i cebelīdür anıñ huşuşunda ‘urefā-yı daķāyık 12) şināş ve zurefā-yı istinās katı çok ma‘nalar vermişlerdür 13) evvelen ısrār-ı ma‘āşī sebebiyle faķir ve nice güne nuhūsete ibtilā ile 14) faķir zevātta nūrāniyyet merfū‘a ve şıfātında dağı rūhāniyyet 15) medfū‘a olup her tutduğı kār-ı nā-ber-ķarārılık ile eyle 16) varmaya netice menhūs min ‘inde’llāh olmaķdan kināye ola لقوله عليه السلام الامرار بالعاصى يوجب (17) الحدیث-ı şerifiniñ mā-şadaķı ola ne‘üzü bi’llāh yāhūd şebābet ‘ilminde 19) ğāyet ile zināya meyyālātı olup idmān üzere mu‘tādiyet ile 20) evķāt-güzār olmuş ola huşuşā rüsvā-yı cihān mertebe-yi devrān 21) maķūlesi ki aña fişķıcı ve babulluķcı ve yarım pāpūçlı dەرler 22) büyük şehirlerde çok bulunur nādiretü’l-ġazāhedden kaķ‘-i nażar 23) ol maķūlelerin mevzi‘-i ma‘hūde ve kes menkūse-yi munte’si 24) serdāb-ı miyāh ümniyye-yi erāzil ü evbāş-ı bed-ma‘āş olmaķla 25) iķtirānı şe’āmetinden mā‘adā ķarnıñ zaħmeti ve aña beñzer beñzemez

109b

1) emrāz-ı mükrihe ve reddiyyeye ibtilāsı muķarrerdür olduğıyla cünüb-i 2) min ‘inde’llāh dەرler türkcesi uġursuz ve ķademsiz dedikleridür 3) ve ba‘zılar ‘inde her şabāhlarda rāst gelenlerin ol i‘tikād 4) ile ekşer işleri dağı rāstına gelmemek üzere meşhūrdur yāhūd 5) ve’d-dīn ve yā üstād ve yāhūd veliyyü’n-ni‘am ya‘nī efendi ve yāhūd bir 6) şāhib-i hāl ve yā bir şāhib-i nefesin bed-du‘āsına ve yā sū‘-yı 7) nażarına uġramış ola ve yāhūd ‘ilm-i nücūma keşret üzere 8) meşġül olurlardan ola reml ve fāl dağı hem-çünāndur ‘ilm-i 9) kāf ise nuhūset bābında ekşer-i a‘zamdur denilmişdür ve yāhūd 10) الحدیث-ı şerifi nemātinca ola ve yāhūd vilādet hālinde ve yāhūd raħim-i 12) māderde vuķū‘ ile ‘ulūfi hālinde ve yā ‘ālem-i vücūda geldügi 13) zūhal sā‘ati gibi naħs-ı ekber sā‘atinde ŗulū‘ etmiş ola hātta

14) ba‘zı hürde beyner bu bābda iktināh édüp kendi vilādeti tursun 15) cā’izdür ki ba‘zı kendi şulbundan gelen evlādın nuḥūset-i vilādetini 16) bile ilḥāk étmişlerdür ve aña işbāt için ekşer maḳtüllerin zevceleri 17) yūsru’llāh te‘ālā ḥāmil ḥaḳḳa gelmesini temessük edinmişlerdür el-‘ilm-i 18) indu‘llāh طويس اشتم مدنى معروف gibi ki aḥvāli kütüb-i tevārīḥde 19) tafşil üzere engāşte-yi taḳrīr ve taḥrīr olunmuşdur nite ki ‘arab 20) ve ‘arab mā-beyninde ḍarb-ı meşel olmuşdur meşelā ma‘raż-ı dem nuḥūsetde 21) اشتم من طويس dərler bu mezāmine nehciyle taḥḳīḳ budur ki 22) ya‘nī meymenet ve meş’emet ḥuşuşunu taḥḳīḳi işbātde ورورها 23) بعض اليقاع امين من بعض 24) ile istidlāl ederler ve yūsru’llāh ve muḥkemete ve bī-iznu’llāhu’l-ekber 25) emri muḳarrerdür ekābir efendilerimize elzem ve āḥeri olan oldur ki nuṭuf

* ve işbu tuveys tođdıđı gün cenāb-ı faḥr-i ‘ālem ḳurb-ı ev ednāya ḥırāmān olup ve sünnet olduđı gün cenāb-ı ebū bekr şiddīḳ şehīd olup ve bulūga érdikde cenāb-ı ‘ömer riḥlet ve tezevvüc étdikde cenāb-ı ‘oşmān şehīd olup ve ođlu tođduđda ‘aliyyü’l-murtażā radiye’llāhu ‘anhu kūfede silk-i şühedāya münselik olup ve ođlunuñ sünneti günü ḥāzret-i ḥasan āḥirete teşrīf édüp ve kezālik tezevvüc étdikde imām ḥüseyn şehīd oldukları gün olup vālī mā-lā-nihāye şe‘āmetler zuhūr édüp ve erbāb-ı şikadan olunan rivāyete göre ‘āḳıbet kendi nefsi üzere dađı taṭarruḳ eyleyüp mışr vālīsiniñ gönderdigi emrde mażmūn-ı nāme ḥilāf ḳırā’at olunup ve bunun ḥaḳḳında degül iken kendinde³³ mevcūd olan elb-i zükūrını ḳaṭ‘ u nez‘ olunup ve ol cerāḥat sebebi ile fevt olduđı tārīḥde muşarraḥdur ve’s-selām

110a

1) ve kerem édüp bu bābda ḳāzizādeliler ta‘aşşubı üzere olmayup 2) ol maḳūle şe‘āmet ile ma‘rūf olan cünüb-i min ‘indi’llāh merḥūmcıları 3) ve ḳademleri tađlanacak mezmūm ḥuddāmı zinhār istiḥdām buyurmayalar 4) ḥuşuşā ba‘zı nuḥūset ile meşhūreyi āfāḳ olan mesken ü me’vā³⁴ 5) ya‘nī sarāylarda sākin ve mütemekkin olmaḳ degül belki silk-i mülklerinde 6) dađı olmađı ma‘ḳūl görmeyeler zīrā من جرب الجرب حلت له 7) terkībi ḳadīmden gāyet ile mücerrebü’s-şıḥadur ammā cünüb-i mülevveş ḥadd-i zābiṭden 8) ve ḳadr-i şāliḥden ḥāric olan keyf ile berş ve afyūn ve beng gibi nesnelere 9) ile mütekeyyif olan ba‘zı tiryākī yārāniñ aḥbāb ta‘nesiyle ve yāḥūd 10) kendi

³³ b nüshasında *kendinde* olarak geçmektedir.

³⁴ b nüshasında *me’vā* olarak geçmektedir.

‘avratından kemāl-i mertebe hicābı öle dirile étdükleri cimā‘dan 11) hāşıl olan cenābetiñ cünübleridür dēmemişler ve ba‘zılar dağı mülevveş 12) yerine maqzer ya‘nī bu hālli cünüb dēmişler nite ki anlara poğlı tiryākī 13) dērler ammā cünüb-i mā-lā-ya‘nī oldur ki seksen yaşında bir er ile yētmış 14) yēdi yaşında olan ‘avratıñ düşe kılka ve edebisizlikden oşura 15) şıça nice iñlediler ve ikindiler eyle étdikleri cimā‘nıñ cünübüdür dēmişler 16) farazā ol ‘avratıñ dağı erkekler gibi şakalı bitmek lāzım gelmesi 17) taşavvur olunsa beyāz mūy mücellā ile mülteħiligi türkce iki şakalı 18) aq kimesneleriñ mücāma‘atları ağrebü’l-lezā’iz mezākdan ‘add olunduğı 19) hisāb ile bī-mezevī ve bī-ma‘nā édügi muşahħah ve bī-murād ve bu marṭifi 20) türkī anlarıñ vefk şānı ve hasb-i hālidür marṭifer türkī bir qarı 21) ile bir qoca oturmuşlar yamaca qarı eyder a qoca édişelim bu 22) gece qoca eyder a qarı dermānım olsa bārī ammā cünüb-i ma‘zūr 23) ol tāze ve nāzende zevcedür ki vücūh ile bir nā-maħalle düşüp 24) gerek sen şeyhūhet ile gerek bi-ħaseb-i şüret ile ol nāzenin 25) tāze gelin saqfi mehdūm binā altında qalmış maqūlesinden ma‘dūd

110b 0110

1) ola muħarrir-i kitāb faqiriñ vicdānınca bu maqūlesi ħilāf-ı münāsebet 2) ile bi’l-ğaflet ve yā bi’l-ikrāh genc ‘avratları pīr-i nā-tüvānlardan ve pīrenleri 3) dağı hem-çünān civān şāhib-i tüvānlardan cebren ve qahren tefriħ ve 4) maħallī maħalline vaż‘ ile her iki mes‘ele mā-beynini tevfiħ-i bā-refiħ ve 5) qarındaşı ‘avratın olan bī-dīn ve bī-ħamiyyet ve ğayreti ‘alā melāi’n-nās6) eşed-i ‘uqūbet ve siyāset ile qatıl ve bir ħayr ā‘del ħükümet 7) ehl-i dīn ve millettür zīrā bu maqūle nesnelerde şüretā lehce-yi zulm 8) ise de وضالشی غیر موصّعه منکر nemaṭı taħtında nice 9) nice meşāliħ-i lāzıme olduğı ehl-i zarāfete ve ‘irfāna rüşen 10) ve müberhendür bu bābda ihtiyār olunan tefāşiliñ ekşer der-kenār 11) olmuşdur aña nazār oluna ammā cünüb-i muṣṭahirü’l-qalb ħuşuşunda 12) ihtilāfāt-ı keşire vāki‘ olmuşdur ba‘zılar ‘indinde vücūh ile göñli 13) qabūl édügi bī-ħayā ve bī-edeb ‘avrat olup tēz ħaqqımı vēr 14) ve illā emr-i şer‘iñ deyn-i ğārim-i dā’iniñ tazyīki gibi faqir herifi kendi 15) ħvāhişi ile hāline qoymayup gece ve gündüz bī-rāħat eden 16) kızmış köstek-i mel‘ūneniñ zevci olan dermādadur dērler 17) yāħūd ħucnet cemāli kemāilde ve lākin keşret-i mālı cemālesi taħtında zebūn 18) ve bī-mecāl olmağla ħvāh ve nā-ħvāh ya‘nī ister istemez e’z-zarūrāt 19) tebīhi’l-maħzūrāt hisābınca olmuş ola yāħūd ol mel‘ūne 20) bir büyük yere mensūb olup aña

ilticā ile şikāyeti ve māverāsında 21) bir mazarratı havfı ile ri'āyet hātır hisābı ola ve yāhūd iki ulu 22) olup nā-çār ri'āyet gāyet ma' hūde ile bi'l-istikrāh gūyā 23) şevābına tuta hisābı huşūşına ola haqq budur ki bu hāl-i zāruret 24) me'āl her iki uluların ser-belā māverāsında tareyān étdügi bi-lā- 25) ihtimāldür belki muharrir-i kitāb leṭāfet nişāb Rāsih-i bī-tāb ve tüvānın

111a

1) daḡı bir zamān başında olup meded-resān-ı kudsiyye evliyāu'llāha 2) teşebbüs ile 'ākıbetü'l-yesir vechle ol şülüşden rehā-yāb olunup 3) فان خفتم ان لا تعدلو فواحدة luṭf-ı kerīmine mazhar olundu li'llāhu'l- 4) ḡamd ve'l-minehu -nazm-

nice olurdu 'aceb hāl-i faḡir

öyle ḡalaydı 5) evhāl-i pür-keder

bā huşūş ehl-i ṭabī' atdan ola

hem gürūh-ı şā' irinden 6) ola

berş ü afyūn ile me'lūf ola

hem ma' nā za' f-ı bünye 7) ile mevşūf ola

hem işi allāha ḡalurdı bī-merā

mevt-ı 8) ṭab'ı gelmedin olup hebā

mazhar olup luṭf-ı haqqā lā-cerem

9) ref' olup üstünden anın bu elem

ammā cünüb-i mebgūz li-ecl cevāzü'n- 10) nikāḡ muṭlaḡā şülüşe haqqında ḡulle için ihtiyār olunan ol bī- 11) tāb ve iḡtidār şahş-ı ihtiyār demişler fe-emmā ba'zılar aḡa cünüb-i maḡbūn³⁵ 12) ve maḡzūn lafzın ıṭlāḡ étmışlerdür bu ta' rifin bir gūne tavşifi 13) daḡı mā-seyyi'ātilerde irād oluna in şā allāh te'ālā fe-emmā cünüb-i 14) ḡā'in hem civārında ba'zı ile baş ḡoşluḡı édereḡ ol 15) ma' hūde ālüftelerden olsun olmasun ḡarb-ı

³⁵ b nüshasında *maḡbūn* şeklinde geçmektedir.

meşel-i meşhūr 16) kurd қоңşısının incitmez demişlerdür diyāneten ve mürüvveten vüçūh ile 17) nā-revā olan emr-i mesfūr ve münkirden ma^ç dūd édügi ve emr-i müsellemdür 18) ve küll-i mü'min uşuvvet nemañınca qarındaşı ^ç avratıñ olan mel^ç ün ile bu dañı 19) hem-şāndur dēyü tañkīk etmişler hāzelehumu'llāhu te^ç ālā ve ahserehum fi'd-dünyā 20) ve'l-āñire muñarrir-i kitāb rāsih metānet-me^ç ābiñ ^ç indinde bī-irtiyāb 21) birāderi ħatunuñ ħıbāle nikāħa götüren mel^ç ün cenābet nişāb ki 22) siper-i ħaṭṭāb olsun için ve zāhiren eytāmına şefkat ve telef-i 23) mālını şıyānet ħuşuşı sözlerini pīşvā-yı şan^ç at ve temessük ħīle 24) ve mel^ç anet ile ol mel^ç ün-ı bī-tenük ve dīniñ ħabl-ı siyāseti ve zencir-i ħahr-ı 25) ^ç uķūbeti gerdenine beste kılup her kūçe ve pāzārda qarındaş

111b

1) ħānesine ihānet ve ħıyānet édeniñ ħāli budur hā dēyü serir-i 2) nekbetini ura ura ve her temāşā édende dañı seniñ taķrī^ç ve 3) melāmet pertāb étdirerek gezdirdikden sonra evvelen sulṭān 4) bāyezīd cāmi^ç niñ taşra ħavlīsinde şerrāmetsiz cilā-dādeler 5) ile ibtidā nice eziyyet ile ellerin ve ayakların ba^ç dehu burnın ve kulağların 6) ve ba^ç dehu teşdid-i siyāset için sakin ve taşakların nice nice 7) levm ü ser-zeñiş-āmiz āzārlar ile kesüp ba^ç dehu dört yol 8) ağız ki şehir-i istānbūlda ma^ç ruf ve ma^ç rız-ı siyāset olan 9) parmak ħapuda bu girenden çengāle urup bu ħāl ile üç gün 10) ve üç gece maşlūb olduğundan sonra indirüp cesed-i 11) murdārı deryā-yı zehḥārı murdār étmesün için lāşe-yi müntinesini 12) yüzi üzerine sürdirerek edrene ħapusundan taşra çıkarup 13) davud paşa şahrāsında bir ^ç ālī āteş yakup ve toḫ-ħāne mancınığı 14) ile ol āteş-i sūzāna pür tīb ü iħrāķ ve ba^ç dehu murdār külünü 15) āsmāna şavurtmak lāzime-yi dest-i himmet-i ^ç āmme-yi ehl ü millet ve belki 16) cümle eşḥāb neng ve ħayretdür ve efendisi ^ç avratını alan kāfir bed-baḥt 17) ve bed-keş dañı bñyufda dāñildür ħuşuşā ^ç abd-i memlūkī olan ħaķavān-ı 18) bī-īmān ola ol maķūleleri bi-lā-te^ç ħir ü ihmāl ħuṭuz kelb 19) depeledikleri āletler ile ta^ç zīb āñer te^ç ħir étmeyüp başına başına 20) urarak depelemek vācibdür femmā ol vaşıyyeti ħabül éden ħaḥbe 21) rüzgār-ı bed-kirgār dañı eger eşed zāruret ve ikrāh-ı pür şacret ile 22) mekrūh degül ise anıñ ta^ç zibinde der-kenār olandan naķd-i vaķt 23) ve münāsib olan siyāsetden bi-lā-merḥamet ü şefkat ellerin ve 24) ayakların bağlayup ser mel^ç ünına şikenbeler ħéydirüp ve bir leng 25) ħimāra bindirüp çārşū çārşū ve şoķaķ şoķaķ gezdikden sonra

112a

1) mevzi'-i ma'hüd mel'unına havâyî fişekler tıdurdıkları gibi bārüt-ı 2) siyāh tıdırıp āteşe urduralar ba' dehu anı dağı tavşif-i 3) sâbık üzere āteşe yağalar دجت الى ما 4) mülāhaza-yı raqıka üzere iktināh olunsa ol ' avrata ol cāsir-i 5) hāsirin birāderi ve yāhūd bu hāl ile hem cārī olan ol 6) kađavān bī-ānıñ netice her iki ĥabīşān-ı bed-gümānıñ birāder ' avratı olan ve yā 7) velī ni' meti ' avratı olan yanmış tıtuşmuş fāhişelere fi'l-evvel 8) mezbūrānıñ ĥayātında şehvet üzere ta' alluğ nazarları olmamış 9) büyük qarındaşı ise anıñ ' avratı vālidesi ve küçük birāderi 10) ise kıızı ve yā kız qarındaşı ve ol kađavānī bī-īmānıñ ise hem 11) efendisi ve hem ma'nevī vālidesi ve mükrimesi mađāmlarında oldukları 12) tavşife muhtāc degüldür ولو كان شرعياً nazar-ı ĥađikat ile nazar 13) olunsa şerī' atde dağı zarūret olmayıcağ mürüvvet ağdem edügi 14) müselleme 'āme-yi ümemdür mefrüz ve mesnün ĥöd degüldür cihānda 15) ' avrat geregi ĥazret-i ibrahīm ' aleyhi's-selām şerī' atından şonra sünüh 16) eden şerāyi' de bile ağreb-i ađrabāya tezevvüc-i memnū' ve müstağbıh olup 17) nice vechle ta' affüf ve tenezzüh mendüb ve mer'ī olduğı meşhūr 18) ve mütevātirdür li'llāhi'l-ĥamd bizler millet-i beyzā-yı nebī-yi muĥammedü'l-muştafa ' aleyhi's- 19) selāndan ve şerī' at-ı muntehiyye-yi ' izz olur şerī' at-ı māziye erbābından 20) degülüz keşret-i tevālüd muvahĥidine ĥöd ihtiyāc yoğdur ve'l-ĥāşıl bu 21) bābda vücüh ile mesāğ-ı mu' teber şer' i yoğdur ĥayret-i islām ve imāniyyeden 22) mā' adā ĥayret-i ĥürmet-i ihvāniyye ve ĥürmet-i ri' āyet velī ni' amiyye yoğmıdır 23) حذلهم الله و عذبهم فى الداريتى با نواع النكاه ammā bu dağı ehl-i fiñat 24) ve fūhūma ma'lūm ola ki böyle hāl-i ĥabā'is³⁶ mevālī-yi mürtekib olan melā' ini 25) dūzađ qarınleri ve dağı gürüh-ı ehl-i sülūke buđ u ' adāvet üzere

112b

1) olan le'imler bi-emr-i ĥudā-yı kavim bir kađ dāhiyye mübtelā olması 2) mücerrebāt-ı kånūn-ı ilāhiyyedendür evvelen beyne'n-nās ĥürmet bulmazlar şāniyen 3) maraz-ı müzmine ve elim mekrūha mübtelā olurlar ve şālişen bi-emri'llāh 4) ve yūsru'llāh evlādı mu'ammer olmaz ve rābi' an allāhu a'lem sū'-yı ĥāttime ile 5) eyle āĥirete nađl eder ĥattā muĥarrir-i fađir vilāyetimizde ehl-i sülūke 6) mehın ve mubğaz olanlardan üç nefer ' ulemā gürühundan kimesnelerde 7) bi'l-müşāhede ma'lūmumuz ve manzūrlarımız olmuşdur evvelā birisi ehl-i 8) nazar ve istidlālden vilāyetimiz müftisi

³⁶ b nüshasında *ĥabā'is* şeklinde geçmektedir.

idi ve ol birisi cāmi[‘]-i 9) kebīr imāmı idi ve birisi dağı bir şāhib-i hellūf şeyh idi 10) ve birisi dağı yine okur yazar ve ehl-i taqvā geçinür bir şahş 11) idiler hālāgīr ibtilālarından mā[‘]adā ilā yevminā hazā yād olunduğlarında 12) rūhlariçün bir fātiha-yı şerīfe okur yokdur bākī aḥvālleri 13) ‘ālem-i āhirete ḳalmışdur allāh te‘ālāya isti‘āz ederüz ve efendisi 14) ‘avratın alanlar dağı bunların ‘aynıdır ve’s-selām aḥlaş-ı ḥulāşatu’t- 15) taḥāḳīḳ budur ki النصيحة الدين النصيحة müsted‘āsınca 16) من لا مزوت له لا دين له ve’s-selām bākī tefāşil lāzıme der-kenār 17) olunan muḥarrerāta nazār oluna ammā cünüb-i ğayr-i ṭāhir oldur ki rümeli 18) çingāneleri ki anlara Güyendeler dērler sā’ir çingānelerden 19) ḳaṭ[‘]-i nazār anlar bu ḥuşuşda anlar devā’i fevāḥişdür ve zevceleri 20) olan melā‘ini dağı birbirleri vücūh ile ḥaber anlar ve mizāc-gīrlikte 21) beyzā ibn-i ‘azāzil ḳadar metā[‘]-fūrūş bāzergānlardur ve her birisi 22) dil-nüvāzāne ḥareketlerde ve dil-firībāne vādiler ile nice sāde 23) müft aḳça ḳazanmışların ellerinden sühütle alup müflis ve mendebūr 24) étmekde mişilleri şahşlarına münḥaşır lā’ubālī yārānlardur ḥazelehumu’llāhu 25) te‘ālā ya‘nī iṭlāḳu’l-küll ‘ani’l-müncez ve iṭlāḳi’l-cezet ‘ale’l-kulli mümāzecesince

* cünüb-i ğayr-i ṭāhir

113a

1) türkce çingāne ‘avratlarıyla olan cimā[‘] cünübüdür ‘alī bākī kitāb-ı 2) laḳlaḳ-nāme ve kitāb-ı ozan-nāme ve kitāb-ı muḳlefi-nāme’de meşṭūr 3) olduğı üzere çingāne müsāfiḥlerinin cenābeti zā’il olmaz ḥattā 4) zīr-i pālarında olan ḥışt u ācer ya‘nī kiremid ve tuğla arayup 5) zā’il olunca dēyü taşriḥ ve beyān olunmuşdur fi’l-ḥāḳīḳa diḳḳat üzere 6) mülāḥaza olunsa ḥāric-i ez-şadr ma‘nā degüldür el-‘uhdetü ‘ale’r-rāvī 7) ammā cünüb-i lāzımu’s-siyāset gürūh-ı ḥazelāt şükūh-ı erāzil ve evbāşda 8) olur ḥuşuşā taşra ḥalkı mā-beyninde çokdur ki anlara ḳaynaḳcılar 9) dērler meşḥürdür ol on beş kişi ‘ale’l-ittifāḳ şarāb ve kebāb 10) ve ele lehvī-yāb bir ‘avrat ve yā bir iki ‘avratı bir ḳāryeden ve yā burūsā 11) gibi bir şehirde yā ḳapup ve yā bir ṭarīḳ ile firīfte édüp ḳıkarlar 12) ve kūh-be-kūh ve girizgāh-be-girizgāh ve belki ḳarye-be-ḳarye gezdürürler 13) ve her birileri kelbler gibi nevbet-be-nevbet işletür ol maḳūlelerin 14) ḥāb-gāh şehirleri ekşeriyā aydın ve şaruḥan diyāri iken bi’s-sarāya 15) yaḳın zamānda gelinceye dek kirmāstī ve miḥālīc ve manyas ḳazālarına 16) yalnız her üçü dağı ḳaraya münḥaşır olmağla ol ef’āl-i ḳabiḥa icrāsı 17) ḥuşuşında şöhret vērüp ḥadd-i tevātüre varmağıla

merhūm müfettiş 18) sâbık genc muhammed paşa merhūm ki yā ol i‘māl-i qabiha
kal‘aları kal‘ u 19) kam‘ ile ekşerin katl ve ekşerin beste-yi zencir ve iglal etmekle 20)
halā ol zamandan beri ol kazaların ahālisi ol kazalardan 21) amān bulup āsūde hāl
olmuşlardur egerçi şimdi dağı kaz 22) tağı etrafında ve edremid havālisinde ve ba‘zılar
girizgāhı çok 23) yerlerde eşidildiği üzere bulunmak gerekse de evvelki hāllere 24)
göre النادر كالمعدم hisābınca از در رحمه الله عليه رحمة واسعة haqq budur ki ol vezir-i
hükümet-semir ‘āmmeyi ehl-i ‘urza

113b

1) yāver ü dest-gir idi muqtezā-yı şürür zamān ve herc ü merc-i 2) devrān ile çaqırcı
başı mübāşereti ile konya-yı karamānda hem 3) kendi ve hem kethüdāsı bī-vech ve bī-
sebeb eş-şöhreti āfetin mışdākınca 4) şahādet ile şehir olmuşlardur ve bu mertebeler
anların şahādeti 5) tārīhleridür tārīh-i şahādet-i genc muhammed paşa³⁷ -kıt‘ a-

‘aceb hūn-h‘ārdur 6) cellād-ı gerdūn

ne gence raḥm eder yāhūd ne pīre

civān 7) ve pīr olup āğuşte-yi hūn

yatur bismil kühende nice pūr hūn

8) aşar başar olup her kes zebūnı

kes-ā-kesdür işi bī-pāk pervā

9) ne teftiş ne hōd eyle tefahḥuş

éder ‘aksine emr ü nehy-i icrā

10) meşeldür gencden gence der-‘ālem

taqdīm üzere der-pīre tüvānā

11) anıñ da sonra yüzini kara eyler

---

³⁷ 1108

şakalına egerçi güler ammā

12) felekdür nā-be-hencārīde eṭvār

anıñcün dūn-perver dērler aña

13) degül mi vaż' -ı nā-şāyestesinden

be-nāgeh cerḥ ü katīl-i genc paşa

14) o pīr-i şāb-ı tābıñ mürūr-ı bişīn

boyadı ḵana ke'l-ca' dü'l-miḥennā

15) revā mı bunca yüz aḵlarınıñ

mükāfātında ola böyle ilḵā

16) boyansun ḵana yüzi ola ḵara

olup yārī olanlar aña rüsvā

17) vezīr-i dād çü kār-ı āzmüde

müşīr-i 'āḵil idi şā'ib-ārā

18) mu'ın-i ehl-i 'arż ve ehl-i tedeyyün

mehīn-i erzel dād yaş-ı bed-rā

19) ḵomazdı zālīme mazlüm ḵaḵḵın

işi ihḵāḵ her-bār ḵaḵḵā

20) gider gitdi ḥuḵūḵ ihḵāḵ olunmaz

olur tāriḥ vā-ḥayfā dirigā

21) te'essüfle dēdi tāriḥ-i rāsīḥ

olundu ḵatlı ḥayfā genc paşa

22) ve merhūm merķūme genc tesmiyesi ekşeriyyā şaķalını boyayup şebābet 23) hūkmi üzere harekete mā' il olduğundan nāşī olmağla hālā bu tārīh-i 24) şahādetleri imā' enle isti' āre-yi meķine üzere inşād olunmuştur

114a

1) tārīh-i āher der-ķatl-i merķūm

şakin alına ey dil naķş-ı kār-ı dehrin 2) aldanma /

ki zīr rengdür alı me' āli fitnedür anıñ

ķarīb ü riş-ħand 3) ile gerek genc ve gerek pīrin

biraz güler şaķalına olup göñlünce 4) işānıñ

civān u pīre hālī genc paşanıñ yeter ' ibret

haķīķat 5) üzere teftīş eylesin vaż' ını devrānıñ şaķalına

anıñda güldi 6) çün yüz döndirüp sonra

götürdi ma' rız ķatle vücūdını 7) o zī-şānıñ

olup tārīh-i ķatlı pīrezen cellād-ı dehr āher

8) boyadı aķ şaķalın ķana hayfā genc paşanıñ

ammā cünüb-i mā-lā-yelzemü'l-ğusül minehu 9) haķā' en ve yāhūd kaşden elfāz-ı küfr tekellümi ile i' tibāren 10) ħavza-yı dīnden ħurūc eden nā-müselmāndur ki tecdīd-i imān ve 11) islām olunduğda fi'l-aşl islām-ı şerīf ile müşerref 12) olan kāfire tenezzühen ve tenazzufen lāzım gelen ħusül ve şahāret bunıñ 13) ħuşuşunda dağı bi'l-' itibār lāzım iken olunmaduğına nev' -i kināyetedür 14) demişler ve ba' zılar ķavlince ol iħtilāmdur ki ħ' ābdan yaķzān 15) olduğda şevbinde gerek āher ' uzvunda eşer-i menī bulan kimesne 16) kütüb-i fıķhiyyede bāb-ı ħusülde meşūrdur ammā cünüb-i merdūd 17) ħayvānātdan ba' zına ilācdan ħāşıl olan cenābetin cünübüdür 18) demişler ħuşūşā laħmı me' kūl olan ħayvān ola aģaza'l-lahu fā' ile 19) lākin ba' zılar cünüb-i mercūm dağı budur demişler bu ma' nāyı ħiyāset- 20) -ārā beyne'l-eşkiyā meşhūr olduğ üzere ħimār ile olduğına 21)

bî-çāre sūh̄tevān 4) geçinmekde calk ile k̄āzî efendi kaşr-ı mu‘ allāda göt siker ammā 5) cünüb-i melūm ya‘ nî her bir kes kendüyi lev̄m ve taqrî‘ ve ser-zenîş 6) étmege sezā-vār olan cünübdür ki henüz yedi sekiz yaşında vaṭana 7) k̄ābil olmayan bir za‘ife-yi kerkese cāriyesi olsun ṭūfān 8) ḥabīşesi galebesiyle cebren ve k̄ahren belki izāle-yi bekāret ‘ācize-yi 9) mükrihe eden mel‘ūn cāsir-i ḥāsiriṅ cenābetidür dēmişler ḥazela’llāhu 10) te‘ālā ammā cünüb-i ḥāsir-i cāsir ol maḡbūndur ki ‘ālem-i rü’yāda 11) tesvīl vesvese-yi şeyṭān-ı racīm ile ḥāşıl olan cenābetdür 12) nazm

buldı yerin vardur anda göz ü kaş

tutdı anı 13) yarup ışırdı gördi taş

ammā cünüb-i mu‘teber şübhesiz 14) nikāḥ ve besmele ile mübāşere olunup vaḳt-i namāzı daḥı 15) geçürmemek üzere teṭahhur ve istiḥmām eden ehl-i şalāḥ ve taḳvāniṅ 16) cenābetidür ve ba‘zılar buḡa cünüb-i şer‘î daḥı ıtlāk étmişlerdür 17) ammā cünüb-i müstaḥsen ve maṭbū‘ ve merḡūb ma‘lūm ola ki cünüb 18) envā‘ınıṅ ve cenābet eşnāfiniṅ ziyāde a‘lāsı ve eṅ eyüsi 19) ola oldur ki şıḥḥat-ı beden ve şafā-yı ḥāṭır ile kendi maḥbūb 20) ve maḥbūbesi her ne gūne ve her ne nehc ve ṭarīka ile olursa 21) olsun evzār-ı muḡlimesinden kaṭ‘-i naḡar kemāl iştihā ve tamām ārzū-yı 22) havāyla vücūdına gürze ṭūfān ve şevk ve derūnında ḥ‘āhiş-i 23) zevk olup dā‘iyye-yi tāb ve tūvān ile yigirmi bir barmaḡ üzere ve ol 24) birinci barmaḡı ise engüşteri larḳ ile tezeyyün ederek vücūdı 25) ‘arak-nāk olmaḡsızın şevk ü zevk larḳ ve ilāc ile olan cimā‘

115b 0115

1) şafāu’t-timā‘ dur ḥulāşetü’t-taḥāḳīk ve netīcetü’t-tefāşil budur ki gerek 2) şer‘an ve k̄ānūnen ve gerek ‘aḳlen ve mülāḥazen ve cismen ve zevcen ‘inde ‘āmmetenü’l- 3) ‘ulemā ve’l-ḥükemā ve’z-zurefā ve’l-‘urefā ve insizā ve’n-nazmen belki feşāḥen ve bülḡaen 4) ya‘nî bi’l-aḥş şu‘arā-yı ma‘ārif-i pīrān ve ḡıbṭa-kerde ve müsellemedügi 5) bi-lā-ımtirādur ammā bu daḥı ma‘lūm ulū’n-nehı ola ki vech-i muḥarrer üzere 6) olduḡı ḥālde ‘umūm üzere emrāz-ı sevde ve tebehi def‘e ‘ayn-i 7) kīmyā ve maḥz ma‘denī mūmyādur ve lākin ḥilāfi daḥı müsellemedü müsteclib 8) –mā-mezādur ḥattā ḥilyetü’n-nisā’ nām kitābda ittifāḳ-ı ḥükemā ḥazekān 9) üzere mūmā-ileyhādan her birileri maṭbū‘ ve merḡūbe iseler de bu 10) bir kaç ‘özre i‘tibār lāzım ehl-i mülāḥaza ve iftikārdur

evvelen iki 11) kocadan kalmış olmaya genc ve tüvānā ise daḥī sāniyen kuvvet-i bedeniyye 12) kendüden aqvā olmaya sālişen ḥilye ve semāil ciheti ile şāmāla 13) çehre ya' nī kara yağız ve yāḥūd aşfaru'l-levn ve қаşirü'l-kāme ḥuşūşā 14) semīn olmaya zīrā bu iki nev' üzere şifata taḳarrüb ederse elbette 15) birisi sancu marazını ve ol birisi daḥī istiskāyı ve belki füceḥ'i 16) ve felci müstevcib ve müsteclib édügi mücerrebāt k̄ānūn-ı ilāhiyyedendür 17) demişler ذلك من جرّب المجرب خلت له الندامة تقدير اعلیٰ ذلک böyle 18) ihtimām ile ḥāşıla olan cenābetiñ ya' nī ol lafz u kelimeniñ 19) iştiḳākı fetḥa ile olan cebinden degül belki cenābdan ya' nī 'ālī 20) ve sāmī ve mu' teber ma' nāsından bī-lā-'itibār müştakḳ ve müste'ār olunmuş 21) ola bu ḥālāt üzere kām-bīn olanlarıñ ḥaḳḳ te'ālā miyānın metīn ve kuvvetin 22) ziyāde eyleye āmin ḥased olunmaz ise de reşk ve ḡibṭa olunur 23) ve te'eşşüm ü taḡayyüb olunmaz böyledür bu muḳteżāyı şürb ehl-i mezāk 24) (25) بلغه فى الفعل و الفاعل و الفعول و الفعيا و الفاعلة و المقعول به mef' ul bişṭ ḥayz ḥayzek mī-dihed

116a

1) kün-fürüş kün-dāde müşteḥī dübürek ve ḳancı ḳaffāl 2) ḡassāl mübtezel bol gepez calḳıḳ oynak aḳıpaḳ köstek 3) oturaḳ eylekmen oynaş ḥāl ehl-i rüsvāy ālüfte 4) ḥöbba sefiḥ me'bün ḥāşşa ba' zī erāzilāne ve ba' zī efāzilāne 5) ve ba' zī 'ārifāne ve ba' zī daḥī kināye ile ḥöbba ve çelebī ve sefine gibi 6) ya' nī maḥalline göre ḳaşd u 'urza mebnī yek-diger āḥeriñ ma' nāsını 7) muḥtevā ve'l-ḥāşıl cümle seyyide bişṭ demek olur her bir lafz-ı 8) muḥal zemm ü ḳadhde söylenegelmışdür maḥşül-ı mażmūn nev' -i beşerde 9) ve ricālden her sāde-rū ya' nī türkce yalıñ yüzi tırāşı gelmemiş 10) oḡlan ki aḳçalı ve aḳçasız ya' nī da' vetsiz belki ücretsiz 11) müşterī ve ḥavālin maṭlūb ve müstevlī ḥuşül-āne müsā'ade-sāz 12) merām ola ve 'inād ve muḥālefet degül belki bi't-ṭabi' kendü ṭālib 13) ve rāḡib olup meyḥ'ālar mey-ḥānede şarāb küpi üzerine küp 14) küp düşdükleri ḥisābınca bu daḥī küp küp düşe lākin her bir 15) sāde-rūya böyle ḥālet vuḳū' ı da ḳılınca āvendeler belki biñde 16) bir düşmez ḡarāyib bundadır ki yine ol küp küp düşeniñ 17) üzerine gürūh-ı bī-mezāk istinkāf etmeyüp yine küp 18) küp düşeler aḡreb-i ḡarāyib oldur ki nice üzerine düşmedik 19) kimesneler görülmüşdür bu fī'liñ ardına düşmüşlerdür muḳaddime 20) ma' lūm ola ki ḳable't-taḫşil gürūh-ı ekābirden olan efendilerimiziñ 21) ḥālāḡir-i ḥizmet-i 'āliyyelerinde olan ḥizmet-güzārān ve ser-vaḳt-i şerīflerine 22) maḥrem ve dāmendür miyān ve cūyān ve büyān olan maḥbūbān ve

mergübân ve dil-berân 23) ve şive-zamân ve işve bâzân gürüh-ı leṭâfet şükûhı ḥâşâ sizlerden ol 24) taṣrifler ile maṣrûf ve ol şayflar ile mevşûf degüllerdür belki 25) işân-ı nezâfet nişânâtlara ve tâzeler ve civânlar ve âlem-i dünyâda zînet-i cihânlar

116b

1) ve bedel-i gılmân ve müşâbih vildânlardırlar egerçi zâhiren ve ḥaḳîqaten murâd 2) ve maṭlûb olunan metâṣ raġbetü't-tamâġ anlarda daġı var ise de 3) ve bulunursa da -nazm-

ḥûb olur ḥüsni gibi ḥalkı o kim mevzündür

4) şanma her bir dil-beriyâ puşt ve yâ me'bündür

li-muharrere âlem-i dünyâda 5) anlar olmasa maḥzâ cihân bir ḥarâbe ḥânedür bu ḳadr içinde ins 6) ü cân vâḳi'-i ḥâl budur ki anlara hezâr âşinâlar dênmez belki perde-nişin 7) istiġnâ olunur ve anlara mübtezeller dênmez maġrûz ve mübeccel dênür ḳaffâllar 8) dênmez belki maḥzûnlar ve maf'ûller dênür ve anlara ġassâllar dênmez belki 9) maġsûllar ve eli yüzi yunmuş maḳbûller dênür ve anlara kün-dâdeler dênmez 10) belki dil-dâde ve derûn-dâde dênür ve daġı gün yüzlüler ve keşirü'l-üftâdeler 11) dênür ve anlara mef'ûller dênmez belki maḳ'ûller dênür ve daġı anlara 12) ḳancılar dênür ve anlara âşüfte dênmez belki âlüfteler ve ġonce keşġüfteler 13) dênür ve anlara rüsvâlar dênmez belki rızâlar dênür ve'l-ḥâşıl ṭâ'ife-yi 14) râcife cân başḳa ve şâmîle-yi kâmile-yi insân başḳadur netice anlara el 15) urmaḳ ve dil uzatmaḳ her iki elleri ile ḥelvâ yemek gibi bir maṣnâyı ġalaṭ-ı 16) feḥvâdur ve anları baṣzı nehc üzere lisâna getürmek kendin bitirmekdür 17) hemân her ḳanḳı sarây-ı dil-ârâda ve câbî rif'at-fersâda olursa ve 18) ḳanḳı âli-câhıḳ zîrû'l-ḥâf raġbetinde olurlarsa ḥaḳḳ te'âlâ her ḥâl 19) ile efendilerine baġışlayup yaramaz nazarlardan maḥfûz ve me'mûn 20) eyleye ve hemişe yüzleri aḳ ve sîneleri berrâḳ ve ehl-i iffetden 21) olan âmed-şüdegân anlara ḥüsni nazar üzere müştâḳ ola ve daġı hem-vâre 22) merzûḳ olup öḳlerinden artları gür ola ve veliyyü'n-ni'amları ḥuzûrunda 23) yüz yere ḳoyduḳlarında topraġa yapışdıḳlarında altun ve ḥâkden 24) üstün olalar ve efendilerinin maḫhar-ı ḥüsni şikâhları olup çerâġ 25) olsunlar ve cây-gâhları sarây³⁸ ve bâġ olsun dedikleri bal ve yaġ

117a

³⁸ b nüshasında *sarây* şeklinde geçmektedir.

1) olsun ve bu şān-ı ‘iffet- nişān ile mevşūf olan zī-şānların du‘ācılarımız 2) ve her vechle qadr ü kıymetin bilüp sevenler dēnür mu‘ammer olsunlar ve bu 3) du‘ācılarının anlardan yemīn ricā ve niyāzı ve tazarru‘ can-güzārı oldur ki 4) gāh ve bī-gāh efendileri olan ‘ālīcāh efendilerimizin ḥāk-pāylarına varup 5) fersūde-rū olunduğı münāsebeti ile müşāhede-yi cemālleri müyesser olduqca 6) lutfen keremen işāret ‘aleyhi-yi veliyyü’n-ni‘am ile tatlu vērmezlerse de 7) bārī tatlu ve şīrīn vādilerini dirīğ ētmeyüp qahve ve duḥān getürmezler 8) ise de bārī acı vādī ve qara gülmezlik şerbetin içirmeyüp 9) nāz u istiḡnā āteşi ile yarımaz maḥz-ı āteş ve ḥālimiz müşevveş ve āhımız 10) duḥānıñ göklere aḡdırmayalar netīce bizi qara gözden söyleyeler 11) ḥālā bu bābda veliyyü’n-ni‘amlar olan efendilerimiz ol vācibü’l-muḥabbet ve lāzımü’r- 12) ri‘āyet olan zevāt leṭāfet simātı her-bār lāyık olduğı üzere 13) çerāḡ ētmek ardınca olup üzerilerine olmaları ḥuşūşlarında bāb 14) maḥşūş ri‘āyetelehum ve i‘ādete ileyhüm bir bülḡace-yi muḥtaşara ibdā‘ olup 15) beyān olunmuşdur maḥallī ile görüle inşā‘ allāh te‘ālā ما نحن فيه كه 16) bālā-yı kitābda ta‘dādı mezkūrdur imdi evvelen lafz-ı mef‘ūl 17) ism-i mef‘ūldür bir lafz-ı şīrīndür ki taḥkīk-i ḥaḳīkī üzere kendi 18) ma‘nāsını mübeyyendür puşt lafzı ba‘zılar ‘indinde vāv muḥarrer 19) olması terciḥ olunmuşdur ammā beyne’n-nās ma‘rūf olan ma‘nāsını 20) ḥāş u ‘amma ma‘lūmdur puşt vāvsız kitābet ile bā-yı ‘acem 21) ile lisān-ı fārisīde zuhr ya‘nī arḳa ma‘nāsınadır ma‘hūd merḳūm 22) daḡı vaḳt-i ḥācette fā‘iline arḳasın döndürmeden nev‘-i 23) kināye olmaḳ üzere isti‘āre olunmuş ola fi’l-ḥaḳīka münāsib 24) olan daḡı budur a puşt mu‘arrebdür ya‘nī lisān-ı ‘arabiyyeden döndürölmek 25) üzere ef‘āl tef‘īl ma‘nāsını ḳaşd olunmuşdur ammā ḥīz ve ḥīz ki

117b

1) her ikisi bir ma‘nāyadır ve ḥīz-gede ki kāf-ı taşḡir içündür gūyā yanup 2) ḳalkıcı gūyā şeyḡūḡete nisbet ile şeyḡūḡet ya‘nī ḳocalıḳ ve şebābet 3) levāzımını ve anların ḥāl ve nişānlarına³⁹ ıtlāḳı münāsib olan edālardan 4) isti‘āre olunmuş lafzdur mī-dihed ve dübürek ve zelede cümlesi 5) bir ma‘nāyadır yek-dīger āḡere muḡāyeret ile mütekellimiñ ḳaşd u ‘arzına 6) menūtdur ḡulāşa ḡöt vērıcı dēmek olur yoḡsa kūn-fürüş 7) ya‘nī şaticı ma‘nāsına degüldür ammā kūn-fürüş ḡāyet ibtizālinden 8) nāşī nev‘-i kifāye ḳaşd olunduğı mevḡūm ve mütevehhimdür meşelā aḳça 9) ve pūl ve ba‘zı metā‘ ve eşyā-yı nāfi‘e ve rāyiḡa ile ke-ennehu bey‘-i metā‘ 10) vaşşāl ēdüp fā‘ide-mend

³⁹ b nüshasında *nişān* şeklinde geçmektedir.

füyüzlara ola ammā müştehî 11) mışdāk şafā mu‘allākıñ mā-sadağ evka‘idür ammā kaffāl gūyā kelāmıñ 12) şiddet-i imtisāk müsākeşesine nev‘-i şebih ile isti‘āre 13) olunmuş bir ma‘nāyı ‘arz-ı ihtidā olmak gerek türkce aña çatışmak 14) dërler ammā ğassāl lafzı ki mübālağa ile yuyucu ve yā yıkayıcı demekdür 15) ke-ennahu bu dağı fā‘iliniğ ayır mühmel vālih-i muqaddere ‘arzını müstelzim 16) bir ma‘nā ola bu mağūlelere ‘örf-i erāzil ve nekbātta kināye 17) erāziliyye dërler ammā geğez lafz-ı mühmeli edevāt-ı qādime türkiyye-yi erāziliyye- 18) -dendür ğālibā geğez lafzı ki edevāt-ı qādime-yi türkiyye’den bu dağı ħorūslanmak 19) ya‘nī sevdīdelenmek ‘örf-i cūhelāda aña kāf-ı ‘acemī ile yigidlenmek 20) ħulāşa mefhūm kāh yigidlenmek ve dāyilenmek ve yāğūd pāk- 21) -dāmenlik şatmak ve ‘iffet ve şalāh şüretin göstermek ve yāğūd 22) kılıkılanmak ya‘nī oynaklık édüp ve yaltaqlanmak ve ta‘bir-i āğer 23) erāziliyye üzere götün bulayup kıvırmak şalmaq ve bulamak 24) nite ki merħūm şābit efendi dāsītān-ı ser-tırāşda inşād etmişlerdür 25) -beyt-

ya‘nī olduğda başına buyruğ

‘āşık zāde şalardı kıuyruğ

118a/1 şīve-yi nāz ile gerden kıırarak

nağd-i cāniğ çıkarurdu 2) şorarak

ħisābınca kıuyruğ şalmadan kıalmaz ve hem yine kıuyruğundan 3) kııl aldırılmaz ma‘nāsına bu dağı bir edā-yı ‘arz fehvā-yı merħame ve 4) müzeyyifedür ammā köstek tevātür üzere telaffuzı şüyü‘ bulmuş bir 5) edā-yı reddiyyedür ki cümle-yi ħaş u ‘āmm mā-beyninde mezkūr ve maşrūfdur 6) ekşer fāhişe ‘avratlar ħağğında ıtlāk olunagelmışdür ħālā ricāl 7) ħuşuşunda ıtlākı keşret-i ibtizāl üzere mef‘ūliyyetini nev‘ beyāndur 8) demişler imdi bu mezkūr olan elfāz-ı reddiyye ve elqāb-ı müstehcene 9) yalnız puşt lafzı ħāvīdür temhīd ma‘lūm ola ki ħağıqat üzere 10) puşt dedikleri ol mī-dihed ve sefihdür ki tāze ve mağbūb ola 11) lākin metā‘ ħūsn ve cemāliğ ve ‘ālem-i şebābet kemāliğ qadr ü kıymetin 12) bilmeyüp erāzil-perest olup cāy-gāh ħādil ve evbaş olan 13) mey-ğāne-be-mey-ğāne gezüp nekbāt-ı ħaşerāt simāt ile iħtişār 14) ve hem-şoğbet ve i‘tişā’ ve belki babulluğ ħarcı yarım pābüçli fişkıcı 15) ve gezendi ve süründi rüsvā-yı cihān fevāhiş ile hem-vāre muğāşeret 16) ve ictimā‘ ve mü‘ālefet üzere ermān ile

mu‘tād olup evkāt-güzār 17) olduḡda mezbūrlar daḡı ma‘hūd elebīyi bu fırsat-ı ḡanīme ile ḡāh 18) iirūp dūnyādan geirūp ve ḡāh daḡı zōr-ā-zōr ve tenāvūb-i cumhūr 19) üzere ‘aḡlı bařına gelinceye dek iřeyen bitūrūp řalvārına 20) řııralar nite ki řābit merḡūm dāsītān-ı mezbūrunda irād u inřād 21) ētmīřlerdūr -beyt-

ḡurılıp ḡayme-yi ‘ayş-ı cāvīd

ıḡdı ḡüre 22) ile metā‘ ümīd

ve’l-evvel civān bāk-bāz ve dil-ber ‘ālī-cenāb mūmtāz ki 23) fi ḡaddi zātihī cemāl ü kemālī metā‘ ınıḡ ḡadr ü ḡıymetin bilūp her-bār 24) ehl-i ‘ırz-ı vaḡār ile ins ü ũlfet üzere iḡtiřād ēde 25) ve eḡāzilden firār üzere ictināb ve ekābir ve efāzıla intisāb

118b

1) ile zārāfet-me’āb ola ve ‘alī mā-ḡulnen ḡüsnünüḡ ḡıymetin bilūp 2) ... ve ... muḡābelesin ēdiciler yanlarında revāc bulmadıḡca 3) metā‘ ḡüśni bāzār aḡlama ıḡarmaya belki el ve etek altından 4) hindūsītān ḡāceḡileri āstīn iinde ḡisāblařdıḡları 5) ḡisābınca ḡisābın ‘azīz tūtup beyne’l-‘urefā ḡāh setre ḡāh 6) estār ve ḡāh ızmār ile vādī-yi güzār ola ol maḡūle bākır 7) dāmen ve bākbāz řeh-bāzlarıḡ ḡaḡlarında ḡāřā ve kellā muḡarrer 8) olan elfāz-ı reddiyye-yi ma‘hūda ıtłāḡ olunmaz tāzelik ve terlik 9) ve güzellik ve dil-berlik hengāmında -mıřrā‘ -

atarlar taşı elbette 10) dirāḡt-ı meyve-dār üzere

bi-eyyi ḡālin aḡa seng-i ta‘ ne ve daḡlı 11) atarlar

bulursa da ḡürūh-ı řeref řükūh-ı e‘āzīm ve ekābir-i enār 12) v’allā her olanı bir ḡatḡun bed-kār ve nā-tırāřa etdirmezler řeml-i 13) efāzıl ise ḡāldān ve mūrūvvet-ḡāne ‘ālīřānlardur ‘afv-ı řaḡḡ ile 14) mu‘āmele buyurup delūḡanlulardur delūḡanlulıḡda ḡāl 15) öyle olur řu bulanmayınca tūrulmaz ve oḡlan oynamayınca 16) yorulmaz dēyü zīr-i dāmān-ı ḡimāyete almaḡ ardınca ve üzerine dūřūp 17) ve üzerinde olurlar netice bu evřāf-ı řeref ittiřāf ile mevřūf 18) olanlara nāzik ḡaber aḡlar elebīlerdūr ve vücūd-ı zārāfet mevcūdlardur 19) dēyü zīkr-i cemīlin iḡřār ētmek ardına dūřerler ve üzerine 20) olup ve ardına dūřūp ve üzerine olurlar terdid-i kelām 21) ünkü esmā’-yı maḡbūbān ve elḡāb-ı merḡūbān zīkr olundu ise bu 22) mūnāsebet-i mazāmīne sebebiyle lāzımdur ki

bunların muḳābili nisā ṭā'ifesi 23) ḫaḫlarında daḫı ıtlāḫ ve tevsīm olunan esmā' ve elḫābı efāzılāne 24) ve 'avāmāne ve erāzılāne bu cerīdede mūmkin mertebe taḫrīr ve esmā'-yı 25) elḫāb-ı 'uṣṣāḫı daḫı hem-çünān zıkr ve tezbīr ile beyān olunan elḫāb

119a

1) ālüfte kān ṭā'ife-yi nisā evvelā ḫoca lafz-ı ḫaḫbe ve fāḫiṣe 2) ve urusbi ve ālüfte ve āṣüfte ve ṣırfındı ve ḫıvrāḫ ve fōṣ 3) ve orfana ve rüsvā ve fiṣḫıcı ve babulluḫcı ve başı ḫāllu ve 4) başı ṭaṣra ve oynāṣlu ve yalnız oynāṣ ve nigār ve ḫabalāḫ 5) ve ḫızmiṣ ve ḫızḫın ve oynāḫ ve balıḫ ve balḫımıṣ ve kösnük 6) ve oturaḫ ve usta ve başı aḫuḫ ve uğraḫ ve yolgeçen 7) ve ayılmaz ve uyutmaz ve çengī ve güyende ve nāṭır ḫadın ve ḫaypaḫ 8) ve rüsvā ve soḫaḫ süpürgesi ve daḫı 'inde'l-erāzil 9) ḫaṣd u 'urza muḫārenet ile mūnāsib olan elḫāb illā mā-lā- 10) -nihāye ammā bu daḫı ma' lūm-ı ehl-i zaraḫfet ola ki bu mezkūrların 11) her yerlerine cedd ü taḫḫīḫ üzere ḫaḫbe ve fāḫiṣe dēnmez belki 12) içlerinde ba' zı zaraḫfe ve 'arife ve ṣīrīn ve adı ve ḫareket ṣāḫībesi 13) ve cümle evzā' ve eṭvārı nezāket üzere ḫalup ma' ḫüle ifrāḫ 14) edenlere meṣelā yalnız sevdiği ma' ṣūḫı ve mā-beyninde sābıḫı sevḫ 15) edici pāzengi ile cenāb-ı allāḫdan ḫayrı bir kimse daḫı muṭṭalī' ve āḫāḫ 16) olmaya ve izi izlenmeye ol maḫūleye 'arife ve zaraḫfe nāzīketü'l-ḫareke 17) ve ālüfte-yi ṣāḫībetü'l-bereke dērler ve bu daḫı ṣürüṭ-ı lāzımedendür ki 18) hemīn ve her ḫāḫ itilāfve iḫtilāṭ etdüḫi eṣḫāṣ-ı bī- 19) teṣḫīṣān bir alay burnı ḫıllu ve ḫoltuḫı altı ve belki aḫzı ḫoḫar 20) ve bundan mā' adā cā'iz ki cemī' vüçüdü lāṣe-yi kilāb gibi bed-būy 21) ve bed-rāyiḫa ya'nī çerṣlik çirki ile ālüde olmuṣ imtilādan 22) fāsīd olan baḫṣ gibi ḫoḫar ḫırḫıḫ ṣaḫallu vüçüdü ḫıllu ve 23) fōṣ bıyuḫlı ve murdār bıyuḫı daḫı aḫzına ḫırmıṣ yōbāzlar ve yolpaḫlar 24) ve uğursuz ḫademsiz küfteḫ'ārlar ola ve yāḫūd aydın ḫırsızlarının 25) azḫunları olan ḫarībü'l-'ahdde peydā olan ḫamıṣdan fiṣekler

119b

1) ile maṣnū' ḫarbī dēdikleri ālāt-ı ḫarb ile müsellaḫ bölükbaṣıları 2) mel' ünları meyyit ve ḫıyāfetden ve belki aḫbaba ḫuṣı gibi çok 3) yaṣayup kendüsi ḫazā olmaḫın bir ḫazāya daḫı uğramamıṣ 4) murdār ṣaḫālī aḫarmıṣ ve gözler bozarmıṣ ve bu ḫāl ile 5) daḫı bōstāncılar oda baṣısı gibi ve yāḫūd beḫtāṣı hey'etinde 6) āfāḫ pūyā olan türābı ıṣıḫ ve abdāl dēdikleri bed-rū 7) ve bed-cemāller gibi ḫaṣı ve ḫırpıḫı ve ṣaḫālī ve bıyuḫı jūlide

ya' nî 8) büsbütün tırâş olup kazanmış bi-dîn ve bi-merhamet 9) melâ' ini sefer-i kemîn ma'ûlesinden ola ne' üzü bi'llâh mine's- 10) sâme' in ya' nî anlara beşzer gürüh-ı hücbet şükûhdan olmayup 11) ve onların gibilerinî dirîğ étmeyüp vèrdikleri rişvet bâtılelerine 12) dağı râğibe olmayup belki hemân la'îf ve nâzik-ter mîrâş 13) yèdi çelebîler ve ekâbir-i devlet perverdelerinden olup nîm fi' lîñ 14) ve hem fâ' iliyet ve mef' üliyyetin hâlâtınî bilmekde ve kelimâtınınî hûlâşa-yı 15) mefhûmunî idrâk étmekde mizâc ve ma'şûd gibi kitâb-ı ma'nevîlerin 16) ya' nî tamâm şarf ' ilminî o'kımış fi' l yef' ul fi' len ve hû fâ' il 17) ve zâk ma' ' ül-i elfâzı ne gûne kelimelerdür ve ne gûne edâ-yı 18) zârâfet ihtivâları olup dağı tıfl-ı şağîr iken ehl-i mezâkdan 19) olan h'âceler rahmetu'llâh ' aleyhi ol kâtîyü'l- ' ırzın ve'l-kaşdın ya' nî 20) li-ecl innehu ta' lîm étdükleri rumûzun netîcesine vâkıf 21) olup ve nice esrâr-ı hafîyyeye ve zekât-ı 22) hîbyeye vâkıf ve dağı cündî meydânı ve kemân-keşlerinî ta' lîm-hâneleri 23) üstâdları pîş-gâhlarına diz çöküp atup tıutup 24) atdıрмаğ öğrenmiş ve dağı binüp inüp at çökerdüp 25) ve çökmek ve çökertmek öğrenmiş ve yatırmağ ve yatmağ ve kâlkmağ

120a

1) vâdîlerin itmâm mertebe lâzım olduğı üzere ta' allüm édüp kâmil 2) olmuş ve begenilmiş pesendide olmuş ve nice ba'şışler ve ihsânlar 3) almış ve bu tarîk üzere ya' nî sühûletler ile a'çça kazanmış ve ol 4) şemere ile ardı dögünmez nice ' a'ğarlar peydâ édüp geçinmek huşuşında 5) her cihet ile şuyunı buldurmuş mürüvvetlü ve cömerd ile ki vèrmek de 6) almağdan ziyâde ma'hfûz ve memnûn ve pâk gèyüp pâk kuşanup 7) ve kemâl-i mertebe nezâfet ve tahârete mâ' il bir heftede beş 8) altı def' a istihmâmdan bozalar isti' mâliyle vücûh ve vücûdı 9) yunmuş arınmış ki aña eli yüzi yunmuş dèrler çâr-ebrû 10) ve yâhûd sâde-rû ve vücûdı bi-mû ve ' örf-i erâzil nehince 11) ne cânımdur bu ve pâtbül ve bul'kiye dèdikleri ekâbir efendilerimizinî 12) mağlûb muhabbetleri olduqları ve ser-va'kt-i hâşılinda perde- 13) nişîn şıyânet olduqları nice mülebbes ve müneffis iç ağalıklar 14) ve dağı kıyâfeti ve kesimi güzel giyimlü ve kuşanlu tenâsüb a' zâ şâhibleri 15) zâtı nazîf ve ' aklı hafîf ve oturup yatduğı yèrde az rahmet 16) ve ednâ hareket ile efendisi tarafından vâfir a'ççalar kazanmış çukadâr 17) ağacıklar ile münâsib ve ma'hfî ve emîn ma'hallerde huşuşâ mâlik olduğı 18) kendi hânesinde şöbet hâşü'l-hâş ki ma' lûm-ı ehl-i fühûma 19) la'îf ' anberiyecükler ve dârçiniyecükler ve âyîne-rüz bâdecikleri 20) bozcağa müşellesleri ve gelîbölî ve

tekfürtağı ve vişnā böcekleri 21) ve nice mizāc-ı ṭabī‘at bāde-yi nūṣāne muvāfiq ve münāsib -beyt-

pile 22) dūriyye teke ve midye ḥuṣūṣā māhī

enginār ile ṭaraq ıstaḳoz 23) ola gāhī

şonra maḥmūri için şōrba-yı māhī ile pāçe

ḥall-i şārim ile 24) līmūn ola ḥāṭırḥ^vāhī

ve’l-ḥāşıl muḳaşşer bādem ve ḳavrulmuş kestaneler 25) ve leblebiler ki şeker ile mülebbes ve nebātlar ve daḥı nice ḥāṭır-ḥ^vāh olan

120b

1) münāreler ve nuḳllar tenāvüli ve müşāreket üzere teşāribi ile keremen kerem 2) şoḥbet ve larḳalaraq mücāma‘at üzere ‘işret oluna nite ki merḥūm 3) vecdī nādire kūy inşād étmişdür -beyt-

sebū zānūda sāḡar elde bār 4) āḡūş-ı vuşlatda

bu bezme tevbeler nuḳl u vera‘ı peymāne olmaz mı

5) ve’l-ḥāşıl bu nehc vetire üzere şoḥbet ḥāşü’l-ḥāş edenlere 6) ḥāşā ve bākā fāḥiş ve fāḥişe oḳunmaz belki ve ‘āyişe ve ‘ārif 7) ve ‘ārif ve zarīf ve zarīfe ve ‘ārif ve ‘ārif ve ma‘nevī ḥilāf 8) olan ecnās ve nesnās-ı istināsdan ictināb ve ictirāsına naḡar-ı 9) diḳḳat eşer ile naḡar olunduḡda ‘afif ve ‘afife-i memnūn ve ḡābin ḡayr-ı maḡbūn 10) ve şāḥib ve şāḥibe-yi nezāket fūnūn dērler -beyt-

el vērse şafā 11) furşatı fevt eyleme bir dem

dünyā aḡa degmez ki cefāsın çeke ādem

tenbīh-i 12) ekīd ‘umūm ve ḥuṣūş üzere ma‘lūm cümle-yi ehl-i fiṭnat ve zekā ve 13) ‘āmmeyi eşḡāb-ı zevḳ u şafā ve mefhūm gürūh-ı niyāz u tazarru‘ 14) şükūh-ı ‘afv u şafḥ mevlāyı keşīrū’l-‘aṭā’ ola ki ḥālāḡir tünd gūr mā- 15) -siyezger olan taḡrīr ve tezbīrden emr-i bi’l-‘iṣyān ve irtikāb ehl-i mübālāt 16) üzere tenbīh-i sāde-dilān ve

tavşiyeye-yi gâlat-ı fehman-ı bî-iz'ân fehmi beyhüde 17) ile feyfâ bu bâ-yı tuğyân olup mübahiler ve lâ'ubâliler ya'nî nazîriler 18) ve dürziler ve diyâr-ı rûm'da meşhûr olduğu nehciñ nemañınca 19) bozoğ sancağı ve sîvâs ve kırşehir ve aqşehir meşhûr olan keskin 20) eli dedikleri qaşabât ve şehirler ve emkinede vâki' olan bî-mezheb 21) ve bî-dîn ve dalâlet-âyîn huşûşâ el-'uhdet 'ale'l-muqrî şehir-i 22) istânbûlda sultân bāyezîd câmi' i kurbında vâki' kâğıd-fürüşân 23) çarşusunda şehire-yi şehir-i âfâk olan şâbûncılar mağlaşlarıñız gibi 24) lâ'ubâlî ve mübahiler eşnâf-ı dalâlet-i ittişâf ve gürûh-ı be-gâyet şükûhları 25) meslekleri vâdisince her hâl a' mâl-i habîse-yi menhiyye ve şer' iyyeyi

121a

1) 'âmiller ve 'âlem-i 'uqbâda nekâl-i 'uqbât-i ilâhiyye havfindan nâşî ve gâfiller 2) olup mârîfâr helâl harâm ver allâhım kulun yermez yer allâhım ve teberren bilür 3) i'tikâd fesâd bünyâdınca eşyâda ibâhet aşldur kelâmının 'alâ mâ-i'tikâd hem 4) fî-zu'ümihum fî-kayd u gâ'ile hemân dil-h'âhları üzere olup evkât-güzârî-yi 5) rāhat ve bî-endîşe ü fikret olmağı hâşâ ve kellâ istihsân ve emr-i 6) bi'l-'iştân olunmaya كفو له -beyt- تعالى ان بعض الظن اثم

döst 7) medhinden ne aşşı zemm-i düşmenden ne gam

fâriğ âzâdeyim birdür yanımda 8) medh ü zemm

ma' lûm daқиқа-şinâsân-ı 'irfân ola ki bu muqaddemât tafşîlden 9) murâd olunan farz ve taqdir hisâbınca beşeriyet ve insâniyyet muqtezâsıdur 10) ya'nî tesvîl-i şeytân-ı racîm ve tesvîk-i ebâlise-yi düzağ muqim ile hilâf 11) şân şalâh ve taqvâ-yı 'âmil fehvâ-yı mâziye-yi şakvet-nümâ olan zurefâ-yı 12) ihvân-ı bâ-şafâ ve 'urefâ-yı hullân bî-vefâ ya'nî şâhib-i mezâk olan ba' zı 13) zurefâ zâdu'llâh zurefânehum ve 'urefânehum nakl-i bi'l-hatâ hatâ degül edügin 14) ve olmuş olsa ile bulmuş olsa edâları ne edügin lâsiyyemâ 15) eşyâ-yı hürmet fehvâ-yı isti'fâ üzere farâzen temennî ve ricâ mesâ'ili 16) ma'nâların yaқinen fehm ü idrâk ve izkâ edenleriñ ba' zını ikâz 17) ve tahtîr ve ba' zını dağı tahvîf ve tahzîr ve ba' zı dağı kinâye ta'azzurı 18) câmi' ve hâvî bu bir kitâb-ı letâfet-nişâbdur ki dürc-i lañifinde 19) münderic olan ihyâ-yı fezâyiğ-şî'ârî ma'nâ naşâyıñ-ı i'tibâr edüp 20) kemâl-i luğ ve 'afv-ı settârî ve qahr u gâzab qahhâr ve cebbârî her-bâr yâd u 21) tezkâr üzere evkât-güzâr rûzgâr olup ve qadr-i şâlihden ziyâde

22) daḥı emn ü ye'se düşmeyüp hemān beyne beynede iktizā üzere 23) qarār ve cūhelā-yı gāfilin ve şūkalā-yı gālīḥin muğzibinden ictizā 24) ve qarār ve mü'ellif-i faḳīr rāsiḥ-i pūr-taḳşiri du'ā-yı şenā feyz-i āşārdan 25) unutmayup zikr ve yād ile rūḥ ve revānın şād edeler tebşir

121b

1) ḳavluhu te'ālā جميعا الذنوب يغفر الله ان الله يرحمة الله ان لا تقتطو من الرحيم 2) ve şā'ib-i işfahānī inşād etmişdür 3) -beyt-

tuḥfe-yi ḥaremī bedest ardına dīvān-ı ḥaşr

cān-ı maẓlūmān 4) zecrem-i bī-günāhī mayṭabdur

عند حسن ظن عبدی بی و كذلك با ابن ادم انك ما دعوتی و 5) انا انما انا 5) mine't-tebşirü'l-ḥadīşü'l-ḳudūsī ve عنان السماء ثم استغفر تنى غفرتلك و 7) رجوتنى تنى غفرتلك على ماكان منك و لاءبالى لو بلغت ذنوبك 6) مرّة نعم التشير و فى 9) الله عليه و سلم ما اصّر من استغفر و ان عاد فى اليوم سبعين 8) فى الحديث النبى صلى 11) و فى حديث القدسى كزلك يا عبادى لوان اولكم و اخر كم و 10) الخير ايضا لولا العصبان لما خلق الغفران من ملكى شيئا و فى الفوائد قاذى ابى الحسين 12) اسنكم و جنكم كانوا على افجر قلب دحل و احد ما نقض ذلك هذه الاتة فانها كلها 14) ابن عمر مر فوعا كل امة بعضها فى الجنة و بعضها فى النار الا 13) المبيدى فى حديث و من التدبيرات و من يكفر بالايمان فقد حبط عمله و هو فى الا 15) فى الجنة صدق عم كذا فى الا نمازج البيب و من 16) خرة 17) imdi bu tebşirāt ve tenzīrāt dan ya'ni emn ile ḥavfı beyāndan ḥulāşa-yı feḥvā netice-yi 18) maḳşūd-ı hā budur ki insān-ı kāmile lāzım olan her ḥālde iktisād üzere 19) olup ne bu tebşirāt ile maḡrūr ne ḥōd tenzīrāt maḡmūm mekdūr 20) ola el-ḥāşıl her ḥāl ile 'ārifāne ḥareket ile inşāfi elden ve istiḡfārı 21) dilden bırakmamaḳ üzere ve daḥı kendüsin vişāl ve za'f ve ḳuvveti 22) ḥālını ve ḥuşūşā ḥā'ne ve ta'yīb ikrār ve emşālını fikr edüp 23) eyle ki şaḳalından mā'adā ḳaşları bile ağarmış ve bēli bükilüp 24) gözleri bozarmış ve ra'se-yi a'zā ile başı ditreyüp ve dizleri 25) tutmaz olup şebābeti ḥālinde vaḳt-i cimā' da iktizā-yı ḳuvvet tūfān

122a

1) ile hem öper ve hem ısıtır iken şimdiki ḥālinde hem öksürüp 2) belki āḥerin daḥı etmek taşavvur olunur iken yine öle 3) dirile evzā'-ı mezkūre-yi ma'hūde rāhında pūyān ve cūyān 4) ve suḥre-yi 'āmme-yi ehl-i 'irfān ola ne'üzü bi'llāh tūtalım ki 5)

şahrâ-yı ‘afv-ı yezdânî vâsi‘a ve sebkat-ı rahmeti ‘alâ gâzabî 6) meydânında rākib-i eşheb istiğfâr olana müzd siyâkat 7) ya‘nî ‘afv u safh ile öndüller vèrilmîş ve bu beyt-i hidâyet 8) fehvâyı ve ‘inâyet-bağşâ ile bî-ķayd ħavf ve ricâ olup 9) terk-i gāvâil-i dünyâ ve âĥiren olmuş -beyt-

şırât ile bizi ķorķutma 10) zâhid luţf-ı ĥaķķ çoķdur

biz âdemden ĥayr aldık ki anda 11) ķorķuluk yoķdur

lâkin türkce ĥarb-ı meşel uğrı toĝrı 12) ol inşâfı dehr-i ĥâlde ve a‘mâlde yaraşığı ile inşâfı 13) insân olan elden biraķmak gerek imdi bu mü‘ellif-i şafâ-yı 14) mevzi‘iñ derc-i laţifinde idrâc olunan ma‘âniden kaçd 15) u ĝaraż ma‘lûm-ı ehl-i fühûm olduķdan sonra taĥķikân bu 16) daĥı ma‘lûm ola ki ĥâlâ cibillet-i ĥaķir-i pür-taķşir bi-emri‘llâhi‘l- 17) -ķadîr vücûh ile bî-mezâķlık üzere tecbîl ve taĥmîr olunmağı 18) be-her dü i‘tibârın a‘mâl-ı muĥarrere-yi ma‘hûdeyi i‘timâl ve irtikâba 19) tâ ‘âlem-i şebâbetden biri intisâbı olmayup ekşer-i evķâtı 20) talebe-yi ‘ulûm ve ba‘zı ehl-i taķvâ ve riyâzet ve iĥtimâ ile maĥşûr 21) olmağın ve yâĥûd belki büyücek âdem oĝlı olup eţrâfımızdan 22) mü‘eddibin ve gözedici kimesnelerin keşretinden nâşî netice 23) ĝâlibâ ĥamâķatımız ve yâ ĝafletimizden nâşî her ne tarîķa ile olursa 24) ola hele el-ĥamduli‘llâhî te‘âlâ şavn-ı ilâhiyyede ol nesnelerin ekşerinden 25) müteĥarrî bulunilup ancak ĥâlâĝir ĥâlâ min ĥaysü‘t-ta‘aķķul ve‘t-taşavvur

122b

1) ve min cihetü‘l-inşâf ve‘t-tedbîr-i ĝâyet ile kim nedür dèrseñ 2) eger kendi ‘aybın ķor ilk ‘aybın arar mażmûnı daĥı tevehhûm 3) olunmasun zîrâ ‘âlem-i pür-tekdîrde bir şahş ta‘yîb ve taĝyîr 4) ķadr bir mel‘anet-i pür-tenfir yoķdur illâ meger ki bu bir kaç ĥuşûş 5) mel‘anet-i maĥşûşda ola evvelen ķarındaşı ve yâĥûd efendisi 6) ve veliyyü‘n-ni‘amı ‘avratın almak ola şâniyen cumhûr ile yâ ‘avrat 7) ve yâ oĝlan ĥuşûşı ola egerçi helümme cerren bu ma‘nâ erâzil 8) ve eĥâzile maĥşûş ise de şâlişen yek-dîger âĥeri ĝaflet 9) ile ve yâ sevķ-ı iĥvân-ı şeyţâniĥâ ve zamân ve yâĥûd tesvîl-i 10) şeyţân-ı ĥabâset bünyân ile êdûp bi‘z-zât kendi nâdim 11) ve peşimân olduğı kendüye yeter iken anı niçün şöyle 12) êtdiñ ve böyle êtdiñ dèyü taķrî‘ ve teşnî‘ ve lev m ser-zeniş 13) êtmek meger bir daĥı êtme dèye ol vaķt ise daĥı ol 14) levmiñ vaķtı degüldür bunlardan

mā' adası bi't-taşavvur ta'yīb 15) ve tağyir her cihet ile sezā ve revā olmaduğı müsellemler ehl-i 16) dīn ve imāndur li-küll-i emrī-yi mānevī mişdākınca bu gūne tafşil-i 17) meslekine sülük ile beyān ve revā ve şāyān görülmüşdür kıt' ai'l- 18) muharrere

egerçi mücrim ser cümle ' işyān ile lākin

zinā vü levşile 19) dāmānım mülevveş étmedi mevlā

teşekkürden teverru' şanmasun ehl-i 20) riyā anı

ki zīrā zātın insān mu' şıyyetden edemez ibrā

21) hōşā ki bu a' rāz yakīn şidde-yi eşhāb a' rāz olduğdan 22) sonra mesbūk bi'z-zikr olan aḥvāl kemā-hiye eglenüp ya'nī her fi'l 23) dağı vech-i taḥrīr sābık üzere ya'nī münāsebeti ve yaraşığı ile 24) olıcak evzār mazlemesinden kaṭ' -i nazār isticāb ve istiḥsān 25) olunmaz ise de inşāfen ve i' tirāfen istiḫbāḥ ve istiḥcān

123a

1) dađı olunmazsa ki her bir mī-dihedān-ı mezkūrāne pāk dāmān dēnilmez 2) ise de kaḥbe zamān vā-püşt-i devrān dēnilmek şāyān olmayup 3) belki ḥayvānān sāde-rüyān ve nāzende-gān-ı ' işve bāzān ammā ol ki 4) mī-dihed-i mağbūn-ı muṭlađdur anı şānında iḥtilāf olunmuşdur 5) ba' zılar zāhiri üzerine ḥaml ile her iki sāde-rüy 6) mā-beyninde olan mübādelede yek-diger āḥeri sinn ü sāl teraḫkiyyesi 7) ve tedennisi ile ya'nī biri sāde-rū ve āḥeri tirāşı gelmiş ya'nī 8) rüyı pür-mū bir nā-tırāş olmuş ola ve yāḥūd eyer ü ālet 9) ciheti ḥuşūşları ki ol nükte-yi lāzıme ne édüđi meşelā kaṭkun 10) ve yatkın ne setr-i mükennā édüđi cümle-yi zurefā ve ' urefāya ma' lūmdur 11) ve's-selām ammā maḫşūd bi'l-gāraḫ ḥāşşā-yı me'būn lafzının 12) tafşil üzere taḫrīr ve beyānı budur ki lafz-ı me'būn bāb-ı 13) evvelden maşdardur me'būn ism-i mef' ūldür ammā öyle bir ism-i 14) mef' ūldür ki lafzen kendi ma'nāsı olmađda mef' ūl dēsek 15) mef' ūldür ammā ' örf-i iştılāḥ-ı ' avāmda ve ḥavāşda mevṫū'a 16) ve mulūṫeye türkce düzilmiş ḫoşulmuş meşelā oḫarılmış 17) gūyā şarfıyyūn zurefā-yı ma' nevī şığasınca şarf-ı yuşref 18) taşrīfden maşraf ya'nī taşarruf olunmuş ve yā bi-lā-şedīd fi'l-i 19) lāzımdan taşarruf olunıcı netice bi't-tav' ve'l-istid' ā kendüyü sikdirici 20) ve düzeldici ve ḫullandırıcı ve oḫardıcı ve işletdirici ammā 21) bu fi'l-i ma' hūd ekşer-i muḫaḫḫıkīn

taḥkīki üzere şulāşiden mütefferi' 22) olmayup belki rubā' iyye ya'nī dört ayaklu olmaqlığı i' tibārı 23) ile ve ba'zı şarfıyin'inde bu bir ismidür ki maḥşuş ol 24) fi' l ile me'lūf olanlar ḥaḳlarında ıtlāḳ olunup āḥer ma'nāya 25) delāleti olmaya fi'l-ḥaḳıḳa münāsib olan daḫı budur ve'l-ḥāşıl

123b

1) ma'nā-yı ḥāşı bi't-ṭav' ve bi'l-ārāda belki bi'l-istid'ā ve bi'l-ilḥāḥ 2) kendin taşarruf etdirüp oḅardandur dēmişler ḥālā ḥāl-i ḡarābet 3) mā'il-i muḥaḳḳaḳ ve vāḳi' edüğine muḥarrir-i kitāb daḫı bi-lā-irtiyāb 'ilmü'l- 4) yaḳın muṭṭali' olmuşdur tenbīḥ istiḡrāb ve ta'bir olunmaya 'inde'l- 5) eṭibbā'ü'l-ḥazāḳ bu ubne dēdikleri 'illet bir marāz-ı şehvet 6) 'arzdur ki keynūnet ve keyfiyyet ve māhiyyeti ḥuşuşunda ve esbāb-ı 7) ibtilāsı ve 'ilācı ve dāsī bābında kitāblarında niçe ma'nālar ve 8) niçe 'illetler ve sebebler ve devālar lākin ekşeri vāhī ve za'āf cā'izü'l- 9) kızbdür ḡayr-ı mevşūḳ biḥ ḡayr-ı mu'abberdür ve'l-ḥāşıl marāzını ve 'urūzını 10) ve sirāyet ve ḡayr-i sirāyeti ve ibtilāsına bā'iş olan 'illet-i ḡā' iyye-yi 11) aşliyyesi ne edügi ḥuşuşının beyānında iḥtilāf üzere 12) nice esbāb ve eşyā beyān u taḥrīr etmişlerdür ḥālā anı güncāyişe 13) bu nemīḳanın müsā'adesi olmamaḡın ancak hemān teslim-kerde 14) ve zurefā ve şu'arā ve büleḡā ve fuşāḥā netice ahālī-yi mezāḳ olan zevāt 15) mübālāt-ārānıḡ tevehhümleri ve mülāḥazaları üzere i'timāda aḥvet 16) ve aḳreb ve bi-lā-vesvese i'tikāda enseb olanlarda ba'zı 17) vücūhuḡ beyānını iḥtiyār ve taḥrīr olunması münāsib görölüp 18) taḳrīr oluna imdi ibne bir marāz-ı şehvet 'arz müstehcendür ki 'urūzuna 19) sebep ensebi taşavvur bāliḡ olmuş şāb-ı şehvet-me'āba mef'ül olmaḡdur 20) ya'nī bir bir ibtidāyi bulūḡ ile bāliḡ ki fā'il lāzımdur dēmek meniyü'l-ems 21) ve'l-ezbī cevfi mef'üle vuḳū' ve anda rükūd ile ve daḫı 'ufūnet 22) cevfiyle lāşe-yi müntinede ḥāşıla olan dūdeler şoḡulcan nev'lü 23) ḳurtcaḡızlardur onların ḥareket ve taḥdişiyile ya'nī onların gicişdirmesi 24) ile şehvet-i bāḥ nehc ede ḡüyā müheyyic-i şehvet olan riḥ ma'nevī-yi 25) dānī gibi bu daḫı teheyyüc edüp mübtelāya vermeyeler temşilen daḥḥāk- i

124a

1) māriniḡ düşünde olan mārların çāş vaḳtinde 'uzletleri olan 2) maḡz-ı ādemi verüp işbā' etmedikce pür-āverde 'inde 'uḳalā-yı şāḫib 3) mezāḳ ve taşavvur ḡayr-i

müte'addiye ve ğayr-i müveccih êdügi belki ehl-i belâhat 4) ve 'ateh 'indeinde ğayr-i müsellemdür zîrâ bi-lâ-eşbâh u merâ her bir me'bûn 5) mübtelâ her-bâr öyle vakte muşâdif ve maqrûn olmayacağı muqarrerdür 6) ve dağı ol maqûle ğarâş ve tağdîş müvellidi olduğı muqarrer 7) ve lâkin müheyyic şehvet olması ğayr-i mutaşavverdür ba'zî 'urefâ-yı 8) dağâyık-pîrâ ma' hüd vech müzeyyif merķümü te'bîd ve taķviyet 9) ve taşavvur-ı 'uqalâ-yı ehl-i mezâķa muĥâlefet suĥandan baş gösterüp 10) tezevân-ı ĥayvânâtdan istimsâl ve istidlâl ile ya'nî ĥayvânıñ 11) kösnemesinden nev'-i teşbîh ile evvelen bağl ki kaŗırdur aña 12) ol ĥâl-i şehvet mâ'il vâķi' olduğda mütâfdan ya'nî keçi 13) kılından bükülmüş at köstegini âlet-i ĥimâra taķlîd ile mevzi'-i 14) ma' hüdesine nice def'a şokup işletdirirler tâ ki 15) germiyyet âteş iştiĥâsı bununla dağı muntafi olmazsa bir dirâz 16) sâ'idli esterbân ĥerîf teşmîr-i sâķ êdüp meşelâ 17) çıplaķ kolu êrdikce ucnda ise müheyyâ bir çig 18) tavuķ yumurtaşını tutarak mevzi'-i ma' hüde içerüye 19) işledüp tâ ĥufre-yi raĥmine bir a'vaz ğüyâ bedel-i şehvet-i ĥimâr 20) tavîlü'l-âlet ola ğâlibâ tarîķa ile ol kösnügün ĥiss 21) ĥavâsıyla ĥâmil olmaķlık ĥissî zuĥûr ile ĥâlet-i ma' hüdelerimiz 22) andan mündefi' ola ĥattâ bu 'ameli müĥmeli bi'z-zât kendi ĥaremindedir 23) êtdiklerin nice def'a görüp ve eşitmişizdür ve'l-ĥâşıl 24) ĥırmendegân ve ba'zî üştür-perver olan mekkârîyânıñ melĥûzları 25) üzere ol bağl şehvet-me'al kendüyi ĥâmil oldum ĥissinde

124b

1) olmağla ol âteş-i ĥırş-ı şehvet mantıķı ve ĥâlet-i merķûme-yi bi'l-küllîyye 2) min ba'd mündefi' olur imiş ola el-uhdetu 'ale'r-râvî ve 3) 'alâ mâ i' tiķaduhum 'aleyhâ imdi taĥķîķi üzere bu nehci istidlâl 4) êtmîş ve nice vâĥiyü'z-zihni inandırırılar vardur dênilmiş ise de 5) bu vech dağı ğayr-ı müteveccih ve cevâb-ı nâ-şavâb êdügi bî-irtiyâbdur 6) evvelen ĥâlet-i ĥayvânîyye ile ĥâlet-i insâniyyeyi teşbîh ile kıyâs 7) ma'a'l-fârîķ êdügi umûr-ı muqarrerendür zîrâ ta'bî'at-ı mürekkebe-yi 8) külliyye ile mürekkebe-yi cüz'îyye müsâvî olmaduğı ma'lûm ĥavâş-ı 9) 'avâmdur ĥuşûşâ ĥayvânât cinsinde kendüden ba'de'l-ĥaml 10) ol iştiĥânıñ iltihâyı tâ vaz'-ı ĥaml êdinceye dekzâ'il olması 11) muĥaķķaķ ve meşhûrdur nite ki li-eclü't-tecrûbe bir ĥâmil ĥayvânıñ 12) yanına bir erkek hem cinsî bir erkek ĥayvân getürseler andan 13) girizân olup ziyâde kocunup yâ deper ve yâĥûd ısıırır 14) nev'-i insân ise anıñ ĥilâfı olduğundan şübhe yokdur 15) egerçi ba'zî vâĥiyü'l-izhân kimesneler bu ĥâleti insân ĥaķlarında 16)

dağı bi-lā-tak̄yīd-i itlāk etmişler ise de ‘ale’l-itlāk olmak üzere 17) degül belki mutlak degül muqayyeddür lākin ol kadar vardur ki 18) nev‘-i insānda t̄ā’ife-yi insānıñ ibtidā-yı zuhūr hamlinde za‘if 19) ve kavī her ne güne olursa olsun bir miqdār mizāclarına 20) nev‘-i izār ya‘nī nekb ve fütür meşelā hastelik ve mizācsizlik gibi 21) hālet sünūh eder mizācsizlik hāletde ise ‘adem h̄vāhiş 22) devā‘i nāşī ‘urūk şehvet dağı hareket üzere ola 23) bilmez evvel hālete hālā nisā t̄ā’ifesi mā-beynlerinde türkce 24) aş yer gilgili dērler ma‘rūf-ı meşhūrdur fe-emmā yine ol 25) vaqt güzērānından sonra ol dā‘iyye-yi müşāhiyye-yi ma‘hūda

125a

1) ‘avrat etmemesi muqarreredür ve ba‘zılar taşavvur ve tedebbürleri 2) nehc ü teslīmince bu maqūlelere direkler ve me’būnlar dēnilmez belki 3) zurefā-yı mezāk eşnā-yı şafā maqrūnlar dēnür hulāşatu’l-keām 4) ve netice-yi mahşūl merām budur ki lu‘bāt-ı beşeriyeden bu lu‘b-ı şafā 5) bahşın evzār hürmetinden kaç‘-i nazar tenāsüb-i ahvāl üzere 6) olıcağ ‘indü’z-zurefā-yı şāhibü’l-mezāk ta‘yib ve ta‘bır olunmaz 7) gıbta ya‘nī taḥassūr üzere imrenilür⁴⁰ öyle ki böyle ballu 8) ve yağlu laḫif ve şirīn ve tatlu sözler bile eşiden 9) ehl-i mezākın ağızları şoldı aqmaq degül cā’izdür ki ekşer 10) meşāmından tatlu tatlu şular aqa ni‘am-ı māşāl -beyt-

mī-dihed 11) olmayıcağ ermez imiş devlete el

halka göt vèrmeği beyhūde 12) şanurduğ evvel

-kıḫ‘a-

vèrmeniğ lezzetini fehm edelerdi 13) insān

almağı vèrmeğe tebdīl edelerdi idmān

almada fā’ide 14) bir vèrmede olurmuş iki

ikide bir vère gör sen de 15) tıttup pendı hemān

h̄vāceğiler vèresi ile ederler sūdı

⁴⁰ b nüshasında *imrenilür* şeklindedir.

16) fā'ide eyleyemez korkak olan bāzergān

hele muharrir-i kitāb bülğatü'l- 17) aḥbāb ve ebnā-yı cins ve emşāli olan şu'arā-yı mezāk intisāb 18) ḥafezehumu'llāhu'l-vehhāb ve ğaferehumu't-tevvāb şeml-i nezāket şümülī ki 19) ehl-i tıbb ve ḥikmetden mā' adā ḥükm-i ehl-i şerī'at üzere daḥı 20) anlara müdāfa'at ve nizā' ehl-i ṭabāyi' ve ṭbā' ḥüsni ıtlākın 21) taḥşiş ile şāyestedür ve ögürmüşlerdür bu sebep mefhūmunca 22) ki -beyt-

ehl-i şer' anı ki müstaḳbiḥ görür

ṭab' kim şol nesneden 23) nefret kıılır

ve bi-lā-müdāfa'a ve bi-lā-münāza'a ḥazefü'l-muzāf-ı 24) muḳadder taḳdīrinca bi'l-aḥş-ı ehl-i ṭabī'at ḥükm olunan şaḥş-ı 25) müşahḥaş şu'arā-yı mezāk eşnā-yı lezā'iz dünyā édüginde reyb

125b

1) ve merā olmaduğı min lehu'z-zekāye azher min şemsi'd-ḍuḥādur imdi 2) min cihetü't-taşavvur bi'l-işāle cānibimizden ve bi'l-vekāle ol gürüh-ı 3) ma'ārif şüküh cāniblerinden ol cismānī ve rühānī zevḳlere ğıbṭa-yı 4) tāmme ile lu'bet-i ma'hūdeniḡ keyfe mā-ittefeḳa ki emr-i vālıdi ḥaḳlarında 5) olunan ta'yīb ve ta'bīriḡ taşavvur nehci ile telezzüz-i ḳalbinden nāşī ḥarf-i 6) 'aynını ḥarf-i ḥāyı ğayr-i menḳūṭeye ve yā ḥarfini ḥarf-i sīne ve yā ḥarfini 7) nūna izāfet ile ḥarf-i yā menḳūṭe-yi taḥṭāniyye ḳalb ile ve kezālik 8) ğıbṭa-yı ḳalb ile ḳutlu olsun ve bedenleri ve bēlleri ḳutlu olsun 9) ve yağlu ballu ṭatlu olsun ve ğüclü mecāllü ḳutlu olsun 10) dēyü hezār-ı merḥabā ve be-şümā aşlā ve vāhına ğüyān olup ve 11) olacaḳlarımız sāḫil-i lücce-yi inkārdadur -ḳı't' a-

nice inkār 12) éde ol kim aḡa şā'ir dēnile

daḥı her 'ilm ü ma'ārifde de 13) māhir dēnile

ehl-i inşāf ola ḫāl ehl-i vehm ehl-i mezāk

14) kekā ārāste pīrāste müdebber dēnile

ḍarb-ı türkīde pişmiş 15) ḳotarılmış ya' nī

telh ve şirini dadup vâkıf her ser dênile

16) ve işân cez fehman şa'ib firdevs mekânı bu beyt 'afv-ı mermûzı 17) maẓmûn ümîd meşhûn mezkûrı ile firifte ve dil-beste 18) olup dâmân-gîr şahid şafh u mağfire olup hem-vâre şahrâ 19) püyâ-yı ma'mûl ricâ olmuşlardır -beyt-

tuħfe-yi ħaremî bedest 20) ardına der-dîvân-ı ħaşr

cân-ı maẓlûmân zecrem-i bî-günâhî maytabdur

21) ve 'azîz merhûmuğ bu ebyât-ı 'inâyet ġâyâtı fi'l-'aşî ve'l-ġadvât 22) zamîme-yi evrâd-ı avân ve sâ'ât ederler olurlar manzûme-yi 23) du'â-yı meşhûn

ħasbiyu'llâh zihî mağfire-i rabb-i raħîm

ni' am-ı mevlâ-yı 24) 'aġâ-baħş ħudâvend-i kerîm

ġvân-ı (iħsânı)⁴¹ ġüşâde derî bî-derbândur

25) şufre-yi ni' met ve luġ u keremi ħalkâ 'amîm

dâmen-i merħameti perde-keş-i

126a

1) rû-yı günâh

'afv eder kullarınığ cürmün üstâd-ı ħalîm

faẓl-ı 2) mevlâ-yı kerîme ola ġâlib ħaşâ

her ne deñlü çoġısa 3) ma'şiyet-i 'abd-i le'im

ehl-i tâ'at 'amelin tuħfe-yi dergâh edicek

4) bu günahkârığ ola pişġâhı cürm-i 'azîm

yâ ede faẓlını dâħil 5) firdevs berîn

⁴¹ b nüshasından alınmıştır.

yā ölem ʿ adl ile ğavṭa ḥōr nār-ı ceḥīm

6) ṭutmuş mıdur yüzimi çünkü keremu'llāha

umarım fażlı menzil 7) ola dār-ı naʿīm

ḥāne-yi ḳalbim tevḥīd-i maḳām étmiş iken

beni 8) ḥāṣā ki éde ḥufre-yi dūzaḥda muḳīm

ey kerem ıssı ḥudā 9) gerçi günāhım çoḳdur

saña derdümi ricā ğayr-ı penāhım yoḳdur

ve kezālık 10) saña ṭutdum yüzüm ey ḳible-yi şāḥib-mendān

11) naẓar-ı merḥamet olursa ve zihī ʿ izz-i ebed

gelmişim dergahına ṭiğ 12) (u) kefen rû-gerdan

emriye muntazırım étme ilāhī beni redd

ilticā 13) eyledüğim çünkü der-i mevlādur

bāb-ı iḥsānımı ḥāṣā yüzime 14) eyleye sedd

cürmümüñ ʿ addi yoğısa keremi bī-ʿ addur

ʿ abd 15) ü mevlāsı miyānında nedür ḥadd ile ʿ add

ḥüsn-i zannım bu ki olduḳda 16) tamāmet ḳāʾim

rahmet-i ḥaḳḳ ére yā éde şefāʿ at aḥmed

17) umarım ki ola zāhir eṣer-i fażl-ı ʿ amīm

ıʿ tiḳādımda beni étmeye 18) ḥāʾib o kerīm

temhīd-i tenbīh-nümün fe-emmā bu daḫı öyle fehmi 19) olunup ان بعض الظن اثم nemaṭınca

vebāle girüp ḥaḳlarımızda 20) beyhüde taṣavvur étmeyeler ki ol evşāf-ı lezāyız iʾtilāfın

21) hilāfı olan bir iki katkūn kıl biraḡ kazak kulak 22) pervāz yōbāz u zūpūn u mel' ūn yāhūd maḡz-ı şarāhat 23) üzere pelid ve yoğun şakallu zarbūn gidiler birbiri ile 24) mel' anet-nūmūn mel' abe edeler nite ki deli birāder merḡūm 25) hezliyātında irād etmişlerdür -kıt' a-

her kaçan iki şakallu öpişür

126b

1)iki toņuz şanasın gōt tokuşur

birbiri ile 2) eyleyeler her sikiş

birbirine şan biz iki keşiş

mazmūnı ma' lūmlarımız 3) ve aḡvālleri ve nefrīn-kerdelerimizdür tetimme-yi temhīd-i tavşif bu ta' rīf 4) vāhī olup ve i' timāda aḡveṡ ve aḡreb degül ise de tavşif 5) terḡib ve tezhib nām ve kitāb-ı mu' allāku'l-gulūfda beyān olunduḡı 6) üzere ihtiyār olunan tevcīh budur ki cenīn rūḡ-yāb olduḡı 7) ya' nī cānlanduḡı vaḡtde ḡāmilij yā naẓarına manzūr ve yā ḡātırına 8) her ne gūne şaḡşıḡ şaḡşıyyeti memtūr olursa bi-emri'llāhi'l-ḡālīkū'l-ḡaffūr 9) gerek ḡūsn ve gerek ḡubḡ ol mevlūd ol şūret ve hey'et ve 10) ṡabī' atları üzere velūd eder dēmişler imdi bu taşrīḡden mūneṡṡin 11) ve mūtevehhim olan ma' lūmdur ve ba' zı eṡibbā daḡı kitāblarında bu ma' nā-yı 12) hücnat feḡvāyı ki ibne dēdikleridür eṡḡāş-ı insāndan her bir 13) şaḡşda olmaduḡını ṡabāyi' üzere ' atf edüp aḡlāt-ı 14) erba' a ki balḡam ve şafrā ve sevdā ve demdür her bir marāzıḡ celb 15) ve cezbinde ve daḡı ibtilāsında mūstefid olunduḡı siyāḡ 16) vetiresiyle ki farazā ruṡūbete mūte' allīḡa olan balḡamlara ve ḡarārete 17) mūte' allīḡa olanı şafrālara ve yūbūsete mūte' allīḡ olanı sevdevilere 18) ve bunlardan rikḡat ve leṡāfet ile memzūc olanı mūylara taḡşiş 19) kıyāsı üzere beyān ve maḡşūş bi't-ṡab' ya' nī ol marāz-ı mekrūh 20) ile isti' dād ciheti üzere aḡreb-i enseb ve anlarıḡ tecrübelerince 21) bi'l-ekşer ve bi'l-emriyye mūcerreb olan ṡabī' at şāḡibleri olanlarını şekl 22) ü şemā'il ve hey'et ve kıyāfetleri ile belki muşavver şūretleriyle ki 23) vādī-yi taḡrīrden bihter ve ' aşr-ı devrān ve nehc-i taşvīrde teslīm-kerde 24) ' āmme-yi muşavvirān olan levnī-yi sitānbūlī sellemehū'r-raḡmāniḡ 25) diḡḡat-i taşavvur ile ve diḡḡat-i tedebbūr ile étdüḡi şūretlerden tefhīm

127a

1) olunan ma' nâlardan evzâh-ı tafaṭṭun olunur takrîrleri muḥtevi 2) ya' nî mübeyyen ḥilye-yi insânî ve kıyâfet-nâme-yi câmi' ü'l-beyânı ḥâlâ muḥarrir-i bülğatü'l- 3) aḥbâb olan faḳîr-i pür-taḳşîr râsiḥ ma' ârif-semîr ki mâlik 4) édügi ve evvel emrde her vechle vâkıf ve mütederrik édügi 5) bi-lâ-irtiyâbdur ve lâkin setr-i ' avratın taḥtında teşvîrin ḳat' -i naẓar 6) nice maşlaḥat lâzıme olduğı mülâḥazasıyla ve hem bu beytin 7) ḥulâşa-yı maẓmûnı da istid' âsı ile dest bir âverde-yi taşrîḥ 8) olunduğı müvecceḥ görülmüşdür - beyt-

فان اللغو مغو مفتاح الخصوصية (9) و لا تلفومع الا خوان الغوا
10) tavzîḥ üzere ve ' uzven ' uzven beyân olunduğı ḥâlde min 11) yesmi' yaḥl ve ḳaçınca cā' izdür ki sâmi' inden ba' zı yārân-ı 12) ḥaber-şinâsân kendüyi evşâf-ı ma' hûde üzere nev' en muttaşif 13) ve yâḥūd maḥzâ müteşekkil hem şân fehm ü iz' ân édüp ifşâ 14) ve işâ' at aḥvâlınden nâşî bî-ḥuzûr ve mütekedir ve belki nice 15) cihet ile perîşân ḥâtır ve ' âḳıbetinde ṭarafımıza ' aḳd-i ' uḳde-yi ḥuşümet 16) ile zâkir ü maḳḥûr ola vâhimesinden ictizâen ve ictinâben ḥâlâ 17) bu mülâḥḥaşda bu bende ile iktifâ olunup taşrîḥ ve na' zîlerini tafşîlini nüşa-yı 18) aşla tetebbu' ile ḥavâle olunmuşdur öylece ma' lûm ola temhîd-i 19) iktinâhî ma' lûm ola ki ḥâlâgîr ḥâşâ vûkelâ ve şümme ḥâşâ ḥuşuş 20) ma' hûde-yi merḳûme-yi iktinâh üzere dânendeki ve i' tirâfda 21) kendi günâhımızı mertebesince taşavvur ile min ğayr-ı taġayyûb ü 22) istiḥyâb nice şaḥşda ' ilmü'l-yaḳîn ki ' aynü'l-yaḳîn mertebesince 23) yaḳînen ma' lûmumuz olmuşdur tevḳîf egerçi zurefâ ve ' urefâdan 24) ba' zılar pes bellü mü' ellif faḳîr râsiḥ-i pür-taḳşîr ḥaḳḳında zarîfin 25) kendi başından geçmiş gibi ve ol ma' hûd lûbâḳî⁴² yeyüp

127b

1) ve rāḥat ve ' âfiyetler ola şerbetin içmiş gibi ya' nî من لم يذق (2) لم يعرف ḥisâbınca sū' -ı zann ve gümân edenler ve éderler ise de 3) bi't-ṭav' ve'r-rızâ bizden yaḡa ḥelâl olsun - beyt-

meni kim cevher-i 4) cāndur silk yolunḡa ḥarc étdüm

⁴² lûbâḳ lâmin ḡimmesi mechûlesi ile edevât-ı türkiyyeden bir edâdur ki farazâ lu' bda yazan ezl-i ecnâs arasında yek-dîġer âḥeri yedikde işte saḡa bir lubaḳ ḳoydum dēyü söylerler meşhûrdur

anañdan emdügün südler 5) gibi saña helâl olsun

mazmünını hem kâ'ilüz ve hem kâ'il oluruz 6) zîrâ haqîkat üzere ta' aqkûl ve tedebbür olunsa maḥzâ bizi 'urefâ 7) ve zurefâ ve ehl-i mezâk ve şafâ ve şâhib-i dâniş ma' ârifü'n-nişâf 8) ḥuşûşâ ekâbir-i 'âlî ṭibâk şemlinde 'add buyurmuş olurlar ki 9) ol 'illet-i ma' hûdeyi mevşûfa 'ämme mâ-beynlerinde ekâbir 10) marazı şânı ile ma' rûfe êdügi ma' lûm cümle ehl-i vuḳûfdur 11) ve 'inde ba' zî'z-zurefâ ya' nî bu mâddede ḥâlidân mezâk âşinâ 12) ol 'illet-i şafâ-baḥşâ maraz degül belki ḥâlet-i şehvâniyye ile 13) mecbûle bir ṭabî' at olup ve erbâb ve eşḥâbı daḥı 'ilm ü 'irfânı 14) câmi' olmasıyla cismânî ve rûḥânî meşelâ her rûḥânî ḥâvî bir 15) râhat-intimâ ma' nâ êdügin iz' ân ve ol şân üzere olmağı i' tibâr 16) ile idmân êtmeleriyle dü zevkîlik nâmı ile şöhret-i bülend- lisân 17) olmuş ola bu daḥı bir müvecceḥ ma' nâdur ve li-hâzâ ba' zî ehl-i 'irfân 18) vicdânı üzere ki 'ilm ü 'irfânı câmi' olmaḥdan maḥşûl feḥvâ ekşer 19) ḥâlleri okıyup yazmaḥ ve tiğ ve ḳalem nâ-ḥacc resm ile zemîn-i ḥarâyiṭde 20) yaḥ ba' zî ḥurûfî teşbit ve a' râz ve ba' zını çıkarup ḳazımaḥ ve 21) ḳazmaḥ şânları olmasını ve olmaları ḥasebi ile 'umûmen ketebe-yi 22) dîvân efendileri yârânlarımızı ol zevk-ı şevk mâla nisbet olunduḳlarını 23) ekşer zurefâ münâsib görmüşlerdür ve ekşer için ḥöd ḥükm küll-i muḳarrerdür 24) tenbîh-i te'kîd-nümün ma' lûm ola ki bu ma' nâyı bu mertebe ile daḥı 25) tafşîl gûn imlâ ve inhâdan ve ḳaşd ile beyân kâmil olan ehl-i

128a

1) dil vücûh ile ḥâl ehli olup bu beyt lâzımü'l-'amel bi'l-feḥvâ 2) mazmünı üzere hîc birisi ta' yîb ve teşnî' ile ser-zeniş 3) ve taḳrî' êtmeyüp mücerred kendi ḥâli ile evḳât-güzâr olmaḥdur 4) -beyt-

kimseyi teşnî' ve daḥl ü ta' n ve ta' yîb eyleme

ḥâlidân 5) ol ḡayrı hîc terḡîb ve teheyüb eyleme

ve daḥı bir muḳteżâyı 'ilm 6) ü 'irfân ve terbiyet-i revâyi edât ve erkân oldur ki evvelen kendi 7) ḥadd ü miḳdârın bilmek li-ḳavli 'ömer bin el-ḥattâb raḍiye'llâhu 'anhu 8) رحو الله امرأء اصلح 9) رحو الله امرأء اصلح و لم يتعد طوره ve daḥı tekellüm muḥâvere-yi 'örfiyyede lisânın pâk êdüp 10) ve her ṭabî' ata ḥoş âyende ve şarâḥaten ve gerek kinâyeten kimseye 11) toḳanmamaḥ ve feşâḥat şanup şihâḥ ve aḥterî luḡatlarına muḥtâc

12) olacak sözleri terk ve her meclisiñ ser-şadı haddin ve eşhâbınıñ 13) şân ve iz‘ânların fehm edüp anlayacak ya‘nî كَلِمَ النَّاسِ (14) على قدر عقولهم mışdâkınca söylemek huşûşâ az ve muhtaşar 15) ve mefhûm ve maṭbû‘ söylemek ve dañı vücûd ile vera‘ 16) bārid ve riyā-āmiz ve şiddet ve hiddet ve ru‘ūnet ve ğılzet ve kızî- 17) -zâdeliler gibi çep ü rāst ya‘nî egri ve toğrı ma‘lûm 18) üzere işrār ve mechûlî üzere inkār ve kemāl-i mertebe ta‘aşşub 19) u ‘inād u muhālefet ve istikbār ile sünkūr kibār ve şığār olmadan 20) cenāb-ı cabbāra ve istihārı elzem-i levāzım kār bilmek şi‘ār 21) her ma‘ārif āşār edüğü müsellemler halk-ı rüzgārdur -beyt-

ne lāzım 22) nizā‘ ve ne hācet-i cedel

kitāb-ı uşûl ile eyle ‘amel

şakīl-i bed-kār 23) ve zerrāk ve dehhāl-i bī-mezāk olan küfte-ğ‘ārıñ bu her iki dārda 24) çār kararı yokdur hattā فَاذْ اطعمتم فانثشروا āyet-i hidāyet- 25) -būsı şūkalā haqqında edüğü ehl-i tefsīr tafşīl üzere taḥrīr

128b

1) etmişler حفظنا الله و اياكم ma‘lûm ola ki evşāf-ı reddiyye-yi 2) mezmûme ile her muttasıf olan şahş-ı mezmûm olan ba‘zı okur 3) yazar geçinen zevāt-ı zāyi‘a-yı mutatarriqa ve bī-mezāk ğılzetü’t-teşşāk 4) haqlarında ancak صورته الا نسان deyü erbāb-ı 5) fiñnat ve ‘irfān mezāk edinüp ve ol maḳûlelerin şānlarında 6) dañı ziyāde tavşif kaşd edüp darb-ı meşel lisān-ı türki ile 7) mu‘arreb ğün men lem yezuk aña yazık olsun götüne bu 8) kazık āher yandur oyarak⁴³ zırtıl delüdür ol tayzık 9) ārā-yı türkiyye fehvā-yı mārṭifār aña öyle maḳzā ol maḳûleyi 10) mezāk ve bī-erkānı suhre çeküp bülğa-yı meclis zarāfet edine 11) gelmişlerdür āher ma‘ārif-perver ḥayr-ı birāderler için degüldür ‘acabā 12) ol maḳûleyi mezāk olan ehl-i süm‘a ve riyā kendi tenhāların 13) ne ğüne hāl irtikāb me‘āl u bāl ile ğüzārende-yi nehār ve leyāl 14) olalar bi-lā-merā ğālib budur ki be-her dü hālden hāli olmayalar 15) evvelen ‘afv ve şafḥ ve kerem-i mevlāyı füyüz min raḥmetu’llāh ve şāniyen 16) lezāyiz-i cismāniyye ve rühāniyye-yi dünyā ve āhiretten münker ğāfil ve bī-āğāh 17) hemān ‘aynı ḥayvān-ı nāhiq-i cirende-yi mezāri‘-ğāh ‘idādında ma‘dūd 18) olalar zirā şān-ı insān ḥatā ve ‘işyān u şebān üzere mecbûl u

⁴³ b nüshasında *oyarak* şeklindedir.

19) nedem ü peşimānı ve isti‘ fārı maḳbūl olmak üzere maḳlūḳ oldığı 20) ma‘lūm-ı ‘āmmē-yi ehl-i ‘uḳūldür مع الاصر ارولا كبيرة مع الاستغفار 21) لاصيغرة مع الاصر ارولا كبيرة مع الاستغفار ve daḳı ḥadīs-i nebevīde ‘an ‘Abd’ullāh İbni ‘ömer raḳīye’llāhu 22) ‘anhu من قال لا اله الا الله لم يضره معها 23) خطيئة كتان revāhu’t-ṭaberānī anıḳçündür ki 24) ekser zurefā-yı ehl-i ma‘ārifin bu bir kaç beyt-i ‘ināyet mevşūf 25) vird-i zebānları olmak üzere ma‘rūfdur lākin yine ol şart

129a

1) üzere ki feyfā bu yā-yı ibāḥet ve lā’ubālī olmayup beyne beynede 2) ya‘nī ḥavf ile ricā mā-beyninde mevḳūf ve ḥüsnü’z-zann ‘ale’l- 3) ḥayyi’l-uṭūf ‘amel olunmaḳdur - beyt-

yā maḥv ét levḥ-i ‘iṣyāndan 4) bu ‘īd-i pūr ḳuşūr ismin

yāḥūd esmā-yı ḥüsnādan çıkar yā rabb 5) ḡafūr ismin

-ve bu beyt daḳı-

‘afv-ı mevlā-yı kerīme ola ḡālib 6) ḥāşā

her ne deḳlū çoḡısa ma‘şiyet-i ‘abd-i le’im

fe-emmā mā naḥnü 7) fihi ki a‘māl-i gürūh-ı ehl-i riyādan anda reyb ve merā olmayup 8) ekser ol maḳūleler ḥafıyyü’l-‘amel olup hemān şūret uğrılıḡı 9) bu ḍarb-ı meşel-i türki nemaṭınca kimi bulmazımız ve bulduḳda érteye 10) ḳomaz ya‘nī kemāl irtikābında nāşī ḥinziri ḳuyruḡundan 11) yer ve yine bu ḥāl ile ḳuyruḡundan ḳıl aldırılmaz meşelā ‘alā melāi’n- 12) nās çıḳdıḳda aḡzın burnun silüp ḥāşā ve kellādan 13) gelür ḥisābınca ḥalka daḳı ve ta‘ne éderler gürūh-ı ma‘ārif 14) şükūh-ı zarāfet daḳı mu‘ammer olsunlar ḥud‘adan ḥabir olduklarından 15) nāşī bildigizden kāmiliḡ ve ḳuyruḳlarıḡızdan ḳıl aldırmaḡ deyyüp 16) bildiklerinden ḳalmazlar ḥuşūşā el-insān ḥarīşü’l-māni‘ mışdāḳınca 17) medḥūl aleyhike ısrār üzere tekrārına sebep olur 18) ve elbādı azlem vefḳınca ‘ālem-i ‘uḳbāda daḳı cā’izdür ki mu’āḥizde 19) ve mu‘āteb belki li-ecl innehu nice ‘azāb ile mu‘azzeb olalar 20) fe-emmā bu daḳı ma‘lūm ola ki merḥūm u maḡfūr u azref-i zurefā-yı 21) islāmböl meşhūr ḳāzizāde-yi bālīkesrī mezbūr zühürundan 22) biri tetebbu‘ ḥayr-şināsān ile bu ‘aşr-ı avānda şimdi el’ān ol ḥud‘alar 23) ve ol ḥāşā

sizlerden şan' atlar ve mekîdetler tıyulup bilmek 24) gerek mecma'-ı ehl-i 'irfân olan bilâd-ı şülüşede ve gerek âher yerlerde 25) olan ehl-i zârâfet muţtali' olan olmayana haber vèrüp bi'l-cümle

129b

1) âgâh olup ol dahl ve ta'nalara 'adem-i i'tibârları 2) tursun belki dehhâlleriniñ bile yüzine baqdıklarında 3) hây bre zarîf-i âhirü'z-zamân merhabâ merhabâ belî belî söz 4) seniñdür şübhe mi var dèyü maşharalığa aldıkları hasebiyle 5) berekât vèrsün şimdi az kaldıkları tursun olanlar 6) dağı sūd dökmiş sinnevr za'ifler ya'nî zebûn kediler 7) gibi ser-fürüde berde ve mahcüb-ı ma'nevî ü ma'yüb gezerler 8) el-hamduli'llâh ve'l-minehu ve'r-ricâ ve gâhice ol şeml-i hud'a şümüle 9) münâsib degül ise de ilzâm ve iskât için bu mes'ele-yi 10) merbûte-yi 'aşk-ı haķikî cevâbın yüzlerine ruķye-yi ta'vîziyye 11) gibi oқыyup üfüreler (النقس جوزه و الشرع حرمة 12) فصير العاشق المنسكين mesbûk bi'z-zikr 14) olan maraz-ı ma'hüd ebneye sebeb-i ibtilâ ki mübâdele ya'nî 15) değışik dedikleridür farazâ idmân-ı sâbık mezkûr üzere 16) evkât-güzâr olarak dimâğda mışrâ' cân dimâğında 17) dağı dağı şimdi o lezzet-i bâkî vefkınca ol lezzet-i şâhiye-yi 18) şehvâniyye-yi bâkiye çalup 'âlem-i şeyhûhetde dağı ol vâdî-yi 19) ihtiyâr ile kesb-i zevk ü şafâ ve itfâ nâ'ire hevâ 20) édüp devleti mübâ'adesi ile muvaffaķ olanlardan ba'zılar 21) ise germ-â-germ yètmış tâze maħbûblara ve ba'zılar dağı 22) şaħiħü'l-vücüd kavıyyü'l-'umüd za'ifü'l-'aql nesyü'l-fikr 23) ya'nî uğuz ve bedelen yollu ki aħkâm-ı mütercememizde küll-i 24) budalâ-yı tat dènilen çukadârlara ki çukdârdan mürâħħim ve müzeyyif 25) ve münezzekdür teslîm-i hazîne güneh-gâh édüp gâh ve bî-gâh ol kâr

130a

1) ehl-i âgâhdan kalmayup ve her ardını öñini bilmeyenleriñ 2) sözlerine güş-gir olmazlar ve ba'zı devlet-mend tarîķler dağı 3) kenâr-ı nîl-i mışr devlet rimâl zârında dest-i tecessüs-i tûfân 4) şehvet ile tâze yetişmiş maħbûblar pişgâhlarında bi'z-zât 5) teşmîr-i sâķ h'âhiş édüp mâhî şaķanķür-ıma'nevî ya'nî 6) bir tabî'atı sevdiği tâze yollu şeh-bâz öñine oturdup 7) ve anıñ muħrec-i şalvârına el uzadup ve şaķanķür-ı ma'nevî 8) olan ma'hüdını oħşamaķdan kendi toķatı hareketi geldüğü 9) ve huşuşâ kendüyi ètdirdikde dağı hem-çünân kendi toķatı 10) hareketine bâ'is gâbîdür ta'bir olunmaz da

ne olur ve ol 11) māhī güşāhı dediklerinin ise hōd hāşşası eklden 12) kaṭ' -i nazar yalnız elde tutulması ile bile maḥzā muḥavvīdür tenbīhi 13) ile 'āmil olurlar hātimetü't-tafşil muḥarrir-i bülğatü'l-aḥbāb rāsih 14) zarāfet nişābih vicdān-ı rikḫat 'unvānı üzere ḥālā bu ḥālet-i laṭife 15) ve ṭabī'at-ı nāzike-yi zarīfe her bir münzarifede bulunmayup görülmesi 16) ḳavā'id-i 'aḳla muḥālif görünür zīrā diḳḳat üzere taşavvur ile 17) mülāḥaza olursa bu bir rūḥānī zevḳe dā'ir ḥālet-i şafā-nümündür 18) ve bi'l-ḥāşşa mehc ve muḥavvī-yi beden édügi tafşil-i ḥāttime-yi ḥāttime 19) aḥlaş-ı ḥulāşası üzere māseyyi 'atı nehci ile in şā' allāh te'ālā 20) beyān olunur ve zikr bi-kirār ile ba'zı zurefānıḡ mu'teḳid olduḡı üzere 21) maḥbūb ve mevzūn üslūb tāzeler ve germ-ā-germ yetişmiş maṭbū' 22) endām iç ağaları ve murād fu'ād üzere ba'zı çuḳadārlara mālīk 23) olan orta ḥāllülerden kaṭ' -i nazar erbāb-ı cāh u devlet u eşḫāb-ı 24) 'izz ü ḥaşmet olan ya'nī gürūh-ı şeref-şükūh ekābir rif'at ma'āsir 25) ḥāzerātına 'ömrūhumu'llāh nisbet-i maḥşūşa ile taḥşiş olunup

130b

1) marāz-ı ma'ḥūd vişālet-i mevdūdeye ḥāşşa ḥāşşa-yı ekābir 2) zaḫmeti ya'nī ekābire maḥşūşa olunıcı bir marāz ve 'illetdür 3) dedikleri bir kināyelü laṭife-yi ta'rīz ve bir beyhūde temrīzdür 4) zīrā ol cem' -i şeref lem' in nice cihet ile ol marāza ve ol 5) 'arza ibtilā ve i'tibār ile istiḫḳāḳları emr-i çendānīdür ki keşret-i 6) ḥaşem tevābi' ve ḥademden ve yek-dīger āḫer emşāli ḥademesiniḡ 7) ḥasedinden ve kendi efendilerini ol tōhmetden tenzīh ve 8) te'fifden nāşī bir ḳurıca üstāddur ve cā'izdür ki ba'zısı 9) daḡı gerçek ola 'aceb degüldür hele ekşeri yalandur zīrā 10) ol gürūhuḡ tenḥāca cāy-gāḫları bulunursa da be-her ḥāl 11) içeriüyü ve taşrayı dīde-bānları ve gözedicileri çokdur 12) ve her-bār anlara ḥalḳdan iḫtifā ile kūşe-nişin ḫalvet 13) olmaḡda güclük vardur ḥuşūşā āmed-şūd anıḡ tereddüdi 14) ile ve şıḳlet ve izdiḫāmı muḡallaṭası def'ini bi-ḥasebi'l-'arż 15) ve's-şān çāre-sāz dermān olamadıkları bī-şek ve bī- 16) gümāndur فاذا كان الامر كذلك bu ḫaḳiriḡ vicdānınca ol 17) kināye-yi laṭife-şī'āra sebep ol marāz-ı ma'ḥūda ve ḥālet-i 18) mevdūda kemāl-i mertebe 'izzetinden nāşī kibār 'izzet-dişāra 19) nisbet olunup mā-beynlerinde eşnā-yı muḥāverede kendi 20) emşāli ve ḫātır-ḫāhı olan aḥbāb ile mülāḳāt ve 21) müzā'āt taşriḫine ḳaşd olunmaḳlık nehcince bir ma'nādur 22) ḫaḳḳ budur ki anları tenzīhden kaṭ' -i nazar münāsib olan 23) daḡı budur ve muḥarrir-i faḳir

ādāb-semīre ri'āyet ādāb-ı 24) dīger aḥvāl-i ekābir üzere taḥrīr ve taḥrīre daḥı şāyān 25) olan budur egerçi maḥādīmīnden ba'zı mevālī ve sā'ir kibār

*tefhīm ma'lūm ola ki ḥükemā-yı daḳāyıḳdandır İbnü'l-Faṭīn nām ḥekīmīñ vicdānı üzere te'līf ētdüğü baṭınu'l-bütūn nām risālesi ki a'zā-yı cevāriḥ insānıñ tenāsüb delāleti üzere numūneleri olan eşkāl ve a'zānıñ delāleti beyān olunup ba'zınıñ i'mālī ve ba'zınıñ ef'ālī ve ba'zınıñ eşkālī delālet ētdüğü üzere meşelā kıyāfet-nāme dēdikleridür anda beyān olunduğı üzere meşelā şol şahşın ayağın ayağı baş barmağı büyük ve yaşşı olanın ḥādīsesi büyük olur ve ba'zılar ḳavlince aḫṣā ya'nī burnı büyük olanın ḥādīsesi büyük ola ve kezālik ba'zılar ḳavlince ḳanbur olanın ve daḥı böğri olanın ve ba'zılar ḳafası yaşşı olanın ve ba'zılar daḥı bēlinden aṣāğası ḳıṣa ve yuḳarusı uzun ola imdi 'alāmetler cevāriḥ-i a'zā delālet ētdüğüdür fe-emmā ef'āl u a'māl delālet eden bunlardur meşelā ḥıffet-i 'aḳl şāḥibi olanın ol 'uzvı büyük olması muḳarreredür nisā ṭā'ifesi daḥı buña kıyās ammā bu daḥı ma'lūm ola ki ol 'avratın ki mevzī' -i ma'ḥūdesi muḥaddeb ola cimā'ı lezīz olmaz ḥālā keliñ lezīz olup ve ricālden olanın livāṣası anıñ gibi lezīz ola başı kel olup ve ḳāmeti uzun ola nite ki ḍurūb-ı türkidür ve meşḥūrdur meşelā yolun otı ve kelin göti dērler

131a

1) zāde maḥdūmları ve ḥōbba çelebilerde ve dādī ve dāye ile 2) büyüyüp resīde olmuşlarda çok buluncılardur dēnmiş 3) ise de zīrā insān 'izzet nişānıñ ekşeri ana ve ata nāzluları 4) ve her ḥāṭır ḥ^vāhları olan nesnelere ile behredür ve maḥzūz ve 5) her cihet ile terbiyet zahımları ve taḥnişlerinden maḥfūzları olup 6) netice her ḥālde dil-ḥ^vāhları ile müsā'ade olunduḳlarına 7) nazar ile ol ḥāle şafā ḡāyibe nisbetleri müvecceḥ görülmüş 8) ise de ve ol emr-i ḡalaṭ i'timāda aḥveṭ ise de yine 9) ikrāmen lehüm münāsib olan işānı te'dīb ḳaşd-ı niyeti ile bir ta'rīz 10) laṭife ta'rīz 'add olunup laṭife-yi sābıḳan üzere ḥaml 11) ve kıyās olunması vücūh ile revā-kerde-yi 'uḳūl-ı üdebādur 12) anıñla ki ol eşnāf 'izzet-i ittişāfın ḥāḳlarında ekşerine 13) el érmez ve güc yétmez ve bitmez ağaç yemişleridür dēyeler ve fī'l- 14) ḥāḳıḳa bitmez ağaç yemişleri olduḳlarına bu muḥarrir-i faḳīriñ 15) daḥı yakını olup şübhesi olmaduğı kibār-zādenin 16) ḥasebi ile ḡālībā beni nev'lerinden olduğıyla olmaḳlar gerekdür 17) ol bābda bi'n-nefs kıyās ile def' -i vesvese şübhe 18) ikrām ētmişlerdür ḥulāşa-yı tafşīl ü netice-yi taṭvīl mülāḥaza-yı 19) daḳıḳa ve müṭāla'a-yı raḳıḳa üzere ya'nī 'amme-yi erbāb-ı 20) mecāz u ḥāḳıḳanın ḥulāşa-yı

taşavvurları nehcîcilerince hasr 21) u kaçır üzere mu‘tekid ‘aleyh ve mu‘temed ileyh ve müsellemler olan 22) ve ol maşlahat-ı lâzime-yi a‘kal ve ifti‘âline ehl olan ol zât-ı 23) letâfet simâtdur ki çünkü ol hâlet-i ma‘hûde-yi mevdûde 24) cismânî ve rûhânî bir hâlet-i rûh-efzâ ve bir keyfiyyet-i terâh-zidâdur 25) gerekdür ki anı ‘ârif ve dârik olan ehl-i tedârik dahı

131b

1) vücûh ile ‘ilm ü ‘irfânı cem‘ ve taşşîl ile mütederrik olup cidden 2) hâklarında ehl-i mezâk ve lezzet ve şâhib-i tabî‘at ve hõş 3) ‘arîket ıtlâkı şâyeste ve âheri görüle ma‘ahazâ bu beyt 4) vâzıhu‘l-fehvâ zımnınca -beyt-

ehl-i şer‘ anı ki müstaķbih göre

5) tab‘ kim şol nesneden nefret kıla

ķâdir oldukca ķil eden 6) ictinâb söz budur va’llâhu a‘lem bi’s-şavâb fe-lâ cerem hûkm-i şer‘-i 7) şerîf üzere dahı işâne ehl-i tabî‘at ve şâhib-i vezn 8) ve selâset hûkm olunup müsellemler-kerde olan gürûh-ı ma‘ârif şükûh 9) feşâhat ve belâgat olan ya‘nî şeml seref şümûl şu‘arâ edügi 10) müttefik ‘aleyhi ‘âmme-yi ‘irfân ve zurefâ ve ‘ulemâ ve fużalâdur etem-i tetimme-yi kelâm 11) aķlaş-ı hulâşa-yı merâm havâş ve ‘avâm ol hâlet-i mevdûdan 12) zevķu’n-neccâm ve şafâ fercâm şu‘arâ-yı belâgat-ârâ-yı benâma 13) maķşûşa münhaşıra edügi mâ-lâ-kelâmdur ve işân ‘âlî-şândan 14) ba‘zılarıñ eş‘âr-ı mefhûm şi‘ârından bu kıt‘a-yı mergûbeleriyle 15) istidlâl ve taşşîş bi’l-hûkmü’l-maķşûş ya‘nî aķkem-i hûkm taht-ı imkânda 16) edügi mu‘tekid ‘aleyhi min lehu‘l-‘aķl bi’l-iz‘ândur -ķıt‘a-

‘ârif 17) ve kâmil ve dâniş-ver olan

böyle ma‘nâya eder mi ta‘nı

zевķ-i 18) cismânî ve rûhânî çün

ehl-i tab‘ıñ ‘amelidür ya‘nî

söz 19) eger zümre-yi insânda ise

kim şayar esb ü himār vaż'ını

20) hikāye-yi beçe ve hātimetü'l-mefhūm ma' lūm ola ki hāle ma' hūde 21) merķūme bi'l-fi'l ve bi'l-hāşşa muķavvī-yi beden ve müheyyic-i şehve olması 22) hālā bu maħalle havāle olunmuş idi bundan aķdem maskaķ-ı re'simiz 23) olan medīne-yi bālīkesrde mütemekkin yenīçeriyān ocağında eskıyüp 24) tārīķi hasebiyle her ne ise bir vażife ile ve vāfir māl u 25) nuķūd ile birinci bölük oķa başılığında çıkup şehrimizde

132a

1) temekkūn eden lelebici aķ muħammed aģa nām bir şahş-ı bed-fercāmıñ oda başılıķ 2) āyīn mer'ıyyesince tārīk te'hil ve 'āmil teraķķuşıdur üftāde nām bir nā-ķābilü'l- 3) vaṭī odalığı ve yūsuf nām bir hōş endām civān ğulām 4) olup ol cāriye kārīye ķām ile şubḥ u şāmda hem cāme- 5) -h'āb niyām olduķda ol ğulām-ı mezbūrı daḥı mücmel cāme- 6) -h'ābda redif edinüp ya' nī ardına alup bu hāl-i şehvet 7) me'āl ve mel' anet ittışāl ile nehār ve leyāl ğüzār olduğını bi'l-iḥtiyār 8) ol mel' ün iḥtiyārıñ ağzından tekrār tekrār istimā' ile şübüt 9) bulduğı ma' lūm ve mesmū' olduğundan ma' adā bi'z-zāt bu 10) ḥaķiriñ daḥı 'aynü'l-yaķīn mertebesince ma' lūmumuz olmuşdur 11) ğarībdür ki ol boynı altında ķalasıñıñ hāli bu ısrār üzere 12) iken bir hıtān cem'ıyyeti temāşası mülābesesiyle şehriñ 13) ķurbında olan cerid meydānında bir kaç şahş-ı bī-teşḥiş ile 14) müsābaķa ya' nī at ķoşarlar iken ser-nigūn tekerlenüp rūḥ-ı 15) ḥabīşi esfel-i sāfilīne vülūc ile ḥusūf étmişdür rūḥuna 16) dilek semā' ı bu bābda nev' -i taḥķīķ-i tefāşil oldur ki mübtelāsı 17) ma' hūduñ mā-ba' dını taḥrīk ile mā-ķabli ḥarekete gelüp ol 18) cihet ile ḥurūc-ı şehvete bā'ış olup rāḥat 19) revā-yı ḥiddet tūfān olunur imiş ve bu söz müsellem 20) cumhūrdur dēnilmişdür bundan ziyāde tafşil olmaz ve's-selām 21) بلغه فى المجرىات 21) urefā-yı nās ve zurefā-yı şāḥib 22) istināsa zaḥā'ir-i cismānī ü rūḥānī ya' nī ma' āş-ı ma' ād 23) olmaķ üzere hezār bār tecrūbe-kerde-yi ulū'l-ebşār olan 24) mücerrebāt-ı muķarrere beyānında teşmīr-i sāk ihtimām ve bir ķide-yi dāmen 25) iķdām olup hālā bu ceride-yi ceyyide-yi müferriḥede beyne't-

132b

1) tafşil ve't-taķtīr tezbīr ve taḥrīr olunmuşdur evvelā ğönül dōstın 2) bilür ve kişi istemedüğü yerden ḥayr görmez ve eski 3) dōst düşmen ve eski düşmen dōst olmaz ve

aħmak 4) gāfil dōstdan dūşmen-i ‘ākil yēgdür ve sābıkan ālüftelik 5) étmiş ‘avratın şevheri idi nekbetden kırtılıp devlet-yāb 6) kudret olmaz و لو كانت المرئت نائية ve iki hatunun ħalefi 7) ve iki zevcenin ħalīfesi eş-şey’ الاوقديثالث 8) ve vefkıncı bi-emri’llāhı te‘ālā üçe dek olması muķarrerdür ve ‘ilm-i 9) nücüm ve reml ve fāla ve kāffe-yi iştigāl-i müsteclib faķr u 10) fāķa ve müriş-i nuħūset olması bi-lā-iħtimāldür ve ķadr-i 11) şālīħden ziyāde ya‘nī ħadd-i zābiħden ziyāde bekrilik ve muħarrerren 12) poħlı tiryākilik ve bengilik ve hezārfendlik müriş-i 13) iflāsdur ve livāţaya daħı ısrār üzere idmān mebalīsi 14) olan bed-gümān ve bī-īmānıñ ‘ākıbeti ħarmān ve belki ekşeri ķatlı oluna 15) gelmişdür ħuşūşā بالغر الزانية بالقتل و القاتل بالقتل 16) ħadīş-i ma‘lūm ‘āmedür ve lā-siyyemā zinā üzere izāle-yi bekāret 17) ebķār ola bi-lā-müdāfa‘a ve merā vücūh ile niçe emrāz-ı mekrūhe-yi 18) müzmineye mübtelā ve kemāl-i iħtiyāc ile terk edegeldükleri 19) muķarrerāt-ı ķavānīn-i ilāhiyyedendür ve ‘ākķu’l-vālideyn olan muķtezā-yı 20) ħadīş-i şerīf üzere āħirete te’ħīr olunmayup ‘ālem-i dünyāda 21) sezāsı üzere cezāsı ile mecāzāt olagelmişdür ve maķtülün 22) zevcesi ekşeri ħāmile çıkar ve meyyitiñ ya‘nī ölünün dōstı 23) olmaz ve ekşer tereke-yi mīrāsından ķať -i naķar nuķūdı me’mül üzere 24) çıķmayagelmişdür ve birāderi ve yāħūd velī ni‘meti ya‘nī efendisi 25) ‘avratın alan fi’l-emr-i ħürmet bulmayup ve vücūhla öyle daħı meymenete

*ħadīşü’l-uķūķ كل الذنوب يؤخر الله تعالى الى يوم ال فتتمة ان عقوق الوالدين فاتها تعجلها فى الحيات قبل الممات صدق رسول الله صأى الله تعالى عليه و سأم

133a

1) ve bereket ve ħayr görmemesi ve zürriyeti tēz munķariż olması 2) ve ehl-i sülūke mebgūz olan elbette dōrt nev‘ belānıñ birine 3) ve yā bir kaçına uğraması evvelā ħayātda oldukça ħürmet 4) bulmamaķ sāniyen bi-izni’llāh ve ķazā’e olan ve ensābı mu‘ammer 5) olmamaķ sālīşen emrāz-ı menfüreden bi’l-cümlesine ve yā ba‘zısına 6) mübtelā olmaķ rābi‘an ne‘üzü bi’llāhü’l-‘aźim ħüsrān-ı ekber ki sū’-yı ħātimedür 7) anıñla intikāl eylemek muķtezā-yı ħayret-i ilāhiyye ile umūr-ı 8) muķarrerendendür ħattā diyārımızda üç ‘aded şahş-ı bī-teşħīşden 9) bu faķiriñ tecrübe-kerdesidür ki işān-ı bed-şānāndan birisi 10) şehrimiz olan bālīkesre müftisi seyyid ‘alī efendi ve ol birisi 11) ķaramāniyyü’l-aşl yeñi şeyħ nāmıyla mevsüm bir muta‘aşşıb ve ‘anūd 12) ũoraman ħerīf idi ve birisi daħı cāmi‘-i kebiriñ imāmı 13) idi müfti-yi merķūm maşrū‘an ma‘düm olup ve ol şeyħ-i 14) mezmüm mecnūnen ve meflūcen merd ve imām mezbūr

ki cāmi‘-i merḥūm her ki 15) cāmi‘ idür ekile marazı ile büyüüm netice vèrüp ve her birileri 16) evṣāf-ı sābıkā ile intifāl étmişdür kıt‘a-yı pend-nümā

evliyā 17) olmaz velī dünyāsını tebdil eder

anların ervāhını mevlā hemīn 18) tebcil eder

ehl-i ḥālīn mā-ḥaşal öldüklerinden sonra da

19) rūḥunı ḥıdemāt-ı rūḥānide ḥaḳḳ tevkiil eder

ve devleti kendüden ziyāde 20) olan ile bī-vech ta‘arruz eden kendi maḡlūb olur لقوله على
21) رضى الله عنه تعرض لصاحب الدولة انقلب يهزيمة 22) ḡalbur şamanı artuḳ olana ulaşma 23) dèrler meşhūrdur ve ‘ālemlerin cāḥlar ve zenginlerin zügürdler 24) ḥaşmıdır ve ḥasūddan dōstluḳ ve vefā-dārlik gelmez ve ‘anūdlarda 25) ‘afv ve mürüvvet gelmez ve her türüş-rū olanlar milḥ-gū ya‘nī acı

*ḥırāzī merḥūm lafz-ı ḳalbūra daḡl eden ḥarlar ḡalaṭa evlādur olıcaḳ meşhūr

133b

1) sözlü olurlar ve ṭava’if-i türk ve türkmāna eyülük ve nīgū-gārlik 2) yaramaz nite ki ḡarb-ı meşeldür türke eyülük yarasa öküze bıcaḳ 3) olmazdı ve kezālik türke beglik vèrmişler dönmüş babasın 4) öldürmüş bir ḥastenin ifāḳati için yā minberde ve yā kürsīde 5) ḥaṭīb ve vā‘ize du‘ā ètdirmek ḥuşuşunda meymenet yoḳdur 6) belki ḥilāf-ı me’mül vāḳi‘ olması mażarrātdandır pend-i türkmānī 7) türke hūm kireçe ḳum ya‘nī ‘unf eylemek ve ba‘zı şaḥş teng- 8) -desti ve ba‘zı hestī ya‘nī yoḳluḳ ve varlık zaḃt eder 9) لقوله تعالى و لو بسط الله الرزق لعباده لبغوا فى الارض و 10) لكن نزل يقدر ما يشاء ve cerrāḥlar ve ṭabībler ve ḥaccāmlar ve sefīn 11) re’isleri nite ki nice ḥavf-ı deryā vaḳtlerinde baba niḳōla ve baba 12) ḳōşta dènür ve pūzevenkler kezālik istiṣḳāl ve istikrāh üzere 13) söylerler ḥāl budur ki re’isleri necāta ve ṭabībler şıḥḥat zāta 14) ve pūzevenkler maṭlūb ile muvāşalāt ve mülākāta sebeblerdür ve 15) ba‘zı şāḥib-i ḥānenin etmegi yènür müsāfirī aḡırlanmaz ve كل و 16) انما يتروح بما فيه ve bir nā-merd 19) ü muḥanneş nice ebnā-yı nev‘i nā-merd ve muḥanneş eder nite ki nice def‘a 20) müşāhede olunmuşdur ve ekşer aḥz-ı

intikām ile muvaffak olan gālibā 21) mu‘ammer olmaz ve bir haṭāret ve yā bir haṭar ile helāk olur ne‘üzü bi’llāh 22) te‘ālā ‘āmm olan tā‘ün sārī olup ve ol vaḳtlerde çıkararı 23) bir def‘a daḫı çıkarırmazsa daḫı ekseri helāk olmaz ve iki def‘a 24) müte‘ākıb olan zelzele bi-emri’llāhı te‘ālā üçe dek olur ve ba‘zılar 25) tecrübesince bir sīneniḡ ki yaz günlerinde her ne mertebede zelzele

134a

1) olursa bi-emri’llāh k̄ānūne k̄ıřlarında aḡa göre k̄ıř vāḳi‘ 2) olur ve dört k̄uřeli k̄ulle ki aḡa ḡalk̄ k̄ülle d̄erler fařıḡi k̄aytūrdur 3) binā eden üç seneden ziyāde yaşamaz ve lākin ba‘zılar k̄avlıncı 4) bi-ḡayr-ı iḡtiyāc k̄aydı ile deryā sevāḡilinde ya‘nī muḡāfazası lāzım olan 5) biriler ḡāric-i ez-ḡisābdur d̄emiřler hele be-her dü ḡāl nā-mübārek 6) edüḡi bi-lā-iḡtimāldür ve ḡattā bu mezāmīne k̄iyāsıyla ḡayrāt 7) ü ḡasenāt maḡalle ḡayāt iken mināreli cāmi‘ binā eden yedi 8) seneyi tecāvüz etmemek üzere tecrübe olunmuřdur d̄erler ḡuřuřā ki 9) mescid-i zırār ḡükmünce ḡayr-ı lāzım olan maḡalde vāḳi‘ ola ve k̄ible 10) cānibine ṡarīḡ-i ‘āmm ve bař üzerine řārīḡ řāḡ-niřin ibdā‘ 11) eden bir büyük k̄azā geḡürür farazā nefy ve ḡacer ve sārīr muḡallaṡa ki 12) ḡuřuřā řol řāḡ-niřin ki ḡarbe k̄arřu yapılmıř olsa 13) ḡālib budur ki ekser nazar ile bānisi elinde belki vāriřler elinde 14) daḫı k̄almayup āḡerler sākīn olalar ve ḡāyet ile bu gerek at 15) ařamaz olur ve ekvel at yoldan k̄almaz ve gereḡi ḡibi arpalayan at 16) ‘ākıbet leng olur ve tā‘ife-yi türkmān-ı ḡā‘in ve ekrād-ı ḡā‘in⁴⁴ ve merā mülḡid 17) ve eski yehūd Müselmān olmaz ve metīn kāfir hem-ḡünāndur ve kezālik 18) müselmān oḡlı müselmān daḫı kāfir olmaz ve ḡile ve ḡud‘a ve mekre 19) ve ‘ayne ile meřḡūr olan ve beyne‘l-‘amme ma‘rūf olan 20) büldān eḡerḡi bir kaḡ vardur ve lākin āmed ki diyārbekrdür d̄erler 21) ve d̄ivriḡi ve eḡin ve ‘arbakīr d̄edikler ki fařıḡi behesnidür 22) fehmi merḡūmunḡ bu miřrā‘ı ile ḡ sol behesnī kim behiřti idi nehci 23) ‘āleminḡ ve zemherīriḡ ve aḡustosunḡ ve ne‘üzü bi’llāh tā‘ünün dāhiyesinde 24) kırk̄ günü ve kezālik va‘de-yi ma‘řūḡunḡ üç günü bir sene k̄adar 25) mümtedd ḡörinesi mücerreb ve mükezzıbdür ve kezālik nīksār ve k̄ařtamōnı

* ve mine‘l-mücerrebāti‘l-meřḡüretü‘l-kādīme kefere-yi müřrikīn nuřřār ebheresine selḡ erba‘ının āḡerine yaḡındur her k̄anḡı eřnāf nuřřār olursa olsun řalīb ya‘nī ḡāclarıḡ ol gününḡ geḡesinde řuya bıraḡurlar meřḡūrdur ve ḡalk̄ anıḡ ṡoḡması ve ṡoḡmamasında

⁴⁴ ve ekrād-ı ḡā‘in b nüshasından alınmıştır.

çok muzahref tecrübe ma' nāsını tevehhümün ederler ol günün adına vāşile dèrler bir ma' rûf ve mu' teber günleridür taḥkîki üzere mücerreb olan nāmera'llāhu te' ālā ṭā' ūn marazı dedikleri dā'-i⁴⁵ muḥalliliḡ menşe'i ol gün olur gerek ḡarye ve gerek medīne eger ol gün içinde ṭā' ūndan bir kimesne fevt olursa ol sene ' umüm üzere ṭā' ūn olup ve evvelā ol sene aṣlā ölmez ve ölürse de ḡāş ölür ' āmm olmaduḡın muḡarrir-i kitāb daḡı kerrāt tecrübe etmişdür

* ve mine'l-mücerrebāti'l-muḡarrere ḡacc için maḡzūn olunan aḡça ve vārişden ḡaçırılan aḡça ve ḡulını āzād edüp ve peşimān olup şatduḡda ḡāşıl olan aḡça ve zekātdan ḡaçırmaḡ için naḡd-i aḡça ki zekāti lāzım gelmeyen incü gibi ve sā'ir kıymetī ṭaşlar gibi fi'l-cümle ḡayrı görülmeyüp elden ḡıḡa ve mine'l-mücerrebāt evvelen māl-ı eytām ve ribādan ḡāşıl olan māldan görülmeyegelmişdür

* ve mine'l-mücerrebāt müşāveresiz ve te'ennīsiz hemān mücerred ḡarazına tābi' olarak işlenen işlerde ḡayr görülmeyegelmişdür nite ki ḡarb-ı meşeldür öyke ile ḡalkān zarar ile oturur dèrler

134b

1) ve ḡaraman ēli ve lākin bu cümleden ḡayşeriyye ve mōrā ḡalkı aḡd' 2) ve eşerdür nite ki vilāyetimiz olan medīne-yi bālīkesri nifāḡ ve tazayyuḡ 3) maḡzar-ı nā'ibleriḡ merḡūb-ı menhī olmada epter ve bigadic ḡazāsı 4) ahālisi temerrüd ile eşherdür fe-emmā bu ḡāl ile yine boşanḡa ya' nī 5) bōsnevīler nifāḡlarına naḡar ile aṣḡardur ve ṭā'ife-yi ḡürciyān ki 6) ḡürciyāndan teraḡḡum ve ten-perverler ve şehvet kibr ve ḡasāset üzere 7) mecbūllerdür ḡāl bu ki vücūh ile muḡārenetlerinde daḡı müşemmet 8) ve nuḡūset muḡarrerdür ve esmā ḡuşuşunda daḡı ḡalīl ve selmān 9) ve ḡamza ve maḡmūd belki hele ḡalīl ile Selmān'da geregi gibi ḡuş-yār 10) ve ' āḡil a' nebī min bāḡıl olduḡı gibi aḡ ḡarḡadan aḡalldur kibārıḡ 11) ekşer ' avratlarına ve eski ḡuddāmına ve ḡuşuşā maḡbūb oḡlanlarına 12) maḡlūb lā-siyyemā a' nebī min bāḡıl-kerde-yi şerāfet şükūh mevālī 13) efendilerimiz ḡazerātı ki mezkūrlardan mā' adā zī'ş-şāḡa 14) ḡırçin şaḡallu kethūdālarına ve mektūbcılarına ve şerī' atcılarına 15) ve vaḡāyi'lerine ve ḡuḡadārlarından nice kūfteḡvārlarına maḡlūb 16) degül belki meftūn ve maḡbūnlardur ve belki ba' zılar daḡı ḡaremlerinden 17) mecbūrlardur ve ḡāfızlarıḡ ekşeri a' mā

⁴⁵ a nüshasında *dāh* şeklinde iken b nüshasında *dā* şeklindedir.

olduklarından mā'adā şakīl 18) ve mu'allemdür ğabī ve mücevidler şedīd ve mü'ezzinler fakīr ve qaīmler aḥmak 19) ve qaşaba ḥaṭībleri yoğun ve mesācid-i maḥallāt imāmları kuzğun 20) ve mütevelliler ve vaḳf kātibleri ve sancaḳ begileri ve alay begileri 21) kezālik medyūn cābiler ḥırsuz nāzırları ğāfil ve maġlūb 22) tōhmet bir alay uğursuz ve vā'izler ṭamū' ve kāzīzādeliler 23) cumū' ve sülūkiler ḳanū' ve müderrisler faşşāl ve muḳayyidler yaġlavuz 24) ve sūḥte ve at ṭā'ifesi calḳ-zen olageldikleri mücerreb 25) ve muḳarrerdür ve ba'zı tetimme-yi mücerrebāt daḫı ta'bir-i diġer feraḥ-āver üzere

135a

1) elfāz-ı mütercememizde muḥarrerdür ve mine'l-mücerrebāti'l-muḳarrere māl-ı mīraşdan 2) ki ekşerine yaramaduġundan mā'adā ḥalī ve eşvāb maḳūlesi 3) ola bī-nemā ve bī-bereketdür lā-siyyemā ki maḥşūl-i aşlısi ğaşb ve cerāyimden 4) ve yāḥūd rişvetden meclūb olmuş ola ve yāḥūd ğabn-ı fāḫiş 5) ve yā muftır ya'nī aldanmış ve buḡalmış elinden kıymetiniġ za'f 6) üzere noḳşānı ve yā kemāl-i mertebe imsāki ve yāḥūd vārişden iḥfā 7) ve yāḥūd kemāl-i ḥırs üzere ḥıfz ve yāḥūd zekātı lāzım gelmeyen 8) lü'lü ve emşali olan nesneyi cem' ve taḫzīn olunan emvāliġ 9) ekşeri cerāyime vērilüp ve yāḥūd isrāf üzere telef ve belki 10) iḥrāk bi'n-nār olunagelmişdür ve 'ale'l-ḥuşuş bāyi'ü'l-beşer ve ḳaṭ'ü's- 11) şecer ve ḥāriḳü'l-medr kelāmı medlūlunca lā-siyyemā belki ol bāyi' daḫı 12) ḥaru'l-aşl furuş ola ḥulāşa her üç cihet ile müsteb'id 13) iflās ve teng-destī olması mücerreb ve muḳarrerdür evvelen zinā ve şūrī 14) ve ḥaḳīḳī ve ma'nevī şāniyen şarıcı ve ḥaḳīḳī şālişen 'ayn-i 'ayşa netice 15) vücūh ile envā'-ı muḥarremāt irtikāb üzere bir mel'anetdür fi 16) ḥaddi zātiha muḳtezāyı ġayret-i islāmiyyeye nazar ve i'tibār ile revā 17) ve şāyeste olandan degüldür ḥaḳḳ budur ki ḥükkām şāhib-i 18) iḳdār olan devlet-mendān bu maḳūle bed-kār ve bed-gümānlarıġ böyle 19) kār nā-ber-ḳarārılarından ḥaber-dār olduklarında bi-lā-rāfete icrā-yı 20) ḥükm şer'-i tevār ile ḥaḳḳından geleler ve mine'l-mücerrebāti'l-muḳarret 21) aḥvāli ma'lūm olmadıġ ādeme i'timād dümensiz sefineye 22) binmek gibidür ve ḥūy ve meşrebi bilinmedik esb ile sebāḥat 23) étmek şusuz namāz kılan gibidür ve aḥvāli ma'lūm olmadıġ 24) şaḫşa fi-evvelü'l-emr i'timād dümensiz sefineye binmek gibidür

135b

1) ve bir binānıñ vaż' -ı esāsında nice nizā' ve cidāl ve nice kıl u 2) kāl oluna ve yāhūd nice müddet mu' aṭṭal ve vīrān qalup ḥ'āh 3) ve nā-h'āh ba' zı ta' ne ve taḥrīk-i aḥbāb ile bī-iḫtizā ta' mīrine 4) şūrū' olunmuş ola bī-merā nā-mübārekdür ḥuṣūṣā ol cā sābıkan 5) kenīf ve ḥalā olup anıñ üzerine binā olunmuş ola ve müdmin 6) ḥamrıñ 'ākıbeti tiryākīlik ve anıñ şonı mülevveslik ve mücmelligiñ 7) ve riyā ma'ālīniñ şonı faqr u ihtiyāc ve livāṭaya muşır ve meyyālīniñ 8) encāmı katl ve yāhūd aña mümāşil bir marāz farazā cüzām ve ḥafaḳān ve baraş 9) ve felc ve zaḥmet-i fireng ve ğayrı lā' ilāc olanlarıñ birine ibtilā olması 10) bi-lā-nizā' ve merādur ve ekşer i' mārın binā üzere geçürmek mebnā 11) aḥlāḳına ḥaber étdüğü ve şüzüzīyet üzere ki resīte min 12) ğayrı rām cālīs-i şadr-ı ḥükümet olan şahş-ı ḥöd-bīniñ ve 13) ḥöd-re 'yiñ yüzünden bir büyük fazla ve 'azīm şe'āmet 14) ve kazā-yı bī-ṭāḳat zuhūrı ve ol mülābese ile ki ḍarb-ı 15) meşelde olan üzere ya' nī egerçi uyandı ve qaralara daḥı 16) çok ḥayf oldı ḥisābınca arada çok bī-günāhlara ve 17) çok bī-āğāhlara nice feyzler olunup gün-ā-gün gürūhlar 18) vuḳū' ıyla felāketler çekilmesi ve çekilegelmesi ve āzāde ol 'illet-i 19) ğā'ıyyeye olan nuṭfe-yi ḥabīşe daḥı müft yere telef olması 20) ve ol felāketiñ mażarrat dīdeleri ba' dehu mażayānu'l-każā fātiḥa-yı 21) şerīf yérine rūḥuna dilek semā'ı allāh belāsın vērsün 22) ve maḳāmı me'vā yérine cāh-ı ğayyāolsun dēyü beddu' ā ğüyan olmaları 23) umūr-ı muḳarrerede ve ḳānūn-ı ilāhiyyedendür ve 'aleyhi'l-fetvā و بلغه و ۲۲ 24) المجرىبات التى نورثه الخوسة ma' lūm ola ki li-ecli'l-ictināb

136a

1) nuḥūset irās eden ba' zı nesneleriñ zıkr ve taḥrīri 2) münāsib görülmekle bir nebze bu maḥalle terḳīm olundı evvelen 3) gerek kavuḳ ve gerek şarıḳ züküre göre levni ve rengi bozulduḳda 4) ol reng-i ḳadīme yāhūd āḥer renglerden birine boyadup 5) ve yāhūd ters çevirmek ve ol minvāl gitmek ve gece ve 6) gündüz şoyunmayup ol eşvāb ile yatup ḳalkmaḳ 7) ve zarüretten ḳaṭ' -i nażar gecelerde ḳuşağıñ şarınup 8) gündüzde yine anı ḳuşanmaḳ üzere her-bār mu' tād édinmek 9) zurefā ve ehl-i mezāk bu maḥalle münāsib hazā ḥaḳḳ-ı kelām-ı şevāb 10) lā-teveccüdlehu fi'd-dünyā cevāb bir ma' nā-yı feraḥ-fezā buyurulmuşdur 11) bez şarılmış kavuḳ ile bir gece cāme-ḥābda yatmaḳ tezevvüc 12) étdüğü 'avrat ile üç sene geçinmiş ḥükümünde nev' -i televvüsdür 13) ve 'araḳıyyesiz ya' nī 'araḳısız sāde kavuḳ ve ḳaplanmadıḳ mest 14) ile çaḳşır ve na' lçesiz bābūc ki ehl-i şavşa degül ise 15) ḥuṣūṣā zarüretsiz maḥz-ı ḥasāset-i mücerrededen nāşī mestine

16) tabla geçirüp kullanmak ve yaz günlerinde ziyâde penbeli ve 17) kış günlerinde yaz eşvâbı giymek ya' nî aq sâde ile 18) olmak ve aşdârsız çaqşır ise -beyt-

sek-bân-ı sefer- 19) -dîde-yi menhûs kıyâfet

nâ'iblerin ardındaki oqlanına benzzer

20) fehvâsı nemağınca gürüh-ı mekrüh mûqlaciyân-ı nuhûset şükûha 21) maqşûşdur pîrâhensiz ya' nî gömleksiz gezmek câme-h'âbda 22) 'uryân yatmaq ile müsâvidür ع gece 'uryân yatmaq anlar hem 23) faqîr ve hâlâ ki bu ma' nâ sebt mazâmenesiyle ba' zı zamâne 24) kibârı geçinen münzarife gürühı oqur yazardan qağ' -i nazâr 25) biniş çuqası ta' bîr êdikleri şevb dürrü'z-zest gûne

* biniş çuqası qarîb-i 'ahdde zuhûr êdüp ba' zı tâzelik devleti ile murâd ve kâm almışların icâdidur dêrler

136b

1) bellü benim⁴⁶ ten ve ne hûd beden görki zarfidur belki anıñ dağı 2) yenglerin şoqmadın geyinmek ba' zı zeyflü riyâd-kârlar yalnız 3) kapamaların üst eşvâbı yerine geyinmeleriyle ber-â-ber êdüginde 4) şübhesi vardur ve yâhûd levendân ve zü'l-bağbânıñ hazelehumu'llâhu 5) te' âlâ ile'l-yevmü'l-mikât gürüh-ı mekrûhlarınıñ yazda ve 6) kışda murdâr ve koqmuş mallûtalariyla hem-çünân vaz' -ı mezkûr 7) ile köpek kuyruğı gibi yenglerin şarkıdaraq gezdikleri ve 8) yâhûd bölük başıları olan hûk-ı zünâbıñ qarşularına vardıkları 9) gibi bir bî-edebâne-yi habâşetdür ve dağı oqur yazar gürühundan olmayup 10) 'ulemâ hey'eti ve fuqahâ' kıyâfeti ya' nî büyük mükevver sarıq ile gezen 11) mekrûslar gibi bir masharalıqdur imdi kisve iktâsından qağ' -i 12) nazâr baş tırâş uzatmaq ve tırnaqları arasında bezirciler 13) ve yağcılar parmaqlarında olan gibi ve sunhlar ya' nî kara kara kirler paslar 14) komaq huşûsâ tırnaqların kesmemek ve bıyıqların vech-i mendüb 15) üzere kırkımayup hınzîr azusu gibi uzadup ke-ennetu mervan 16) bıyıq göstermek öyle ki tavâ'if-i ekrâd ve türkmândan olan 17) kırkık şakallu bölük başı mel' unların şüretiyle ağızı 18) ve burnı görünmeye bu hey'ete gürüh-ı mûqlaciyân-ı bed-şâyân arasında 19) ol maqûlelere mervan bıyıqlu yigit ki yek itden muraqhamdur 20) düşmen 'askerine oqlanmış ve acuklanmış hınzîr hemân 21)

⁴⁶ b nüshasından alınmıştır.

kendüdür d rler bu ta bir h l  a  kurd koyun s risine girer 22) ed sının nev -i ehyebid r ya n  h l  bu im  olunan ev  f 23) ve hey et ile anı g renler kem li sec atine nisbet  deler nite ki 24) aydın  li halkının  a klarında olan  ehr-engizimiz eby tından 25) -k t  a-

uzadup  arını altına hem ya du  k r ki

137a/1) bu hey etle g ren a a d ye t  mervan

 a alın  asmına  aydırmama  2) i  n kır ar

b y tmek h c  a ala minneti k almaz o zam n

zi t- 3) –r likle tef h r  din rler t  kim

g ren   arz ehli d ye  erike 4)  ad-b r li   n

yek-diger  heri med   tse bu va f ile  der

5) bir k li kanlu k ya  t sun it o lı o lan

tetimmesi  ehr- 6) –engizimizde g rile imdi ma l m ola ki h l  aydın b l k ba ları 7) zu m-ı f sidlerince bu ta bir t-ı  ab se ile mev  f olanlar 8) c na ve ba a k almaz yigit ve bir it o lı itdir d rler  azelehumu ll hu 9) ve ne   z  bi ll h min  r ruhum m  ellif-i fa ir mer  m vezir 10) rahmet ma ir   o m n o lu na  h pa anın mazhar-ı   sn-i 11) nazarı olup ol vesile ile ek er diy r-ı aydın man  bumuz 12) ve ah lisi a v li ma l mumuz olma la ol mer  m ma f ru  13) istid ası ve emr   il ahıyla iki y z beytden ziy de ek er a v lini 14) m beyyen bir ka ide-yi nazide ve med     en sı ile  r yide ve 15)  heri i  nı zikr ile bir  ehr-engiz  d p ve ibtid sında ol 16) sencidenin va ı ve  heri mezb r n  a v li fa ir  c 17) k heyl n at ve g n- -g n e v b-ı k hire ve bi  g ru dan 18) ziy de i  nına mazhar olup h l  d dm n du   sında evk t 19) g z r mdur   aleyhi rahmetu ll h ve ce  l  l-cennet me v h –beyt-

ey yi 20) eyilik ile y d  derler

kem olandan ka up fery d  derler

21) terdide huşuşa şakalını hadd-i ma'kûlden hâric kırküp 22) vech-i meşrûh sâbık üzere ne tütülür ve ne kâpılır 23) hey'etince koyup halka bu sûret ile komağ gūyâ cezîrelerde 24) olan hıristiyâna nev'-i teşbihdür ve duhân içdikde lüleyi kîse 25) içine silmek ve belki ol kîseyi dağı yâ koyununa ve yâ bêline şokmak

137b

1) ve tuman peçe ve yâ ortadan kuşak ve dalkavuk gūyâ 2) cenâbetle yakın mahalle hammâmına giden şekli ile teşekkül eden 3) hōbba çelebiler katı çokdur huşuşa kemâl-i mertebe nâz ve na'im ve boğ 4) boğ ile büyümüş ata ana nâzlısı ve ebedî üstâd terbiyesi 5) ve rûzgârîñ har u berdî ve nîk ve bedî görüp telh u 6) şîrînin varup netice germ ve serdini ve semmini çekmemiş 7) hâne-giler ve hâne-perverler haqqlarında bu ta'rîf ile 'amel be'id 8) degüldür ve kahve fincânı yıkandusını yine kahve ibriğına dökmek 9) kendü kuşmuğun yemek ile ber-â-berdür denilerek sözleri 10) muqarrerdür ve ba'zılar 'inde gegirüp⁴⁷ hulkûmundan olan 11) ol balgamı yine yutmak meşâbesidür bu münâsebet mazâminesiyle 12) 'âlem êde ya'nî şarâb meclisinde tenâvül olunan mîze 13) ve nuqluñ nedreti ve fiqdânı ya'nî dükendiginde nâşî kendi 14) kuşmuğı bahsesinden bulunan ba'zı nuqlı ve lahm fazlalarını 15) bi'z-zât murdâr eli ile arayup ve karşıdırup bulduğı 16) neceleri kelb-i zâyi' gibi ekl ve bel' êtdüğü ve eden şahş 17) nice nice görüldüğü taqrîrinden ka't'-i nazâr muharrir-i bülğatü'l-aḥbâb 18) faķîriñ kalaycı-zâde ḥalîl nâm bir müteseyyid bed-nâmdan 'aynü'l- 19) yaķîni mertebesi görüldüğü ma'lûm olmuştur huşuşa kâfirler 20) hânesinde şûrb-i ḥamr êdüp bi-lâ-istikrâh ve bî-mehâba anlara 21) teba'iyet ile ḥinzîrâtını seve seve yemişler katı çok görülmüştür 22) belki rûmeli halkının ekşeri bu ḥâl üzere olduğı ser-ḥadd 23) halkının âşinâsı olan ḥarbî kâfirlerden ḥîn ü eṣnâ-yı şulḥda 24) ba'zı müsâferet ticâret ile ve yâ elçiler ile gelenler kendi 25) ḥaremine götürüp menkûhesinden ğayrı tâze kızları ve kızkarındaşı

138a

1) ile kadeḥ-kârlık êtdürdiklerini ve belki arada ḥâlet-i keyf 2) ile şurasın burasın ve bûsa kenârcıklar dağı êtdirdikleri 3) eşer ü meşhûrdur haqq te'âlâ ḥâşâ kullarına zulm eylemez ve bi-lâ- 4) müdâfa' a ekşer mürted olan rûmeli halkındandır in şâ allâh âḥir 5)

⁴⁷ b nüshası tercih edilmiştir.

diyârdan olursa da aqall-i qalil olmak gerekdür muharrir-i kitâb ba'zı 6) rümeli halkından kefere-yi müşrikîne teba'iyet ile bi-lâ-ilhâh ve ibrah-ı 7) teba'iyet üzere horüs depdiklerin bi'l-mu'âyene görmüşümdür beyân-ı 8) hikâyet-i beçe ya'nî dâsitân-ı ser-encâm qal'a-yı bodun menkûldür ki 9) kefere istilâsının bir kaç sene muqaddem bir vâ'iz bodun qal'asında 10) vâki' câmi'-i kebîrinde emr u nehyü'l-ilâhî tenzîr ve tebşîr edügin bir 11) kaç erâzil istimâ' edtiklerinde ol irgâmen ol câmi'-i mübârek 12) olan maşâhîfü'l-ilâhiyyeden bir kaçını pâre pâre etmişler idi 13) ba'dehu çok geçmedi kâfir aldı temhîd ve el'ân kefere tâ'ifesiyle 14) mütemâzicen şürb-i hamr eden munzarife-yi habâ'is ü bed-nihâdın helâl 15) şürbde yedikleri haşerât nev'inden ba'zı sümükli böcekler 16) -beyt-

tarâk ve midye qalavurye teke pavurya

istağoz 17) havyar büstüzle sümükli ve curuz

dağı nuşşâr iştilâhınca 18) bunlara beşzer nice mekrûh habîş böcekler ol mezelere mülhâk edügi 19) ehl-i teslîm 'inde müsellem ve muhâkkağdur bu maqâlenin nev'-i icâz 20) ile tetimmesi bülğat-ı âdâb bezm-i şahpâda tahrîr olunmuşdur ve câme- 21) - h'âbda ve yâhûd henüz kalkup vuzûdan kaç'-i nazar belki ağzın 22) ve burnın ve yüzün şüde kılmadan qahve ve tütün içmek lâ-siyyemâ 23) ba'zı nevâle yemek ve dağı hîc ardı ve öñi yok olup vërdügi 24) nefsi menzilesiyle ola ve rûganî ba'zı şey ve ta'âm yedikde 25) ellerin şâbûn ile şüde etmemek ve nice aylar ve heftelerce

* bunda râsih efendi kaçayı kaçaladın ol seniñ dedigün hayvânda olur insânda olmaz sulţânım

* eger yıkamaz ise kehle olur bi'z-zarûr yıkar meger İrânî yâhûd firenk ola ki yumaya

138b

1) hulk-ı ıbt ve 'ämme etmemek ve bi-lâ-icâb u iktizâ işeten-gâhda 2) ya'nî kenîfde mekş etmek huşuşâ ki yalnız ahcâr ile şusuz 3) istincâ etmek tavâ'if-i müşrikîne teşbihden mâ'adâ nâ-pâklik 4) ve habîşlik olduğundan gayrı müsteclib-i necâsetdür lâ-siyyemâ 5) revâyiğ-i kerîheden istinkâf etmemek bi-'aynihi meclis-i kirâmda medd-i 6) cülüs ile şiklet etmek ile ber-â-berdür hâlâ bu tafşilden maşşud 7) maşzâ her huşuşda

tahāret ve leṭāfet ihtiyār olunması 8) aḥaş-ı huşûş bilmekdür netice insān ta' rīfiyle ma' rūf ve mevşūf 9) olan şahş-ı şāhib vuḳūfa lāyık olan daḥı budur nite ki gerek 10) fikhiiyenin cümle ebvāb ve fuşūlı olanda kitābu't-tahāret 11) dēyü taḥrīr olunmuşdur mūrīşātü'l-nuḥūsanın ḥadd ü 'addi yokdur 12) ancak bu cerīdede ba' zılar ile iktifā olunup tafşilin murād 13) edinenler subḥetü'l-ādāb nām kitābımızı bulup tetebbu' edeler 14) min ba' d müsteclib şeref ve sa' ādet ve müsteclib 'izzet 15) ü devlet olan eşyādan ba' zılar zıkr olunması münāsib görüldi 16) ve mine'l-mücerrebāti'l-muḳarrere fi'l-sa' ādet ve'l-fenā evvelen mesbūḳ 17) bi'z-zıkr gerek cümlesinin türkī ile 'amel etmek ve devām üzere 18) ve şunv ve istiğfāre isimlerde iştiğāl ve namāzlarda mümkün olunduḳca 19) cemā' ata mülāzemet ve cemā' atsiz olduḳda edā-yı şalātda 20) ḥużū' ve şamt u sūkūn u müdāvemmet ve hem-çünān 'aksi 21) daḥı nite ki -beyt-i laṭīf دوجيز خيره beyt-i laṭīf 22) عقليست چون قروبردن 22) zīrā ḍurūbda daḥı 23) söylemeyenin elinden etmegi alırlar ve oḡlan ağlamayınca meme vērmezler 24) emr-i şerīfi zımnında kelāma maḥāl olmayıcaḳ 25) ruḥşata muḳarreredür ancak şaded hemān her nesnenin oranın

* beyān-ı ḥikāye-yi beçe ya' nī dāsītān-ı ser-encām ḳal' a-yı bodun menḳüldür ki keferet istilāsından bir kaç sene muḳaddem bir vā' iz bodun ḳal' asında vāḳi' cāmi' -i kebīrinde emr u nehy-i ilāhī tenzīr ve tebşīr emrinde taḥrīr edügin bir kaç erāzil istimā' ettiklerinde ol vā' ize ze' men ol cāmi' -i mübārek olan maşāḥif-i şerīfe-yi ilāhīde bir ḳaçını pāre pāre eylemişlerdür ba' dehu ne istemezler su' āl oldı meşhūrdur

139a

1) bilüp türkce oranı ile demekdür ve ısrār bi'l-ma' āşī ve keşret 2) üzere laḡv ve mā-lā-ya' nī ve ḡybet ve müsāvī vāḳi' ise daḥı 3) netice-yi me'āl keşret-i maḳālde mażarrat bi-lā-iḥtimāldür nite ki cenāb-ı 4) mālik ibni dinār buyurmuşlardur 'aleyhi'r-raḥmeteli'l-ısrār bi'l-ma' āşī 5) اذا وحدت فى ما زامنيسىلة يوجب الحرمان عن الرزق 6) قليل 7) حزننا و فى بدنك و هنا و فى رزقك حرماننا فا علم انك ḍurūb-ı türkiyyede daḥı atalar sözin 8) tutmayan ḥaṭālar ve çok sözden az söz yēgdür demiş ammā 9) eger ḥulāşa-yı maḳşūd bālāda mezkūr olan maḥzūrātdan ḥazer 10) müsteclib ḡnā-yı ekber ve müstaḥfiż ālām ve keder olması mücerreb 11) ve muḳarrerdür ve mine'l-esbābi's-sa' ādet ve'l-fenā ekşer evḳātda şulḥen 12) ile iḥtişād u müdāvemmet-i istiğfār ve ḳirā'at-ı ḳur'ān settār 13) ve ehl-i sülūk ve ehl-i ḥāle muḥabbet üzere ḳarār ve anlardan ḥayyen

14) ve meyyiten sünüh eden kerāmāt ve havāriḫ ‘āde nesne şudūr 15) étdügin bi’t-teslīm ve’r-rızā ḳabūl ve iḳrār ve belki dāmān-ı ḳudsiyyelerine 16) teşebbüş ve istifāziyye ve من اهل القيو دلالت و اعتبارنجه بالتوسل و البطرك (17) اذا يخزتم فى الامورفا ستعينوا delālet ve i‘tibārınca bi’t-tevessül ve’t-teberrük 18) isti‘āne-yi ma‘neviyye üzere evḳāt-güzār ve ehlü’l-‘aşb ve ‘ināddan 19) ictizā ve firārve erbāb-ı ‘izz ü baht ya‘nī erbāb-ı cāh u devletden 20) ihtişād ve evḳāt-ı eşhārda noḳşān u bī-dār olmaḳ ya‘nī üzerine 21) gün toḡmamaḳ ve vālidesi ḫayātda olduḳca ve aḫfaż-ı cenāḫıḡ 22) ālā-yı zīr-i cenāḫ-ı re’fet-i ikrāma ve fevātlarından ya‘nī öldüklerinden 23) şonra da gāh bī-gāh ziyāret-i mezārı lāzıme-yi zımmet ulū’l- 24) ebşār ve tervīḫen lehumā ḳırā’at-ı ḳur’ān settār ve ba‘zı şadaḳāt 25) ve yāḫūd و امحاسن موتا کم نemaḫınca müstelzim du‘ā-yı ḫayr

139b

1) olur vādiler ile yād ve tezkār étmek ve lā-siyyemā ḫ‘āceleri 2) ve üstādları ve velīnī‘metleri daḡı hem-çünāndur ve ḡayr-ı eşyā ki 3) müsted‘ī zıkr cemīl ḫattā velīnī‘metleri ḫuşuşunda ziyāde 4) ri‘āyet üzere olup ḫuḳuḳ nān u nemek ve iḫsānlar ve 5) şıyānet ‘arz ve şānlarında şāyān olan vech üzere şābit 6) ḳadem ḳıdem ve nān-köriden ihtirāz ile olmaḳ ḫasebiyle mazḫar-ı 7) du‘ā-yı ‘aleyhleri olmaḳdan ziyāde ictināb étmek ehemmi-i 8) mühimmāt ve elzem-i levāzımdan édüginini kibār ‘ulemā-yı pīşin 9) tavsiye-yi ḫ‘āhişile şerḫ ve tebeyyün-i tekrār étmişler ancak 10) taḫḳiḳ budur ki vücūh ile efendi du‘āsı alanlarda behre-mend 11) füyüz ve ḫaber-i ‘avāḳıb ile güzārende-yi لا يمانكم (13) م لا تجعلوا الله عرضة ömr olmuş yokdur 12) demişler ve eşher olan daḡı budur naşş-ı şerīfi müsted‘āsınca olur olmaz yere 14) hemān söz gelimi ḫisābınca va’llāh ve bi’llāh ile yemīn ve ḫīle 15) vü ḫud‘ a vü mekr ü ḡabne şarf u nifāḳ u kizb şarf ve 16) yek-dīḡer ile āḫer beynine tefriḳa ḫuşuşā aḳrabā ve zevc ve zevce 17) mā-beynine tefriḳa vü teşaḳḳuḳ ve buḡa beḡzer beḡzemez ef‘āl u a‘māl 18) ve aḫvāl envā‘ından ictizā étmek ve bir nev‘i daḡı ki aḡa 19) ‘örf-i ‘avāmda faltaḳalıḳ dērler ḫulāşa mefhūmı ol bir 20) gūne ḫafifce nifāḳdur ki ol mulāḳḳiḫiḡ nehc-i ma‘ḫūd ile olan 21) ilḳāsından ḳaşd-ı ‘arz şarf olmayup hemān bir ḳara ḫaberi 22) ‘ale’l-fevr esmā‘a mu‘tād olanlar gibi bir ma‘nā-yı luḡavī ihtivā 23) olup gūyā şaḡrı ḫālinde ḫic terbiye olunmamış hemān 24) aḡzına geleni söyler ḫisābınca ve yāḫūd kizb-i maḫlūḡ bir diyāset-i 25) mahzūma ya‘nī ilişdirilmiş deyyüşlik gibi bu daḡı bir ḫatlu

140a

1) vādī olmağın anı keyf edinmiş ola ve yāhūd emr-i 2) cebelī ola nifāk-ı şarf gibi ne‘üzü bi’llāh lākin nifāk-ı şarf 3) ile bunun arasında fark olmağdur vardır ki nifāk-ı şarf 4) bir emr-i ḥabīşīdūr bu ma‘nā ise sefāhat ile cünūn-ı iḥtilātdan 5) nāşī bir ma‘nādur demişler bu maḳūle ma‘nālar ehl-i ‘irfāna 6) rüşen ve hüveydādur netice naḳīr ve kıtmīr ba‘zısını terk ve 7) ba‘zısını taḥrīr ile olunan naşāyıḥ-ı dil-pezir sūd-mend olmağ 8) lāzıme-yi zimmet-i himmet her sa‘ādet-menddür ḥātime-yi mücerrebātü’l-muḳarrereden 9) olmağ üzere mü’ellif-i faḳīriḡ daḡı tekrār tekrār tecrübe-kerdesi 10) olmağla tenmīḡ ve tezbīri bu kitāba tefrīḡ-i nişābıḡ ḳā’imesine 11) te’ḥīr ile iḥtiyār olunmuşdur evvelā her hilāl-i melāhī-rānı 12) olan ehl-i başiret ve rü’yet ya‘nī merd-i āgāh her gāh gerekdür ki 13) ba‘zı evvāhdan eşidilen eşitdüḡi nehc ve vetire üzere 14) olan ḡayr-ı munḳasımda ya‘nī hilāl-i māhı gördüḡi her gözi 15) rāst geldüḡi baḡmayup belki bu bābda ihtimām ile bir ‘ālī 16) ḳadr ve sāmī şadr cāh yüzine baḡmaḡa himmet ede be-şarḡı 17) ān ki ol sa‘ādet-mend daḡı fi-zamānina ābā vü ecdāddan müntaḡıla 18) olan aḡvāl ve erzāḡ ve ‘aḡārātıḡ müddaḡire vü şān u şöhret-i 19) müfteḡiresi ve sā’ili ile devlet-yāb ve şöhret-nişāb olmaya 20) türkce devleti yalnız kendi başına olanlardan olmaya fulān ve fulān 21) ve fulān gibi taşriḡe muḡtāc degüldür her ḡāle i‘tibār üzere nāzır 22) olan ‘irfāna rüşendür egerḡi ba‘zı zāhir beyn ve sāde levḡ 23) olanlara göre fi-evvelü’l-istimā‘ ol maḳūle emriḡ temyīz ü 24) teşḡişi ve şu ārāyisede ve lākin ḡālā ‘āmmeyi zārāfet 25) şı‘ārān-ı devrānıḡ bi’l-ittifāḡ tecrübeleri ve teslīm-kerdeleri

* tecrübe ḡālā kār-gāh-ı āsitān-ı devlet-i ‘oşmānīde ābā vü ecdādlarıḡ metrūkesi ile ya‘nī cihet-i irş ile kendüye müntaḡıla olan erzāḡ u ‘aḡārātıḡ feyz-i ḳuvveti ile ‘izzet-ārā ve kār-fermā ve kām-yāb ve kām-revā olmuşlar ma‘dūd ve ber-müte‘adede degüldür fi ḡaddi zātihim ḡarb-ı meşel-i türkī nemaḡınca iki öküze şaman vèrmekde ḡadr-i teyāb ḡüsnü tedārik degül edüḡi ancaḡ ḡayvān-ı nāḡıḡ dēnildüḡi müselleme cumhūrdur -beyt- āsiyāb-ı devlete bir ḡar da ḡoşsaḡ döndürür ḡavline mā-şadaḡ bir alay aḡmaḡ ve öyle oldukları muḡaḡḡaḡ ve lākin isimleri yād olunmaz

140b

1) olan nehc vetire oldur ki ol manzūr şeref-i mevūr olan 2) şaḡş-ı müşāḡḡaş her ḡāilde mürüvvet ü ‘aḡā’ vü saḡāvet üzere 3) meşhūr ve ma‘rūf olduğundan mā‘adā kec ‘aḡā’

olmadığıyla 4) ma‘an beşîş ü besîm ya‘nî güler yüzli ve tatlu sözli ola 5) nite ki buyurulmuşdur -beyt-

hem-zād gerek şîme-yi erbāb-ı mekārîm

6) yoħsa kişi taķlîd ile şāħib-i kerem olmaz

netîce bi‘t-ıtabî‘ 7) seħāsı ve kerem-kār u be-himmet ü mürüvvet-dişār ola zîrā cā‘izdür ki 8) şarāb keyfî ile ve yā cünün ve yā sefāhat ve yāħūd mîrās yedilik 9) ile ve yāħūd li-maşlahat ve bi‘l-garaż ve yā bi‘t-tağrîmin ve bi‘l-gavş 10) ħulāşa iktināh olunsa netîcesi li-ecl innehuya çıkarlardan 11) olmaya imdi bi-emri‘llāhı te‘ālā bi-sırrehu‘l-ħafî ol māh mer‘î tā selĥe 12) ve tamāmına varıncaya daķ ol nāzır olan merd ol manzūr olan 13) eşĥāş-ı ‘ālî-ķadriñ ĥāl-i sîret-i muğālî ile mütecelli ve rāħat ve 14) sîret güzār ola ya‘nî mer‘î müşārün ileyhiñ āmed-şüdi ve fevā‘id 15) ü ‘avā‘idi ve cümle me‘kûl u mevā‘idi mişli müşābeheti ile kendi 16) ĥadd ü menzilesine göre evķāt-güzār ĥāl ve şān ola allāhu a‘lem 17) bu bābda ve bu şadrda esrār-ı maħfiye-yi ilāhiyye muķtezāsınca istiğrāb 18) üzere iştibāh olunmaya من جرّب المجرب خلت له الندامة 19) çünkü bu kitāb-ı zārāfet-nişābda her bābdan birinde zıkr ve taħrîr 20) iħtiyār ve ĥuzūr her sāmî miķdāra cihet āmāde ve inhā ile ibķā‘ 21) ve ihdā olundu muķtezā-yı lüzüm mülāħaza-yı ehl-i ‘ulüm u fühüm 22) ile meclis-i şāħpā-yı şafā-baħşā aħvālinden daħı bir veche iħtişār 23) bir bülğa taħrîri münāsib ve revā görülmekle ķaĥreden baħr-i zehĥārı 24) ve zırveden şems-i nevvārı kıyās üzere i‘tibār oluna بلغة باى مزبوره دل اراد كر ارادى رسوم مجلس 25) بلغة از سفا و بيان

141a

1) evvelen me‘lûf- 2) -kerde-yi zurefā ve ālüfte-gān-ı bî-pervā olan ķoca şarāb maħlaşıñız ki 3) cemî‘ aħvālî daħl ve ĥürmeti ve her cihet ile māhiyyet ve keyfiyyeti 4) ma‘lüm ulü‘l-elbābdur ĥuşuşā ehl-i diller arasında maħşüş 5) bi‘l-irtikābdur beyt-i nef‘î üstād -beyt-

meclis-i erbāb-ı dil bir laħza 6) sensiz olmasun

ħürmetiñ inkār eden ‘ālemde ĥürmet bulmasun

7) -fehîm-i nā-murād beyt-

şarāb iç tāze dil-ber şu cihānda her çi bād-ı 8) ābād

fehīm inşāf pesdür pes ferāgat kıl-i şikāyetden

güfti-yi 9) belğrādī -beyt-

neş'esi sermāye-yi cāvīdür fi' gamdur

ehl-i 10) 'aşka feyz- başş rāz-ı mübhemdür kadeh

on sekiz biñ 'ālemin 11) sırrı nümāyān anda hep

çeşm-i 'irfān görseñ özge 'ālemdür kadeh

12) nola şevk-efzā olursa bāde tab' güftiye

revnağ-efrüz 13) neşāt-ı meclis-i cemdür kadeh

-li-muħarrirü'l-fakīr-

hem mey içmez hem güzel sevmez 14) demişler haqqına

eylemişler Rāsih'e bühtān bühtān üstüne

beyān-ı 15) bi-ħaşıte reng ve kıvām ve ta'm ve mizāc ħasebi ile eskisi muhtelifdür 16) 'allāme-yi şirāzī şerh-i külliyyātda naql étdüğü üzere şarāb 17) dört şınıfdur ol ki altı aylıktan geçe mişār dەرler ve bir seneye dek 18) érişe ħadiş dەرler vech-i taşğir ile iki seneye müntehi olduĝda 19) 'atik dەرler ĝidā'iyet bu nev' de çoĝdur çünkü dört sene dek 20) netice verüp érişe aña şarāb-ı kağim dەرler bu envā'ın 21) cümlesi de ħār u yābisdür ve ba'zılar kavlinece ol ki altı 22) aya vara ve yāĝūd daĝı ziyāde ola ħār u raĝbdur demişler 23) beyān-ı bi-mazarra 'aql ve 'aşaba ve kebed⁴⁸ ve tihāle zarar-āverdür ve 24) muza'af bāde ve şehvetdür ve daĝı müriş-i nisyāndur ve baĝar u ra'şe 25) ve dem'a müsteclibdür bā-ħuşuş ħummeyāt-ı mütenevvi'a ve şar' ve ĝaşy

141b

⁴⁸ b nüshasında *ve kebed* şeklinde geçmektedir.

1) ve sebükî ve belki belâdet ve kılıç ve mevt-i füc'ehi muktezâdur imdi 2) hamrın ya'nî şarâbın nef'in ve fâ'idesin ricâ ve ümîd edenler 3) helâl ta'âmda ya'nî ortasında bir kadehden on kadehe dek 4) kâni' olalar ve fi'l-aşl hükemâ-yı esâtîn selef-i ferâşe duhûlda 5) üç kadeh miqdârı bir tonmuş yarım kâse ile üç kerre maşş 6) ve cer' edüp üzerine iki üç direm miqdârı piyaz pârçesi 7) tenâvül étmekdür demişler ve piyaz bulunmazsa pişmiş tatlu miski 8) alma olursa da olur demişler böyle olduğda şu'üd eden 9) buhârı zâ'il éder ve zekeri sebkat eden mazarratın hudûsını def' de 10) tiryâk-ı ekber mahezâ kendüsüdür buyurmuşlar ehl-i hikmet tedârikinden 11) kat'-i nazâr min lehu'l-'irfân olan ehl-i zekâ ve fiñnat vicdânınca olan 12) kânûn-ı iştirâb-ı şarâb her ne vaqt olursa olsun hâliş 13) şarâba bir miqdâr âb izâfe édüp ve şakîl ve galîz olmayup 14) hafîf ve serî'ü'l-hazm olan nuğllar ile ki şib'-i tām gelmemek üzeredür 15) ve gani ve keşif zifir ta'bir étdükleri ağdiye mâ'adâsı ile meşelâ 16) muşşer bâdem ve funduk ol dağı kavrulmuş ola ve leblebi ve burûsa 17) kestanesi kebâbı ve kaşşaval piyazı ve miski alma ve balık havyarı 18) ile ki yağsızca ola buña beñzer nevâleler ile zarîfâne lâ-ya'kıl 19) ve medhûş olmayacak kadar yâ tenhâca ve yâ münâsib hâldaş 20) ile bir müferrih ve cây-gâhda nûş olunan şarâb kâm-âver olup 21) ve şaribi dağı kâm-yâb nidâ olması bî-irtiyâbdur dênilmişdür 22) ve 'aleyhi't-teslîm beyân-ı müşelleş-i mergûb yaş üzüm şuyın alup 23) ba'de't-taşfiye kaynadalar üzerinden kefini ya'nî köpüğünü atalar 24) ammâ sühûlet ile alalar ve üç bahşında tâ ki bir bahşı kıla ve yâhûd 25) üç ölçek üzüm şuyına iki ölçek mâ-ı gayrâsın ya'nî hâliş

* beyân-ı müşelleş-i şer'î ve gayr-ı şer'idür

142a

1) şu katalar tâ ki şakîl ve galîz olmaya ve ba' dehu kaynadalar öyle ki 2) üç bahşda bir bahşı kıla bir çinî zarfa koyalar ve yâhûd 3) bal mûmı ile ve yâhûd kır buğdayı ki râyihâsız bir ziftüdür 4) anlar ile muğallâ olmuş bir ana içine koyup andan isti'mâl édeler 5) ve ba'zı zurefâ tedbiri üzere üç ay bir arpa anbârında vaz' 6) ile imhâl édeler beğâyet keyfiyetlü olup ve muşşevî-yi beden 7) ola fî haddi zâtihi mahezâ menfa'atı hâliş şarâb gibi ola ve bî- 8) merâ ve bî-müdafa'a andan kıan hâşıl ola ve me'kûl olan gıdayı 9) tamâm-ı hazma mu'ayyen ola ve eger şu ile memzûc édeler ıssı 10) mizâclu kimesnelere gâyet ile nâfi' olup külliyyet ile yaraya 11) ve ba'zılar dağı demişlerdür ki müşelleş-i maşbû' oldur ki kaynadıkdan 12) sonra üç bahşında bir bahşı kıla fe-emmâ

cemhūrī oldur ki muharrer-i 13) s̄abıka üzere kaynadıkdan ōnra dōrt bahşından nişfi bahşı ve 14) şahih ve hekime olanı oldur ki dōrt bahşından bir bahşı 15) kala muharrer-i kitāb-ı bülğatü'l-aḥbāb bu bābda kendi 'adem-i irtikāb ve 16) iştirābı ile ma'an vukūfı ve ma'lūm ve maḥrūmı bī-ḥisābdur ma'lūm 17) ola ki bu hekime tefāşilden ōnra fī-zamānina aḥsen cümle-yi 18) şahpā-yı büldān dünyāda şām-ı cennet-meşām ki nām-ı aşlısı 19) dımışkdur anıñ müdām-ı gül-fāmı ve bāde-yi lāle eş'imi cümleden a'lā 20) ve müntehādur ba' dehu belde-yi cezire-yi kıbrıs ve ba' dehu cezire-yi giridin 21) şarābı kām ve lekede sāriler üzere müreccaḥ ve nā-yābdur ba' dehu sār 22) cezirelerin farazā şakız ve midillü ve limnī ki limiyye dedikleridür 23) ve aynarūs ve emşālī ra'nā ve şafā-bahşā edügi bī-nizā' ve bī- 24) imtirādur ḥuşūşā tavā'ife-i efrenc'in taşnī' ve ihtirā' ve 25) tedbirleri üzere müdebber olan gerek 'araḫ-ı mükerrer ki aña kelfestevan-ı

142b

1) muḫaṭṭar dērler ve gerek bāde-yi nāyī leṭāfet ve keyfiyyetde ḥāric az 2) defātir-i ḥisābdur ve şu'arā-yı zarāfet-ārāniñ eş'arında vaşf 3) étdikleri bāde-yi nāb nite ki merḥūm sūkūnī-yi hicv-perdāz nābī-yi 4) merḥūm ile teberrā ḥaḫlarında isti'āre mükennā vechi ile inşād 5) étdikleri ebyātdandur -beyt-

zāhidin sırrı nedür şıçduğı boḫdur 6) sırrı

içerüm dērse eger bādeyi nābī boḫ yēr

taḫḫiki üzere 7) olan bir mücevvef ve delüksiz ḥūn-bāra mişillü yā destī ve yāḫūd 8) bir āḥer zarf ve ināyı bir ḥum-ı ḥüsrevānī bādeyi el ile imlā olunmuş 9) ola ol delüksiz ināyı içine irā edüp ya'nī içine 10) atup tā kim ol zarf-ı dil-cū ol bāde-yi ictirāb ile memlū olunca 11) ṭura ve ba' zılar ḫavlince gāḥ ve bī-gāḥ ol zarf-ı ma'hūdı 12) eli ile taḫrik éde ba' dehu çıkarup ol naḫdi ḫarc ḫavāyic 13) aşliyye-yi zarāfete süre ve ba' zılar 'indinde bir ḫaç vukıyye şarāb 14) olur ağızı ferāḫ ya'nī geñ şışeyi ṭoldurup ve vech-i 15) sühület ile anıñ daḫı içine her vukıyye başına birer yā ikişer 16) nā-puḫte ve nā-berş ya'nī pişmedik tavuḫ yumurtaşası ilāc edüp 17) yapca yapca ḫoyup ve şışeniñ ağızını penbe ile muḫkem 18) tıḫayup ve üzerine bal mūmı aḫıdup şöyle ki her 19) vechle yel ḫapmaya ve yigirmi dōrt sār at ki bir gün bir 20) gēcedür ol ḫāl üzere ṭura ve ba' dehu vaḫt-i cer'

ve nüş 21) yine sühulet ile şîşe-yi ma' hūdeyi maqlüb edüp 22) içinden müdhār olan bādeyi ve hem ol beyza-yı müzebberiyi 23) çıkarup anı kıtā pişirüp meze edünüp bādeyi anıñla 24) nüş eyleyeler belki ol beyzayı mevlūca ol şîşeniñ 25) içindeki bir gün ve bir gece tırmağ ile ābanūs gibi simsiyāh

143a

1) olduğundan mā' adā bi'l-hāşşa ol bādeniñ rīhiyetin ve hammārın 2) kaşr-ı beyza rüküdi müncezib olup ol bādede şafvet 3) hāşıl ve mażarrat-ı mevhūma andan zā'il olduğundan mā' adā 4) ol beyza-yı ma' hūdede ba' zı teşne-yi şahpā eşerleri müterekkin 5) münderic olmağla mīze için tenāvüle taşşış olunmuş oluna 6) el-'uhdetu 'ale'r-rāviyü'l-vāhī fe-emmā muharrir-i faķiriñ vicdānınca bāde-yi 7) müdebber maṭbū' bir feyz eşer oldur ki her kankı maḥalliñ üzümi 8) olursa olsun eski bāğıñ siyāh ve tamām resīde 9) ve nemā-yāb lezzet olmuş ola ve şīre-hānede ednālik döğüp 10) ya' nī az depilmek ile hāşıl olan şarābı alup ya' nī öyle ki 11) az depilüp ve āḥer beyāz üzüm şīresine karışdırılmayup 12) hemān gūyā kendi kendüden aḥar gibi bulanmadın aḥan şīre ki 13) aḥa burun şuyı dērler alınup bir ḳalaylu pāk ḳazğana 14) vaż' ve üzeri bir sūtre örtüle fe-emmā anıñ içine daḥı 15) bir vuḳıyyeden ziyāde saḥḳ olmuş ḥardalı bir ḳavīce kettān bezi 16) torbasına tıldırup ol ḳazğana-ı mestūreniñ 17) içine anı daḥı ḳoyup üç gün üç gece anda tırdıḳdan 18) sonra onar vuḳıyye yā daḥı ziyāde şu alur ḥamr peçeler içine 19) alup muḳaddemā bir maḥfūz yerde ḳona tā kim köpüğü üzerine 20) gelüp ol daḥı atıla yigirmi gün mürūrudan sonra arpa 21) içine gömüle her ne ḳadar anda āsūde ola ol ḳadar 22) muşaffā ve neş'e-baḥşā ola tedbīr-i müşelles-i maṭbū' hem-çünāndur 23) lākin ol ḳadar vardur ki müşelles ḳarfıniñ içine dārçin 24) ve misk ve ba' zı 'aḳāḳīr-i ṭayyibetü'r-rāyihāyı muharrir-i sābıḳ 25) üzere bir kettān bezi torbanıñ içine ḳıḳılup ol

143b

1) ḥamr peçeler içine ayraç ve dibine dökmemek üzere bir şab ibrişim 2) bağlayup ta' līḳ ve ḳarf-ı mezbūruñ ağızını yēl ḳapmasun 3) için penbeler tıḳayup ve kemāl ihtimām için belki üzerine 4) bal mūmı izābe olunup anıñla şıvayalar fe-emmā beyne's-şuleḥā'i'z- 5) zurefā-yı kemāl şöhret ile a' lā ve ra' nā ve zevḳ-intimā olan 6) ve cümle-yi emākine nisbetle maṭbū' ve ḥōş-ḥōr ve müsteşnā olan 7) müşelles bi'l-ittifāḳ

bozcaata dedikleri cezirenin 8) müşellesidür güyâ sāhil-i baħr ve ħarāreti ġālib yerde olduğıyla 9) anıñ engürü ya' nī üzümü ħarāret hūr-bā-hürdan 10) lezzet-yāb-lezzet ola ħuṣūṣā beyāz ve misket üzümünden 11) 'aşpur olmuş ola ve resm-i mezkūr perveriṣ-yāfte ve ārayīde 12) olmağla mu'teber ve sencidedür egerçi gelibōlı ŧehri dağı 13) kezālik tekfūrtağı ŧehri ŧöhret-ārādur mücerreb olan 14) gelibōlının müşelleṣi elçi taşı idħāli ħasebi ile nev'en baṣa 15) urucılık ile meṣhūrdur ve li-hāzā 'indu'z-zurefā ħürmet ve rağbetden 16) devrdür tekfūrtağı ise mücerred ve ŧitāb ŧafā-tāb ile 17) mütevātir ŧöhret-yābdur kıt'a-yı nefise

içerseñ bāde iç ħic 18) rağbet etme ġayr-ı meṣrūba

kebāb aña yeter meze olup tiryāk-ı 19) mergūba

boza ṭab'ı boza māvze-yi müşelleṣ ki 'arağ-ı cümle

inanma 20) her söze budur hemān üslūb-ı maħbūbe

temṣil-i ħikāye zamān-ı 21) sābıkda ve rūzgārda bir zārif ħerif yād-ğar-ı tā'ib ŧarāb-ı 22) ħōṣ-ğüvār ve bedel-i künende boza-yı tātāriyye-yi murdār olup vaqtā ki resm-i 23) me'lūf sābıkını icrā ile bir küṣede ekl-i ŧüvā-yı kebāb ve 'ağabınca 24) boza-yı mağzer-ābī iṣtirāb etdikde ol kebāb zīr-i ma'de-yi ŧārib-i 25) bī-ħired-i nā-ma'küleden lisān-i ħāl ŧikāyet mā'il ile kātıl ve feryād

144a

1) kettān olup eyā ümmet-i resül 'adnān kimdür ol ħan zell ve bed- 2) -ğümān ki ħazret-i mevlāyı 'ādilden pāk ü pür ve beni nev'inden ħicāb 3) ve ħayā etmedin benim üzerime ġā'it ve bā'il ola dēyü etdüğü bī-dād 4) ħuvvānı ve ŧikāyeti ħikāyeti mesmū' cümle ehl-i ṭabī' atdur mā-ħaṣl 5) bālāda mezkūr olanlardan mā'adāya ŧarāb 'add etmek 'ayn-ı ħarām 6) olduğundan ġayrı medhūṣāne bir ser-ħōṣluğdur بعض اداب مجلس 7) بلغه در بيان ma'lūm-ı ehl-i fūhūm ola ki- resm-i 8) terātib mecālis-i ŧahpā bir kaç nehc ve üslūb üzere olagelmişdür 9) 'āṣıķāne ve ŧāhāne ve fāzılāne ve 'arzāne ve ekābirāne 10) ve edānīyāne ve erāzilāne ammā ol ki 'āṣıķānedür bir tenhā cāy-ğāh-ı 11) ŧafāda 'āṣıķ ve ma'ṣūğ yek-dīger āḫer ile lā-ħağğ melħūğ ola 12) ba'zılar bu mıṣrā'ıñ feħvāsında vā-beste olup ع bir ben 13) olam yār ola bir de ħadeħkār ola nehciyle istidlāl etmişler 14)

fe-emmā ol ki şāhāne merḥūm vecdī kāmiliñ bu beyti icāz 15) üzere anı beyāna ‘ayn-ı bahānedür -beyt-

sebū zānūda sāğar 16) elde yār āğūş-ı vuşlatda

bu tarz-ı ḥāş ile meclis ‘aceb 17) şāhāne olmaz mı

ve ba‘zılar i‘tibārınca daḥı iḳtidārdan 18) ba‘zı müsā‘ade-yāb feyz-i devlet olan kimesneler ki düvālāb 19) kec gerdān-ı devrān dil-ḥ^vāhları üzere devr edüp her gözi 20) görüp derūnī meyl étdüğü maḥbūb ve maḥbūbeyi gerek cihet-i 21) memleket ile teserrī ve gerek tağallüm iledür berī ve dübri olan 22) nāzenīnān ile ḥalvet-sarāy tenhālarında -beyt-

kilāb ālūde 23) nūş eyler şarābı

mümessek yā mu‘teber yēr kebābı

biri ölmüş 24) kederden her elemden

revā-yāb olmuş ol merdümde demden

25) teveccüh eylemiş baḥtı ber-iḳbāl

tezāyüd üzere bulmuş cāh u iclāl

144b

1) netīce rām olup aḥa murādı

ne isterse olur ḥāşıl 2) fu‘ādı

gül evrāḳıyla ṭolmuş cāme-ḥ^vābı

ki olmuş 3) devletiniñ kām-yābı

olup anlar ile āğūş u ber-āğūş

4) ğamı dehri édüp oldum ferāmūş

fe-emmā ol ki ʿ irzāne 5) ve efāzīlānedür bir nişimen-gāh şafā-bahşāyı tenhāda -beyt-

6) çār ʿ unşur gibi ehl-i bezm çār olmak gerek

hem-ḥavās-ı ḥams-veş 7) maṭar ile yār olmak gerek

fe-emmā ol ki ekābirāne ve eʿ āzīmānedür 8) her kaṅı cāy-ı feraḥ-fezāda olursa olsun tevāfuḳ vüçüh ve 9) tenāsüb-i aḥvāl ve refāhet-i şüküh ile yaʿ nī yārān-ı bā-şafā ve 10) muşāhibān-ı vefā-intimā ḥuşūşā müsāʿ ade-yi devlet-i dünyā ve riʿ āyet-i 11) ādāb-ı evrā ve aḥbā ve bi-lā-nizāʿ ve ğalālūş ve ğavġā ve ṭabāyiʿ -i selīmeye⁴⁹ 12) münāsib nuḳūl-ı mīzehā ve sāz ve söz ve naġam ve raḳḳāş-ı ḥāş 13) ğonce fem ve cāy-ı tenhā yaʿ nī maḥfūz min ehluʿ r-riyā lā-siyyemā kemā eşed 14) ve cüdā-yı şirīn edā –beyt-

kenār-ı āb ve sākī-yi tāze demi köhne 15) dil-i pür şevḳ

bu bezme tevbeler nuḳl-ı veraʿ -ı peymāne olmaz mı

ve 16) ḥōş-ā-ḥōş germ-ā-germ ve nūş-ā-nūş nehci ile defʿ -i ğam ve refʿ -i 17) elem oluna nefʿ ī üstād beyt

sāġar şuna meh-pāreler nūş 18) etmemek olur sitem

yār ola cām-ı cem ola böyle dem-i ḥurrem ola

19) ʿ ārif odur ol dem ola ʿ ayş ü ṭarrile muġtenem fe-emmā ol ki 20) edāniyānedür yaʿ nī orta ḥāllü olan ğürüh ki erāzil ve evbāş-ı 21) bed-maʿ āşdan netice cihet ile mümtāz vaşf be-necmden maʿ düdiyyet 22) ile muʿ teber ve ser-firāzlardur ve şad ḥāşā ki nehc be-necm sınıfı 23) olan bir periyān-ı çıblaḳ baldırān ḥāric-i ez-defterdür işān 24) ve baña anlardan ḳaṭʿ -i naḳar yaʿ nī ol sınıf-ı be-necm-i bed-encümün 25) āmed-şüdleriyle müzdeḥam-fih ve bī-iʿ tibār olan ḥarābāt yaʿ nī

145a

1) mey-kede-hā-yı dārüʿ l-bevār simātdan vüçühla tīri ve tecrübe ile letāfet 2) işār ve ʿ inde erbābüʿ z-ḳurefā zūʿ l-iʿ tibār olan cāy-gāh ğürüh 3) āġāh-ı bī-nizāʿ ve bī-muġallaṭa ve cüdā düşmemek üzere ğalaṭa ḥālā 4) cānib-i şimāl-i şeref-şümül istānbūlda vāḳiʿ

⁴⁹ b nüshasında *selīme* şeklinde geçmektedir.

medīne-yi ğalaṭa 5) mey-ḥānelerinde ve şuleḥā-yı efāzıl ‘ uzṃā-yı ehl-i dilāne maḥşūş 6) olan mey-kede-hā-yı feraḥ-fezā ve cāy-gāhān-ı tenhā ve tirmizdā-yı 7) şahpādan papa māteyōs maḥrūmdan sonra ḥālā kemāl i‘tibār 8) ile ma‘lūm olan laşķırī ve eskilī ve papa estefānō 9) ve ḳapudan ḳušto maḥlaşlarıñızdan daḫı imtiyāz üzere 10) şöhret-āver olan laşķırī çelebī ḥālā rağbet-kerde iştihārdur 11) anlarıñ ‘ iştret-ḥāneleridür -ḳıṭ‘ a-

egerçi ba‘zı mey-ḥāne nāmı ile 12) eger anı

muḥaḳḳaḳ bilmemiş eşitmemişlerdür meger anı

velī mey-ḥāne demek 13) ol iki cāya revā olmaz

kelām-ı mesnedin ma‘dūd eder ehl-i 14) hüner anı

fī’l-ḥaḳīḳa ol her dü cāy-ı feraḥ-fezāya nūş-gāh-ı şahpā 15) ve ol ma‘hüdeye ḥarābāt-ı şürbāna min ıtlāḳ ile teşhīr 16) etmek maḥzā şarābıñ ḥürmetin gözetmek gibi bir lafz-ı ḥaṭādur 17) bāḳī merḥūm beyt

ḥōş geldi baña mey-kedeniñ āb-ı hevāsı

18) bi’llāh güzel yerde yapılmış yıkılası

belki mey-ḥāne degül ol her 19) iki cā birer kāşāne-yi şafā ve ḳaşr-ı ḥortuḳ nişāne-yi rūḥ-efzā 20) ve ‘ iştret ābād-ı ter-ḥurden ve bi’l-aḥş maḳar-kerde ma‘ārif şükūh 21) şuleḥā-yı ekābir-i ‘ uzṃā ve mevzi‘ān-ı refāhet mevķi‘ān her ḥaber-şināsān 22) şāḫib-i zekā ve āştī-gāhān eḫibbā ve a‘dā ya‘nī emkine-yi muvālāt 23) ve mü’ellifāt -temennā-künende-yi muḥabbet-zādurlar ve ‘ale’l-ḥuşuş-ı maḥşūş 24) rağbet-kerde dehr-i şu‘arā-yı bülġa ve ferāmūş künān ğalālūş 25) ve ğavġā ve peygüle nişinān tenhā ve dest bir āverde-yi ālāyiş

145b

1) ve ‘āş-ı bī-vefā-yı dünyā ve dil-beste-gān şafḫ u maġfire-i mevlādur 2) mu‘teref şān işām ve zūnūb ve ümid-vārān kerem ‘allāmu’l-ġuyūb 3) olup bu bir ḳaç manzūme-yi niyāz-ı zarā‘at namāz-ı mezemmesiyle 4) her bā tesliyet ḳılup pür ekdār üzerelerdür manzūme-yi ‘aziz

bilürüm 5) işledüğüm işleri cürmüm bî-ḥadd

maḥz-ı iḥsân ki ḳaldı işim 6) ey ḥayy-ı ebed

cürmümün ʿaddi yoğısa keremi bî-ḥaddur

ʿabd-i mevlâsı 7) miyânında nedür ḥadd ile ʿadd

ḥüsn-i zannım o ki olduğda ḳıyâmet 8) ḳâʾim

raḥmet-i ḥaḳḳ ʿere yâ ebed şefâʿ at-ı aḥmed

umarım ki ola 9) zâhir eşer fazl-ı ʿamîm

îʿtikâdında beni ʿetmeye ḥâʾib o kerîm

10) şân-ı aḥvâl-i iḣân bir nehc-i mevşûf maʿlûm ve maʿrûf 11) her ehl-i vuḳûf olduğ
eşerinde meʾlûf oldukları 12) üzere vecdî-yi merḥûm -beyt-

mey anda dil-ber anda cümle yârân-ı 13) şafâ anda

geçüp mescidden âdem sâkin-i mey-ḥâne olmaz mı

14) ve müşârün ileyhimâ ḥuşûşâ her iki cây-gâhân-ı şafâ evrân 15) cüş ve ḥurüşdurlar ki
maḳâm-ı ehl-i ʿişretde ḳıyâm eden 16) muğ-beçegân-ı sâde revâyân lâ-siyyemâ ser-
muğânları olan 17) mezbûrâna hem-çünân pîr-i muğân isnâdı nâ-lâyık ve nâ-şâyândur
18) belki ol bûyân ve cûyân olanlar civânân-ı ʿaşḳ bâzân 19) ve şîve-zenân ve pîr-i
muğânlarına ise laşḳırî ḳapudan 20) ve eskülî ḳapudan ve yâ eskilî pan ki pânîyâ-yı
nesebi ile 21) efendim ve şâḥibim demekdür hem-çünân ve daḥı emşâli olan 22) bir şân-
ı zî-ʿunvân ile medʿüvvânlardır ḥâlâ bu nehc vetîreler beyânından 23) maḥşûl olan
aʿrâz budur ki ol iki ḥâne-yi ʿişret-âbâd 24) şafâ bünyâdıḡ şâḥibleri olan tersâlar ise nice
vech ile her 25) birileri erbâb-ı ʿizz ü câha mensûblar ve ḥuddâmları ise aḣsen

146a

1) siyyemâ ile müntaḥab-ı maḥşûblar ve cây-gâhları ise kemâl-i zîb 2) ü zînet ile zeyn
ve ehl-i rütbe ve ḳader için maḥşûş ve 3) muʿayyen ve şûkalâ ve ehl-i riyâdan ḥâli ve
müberrâ ve lâ-siyyemâ âmed- 4) şüd evbâş ve rüzelâdan emîn ve iḡlâ ve maḥzûzlar ve

mütereddidān 5) meclis-i şafāları olanlar ise her hāl ile mükerrerem ü mer‘î 6) olmalarıyla memnūn ve mahzūzlar olup ve olacaıkları muhaqqāq 7) ve melhūzdur ve farazā ol bezm-gāh-ı şafā erbābı haqlarında evzā‘ 8) nā-be-hencār ve dūšnām-ı āzār ve nā-sezā güftār taşavvur olunmayacağı 9) rūşen ve āşikārdur zīrā işān-ı mezburān bi-lā-reyb ü kemāl 10) eşhāb-ı ‘arz u erkāndur meşelā ve li-küllü ‘amelin ricāl ve li-küllü maqām-ı 11) maqāl nemaţinca ki riyāzī üstād ol gūne meclis-i şafā-yı muvāniş 12) tarz ve tavır şānını ve erbābınıñ cünbüş ve ādāb u erkānını 13) bu bir kaç beyt ile tavşif ve ta‘rif etmişdür rahmetu’llāh 14) -ebyāt-

ey hōş bezm ki bed-mest ve temennā yoğıdı

özge 15) neşve idi ‘aceb üns idi gāvğā yoğıdı

sākī 16) ‘işve pes-perde vaḥdetde idi

mest-i keyfiyyet idik 17) sāgar u şahpā yoğıdı

vaḥy-i ilhām idi hep güft 18) ve şinīd-i meclis

harf ü şavt u nefis ü nāṭıka pīrā 19) yoğıdı

kābil-i keyf degül cümlesi bir naqş idi hep

20) tār-ı mızrāb nev muṭrib ü şeş-tār yoğıdı

hep görüp 21) bilmiş idik birbirimiz ammā kim

ğayrı keyfe idi nazar-dāde-yi 22) beyt yoğıdı (23) بلغه در خلاصة توصيف و نتيجة تعريف çün rūsūm-ı kavānīn-i qādīme ve āyīn ü erkān müstedīme 24) olan ki ma‘lūm her kavī vü za‘if ü mefhūm her gābī 25) ve ‘arīf oldur ki her bir ‘işret-gāh eşhābınıñ egerçi

146b

1) ebvāb-kār gāhī kemā-hiye gūşāde ve esbāb-ı ālāt-ı melāhī 2) ‘ayş u nūşī āmādedür ve lākin ekşer āmed-şūd anı ednās 3) nesnās-ı istinās ve cūhelā-yı sāde-dil ve lākin 4) ekşeri pūr peryān bed-mestān fe-nezelān olmağla bi’z-zarūrī 5) ve yāḥūd bi’t-tesāmūḥ ruşşat pāyende-yi evzā‘ olup 6) ya‘nī cülūs ve ku‘ūd ve eslenkā ve tazaccu‘ ve terabbu‘

meşelâ yanın 7) yatmak ve dizlerini dikmek ve dübdüz oturmak ve gerek 8) ‘ amden ve sehven ve hâṭâ’ en âdū’ etmek ya’ nî gegirmek ve ne’ üzü bi’ llâh 9) belki oşurmak ve eşekler gibi anırmak ve şığırlar gibi bağırarak 10) ve fâḥiše ‘ avratlar gibi açılmak ve şusmak ve mîdhendler gibi 11) buşmak ve ‘ adem-i hazımdan ögürüp kuşmak ve yek-
diger âḥere 12) hançer ve bıçak çekmek ve münâsebetsiz dil-hırâş temennâlar etmek 13) ve gâh aşlı faşlı yok yere renciş ḥâṭır gösterüp 14) küsmek ve yâ bir ednâ vâdî sebebi ile puşugup kararup 15) tırnak huşûsâ sevdevî mecnûnlar vâdisince gâh kalçup 16) ve gâh oturmak ve belki hîc bir şahşı hisâba şaymayup 17) ve şalındırmayup esneyüp gerinüp gece şahın yavuklamış 18) keller gibi şiddetlü te’ evvühler ederek ulumak ve uzanup 19) yatmak ve bed-mest olup her kese şütüm-ı galîze ile sögmek 20) ve belki kutuz ve yâ acıklanmış kelb gibi hom ve hücum ile ehl-i 21) meclisi birbirine katmak ve başılıp tutulma ḥavfiyle kapuyı 22) koyup pencereden ve belki bacâdan çıkup kaçmak ve hîc taşavvur 23) olunmayacak bir girîzgâhdan çıkup açılmak ve kemâl-i ḥavf 24) ile eşnâ-yı firârda vartadan vartaya uğramak ya’ nî 25) yağmurdan kaçarak iken toluya uğramak gibi ve germiyet-i iştiḥâ

147a

1) ile ekl-i mîzeyeye tıkmak ve şürb-i ḥamrı ḥaddinden aşırarak ve 2) ḥalt-ı kelâm ile sözün şaşırarak ve çok kimesnenin 3) ḥâṭırına tokunarak hisâbınca fazla kaçırarak ve gâh ayağa 4) kalçup gâh yığılmak ve ehl-i meclis anıḡ vaż’ -ı küstâḥisinden 5) şıkmak ve ‘ âkıbet mest-i ḥarâb olup yıkmak ve’ l-ḥâşıl 6) levâzım-ı bedesti yüzlere güller şuyı ḥâşâ ḥuzûrınızdan 7) ve edebde sözden hisâbınca her ne ise işeyüp 8) ve oşurup şıçarak emşâli ḥâlât-ı nefret-i galebâtdan bir 9) ḥâlet-i müstehcene ol her iki ḥâlî ‘ işret-fersâyı feraḡ-fezâ-yı 10) edeb-i ihtivâda vukû’ etmesi ḥilâf-ı taşavvurdur ve ḥošâ ki müşârün 11) ileyhimâ olan iki cây feraḡ-fezâyı ter-ḥurden envâ’ -yı şükâlâ ve eşnâf 12) u ecnâs-ı nesnâs istinâs-ı rûzelâdan ihtirâs ve ihtişâş üzere 13) olduḡı şöhret bâbında ‘ aşr u zamân⁵⁰ ola fe-lâ cerem kemâl-i 14) ıtmînân ile eşnâf-ı fezâ’ il-i ittişâf ‘ arz ve kara ‘ işret-gâh 15) olmaḡa elyaḡ ve şâyeste ve şâyân ola bâkā ki işân-ı zarâfet 16) nişânân daḡı hem-çünân bir dârü’ l-emânda söz ü sâz ile germ-â- 17) -germ ve şevḡ-â-şevḡ zevḡ-â-zevḡ ile imtiyâz bulup ḥvâr ḥvâr 18) envâ’ -ı nuḡl ve mîze bâ-yı kebâb ve nûş-â-nûş ezyâf-ı şarâb 19) ve ins-â-ins eviddâ ve aḥbâb ve türk-â-türk ekdâr ‘ âlem-i fânî ḥarâb

⁵⁰ b nüshasında *u zamân* şeklindedir.

20) üzere müsā‘ade bāb olup olunalar huşūşā şu‘arā-yı bülğa-yı 21) daķāyık-ārā ve reķāyık-pīrā-yı mezāk āşinā şeml-i şeref meşmūl 22) selleme’llāhu te‘ālā nef’i merhūm huşūşā zümre-yi erbāb-ı isti‘dād 23) u‘irfāna

ki çarh ol firçaya devr edeli haşm-ı tüvānādur

24) ekdār-ı rüzgārdan rehā-yāb oldukları gāhda ol cāy-ı āgāha 25) tereddüd ile dest bir āverde-yi ğalālūş ki her bir cefā ve genc nişin

147b

1) tenhā-yı şafā olup du‘ā-yı devām-ı ‘ömr-i devlet ħalīfe-yi islām 2) ve şenā-yı ebed fehvā-yı şadr a‘zam-ı ‘ālī maķām edüp bu mışrā‘-yı 3) güzīde ve daķı bu beyt-i sencīde mażmūn zemzemesiyle avān 4) güzār-ı eyyām olurlar ع

bize hīc künc-i mey-ħāne gibi cāy-ı karār olmaz

5) -beyt-

ğam-ı dünyāyı unut al elişe şahpāyı

saņa ışmarladılar 6) bu fenā dünyāyı

برش و افیون و غبار بی اعتبار و بنک (7) ۲۶ بلغه در بیان دخان و قهوه یمنی و برش ve’t- 8) teşrīh a‘māl ve ef‘āl ve aķvāle ta‘alluķ eden her nev‘ ve eşnāfiñ 9) keynūniyyet ve keyfiyyetinden beyne’t-tekşir ve’t-taġyir karbiħ ve tezbir 10) olundı ise bi-muķteżāu’l-ıtlāf ibtilā-yı zurefā-yı zamān ħasebiyle 11) duħān ve ķahve ve berş ve afyūn ve ğubār bī-fā’ide ve pür azrārıñ 12) daķı birer nebze ħal ve ħürmetleri beyānıñ tayy ile ve ba‘zı ħüsn 13) ü ķubħ u nef‘ ħarbın zıkr ile ħālā bu cerīde-yi feraħ-fezāda ifāde 14) niyeti ile bir bülğa beyānı iħtiyār ve taħrīr olunmuşdur mezbūrānıñ 15) tafşil üzere beyānıñ murād edinenler merhūm kātib çelebīnıñ 16) mīzānü’l-ħaķķ fi iħtirāru’l-ħaķķ nām risālesinde bulup 17) tettebbu‘ etsünler besā ki bu cerīde-yi cedīde ki bülğatü’l-aħbāb 18) nām feraħ nişābıyla müsem mā ve tefrīħ kırup ve teşrīħ-i şudūr-ı zurefāyı 19) ve ‘urefāyı iħyā-yı mezāk-ārāda ħaķķā ki bī-mānend ve bī-hem-tā olduĝı 20) kırā’at ve istimā‘yla ma‘lūm ve teslim-kerde cümle-yi ehl-i fūhūm 21) olacaĝı bī-

imtirādur ve müşārün ileyhā olan eşyā ki ḥālā dürcinde 22) nigāşte ve muḥarrerdür fi'l-
cümle celb-i neşāya keyf-i zevk sürür ve ḥubūr 23) éder bir ma' nādur li-ecl-i hazā her
birinden birer nebze ve şeme beyānı revā 24) görüldi evvelen duḥān ki cümle-yi
edḥineden ism-i cinsdür ancak 25) 'örf olmuşdur lisān-ı 'arab ve 'urebāda nāmı
ṭabaqadur ḥālā her

148a

1) diyārda 'ämme-yi ḥalk devrān ibtilāsıyla mümtāz ve işi ṭuman 2) duḥānı yaman
olmuşdur ve zebān-ı fāriside ṭonbekū ḡalaṭı ve faşihī 3) ve fārisiyye-yi dürriyyesi
tenyākūdur ve lisān-ı türkide tütündür 4) ḥaḳḳā bu ta'rifler anıḡ ḥaḳḳında nāḳış degül
büsbütündür nezāke 5) meşelā terkīb-i mezc-i melḥūzı ve i'tibār ḥurūf melfūzı üzere
ṭabī'at 6) mübtelāya keyf vèrmede muṭābıḳ-ı ḥuṣūzdu ten ya'nī cism te'sīr 7) ve telyān
ve def' -i ḡaḏab tehevür ve kīn ile ḥuṣūşā ramazān-ı şerīfde 8) lā-siyyemā vaḳt-i ifṭārda
bā' iş-i nuṭḳ olduḡıyla ki mezc-i izāfiyle 9) tenyākū-yı memzūcdan mütevehhimdür tütsü
keşret-i isti' māl ile ḳānūn-ı 10) izāfet üzere suḳūṭ-ı nūn ile şünmā ve entüm maḳāmında
11) yārān-ı bā-şafā ile pek biḡ iştirāba nev' emr ḥiṭābidur ḥulāşa 12) diyār-ı Rūm'da
zuhūr ile intişārı merḳūm cāmī' -yi cümle-yi 'ulūm 13) kātib çelebiniḡ taḳriri üzere
ḡālibā biḡ on senesi ḥudūdundadır 14) egerçi bu dünyā eski dünyādur fe-emmā
ma' ḥudūḡ fi'l-aşl nābit ve 15) ekşer-i nās ibtilāsıyla maşş ve şürbi üzere şābit olduḡıyla
buḡa 16) daḡı terḡim taḡlībi yeni dünyā nāmı itlāḳ olunursa revādur 17) ḥālā hind ü sind
ü 'acem faḡfūr ve ḥiṭā ve ḡotan ve 'arab ve 'acem ḡaṭarlarından 18) mā' adā ekşer
diyār-ı rūm behişt rūsūmuḡ daḡı ba' zı hevāsı mu' tedil 19) arāzide nābit olduḡı nāmīdür
ḥuṣūşā mākedōn memleketi 20) dedikleri ki ḥālā rümélidür evvelen ḳaraşu yeñicesi ki
cümleye 21) başdur ve pereşçene ki ḥalk aḡa pürşičān dèrler ve vārdār yeñicesi 22)
vārnā ve delḳ tütünleri ḥuṣūşā eşherleri elbaşan ve zala tütünleri 23) ve uzuncaova ve
şōfyā ve filibe civārında maḡmūdli ve yūsufli 24) bunlardan her biriniḡ āḡerleri üzere
bi'l-i'tibār teraḳḳisi ve tedennisi 25) vardur ve ḳara eflāḳ tütüni ve üsküb tütüni ve
çamlı yaylaḳ

148b

1) ve'l-ḡaşıl rüméli sāḡasında edrene ḡavālisinde 2) ḥuṣūşā uzunköpri eṭrāfında belki
istānbūla varınca 3) her bir cāhda ba' zı bitmez tütünleri biter ise de cümleye sezā-vār 4)

olan arařu yeicesidür ve fi'l-aıa anı gāyet a' lāsı 5) ve muntehāsı gāyırılara nisbet ile olup bitmez maūlesidür 6) ve lākin anı daı olması olmayup hālīř gōbegi ola mā' adā 7) tütünler aa göre gūyā sōbekidür ve pürřıan dēdikleri duān 8) daı hemān bite ol cāy-gāhı ba' zı i' tibār ētdikleri 9) yērlisinde olup mūntaab evrā ile yine yeice demedleri 10) řeklinde ceste ceste yarmıř vuıyye adar ki mūřebbek 11) demedler ile azıllar ile řarılı olur ve beste olur 12) netice anı daı yeice demed řūretine oyup destelerler 13) ol řūret ile ba' zı bilmeyenlere řatarlar ve lākin gāyet 14) ile illet üzere olmala kibārdan mā' adāya nařıb olmaz 15) ve her diyāra mūnteřir olaca adar daı keřreti yodur hālā 16) halk lisānında sōylenür ve lākin görmüř ve belki eřitmiř 17) daı nedret vücūdı gibi nādirdür hālā istānbūlda bile ol 18) nām ile furūht olunan tütünün gālīb budur ki rūmeli 19) ingāneleri muřanna' ları ola fe-emmā ol havālīde mu' teber olan 20) yērliler olanları ařlı ve hālā 'āme-yi ehl-i ibtilā beyninde sōylenüp 21) rabet olunan aynalı dēdikleri maallı tütünüdür ve ba' zı 22) yüksek ve refi' olan yērlilerin tütünü ve yei aılmıř yērlilerin 23) ve oyunlar yataı olan yēri ve tamām lāzım olan tedārikiyle ve 24) terbiyesiyle ārāyīde ve ihtimām-kerde olup ya' nī orta 25) yapraqlı ve gāyet ile beřeresi ařfar ve řabları daı beyāza

149a

1) mā' il ve ruūbet üzere řaızlı gibi aa řerbetlū dērler ve ba' zı 2) baldırı ıpla ve ba' zı anı hilāfi ve tedāriklūsi daı oldur ki 3) evvelā yapraqları fidanlarında iken tamām resīde olup ve gōlge 4) yērde oriyup ařlā gūn görmüř ve sāde řu ile daı 5) tartıb olunup demed olmamıř hemān hevādan kendi cezb 6) ētdüi ruūbet ile demed olunmuř olur ve ba' zı udreti 7) olmayanı demed ēdemeyüp yalnız dizisiyle iktifā olunmuř ki 8) aa bařma dērler ve ba' zılar daı yalnız jāle tartıbi ile demed olunmuř 9) ola fi'l-aıa bu üslūb-ı sābıa üzere olan yeice tütününün 10) gōbegi cümle-yi duān envā' ını a' lāsı ve hōř-būyı ve ra' nāsı 11) ve'l-āřıl cemī' envā' ma terci olunur avlen meřhūr cemī' cihān 12) tütünlerinin e a' lāsı yeice tütünününün gōbegi ve ednāsı 13) daı hem-ünān olmasıdır dēmiřler imdi muassenāt hōř-bū 14) ve gāyet ile yandıın ve remādı ya' nī lūlede olan küli beyāz- 15) -nümün ve duānı nīl-gūn olmada ve lūlede dayanur ve insānı 16) te' bīs ēdüp uřandırmaz ve lākin bu midār arāret vērmede 17) āerlere gālebesi olma gerekdür bu muassenātı ma' lūm oldudan 18) řonra huřūřā ki pākīze aya apulı ve usta-cūhlik ve memed iři 19) daı kim degüldür

nite ki ‘ ahd-i meḥmed ḥānīde eşher ve meşhūr olan 20) çubukçı kiyān oğlu ve daḥı āḥer ma‘ rūf ‘ aṣr olanlarıḡ laṭīf 21) ve işlek ve muşayḳal ve mücellā ki ‘ āş-ı hindī aṅa göre bir ḳurı 22) hind-rān ḳamışı gibi bī-ma‘ nā ve bī-ḳadr bahādur lā-siyyemā ‘ imāmesizce 23) ser-nigūn ve yā sāde-pāş pārelü acı bādem çubukları ve yāḥūd ṭoḳuz 24) ṭon dedikleri ve yāḥūd leylāḳ ağacından ola ve dervīş 25) ismā‘ il ve yūsuf usta lülecikleri ile ki yalnız hey’et-i

149b

1) ādeme keyf-i şahpā vērür bunlarıḡ her ikisi bir yere cem‘ olup 2) الشئ لا تبنى الا وقد يثبات 3) devlet ve teḳādüm-i iḳbāl ‘ izz ü rif‘ at ile ḥuşūşā şafā-yı 4) ḥāṭır ve şihḫat ile -mışrā‘ -

serv ḳadd ve lāle ḫadd ve gül-‘ izār

dil-berler 5) elinden dest bedest alınup maşş ve nūş u ḡam u hem dünyā-yı 6) bī-vefā ferāmūş oluna -mışrā‘ -

şübhesiz vāsıṭadur la‘ l-i l 7) leb-i dil-dāra

kelāmı vüçūh ile şarāb-ı erguvān içmekle yeksān 8) olduḡı gibi duḥān daḥı bir ṭumanlı hemān nesne édüḡiyle müsāvī 9) bir şāndur ve bundan mā‘ adāsı hemān ḳaba ḳaba gökyüzine şavırılıp 10) bir gök ṭumandır fe-emmā ba‘ zı zurefā-yı mezāḳ āşinā ma‘ ḥūdın 11) selb-i gül ile zıkrını revā görmeyüp arnavudluḳ tütünlerini 12) daḥı yābāna ilkā ve iḫrāḳ bi’n-nār ile maḫzā hebā olmasına⁵¹ rızā vèrmeyüp 13) elbaşan ve zala tütünleri egerçi arnavudlar gibi çiger-dār ve ṭaşaklılar 14) ve keskinlerdür ve lākin rāyiḫa-yı ṭayyibe ve hey’et-i mergūbe ile ḥōş-nümālar 15) ve ba‘ zıları bu işler ve meskenlerdür ve ba‘ dehuman ḳırca ‘ alī tütünüḡ 16) ḡāyet ile a‘ lāsı ki beşere-yi evrāḳı aşfaru’l-levn ve dört 17) beş altı varāḳ üzere demed éderler ve her bir bilāda ve maḫalle 18) kifāyet üzere ḳalanından nāşī münteşire olamayup anıḡündür 19) ki her bir yerde dil-ḥ‘āh üzere nādir bulunduḡı muḳarreredür ve ekşer 20) ḳırca ‘ alī nāmıyla her bir yerde alınup şatılan ḳızanlık 21) ve uzıncaovanıḡ ve edrene eṭrāfınıḡ ḥuşūşā uzunköprünüḡ 22) ve evreşe ḳazāsınıḡ ve ḫayrabōlı nāḫiyesi tütünleridür ol 23) şüret-i mezbüre ile demedler bağlayup ve ol ile mükevverdür fe-emmā 24) ‘ inde ehle’l-mezāḳ

⁵¹ b nüshasından *olmasına* şeklinde geçmektedir.

ğayr-i mu‘teberdür ve bu mezkûrlardan sonra hâşşa 25) Vârdâr Yeñicesi’niñ a‘lâsı cümleye nisbet ile hemân Kara-

150a

1) şu Yeñicesi’ne yan başı belki ana ve baba bir qarındaşdur egerçi 2) ba‘zılar nev‘en şurâmetinden ya‘nî keskinliğinden nâşî başa 3) urması iddi‘âsın edeler ise de ‘aqlı başında olan havâs-ı 4) hams şâhibleri olan şahş-i terâk bu beş nev‘ duĥânıñ 5) her hâleti idrâk ve hüsn ve hücneti idrâk ile ol maķûle güftâra 6) aşlâ i‘tibâr etmeyüp bulduķda içüp şavırup başından 7) şavura ve ba‘dehu hışn-ı selânîk havâlisinde olur beyne’n-nâs 8) aña karaıağ duĥânı dërler hâlâ ki ol duĥân-ı ra‘nânıñ dil-h‘âh üzere 9) olanı ele girse câ’izdür ki yeñice duĥânı ile hem şân belki hōş-bū 10) ve hōş-hōrluķda sencidelik üzere ba‘zı teraķķisi müşâhede edeler 11) muharrir-i kitâb râsiĥ-i mezâķ âşinâ ve zarâfet intisâb vicdânınca 12) mezbūr duĥân-ı elbaşan cümleye sultândur ancak bu iki nev‘iñ her 13) hâl ile aşlaĥ ve a‘lâsı murgân-ı meşhūrân temsîl ile ki biri 14) ‘anķâ ve âĥeri hümâdur mücerred nedretleri ile kıllat beynleri ile ‘âlî ve girân 15) kıymet olduklarına ‘illet gânidür ĥayrı degüldür ve bunlardan mâ‘adâ 16) memâlik-i anatolıda sağ kol ve sol kol ve orta kol ta‘bir olunan 17) yerlerde gerek aydın ve şaruĥan ve gerek karamân kaşamōnı ve bölı 18) sancaķları havâlisinde ĥulâşa-yı ĥarâz laĥife ‘arz tâ şâm-ı 19) cennet-meşâm ve baĥdâd dârü’l-ĥilâfe-yi be-nâm ve rûĥâ ger urfa dedikleri 20) ve âmed ki diyârbekr dedikleridür ve havâlisi olan diyâr-ı ekrâd malatya 21) ve mâverâ’ü’n-nehr dedikleri emâkin ve arâziye varınca ĥıttâ-yı anatolı 22) ıtlaķ olunduĥı ma‘lûm-ı ehl-i âfâķdur ittifaķ-ı ehl-i mezâķ üzere 23) egerçi anĥâķıyye havâlisinde ve mezbūr âmediyye ki ĥalaı ĥalk 24) üzere aña âmediyye dërler ve cebeliyye ki aña âmediyye daĥı dërler netice-yi 25) kelâm ol diyârıñ ahâlî-yi mezâķ iltizâm şâhib-i şu‘ûrı mâ-beynlerinde

150b

1) mergüb ve meşhūr ise de kemâ-hiye havâs-ı hams aña her taĥşin 2) ede peh peh ve püh püh dedirecek tütün degüllerdür ancak âdem 3) bulunmadıĥı yerde keçiye ‘abdu’r-raĥman çelebî dedikleri ĥisâb üzere 4) maĥsûblardur velî cezâyir ve tûnus ve trâblûs diyârlarında 5) cebeliyye şekl bir nev‘ siyâh reng duĥân olur merķümâne 6) nisbet ile imtiyâz üzere ıslayup şavırılursa münâsibdür 7) netice anatolı tütünlerinin cümlesi

üzere ercah ve aşlah olan 8) bi'l-ittifāk duḥān mīlās luṭf enfāsdur fe-emmā anıñ daḥı 9) cihet-i luṭf ile eşher-i meşhūrı kırcağız ve beçin ḳal'ası 10) ḥavālisinde olanıdur ma' lūm ola ki ol duḥān-ı mülāyemet 11) şān aydın ḥıttası dāḥilinde şıgırcık ve menteşā ve mūḡla diyārı 12) arāzisinde nābit olup melḥūḳ-ı ileyhi olan aydın élinde 13) olanlardan daḥı a' lāsı ve maşş ve nūş olunmaḳda ašlā 14) ve a' lāsıdur ve fi'l-ḥaḳīḳa muḥarrir-i kitāb daḥı bi't-tecrübe pesendidesi 15) ve cümle anaṭolı tütünlerinden intiḥāb ile sencidesidür 16) fi'l-evvel diyārımıza getürilüp ma' ḳül bahālar ile alınup şatılur 17) idi el'ān bec seferi vaḳ'a(sı) mażarratı ile ve daḥı duḥān-ı gemerekī 18) ' illeti ile ḥālā semtimize gelmez olup dirīḡ ki ekşeri diyār-ı mışr-ı ḳāhire 19) gidüp felāḥān-ı bī-meżāḳāna tazıyī'-i şarīḥ-i itlāf şaḥīḥ édüp 20) nā-ḥaḳḳ yere baḳılup tütünü göklere şavırılup ḥal ve 21) ḥürmeti luṭf mażarratı ḥuşuşunda gürūh-ı evlād-ı a' rāba bu terkibi 22) söyledür oldılar ان كان حراماً اثر با و ان كان حراماً 23) eyüsiniñ emāresi ḡāyet ile levnī evrāḳı aşfar 24) ve demedi şıḳı ve orta boy olur ḥüsni ḡāyet ile yanaḡan 25) ve ḥōş-bū ya' nī türkāne ve bābāyāne yollı ḳoḡulu ve remādı ya' nī

* duḥān-ı ma' hūduḡ ḥal ve ḥürmeti kelāmından ḳaṭ'-i nażar kerāheti ve ḡayr-ı ḥuşuşunda eḳāvīl keşire olup ḳarīb-i 'ahdde ḥālā dımışḳ-ı şāmda ḥayātdadur şeyḫ 'abdü'l-ḡanī nābūlisī ḥazretleri ki fi-zamānina imām-ı 'aşr 'add olunmaḡa meziyyeti vardur anlarıñ bir te'lif-i şerīflerinde ḥelāl olmaḡ üzere ḥükm ile taḳrīr ve beyān étmişlerdür ve lākin ḥaḳḳ budur ki ḥal ve ḥürmetinde ḳaṭ'-i nażar ḥüsni ve ḳaḳı üzere erbāb-ı ṭabī'at bilme ve ercā' su'āl olunmaḡ lāzım gelse ve maḥşūş bu ḥaḳīr erbāb-ı ṭabī'atdan bulundıḡımız éle meżāḳı ḳıḳara su'āl olunsa aña cevāb yā şavābımız ve vicdānımız üzere fi-nefsü'l-emr cümle muḥassenātından beri teşḫiş-i şıḫḫat-ı mizāc étmekde ve tehevür-i ṭabī'atı def' de ḥaylī ma' ḳül şeylerdür éder

151a

1) küli beyāz ve lūlede yandıḡda fışır fışır ḡüyā ḡaleyān éder gibi 2) yanar ve mā'ī duḥānı ḳıḳup içeni uşandırmaz bir tütündür zāhir 3) tavşifde egerçi ṭā'ife-yi etrāke münāsib fehmi olup ve lākin 4) ümīddür ki keşret-i isti'māli ile mübtelā olan ehl-i zarāfet ḥazḡ éde 5) ḳubḫī sā'ir edḫineye göre şevblere ve dehānda zifirī rāyiḫası 6) āḫerlerden ḡālibā ziyādece ola démişlerdür -beyt-

yeyelüm bir şey 7) içelüm tütünü

bizi ta' n edenin gidi götini

beyān-ı māhiyyet 8) ahve-yi yemeni ma' a mā naħnū fihi ya' nī maħlūten yezkuru'd-
duħān ve'l-berş 9) ve'l-afyūn ya' nī et-tiryāk ve'l-ğabire temhīd-i ma' lūm ola ki 10)
mesbūk bi'z-zıkr merħūm kātib elebi risālesinde duħān ve 11) ğayrılar gibi ħavāle ile
iktifādan şonra bir vech-i taħşiş bu nev' 12) ile telhīş ve maşş cer' ve şürbi terhīş ile
beyān olunur ahve-yi 13) ma' hūdenin zuhūrı ve bid' atı ve şeyħ-i şāzelīyye nisbet 14)
ile ħālā diyār-ı rūmda şüyū' yla ve sāhire-yi ğabrāya dünyāda 15) bi't-taħşiş diyār-ı
yemen-i ' aden-i ' adn-āsāda nābit olduğı tevātür 16) ile sābitdür yā ibn heme şān ol
mekānlarda dağı a' lā ve aħseni 17) -beytü'l-faķır- tağlarının ahvesidür demişler ve
ba' zı muħarrib 18) yerleri dağı olmak gerek emāret-i aħseni ya' nī eyüsiniñ 19) nişānı
ğāyet ħurde u nīl-gūn ve müşebbek olur meşelā 20) türkce gügülcem olur fevā' idi ħaķķā
ki inķıbāzı def' lere ve def' -i 21) ' iyānide ya' nī yorgunlukda ve bī-tāblıđı izāle
ħuşuşunda hem 22) ħāl bāde-yi aldur ve belki mā' ü'l-ħayāt ile hem-şifātdur li-
muħarrihi

23) ahve olursa nola āb-ı ħayāt

neş' esi ħızır ve cehresi 24) zulmāt

lā-siyyemā bed-beyzā-yı dil-ber-i ra' nādan iştirāb ile kām-yāb 25) oluna ħaķķ budur ki
ħalinden ve taħābetinden mā' adā ehl-i riyāzeti

* maṭlab maḥķu'd-dūhāt dehānıñ ħali ü ħürmeti vü ħüsn ü ħücneti ħuşuşunda bu faķirin
vicdānı üzere müskit-i ' āmme-yi ħalk vėrdüđi cevāb-ı müsekkin budur evvelen ħürmet-i
ķātı' a iķtizā eden eşyā evvelen min ħayşü'l-ekl şāniyen min ħayşü'ş-şürb şālişen min
ħayşü't-telbīs ya' nī giyinmek rābi' an min ħayşü't-tebāhī ya' nī şezr-i cimā' maķūlesi
ħāmisen min ħayşü't-tekellüm bu ' amel ise ħic birinden degüldür na' mü'l-cevāb

* der-ħaķķ-ı duħān duħān ħaķķında bizden şorsa ħüsni ile ķubħundan vėrürdüm
nāzikāne bir cevāb-ı nāzik ve mümtāz

* kekā cümle teslīm edelerdi zümre-yi ' irfān

bu sözdür kim ićenler içmeyenlerden ola erzān

* ḥaḳīḳatdūr belī bu ḥāleti ol ṭonbekünün kim

ki ola bir lüle memlū yeñice tütünü mümtāz

* mizāciñ şihḥatin hem saḳamet teşhīşlere ḥayfā

ḥuşūşā kim tehevür def' ine ol bāde enbāz

* olup teskīn éder ol āteşi kendüsi āteşiñ

éder ṭayyib ḥāṭırla iḥenler her söze iġmāz

151b

1) nevm ü seneden iḳāz étmekde ve daḥı 'aṭşānı irvā étmekde ya' nī 2) şusuzlığı giderüp
ḳandırmaḳda ve refāhet-baḥş rāḥat 3) olmaḳda mişili şaḥşına münḥaşır olduġı
müsellem-i 'āammedür ve 'ale'l-ḥuşūş 4) ebnā-yı sebīle mā'-ı selsebīl-i cennete bedīldür
egerçi sā'ir eşyāyı 5) me'küle ve meşrübeye (göre) nev zuhūrīde bid' atdur ve lākin bu
beyt 6) muḥaḳḳaḳ feḥvā zımnı nemaṭınca aña muṭlaḳā bid' at dēmek 'ayn-ı bid' atdur 7)
ve ḥelāle ḥarām dēmek gibi bir tōhmetdür (8) لفظه ابى السعود العماد -beyt- لها فترة
عليه الرحمه (9) زال شر لها li-muḥarrirü'l-faḳīr

duḥān ve ḳahve berşi ḳazā bu ehl-i 10) 'irfāna

içirmekden yédirmekden ġaraż şanmañ ki ola ikrām

11) duḥān kim dūd-ı serān berş-i zaḳḳūmı ve çün ḳahve

olup 12) mā'ü'l-ḥamīm āteşin dūzaḥa eşām

görürler anı dünyāda velī 13) 'uḳbāda görmezler

iki yerde 'azāb eyler mi hīc bir ḳulına 14) yezdān

-tetimme-yi beyān ma'a'l-cemī' mışrā' laṭīf-i müferriḥ-i ġürüh ve 15) muta'aşşībān
ya' nī ḳazīzādeliyān mor çaḳşırlyān evvelen şāniyen 16) müferriḥ meskūkiyān ya' nī
ehl-i ṭarīḳ olan ehl-i 'irfān bu 17) ḳıṭ' a-yı dil-ārāda ki mezkūrdur ve bu mışrā' ki ع

daḳı bāb keyf 18) éder ġalyon çüb tōnbeġü

ma' lüm-ı ehl-i fühüm ola ki fi'l- 19) cümle müşārün ileyhānıñ ħal ü ħürmet ü nef' u mażarrat u luţf 20) u ħüsn ü hücnat ħayş ve kerāmetlerinden tayy ve kaţ' -i nazār 21) ile fi-ħudūd u zātihā cümlesi dağı 'ämme-yi ehl-i mezāk ħüner 22) sebĥ ve ma' ārif-perver şemline ħic olmaz ise bir eglence-yi 23) dil-ārā midur ħuşūşā gerek duĥān ve gerek ħahve hemān şöhret-i 24) ibtihācdan her ikisi dağı mu' addel şıĥhat ve seĥamet mizāc 25) oldukları müsellem ve işbāta ġayr-i muĥtāclardur ve ba' zı zuĥūr

152a

1) ve sünūĥ-nümüde olan eşyānıñ ki anlara bid' at-ı ħasene nāmın 2) ıtlākın ile pes 'ämme-yi zurefā devrān ve bi'l-aĥş muĥarrir-i bülġatü'l- 3) aĥbāb rāsiĥ-i fezā'il muĥtaş üstādına rahmet ħisābınca 4) muĥaddiş ve mücidlerini ya' nī ihdās edenleri ħarīn ve hezār-ı taĥsīn 5) ile şenā ve zikr bi'l-ĥayrına mu'tāddur ki ol eşyā-yı merĥüme bunlardur 6) meşelā tütün ve ħahve ve berş ve afyün ve körük ve ton 7) ve çaĥşır ve cizme ve tennūr tandır dedikleri ve ħavuş şarık 8) ve bunların emşāli gibi çıkan nesneleriñ muĥdişleri ervāĥına 9) rahmet-i fettāĥ ola زجعت الى ما نحن فيه اتفاق عامه 10) egerçi nev' -i insāna elyaĥ ve şāyān ħaţret-i selīmesin 11) bozmayup hemān mayalık bihi'l-ekl ve's-şürb ile iktifā 12) ve sā'ir mükeyyifāt ile ālūde olmayup ya' nī anlardan ictizā 13) üzere olmaĥdur lākin ħünki insān uşdan müştakĥ 14) ve beledī'l-mekān olup ve ebnā-yı nev' i ile ictimā' ve 15) iĥtişār ve iĥtirān ve i'tişār üzere olmaĥlık ile mecbüldür 16) fe-lā cerem şol şaĥş ki şāĥib-i tab' ve ħayr-şinās 17) ve ma' ārif-perver ins ve istināsdur ve her-bār ebnā cinsi 18) ile ħāşir ve hem-şoĥbet ve mu' āşır ola بر زجعت الى ما نحن فيه اتفاق عامه 19) مقتضای الصجة مؤثرة و الطبيعة سارقة 20) ezr berāy-ı ħāţır-ı yārān belki belā-yı ħāţır ihvān-ı zamān 21) birer ġünedür dili 'ilāc ve dermāna ibtilā etmek muĥtezā-yı 22) şān-ı insān edügi bi-gümāndur -beyt-

' āşıkā hem mübtelāya 23) ta' n eden ħayvāndur

ehl-i ħāl olmaĥ hemīn insān 24) için bir şāndur

def' -i ref' den 25) evlā olduğı nehc ve kıyās üzere min lehu'z-zekāye elyaĥ

152b

1) ve āheri olan mısrā'

içerseñ bāde iç hīc rağbet 2) étme ğayrı meşrūba

-beyt-

içerseñ bāde iç yêrseñ kebābı

3) bī-ğayrı yême ile ictinābı

nemañınca ve dađı đurūb-ı emşāl-i 4) türkiyyede meşhūrdur şarāb içen mālın yer afyūn ve berş 5) yeyen kuvvet ve mecālin yer ve bunun ve ğubār yeyen 'aql u fikri 6) me'ālin yer mefhūmundan āgāh olup intibāh üzere olduđdan 7) sonra bi-ğasebi'l-iqtizā lāzım gelürse de zinhār be-zinhār 8) ol hūş kuvvet riyā olan mükeyyifātın ekl-i şürb ve balığından 9) ber-ğarār nevbet bir devām-ı mülāzemet ile mu' tād olunmayup 10) farazā burçağ kadarından ziyādeye rağbet étmeyüp ve belki 11) cümle-yi türk ve yalnız afyōn ğarañışarı ile anı dađı nevbetin 12) şaşırarak hemān günde bir kerre ne aç ve ne tok beyne beyne 13) ol ğabbe-yi mu' ayyene bel' édüp min ba'd ğadd-i zābiđden ğurūc 14) étmeyeler ve dađı ve bi-ğazā'ü'l-mevlā ma'an ceyn-i mükeyyife mağūlesine 15) ibtilā lāzım gelürse muza' af ğavī ve hūş riyā olan 16) fulān ğabı ve fulān ğabı nāmı ile nā-sezā ğablar ki cümleden 17) biri diyār-ı 'acemden gelür āb-ı ğubār muğattara ile muğammer behbūhān 18) şehrinde maşnū' beyne'l-a' cām münteşir olan zerre mest 19) dedikleri ğabiş cünün mürekkebi gibi mel' ün ğablar ve dađı yine 20) muğattar ma' hūd ile āmiñte ma' cünlar ki 'arş-nümā ve ğitī-nümā 21) felek-fersā ve diyār-ı rüm-ı me'vā rüsūmda ğālā şehir-i istānbūlda 22) maşnū' ve dil-ber lebi ve cāvidānī ve muğim ve fulūniyā-yı fārisī 23) ve ma' cün-ı kākūnec ve berşi' sā ki aña berş-i 'abesī dërler 24) ve dađı aña beñzer beñzemez ma' ācīn-i şetāret ğarīnden ve cenūb-ı 25) mezkūreden ki zikri sebğat étmişdür her cihet ile ictināb

153a

1) edeler belki mesīr-i 'uşşāğīden bile iqtizā étmedikce 2) yārān belāsına uğramağla miğdār-ı şerbetden ziyāde 3) tenāvülünden ihtirāz edeler farazā ki tiryāğ-ı fārūğ ki 4) ğabīb-i ğazığ re'y ve tedbiri ile nice ki tenāvüli efzā 5) ola ve ğandan ğayrı dem-i 'isā gibi rüh-ğahşā olduğunda 6) reyb ve merā yoğiken bile bi-lā-iqtizā ekl ü tenāvüli ğadd

7) ve adrini bilmeyenlere gre aadur dmişler meşel ol 8) merdm b-mezk ki fi'l-
umr ekl-i tiryk tmiş ve belki 9) macnlardan hc birisiyle daı melf olmamiş ola
10) anı nevcen mermını ve murdını avfiyle sevdsını tark 11) dp c'iz ki şad-
merg olduı gibi bk-i merk ola 12) bu nehci mişli seb tmişdr muarrir-i kitbı bu
siykda 13) macn'z-zk nmıyla bir macn-ı dier ibni msbeni amel- 14) -
kerde-yi taşindr our yazar malesinden geinr omer efendi 15) nm bir trk
elebsini kendi istid-y hişi ile 16) midr-ı şerbetinden al glib bala
midrınca bir mibla dan 17) bir iki s at l-yaıl olup kei yemedii otu yese 18) başı
arır darb-ı meşelini pş-rev⁵² istifr tmişdr 19) tenbh ber-tenbh zrafet ve irfn ile
alkası olan 20) ivn-ı zamn y ve hnerin bilmedi yrn ile lav 21) zere
muşabet tmeyp ve kendi itibrı ile tenvl 22) tdi gerek meşrb ve gerek
meblc mkeyyift malesini 23) tabatı bilmedi yrnına teşdid zere teklif
tmeyeler 24) ki aa teklif m-l-yuk drler zr maz-ı amkat ve ayn-i 25)
sekrnıdur m nan fihi ki mkeyyiftdadur imdi bi-asebi'l-itiz

153b

1) bel-y atır-ı yrn ve yd bi't-tedv ve yd tabat-ı 2) zrfe hişi ve
istidsıyla mdvemet lzm gelrse 3) adr-i şalh mezkr zere afyn ve nevbet ve
ayr-ı mune ile 4) şan-ı istnblda mamd paşa arşsunda mazar-ı naar olan 5)
lişce berş-i raikiden bir bala nışfi adarınca beyne'ř-ş 6) ve'l-cc tenvl ve
zerine şeker şerbetinden c cra nş 7) ve am-ı zehr fermş ede ve ill nez
bi'llh'l-ale'l-al 8) bu mkeyyift-ı mezkreni keşret-i istimli eyle bir le gire
ki 9) -beyt-

ne uyurdur ne uyanı ne ldr ne diri

ki ne 10) insn ve ne ayvn ki ola bir urı deri

imdi byle 11) evşf ile mevşf olan şaş-ı b-teşiş ile 12) melf olmadan allh
telya istire gerekdr خاتمه بلغياوى بيان صد و صاىاى لازمة الفحوا   

vaşiyye 14) evl evvelen mdm ki ilye-yi ayt ile mteall olasın bi'z-zt 15)
mutac ileyhi olduu nesne-yi evld ve ensb ki baışlama

⁵² b nşhasından alınmıştır.

16) vaşiyye ğulāmını⁵³ āzād ile müdebber étme ve ‘ıtk-nāmesin 17) ‘ale’l-fevr vërme

vaşiyye iki olunursañ sa‘y ile her 18) ikisini bir ħāneye getürme

vaşiyye ve pek tāzelikde olunma 19) ve atañ anañ bulduğı dil-ĥ^vāh üzere olmayagelmişdür sa‘y 20) eyle ki gözün göñlün ħabül étdüğünü alasıñ

vaşiyye iki 21) erden ħalmış ‘avratı alma ve iki ‘avratı olmuş kişiye 22) ‘ayāliñi vërme ğālib budur ki üçe dek netice vèreler

vaşiyye 23) sâbıķan ālüftelik étmiş ‘avratı alma te’ebbüh şaĥiĥe olursa da 24) nuĥüseti muĥarrerdür

vaşiyye ve zinā-yı dā’ime ile mu‘tād olmuş 25) kimesneye ‘ayāliñi vërme

vaşiyye evlādiñi evlendirseñ

154a

1) aşlı pākin ve ĥüsn-dārın alıvër zīrā evlādına zulum édüp 2) ve hem zināya sebep olmuş olursın ص her ĥuşūşda 3) şāhidi çok tutan ve her cins ve ittişāfdan olsun 4) çoğı belki genclerden ve ‘avām-ı nāsdan olan çok ola 5) ص ‘ulemādan şāhid tutunma ve emānet ħoma ve ħamiyyet 6) umma bundan murād muĥtezā-yı ‘aşr üzere ‘ulemā beyinde 7) görinen şüret uğrılarıdır ص ve üç nesne ile 8) tecrübe étmedüğüñ kimesneyi velice ve şadīķ edinme 9) biri acılıķda biri farz ve istidānede ve ol biri 10) yolda ص ve ba‘de’l-vefāt mīrāşıñı ĥākimü’ş-şer‘ vaĥte taĥrīr 11) étdirmelik üzere vaşiyye eyle zīrā vereşe şaĥīr bulunursa 12) telef ve kebīr bulunursa nizā‘ ve cidāl olmaz ص ve mümkün 13) olduķca türkden kendi yanında ĥidmet-kār tutma ħul 14) cinsi olmaz ise bārī rüm ħalkı olsun 15) ص gürcī rusya ‘arab cinsi olandan olan 16) ğulāmını ĥaremine maĥrem étme ص ve ekşer bilüp bilmedüğüñ 17) yere ħulaĥuzsuz gitme ve bilmedüğüñ yerlere gitdikde 18) ya‘nī bulunduķda gidecegin yeri ħaber vërme nite ki ister 19) zehebiñ ve zehābiñ ve mezhebiñ buyurulmuşdur ص ve ğulām 20) cinsinden zengīyi’l-aşl ve rūs ve macār aşlından olup 21) ‘ale’l-ĥuşūş yeñi alınmış ola vücūdiñi inanma ص 22) mālīk olduğıñ mālın ħıymetiñ bil ĥuşūşā nuĥūd maĥūlesini 23) cāniñ gibi ĥıfz eyle zīrā

⁵³ b nüshasından *ğulām* şeklindedir.

maḥallinde seni nice vartadan ḥalāşa 24) sebep olur ص ve ḳul cinsinden abāza delü olurlar 25) ise ve gürci ve çerkes cinsinden ğayra vücūdını inanma

* açlık ve istidāne ve yol yoldaşlığı

154b

1) nite ki rūs ve macār cinsinde ve siyāh ‘arab nev’inde zikri 2) sebḳ eylemiş idi ص geçdiği bilmedüğün şuya cümleden 3) evvel uğrayıcı olma ve bir şu kenārına inmek lâzım gelürse 4) ona cānibine geçdikde in cā’iz ki bi-ḳazāillāhi te‘ālā ol 5) şu taşup geçemeyesin ve ص ‘avratlar ile ve delü 6) ile ve sefine ile ve ḥoyrat bahadır ile ve pek ğāyet 7) ḳorḳaḳ ādem ile ve ḥuşūşā ḥūyun ve hūnerin bilmedüğün 8) ile yola gitme ص ra‘d u berḳ ḥudūşı maḥallinde ulu ulu 9) ağaçlar ve ulu binālar ve taşlar altında oturma ve kezālik 10) şedid yeller eser iken ola ص zelzele vuḳū‘unda müsāḳḳaf 11) binālar altında olma taşra çık ve kezālik kör ḳuyulara baḳıcı 12) ve kūhī maġāralara girici ve ḥarābe yerlere girici ve eski 13) ve yapraḳ sefinelere binici olma ḥuşūşā ol sefineniḡ 14) tevābi‘i ve re’islerine muṭī‘ olmayalar ve bādyānī altında 15) oturıcı olma ve furṭunalar ızırārı ğāyet olup 16) kenāra çıkup yatmaḳ lâzım gelürse yine ol gemiye girüp 17) yatma ve ay başların gözet ḥuşūşā ayıḡ başı ve beşi 18) ve on beşi ve muvaḳḳit ma‘rūf furṭunalar mart ṭoḳuzı 19) gibi ve ḥusūm dedikleri ḳoca ḳarı şovuġı gibi ve hem-ḉünān gürūhuḡ 20) tecrübe-kerdeleri olan furṭunalar zamānlarında pek żarūret 21) olmayınca gemiye girmeyeler ḥuşūşā ḥacc-ı şerīfe gidersenḡ 22) deryādan gitme ḳaradan git ve nite ki ḉurūbda düş 23) ḳarada ḳalığı ḳarada dēmişler ve gemilere binmek lâzım gelürse 24) firḳataya bin ḉekdirire binme ve ḉekeleveye bin cenbere 25) binme ve orsadan ḳorḳma pupadan ḳorḳ zīrā yelken

* eski yapraḳ ya‘nī köhne dēmek olur

155a

1) ḳapatmaḳ pupada olur ve ḥaddinden ziyāde yüklü gemiye 2) binme ve re’isini muşāhibini tutup meşġul étme 3) ve ḥulāşa ḳaradan on günlük zaḥmeti ihtiyār ile 4) geminiḡ bir günlük rāḥatına dil-beste olma nite ki ḉurūbda 5) gemiyi kāġıdda ve şuyı bardaḳda dēmişdür ص ve ne‘üzü 6) bi’llāh ‘umūmī olan ṭā‘un ešnāsında olduġı yere 7) varma nite ki اذا سمعتم بارض بالطو عون فلايد خلو 8) اذا سمعتم بارض بالطو عون فلايد خلو belki

hicret 9) t̄arīkasıyla çık zīrā taḥammül olunmayacak ve muḳāvemete 10) ḳudret-yāb olunmayacak ḳazālardan firār cā'izdür ve s̄abıḳan 11) çıkardığına maḡrūr olma delüye karşı t̄urmağı 12) bir yigidlik şanma ص ve her-bār baḫta maḡrūr olma 13) ve her bir şeyde ḳıyās-ı nefis üzere olmağa vüçüd 14) v̄erme nite ki merḫūm nef' ī buyurmuşdur – beyt-

baḫta 15) maḡrūr olma ey 'āḳil ki bunda ādeme

t̄ālī' i yüz 16) döndürür gāhī settāra nāz ēder

maḫallinde kaçmaḳ daḫı 17) erlikdür d̄enilmiş nite ki ص الرسلين (18) الفرار مما لا يطاق من سن ve taḫt-ı cemīlinde⁵⁴ olmayup da saḡa ḫasbī 19) ve fuzūlī eyülük ētmek ḳaşd şūretinde olanıḡ 20) pek ḳarībine aldanma zīrā ḡālib budur ki anıḡ zımnī taḫtında 21) bir maḫfice ḫıyāneti olmaḳ gerekdür netice bir ḳā'ide-yi mücerrebedür

22) vaşiyye ve her-bār düşmeniḡ ile muḫāşere üzere olan 23) şaḫşa zinhār keşf-i esrār eyleme

vaşiyye ve bir kes ile 24) gerek muḫabbet gerek 'adāvetdür ifrāt üzere ētme me-bādā 25) her ikisinden biriniḡ ḫilāfı lāzım gele

vaşiyye ve her bār

155b

1) kārını ḫīle ve ḫud'a ve ḡabne ve fitne olanıḡ ḫayrḫ'āhlığına 2) ve miḫmārlığına aldanma

vaşiyye ve ālāt-ı ḫarbsiz ve muvāfiḳ 3) refiḳsiz yola gitme ve mümkün olduḳca ḡece ile bilmediḡiḡ 4) yola gitme ص ve her bir ḫuşuşda ibrām ve teşdīd ēdici 5) olma ya'nī yorḡunu yoḳuşa sürme ص ve edāsına 6) ḳādir olamayacağıḡ deyni ēdinme aḡa ḳarşuluḡıḡ olmayacak 7) nesneniḡ altına girme ص ve nehc-i mezkūr üzere göze 8) ḡörünmeyecek ve muḳāvemeti mümkün olmayup netice t̄āḳat 9) ḡetürülmeyecek ḳazālardan pek şaḳın 'inād üzere olma 10) ص ve her şeyde ḳıyās-ı nefis ētmek üzere zann-ı fāsīd 11) ētme ve bilmediḡüḡ nesneyi bilürüm d̄eme zīrā māverāsında 12) lā-büd

⁵⁴ b nüshasında *cemīl* şeklindedir.

bir müziresi görülür ve bir şe'âmeti dağı çekilir 13) ص ve mādām ki dünyādasın ehl-i dünyāsın bi'l-külliyeye ehl-i 14) riyāya teba'iyet ile cihet-i 'amel-i dünyeviyyeyi terk ile be'talet 15) étme zīrā ليس الالسان الا ما سعى naşş-ı kerīm-i ilāhīdür 16) huşūşā kesb ve kār-ı meşrū' da men' yokdur ve hadiş-i 17) nebevīde نعم المال الطيب الرجل الصالح buyurulmuşdur ve 18) ol kadar sađāvet şanup avuç aчуkluđı étme ki 'ākıbetinde 19) kendiğ āđere muhtāc ve nādim-i bi-'ilāc qalmayasın li-qavluhu 20) و لا تبسطها كل te'ālā ayet-i řerīf gāyeti egerçi 21) mevridi hāřdur ve lākin şümülü 'āmdur ve cā'iz ki neticesi 22) isrāfa çıka ve lākin şümülü 'ām édüđini cümle ehl-i tefsīr 23) ihbārü'l-'avām ve'l-havāř ifhām u i'lām étmişlerdür 24) ص ve hāřılı tağşil olan boş sözleri ve nefsü'l-emr dedikleri 25) forşaları ne söyle ve ne eřit ص ve her hāl ile tecrübe

156a

1) olunmuř nesnelere inanmamak étme ص bir nesne ki elden 2) çıkup bir dađı ele girici olmaya anıđ için te'essüf 3) édüp gāma düşme ص ve muhāl olan nesneye vücüd 4) vërme ص ve cum'a ve řalı günlerinde ma'āřī irtikābdan 5) pek řađın bi-emri'llāhı řemerehu tevbihi 'ale'l-fevr zuhūr eder 6) sā'ir eyyām gibi degüllerdür ص ve māl ve kadr ve menzilet 7) ile senden ziyāde olan řađı ile muhāřamet étme 8) zīrā mađlūb olursın nite ki hāřret-i 'alī rađiye'llāhu 9) 'anhu buyurmuřlardur من تعرض لصاحب الدولة 10) ص ve hemān her bir kese tēz elden hüsn-i 11) zann olanlardan olup gāfil bulunma ص ve her bir māddede 12) kāsımcı ve yedinci hisābı üzere mu'āraza ile bir semti 13) řutma ص ve her vech ile gāhī bilmedüđüđ iķān 14) étmedüđüđ mes'ele-yi mu'dileden dem urma ص borcuđ 15) yođısa kefil ve iřiđ yođısa vekil ol huşūşā 16) eytāma vařı olma ve kendi h'āhiřiđle bir huşūşā 17) řāhid olma ve bi-hasebi'l-iķtizā olduđuđ hālde لا تكتيم الشهادة 18) و لا تكتيم الشهادة zımn-ı řerīfince ketm-i řahādet étme zīrā sū'-yı 19) hātımeye sebep olur dēmişlerdür ص ne yavař ol bi-ařıl 20) gāyret bahadıırı ol hoyrat bahadıırı olma ص ve řasūd 21) ve řamū' olan kiři ile üns ü ülfet étme ص ve eski 22) düşmeniđ ve ālüfte 'avratıđ temelluđuna aldanma ص ve kibār meclisinde 23) bulunsađ tāze ođlanlarıđıđ yüzlerine kaba kaba bađma 24) huşūşā meclis-i e'āzimde fazla kaçırup ve yāhūd ebnā 25) cinsi olanı gıybet étme nite ki đurūbda ekābir-i 'avām

156b

1) meclisinde göziñi ve ‘ulemā meclisinde diliñi ve ehl-i hāl meclisinde 2) gönlini şaķın dēmişlerdür ص هۇشۇشا meclis-i kibār-ı ‘avāmda 3) ef‘āl ve tef‘il ve mef‘ül ve fā‘il kelimelerini söylemekden 4) ziyāde ihtirāz eyle ve anıñ emşālinden birini ğāyet ile medh 5) ve yāhūd kadeh ile ve her bir meclisiñ şāhibi ve erbābı tıbā‘ına 6) muvāfiķ olan sözi söyle ve her ne gūne kelāma ki taşaddī 7) ēderseñ قل الخير و لا فلسكت maźmūnı ile ‘amel ve keşret-i 8) kelām ile meclis-i telvīn étme kişi kendi sözünden uşanılduđı 9) ķalbi hiss ēder⁵⁵ ع az olur kıymeti zīrā sözüñ olunca keşir ص ādāb-ı 10) kelimātda yazduđımız üzere ol birinci şınıfı kelām-ı müzehhebdür 11) ol üslūb ile söyle ve illā maķzer ve müdhiş ve müz‘ic 12) ve mühiş ve muķassī ve melūl ve mađzebe olan sözleri 13) söyleme ص ve bir meclisde āheriñ kelāmı öñin olup söziñizi 14) bal ile bükürüm dēduđuñde āher dađı derūnundan nolaydı 15) bođ ile buñaya idiñ tek hemān sūkūt étmiş olaydıñ 16) vādīsın ibhām étmeye ص ve her ķanđı meclise varur 17) iseñ edebāne ve besīmāne var nite ki ع varduđuñ 18) dergāha dervişāne var ve muħarrir-i kitābıñ subhetü’l-ādāb 19) nām kitābı ki cemī‘ envā‘ ādābı cāmī‘ ve hāvīdür ele getürüp 20) tettebbu‘ ile ki anıñ ekşeri ile ‘āmil olduđuñ hālde maħbūb 21) tıbā‘ hāş u ‘ām olursun vaşıyyeti’l-e‘āzīm müsā’ade-yi 22) baht ve iķbāl ve devlet ile şadr-ı a‘zam olursañ 23) دروهله اولى يدى نفر şahş-ı şeref-i müşahħaşı muķarreb 24) edinmek üzere cem‘ étmege himmet eyle ki zamān-ı ‘izz ü cāhıñ 25) mümtedd ve kendiñ her vechle ma‘mūru’l-eṣrāf ve maķbūlu’l-eṣrāf

157a

1) ve rāħat üzere evķāt-güzār ‘ömr olasıñ evvelen bir merd-i ‘āķil 2) şāhib-i rü’yet ketħudā şāniyen bir ‘ilmi ile ‘āmil-i kāmil re’isü’l- 3) -küttāb be-şartı ān ki umūr-dīde olup ķavānīn-i āşinā 4) ola şālişen bir ‘āķil-i bī-ġaraż şāhib-i ‘arz ve şāhib-i 5) vaķār u temķin çavuşbaşı ki sābıķan evvelde bir tōhmet 6) ile müteħhim olmuşlardan olmaya rābi‘an iki şahş-ı dānā ķavānīn-i 7) āşinā tezkireciler hāmisen bi’t-teşbih ilā emşālihi aħvāl-i kitāba 8) vāķıf bir zārīf ‘ārif defter-dār sādisen bir şādık 9) ma‘ārif-perver muṭallıķü’l-lisān faşihü’l-beyān telħişi 10) sābi‘en bir cesūr ve ğayūr her dü lisān āşinā vaķūr gencevī 11) ya‘nī hāzīne-dār şāhib-i şī‘ār elzem-i levāzım kār her-bārdur 12) egerçi sā’ir merākiz ‘izz ü cāha dağı birer münāsib merd-i 13) āġāh-ı lāzım her ğāhdur ancak bu mezkūrlar elzem-i levāzım olmaķda 14) cümleden evceb ve aķdemdür imdi bi-

⁵⁵ b nüshasından alınmıştır.

ḳadrü'l-ımkân müşārün- 15) ileyhüm ḫazerâtı her dergâhda cem' ile iḳtirânlarından
soḡra 16) ol destür-ı sāmî miknete ehemmi mühâm olan ekşer-i evḳâtda 17) teccessüs-i
aḫvâl-i ümmet için tebdîl-i ḳıyâfet edüp 18) her mecma'ı cüst-i vücûda ve aḫvâl-i nâsı
mû-be-mû teccessüs 19) ve istiḫbârdur demişler ص ve hem-çünân eşnâf-ı fezâ'il 20)
ittişâfdan şeyḫü'l-islâm ve müftiyü'l-enâm olursaḡ 21) her vechle 'arz-ı dîniḡ şıyânet
edüp ve muḫâfaza-yı 22) dîn eder bir 'âmil ve 'âlim fetvâ emîni ve bir müdebbir ḫama'ı
23) ez-'âḳil ketḫüdâ elzem-i levâzımdandır ve şadrından her 24) ḳanḳısını olursaḡ hem-
çünân bir 'âḳil-i nîk-şân ketḫüdâdan 25) mâ' adâ bir ehl-i tedeyyün-i şerî' atcı ve kezâlik
bir şâḫib-i temkîn

157b

1) tezkireci lâ-büdât dîn ve devletdür vaşiyet ve istânbül ḳazâsına 2) te'emmul olursa
gerek bâb nâ'ibi ve gerek sâ'ir maḫkemelerin 3) nâ'ibleri ḫuşûşâ maḫmûd paşa
maḫkemesi nâ'iblerine külliyyet ile⁵⁶ i' timâd 4) etmeyüp belki gâh u bî-gâh teccessüden
ḫâlî ve gâfil olunmayup 5) mertebe-yi şalâḫ ḫâl ile meşhûr olanlardan naşb ḳılına
siyyemâ 6) bâb nâ'ibine ziyâde muḳayyed oluna zîrâ ḳişiniḡ her cihet ile 7) ḫayşiyeti
ibtidâ-yı istânbül ḳazâsından ma'lûm olur beyânü'l- 8) veşâyâu'l-âdâbî bir vilâyetde
ḳazî olursaḡ cümle 9) a'yânı ile ḫusn zindegânî üzere olup ḫor ḫor ḫâ'ife 10) ve baldırı
çıplaklara olup ulaşma

vaşiyte nâ'ib olursaḡ 11) meşelâ emîni ile kime ve maḫşûl 'âdisine ketm etme ve 12)
maḫşûlî çıkar ve hem ḫavfile ba'zı münâfıklar kim nâ'ib efendi 13) bize ziyâdece
raḡbet edüp iki fincân zehr olası 14) ḳahveyi içürsün için dèyü ve yâḫûd bir 'uḳdesi 15)
ḫalli için nifâḳ edenlerin sözine uyup ziyâde ḫama'-ı 16) ḫâm düşüp de tamâmında hem
maḫbûz ve hem mebgûz ola 17) sa'y ve himmet ile ki gündüz geldiḡi gibi çıkarısız gece
ḳaçmayasız 18) ve fi-zamânına olan nevvâb efendilere güzel naşîḫatdür zîrâ 19) her
ḳal'a içinden alınur sözine ekşeri firîfte olmuşlardır

20) vaşiyte kenâr müftisi olursaḡ evvelâ gerek nâ'ibler ve gerek 21) ahâlî-yi belde ile
ḫoş geçinüp ve her iki cânibinde yazıl 22) fetvâ olması şer'îsi üzere ise de ḫuşûşâ 23)
aḫrabâ ve iḫvân irân ola ve mümkün olduḡca ḳanâ'at üzere 24) ol ve pek iḳtizâ

⁵⁶ b nüshasından alınmıştır.

étmedikce vilāyet umūrına qarışma ve ba'zı 25) huşūşda olan cem'iyette bulunma temārużı cā'iz gör

158a

1) ve ehl-i riyā semtine dağı çok düşme zarīfāne hareket 2) üzere ol kim rāhat edesin yoħsa şonra başıñ araya 3) gidüp mazarratın yalnız çekersin

vaşıyye gerek cāmi' ve gerek mescid 4) imām olursañ *أمواصلاہ ضعفايكم* ile 'amel edüp 5) keşret-i kırā'at ile hużū' huşū' da za'f üzere ri'āyet 6) ile mutazaccır cemā'at ile ve menfūr ümmet olma ya'nī ehl-i riyā ve 7) süm'a namāzı ki 'ālem vaħdetiñde ve tenhāda tavuđ turud düşürür 8) gibi inişıñe ve kalkışına göz ermeyüp ve cemā'atde bulunduğda 9) kâzizāde zarāfet tābi'leri resm-i ma'hūdunca kemā-kān ya'nī 10) ol nehce zurefā-yı tehvā-yı haķiķat-ārā kazıklı namāz ıtlāķın 11) revā görmüşlerdür andan ictizā ede hemān *اما تيسر و افقر* ile iktifā ve tesābih erkānı da dađı teslīse ri'āyet 13) ve terāķķiyye cemā'at-i ümmet eyleyüp *عن صلاتهم ساهون الذينهم يراون و يمينعون* 14) *فويل للمصلين الذين هم* 15) *ناشش-1* sa'ādet muħtaşī mefhūmuna mā-şadaķ olman 16) ictināb ile zīrā mevcūd ayın ma'hūde olan merħūm 17) kâzizāde zarāfet qarīniñ 'ālem-i hayātında taķıyye-yi devleti 18) kaķmak için hālif-i te'arrūf kulağından kendi semtine lāzım 19) olup ve el vèren mertebede ihtirā' ve fūrūzān olan 20) nār-ı nūr-ı devlet-i 'oşmāniden kendi murād fevā'idi şem'ini yaķup 21) ve tāķıyye-yi merāmı kaķduğı raķiķ ve daķiķ zāyi⁵⁷ tıyılıp 22) şüyū' ile gün gibi şu'ā vèrelı hālā elli yıla yaķındur 23) mu'ammer olsunlar şimdiki yeñi mähūd emşālimiz olan şulehā-yı 24) zurefā ol gürüh-ı riyā ve süm'a şükūhı 'amelleri üzere görüp 25) ve ta'aşşub-āmiz olan sözlerin ve bendelerin eşitdikde belī

158b

1) belī söz seniğdür mükerreren efendi mu'ammer ol dèyü zīr-i burütan 2) mezāk edinüp birbirleri beynlerinde suħreye çekerler

vaşıyye vā'iz 3) olursañ 'örf ve 'ādet-i nāsa muħālefet ve ta'n ve dađl ile 4) mebgüz ve menķūr hulk olma ekşer va'zıñ mesā'il hāliyye 5) ya'nī ferāyiz ve sünene mütē'alliķa olsun

⁵⁷ b nüshasında *zāyi'* şeklindedir.

vaşiyye bir vilāyetin 6) ki ekşer a‘yānı geçinenleri erāzil ve evāniden ola zinhār 7) umūr-ı halka qarışup öñlerine düşme

vaşiyye zinhār 8) u zinhār mümkün oldukça cumhūra varma ve bi-ħasbe‘l-każā 9) bulunduğın ħālde ol keşrete mağrūr olup ve ħōd- 10) -gūyluk ile bir fazla kaçurma ve her bir fitne ve hengāme 11) dağı böyledür

vaşiyye her iki ādem birbiri ile sırrānī ba‘zı 12) söz söyleşürler iken üçincisi sen olma

vaşiyye 13) ġarīb diyār olup bi-ikrām ele ve bi-luḫfu‘llāh mükerrerem ve mu‘teber 14) olursañ ahālī-yi kādīme ile ħuşūmete āğāz etme

vaşiyye 15) e‘āzim-i ‘ulemā meclisinde söziñi ve ekābir-i ‘avām meclisinde göziñi 16) ve ekābir-i ħāl meclisinde öziñi pek şaķın vaşiyyet-i mü‘ekkidendür

17) vaşiyyet-i tavşiyte her ħālde kendi ħadd ü miqđārın bil رحم 18) الله امرار عرف قدره م لم 19) ve mertebenin ħudūd-ı maķādirini dağı iz‘ān ve idrāk ile hemān 20) كل مؤمن اخوة vā-beste olma ya‘nī müselmān 21) müselmānın qarındaşıdır ħisābın⁵⁸ kullanna ol ma‘nā emr-i dīndedür 22) emr-i dūnyāda degül قملا له قولا لينا و naşş-ı kerīmi ol nükteden 23) ħaber vericidür

vaşiyye ve her meclis ve maĥfili bir bilme ve ba‘zı 24) ħilāf marazı ħareket üzere olma ve kelimātda dağı feşāhat 25) ve belāğat şatmaķ şanup kāmūs ve aĥterī luğatlarına

159a

1) muĥtāc olacaķ kelimāt ile tekellüm etme hemān ‘örf ü ‘ādet-i 2) ‘āme olan üzere münāsebetlüce ve cümle-yi ehl-i meclis 3) anlayacaķ sözi söyle ħattā merĥūm ebū’s-su‘ūd ‘imādī 4) ġalaḫāt-ı ‘avām nām risālesinde ħelāl tekellümāt-ı türkīde şıfat 5) ve mevşūf ve tezkīr ve te’nīşdür ri‘āyeti cehāletdür dēyü buyurmuşlardur 6) farazā ḫabī‘at-ı şerīfeñiz demekden ‘alā mā-fi‘l-‘arabu‘t-türkī 7) ḫabī‘at-ı şerīfeñiz demek aĥsendür demişler ع efendi sūĥtelikden 8) tevessümet terkībi ve ne‘üzü bi’llāh sūĥtelikden yüzüme ba‘zı 9) kuḫman ḫurgud ‘amūca oğlı bedre‘d-dīn kalfa telaffuzı üzere 10) edāt-ı türkiyyede bile icrā-yı maĥāric-i ħurūf edüp izmīr 11) ḫālārı ve şa‘bān efendi kāfları ve

⁵⁸ b nüshasında *ħisābın* şeklindedir.

kaşeriyye efendileri 12) rāları ile ve semt terkīb ma‘iyyeti ile tekellüm oluna hem 13) muşcer ve hem menfer olmasında bir söz yokdur li-kaavl-i 14) ‘ömer bin el-ḥattāb raḍiye’llāhu ‘anhu (15) رَحْمَةُ اللَّهِ امْرَأَةً اصْلَحَ شَأْنَهُ و افصح لسانه terkībi maḥzā ‘örf-i ‘āmme üzere olunan 16) tekellümātda

vaşiyye ve her ne mertebede mübālağa üzere olan 17) sözi söyler isen de bārī k̄ābil-i te’vīl olan üzere 18) söyle yoḥsa bir āhūya oḳ atup kebāb olup 19) ve zağferānlu ve ballu zerde olduğı mübālağasında olma 20) ol mev’il-i faḳīr ‘aseli ve zağferānı kanda bulup tevcīh 21) üzere taşdıke taşaddī ede

vaşiyye ve laṭīf ve mizāc 22) edersen de ol meclisde bir kese doḳunacaḳ ta‘rīzi étme

23) vaşiyye ve tefrīḥ-i erbāb-ı meclis için lağv-āmīz söz söyler 24) isen de yine ḥaz olunup ve hażm olunacaḳ mertebede 25) söyle ve her bir ṭabī‘ atın bilmedüğün kimesne ile mülā‘ ibān

159b

1) étme ya‘nī laṭīfe laṭīf gerekdür ve ile’l-baḥş ḥāṭır irāş 2) edecek laṭīfe ve lağvın boynı altında ḳalsun ve ta‘bīrine 3) la‘ net olsun denecek sözleri söyleme nite ki beyt 4) و لا تَلْفُوْا مع الاخوان لغواً فان اللغو مفتاح الخصومة 5) üzere olan bende ri‘āyet elzem-i levāzımdur

vaşiyye ve ebedī 6) faḳīr ve āḥire muḥtāc olmayayım dēr isen ‘aynacılıḳ ve ḥud‘a 7) pervāzlıḳ ve kīmyāgerlik ve müneccimlik ve fālcılıḳ ve kizb ile tamām 8) mebālilik ve zinā üzere kezālik ısrār ve mübālāt étme ve anaya 9) ve babaya ‘āḳ olmaḳlıḳ ve aşlı faşlı yok yerlere allāh te‘ālā 10) ismi ile aḡzın ṭoldıra ṭoldıra yemīn étmekden be-gāyet 11) iḥtirāz eyle

tavşiye ve yılandan ḳaçma ḳuṭuz kelbden ḳaç 12) ve ba‘zı şaḥrālarda cūyān būyān ḳurdu ḳovma ḥuşuşā cā’izdür ki 13) ḳuṭuz ola ne‘üzü bi’llāh ve degül ise de bi-emri’llāh anı ḳovan at⁵⁹ 14) saḳaṭ olması muḳarrerdür

⁵⁹ b nüshasında *ḳovan at* şeklinde geçmektedir.

vaşiyye ve ba'zı haşerâtı öldürmekden 15) ve belki yılanı dağı huşûşâ ba'zı tarîk-i 'âm üzere bulunmuş ola 16) öldürmekden ve bîr-i mu'atâla ya'nî kör kıyulara bakmağdan ve hâli ve 17) zamân-dîde mağâralara ve izbelere girmekden ziyâde hâzer üzere 18) olalar ve yılan kaçma kıtuş köpekden kaç

vaşiyye ve şusuz 19) zinhâr ta'âm yeme ya'nî elbette sufrende şu bulunsun düşmeniğniğ 20) bi-hasebi'l-ıktizâ ta'âmın yeyüp ve şerbetin içirmekde bârî himmet 21) eyle ki toğla bulunasın aç bulunmayasın ve az yeyüp içesin 22) zîrâ çok kimesne bu huşûşda andan şerbet içmişlerdür

vaşiyye 23) ve zamâne mutaşavvıfeleri şeyhlerinden zinhâr bî'at ve inâbet 24) étmesin kâzîzâdeli gürühunuğ bu huşûşda olan sözlerini 25) tut ve lâkin zinhâr ta'aşşub édüp ehl-i sülûke dağl édüp

160a

1) buğz üzere olma dünyâda olduğca dört nev' belâdan 2) birine ve yâ cümlesine bi-lâ-şübhe mübtelâ olursañ evvelen 3) 'ömrün olduğca halk içinde rağbet ve hürmet bulmazsın şâniyen 4) bi-emri'llâh te'âlâ evlâdın mu'ammer olmaz şâlişen bir marâz-ı kerîhe ve müzmineye 5) şar' ve anığ envâ'ı gibi 'illete uğrarsın râbi'an ne'üzü bi'llâhü'l- 6) 'ale'l-a'lâ sū'-yı hâtime ile gidersin bu mezkûrlarığ 7) cümleside mücerreb ve şahîhü'l-fehvâdur ve ervâh-ı evliyâdan her 8) bâr ve her gâh istifâzadan kalma 9) اذا تخير تم فى الامور فاستعينوا من اهل القبور hadîş-i şerîfinden nakş olup 10) bu bâbda zinhâr u şad zinhâr ehl-i ta'aşşub sözlerine 11) kulağ tutma kıt'a-yı der-vaşf-ı îşân

şağlar bil evliyâyı 12) kıl muğabbet anlara

öyle hîc ehl-i ta'aşşubdan olan bed-şânlara

13) evliyâ demek muğarrebler yağıınlar demedür

hâsir ü nezr buğz edenler 14) dü câda anlara

vaşiyye tağkîk eli hünersiz olanığ dili uzun 15) olur ve boğazına kalur ve boğazına kalanlarığ şehvetlü nesnelere 16) aşlâ şabr u qararı kalmar çarb-ı meşel-i türkide edebde sikine kalan 17) dikine kalur ya'nî 'âkıbeti müflis ve mendebür kalur

vaşiyye ve ‘avratın 18) kendü ile ma‘an gezdüren ve akırabası çok olan ve her-bār tāze 19) oğlanları sözlerine uyanlar huşūşā kapusunda ketḥūdāsı 20) çok olan devletlüye ḥidmet étme

vaşiyye zen dōst 21) olana ve ḥarem-i ḥāşdan çıkana ve dil-berligi mülābesesiyle eyler ve 22) gelüp ‘izzet ve şān bulanlara ve şonradan devlet görenlere daḥı 23) hem-çünān ḥidmet étme

vaşiyye ve devleti fi ḥaddi zātihī kendi başına 24) olan devletlünün bi-izni’llāh te‘ālā nuḥūseti itbā‘ına şāmil 25) ve sārī olduḡı defter-i ḳānūn-ı ilāhīde muḥarrerdür aşlā taḥallūf

160b

1) étmez

vaşiyye ve her yārını ay gördükde her bir rāst geldüḡün 2) şahşın yüzine bakma belki sa‘y ile ki birinci yāver ayına 3) vücūhı rüşen ve devleti ‘āmmeye şāmil deryā dil devletlüler 4) yüzine bak ‘abūsu’l-vech ve ḥadīdü’l-lisān olan kimesne 5) yüzine bakma esrār-ı ḥafiyye-yi ileyhiyedendür ki şahş-ı nāzır ol 6) ay çıkıncaya daḳ manzūrının ḥālī ile müteḥallī olur

vaşiyye 7) ve her-bār tehevürine tābi‘ olma zīrā ḳurūbda öyke ile ḳalkān 8) zarar ile oturur

vaşiyye eyülük ile biten iş kemlik ile 9) bitmez

vaşiyye bāzārından güzāf alınan ve buḡalmışlar elinden alınan 10) ve yā şariḥan māl-ı meyyitden alınan ve yā ḡazab ve yā cerīme ve yā irtişā 11) tarīkalarıyla ve yā seriḳa ve yāḥūd taḡbīn ile alınan eşyāda 12) be-her ḥāl ḥayr görölmez ve fā’ide étmez belki aşl mālik olduḡını 13) bile sürer götürür dēmişlerdür zīrā ez-ṭam‘ çok ziyān dēnilmişdür

14) vaşiyye māl ve ḳadr ve şeref menzilet ile senden a‘lā olan 15) şahş ile muḥāşamet étme nite ki cenāb-ı imāmü’l-ḥadī ‘aliyyü’l-murtażā 16) buyurmuşdur من تعرض لصاحب الدولة انقلب بهزيمة 17) ve cemī‘ zamānda kendüden ‘aẓīmü’l-ḳadr olanı her ne cihet olursa

18) olsun h̄or gören ve yün yuymuşluk ve ‘aynacılık eden 19) ve hezār fendlik eden kimesne oñmaz zīrā haqq te‘ālā aldadıcıyı 20) sevmez ve oñdurmaz

vaşiyye el önüne düşme ve cem‘iyyete varma 21) ve bulunduğuş h̄alde fazla kaçırma zīrā ki yüzün ağarmaz

22) vaşiyye ve er ve ‘avrat ve baba ve oğul ve yā kavm u kabīle arasına 23) girme

vaşiyye ve kim gün eyü olur kim ādem eyü olmaz ya‘nī cibilliyeti 24) fesād üzere mecbūle olanıñ h̄ükmi cārī olmaludur ve kezālik 25) kim ‘avrat ve puşt oğlanıñ ya‘nī puştluk eden oğlan

161a

1) ile başa çıkılmaz ve murād üzere intiķām dağı alınmaz

vaşiyye gönölün 2) istemediğı yere mümkün ise varma zīrā kişi çekine çekine varduğı 3) yerden hayr görmez

vaşiyye her bir şeyde ‘acele etmek devā olmaduğı 4) gibi ba‘zı şey şey’iñ te’h̄iri revā degüldür

vaşiyye ve bir h̄āneniñ gerek 5) eşyāsı ve gerek anda olan erzāk ve eşyāsı azaldıkça 6) şāhibiniñ dağı iķbāli ‘avā’id-i devleti azalur

vaşiyye ve bir 7) şahşıñ hazīnesinde farazā naķd-i vaķt biñ ğuruş olsa 8) ya‘nī müdħar olup tursa ol ādem ebedī nekbet ve iħtiyāc 9) görmez

vaşiyye ve meclisinde dā’imā müneccimlik ve yā fālcılık ve yāhūd 10) kīmyāgerlik ve yāhūd erbāb-ı ‘izz ü cāh rikāb-ı devletiñ mezemmeti 11) ve ba‘zı zamāne evliyāsı geçinen şuret uğrılarını sözlerini 12) söyletmek ile gün geçirüp mā’il olan müflis olup bir kār 13) ile pür kār olmadan ķalup belki müflis-i bī-īmān olur

vaşiyye 14) huşūşā ana ve ata beddu‘āsın alan ölmezden evvel ‘ālem-i dünyāda 15) lāyık olan cezāsın bulur āh̄irete ķalmaz bu h̄adış-i şerīf 16) ile şābitdür كل ذنب يؤخر الله
الآ عفوه الوالدين فانه يعجله في الحيات قبل الممات صدق 17) تعالى ما شاء الى يوم القيامة

18) vaşiyye ana ve ata ve h^vāce ve üstād huşūşā velī ni‘meti 19) beddu‘āsını alanlar behre-mend-i merām u ber-hürdār olmaz netice 20) miḥnet dūr-ā-dūra mübtelā olur

vaşiyye ve her hūyını ve hūnerini 21) bilmedüğü kimesne ile yoldaş olma ve karşıya ve yoldaşıya 22) hıyānet étme ve her bilüp bilmedüğüne esrārını söyleme ve 23) hıc bir kesin ‘aybın yüzine urıcı ve sırrın keşf édici 24) olma ve ‘arzını ve hātırını kesr édici olma

vaşiyye gece 25) ile şoқақlara ve tenhā bucaқlara varıcı ve murdārlik édüp

* eyü bildiñ efendi imām okumuş olduğını parmağında on biñ ğuruşluk bir elmās dağı olursa ol dağı zügürtlük görmez dەرler eşek herif

161b

1) bir evde tenhā yaticı ve yoldaşsız yola gidici olma ve çökmüş 2) mezārlara baқıcı olma

vaşiyye ve kādır isen karşılıkda 3) yatma huşūşā tenhā olma ve her hālī yere tebevül étme belki 4) ol yeri bismi’llāh ile üç kerre ayađıñ ile deb ve her-bār 5) başında ğarāyım götür هذه تتمه النصايح اللازمة 6) ص للعوام و الخواص ve hūy ve hūnerin bilmedüğü atı қоşma 7) huşūşā mezār-istāna karşı ola ve kezālik ol segirdüğüñ 8) yer şāh-rāh ola

vaşiyyet ve bulanık ve taşğun şulara 9) cümleden evvel girici olma ve eger uğrar isen de uğrayanlarıñ 10) üst tarafından uğra

vaşiyye her bir arpalık nā’iblerinde 11) eyü ādem ve huқūқı ri‘āyet éder ve tama‘ı kıllat üzerine 12) olur az bulunur ve kenār müftüleriniñ ekşeri tama‘-kār ve 13) tehālük ve tecāsür şāhibleri olup ahālī-yi vilāyetiñ ekşeri 14) aña huşūmet üzere olup ve yek-dāğır āḥer üzere lā-büd 15) muzır-āver olur ve muқtezā-yı kånūn-ı ilāhī üzere hıc bir 16) kenār müftisiniñ olduđı vilāyetde bir fitne ve ğalālūşı 17) zuhūr eyleyüp rāḥat ve āsūde hāl üzere evқāt 18) ğüzār olduđı eşidilmemişdür hıc olmaz ise kendi emr-i 19) ma‘āşına müte‘allik bir fazlası olur olmamaқ ihtimāli 20) yoқdur demişler

tetimme

egerçi mücerrebât-ı muqarrereneñ maḥşūşunca 21) bir bülğa ile zikri mürür étmiş ise de et-tekrârü ḥasenün 22) nemañınca ri‘āyet ile irādı münāsib görülmüşdür ta‘rif 23) medîne ve belde ve qaşabası olmayup da hemân mücerred qazāsı 24) qara ve kende münḥaşıra olan qazālar ki meşelā muḥarrir-i kitābıñ maskaṭ-ı 25) re’si olan bālikesre qaresī sancağı nāmı ile añılur devlet-i

162a

1) selçūkıyyede olan fātiḥiniñ ismi ile tesmiye olunmuşdur 2) ve vālid ve vālide cānibinden olan cedd-i a‘lāmızıñ raḥmetu’llāh 3) ‘aleyhi kefere-yi rüm lisānınca bālūkūştüradan mürāḥḥim ve muğallaṭdur ki 4) eski şehir demek ola ve yāḥūd bālū ṭavā’if-i mülükden ol 5) sancağıñ ve ol şehir-i qadimiñ vālisi ya‘nī zābıtı ve bānī 6) olmuş ola kitāb-ı çāğrāfyāda muşarraḥdur imdi mā naḥnü fihi ki 7) qaraya münḥaşır olan qazālardur ki şehir-i mezbūruñ ḥālā eṭrāf 8) civārında olan şındırğı ve bālya ve manyas ve furṭ ve sincan 9) qazāları gibi ki bā-cem‘ ihum qaraya münḥaşırlardur imdi öyle olan 10) qazālarıñ qaryelerinde ba‘zı mā-nışāf ad u şan ile meşhūr 11) olan ba‘zı mekrūs ağalar ki kırk oğlu ve barsan oğlu 12) ve şağır oğlu ve şunqur oğlu ve zārbün oğlu ve kırdanlu 13) oğlu ḥartic oğlu ve buña beñzer beñzemez adlar ile nām çıkararı 14) gürüh be-ğāyet şüküh lā-büd zalemedendür ve müteğallibedendür türkce 15) felv-i zamān ve fesād-ı devrān ile kām-rān olmuşlardur fi’l-cümle 16) hırsızlar ve hırsız yataklarındur hıc olmaz ise bārī yanlarında 17) olanlarıñ ekşeri vācibiler olup netice vücūh ile öñ 18) qazā üzere musallaṭ olmuş bir qazā-yı ilāhidür ve qaryeler 19) mescidleri imāmı olanlarıñ ekşeri zen-pāreler ve qaşaba ḥaṭıbleri 20) yoğun ve maḥalle mescidi imāmları ise kuzğun ve ıskāṭ-ı 21) şalāt ve aḥz-i zekāt ve vaşıyyeler ve ḥuşūşā şülüş-i māl-ı mevtā aḥzında 22) çapqunlardur ve mekteb ḥvāceleri ayle ve cāmi‘ qayyımları aḥmaḳ ve a‘teh 23) ve mü’ezzinler faqir ve türbe-dārlar pır ve ḥaḳir ve mütevelliler ve sancaḳ 24) begleri medyün ve dellāller ve muḥzırlar ve menzilci süricileri 25) aç ve ‘asesler ve şubaşılar muḥtāc ve nā’ibler mürtekib ve maḥkeme

162b

1) kātıbleri qurnaz delülük ve qallāş ve yeñiçeri pırpırıları 2) yōbāz ve ‘ayyāş ve ḥarāccılar cümlesinden qaṭ‘-i nazar çingāne 3) ḥarāccıları ve yeñiçeri serdārları her ḥâlde ḥarām-ḥör ve 4) oñmaz ve ‘umūmen diyārbekr ahālisi ve qumār-bāzlar ve divrigi

5) halkı hayrân ve ‘arabgîr ve egin ve dârende ve nîksâr ve 6) bôsna ve kaştamōnı ve karamân halkı şerîr-i pür eşrâr ve boşanka 7) tâ’ifesinden telhîş ile bôsna bälikesr nifâk şî‘âr 8) ve şöfyâ halkı diyâset-dişâr ve belgrad ahâlîsi lâ’ubälîlik 9) ile şöhet-şî‘âr ve envâ‘-ı sıhr ile sehğâr ve maşşûş 10) bölü halkı şikâyet güzâr ve bälikesre ahâlîsi nâ’ibleriyle 11) keşâkeş ve ednâ şey’ için tazaiyu‘ ‘arz muhızır ile meşhûr 12) rüzgâr ve taşşîşen bizâtihimâ cümle-yi büldân-ı cihândan kat‘-i nazar 13) intiğâb ve taqdim üzere mōrâ cezîresi ahâlîsi tefhîm 14) ile te’hîre tavşif üzere kayşeriyye ahâlîsi ‘ale’l-ekşer 15) telbîs ve fitne ve ‘ayne ve hud‘a ile eşer ve eşirrâ⁶⁰ edügi 16) ma‘lûm her ehl-i ‘aql ve hünerdür ve hōşâ ki ahâlî-yi bilâd-ı 17) şelâse-yi maħrûsa ki edrene ve burûsa ve daħı istânbül maħbüldür 18) fe-emmâ şehr-i edrene egerçi sîr-âb ve şâd eder ve lâkin ahâlîsi 19) bir miqdâr şive-yi çatağ intisâbdur ve edrene havâlîsinde 20) olan kara ahâlîleri hağlarında itlâğ olunagelmişdür güyâ 21) güyendeler gürühi ki çingâne tâ’ifesindendür anlara mûmâzeceleriyle⁶¹ 22) ve türkce çatışmalarıyla ki kilâb hağkında taşavvur olunur 23) nev‘-i kinâyedür fe-emmâ hağğ daħı budur ki bi’t-tab‘ üzere halkı hağkında 24) münâsib tavşif ve ta’rifdür beyhüde degüldür zirâ istânbül 25) hağkına hâşâ ki hağkan ve hulğan beñzeyeler fe-emmâ şehr-i burûsa

163a

1) letâfet-ârâ ve meymenet qarîn meserret rehîniğ ahâlîsi şıdğ 2) ve şafâ ve ragbet-i evliyâ-yı kerâmet-ârâ üzere mecbûllerdür ع ‘âdet 3) çü budur ki şonra gelür bezme ekâbir fehvâsı nemağınca hağğâ bi’l-i‘tibâr 4) maħmiye-yi koştanîniyye ya‘nî şehr-i istânbül maħbüldür ol hışn-ı 5) mübarekiğ cümle ahâlî-yi sa‘âdet me‘âli ve fezâ’il-i mevâlîsi huşuş 6) ve ‘umûm üzere müsta‘id-i ma‘âlim ve ma‘ârif ve kemâl ve hüsnü’l-ağlâğ 7) ve selîmü’l-bâl ve vücüh üzere memdûhu’l-ağvâldür huşuşâ feşâhat 8) ve belâğat ile menba‘-ı ‘ulemâ u fuzalâ u menşe’-i şu‘arâ ve bülegâ ve ma‘den-i 9) fuşahâdur ve yine bağa ki vücüh ile levâzım-ı erkân ile ya‘nî hurûf-ı 10) seb‘a muştalâha-yı kırâ’at ile ve icrâ-yı tamâm mağâric-i hurûf 11) ve tertîl ve tecvîd ile kırâ’at-ı hağret-i kur‘ân-ı ‘azîmü’ş-şândur cümle-yi 12) ahâlî-yi büldân üzere rüçhâniyyeti müselleme ‘âmme-yi hağğ-ı cihândur 13) صانها الله تعالى عن الافات و العاهات 14) اجمعين 19) عن اصحابه 18) و رضى الله 17) و اكمل التجات 16) افضل الضلوة 15) بحرمة سيد السادات عليه

⁶⁰ b nüshasında eşer ve eşirrâ şeklinde geçmektedir.

⁶¹ b nüshasında mûmâzece şeklinde geçmektedir.

20) امين 21) tetimme-yi temmetü'n-naşâyıhu'l-e'âşım selleme'llāhu te'ālā 22) 'umūmen erbāb-ı devlet huşūşā eşhāb-ı şadāret efendilerimiz 23) 'ammerehumu'llāhi te'ālā ve eyyedehum ve vefaķahum hażerātına bu faķır haķır mü'ellif-i 24) bülġatü'l-aḥbāb olan rāsıḥ-i bī-tābdan nice ġüne ihtikār 25) ile 'arz-ı 'ubūdiyyet odıyla ḥāk-pāy 'izzetlerine küstāḥāne

163b

1) inhāsı budur ki evvelā ehemmi meḥāmm našâyıḥdan burūca telḥiş 2) bu bir kaç veşâyā-yı pīşġāḥ 'izzetlerine 'arz ve inhā ve du'ā-yı 3) devām-ı devletleri üzerimize müşābih farz ile 'add kılinur 4) evvelen her bir münāsib 'āliyye-yi rikābda kendi bi'z-zāt tecrübe- 5) -kerdeleri olan ḥādim-i ḥayr-ḥ^vāḥlarını istiḥdām ve zamān-ı 6) devletlerinde sikkelerine lāyıkı ile terciḥ üzere ihtimām 7) ve edā-yı mevācibde 'alā ve fiḥā iḳdām ve ba'zı 'izzet-ḥ^vāḥ 8) dāreyini olan şādık ḥuddāma in'ām ve ba'zı ḥıyānet-i 9) ḥidmet-i dīn devlet edenleri yā nefy ve yā aḥeri ile i'dām 10) ve zuḥūr-ı nāsdan 'aşā-yı taḥvīfi her-bār ḥavāle ile iltizām 11) ve ḥāşşa-yı ḥāzret-i ḥalīfe-yi enām-ı islām daḥı ġāḥice tebdil-i 12) kıyāfet ve endām ile aḥvāl-i ḥāş u 'āmı isti'lām 13) ve 'uzmā-yı merākiz-i 'ulyānıḡ ba'zına in'ām ve ba'zına 14) daḥı bir rüsüm-ı eslāf ḥacr ve nefy ile i'zām ve ba'dehu 15) kendi dem ve 'ālemlerinde ve a'dā-yı dīn ve devlete ser- 16) -rişte vèrmemek üzere zevķ u şafāda olup şükr-i 17) ḥudāyı 'alām etmek üzere ġüzārende-yi eyyām 18) sa'ādet fercām olalar ve's-selām 19) ma'a'l-ikrām ve şalla'llāhu 20) 'aleyhi't-taḥıyyet 21) ve's-selām

22) mü'ellif-i ibn-i kitāb-ı bülġatü'l-aḥbāb rāsıḥ-i ma'ārif-nişāb 23) raḥmetu'llāh nām-ı nāmī ve ism-i ġirāmīleri aḥmed olup vilāyet-i 24) anaḥolıda bālīkesre nām ḳaşabadan zāḥir ü āşikār ve rāsıḥ

164a

1) beg dènmekle şöhret-şī'ār ḥānedān-ı ma'rifetden bir merd-i nām-dār 2) olup kendi ḥānedānında bir mīr-i 'ālī maķām olduġı gibi livā-yı 3) suḥanda daḥı bir mīr-i kelām-ı nāzik-ḥabī'at-ı pūr ma'rifet olan 4) zāt-ı sütüde menķabetlerindendür ḥōş āyende eş'ārı pesendide 5) ġüftarı vardur elsine-yi nāsda şöhret-şī'ār olan işbu 6) ġazel-i pūr iştiḥār ol merd nām-dārıḡ cümle-yi eş'ārındandır 7) maḥla' -ı ġazel

süzme çeşmiñ gelmesün müjgān müjgān 8) üstine

urma zahmı sīneye peykān peykān 9) üstine

işbu gāzel-i merķūm bunların zāde-yi ṭab[‘]-ı ra[‘] nālarından 10) oldığı ma[‘]lūm-ı cümle-yi şu[‘]arā iken ammā şafāyī tezkiresinde 11) bundan ğayrı olan rāsiḥiñ olmak üzere şebt ve taḥrīr 12) édüp ve sehv eylemişdür dēyü ḥüsn-i ta[‘] bīr olunmağdan ğayrı 13) bir ‘ibāret-i dil-pezīr-i münāsib taḥrīr olmadı dēyü қаzī[‘] asker 14) rūm sālīm efendi merḥūm tezkiresine işbu ‘ibāre 15) ile taṣṭīr éderler raḥimehumu’llāhu te‘ālā ecma[‘]in ve ḥattā 16) dergāh-ı ‘ālī ṭornacılarından bir zāt-ı diḳḳat şifāt 17) eṣnā-yı şoḥbetde kelām-ı cerr édüp işbu mütercim-i merķūm 18) ve rāsiḥ-i merḥūmuñ li-münāsebetihi zikri güzerān édüp merḥūm-ı 19) merķūm fi’l-aşl zağanōs paşa sülalesinden olup 20) ve ekşeriyyā ecdādı enderūn-ı hümāyūndan tuğ ile çerāğ 21) buyurılıp ve kendi dağı fi’l-aşl sarāy-ı hümāyūndan 22) çıkma olup ve bālīkesrīde a[‘]yān-ı cümle ahālī ve rāsiḥ 23) beg nāmı ile şehīr ve ‘ālī ve āḥīr vaqtinde ‘illet-i ‘amāya 24) mübtelā olup sinn-i şerīfi yüzden mütecāviz ve dā’imā 25) ḥaremde āsūde nişīn ‘uzlet ile evḳāt-güzār ve ziyāretine

164b

1) varanlara çıkmayup ‘afv ile inzivālarını beyān birle ricā éderler 2) idi ḥattā nāqıl-ı faḳīr ocağ tarafından bir ḥidmet zımnında 3) anda bulunup ḥaşmet efendi maḥall-i me’mūrelerine 4) gider iken maḥşūş merḥūma ziyāret zımnıyla uğrayup 5) ve teberrüken anlara çıkup mülākāt eylediler ve mübārek 6) ellerini öpüp du‘ā-yı ḥayrın aldılar ve faḳīr biñ 7) yüz toḳsan tārīḥinde anda bulunup ve ol sene 8) vefāt édüp ‘azim-i firdevs dārü’n-na‘īm eylediler ahālī 9) miyānında sinni yüz otuzı mütecāviz olduğunu naql 10) édüp ve müstecābü’d-da[‘]vet bir pīr-i rüşen zamīr 11) idi dēyü merķūm bi’l-münāsebet eylemek ile 12) teberrüken vesīle-yi ed[‘] iye-yi ḥayriyye olur 13) dēyü bā[‘] iş-i taḥrīr olmuşdur 14) رحمة الله عليه رحمة 15) رحمة الله عليه رحمة 16) واسعة و اسعة و 17) ماثواه فى اعلى دار 18) يا رب العالمين

2. DİL İNCELEMESİ

18. yüzyılda yazılan eser, dil ve yazım olarak Klasik Osmanlı Türkçesi özellikleri göstermektedir. Osmanlı Türkçesinde olduğu gibi bu eserde de Türkçe sözcüklerin, özellikle ünlü harflerin, yazımında Arap alfabesinin etkisi açıkça görülmektedir.

Arap alfabesi, Türkçenin fonetiğini yansıtacak nitelikte bir alfabe değildir. Türkçe sözcüklerin, eğer belli bir harf ya da işaret ile açıkça belirtilmemişse, ses özelliklerini ayırt edebilmek de bu sebepten pek mümkün değildir. Bu da Osmanlı metinlerinin okunmasında büyük bir sorun teşkil etmektedir. Bu sorun, özellikle dudak uyumu ve dudak benzeşmesinde ortaya çıkmaktadır. Örneğin, eklerin hangi ünlü ile yazıldığıнын, eğer işaretlenmemişse, anlaşılması mümkün değildir. Yazılan eserlerin tarihleri günümüze yaklaştıkça hareketlerin kullanımının azalması, hatta çoğu zaman tamamen ortadan kalkması, sözcüklerin ve eklerin ne şekilde okunacağı konusunda bir ikilik ortaya çıkarmaktadır. Bu sebepten daha geç tarihli metinlerin okunmasında ya Eski Anadolu Türkçesi özellikleri benimsenmektedir ya da günümüz Türkiye Türkçesinin sesletimlerine uygun okunmaktadır.

Dil incelemesinde ele alınan örnekler, sözcüklerin ve eklerin yazımlarında ünlü harflerin açıkça gösterildiği örneklerdir. Bu bölümde metnin ses bilgisi özellikleri verilmiş, metnin gramerinin genel bir tablosu çizilmiş, göze çarpan özellikler ve farklı kullanımlar gösterilmiş ve metnin söz varlığından örnekler verilmiştir.

2.1. Ses Bilgisi

2.1.1. Önlük-Artlık Uyumu

Önlük-artlık uyumu, sözcüklerin ilk hecesinde bulunan kalın veya ince sesin, kendisinden sonraki hecelerde de aynı nitelikte bir ünlüyle devam etmesi durumudur. Eski Türkçeden beri görülen bir benzeşme olayıdır.

Metnimizde, Türkçe kelimelere eklenen eklerde ve –ken ulaç ekinin eklenirken i- ek eyleminin düşmesiyle önlük-artlık uyumuna aykırılık ortaya çıkmaktadır. Önlük-artlık uyumu kimi kez ön ve art damak /k/ seslerinde bozulmaktadır. Kimi eklerin kaf (ق) ile yazılması beklenirken kef (ك) ile yazılmaktadır:

mizâcsizlik 124b/2; türkçalık 50b/9, 51b13, ‘arabacılığa 14a/6, deyyüşlik 139b/25, yazarken 13b18, tırurken 54b/20

2.1.2. Dudak Uyumu

Dudak uyumu, Türkiye Türkçesinde ortaya çıkmış bir uyumdur. 18. yüzyıldan itibaren metinlerde, sözcük kök ve gövdelerinin, eklerin düzlük-yuvarlaklık uyumuna daha fazla girmeye başladığı görülmektedir (Kartallıoğlu: 2011). Arap alfabesinin yazımından ötürü eğer açıkça belirten bir işaret yoksa dudak uyumunun anlaşılması pek mümkün değildir. Sözcükler genel teamüle uygun olarak okunmaktadır. Metinde yer alan kimi sözcüklerin ve eklerin, dudak uyumunu ve dudak uyumuna aykırılığı gösterecek şekilde açıkça yazıldığı görülmektedir. Düz tabanlı sözcüklere gelen ekler düz ünlülü şekilde kimi yerde açıkça ye (ﻯ) harfi ile yuvarlak ünlülü ekler ise vav (و) ile gösterilmiştir.

Daha çok eklerde ortaya çıkan dudak uyumsuzluğu, kimi sözcüklerin kök ve gövdelerinde de görülmektedir:

oķı- 67a/3, okımayup 9a/4, oķıyup 67b/4, oķudı 65a/22, olamayıcaķ 66a/13, olıcaķ 7a/1, olıncaķ 87a/1, delülük 162b/1

Ettirgenlik eki, Eski Anadolu Türkçesi yazım geleneğinden ötürü, genel olarak, yuvarlak ünlülü –DUr şeklinde okunmaktadır (Gülsevin, Boz: 2004). Ekin, yuvarlak ve düz ünlülü sözcük tabanlarına eklenirken yuvarlak veya düz ünlülü yazımında bir istikrar bulunmamaktadır. Kimi yuvarlak ünlülü sözcük tabanlarına eklenen ettirgenlik ekinin düz ünlülü şekilde yazıldığı görülmektedir: bozdırasın 95b/1, tıldıra 159b/10, tıldırup 112a/2, döndirüp 114a/6, döndire 50b/2, ötdirerek 91a/15, doldırup 23b/5

Ettirgenlik gibi edilgenlik -II eki de yazımında birlik bulunmayan eklerdendir: bozılup 68a/8, bulunılup 122a/25, ekile 49b/20, buyurılır 56a/12, geçinilüp 32a/7, kavuşdırılmışca 44a/4, görilmek 10a/7

Dönüşlülük -II/-In ekinin olduğu kimi örneklerde de bu aykırılık görülmektedir: bulınup 53a/10, 71a/3, kaçınup 37b/4, şokınup 96b/20, gelinüp 94b/6, görünüp 103a/24

18. yüzyıla kadar yaygın olarak +DUr şeklinde olan bildirme ekinin, bu yüzyıldan itibaren düz tabanlı sözcüklere eklenirken daha fazla uyuma girerek +Dİr şeklinde yazıldığı görülmektedir. teṭabbu' ıdır (81a/10) örneğinde, metinde nadir olarak kullanılan hareketler, +Dİr ekini işaretleyecek şekilde esre (ع) ile hareketlenmiştir. Bunun dışında, bildirme ekini +Dİr şeklinde okutacak şekilde (ع) ile yazılmış örnekler mevcuttur: itdir 137a/8, olmaḫdadırlar 27a/8,  tmekdedirler 32b/8.

18. yüzyıldan itibaren dudak uyumuna daha fazla girmeye başlayan -DXk ortaç ekinin, bu yüzyılda uyumu tamamlamaya başladığını söylemek mümkündür (Kartallıoğlu: 2011, 251). Metinde eklerin yazımında tercihin daha çok –Dİk yönünde olduğu görülmektedir: dedim 58b/12, sevdiğim 42b/14

Ancak ortaç ekinin tamamen dudak uyumuna girdiğini söylemek zordur. Düz ünlü tabanlara yuvarlak ünlü eklerin geldiği, yuvarlak ünlü tabanlara da düz ünlü eklerin geldiği görülmektedir: emdüği 56a/16, gezdüğin 66a/18, gördüği 103a/3

Metnimizde -Up ve –U ulaç ekleri daima /u/ okutacak şekilde vav (و) ile yazılmaktadır. Bu durum da sözcüklerde dudak uyumunu bozmaktadır: deýü 62b/19, bindirüp 94a/22,  ıkılup 143a/25, gönderilüp 26a/2

Adlardan sıfat oluşturan +II ve +sİz eklerinin yazımında metnimizde birlik bulunmamaktadır. Kimi yerde düz ünlü tabanlara +II ve +IU şeklinde eklenirken kimi yerde yuvarlak ünlü tabanlara düz ünlü şekilde eklenmektedir: şollı 94a/22, kıymetli 102a/22, kıymetlü 23a/9, kināyelü 130b/3

Bu durum +sİz ekinde de görülmektedir: anlarsız 86a/15,  akşırsız 43b/22, delüksüz 142b/7, dilsüz 19a/19

Eklendiği eylemlere bir işi sürekli yapan anlamı katan -Icİ eki, metnimizde genel olarak uyuma girmekle beraber ekin, kimi örneklerde -Ucİ şeklinde eklenerek, kimi örneklerde de yuvarlak ünlü tabanlara -Icİ şeklinde eklenerek dudak uyumunu bozduğu görülmektedir: āzārlayucı 44b/10, oğuyucı 89b/15, şokulucı 102b/23 / şokulucı 106b/1, aldadıcđ 160b/19, şovutucı 102a/19, dileyucı 89b/14

Bunların yanı sıra dudak uyumuna aykırılık, metnimizde kimi kök halindeki sözcüklerde de görülmektedir:

kemük 67b/10 / kemik 21b/12, artuğ 133a/22 / artığ 69a/3

2.1.3. Ötümlüleşme

Metnimizde ötümlüleşme ve ötümsüzleşme olaylarında birlik bulunmamaktadır. Kimi ötümlü örneklerin (parmağ, oğa, çıplağ) yanı sıra ötümsüz şekilleri (barmağ, oda, çıblağ) de bulunmaktadır.

Söz başında dilkü 97b/23, ditreye 114b/19, barmağ 115a/23, dadup 125b/15 örneklerinin yanı sıra ıtur- 142b/11, ıtoldur- 142b/14, ıtuyul- 76b/19 gibi ötümsüzlüğünü koruyan örnekler de bulunmaktadır.

Aynı şekilde, söz içinde gözedici 122a/22, gösder- 13a/3, odalığı 132a/3, çıblağ 43b/8 örneklerinden ayrı olarak oğa 131b/25, çıplağ 43b/8 şeklinde ötümsüzlüğünü koruyan örnekler de bulunmaktadır.

Söz sonunda ise yoğ 31a/25, barmağ 115a/23, eşid- 100a/D ötümlüleşmeleri görölmektedir.

2.1.4. Sızıcılaşma

Metnimizde sızıcılaşma olayının bir düzeni bulunmamaktadır. Kimi yerde sızıcılaşmaya uğrayan sözcükler kimi yerde sızıcılaşmaya uğramamıştır.

Söz İçinde

ağşama 24a/2, dağı 8b/4

Söz Sonunda

poğ 70a/15, boğ 74a/15, kırđ 81a/19 sözcükleri sızıcılaşmaya uğrarken boğ (8b/6, 85a/7), kırđ (5a/11, 41b/8, 66b/14) sözcükleri metnin kalanında sızıcılaşmaya uğramamaktadır.

2.1.5. Ünlü Daralması

y sesinin daraltıcı etkisinden ötürü çağdaş Türkiye Türkçesindeki şimdiki zaman “-(I)yor” eki, kendinden önceki geniş ünlüyü darlaştırmaktadır. Metnimizde şimdiki zaman çekimi için iki yerde kullanılan bu ekin geniş ünlüsünün daralmadığı görülmektedir:

èdeyor 63b/11, kışıyor 63b/11

2.1.6. Dudaksıllaşma

Yuvarlak ünlülerin yanındaki sesi dudak ünsüzüne benzetmesi Eski Anadolu Türkçesinin en belirgin özelliklerinden biridir. Metnimizde bu duruma örnek olan sözcükler şöyle sıralanabilir:

ovuşdırarak 91a/15, şovutucu 102a/19, şovuğ 52a/22 örneklerinde /u/ sesi kendisinden önce gelen /ğ/ sesini dudaksıllaştırarak /v/ sesine dönüştürmektedir.

2.1.7. Ses Düşmesi

İkiden fazla heceli sözcüklerde orta hecedeki dar ünlünün düşmesi metnimizde de görülmektedir..

burnı 35b/6, ağzına 35a/2, alnıı 39b/1

Ünsüz ile biten sözcüklere -ken ulaç ve -sa şart ekleri eklenirken i- eyleminin düştüğü görülmektedir.

yazarken 13b/18, gelürken 16b/15

2.1.8. Nöbetleşme

Seslerin birbirinin yerine geçmesi olarak tanımlanan nöbetleşme olayı, metnimizde pek çok örnekte görülmektedir. Ancak bunların çoğunluğu alfabe kaynaklı yazım farklılıklarıdır. Metnimizdeki en belirgin örnekler şu şekildedir:

“göster-“ şeklinde yazılan sözcükte /t/ harfi /d/ ile nöbetleşerek “gösder-“ şeklinde görülmektedir: gösdermişdür 13a/3

Eski Türkçe döneminden çağdaş Türkiye Türkçesine otağ>oda şeklinde bir değişim gösteren oda sözcüğü, /t/ ve /d/ nöbetleşmesiyle ota ve oda şeklinde görülmektedir; oçalık 92b/18, otalıkda 90b/2, ota başılığında 131b/25; oda 23a/11, 89b/23; oda başı 91b/23, 78a/1; oda başısı 119b/5; oda başılık 132a/1; odalığı 132a/3, odalıklarından 69a/1 şeklindedir.

bıyuk kelimesinde /ı/ ve /u/ metinde sık sık nöbetleşerek bıyık şeklinde görülmektedir: bıyık 14b/11, 14b/17; bıyuk 69b/12, 93a/1

Farsça sözcüklerde söz başında /p/~b/ ve /ç/~ş/ söz sonunda ise /ç/~ş/ nöbetleşmesi görülür: bāzār 51a/18 ~ pāzār 86a/21; bŷyā 32b/14 ~ pŷyā 119b/6; pŷyān 6b/9 ~ bŷyān 35a/11, çōrbā 114b/25 ~ šōrbā 120a/23, pābūç 93a/3 ~ pābūş 33a/18

2.2. Biçim Bilgisi

2.2.1. Adlar

2.2.1.1. İyelik Çekimi

1. Teklik +Im	şāhibim 145b/21, cānım 41a/6
2. Teklik +(X)ŋ, +Ø	bıyugŋ 69b/12, lisānıŋ 100a/D, <i>senin</i> ‘ākıbet 67a/9
3. Teklik +I	‘ilacı 123b/7
1. Çokluk +(X)mXz, +Ø	ādemimiz 67a/17, ma‘lŷmumuz 112b/7, <i>bizim</i> evden 89a/11
2. Çokluk +(I)ŋIz / +giz	faķiriŋiz 42a/19, muħlişiniŋiz 42a/22, bildigizden 129a/15
3. Çokluk +IArI, +I	yēnleri 114b/7, yerlerine 119a/11, taħķiki 72b/19

3. teklik kişi iyelik eki daima +I şeklinde yazılmasına rağmen, ekin +U şekli de görülmektedir: oğlu 109b/25, 137a/10

+(I)ŋIz 2. çokluk kişi iyelik ekinin +(I)nIz şeklinde geniz n’siz şekli de görülmektedir: faķiriniz 42b/8, muħlişiniz 42b/8, bendeniz 42b/8

2.2.1.2. Durum Ekleri

İlgi Durumu +Im / +Xı	benim 37b/12, yoluŒ 130b/D, anıŒ 5a/17, bizim 67a/16, siziŒ 87a/19, anlarıŒ 31a/22
Yalın Durum +Ø	Œu 142a/9, yel 142b/19
Yükleme Durumu +X / +n	semti 156a/12, yomu 14b/8, çapağın 73b/25, gözin 74a/1
Yönelme Durumu +(y)A	Œabâha 68b/5, sefineye 32b/24
Bulunma Durumu +DA	mülâkâtda 83b/6, ma' nâda 105a/15
Ayrılma Durumu +Dan / +DIn	nâsdan 61b/23, öŒdin 85a/19

Osmanlı Türkçesinin her döneminde +I şeklinde görülen yükleme durum eki, metnimizde döneminden ayrı olarak +U şeklinde de görülmektedir:

Osmanlı metinlerinde yerini tamamen +dAn ekine bırakan ayrılma durum eki, metnimizde tek yerde +dIn şeklinde görülmektedir:

2.2.1.3. Bildirme Eki +DXr / durur

Metnimizde +DXr şeklinin yanı sıra *durur* biçimi çok sınırlı sayıda kullanılmaktadır. +DXr şeklinin bu dönemde *durur*'un yerini neredeyse tamamen aldığını söylemek mümkündür.

it oğlı itdir 137a/8, olmağdadırlar 27a/8, içâ' atdur 36b/2

lafzı durur 73b/1, kelimât durur 46a/5, kelâm durur 62b/24

2.2.1.4. Zamirler

Osmanlı metinlerinde yaygın olarak “ol” şeklinde bulunan zamirin metnimizde “o” şeklinde örnekleri de mevcuttur:

ol 2b/13, 4a/1, 8a/13

o 15b/4, 16b/3, 22b/15, 31a/7, 58b/15; odur 27b/9, 144b/19

Ol zamirinin yönelme çekimi olan aña zamiri, metnimizde tek yerde “ana” şeklinde görülmektedir:

aña 1b/7, 20a/7, 31b/16

ana 93a/77

kendi dönüşlülük zamiri, metnimizde kendü ve kendi olarak iki şekilde de geçmektedir. “kendü” zamiri bulunma, ayrılma ve yönelme durum eklerini aldığı anda geniz n’si almazken “kendi” zamiri hem bulunma ve ayrılma durum eklerini hem de geniz n’sini almaktadır. “kendi” zamirinin yönelme durum ekini almadığı görülmektedir.

kendüye 5a/6, 12b/3; kendüde 80a/6; kendüden 36b/4, 42a/22

kendinde 109b/D; kendinden 103b/D

2.2.1.5. Çokluk

Metnimizde çokluk +lAr eki ile oluşturulmaktadır: mübtelâlar 61b/4, meyyâller 61b/4, ağalar 162a/11, alay begileri 134b/20

Eklendiği sözcüklerde çokluk işlevi yanında saygı anlamı kattığı örnekler de bulunmaktadır: efendilerimiz 21a/8, efendilerimize 10a/19

Metinde sözcüklerin +lAr çokluk ekinin yanı sıra çokluk yapımı için farklı yollara başvurulduğu görülmektedir. Türkçe ve Türkçe ek almış sözcüklere Farsça +ân ve Arapça +ât çokluk ekleri getirilerek yapılmış örnekler mevcuttur: bölük başıyân 114b/10, çaqşırılıyân 151b/15, yeñiçeriyân 31a/7, 131b/23, ağavât 91b/3, çıblağ baldırân 144b/23

Arapça çokluk çekimine girmiş sözcüklere ayrıca Farsça +ân çokluk eki getirildiği görülmektedir: ekâbirân 10b/1

câsûs sözcüğünün çoğulu cevâsîs olmasına rağmen metinde câsûsân şeklinde yazıldığı görülmektedir: câsûsân 18b/20

2.2.1.6. Derecelendirme +rAk

Eski Türkçede derecelendirme işlevi yüklenen +rAk eki, Osmanlı metinlerinde zamanla kaybolmaya başlamıştır. Çağdaş Türkiye Türkçesinde de bu ekle kurulmuş örnekler oldukça azdır. Metnimizde bu ekle oluşmuş, eklendiği sözcüğün derecesini artırdığı tek bir örnek bulunmaktadır: arturağdur 79b/5

2.2.1.7. İlgeçler

Yalnız başına bir anlam ifade etmeyen; ancak sözcükler arasında ilgi kurmaya yarayan, oluşturduğu sözcük öbekleriyle bir işlev ve anlam kazanan sözcüklerdir.

Durum Eksiz Kullanılan İlgeçler

birle	zarāfet birle 45b/1, 50a/21, 52a/23, beyān birle 164b/1
deñlü	ne deñlü 19b/13, 82b/7, 126a/2
gibi	sefine gibi 116a/5, arnavudlar gibi 149b/13
içün	ķapmak iķün 158a/18, ĥuķuķ iķün 8b/15

Yönelme Durumu İle Kullanılan İlgeçler

daķ	ķırķa daķ 65a/6, řādıķa daķ 90b/18, varıncaya daķ 140b/12
degin	ķarāra degin 44a/15, ikindüye degin 67a/17, paşaya degin 100a/D
dek	aķşama dek 24a/2, bu zamāna dek 32a/6, gelinceye dek 113a/15
toğrı	öñine toğrı 45b/7, öñüne toğrı 52a/14

Ayrılma Durumu İle Kullanılan İlgeçler

beri	muḥassenātından beri 150b/D, bulūgdan beri 3b/2, ol zamāndan beri 113a/20
böyle	bundan böyle 40a/12, 58b/20

İlgi Eki İle Kullanılan İlgeçler

çün	anıçün 73b/18, 94a/11, 103a/10

2.2.1.8. Bağlaçlar

mādām ki	mādām ki yanında 38b/4 mādām ki ḫilye-yi ḫayāt ile 153b/14 mādām ki dünyādasın 155b/13
gerek ... ve gerek	gerek ḫāṭırların ve gerek ḫaddlerini 106b/23 gerek genc ve gerek pīriḡ 114a/3 gerek ḫüsn ve gerek ḫubḫ 128a/10
hem ... ve hem	hem kızardur ve hem laṭif ḫoḫulardur 37a/4 hem ma‘ ḫül ve hem i‘ timāda aḫrebdür 40a/23 hem ekşer ve hem mümtāzdur 46b/10
ne ... ve ne	ne bal ve ne 9b/22 ne gelmiş ve ne ḫōd gelecekdür 40a/12 ne bal oldı ve ne poḫ oldı 70a/15
yā ... ve yā	yā minberde ve yā kürsīde 133b/4 yā ḫoynuna ve yā bêline 137a/25 yā tenhāca ve yā münāsib 141b/19

2.2.2. Eylemler

2.2.2.1. Eylem Çekimi

Geniş Zaman –Ar / -Ur

1. Teklik Kişi	umarım 126a/6, bilürüm 145b/4
2. Teklik Kişi	olursun 100a/D, çekersin 103b/D
3. Teklik Kişi	bilür 1b/18, kaçar 103a/4
1. Çokluk Kişi	yağarız 82a/9, hisâblaşuruz 92a/15
2. Çokluk Kişi	buyurursuz 64b/13
3. Çokluk Kişi	bırağurlar 134a/D, atarlar 118b/9

Geniş Zamanın Hikâyesi –ArdI / -UrdI

1. Teklik Kişi	vürürdüm 151a/D
2. Teklik Kişi	-
3. Teklik Kişi	kalurdi 111a/7, çıkardı 74a/1
1. Çokluk Kişi	şanurduğ 125a/12
2. Çokluk Kişi	görirdiñüz 69b/23
3. Çokluk Kişi	ederlerdi 41b/15, bulurlardı 66b/10

Geniş Zamanın Rivayeti -Ar(i-)mİş / -Ur(i-)mİş

1. Teklik Kişi	-
2. Teklik Kişi	-
3. Teklik Kişi	edermiş 73a/19
1. Çokluk Kişi	-
2. Çokluk Kişi	-

3. Çokluk Kişi giderler imiş 98b/24

Gelecek Zaman -A / -AcAk

1. Teklik Kişi -

2. Teklik Kişi şanasın 126b/1

3. Teklik Kişi anlayacak 128a/13, atıla 143a/20

1. Çokluk Kişi -

2. Çokluk Kişi -

3. Çokluk Kişi ağa 125a/10

Gelecek Zamannın Rivayeti -AcAk(i-)miş

1. Teklik Kişi -

2. Teklik Kişi -

3. Teklik Kişi çıkmayacak imiş 68b/6

1. Çokluk Kişi -

2. Çokluk Kişi -

3. Çokluk Kişi -

Şimdiki Zaman -(A)yor / -mAkdA

1. Teklik Kişi -

2. Teklik Kişi -

3. Teklik Kişi kuşuyor 63b/11, edeyor 63b/11

1. Çokluk Kişi -

2. Çokluk Kişi -

3. Çokluk Kişi etmektedirler 32b/15

Görülen Geçmiş Zaman -dX

1. Teklik Kişi	uşandım 45b/12, etdim 59a/16
2. Teklik Kişi	eylediñ 103b/D, nolduñ 10b/21
3. Teklik Kişi	oldı 13b/16, atdırdı 20a/7
1. Çokluk Kişi	aldık 122a/10, bekledik 70a/10
2. Çokluk Kişi	buyurduñuz 52a/1
3. Çokluk Kişi	buldılar 67a/17

Duyulan Geçmiş Zaman -mXş

1. Teklik Kişi	olmuşum 3a/23, etmişimdür 90a/9
2. Teklik Kişi	etmişsin 94b/22
3. Teklik Kişi	düşmüş 104a/14
1. Çokluk Kişi	görmüşüz 89a/3
2. Çokluk Kişi	-
3. Çokluk Kişi	bakmışlar 68a/24

Emir-İstek Kipi -Allm / -AlAr / -AsIn / -AyIn / -AsIz / -sA / -sXnlAr / -ğıl / (X)ñ / -Ø

1. Teklik Kişi	olam 144a/13, oşurayın 69b/14
2. Teklik Kişi	oturasın 95a/24, gel 66b/24, kalğıl 44b/8
3. Teklik Kişi	ola 144a/13
1. Çokluk Kişi	ıturalım 122a/4, eğişelim 110a/21
2. Çokluk Kişi	çıkasız 157b/17, yeyüñ 98a/21
3. Çokluk Kişi	tağınalar 37a/7, varmasunlar 65a/10

Dilek-Şart Kipi -sA / -sAk / -sAm / -sAn

1. Teklik Kişi	getürsem 37b/14

2. Teklik Kişi koşsağ 140a/25
3. Teklik Kişi derse 24a/2
1. Çokluk Kişi söylesek 90a/8
2. Çokluk Kişi -
3. Çokluk Kişi şavursalar 61a/23

2.2.2.2. Tasvirî Eylemler

Ulaç eki almış herhangi bir eyleme, başka bir eylem getirilerek oluşturulan birleşik eylemlerdir. Bu tür eylemler, eylemin meydana geliş biçimini betimledikleri ve olayı tasvir ettikleri için tasvirî eylemler adını alırlar. Metnimizde yalnızca yeterlik, tezlik ve sürerlik tasvir eylemleriyle kurulmuş birleşik eylemler bulunmaktadır.

Yeterlik -A bil-	édebile 31a/22, yéyebilürdi 69b/25, ayrılabilür 90a/2
Tezlik -I vèr-	yařıvèrüh 52a/20, řoldırıvèrüh 52a/20, édivèrüh 99a/11
Sürerlik -A şur- / -A gel-	ovuşdıraşura 101b/D, görile geldiği 45b/17

2.2.2.3. Eylemsiler

Ulaç

Eylemlere eklenmesiyle eylemin anlamını durum, zaman, tarz, nitelik bakımından tamamlayarak eylemlere zarf görevini yükleyen eklerdir. Metnimizde geçen başlıcaları şunlardır:

-A: şavura şavura 45b/8

-All: olunalı 26a/23

-AğdA: gideğde 21a/10

-ArAk: ataraş 93a/17

-Icaķ: olıcaķ 7a/1

-IncA: şıçradınca 53a/14

- IncAk: olıncağ 87a/8
- dXkdA: bozulduğda 136a/3, kesildikde 67b/9
- dXgXndA: olduğunda 41a/10
- dXgXndAn: olduğundan 143a/1
- dXklArIndA: buyurduklarında 31b/8
- ken: iken 7b/22
- mAdIn: götüremedin 144a/3
- U: dëyü 84a/16
- Up: çeküp 91a/15
- UpdA: olupda 105a/25

Ortaç

Eylemleri zaman bakımından tamamlayarak onları sıfatlaştıran eklerdir. Metnimizde geçen başlıcaları şunlardır:

- An: şıkan 98b/9
- AcAk: vërecegi 64b/4
- Ar: gider 113b/20
- AsI: yanası 68b/12
- dXk: ëtdügi 9a/17
- mAz: söylenmez 9b/11
- mIş: yaşılmış 5a/21

Mastar

Eklendikleri eylemleri kalıcı ya da geçici adlaştırmakla görevli eklerdir. Bu eklerin ortaçlardan farkı zaman anlamı bulundurmamalarıdır. Metnimizde her üç şekli de bulunmaktadır:

-mA: kalması 87b/25

-mAk: getürtmegi 52b/18

-Iş: vemişler 10b/9

2.2.2.4. Çatı Ekleri

Eylem kök ve gövdesinin aldığı eylemden eylem yapım ekleriyle onların anlamlarını değiştirmeden özne ve yüklemle olan ilişkilerini belirleyen eklerdir.

Edilgenlik -Xl

ekile 49b/20, tutuldu 38a/14

Ettirgenlik -DXr

ķavuşdur- 83a/19, bindirüp 94a/22, oğuşdur- 45a/20

Dönüşlülük -(X)n

gelin- 94b/6, baķın- 98a/14, şoyun- 136a/6

İşteşlik -(X)ş

ķavuş- 14a/3, ũoķuş- 77a/3, öpiş- 126b/1

2.2.2.5. Ek Eylem

Asıl eylemler gibi tek başına kullanılamayan i- eyleminin, eklendikleri adları yüklemleştirek ad cümleleri meydana getirmelerinin yanı sıra basit çekimdeki bir fiili hikâye veya rivayet etme ya da şarta bağlama gibi görevleri bulunmaktadır.

olurlar idi 88b/10 (*geniş zamanın hikâyesi*), ederler imiş 97a/1 (*geniş zamanın rivayeti*), şağdıc ise 89a/12 (*şart*), müftüsi idi 112b/8 (*ad cümlesi*)

2.2.2.6. Yardımcı Eylem

Eklendikleri ad soylu sözcükleri, adlaşmış eylemleri ve yabancı sözcükleri yüklemleştiren, adlardan birleşik yapılar meydana getirip söz dizime sokmakla görevli sözcüklerdir:

def^f olunduğı olmuşdur 10a/18, rağbet étmeyeler 27a/20

Metinde olumsuzluk yapımı için degül édügi yapısı kullanıldığı görülmektedir: haṭā degül édügin 121a/13, tedārıl degül édügi 140a/D

Bu görevinin yanı sıra Türkçe eylemlere eklenerek birleşik eylemin içinde bulunduğu zamandan daha önce gerçekleştiğini gösterir (Korkmaz: 2009, 801).

gelmiş ola 12a/6, iktisāb étmiş ola 7a/6

2.3. Söz Varlığı

2.3.1. Başka Ağzılara Ait Veriler

Eserin söz varlığında dikkat çeken bir husus, şimdiki zaman çekiminin çeşitli Anadolu ağzlarındaki şekilleridir. Geliver ve gidiver için Kürtlerin dilinde “geliyor, gidiyor”, Karamanlıların dilinde “gelevüri, gidevüri”, Türklerin dilinde ise “gidi vèrdi, geli vèrdi” dendiğini aktarır .

Metnimizde ayrıca kökenini ve anlamını sözlüklerde saptayamadığımız, halk ağzına ait olduğunu tahmin ettiğimiz sözcükler vardır: şırṭıl, zıṣır, bāfilme, lā-efzān, ḥūlūh, żarbūn, żarğın, tığlı, yolpaz, bescemli, yelegen, şālyārmı, kükrek, bīhūş, ḳonsuz, odsuz, uşsuzile, sefih, nekşir, cıvğın, hüngül, ḥūṭḥūṭi, ḳūrti (102a)

şucuğum, ḳoḳuğum, rükugum, duduğum, ḳoduğum, çoduğum, şoṭuğum (85a)

Râsîh'in, eserinde kullandığı yerel malzemenin büyük bir bölümünü Isparta, Afyon, Denizli, Balıkesir, Manisa, Burdur gibi yerlerin söz varlığı oluşturmaktadır.

Bunda hiç kuşkusuz Râsîh'in doğup yetiştiği coğrafyanın etkisi büyüktür. Bu örneklerin bir kısmını şöyle sıralayabiliriz:

“ana” 142a/4 (Gelibolu)

“alıcığı” 34b/18, “bayrak” 95a/22, “burnaz” 78a/5 (Isparta-Afyon)

“ayağı” 102a/15 (Konya-Mut)

“balkımış” 119a/25 (Afyon-Burdur)

“becene” 15b/14 (Denizli-Balıkesir)

“cıvgın” 102a/11 (Niğde-İçel-Uşak)

“faltakalık” 139b/19 (Manisa-Balıkesir)

“fortacı” 108b/12 (Tunceli)

2.3.2. Darbimeseller

Râsîh, anlatımını güçlendirmek için sık sık deyim ve atasözlerine başvurmuştur:

Âdem oğlanı kavun degüldür ki tuta götün қоhasun.

Altmış iki yaşın geçen ‘ avratı boğazlamayınca ölmez.

Atuñ ürkegi yigidüñ қорғаğı.

Baş gideñde ayaklar pāyidār olmaz.

Başdan çıkararı gerçekden iş bitüren yalan yegdür.

Bōstānda ādem bitmez.

Çapāğın alalum dēr iken gözin çıkardı.

Çoқ sözden az söz yegdür.

Çömlek çömlege göti қара dēmiş.

Ekābire doқun geç erāzilden şaқın geç.

Erlık gelür âdemlik gelmez.

Eski dōst düşmen ve eski düşmen dōst olmaz.

Köseler kıllāş olur ve delüler ‘allāk olur.

Öyke ile kıllān zarar ile oturur.

Şarāb içen mālın yer afyūn ve berş yeyen kuvvet ve mecālın yer; ğubār yeyen ‘aql ve fikri me’ālin yer.

Türk’e beglik vemişler dönmüş babasın öldürmüş.

Türk’e eyülük yarasa öküze bıçak olmazdı.

Ṭavşanı ‘Oşmānlu ‘araba ile avlar.

2.3.3. Söz Gölgesi

Çağdaş Türkiye Türkçesinde ikilemeler olarak geçen gölge mölge, kaymak maymak gibi bir anlamlı ve bir anlamsız sözcükle kurulan söz grupları için Râsih “söz gölgesi” tabirini kullanarak bunlara şu örnekleri verir: kuş muş, gölge mölge, kaymak maymak, kaçmak macmak, ucmak mucmak, ahmak mahmak, şıklık mıklık, oyun moyun, kızı muzı, koyun moyun, hurna murna, hammām mammām, şu mu, toprak moprak, âteş mâteş, bal mal, serdār merdār, beg meg, paşa maşa, vezīr mezīr, mum muqla, mermer, mercimek murcimek, merhūm murhūm (59b/12, 13, 14, 15, 16, 17)

2.3.4. Tekerlemeler, Deyişler

Râsih, eserde Kızılbaşlardan derlediği tekerlemeleri şu şekilde aktarmaktadır:

(98a)

hey hey dërüm hey hey dërüm hūy hūy dërüm hūy hūy dërüm şūy şūy dërüm
şūy şūy dërüm kıy kıy dërüm kıy kıy dërüm

mārṭīfār-ı āher çam ağacı çatırğacı gerin geril ur tıkaçı

mārṭifār-ı āḫer dilkü kıuyruğını Şokun öñiñe ardına bağın ağzı ıaralardan Őađın
buğı arasına tığın ḫāb ḫāb dērüm cāb cāb dērüm ıāb ıāb dērüm ıāb ıāb dērüm yāb yāb
dērüm yāp yāp dērüm

mārṭifār-ı āḫer ḫar ḫar dērüm ḫır ḫır dērüm ḫır ḫır dērüm zır zır dērüm zır zır
dērüm biliş dērüm yātlur dērüm ıatır dērüm atlar dērüm merkeb dērüm ıatır dērüm
yatır dērüm yatır dērüm bağır dērüm bağır dērüm

mārṭifār-ı āḫer ḫāy ḫāy Őāḫ bođaları ḫūy ḫūy Őāḫ düğeleri yüziñiz göziñiz açuñ
Őāḫ ‘aşkına yeyüñ içiñ ağzı ıaralardan kaçıñ lođ lođ dērüm lođ lođ dērüm lođ lođ dērüm
Őođ Őođ dērüm Őođ Őođ dērüm

mārṭifār-ı āḫer ovada ılıñuñ otlasun tağlarda Őıđır götlesün Őeyḫiñ saña
ögütlesün Őāḫiñ düğesi etlesün Őāḫiñ 98b boğası etlesün anañla babañ kuvvetlesün

biz hep Őāḫiñ düğesiyüz biz hep Őāḫiñ düğesiyüz

biz de Őāḫiñ boğasıyuz biz de Őāḫiñ boğasıyuz

(99b)

ḫāy ḫāy ḫāy emān zamān işler tamām gökler Őād kām ağzı ıaralar ḫarām ve
Őāḫ-ı ‘ālimiñ ‘ömri ber-devām ve ‘işreti müdām ve ḫāŐā bu işleri kim işledi kim gördi
kim tutdı ve gören eşiden dağı untdı yutdı demdeme sebep dem yudumdur hep içinler
içildi geçinler geçildi ađzı ıaralar saçıldı bine bine döne döne ḫū dēyelüm ḫū destūr
destūr destūr cümle olsun pür-ḫuzūr

(110a)

bir ıarı ile bir ıoca oturmuşlar yamaca ıarı eyder a ıoca édişelim bu gece ıoca
eyder a ıarı dermānım olsa bārī

2.4. Sonuç

Bir 18. yüzyıl metni olan Bülğatü’l-Aḫbāb’da kimi eklerin ve sözcüklerin yazımlarında aykırılıklar göze çarpmaktadır. Yazımda meydana gelen aykırılıklar daha çok ek düzeyindedir. Kimi eklerin dudak uyumuna girdiği görülürken kimi ekler dudak uyumuna aykırı şekildedir. Ettirgenlik –Dİr (döndire 50b/2), edilgenlik -Il (görilmek

10a/7), dönüşlülük -II/-In (görinüp 103a/24), bildirme eki +DXr (itdir 137a/8), +II/+sIz addan ad yapım ekleri (kıymetli 102a/22 / kıymetlü 23a/9; dilsüz 19a/19), -IcI/-UcI eylemden ad yapım ekleri (şoşulucı 102b/23 / şokulucı 106b/1) bunların en belirgin olanlarıdır.

Bu aykırılıklar kimi zaman Türkçe sözcük tabanlarında da görülmektedir: (gösdermişdür 13a/3)

Bu yüzyılda neredeyse tamamen kaybolmaya yüz tutmuş olan derecelendirme/karşılaştırma eki +rAk, metnimizde tek yerde görülmektedir.

Metnin bir diğer dikkat çeken yönü, Râsîh'in zaman zaman çokluk şeklini oluşturmak için başvurduğu yöntemdir. Çokluk şeklinde bulunan sözcüklere ayrıca çokluk eki getirdiği (ekâbirân 10b/1), çokluk şekli aslında farklı olan sözcükleri (câsūsân 18b/20) de olması gerekenden farklı şekillerde çokluk yaptığı görülür.

+(I)ñIz 2. çokluk kişi iyelik eki zaman zaman +(I)nIz şeklinde görülmektedir. Bu durum da ekin 18. yüzyılda genizliliğini kaybetmeye başladığını göstermektedir.

Ol zamirinin “o” (15b/4, 16b/3), *aña* zamirinin ise “ana” (93a/77) şeklinde yazıldığı görülmektedir.

3. SÖZLÜK

-A-		
āb	<Far. Su, dere. ā. 10a/6, 141b/13, 25b/13, 56a/25, 77a/17 ā.- ı ğubār 152b/17 ā.- ı ħayāt 151a/23 ā.- ı hevāsı 145a/17 ā.- ı revān 59a/8, 80b/1 ā.- ı sāde 98b/21 kenār-ı ā. 82b/17, 144b/14	a' bād <Ar. Köleler. a. 82a/25
aba	Nine, anneanne. a. 57a/19	ābādān <Far. Şen. ā. 27a/4
‘abā	<Ar. Aba, yünden yapılmış geniş giyecek. ‘a.+ dan 13a/23	abāza < ? Abhazlar, Abaza. a. 19b/6, 20a/21, 20b/14, 154a/24
ābā	<Ar. Babalar ā. 41b/7, 140a/17, 140a/D ā.- yı ecdādlarınıĝ 27a/12	abāzevī < ? Abaza. a. 78b/17
ābād	<i>I.</i> <Far. Şen, şenlikli. <i>II.</i> <Ar. Sonsuz gelecek zamanlar. ā. 15b/19, 82a/25 bād-ı ā. 141a/8 f.- i ābād 15b/19 ‘işret-i ā. 145a/20	‘abd <Ar. Kul, köle. ‘a. 126a/14 ‘a.+ ıñız 42a/19, 63b/17, 93a/7 ‘a.- i le’im 82b/8, 126a/3, 129a/6 ‘a.- i memlūkī 111b/17 ‘a.- i mevlāsı 145b/6
		abdāl <Ar. Kalender, gezgin derviş. a. 119b/6 a.+ dur 104b/12
		ābanūs <Far. Abanoz ağacı a. 142b/25

- ‘**abbās** <Ar. Sert, hırçın. ‘a.- yüp 59a/14
naķīb-i ‘imāre-yi ‘a. 77b/9
- āb-rīz-nümūn** <Far. İbriĝe benzeyen.
ā. uņ 108b/3
- ‘**abūs** <Ar. Somurtkan, asık suratlı.
‘abūsü’l-vech 160b/4
- ‘**acabā** <Ar. Acaba.
‘a. 54b/21, 61a/3, 85a/22, 87a/5,
87b/5, 90a/1, 95a/18, 103b/25,
128b/11
- ‘**aceb** <Ar. Acep.
‘a. 15b/20, 22b/19, 22b/23,
46a/15, 55b/9, 64b/6, 69b/15,
71b/22, 80b/6, 104a/14,
105b/23, 111a/4, 113b/5,
130b/9, 144a/16, 146a/15
‘a.+ dūr 1b/17, 57a/16, 83b/2
ĝurūr-ı ‘a. 64a/8
- a‘ceb** <Ar. Garip ve tuhaf olan.
a. 65b/22
a.+ dūr 54a/1
a.- i ‘ucāb 54b/18
- ‘**acebe** <Ar. Acep.
‘a. 13b/10
- ‘**aceble-** <Ar.+Tür. Merak etme.
- ‘**acele** <Ar. Acele.
‘a. 161a/3
- ‘**acemī** <Ar. İranlı, İrana mensup, Arap olmayan.
‘a.+ dūr 31b/21
kāf-ı ‘a. 117b/19
- ācer** <Ar. Tuĝla, kiremit.
ā. 113a/4
- acı** Acı.
a. 79b/16, 104b/7, 117a/8,
133a/25, 149a/23
a.+ lardan 104b/7, 79b/16
a.+ sıdur 104b/8
a.+ sıyla 55b/13
- acıķ** Keder, ıstırap.
a. 88a/13, 102a/20
a. 102a/20
- acıķlan-** Üzülme.
a.- miş 146b/20
a.- ur 33b/6, 88a/13
- acı sözlü** Acı sözlü.
a. 133b/1
- ‘**acıb** <Ar. Tuhaf, şaşırtıcı.

‘a. 68a/11	‘acz <Ar. Güçsüzlük. ‘a.- i şıklet-i vücūd 3a/25
‘acībe bk. ‘acīb maķūle-yi ‘a. 54a/10	aç Aç. a. 33b/6, 45a/22, 48a/2, 48a/12, 81b/3, 81b/D, 88a/13, 136b/21, 152b/12, 159b/21, 162a/25
‘ācilen <Ar. Acilen, çabucak. ‘ā. 39b/8	aç- Açma. a.- mazdan 95b/15 a.- uņ 98a/21 a.- up 45a/23, 52a/7, 65b/1, 103a/17
ācilen <Ar. Vadesi geldiğinde yapılacak olan. a. 39b/8	aç gözlülük Aç gözlülük. a. 48a/12
‘āciz <Ar. Aciz, güçsüz, kudretsiz. ‘ā. 10b/21 ‘ā.+ lerdür 62b/19	açık bk. acık a. 34b/9, 102a/22
‘ācize bk. ‘āciz. ‘ā.- yi mükrihe 115a/8	açık- Acıkma. a.- up 102b/16
acuklan- bk. acıklan- a.- mış 136b/20	açıl - Açılma. a.- dıkda 47b/18, 92a/14 a.- maķ 146b/10, 146b/23 a.- mış 148b/22 a.- up 38a/23
‘acūl <Ar. Aceleci. ‘a. 75b/11	açlık Açlık. a. 154a/25 a.+ da 154a/9
‘acūze <Ar. Kocakarı; dalavereci yaşlı kadın. ‘a. 75b/14 ‘a.+ ye 108a/12 ‘a.- yi zamāndīdeye 108a/19	

		ā.+ ı 44b/4, 156b/19
açuk	Açık.	levāzım-ı ā.+ ı 37a/14
	a. 39b/1, 69b/5, 70a/4	ā.- ı dīger 130b/23
	a.+ da 40a/1	ā.- ı harekātiye 41b/19
ad	Ad.	ā.- ı kelimātda 156b/9
	a. 97b/24, 162a/10	ā.- ı mecālis 101b/25
	a.+ ı 14a/2, 41a/3, 67a/19, 95b/6,	ā.- ı mecālis-i şahbā 144a/7
	101b/14, 108b/15, 119a/12	ā.- ı meclis-i şahbāda 63a/16
	a.+ ıdur 101b/14	ā.- ı muḳannene-yi mer‘iyye-yi
	a.+ ına 65a/22, 134a/25	ḳadīmedendür 63b/25
	a.+ ıyla 100a/25	ā.- ı semīre 130b/23
	a.+ lar 95b/6, 162a/13	bülḡat-ı ā. 138a/20
	a.+ ıḡ 77a/5	bülḡa-yı ā. 57b/17
a‘dā	<Ar. Zalim, acımasız.	cümle-yi ā. 41a/25
	a. 54a/23, 145a/22	kemāl-i ā. 36b/2
	a.+ dan 104b/5	perverde-yi ā. 57a/17
	a.+ sından 79b/15	ri‘ āyāt-ı ā. 51b/18
	a.+ sıyla 105a/20	ri‘ āyet-i ā.- ı evrā 144b/11
	a.+ ya 9a/21	tetimme-yi ā.- ı ehl-i uşul 43b/25
	a.- yı dīn 163b/15	uşul-i ā. 49a/22
	dīde-yi a. 18a/21	ādābu‘d-duḡul43a/23 “Usul,
	terhīb-i a.- yı dīn 11a/23	giriş adabı”
ādāb	<Ar. Zarafet; terbiye, yol	ādāb-semīre <Ar.+Far. Adaplı.
	yordam.	ā. 130b/23
	ā. 11a/20, 41a/25, 41b/2,	‘idād <Ar. Hesap; sayı.
	41b/13, 45b/24, 51b/3, 52b/4,	‘a.+ ında 100b/4
	53a/20, 146a/12	‘ādāt <Ar. Âdetler .
	ā.+ a 43a/3	‘ā.- ı kibār 88a/5
	ā.+ dur 41b/22	

‘adāvet <Ar. Düşmanlık.
‘a. 103b/25, 112a/25
‘a.+ dür 155a/24

‘add <Ar. Değer; saymak.
‘a. 4a/25, 10b/4, 11b/5, 17a/15,
17a/25, 20b/4, 22b/7, 27a/16,
30a/24, 30b/19, 31b/13, 31b/18,
32a/3, 32a/9, 34b/24, 35b/2,
41a/24, 42a/25, 49b/21, 52b/24,
60a/19, 61b/13, 61b/23, 69a/20,
69b/10, 72b/6, 87a/17, 96a/18,
97b/6, 99a/3, 108a/18, 108b/11,
110a/18, 126a/15, 131a/10,
150b/25, 127b/8, 144a/5,
145b/7, 163b/3
‘a.+ ı 9a/18
‘a.+ i 126a/14, 138b/11, 145b/6
‘a.+ inde 32a/4
‘addü’l-‘aql 89a/17

‘āde <Ar. Adet.
‘ā. 139a/14

‘aded <Ar. Adet, tane, sayı.
‘a. 20a/12, 23a/12, 32b/21,
48a/22, 56a/5, 65a/22, 65b/17,
65b/9, 6a/12, 72b/1, 73b/20,
94a/23, 104b/25, 133a/8
‘a.+ e 23b/10, 41b/8
‘a.+ ince 20a/5

ā‘del <Ar. Çok.
ā. 110b/6

‘adem <Ar. Yokluk.
‘a. 58a/18, 61a/13, 124b/21
‘a.- i ḥaseb 4b/12
‘a.- i ḥazmdan 45a/15
‘a.- i ḥazmdan 146b/11
‘a.- i ibtilāsıyla 81a/20
‘a.- i iḥticābları 74a/19
‘a.- i iktidārlarından 32a/15
‘a.- i i‘tibārı 129b/1
‘a.- i irtikāb 142a/15
‘a.- i istincāları 74a/18
‘a.- i isti‘dād 13a/5
‘a.- i ḳudret 73a/21
‘a.- i medetinden 71b/7
‘a.- i rağbetden 13a/21
ṣaḥrā-yı ‘a. 14a/18

ādem <Ar. İnsan; ilk yaratılan insan ve ilk peygamber.
ā. 5b/2, 8a/1, 12a/20, 25a/19,
34a/2, 57a/13, 68a/1, 69b/11,
82b/6, 87b/19, 89a/21, 100a/25,
103b/25, 120b/11, 122a/21,
145b/13, 150b/2, 154b/7,
158b/11, 160b/23, 161a/8,
161b/11
ā.+ den 68a/13, 122a/10
ā.+ dür 104a/22, 104b/2
ā.+ e 4b/16, 69b/14, 87b/21,

100a/25, 135a/21, 155a/15	e. 43a/20
ā.+ i 10a/4, 68a/19	
ā.+ imiz 67a/17	adım Adım.
ā.+ lerden 67b/23	a. 40a/22, 66b/17
ā.- i murdār 85a/11	
hey'et-i ā.+ e 149b/1	ādī bk. 'ādī
çeşm-i ā.+ i 80a/23	ā.+ dür 64a/20
mağz-ı ā.+ i 124a/2	
ādemcik <Ar. İnsan, adam.	'ādī <Ar. Adi, bayağı, aşağılık.
ā. 100a/25	'ā.+ leri 87b/10
	'ā.+ sine 157b/11
ādemlik <Ar. İnsanlık.	'ādīl <Ar. Adil, adaletli.
ā. 20a/3	'ā. 75a/25
	'ā.+ den 144a/2
'ades <Ar. Mercimek bitkisi.	şāhid-i 'ā.+ dür 47b/8
'a. 101a/10	'ā.+ iñ 75a/25
'ādet <Ar. Âdet, görenek.	'ādīl <Ar. Denk, benzer.
'ā. 163a/2, 67b/3, 89b/14	şāhid-i 'ā.+ dür 28a/15
'ā.+ lerince 11b/14	
'ā.- i 'afv-ı mevlāya 58a/8	
'ā.- i qādīme 50b/19, 68b/19,	'adīm <Ar. Yok olan.
98b/25	'adīmü'l-ımkāndur 54a/25
'ā.- i nāsa 158b/3, 42a/15	vücūd-ı 'adīmü'l-emşālün 20b/5
'ā.- i 'ämme 159a/1	
	'adl <Ar. Adalet.
'ādetā <Ar. Adeta, bayağı, neredeyse,	'a. 126a/5, 80a/25
sanki.	
'ā. 34b/6	'adn-āsā <Ar.+Far. Cennete benzer.
	'a.+ da 151a/15
aḏhā <Ar. Kurbanlar.	

ādū < ? Geçirme. ā. etmek 146b/8	‘afif <Ar. İffetli. ‘a. 120b/9
‘adüvv <Ar. Düşman. ‘a. 38b/8 ‘a.+ den 79b/13 ‘a.+ sin 59a/12	‘afife <Ar. İffetli kadın. ‘a.- i memnün 120b/9
āfāk <Ar. Ufuklar, Mikat sınırları dışındaki insanlara verilen ad, ehl-i âfāk, âfākî. krş. āfākî ā. 119b/6 be-ṭārīḳ-i Naşārā-yı ā.+ dan 73b/15 ma‘lūm-ı ehl-i ā.+ dur 150a/22 meşhūre-yi ā. 110a/4 bī-namāz-ı ā.- pervāz 114b/7 şöhre-yi şehir-i ā. 4a/10 şehir-yi şehir-i ā. 120b/23	‘āfiyet <Ar. Sağlık, sıhhat. ‘ā.+ le 45b/14 ‘ā.+ ler 50a/10, 71b/16, 127b/1
āfākî <Ar. Mikat sınırları dışındaki insanlara verilen ad, ehl-i âfāk, âfākî. ā. 29b/24	afṭas < ? Burnu büyük. a. 130b/25
āfāt <Ar. Afetler. ā. 26b/13	‘afv <Ar. Af, bağışlama. ‘a. 58a/2, 58a/9, 61b/11, 122a/7, 126a/1, 128b/15, 133a/25, 164b/1 ‘a.- ı ḥazelātı 22b/1 ‘a.- ı mevlā-yı kerīme ola 129a/5 ‘a.- ı mermūzı 125b/16 ‘a.- ı mevlāyı 82b/6 ‘a.- ı şafḥ 118b/13 ‘a.- ı settārı 121a/20 ‘ādet-i ‘a.- ı mevlāya 58a/8 eşed-i ‘a.- ı tebb 100a/3 şahrā-yı ‘a.- ı yezdānı 122a/5 şükūh-ı ‘a. 120b/14
āfet <Ar. Felaket. ā. 38a/19, 68b/4 ā.+in 113b/3	afyūn <Yun. Haşhaş bitkisinden elde edilen uyuşturucu madde. a. 32b/1, 49b/13, 81a/12, 81a/4, 105a/8, 110a/8, 111a/6, 147b/11,

	147b/7, 152a/6, 152b/4, 153b/3 a.+ uç 76a/12		a.+ ıyla 65b/1 a.+ lar 154b/9
ağ	Ak. a. 16a/12, 39a/20, 39b/1	āgāh	<Far. Haberdar; uyanık. ā. 10a/16, 71b/4, 119a/15, 129b/1, 152b/6 cāy-ı ā.+ a 147a/24 ehl-i ā.+ dan 130a/1 ā.- ı bī-nizā ^c 145a/3 merd-i ā. 140a/12 ehl-i ā.- ı ma ^c ārif-i dest-gāh 2a/7 merd-i ā.- ı lāzım 157a/13
ağa	Osmanlı askerî ve idarî teşkilatında bazı mevki ve rütbe sahiplerine verilen unvan. a. 8b/13, 30b/17, 30b/23, 31a/14, 44b/2, 87b/2, 87b/9, 89b/22, 130a/22 a.+ lar 162a/11 a.+ ları 9a/7, 23b/16, 30b/15, 36b/15, 48b/23 a.+ larına 23b/23 a.+ larından 87a/12 a.+ larının 50a/16 a.+ m 42a/17, 63b/16 a.+ sı 7a/16, 9b/9, 17b/16, 17b/21, 25b/23, 30b/16, 30b/17, 30b/21, 30b/22	ağalık	Ağalık. a.+ ı 8a/8, 8b/13 a.+ ıyla 17b/22
		ağar-	Ağarmak, beyazlaşmak. a.- madı 15a/22 a.- maz 160b/21 a.- mış 114b/6, 119b/4, 121b/23 a.- up 114b/8
ağacık	Ağa. a.+ lar 120a/17	aęavāt	Ağalar, ağa kelimesinin Arapça kurala göre yapılmış çoğul şekli. a. 91b/3 a.+ dan 4b/5 a.- ı mühmelāt 114b/6 gürüh-ı a.+ dan 4a/12 şüküh-ı a.+ dan 30b/14
ağaç	Ağaç. a. 78a/14, 78a/15, 131a/13, 131a/14 a.+ dan 57a/16 a.+ ı 98a/13 a.+ ından 149a/24	āęāz	<Far. Başlama, başlangıç.

ā. 67a/17, 101b/25, 158b/14	99a/24, 132a/8
ağdır- Yukarı çıkarma, yükseltme.	a.+ ını 142b/17, 143b/2
a.- mayalar 117a/10	a.+ ını 55b/6
	a.+ ları 125a/9
	a.+ larında 68b/11
ağdiye <Ar. Gıdalar.	a.+ larından 28a/7
a. 141b/15	
	ağız aç- Konuşma.
ağır Ağır.	a.- ınca 14b/14
a. 32a/12, 32a/5, 77a/11, 82b/D,	
88a/24	ağla- Ağlama.
	a.- ma 118b/3
ağırlan- Ağırılanma.	a.- mayınca 138b/23
a.- maz 133b/15	a.- sa 101b/25
	a.- ya 101b/25
ağırlık Ağırlık.	
a. 64a/9	ağlām <Ar. Gulam, genç oğlan.
	pāzār-ı a. 35b/23
ağız Ağız.	
a. 36b/25	ağnām <Ar. Koyunlar; eskiden
a.+ a 94b/17	hayvanlardan alınan sayım
a.+ dan 98b/6	vergisi.
a.+ ı 41a/9, 48b/14, 102b/25,	re ^c y-i resme-yi a. 14a/19
111b/8, 119a/19, 136b/17,	
142b/14	ağreb <Ar. Garip.
a.+ ın 21b/12, 40b/16, 45a/25,	a. 24a/10, 54a/1, 88b/7
50b/8, 129a/12, 138a/21,	a.- i ġarāyib 116a/18
159b/10	a.- i ḥāl 107b/9
a.+ ına 35a/2, 39b/15, 45a/18,	a.- i ilzāmdandır 80b/17
60a/9, 62a/15, 69a/18, 98a/2,	ağrebü'l-lezā'iz 110a/18
100a/25, 119a/23, 139b/24,	
a.+ ından 3a/19, 19a/14, 74b/13,	ağrı Ağrı.

- a.+ sı 87a/21
- ağrı-** Ağrıma.
a.- r 153a/18
- ağupdun-** Hareketlenme, kıpırdanma.
a.- ma 51b/14
- ağustos** <Yun. Ağustos.
a.+ uş 134a/23
- āğūş** <Far. Kucak, himaye.
ā. 144b/3
ā.- ı vuşlatda 120b/4,144a/16
- āğuşte** <Far. Islanmış, bulaşmış.
ā.- yi hūn 113b/7
- ağzı kara** Kara haber vermektен
hoşlanan, şom ağzılı.
a. 97a/1, 97b/6,
a.+lar, 99b/16, 99b/20, 99b/22
a.+lardan 98a/14, 98a/22
- āh** Feryat.
ā. 32b/15, 57a/14, 66b/13,
87a/16, 92a/12, 92b/9
ā.+ ımız 117a/9
ā. - ı amālı 16b/9
- aḥab** <Ar. Sevilen.
a. 41a/22
- aḥādīs** <Ar. Hadisler.
a. 29b/25
a.- i ḫudsiyye 82b/2
a.- i nebeviyyeden 21a/13
- aḥaḳ** <Ar. Lâyık.
a.- ı ḥaḳāyık 95b/20
- ahālī** <Ar. Halk.
a. 15a/19, 164a/22, 164b/8
a.+ leri 162b/20
a.+ si 42b/25, 42b/4, 96b/14,
113a/20, 134b/4, 137a/12,
162b/10, 162b/13, 162b/14,
162b/18, 162b/4, 162b/8,
163a/1,
a.+ sidür 56a/22
a.+ sinde 46b/8
a.+ sinden 42a/25, 46b/9, 56a/22
a.+ siyle 99b/3
a.- yi ‘aşrī 59a/6
a.- yi belde 157b/21
a.- yi bilād 162b/16
a.- yi büldān 163a/12
a.- yi eknāf 16a/17
a.- yi ḥarem-i ḥāşşa 42b/1
a.- yi ḳadīme 158b/14
a.- yi Ḳıralan 74a/13
a.- yi mezāk 123b/14, 150a/25
a.- yi rü’yet-i umūr 20a/2
a.- yi sa‘ ādet 163a/5

a.- yi şirār 26a/17	a.- i lühūmdur 74a/11
a.- yi vilāyetin 161b/13	
a.- yi zamāndur 51b/2	aḥcār <Ar. Taşlar.
meşhūr-ı cümle-yi a.- yi bilād	a. 138b/2
4a/20	
inşāf-kerde-yi a.- yi eknāf	aḥcenin ?
12b/17	a. 63b/3
‘āhāt ?	‘ahd <Ar. Devir; yemin.
‘ā. 26b/13	‘a. 94a/7, 100a/25
aḥavāt <Ar. Kız kardeşler.	‘a.+ e 72b/20
a.+ ı 101a/8	‘a.+ de 136a/25
aḥbā <Ar. Saray adamları.	aḳreb-i ‘a.+ de 29a/24, 29a/9,
a. 144b/11	29b/13
aḥbāb <Ar. Dostlar.	ḳarīb-i ‘a.+ de 11b/18, 13a/10,
a. 1b/23, 43a/16, 95a/6, 110a/9,	21b/15, 28b/23, 29a/15, 29a/3,
130b/20, 147a/19,	29a/8, 51a/16, 136a/25, 150b/25
a.+ a 71b/18, 100a/7	‘a.+ lerinde 3a/5
a.- ı zārāfet-me’ābından 53a/9	‘a.- i seyyidü’l-beşere 73b/13
taḥrīk-i a. 135b/3	‘a.- i gersives 2b/16
ṭa‘ne-yi a. 92b/5	‘a.- i murād 74a/7
aḥbār <Ar. Haberler.	‘a.- i muḥammed ḥanīde 29b/12,
a.+ a 69a/6	‘a.- i muḥammed ḥan ibni
maḥāfil-i a.+ a 39b/13	ibrāhīm ḥanīde 2b/10, 4a/9,
a.- ı gūn-ā-gūn 66a/7	11b/24, 66a/21
a.- ı ‘alāyim 24b/18	‘a.- i Meḥmed 149a/19
aḥbeş <Ar. Mundar, yaramaz.	‘a.- i ḳoştanṭin 73b/14
	‘a.- i ḳayşer-i a‘zam 73b/17
	‘a.- i ḳarīb 27a/21
	‘a.- i cebbār 26a/18
	eşher-i ‘a. 82a/1
	inḳırāz-ı ‘a.- i devrān 74a/6

naķz-i a. 17b/1
ķarīb-i ‘a.+ e 2a/2
ħāşşa-yı ‘urefā-yı ‘a.- i devrān
93b/9
ħalīfe-yi ‘a.- i eyyāma 80a/25

aħde <Ar. Kurnaz.
a. 134b/1

āher <Ar. Başka, diğer.
ā. 13b/17, 14b/13, 31b/6, 34a/8,
37b/21, 47b/12, 48b/23, 56a/25,
56b/11, 62b/22, 66b/7, 67a/17,
69a/19, 6a/5, 73b/16, 74b/14,
74b/17, 81a/24, 81a/3, 81b/15,
84b/1, 87b/15, 90a/20, 95b/12,
103b/25, 103b/9, 104b/14,
111b/19, 114a/15, 123a/24,
128b/11, 128b/8, 129a/24,
130b/6, 136a/4, 139b/16,
142b/8, 143a/11, 144a/11,
149a/20, 156b/14, 161b/14,
ā.+ de 38a/16
bilād-ı ā.+ de 66a/23
bülğa-yı ā.+ de 83a/6
ā.+ den 100b/20, 102b/8,
104a/20, 34b/19
ā.+ dūr 11a/15
ā.+ e 11a/9, 23b/3, 32a/6, 35b/2,
39b/21, 57b/1, 68a/4, 73b/11,
83a/19, 84b/14, 86b/3, 89a/6,
94b/13, 101b/25, 104a/4,

108b/22, 117b/5, 146b/11,
155b/19
ā.+ i 3b/9, 5b/9, 14a/6, 19a/12,
41a/24, 52b/12, 60a/15, 61b/25,
82a/14, 93b/10, 100b/21,
109b/25, 122b/8, 123a/6,
123a/7, 131b/3, 137a/4, 137a/15,
137a/16, 150a/14, 152b/1,
163b/9
nām-ı ā.+ i 31b/3
rivāyet-i ā.+ i 18b/22, 79b/16
şahş-ı ā.+ i 40b/23
ā.+ ile 6a/5
ā.+ in 43b/12, 54a/3, 122a/2
ā.+ ine 134a/25
ā.+ iñ 24a/24, 28a/16, 66a/1,
75a/16, 85b/21, 54a/3, 101b/25,
102b/7, 103a/8, 107a/7, 116a/6,
156b/13
ā.+ ler 105b/1, 134a/14
ā.+ lerden 151a/6
ā.+ lere 97a/17, 149a/17
ā.+ leri 148a/24
ā.+ leridür 26b/9
ā.+ leriñ 105a/22
ā.- i iķāmet 9b/7
ā.- i tevehhüm 64b/3
dehr-i ā. 114a/7
mā-haķķ-i ā. 103b/9
mārtīfār-ı ā. 98a/12, 98a/13,
98a/17, 98a/20, 98a/24
mevşūfe-yi ā. 13b/14

şınıf-ı ā. 8a/21
şaḡş-ı ā. 14a/25
ta^ç bīr-i ā. 117b/22, 96b/11
tārīḡ-i ā. 114a/1

āḡheriyān <Ar. Diğerleri.

ā. 78b/16

āheste <Far. Yavaş, ağır ağır.

ā. 74a/1

aḡfaz <Ar. Alçak gönüllü.

a.- ı cenāḡıḡ 139a/21

aḡfā <Ar. En gizli.

a. 63b/15

a. édügi 4a/25

āhī <Far. Haki renk.

ā. 32a/22

aḡḡir <Ar. Sonuncu, en son.

a. 74b/22

āḡḡir <Ar. Son.

ā. 33b/1, 138a/4, 164a/23

ā.+ e 37b/6, 159b/6

ā.+ i 4a/25

cellād-ı dehr-i ā. 16b/4

āḡḡirü'l-emr 9a/20

āḡḡirü'z-zamān 129b/3

āḡḡir-kār 20a/8

āḡḡiren <Ar. Sonradan.

ā. olmuş 122a/9

āḡḡiret <Ar. Ahiret.

ā. 21b/23

ç ālem-i ā.+ de 44a/13, 54a/12

ā.+ den 128b/16

ā.+ e 18a/16, 109b/25, 112b/5,

132b/20, 161a/15,

ç ālem-i ā.+ e 17b/3, 112b/13

fetvāḡāḡ-i ā.+ e 24b/7, 54a/11,

6b/1

lāzıme-yi ā. 104a/24

zuḡḡr-ı ā. 83b/19

aḡḡkām <Ar. Hükümler.

a.+ ı 68a/22

a.+ ın 73a/21

a.+ ında 68a/24

istiḡḡrāc-ı a.+ lar 68b/15

a.+ ların 68b/18

a.- ı mütercememizde 129b/23

a.- ı şehriye 68b/13

aḡḡkar <Ar. Çok aciz.

a.+ ıḡuz 63b/18

aḡḡkem <Ar. En iyi ve en doğru şekilde

hüküm veren.

a.- i ḡüküm 131b/15

- aḥlā** <Ar. Çok tatlı.
a. 104b/5
- aḥlāk** <Ar. Ahlak.
tezhīb-i a.+ dan 63a/3
a.+ ina 135b/11
a.+ ıñız 64a/2
tezhīb-i a. 69a/24, 71a/5
tezhīb-i a. 60a/4
- aḥlaş** <Ar. En halis.
a. 112b/14
a.+ ıñız 63b/18
a.- ı ḥulāşası 106a/15
a.- ı ḥulāşa-yı merām 131b/11
a.- ı ḥulāşası 130a/19
- aḥlāt** <Ar. Bir karışımı meydana
getiren unsurlar.
a. 76b/16
- aḥlāt-ı erba‘a** <Ar. Kan, balgam, sevda
ve safradan ibaret dört unsur.
a. 126b/13
- aḥmak** <Ar. Akli kıt, anlayışsız.
a. 59b/13, 76a/13, 78a/18,
89a/15, 100a/25, 101b/25,
105a/6, 105a/22, 105a/25,
105a/5, 132b/3, 134b/18,
140a/25, 162a/22
a.+ la 75b/6
- a.- ı ḥumeḳā 21b/2
a.- ı ma‘nevī 100a/25
beyān-ı şıfat-ı a. 101b/25
ḳayyım-i a. 77b/6
ma‘tūh-ı a. 102a/10
- aḥmed** <Ar. Methodilmiş, övülmüş
kimse; Hz. Muhammed’in
isimlerinden biri.
A. 126a/16
şefā‘at-ı a. 145b/8
- aḥrā** <Ar. Uygun, münasip.
a. 60a/16
a.+ dur 40b/8
a.- yı hünerzāt 48a/22
- aḥş** <Ar. Başlıca.
a.- ı ḥuşūş 138b/8
a.- ı maḥşūş 106a/15
- aḥsen** <Ar. Çok güzel.
a. 42b/22, 47b/19, 60a/15,
142a/17, 145b/25,
a.+ i 151a/16, 63b/3
a.+ dūr 159a/7, 63b/11
a.- i te‘līfāt 41a/24
emāret-i a.+ i 151a/18
- aḥşam** Akşam.
a. 68b/5
a.+ a 24a/2, 68b/6

- a.+ ı 41a/21
- aḥter** <Far. Baht, talih.
a. 25b/13
a.+ i 53a/16
- āhū** <Far. Ceylan.
ā.+ ya 159a/18
ā.+ nuḡ 76b/9
- āḥūr** <Far. Ahır.
ā.- ı ‘āmire 31a/8
ā.+ lardaki 34a/12
- āh vāh kūnān** Ah vah eden
ā. 87a/17
- aḥvāl** <Ar. Haller, durum.
a. 7b/25, 11a/3, 31b/25, 32a/12,
55a/9, 65a/7, 67a/10, 72a/23,
77a/19, 122b/22, 139b/18,
140a/18, 163b/12
a.+ de 37a/13
a.+ e 88b/8, 97b/15
a.+ i 9a/23, 101b/22, 102a/3,
109b/18, 135a/21, 135a/23,
137a/12, 137a/16, 141a/3
istīṣāf-ı a.+ i 23a/5
a.+ idür 54b/19
a.+ in 104b/19
a.+ inden 127a/14, 140b/22
a.+ ine 92b/4
- a.+ ini 66a/8, 137a/13
a.+ leri 25b/19, 112b/12, 126b/3
keyfiyyet-i a.+ leri 27b/7
a.+ leriyle 41a/7
a.- i a. 11a/3
a.- i ekābir 130b/24
a.- i kitāba 157a/7
a.- i mevtāya 65a/18
a.- i nāsa 16a/14, 28a/16
a.- i nāsı 157a/18
a.- i ‘aşk 101b/5, 106a/18
a.- i ‘aşkđur 80b/3
a.- i sābıkasından 105a/17
a.- i şahādet 18a/23
a.- i ŧenīde 17b/9
‘aķıbet-i a. 73b/12
ıŧlāḥ-ı pejmürde-yi a.- i ‘ibād
25a/6
ilgā’-yı a. 73b/9
ŧān-ı a.- i iŧān 145b/10
tecessüs-i a.- i ümmet 157a/17
tenāsüb-i a. 125a/5, 144b/9
tetimmāt-ı a. 92b/20
vāķıf-ı a. 8a/18
- aḥvet** <Ar. En kapsamlı.
a. 19a/11, 123b/15, 126b/4,
131a/8
- aḥyār** <Ar. Hayırlı.
lāḥıķ-ı maḥāfil-i a. 41a/13

ahz	<Ar. Alma, alış. a. 6b/25, 18b/23, 73a/8 a.+ ında 162a/21 a.- ı intikām 133b/20 a.- ı intikāmdur 104b/5 a.- i zekāt 162a/21 mübtedā-yı a. 72b/22 vaqt-i a. 18a/8	hemen sonrası. ‘a.+ ında 143b/23 ‘a.+ larınca 87b/2
aile	<Ar. Aile. a. 16a/9	akākin <Ar. Ardından ‘a. 84b/18, 99a/6 ‘a.+ den 8b/19, 9b/3
aķ	Aķ, beyaz. a. 16b/4, 34b/10, 38a/18, 71b/20, 78a/14, 80a/8, 110a/18, 114a/8, 116b/20, 134b/10, 136a/17 a.+ ıyla 38b/1 a.+ larının 113b/15	akāk ? a. 102b/14 akākīr <Ar. Eskiden hekimlikte ilaç olarak kullanılan bitki kökleri. ‘a. 73a/17 ‘a.- i tayyibeü’r-rāyihāyı 143a/24 eczā’-ı ‘a.+ den 73a/16
aķ-	Aķma. a.- a 125a/10 a.- an 143a/12 a.- ar 143a/12, 38b/23, 59a/9 a.- duğı 38b/23 a.- maķ 125a/9	aķal <Ar. Çok akıllı. maşlahat-ı lāzıme-yi ‘a. 131a/22
ak	<Ar. Dik başlı, asi. ‘ā. olmaķlık 159b/9	akall <Ar. En aşığı. a.+ dur 134b/10 a.- i ķalīl 138a/5
akab	<Ar. Bir şeyin arkası, ardı, gerisi; Bir olayın veya zamanın	akār Şu Akarsu, nehir. a.+ nuğ 114b/19 akār <Ar. Mülkten elde edilen gelir. ‘a.+ lar 120a/4 akārāt <Ar. Gelirler.

	‘ a.+ ın 140a/18, 140a/25		‘ a. 27a/2, 82b/12
			‘ a.- i nikāh 86b/3
aķ’ as	<Ar. Göğüsteki yumru. a. 35a/7		‘ a.- i ‘ uķde-yi huşümet 127a/15 ‘ a.- i umūr-ı devlete 16b/11
aķbaba	Bir tür yırtıcı kuş. a. 119b/2	aķdām	<Ar. Ayaklar. miyān-ı a. 39a/11
aķbah	<Ar. En çirkin, pek çirkin. a. 63b/14 a.+ dur 40b/24	aķdem	<Ar. Önce; en başta gelen. a. 3a/19, 28a/17, 33a/3, 67a/18, 112a/13, 131b/22 a.+ dür 157a/14 a.- i muķaddem 56a/15 a.- i şürūtdur 36a/10
aķça	Para birimi. a. 23a/14, 53b/13, 105a/1, 105b/11, 105b/17, 112b/23, 117b/8, 120a/3, 134a/25 a.+ lar 105b/10, 120a/16 a.+ m 65a/22 a.+ si 20a/5, 51a/10, 91a/2 a.+ yı 105a/1 a.- yi gāyet 56b/25 naķd-i a. 134a/25	‘ aķıbet	<Ar. Netice, son; başa gelebilecek durum. ‘ ā. 9a/22, 9a/3, 15a/23, 22a/24, 32a/16, 54b/24, 55a/1, 55b/18, 66b/10, 67a/9, 100a/25, 109b/25, 134a/16, 147a/5 ‘ ā.+ i 6a/5, 132b/14, 135b/6, 160a/17 ‘ ā.+ inde 127a/15, 155b/18 ‘ ā.+ ın 51a/13 ‘ a.- i aķvāl 73b/12 ‘ ā.- i hālī 66a/13 ‘ ā.- i mülzeminden 74a/25 ‘ ā.- i şiddet-i gulüvvi 19b/24 ‘ aķıbetü’l-emr 13a/7 ‘ aķıbetü’l-yesir 111a/2
aķçalı	Ücretli. a. 116a/10		
aķçasız	Ücretsiz. a. 116a/10		
‘ aķd	<Ar. Bağlama, bağlanma; düzenleme; evlilik; iki taraf arasında yapılmış sözleşme.		

ağ günlük Günlük ağacından elde edilen
bir tür zamk.
a. 73a/16

ağınca ?
a.+ 63b/3

ağıpak < ? Eşcinsel erkek.
a. 116a/2

ağıt- Akıtmak.
a.- up 142b/18

‘ağīb <Ar. Bir şeyin peşi sıra giden
şey.
‘a.+ i 43a/14
‘a.+ imizden 94b/15
‘a.+ inde 24b/20
‘a.- i ferāyizde 27a/24
‘a.- i šalātda 27a/23

‘ağīde <Ar. Ağdadan yapılan, çeşitli
renkte, kokulu, katı, ağızda güç
eriyen bir şeker çeşidi.
‘a.+ ler 82b/12

‘ağīka <Ar. Çocuğun doğumunun
yedinci günü veya daha sonra
yahut da saçının ilk kesilişinde
kesilen kurban.
sūr-ı ‘a.+ lar 79a/18

‘ağīl <Ar. Akıllı kimse.
‘ā. 104a/24, 134b/10, 155a/15,
157a/23
‘ā.+ e 64b/6
‘ā.+ iñ 62b/1
‘ā.- i bī-ğaraž 157a/4
‘ā.- i nīkşān 157a/24
düşmen-i ‘ā. 132b/4
ekābir-i ‘ā. 64b/6
merd-i ‘ā. 157a/1
müšīr-i ‘ā. idi 113b/17
şaḥş-ı ‘ā.- i ġāfil 103a/17

‘ağīlān <Ar. Yiyenler.
ā. 85a/2

‘ağīk <Ar. Saygısızlık.
‘ağīku’l-vālideyn 132b/19

‘ağīl <Ar. Akıl.
‘a. 101a/14, 103a/24, 141a/23,
152b/5, 153a/16
ğavā’id-i ‘a.+ a 130a/16
‘a.+ dandur 101b/25
‘a.+ ı 9a/8, 33b/7, 52a/1,
101b/17, 103b/9, 105a/25,
107a/17, 118a/19, 120a/15,
150a/3
‘a.+ im 67a/4
‘a.+ iñ 54a/15
ḥiffet-i ‘a.+ ından 88a/13
dā’ire-yi ‘a.+ dan 17b/6

‘a.- ı ma‘āş 104b/24	bulunan kimseler.
‘a.- ı şānīdūr 104a/9	a. 71b/18, 139b/16, 157b/23
‘alāmet-i ‘a. 101b/25	a.+ ma 65a/22
ehl-i ‘a. 17a/2, 162b/16	a.+ mdan 67a/17
feyzāb-ı ‘a. 103b/1	a.+ sı 65a/22, 88b/24, 160a/18
ħıffet-i ‘a. 130b/25	a.+ sından 92b/12
ķillet-i ‘a. 101b/25	aķreb-i a.+ sından 86a/4
lāzıme-yi cümle-yi ehl-i ‘a. 108a/18	aķreb-i a.+ ya 112a/16
mezbel-i ‘a. 61a/1	aķrān <Ar. Yaşıt; mevkidaş, rütbedaş; denk olan kimseler.
şüde-yi ‘a. 82a/22	a. 4a/7, 63b/19
aķlām <Ar. Resmi daireler.	a.+ dan 42a/22
cemī‘-i a.+ dan 31a/13	a.+ ı 29b/4, 40b/23
erbāb-ı e. 42b/3	ğayret-i a. 104b/9
‘aķlen <Ar. Akıl gereğince.	şidde-i a. 5a/19
‘a. 115b/2	aķreb <Ar. Yakın kimseler.
‘aķlī <Ar. Akla dayanan.	a. 123b/16, 126b/4
‘a. 60b/20	a.+ dūr 40a/23, 58a/9
‘aķliyye <Ar. Akıl ile anlaşılan.	a.- i aķrabāsından 86a/3
‘a. 65a/17	a.- i aķrabāya 112a/16
aķmişe <Ar. Dokumalar.	a.- i enseb 126b/20
a.+ yi 37a/8	a.- i ‘ahdde 29a/24, 29a/9, 29b/13
aķr ?	‘aķs <Ar. Akis, zıt, karşıt.
a. 101a/5	‘a.+ i 138b/20
aķrabā <Ar. Aralarında kan bağı	‘a.+ ine 113b/9
	aķsa- Aksamak.
	a.- masında 105a/18

- aḳṣā** <Ar. Uzakta bulunan.
a.- yı merām 74a/4
- aḳṣām** <Ar. Kısımlar.
a.+ dan 61a/3
- aḳṣır-** Aksırma.
a.- maḳ 45a/17
- aḳṭāb** <Ar. Kutuplar, veliler, manevi
ulular.
aḳṭābü'l-aḳṭāb 104b/16
- aḳvā** <Ar. Çok kuvvetli.
a. 33b/10, 58a/6
delil-i a. 60b/13
ḳavā' id-i a. 60b/22
a. olmaya 115b/12
- aḳvāl** <Ar. Sözcükler, lakırdılar.
a.+ de 41a/15
a.+ e 147b/8
ṣādıḳu'l-aḳvāl 19a/15
- aḳvālen** <Ar. Söz olarak.
a. 43a/3
- al-** Alma.
a. 45b/12, 45b/4, 52a/20,
52a/25, 147b/5
a.- acaḳ 100a/25
- a.- alar 141b/24, 35a/16
a.- alum 73b/25
a.- an 111b/16, 132b/25,
161a/14
a.- anlar 96a/11, 112b/14,
161a/19
a.- anlarda 139b/10
a.- asıḳ 153b/20
a.- dı 138a/13, 38a/19, 66b/24
a.- dıḳ 122a/10
a.- dıḳları 129b/4, 35a/21
a.- dılar 164b/6, 67a/17
a.- duḳı 52a/22
a.- dum 59b/1, 87b/9
a.- ı ḳonan 12a/10
a.- ırlar 138b/23
a.- ıvēr 154a/1
a.- ma 59a/18, 153b/21, 153b/23
a.- mada 125a/13
a.- maḳı 125a/13
a.- maḳ 79b/10, 79b/12, 79b/13,
82a/13, 118b/16, 122b/6
a.- maḳda 88b/16
a.- maḳdan 120a/6
a.- maḳdur 79b/15, 103b/25
a.- mayup 54b/23
a.- miş 24b/4, 120a/3
a.- mişların 136a/25
a.- sunlar 65a/22
a.- uḳ 91a/2
a.- up 15b/13, 24a/22, 34b/19,
37a/19, 60a/9, 112b/23, 132a/6,

	141b/22, 143a/10, 143a/19 a.- ur 143a/18, 26a/5		‘ale’l-icmā‘ 79a/10 ‘ale’l-ittifāk 113a/9, 79a/10, 9a/7 ‘ale’l-kulli 112b/25 ‘ale’l-muķrī 120b/21 ‘ale’l-‘umūm 34b/7, 85b/23, 96b/1 ‘ale’l-lāh 107a/22 ‘ale’r-rāvī 28b/7, 72a/14, 98b/18, 113a/6, 124b/2 ‘ale’r-rāvīyü’l-vāhī 143a/6 ‘ale’r-rīķ 81b/D ‘ale’s-seviyye 34b/21 ‘alā’t-ṭarīķu’l-ibhām 73a/20 ‘ale’t-tafṣīl 85b/9 ‘ale’t-tenbīh 41a/12 ‘ale’ṭ-ṭarīķi’t-tenāvüb 8b/8 bi-ṭarīķ-i ‘a. 4b/9
al	Kırmızı; hile. bāde-yi a.+ dur 151a/22 a.+ ı 16a/23, 114a/2		
āl	<Ar. Hz. Muhammed’in ailesi, evlatları. ā. 25b/13		
‘alā	<Ar. Şan, şeref; yücelik. ‘a. 20a/10, 46a/11, 54b/3, 65a/22, 72a/24, 73b/6 74b/3, 78a/17, 79b/5, 99b/9, 110b/5, 121a/3, 122a/5, 129a/11, 159a/6, 163b/7 ‘a.+ ya 10a/6 ‘ale’l-‘ateh 8b/21 ‘ale’l-ekşer 162b/14 ‘ale’l-fevr 104a/1, 139b/22, 153b/17, 156a/5 ‘ale’l-gāfle 44b/2 ‘ale’l-ḥaķīķa 13a/22 ‘ale’l-ḥayyi’l-uṭūf 129a/2 ‘ale’l-ḥuşuş 4b/16, 13b/2, 28b/14, 29b/3, 31a/13, 31b/24, 35a/8, 41a/18, 42a/7, 68b/23, 68b/7, 74a/16, 74b/12, 82D, 135a/10, 145a/23, 151b/3, 154a/21 ‘ale’l-ıṭlāk 101b/11, 124b/16	ala	? a. 42b/15, 58b/14, 58b/15
		a‘lā	<Ar. En yüksek, en üst. a. 18a/20, 58b/13, 70b/16, 87b/24, 103b/21, 115b/17, 142a/19, 143b/5, 151a/16, 160b/14 a.+ da 6a/23 a.+ ı 85a/19 cedd-i a.+ mızıṅ 162a/2 a.+ sı 115a/18, 148b/4, 149a/10, 149a/12, 149b/16, 149b/25,

150a/13, 150b/13	‘ a. 163b/17
a.+ nıñ 26a/14	
a.+ sıdur 150b/14	ālām <Ar. Acılar, kederler.
a.+ sından 81b/23	ā. 139a/10
a.+ sınıñ 81a/5	
a.- yı maķāma 104b/14	‘alāmet <Ar. İşaret, belirti.
cedd-i ā. 22a/11	‘ a.+ i 103b/25
şehīd-i ā. 22a/10	‘ a.+ ler 130b/25
şehīd-i a. 12b/22	‘ a.+ leri 68a/1
taķdīr-i a. 71b/23	‘ a.- i ‘ aķl 101b/25
	‘ alāmetü’l-‘ aķl 103b/25
ālā <Ar. Güzellikler, iyilikler.	
ā. 42b/11	‘allām <Ar. Her şeyi bilen, tanrı.
ā.- yı budalālardur 103a/14	‘ allāmu’l-güyüb 145b/2
ā.- yı dīvānelerdür 103a/11	
ā.- yı tırāz-ı hey’et-i yōbāz 35a/4	ālāt <Ar. Aletler, makineler.
ā.- yı zīr-i cenāh-ı re’fet-i	ā. 65a/22
īkrāma 139a/22	ā.- ı ĥarb 119b/1
	ā.- ı ĥarbsız 155b/2
alacāķ Alacak.	ā.- ı ĥurūb 23b/19
a.+ ım 67a/17	ā.- ı ĥurūb-ı mūhlike 107b/6
	esmā-yı ā.- ı lāzıme-yi türkiyye
‘alāķa <Ar. İlgi; istek.	85b/12
‘ a. 97b/2	esbāb-ı ā.- ı melāhī 146b/1
‘ a.+ sı 81a/21, 153a/19	‘ ilm-i ā. 41b/18
‘ a.- yı rūĥāniyyedür 34b/17	
a’lām <Ar. İleri gelenler.	alay <Yun. Orduda iki veya daha
a. 73a/20	fazla taburun birleşmesiyle
niyā-yı a.+ ı 22a/2	meydana gelen birlik; guruh.
	a. 48b/21, 87a/6, 89a/6,
	119a/19, 134b/20, 134b/22,
‘alām <Ar. İşaretler.	140a/25,

a.+ larına 107b/1	aldır- Alma işini yaptırmak; dumanla kaplamak.
alay begi Timarlı sipahi kumandanlarından biri.	a.- mağ 45b/9
a.+ leri 48b/21, 134b/20	a.- mağdur 79b/18
‘alāyim <Ar. Alametler.	a.- maz 118a/3, 129a/11
‘a. 101a/25	a.- mağ 129a/15
aḥbār-ı ‘a. 24b/18	a.- up 54b/24
ālāyiş <Ar. Bulaşmak.	‘alem <Ar. Sancak.
a. 104b/23	‘a. 30b/6, 6b/7
āverde-yi ā. 145a/25	a‘lem <Ar. En âlim.
alçacık Yere yakın, alçak.	a. 30a/22, 70a/11, 101a/17, 112b/4, 140b/16, 131b/6
a.+ 75a/12	‘ālem <Ar. Kâinat, dünya.
alçak Aşağılık.	‘ā. 57a/6, 84a/17, 137b/12, 158a/7
a. 64a/20	‘ā.+ de 53a/15, 53b/25, 74a/10, 90a/11, 95a/19, 141a/6
alçaklık Aşağılık davranışlarda bulunmak.	fürüset-gâh-ı ‘ā.+ de 47b/12
a. 63b/21	fürüşân-ı ‘ā.+ de 25b/13
aldadıcı Aldatıcı.	kâr-gâh-ı bâzâr-ı ‘ā.+ de 24b/3
a.+ yı 160b/19	halk-ı ‘ā.+ e 13a/17
aldan- Aldanmak.	hayr-şināsân-ı ‘ā.+ e 9b/25
a.- ma 16a/22, 114a/2, 155a/20, 155b/2, 156a/22	‘ā.+ leriğ 133a/23
a.- mış 135a/5	‘ā.+ lerinde 163b/15, 57b/8
	‘ā.+ iğ 75a/25, 90b/8, 134a/23, 141a/10
	halk-ı ‘ā.+ iğ 10a/5
	‘ā.+ inde 114b/25
	‘ā.+ e 25b/1, 66a/7

‘ā.+ dūr 141a/11	faķīr-i ‘ā.- i derūndan 39b/9
‘ā.- i āḫiretde 44a/13, 54a/12	fesād-ı ‘ā. 25a/21
‘ā.- i āḫirete 17b/3, 112b/13	girīzgāh-ı ‘ā.- i taḫaḫkuḫda
‘ā.- i derūndan 87a/14	18a/7
‘ā.- i dūnyā 82b/D	ḫāl-i ‘ā. 6a/22
‘ā.- i dūnyāda 54a/11, 67a/17,	ni‘met-i ‘ā. 94a/9
116a/25, 116b/4, 132b/20,	
161a/14,	ālet <Ar. Alet.
‘ā.- i fānī 147a/19	ā. 123a/8
‘ā.- i fenā-yı nev-āmede 11b/7	ā.+ dūr 85b/15
‘ā.- i ḡayba 17a/11	ā.+ ler 111b/19, 85b/19
‘ā.- i ḫāyātında 158a/17	ā.+ lü 85b/15
‘ā.- i kevn 2a/D, 10b/17, 12b/15,	ā.- i ḫimāra 124a/13
21b/1, 45b/16, 59b/6, 61b/10,	
75a/1, 75a/7, 79b/14, 82a/25,	‘alev Alev.
104b/4	‘a.+ inden 52a/18
‘ā.- i kevn 40a/11	
‘ā.- i la‘zete 5b/3	‘aleyh <Ar. Karşı, karşıt.
‘ā.- i mişālde 29b/20	‘a. 100a/11, 131a/21
‘ā.- i pürtekdırde 122b/3	‘a.+ iḡ 97b/8
‘ā.- i rü’yāda 82b/D, 115a/10	‘a.+ dūr 104a/11
‘ā.- i şebābet 118a/11	mażhar-ı du‘ā-yı ‘a.+ leri
‘ā.- i şebābetden 122a/19	139b/7
‘ā.- i şeyḫūḫetde 129b/18	müdde‘-i ‘a. 97b/11
‘ā.- i ‘uḫbāda 121a/1, 129a/18	
‘ā.- i ‘unfuvān 83b/15	‘aleyhā <Ar. Onun üzerine olsun.
‘ā.- i vücuda 109b/12	‘a. 124b/3
‘ā.- i zılletinde 17a/3	
ba‘iṣ-i niżām-ı ‘ā. 25a/18	‘aleyhi <Ar. Onun üzerine.
cenāb-ı faḫr-i ‘ā. 109b/25	‘a. 3b/12, 9b/1, 17a/9, 21a/4,
cenāb-ı ‘ā. 27a/1	22b/20, 25a/22, 26b/12, 26b/17,
dāmād-ı şehinşāh-ı ‘ā. 82b/D	28a/14, 29b/20, 29b/7, 36a/21,

59b/20, 60b/22, 62b/11, 62b/25, 72a/20, 72b/25, 73a/1, 77b/2, 100a/25, 119b/19, 131b/10, 131b/16, 137a/19, 162a/3, 164b/14 gürüh-ı ‘a.+ niñ 100a/25 tarīķ-i ‘a.+ niñ 100a/25 tarīķe-yi ‘a.+ yi 100a/25 ‘a.- yi veliyyü’n-ni‘am 117a/6 sāmi‘a-yı ‘a. 9a/23 tarīķat-ı ‘a. 100a/25	alış Alma işi. a.+ lar 10b/9 alışdır- Alıştırmak. a.- maķlıķlar 71b/24 a.- mış 96b/10 ‘alī <Ar. Yüksek, büyük. ‘a. 9b/18, 98b/14, 113a/1, 118b/1 ‘aliyyü’n-nebīde 27b/25
alıcıǵı Alacuk, göçebe çadırı. a. 34b/18	‘ālī <Ar. Yüce, büyük. ‘ā. 25a/14, 30a/9, 50b/24, 55b/20, 69b/1, 80a/11, 97b/3, 100a/15, 111b/13, 115b/19, 140a/15, 150a/14, 164a/23 bāb-ı sarāy-ı ‘ā.+ den 87b/3 meclis-i ‘ā.+ leri 64a/21 şāh-ı ‘ā.+ miñ 99b/17 şadr-ı ‘ā.+ niñ 39b/23, 40b/22 şāhib-i şadr-ı ‘ā.+ niñ 40a/9 serşadr-ı ‘ā.+ niñ 45b/18, 51b/8 ‘ā.- tebār 35b/11 a‘zam-ı ‘ā. 147b/2 dergāh-ı ‘ā. 164a/16 ekābir-i ‘ā. 127b/8 maḥāfil-i ‘ā. 43a/7 maḥfil-i ‘ā. 64b/16 mīr-i ‘ā. 164a/2 şadr-ı ‘ā. 8b/19, 12a/12, 82b/D zāt-ı ‘ā. 28b/19
alın Yüzün, kaşlarla saçlar arasındaki bölümü. a.+ ları 34b/9 a.+ ıñ 39b/1	
alın- Alınma. a.- a 82b/16 a.- an 160b/10, 160b/11, 160b/9 a.- anlardandır 90a/7 a.- mamışdur 70b/19 a.- maz 161a/1, 90b/12 a.- mış 154a/21 a.- up 88b/3, 143a/13, 149b/20, 149b/5, 150b/16 a.- ur 157b/19 a.- urca 52b/4	

serşadr-ı ‘ā. 52b/14
dāh̄il-i meclis-i ‘ā. 52b/18
ser-şadr-ı ‘ā. 48b/15, 51b/18,
51b/24

ekābir-i ‘ā.+ a 54a/25
‘ā.+ dan 131b/13
‘ā.+ ı 55b/14
‘ā.+ lardur 118b/13

‘āli-cāh <Ar.-Far. Yüksek rütbeli.
‘ā. 64b/7, 106b/25, 117a/4
‘ā.+ a 37a/17
‘ā.+ ı 49a/15, 38b/17, 116b/18
vezir-i ‘ā. 22a/23

‘āli-tebār <Ar. Yüksek soylu.
‘ā. 35b/11
‘ā.+ ı 69b/1

‘āli-cenāb <Ar.-Far. Şerefli.
‘ā. 118a/22
cenāb-ı h̄alife-yi ‘ā. 21a/3

‘āli-tebārlik <Ar. Yüksek soyluluk.
ālī-t. i devlet-i fāniyye-yi
dünyeviyye 55b/20

‘āli-ḳadr <Ar. Çok kıymetli olan.
‘ā.- ḳadr 8b/14
eşhāş-ı ‘ā.- ḳadriḡ 140b/13

‘aliyy <Ar. bkz. Yüksek, büyük.
ḡaraf-ı salṡanat-ı ‘a.+ den 30b/1

‘alim <Ar. Çok bilen.
‘a. 17a/1

‘aliyye <Ar. Bir şeyin en yukarısı.
‘ā.- yi rikābda 163b/4
erbāb-ı menāşib-ı ‘ā. 4b/3
h̄ālāḡir-i h̄izmet-i ‘ā.+ lerinde
116a/21

‘alim <Ar. Bilgin.
‘ā. 75a/24, 157a/22
‘ā.+ lerine 74b/2

h̄izmet-i ‘ā.+ lerinde 36b/1
mecālis-i ‘ā.+ ye 42b/18
h̄uzūr-ı ‘ā.- yi kibāra 46a/21
ih̄rāz-ı rütbe-yi ‘ā. 24b/11
mecālis-i ‘ā. 53a/19

‘āli-miḳdār <Ar. Çok ulu.
‘ā. 31a/14

menāşib-ı ‘a. 30b/2

‘āli-şān <Ar. Şanlı.
‘ā. 3b/19
‘ā.+ a 38b/4

menzil-gāh-ı ‘ā. 43b/18

pāye-yi ‘ā. 18b/7

pāy-ı taht-ı salṡanat-ı ‘a. 42a/25
şadr-ı sezā-yı ‘ā. 87a/15

alkış Alkış.

a.+ ı 24a/16

allāh <Ar. Allah, Tanrı.

A. 17a/23, 19b/20, 41b/5,
44a/22, 54a/18, 58a/14, 61b/16,
64a/1, 64b/5, 70a/11, 87b/6,
89b/25, 91a/3, 92a/15, 95b/18,
95b/22, 95b/4, 97a/19, 103b/4,
111a/13, 112b/4, 112b/13,
117a/15, 130a/19, 135b/21,
138a/4, 153b/12, 159b/9,
a.+ a 111a/7, 49a/10
a.+ dan 100a/25
cenāb-ı a.+ a 15b/16, 32a/1
cenāb-ı a.+ dan 119a/15
ehl-i a.+ dan 100a/25
a.+ dandur 21a/11
a.+ ı 65a/22, 95b/3
a.+ ım 72a/10, 72a/11, 121a/2
cenāb-ı a. 92a/2
iķtiżā-yı ķazā-yı a. 12a/24
esmāu'llāhdan 29b/15
rūĥu'llāh 46a/4

‘**allāķ** Düzenbaz, hilekâr.

velī-yi ‘a. 78b/9

‘a. olur 101b/19

‘**allāme** <Ar. Her Şeyi bilen.

‘a.- yi bī-hem-tā 46b/6

‘a.- yi Őirāzī 141a/16

alma Elma.

a. 141b/17

a. olursa 141b/8

almadan Dolma yemeği yapılan bir
sebze yahut meyve.

a. 49b/11

alt Alt, taban.

a.+ ı 119a/19

a.+ ımda 105a/18

a.+ ına 136b/25, 155b/7

a.+ ında 51a/15, 68a/6, 110a/25,

132a/11, 154b/9, 154b/11,

154b/14, 159b/2

a.+ ından 118b/3

a.+ larında 95b/4

altı Altı.

a. 72b/14, 74a/18, 103b/6,

120a/8, 141a/17, 141a/21,

149b/17

altıncı Altıncı.

a. 2b/6

altmış Altmış.

a. 108b/18, 48a/24

altun Değerli bir maden, altın.

a. 23a/7, 23b/2, 24a/16, 39b/2,

- 48b/2, 116b/23,
- ālūde** <Far. Bulaşmış; günahkâr.
 ā. 81b/2, 91a/7, 119a/21,
 144a/22, 152a/12
- ālūfte** <Far. Müptela; iffetsiz kadın.
 ā. 37b/21, 38b/13, 76a/14,
 76a/24, 79a/2, 80b/6, 84b/15,
 85b/4, 89b/16, 91a/6, 116a/3,
 119a/1, 119a/2, 156a/22
 ā.+ ler 116b/12
 ā.+ lerde 60a/25
 ā.+ lerden 111a/15
 ā.+ yi 83a/17
 ā.- yi şāhibetü'l-bereket 119a/17
- ālūfte-gān** <Far. İffetsiz kadınlar.
 ā.- ı bī-pervā 141a/2
- ālūftelik** <Far. Müptelalık.
 ā. 105a/15, 132b/4, 153b/23
 ā.+ de 90b/3
- am** Kadın cinsel organı.
 a. 102a/24, 70a/7
- ‘**amden** <Ar. Kasıtlı.
 ‘a.+ den 146b/8
- ‘**ām** <Ar. Halka ait; yaygın.
 ‘ā. 52b/13, 90a/16, 155b/22,
- 156b/21
 ‘ā.+ dur 155b/21, 61a/18
 ‘ā.+ ı 163b/12
 ‘ā.+ ıñ 56b/6
 destūr-ı ‘ā. 95a/8
 tarīk-i ‘ā. 159b/15
- ‘**amā** <Ar. Körlük.
 ‘illet-i ‘a.+ ya 164a/23
- a‘mā** <Ar. Kör.
 a. 28a/10, 77b/3, 134b/17
 a.+ lar 77a/14
 a.- yı yüzşüz 78a/4
 ‘arż-ı a. 28a/10
 dilenci-yi a. 78a/4
- āmāde** <Far. Hazır.
 ā. 49b/22, 104b/14, 140b/20
 ā.+ dūr 146b/2
- a‘māl** <Ar. Ameller, işler.
 a. 17a/21, 41a/15, 102b/12,
 106b/14, 130b/25, 139b/17,
 147b/8
 a.+ de 122a/12
 a.- i ħabīşe-yi menhiyye 120b/25
 a.- ı muħarrere-yi ma‘hūdeyi
 122a/18
 a.- ı şeni‘ ayı 100a/4
 nāme-yi a. 30a/8

āmāl <Ar. Emeller olarak. a.+ i 16b/9 kūze-yi ā. 8b/9	50b/9, 51b/6, 60a/17, 81a/10, 82a/1, 93b/8, 97a/9, 97b/5, 97b/6, 103a/12, 105a/5, 107a/5, 108a/10, 128a/22, 129a/3, 137b/7, 138b/17, 151a/25, 156b/7, 158a/4 ‘a.+ den 92b/11, 108a/11
a‘ mālen <Ar. İsteğe bağlı. a. 43a/3	‘a.+ i 39a/22, 102a/1, 124a/22 ‘a.+ idür 131b/18 ‘a.+ in 126a/3
amān <Ar. Güven; emniyet. a. 113a/21	‘a.+ lerde 88a/22 ‘a.+ leri 74a/16, 158a/24 ‘a.+ lerin 91a/4
a‘ mār <Ar. Ömürler. bahār-ı a. 35b/14	‘a.+ iñ 11a/8 ‘a.- i kerīhe 108a/21 ‘a.- i müstekrehiñ 108a/15 ‘a.- i müteccel 83b/19
a‘ māz ? a.- ı ‘ayn 89a/20	cihet-i ‘a.- i dünyāviyyeyi 155b/14 cihet-i ‘a.- i edebde 51a/6 ħafıyyü’l-‘amel 129a/8
āmed-şüd <Far. Geliş gidiş. ā. 43a/16, 130b/13, 146a/3, 146b/2 ā.+ i 140b/14 ā.+ le 38a/17 ā.+ leriyle 144b/25 ā.+ ün 75b/24, 76b/20	‘ amel-kerde <Ar.+Far. İş yapılmış. ‘a. 97a/9 ‘a.+ leri 82a/1 ‘a.- yi taş‘ındür 153a/14 ‘a.- yi teṭabbu‘ıdır 81a/10
āmed-şüdāne <Far. Gelip gidercesine. ş. 53a/20	‘ amel-mānde <Ar.-Far. İş göremez durumda olan. ‘a. 100b/13
āmed-şüdegān <Ar. Geliş gidişler. ā. 116b/21	
‘amel <Ar. İş. ‘a. 17a/21, 18a/1, 47b/16,	

‘**amelen** <Ar. İşleyerek, çalışarak.

‘a. 11b/14

āmennā ve şaddāknā <Ar. İnandık ve

tasdik ettik.

ā. 21a/17, 26a/16

āmīhte <Far. Karışmış, karışık.

ā. 81b/9, 152b/20

‘**amīka** <Ar. Derin.

hikmet-i ‘a.- yı ziyāniyye 68b/17

‘**āmīl** <Ar. İşleyen, icra eden.

‘ā. 39b/7, 47b/17, 47b/5, 51b/4,

97b/15, 130a/13, 132a/2,

156b/20, 157a/22

‘ā.- i kāmīl 157a/2

‘ā.+ inj 75b/1, 103b/D

‘ā.+ ler 121a/1

‘ā.+ lerdür 102a/1

taqvā-yı ‘ā. 121a/11

‘**āmīm** <Ar. Umumî, yaygın.

‘a. 125b/25

eşer-i fażl-ı ‘a. 126a/17

fażl-ı ‘a. 145b/9

āmīn Allah kabul etsin anlamında

kullanılan söz.

ā. 25b/13, 67a/14, 80a/25,

109a/10, 115b/22

‘**āmīr** <Ar. Emreden, buyurucu.

sa‘ y-i hizāne-yi ‘ā.+ e 26b/20

‘**āmīre** <Ar. Müessesenin hükûmete

mensubiyetini belirtmek için

kullanılan tabir.

āhūr-ı ‘ā. 31a/8

-**āmīz** <Far. “İle karışık” anlamı

katarak birleşik sıfatlar yapar.

nifāḡ-ā. 22b/11

sefāhat-ā. 35b/20

huşūnet-ā. 37a/22

maşlahat-ā. 40a/2

cür’et-ā. 62a/5

ser-zeniş-ā. 111b/7

riyā-ā. 128a/16

ta‘aşşub-ā. 158a/25

lağv-ā. 159a/23

‘**āmm** <Ar. Umumî, genel.

‘ā. 25a/8, 32a/13, 67b/1,

117a/20, 118a/5, 134a/25,

133b/22

tarīḡ-i ‘ā. 134a/10

‘ā.+ dur 20b/21

‘**amm** <Ar. Amca.

‘a.+ ı 78a/23

ammā <Ar. Ama.

a. 1b/21, 2b/18, 3b/16, 4a/16,
4a/4, 4b/1, 4b/6, 4b/8, 5b/22,
9a/13, 14b/7, 25b/13, 28b/8,
30a/13, 30a/22, 33a/2, 41a/20,
49a/22, 53b/14, 55a/10, 55a/7,
56a/23, 72b/18, 74a/2, 79a/14,
79b/12, 79b/20, 80b/10, 80b/3,
83a/20, 83b/20, 83b/4, 84a/19,
84a/6, 84b/22, 85a/14, 86a/23,
88b/10, 89b/24, 92b/6, 95a/23,
96a/20, 96a/4, 100a/25, 101b/25,
102a/14, 102b/1, 102b/19,
103a/5, 103b/22, 103b/25,
104a/18, 104b/9, 105a/5,
105b/17, 105b/20, 105b/3,
106a/13, 106b/11, 107a/12,
108a/1, 108a/10, 108b/21,
109a/10, 110a/13, 110a/22,
110a/7, 110b/11, 111a/9,
112a/23, 112b/17, 113a/7,
113b/11, 114a/16, 114a/8,
114b/23, 114b/4, 115a/10,
115a/13, 115a/17, 115a/4,
115b/5, 117a/19, 117a/25,
117b/10, 117b/11, 117b/14,
117b/17, 117b/7, 118a/4,
119a/10, 123a/11, 123a/13,
123a/15, 123a/20, 123a/3,
130b/25, 139a/8, 141b/24,
144a/10, 146a/21, 164a/10,

‘ā. 84b/19, 127b/9, 138b/1
‘örf-i ‘ā.+ de 57a/19
‘ā.+ dür 132b/16
ma‘lūm-ı ‘ā.+ dür 64b/2
müsellem-i ‘ā.+ dür 151b/3
‘ā.+ niḡ 9b/20, 22b/19, 96b/17,
‘ā.+ ye 43b/14, 54a/24, 72b/17,
80a/25, 160b/3
‘ādet-i ‘ā. 159a/2
‘ā.- yi cumhūr 11b/4
‘ā.- yi ehl-i ibtilā 148b/20
‘ā.- yi ehl-i mezāk 151b/21
‘ā.- yi ehl-i ‘ulūm 56a/9
‘ā.- yi ehl-i ‘urza 113a/25
‘ā.- yi ehl-i tefsīr 40b/10
‘ā.- yi ehl-i tüccārıḡ 103b/25
‘ā.- yi enāma 80a/25
‘ā.- yi enāmıḡ 15b/15
‘ā.- yi erbāb-ı mecāz 131a/19
‘ā.- yi eşḡāb-ı zevk 120b/13
‘ā.- yi ḡalk 148a/1
‘ā.- yi ḡalk-ı cihāndur 163a/12
‘ā.- yi ḡalkıḡ 105a/7
‘ā.- yi muşavvirān olan 126b/24
‘ā.- yi mü’minīn 72a/19
‘ā.- yi nās 30a/23
‘ā.- yi nāsa 19a/1
‘ā.- yi ‘irfān 131b/10
‘ā.- yi şu‘arā 80a/1
‘ā.- yi ümemdür 112a/14, 26b/6
‘ā.- yi ümmet 13b/2, 25b/10
‘ā.- yi zārāfet 140a/24

‘āimme <Ar. Umuma mahsus olan.

‘ā.- yi zurefā 152a/2	‘amrū ?
‘ā.- yi zurefā 89a/23	‘a. 105b/12
‘ā.- yi zurefā-yı zamān 93b/9	
isti‘āre-yi ‘ā. 17a/2	‘amūca <Ar. Amca.
ķurūm-ı ‘ā.- yi ümem 3a/14	‘a. 159a/9
lāzıme-yi dest-i himmet-i ‘ā.- yi	Türk-i ‘a. 78a/22
ehl 111b/15	
ma‘lūm-ı ‘ā.- yi ehl-i ‘uķūldür	‘amūd <Ar. Sopa.
128b/20	şāhib-i ‘a. 26a/11
ma‘lūm-ı ‘ā.- yi ümemdür	
22a/14	āmūd <Far. Dizilmiş; dolu.
ma‘rūf-ı ‘ā.- yi ‘ibādu’llāh olan	ā. 104a/24
4a/3	
mücerreb-i ‘ā. 21b/2	‘amūdān <Ar. Sopalar. (?)
müsellem-i ‘ā.- yi ümemdür	felāhān-ı şāhib-i ‘a. 93a/22
93b/3	
müsellem-i ‘ā.- yi ümmetdür	‘amūdiyye <Ar. XIII. yüzyılda yaşamış
17b/3	olan Ebû İsâ Saîd b. İsâ el-
müskit-i ‘ā.- yi hāķ 151a/25	Amûdî’ye nisbet edilen bir
‘örf-i ‘ā. 159a/15	tarikāt.
suħre-yi ‘ā.- yi ehl-i ‘irfān	‘a. 80a/4
122a/4	
tecrübe-kerde-yi ‘ā.- yi ‘ibāddur	ān <Ar. An.
8a/5	ā. 101b/17, 35b/6, 68b/18
teslīm-kerde-yi ‘ā.- yi ehl-i	ā.+ a 74a/8, 103b/11, 82b/D
hünerdür 101a/4	
teslīm-kerde-yi ‘ā.- yi zevīyü’l-	ana I. Anne.
‘uķūl 11a/4	a. 106b/18, 131a/3, 137b/4,
	150a/1, 161a/14, 161a/18,
‘āmmeten <Ar. Açıkça, alenen.	37b/7
‘āmmetenü’l-‘ulemā 115b/2	a.+ dan 50b/7
	a.+ ları 60a/11, 74a/19

	a.+ larının 49a/25	117b/19, 118b/10, 120a/9,
	a.+ ı 153b/19	120b/11, 124a/11, 125b/12,
	a.+ ından 127b/4	128b/7, 128b/9, 12b/8, 134a/1,
	a.+ ıyla 98b/1	134a/2, 135b/8, 137a/1,
	a.+ ya 159b/8, 64a/11	139b/18, 13b/11, 141a/20,
		142a/25, 143a/13, 143b/18,
ana	<i>I. Ona krş. aña. II. Değirmende</i>	144b/1, 148a/21, 148b/7,
	<i>çarka giden suyu salmaya</i>	149a/1, 149a/21, 149a/8,
	<i>yarayan ark.</i>	150a/24, 150a/8, 150b/1,
	a. 93a/7, 142a/4	150b/25, 151b/6, 152b/23,
		152b/24, 153a/24, 155a/11,
		155b/6, 15a/23, 161b/14
aña	Ona	a.+ dur 70b/8
	a. 1b/7, 20a/7, 31b/16, 31b/22,	
	31b/24, 34a/20, 36b/11, 37a/11,	
	37a/16, 37a/20, 38b/10, 38b/8,	
	39b/24, 40a/14, 41a/21, 44a/24,	
	47a/19, 48a/13, 49b/20, 50b/6,	
	53b/11, 53b/7, 54a/21, 61b/1,	
	62a/6, 62b/5, 63a/21, 63b/25,	
	64a/24, 64a/8, 65a/22, 66b/4,	
	67a/17, 68a/16, 68a/18, 69b/22,	
	71b/19, 72a/3, 73b/23, 75a/10,	
	80b/11, 81a/9, 82a/22, 82b/5,	
	83a/22, 83b/7, 84b/19, 86b/9,	
	88b/15, 8b/17, 96b/22, 97a/24,	
	97b/24, 99a/16, 99a/17,	
	101b/20, 103b/21, 104a/12,	
	104a/13, 104b/16, 106a/22,	
	107a/12, 107a/21, 107a/4,	
	109a/21, 109a/25, 109b/16,	
	110b/11, 110b/20, 111a/11,	
	113b/12, 113b/16, 117b/13,	
		analık Annelik.
		a. 83b/23
		anāşır <Ar. Unsurlar.
		muḳteżā-yı a. 106a/5
		anbār <Far. Ambar.
		dükkānçe-yi a.+ da 2a/D
		a.+ ında 142a/5
		anber <Ar. Amber balığından çıkarılan
		güzel kokulu, kül renginde bir
		madde.
		a. 36b/20, 81a/2, 82b/11
		a.+ li 24a/10
		duhn-ı a. 36b/19
		anberbāris <Ar. <Yun. Kadıntuzluğu

bitkisi, emberbaris.

‘a. 81a/1

‘**anberī** <Ar. Amber kokulu.

‘a. 52a/21

‘**anberiyecük** bk. ‘anberiyye

‘a.+ ler 120a/19

‘**anberiyye** <Ar. Yayla çiçeği; güzel kokulu bir ilaç.

‘a. 82b/10

ancağ Ancak.

a. 2a/9, 2a/D, 20a/12, 23a/23,
31b/15, 54a/15, 57a/1, 67a/15,
67a/16, 70b/22, 86b/23, 91a/23,
106b/7, 122a/25, 123b/13,
128b/4, 12b/25, 138b/12,
138b/25, 139b/9, 140a/25,
147b/24, 150a/12, 150b/2,
157a/13

anda Onda.

a. 22b/24, 47a/8, 58a/4, 63a/22,
65a/22, 87b/18, 95a/12, 115a/12,
122a/10, 123b/21, 129a/7,
130b/25, 141a/11, 143a/17,
143a/21, 145b/12, 145b/13,
161a/5, 164b/3, 164b/7
a.+ dur 100a/25

andan Ondan.

a. 16b/25, 17b/2, 22b/16,
30b/10, 36a/18, 39a/19, 40a/5,
58a/19, 65b/16, 65b/19, 66a/24,
67a/8, 68a/9, 70b/1, 73b/6,
80a/14, 82b/21, 87b/7, 92a/10,
94b/25, 98a/25, 100a/25,
100b/23, 103b/10, 106b/15,
124a/22, 124b/12, 142a/4,
142a/8, 143a/3, 158a/11,
159b/22

‘**andelīb** <Ar. Bülbül.

‘a. 29a/23

‘**anh** <Ar. Ondan.

‘a.- ı kûfede 109b/25
‘a.+ ıñ 4a/24, 74b/20
hadd-i ‘a.+ a 33a/4

‘**anhā** <Ar. Ondan bk. ‘anh

‘a. 69a/3

anı Onu.

a. 8b/16, 8b/21, 9a/4, 9a/5,
20a/9, 24a/18, 24a/8, 28a/24,
37a/19, 37b/1, 37b/13, 43a/2,
45a/25, 47a/12, 47a/13, 51a/8,
55a/10, 55a/17, 56a/7, 58b/5,
59b/25, 61b/22, 61b/6, 65a/22,
66a/18, 66a/4, 66b/12, 66b/9,
67a/17, 67b/14, 72b/6, 73a/10,

74a/11, 81b/8, 84a/17, 85b/14,
87a/6, 88b/16, 90a/12, 90a/9,
100a/25, 103b/25, 105a/17,
112a/2, 115a/12, 122b/11,
122b/20, 123b/12, 125a/22,
131a/25, 131b/4, 136a/8,
136b/23, 140a/1, 142b/23,
143a/17, 144a/15, 145a/12,
145a/14, 146b/2, 148b/12,
14b/7, 151b/12, 152b/11,
159b/13

añıl - Anılma, zikredilme.
a.- ur 161b/25

añıñ Onun.
a. 5a/17, 7a/20, 14b/1, 14b/9,
15a/12, 16a/2, 16a/23, 19a/24,
19a/25, 21a/21, 21b/16, 22b/21,
24a/6, 27b/20, 29a/22, 29b/5,
31a/22, 35b/8, 37a/25, 37b/9,
38a/7, 38b/6, 40b/4, 48b/25,
50b/25, 51a/14, 53b/14, 54a/7,
54b/11, 58b/3, 88b/16, 58b/23,
59a/12, 65b/15, 68a/6, 68a/8,
72a/22, 72b/19, 73a/17, 79b/16,
80b/23, 87b/11, 89b/14, 90a/7,
90b/1, 90b/2, 90b/3, 91a/5,
91b/16, 91b/24, 95a/13, 95a/21,
96a/24, 97a/7, 98b/16, 100a/20,
100a/25, 100b/14, 101b/14,
104b/19, 106a/20, 107a/5,

109a/11, 110a/20, 111a/9,
111b/22, 112a/9, 113b/4,
113b/11, 117b/3, 119b/11,
123b/23, 126b/20, 130b/13,
114a/2, 123a/4, 124b/14, 130a/7,
130b/25, 133a/17, 134a/25,
135b/5, 135b/6, 136b/1,
142a/19, 142b/15, 143a/14,
143b/9, 145a/11, 147a/4, 148a/4,
148b/4, 148b/6, 149a/2, 150b/8,
150b/25, 153a/10, 155a/20,
156a/2, 156b/20, 156b/4, 160a/5
a.+ çün 113b/12

a.+ da 16b/1, 114a/5
a.+ la 8b/22, 27b/21, 36a/9,
60a/23, 67a/23, 72b/8, 74b/11,
98b/21, 103b/25, 106a/23,
108b/4, 131a/12, 133a/7,
142b/23, 143b/4

añıñçün Onun için.

a. 73b/18, 94a/11, 103a/10
a.+ dür 19a/24, 35b/10, 68a/3,
81a/4, 104a/14, 104a/4, 128b/23,
149b/18

añır - Bağırma, anırma.
a.- mañ 146b/9

‘ **añıf** <Ar. Kaba.
‘ a. 78a/6

‘anḳā Anka kuşu.
‘a. 150a/14

anḳarī < ? Ankaralı.
A. 78b/3

anlar Onlar.
a. 10a/16, 20b/14, 22b/20,
23a/16, 23b/24, 28a/13, 28a/8,
29a/2, 34a/15, 34a/3, 42a/25,
42b/5, 44b/12, 46a/17, 47b/4,
61a/17, 63a/12, 67b/18, 68b/18,
69a/14, 85b/7, 87b/6, 91b/10,
95a/21, 99b/6, 99b/8, 100a/25,
101a/24, 102a/14, 103a/17,
104b/20, 104b/22, 104b/25,
108b/19, 112b/19, 116b/5,
136a/22, 142a/4, 144b/3
a.+ a 31a/23, 31a/24, 36a/23,
46b/10, 48b/8, 54b/14, 54b/25,
57b/20, 60b/7, 83b/24, 86a/14,
89b/12, 91b/19, 92a/4, 93a/17,
93a/21, 94b/8, 104b/25,
110a/12, 112b/18, 113a/8,
116b/11, 116b/12, 116b/13,
116b/14, 116b/21, 116b/6,
116b/7, 116b/8, 116b/9,
119b/10, 125a/20, 130b/12,
137b/20, 152a/1, 160a/12,
160a/14, 162b/21, 164b/5
a.+ da 116b/2, 105b/10, 56b/5,
72b/13

a.+ dan 63b/15, 67a/17, 85b/8,
117a/3, 139a/13, 144b/24,
152a/12

a.+ dandur 107b/23
a.+ dur 91b/22
a.+ ı 17b/1, 88b/9, 95b/1,
116b/16, 130b/22
a.+ ıñ 21b/16, 31a/22, 38a/7,
50b/25, 58b/3, 72b/19, 87b/11,
89b/14, 91a/5, 95a/13, 96a/24,
97a/7, 100a/20, 100b/14,
104b/19, 110a/20, 113b/4,
117b/3, 119b/11, 123b/23,
126b/20, 145a/11, 150b/D
a.+ sız 86a/15

‘anūd <Ar. İnatçı.

‘a. 133a/11
deyyūs-ı ‘a. 93b/4
şağır-ı ‘a. 78a/5
‘a.+ larda 133a/24

‘anūn <Ar. İsyancı, kavgacı.
tārīḥ-i vefāt-ı ‘a. 14a/20

aḡla- Anlamak.

a.- dım 59a/15
a.- maḡlar 11b/12
a.- mayanlar 11b/7
a.- mayanlara 46a/8, 79b/18,
104b/6
a.- maz 104b/3

a.- r 33a/2, 94b/7, 112b/20, 118b/18	141a/4
a.- sa 104a/3	a.+ sından 79b/24
a.- yacak 128a/13, 159a/3	a.+ ya 158a/2
a.- yamadım 52a/2	ara- Arama.
a.- yanlardan 11b/7	a.- r 82a/24, 122b/2
a.- yup 40a/6	a.- yup 28a/24, 113a/4, 137b/15
añlan- Anlaşılmak.	ārā <Ar. Oylar. <Far. Süsleyen
a.- maz 66b/1	anlamına gelen son ek.
a.- ur 65a/22, 66b/1	ā. 59b/10, 84a/1, 114a/19
añlat- Anlatmak.	ā.- y1 meymenet 82b/D
a.- mağdur 79b/19	ā.- y1 müstaḥsene-yi ʿuḫalā
a.- maz 67a/17	11a/25
ʿār <Ar. Utanma.	ā.- y1 ʿuḫalā 30b/19
ʿā. 32a/16, 94b/21, 96b/3, 100a/25, 102b/14	ā.- y1 türkiyye 128b/9
ara İki şeyin arasındaki mesafe, ara.	ā.- y1 vezīr-i aʿzam 82b/D
a.+ da 32b/3, 55a/5, 74a/17, 100a/4, 135b/16, 138a/1	ʿarab <Ar. Arap.
a.+ dan 14b/15	ʿa. 68a/18, 93a/7, 109b/19, 109b/20, 147b/25, 148a/17, 154a/15, 154b/1
a.+ sı 18b/24, 74a/17, 8b/25	ʿa.+ da 104b/11
a.+ sina 160b/22, 24a/9, 68b/20, 92a/1, 98a/15	ʿa.+ ıñ 84b/3
a.+ sında 7b/5, 36b/6, 52a/16, 53b/24, 70b/20, 85a/4, 85b/2, 86a/12, 89a/1, 100a/11, 104b/10, 105a/2, 107a/13, 11b/14, 136b/12, 136b/18, 140a/3,	ʿa.+ lar 34b/10
	ʿa.- ı ḫācī 77b/23
	aʿrāb <Ar. Araplar
	gürūh-ı evlād-ı a.+ a 150b/21
	ʿaraba Araba
	ʿa. 21b/10

- ‘a.+ ları 94a/5
- ‘**arabacılık** Arabacılık.
‘a.+ e 14a/6
- ‘**arabî** <Ar. Arapça; Arap kavmiyle ilgili
‘a. 106a/19, 23a/16, 80b/1, 88a/6, 93a/16, 94a/17
beyt-i ‘a. 62b/23
deyyüş-ı ‘a. 83a/14
‘a.+ den 83a/10
‘a.+ dür 101b/10
nām-ı ‘A.+ dür 31b/20
‘a.+ niş 84a/8
‘a.+ si 42b/22
- ‘**arabiyye** <Ar. Arapça
lisān-ı ‘a.+ den 101b/3, 117a/24
- ‘**arāfet** <Ar. Arif olma.
‘a. 93b/19
- ‘**arāk** <Ar. Ter; Rakı.
‘a. 38a/18
‘a.+ dan 82b/12
‘a.- ı cümle 143b/19
‘a.- ı mükerrer 142a/25
‘a.- ı t̄ahirden 55b/15
müstagrık-ı deryā-yı ‘a. 108a/25
şürb-i ‘a. 82b/8
- ‘**arāk-nāk** <Ar. Terli.
‘a. 115a/25
- ‘**arākçı** <Ar. Dervişlerin giydiği ince külah.
‘a.+ sız 136a/13
- ‘**arākıyye** <Ar. bk. ‘arākçı
‘a.+ sız 136a/13
- aralık** Durum.
a. 57a/7
a.+ da 8a/17, 19a/4, 38b/21
- ārām-gāh** <Far. Dinlenilecek yer.
ā.+ a 43a/18
- ārāste** <Far. Süslü, süslenmiş.
ā. 12b/19, 17b/10, 49a/22, 53a/24, 63a/4, 125b/14
- ārāyide** <Far. Süslenmiş, bezenmiş.
ā. 143b/11
ā. 36b/5, 89b/10 94a/21, 137a/14, 148b/24
ā.+ dür 81b/21
- ārāyise** ?
ā.+ de 140a/24
- ārāyiş** <Far. Süs.
ā. 24a/1, 55a/3

a' rāz <Far. Belirti, işaret. a. 122b/21, 127b/20, 145b/23	‘arīfāne <Ar. Çok bilgiliye yakışır şekilde. ‘ā. 51a/8
arāzī <Ar. Yer, toprak. a.+ de 148a/19 a.+ sinde 150b/12 a.+ ye 150a/21 a.- yi muḳaddese 65a/23 mübāhī-yi a. 91b/21	‘arīf <Ar. Bilgi sahibi. ‘ā. 20b/3, 75b/22, 120b/6, 131a/25, 131b/16, 144b/19, 157a/8 ‘ā.+ ler 47b/15 ‘ā.+ lere 10a/8 ‘ā.+ iḳ 16a/11 ‘ā.- i ḳavānīn 17b/12 ḳāzret-i ‘Ā. 29a/5
ardınca Hemen arkasından. a. 118b/16	‘arīfāne <Ar. Bilgiliye yakışır şekilde. ‘ā. 116a/5, 121b/20
a' rec <Ar. Topallık. a.- i şerīr 78a/25	‘arīfe bkz ‘arīf. ‘a. 119a/16, 120b/7
arın- Arınma. a.- miş 120a/9	‘arīfe bkz ‘arīf. ‘ā. 119a/12, 120b/7 feyz-i ‘ā. 25b/13
arıt- Arıtma. a.- dum 69b/16	‘arīket <Ar. Yaradılış, huy. ‘a. 35a/5, 71a/15, 131b/3 ‘a.- i daḳīḳa 82a/21
‘arīz <Ar. Sonradan ortaya çıkan. ‘ā. 5a/6, 104a/12	‘arīketlik bk. ‘arīket. ‘a.+ ler 53a/24
‘arīf <Ar. Meşhur, tanınmış; İrfan sahibi. ‘a. 11b/18, 38a/1, 47a/20, 71b/22, 120b/7, 146a/25 ‘a.- i zārīf 100b/14	‘arīyet <Ar. Borç alınan şey.

‘ā. 7b/8, 10a/20	‘a.- yı ‘izzetde 38a/22
	‘a.+ da 9a/25
‘arīza <Ar. Alt makamdan üst makama takdil edilen yazı, mektup.	‘ārsız <Ar. Utanmaz, arsız.
‘a.+ sı 27a/12	‘ā. 102a/18
‘a.+ sıyla 6a/18	
	arslān Aslan.
arqa Arka.	a. 5b/23, 15b/24, 76b/8, 94a/15
a. 36a/23, 37a/18, 38b/4,	a.+ lar 107b/8
69b/24, 70a/1, 104b/14, 117a/21	a.+ ın 76b/15
a.+ sı 63b/8	
a.+ sın 117a/22	‘arş-nümā <Ar.+Far. Göğe benzer.
a.+ sında 37a/25, 37b/3, 38b/18	‘a. 152b/20
a.+ sında 38b/6	
a.+ ya 34b/19, 37a/19	art Art, bir şeyin arkası.
	a.+ ı 8b/24, 43b/1, 74a/16,
arpa Buğdaygillerden bir bitki.	120a/4, 138a/23
a. 142a/5, 143a/20	a.+ ımca 37b/13
	a.+ ın 24a/15, 39b/2, 96a/17
arpala- Arpa yiyen, beslenen.	a.+ ına 24a/19, 54a/3, 60a/2,
a.- yan 134a/15	67a/9, 70a/9, 79b/10, 116a/19,
	118b/19, 118b/20, 132a/6
arpalık Din büyüklerine veya ilmiye mensuplarına maaş karşılığı verilen para.	a.+ ınca 58a/10, 98a/14, 121b/3,
a. 161b/10	125b/20
ber-vech-i arpalık 95b/25	a.+ ınca 37a/17, 37b/1, 38b/24,
	39b/1, 57b/7, 117a/13
	a.+ ındaki 136a/19
	a.+ ından 106b/6, 24a/21, 38b/18
	a.+ ından 96a/17
‘arşa <Ar. Yer; toprak; alan.	a.+ ını 50b/11
‘a.- yı dilārā-yı mübārekede	a.+ ın 130a/1
80a/14	a.+ ları 116b/22, 39b/8
‘a.- yı mülket-i ‘oşmānīde 3a/16	

		‘ a.+ ın 56a/15
artık	Fazla. krş. artık	‘ a.+ ına 50a/11, 117b/5
a.	69a/3	‘ a.+ ını 117b/15, 161a/24
		‘ a.+ lar 32b/23
artır-	Artırma, fazlalaştırma. krş. artır-	‘ a.+ lariçün 33a/2
a.- up	32a/13	‘ a.- ı a‘ mā 28a/10
		‘ a.- ı dīniñ 157a/21
artuk	Fazla. krş. artık	‘ a.- ı hüner 48a/20
a.	olana 133a/22	‘ a.- ı ihtidā 117b/13
		‘ a.- ı iştiḥā-yı kilāb 47b/25
artur -	Artırma, fazlalaştırma. krş. artır-	‘ a.- ı ‘ ubūdiyyet 163a/25
a.- up	109a/8	‘ a.- ı ‘ ubūdiyyetden 27a/10
		‘ a.- ı şān 94b/5
arturaḳ	Daha fazla.	‘ a.- ı şevket 57b/5
a.+ dur	79b/5	‘ a.- ı şīve 44a/19
		‘ a.- ı viḳr 60a/6
‘ arūs	<Ar. Gelin damat.	‘ a.- ı zīnet 60a/23
‘ a.	84b/8,	edā-yı ‘ a. 118a/3
‘ a.	-ı meh-cebīn 8a/12	ehl-i ‘ a.- ı vaḳār 118a/24
		ehl-i ‘ a. 113b/18
‘ arūs şadāreti	<Ar. Evlendirme yetkilisi.	eşḫāb-ı ‘ a. 146a/10
‘ a.	22b/10	ḳaşd-ı ‘ a. 139b/21
		şāḫib-i ‘ a. 157a/4
‘ arż	<Ar. Büyük bir kişiye sunmak;	şehvet-i ‘ a. 123b/18
büyük kişi.		
‘ a.	23b/23, 24a/1, 30b/15,	‘ arżāne
33a/5, 47b/2, 70b/4, 75a/7,		<Ar. + <Far. Büyük bir kişi
87b/20, 91a/13, 91b/6, 92b/13,		gibi.
99a/17, 137a/3, 139b/5, 147a/14,		‘ a. 144a/9
150a/18, 162b/11, 163b/2		
‘ a.+ a	57b/3, 130b/5	‘ arżānī
‘ a.+ dur	82a/17, 123b/6	<Ar. Enlemesine.
		‘ a.+ dūr 83b/4

ārzū	<Far. İstek. a.- yı havāyla 115a/21 a.+ sıyla 48a/21	aḥvāl-i a. 11a/3
‘aşā	<Ar. Uzun sopa. ‘ a. 46b/2, 101b/25 ‘ a.- yı taḥvīfī 163b/10	āsār <Ar. Eserler; işaretler. ā. 128a/21 ḥinnet-i ā.+ daki 93b/22 feyz-i ā.+ dan 121a/24 ā.+ ina 20a/11 fevā’id-i ā. 39b/7
aş-	Asma. a.- ar 113b/8	asāṭīn <Ar. İleri gelenler. ḥükemā-yı a.- i selef 20b/2
āsā	<Far. Gibi. ā. 79b/25	aşdārsız <Far.+Tür. Astarsız. a. 136a/18
aş‘ ab	<Ar. Güç olan. a. 104b/6	‘asel <Ar. Bal. ‘ a. 81b/4 ‘ a.+ i 159a/20 şem‘ -i ‘ a. 81a/7
‘aşab	<Ar. Sinir, damar. ‘ a.+ a 141a/23	‘ases <Ar. Osmanlı Devleti’nde asayiş korumak için kol gezen gece devriyesi. ‘ a. 31a/1, 76a/15, 77a/7 ‘ a.+ ler 162a/25
āşaf	<Ar. Vezir. ā. 25b/13 ā.- ı sāmī 9b/18	aşfar <Ar. Sarı. a. 81a/6, 148b/25, 150b/23 aşfaru’l-levn 115b/13, 149b/16
aşāḥīb	<Ar. Sahipler. mebād-ı a.- ı devlet 86b/24	aşgar <Ar. Çok küçük. a.+ dur 134b/5
‘asākīr	<Ar. Askerler. ‘ a.- i rüm 30b/13 ecnās-ı ‘ a. 18b/16	
a‘şār	<Ar. Yüzyıllar, asırlar.	

aşhan ? a. 32b/11	‘asker <Ar. Asker. ‘a. 29a/4 mecī-yi ‘a.+ e 14b/2 ‘a.+ ine 136b/20 ‘a.- i cerrār 22a/7 ‘a.- i nisā 94a/25 inhizām-ı ‘a. 17b/16
aşılacaklık Asılacaklık. (?) a.+ dur 45a/24	
‘āşī <Ar. Baş kaldıran. ‘ā. 75b/24 ‘ā.+ niğ 75b/25	
aşile <Ar. Bir şeyin bütünü. a. 40b/22	aşl <Ar. Köken, asıl. a. 2a/D, 21a/11, 56b/19, 71a/24, 91b/1, 160b/12 deyyūs-ı a.- ı ma‘nevī 86a/7 a.+ dur 72a/9, 97b/18, 121a/3 a.+ ı 11b/14, 105a/12, 105b/5, 146b/13, 154a/1, 159b/9 a.+ ın 91b/9 a.+ ina 6a/8 a.+ ından 154a/20 a.+ ını 60a/1 nüşha-yı a. 127a/18 el-aşl 72a/11
‘asīr <Ar. Güç, zor. ‘a.+ dūr 82b/15	
āsītān <Far. Eşik. kār-gāh-ı ā.- ı devlet-i ‘oşmānīde 140a/25	
āsītāne <Far. Merkez, İstanbul. ā. 59a/11 ā.- yi devlete 7b/22 ā.- yi mürevvihe 103b/3 ā.- yi sa‘ādete 22b/2 dārü’şşifā-yı ā.- yi sa‘ādete 12a/1	aşlā <Ar. Hiçbir zaman, hiçbir şekilde. a. 22a/22, 27b/5, 28a/5, 34a/14, 37a/21, 37b/4, 38a/24, 52a/3, 52b/3, 56b/24, 59a/24, 66b/6, 72b/12, 73a/17, 74a/23, 89b/23, 95a/24, 102b/12, 102b/20, 103b/11, 104b/24, 104b/25, 106a/24, 125b/10, 134a/25,
āsiyāb Değirmen. ā.- ı devlete 140a/25 ā.- ı devleti 8b/1	

149a/4, 150a/6, 150b/13, 160a/16, 160a/25	‘ a.+ ıñ 11a/7, 11a/17 bedr-i ‘ a.+ ıñ 76b/22 ‘ a.+ ında 3b/6 ‘ a.+ larında 29b/1 ‘ a.- ı āvānda 129a/22 ‘ a.- ı bihteriñ 11a/12 ‘ a.- ı devrān 126b/23 ‘ a.- ı evvel 21b/23, 21b/25 ‘ a.- ı evvelden 11a/10 ‘ a.- ı Muḥammed 29a/15, 7b/15 ‘ a.- ı Murād 53a/2 ‘ a.- ı mübārekde 4a/2 ‘ a.- ı pür şūr 19a/5 ba‘ de‘l-‘ aşr 43a/21 ehemm-i ‘ a.- ı nuḥūset 25b/22 iḳtiżā-yı ‘ a. 4b/9 imām-ı ‘ a. 150b/25 sultān-ı ‘ a. 47a/23
aşlah <Ar. Daha iyi, en doğru. a. 41a/14, 63a/2, 128a/8, 150a/13, 150b/7 aşlaḥa’llāhu 4b/11	
aşlī <Ar. Bir şeyin esası, en önemli. maḥşūl-i a.+ si 135a/3 nām-ı a.+ si 142a/18 vaż‘ -ı a.+ si 81a/11	
aşliyye bk. aşlī. ḥavāyic-i a.+ den 61a/9 ‘ illet-i ġā’iyye-yi a.+ si 123b/11 a.- yi zārāfete 142b/13	
āsmān <Far. Gök. ā.+ a 20a/5, 73a/20, 111b/15 best-i pervāz-ı ā. 91b/13	
‘ aşpur <Ar. Koyu kırmızı boya. ‘ a. 143b/11	‘ aşrī <Ar. Çağdaş. ahālī-yı ‘ a. 59a/6 ḳıdvēt-i mu‘ abbirīn-i ‘ a. 3b/14
‘ aşr <Ar. Devir. ‘ a. 147a/13, 149a/20, 154a/6 ‘ a.+ a 43a/12 iḳtiżā-yı ‘ a.+ a 2a/6 ‘ a.+ da 36b/10 şu‘ arā-yı ‘ a.+ ı 29b/5 zūrefā-yı ‘ a.+ ımız 42b/7	aşşı Kâr, kazanç. a. 55b/6, 121a/7
	estār <Ar. Örtüler. a. 118b/6
	āstīn <Far. Elbise kolu. ā. 118b/4 ā.+ den 51a/8

		a.- yı islü 77b/13
āsūde	<Far. Huzur. ā. 24b/25, 25b/11, 65b/22, 80a/15, 103b/7, 113a/21, 143a/21, 161b/17, 164a/25	
aş-	Aşma. a.- amaz 134a/15 a.- up 15b/15	‘aşer <Ar. On. ṭarāyīḳ-i isnā-yı ‘a. 100a/17
aş	Yemek. a.+ ıḡ 50a/4 a.- ı hindiden 82a/2	‘āşīḳ <Ar. Aşık, sevdalı. ‘ā. 45a/22, 48a/2, 77a/9, 80b/15, 80b/6, 101b/5, 106a/18, 117b/25, 144a/11 ‘ā.+ a 152a/22 ‘ā.+ ı 83b/5 ‘ā.+ lar 51b/25, 80b/12 ‘ā.+ ıḡ 76a/9, 77a/12 ‘ā.- ı ‘iffet-ārā 36a/12 ‘ā.- ı şādīḳ 83b/16, 83b/9 şā‘ir-i ‘ā. 79a/2 el-‘āşīḳ 82a/11
‘āş	bk. aş. ‘ā.- ı bī-vefā-yı dünyā 145b/1 ‘ā.- ı hindī 149a/21	
‘aşā	<Ar. Akşam yemeği. ‘a. 67a/17	‘āşīḳāne <Ar.+Far. Aşıkça. ‘ā. 144a/9 ‘ā.+ dür 144a/10
aşağa	Aşağı, alt. a.+ sı 130b/25	aşır- Fazla kaçırma, fazlalaştırma. a.- maḳ 147a/1 a.- up 92a/9
aşağa ét-	Utandırma. yüzüm a. 37b/16	
āşām	<Far. Yiyecek ve içecek. ā. 61b/6 riḳḳat-i ā. 71b/25	āşīkār <Far. Açık, meydanda. ā. 9a/10, 163b/24 ā.+ dur 74b/16, 146a/9
aşcı	Aşçı.	āşīkāre bk. āşīkār ā. 17a/2

āşinā <Far. Bildik, tanıdık. ā. 16a/14, 71a/19, 127b/11, 147a/21, 149b/10, 150a/11, 157a/10 ā.+ lar 116b/6 ā.+ sı 137b/23 ā.- yı ʿ urefā 75a/4 ķavānīn-i ā. 157a/3, 157a/7 mizāc-ı ā 64b/21	ʿ a.- ı yār 80b/10 civānān-ı ʿ a. 145b/18 cünūn-ı ʿ ı. 62a/3 ehl-i ʿ a. 106a/14 sevdā-yı ʿ a. 106a/6
ʿ āşiren <Ar. Onuncu olarak. ʿ ā. 62b/1	āştī <Far. Barış içinde olma durumu. ā.- yi gāhān 145a/22
āşiyān <Far. Kuş yuvası, mesken. ā. 93b/24	āştī-gāhān <Far. Barış zamanları. ā. 145a/22
ʿ aşk <Ar. Sevgi. ʿ a. 11b/21, 80b/13, 101a/19, 102b/5, 105b/19, 105b/21 ehl-i ʿ a.+ a 141a/10 aḥvāl-i ʿ a.+ dur 80b/3 ʿ a.+ ı 59a/10 belā-yı ehl-i ʿ a.+ ı 80b/9 cümle-yi ḥālāt-ı ʿ a.+ ı 101b/6 ḥālāt-ı ʿ a.+ ı 80b/12 ḥālet-i ʿ a.+ ı 80b/15 ʿ a.+ ı 101b/2 ʿ a.+ ına 98a/21 aḥvāl-i ʿ a. 101b/5, 106a/18 ʿ a. bāzān 145b/18, ʿ a.- ı ḥaķīķī 129b/10	āşüfte <Far. İffetsiz kadın. ā. 80b/5, 85b/4, 89b/16, 91a/6, 105a/15, 116b/12, 119a/2 ā.+ lerde 60a/25
	at- Atma, fırlatma. a.- a 105b/17 a.- alar 141b/23 a.- araķ 93a/17, 98a/3 a.- arlar 118b/9, 118b/11 a.- duğı 20a/5 a.- sı 51a/17 a.- up 6b/17, 98b/12, 119b/23, 142b/10, 159a/18
	at Binek hayvanı. a. 23a/10, 47b/13, 67a/24, 80b/2, 105a/18, 119b/24, 124a/13, 132a/14, 134a/14, 134a/15, 134b/24, 137a/17,

159b/13		‘i.+ inden 8b/16
a. 78a/3		
a.+ dan 13a/23		āteş <Far. Ateş.
a.+ ı 161b/6		ā. 32b/4, 56a/25, 59b/15, 67b/6,
a.+ ım 114b/11		76b/15, 111b/13, 124a/15
a.+ ına 114b/9		ā.+ den 52a/19
a.+ lar 52a/10, 93a/14, 98a/18		ā.+ e 65b/10, 65b/3, 66a/4,
a.+ lara 94a/18, 94a/22, 95b/15		81a/8, 112a/2, 112a/3
a.+ ıñ 75b/4, 85a/21		ā.+ i 117a/9, 151a/25
ata Ata, baba.		ā.+ in 151b/12
a. 37b/7, 131a/3, 137b/4,		ā.+ ıñ 151a/25
161a/14, 161a/18		ā.+ ler 32a/23
a.+ ıñ 153b/19		ā.+ lere 61a/23, 68b/12
atalar sözi Atasözü.		ā.- i ğazab 32a/21
a. 139a/7		ā.- i hırş-ı şehvet 124b/1
atdır- Attırma, atma işini yaptırma.		ā.- i muhabbet 80b/12
a.- dı 20a/7		ā.- i sūzān 77a/17
a.- maķ 119b/24		ā.- i sūzāna 111b/14
‘ateh <Ar. Bunama, bunaklık.		maḥz-ı ā. 117a/9
‘a. 8b/21, 101a/20, 104a/12,		mücerreb-i ā. 20b/7
104a/2, 124a/4		āteş-bār <Far. Ateş yağdıran.
‘ale’l-‘ateh 8b/21		ā.+ ından 6a/25
a‘teh bk. ‘ateh		atıl- Saldırma; Koyma.
a. 10b/24, 89a/16, 91a/10,		a.- a 98b/8, 143a/20
162a/22		a.- dıķda 66a/11
‘atehet <Ar. Bunama durumu.		a.- maz 61b/1
		‘atıķ <Ar. Güzel; eski.
		‘a. 26b/8, 81a/8, 141a/19
		bāde-yi ‘a. 82b/16

- ātiye** <Ar. Gelen kişi.
maḳūle-yi a. 21a/25
- atla-** Atlama, bir engeli aşma.
a.- mış 94b/10
- atmaca** Bir tür yırtıcı kuş.
a. 76b/4, 76b/5
- ‘atā’** <Ar. Bağışlama.
‘a. 12b/16, 48a/19, 80a/25,
105b/16, 107a/21, 140b/2,
140b/3
- ‘atā-bahş** <Ar.+Far. Bağışlayan, bahşiş
veren.
ni‘am-ı mevlā-yı ‘a. 125b/24
- a‘tāf** <Ar. Çok merhametli.
a. 16b/19, 25b/13
- ‘atālet** <Ar. Tembellik, durgunluk.
şemere-yi sū’-yı ‘a.+ i 26b/24
- ‘atā’lık** <Ar.+Tür. Bağışlayıcılık.
‘a. 53b/7
- ‘atā’-semir** <Ar.+Far. Bağışlayıcılıkla
nitelenen
vezir-i ‘a. 25b/6
- atavi** <? Adalı.
a.- yi Rum-yüz 78b/16
- ‘atāyā** <Ar. Armağanlar, bahşişler.
‘a.+ nın 38b/22
maḳhar-ı ‘a.- yı bi-pāyānı
48a/20
- ‘atf** <Ar. Bir tarafa meyiletme,
meylettirme.
‘a. 31b/7, 126b/13
‘a.- ı tefsirdür 91a/23
- ‘ātıl** bk. ‘atıla.
‘ā.+ ı 109a/1
tarik-i ‘ā. 96b/15
- ‘ātıla** bk. ‘atıl.
‘ā. 97a/6
‘ā.+ sı 97b/25
- atlas** <Ar. Üstü ipek altı pamuk
kumaş.
a. 23a/15
- ‘atş** <Ar. Susuzluk.
iḫhār-ı ‘a.- i derün 50a/8
- ‘atşān** <Ar. Susamış.
‘a.+ ı 151b/1
- ‘atṭār** <Ar. Güzel kokular satan, aktar.

‘a.- ı bī-inṣāf 77b/20

‘avā'id <Ar. Gelirler.

‘a.- i devleti 161a/6

‘a.+ i 140b/15

‘avākīb <Ar. Neticeler.

‘a. 39b/9, 101a/1

‘a.+ ı 26a/25

‘a.- ı umūrda 101b/25

haber-i ‘a. 139b/11

revā-yı hayr-ı ‘a. 37b/10

‘avām <Ar. Kaba, cahil halk.

‘a. 25b/12, 53b/24, 54a/20,
56a/19, 59a/6, 61b/23, 85b/7,

131b/11

‘a.+ dan 4b/2, 10a/25, 59b/19

‘a.+ da 39a/15

ḍarb-ı meşel-i ‘a.+ da 85a/21

elsine-yi ‘a.+ da 58a/16

meclis-i kibār-ı ‘a.+ da 156b/2

‘örf-i iştılāḥ-ı ‘a.+ da 123a/15

‘örf-i ‘a.+ da 139b/19

ḥavāş-ı ‘a.+ dur 124b/9

‘a.+ ı 20a/15

‘a.+ ıñ 75a/23

cühelā-yı ‘a.+ ıñ 21a/16

vaḳ‘-ı ‘a.+ lar 63b/23

‘a.- ı levendān 114b/4

‘a.- ı nās 49b/16, 54b/24,

107a/13

‘a.- ı nāsdan 61b/23, 62a/4,
154a/4

cühelā-yı ‘a. 84a/6, 85b/2,
100a/11

cühelā-yı ‘a.- ı mutazarrıfanıñ
85b/11

cümle-yi ‘a. 69a/10

ekābir-i ‘a. 156a/25, 158b/15

esāfil-i ‘a. 89a/21

ğalaṭat-ı ‘a. 159a/4

iştılāḥ-ı ‘a. 53b/12

‘avāmāne <Ar.+ Far. Kabaca.

‘a. 84a/4, 118b/24

‘a.+ dür 58b/6, 58b/8

avān <Ar. Vakit.

a. 147b/3

a.+ ında 67a/17

‘aşr-ı a.+ da 129a/22

zamīme-yi evrād-ı a. 125b/22

āvāre <Far. Aylak, serseri.

ā. 32b/13

a‘vaz <Ar. Bedeller, karşılıklar.

a. 124a/19

āvāz <Far. Ses.

ā. 90b/7

ā.- ı ḥasenesi 80b/19

āvāze <Far. Yüksek ses. ā.+ sinden 79b/23	avla- Avlamak. a.- r 21b/11
‘avdet <Ar. Geri dönme. ‘ a. 66b/20, 66b/22, 87b/5 ‘ a.+ inde 67a/17	avrān ? rūḥ-ı a.+ dur 35a/18
āvende <Far. Yüksek mertebe. ā.+ ler 116a/15	‘avrat <Ar. Kadın. ‘ a. 7b/4, 24a/22, 36a/6, 59b/1, 67a/17, 82a/15, 83a/17, 83b/21, 85b/24, 97a/2, 110b/13, 112a/15, 113a/10, 122b/6, 125a/1, 136a/12, 160b/22, 160b/25 ‘ a.+ a 64a/11, 84b/7, 112a/4 ‘ a.+ dan 93a/20 ‘ a.+ ı 65b/13, 91a/12, 92a/6, 93b/15, 96a/11, 100a/23, 100b/2, 105a/15, 108b/18, 112a/6, 112a/7, 112a/9, 113a/10, 153b/21, 153b/23 ‘ a.+ ın 88b/24, 90a/22, 93b/14, 110b/5, 112b/14, 122b/6, 132b/25, 160a/17 ‘ a.+ ıñ 110a/14, 110a/16, 111a/18, 130b/25, 132b/5, 156a/22 setr-i ‘ a.+ ıñ 127a/5 ‘ a.+ ına 85b/21, 85b/22, 96a/9 ‘ a.+ ından 110a/10 ‘ a.+ ını 111b/16 ‘ a.+ ınıñ 66a/23, 89a/19, 92a/23, 92b/6
-āver <Far. Getiren, taşıyan anlamında son ek. zarar-ā.+ dūr 141a/23 nām-ā.+ lerdūr 63a/15 ferah-ā. 134b/25 kām-ā. 141b/20 muzır-ā. 161b/15 şān-ā. 54b/2 şān-ā. -i cihān 21a/5 şöhret-ā. 145a/10 şöhret-ā. -i rüzgār 73b/19	
a‘ver <Ar. Tek gözü kör. a.- i bed-ḥulḳ 78a/25 a.- i ḥabīs 78b/5	
āverde <Far. Getirilmiş. ā. 50a/20 ā.- yi ālāyiş 145a/25 ā.- yi ğalaluş 147a/25 ā.- yi taşrīḥ 127a/7	

- ‘a.+ ınlı 88b/20
‘a.+ lar 37b/21, 43a/25, 56b/13,
71b/6, 76a/22, 88a/21, 92b/17,
94b/20, 98b/3, 118a/6, 146b/10,
154b/5
‘a.+ lara 60b/6, 85b/4
‘a.+ ları 110b/2, 91b/13, 91b/17
‘a.+ ları 24a/14, 71b/4, 89b/17
‘a.+ larına 134b/11
‘a.+ larından 95a/17
‘a.+ larını 86a/6
‘a.+ larıyla 113a/1
- ‘avretlik** <Ar. Kadınlık.
‘a.+ e 99a/11
- avuç** Elin iç kısmı.
a. 155b/18
a.+ a 21b/9
- avuç açıklığı** Cömertlik.
a. 155b/18
- ay** Yılın on iki bölümünden her biri.
a. 77a/4, 142a/5, 154b/17,
160b/1, 160b/6
a.+ a 141a/22
a.+ dur 28b/5
a.+ ın 158a/16
a.+ ı 154b/17
a.+ ına 160b/2
a.+ lar 138a/25
- a‘yād** <Ar. Bayramlar.
a. 79a/18
- ayağ** Ayak.
a. 38a/20, 69b/25, 70a/1
a.+ a 147a/3
a.+ ı 10b/21, 65b/2, 78a/13
a.+ ın 44a/11
a.+ ı 161b/4
a.+ ına 12a/4, 99a/7
a.+ ını 130b/25
a.+ la 76a/16
a.+ lar 22a/7
a.+ ların 50a/17, 90b/15,
111b/24, 111b/5
- ayağlı** Ayaklı, destekli.
a. 123a/22
- ‘ayāl** <Ar. Hanım, eş.
‘a.+ i 92a/10
‘a.+ ı 153b/22, 153b/25
‘a.+ larını 15b/12
- ‘ayān** <Ar. Açık, belli.
‘a.+ dur 33a/1
- a‘yān** <Ar. Devletin ileri gelenleri.
a.- ı cümle 164a/22
a.+ dan 103b/17
a.+ ı 157b/9, 158b/6

a.+ ından 65b/24	āyet <Ar. Ayet. ā. 15b/20 ā.+ e 57b/23 ā.+ i 56a/7 ā.+ lerin 65a/22 ā.- i hidāyet 128a/24 ā.- i kerīme 51b/9, 52b/11, 62b/13 ā.- i kerīmesi 17a/22, 26b/15, 64a/5 ā.- i kerīmesiyle 107a/16 ā.- i kerīme-yi belīge 62b/15 ā.- i kur'āniyye 40b/9, 65a/22 ā.- i şerīf 155b/20 ā.- i şerīfesinin 52b/13 hulāşa-yı ā. 107b/5 insā-yı ā.+ dūr 80a/25 yād-ı ā. 76b/24
ayağı Hoppa, şımarık. (?) a. 102a/15	
‘ayār <Ar. Eşyanın saflık derecesi. ‘a. 88b/22	
ayart- Ayartma. a.- up 93a/21	
‘ayb <Ar. Kusur. ‘a.+ ın 64b/10, 82a/24, 107a/6, 122b/2 ‘a.+ ın 161a/23 ‘a.+ sız 92b/14, 95b/18	
‘aybla- Kusurlu bulma. ‘a.- yup 59a/14	
aydın Işıklı. a. 15b/2	ayğır Damızlık erkek at. a. 93a/14
aydınlık Işık alan. a. 15a/18	ayık Ayık. a.+ ın 76a/10
āyende <Far. Gelen. ā. 39b/24, 49a/20, 53a/10, 61a/11, 62b/5, 90b/7, 128a/10, 164a/4 ā.- yi semt-i mezāk 82a/22	ayılmaz Ayılmayan. a. 119a/7
	ayır- Ayırma, bölme, birbirinden uzaklaştırma. a.- maya 5b/1, 68b/8, 95b/17 a.- up 32b/9

		‘ā. 120b/6
ayır	?	
	a. 117b/15	
ayırtla-	Temizleme. krş. ayıtla-	
	a.- maķ 45a/12	
ayıtla-	Temizleme. krş. ayırtla-	
	a.- maķ 45a/9, 51b/22	
	a.- yaraķ 94b/6	
āyīn	<Far. Ayin; Ādet, töre.	
	ā. 32a/24, 63a/13, 72a/23,	
	72132a/2, 146a/23	
	ā.+ de 97b/1	
	ā.- i dālālet-i qarīnleri 96b/25	
	ā.- i ħired-pīrā 84a/1	
	ā.- i nā-behīnler 72b/3	
	ā.- i nā-behīnleri 97a/7	
	icrā-yı ā.- i bāṭıl 97a/4	
	icrā-yı ā.- i ŧerāyi‘-i aħmedī	
	26b/4	
āyīne	<Far. Ayna.	
	ā. 102a/13	
	ā.- rüz 120a/19	
	endām-ı ā.+ leriniĭ 36b/17	
āyineħān	< ? Aĭ gözlü, obur.	
	a. 48a/13, 48b/8	
‘āyiŧe	<Ar. Rahat yaŧayan.	
ayle	Aylak.	
	a. 162a/22	
aylık	Belirli aydan beri var olan;	
	Aylık.	
	a. 99a/20	
	a.+ dan 141a/17	
‘ayn	<Ar. Gözle görülen ŧey, nesne;	
	Bir ŧeyin aslı, kendisi; Ayn	
	harfī.	
	‘a. 35a/24, 90a/3	
	‘a.+ ıdur 112b/14	
	‘a.- i ‘ayŧe 135a/14	
	‘a.- ı bahānedür 144a/15	
	‘a.- ı bid‘ atdur 151b/6	
	‘a.- ı ħarām 144a/5	
	‘a.- ı kīmyā-yı muŧaħħiħdür	
	1b/5	
	‘a.- ı kināyedür 84a/17	
	‘a.- ı muħabbet 39b/5	
	‘a.- i beṭāletdür 42a/6	
	‘a.- i kabāħatdur 42a/12	
	‘a.- i kīmyā 115b/6	
	‘a.- i kīmyādur 91a/5	
	‘a.- i sefeh 106b/21	
	‘a.- i sekrānidur 153a/24	
	a‘ māz-ı ‘a. 89a/20	
	bi-tebdilü’l-‘ayn 79a/3	
	ħarf-i ‘a.+ ını 125b/6	

şāhib-i ʿa. 67b/25	a. 143b/1
ʿaynacı <Far.+Tür. Hileci ʿa. 78a/3, 78b/20 ʿa.+ yle 77a/9	ayran Su ve yoğurttan yapılan içecek. a. 45b/2, 50a/21, 52a/23
ʿaynacılık <Far.+Tür. Hilecilik. ʿa. 159b/6, 160b/18	ayrıl- Ayrılma. a.- a 90a/2 a.- maķ 66b/12 a.- mayup 100a/25
ʿayna <Ar. Hile. ʿa. 134a/19, 162b/15	ʿayş Yaşam; eğlence; yeme-içme. ʿa. 144b/19, 146b/2, 34b/13, 72a/2, 94b/23, 95a/13, 95a/19, 98a/7 ʿayn-i ʿa.+ a 135a/14 ʿa.- ı kebāblar 95a/16 ḥayme-yi ʿa. 118a/21 ḥayme-yi ʿa.- i cāvīd 34b/15 kāle-yi ʿa. 38a/23
ʿaynü'l-yakīn <Ar. Gözle görülen. ʿa. 72a/5, 127a/22, 132a/10	
ʿaynü'l-yakīnī <Ar. Gözle görülene ait. ʿa. 137b/18	
ʿaynet ? ʿa. 96a/14	
ʿaynī <Ar. Tıpkı, birebir. ʿa. 69b/8, 84a/12, 128b/17	ʿayyāb <Ar. Kusur görücü. ʿu.+ ina 97a/11
ʿaynī <Ar. Para ile değil malla ilgili. ʿa. olmak 31b/15 nevʿ-i ʿa. 71b/21	ʿayyāş bk. bekrī. ʿa. 100a/25, 162b/2
ʿaynihi bk. ʿaynī ʿa. 38a/5	az Az, eksik. a. 24a/15, 25b/13, 41a/20, 62a/17, 66a/24, 68b/10, 90b/4, 120a/15, 128a/14, 129b/5, 139a/8, 142b/1, 143a/10, 143a/11, 156b/9, 159b/21,
ayraç Ayraç. (?)	

- 161b/12
a.+ dur 103a/6, 36a/12
- a' zā** <Ar. Organlar, uzuvlar.
a. 120a/14
a.+ nıñ 130b/25
ğusül-i a.+ nıñ 108a/15
a.+ sı 114b/21
a.+ sından 20a/12
a.- yı cevāriḥ 130b/25
cevāriḥ-i a' zā 130b/25
ğusül-i a. 108a/7
ra' şe-yi a. 121b/24
- ' azāb** <Ar. Eziyet, sıkıntı.
' a. 75b/15, 129a/19, 151b/13
' a.+ ı 58a/2, 65a/22
- āzābe** <Ar. Azap, eziyet.
ā. 87b/12
- āzād** <Far. Özgür; serbest kalmış kimse.
ā. 5a/13, 134a/25, 153b/16
āzādu'llāh 53a/16
- āzāde** <Far. Özgür.
ā. 135b/18
ā.+ yim 121a/7
- azāḥik** <Ar. Gülünç.
a. 58a/13
- azal-** Azalma.
a.- dıḳca 161a/5
a.- ur 161a/6
- a' zam** <Ar. En büyük.
a. 100b/20, 101a/12, 17b/2,
101a/5, 55b/4
a.- ı e' āzim 64a/20
a.- ı ' āli 147b/2
' ahd-i ḳayşer-i a. 73b/17
ārā-yı vezīr-i a. 82b/D
deyyūş-ı a. 100b/17
ekşer-i a.+ dur 109b/9
şadr-ı a. 13b/8, 25a/18, 9b/16,
8b/17, 18b/14, 31a/9, 78b/22,
156b/22
şehinşāh-ı a. 25a/20
- ' azamet** <Ar. Büyüklük.
' a. 3a/11, 94b/24
resm-i ' a.+ dūr 51a/3
' a.+ e 18b/9
' a.- i cüşşe 3b/7
- āzerde** <Far. Hoşnutsuz.
ā.+ da 103a/10
- āzār** <Far. İncitme, üzüntü verme.
ā.+ lar 111b/7
düşnām-ı ā. 146a/8

āzārlayuci İncitici.

ā.+ lar 44b/10

azdād <Ar. Zıtlıklar.

a. 77a/16

azdır- Artırmak, çoğaltmak.

a.- up 32a/13

azğun Zaptedilmesi mümkün olmayan.

a.+ ları 119a/25

azğunluk Azgınca davranış.

a.+ da 103a/7

azher <Ar. Besbelli, apaçık.

e. 26b/14, 74b/9, 106a/17,
125b/1

‘**azim** <Ar. Yola çıkma niyeti.

‘a. 66a/10, 87b/2

‘a.- i firdevs-i dārü’n-na‘im
164b/8

‘**azīm** <Ar. Ulu.

‘a. 105b/8, 135b/13, 90b/16,
99a/11

kūh-ı ‘a.+ de 103b/6

ķur’ān-ı ‘a.+ de 62b/13

‘a.+ dendür 93a/5

‘azīmü’l-ķadr 63b/17, 160b/17

‘azīmü’ş-şān 163a/11

cürm-i ‘a. 126a/4

ķırā’at-i ķur’ān-ı ‘a. 26b/11

ķur’ān-ı ‘a. 65a/22

ķiṣār-ı ‘azīmü’l-icrām 72a/21

‘**āzim** <Ar. Yola çıkan.

‘ā. 86b/22

‘ā.- i bā‘-izāz 86b/12

‘**azīme** bk. ‘azīm.

ķamāķat-ı ‘a. 93a/25

varṭa-yı ‘a.+ ye 38a/10

‘**āzime** <Ar. Yola çıkan.

‘ā. 94a/25

‘**azīmet** <Ar. Bir yere doğru gitme.

‘a. 31b/6, 86b/8

‘**aziz** <Ar. Kudret sahibi; saygın,
muhterem.

‘a. 2b/5, 30a/13, 30a/17, 64a/7,
66b/15, 82b/6, 118b/5, 125b/21

‘a.+ iņ 47b/5, 103b/7

manzūme-yi ‘a. 145b/4

ism-i ‘a.+ iņ 29b/15

‘**azl** <Ar. Görevden alma, görevden
alınma.

‘a. 9a/24

‘a.+ leri 31a/19

azlem <Ar. Çok zulmeden.

a. 129a/18

‘azmiyyet <Ar. Niyet; gitmeye niyet etme.

‘a. 73a/8, 94b/22

āzmūde <Far. Deneyen.

kār-ı ā. 33a/3, 62a/7, 113b/17

aznavur <Erm. Asık suratlı.

a. 49a/11

azrār <Ar. Zararlar.

a.+ ıj 147b/11

azref <Ar. Zariflerin zarifi.

a.- yı islāmböl 129a/20

azzyā ?

a.+ dur 80a/14

-B-

bā <Far. Geldiği kelimeye ile anlamı katan ön ek.

b. 111a/5, 145b/4

b.- sa‘ ādet 53b/2

b.- yı kebāb 147a/18

b.- yı ‘acem 117a/20

b.- yı tuğyān 120b/17

b.- ibtihācda 51a/24

b.- in 3b/10, 22a/8, 33b/2

b.- re’y-i bāzū-yı ıudretu’llāh
12b/2

‘āzim-i b.- ‘izāz 86b/12

tevfik-i b.- refik 110b/4

yārān-ı b.- şafā 144b/9, 148a/11

zurefā-yı ihvān-ı b.- şafā

121a/12

bā-ıuşuş <Ar. Bu hususta.

b. 21b/25, 141a/25

bāb <Ar. Kapı; kitabın bölümleri.

b. 100b/4, 117a/13, 147a/20,

151b/17, 157b/2, 157b/6

b.+ da 21a/9, 29b/9, 6a/1, 6a/24,

80b/11, 93a/22, 109b/14,

110a/1, 110b/10, 112a/21,

117a/11, 131a/17, 132a/16,

140a/15, 140b/17, 142a/15,

160a/10

b.+ dan 2b/6, 47b/17, 140b/19

b.+ ında 16b/7, 39a/17, 109b/9,

123b/7, 147a/13

b.- ı evvelden 123a/12

b.- ı ğusülde 114a/16

b.- ı hümāyün 19a/1, 59a/8

b.- ı ihşānını 126a/13

b.- ı sarāy-ı ‘āliden 87b/3

dīn-i b.- ı islām 2b/11

sedd-i b.- ı tekye-gāh-ı

mevleviyān 27a/22

şedd-i b.- ı dehān 19b/15, 54a/23 ile'l-bāb 6a/1	b.- 30b/15
baba Baba. b. 100b/15, 104a/22, 104b/2, 106b/18, 150a/1, 160b/22 b.+ m 64a/14 b.+ η 98b/1 b.+ sını 133b/3 b.+ sina 36a/5 b.+ ya 159b/9	bacā <Far. Baca. b.+ dan 146b/22
babalan- Kabadayı tavrı gösterme. b.- ma 41a/4	ba' d <Ar. Sonra. b. 12a/11, 20a/19, 24b/24, 33a/24, 37b/5, 47a/21, 58a/11, 61b/15, 67a/4, 67a/7, 69a/3, 69a/8, 69a/23, 75a/3, 82a/8, 92b/24, 98b/23, 105a/18, 107a/3, 124b/2, 138b/14, 152b/13
babalık Baba yerine geçen kimse. b. 83b/24	ba' de't-taşfiyye 141b/23 ba' de't-ṭ-āṃ 51a/5 ba' de'l-ḥaml 124b/9 ba' de'l-ḥülle 100b/2 ba' de'l-intiḳāl 46a/20 ba' de'l-maḡrib 43a/22 ba' de'l- ^c aşr 43a/21 ba' de'z-zamān 100a/24
bābāyāne <Far. Dervişçe. b. 150b/25	
bābūc <Far. Pabuç, ayakkabı. b. 136a/14	bād Hava; rüzgar; şarap. b. 35a/23, 47b/11 b.- ı ābād 141a/7 b.- ı zehri 35a/23
babulluḳ Genelev. b. 118a/14	
babulluḳcı Genelev sahibi. b. 109a/21, 119a/3	bādām <Far. Badem. b. 48b/1
bābü's-sa' ādet <Ar. Topkapı Sarayı'nın üçüncü kapısı.	ba' de bk. ba' d. b. 108a/6, 68a/10

b.- i ŧidde 106b/10
b.+ den 59a/8
ba^ç de'd-duḫūl 44b/13
ba^ç de'l-ḫudlān 12a/12
ba^ç de'l-inhizāmı 17b/22
ba^ç de'l-iṭlā^ç 100a/3
ba^ç de'l-vefāt 154a/10
ferec ba^ç de'ŧ-ŧidde 9a/19

bāde <Far. ŧarap.

b. 59a/10, 81a/18, 141a/12,
141a/24, 143b/17, 151a/25,
152b/1, 152b/2
yārān-ı b. 37b/22
b.- yi al 151a/22
b.- yi ictirāb 142b/10
b.- yi lāle 142a/19
b.- yi müdebber 143a/6
b.- yi nāb 142b/3
b.- yi nāyī 142b/1
b.- yi nūŧāna 120a/21
b.- yi nūŧidür 59a/21
b.- yi 'atīḫ 82b/16
b.+ de 143a/2
b.+ niḡ 143a/1
b.+ yi 142b/22, 142b/23, 142b/6,
142b/8

bādecik <Far.+Tür. ŧarap, içki.

b.+ leri 120a/19

ba^ç dehu <Ar. Ondan sonra.

b. 2b/3, 8a/8, 9b/18, 12a/11,
12b/6, 16b/23, 17b/15, 18a/12,
18b/13, 18b/25, 25b/13, 25b/24,
26a/13, 28a/2, 28b/21, 30b/17,
32a/20, 33a/6, 35a/1, 47a/10,
59b/2, 65a/22, 65b/22, 66a/3,
67a/17, 72b/11, 73b/15, 73b/16,
74b/12, 81a/13, 98a/8, 98b/22,
99b/15, 100a/23, 100a/25,
106a/9, 107b/23, 108b/10,
111b/14, 111b/5, 111b/6,
111b/7, 112a/2, 135b/20,
138a/13, 138b/25, 142a/1,
142a/20, 142a/21, 142b/12,
142b/20, 150a/7, 163b/14

ba^ç dehumen <Ar. Ondan sonra.

b. 149b/15

bādem bk. bādām .

b. 120a/24, 141b/16, 149a/23

ba^ç dī <Ar. Sonraki.

b. 93a/8

bādī <Far. Sebep; geçici.

b. 9a/21, 13b/3, 53b/5, 64b/22,
81b/D, 83b/18

b.- yi fevz 25a/11

b.- yi intizām-ı umūr-ı benī
25a/19

bādişah <Far. Hükümdar. ḥıl' at-ı b. 55a/2	b.+ ıñ 76b/11
bādyānī <Far. Bādyān, çin anasonu. b. 154b/14	bāğce <Far. Bahçe. b.+ ler 80a/10 b.+ sinde 22b/13
bāfilme Deli, akli başında olmayan. b. 102a/6	bağdaş Bir oturuş şekli. b. 52a/12
bafralı ? b. 94b/12	bağıl Kusarken çıkan bir tür ses. b. 63b/11, 70a/18
bağ İlgi. b.+ ıyla 38a/14	bağır Göğüs. b.+ ı 70a/20, 71b/14
bāğ <Far. Üzüm yetiştirilen yer; bahçe. b. 116b/25 b.+ ıñ 143a/8	bağır- Yüksek ve gür sesle konuşmak. b.- mağ 146b/9
bağa Kaplumbağa. b.+ nıñ 76b/13	bağışla- İhsan etme, verme. b.- ma 153b/15 b.- r 105b/13 b.- rlar 105b/10 b.- yup 9a/12, 25b/13, 116b/19
bağal <Far. Koltuk, omzun alt kısmı. mevt-i füc 'eh-i b.- ı kübrā 14a/17	bāğıyye <Ar. Doğru yoldan çıkmış kadın. ümme-i b.- yi dālle 73a/4
bağal-girānde <Far. Birinin koruması altına giren. b. 87a/15	bağī <Ar. Asi. gürüh-ı b. 7a/6
bāğbān <Far. Bahçıvan.	bağl <Ar. Katır.

- b. 124a/11, 124a/25
- bağla-** Bir şeyi bir yere veya bir şeye tutturmak.
b.- dıkları 67a/2
b.- yup 67a/2, 111b/24, 143b/2, 149b/23
- bağlan-** Bağlama işine konu olmak; Sarınmak.
b.- mağ 60a/22
- bağlu** Bir bağ ile tutturulmuş; kapatılmış.
b. 44a/6
- bağluluk** Bağlılık.
b. 38a/8
- bāğzār** <Far. Bahçe.
b.+ lar 80a/7
b.+ ları 80a/9
- bāh** <Ar. Şehvet.
şehvet-i b. 123b/24
- bahā** <Far. Değer, kıymet.
b. 37b/24, 99a/1, 100a/22, 107b/22
b.+ lar 150b/16
b.+ nıñ 35b/21, 38b/11
b.+ sın 35b/22
- b.+ ya 32a/12
b.+ dur 149a/22
- bahadır** <Moğ. Yiğit, kahraman.
b. 154b/6
b.+ ı 156a/20
- bahādırlık** <Moğ. Yiğitlik, kahramanlık.
b.+ ıyla 12a/17
- bahāne** <Far. Sebep.
b. 24b/14, 32a/19
‘ayn-ı b.+ dūr 144a/15
bī-b.+ dūr 88b/6
- bahār** <Far. İlkbahar, yaz.
b. 93b/22
b.+ da 59a/15, 82b/22
eṣnā-yı b.+ da 79b/20
b.- ı a‘mār 35b/14
eṣnā-yı b. 93b/22
evvel-i b. 43a/10
eyyām-ı b. 79a/18
zamān-ı b. 35b/16
- baḡar** <Far. Kötü kokan nefes.
b. 141a/24
- bahārāt** <Ar. Güzel kokulu bitkiler.
b.+ dan 25b/3
- bāhire** <Ar. Açık, aşikâr.

	b. 14a/1		b. 34a/9
			b.+ ler 90b/24, 120a/2
baħr	<Ar. Deniz. b.+ iñ 76b/3 b.- i devlete 28b/1 b.- i zehhārı 140b/23 kenār-ı b.- i ma ^ç nāda 28b/4 sāhil-i b. 143b/8 sāhil-i b.- i ma ^ç nā-yı devletde 28a/21	baħt	<Far. Nasip, şans b. 139a/19, 6b/17 b.+ a 155a/12, 155a/14 b.+ ı 19b/10, 33a/11, 144a/25 b.+ ınıñ 16b/8 b.+ la 14b/4 çeşm-i b. 80b/6 is ^ç ād-ı kuvvet-i b. 24b/2 müsā ^ç ade-yi b. 156b/22 şāhib-i b. 30a/20
baħş	<Ar. Sulak tarla. (?) b. 119a/22		
baħse	? b.+ sinden 137b/14	baħtiyār	<Far. Talihli, mutlu. b. 24b/6 b.- ı rüzgār 54b/20
baħş	<Far. İhsan eden, veren. b. 23a/17, 35a/17, 81a/19, 141a/10 b.- ı neşāt 93b/23 b.+ da 142a/2 b.+ ı 141b/24, 142a/2, 142a/12, 142a/13, 142a/14 b.+ ında 141b/24, 142a/12 b.+ ından 142a/13, 142a/14 b.+ ıñ 125a/5 b.+ ınıñ 32b/17 feyz-i b. 141a/9 ile'l-baħş 159b/1	bāhūr	<Ar. Aşırı sıcaklık. ħarāret-i b. 91b/23
		bā'il	? b. 144a/3
		bā'is	<Ar. Sebep olan, sebep. b. 8a/23, 9a/21, 13b/3, 26b/12, 56a/11, 81b/D, 123b/10, 130a/10, 132a/18, 164b/13 b.- i devām-ı ^ç ömr 53b/4 b.- i ihtilāl 73b/10 b.- i muħabbetdür 64b/22 b.- i niżām-ı ^ç ālem 25a/18
baħşiş	<Far. İhsan, armağan..		

b.- i nuṭḡ 148a/8	
b.- i rāḡat-ı emn 25b/1	baḡarī <Ar. Sıḡırla ilgili.
b.- i šulḡ 25a/10, 25a/14	cū ^ç -ı b. 48a/13
b.- i šūr 10a/23	
bā^ç ise <Ar. Sebep olan, sebep.	baḡāyā <Ar. Askere gitmemiš ve
b.- yi šemāte 100b/23	gecikmiš olanlar.
	b.- yı umūr-ı mīriyye 31a/14
baḡ- Bakma.	bāḡbāz <Far. Korku veren.
b. 100a/25, 160b/4	b. 118b/7
b.- a ḡalmaḡ 51b/25	
b.- acaḡ 37b/16	baḡdır- Baktırma.
b.- araḡ 44a/19, 65b/7	b.- mak 92b/21, 92b/22
b.- arken 79b/18	b.- mayalar 34b/20
b.- arsaḡ 57a/15	
b.- dıḡlarında 67b/10, 129b/2	baḡıcı Bakan, bakıcı.
b.- ma 156a/23, 160b/2, 160b/5	b. 154b/11, 161b/2
b.- maḡa 140a/16	
b.- maḡ 40b/25, 51b/21	baḡıl- Bakılma.
b.- maḡdan 159b/16	b.- maḡ 61a/15, 74a/20
b.- mayup 44a/9, 140a/15	b.- sa 33a/3
b.- maz 37b/12	b.- up 150b/20
b.- mıšlar 68a/24	
b.- up 38a/15, 51b/19, 52a/11,	bāḡıl <Ar. Ašıkār.
54a/3	b. 134b/10
bāk <Far. Korku, kayḡı.	bāḡıl-kerde <Ar.+Far. Ašıkār edilmiš
b.- bāz 118a/22	b.- yi šerāfet 134b/12
b.- i merk 153a/11	
bākā ?	baḡın- Bakınma.
b. 62b/9, 120b/6, 147a/15	b.- ın 98a/14

bakır Bir tür metal. b.+ dan 105b/18	lezzet-i şahiye-yi şehvāniyye-yi b. 129b/18
bakırcı Bakır işleyen, bakırdan eşyalar yapan satan kimse. b.- yı lās 77b/14	baḳḳāl <Ar. Yiyecek satılan yer. b.- ı manav 77b/15
baḳışdır- Bakıştıрма. b.- maḳ 92b/23	baḳla <Ar. İri taneli kabuklu bir bitki. b. 153a/16, 153b/5 b.- yı rūmī 81b/3
baḳıye <Ar. Artan, artık. b. 52b/3 b.- yi ḥademe 94b/16 b.- yi ta'ām 48b/14	baḳlavā < ? Bir tür tatlı. b. 50a/2 b.+ lar 95a/16, 95a/21
bāḳī <Ar. Ebedi; devamlı. b. 23b/16, 79b/22, 112b/12, 112b/16, 113a/1 b.+ dūr 91a/3 lezzet-i b. 129b/17	bal Bal. b. 9b/22, 59b/15, 70a/15, 116b/25, 156b/14 b.+ a 109a/7
bākir <Ar. Dokunulmamış, el değmemiş. b. 118b/6	bal mūmı <Tür.+Far. Bal mumu. b. 97b/21, 142a/3, 142b/18, 143b/4
bākire Dokunulmamış, el değmemiş kadın. b. 59b/1, 66b/3, 97a/3, 108b/23, 109a/4 b.- yi mükellefe 67a/17	bāl <Far. Üst, yukarı. b. 128b/13,
bāḳiyye bk. bāḳī	bālā <Far. Üst; yüce. b.+ da 40b/6, 59b/8, 99b/10, 102b/10, 106b/22, 139a/9, 144a/5 b.+ ya 38a/15 b.- yı kitābda 117a/16

b.- yı ümmet 15a/6 teşekkür-i bālā 41b/5	b.+ ler 24a/9
balçık Koyu kıvamda çamur. b. 76b/15	balkıymış Parlak, ışıltılı; İffetsiz kadın. b. 119a/5
baldırı çıplak Ayak takımından olan kimse. b. 149a/2 b.+ lara 157b/10	ballu Ballı. b. 125a/7, 125b/9, 159a/19
balğam <Ar. Balgam; Eskiden beden yapısının esâsını teşkil ettiği kabul edilen dört unsurdan biri. b. 126b/14 b.+ ı 137b/11 b.+ lara 126b/16	balta Odun yarmaya, ağaç kesmeye yarayan araç. b.+ lar 14b/10
balık Balık. b. 141b/17, 50a/15, 76b/13, b.+ ından 152b/8	baltacı Padişah sarayının dış hizmetlerinde kullanılan bir kısım hizmetli. b.- yı fettān 77b/25
bālīkesrī < ? Balıkesirli. B. 79a/1 kâzīzāde-yi B. 129a/21	bānī <Ar. Bina eden, inşa eden. b. 72a/21, 162a/5 b.+ si 134a/13
bālīg <Ar. Erkeklik çağına erişmiş oğlan; Son noktayı bulan. b. 23b/10, 123b/19, 123b/20 recül-i b.+ iñ 108a/4	baña Bana. b. 1b/17, 3b/5, 9a/17, 37b/12, 42b/21, 46a/8, 65a/22, 67a/7, 67b/9, 72a/6, 82b/24, 90a/13, 120b/6, 144b/24, 145a/17, 163a/9
bālin <Far. Yastık.	bār <Far. Yük; Tanrı. b. 132a/23 b.+ ı 73b/2 b.- ı belādūr 3b/5

- b.- 1 girāndur 87b/21
b.- 1 miḥen 14b/10
- bār-gīr** <Far. Yük taşıyan, beygir.
b.+ leri 93a/13
saḳā-yı b.- i ṭūlā 78b/15
- bārān** <Far. Yağmur.
nüzü-l-ı b.- 1 ḳazā-yı ilāhī 16b/8
- baraş** <Ar. Alaca hastalığı.
b. 135b/8
- bardaḳ** Su veya sulu şeyleri içmek için kullanılan genelde camdan yapılan kap.
b. 84a/14
b.+ da 155a/5
- barış-** <Ar. Dargınlığa son verme.
b.- maziḳ 77a/3
- bārī** *I.* <Far. Hiç olmazsa, öyleyse *II.*
<Ar. Allah'ın adlarından biri.
b. 27a/21, 34a/2, 34b/25, 35b/8,
40a/19, 43a/1, 52b/22, 56a/24,
56b/1, 62a/19, 62b/24, 63a/5,
63b/9, 71a/8, 97a/21, 100a/25,
110a/22, 117a/7, 117a/8,
154a/14, 159a/17, 159b/20,
162a/16
zāt-ı b.- yi celle 64a/12
- bārid** <Far. Hoş olmayan.
b. 128a/16
vera^c-ı b.+ i 17a/19
- bāriz** <Ar. Meydanda, açık.
b. 90a/18
- barmağ** Parmak.
b. 115a/23
b.+ ı 115a/24, 130b/25
- bārūt** <Far. Barut.
b.- ı siyāh 112a/1
- bārūt emīni** Barutun himayesinden sorumlu devlet görevlisi.
b. 31a/5
- baş-** Bir yere baskın yapmak.
b.- ar 113b/8
b.- up 15b/13, 19b/21, 92a/6
- ba^cş** <Ar. Bir vazifeye gönderilme.
b. 26a/23
- başarī** <Ar.+Far. Görme.
za^c f-ı b. 9a/4
- başbaşa** <Ar. Dalkavukların nefret edilecek halleri, yaltaklanma.
b. 34a/18

başdur- Yay germe; Ayağını yere koymasını sağlama.	b.+ a 81b/22, 107a/14, 137a/8, 143b/14, 150a/2, 161a/1
b.- dı 20a/8	b.+ dan 40a/4, 40b/5, 92a/9
b.- madan 90b/16	b.+ dur 148a/21
başıl- Suç üstü yakalanmak.	b.+ ı 8b/11, 23b/21, 30b/25, 31a/24, 44a/2, 61b/1, 70a/6, 78a/13, 80a/8, 82a/4, 94a/9, 114b/11, 119a/4, 121b/24, 130b/25, 150a/1, 153a/18, 154b/17
b.- up 146b/21	
başiret <Ar. Ön görü, seziş.	b.+ ı 31a/22, 97b/24, 98b/13, 99b/13
ehl-i b. 140a/12, 49b/4	b.+ ım 114b/11, 64a/14
ehl-i b.+ e 20b/21	b.+ ın 40b/17, 52a/6, 52a/7, 65b/2
başma Sapı yaprak gibi genişçe olduğu için demet yapılamayan pastal halinde satılan bir cins tütün yaprağı ve tohumu.	b.+ ına 117b/25, 21b/7, 53b/25, 54a/7, 55b/18, 64a/13, 69b/18, 80a/20, 95a/10, 96b/20, 97b/23, 111b/19, 118a/19, 140a/20, 142b/15, 160a/23
b. 149a/8	b.+ ında 54a/6, 54a/9
baş <Ar. Yayma, serme.	b.+ ında olan 28a/24, 150a/3
eşnâ ³ -i b.- ı simâtda 48a/7	b.+ ında olup 111a/1
b.- ı bisâṭ-ḥ ^v ândur 48b/11	b.+ ından 9a/8, 32a/23, 56b/10, 127a/25, 150a/6
baş Kafa; Önde gelen; İki uçtan her biri; Bir şeyin başladığı zaman; Başkan.	b.+ ını 36a/7, 45a/8, 50b/7
b. 15b/11, 22a/6, 25b/22, 30b/24, 31a/17, 31a/20, 31a/23, 31a/24, 38b/25, 49a/1, 66a/1, 69b/19, 71b/4, 87b/9, 111a/14, 124a/9, 130b/25, 134a/10, 136b/12	b.+ ın 87a/20, 158a/2
	b.+ ın 161b/5
	b.+ ınızda 87a/19
	b.+ lar 107b/2, 7b/16
	b.+ ları 31a/19
	b.+ larıdır 31a/24

b.+ ların 154b/17	tek başına.
b.+ larına 31a/22	b. 86b/11, 92b/3
b.+ larında 46a/25	
b.+ larındadır 87a/20	başlı başınlık Tek başına olma durumu.
b.+ larıyla 31a/21	b. 50b/12
b.+ lu 35a/9	
b.+ ıma 67a/4	bat- Batmak.
	b.- mayınca 69b/17
baş bakı kulu Maliye müfettişlerinin	
gördükleri işleri yapan bakı	be-âtes <Far. Ateşli.
kullarının başlarına verilen ad,	mecz-i b. 20b/7
başmüfettiş.	
b. 31a/14	bâtil <Ar. Boş, yanlış.
	b. 27b/8, 46b/6, 48b/24, 86a/1,
başbuğ Reis.	97b/17
b.+ dur 61a/25	mezheb-i b. 96b/15
	şeyh-i b. 97b/25
başı açık Hafifmeşrep.	zu' m-ı b. 85b/16
a. 119a/6	rağm-ı b.+ larınca 72b/7
başı hâllu İffetsiz kadın.	bâtile bk. bâtil
h. 119a/3	mezâhib-i b. 73b/21, 73b/24
	isti' âre-yi b.- yi nâmünâsebe
başka Değişik, farklı.	85b/12
b. 50b/25, 57a/6, 67b/20,	b.+ lerine 119b/11
93b/15, 98a/25, 116b/14	bâtilletü'l-fehvâ 73a/5
b.+ dur 105b/17, 116b/14	tevehhüm-i daķıķa-yı b. 85b/20
	icrâ-yı âyîn-i b.+ a 97a/4
başla- Bir işe girişme, harekete geçme.	şî' a-yı b.+ a 97a/6
b.- duğın 9a/6	mes'ele-yi evlâ-yı b. 97a/12
	mes'ele-yi şâniye-yi b. 97b/5
başlı başına Bütün yönleriyle, tamamen;	beyân-ı mübheme-yi b. 72a/11

bāṭlī <Ar. Yanlış.
ḥiss-i b. 9a/4

baṭn <Ar. Karın.
def⁶ -i fazla-yı b. étdikleri 49b/2

bāṭn <Ar. Görünmeyen, iç.
b. 75a/16
baṭnu'l-bütün 130b/25

bāṭnen <Ar. İç yüzden.
b. 83b/21

baṭr ?
b. 98a/19

baṭī <Ar. Yavaş, ağır.
b. 3a/15
b.- yi fehm 104a/2

bāyi <Ar. Satan, satıcı.
b. 135a/11
b.+ iḡ 75b/24
bāyi'ü'l-beşer 135a/10

baykuş Yırtıcı gece kuşlarının ortak adı.
b. 76b/6

bayrak Tabur.
b. 94b/2
b.- ı sek-bān 94a/24

bayrak Tahıl biçilirken kesilemeyerek
geriye kalanlar.
b.+ lar 95a/22

bayrām Kutsal gün.
b.+ a 22b/9

baytar ?
b.+ a 41b/19

bāz <Far. Doğan.
b. 76b/4

bāzār <Far. Alış veriş yeri, pazar. krş.
pāzār
b. 118b/3, 51a/18
b.+ a 34a/11
b.+ ından 103b/25, 160b/9
b.- ı şayrefiyān 25b/13
kār-gāh-ı b.- ı 'ālemde 24b/3

bāzārcı Pazarlarda mal satan kimse.
b.- yı paslı 77b/13

bāzergān <Far. Tacir, tüccar.
b. 125a/16
b.+ lardur 112b/21
b.- ı ḥisābī 77b/19

ba' zı Birtakım, birkaçı, kimi.
b. 1b/13, 3a/20, 4b/11, 5b/8,

6a/23, 6b/10, 7a/10, 7b/8, 7b/12,
7b/19, 8a/6, 8b/6, 8b/14, 8b/23,
9b/3, 9b/12, 9b/25, 10a/8,
11b/14, 11b/22, 11b/25, 2a/20,
12a/21, 13a/3, 13b/21, 14b/18,
15a/13, 15b/12, 15b/4, 16b/17,
16b/6, 17b/8, 18b/4, 19b/2,
21b/16, 21b/21, 21b/6, 21b/7,
23b/11, 24a/14, 24a/21, 24b/2,
24b/9, 29b/1, 29b/10, 32b/20,
34b/19, 35b/12, 37b/19, 38b/12,
39a/1, 39b/12, 40b/1, 44a/12,
44a/25, 46b/12, 47b/14, 48a/16,
48a/2, 50b/4, 50b/6, 51a/1,
52b/24, 53b/15, 53b/7, 53b/8,
54b/23, 55a/10, 55a/13, 55a/14,
56a/18, 57b/15, 57b/17, 57b/8,
58a/17, 58b/10, 58b/11, 58b/12,
58b/13, 58b/15, 58b/20, 58b/5,
58b/6, 58b/9, 59b/8, 60a/25,
60b/2, 61b/23, 62a/2, 62a/4,
62a/7, 62b/8, 63a/1, 63a/8,
63b/14, 64a/16, 64a/24, 65a/22,
65a/5, 65a/8, 65b/11, 66a/12,
66a/23, 66b/8, 67a/17, 67b/4,
68a/14, 68b/12, 68b/3, 69a/17,
69b/1, 69b/3, 70b/23, 71a/12,
72b/18, 80a/9, 80b/18, 80b/25,
81a/2, 82b/23, 83a/2, 83a/5,
84a/3, 84a/4, 84b/3, 84b/5,
85b/4, 86b/13, 86b/21, 87a/12,
87a/17, 87a/25, 89a/10, 89a/24,

89b/15, 90a/15, 91b/10, 91b/12,
91b/3, 92a/3, 92a/6, 92b/21,
92b/5, 93a/6, 94a/4, 94a/5,
94b/15, 94b/7, 95a/6, 96b/16,
96b/7, 100b/14, 101a/24,
103a/10, 103a/13, 103a/9,
103b/13, 104a/9, 104b/10,
105a/11, 105b/23, 105b/24,
105b/25, 106a/1, 106a/2,
106b/1, 106b/13, 106b/14,
106b/19, 107a/15, 107b/10,
107b/3, 107b/4, 108b/15,
109a/9, 109b/14, 109b/15,
110a/4, 110a/9, 111a/14,
114b/24, 114b/3, 114b/5,
116a/4, 116a/5, 116b/16,
117b/9, 119a/12, 121a/12,
121a/17, 122a/20, 123a/23,
123b/16, 124a/24, 124a/7,
124b/15, 126b/11, 127a/11,
127b/17, 127b/20, 128b/2,
130a/2, 130a/20, 130a/22,
130b/25, 133b/15, 133b/7,
133b/8, 134b/25, 135b/3,
136a/1, 136a/23, 136a/25,
136b/2, 137b/14, 137b/24,
138a/15, 138a/23, 138a/24,
138a/5, 139a/24, 140a/13,
140a/22, 142a/5, 143a/24,
143a/4, 144a/18, 144a/7,
145a/11, 147b/12, 148a/18,
148b/13, 148b/21, 148b/3,

148b/8, 149a/1, 149a/2, 149a/6,
149b/10, 150a/10, 151a/17,
151b/25, 157b/12, 157b/24,
158b/11, 158b/23, 159a/8,
159b/12, 159b/14, 159b/15,
161a/11, 161a/4, 162a/10,
162a/11, 163b/7, 163b/8
b.+ lar 9b/11, 35b/3, 46b/2,
46b/4, 46b/5, 49a/13, 64a/15,
70a/24, 81b/22, 84a/12, 85a/15,
85a/17, 85a/18, 86a/25, 86b/4,
89a/18, 89a/4, 96a/23, 96a/25,
96b/1, 96b/12, 100a/17,
103b/13, 104a/11, 104b/8,
105a/21, 105b/15, 109b/3,
110a/11, 110b/12, 111a/11,
113a/22, 114a/14, 114a/19,
115a/16, 117a/18, 123a/5,
125a/1, 127a/24, 129b/20,
129b/21, 130b/25, 133b/24,
134a/3, 134b/16, 137b/10,
138b/12, 138b/15, 141a/21,
142a/11, 142b/11, 142b/13,
144a/12, 144a/17, 149a/8,
150a/2
b.+ ları 98a/10, 101a/4, 149b/15
b.+ larıdır 103a/18
b.+ larındandır 103a/16
b.+ ların 80b/19, 131b/14
b.+ na 58b/4, 89b/10, 89b/14,
89b/15, 89b/16, 114a/17,
163b/13

b.+ nı 48a/16, 114b/3, 121a/16,
121a/17, 127b/20
b.+ ni 44a/12, 58b/4, 65b/8,
65b/9, 67a/17, 130b/25
b.+ ı 102a/4, 84a/7
b.+ sı 130b/8
b.+ sına 133a/5
b.+ sını 34b/19, 34b/20,
105b/12, 140a/6, 140a/7
ba' zı' z- c inde b.- zurefâ 127b/11

bāzī <Ar. Doğan, avcı kuş.
b.+ ni 76b/1

bāzū <Far. Güç.
bā-re'y-i b.- yı kudretu'llāh
12b/2

be *I.* <Far. İle, birlikte; Tarafından;
Eklendiği kelimeye +dan/den,
+da/de anlamları katan ön ek *II.*
Seslenme sözü, ünlem.
b. 9a/1, 47a/20, 50a/13, 55b/7,
68b/8, 70a/13, 70a/2, 70a/7,
70a/13, 84b/15, 87b/14, 88b/17,
91a/4, 94b/19, 95b/3, 95b/7,
100a/25, 104a/5
b. âteş 20b/7
b.- ez 40a/3
b.- güş 9a/1
b.- hâlin 20b/24
b.- himmet 140b/7

- b.- nāgeh 113b/13
b.- necm 144b/22
b.- necmden 144b/21
b.- şümā 125b/10
b.- ʔarīḳ 18b/17
b.- ʔarīḳ 72b/1, 73b/20
b.- ʔarīḳi 5a/18
b.- ʔarīḳ-i mā 107a/3
b.- ʔarīḳ-i Naşārā-yı āfāḳdan
73b/15
b.- zinhār 152b/7, 93a/19
dārü'l-hilāfe-yi b.- nām 150a/19
şınıf-ı b.- necmi 144b/24
sū-be-sū 15b/1
rū-be-rū 15b/2
- be-gāyet** <Far.+Ar. Son derece, pek çok.
b. 142a/6, 162a/14
gürüh-ı b. 120b/24
- bebek** Kucak çağındaki küçük çocuk.
b. 67b/12
- becene** Issız tenha yer.
b.+ lere 15b/14
- becid** <Far. Ciddi.
b. 85a/3
- bed** <Far. Kötü, çirkin.
b.+ in 137b/5
ā' ver-i b.- ḥulḳ 78a/25
- b.- baḫt 111b/16
b.- beyzā-yı dilber-i ra' nādan
151a/24
b.- būy 119a/20
b.- bünyād 1b/12
b.- cemāller 119b/7
b.- du' ā etmekdedirler 32b/8
b.- du' āsına 109b/6
b.- edā 114b/9
b.- encümünḡ 144b/24
b.- fercāmınḡ 132a/1
b.- fi' āl-ı munṡafı olan 98a/7
b.- girdār 72a/8
b.- girdārda 72a/7
b.- gümān 19b/15, 132b/14,
144a/1
b.- gümānınḡ 21b/16, 112a/6
b.- gümānlarınḡ 135a/18
b.- ḫaḳḳ 15a/18
b.- ḫāl 14b/25, 32a/6
b.- ḫāli 115a/1
b.- kār 88b/18, 118b/12, 135a/18
b.- kār-ı rüzgār 98a/1
b.- kārlarınḡ 35b/12
b.- keş 111b/17
b.- kīş 88a/21
b.- lā' 78a/7
b.- liḳā 114b/9, 98a/4
b.- ma' āş 35a/10
b.- mest 57b/15, 146a/14,
146b/19
b.- mestān 146b/4

b.- meşreblük 57b/15	şerr-i b. 71b/6
b.- nāmdan 137b/18	yaş-ı b.- rā 113b/18
b.- nāmıñ 88a/8	
b.- nihādıñ 138a/14	bedāve <Ar. Göçebe.
b.- rāyiḥa 119a/21	b. 103a/6
b.- rū 119b/6	
b.- şāḥib-i cemālden 82b/16	beddu'ā <Far.+Ar. Beddua.
b.- söz 75a/18	b. 8a/19, 135b/22
b.- şānlara 160a/12	b.+ sın 161a/14
b.- zebān 114b/9	b.+ sını 161a/19
deccāl-ı b.- fi'āl 98b/13	
eḥāzen-i b.- ma'āş 15b/10	bedel <Ar. Değer, fiyat.
evbāş-ı b.- ma'āş 109a/24	b. 31b/13, 31b/25, 47a/15,
evbāş-ı b.- ma'āşdan 144b/21	68a/16
қақавān-ı b.- tıynet 8a/23	b.+ dür 60b/5
ḥabīş-i b. 19b/15	b.- i ğılmān 116b/1
ḥabīş-i b.- kār 14b/25	b.- i künende 143b/22
ḥavf-ı fesād-ı zebān-ı b. 1b/12	b.- i mechūd 83b/6
īşān-ı b. 74a/6	b.- i mübeddel 31b/14
īşān-ı b.- īşān 68b/16	b.- i şehvet-i ḥimār 124a/19
īşān-ı b.- nişānān 74a/6	
īşān-ı b.- şāndan 133a/9	bedelen <Ar. Bedel olarak.
қақавān-ı b.- nihād 20a/1	b. 129b/23
kāzib-i b.- aḥteriñ 19b/1	
küll-i b. 129b/24	bedeliyāt <Ar. Bedel olarak.
fellāḥ-ı b.- çehre 77b/22	b.+ a 31b/18
Pāşā-yı b.- ḥaşletden 14b/22	
rūmī-yi b.- ḥū 78b/11	bedelliyet <Ar. Bedele dair.
rūzgār-ı b.- kirgār 111b/21	b. 31b/12, 31b/23
şakīl-i b.- kār 128a/22	
şāh-ı kızılbaş-ı b.- ma'āş 97a/10	beden <Ar. Vücut.
şeyḥ-i b.- kār 97a/4	b. 14a/24, 43b/15, 136b/1

b.+ içinde 62a/22	
b.+ leri 125b/8	beg Bey
muḳavvī-yi b. 130a/18, 131b/21,	b. 59b/16
142a/6	b.+ i 48b/21, 78a/23
şihḫat-ı b. 115a/19	
bedeniyye <Ar. Vücutla ilgili.	begāt ?
b.+ yi 81b/D	b.- ı zōrbagān-ı yeñiçeriyān
ḳuvvet-i b. 115b/11	25b/23
bedest <Far. Kıymetli eşya.	be-gāyet <Far.+Ar. Son derece.
b. 58a/10, 121b/3, 125b/19,	b. 159b/10, 37b/25, 45a/16
149b/5	begen- Beğenme, hoşla gitme.
levāzım-ı b.+ i 147a/6	b.- meye 101b/25
bedīʿ <Ar. Benzeri ve örneği olmayan.	b.- mez 37b/13
b.+ ciler 47b/10	begendir- Beğendirme, başkasının
bedīʿ a <Ar. Yeni ve görülmedik güzel	hoşuna gitmesini sağlama.
şey.	b.- mek 38b/24
eʿāl-i b. 100a/4	begenil- Beğenilme, başkası tarafından
bedil <Ar. Bir şeyin veya bir kişinin	hoş bulunma.
yerini alan şey.	b.- miş 120a/2
b.+ dür 151b/4	be-gir bk. bār-gir
bedlik Kötülük.	b.- i ḫar 15b/4
b. 104b/12	beglik Beylik, bey olmak.
bedr <Ar. Dolunay.	b. 133b/3
b. 31a/20	begzāde <Tür.+Far. Beyzade.
b.- i ʿaşrın 76b/22	b. 78a/21

- behāyim** <Ar. Dört ayaklı hayvanlar .
b. 76b/16
- behcet** <Ar. Güzellik; Sevinç.
b. 35a/12
b.+ i 25a/9
b.- i mersūmdan 30b/13
b.- i şīve 13a/3
- nā-behencārī** <Far. Uygunsuza ait.
n.+ de 113b/12
- be-her** <Far. Her, her biri.
b. 4a/2, 35a/25, 37b/10, 35a/25,
37a/5, 37a/9, 37b/10, 43a/14,
43a/16, 44a/16, 53b/9, 54b/3,
56a/3, 57a/23, 57b/20, 63b/7,
70a/12, 72b/14, 72b/4, 84b/5,
86a/15, 89b/13, 90b/12, 97b/13,
101b/25, 105b/20, 122a/18,
130b/10, 160b/12
b. dū ḥāl 134a/5
b. dū ḥālden 128b/14
- behī** <Ar. Güzel.
b. 10b/24
şāḥib-i ḥüsn-i b. 30a/21
- behişt** <Far. Cennet.
b. 148a/18
b.- i rüsūm 29a/11
- burūsā-yı b.- āsādur** 94a/1
diyār-ı Rum-ı b. 28b/22
rūḥī-yi baġdādī-yi b. 82a/25
- behiştī** <Far. Cennete ait.
b. 134a/22
- behre** <Far. Nasip.
b.- yi feyż-i ‘ilm 4b/12
b.+ dūr 131a/4
- behre-mend** <Far. Nasibi olan.
b. 39a/25, 139b/10
b.- i merām 161a/19
b.- kār 91b/15
- behre-ver** <Far. Kısmetli.
b. 8a/17, 13a/15, 41b/2
- behre-yāb** <Far. Kısmetli.
b. b 25b/10
- behreler** <Far. Nasipler.
b.+ ler 35a/13
- beht** <Ar. Şaşkınlık.
b.+ e 101a/21
- be‘īd** <Ar. Uzakta.
b. 137b/7
- be’is** <Ar. Zarar.

	b. 27b/23, 28a/1, 28a/5 nā-müstahaqı'l-be'is 8a/16		b. 76a/10
bek	Sağlam. b.+ e 41b/18	bekrîlik	< ? İçkiye düşkün olma durumu. b. 132b/11
beķā	<Ar. Ebediyet, devamlılık. b. 55a/7, 80a/25 b.+ sından 100a/25	beķtāşî	< ? Bektaşîlik tarikatına mensup kimse. Bektaşî-yi tenbel 78a/24
beķāre	<Ar. Evlenmemiş, bekâr. b. 72b/8	bel^c	<Ar. Yutmak. b. 101a/14, 49b/13, 137b/16, 152b/13 b.+ a 49b/14 cevz-i rûmî-yi b. 101a/9
beķāret	<Ar. El değmemiş olma durumu. b.+ i 72b/10 b.+ ine 72b/12 izāle-yi b. 115a/8, 132b/16	bel^c a	<Ar. Yutmak. b. 49b/14
bekci	Bekçi. b.+ leri 86b/16 b.+ leriüz 87a/7	bél	Bel. b.+ i 114b/11, 121b/23 b.+ inde 39a/16, 78a/14 b.+ inden 130b/25 b.+ ine 137a/25 b.+ leri 125b/8 b.+ lerin 109a/9
beķle-	Bekleme. b.- dik 70a/10	belā	<Ar. Dert, bela. b. 54a/7, 80b/10, 83b/3, 89b/20, 106b/6, 125a/23 b.+ dan 66b/19, 160a/1 b.+ dur 5a/25, 48a/14, 80b/10
beglikci	Bitikçi, Ruûs ve Tahvil kalemlerinin âmiri ve reisülküttabın yardımcısı. b.+ ci 31a/12		
bekrî	< ? Çok içki içen.		

bār-ı b.+ dur 3b/5

b.+ ları 5a/24

b.+ ların 95b/4

b.+ nın 133a/2

b.+ sı 32a/23

b.+ sın 19a/3, 53a/10, 135b/21

b.+ sına 153a/2

b.+ sından 95b/21

b.+ sını 104b/9

b.+ sıyla 108b/20

b.- yı ehl-i 'aşkı 80b/9

b.- yı hâtır 152a/20

b.- yı hâtır- yārân 153b/1

b.- yı ümmet 19b/16

belâdet <Ar. Ahmaklık.

b. 141b/1

cünün-ı b. 19b/8

belâgat <Ar. Etkili, güzel söz söyleme.

b. 131b/9, 158b/25, 163a/8

b.+ li 42a/5

kitâb-ı b. 9a/19

belâgat-âra <Ar.+Far. Güzel sözle

süsleyen.

nef'î-yi қаşâ'id-perdâz-ı b.+ dur
22a/16

şükûh-ı şu'arâ-yı b.+ ya 79a/11

şu'arâ-yı b. 25b/13

şu'arâ-yı b. -yı benâma 131b/12

şu'arâ-yı b. -yı қudemânın 5b/7

belâgat-nümâ <Ar.+Far. Güzel söz

söyleyen.

beyt-i b. 62b/22

belâgat-nümün <Ar.+Far. Güzel söz

söyleyen.

b. 27b/25

belâhat <Ar. Kalın kafalılık.

b. 55a/6

ehl-i b. 124a/3

belâhat-semîr <Ar.+Far. Kalın kafalı.

şân-ı b.+ i 14a/14

belâ-vâr <Ar.+Far Bela gibi.

b. 104b/12

belde <Ar. Şehir, kasaba.

b. 161b/23

b.+ den 93b/12

b.+ leri 46b/8

b.+ ye 93b/12

ahâlî-yi b. 157b/21

b.- yi cezîre-yi kıbrıs 142a/20

b.- yi tayyibe-yi mübârekede

100a/9

hâcegiyân-ı b.- yi

қоштәниyyeden 4a/11

beled <Ar. Şehir, kasaba karş. belde.

beledî'l-mekân 152a/14	33a/7, 33b/17, 33b/22, 36a/17, 36a/23, 36b/16, 38b/21, 38b/9, 40a/11, 40b/16, 40b/19, 40b/4, 41a/22, 42a/19, 42a/7, 43a/2, 44a/14, 44a/20, 44a/6, 44b/9, 45a/13, 45a/2, 45b/11, 45b/3, 46a/8, 47a/25, 47b/20, 48a/3, 48b/14, 49a/24, 50a/23, 50b/11, 50b/14, 50b/6, 51b/16, 51b/24, 52a/11, 52a/25, 52b/19, 52b/2, 53a/16, 53b/16, 53b/24, 56a/2, 58b/10, 58b/20, 58b/25, 59b/19, 60a/15, 60a/7, 60b/4, 60b/5, 61a/24, 62a/17, 62b/5, 63b/12, 63b/16, 63b/25, 64a/15, 64a/4, 64a/8, 64b/22, 65a/20, 67b/23, 69a/21, 69a/9, 69b/11, 71a/15, 71b/21, 72a/13, 72a/5, 74b/5, 81a/21, 81b/8, 81b/D, 82b/12, 83a/12, 83b/8, 85a/5, 86a/12, 86a/24, 87a/14, 87a/19, 87a/25, 88b/12, 89a/12, 89a/5, 89a/9, 89b/1, 8a/16, 90b/20, 91a/15, 91a/17, 92a/10, 92a/18, 92b/17, 93a/3, 93b/16, 94b/25, 94b/5, 95a/12, 95a/13, 95a/2, 95a/5, 95b/6, 96a/6, 96b/21, 96b/5, 100a/17, 100a/21, 101b/25, 102b/17, 103a/11, 103b/13, 104b/12, 105b/17, 105b/6, 106b/4, 108a/24, 108a/25, 108b/11, 108b/22, 108b/23,
belğrādī < ? Belgratlı B. 78b/2	
belğunde <Far. Kabuk, içinde bulunduran şey. b. 101a/11	
belhā <Ar. Ahmak, ebleh. b. 21b/2	
belī <Far. Evet, öyle. b. 19a/20, 53a/14, 59b/3, 64a/24, 64b/12, 92b/9, 129b/3, 151a/25, 158a/25, 158b/1	
belīğ <Ar. Sanatlı yazı yazma becerisi olan; Sanatlı bir biçimde yazılmış olan. şā' ir-i b. 62b/21 āyet-i kerīme-yi b.+ e 62b/16	
beliyyāt <Ar. Belalar. b. 26b/24 dāfi' -i b. 26b/13 tetimme-yi b. 7a/14	
belki <Far. Belki. b. 3b/9, 4b/22, 6b/10, 6b/19, 10a/4, 10a/11, 10b/16, 24b/13, 27b/10, 30b/7, 33a/19, 33a/25,	

108b/24, 110a/5, 110b/25, 111b/15, 113a/12, 114b/15, 114b/18, 115a/8, 115b/15, 115b/19, 115b/3, 116a/10, 116a/12, 116a/15, 116a/24, 116b/10, 116b/11, 116b/12, 116b/13, 116b/6, 116b/8, 118a/14, 118b/3, 119a/11, 119a/19, 119b/12, 119b/2, 11b/9, 120b/6, 122a/2, 122a/21, 123a/22, 123a/3, 123b/1, 124a/3, 124b/17, 125a/2, 126b/22, 127a/14, 127b/12, 129a/19, 129b/2, 12a/20, 132b/14, 133b/6, 134a/13, 134b/16, 134b/9, 135a/11, 135a/9, 136b/1, 137a/25, 137b/22, 138a/1, 138a/21, 139a/15, 13a/2, 140a/15, 141b/1, 142b/24, 143b/3, 145a/18, 145b/18, 146b/16, 146b/20, 146b/22, 146b/9, 148b/16, 148b/2, 150a/1, 150a/9, 151a/22, 152a/20, 152b/10, 153a/1, 153a/8, 154a/4, 155a/8, 157b/4, 159b/15, 160b/12, 160b/2, 161a/13, 161b/3	bellü Belli. b. 95b/20, 95b/9, 98b/10, 127a/24, 136b/1 b.+ dür 36a/20, 69b/15	belür- Meydana çıkma. b.- se 35b/15	belürsüz Belirsiz. b. 96b/2	belvā <Ar. Kargaşa, afet. b.+ sına 13b/3	ben Ben. b. 19a/22, 47a/22, 65b/6, 67a/4, 87b/3, 99a/10, 105a/16, 144a/12 b.+ den 59a/13, 67a/17, 99a/20 b.+ i 42b/14, 65a/22, 66b/21, 66b/24, 66b/25, 67a/17, 90b/18, 92b/8, 126a/7, 126a/12, 131a/16, 144a/2, 145b/9, 126a/17 b.+ im 3b/1, 37b/12, 37b/16, 42b/13, 58b/13, 58b/14, 58b/15, 59a/13, 65a/22, 67b/14, 83a/4, 87b/11, 91b/16, 99a/19, 105a/18, 136b/1, 144a/3	benām <Far. Adlı, namlı. b. 103b/18, 64a/22 şu ^c arā-yı belāgat-ārā-yı b.+ a 131b/12 nükte-gū-yı b. 36a/14	benān <Ar. Parmaklar. b.+ ı 13b/16

- benāt** <Ar. Kızlar.
b. 94a/6
ebnā²-yı b.- ı selāṭīn-i ‘iffet-
nişān 3b/18
- bende** <Far. Köle, kul.
b. 127a/17, 159b/5
b.+ lerin 158a/25
b.+ lerini 74a/10
b.+ niz 42b/8
b.+ nız 42a/21, 42b/8, 63b/19,
63b/22
- benefsec** <Ar. Menekşe krş. benefşe.
b. 81a/1
- benefşe** <Far. Menekşe krş. benefsec.
b. 35b/15
- benefşe-zār** <Far. Menekşe bahçesi.
b. 35b/13, 79b/21
- beneviyyet** <Ar. Oğulla ilgili, evlada
özgü.
kār-ı b. 23b/23
- benget** bk. beng.
b. 32b/1
- beng** <Far. Kenevir, haşhaş.
b. 110a/8, 147b/7
- b.- bāz 78b/7
- bengī** <Far. Haşhaş tiryakisi.
b. 102a/10, 76a/19
b.+ ler 68b/22
b.+ niş 76a/11, 76a/20
- bengīlik** <Far. Haşhaş tiryakisi olma
durumu.
b. 132b/12
- benī** <Ar. Oğullar.
b. 95a/6
bādī-yi intizām-ı umūr-ı b.
25a/19
- benze-** Benzeme.
b.- medügi 11a/7
b.- mek 100a/6
b.- meyüp 105b/1
b.- mez 9a/18, 10b/13, 28a/6,
34a/20, 64a/24, 73b/10, 85a/3,
93a/16, 95b/8, 97b/17, 100b/12,
102a/13, 109a/25, 139b/17,
152b/24, 162a/13
b.- r 9a/17, 28a/6, 34a/20, 36a/6,
42a/20, 64a/24, 65a/22, 73b/10,
75a/8, 7b/12, 85a/3, 93a/15,
95b/8, 97b/17, 100b/12,
102a/13, 104a/19, 109a/25,
119b/10, 136a/19, 138a/18,
139b/17, 141b/18, 152b/24,

162a/13	
b.- mezsij 100a/25	
b.- yeler 162b/25	
b.- yen 27b/3	
benzet- Benzetme.	
b.- üp 59a/16	
b.- ürsin 100a/25	
ber- <Far. Eklendiği kelimelere üzeri, üzere, üzerine, üzerinde anlamı katan ön ek.	
b.- āgūş 144b/3	
b.- dār-ı haqqdur 54b/16	
b.- devām 99b/17	
b.- hālāt 24b/18	
b.- iqbāl 144a/25	
b.- kār 39a/10, 39b/7, 88b/20, 104a/25	
b.- kef 102b/25	
b.- kıyām 53a/8	
b.- mīr 57b/17	
b.- müte ^ç added 140a/25	
b.- sīne 25b/13, 55b/8	
b.- tenbīh 153a/19	
b.- vech-i arpalık	
gürūh-ı b.- mekiyān-ı enisā 80a/25	
kelimāt-ı b.- mazmūnı 2a/4	
ber <Far. Yemiş, meyve.	
b.- i şifā-yı saqamā 26a/25	
	ber-ā-ber <Far. Birlikte bulunan, beraber.
	b. 100a/25, 136b/3
	b.+ dūr 41a/1, 43b/3, 52a/6, 137b/9, 138b/6
	ber-ķarār <Far.+Ar. Kararlı.
	b. 152b/9
	berkeşide <Far. Çekilmiş, çıkarılmış.
	devlet-i b. 9b/2
	ber^ç <Ar. İyileşme.
	b.- yāb 79a/25, 103b/16
	berāy <Far. İçin, maksadıyla
	b.- ı hātır 152a/20
	berāyāya <Ar. İnsanlar, halk
	b. 27a/14
	berber <İt. Berber.
	b. 77b/12
	berde <Far. Esir, tutsak, köle.
	b. 129b/7
	berd <Ar. Soğuk.
	b.+ in 137b/5
	berdüş <Far. Serseri, başı boş.

- b. 32a/14
- berehne** <Far. Çıplak.
ten-i b.- gîr 102b/25
- berekât** <Ar. Bereketler.
b. 129b/5
b.+ ı 25b/5, 25b/10
- bereket** <Ar. Bolluk.
b. 25b/13, 25b/4, 133a/1
b.+ i 25b/8
b.- i te'şîrine 29b/15
- ber-hürdâr** <Far. Mutlu.
b. 37b/2, 161a/19
- beri** Öteki taraf; +dAn bu yana anlamına gelen edat.
b. 3b/2, 8a/22, 40b/12, 63b/4, 113a/20, 144a/21, 150b/25
- berî** <Ar. Kurtulmuş olan, azade.
b.+ dūr 73a/15
- berîd-nâme** <Far. Habercinin taşıdığı mektup.
b. 46a/15
- berîn** <Far. Yüksek, ulu.
b. 126a/5
- beriyye** <Ar. Yaratılmışlar, insanoğlu.
b.+ de 50a/7
- berķ** <Ar. Şimşek.
b. 154b/8
- berrāk** <Ar. Aydınlık, saf.
b. 116b/20
- berrāş** <Ar. Berşe düşkün kimse.
b.+ ıñ 76a/11
- berre** <Ar. Koyun.
b.+ yi 4b/24
- berş** <Ar. Afyon şurubu veya keten yaprağından yapılan keyif verici içki.
b. 110a/8, 111a/6, 147b/11, 147b/6, 152a/6, 152b/4
b.+ i 151b/9
b.+ leri 32b/11
b.- i zaķķūmî 61b/5, 151b/11
- berş-i 'isā** <Ar. Bir tür keyif verici macun.
b. 81a/10, 152b/23
- berş-i raḥîķ** bk. berş-i raḥîķî
b. 32b/1, 81b/D
b.+ e 23a/24
b.+ i 91a/13

berş-i rahîkî Bir çeşit macun.	şekilde. b. 156b/17
b. 81a/9, 81a/24 b.+ den 153b/5	besle- Besleme. b.- yüp 66a/18
berşî' sā < ? bk. berş-i 'isā.	best <Far. Bağlama. b.- i pervāz-ı āsumān 91b/13
b. 81a/10, 152b/23	beste <Far. Bağlanmış. b. 148b/11
berter <Far. Çok yüksek, değerli.	b.- yi zencîr 101b/23, 113a/19
b. olup 91b/1	beş Beş. b. 23a/9, 30b/4, 65a/22, 66b/5, 67a/17, 94a/19, 99a/20, 103b/6, 113a/9, 120a/7, 149b/17, 150a/4 b.+ er 23a/14, 23a/15 b.+ i 154b/17, 154b/18
berü bk. beri. b. 16b/7	be-şartı ān ki <Far. Şu şartla ki. b. 33a/4, 50b/22, 101b/17, 140a/16, 157a/3
berzah <Ar. Ölülerin ruhlarının kıyamete kadar bekleyeceği yer veya zaman. b. 38a/9	beşāset <Ar. Güler yüzlülük. b. 41a/22
bes <Far. Elverir, yeter. b. 41a/1, 59b/3	beşer <Ar. İnsan. nev' -i b.+ de 116a/8 b.+ dür 81b/15 'uqūl-ı b. 26a/15
besā <Arn. Arnavut yemini; ant etme. b. 25a/16, 74b/11, 147b/17	
bescemli ? b. 102a/8	
besim <Ar. Güler yüzlü. b. 140b/4	
besimāne <Ar.+Far. Güler yüzlü	

beşere <Ar. Dış tabaka.

b.+ si 148b/25

b.- yi evrākı 149b/16

beyā <Far. Dolmuş, dolu.

b. 2b/12

beşeriyye <Ar. İnsana özgü, beşerî.

lu^ç bāt-ı b.+ den 125a/4

beyān <Ar. Bildirme.

b. 6a/2, 8b/25, 18a/24, 20b/5,
26b/24, 28b/19, 36a/2, 38a/12,
58a/13, 58a/23, 61b/19, 63b/15,
72a/17, 77a/25, 80a/23, 82a/20,
84b/13, 85b/9, 96b/12, 101a/25,
101b/6, 102b/4, 103b/25,

beşeriyyet <Ar. İnsanlık.

b. 121a/9

muḳtezā-yı b.+ den 82a/20

ḫāl-i b. 57b/20

105b/22, 105b/23, 113a/5,
117a/15, 118b/25, 122b/17,
123b/12, 126b/5, 126b/19,
127a/10, 127b/25, 130a/20,
130b/25, 150b/25, 151a/12,
164b/1

beşinci Beşinci.

b.+ inci 48b/5, 67b/16

b.+ a 3b/8, 102a/5, 144a/15

beşin <Far. Varlık, öz.

mürür-ı b. 113b/14

b.+ dan 62b/18, 121b/17

beşiş < ? Güler yüzlü.

b. 140b/4

b.+ dur 118a/7

beḫālet <Ar. Avarelik.

b. 72b/2, 155b/14

‘ayn-i b.+ dūr 42a/6

edyān-ı b. 73b/18

b.+ ı 123a/12, 147b/14, 147b/23,
5b/5, 63a/16, 72b/19, 97b/3

b.+ ın 147b/12, 147b/15

b.+ ında 123b/11, 132a/24,

30a/16

b.+ ından 145b/22

bevāşır <Ar. Basurlar.

b.+ ı 70a/20

b.+ ını 123b/17

b.- ı biḫāşite 141a/14

b.- ı bimażarra 141a/23

bey^ç <Ar. Satma, satış.

b. 7a/24

b.- i metā^ç 117b/9

b.- ı ḫikāyet-i beçe 138a/7

b.- ı ḫikāye-yi beçe 138b/D

b.- ı māhiyyet 151a/7

b.- ı mezkūrāt 63a/17
b.- ı mübheme-yi bāṭile 72a/11
b.- ı müşelleş-i mergüb 141b/22
b.- ı müşelleş-i şer^c i 141b/25
b.- ı şıfat-ı aḥmaḳ 101b/25
muḥtāc-ı b. 39b/20
tetimme-yi b. 151b/14
beyānū'l-veşāyāu'l-ādābī 157b/7

beyāz <Ar. Beyaz.

b. 66a/20, 110a/17, 143a/11,
143b/10, 151a/1
b.+ a 148b/25

beyāz-nümūn <Ar.+Far. Beyazlık

gösteren, beyaza çalan.
b. 149a/14

beyhūde <Far. Gereksiz, faydasız.

b. 101b/25, 105a/25, 125a/11,
126a/20, 12a/17, 130b/3,
162b/24, 47b/14,
60a/10, 61b/14, 75a/5, 9b/22
b.+ dür 27b/9, 46b/6
fehmi b. 120b/16

beyn <Ar. Ara, aralık, arada.

b. 84a/1, 140a/22
b.+ i 41b/5, 44a/11
b.+ inde 30a/23, 60a/24, 84b/19,
148b/20, 154a/6
b.+ ine 72a/23, 139b/16

b.+ ler 109b/14
b.+ leri 150a/14
b.+ lerinde 158b/2
beyne'l-a^c cām 152b/18
beyne'l-^c amme 134a/19
beyne'l-cū^c 81b/2
beyne'l-edānī 70a/5
beyne'l-enām 1b/23
beynū'l-^c eşā^ʿ in 103b/9
beyne'l-eşkıyā 114a/20
beynū'l-fuželā 42a/12
beyne'l-ḥavāş 64b/8
beyne'l-icmā 72b/19
beyne'l-küttāb 48b/3
beyne'l-mişāl 60a/9
beyne'l-^c urefā 118b/5
beyne'n-nās 4a/5, 42b/24,
48a/13 60a/21, 69b/5, 83a/17,
101b/9, 104b/21, 112b/2,
117a/19, 150a/7
beyne'n-naşārā 73b/21
beyne'ş-şuleḥā^ʿ i^ʿ z-zurefā-yı
kemāl 143b/4
beyne'ş-şīb^c 153b/5
beyne't-taḫşil 132a/25
beyne't-tekşir 147b/9
beynū't-taḫzil 96b/17

beyne beyne <Ar. Ne iyi ne kötü,

ikisinin ortası.

b. 44a/11

b.+ de 61b/23, 121a/22, 129a/1,

152b/12
deyyüş-ı b. 100b/10

beynehümā <Ar. İki arasında.

b.+ da 22a/21, 38a/9, 83b/18,
103b/24
b.+ yı 32b/6

beyne'l-ışā'eyn <Ar. Akşam ile yatsı
arası.

b. 66b/16

beyt <Ar. Beyit, Divan edebiyatında
nazım birimi olarak kabul edilen
iki mısradan ibaret nazım
parçası; Ev, konak, menzil.

b. 1b/10, 3a/14, 3a/16, 4a/15,
4b/15, 4b/19, 4b/24, 5a/1, 5b/1,
5b/23, 6a/21, 7b/10, 8a/24,
14b/15, 19a/25, 19b/13, 20a/14,
20a/15, 20a/6, 21b/4, 22b/19,
22b/22, 25a/3, 26a/5, 27b/8,
28b/4, 28b/5, 31a/23, 31b/15,
31b/4, 32a/23, 32b/15, 34b/13,
34b/15, 35a/22, 37b/8, 44b/7,
45b/1, 46b/6, 47b/15, 49a/10,
50a/20, 52a/22, 54b/9, 57a/15,
58a/3, 59b/3, 62a/12, 64b/23,
78b/23, 79b/11, 81b/14, 82a/23,
82a/7, 82b/4, 83a/3, 84a/13,
85a/5, 85a/8, 87b/19, 94a/8,
96b/5, 101b/14, 102b/25,

103a/21, 103b/25, 106a/13,
117b/25, 118a/21, 120a/21,
120b/10, 120b/3, 121a/6,
121b/3, 122a/9, 125a/10,
125a/22, 125b/16, 125b/19,
127a/8, 127b/3, 128a/1, 128a/21,
128a/4, 129a/3, 129a/5, 131b/3,
131b/4, 136a/18, 137a/19,
138a/16, 140a/25, 140b/5,
141a/5, 141a/7, 141a/9, 142b/5,
144a/15, 144a/22, 144b/14,
144b/17, 144b/5, 145a/17,
145b/12, 146a/13, 147b/5,
151a/6, 151b/5, 151b/8,
152a/22, 152b/2, 153b/9,
155a/14, 159b/3
b.+ den 137a/13
ehl-i b.+ den 49b/21
b.+ i 144a/14
b.+ iñ 127a/6
b.- i belāgat-nümā 62b/22
b.- i dil-ārā-yı 82b/3
b.- i hidāyet 122a/7
b.- i laṭīf 138b/21
b.- i laṭīfī 47b/16
b.- i münāsib-şān 74a/1
b.- i nef'ī 141a/5
b.- i nev'ī 106a/11
b.- i 'arabī 62b/23
b.- i 'ināyet 128b/24
b.- i şafā-baḥşāyı 82a/5
b.- i sencide 147b/3

b.- i şerîfî 26a/8
b.- i türki 64b/22
b.- i türkiyye 49a/12, 55b/6
b.- i zengin 34b/12
b.- i mārṭifār-ı kevn 84a/13
dīde-yi b. 146a/22
isrāf-ı beytü'l-māl-ı müslimîn
10b/8
beytü'l-faķır 151a/17

b.- yı nebî-yi muḥammedü'l-
muṣṭafâ 112a/18
liḥye-yi b.- yı vefîri 60a/7

bez Bir cins pamuklu dokuma
kumaş.
b. 78a/14, 136a/11
b.+ i 143a/15, 143a/25
b.+ ler 70a/23

beytu'llâh <Ar. Kâbe.
ka' be-yi b. 59b/1

beytütet <Ar. Geceyi bir yerde geçirme.
b. édüp 95a/8

beyza <Ar. Yumurta.
b. 72b/7, 143a/2
b.+ yı 142b/24
b.- yı ḥamrâ 72b/3, 74b/7,
74b/10
b.- yı ḥamrâ-yı Naşârî 72a/11
b.- yı kebüter 73a/12
b.- yı ma' hūde 74b/13
b.- yı ma' hūdede 143a/4
b.- yı muḍille 72b/20
b.- yı müzebbere 142b/22
ḳaşr-ı b. 143a/2

beyzâ <Ar. İlk yaratılan varlık.
b. 112b/21
ḡurâb-ı b.+ dan 36a/12

bezirci <Ar.+Tür. Keten tohumu alıp
satan kimse.
b.+ ler 136b/12

bezi-şân <Far.+Ar. Kötü şöhretli.
iṣân-ı b. 43b/11

bezl <Ar. Bol bol verme, saçma.
b. 54a/18, 54a/19
b.- i derem 38a/9
b.- i naḳd-i cân 107a/25
b.- i ṭa' âmdur 54a/16)

bezm <Far. İçkili, eğlenceli meclis.
b. 146a/14
b.+ e 120b/4, 144b/15, 163a/3
b.- i şahbâda 138a/20
b.- gâh-ı şafâ 146a/7
ehl-i b. 144b/6

bıçaķ Bıçaķ.
b. 87b/16, 133b/2, 146b/12

	b.+ ı 78a/14		b.+ uŋ 69b/12
			b.+ uŋa 69b/14
bıŋar	Su kaynağı, pınar. b. 80a/7, 95a/10	bıyıklı	Bıyıklı. krş. bıyıklı b. 114b/14, 119a/23
bıraç	? b. 126a/21	bi	<Ar. Eklendiđi sözcüklere ile, için anlamı katan ön ek. b.- ‘ağdı 77a/19 b.- aşl 156a/19 b.- ‘aynihi 23b/6, 43b/9, 48b/8, 67a/10, 67b/11, 71a/3, 92b/22, 138b/5 b.- cehlihi 78a/9 b.- emr-i ħudā-yı ħavīm 112b/1 b.- emri’llāhi 65b/21 b.- emri’llāhi 65a/22 b.- emru’llāh 66a/5, 68a/17, 73a/19, 104b/18, 112b/3, 133b/24, 134a/1, 140b/11, 159b/13, 160a/4 b.- emri’llāhi 132b/8, 156a/5 b.- emru’llāhu’l-ħālīķü’l-ğaffūr 126b/8 b.- emru’llāhu’l-ķadīr 122a/16 b.- esrāru’llāh 103b/11 b.- fađ 103a/23 b.- ğayr-ı iħtiyāc 134a/4 b.- ħađđ-ı ħaha 25b/13 b.- ħālin 79b/1 b.- ħasbe’l-ķazā 158b/8 b.- ħaseb-i şuret 110a/24
bıraç-	Bırakmak; koyma; verme. b. 67b/6 b.- a 87a/10 b.- a ħodı 69b/20 b.- mağ 122a/13 b.- mamağ 121b/21 b.- up 24a/10 b.- urlar 134a/D		
bıyık	Bıyık. krş. bıyık b. 14b/11, 14b/17, 33b/21, 35a/6, 93a/1, 136b/16 b.+ ların 136b/14		
bıyıklı	Bıyıklı. krş. bıyıklı b. 136b/19		
bıyık	Bıyık. krş. bıyık b. 69b/12, 93a/1 b.+ ı 78a/12, 92a/20, 119a/23, 119b/7 b.+ ına 43b/13 b.+ ını 45a/10, 52a/9 b.+ ıŋa 50a/13		

- b.- ḥasebi'l-^ç arz 130b/14
- b.- ḥasebi'l-ibtılā 25b/18, 81a/23
- b.- ḥasebi'l-iḳtiżā 56a/23, 91b/5, 152b/7, 153a/25, 156a/17, 159b/20
- b.- ḥasebi'l-ḳudreti'l-mevhūbeti'l-vahhāb 83b/15
- b.- ḥasebi'l-ḳadr 34b/22
- b.- ḥasebi'l-ḳazā 68b/24
- b.- ḥasebi'l-münāsebe 105b/22
- b.- ḥasebi'l-^ç özr 68b/25
- b.- ḥasebi'ṭ-ṭarīḳ 4b/3
- b.- ḥasebi'z-żarūre 13b/24, 34a/1, 88a/1, 99b/3
- b.- ḥasebi'z-żarūret
- b.- ḥaşıte 141a/15
- b.- ḥikmet-i rabbānī 12a/25
- b.- hikmeti'llāh 21a/18
- b.- ḥikmetu'llāh 108b/17
- b.- ḥikmetu'llāhı 11b/23
- b.- ḥükmi'llāh 15a/21
- b.- ḥürmeti'n-nebyyi'l-kerīm 80a/5
- b.- ikrām 158b/13
- b.- ^ç ilmihi 78a/9
- b.- isāl 12a/5
- b.- izni'llāh 46a/6, 54a/5, 66a/11, 67a/7, 67a/15, 103b/4, 133a/4, 160a/24
- b.- izni'llāhdur 21a/21
- b.- ḳadrü'l-imkān 157a/14
- b.- ḳazā'ü'l-mevlā 152b/14
- b.- ḳazāi'llāhi 18b/14, 50b/2, 154b/4
- b.- kirār 130a/20
- b.- lā-^ç adn 28a/2
- b.- lā-destür 24a/5
- b.- lā-eşbāh 124a/4
- b.- lā-ḥare 66b/12
- b.- lā-ḥilāf 16a/18
- b.- lā-ḥilāfdur 92b/24
- b.- lā-icāb 138b/1
- b.- lā-iḥtimāldür 110b/24, 132b/10, 134a/6, 139a/3
- b.- lā-iḳtiżā 153a/6, 41b/22
- b.- lā-ilḥāḥ 138a/6, 97b/7
- b.- lā-imtirādur 115b/5
- b.- lā-irtiyāb 123b/3, 83b/12
- b.- lā-irtiyābdur 127a/5
- b.- lā-istikrāh 137b/20
- b.- lā-istimā^ç 48b/10
- b.- lā-kelam 2a/8
- b.- lā-merā 128b/14
- b.- lā-merḥamet 111b/23
- b.- lā-müdāfa^ç a 125a/23, 132b/17, 138a/4, 93b/1
- b.- lā-müdde^ç i 97b/11
- b.- lā-nizā^ç 135b/10, 144b/11, 71b/19, 71b/24, 86a/25
- b.- lā-rāfete 135a/19
- b.- lā-reyb 146a/9
- b.- lā-sebeb 12a/21
- b.- lā-şedid 123a/18
- b.- lā-şek 108a/19

b.- lā-şübhe 160a/2	bi'd-dem 74b/12
b.- lā-taқыıd-i ıtlāķ étmişler ise 124b/16	bi'l-ekşer 126b/21
b.- lā-ta' yın-i vaķt 81b/10	bi'l-emriyye 126b/21
b.- lā-te 'hır 111b/18	bi'l-fā 79a/3
b.- lā-vesvese 123b/16	bi'l-fehvā 128a/1
b.- luţfu'llāh 158b/13	bi'l-fi' 1131b/21
b.- ma' nā 85a/24	bi'l-ġafle 71a/3
b.- mażarra 141a/23	bi'l-ġaflet 110b/2
b.- muķtezāu'litlāf 147b/10	bi'l-ġaraż 58a/20, 70b/3, 74b/15, 75a/2, 75a/14, 123a/11, 140b/9
b.- şavābdur 101a/3	bi'l-ġavş 140b/9
b.- sırrehu'l-hafı 140b/11	bi'l-hāletdür 102b/9
b.- sırru'llāh 20b/10	bi'l-hareme 74a/12
b.- tāb 22a/6	bi'l-hasebi't-ţarık 30b/11
b.- ţarık-i 'alā 4b/8	bi'l-ġaţā 121a/13
b.- ţarıkı'l-evlādur 11a/16	bi'l-ġayr 83b/8
bi'l-āġhire 53a/6, 66b/12, 108b/1	bi'l-ġayrı 18a/11
bi'l-aġş 84a/21, 115b/4, 125a/24, 145a/20, 152a/2	bi'l-ġayrına 152a/5
bi'l-āmme 80a/20	bi'l-ġayrıñ 56a/14
bi'l-ārāda 123b/1	bi'l-ġayri 25b/13
bi'l-'arż 84a/8, 84b/9	bi'l-ġilāf 101a/10
bi'l-aşla 125b/2	bi'l-ġükm 61a/17
bi'l-benān 33a/16	bi'l-ġükmü'l-maġşuş 131b/15
bi'l-benān 4a/6	bi'l-ıtlāķ 61a/17
bi'l-beşeriyye 81a/23	bi'l-ictimā' 108a/20
bi'l-bişāre 54b/22	bi'l-iġtiyār 132a/7
bi'l-cümle 129a/25, 73a/8, 74a/15, 92b/7, 96a/9	bi'l-ikrāh 110b/2
bi'l-cümlesin 105b/13	bi'l-ilġāġ 41b/22, 123b/1
bi'l-cümlesine 133a/5	bi'l-i' tibār 148a/24, 163a/3
bi'd-defa' āt 48a/8	bi'l-irtikābdur 141a/5
	bi'l-işāle 43a/7, 65b/6, 125b/2
	bi'l-istid' ā 123b/1

bi'l-istikrāh 110b/22	bi't-tedāvī 153b/1
bi'l-ʿiṣyān 120b/15, 121a/6	bi't-tesāmuḥ 146b/5
bi'l-īṣān 54b/4	bi't-teslīm 139a/15
bi'l-ʿitibār 114a/13	bi't-teṣbīh 157a/7
bi'l-ʿitibār-ı maʿ dūd 90a/15	bi't-tevessül 139a/17
bi'l-ittifāk 108a/20, 11b/1, 140a/25, 143b/7, 150b/8	bi't-tevfik 26b/3
bi'l-izʿ āndur 131b/16	bi't-ṭabiʿ 23a/23, 94a/14, 116a/12, 140b/6
bi'l-kaşd 7b/10, 58a/20, 74b/7, 84b/9, 84b/21	bi't-ṭabʿ 126b/19, 162b/23
bi'l-kaḅli'ş-şahih 58a/24	bi't-ṭaleb 29b/21
bi'l-kıyās 61a/5	bi't-ṭarīk-i daḅik 108a/6
bi'l-küllıyye 24b/25, 81b/13, 91a/18, 124b/1, 155b/13	bi't-ṭarīki'l-evlā 43a/22
bi'l-maʿ āşī 139a/1, 139a/4	bi't-ṭavʿ 97b/9, 97b/14, 123a/19, 123b/1, 127b/3
bi'l-maʿ şıyet 57b/18	bi'l-ʿūd 47b/23
bi'l-muʿ āyene 138a/7	bi'l-vekāle 125b/2, 97a/11
bi'l-müşāhede 112b/7, 164b/11	bi'l-visāle 43a/7
bi'n-nār 135a/10, 149b/12	bi'z-żarūr 138a/25
bi'n-nefs 131a/17	bi'z-żarüre 52b/23
bi's-sarāya 113a/14	bi'z-żarūrī 146b/4, 86a/19
bi'ş-şavāb 131b/6, 30a/22	bi'z-żikr 11b/6, 122b/22, 129b/13, 18b/20, 71a/24, 138b/17, 13a/9, 151a/10, 55a/13, 91a/8
bi'ş-şān 30b/9	bi'z-żikriņ 100a/9
bi'ş-şer 27a/22, 37b/23	
bi'ş-şerī 26b/22	
bi'ş-şifā 99a/23	
bi't-tağrīmin 140b/9	bī <Far. Olumsuzluk edatı.
bi't-taḅşış 151a/15	b.- ʿ addur 126a/14
bi't-tasācī 71a/3	b.- ʿ adil 53a/11
bi't-taşavvur 122b/14	b.- āgāh 128b/16, 86b/15
bi't-tecrübe 150b/14	b.- āgāhī 14a/9
bi't-tedāʿ ī 73b/20	b.- āgāhlara 135b/17

- b.- aqrān 74a/3
- b.- āniḡ 112a/6
- b.- ʿār 88b/13, 88b/17, 96b/2
- b.- bahānedür 88b/6
- b.- bāk 8a/3
- b.- behre 4b/12
- b.- beḡā ʿy1 73a/2
- b.- bekārdur 93b/12
- b.- bereketdür 135a/3
- b.- cāʿize 47b/13
- b.- cism 14b/3
- b.- çāre 115a/3, 92a/9
- b.- dār 139a/20
- b.- derbāndur 125b/24
- b.- devleti 19a/1
- b.- dīn 18a/16, 72a/19, 83b/23,
110b/5, 119b/8, 120b/21
- b.- dīndür 96b/1
- b.- dīn-i siyeh 98a/1
- b.- edeb 110b/13
- b.- edebāne 49a/8
- b.- edebāne-yi ḡabāšetdür
136b/9
- b.- efkār 22b/8
- b.- emān 19a/9
- b.- endīše 121a/5
- b.- envāʿ 72a/16
- b.- erkānı 128b/10
- b.- fāʿide 147b/11
- b.- feḡvā-yı türkiyyedür 85a/24
- b.- fikr 95a/7, 95a/14, 95a/15
- b.- futūḡı 15a/8
- b.- ḡāh 28a/15, 38b/22, 70b/23,
103a/9, 117a/4, 129b/25,
139a/23, 142b/11, 157b/4
- b.- ḡaraż 62a/5, 157a/4
- b.- ḡayret 88b/13, 93b/8
- b.- ḡayrı 152b/3
- b.- ḡış 39a/14
- b.- ḡümāndur 61b/9, 130b/15,
152a/22
- b.- ḡünāh 8a/22, 12b/10, 12b/21,
19a/8
- b.- ḡünāhıḡ 61a/22
- b.- ḡünāhī 58a/11, 121b/4,
125b/20
- b.- ḡünāhlara 135b/16
- b.- ḡüneh 18b/3
- b.- ḡaber 14a/9, 86b/15
- b.- ḡadd 145b/5
- b.- ḡaddur 145b/6
- b.- ḡamiyyet 88b/13, 110b/5
- b.- ḡamiyyetiḡ 89a/2
- b.- ḡavf 102b/25
- b.- ḡayā 102a/18, 110b/13
- b.- ḡayrla 75b/20
- b.- hemtā 16a/15, 46b/6,
147b/19
- b.- ḡired-i nāmaʿ ḡüleden
143b/25
- b.- ḡisābdur 102a/14, 142a/16
- b.- ḡüş 102a/9
- b.- ḡüzür 127a/14
- b.- idrāk 63a/21

- b.- iktizā 135b/3
- b.- ʿilāc 155b/19
- b.- īmān 99a/18, 111b/18,
161a/13
- b.- īmāndan 6b/b
- b.- īmānıñ 74a/14, 112a/10,
132b/14
- b.- imtirādur 142a/23, 147b/21
- b.- infihām 43b/19
- b.- inkār 99a/19
- b.- inşāf 77b/20
- b.- iʿtibār 144b/25, 147b/7
- b.- irtiyāb 111a/20
- b.- irtiyābdur 124b/5, 141b/21
- b.- iştibāhdur 2a/7
- b.- iznuʿllāhuʿlekber 109b/24
- b.- izʿān 120b/16
- b.- izʿānları 44a/25
- b.- ʿizzet 92b/11
- b.- ẓadr 149a/22
- b.- ẓarār 4b/11, 32b/13
- b.- ẓayd, 89a/15, 91b/21, 96b/2,
122a/8
- b.- ẓayd-ı tırıl 93b/18
- b.- kesel 39a/14
- b.- kesligi 92a/5
- b.- lā-ʿitibār 115b/20
- b.- māl 106b/17
- b.- mānend 147b/19
- b.- maʿnā 47b/11, 110a/19,
149a/22
- b.- maʿnādan 58b/1
- b.- maʿnādur 43a/22
- b.- maʿnaları 85a/8
- b.- mecāl 110b/18
- b.- mefhūm 47b/11
- b.- mehāba 137b/20
- b.- mehābā 57b/7
- b.- mehābālik 43b/22
- b.- meknī 74b/18
- b.- merā 111a/7, 135b/4, 142a/7
- b.- merḥamet 119b/8
- b.- mezāk 78a/15, 116a/17,
128a/23, 128b/3, 153a/8
- b.- mezāka 82a/8
- b.- mezākān 60b/19
- b.- mezākāna 150b/19
- b.- mezākınca 57b/18
- b.- mezākılık 122a/17
- b.- mezevī 110a/19
- b.- mezheb 120b/20
- b.- mezhebe 83b/23
- b.- mirārin 111a/7
- b.- mişāl 3b/12, 90b/9
- b.- mişāldür 46a/15
- b.- mū 120a/10
- b.- muğallaṭa 145a/3
- b.- muḥyā 86b/8
- b.- murād 110a/19
- b.- müdafaʿa 142a/8
- b.- müzd 47b/13
- b.- namāz-ı āfākpervāz 114b/7
- b.- namāzla 76b/20
- b.- nāmūs 88b/17

- b.- nāmūsdur 100b/3
b.- nāsiq 79b/8
b.- nazīr 12b/14, 16a/15, 18a/9,
60b/20
b.- nazīr ola 29b/11
b.- nemā 135a/3
b.- nenğ 83b/24
b.- nevā 48a/7, 102a/7, 14a/7
b.- nevāyī 103b/9
b.- nizā^c 142a/23, 145a/3
b.- pāk 39a/12, 62a/4, 86b/7,
89a/7, 99a/18, 102b/24, 113b/8
b.- pāyānı 48a/19, 48a/20
b.- pederlik 73a/2
b.- pend 2a/D
b.- pervā 86b/7, 89a/7, 141a/2
b.- rāhat 110b/15
b.- raḥm 77b/21
b.- raḥmlar 114b/13
b.- rāye 46a/2
b.- reyb 37a/6, 6a/11, 72a/4,
93b/18
b.- sebeb 113b/3, 12b/10,
26a/21, 8a/11
b.- su ʾālārā-yı nāfehmānı 61a/21
b.- şek 130b/15, 72a/4
b.- şirāze-yi ıtırāz 2a/D
b.- şu^c ır 53a/5
b.- şu^c ırıq 108b/25
b.- şübhe 11b/5), 82b/21, 87b/25
b.- şümār 72a/8, 91a/6
b.- şümārdur 85a/3
b.- tāb 110b/25
b.- tāb 111a/10
b.- tābdan 163a/24
b.- tekellüfāne 41a/5, 52a/19,
89a/9, 96b/9
b.- tebdilü'l-^c ayn 79a/3
b.- teng 84a/23
b.- tenük 111a/24
b.- tereddüd 99a/18
b.- teşhīş 14a/6, 70b/1, 93b/8,
132a/13, 153b/11
b.- teşhīşān 119a/18
b.- teşhīşden 133a/8
b.- teşhīşdür 21b/3
b.- teşhīşin 21a/10
b.- teşviş 95a/16
b.- tevaḳḳuf 18a/9
b.- tevālardur 100b/13
b.- töhmet 8a/22
b.- ıahāret 17a/20
b.- ıāḳat 135b/14
b.- viqr 100b/11
b.- vefā 6b/4, 79a/2, 121a/12,
149b/6
b.- vefāda 91a/20
b.- vefā-yı dünyā 145b/1
b.- vefā-yı pür 79b/3
b.- vehm 96b/8
b.- vesvese 93b/17
b.- vuzū³ 17a/20
b.- vuzūv 114b/7
b.- zaḥm 107b/9

bī-vech <Ar.+Far Sebepsiz.

b. 8a/11, 12b/10, 18a/10, 26a/21,
43a/22, 113b/3, 133a/20

bi'llāh <Ar. Allah için.

b. 99a/22, 139b/14, 145a/18,

bi'z-zāt <Ar. Kendi, kendisi.

b. 3a/23, 23b/9, 27a/13, 28a/7,
2a/2, 31b/7, 32b/22, 41b/11,
50b/25, 64a/25, 65b/6, 67a/17,
94b/14, 95a/5, 95a/14, 99b/2,
122b/10, 124a/22, 130a/4,
132a/9, 137b/15, 153b/14,
163b/4
bi'z-zāti'ş-şudür 17a/1

bī' at <Ar. Bir kimseye tâbi olmayı
kabul etme.

b. 100a/25, 159b/23

biç- Biçme.

b.- er 90b/2

bida' <Ar. Sonradan meydana çıkan
şeyler.

eşnāf-ı tezvīr-i b. 72a/17

bī-dād <Ar.+Far. Adaletsizlik.

b. 144a/3

bid' at <Ar. Ortaya çıkan şey;

Peygamber sonrası çıkan şey.

b. 151b/6

b.+ dur 151b/5

‘ ayn-ı b.+ dur 151b/6

b.+ ı 151a/13

b.- ı ḥasene 152a/1

b.- ı ḳubḥiyya-yı ma' neviyye

71b/5

muḥdeş-i b. 14b/22

bed'et <Ar. Başlangıç.

b.- i umūrdandır 89b/12

bidāyet <Ar. Başlangıç.

b.+ idür 100a/25

lā-b.+ ini 39b/19

bi-eyyi ḥāl <Ar. Herhalde, mutlaka.

b. 34a/17, 86a/12, 90a/21,

105a/16, 105a/17

bi-eyyi ḥālin bkz. bi-eyyi ḥāl

b. 118b/10

Bigadicī < ? Bigadiçli.

B.- yi mütemerrid 79a/1

bigē Vahşi.

b. 70b/10

bīḥ <Far. Kaynak.

	b.- i ma'nevî-yi hüdâ 16b/5		b.- diginden 101b/25
			b.- digizden 129a/15
bih	<Far. Ayva; İyi. b. 60b/12, 97b/18, 123b/9 bihi'l-ekl 60a/17, 152a/11		b.- dikleri 88b/6 b.- diklerinden 129a/16 b.- diñ 161a/25 b.- dügin 101b/25 b.- dükden 40a/17 b.- e 31a/22 b.- eler 27a/17 b.- emeyüp 87a/4 b.- enlerden 10b/18 b.- indikden 63a/20 b.- ine gelmişdür 46a/1 b.- inmedik 135a/22 b.- inmesi 43a/10 b.- inüp 68a/5 b.- irüm 90a/13 b.- me 150b/25, 158b/23 b.- medi 13b/9 b.- medigün 155b/3 b.- medügi 10b/14, 153a/20, 153a/23 b.- medügin 101b/25 b.- medügine 101b/25 b.- medügün 154a/16, 154a/17, 154b/2, 154b/7, 161b/6 b.- medügüne 161a/22 b.- medügün 100a/D, 155b/11, 156a/13, 159a/25, 161a/21 b.- mek 37a/17, 59b/7, 60a/1, 128a/20, 128a/7, 129a/23 b.- mekde 52b/8, 65a/21, 109a/2,
bihâ	<Ar. O, onu, ona, ondan, onunla. b. 92b/16		
bihâr	<Ar. Denizler. sevâhil-i b. 79b/22		
bih-rüz	<Far. Mutlu. b. 53b/1		
bihter	<Far. En iyi. b. 126b/23 şadr-ı b. 25b/13 'aşr-ı b.+ inç 11a/12		
bihûş	< ? Akli başında olmayan. b. 102a/9		
bil-	Bilme; Bir işi yapmaya gücü yetme. 8a/15, 9b/24, 20a/19, 25b/13, 35b/18, 35b/22, 36a/9, 49a/16, 62a/24, 64b/8, 91b/10, 58a/22, 69b/17, 78b/15, 80b/12, 80b/15, 80b/16, 84a/17, 87b/6, 90a/1, 154a/22, 158b/17, 160a/11 b.- di 14b/8		

119b/14	22b/20, 32a/21, 54a/23, 61a/6,
b.- mekdür 103b/25, 138b/8	101a/17, 102b/16, 121a/2,
b.- mem 19a/22	132b/2
b.- memek 41a/11, 64b/10	b.- ürün 101b/25
b.- memekdür 106b/21	b.- ürken 107a/10, 89a/20
b.- memiş 145a/12	b.- ürüm 19a/17, 145b/4,
b.- mesün 62a/6, 91b/10	155b/11
b.- meye 101b/16, 101b/17,	ayrıla b.- ür 90a/2
101b/18, 42a/7	ola b.- di 31b/25
b.- meyenler 25b/13	ède b.- esün 9a/16
b.- meyenlere 148b/13, 153a/7	ola b.- mez 124b/22
b.- meyenlerin 130a/1	yèye b.- ene 11b/22
b.- meyerek 74a/16	yèye b.- ürđi 69b/25
b.- meyüp 47b/10, 70b/2,	yuda b.- ene 105b/19
84b/14, 105a/23, 118a/12	
b.- mez 1b/18, 1b/21, 47a/21,	bilād <Ar. Beldeler, memleketler.
47b/9, 4b/23, 102b/17, 105a/2,	b. 31b/19, 46b/9
105b/12	b.+ a 149b/17
b.- mezlenürse 91b/10	b.- ı āherde 66a/23
b.- mezler 10b/18, 74b/3,	b.- ı selāşe 27b/6
103a/12	b.- ı selāşe-yi maḥrūsa-yı
b.- mezlere 43b/20	maḥmiyedeki 42a/23
b.- mezüz 67a/16, 86b/25, 87a/6,	b.- ı şülüşede 129a/24
103b/12	cümle-yi ahālī-yi b. 4a/20
b.- miş 70b/5	meşhūr-ı cümle-yi ahālī-yi b.
b.- miş idik 146a/21	162b/16
b.- sin 103b/25	taḥrīb-i b. 21b/8
b.- sün 62a/6, 91b/10	
b.- üp 24a/18, 100a/25, 101b/25,	bildir- Bildirme.
117a/2, 118a/23, 118b/1, 139a/1,	b.- mek 43b/20
154a/16, 161a/22,	
b.- ür 1b/18, 2a/10, 2a/D,	bile Hatta, hem de, üstelik.

b. 10a/5, 11a/12, 31b/24, 33a/25, 33b/18, 34a/21, 35b/7, 36a/17, 38b/9, 40b/12, 44a/13, 44b/15, 45a/10, 49b/3, 49b/6, 54b/4, 55a/10, 57a/22, 58b/25, 59a/1, 62b/9, 65a/10, 69a/21, 69b/3, 70a/11, 70a/22, 74a/11, 86a/24, 86b/23, 88a/15, 88b/3, 90a/25, 95a/14, 101a/20, 104b/25, 109b/16, 112a/16, 114a/22, 121b/23, 125a/8, 129b/2, 130a/12, 148b/17, 153a/1, 153a/6, 159a/10, 160b/13		b.- dügi 114b/9 b.- dügimiz 95b/15 b.- e 99b/20 b.- iş 43b/16,136a/25 b.- me 154b/24, 154b/25, 155a/2 b.- mege 75a/12 b.- mek 32b/24, 36a/19, 135a/22, 135a/24, 154b/23 b.- üp 114b/16, 119b/24
bilek Bilek. b.+ lerime 67a/1		binā <Ar. Kurma; Yapı. b. 82b/D, 100a/25, 110a/25, 134a/3, 134a/7, 135b/5, 135b/10 b.+ lar 154b/9, 154b/11 b.+ niş 28b/6, 135b/1 b.- yı kurb-ı devleti 18b/5 b.- yı şecā' at-ārā 22a/12 hādīm-i b.- yı serā-yı dīn-i 'īsā 72a/14 taḥzīb-i b.- yı dīn-i 'īsā 74a/5
bi'l-hāşşa <Ar. Mahsus, hususi olarak. b. 130a/18, 131b/21, 143a/1		
bilici Bilgin, âlim. b.+ lerden 68a/10		bīnā <Far. Gören, görücü, göz. b.- yı i' tibārına 28a/25
biliş ? b. 98a/18		bindir Bindirme. b.- üp 94a/22, 111b/25
bīmā ? b.- yı jājh ^v ābī 47b/12		binici Bir şeye binen kimse. b. 154b/13
bin- Binme. b. 154b/24		biş Bin. b. 23a/7, 24b/11, 27b/11,

33a/13, 38a/17, 65b/14, 106b/6,
108a/24, 114b/8, 137a/17,
141a/10, 148a/11, 148a/13,
161a/7, 161a/25, 164b/6
b.+ de 116a/15

bint <Ar. Kız.
b.+ i 83b/11

bir Bir.
b. 1b/10, 1b/16, 1b/2, 1b/7,
1b/8, 2a/3, 2a/8, 2a/D, 3a/15,
3b/10, 3b/16, 3b/2, 3b/5, 3b/7,
4a/25, 4b/15, 4b/19, 5a/10,
5a/16, 5a/6, 5b/23, 6a/25, 7b/2,
7b/4, 7b/6, 8b/1, 9a/19, 9a/3,
9b/18, 9b/22, 9b/9, 10a/13,
10b/19, 10b/25, 11a/17, 11a/8,
11b/14, 11b/21, 13a/14, 13a/3,
13a/7, 13b/21, 13b/24, 13b/6,
14a/21, 14a/9, 14b/13, 14b/4,
14b/6, 14b/7, 15a/20, 15b/24,
16a/11, 16a/13, 16b/16, 17a/18,
17a/2, 17a/21, 17a/4, 17a/7,
18a/10, 18a/23, 18a/3, 18a/8,
18b/25, 19a/13, 19a/16, 19a/7,
19a/9, 19b/2, 19b/23, 20a/12,
20a/18, 21a/20, 21a/22, 21b/12,
23a/10, 23a/11, 23a/14, 23a/3,
23a/8, 23a/9, 23b/11, 23b/13,
23b/21, 23b/22, 24a/13, 24a/22,
24a/9, 25a/1, 25b/23, 25b/3,

26a/12, 27b/20, 28a/20, 28a/22,
29b/17, 31a/17, 31a/18, 31b/4,
31b/6, 31b/7, 32a/16, 32a/21,
32a/24, 32a/9, 32b/2, 32b/24,
33a/10, 33a/11, 33a/6, 34a/2,
34b/11, 34b/16, 34b/7, 35a/23,
35b/1, 35b/18, 35b/7, 36a/13,
36a/14, 36a/15, 36a/8, 36b/10,
36b/7, 37a/21, 37a/23, 37b/24,
37b/4, 38a/10, 38a/19, 38a/9,
38b/10, 39a/2, 39b/14, 39b/17,
40a/10, 40a/21, 40b/22, 40b/24,
41a/8, 41b/8, 42b/19, 42b/9,
43a/18, 43a/8, 43b/12, 43b/18,
43b/23, 44a/1, 45a/17, 45a/24,
45a/8, 45b/11, 45b/22, 46a/23,
46b/1, 46b/11, 47a/4, 47a/5,
47a/9, 47b/1, 47b/11, 47b/17,
47b/2, 47b/21, 47b/3, 47b/7,
48a/14, 48a/23, 48b/1, 48b/20,
48b/21, 48b/23, 48b/7, 49a/11,
49a/5, 49b/11, 49b/5, 50a/13,
50a/20, 50a/8, 50b/18, 50b/20,
50b/21, 50b/9, 51a/14, 51a/16,
51a/3, 51b/24, 52a/13, 52a/20,
52a/22, 52b/17, 52b/21, 52b/24,
52b/4, 52b/5, 53a/5, 53b/18,
53b/19, 53b/2, 54a/16, 54a/17,
54a/24, 54a/4, 55b/12, 55b/5,
56a/5, 56b/19, 56b/5, 57a/16,
57a/3, 57a/5, 57a/9, 57b/2,
57b/7, 58a/20, 58a/7, 58b/2,

58b/22, 59a/13, 59a/17, 59a/24,
59a/5, 59b/1, 60a/13, 60a/7,
60a/8, 60b/13, 60b/19, 61a/15,
61a/19, 61a/21, 61a/7, 61b/11,
62a/16, 62a/19, 62a/23, 62b/16,
62b/17, 62b/8, 62b/9, 63a/19,
63b/2, 63b/23, 64a/18, 64a/22,
64a/23, 64a/3, 64b/17, 65a/2,
65a/22, 65b/14, 65b/19, 65b/23,
65b/6, 65b/7, 66a/22, 66a/25,
66a/6, 66a/7, 66b/23, 66b/24,
66b/3, 66b/8, 67a/15, 67a/17,
67a/19, 67a/3, 67a/8, 67a/9,
67b/10, 67b/11, 67b/12, 67b/19,
67b/2, 67b/20, 67b/24, 67b/3,
67b/8, 68a/16, 68a/3, 68a/5,
69b/12, 69b/19, 69b/20, 69b/21,
69b/24, 70a/1, 70a/12, 70a/8,
70b/4, 71b/16, 72b/13, 72b/15,
72b/5, 73a/12, 73a/15, 73a/23,
73b/19, 74a/2, 74a/22, 74a/23,
74a/9, 74b/14, 74b/17, 75a/10,
75a/5, 79a/24, 79a/25, 79b/10,
79b/13, 79b/16, 79b/6, 80a/25,
80b/11, 81a/10, 81a/12, 81a/16,
81b/16, 81b/5, 81b/7, 81b/D,
82a/12, 82a/7, 82b/13, 82b/5,
82b/D, 83a/17, 83a/22, 83b/16,
83b/17, 83b/4, 83b/5, 84a/14,
84b/15, 84b/17, 84b/22, 85a/11,
85a/15, 85a/17, 85a/6, 85b/11,
85b/13, 85b/14, 85b/15, 86a/12,

86a/21, 86b/3, 86b/6, 86b/9,
87a/24, 87a/6, 87b/15, 87b/22,
87b/8, 88b/14, 88b/18, 89a/6,
89b/2, 89b/23, 89b/24, 90a/1,
90a/10, 90a/13, 90a/20, 90a/9,
90b/11, 90b/13, 91a/16, 91a/17,
91a/23, 91b/12, 91b/20, 91b/25,
92a/14, 92b/1, 92b/10, 93a/3,
93b/12, 93b/17, 93b/22, 94a/24,
95a/1, 95a/19, 95b/18, 95b/23,
95b/5, 96b/18, 96b/19, 96b/20,
96b/21, 96b/22, 96b/3, 96b/4,
97a/13, 97a/5, 97b/10, 97b/12,
97b/21, 97b/22, 97b/23, 97b/7,
98a/25, 98a/3, 98b/6, 99a/12,
99a/21, 99a/24, 99a/3, 99a/7,
99b/1, 99b/3, 99b/8, 100a/23,
100a/25, 101a/13, 101a/14,
101a/6, 101b/12, 101b/25,
101b/3, 101b/4, 101b/5,
102a/22, 102b/11, 103a/11,
103a/14, 103a/16, 103b/14,
103b/18, 103b/22, 103b/23,
103b/25, 103b/6, 103b/7,
104a/11, 104b/18, 104b/2,
104b/22, 104b/23, 104b/25,
104b/3, 105a/1, 105a/10,
105a/15, 105a/18, 105b/1,
105b/18, 105b/19, 105b/5,
106a/11, 106a/13, 106a/19,
106a/21, 106b/3, 106b/4,
107a/21, 107a/3, 107a/4,

108a/12, 108a/22, 108b/25,
108b/8, 109b/5, 109b/6,
110a/13, 110a/20, 110a/21,
110a/23, 110b/20, 110b/21,
110b/6, 111a/1, 111a/12,
111b/13, 111b/24, 112b/1,
112b/10, 112b/12, 112b/9,
113a/10, 113a/11, 115a/23,
115a/5, 115a/7, 115b/10,
116a/14, 116a/16, 116a/7,
116b/15, 116b/4, 116b/5,
117a/14, 117a/17, 117b/1,
117b/13, 117b/16, 117b/5,
118a/3, 118a/4, 118b/12,
119a/15, 119a/19, 119b/3,
120a/7, 120b/11, 121a/18,
122b/13, 122b/3, 122b/4,
123a/1, 123a/13, 123a/23,
123a/8, 123b/18, 123b/20,
123b/5, 124a/15, 124a/17,
124a/19, 124a/4, 124b/11,
124b/12, 124b/19, 125a/14,
126a/21, 126b/12, 126b/14,
127a/7, 127b/13, 127b/14,
127b/17, 128a/5, 128b/24,
12b/13, 12b/14, 12b/17,
130a/15, 130a/17, 130a/6,
130b/2, 130b/21, 130b/3,
130b/8, 131a/24, 131a/9,
131b/24, 132a/1, 132a/12,
132a/13, 132a/2, 132a/24,
132a/3, 133a/11, 133a/22,

133a/3, 133b/18, 133b/21,
133b/23, 133b/25, 133b/4,
134a/11, 134a/20, 134a/24,
134a/25, 134b/22, 135a/15,
135b/1, 135b/13, 135b/8,
136a/10, 136a/11, 136a/2,
136b/11, 136b/9, 137a/14,
137a/15, 137a/5, 137a/8,
137b/18, 138a/10, 138a/12,
138a/9, 138b/25, 139b/18,
139b/19, 139b/21, 139b/22,
139b/24, 139b/25, 140a/15,
140a/25, 140a/4, 140a/5,
140b/22, 140b/23, 141a/17,
141a/5, 141b/13, 141b/20,
141b/24, 141b/3, 141b/5,
142a/12, 142a/14, 142a/2,
142a/3, 142a/4, 142a/5, 142b/13,
142b/19, 142b/25, 142b/7,
142b/8, 143a/13, 143a/14,
143a/15, 143a/19, 143a/25,
143a/7, 143b/1, 143b/21,
143b/23, 144a/10, 144a/12,
144a/13, 144a/6, 144a/8,
144b/23, 144b/5, 145a/16,
145a/25, 145b/10, 145b/22,
145b/3, 146a/13, 146a/19,
146a/25, 146b/14, 146b/16,
146b/23, 147a/16, 147a/25,
147a/8, 147b/14, 147b/23,
148b/3, 149a/21, 149b/1,
149b/10, 149b/17, 149b/19,

149b/20, 149b/8, 149b/9,
150a/1, 150b/25, 150b/5,
151a/11, 151a/2, 151a/25,
151a/6, 151b/13, 151b/22,
151b/7, 152a/24, 152b/12,
152b/9, 153a/13, 153a/15,
153a/16, 153a/17, 153b/10,
153b/18, 153b/5, 153b/8,
154b/3, 155a/12, 155a/13,
155a/21, 155a/23, 155a/4,
155b/12, 155b/4, 156a/1,
156a/10, 156a/11, 156a/12,
156a/16, 156a/2, 156b/13,
156b/5, 157a/1, 157a/10, 157a/2,
157a/22, 157a/24, 157a/25,
157a/4, 157a/5, 157a/8, 157b/14,
157b/8, 158b/10, 158b/23,
158b/5, 159a/13, 159a/18,
159a/22, 159a/25, 160a/4,
160b/1, 161a/12, 161a/23,
161a/25, 161a/3, 161a/4, 161a/6,
161b/1, 161b/10, 161b/15,
161b/16, 161b/19, 161b/21,
162a/18, 162b/19, 163b/14,
163b/2, 163b/4, 164a/1,
164a/13, 164a/16, 164a/2,
164a/3, 164b/10, 164b/2
b.+ den 98b/6
b.+ dür 121a/7
b.+ er 6b/19, 23a/16, 51a/2,
65a/3, 84a/2, 142b/15, 145a/19,
147b/12, 147b/23, 152a/21,

157a/12
b.+ leri 65a/22
b.+ lerine 72b/15, 98a/25

bir <Ar. Herhangi bir.
b.- i mu' aṭṭala 159b/16

birāder <Far. Erkek kardeş; Dost.
b. 68a/4, 82a/13, 89a/10, 92b/9,
95b/3, 112a/6, 126a/24
b.+ i 16b/14, 111a/21, 112a/5,
112a/9, 132b/24
b.+ imiz 98b/24
b.+ lerimizi 41b/14
b.+ iñ 82a/13
ḥayr-ı b.+ ler 128b/11
b.- i merḥūmuñ 99a/7

birāderān <Far. Erkek kardeşler.
b. 94b/1

biraz Biraz.
b. 10a/11, 10b/22, 16a/24,
22b/6, 99b/6, 114a/3

birbiri Birbiri.
b. 22a/23, 126a/23, 126b/1,
158b/11
b.+ miz 146a/21
b.+ nden 59b/25
b.+ ne 44a/3, 104a/19, 126b/2,
146b/21

b.+ niñ 70b/12
b.+ yle 65b/25

birbirleri Birbirleri.

b. 112b/20, 158b/2
b.+ nden 103a/6

biri Biri.

b. 15b/1, 19a/19, 25b/25, 26a/5,
2b/10, 32b/22, 32b/9, 34b/22,
44b/18, 44b/19, 44b/21, 50a/13,
54a/16, 54a/18, 54b/7, 54b/8,
56a/14, 57a/3, 59a/22, 66a/19,
66b/3, 68a/14, 98b/4, 98b/6,
100a/17, 100b/20, 122a/19,
123a/7, 129a/22, 144a/23,
150a/13, 152b/17, 154a/9
b.+ dür 100a/20
b.+ ler 134a/5
b.+ leri 15b/6, 6b/19, 70a/3,
74a/15, 74a/23, 82b/D, 98a/8,
113a/13, 115b/9, 133a/15,
145b/25
b.+ lerinde 95a/13
b.+ lerine 34a/8
b.+ lerini 98b/23
b.+ leriniñ 101a/24
b.+ mizden 32b/9
b.+ n 1b/18, 90b/23
b.+ nde 61b/7, 106b/22, 140b/19
b.+ nden 12a/5, 65a/3, 147b/23,
151a/25

b.+ ne 9a/15, 24a/25, 52a/10,
52a/20, 53b/11, 90a/8, 100a/25,
103b/4, 133a/2, 135b/9, 136a/4,
15b/1, 160a/2

b.+ ni 156b/4, 26a/5, 49a/1
b.+ niñ 101b/14, 103a/19,
148a/24, 155a/25

b.+ niñ 67a/19, 67a/20, 95a/15
b.+ si 13b/7, 16a/21, 17a/16,
19a/18, 44a/2, 48a/5, 52a/6,
53b/10, 54a/18, 56a/17, 56a/20,
56a/21, 57a/11, 57a/12, 57a/17,
58b/23, 68a/11, 79a/13, 79a/14,
102b/11, 104b/25, 106a/5,
106a/6, 112b/10, 112b/21,
112b/7, 112b/8, 112b/9,
115b/15, 128a/2, 133a/10,
133a/12, 133a/9

b.+ sine 55b/8
b.+ sini 45a/15
b.+ siniñ 28a/21
b.+ siyle 153a/9

birinci Birinci.

b. 103a/18, 115a/24, 131b/25,
156b/10, 160b/2
b.+ si 62b/7

birkaç Birkaç.

b. 26b/23, 27a/16

birle İle.

	b. 45b/1, 50a/21, 52a/23, 164b/1	bîş	<Far. Fazla. b. 62a/9 hırka-yı b. 55a/2
bîrûn	<Far. Dış. b.+ dur 10b/17 b.+ ı 133b/16	bişi	Helva. b. 72a/3
bîrûnî	<Far. Osmanlı sarayı veya konağında selamlık dairesi. b. 86a/11	bişt	? b. 115b/25, 116a/7
bişâk	? b. 29b/21	bit-	Bitme; Bir şeyin yetişmesi, büyümesi, çıkması. b. 110a/16 b.- e 148b/8 b.- en 160b/8 b.- er 148b/3 b.- irmekdür 116b/16 b.- mek 110/16 b.- mez 8a/1, 131a/13, 131a/14, 148b/3, 148b/5, 160b/9 b.- miş 35b/3 b.- türen 40a/4, 40b/6 b.- türüp 118a/19 b.- üp 99b/11, 99b/12
bisât	<Ar. Döşeme, halı, kilim. b. 34b/25, 38a/22, 45b/6 baş-ı b.- h ^v ândur 48b/11		
bi'se	<Ar. Ne kötü, ne fena. bi'ise'l-hâl 87b/22 bi'ise'l-muqâbele 35a/18 bi'ise'l-mübâdele 35a/18		
bismil	<Far. Ağır başlı. b. 113b/7		
bisyâr	<Far. Çok, bol. b. 72a/8 medh-i b. 91a/6	bit pâzârı	Eski eşyâların alınıp satıldığı yer. b.+ na 63a/7
biş-	Pişme. b.- miş 32a/8	bî-tâblık	<Far. Yorgunluk. b.+ ı 151a/21

bitürgin Ahmak.

b. 102a/12

biz Biz.

b. 24a/5, 41a/2, 67a/16, 88b/16,
90a/7, 92a/1, 98b/4, 98b/5, 98b/6,
98b/7, 122a/10, 126b/2

b.+ den 70b/14, 127b/3, 151a/25

b.+ e 86b/23, 92b/6, 94b/15,

147b/4, 157b/13

b.+ i 1b/20, 32b/9, 58a/3,

59a/18, 59a/23, 74b/1, 82a/7,

94b/20, 99b/5, 117a/10, 122a/9,

127b/6, 151a/7

b.+ im 41a/2, 44a/21, 67a/16,

87b/16, 89a/11, 89b/22, 89b/23,

89b/24, 89b/25, 90a/23, 90b/17,

91b/14, 91b/22, 91b/23, 97b/5

b.+ ler 48b/9, 86b/25, 87a/6,

112a/18

b.+ lerde 28a/4

b.+ lerdan 70b/14

b.+ lere 86b/19, 94b/16

b.+ leri 53a/14

b.+ leriñ 100a/25

bizā^c a <Ar. Sermaye, birikim.

ķillet-i b. 27a/11

mü³ellif-i ķillet-i b. 27a/11

bizātiḥā <Ar. Kendileri için.

b. 94a/18

bodur Kısa boylu, tıknaz.

b. 78a/20

boğ- Boğmak.

b.- up 18a/10, 67b/17

boğa Damızlık erkek sığır.

b.+ ları 98a/20

b.+ sı 98b/1

b.+ şıyuz 98b/7

boğaz Boğaz; İki kara arasından geçerek iki denizi birbirine bağlayan deniz kolu.

b. 58b/17

b.+ ı 38a/13

b.+ ın 45a/11, 51b/22, 93a/14,

94b/5

b.+ ına 33b/10, 56b/11, 71a/14,

72a/7, 160a/15

b.+ ların 34a/19

b.+ larında 95b/7

ķal^c a-yı b. 14a/23

boğazla- Boğazlamak.

b.- mayınca 108b/19

boğ bk. boğ

b. 74a/15

boğ Dışkı.

b. 137b/3, 137b/4, 142b/6, 156b/15 b.+ dan 69b/16 b.+ dur 142b/5 b.+ undan 69b/14	bōstāncı <Far. Bostanda sebze yetiştiren kimse. b.- yı zālīm 77b/25 b.+ lar 119b/5
boğla- Kirletme. b.- mış 114b/8	bōstāncılık <Far.+Tür. Bostancılık. b.+ dan 8a/1
boğlı Pis, çetrefilli. b. 69b/24, 70a/2, 70a/3	boş Boş; Anlamsız, amaçsız. b. 15b/10, 71a/3, 75a/5, 75b/4, 155b/24
boğ bk. boğ. b. 8b/6 b.+ ıdur 85a/7	boşnak < ? Bosnalı. b. 19a/13, 56b/2 b.- ı uzun 78a/17
bol Bol. b. 10b/13, 116a/2	boy Mesafe, uzunluk. b. 150b/24 b.+ ı 29a/19
bolay Ola. b. ki 87a/5	boya- Boyamak; Öldürme. b.- dı 16b/4, 113b/14, 114a/8 b.- tup 136a/4 b.- yup 72b/15, 113b/22
borc Borç. b.+ uñ 156a/14	boyan- Boyanma b.- sun 113b/16
bosnevī < ? Bosnalı. b. 78b/3 b.+ ler 134b/5	boyacı Boyacı. b. 78b/3
bōstān <Far. Bağ, sebze bahçesi. b.+ da 8a/1	boynuz Boynuz.

	b.+ ı 75a/11, 84a/15, 84a/19 b.+ la 77a/3		b.- asın 95b/1
boynuzlı	Karısı tarafından aldatılan. b. 84a/10, 84a/13, 84a/19	bozar-	Boz renk almak. b.- mış 114b/8, 119b/4, 121b/24
boyun	Vücutun başı bedene bağlayan kısmı. b.+ ı 132a/11, 159b/2 b.+ ları 95b/4	bozoklı	Bozoklu. B.+ lı 78b/21
boz	Bir renk. b. 102a/20 b. uvağdur 14b/5	böbrek	Böbrek. b. 105b/19, 11b/21, 47b/3
boz-	Bozma. b.- alar 120a/8 b.- ilup 68a/8 b.- mayasın 95a/25 b.- mayup 60a/16, 152a/11 b.- ulduğda 136a/3 b.- ulmamış 72b/10 b.- ulmuş 70a/16 b.- up 81b/2	böcek	Hayvanlar âleminin bir sınıfı. b.+ ler 138a/18 b.+ leri 120a/20
boza	Bir tür içecek. b. 143b/19 b.- yı mağzerābī 143b/24 b.- yı tātāriyye-yi murdār 143b/22	bögri	? b. 78a/7
bozdır-	Bozdurma.	bögür	Vücutun iki yanında kaburgalarla kalça kemiği arasında kalan kısım. b.+ i olanıñ 130b/25
		bölük	Takım, zümre, cemaat. b. 78a/2, 131b/25
		bölük başı	Yeniçeri teşkilatında ağa bölüklerinin kumandanı. b. 43b/10, 43b/13, 136b/8, 136b/17, 137a/6 b.+ ları 43b/10, 119b/1, 136b/8, 137a/6

b.+ larının 43b/13	158b/11
	b.+ lerin 24b/7, 68a/1
bölük başılık Bölük başı mertebesi.	
b.+ ı 94b/21	bre Seslenme sözü.
	b. 67b/14, 129b/3
bölük başıyân Bölük başılar.	
b.- ı nâşiyân 114b/10	bu Bu.
	b. 1b/18, 1b/20, 2a/1, 2a/8,
börek Börek.	2a/D, 2b/8, 3a/21, 3a/23, 3a/7,
b. 50a/1	3a/9, 3b/4, 4a/15, 4a/19, 4a/2,
b.+ i 49b/25	4a/7, 5b/1, 5b/3, 6a/1, 6a/24,
b.+ ler 95a/21	6a/25, 7a/25, 7b/4, 7b/9, 8a/17,
	8a/20, 8b/3, 9b/1, 9b/5, 10a/9,
böyle Böyle.	10b/1, 10b/10, 10b/17, 10b/7,
b. 2a/12, 2a/D, 8b/5, 9b/20,	10b/9, 11a/15, 11a/18, 11b/18,
10a/24, 12a/15, 17b/3, 18a/25,	11b/20, 11b/3, 11b/6, 12a/5,
32b/9, 34b/4, 38a/8, 38b/2,	12a/8, 12b/20, 13a/13, 13a/25,
38b/21, 40a/12, 44b/3, 48b/22,	14b/15, 14b/8, 15a/11, 15a/13,
51a/14, 52b/6, 58b/20, 59a/17,	15a/15, 15a/20, 15a/24, 16a/4,
65b/10, 65b/20, 67b/9, 70a/15,	16b/5, 17a/1, 17a/9, 18a/20,
70a/2, 70a/3, 70a/7, 70b/21,	18b/1, 19a/4, 19a/16, 19a/22,
80b/11, 81b/10, 86a/16, 87a/18,	19a/24, 20a/18, 20b/21, 21a/15,
87a/21, 87a/22, 87b/17, 87b/25,	21a/24, 21a/9, 21b/1, 22a/11,
88b/16, 90b/10, 95b/19, 95b/2,	22b/22, 24a/17, 24a/23, 24b/5,
100a/25, 100b/13, 104a/4,	24b/6, 24b/8, 26a/23, 27a/16,
104b/25, 112a/24, 113b/15,	28b/5, 29b/9, 30a/16, 30a/20,
115b/17, 116a/15, 122b/12,	30b/4, 31a/21, 32a/22, 32a/6,
125a/7, 131b/17, 135a/18,	32b/25, 32b/3, 32b/8, 33a/2,
141b/8, 144b/18, 153b/10	33a/9, 35b/2, 35b/25, 35b/3,
b.+ ce 74b/1	36a/3, 37b/17, 38a/24, 38a/3,
b.+ dür 55b/5, 66b/5, 6a/22,	38b/10, 38b/16, 38b/21, 39a/11,
70a/7, 72b/19, 99a/22, 115b/23,	39a/15, 39b/11, 39b/14, 39b/6,

40b/13, 40b/6, 42a/19, 42a/2,
43b/18, 44a/1, 44a/14, 44a/25,
44b/3, 45a/16, 45a/3, 46a/3,
46b/5, 46b/8, 47b/17, 47b/21,
47b/3, 47b/6, 48a/14, 48a/8,
48b/3, 49a/22, 49a/5, 49a/7,
49b/19, 49b/3, 49b/4, 50a/2,
50b/23, 51a/19, 51a/6, 51b/5,
51b/9, 52b/17, 53a/12, 53a/21,
53b/1, 53b/15, 53b/18, 53b/19,
54a/10, 54a/16, 54a/19, 54a/22,
54a/5, 54b/5, 54b/7, 54b/8,
55a/1, 55a/7, 55b/11, 55b/14,
55b/5, 56a/22, 56a/8, 56b/13,
56b/15, 57a/13, 57a/9, 57b/12,
57b/16, 57b/6, 58a/22, 58a/23,
58a/7, 58b/1, 58b/10, 58b/11,
58b/8, 58b/9, 59a/15, 59a/24,
5a/24, 60a/20, 60a/6, 60b/19,
61a/3, 61b/10, 61b/14, 61b/2,
62a/19, 62b/11, 62b/13, 62b/15,
62b/20, 62b/22, 62b/24, 63b/15,
63b/17, 63b/18, 64b/12, 64b/14,
64b/15, 64b/22, 65b/16, 65b/19,
65b/24, 66a/8, 66b/11, 66b/2,
67a/10, 67a/17, 67a/21, 67a/3,
67b/1, 67b/22, 67b/5, 68a/24,
68a/9, 68a/24, 69a/15, 69a/20,
69a/8, 69a/9, 69b/14, 69b/2,
6b/20, 70a/2, 70a/24, 70b/20,
71a/18, 71b/25, 72a/12, 72a/7,
72b/20, 72b/6, 73a/14, 73a/19,

73a/2, 73a/6, 73b/24, 73b/4,
74a/8, 74b/14, 74b/18, 74b/3,
74b/7, 75a/1, 75a/6, 75a/7,
77a/16, 77a/24, 77a/25, 79b/13,
79b/19, 79b/8, 80a/21, 80a/22,
80b/1, 80b/11, 80b/4, 81a/20,
81b/1, 81b/6, 82a/17, 82a/19,
82a/5, 82b/18, 82b/3, 82b/D,
83a/15, 83b/13, 83b/2, 83b/25,
83b/4, 84a/16, 84b/13, 84b/2,
85a/23, 85a/3, 85a/5, 85a/7,
85b/18, 85b/20, 86a/7, 87a/17,
87b/10, 87b/12, 87b/15, 87b/17,
87b/19, 87b/20, 87b/5, 88a/20,
89a/13, 89a/2, 89b/5, 90a/12,
90b/2, 90b/25, 91a/22, 91b/12,
92a/21, 92b/10, 92b/12, 92b/24,
93b/18, 93b/2, 93b/23, 93b/24,
93b/3, 93b/5, 93b/7, 94a/22,
94b/1, 94b/11, 94b/12, 94b/20,
95a/10, 95a/22, 95b/11, 95b/14,
95b/25, 95b/7, 96a/1, 96a/15,
96b/10, 97a/22, 97a/23, 97b/1,
97b/2, 97b/5, 98a/1, 98b/3,
99a/10, 99b/1, 99b/14, 99b/17,
99b/24, 99b/9, 100a/12,
100a/20, 100a/25, 100a/6,
100b/12, 100b/2, 100b/22,
100b/3, 101a/9, 101b/1,
101b/14, 101b/8, 102b/19,
102b/20, 102b/7, 103a/2,
103a/9, 103b/11, 103b/20,

104a/2, 104a/5, 104a/8, 105a/5,
105b/23, 106a/14, 106b/7,
107a/2, 108b/11, 108b/17,
108b/4, 109a/4, 109a/7,
109b/14, 109b/21, 110a/1,
110a/12, 110a/19, 110a/21,
110b/1, 110b/10, 110b/23,
110b/7, 111a/12, 111a/18,
111a/9, 111b/9, 112a/20,
112a/23, 112a/5, 112b/19,
113b/23, 113b/4, 114a/19,
114a/21, 114b/20, 114b/22,
115b/14, 115b/21, 115b/23,
115b/5, 115b/9, 116a/14,
116a/19, 116b/5, 117a/1,
117a/11, 117a/2, 117b/15,
117b/16, 117b/18, 118a/3,
118a/8, 118a/17, 118b/17,
118b/21, 118b/24, 119a/10,
119a/17, 119b/4, 120a/11,
120a/3, 120b/17, 120b/4,
120b/5, 121a/18, 121a/8,
121b/16, 121b/19, 122a/13,
122a/15, 122a/7, 122b/16,
122b/21, 122b/4, 122b/7,
123a/21, 123a/23, 123b/5,
123b/13, 123b/25, 124a/22,
124b/15, 124b/3, 124b/5,
125a/2, 125a/21, 125a/4,
125b/16, 125b/21, 126a/15,
126a/18, 126a/4, 126b/10,
126b/11, 126b/3, 127a/17,
127a/6, 127b/11, 127b/17,
127b/24, 128a/1, 128a/23,
128b/24, 128b/7, 129a/1,
129a/11, 129a/20, 129a/22,
129a/4, 129a/5, 129a/9, 129b/9,
130a/14, 130a/17, 130b/16,
130b/25, 131a/14, 131b/14,
131b/22, 131b/3, 132a/11,
132a/16, 132a/19, 132a/25,
132a/6, 132a/9, 133a/9, 134a/14,
134a/22, 134a/6, 134b/1,
134b/4, 134b/7, 135a/18,
136a/2, 136a/23, 136a/9,
136b/18, 136b/21, 136b/22,
136b/25, 137a/1, 137a/23,
137a/4, 137a/7, 137b/11,
137b/22, 137b/7, 138a/19,
138b/12, 138b/6, 139b/25,
140a/10, 140a/15, 140a/4,
140a/5, 140b/17, 140b/19,
141a/19, 141a/20, 142a/15,
142a/17, 144a/12, 144a/14,
144a/16, 144b/15, 145b/22,
145b/3, 146a/13, 147b/13,
147b/17, 147b/2, 147b/3,
147b/6, 148a/14, 148a/4,
149a/16, 149a/17, 149a/9,
149b/15, 149b/24, 150a/12,
150a/4, 150b/21, 150b/25,
151a/11, 151a/25, 151b/16,
151b/17, 151b/5, 151b/9,
153a/12, 153b/8, 157a/13,

159b/22, 159b/24, 160a/10,
160a/6, 161a/15, 163a/23,
163b/2
b.+ dur 4a/24, 6b/3, 10a/20,
10a/24, 11b/6, 13b/7, 14b/4,
16a/12, 16a/21, 17a/1, 17a/16,
18b/23, 19a/11, 20b/12, 20b/22,
21b/4, 27a/12, 27a/9, 29a/10,
33a/11, 33a/23, 33a/25, 33b/22,
33b/23, 34b/22, 35b/25, 36b/18,
38a/3, 43a/2, 45b/16, 46b/7,
47a/3, 47b/21, 51b/9, 54a/22,
54a/7, 56a/13, 58a/8, 60a/12,
60a/20, 60b/21, 61a/18, 63a/2,
64b/21, 65b/18, 67a/11, 72a/7,
73b/6, 74a/23, 75a/1, 80a/1,
80b/12, 80b/16, 81a/23, 81b/10,
81b/16, 81b/D, 84a/21, 86b/5,
88b/7, 90a/10, 93b/1, 94b/24,
95a/14, 95b/20, 100a/18,
100a/22, 100b/24, 101b/25,
103b/25, 105b/17, 107b/14,
107b/9, 109b/21, 110b/23,
111b/1, 112b/15, 113a/25,
114a/19, 114a/24, 115b/1,
116b/6, 117a/24, 121b/18,
123a/12, 123a/25, 125a/4,
126b/6, 128b/14, 130b/22,
130b/23, 130b/25, 131b/6,
133b/13, 134a/13, 135a/17,
138b/9, 139b/10, 139b/12,
143b/20, 145b/23, 148b/18,

150b/25, 151a/25, 153b/22,
155a/20, 162b/23, 163a/3,
163b/1
b.+ a 5b/2, 9a/17, 10b/13,
27b/3, 28a/6, 37b/5, 52b/2,
55a/22, 55b/23, 60a/14, 64a/19,
65a/22, 73b/10, 75a/8, 83a/25,
85a/2, 85b/3, 85b/4, 87b/20,
93a/15, 97b/10, 97b/17,
100a/25, 100b/12, 102a/13,
115a/16, 130b/25, 139b/17,
141b/18, 148a/15, 162a/13
b.+ nda 50b/18, 100a/25,
138a/25, 155a/15
b.+ ndadur 116a/16, 61a/11
b.+ ndan 3a/19, 3a/24, 33b/18,
37b/3, 40a/12, 54a/1, 54b/1,
58b/20, 65b/22, 66b/18, 67a/18,
67b/18, 87a/9, 88b/7, 94b/14,
96a/13, 99a/24, 100b/25,
103b/20, 119a/20, 131b/22,
132a/20, 149b/9, 154a/6,
164a/11
b.+ nca 113b/15
b.+ ncağızları 91a/5
b.+ nı 21b/5, 10b/24, 37b/2,
40b/23, 48b/19, 52a/15, 87b/15,
89a/11, 95a/1, 107a/4,
b.+ nlar 59b/9, 90b/14, 95b/6,
103a/14
b.+ nlara 42a/20, 92a/22, 95b/8,
138a/18,

b.+ nlarda 63b/13
b.+ nlardan 19a/21, 25b/21,
46b/11, 57a/1, 61a/6, 84a/11,
89b/11, 89b/15, 91a/9, 101a/23,
122b/14, 126b/18, 148a/24,
150a/15
b.+ nlardur 70a/25, 70a/6,
85b/10, 87a/21, 98a/10, 100b/6,
130b/25, 152a/5
b.+ nları 100a/25, 68a/12
b.+ nlarıñ 103a/16, 112b/14,
118b/22, 149b/1, 152a/8, 164a/9
b.+ nlarıñ 101b/25
b.+ nuñ 2a/9, 2a/D, 48a/14,
49a/25, 49a/8, 52b/7, 53b/25,
54b/12, 59b/5, 64a/8, 66b/2,
67a/17, 68a/10, 102b/21,
104b/1, 109b/25, 114a/12,
140a/3, 152b/5
b.+ nuñla 51a/3, 124a/15

bucaq Mekân, köşe.
b.+ lara 161a/25

buçuk Buçuk.
b. 99a/20

budala <Ar. Aptal, ahmak, bön.
b. 102a/12, 104b/12, 104b/16,
104b/9
b.+ dur 105b/8

budalā bk. budala.
ālā-yı b.+ lardur 103a/15
b.- yı tat 78a/7, 129b/24
süleymān-ı b. 78b/8

būdala bk. budala.
b. 104a/19

būde <Far. Var olan.
b.+ lerin 85b/13

buğ Reis.
b. 30b/24, 31a/23, 31a/24
b.+ ları 31a/17

buğday Buğday.
b.+ ı 142a/3

buğluk Reislik.
b.+ dan 31a/20

buğz <Ar. Düşmanlık, kin.
b. 112a/25, 160a/1, 160a/13

buğār <Ar. Buhar.
b.+ ı 141b/9

buğūr bk. buğūr
b. 51a/8
b.+ dur 73a/16

buğūr <Far. Tütsü.

b. 51a/16, 51a/6, 52b/4	147b/16, 159a/20
b.+ dan 52b/5	b.- ur 19a/3, 161a/15
buḥūr-dān <Far. Tütsülük.	b.- urlar 67b/12, 103b/11
b.+ ıḡ 51a/9	b.- urlardı 66b/10
	b.- ursan 66b/18
bul- Bulmak.	bül ?
b.- a 18a/9	b. 85b/6
b.- an 114a/15	
b.- anlara 160a/22	bula- Kirletme.
b.- dı 65a/22, 67a/17, 115a/12	b.- maḡ 117b/23
b.- dılar 67a/17	b.- yup 117b/23
b.- duḡı 132a/9, 137b/15,	
153b/19	bulan- Bulanma, kirlenme.
b.- duḡda 129a/9, 150a/6	b.- madın 143a/12
b.- madıḡca 118b/2	b.- mayınca 118b/15
b.- maḡa 11b/14	
b.- mamaḡ 133a/4	bulanıḡ Berrak olmayan; Karışık.
b.- masında 38a/24	b. 161b/8, 71b/10
b.- masun 141a/6	
b.- mayıcaḡ 47a/16	bulaş Bulaşmış halde.
b.- mayup 132b/25	b. 70a/15
b.- mazımız 129a/9	
b.- mazlar 112b/2	bulaş- Bulaşma.
b.- mazsın 160a/3	b.- up 50a/1
b.- muş 118a/4, 121a/14,	
144a/25	buldur- Buldurma.
b.- sa 90b/19	b.- muş 120a/5
b.- up 13a/24, 18b/21, 19b/18,	
21b/6, 47b/5, 65b/14, 65b/20,	bulıḡ- bk. bulın-
66a/4, 67a/15, 67b/17, 73b/7,	b.- a 68b/14
113a/21, 138b/13, 147a/17,	

bulun- Bulunma. krş bulun-

- b.- an 38a/1
- b.- mağın 16b/10
- b.- up 53a/10, 65a/22, 71a/3, 83b/9
- b.- ur 8b/20, 85a/1, 90b/4
- b.- urşa 118b/11

bulun- Bulunma. krş. bulun-

- b.- undukları 6b/23
- b.- mamağ 2a/12, 2a/D
- b.- a 29b/5, 31b/22
- b.- a gelmişdür 7b/15, 8b/11, 9b/6, 108b/16
- b.- acağın 89a/20
- b.- an 17a/19, 108b/12, 137b/14
- b.- anlara 103a/19
- b.- anlardan 90a/1
- b.- anların 88a/23
- b.- asın 159b/21
- b.- dığı 43b/3, 50b/3
- b.- dığımız 150b/25
- b.- duğı 104b/1, 10a/25, 149b/19, 47b/17
- b.- duğından 13b/23
- b.- duğuna 89a/23
- b.- duğundan 89a/22
- b.- duğun 158b/9, 160b/21
- b.- duğda 154a/18, 158a/8
- b.- duğları 27b/3, 89b/18, 90a/21
- b.- ılıp 122a/25
- b.- ma 156a/11, 157b/25

- b.- madığı 150b/3
- b.- madığıyla 60b/18
- b.- mağı 88a/22
- b.- mağıla 12b/1, 13b/24, 15b/10, 22a/6, 47a/19, 92a/8
- b.- mağın 22b/10
- b.- mağıla 25b/19, 52a/1, 67a/17
- b.- mağ 105a/3, 113a/23
- b.- mamağ 65a/22
- b.- mamış 50b/3
- b.- ması 18a/4
- b.- maya 59b/24
- b.- mayanlardur 90a/11
- b.- mayasın 159b/21
- b.- mayup 130a/15
- b.- maz 30a/6, 38a/2, 97b/17
- b.- mazsa 141b/7
- b.- muş 159b/15
- b.- sun 159b/19
- b.- ula 14a/12
- b.- up 164b/3, 164b/7, 19a/9, 61b/21, 89a/19, 8b/7, 9b/3
- b.- ur 109a/22, 161b/12, 5a/22, 8b/11
- b.- urlardan 90a/5
- b.- urşa 116b/3, 130b/10, 154a/11, 154a/12
- b.- urşan 156a/23
- b.- malarıyla 17a/15

bulkiye?

- b. 120a/11

bulūğ <Ar. Ergin olma.
b. 123b/20
b.+ a êrdikde 109b/25
b.+ dan 3b/1

bulunıcı Mevcut olan.
b.+ lardur 131a/2

būm <Ar. Baykuş.
b.- ı vaḥṣī 44a/18
b.+ lar 52a/10

būn ?
b. 24a/14

bunduğ Fındık kadar.
b. 101a/10

buğ- Sıkıntı, gam.
b.- aya 156b/15

buğal- Sıkıntı içinde olmak.
b.- mayınca 15b/18, 25a/3
b.- mış 135a/5
b.- mışlar 160b/9

bur- Burma, bükme, bıyık burma.
b.- a 50b/5, 50b/6
b.- dı 14b/18
b.- mağ 45a/10, 52a/9

bura Bura, bu yer.
b.+ lar 51a/4
b.+ sın 101b/25, 138a/2

buracığ Bu yer.
b.+ a 45b/21

burc <Ar. Kalelerin savunma kulesi.
b. 14a/24
b.+ ı 3a/16

burçağ Taneleri hayvan yemi olarak
kullanılan bir bitki.
b. 81b/8, 152b/10

burnaz İri ve uzun burunlu.
b.- ı şāhib-i ‘amūd 78a/5

bürsa ?
b.+ nıñ 75b/22

burūc Burçlar.
b.+ a 163b/1

burun Burun.
b. 64a/16, 143a/13
b.+ ı 35a/6, 45a/17, 78a/13,
96a/12, 119a/19, 130b/25,
136b/18
b.+ ın 40b/16, 40b/17, 45a/10,
50b/8, 51b/22, 91a/14, 111b/5,
138a/22

b.+ un 129a/12

burusevî < ? Bursalı.

B. 78b/1

burūt <Ar. Bıyık.

zîr-i b.+ dan 158b/1

bürüz <Ar. Belirme, ortaya çıkma.

b.+ ı 18a/7

ḥayyiz-i b. 24b/10

buş- Gizlenerek konuşmayı dinleme.

b.- maḳ 146b/11

būs <Far. Öpme.

b.+ a 138a/2

-būs <Far. Öpen.

b.+ ı 128a/25

būstāncı Saraylarlar kasırların

bekçiliğini yapan ve zabıta işleriyle de alakadar bulunan saray mensuplarından bir kısmının adı.

b. 31a/1, 75b/9

buḡ Hayvanların arka bacaklarının gövdeye bitişik olan dolgun etli bölümü.

b.+ ı 67b/11, 98a/15

buḡūn <Ar. Nesiller.

b.- ı ümmehātda 49b/2

būyā <Far. Koşucu, iyi koşan. krş. pūyā

b.- yı ıztırāb 32b/14

būyālīḳ?

b. 54a/4

būyān <Far. Koşan, koşucu, dalmış.

krş. pūyān.

b. 35a/11, 35a/12, 116a/22, 145b/18, 159b/12

buyruḳ Emir.

b. 117b/25

būyuf ?

b.+ da 111b/17

buyur- Emretme, söyleme.

b.- duḡı 38a/12

b.- duḡları 3b/5, 22b/18, 30a/20, 31b/10 46a/12, 64b/5, 73b/2, 86b/20, 86b/23

b.- duḡlarında 31b/8, 100a/25

b.- duḡlarından 11a/13

b.- duḡuz 52a/1

b.- maḳ 33a/24, 41a/7, 62b/10

b.- maları 100a/4

b.- mayalar 110a/3b.- mışlardır 6a/15, 6b/2	buz Buz. b.+ ların 114b/19
b.- muş 127b/8	
b.- muşdur 155a/14, 160b/16	
b.- muşlar 141b/10, 43a/14, 46a/5, 62b/25, 88a/11, 96a/1, 96a/2	büzeveng Kadın satan kimse. b.- i bīnenğ 83b/24 b.+ lik 83a/16
b.- muşlardır 42a/13, 80a/23, 86a/19, 101b/14, 107a/9, 139a/4, 156a/9, 159a/5,	büzfa ? b.- yı ma' rüfesi 84b/19
b.- uş 45b/21, 86b/18, 87a/23, 91b/7	büber <Yun. Biber. b. 49b/19
b.- up 27a/5, 46a/14, 55a/11, 86b/20, 87b/5, 118b/14,	
b.- ur 47a/14, 55a/1	büdür <Ar. Dolunaylar; Acele etme. b. édüp 73b/12 'ömr-i b.- ı mäh 3b/22
b.- urlar 42a/10	
b.- ursuz 64b/13	
b.- mayalar 39b/10	
buyurul- Buruyulma. krş. buyurul- b.- a 72a/13 b.- up 164a/20 b.- ur 56a/12	büf Üflerken çıkan yansıma ses. b. 82a/10
buyurul- Buyurulma. krş. buyurul- b.- duğı 59a/4 b.- duğıyla 158b/20, 58a/1 b.- mağ 69b/10 b.- muşdur 33b/5, 57a/11, 136a/10, 140b/5, 154a/19, 155b/17 b.- ur 88b/9	bühtān <Ar. Kara çalma, iftira. b. 141a/14
	bük- Bükme; kesme; Tek bir iplik haline getirme. b.- erüm 156b/14
	bükil- Bükülme. krş. bükül- b.- üp 121b/23
	bükül- Bükülme. krş. bükil-

- b.- müş 124a/13
- bülbül** <Far. Bir tür kuş.
b. 93b/24
b.- i hōšnāle-yi gülistān-ı cihān
29b/3
- büldān** <Ar. Beldeler, şehirler.
b. 134a/20
cümle-yi ahālī-yi b. 163a/12
cümle-yi b. 162b/12
cümle-yi şahbā-yı b. 142a/18
- büleğā** <Ar. Güzel söz söyleyenler.
b. 123b/14, 163a/8
- bülend** <Far. Yüksek, ulu.
şehzādegān-ı b. 3b/18
b.- lisān 127b/16
- bülğa** <Ar. Küçük; Bölüm, Güzel söz söyleyen.
b. 1b/4, 47b/23, 53a/16, 58a/14,
63a/16, 65a/2, 69a/4, 71a/22,
75a/3, 83a/6, 101a/17, 132a/21,
140b/23, 146a/22, 147b/14,
161b/21
b.+ da 33b/1
b.+ nıñ 80a/1
b.+ sı 1b/4, 1b/8
b.+ sında 88a/3
b.+ yı 1b/10
- b.- y1 ādāb 57b/17
b.- y1 āherde 83a/6
b.- y1 derbeyān 144a/6
b.- y1 diyāşetde 33b/21
b.- y1 meclis 128b/10
b.- y1 meclis-i zurefā 36a/18
b.- y1 mī-dihānda 36a/1
b.- y1 zurefā 14a/11
hışşe-yāb-ı b.- yi ehl-i mezāk
8a/21
dehr-i şu^c arā-yı b. 145a/24
şu^c arā-yı b.- y1 dağāyık-ārā
147a/20
- bülgace** <Ar. Küçükçe, küçültülmüş.
b.- yi muhtaşara 117a/14
- bülgaen** <Ar. Kısaca.
b. 115b/3
- bülgat** bk. bülğa
b. 135b/23, 39b/10, 43a/23,
43a/5
b.- ı ādāb 138a/20
- bünyād** <Far. Esas, temel.
b. 1b/12
b.+ inca 121a/3
b.+ ıñ 145b/24
- bünyān** <Ar. Yapı, bina.
b. 74a/3, 122b/10

b.+ ıñ 76a/17	b. 85b/13
bünye <Ar. Vücut yapısı. za ^ç f-1 b. 111a/6 za ^ç f-1 b.- yi vücüd 48a/15	büyü- Yetişme, erişkinliğe ulaşma. b.- müş 137b/4 b.- r 26a/6 b.- yen 65a/12 b.- yüp 131a/2
bürka^ç <Ar. Kadınların yüzlerini gizlemek için kullandıkları örtü, peçe. ref ^ç -i b. 74a/15, 74b/6	büyücek Büyükçe. b. 122a/21
bürüz <Ar. Meydana çıkma, belirme. hayyiz-i b.+ da 20a/25	büyük Büyük; Çok; Makam, rütbe, derece bakımından daha üst olan kimse; Ulu; Yaşlı. b. 2b/7, 24a/4, 33b/22, 43b/14, 48a/23, 50b/18, 51a/14, 57a/2, 86b/6, 87a/20, 87a/21, 87b/11, 87b/21, 92b/1, 95b/17, 97b/21, 98b/24, 100a/14, 100a/15, 109a/22, 110b/20, 112a/9, 130b/25, 134a/11, 135b/13, 136b/10 b.+ üm 133a/15
büsbütün Büsbütün, tamamen. b. 51a/12, 119b/8 b.+ dür 148a/4	
büstüzle ? b. 138a/17	
bütün Bütün, tam. b. 33b/24, 45a/21, 65b/3, 78a/12, 79b/12	
bütünce Tamamıyla. b. 49b/22, 55a/19, 90b/11	büyüt- Yetiştirme; Uzatma. b.- düm 69b/16 b.- mek 137a/2
büynehümā <Ar. İkisi arasında. b.+ da 91a/24	büzül- Bozulmuş. b.- müş 63b/10
büyüt ?	büzürg <Far. Büyük, ulu.

b.+ ün 75b/14

büzürg-vār <Far. Saygı değer, hürmete layık.

cedd-i b.+ ım 22a/20, 48a/17

-C-

cā <Far. Mevki, yer.

c. 49a/11, 135b/4, 145a/19

c.- yı maḥfide 41a/3

c.- yi ḡayyā 18a/19

c.+ da 31b/19, 160a/14

cāb <Ar. Göbek (?)

c.- ı ḥırsuz 77b/8

cabbār <Ar. Kudret sahibi; Allâh'ın sıfatlarından biri.

cenāb-ı c.+ a 128a/20

cāb cāb ?

c. 98a/15

cābī <Ar. Evkaf gelirlerini toplayan kimse.

c. 116b/17

c.+ ler 134b/21

cāble ?

c. olmağın 94a/16

cādū <Far. Cadı.

c. 15a/20

c.+ ları 65b/9

cağıl Kalabalık sesi (?)

c.+ ın 80a/8

cāh <Ar. Yüksek makam, onurlu mevki.

c. 3b/22, 4a/3, 5a/18, 11b/15,

14b/10, 21a/7, 24a/17, 27a/15,

56a/10, 102b/1, 140a/16,

144a/25, 161a/10

c.+ a 16b/18, 57a/2, 145b/25,

157a/12

c.+ da 148b/3

c.+ ı 6b/5, 14b/9, 47b/7

c.+ ın 14b/6, 78b/24

c.+ ın 156b/24

şaḥş-ı zī-c.+ ın 105b/14

c.+ lar 133a/23

c.+ lardan 100a/15

c.+ ları 82b/10

c.- ı ḡayyā 135b/22

c.- ı kāmranī 55b/11

erbāb-ı c. 130a/23, 139a/19,

56a/7

şāhib-i c. 33a/10

şürb-i şahbā-yı c. 5a/5

zī-c.- ı 'acemdür 97a/19

cāhī <Ar. Besbelli, aşikâr.

	gāfilān-ı erbāb-ı c. 18a/25		manṭūka-yı c. 21a/24
cāhid	<Ar. Bile bile inkār eden. c.+ inç 75a/19	cā'in	? nāzır-ı vaḳf-ı c. 77b/8
cāhīde	<Ar. Elinden geleni esirgemeyen. c. 35a/12	cā'iz	<Ar. Din ve törece işlenmesi emir veya yasak edilmediği için yapılmasında bir sakınca bulunmayan; Yerinde, uygun. c. 34b/4, 44a/20, 50a/22, 64a/13, 65a/12, 65a/7, 65a/8, 70b/22, 71a/2, 74b/17, 83b/10, 89b/2, 95a/21, 97b/13, 108b/25, 119a/20, 153a/11, 154b/4, 155b/21, 157b/25 c.+ dür 42a/6, 52b/19, 56b/18, 81b/11, 87b/7, 103b/1, 106b/4, 109b/15, 10a/12, 114a/25, 125a/9, 127a/11, 129a/18, 130b/8, 140b/7, 150a/9, 155a/10, 159b/12 cā'izü'l-kizbdür 123b/8
cāhil	<Ar. Bilmeyen, bilgisiz. c. 58b/10, 77b/2 c.+ inç 75a/24 Kātib-i c. 77b/3		
cāhilāne	<Ar.+Far Bilgisizce. c. 58b/6, 58b/7		
cāhiliyye	<Ar. Bilgisizlikle ilgili. elfāz-ı reddiyye-yi c. 114a/21		
cāhiliyyet	<Ar. Bilgisizlik, cahillik. fercām-ı c.+ den 2b/17		
cahīm	<Ar. Cehennem. c. 96a/10	cā'ize	<Ar. Eski şairlere yazdıkları medhiyeler dolayısıyla verilen bahşiş. c.+ dür 25b/13 c.- yi ḳaṣīde 23a/6
cā'i	<Ar. Gelici, gelecek. zamān-ı sehl-i c.+ niñ 11a/14		
cā'ibe	<Ar. Halkın ağzında dolaşan haber. ḳazā-yı c.+ si 105b/14	ca'li	<Ar. Yapmacıklı, sahte. c. 9b/8, 12a/13, 80a/25

cālis <Ar. Oturan, tahta çıkan
c. 12b/4, 34b/23, 44b/17,
48b/25, 51b/4, 57b/4
c.+ dür 23b/14
c.- i maḳām-ı fetvā 4a/17
c.- i meclisi 8b/14
c.- i şadr-ı fetvā 53a/3
c.- i şadr-ı hükümet 135b/12
c.- i şadr-ı sa^c ādet 20b/9
c.- i ser-şadr-ı vezāret 7a/8

calḳ <Ar. Mastürbasyon
c. 115a/2, 115a/4

calḳ-zen <Ar.+Far. Mastürbasyon
yapan.
c. 134b/24
dānişmend-i c. 77b/5

calḳıḳ < ? Mastürbasyon yapan (?)
c. 116a/2

cām <Far. Kadeh.
c. 91a/21
c.- ı cem 144b/18

cāme <Far. Gömlek benzeri giysi.
c.- yi zeryefti 14b/12

cāme-ḥ^vāb <Far. Yatak odası.
c. 132a/4, 136a/11, 136a/21
c.+ a 24a/7

c.+ da 132a/5, 132a/6, 136a/21,
138a/20
c.+ dan 43b/2
c.+ ı 144b/2

cāme-ḥāb bk. cāme-ḥ^vāb
c.+ da 136a/11

cāmi^c <Ar. Namaz kılınıp, ibadet
edilen yer.

c. 24a/12, 41b/1, 54b/8,
121a/18, 127b/14, 127b/18,
134a/7, 148a/12, 156b/19,
158a/3, 162a/22,

c.+ idür 133a/15

c.+ inde 47a/13

c.+ lerde 23b/11, 57b/1

c.- i kebīr 112b/8

c.- i kebīri 100a/25

c.- i kebīrinde 138a/10, 138b/25

c.- i kebīriñ 133a/12

c.- i merḥūm 133a/14

c.- i mübārek 138a/11, 138b/25

c.- yi cümle-yi ^c ulūm 148a/12

cāmi^c ü'd-devleteyn 24b/3

cāmi^c ü'l-beyānı 127a/2

cāmi^c ü'l-kelim 62b/7

cāmi^c ü'l-kelimleriyle 46a/14

cān <Far. Can, ruh; Yaşam.
c. 31a/23, 40b/25, 47b/5,
51b/21, 55b/13, 62b/18, 93b/24,

116b/14, 116b/6, 129b/16
c.+ a 107a/14, 137a/8
nekbet-i c.+ a 96a/10
cehver-i c.+ dur 127b/4
c.+ ı 14b/1, 72a/2
c.+ ım 41a/6, 52a/20, 59a/13,
67a/5
c.+ ımdur 120a/11
c.+ ımız 39b/6
c.+ ından 92b/6
c.+ ın 154a/23
nağd-i c.+ ın 118a/1
c.+ larına 90b/20
bezl-i nağd-i c. 107a/25
c.- ı insāndur 35a/22
c.- ı maẓlūmān 121b/3, 125b/20
dīvān-ı haşr-i c.- ı maẓlūmān
58a/10
ṭā'ife-yi c. 70b/15

cān-bāz <Far. Akrobat.

c.+ ı 78a/3, 78a/4
c.+ ın 76a/1

cān-güdāz <Far. Acıma duygusu

uyandıran; Can alıcı.
derd-i c. 15a/24
manẓūme-yi c. 12b/23

can-güzār <Far. Cana dokunan.

c.+ ı 117a/3

cānib <Ar. Yön, taraf.

c.+ de 83a/1, 104b/18
c.+ den 85b/22, 100b/22
c.+ e 17a/2, 85b/20
c.+ i 61b/3, 85b/13, 85b/15,
85b/17, 85b/19
c.+ imizden 125b/2
c.+ inde 22a/4, 48b/25, 94b/4,
157b/21
c.+ inden 162a/2
c.+ ine 134a/10, 154b/4
c.+ ini 61b/4
c.+ lerinden 55b/22, 56a/3,
125b/3
c.+ lerine 33b/16
c.- i şimāl-i şereḫşümül 145a/4
c.- i ümmehātdan 55b/25

cānibeyn <Ar. İki taraf.

c. 52a/11

cānişin <Far. Vekil.

c. 13b/24
c.+ i 14a/25, 19a/6

cānlan- Canlanma, kuvvetlenme.

c.- duğı 126b/7

cārī <Far. Yürürlükte olan, hazır.

c. 10b/6, 104b/25, 112a/5,
160b/24

cāriye <Ar. Hizmetçi kız.

c. 3b/3, 66b/4, 132a/4

c.+ ler 94a/20

c.+ leri 92b/18

c.+ lerini 92b/20

c.+ mizi 66b/3

c.+ niş 66b/5

c.+ si 115a/7

c.- yi mezbûre 66b/19

cāsir <Ar. Cesaret eden, cesaretli.

c. 46a/22

c.- i hāsiriş 112a/4, 115a/9

cünüb-i hāsir-i c. 115a/10

cāsūsān <Ar. Casuslar.

c. 18b/20

cāş <Ar. Ayıklanmış buğday yığını.

c.+ larını 49b/14

şidā-yı c. 20a/1

cāvī <Ar. Bir tür reçine.

sermāye-yi c.+ dür 141a/9

cāvīd <Far. Ebedi, sonsuz.

‘ayş-ı c. 38a/23

şayme-yi ‘ayş-ı c. 34b/15,

118a/21

cāvidān <Far. Ebedi, sonsuz.

c. 25a/25, 93b/23

cāvidānī <Far. Ebedilik, sonsuzluk.

c. 152b/22

cāy bk. cā.

c. 63a/14, 102b/23, 147a/11

c.+ a 145a/13

c.- ı āgāha 147a/24

c.- ı dālālet 96b/24

c.- ı feraş-fezāda 144b/8

c.- ı feraş-fezāya 145a/14

c.- ı qarār 147b/4

c.- ı tenhā 144b/13

c.- ı tenhāda 97a/2

cāy-gāh <Far. Yer.

c. 26b/23, 26b/9, 80a/13, 82b/16,
86b/22, 94a/2, 118a/12, 145a/2

c.+ da 22b/15, 141b/20

c.+ ı 63a/10, 80a/6, 82b/22

c.+ iş 148b/8

c.+ ları 116b/25, 130b/10,

146a/1

c.- ı feraş 80a/2

c.- ı h^vār 25a/2

c.- ı şafāda 144a/10

c.- gāhān-ı şafā 145b/14

c.- gāhān-ı tenhā 145a/6

cāy-gīr <Far. Yerleşmiş.

c. 34b/23, 38b/2

cāzū <Far. Cadı. c. 66a/2	c.- i ā ^c lā 22a/11 c.- i a ^c lāmızıñ 162a/2 c.- i büzürg-vārım 22a/19, 48a/17 c.- i ħulūş-ı ihtivāsı 22a/2
ceb <Ar. Cep. c. 53b/11, 54b/1 c.+ inden 115b/19	
cebbār <Ar. Zulmeden, acı çektiren. ‘ahd-i c. 26a/18 c.+ ı 121a/20	cedel <Ar. Kavga, münakaşa. ħācet-i c. 47b/16, 128a/22
cebeci başı Osmanlı ordusunda zırhlı sınıfına mensup askerlerin reisi. c. 30b/25	cedī <Ar. Oğlak. c.+ den 82a/3
cebelī <Ar. Bir kavmin meşhuru ve büyüğü, âlim ve fâzıl kimseye ait. emr-i c. 140a/2 cünüb-i c.+ dür 109a/11	cedīd <Ar. Yeni; az zamandan beri bilinen. c. 35a/1, 81a/7 ‘örf-i c.- i mezkūr 42b/10 sarāy-ı c. 26b/8
cebr <Ar. Zor, zorlama. c. 15b/13, 66b/20, 67a/5, 97b/12	cedīde <Ar. Yeni; az zamandan beri bilinen. cerīde-yi c. 147b/17 de’b-i c. 51a/19 rūsüm-ı c.- yi zurefā-yı kibār 51a/5
cebren <Ar. Zorla. c. 92a/7, 110b/3, 115a/8	cefā <Ar. Eziyet. c. 147a/25 c.+ sını 82b/5, 120b/11
cedd <Ar. Annenin veya babanın babası. c. 55b/22, 94a/6, 119a/11 c.+ im 22a/18, 56a/3, 64a/14 c.+ imiz 23a/20	cehālet <Ar. Cahillik, bilmezlik. c.+ dür 159a/5

cehârşenbih <Far. Çarşamba. krş.
çârşenbih
c. 65a/5

cehele <Ar. Cahiller.
c. 85a/1

cehennem <Ar. Cehennem.
c. 101b/11, 101b/14
c.+ de 67a/17
c.+ e 65a/22
c.+ i 67a/17

cehîm <Ar. Cehennem'in isimlerinden
biri.
nâr-ı c. 126a/5

cehr <Ar. Yüksek sesle konuşma.
c. 27a/23, 27a/25, 98a/2
c.- i eşvât 34b/8

cehre <Far. Yüz.
c. 35a/13, 41a/22
c.+ lerine 36b/12
c.+ si 151a/23

celâdet <Ar. Yiğitlik, kahramanlık.
c. 21b/22
c.+ i 7b/16
icrâ-yı lâzıme-yi c. 107b/3

celâdet-semîr <Ar.+Far. Yiğitlikle

nitelenen.
vezîr-i c. 22a/6, 24a/13

celâl <Ar. Ululuk.
c.+ leri 3b/22

celâlet-me' âb <Ar.+Far. Ulu kişiliğe
sahip kimse.
c.+ ı 6a/21

celb <Ar. Çekme; Getirtme; Davet.
c. 126b/14
c.- i kulüb-ı nâs 29b/11
c.- i mâl 7a/21
c.- i neşāya 147b/22
c.- i refâhet 43a/17

celbiyye ? Çekme.
hâşşa-yı c.+ si 67b/25

celeb <Far. Toy, acemi.
celeb-i c. 78b/15
c.- i nesne 78b/15
haremî-yi c. 78b/14

celî <Ar. Besbelli, aşikâr.
c. 30a/21
delîl-i c.+ dūr 56b/13

celîl <Ar. Yüce, ulu.
c.+ dūr 35b/19
delîl-i c. 28a/15, 101b/25

- celle** <Ar. Yüce, ulu.
hālīku'l-eşyā-yı c. 26a/14
şāhib-i c. 27a/2
- cellād** <Ar. İdam cezasını yerine getiren görevli; Acımasız.
c. 18b/9, 114a/7
c.- ı dehr-i āhīr 16b/4
c.- ı gerdūn 113b/6
c.- ı nihād 8a/2
- celyāz** ?
c.+ ıñ 76b/8
- cem^ç** <Ar. Toplama, bir araya gelme, getirilme.
c. 21b/7, 33a/10, 46b/5, 66a/15, 67a/5, 73b/21, 131b/1, 135a/8, 149b/1, 156b/24, 157a/15
c.+ idür 2b/6
c.- i şeref 130b/4
c.- i havātır 44b/22
şem^ç-i c.- i ^çizz 14b/6
şem^ç-i c. 78b/24
- cemā^ç at** <Ar. Aynı dinden ya da soydan insanlar.
c. 66a/4, 94a/25, 158a/6
c.+ a 138b/19
c.+ de 158a/8
c.+ siz 138b/19
- c.- i müslimāne 57b/2
c.- i nisā 94b/21
c.- i ümmet 158a/13
- cemāl** <Ar. Güzellik, yüz güzelliği.
c. 24a/25, 80a/17, 118a/23
c.+ i 110b/17, 90a/4
c.+ ine 90a/4
c.+ ıñ 118a/11
bed-şāhib-i c.+ den 82b/16
hüsn-i c.+ de 90b/8
hüsn-i c.+ i 13a/3, 92a/4
müşāhede-yi c.+ leri 117a/5
c.- i maḥbūbān 79b/20
müşāhede-yi c.- i seyyidü's-sādāt 29b/20
- cemāziye'l-ülā** <Ar. İlk.
c.+ sında 4a/22
- cemhūrī** <Far. Yıllanmış şarap.
c. 142a/12
- cemī^ç** <Ar. Bütün.
c. 19b/7, 25b/13, 49a/12, 54b/5, 62b/9, 63a/18, 80b/22, 90b/9, 102b/2, 104a/17, 105a/5, 119a/20, 141a/3, 149a/11, 156b/19, 160b/17
c.- i aqlāmdan 31a/13
c.- i zamānda 49a/18
cemī^ç l-āfāt 80a/5

cem'î <Ar. Toplum, hepsi.

c. 104b/12

c.+ dūr 54b/14

cemîl <Ar. Güzel, çekici.

c. 139b/3

zîkr-i c.+ in 118b/19

taht-ı c.+ inde 155a/18

cemîle <Ar. Güzel, çekici.

c.+ si 110b/17

cem'iyet <Ar. Topluluk; Toplum.

c. 72b/1, 82a/14

c.+ de 157b/25

c.+ e 160b/20

c.+ i 132a/12

c.+ lere 106b/1

c.+ leri 73b/16

cenâb <Ar. Saygınlık ünvanı.

c.+ dan 115b/19

c.+ mın 25b/3

c.- ı 'âlem 27a/1

c.- ı allâh 92a/1

c.- ı allâha 15b/16, 31b/25

c.- ı allâhdan 119a/15

c.- ı cabbâra 128a/20

c.- ı cibrîl-i emîniñ 6a/9

c.- ı Ebū 109b/25

c.- ı fahr-i 'âlem 109b/25

c.- ı habîbi 25b/13

c.- ı haqq 90a/13

c.- ı halîfe-yi 'âlî-cenâb 21a/3

c.- ı hasan 64a/1

c.- ı ibrahîm 25a/22

c.- ı imâm 26a/7

c.- ı imâmü'l-hadî 160b/15

c.- ı 'isâ 46a/4

c.- ı mâlik 139a/3, 62a/18

c.- ı mâlikü'l-mülk 68b/15

c.- ı mevlâ 16a/11, 80a/25

c.- ı mevlâniñ 58a/2

c.- ı 'oşmân 11a/11, 109b/25

c.- ı 'ömer 62b/25, 64b/4,
109b/25

c.- ı rabbe'l-'âlemîn 79b/4

c.- ı risâlet-me 'âb 73a/1

c.- ı risâlet-me 'ab-ı sa'âdet
46a/10

c.- ı rûhu'llâh 95b/23

c.- ı seyyidü's-sādât 62b/10

c.- ı settâr 5a/25

c.- ı vehhâba 62b/17, 87b/25

hâzret-i c.- ı rabbe'l-'izzet 18b/9

qabl-i c.- ı haqqdan 107a/20

cenâbet <Ar. Gusül abdesti gerektiren
durum.

c. 108a/13, 108a/17, 111a/21,
115a/18

c.+ dūr 115a/11

c.+ i 67b/17, 113a/3, 115a/3

c.+ idür 115a/9, 115a/16

c.+ iñ 110a/11, 114a/17, 115b/18

c.+ le 137b/2, 43b/2

cenāh <Ar. Taraf.

aḥfaż-ı c.+ iñ 139a/21

ālā-yı zīr-i c.- ı re³fet-i ikrāma

139a/22

cenān <Ar. Kalp, gönül.

ıṣlāh-ı c. 71a/5

sūr-ı c.+ larda 71b/18

cenāze <Ar. Gömülmek üzere

hazırlanmış ceset, ölü, mevta.

c.+ ler 65a/14

cenber < ? Bir tür gemi.

c.+ e 154b/24

cenbere < ? Miktar.

c.+ sin 40a/8

ceng <Far. Savaş.

c. 19b/23, 22a/24, 38b/13

c.+ i 22a/4

c.+ indeki 12a/15

cenin <Ar. Ana rahmindeki çocuk,

dölüt, fetüs.

c. 126b/6

ism-i c.+ dūr 101b/11

cennāt <Ar. Cennetler.

vāşıl-ı tekye-gāh-ı c. 28b/16

cennet <Ar. Cennet.

c. 41b/24

c.+ de 65a/22, 67a/17

c.+ den 82b/D

c.+ i 67a/17

c.+ iñ 75a/17

c. olsun 85a/6

mā³-ı selsebīl-i c.+ e 151b/4

mā³idā-yı c. éderse 82b/D

şān-ı c. 35b/7

vālid-i c. 58b/21

cennetü'l-a³lāya 65a/22

dāhīl-i cennetü'l-me³vā 22a/10

dāhīl-i devlet-serā-yı cennetü'l-

me³vā 17b/20

cenüb <Ar. Güney.

c.- ı mezküreden 152b/24

cer³ <Ar. Yudum yudum içme.

c. 141b/6, 151a/12

c.+ den 50a/25

c.+ i 49b/1

c.- i rīk-i şerīf 29b/21

vaqt-i c. 142b/20

cerr <Ar. Çekme.

kelām-ı c. 164a/17

- cerāh** <Ar. Yaralar.
c.+ iñ 77a/10
- cerāhat** <Ar. Yara.
c. 109b/25
- cerāyim** <Ar. Suçlar, günahlar.
c.+ den 135a/3
c.+ e 135a/9
- cereb** <Ar. Uyuz hastalığı.
cerebü'l-mücerreb 110a/6,
115b/17
- cereyān** <Ar. Olma.
c. 79b/25
- cerh** <Ar. Yaralama.
c. 113b/13
- cerīde** Yalnız, تنها; Resmi dairelerde önemli olayların kaydedildiği kâğıt veya defter.
c.+ de 58a/23, 101b/1, 101b/8, 105b/23, 118b/24, 138b/12
c.+ niñ 5b/5
c.- yi cedīde 147b/17
c.- yi ceyyide-yi müferreħede 132a/25
c.- yi ceyyide-yi rūh-efzāda 45a/4
- c.- yi ferah-fezāda 147b/13
- cerih** <Ar. Yaralı.
c.+ iñ 76a/21
- cerīme** <Ar. Suç, kabahat.
c. 160b/10
- cerrāh** <Ar. Yaralara bakan ve ameliyat yapan tabip.
c. 76a/21
c.+ lar 83a/24, 83b/1, 133b/10
- cerrār** <Ar. Sürükleyen, çeken.
asker-i c. 22a/7
- cesāret** <Ar. Yiğitlik, cesurluk.
c. 21b/22, 69b/9, 88a/13, 101a/8, 107a/20
c.+ e 39a/2
c.- i merdāne 94a/16
- cesed** <Ar. İnsan veya hayvan bedeni.
c.+ i 66a/18
c.+ inde 66a/14
c.+ ini 65b/3
c.+ ümden 65a/22
c.- i ħabiş 15a/8
c.- i murdārı 111b/10
- ceste** <? Azar azar.
c. 148b/10

- cesūr** <Ar. Cesaretli.
c. 106a/25, 157a/10
deyyüş-ı c. 105a/19
merd-i c. 16a/6
- cevāb** <Ar. Bir soruya verilen karşılık.
c. 21b/1, 46a/15, 53a/15, 61a/4,
66b/10, 66b/21, 67a/9, 89b/21,
95b/2, 97b/7, 99a/18, 136a/10,
150b/25
c.+ a 99a/19, 101b/25
redd-i c.+ da 64b/15
c.+ dan 10b/21
c.+ ı 5b/3, 6b/1, 17b/3, 24b/7,
62b/17, 87a/8
c.+ ın 82a/9, 86b/25, 88b/17,
129b/10
c.+ ında 66b/14, 73a/24
c.+ lar 61a/13, 107a/19
c.+ ları 5b/8, 54a/10
c.- ı bā-şavāb 21b/1
c.- ı celālet-me' ābı 6a/21
c.- ı fercām 73b/2
c.- ı müsekkin 151a/25
c.- ı müskit 101a/2
c.- ı nā-şavāb 124b/5
c.- ı nāzik 151a/25
c.- ı şavāb-me' ābları 58a/7
c.- ı ye's 99a/22
cevābü'l-aḥmaḳ-ı sūkūt-ı ḥisābın
11b/13
- redd-i c. 8b/2, 10b/23
- cevāhir** <Ar. Kıymetli taşlar, cevherler.
c.- i ma' nā 25b/13
- cevāriḥ** <Ar. İnsanın el, ayak gibi
organları.
c. 130b/25
- cevāz** <Ar. İzin.
c. 27b/4
cevāzü'n-nikāḥ 111a/9
- cevāze** <Ar. İzin.
c. 81b/17
- cevdet** <Ar. İyilik.
c. 80a/25
Paşa-yı c. 80a/25
- cevf** <Ar. Oyuk, boşluk.
c.+ ine 19b/22
c.+ iyle 123b/22
c.- i mef' üle 123b/21
- cevher** <Ar. Kendi nefsi olan; Yaradılış;
Değerli taş.
c. 24b/4
c.- i cāndur 127b/3
c.- i hevāyī 81b/D
- cevhre** <Ar. Değerli taş.

- c.- yi vücūd-ı elmāsa 12b/25
- cevr** <Ar. Eziyet.
c.+ i 94a/10
c.- i eşkıyā 15b/25
- cevz** <Ar. Ceviz.
c.- i rŭmī 81b/D
c.- i rŭmī-yi bel^ç 101a/8
- ceyyide** <Ar. Hoş, güzel, iyi.
c.- yi rŭh-efzāda 45a/4
- ceyn** ?
c.- i mükeyyife 152b/14
c.- yi müferrehedede 132a/25
- cez** <Far. Ada, cezire.
c. 125b/16
- cezā** <Ar. Bir kimseye kabahatine verilen karşılık.
c.+ sı 132b/21
c.+ sın 19b/17, 161a/15
c.+ sını 18b/10
rŭz-ı c.+ da 103b/25
sŭ³-y1 c.+ sın 18a/17
- cezb** <Ar. Kendine çekme.
c. 149a/5
c.+ inde 126b/15
- cezīl** <Ar. Çok bol.
c. 25a/21
- cezīr** < ? Kadızadeliler ile ehli sŭlŭkun birbirlerini aşağılamak için kullandıkları söz.
c. 61b/24
- cezīre** <Ar. Ada.
c.+ lerde 137a/23
c.+ lerin 142a/22
c.+ niñ 143b/7
c.+ si 162b/13
c.+ sinde 28b/15
c.- yi girīdiñ 142a/20
belde-yi c.- yi kıbrıs 142a/20
- cezm** <Ar. Akılla hareket etmek.
c.+ in 77a/13
- cıvğın** Delice hareketler yapan, hoppa.
c. 102a/11
- cibillet** <Ar. Yaradılış, huy.
c.+ dŭr 107a/21
c.+ leri 94a/13
c.- i haķīr-i pŭr-taķşīr 122a/16
- cibillī** <Ar. Yaradılışla ilgili.
c. 106b/20, 107b/15
c.+ dŭr 106a/5
çırķ-ı c.+ si 5a/4

cibilliye <Ar. Yaradılış, huy.

c.- yi zūlmāniyyeniñ 6a/3

cibilliyet <Ar. Yaradılış, huy.

c.+ i 160b/23

cidāl <Ar. Savaş.

c. 19b/23, 135b/1, 154a/12

c.+ e 63a/23

cidd <Ar. Ciddilik.

c. 21a/1, 39a/14

cidden <Ar. Gerçekten.

c. 131b/1

cife-ḥ^vār <Ar.+Far. Leş yiyen.

c.+ ları 71a/15

cihān <Far. Dünya.

c. 15a/16, 15b/19, 40a/11,

54a/4, 95b/8, 116b/5, 149a/11

c.+ a 60b/19, 97a/20

c.+ da 32b/12, 51b/9, 112a/14,

141a/7

c.+ dan 15a/25, 162b/12

civānmerd-i c.+ dur 22b/24

‘āmmē-yi ḥalk-ı c.+ dur 163a/12

c.+ ı 20a/14

қаыр-ı c.+ ı 20a/14

zīnet-i c.+ lar 116a/25

āver-i c. 21a/5

būlbūl-i ḥōšnāle-yi gülīstān-ı c.

29b/4

c.- ı bī-vefā 79b/3

c.- ı fānīden 14b/18

fāzıl-ı devrān-ı c.

ferzend-i c. 11b/19

ḥaṭṭāt-ı c. 23a/4

rūsuvā-yı c. 109a/20, 118a/15

suḥre-kār-ı c.- ı bī-vefāda 91a/20

vūkelā-yı ḥalīfe-yı c. 51b/2

cihān-ārā <Far. Cihanı süsleyen.

c.- yı ḥaṣmet-nümün 11a/23

cihān-bānī <Far.+Ar. Cihanı inşa eden.

erkānāt-ı c. 30a/25

rūsümāt-ı c. 11a/20

cihet <Ar. Taraf, yön; Yer.

c. 12b/18, 13a/14, 14a/7,

16a/16, 36b/1, 39a/19, 39a/21,

43a/5, 90b/8, 101b/25, 105b/1,

120a/5, 122b/15, 127a/15,

130b/4, 131a/5, 132a/18,

135a/12, 140b/20, 141a/3,

144b/21, 152b/25, 157b/6,

160b/17

c.+ ı 30b/9, 34b/18, 71b/11,

115b/12, 123a/9, 126b/20

emānet-i c.+ ı 56b/17

c.- ı ‘amel-i dūnyāviyyeyi

155b/14	c.+ ler 34a/18, 91a/13
c.- i 'amel-i edebde 51a/6	
c.- i h�ar�am 14b/25	cilve-ger <Ar.+Far. Cilveli.
c.- i h�el�al 14b/25	c. 18a/7, 20a/25, 24b/10, 26a/10
c.- i himmet 39a/13	
c.- i 'ilm 4a/17	cim�a' <Ar. Cinsel ilişkide bulunma.
c.- i irş 140a/25	c. 108a/20, 109a/5, 113a/1,
c.- i isti' d�ad 6b/17	115a/25
c.- i �adr 3b/16, 4b/1, 106b/24	vaŐt-i c.+ da 108b/12, 121b/25
c.- i �ar�bet 22a/18	c.+ dan 110a/10
c.- i keşret-i mes�'ir 82b/20	c.+ ı 130b/25
c.- i lahm 2b/19	c.+ nıŐ 110a/15
c.- i luŐf 150b/9	lezzet-i c. 80b/16
c.- i m�al 4a/8	Şezr-i c. 151a/25
c.- i memleket 144a/20	
c.- i r�tbe 91a/24	cin <Ar. İnsanlar tarafından
c.- i sinn 2b/9	g�r�lemeyen doŐa�st� varlık.
c.- i Ő�rb 61a/1	c.+ den 66b/12
c.- i teb�zi' 61a/2	�a'ife-yi c.+ den 66b/3
c.- i telebb�s 60b/24	c.- i merŐ�mdan 66b/14
cihet�'t-taşavvur 125b/2	
cihet�'l-inŐ�f 122b/1	cin�n <Ar. Cennetler.
	naşŞ-ı h�'�n�n-ı c.+ da 29b/4
cil� <Ar. Parlaklık.	
c. 57b/11	
cil�-d�deler <Ar.+Far. Cilalı.	cin�yet <Ar. İnsanın canına y�nelik
c.+ ler 111b/4	saldırı.
	c. 108b/9
cilve <Ar. Eda, naz.	
c. 67a/24, 90a/19, 93a/16	cinn ?
c.+ de 90b/5	c. 103a/22
	cinn� <Ar. Cin taifesinden olan.

- c. 66a/22, 67a/19, 104a/23
c.+ den 67a/14
c.+ ye 67a/21
- cins** <Ar. Tür; Soy, ırk.
c. 88a/8, 88a/21, 154a/3
ism-i c.+ dür 147b/24
c.+ i 19b/7, 20b/12, 33b/3,
33b/8, 48a/22, 56b/4, 88a/3,
88a/9, 88b/1, 152a/17, 154a/14,
154a/15, 156a/25
c.+ idür 88a/24
ebnā-yı c.+ iñ 94b/8
c.+ inde 124b/9, 154b/1
c.+ inden 20a/3, 20b/11,
88a/2, 154a/20, 154a/24,
154a/25
c.+ ine 20a/20
c.+ ini 40b/20
c.+ iniñ 20b/24, 88b/2
c.+ lerinden 84a/25
c.- i menhūsı 88a/6
ebnā-yı c. 56a/10, 125a/17
ism-i c. 31b/21
- cinsī** <Ar. Cinse tâbi.
c. 124b/12
- cinsiyyet** <Ar. Aynı cinsten olma.
rāyiha-yı c. 66a/15
- cirende** <Far. Kıkırdak.
- ḥayvān-ı nāhiḳ-i c.- yi mezāri'-
gāh 128b/17
- cism** <Ar. Varlık.
c. 148a/6, 32a/1
- cismānī** <Ar. Varlıkla ilgili.
c. 79a/14, 82b/25, 103a/25,
125b/3, 127b/14, 131a/24
mu' āṭab-ı c. 81a/20
şarf-ı c. 79a/13
zāḥā'ir-i c. 132a/22
zevḳ-i c. 131b/18
- cismāniyye** <Ar. Varlık.
lezāyiz-i c. 128b/16
- cismen** <Ar. Bedence.
c. 115b/2, 2b/9
- cisr** <Ar. Köprü.
c.- i nehr 9b/3
- civān** <Far. Genç.
c. 16a/25, 35a/25, 110b/3,
113b/6, 114a/4, 118a/22, 132a/3
c.+ lar 116a/25
c.+ ları 92b/17
- civānān** <Far. Gençler.
c.- ı nāzenināniñ 33b/19
c.- ı 'aşḳ 145b/18

civān-merd <Far. Yiğit, cesur. c.- i cihāndur 22b/24	isim c. 91b/3
civān-pāre <Far. Genç erkek. c.+ lere 34b/10	cōmerd <Far. Eli açık. c. 53b/12, 54a/24
civār <Ar. Etraf, çevre, yakın. c.+ ında 4a/24, 111a/14, 148a/23, 162a/8	cū <Ar. Arama. c.- yı ğıdādur 14b/8
civārī <Ar. Yakınlarda olan. c. 86b/21	cū^ʿ <Ar. Açlık. c.- ı baqārī 48a/13 cū ^ʿ u'l-kelb 48a/12 cū ^ʿ u'l-kelbe 48a/6
cizme Çizme, uzun konçlu ayakkabı. c. 152a/7	cūd <Far. El açıklığı. c. 48a/14
cizye <Ar. Osmanlı'da gayrimüslim tebaadan alınan vergi. c. 75b/6, 76a/6	culūs <Ar. Oturma. hılāl-i c.+ da 51b/18 neṭice-yi c.+ ları 51b/11
cizyedār <Ar.+Far. Cizye vergisini toplayan memur. c. 91b/2	cum^ʿ a <Ar. Haftanın beşinci günü; Cuma namazı. c. 82b/25, 156a/4 c.+ yı 100a/25
cōmerd bk. cōmerd. c. 120a/5	cum^ʿ a érte bk. cum ^ʿ a értesi. c. 103b/9
cōrbācı <Far.+Tür. Yeniçeri teşkilatında ve acemi ocağında bölüklerin bütün işlerinden sorumlu olan bölük kumandanlarına verilen	cum^ʿ a értesi Cumartesi. c. 65b/21, 66a/16, 66b/15

cumhūr <Ar. Halk.

c. 122b/6

c.+ a 158b/8

c.+ dur 132a/20, 140a/25

‘āmme-yi c. 11b/4

müsellem-i c.- ı ehl-i umūr

13a/12

tenāvüb-i c. 118a/18

cumū‘ <Ar. Toplanmışlar.

c. 134b/23

curuz ?

c. 138a/17

cūş <Far. Coşma.

c. 145b/15

cūyān <Far. Aramak, dilemek.

c. 100a/14, 116a/22, 122a/3,

145b/18

c.+ durlar 6b/11

c.+ ı 39a/12

cūy-bār <Far. Akarsu.

c. 79b/21

c.+ lar 80a/7

cūy-bārī <Far. Akarsuya ait.

c. 30a/7

cūdā <Far. Ayrı kalmış.

c. 32b/3, 79b/17, 95a/18,

103b/10, 145a/3

c.- yı şirīn 144b/14

cūhelā <Ar. Bilgisizler, cahiller.

c. 10a/25, 10b/16, 85b/16,

100a/13

c.+ da 104b/1

‘örf-i c.+ da 114a/23, 117b/19

c.+ dan 104a/8

c.+ sı 84b/3

c.- yı ‘avām 84a/6, 85b/1,

100a/11

c.- yı ‘avāmın 21a/16

c.- yı ‘avām-ı mutazarrıfanın

85b/11

c.- yı ğāfilin 121a/23

c.- yı sāde-dil 146b/3

cūlesā <Ar. Birlikte oturanlar, dostlar.

c.+ siçün 51a/2

c.- yı şadıñ 50b/24

cūllāh <Ar. Çul dokuyan.

c. 67b/5

c.- ı zelil 77b/12

cūlūs <Ar. Oturmak.

c. 13a/6, 41b/21, 87a/17, 146b/6

c.+ ı 40b/21, 63a/25

hılāl-i c.+ da 51b/18

hīn-i c.+ da 45a/5

c.+ nda 53a/5
netice-yi c.+ ları 51b/11
medd-i c. 138b/6, 49a/19

cümle <Ar. Bütün; Herkes.

c. 15b/19, 25b/2, 29b/24,
31b/17, 37a/12, 3b/8, 40b/19,
43a/3, 49b/7, 51b/2, 53b/4,
56a/14, 62b/19, 65a/22, 67a/17,
70a/22, 84a/17, 85b/15, 8a/16,
92a/23, 92b/4, 92b/9, 95a/9,
97a/2, 97a/5, 98b/3, 98b/6,
99b/7, 99b/21, 101b/16,
101b/22, 111b/16, 116a/7,
119a/13, 122b/18, 127b/10,
138b/10, 140b/15, 144a/4,
145b/12, 150b/15, 150b/25,
151a/25, 155b/22, 157b/8,
163a/5
c.+ den 28a/17, 33a/3, 33a/5,
48b/11, 56b/15, 58a/6, 84b/2,
134b/1, 142a/19, 152b/16,
154b/2, 157a/14, 161b/9
c.+ miz 44a/21
c.+ mize 11b/12, 92b/14
c.+ mizi 95b/17
c.+ miziñ 67b/18
c.+ niñ 19b/12, 30b/18, 49a/19,
57a/5, 80b/14
c.+ si 67a/15, 70b/11, 72b/6,
83a/15, 98a/25, 98b/10, 98b/20,

104b/25, 106a/8, 117b/4,
141a/21, 146a/19, 150b/7,
151b/21
c.+ side 160a/7
c.+ sinde 34a/7
c.+ sinden 42a/20, 84a/8, 162b/2
c.+ sine 106a/4, 160a/2
c.+ sini 18a/18
c.+ siniñ 138b/17
c.+ siniñ 82b/D
c.+ siyle 97a/22
c.+ ye 50b/10, 50b/23, 61a/25,
90a/17, 148a/20, 148b/3,
149b/25, 150a/12
c.+ yi 34b/20, 46b/5, 58b/2
a^ç yān-ı c. 164a/22
^ç arağ-ı c. 143b/19
c.- yi ādāb 41a/25
c.- yi ahālī-yi büldān 163a/11
c.- yi ^ç avām 69a/10
c.- yi büldān 162b/12
c.- yi duḡān 149a/10
c.- yi dūzaḡa 101b/12
c.- yi edḡineden 147b/24
c.- yi ehl-i fiṭnat 120b/12
c.- yi ehl-i fūhūm 147b/20
c.- yi ehl-i meclis 159a/2
c.- yi ehl-i millet olan 3a/11
c.- yi ehl-i vuḡūfuḡ 9b/11
c.- yi eḡālīm olmaḡa 97a/23
c.- yi emākine 143b/6
c.- yi emrāza 81a/11

c.- yi eş' arındandır 164a/6
c.- yi hālāt-ı ' aşkı 101b/6
c.- yi halk 90b/8
c.- yi hareket 53b/3
c.- yi hāş 118a/5
c.- yi kıtbe-yi ümemdür 101a/7
c.- yi mu' cizāt 25b/3
c.- yi naşâyıhdan 34b/22
c.- yi şahbā-yı büldān 142a/17
c.- yi temşilātı 11a/4
c.- yi türk 152b/11
c.- yi ' uyüb 88a/8
c.- yi ümmet 25a/15
c.- yi vācibātdandır 97a/24
c.- yi zurefā 123a/10
cāmī' -yi c.- yi ' ulüm 148a/12
lāzıme-yi c.- yi ehl-i ' aql
108a/18
ma' lüm-ı c.- yi ehl-i fühüm-ı
kibār 61b/18
ma' lüm-ı c.- yi şu' arā 164a/10
meşhūr-ı c.- yi ahālī-yi bilād
4a/20

cümbüş <Far. Cümbüş, coşkulu
hareketler.
c. 146a/12
c.+ ler 35a/15

cünd-i bī-deste <Ar.+Far. Çavşır otu ve
bundan elde edilen zamk.
c. 81b/9

cündi <Ar. Askerî.
c. 119b/22

cünüb ?
mecānīn-i c. 101a/18

cünün <Ar. Cinnet, delilik; İnsanın dış
âlemle ilgisini kesecek şekilde
aşk ve cezbeye kapılması hali.
c. 20b/14, 44a/19, 53b/8, 62a/2,
101a/22, 101b/11, 102a/2,
102b/3, 140b/8, 152b/19
c.+ dan 101a/24
c.+ dur 52a/3
esbāb-ı c.+ ı 82b/18
c.+ ına 103b/18
mağz-ı c.+ ına 52b/15
c.- ı belādet 19b/8
c.- ı ihtilātdan 140a/4
c.- ı ' aşk 62a/2
lafz-ı c. 101b/10

cünüb <Ar. Boy abdesti alma durumu.
c. 107b/16, 108a/11, 108a/14,
109a/10, 110a/12, 114b/22,
114b/23
c.+ dür 114a/17, 115a/6
c.+ idür 110a/15, 113a/1
c.+ leridür 110a/11
c.- i cebelidür 109a/11
c.- i envā' ını 115a/17

c.- i fetḥ 107b/22	c.- i mülevvem 115a/5
c.- i ğayr-i t̄ahir 112b/17,	c.- i mülevveṣ 107b/16, 110a/7
112b/25	c.- i müstaḥsen 107b/21, 115a/17
c.- i ḥaḳīkī 108b/21	c.- i müste‘ār 107b/21
c.- i ḥā’in 111a/13	c.- i nādīm 107b/22
c.- i ḥāsir-i cāsir 115a/10	c.- i ‘örfi 107b/20, 114b/23
c.- i lāzımu’l-kifān 107b/18	c.- i şuverī 108a/10
c.- i lāzımu’s-siyāsete 107b/19	c.- i şer‘ī 107b/20, 115a/16
c.- i lāzımu’s-siyāset 113a/7	cünübü’l-cünüb 114b/4
c.- i luġavī 107b/22	
c.- i maġbūn 107b/21, 111a/11	cür‘a <Ar. Kabın dibinde kalan artık.
c.- i mā-lā-ya‘nī 107b/16,	c. 153b/6, 45b/3, 52a/24, 81b/5
110a/13	
c.- i mā-lā-yelzemü’l-ġasl	cür‘et <Ar. Cesaret etme.
107b/17	c. 21b/22, 33b/6, 33b/7, 54a/19,
c.- i mā-lā-yelzemü’l-ġusül	73a/8, 88a/14, 107a/15, 107a/20,
114a/8	107a/23, 107b/9, 108a/22
c.- i ma‘zūr 107b/17, 110a/22	c.+ e 87a/7
c.- i merdūd 114a/16	
c.- i maḫlūm 107b/19	cür‘et-āmiz <Ar.+Far. Cesaretle karışık.
c.- i mebgūz 107b/19, 111a/9	c. 62a/5
c.- i mecbūr 107b/17	
c.- i mekze 107b/20	cüreẓ <Ar. Tarla faresi. (?)
c.- i mel‘ūn 107b/18	c. 62a/10
c.- i mercūm 114a/19	
c.- i merdūd 107b/18	cürm <Ar. Kabahat, suç.
c.- i min 109b/1, 110a/2	c.+ ümüñ 126a/14, 145b/6
c.- i minhüm 107b/22	c.+ üm 145b/5
c.- i muḳzar 114b/22	c.+ ün 126a/1
c.- i mu‘teber 107b/21, 115a/13	c.- i ‘aẓīm 126a/4
c.- i muẓtaḥirü’lḳalb 110b/11	
c.- i mükreh 114a/23	cüsrān ?

c. 102b/24	seslenme; Bağırma; Hitap etme.
cüşse <Ar. Gövde.	ç.- a 9a/8
c.- yi şakîlelerinin 3a/8	ç.- up 68a/19
‘ azamet-i c. 3b/7	ç.- urlar ise 92a/22
	ç.- tduğın 8b/15
cüst <Far. Güzel.	çağla- Suyun coşkun şekilde akması.
c.- i vücūda 157a/18	ç.- r 79b/23
cüz’ <Ar. Bir bütünün parçası.	çağlayan Küçük şelale.
c. 101b/3, 106a/19	ç.+ lar 82b/D
cüz’iyye <Ar. Az miktarda, parça.	çağ- Çakma, vurma.
mürekkebe-yi c. 124b/8	ç.- ar 4b/16
cüzām <Ar. Bir deri hastalığı.	çağırıcı başı Padişahların maiyetlerinde
c. 135b/8	şikâr ağaları da denen rikâp
	ağalarının başında gelenin
	ünvanı.
	ç. 113b/2
-Ç-	
çābūk-rev <Far. Çabuk giden.	çağşır <Far. İnce kumaşlı uzun bir tür
esb-i ç.- gir 91b/11	şalvar.
çadır mehter başı Padişahın çadırlarını	ç. 136a/14, 136a/18, 152a/7
kurup kaldıran mehterlerin	ç.+ lı 78a/12
amiri.	ç.+ sız 43b/22
ç. 31a/1	
çağıldı Su sesi.	çağşırlyān <Far.+Tür. Çağşır giyenler.
ç.+ sına 54a/2	ç. 151b/15
çağır- Bir kimseye gelmesi için	çal- Bir müzik aletinden ses çıkarma;
	Darbe indirme.

ç.- dı 34b/13	144b/6
ç.- sa 51a/2	
ç.- up 66a/1	çār-ebūr <Far. Kaşları ve bıyıkları kalın ve siyah olan kimse.
çālāk <Far. Hızlı, atik.	ç. 120a/9
ç. 39a/12	
idrāk-i ç. 74b/21	çār-pā <Far. Dört ayaklı hayvan.
çam <Ar. İğne yapraklı bir ağaç.	ç.+ nıñ 76a/4
ç. 98a/12	çār-sū <Far. Çarşı.
çapak Göz pınarında ve göz kapaklarının kenarında birikip katılaştıran sarımsı akıntı.	ç. 86a/21
ç.+ ın 73b/25	ç.- yı dінде 107a/23
ç.+ lu 35a/6	çārdāk <Far.+Ar. Dört köşe çadır.
çapğun ?	ç. 84a/15
ç.+ uñ 77a/2	çāre <Far. Deva.
çapğun Çapkın, hovarda.	ç. 106a/12
ç.+ lardur 162a/22	çāre-sāz <Far. Çare bulan.
çāprāz selām <Far.+Ar. Eli göğse koyup selam verme şekli.	ç. 130b/15
ç. 44a/24	çarḥ <Far. Felek.
çāpük <Far. Süratli, çabuk.	ç. 147a/23
ç. 75b/21, 78a/4	çarıķ Ham deriden yapılmış pabuç.
çār <Far. Çare.	ç. 77a/4
ç. 57b/14, 87a/8, 128a/24,	çarp- Şiddetle vurma.; Atma, fırlatma.
	ç.- up 28b/3
	çārşenbih <Far. Çarşamba günü. krş.

çeḫârşenbih ç. 47b/22	çatış- Kavga, tartışma. ç.- malarıyla 162b/22 ç.- maḫ 117b/13
çârşenbih ḫarısı Halk inanışına dayalı bir hikaye. ç. 47b/22	çatkı Alından geçerek başın çevresine çember gibi bağlanan bağ. ç.+ lar 60a/22
çârşū <Far. Çarşı. ç. 60a/23, 100a/25, 111b/25 ç.+ sunda 153b/4	çatun- Çatkı denen giyeceği sarınmak. ç.- up 60a/22
çârṭāk bk. çârdāk ç. 84a/19	çavuş Orduda, divanda ve devlet dairelerinde hizmet eden kimselere verilen unvan. ç. 49a/5, 99a/25 ç.+ la 77a/3 ç.+ lar 99a/25
çârṭāklı bk. boynuzlı ç. 84a/11	
çāş <Far. Güneşin doğuşu ile öğlen arasındaki zaman. ç. 124a/1	çavuşbaşı Divan-ı hümayundaki çavuşların amiri olan devlet erkânından bir memur, bir çeşit hünkâr başyaveri. ç. 9b/18, 16b/22, 18b/13, 31a/2, 157a/5
çat- Surat asma; Kaşları bitişik kimse. ç.- ma 92a/19	
çatak Kavgacı. ç. 78b/2, 162b/19 ç.+ la 76b/23	çavuşbaşılık Çavuşbaşılık. ç.+ dan 3a/1
çatırğac ? ç.+ 1 98a/13	çehre <Far. Yüz. ç. 50b/10, 115b/13 ç.- yi diḫḫat-i ma' nevī 39a/14 ç.- yi şedid 44a/23

çek- Çekme; Derleyip toparlama. Kendini idare etmek; Silahı çıkarıp eline almak. ç.- digi 46b/4 ç.- e 120b/11, 55a/17, 82b/5 ç.- enler 30a/5 ç.- er 5b/1, 87b/19 ç.- erdi 58b/25, 67a/17 ç.- erek 93a/14 ç.- erler 158b/2 ç.- ersin 103b/25, 158a/3 ç.- me 40b/15, 75b/22 ç.- mek 146b/12 ç.- memiş 137b/6 ç.- memiz 87b/16 ç.- üp 15b/14, 20b/16, 36b/5, 48b/25, 56b/9, 88b/4, 91a/15, 92a/7, 93a/13, 98b/22, 114b/16, 128b/10 çekdir- Çektirme. ç.- üp 98b/23 çekdirir Bir gemi türü. ç.+ e 154b/24 çekeleve <Yun. Bir gemi türü. ç.+ ye 154b/24 çekil- Çekilme. ç.- e gelmesi 13a/8, 135b/18	ç.- e gelmişdür 87a/22 ç.- ecek 87b/15 ç.- mesi 135b/18 ç.- miş 94a/10 ç.- üp 40a/20 ç.- ür 155b/12, ç.- ür geldiği 20a/25 çekin- Çekinme, utanma; Yeme. ç.- e 161a/2 ç.- üp 81b/D çekirdek Etili meyvelerin içinde bulunan, kabukla kaplı tohum. ç.+ leri 50a/25 çekirge Bir tür böcek, çekirge. ç. 76b/7 çelebî < ? Efendi; Okumuş yazmış kimse; Görgülü, kibar. ç. 38a/13, 70a/23, 77b/18, 78b/1, 87b/14, 99a/13, 99a/9, 118a/17, 116a/5 ç.+ ler 119b/13, 137b/3 ç.+ larde 106b/18, 131a/1 ç.+ lerdür 118b/18 ç.+ leri 65a/9 ç.+ siniğ 153a/15 zen-päre-yi ç. 78b/6 çelebîlik Efendilik, incelik.

ç.+ lerinden 5a/24	ç. 119a/7
çelebiyâne Efendice.	ç.+ ler 90a/15
ç. 36b/14	ç.+ niñ 76a/11, 76a/19, 76a/20
	ç.+ ye 94a/20
çemen-zār <Far. Çimenlik.	çengilik <Far.+Tür. Çarpare, def, zil
ç. 86b/12	veya kaşık çalarak oynama işi.
seyr-i ç. 79b/20	ç.+ de 90b/3
çenber ?	çengiyâne Çengî gibi, çengîce.
ç. 94b/7	ç. 36b/13
çenbere <Far. Çember, daire.	çengiye <Far.+Ar. Çarpare, def, zil veya
ç.+ sin 44b/15	kaşık çalarak oynayan kadın.
çendān <Far. Çok, pek çok.	ç.+ ler 90a/21
ç.+ dur 57b/1	çep <Far. Sol.
çendānī <Far. Çok, pek çok.	ç. 128a/17, 61b/21
emr-i ç.+ dür 130b/5	çerāg <Far. Resmi dairelerde maaşa
çeng <Far. Bir çeşit telli çalgı; Pençe,	geçirilme; Hizmetini
el.	tamamlayınca geçimi sağlanıp
ç. 80b/20	emekliye ayrılma.
ç.- i dil-ārā 90b/4	ç. 24a/19, 39b/1, 86b/2, 116b/24,
çengāl <Far. Çengel, bir işkence aleti.	117a/13, 164a/20
ç.+ e 111b/9	hāşşa-yı ç. 37b/1
çengi <Far. Çarpare, def, zil veya	çerçi Sokak satıcısı.
kaşık çalarak oynayan kimse,	ç.+ ler 75a/22, 77a/13
rakkase.	çerez-fürüş <Far. Çerez satan.
	ç.+ lar 50b/2

çerkes < ? Çerkes. Ç. 23a/10, Ç.- i alilü'l-ekl 78b/17	ç.- üp 36b/5, 88b/4 ç.- ür 37b/15
çerşlik < ? Kötü kokululuk. ç. 119a/21	çevürici Kendine yeten. ç. 56b/9
çeşm <Far. Göz. ç. 28b/4 eşk-i ç.+ im 30a/7 ç.+ in 164a/7 ç.- i ādemi 80a/23 ç.- i necīb 80b/6 ç.- i irfān 141a/11 merd-i yek ç. 28a/20 yek-ç. 29a/3	çibān Vücutta meydana gelen iltihaplı kabartı. ç.- ı ħabāset 114b/5
çeşme <Far. İçinden su akan yapı. ç. 59a/21	çıblak bk. çıplak ç. 43b/8
çetrefil < ? Türkçeyi yanlış ve bozuk konuşan. arnavud-ı ç. 78a/18	çıblak baldırān Baldırı çıplaklar, ayak takımından olanlar. periyān-ı b. 144b/23
çevgān <Far. Ucu eğri cirir sopası. yārā-yı ç. 6b/17	çık- İçeriden dışarıya doğru gitme; Uzaklaşma; Geride bırakma; Yetişme; Görevden ayrılma; Bir durumdan başka bir duruma geçme. ç. 154b/11, 155a/9 ç.- a 50a/13, 134a/25, 155b/22 ç.- acaķ 18a/18, 36a/8, 68b/20 ç.- alar 34a/9 ç.- an 152a/8, 60b/15, 96b/2 ç.- ana 160a/21 ç.- anlar 7b/25, 8a/2 ç.- anlara 20a/22 ç.- anlarda 7b/14, 9b/5, 88b/25 ç.- anlardan 5a/24
çevir- Çevirme; Kendine yetme; İlgiyi kesme; İtaat etme. ç.- mek 20b/16, 136a/5 yüz ç.- meyeler 38b/25	

ç.- ar 4b/16, 11b/14, 107b/9, 129a/4, 132b/22, 157b/12	ç.- ılmaz 161a/1
ç.- ara 150b/25	ç.- ılı 82a/4
ç.- ara gelmişdür 68b/16	ç.- ilup 143a/25
ç.- aran 40a/4, 40b/5, 133b/22, 162a/13	ç.- ma 4b/17, 164a/22
ç.- ardı 74a/1	ç.- madı 34b/13
ç.- ardıkda 68a/8	ç.- maduğı 56a/9
ç.- arduğunu 89a/9	ç.- mağa 14b/1, 66a/10
ç.- arduğına 155a/11	ç.- mağ 43b/11, 87b/23
ç.- arlar 56b/23, 89a/25, 113a/11	ç.- maya gelmişdür 132b/24
ç.- arlardan 140b/10	ç.- mayacak 68b/6
ç.- armağa 89a/10	ç.- mayası 22b/9
ç.- armağ 49b/8, 52a/8, 68a/6, 89a/8	ç.- mayup 58a/19, 164b/1
ç.- armaya 118b/3	ç.- miş 70a/21, 70a/7, 71b/14, 108b/14
ç.- armazsa 133b/23	ç.- mişdur 74b/13, 74b/14
ç.- artmayalar 34b/12	ç.- sa 35b/15
ç.- arup 15b/24, 32a/12, 50b/1, 52a/8, 65b/3, 92a/7, 111b/12, 127b/20, 142b/12, 142b/23	ç.- sun 95b/7
ç.- arur 62b/7	ç.- up 3a/2, 14a/23, 19a/6, 23b/18, 34a/6, 40a/6, 43b/2, 70a/17, 72b/10, 72b/11, 86b/11, 98b/8, 107a/3, 131b/25, 146b/22, 146b/23, 151a/2, 154b/16, 156a/2, 164b/5
ç.- arurdı 118a/1	
ç.- asız 157b/17	
ç.- dı 118a/21, 14b/14, 34b/15, 38a/22, 38a/23, 65a/22	çıplak Çıplak.
ç.- dık 50a/15	ç. 124a/17, 149a/2
ç.- dıkda 129a/12, 47a/21, 8b/18, 99a/16	ç.+ lara 157b/10
ç.- dıklar 87b/3	çırāğ bk. çerāğ
ç.- duğunu 65b/9, 89a/9	ç. 53b/14
ç.- incaya 160b/6	çıtlat- Bir şeyden çit diye ses çıkarmak.

	ç.- ma 40b/17		ç. 78a/19, 149b/13
	ç.- mağ 45a/20		
çi	<Far. Ne; Ki. ç. 70b/21, 81b/22, 141a/7	çigne-	Çiğneme. ç.- yeler 37a/1
çiçek	Çiçek; Yüzde izler bırakan ateşli ağır hastalık. ç. 36b/20, 78b/10	çingān	<Yun. Çingene. ç. 76a/5 ç.+ ıñ 76a/5
çiçek bozuğı	Çiçek hastalığından yüzü delik deşik olmuş. b.- yı nağs 78b/10	çingāne	<Yun. Çingene. ç. 95b/5, 96a/23, 113a/1, 113a/3, 162b/2, 162b/21 ç.+ lerden 112b/18 ç.+ leri 112b/18, 148b/19 ç.+ lerinden 96a/24 ç.+ leriñ 7b/11
çide	<Far. Toplanmış. ç.- yi dāmen 132a/24	çinī	<Far. Bir yüzü sırlı ve desenli dayanıklı levha, fayans. ç. 142a/2
çift	<Far. Eş; İki taneden ibaret olan. ç. 33a/13, 95b/1 ç.+ ini 84a/25	çirki	<Far. Kir. ç.+ i 119a/21
çifte	<Far. Çift, ikili. ç.+ lerini 95b/1 ç.+ ni 95a/24	çirkin	<Far. Çirkin. ç.+ ler 76a/25
çiftlik	<Far.+Tür. Çiftlik. ç.+ lerimiz 65b/20	çiyne-	Çiğneme. krş. çigne- ç.- me 36b/23
çig	Çiğ. ç. 124a/17	çiz -	Çizme. (?) ç.- e 86b/14
çiger-dār	<Far. Yürekli		

çöbān <Far. Hayvan sürülerini otlatan, güden kimse.
ç.+ a 102b/18
ç.+ ı 65b/25
ç.+ ıdur 35b/7

89a/23, 8b/5, 92a/21, 105b/7,
106a/3, 10b/18, 10b/4, 113a/8,
122a/10, 126a/9, 130b/11,
137b/3, 141a/19
ç.+ ı 154a/4
ç.+ ısa 126a/2, 129a/6

çodugum ?
ç. 85a/12

çoğluk Çokluk.
ç. 40b/22, 58a/21

çok Çok.
ç. 5a/22, 7b/14, 8b/6, 8b/11,
9b/6, 10a/25, 10a/8, 10b/18,
160b/13, 20b/1, 21a/14, 21a/15,
24a/15, 29b/6, 32b/25, 36a/7,
38b/19, 48b/17, 50a/2, 51b/7,
52b/3, 53b/18, 58b/25, 64a/12,
65a/24, 65b/18, 68b/7, 68b/10,
75a/1, 82b/7, 84a/14, 84a/20,
88b/24, 88b/25, 89a/23, 89a/3,
90a/25, 91b/23, 95a/3, 96a/22,
100a/16, 101b/25, 103b/12,
103b/25, 106b/19, 108b/16,
108b/17, 109a/12, 109a/22,
113a/22, 119b/2, 131a/2,
134a/25, 135b/16, 135b/17,
137b/21, 138a/13, 139a/8,
147a/2, 154a/3, 154a/4, 158a/1,
159b/22, 160a/18, 160a/20
ç.+ dur 17a/11, 49b/4, 54a/1,
58a/4, 59b/6, 68a/12, 68b/12,
70a/3, 75a/2, 79b/4, 89a/14,

çolak Eli veya kolu sakat kimse.
ç.+ ıñ 77a/1

çomak Değnek.
ç.+ ina 4b/13, 8a/6

çörāb <Far. Ayağa giyilen giyecek.
ç. 70a/11

çörbā <Far. Sebze, tahıl, et vb. ile hazırlanan sıcak, sulu içecek.
krş. şörbā
ç.+ sı 114b/25
ç.+ sınıñ 50a/17

çörbācı <Far.+Tür. Yeniçeri teşkilatında ve acemi ocağında bölüklerin bütün işlerinden sorumlu olan bölük kumandanlarına verilen isim.
ç.+ nıñ 76a/2
ç.- yı vecih 78a/2

		ç.+ ları 82a/2
çök-	Dizlerini yere koyarak oturma; Ayakları üstünde oturma; Teslim olma, saygı gösterme. ç.- erek 91a/16 ç.- mek 119b/25 ç.- müş 161b/1 ç.- üp 119b/23	çubuk Tütün içmek için kullanılan ağızlık; Küçük ve ince ağaç dalı. ç. 52a/15 ç.+ ı 45b/10, 45b/11, 52a/17, 60a/9 ç.+ ın 52a/14 ç.+ ını 45b/7 ç.+ ları 149a/23
çökert-	Çökmesine, yıkılmasına yol açma. ç.- mek 119b/25 ç.- üp 119b/24	çuğa <Far. Yün kumaş, çuha. ç. 23a/8, 23a/15 ç.+sı 136a/25
çömlek	< ? Çamurdan yapılmış tencere, küp gibi mutfak eşyası. ç. 69b/18 ç.+ e 69b/18	çuğadâr <Far. çūḡa-dâr Çuha giymiş, ayak hizmetinde bulunan hizmetçi; Memur. ç. 30b/16, 33b/20, 120a/16 ç.+ ı 18a/4, 49a/1 ç.+ lar 34a/11, 93a/2 ç.+ lara 129b/24, 130a/22 ç.+ larından 134b/15
çöp	Saman parçası, ince küçük ağaç dalı. ç. 10b/22 ç.+ leri 10b/23	
çū	<Far. Böylece. ç. 113b/17	çūkdâr < ? bk. çuğadâr ç.+ dan 129b/24
çūb	<Far. Çubuk. ç. 151b/18	çuğur Geniş oyuk. ç.+ ını 67b/5
çubucağ	Tütün içmeye yarayan ağızlık. (?)	çūmât < ? Eğlence yeri. ç. 63a/21

çuvāl <Far. Erzak, öteberi koymaya yarayan, kenevir, pamuk gibi bitkilerden yapılmış büyük torba.
ç. 48b/1

çü <Far. Ne vakit ki anlamında edat.
ç. 163a/3, 71b/22

çün <Far. Çünkü, mademki, ne vakit ki, gibi anlamlarına gelen edat.
ç. 15a/17, 15b/2, 16b/2, 17a/23, 20a/9, 21b/5, 25a/15, 25b/2, 26b/1, 32a/8, 61b/5, 71a/21, 114a/6, 131b/18, 146a/23, 151b/11,

çünkü <Far. Çünkü.
ç. 14b/8, 18b/3, 26a/6, 51a/7, 56a/16, 57a/22, 60b/12, 66b/21, 82a/19, 118b/21, 126a/13, 126a/6, 131a/23, 140b/19, 141a/19, 147b/7, 152a/13

çürü- Çürüme.
ç.- yüp 68a/17

çürüt- Çürütme.
ç.- mez 66a/18

-D-

da dahi, bile, esasen, fakat, artık, aynen, üstelik, ise, o kadar, pek vb.
d. 8b/2, 15a/23, 33b/24, 34b/24, 35b/4, 35b/8, 40a/16, 40a/18, 53a/7, 57b/19, 69b/16, 82a/16, 83a/16, 91a/1, 97b/6, 141b/8, 32a/25, 39a/12, 116a/15, 100a/25, 105b/10, 108b/24, 109a/1, 113b/11, 116b/3, 118b/11, 127a/7, 130a/10, 130b/10, 133a/18, 138a/5, 139a/23, 140a/25, 153b/23, 155a/18, 158a/12, 161b/23

dā' <Ar. Sıkıntı, hastalık.
d.- ı menī 5a/8
d.- ı muḥalliliḡ 134a/25

dabbāg <Ar. Derilerden çeşitli malzemeler yapan zanaatkâr.
d. 76a/3
d.- ı kavī 77b/14

dad Tat, lezzet.
d.+ ıla 60b/17
d.+ mı 32a/13

dad - Tatma, tadına bakma.

	d.- up 125b/15	15b/4, 16b/17, 16b/6, 16b/9, 17b/2, 17b/8, 18b/11, 18b/23, 18b/4, 19a/19, 19a/22, 19b/10, 19b/2, 20b/14, 20b/18, 21a/18, 21a/20, 21a/21, 21a/22, 21b/21, 21b/4, 21b/6, 22b/2, 22b/4, 23a/16, 23b/14, 23b/18, 23b/24, 23b/25, 23b/4, 24a/11, 24a/12, 24a/21, 24a/25, 24a/4, 24a/6, 24b/2, 25b/13, 25b/25, 25b/4, 27b/16, 27b/19, 27b/25, 28a/10, 30b/4, 31b/14, 31b/15, 31b/5, 32a/4, 32b/2, 33a/6, 33b/15, 33b/24, 34b/16, 34b/22, 35a/19, 35b/3, 36a/19, 36b/1, 36b/16, 36b/24, 36b/4, 37a/18, 37a/25, 37b/1, 37b/13, 37b/16, 37b/17, 37b/2, 37b/22, 37b/24, 38a/25, 38a/3, 38a/6, 38a/7, 38a/9, 38b/11, 39a/1, 39a/8, 40a/1, 40a/12, 40a/3, 40a/5, 40b/7, 41a/20, 41a/3, 42a/18, 42a/2, 42a/7, 42b/13, 42b/7, 43a/15, 43a/9, 43b/5, 44b/12, 44b/6, 45a/12, 46a/23, 46b/3, 46b/4, 47a/17, 47a/20, 47a/22, 47b/20, 47b/4, 47b/6, 48a/13, 48a/16, 48b/18, 48b/19, 48b/9, 48b/15, 49a/22, 49a/7, 49b/11, 49b/17, 50a/13, 50a/19, 50b/12, 50b/18, 50b/20, 50b/23, 51a/1, 51a/15, 51a/2, 51a/3, 51a/8, 51b/13,
dād	<Far. Doğruluk; Şikâyet; Kısmet. d. 113b/18 vezîr-i d. 113b/17	
dādî	<Far. Sütüne, çocuğa bakmakla sorumlu kadın. d. 65a/11, 131a/1 d.+ leri 65a/9	
dāfi'	<Ar. Defeden, savuşturan. d.- i beliyyât 26b/13	
daha	Daha. d.+ sı 32a/24	
ḍahāmet	<Ar. İrilik, kocamanlık. ḍ. 2b/19	
daḥî	Dahi. d. 1b/19, 3a/13, 3b/6, 4a/7, 4b/22, 4b/5, 5a/24, 5a/6, 5b/23, 7a/18, 7a/25, 7b/12, 7b/14, 8a/21, 8a/6, 8b/10, 8b/19, 8b/21, 8b/4, 8b/6, 9a/10, 9a/4, 9a/5, 9b/5, 10a/16, 10a/7, 10a/9, 10b/16, 10b/18, 12a/1, 12a/21, 12b/9, 12b/18, 13a/1, 13a/13, 13a/18, 13a/25, 13a/3, 13b/21, 13b/23, 15a/20, 15a/21, 15a/25,	

51b/15, 51b/7, 52a/20, 52b/17,
52b/2, 52b/3, 53a/10, 53a/12,
53a/18, 53a/23, 53a/8, 53b/10,
53b/14, 53b/15, 53b/16, 53b/25,
53b/6, 53b/8, 54a/16, 54a/18,
54a/22, 54a/5, 54b/2, 54b/21,
54b/7, 55a/14, 56a/13, 56a/14,
56a/18, 56a/21, 56b/5, 56b/10,
56b/14, 56b/16, 56b/19, 56b/21,
57a/12, 57a/3, 57a/9, 57b/1,
57b/12, 57b/2, 57b/21, 57b/25,
57b/6, 57b/8, 58a/19, 58a/21,
58a/22, 58a/8, 58b/13, 58b/20,
59a/17, 59a/6, 59b/19, 59b/7,
59b/9, 60b/13, 60b/16, 60b/4,
61a/12, 61a/5, 61b/1, 62a/16,
62a/23, 62b/6, 63a/23, 63a/25,
63b/2, 64a/10, 64a/15, 64a/16,
64a/5, 64b/14, 64b/15, 64b/20,
65a/22, 65a/8, 65b/11, 65b/19,
65b/2, 65b/4, 66b/1, 66b/11,
66b/12, 66b/4, 66b/7, 67a/17,
67a/20, 67a/3, 67a/4, 67b/19,
67b/20, 67b/24, 67b/3, 67b/6,
67b/7, 68a/12, 68a/25, 68b/3,
69a/10, 70a/7, 70b/1, 70b/11,
70b/12, 70b/25, 71b/13, 71b/2,
71b/20, 72a/6, 72b/11, 72b/12,
72b/13, 72b/20, 72b/21, 72b/6,
73a/16, 73a/6, 74a/24, 74b/1,
74b/2, 75a/6, 79a/13, 79a/14,
79b/13, 80b/2, 80b/24, 81b/11,

81b/20, 81b/6, 82a/9, 83a/14,
83a/15, 83a/16, 83a/6, 83b/10,
83b/17, 83b/2, 84a/18, 84a/22,
84a/4, 84b/1, 84b/13, 84b/5,
84b/8, 85b/20, 86a/21, 86a/22,
86b/1, 86b/5, 86b/9, 87a/2,
87a/20, 87a/4, 87a/6, 87a/8,
87b/1, 87b/16, 87b/17, 87b/23,
87b/6, 87b/7, 88a/16, 88a/24,
88b/8, 88b/25, 89a/11, 89a/16,
89a/2, 89a/4, 89a/5, 89b/10,
89b/15, 89b/16, 89b/5, 89b/6,
90a/12, 91a/10, 91a/22, 91b/9,
92a/10, 92a/18, 92a/19, 92a/2,
92b/20, 92b/22, 93a/15, 93b/15,
93b/16, 94a/25, 94b/1, 94b/11,
94b/24, 95a/12, 95a/18, 95a/21,
95a/23, 95a/9, 95b/11, 95b/15,
95b/2, 96a/12, 96a/6, 96b/1,
96b/12, 96b/17, 96b/19, 97a/13,
97a/25, 97b/15, 97b/22, 98a/25,
98b/2, 98b/3, 98b/5, 99a/12,
99a/25, 99a/8, 99b/10, 99b/15,
99b/18, 99b/5, 99b/9, 100a/18,
100a/19, 100a/25, 100a/6,
100b/11, 100b/15, 100b/21,
100b/24, 101a/24, 101b/25,
102a/13, 102a/6, 102b/20,
103a/17, 103b/12, 103b/14,
103b/21, 103b/25, 104a/13,
104a/18, 104a/19, 104a/2,
104a/22, 104a/3, 104b/17,

104b/22, 104b/9, 105a/11,
105a/14, 105a/20, 105b/15,
105b/16, 105b/23, 106a/3,
106a/7, 106b/14, 106b/25,
106b/3, 107a/13, 107a/14,
107a/2, 107a/3, 107b/12,
107b/4, 108b/1, 108b/13,
108b/23, 108b/24, 109a/14,
109a/4, 109b/25, 109b/4,
109b/8, 110a/6, 110a/11,
110a/16, 110b/3, 111a/1,
111a/13, 111a/18, 111b/17,
111b/2, 111b/21, 112a/13,
112a/2, 112a/23, 112a/25,
112b/10, 112b/14, 112b/20,
112b/9, 113a/16, 113a/21,
114a/13, 114a/19, 114a/22,
114a/24, 114b/21, 114b/3,
115a/14, 115a/16, 115b/11,
115b/15, 115b/5, 115b/7,
116a/14, 116a/5, 116b/10,
116b/11, 116b/2, 116b/21,
117a/22, 117a/24, 117b/15,
117b/18, 118a/17, 118a/18,
118a/3, 118b/23, 118b/25,
119a/10, 119a/15, 119a/17,
119a/23, 119a/8, 119b/12,
119b/18, 119b/22, 119b/24,
119b/3, 119b/5, 120a/14,
120a/25, 121a/17, 121a/22,
121b/21, 122a/16, 122a/2,
122b/13, 122b/2, 122b/23,
123a/1, 123a/25, 123b/21,
123b/25, 123b/3, 124a/15,
124a/6, 124b/16, 124b/22,
124b/5, 125a/19, 125b/12,
126a/18, 126b/11, 126b/15,
127b/13, 127b/17, 127b/24,
128a/15, 128a/5, 128a/8,
128b/21, 128b/6, 129a/14,
129a/18, 129a/20, 129a/5,
129b/17, 129b/18, 129b/21,
129b/6, 130a/2, 130a/9,
130b/23, 130b/24, 130b/25,
130b/9, 131a/15, 131a/25,
131b/7, 132a/10, 132a/5,
132b/13, 132b/25, 133a/12,
133a/22, 133b/16, 133b/23,
134a/14, 134a/18, 134a/25,
134b/16, 134b/25, 134b/7,
134b/8, 135a/11, 135b/15,
135b/19, 136b/1, 136b/9,
137a/25, 138a/17, 138a/2,
138a/23, 138b/21, 138b/22,
138b/9, 139a/2, 139a/7,
139b/12, 139b/18, 139b/2,
139b/25, 140a/17, 140a/9,
140b/22, 141a/22, 141a/24,
141b/16, 141b/21, 142a/11,
142b/15, 143a/14, 143a/17,
143a/18, 143a/20, 143b/12,
144a/17, 145a/9, 145b/21,
147a/16, 147b/12, 147b/3,
148a/16, 148a/18, 148b/12,

148b/15, 148b/17, 148b/25,
148b/6, 148b/8, 149a/2,
149a/13, 149a/19, 149a/20,
149a/4, 149a/8, 149b/12,
149b/8, 150a/24, 150b/13,
150b/14, 150b/17, 150b/8,
151a/16, 151a/18, 151b/1,
151b/21, 151b/24, 152b/11,
152b/14, 152b/19, 152b/24,
152b/3, 153a/9, 155a/16,
155b/12, 156a/2, 156b/14,
157a/12, 158a/1, 158a/12,
158b/11, 158b/19, 158b/24,
159b/15, 160a/22, 161a/1,
161a/25, 161a/6, 162b/17,
162b/23, 163b/11, 163b/14,
164a/21, 164a/3

dāḥil <Ar. Giren, bir şeyin içinde bulunan.
d. 34a/12, 51b/4, 53a/19,
83a/20, 126a/4
d.+ dūr 107a/2, 111b/17
d.+ inde 150b/11
d.- i cennetü'l-me'vā 22a/10
d.- i devlet 17b/20
d.- i firdevs 107b/3
d.- i mecālis-i kibār 41a/12
d.- i meclis-i 'ālī 52b/18
d.- i meclis-i ḥāṣ 99b/5
d.- i ṣadāretgāh 12b/22

dāḥiliyye <Ar. İçişleri.
d. 20a/23

dāhiye <Ar. Musibet.
d.- yi zūll-i nekbete 12a/1
d.+ sinde 134a/23
d.+ ye 112b/1

dāḥl <Ar. İçinde bulunmak.
d. 35b/12, 55b/8, 60b/14,
60b/16, 82a/8, 82a/12, 82a/17,
82a/22, 100a/25, 101a/16,
128a/4, 129a/13, 129b/1,
133a/25, 141a/3, 158b/3,
159b/25
d.+ dūr 100a/21
d.+ ı 118b/10

dāḥlı İncir.
d. 118b/10

dāḥve <Ar. İlk kuşluk vakti.
z.- yi kübrāda 43a/11
z.- yi şugrāda 43a/12

dā'ī <Ar. Duacı.
d.+ niz 42b/8

dā'in <Ar. Borç veren, alacaklı.
deyn-i gārim-i d.+ in 110b/14

dā'im <Ar. Devam eden.

d. 8a/25

dā'imā <Ar. Devamlı olarak.

d. 24a/19, 32b/21, 56b/9, 60a/8,
104a/15, 105a/20, 161a/9,
164a/24

dā'ime bk. dā'im

zinā-yı d. 153b/24

dā'in <Ar. Alacaklı kimse.

d. 76a/24

dā'ir <Ar. Devreden, dolaşan.

d. 84a/6, 104b/19, 130a/17

dā'ire <Ar. Binanın bölündüğü

kısımlardan her biri; Büyük ev,
konak.

d. 76b/2, 83a/20, 103a/24

d.+ ye 33a/25

d.- yi 'ağldan 17b/6

dā' iyye <Ar. Yürekten gelen duygu ve

heyecanı artırma; Niyet.

d.+ si 104b/25

d.- yi tāb 115a/23

d.- yi müşāhiyye-yi ma' hūda

124b/25

dağ Dek, kadar.

d. 16b/7, 65a/6, 90b/18, 140b/12

dağāyık <Ar. Anlaşılması güç konular;

Dakikalar.

d.- nümün 29a/12

hükemā-yı d.+ dandur 130b/25

'urefā-yı d.- şināş 109a/11

zurefā-yı d. 84a/1, 100b/3

zurefā-yı d.- şī'ār 15a/13

dağāyık-ārā <Ar.+Far. Anlaşılması güç

konularla süsleyen.

d. 2a/D

şu'arā-yı bülğa-yı d. 147a/21

zurefā-yı d.- yı 'urefā-yı r.

96a/22

dağāyık-pirā <Ar.+Far. Anlaşılması güç

konularla süsleyen.

'urefā-yı d. 124a/8

zurefā-yı d. 100b/4

dağı bk. dağı

d. 151b/17

dağīk <Ar. İnce, zarif.

d. 158a/21, 71a/13

bi't-ṭarīk-i d. 108a/6

dağīka <Ar. Bir saatin altmışta biri; An;

İnce fikir, nükte.

d.+ dan 23b/15

d.+ ya 23b/17

‘arīke-yi d. 82a/21
mülāhaza-yı d. 31b/17, 74b/10,
131a/19
tarīke-yi d. 71a/18
tevehhüm-i d.- yı bâtıle 85b/20

daķika-şināsān <Ar.+Far. Güç şeyleri
anlayanlar.
d.- ı ‘irfān 121a/8

dal Dal.
d. 137b/1
d.+ ı 68a/6

dāl <Ar. Doğru yoldan sapmış,
dalalete düşmüş kimse.
d. 96b/18

dālālet <Ar. Doğru yoldan sapmak.
d. 72b/7
d.+ iñ 73a/14, 97b/21
āyīn-i d.- i qarīnleri 96b/25
cāy-ı d. 96b/24
ef‘āl-i d. 99b/22, 99b/24
eşnāf-ı d.- i ittişāf 120b/24
gürūh-ı d.- i şükūhuñ 96b/18
mesā’il-i muħteri‘ a-yı d.- i
mültemi‘ esinde 97a/8
meydān-ı d. 98b/8
d.- i nuķūşı 98b/19
d.- i şükūh 107b/1
d.- āyīn 120b/21

dālālī <Ar. Doğru yoldan sapan,
dalalete düşen kimse.
muntafi-yi meclis-i ehl-i d.
98b/13

dāle <Far. Kartal. (?)
ķiyāfet-i zāhire-yi d.+ leriyle
46a/18

dalkavuk Yalaka, yaltaklanan kimse.
d. 137b/1

dālle <Ar. Doğru yoldan ayrılmış,
günaha girmiş.
d. 73b/4
ħabīse-yi ş.+ leri 98a/6
d.- yi şelāse 73b/22
tavā’if-i d. 74b/4
ümme-i bāğıyye-yi d. 73a/5

dāmād <Far. Damat.
d. 47a/12, 84b/10
d.+ a 84b/8
d.+ ı 28b/23, 100a/D
d.+ ın 25b/13
d.- ı ħalife-yi mükerrerem 25a/19
d.- ı şehinşāh-ı ‘ālem 82b/D

dāmān <Far. Etek. krş. dāmen.
d. 123a/1, 60b/6
d.+ ım 122b/19

d.- ı ıudsıyyelerıne 139a/15	ma'nevı-yı d. 123b/25
zır-ı d.- ı hımāyete 118b/16	
dāmān-gır <Far. Eteğe yapışan kimse. d. 125b/18	dāniř <Far. Bilgi, ilim. řāhib-i d. 127b/7
dāme <Ar. Dāim olsun anlamında bir söz. (?) d. 38a/14	dāniř-ver <Far. Ālim. d. 82b/D, 131b/17
dāmen <Far. Etek. d. 118b/7 d.+ dūr 116a/22, 39a/11 çide-yı d. 132a/24 d.- i merhameti 125b/25 d.- ālūde-yı muqadderāt-ı mezemmet 36a/4	dāniř-mend <Far. Bilgili. d.- i calkzen 77b/5
dāmen-gır <Far. Eteğe yapışan kimse. d.+ i 29b/18	dāniř-mendān <Far. Bilgililer. d. 114b/24 d.+ a 91b/3
dānā <Far. Bilen. şaşı-ı d. 157a/6	dār <Ar. Yer. d.- ı na'ım 126a/7 d.+ da 128a/23 dārü'l-bevāra 15a/9 dārü'l-emānda 147a/16 dārü'l-hilāfe 27b/13 dārü'l-hilāfet-i baędād 22b/7 dārü'l-hilāfe-yı benām 150a/19 dārü'l-hilāfet-i boğdan 8a/9 dārü'l-ihtifā'yı hā'ifin 18a/1 dārü'l-mülk-i baędādda 28b/20 dārü'l-mülk-i devlet 42a/23 dārü'l-mülk-i devlete 10a/22 'azim-i firdevs-i dārü'n-na'ım 164b/8 dārü'n-naşr 18a/12, 42a/24 dārü's-sa'ādet 30b/14
dānende <Far. Bilen. d. 89b/17 d.+ ki 127a/20	
dānende-gān <Far. Bilenler. tesliyet-i havātır-ı d. 6b/2	
dānı <Ar. Yakın olan.	

dārü'ş-şelām-ı islām 72a/21	88a/18
dārü'ş-şifā-yı āsitāne-yi sa ^c ādete 12a/1	đ.- ı meşelin 47b/4
ķurb-ı dārü'l-mülk-i devletde 13b/23	đ.- ı meşelince 8a/1, 44b/21, 53a/23, 105b/6
kürsī-yi dārü'l-mülk 31b/1	đ.- ı meşelini 153a/18
maħrūsa-yı dārü'n-nuşarādur 31b/2	đ.- ı türkide 125b/14
meykedeħā-yı dārü'l-bevār 145a/1	đarb-ħāne <Ar.+Far. Para basılan yer. đ. 31a/4
dārāt <Far. Şan, gösteriş. đ.- ı dārādur 94a/12 đ.- ı ğayr-i lāzıme 10b/7	dārċin <Far. Tarċın. đ. 36b/25, 49b/19
đarb <Ar. Atasözü, ċarpıcı söz, darbimesel. đ. 13b/19 đ.+ ın 147b/13 đ.- ı meşel 70b/21, 95b/17, 109b/20, 122a/11, 128b/6 đ.- ı meşel-i meşhūr 111a/15 đ.- ı meşel-i ^c avāmda 85a/21 đ.- ı meşel-i türkī 129a/9, 140a/25 đ.- ı meşel-i türkī-yi meşhūrdur 101b/18 đ.- ı meşel-i türkide 108b/18, 160a/16 đ.- ı meşelde 135b/14 đ.- ı meşeldür 133b/2, 134a/25 đ.- ı meşeli 105b/19, 55b/17,	dārċin <Far. Tarċın. đ. 143a/23
	dārċini <Far. Tarċın. đ. 82b/8
	dārċiniye <Far. Tarċın. đ.+ cükler 120a/19
	dāreyn <Ar. İki dünya, dünya ve ahiret. đ.+ de 25a/15 đ.+ i 163b/8
	đarib <Ar. Vuran, vurucu. đ. 75b/12
	dārik ? đ. 131a/25

darre <Ar. Kuma.
z.+ niḡ 77a/6

dāsī ?
v. 123b/7

dāsītān <Far. Destan, hikāye.
d.- 1 mezbūrunda 118a/20
d.- 1 ser-encām 138a/8, 138b/25
d.- 1 ser-tırāşda 117b/24
d.- 1 ser-tırāşında 38a/11
d.- 1 ser-tırāşideki 34b/11

da'vā <Ar. Şikāyetçi olarak
mahkemeye başvurma.
d. 97b/14
d.+ niḡ 97b/7, 97b/8
d.+ sını 32a/11
d.+ yı 97b/11

da'vāt <Ar. Davetler.
mazhar-ı d.- 1 icābet 26b/7

da'vet <Ar. Davet.
d. 22b/3, 73b/21
d.+ siz 116a/10
d.- i zevī'l-ucūl 73a/4
şāhib-i d. 30a/10, 67b/2

da'vī <Ar. Bir kimsenin hakkını
araması.
d. 97b/11

daya- Dayama.
d.- ya 69b/22

dayan- Dayanma, dayanıklı olma.
d.- ur 149a/15

dāye <Far. Çocuğa bakan dadı.
d. 65a/11, 131a/1
d.+ leri 65a/9

dāyīlenmek < ? Yiğitlenmek.
d. 117b/20

de De.
d. 3a/17, 7a/15, 17a/16, 27a/21,
31b/13, 31b/21, 33a/8, 34a/1,
34a/9, 34b/25, 40b/7, 43b/19,
50a/8, 52b/9, 53b/1, 54b/8,
56b/20, 57b/6, 61b/10, 63a/22,
63a/5, 71a/9, 80b/22, 81b/19,
81b/23, 82b/13, 82b/6, 84a/21,
84b/2, 85a/18, 88a/6, 89b/25,
91b/8, 92a/13, 98b/6, 98b/7,
102b/10, 103b/24, 104a/19,
105b/22, 106a/8, 110b/8,
113a/23, 114b/4, 115b/22,
115b/9, 116b/2, 117a/6, 117a/8,
120a/5, 122b/25, 122b/8,
123a/2, 124b/16, 124b/4,
125a/14, 125b/12, 126b/4,
127b/2, 129b/9, 131a/3, 131a/8,

134a/25, 13a/16, 13b/9, 141a/21,
144a/13, 148b/3, 14b/4, 150a/3,
150b/1, 152b/7, 157b/16,
157b/22, 159a/17, 159a/22,
159a/24, 159b/13, 161b/21,
161b/9

dè-

Deme.

d.- di 15a/23, 16b/3, 82b/D,
113b/21
d.- digim 58b/12
d.- digimde 67a/6
d.- digimleyn 58b/12
d.- digiñ 138a/25
d.- diginde 87a/5
d.- dikde 37b/14, 53a/12
d.- dikler 134a/21
d.- dikleri 1b/15, 11b/17, 20a/4,
21a/11, 29a/21, 31b/22, 35b/24,
38a/25, 39b/25, 43b/16, 43b/25,
44a/8, 46a/23, 48a/13, 48a/16,
54a/13, 58b/18, 64b/2, 66a/20,
67a/17, 67b/13, 67b/20, 68a/15,
69a/4, 72a/3, 72b/4, 73a/16,
74a/16, 81b/20, 82b/11, 83b/24,
84b/12, 84b/4, 92a/21, 92b/15,
93b/11, 94b/14, 94b/19, 95a/3,
95a/4, 97b/19, 100a/6, 103a/1,
104a/19, 104b/25, 104b/9,
105a/25, 106a/23, 107b/13,
116b/25, 118a/10, 119b/1,
119b/6, 120a/11, 120b/20,

123b/5, 130b/3, 134a/25,
143b/7, 148a/20, 148b/21,
148b/7, 149a/24, 14a/4, 150a/19,
150a/21, 150b/3, 152a/7,
152b/19, 154b/19, 155b/24
d.- dikleridür 61b/24, 62a/11,
62a/14, 62a/2, 62a/3, 62a/5,
62a/7, 62b/1, 62b/7, 79a/21,
84b/2, 102b/11, 102b/5,
103b/23, 104b/11, 104b/22,
106a/6, 106b/10, 107a/12,
109b/2, 126b/12, 129b/15,
130b/25, 142a/22, 150a/20
d.- diklerin 93b/18
d.- diklerinde 64a/4
d.- diklerini 67a/17
d.- diklerinin 33b/22, 103a/6,
130a/11
d.- diler 13b/20, 15b/1, 15b/3,
70b/3, 96b/12, 100b/1, 100b/14,
100b/22, 100b/24, 100b/3,
102a/18
d.- dü 21b/5
d.- dügi 3a/23, 98b/1
d.- dügünde 156b/14
d.- dükde 87b/6
d.- dükleri 14b/24, 17b/23,
18a/14, 19a/11, 19b/7, 26a/2,
26a/3, 98b/13, 98b/15
d.- dükleridür 25b/25, 30a/13
d.- gen 100a/25
d.- me 55b/5, 103b/20, 155b/11

d.- meden 39a/9, 63b/11, 63b/13,
63b/16, 63b/6, 63b/9, 70b/13
d.- medür 160a/13
d.- mege 38b/9
d.- mek 20a/16, 40a/23, 42a/18,
42a/21, 42a/23, 42b/21, 45b/21,
51a/4, 52a/2, 63b/10, 63b/11,
63b/13, 63b/16, 63b/17, 63b/18,
63b/20, 63b/4, 63b/5, 63b/6,
64a/22, 80b/8, 84b/25, 85a/22,
89a/11, 100a/25, 104b/2,
104b/3, 116a/7, 117b/6,
123b/20, 145a/12, 151b/6,
151b/7, 154b/25, 159a/7,
160a/13, 162a/4
d.- mekden 40a/22, 42a/17,
42b/21, 44b/10, 50a/10, 63b/4,
84b/11, 159a/6
d.- mekdür 2b/7, 50b/7, 64b/13,
69b/14, 70b/10, 70b/15,
117b/14, 139a/1, 145b/21
d.- mekle 7b/21, 14a/9, 29a/16,
48b/4
d.- mekledür 2b/14
d.- meli 58b/11
d.- meniñ 52a/3
d.- mesiyile 66b/18, 67b/7
d.- meyeler 37a/24
d.- mez 31a/24, 69b/18
d.- miş 69b/19, 70a/6, 139a/8
d.- mişdür 31b/16
d.- mişler 43a/23, 52b/2, 80a/21,
85a/18, 86a/25, 86a/7, 86b/5,
88a/3, 92a/23, 96b/1, 96b/10,
103b/25, 104a/13, 104a/9,
104b/4, 104b/8, 105a/24,
108a/17, 110a/11, 110a/12,
110a/15, 111a/11, 114a/14,
114a/18, 114a/19, 114b/23,
115a/3, 115a/9, 115b/17, 118a/8,
123b/2, 126b/10, 134a/5,
139b/12, 140a/5, 141a/14,
141a/22, 141b/7, 141b/8,
149a/13, 151a/17, 153a/7,
154b/23, 157a/19, 159a/7,
161b/20
d.- mişlerdür 40a/2, 86b/1,
109a/7, 111a/16, 142a/11,
151a/6, 156a/19, 156b/2,
160b/13,
d.- r 19a/20, 19a/21, 49a/12,
64b/24, 73b/25, 159b/6
d.- rler 7b/6, 8b/5, 9b/2, 16b/6,
17a/1, 18a/21, 24a/24, 24b/2,
24b/7, 25b/13, 28b/7, 29a/19,
34b/18, 35b/5, 37a/12, 37a/16,
38a/6, 40a/14, 41a/22, 44a/24,
48a/12, 48a/14, 50b/7, 51b/14,
53b/11, 53b/12, 53b/14, 53b/25,
53b/7, 54a/21, 54b/15, 54b/25,
54b/5, 57a/20, 58b/4, 60b/7,
61b/20, 62a/6, 63b/8, 65a/22,
68a/18, 69a/14, 70b/14, 72a/3,
73b/23, 75a/10, 81a/5, 83b/24,

84b/20, 85b/6, 86a/15, 89a/21,
89b/14, 89b/15, 92a/4, 96a/16,
96a/19, 96b/16, 96b/23, 97a/17,
100a/14, 100b/17, 101b/20,
103a/21, 104a/10, 104a/22,
104b/17, 104b/25, 106a/24,
106b/8, 107a/13, 107a/22,
109a/21, 109b/2, 109b/21,
110a/13, 110b/16, 112b/18,
113a/9, 113b/12, 117b/14,
117b/17, 119a/17, 11b/14,
11b/19, 11b/20, 120a/9,
120b/10, 124b/24, 12a/7,
12b/21, 130b/25, 133a/23,
134a/2, 134a/20, 134a/25,
134a/8, 136a/25, 136b/21,
137a/8, 139b/19, 141a/17,
141a/18, 141a/19, 141a/20,
142b/1, 143a/13, 148a/21,
149a/1, 149a/8, 150a/24, 150a/8,
152b/23, 153a/24, 161a/25
d.- rse 24a/2, 37a/22, 37a/23,
39a/4, 142b/6
d.- rseñ 22b/24, 82a/23, 122b/1
d.- rsin 90b/21, 90b/22, 90b/23
d.- rüm 98a/10, 98a/11, 98a/12,
98a/15, 98a/16, 98a/17, 98a/18,
98a/19, 98a/22, 98a/23
d.- sek 123a/14
d.- sem 94a/10
d.- sünler 45b/2, 50a/21, 52a/23
d.- ye 122b/13, 137a/1, 137a/3

d.- yecek 58b/1
d.- yeler 131a/13, 37a/24
d.- yelüm 88b/15, 99b/21
d.- yen 105a/19, 31b/16, 36a/6,
8a/15
d.- yenlere 10b/21
d.- yerek 34b/4, 37b/6, 39a/6,
45b/4, 87a/10, 93a/13, 98b/7
d.- yüp 129a/15, 39a/23, 53a/8,
58a/24, 67b/15, 67b/9, 82a/10,
87b/21,
92a/16, 98b/2

de'ḅ <Ar. Usul, tarz.

d. 97a/6
d.+ in 60a/12
d.- i cedide 51a/19
d.- i fāsidesi 98a/25
d.- i mer'ī 99a/1
d.- i müstedimdür 57b/11
d.- i müsteḅab 53b/4
d.- i müstaḅsen-i kibār 35a/10

deb Tepme, basma.

d. 161b/4

debb <Ar. Sürüngen.

d. 75b/15

debdebe <Ar. Gösteriş, ihtişam.

d. 50a/11, 86b/11, 94a/14,
94a/22, 94b/23

- d.+ si 91a/21
d.- yi ʿ unvānı 48b/4
refʿ -i d.- yi salṭanat 74a/14
evāʾil-i d.- yi salṭanat-ı
muḥammed ḥan ibni ibrāhīm
21b/13
- debr** <Far. Ölüm.
d.+ ine 4b/23
- debīrī** <Far. Kâtibe ait.
d.+ niḡ 75b/19
- debre** <Ar. Son; İkinci kısım; Bozgun;
Talihsizlik.
d.- yi farḡ 4b/24
- deccāl** <Ar. Kıyamette ortaya
çıkacağına inanılan yalancı
mesih.
d. 15a/20
d.- ı bedfiʿ āl 98b/13
- dédir-** Dedirme, söyletme.
d.- ecek 150b/2
- dédirt-** Dedirtme, söyletme.
d.- meyeler 51b/8
- def** <Ar. Savma, savuşturma; Men
etme.
d. 10a/17, 16a/3, 20b/25,
22a/23, 46a/22, 50a/5, 52b/20,
- 57b/2, 87a/23, 92b/2, 100a/4,
105b/14, 108a/16
d.+ de 141b/9, 150b/25
d.+ e 115b/6
d.+ i 106b/3, 51b/21
d.+ ine 151a/25
d.+ ini 130b/14
d.+ lere 151a/20
d.- i faẓla-yı baṭın 49b/2
d.- i ġam 144b/16
d.- i ġaẓab 148a/7
d.- i ḡ^vāhiṣ 31b/23
d.- i ʿ iyānide 151a/20
d.- i refʿ den 152a/24
d.- i ṣıḡlet 43a/17
d.- i şūreti 9b/8
d.- i şehvet 27b/23
d.- i şübhe 65a/22
d.- i ṭarīḡasıyla 12a/23
d.- i vesvese 131a/17
d.- i żarūret 115a/2
- def** <Ar. Bir tür vurmali çalgı.
d. 80b/21
d.+ ler 34b/7
- def a** <Ar. Kere, kez, bir an.
d. 17a/4, 19a/17, 22a/4, 33a/14,
36b/7, 39a/3, 3a/23, 52b/18,
53a/6, 58b/25, 58b/8, 67a/3,
67b/19, 68a/24, 72b/13, 81b/7,
87b/17, 88a/16, 88b/18, 90a/1,

93b/22, 95b/16, 96b/21, 103b/25, 120a/8, 124a/14, 124a/23, 133b/19, 133b/23 d.- yı evvelīde 22a/5 d.- yı şānīde 22a/5 d.- yı şe ^c āmetleri 19b/10	d. 31a/14, 157a/8 d.- ı rikāb-ı hümāyūn 12b/6 defter-dārī <Ar.+Far. Defterdar'a ait. menzilet-i refi ^c e-yi d.- yi o ^c smānī 14b/23
defa'āt <Ar. Defalar, kereler. d. 53a/3 d.- i tuğyān 19b/10 d.+ le 19b/11	defter emīnleri <Ar. Defterhane nazırı. d.+ ni 31a/4
def'at bk. def'a d.- ı hilāf-ı mu ^c tād 34a/5	defteri <Ar. Hesap kitap yapan. d. 75b/19
defātir <Ar. Defterler. d.- i hisāb 142b/2	deg- Değme; Göze alınan şeye layık olma; Değerinde olma. d.- er 68a/1, 79b/12 d.- me 51b/19 d.- mesi 91b/2 d.- mez 82b/5, 120b/11 d.- üp 38b/8
defk <Ar. Dökme. d.- ı gūne 108b/3	
defn <Ar. Mezara koyma, toprağa gömme. d. olinmuşdur 4a/24	degenek Değnek. d. 102a/25, 102b/18
defter <Ar. Hesap işlemlerini içeren kâğıt, pusula. d.- i kânūn-ı ilāhīde 160a/25	degin Değın, dek, kadar. d. 100a/25, 44a/15, 67a/17
defter-dār <Ar.+Far. Devletin gelir gider hesabını tutan kimse, maliye nazırı.	degirmenci Değirmenci. d.+ le 76b/9
	değişik Değişik. d. 129b/15

degme Sıradan; Üstün.

d. 33a/11, 53b/18

degül Değil.

d. 1b/21, 3b/9, 11b/9, 24b/13,
28a/1, 33a/24, 33b/11, 35a/22,
36a/17, 37b/15, 38b/21, 38b/8,
44a/20, 44a/5, 45b/15, 51b/15,
53b/24, 56a/2, 60a/15, 62b/5,
63a/5, 64a/13, 67b/23, 67b/24,
68b/10, 70a/13, 70a/8, 70b/7,
74b/5, 86a/12, 86a/24, 87a/19,
88a/20, 88b/1, 89a/6, 90b/20,
92b/17, 94a/15, 100a/21,
102b/17, 104b/12, 105a/1,
105b/17, 105b/6, 106a/5,
106b/4, 108b/10, 10a/4, 10b/13,
10b/8, 110a/5, 113b/13,
115b/19, 116a/12, 124b/17,
125a/9, 127b/12, 134b/16,
145a/18, 146a/19, 148a/4,
158b/22

d.+ di 4a/15, 70a/14

d.+ dür 1b/21, 3b/2, 6b/18,
12a/6, 13a/12, 21a/17, 27b/18,
27b/20, 33a/11, 39b/20, 40a/16,
41a/20, 44b/6, 45b/24, 48a/15,
49b/5, 51a/4, 61a/24, 62b/9,
63a/12, 64a/4, 64b/1, 69b/11,
75a/11, 80b/22, 82a/13, 87a/8,
87b/15, 87b/17, 90a/10, 90a/12,

90a/5, 91b/10, 95b/10, 95b/20,
97b/13, 100a/25, 104a/23,
105b/23, 109b/25, 111b/22,
112a/12, 112a/14, 113a/6,
117b/7, 121a/13, 122b/14,
126b/4, 128b/11, 129b/9,
130b/9, 135a/17, 136a/14,
137b/8, 140a/21, 140a/25,
149a/19, 150a/15, 151a/25,
159b/13, 161a/4, 162b/24

d.+ ler 53b/1

d.+ lerdür 44b/13, 85b/8,
116a/24, 150b/2, 156a/6

d.+ midür 55b/4, 95a/21

d.+ üm 90a/14, 90b/24

d.+ üz 112a/20, 90a/8

deh̄hāl <Ar. Her işe burnunu sokan kimse.

d. 61a/21, 82a/9

d.+ leriniñ 129b/2

d.- i bī-mezāk 128a/23

deh̄hān <Far. Ağız.

d. 78a/6

d.+ da 151a/5

d.+ ıñ 151a/25

şedd-i bāb-ı d. 19b/15, 54a/23

deh̄hā-yāb <Ar.+Far. Dahilik bulan.

d. 79b/2

dehr <Ar. Dünya, âlem; Zaman.
d. 3b/9
d.+ i 144b/4
d.+ iñ 14b/17, 16a/22
d.- i āḥer 114a/7
d.- i fānī 55a/7
d.- i ḥālde 122a/12
d.- i şu‘ arā-yı bülğa 145a/24
cellād-ı d.- i āḥir 16b/4
ğam-ı d.- i pür 82a/6
nağş-ı kār-ı d.+ iñ 114a/1
rīş-ḥand-ı d. 14b/11
üstād-ı d.- i tārīḥiñ 13b/12
zer-küb-ı d. 13b/12

dehrī <Ar. Âleme ait.
müferriḥyān-ı d.+ den 1b/5
şehrī-yi d. 78b/19

dehşet <Ar. Korkunç; Şaşılması.
d. 63b/1

dek *I.* Kadar, değin. *II.* <Ar. Hile.
d. 24a/2, 32a/17, 32a/6, 43a/15,
50a/19, 67a/17, 71b/24, 72b/20,
73b/13, 82b/D, 87a/7, 90b/17,
103b/11, 113a/15, 118a/19,
124b/10, 132b/8, 133b/24,
141a/17, 141a/19, 141b/3,
153b/22
şāḥib-ı d. 46b/9

dağ bk. dek
d. 160b/6

del- Delme.
d.- üp 49b/16

delālet <Ar. Yol göstermek.
d. 31b/12, 84b/5, 130b/25,
139a/17
d.+ i 101b/25, 123a/25, 130b/25
d.+ ince 133b/17
d.+ leri 68a/21

delev Deli. krş. delü
d. 101b/10

deli Deli.
d. 102a/6, 59a/12, 78b/8
d.+ si 105b/25
ḥālil-i d. 78b/7
m.- ı deli 78b/8

delil <Ar. Yol gösteren; Kanıt.
d. 33b/10
d.- i aḳvā 60b/13
d.- i celidür 56b/13
d.- i celil 28a/15, 101b/25
d.- i ḥāl 101b/25

delīme < ? Çok, bol.
d. 105a/21

delirt- Delirtme d.- e 105b/6	d.+ sinden 105b/21 d.+ sini 102b/5 d.+ ye 102b/18, 155a/11 d.+ yi 105b/6
dellāk <Ar. Hamamda insanları keseleyen kimse, tellāk. d.- i yoħsul 77b/17	delük Delik. d.+ ine 68a/6 d.+ li 85b/14 d.+ siz 142b/7, 142b/9
dellāke <Ar. bk. dellāk d. 90a/15	
dellāl <Ar. Çarşı pazar yerlerinde satış duyurusu yapan kimse. d.+ ler 162a/24 d.- ı rezil 77b/12	delüķanlı Delikanlı, yiğit. d.+ lardur 118b/14 delüķanlılık Delikanlılık, yiğitlik. d.+ da 118b/14
delü Deli. krş. delev d. 101b/15, 102a/15, 102a/16, 102a/17, 102a/18, 102a/19, 102a/20, 102a/25, 102b/1, 102b/5, 102b/6, 105a/24, 105b/20, 105b/6, 106a/23, 106a/24, 106b/8, 107a/12, 107b/13, 154a/24, 154b/5 d.+ dür 102b/11, 102b/2, 128b/8 d.+ ler 101b/19, 103a/6, 105b/4 d.+ lere 106b/8 d.+ si 102a/15, 102a/16, 102a/19, 102a/20, 102a/21, 102a/22, 102a/23, 102a/24, 102a/25, 102b/2, 102b/4, 102b/6, 105b/20 d.+ sidür 105b/4, 106b/11	delülik Delilik. d. 162b/1 d.+ i 41a/9 dem <Far. Nefes; Zaman; Kan. d. 13b/18, 46a/7, 82b/5, 99b/19, 120b/11, 144b/19, 156a/14, 163b/15 d.+ de 95a/18 d.+ den 144a/24 d.+ dür 126b/14 d.+ i 144b/14 d.+ idür 34b/14 d.- i ħurrem 144b/18 d.- i 'isā 153a/5 ma ^c raż-ı d. 109b/20

	zühr-ı d.- i 'ıyādet-i saḫamā 43a/21		d.- mekle 164a/1
dem	?		d.- mez 63b/25, 64a/8, 116b/11, 116b/12, 116b/13, 116b/6, 116b/7, 116b/8, 116b/9, 119a/11
	d.- kerdān-ı zārāfet 48b/23		d.- mezse 91b/8
dem'	<Ar. Gözyaşı dökme, ağlama. d.+ a 141a/25		d.- miş 131a/2
demdeme	<Far. Kavga. d.+ e 99b/19		d.- mişdür 155a/5, 48a/13
demed	<Yun. Ekin, tütün demeti, demet. d. 81b/21, 148b/12, 149a/5, 149a/6, 149a/7, 149a/8, 149b/17 d.+ ler 148b/11, 149b/23 d.+ leri 148b/9		d.- meyeceklerden ola 45b/15 d.- se 93b/4 d.- üp 97b/25 d.- ür 15a/20, 15a/21, 52b/25, 64a/8, 116b/10, 116b/11, 116b/12, 116b/13, 116b/7, 116b/8, 116b/9, 117a/2, 125a/3, 133b/12 d.- ürse 15a/19, 15a/21, 114b/23
demet	bk. demed d.+ i 150b/24	dênil-	Denilme. d.- dügi 140a/25 d.- e 125b/12, 125b/13, 125b/14, 125b/15 d.- e gelmişdür 25b/5 d.- en 129b/24 d.- erek 137b/9 d.- mege 14a/20 d.- mek 123a/2 d.- mez 123a/1, 125a/2 d.- miş 79b/18, 124b/4, 155a/17 d.- mişdür 40b/6, 52a/5, 63a/2, 79a/20, 109b/9, 132a/20, 141b/21, 160b/13 d.- ür 31b/14
demir	Demir. d.+ den 80b/23		
demür	bk. demir d. 76b/5		
dên-	Denme. d.- ecek 159b/3, 27b/16, 63a/6 d.- mege 12b/20 d.- mek 11b/4, 44b/9		

denk	Denk, eş değer. d. 37b/11	d.- bektāyī 25b/13 d.- beyān-ı duḡān 147b/6 d.- dīvān-ı ḡaṣr 125b/20 d.- ḡaḡḡ-ı duḡān 151a/25 d.- ḡāṭır 67a/17 d.- ḡatlı-i merḡūm 114a/1 d.- kenār 58b/20, 80a/25, 81a/18, 110b/10, 111b/22, 112b/16 d.- pīre 113b/10 ḡıṭ' a-yı d.- vaṣf-ı iṣān 160a/11 lāzıme-yi d.- āyet-i dīniyye-yi tederrūki 46a/13
deḡlū	Denli. d. 19b/13, 82b/7, 126a/2, 129a/6	
dep-	Tepme, oynama. d.- diklerin 138a/7 d.- en 5a/10 d.- er 124b/13 d.- me 74a/16	
depele-	Tepeleme, vurma. d.- dikleri 111b/19 d.- mek 111b/20	derā <Far. Çan, çingırak. d. 21b/2
depil-	Tepilme. d.- mek 143a/10 d.- üp 143a/11	derāz <Far. Uzun. d.- ı sā' idi 28a/22
der	<Far. İçinde anlamında ön ek; Kapı. d. 16b/9, 20a/15, 51a/7, 82b/D, 86a/14, 102a/20 d.- i mevlādur 126a/13	der-bān <Far. Kapıcı. d.+ lar 44a/25
der	<Far. +de, içinde. bülḡa-yı d.- beyān 144a/6 d.- ' aḡab 98a/1 d.- ' ālem 113b/10 d.- ān 18a/8, 66b/22, 67b/8	derc <Ar. Sokma; Toplama. d.+ inde 106a/20, 29b/9 d.- i laṭifinde 122a/14 d.- i sa' ādet 51a/24 ḡıṭ' a-yı d. 80a/23
		derd <Far. Keder, sıkıntı, dert. d. 31b/5, 80b/10, 87b/15, 106a/14 d.+ e 106a/13

- d.+ in 31b/5
d.+ li 51b/25
d.+ ümi 126a/9
d.- i cān-güdāz 15a/24
d.- i muḥabbet 106a/11
- dere** <Far. Akar su.
d.+ ye 85a/6
- derece** <Ar. Seviye, mertebe.
d.+ den 6b/25
- derem** <Far. Para, akçe.
d. 54b/11
d.- dār 54b/11
bezl-i d. 38a/9
- dergah** <Far. krş. dergāh
d.+ iḡa 126a/11
- dergāh** <Far. Tekke; Kapı.
d.+ a 156b/18, 64b/18
d.+ da 157a/15
d.- ı ‘ālī 164a/16
tuḥfe-yi d. 126a/3
- derḥāl** <Far.+Ar. Hemen.
d. 83a/25
- deri** Deri.
d. 153b/10
- derī** <Far. Yeşillik dağ eteği.
d. 125b/24
- derin** Derin.
d. 3b/20
- derk** <Ar. Anlama.
d. 7a/20, 46a/2
- dermān** <Far. Çare, deva.
d. 103b/20, 130b/15
d.+ a 152a/21
d.+ dadur 110b/16
d.+ dur 66b/9
d.+ im 110a/22
- dernek** Toplantı, meclis.
d. 16b/9
- der-piş** <Far. Göz önünde bulunan, en önde.
d.- i meclis-i muḥāvere 10b/15
- derrāk** <Ar. Kavrayışlı, anlayışlı.
fehm-i d. 53b/20
şahş-ı d. 74b/21
ṭab^c-ı d. 65a/18
- derd** <Far. Sıkıntı, zorluk.
d.+ e 36a/7
- derūn** <Far. İç, iç taraf; Gönül, bātın.

- d. 87a/16, 86a/12, 100a/25
d.+ dan 39b/10
faķīr-i ʿālem-i d.+ dan 87a/14
d.+ ı 133b/16
d.+ ında 115a/22
d.+ undan 156b/14, 87a/13
ıztırāb-ı hārḥār-ı d. 6a/25
izhār-ı ʿaṣ-ı d. 50a/8
kaṣīde-yi d.+ suz 18a/23
- derūn-dāde** <Far. Gönül vermiş.
d.- 116b/10
- derūnī** <Far. İçten, içe ait.
d. 100a/2, 144a/20, 80b/12,
86a/11, 91a/8, 99a/17
- derviş** <Far. Derviş.
d. 12a/7, 149a/24
d.- i dil-rīş-i fenādan 55a/3
- dervişān** <Far. Dervişler.
d. 23b/1
- dervişāne** <Far. Dervişçe, dervişlere
yakışır şekilde.
d. 64b/19, 156b/18
- deryā** <Far. Deniz; Bolluk.
d. 134a/4, 160b/3, 86b/13, 94a/9
d.+ dan 154b/22
d.- yı zehḥārı 111b/11
- d.- yı zevke 98b/11
d.- yı ʿināyet-i mevlādur 25b/13
ḥavf-ı d. 133b/11
müstağrıķ-ı d.- yı ʿaraķ 108a/25
- dest** <Far. El; Fayda; Güç; Mevki.
d. 25b/13, 50a/20, 55b/8,
127a/7, 145a/25, 147a/25,
149b/5
d.+ i 135a/13
d.- i dilberden 35a/22
d.- i isrāf-ı māl 106b/13
d.- i teecessüs-i tūfān 130a/3
d.- i zer-efşānı 94a/9
lāzıme-yi d.- i himmet-i ʿamme-
yi ehl 111b/15
rāz-ı d.- i sāʿid 28a/20
- dest-gāh** <Far. Zenginlik.
d.+ ıñ 80a/2
ḥükümet-i d.+ da 31b/9
nuḥūset-i d.+ ına 18a/15
şeref-i d.+ larda 26b/9
ehl-i āgāh-ı maʿārif-i d. 2a/7
- dest-gīr** <Far. Yardımcı.
d. 113b/1
- destār** <Far. Sarık.
d. 43b/1
- deste** <Far. Bir araya getirilmiş,

toparlanmış.

d. 48a/25

d.+ lerler 148b/12

destī <Far. Testi.

d. 13b/19, 142b/7

dest-māl <Far. El yüz silinen bez.

d.+ e 45a/10

d.+ ın 45a/18

d.+ ları 50b/25

d.- ı t̄āhiri 51a/2

destūr <Far. İzin, müsaade.

d. 99b/21

d.- ı ʿām 95a/8

d.-ı mükerrrem 25a/18

d.- ı sāmī 157a/16

destürsuz <Far.+Tür. İzinsiz,

müsaadesiz.

d. 23b/14

devā <Ar. Çare.

d. 106a/13, 106a/17, 161a/3

d.+ dan 81a/13

d.+ lar 123b/8

d.+ sı 106a/16

devāḥil <Ar. İçler.

d. 30b/10

d.+ de 41b/21

devāʿī <Ar. İçten gelen bir duyguyu

teşvik edici haller.

d. 112b/19, 124b/22

devām <Ar. Devam, daim olmak.

d. 138b/17

d.- ı devlet 26b/12

d.- ı devletine 12b/11

d.- ı mülāzemet 152b/9

bā'ış-i d.- ı ʿömr 53b/5

duʿ ā-yı d.- ı devletleri 163b/3

duʿ ā-yı d.- ı ʿömr 25b/12

duʿ ā-yı d.- ı ʿömr-i devlet

147b/1

devle-mend bk. devlet-mend

d. 82b/D

devlet <Ar. Devlet; Mutluluk, saadet;

Hüküm süren hanedan

hükümdarı.

d. 4a/6, 8a/25, 9b/3, 9b/23,

10a/12, 14b/6, 21b/10, 24b/4,

25b/13, 25b/19, 26b/20, 35b/5,

53a/18, 53b/5, 54b/19, 56a/5,

53b/25, 54a/6, 80a/19, 80a/20,

96a/15, 102b/1, 130a/23, 130a/3,

138b/15, 156b/22, 160a/22,

163b/9

d.+ de 30b/3

kār-gāh-ı umūr-ı d.+ de 13b/9

urb-ı dr'l-mlk-i d.+ de
 13b/23
 maarr-ı d.+ de 10b/16
 rikb-ı d.+ de 8b/9, 12a/10
 shl-i bar-i ma' n-yı d.+ de
 28a/21
 sary-ı d.+ de 18b/24
 ser-eme-yi d.+ de 8b/7
 d.+ den 12a/22, 15a/3, 139a/19
 e' zım-ı d.+ den 8b/13
 mdebbirt-ı d.+ den 10a/15
 n-ı d.+ dendr 92b/25
 d.+ dr 8a/24, 11a/18, 157b/1
 emn-yı d.+ dr 31a/3
 lzıme-yi ıynet-i d.+ dr
 28a/18
 d.+ e 8b/3, 125a/11, 163b/15
 ' ad-i umr-ı d.+ e 16b/11
 sitne-yi d.+ e 7b/22
 siyb-ı d.+ e 140a/25
 bahr-i d.+ e 28b/1
 dr'l-mlk-i d.+ e 10a/22
 e' izze-yi kirm-ı d.+ e 45b/18
 hıemt-ı lzıme-yi d.+ e 5a/20
 kr-gh-ı d.+ e 5a/21
 refhetgh-ı d.+ e 86b/22
 ser-i adr-ı d.+ e 13a/6
 araf-ı d.+ e 16b/15
 d.+ i 11b/16, 14b/9, 79b/10,
 103b/25, 129b/20, 133a/19,
 136a/25, 140a/20, 160a/23,
 160b/3

siyb-ı d.+ i 8b/1
 ' av'id-i d.+ i 161a/6
 bin-yı urb-ı d.+ i 18b/6
 aıyye-yi d.+ i 158a/17
 d.+ in 14b/17
 d.+ i 13b/21, 33a/10, 97a/19
 nal-ı d.+ i 55a/4
 rikb-ı d.+ i 161a/10
 hb-i d.+ i 91b/25
 du' -yı d.+ in 25b/13
 sye-yi d.+ inde 91b/23
 d.+ ine 9b/2, 96b/19
 devm-ı d.+ ine 12b/11
 d.+ ini 144b/3
 du' -yı devm-ı d.+ leri 163b/3
 d.+ lerin 32b/20
 d.+ lerin 27a/13
 zamn-ı d.+ lerinde 163b/6
 ' l-tebrlik-i d.- i fniyye-yi
 dnyeviyye 55b/20
 d.- i berkeide-i npesendide
 9b/2
 d.- i fniye 6b/3
 d.- i ' izzet 86b/20
 d.- i urensini 17a/9
 d.- i meknna 10a/2
 d.- i ' omniyyede 19b/9, 20b/2
 d.- i selkiyyede 161b/25
 ahb-ı d. 86b/24
 dhl-i d. 17b/20
 dr'l-mlk-i d. 42a/23
 devm-ı d. 26b/13

du‘ ā-yı devām-ı ‘ömr-i d.
147b/1
düşüre-yi perdenişin-i d. 8a/12
ekābir-i d. 119b/13, 57b/9,
82b/9
emnā-yı d.- i ‘oşmānī 55a/14
erbāb-ı d. 10a/18, 14b/19,
20a/17, 163a/22,
erbāb-ı d.- i şemātet 9a/21
eşhāb-ı d. 86a/10
feyz-i d. 144a/18
kār-gāh-ı āsitān-ı d.- i
‘Oşmānīde 140a/25
kār-ı fermāyān-ı d. 10b/2
kibār-ı d. 105b/7, 33a/17,
56a/13
lafz-ı d.- i ‘örfiniñ 7a/18
ma‘ lūm-ı d. 25b/19
menāşib-ı d. 55a/11
mağarr-ı d. 31b/1
müsā‘ ade-yi d. 149b/3
müsā‘ ade-yi d.- i dünyā 144b/10
naḥsendān-ı müdebbirān-ı d.
8b/1
nār-ı nūr-ı d.- i ‘oşmānīden
158a/20
rūsūm-ı erkān-ı d. 17b/13
şāḥib-i d. 82b/D
silsile-yi müselsele-yi d. 12a/4
şāyeste-yi d. 28a/24
şevket-revā-yı d. 6b/14

devlet-dīde <Ar.+Far. Mutluluk görmüş.
d.- yi firāvāndur 57a/18

devletli <Ar.+Tür. İkbāl sahibi, kut
sahibi; Hükümdar. krş. devletlü
d. 55a/17, 70a/10

devletlü <Ar.+Tür krş. devletli
d. 7b/4, 17a/5, 40a/10, 40a/15,
54a/21, 86b/14, 86b/19, 87a/11,
87b/2, 87b/4, 89b/22, 90b/15,
92b/13, 100a/12
d.+ ler 13a/14, 160b/3
d.+ nūñ 17a/19, 87a/20, 160a/24
d.+ ye 160a/20

devlet-me’āb <Ar.+Far. Saadet ve
ihtişamın sığınacağı yer.
d. 37a/25, 55a/13, 64b/7
d.+ a 7b/2
d.+ iñ 50a/10, 51b/19
tevcīh-i menāşib-ı d.+ ı 55a/11

devlet-mend <Ar.+Far. Devletli.
d. 49a/15, 130a/2
d.+ i 33a/20
d.+ lerinde 53b/18
d.+ iñ 48b/15, 54b/18

devlet-mendān <Ar.+Far. Devletliler.
d. 135a/18
lāyık-ı şān-ı d. 33b/23

devlet-yāb <Ar.+Far. Refah içinde. d. 96a/15, 132b/5, 140a/19	mertebe-yi d. 109a/20 vā-püş-t-i d. 123a/2 zurefā-yı d. 61a/16
devlet-yüz ? d. 91b/15	devren <Ar. Devrederek. d. 12a/23
devr <Ar. Dönem, zaman; Nakil, aktarma. d. 40a/11, 65a/15, 99b/22, 144a/19, 147a/23 d.+ i 99a/1 d.+ inde 55a/21 d.+ de 4a/19 d.+ dür 143b/16 d.- i maḥalle 12a/24 d.- i zamān 73b/14 ḫalife-yi d.- i eyyām 27a/9	deyn <Ar. Borç. d.+ den 65a/22 d.+ i 155b/6 d.+ im 65a/22 d.- i ḡārim-i dā'iniḡ 110b/14
devrān <Ar. Dünya; Felek; Zaman. d. 40a/11, 74a/8, 94a/8, 104b/17, 148a/1, 152a/2 kāmīl-i d.+ a 23a/4 d.+ iḡ 16b/1, 114a/5 şī'ārān-ı d.+ iḡ 140a/25 'aşr-ı d. 126b/23 fesād-ı d. 31b/3, 162a/15 gerdān-ı d. 144a/19 ḫāşşa-yı 'urefā-yı 'ahd-i d. 93b/10 inḡırāz-ı 'ahd-i d. 74a/6 merc-i d. 113b/2	deyr <Ar. Dünya. d. 42b/9 d.+ ine 23a/17
	déyü Diye, diyerek. d. 1b/17, 6a/15, 6b/2, 70a/9, 73a/6, 7a/17, 18a/9, 19a/20, 19a/23, 20a/13, 21a/23, 23b/24, 24a/1, 31a/20, 32b/15, 34a/19, 36a/17, 36a/18, 3b/5, 42a/12, 43a/14, 45b/12, 45b/13, 48b/9, 50a/16, 51a/4, 52a/21, 52b/1, 52b/3, 53a/1, 53a/14, 62b/19, 64a/17, 65a/22, 65b/10, 66a/5, 66b/24, 66b/9, 67a/17, 67a/4, 67a/9, 68a/4, 68a/19, 84a/16, 84b/15, 87a/1, 87a/24, 87b/13, 87b/7, 8b/2, 90a/14, 91a/6, 95b/10, 96a/9, 96b/9, 99a/11,

99a/22, 99a/9, 99b/7, 100a/13,
100a/21, 100a/25, 103a/13,
103a/15, 103a/20, 104a/5,
105a/12, 105b/8, 107a/18,
111a/19, 111b/1, 113a/5,
114a/23, 114b/11, 118b/16,
118b/19, 11b/12, 122b/12,
125b/10, 128b/4, 129b/4,
12a/16, 135b/22, 138b/11,
144a/3, 157b/14, 158b/1,
159a/5, 164a/12, 164a/13,
164b/11, 164b/13

deyyūs <Ar. Karısının veya çok yakını
olan bir kadının
namussuzluğuna bile bile göz
yuman kimse.

d. 75b/10, 78b/2, 83a/10,
83a/15, 84a/8, 85a/25, 92a/13,
93b/18
d.+ lar 83a/7, 94b/20
d.+ larından 90a/14
d.+ lardur 96b/9
d.+ uş 84b/12
d.- ı a' zam 100b/17
d.- ı aşl-ı ma' nevī 86a/7
d.- ı beyne beyne 100b/10
d.- ı bī-ḳayd 91b/21
d.- ı bī-viḳr 100b/11
d.- ı cesūr 105a/19
d.- ı ekber 100b/17
d.- ı gāfil 93b/3

d.- ı gāfil-i ma' nevī 33b/21
d.- ı ğayr-ı mu' teber 100b/11
d.- ı ḫaḳīḳī 86a/3
d.- ı ḫā'ib 96a/4, 100b/7
d.- ı ḫōşdil 91b/21
d.- ı ḳūrṭūs 100b/7
d.- ı maġbūn 100b/6
d.- ı maġbūna 96a/19
d.- ı maḫfi 100a/6
d.- ı ma' nevī 86a/5, 86a/7,
86b/5, 88b/23, 89a/14, 89a/15,
89a/18, 89b/8, 91b/21, 92a/16
d.- ı ma' nevī-yi lāşey' 100a/22
d.- ı ma' nevī-yi maġlūb 92a/23
d.- ı ma' nevī-yi maḳbūl 88b/10
d.- ı ma' nevī-yi ma' dūd 88a/1
d.- ı ma' nevī-yi mecbūr 86b/5
d.- ı ma' nevī-yi mel' ūn 100b/1
d.- ı ma' nevī-yi merḫūş 86a/24
d.- ı ma' nevī-yi muḳırr 92b/6
d.- ı ma' nevī-yi müsāmiḫ 89a/14
d.- ı ma' nevī-yi rāzi 86b/1
d.- ı ma' nevīyi 89a/24
d.- ı maḫlūm 92a/2
d.- ı menḫūs 100b/9
d.- ı menkūb 100b/9
d.- ı mensī 100b/11
d.- ı ma' kūş 100b/10
d.- ı me'yūs 100b/7
d.- ı muḫtelim 100b/9
d.- ı mübāhī 91a/22
d.- ı mübāhīniş 91a/24

d.- 1 müfeh̄him 100b/17	
d.- 1 müfteh̄ir 91a/22	dırāz <Far. Uzun.
d.- 1 müfteh̄ire 91a/25	d. 37a/9, 124a/15
d.- 1 mütefekkir 100b/8	h̄.- 1 dırāz 82b/D
d.- 1 mütemevvil-i ma ^ʿ nevīdür 96a/5	kaftān-ı d. 60b/6
d.- 1 müte ^ʿ accib 100b/8	dībā <Far. Desenli, ağır dokuma ipekli kumaş.
d.- 1 nāçār 86b/1	d. 24a/8, 90b/21
d.- 1 ^ʿ anūd 93b/4	
d.- 1 ^ʿ arabī 83a/14	
d.- 1 rāzī 86b/4	diblik < ? Bir tür vurmali çalgı.
d.- 1 şābir 86b/1	d. 4a/16, 19b/1, 80b/21
d.- 1 yevmlūs 100b/10	d.+ ler 34b/8
d.- 1 zefelūs 100b/9	
h̄āsir-i d.- 1 h̄ā ^ʿ ir 100b/8	dīde <Far. Göz.
h̄aşşa-yı d. 96a/21	d. 33a/2
h̄aşşa-yı d.- 1 tırıl 93b/11	d.+ leri 135b/20, 46b/1
deyyüşlik <Ar. Deyyusluk. krş.	d.- yi a ^ʿ dā 18a/21
deyyüşlik	d.- yi beyt 146a/21
d.+ a 85a/11	d.- yi ecdād 57a/19
	d.- yi menhūs 136a/19
	şirişk-i d.- yi 15b/1
deyyüşlik <Ar. Deyyusluk. krş.	
deyyüşlik	dīde-bān <Far. Gözcü, gözetleyici.
d. 139b/25	d.+ ları 130b/11
dıh̄k <Ar. Gülme.	
d. 40b/15	dīger <Far. Diğer, başka.
meclis-i d. 71a/23	d. 14a/8, 21b/20, 23b/18,
	29a/10, 29a/25, 48b/6, 98a/25
	nehc-i d.+ dūr 39b/25
dıraht <Far. Ağaç.	ta ^ʿ rīf-i d.+ e 85b/8
d.- 1 meyvedār 118b/10	eşnāf-ı d.+ e 24b/6

d.+ iñ 6a/5		zāt-ı d. 164a/16
ādāb-ı d. 130b/24		
d.- i muharrere 2a/D	dil	<Far. Gönül.
ğamm-ı d. 101a/12		d. 80b/7, 82b/17, 114a/1,
ma ^ç cūn-ı d. 153a/13		116b/15, 160b/3
nām-ı d. 8a/7, 12b/8, 99a/2		d.+ de 54a/16, 80b/10
ta ^ç bīr-i d. 134b/25		d.+ den 121b/21
dik- Dikme.		ehl-i d.+ dūr 22b/25
d.- mek 146b/7		kān-ı d.+ dūr 94a/9
d.- üp 51b/25, 52a/13, 91a/16		d.+ i 152a/21, 160a/14, 52a/8,
dik Hayırsız, perişan.		69a/22
d.+ ine 160a/17		d.+ iñi 156b/1
dikil- Dikilme.		d.+ ler 93b/23
d.- üp 41b/10		ehl-i d.+ ler 141a/4
d.- ür 52a/5, 70a/23		rūy-ı d.+ ler 90b/25
dikişsiz Dikişsiz, tek parça.		d.+ lerince 42b/12
d. 82a/3		d.- i hayz-būn 16a/22
dik̄kat <Ar. Önem verme.		d.- i pūr 144b/15
d. 27a/19, 44b/8, 60a/5, 71b/9,		ehl-i d. 75a/21, 77a/13, 128a/1
96a/13, 108b/6, 113a/5, 130a/16		hāl-i d.- i zārı 80b/9
d.- i taşavvur 126b/25, 95b/21		meclis-i erbāb-ı d. 141a/5
d.- i tedebbūr 126b/25		rū-yı d. 41a/4
d.- i fehm 3b/11		şā ^ç ir-i ehl-i d. 79a/4
d.- i ğayret 92b/15	dil-ārā	<Far. Gönül alan.
çehre-yi d.- i ma ^ç nevī 39a/14		d.+ da 116b/17
nażar-ı d. 120b/9		kıṭ ^ç a-yı d.+ da 151b/17
riḳḳat-i d. 5a/15		‘arşa-yı d.- yı mübārekede
		80a/15
		eglence-yi d. 151b/23
		mertebe-yi d. 35a/2
		beyt-i d.+ yı 82b/3

dil-ārām <Far. bk. dil-ārā

d. 38b/13

d.+ ıdur 90b/4

ḥammām-ı d.+ ı 95a/4

maḳām-ı d. 80a/10

nüşḡa-yı d.+ ı 1b/23

dil-āvız <Far. Gönül çeken, cazip,

güzel.

d. 37a/5, 90b/25

dil-ber <Far. Gönlü kendine çeken,

güzel.

d. 51a/17, 56b/4, 80b/6, 92b/17,

118a/22, 141a/7, 145b/12,

152b/22

dest-i d.+ den 35a/22

d.+ e 59a/11

d.+ i 35b/6, 36a/19, 116b/4

d.+ iḡ 36a/15

d.+ ler 149b/4, 35b/6

bed-beyzā-yı d.- i ra^c nādan

151a/24

dil-berān <Far. Güzeller.

d. 116a/22

kembend-i d. 37a/9

iḡtirāz-ı lāzıme-yi zımmet-i d.- ı

perī-sīmā 38b/15

d.- ı ser 36b/22

dil-berlik <Far. Dilber olma durumu,
güzellik.

d. 118b/9

d.+ i 24a/18

d.+ i 7a/22, 160a/21

dil-beste <Far. Gönül bağlamış.

d. olma 155a/4

d. olup 125b/17

d.+ gān 145b/1

dil-cū <Far. Gönül çeken.

zarf-ı d. 142b/10

dil-dāde <Far. Gönül vermiş.

d. 116b/10

dil-dār <Far. Birinin gönlünü almış

kimse.

la^c l-i leb-i d.+ a 149b/7

dile- Dileme, isteme.

d.- düḡi 86b/7, 92b/3

d.- me 7b/5

d.- r 67a/23

d.- rse 28a/3

d.- rseḡ 30a/8

dilek Dilek.

d. 91a/21, 132a/16, 135b/21

dilenci Dilenci, dilenerek geçinen.

d.- yi a' mā 78a/4

dileyüci Dileyici, isteyici.
d. 89b/14

dil-firīb <Far. Cazibeli, alımlı.
d. 37a/5

dil-firibāne <Far. Alımlı şekilde
d. 112b/22

dil-güşā <Far. Gönül açan, iç açan.
d. 83a/2

dil-h^vāh <Far. Gönül isteği.
d. 149b/19, 150a/8, 153b/19
revā-yı d.+ 1 6b/5
d.+ ları 98b/11, 121a/4, 131a/6,
144a/19
ecnās-ı d. 6b/15
hilāf-ı d. 62a/23
tamām-ı d. 86b/10

dil-hırāş <Far. Yürek parçalayan.
d. 35a/14, 40a/14, 87a/21,
146b/12
isti' āre-yi bātīle-yi nā-
münāsebe-yi d.+ dur 85b/12

dilīr <Far. Yürekli, cesur.
d.- i şaf 23a/1
vezīr-i d.- i şāhib-i tedbīr 15b/25

dilkü Tilki.
d. 97b/23, 98a/13

dil-nüvāzāne <Far. Gönül okşarcasına.
d. 112b/22

dil-pezīr <Far. Gönül alan.
naşāyīh-ı d.+i 20a/19
' ibāret-i d.- i münāsib 164a/13
naşāyīh-ı d. 93b/7, 140a/7

dil-rīş <Far. Yüreği yaralı, dertli.
dervīş-i d.- i fenādan 55a/3

dilsiz Dilsiz, konuşamayan.
d. 40b/19
d.+ iñ 76a/8

dil-süzāne <Far. Yürek yakıcı şekilde.
d. 12b/22

dilsüz Dilsiz.
d.+ üñ 19a/19

dimāğ <Ar. Şuur, bilinç.
d. 20b/12
za' f-ı d.+ a 101b/25
d.+ da 129b/16
d.+ dur 101b/25
d.+ ina 104a/7
d.+ ında 129b/16

	d.- ı murdārına 5a/7	şıyānet-i d. 26b/20, 32b/20
dīn	<Ar. Din, iman. d. 27a/13, 53a/17, 80a/25, 157b/1 çārsū-yı d.+ de 107a/24 emr-i d.+ dedür 158b/21 d.+ iñ 77a/12, 111a/24 ‘arż-ı d.+ iñ 157a/21 emr-i d.+ inde 104a/24 a‘ dā-yı d. 163b/15 d.- i bāb-ı islām 2b/11 d.- i bī‘ izzet 92b/11 d.- i ḥazret-i rūḥu’llāh 72a/16 d.- i muṣṭafā 60b/22 d.- i mübīn 51b/1 ehl-i d. 110b/7, 11a/18, 122b/16, 19b/6 eşḥāb-ı d. 20a/17 fecere-yı mütemerridīn-i d.+ den 84a/22 hādīm-i binā-yı serā-yı d.- i ‘īsā 72a/14 ḥavza-yı d.+ den 114a/10 ḥıyānet-i ḥidmet-i d. 163b/9 ḥiḍemāt-ı mühimme-yi d. 30b/3 ḥükümet-i lāzıme-yi d. 9b/23 ihyā-yı d.- i muḥammedī 26b/4 meydān-ı d. 107b/7 muḥāfaza-yı d. eder 157a/22 müdebbirān-ı d. 8a/24, 21b/10 nāzım-ı umūr-ı d. 17b/11	taḥzīb-i binā-yı d.- i ‘īsā 74a/5 terhīb-i a‘ dā-yı d. 11a/23 dīni’l-islām 74b/3 dīnen <Ar. Dince. d. 47b/19, 99a/4 dīniyye <Ar. Dinle ilgili olan. vācib-i umūr-ı d.+ den 100a/5 lāzıme-yi derāyet-i d.- yi tederrüki 46a/13 ‘ulüm-ı d. 29b/24 dinle- Dinleme. krş. diñle- d.- mege 51a/7 d.- yen 58b/16 diñle- Dinleme. krş. dinle- d.- ye 52a/5 dip Dip. d.+ i 63b/7 d.+ ine 71b/24, 143b/1 dirā’et <Ar. Kavrama yeteneği, dirayet. d. 63b/1 direk <Far. Kurtlu. d.+ ler 125a/2 direm bk. dirhem

d. 141b/6		çokluk, bolluk anlamı verir. ‘ izzet-d.+ a 130b/18 işmet-d.+ ların 26b/10 diyâşet-d. 162b/8 kerem-i ma‘ ârif-d. 69b/1 mürüvvet-d. 140b/7
dirhem <Ar. Okkanın dört yüzde birine eşit eski bir ağırlık ölçüsü birimi. d. 81a/16, 105a/10 d.+ den 81a/13		
diri Diri, canlı. d. 153b/9 d.+ dür 81b/15	diş Diş. d.+ in 45a/9 d.+ inden 52a/8 d.+ lerin 48a/4	
dirîğ <Far. Esirgeme, men etme. d. 55a/9, 117a/7, 119b/11, 150b/18	dişi Dişi. d. 94a/15	
dirîgâ <Far. Eyvah anlamında bir ünlem. d. 113b/20	ditre- Titremek. d.- ye 114b/19 d.- yüp 121b/24	
diril- Dirilmek. d.- e 110a/10, 122a/3	div <Far. Dev. d.+ iğ 75a/21	
dirîne <Far. Eski, kadim. d.+ sinde 18a/3	divân <Far. Büyük meclis; Osmanlı Devleti’nde devlet işlerini yöneten, sadrâzaman başkanlığında toplanan büyük meclis. d. 6b/9, 23a/3, 23a/9, 48b/5 ketebe-yi d.+ dan 15a/14, 31a/11 d.- ı haşr 121b/3 d.- ı haşr-i cân-ı mazlûmân 58a/10	
dirliklü Dirlikli, dirlik sahibi. d.+ siyüz 90b/1		
dirsek Dirsek. d. 109a/9		
-dişâr <Far. Eklendiği kelimeye		

d.- 1 şeref 9b/17
eşhâb-ı d.+ dur 42b/3
eşvâb-ı d.- 1 hümâyün 11a/22
ketebe-yi d. 127b/22

dīvāne <Far. Deli, meczup.

d. 29a/18, 75b/23, 82b/18,
101b/10, 101b/15, 104b/10
ālā-yı d.+ lerdür 103a/11
d.- yi muḥakkaḳ 101b/20
abazevî-yi d. 78b/17

dīvān-gîr <Far. Divanı tutan.

d. 35a/4

dīvār <Far. Duvar.

d. 47b/18
d.+ a 45a/22, 48a/2, 70a/9

diyānet <Ar. Din; Dindarlık duygusu.

d.+ i 107a/23
şefkat-i d. 32b/16

diyāneten <Ar. Dine uygun.

d. 111a/16

diyār <Ar. Memleket, ülke, diyar.

d. 28b/18, 66a/22, 158b/13
d.+ a 148b/15
d.+ da 73b/19, 99b/24, 148a/1
d.+ dan 138a/5
d.+ ı 113a/14, 150b/11

d.+ ımıza 150b/16
d.+ ımızda 133a/8
d.+ ıñ 56a/22, 150a/25
d.+ ında 67b/21
d.+ ından 48a/21, 98b/14
d.+ larında 150b/4
d.- ı aydın 137a/11
d.- ı ekrād 150a/20
d.- ı mıṣr-ı ḳāhire 150b/18
d.- ı ‘acem 3a/10
d.- ı ‘acemde 28b/25, 29a/21,
29a/6
d.- ı ‘acemden 29a/14, 152b/17
d.- ı rüm 148a/18
d.- ı rum-ı behişt 28b/22
d.- ı rümde 29a/2, 29a/22, 29a/8,
120b/18, 148a/12, 151a/14
d.- ı rümü 152b/21
d.- ı yemen-i ‘aden-i ‘adn
151a/15

diyārbekrî Diyarbakırlı.

d.- yi ḳumār-bāz 78b/25

diyāset <Ar. Deyyusluk.

d. 85b/18, 92b/15, 93a/25,
139b/24, 162b/8
bülğa-yı d.+ de 33b/21
emr-i d.+ de 101a/4, 85b/7
emr-i d.+ den 101a/5
emr-i d.+ i 84a/2
d.+ inden 92a/17

d.+ le 77a/6	
d.+ lerini 86a/4	doldır- Doldurma.
d.- dışār 162b/8	d.- up 23b/5
d.- i ma'nevī 95b/20	
d.- i mahzūma 139b/25	donanma Donanma.
d.- i meşrūha 90a/14	d.+ lar 79a/21
ehl-i d. 107a/19	d.+ larda 7b/7
emr-i d. 83a/10, 96a/3	
hükemā-yı d. 92a/13	dōst <Far. Dost, yoldaş, arkadaş.
	d. 37a/19, 121a/6, 132b/3,
diyēt <Ar. Kan pahası.	160a/20
d.+ imiz 8a/25	d.+ dan 132b/4
	d.+ ı 132b/22
diz Diz.	d.+ ın 132b/1
d. 119b/23	d.+ una 37a/19
d.+ den 91a/16	
d.+ i 44b/18, 87b/22	dōstluk <Far. Dostluk, arkadaşlık.
d.+ in 52a/13, 91a/16	d. 89a/4, 133a/24
d.+ leri 44b/20, 51a/2, 51b/16,	
121b/24	dōg- Dövme.
d.+ lerin 109a/9	d.- mek 106b/4
d.+ lerini 146b/7	d.- üp 143a/9
dizi Dizi, sıra.	dōgiş- Dövüşme.
d.+ siyle 149a/7	d.- üp 65b/25
doğun- Dokunma, değme.	dōgün- Dövünme.
d. 36a/21	d.- mez 120a/4
d.- acağ 159a/22	
	dök- Dökme.
dolaş- Dolaşmak.	d.- mek 137b/8, 50b/5, 52a/18
d.- up 106b/2, 33a/13	d.- mekten 49b/23

d.- memek 143b/1, 45b/6
d.- müş 129b/6, 7b/16
d.- üp 107b/2, 49b/17, 49b/23

d.- mek 49b/10, 63a/9
d.- mekden 42b/17
d.- üp 16b/2
d.- ür 140a/25, 155a/16

dökil- Dökülme.

d.- di 13b/19
d.- en 49b/24, 70b/19
d.- ür 69b/12

döndürül- Döndürülme.

d.- mek 117a/24

dökül- Dökülme.

d.- memek 50b/20

dönek Dönek, kaypak.

d. 16b/25

dön- Dönme.

d. 40b/12, 40b/13, 63b/4, 63b/5
d.- düm 59a/16, 59a/17
d.- dür 42b/21
d.- e 99b/20
d.- erek 50b/11, 69b/19, 95b/13
d.- mek 64b/18
d.- miş 63b/10
d.- müş 70a/18, 133b/3

dört Dört.

d. 6a/12, 23a/11, 66a/19,
81a/12, 100a/25, 102b/7, 105a/1,
111b/7, 123a/22, 133a/2, 134a/2,
141a/17, 141a/19, 142a/13,
142a/14, 142b/19, 149b/16,
160a/1

dönder- Döndürme.

d.- ür 8b/2

dört gözli Göz kapağı üzerinde beyazlık
olan siyah köpek.
d. 84a/12

döndir-Döndürme.

d.- e 50b/2
d.- üp 114a/6

döşek Döşek, yatak.

d.+ larde 90b/21

döndür- Döndürme.

d.- meden 117a/22
d.- mege 63a/7

döşeli Döşeli, döşenmiş.

d. 24b/1

döşeme Döşeme, halı.

d.+ si 23a/11

döşen- Döşenme.
d.- eñ 45b/6

d.+ larının 117a/3
d.+ larıyuz 117a/1

du' ā <Ar. Dua, Allah'a yalvarma.
d. 11b/13, 25b/13, 79a/23,
133b/5
icābet-i d.+ dur 80a/14
d.+ lar 39a/23
d.+ larıyla 65a/21
d.+ ңыз 92b/10
d.+ sı 139b/10, 37b/7
d.+ sına 96a/17
d.+ sında 137a/18
d.+ sından 37b/7
d.+ yı 67a/3
d.- yı devām-ı devletleri 163b/2
d.- yı devām-ı ' ömr 25b/12
d.- yı devām-ı ' ömr-i devlet
147b/1
d.- yı devletin 25b/13
d.- yı hayr olur 139a/25
d.- yı hayrdan 69a/15
d.- yı hayrın 164b/6
d.- yı hayrına 37b/6
d.- yı icābet 26b/23
d.- yı icābet-ārāsın 39b/3
d.- yı şenā 121a/24
manzūme-yi d.- yı meşhūn
125b/23
maẓhar-ı d.- yı ' aleyhleri 139b/7

dūçār <Far. Tutulmuş, uğramış.
d. 87b/4

dūd <Far. Duman.
d.+ ı 73a/18
d.- ı nīrān 61b/5
d.- ı serān 151b/11

dudağ Dudak.
d.+ ı 91a/17

dūde <Ar. Kurtçuk, küçük solucan.
d.+ ler 123b/22

dūdman <Far. Soy.
d. 137a/18
d.- ı şerāfet 25b/13

duduğum ?
d. 85a/12

duḥā <Ar. Kuşluk vakti.
d.+ dan 7a/1
şems-i d.+ dan 80a/13
şemsi'd-d.+ dur 74b/9, 125b/1

duḥālān ?
d. 60b/15

du' āci <Ar.+Tür. Duacı, dua eden.

duhān <Ar. Duman; Tütün.

d. 31b/21, 32a/1, 35a/17, 35a/20,
45b/5, 52a/13, 60b/15, 60b/19,
61a/3, 61b/5, 61b/8, 117a/7,
137a/24, 147b/11, 147b/24,
148b/7, 149b/8, 150b/8,
151a/10, 151a/25, 151b/11,
151b/23, 151b/9
d.+ dan 47a/24, 82a/4
d.+ ı 148a/2, 149a/15, 150a/8,
150a/9, 151a/2, 23b/4, 60b/10,
82a/10
d.+ ın 60a/11
d.+ ıñ 11b/14, 52a/17, 117a/10,
150a/4
d.+ ları 81b/24
d.- ı bī-günāhıñ 61a/22
d.- ı elbaşan 150a/12
d.- ı gemerekī 150b/17
d.- ı ma^ç hūduñ 150b/25
d.- ı mezbūruñ 47a/25
d.- ı mülāyemet 150b/10
d.- ı ra^ç nānıñ 150a/8
d.- ı zārār 35a/20
d. olur 150b/5
cümle-yi d. 149a/10
der-beyān-ı d. 147b/6
der-ħaqq-ı d. 151a/25
şürb-i d. 27b/17

duhn <Ar. Yağ.

d.- ı ^ç anber 36b/19

d.- ı kibrīd 40a/2, 40b/4

duḥūl <Ar. İçeri girmek, içine girmek.

d. 16b/11, 18a/3, 19b/22,
41b/20, 43b/1, 43b/9, 43b/16,
70b/22, 86a/13, 89a/25, 107b/2,
108a/5
d.+ a 44b/1
d.+ da 141b/4
ḥīn-i d.+ da 23b/24, 44a/1
d.+ dan 46a/21
d.+ ı 69a/7
d.- ı maḥāfil-i kibār 70b/23
ādābu'd-duḥūl 43a/23
ba^ç de^ç d-duḥūl 44b/13

dūn <Ar. Aşağılık, alçak.

d. 42a/22, 50a/12, 50a/9,
52a/16, 54b/3, 88b/3
d.- ı naẓar 34b/20
d.- ı qadr 63b/20
d.- perver 113b/12

dūr-ā-dūr <Far. Uzaktan uzağa; Uzun uzadıya.

d. 10a/22, 161a/20

ḍurūb <Ar. Atasözleri, darbimeseller.

ḍ.+ da 11b/21, 40b/5, 49b/23,
52a/5, 62b/6, 64b/18, 84a/16,
138b/22, 154b/22, 155a/4,
156a/25, 160b/7

đ.- 1 emşāl-i rüzgārda 35b/1	d.+ a 38a/10, 61b/6, 151b/12
đ.- 1 emşāl-i türkīde 36a/21	cümle-yi d.+ a 101b/12
đ.- 1 emşāl-i türkiyye 19a/2, 73b/25	ħufre-yi d.+ da 16a/8, 126a/8
đ.- 1 emşāl-i türkiyyede 21a/22, 152b/3	d.+ ıñ 101b/12
đ.- 1 emşāl-i türkiyyedür 13a/22	d.- 1 mekre 37b/24
đ.- 1 emşālde 25b/4	d.- 1 muķīme 96a/12
đ.- 1 türkīde 40a/3	d.- 1 nigīn 72a/19
đ.- 1 türkīdür 130b/25	taħvīf-i müşrikīn-i d. 11a/24
đ.- 1 türkiyye 69a/16	tesvīķ-i ebālise-yi d. 121a/10
đ.- 1 türkiyyede 54b/4, 57b/14, 133a/22, 139a/7	dü <Far. İki. d. 4a/2, 4b/24, 14b/17, 43a/14, 53b/9, 56a/4, 61b/6, 84b/5, 122a/18, 127b/16, 134a/5, 145a/14, 157a/10, 160a/14 behr-i d.+ den 128b/14
đurūb-nümūn <Ar.+Far. Darbimesel söyleyen. terkīb-i đ. 55b/4	dübdüz Dümdüz. d. 146b/7
durūğ <Far. Yalan. d. 19a/12	dübr Ar. Arka. d.+ i 144a/21 d.+ ine 4b/23
dūriyye < ? Bir tür deniz canlısı. d. 120a/22	dübürek < ? Eşcinsel. b. 116a/1, 117b/4
düşize <Far. El değmemiş. d.- yi perde-nişin-i devlet 8a/11	dücāce <Ar. Tavuk. d.+ niğ 74b/13
dut- Tutmak. d.- ardı 13b/18	düge Düve, yavru inek. d.+ leri 98a/21
dūzağ <Far. Cehennem. d. 75a/17, 112a/25	

d.+ si 98a/25

d.+ siyüz 98b/4, 98b/5

düğün Düğün.

d.+ ler 89b/11, 89b/12

d.+ lerdin 79a/19

d.+ lere 106b/2

d.+ leri 79a/19

d.+ lerinde 71b/18, 90a/16

d.+ ünden 103a/4

düken- Tükenmek, bitmek.

d.- diginde 137b/13

dükkân <Far. Dükkân, öteberi satılan

yer.

d.+ ına 50b/2

dükkânçe <Far. Küçük dükkân.

d.- yi anbarda 2a/D

dülbend ağası Padişahın sarık ve

çamaşırlarını muhafaza,

temizleme ve padişahı giydirme

vazifesiyle görevli memur.

d. 30b/16

düm-dârlık <Far. Kuyruk tutan.

d.+ ıla 94b/15

dümen <İt. Dümen.

d.+ siz 32b/24, 135a/21, 135a/24

dünki Dünkü.

d. 90b/14

dünyâ <Ar. Dünya.

d. 11b/21, 16a/12, 18a/17,

47b/3, 79b/12, 82b/5, 8b/4,

90b/19, 105b/19, 107b/7,

120b/11, 125a/25, 148a/14,

148a/16

d.+ da 57a/23, 61b/6, 79b/12,

95b/5, 97a/12, 142a/18, 151a/14,

151b/12, 160a/1

‘âlem-i d.+ da 54a/11,

67a/17 116a/25, 116b/4, 132b/20,

161a/14

emr-i d.+ da 158b/22

d.+ dan 118a/18

emr-i d.+ dan 104a/24

d.+ dasın 155b/13

d.+ dur 28b/5, 148a/14

d.+ nın 69b/13

ehl-i d.+ sını 155b/13

d.+ sını 133a/17

d.+ ya 94a/10

d.+ yı 147b/6

ğam-ı d.+ yı 147b/5

‘âlem-i d. 82b/D

‘âş-ı bîvefâ-yı d. 145b/1

d.- yı bî- vefâ 149b/5

d.- yı fânî 104b/23

fânîye-yi d.- yı buyûfâ 6b/4

müsā‘ade-yi devlet-i d. 144b/10	d.- ı maşlahat 40a/2
müzd-i d. 21b/23	
rūhāniyye-yi d. 128b/16	dürüze <Ar. Dürziler.
terk-i ğavāil-i d. 122a/9	ṭā’ife-yi d. 97a/7
dünyāen <Ar. Dünyaya yaraşır.	dürzî <Ar. Suriye ve Lübnan’da
d. 99a/5	Müslümanlık’tan ayrı
dünyeviyye <Ar. Dünyaya ait.	kendilerine mahsus inançları
d. 55b/24	olan ve Fatımî halifesi Hâkim
d.+ den 29b/24	Biemrillah’ın uluhiyetine inanan
cihet-i ‘amel-i d.+ yi 155b/14	Araplaşmış topluluğa mensup
‘ālî-tebārlik-i devlet-i fāniyye-yi	kimse.
d. 55b/20	d.+ ler 120b/18
dürç <Ar. Sandık, cevahir kutusu.	düş- Düşme; Takip etme;
d.- i laṭifinde 121a/18	Hastalanma; Bulma.
d.+ inde 147b/21	d.- di 13b/17, 38a/21
dürli bk. dürlü	otura d.- di 63b/6
d. 37b/13	d.- dükleri 116a/14
dürlü Türlü, çeşitli.	d.- e 54a/4, 110a/14, 116a/14
d. 57a/16, 91a/12, 100a/25	d.- eler 71a/3, 116a/18
dürr <Ar. İnci	d.- emezler 38b/10
dürrü’z-zest 136a/25	d.- en 64b/11
dürriyye <Ar. İnci gibi parlayan.	d.- eniñ 116a/16
fārisiyye-yi d.+ si 148a/3	d.- er 70a/9
dürüg <Far. Yalan.	d.- erler 118b/19
	d.- me 156a/3, 158a/1, 158b/7,
	160b/20
	d.- medik 116a/18
	d.- medür 47b/14
	d.- mek 38a/10, 87a/24
	d.- memek 145a/3

d.- memeleriyle 60a/2	d.- mekden 37b/25
d.- memişlerdür 59b/7	d.- melerine 27b/5
d.- meye 39a/25	d.- ür 158a/7
d.- meyüp 121a/22	
d.- mez 116a/16	düşvār <Far. Güç, zor.
d.- müş 24a/22, 104a/14	d. 46a/9
d.- müşlerdür 116a/19	d.+ dur 95b/22
d.- üp 12a/2, 13b/14, 157b/16,	tefhīm-i hayr-i d. 46a/9
24a/19, 29b/16, 38a/22, 51a/10,	
51a/11, 54a/3, 66b/7, 70a/10,	düvālāb ?
87a/2, 89b/4, 99a/7, 110a/23,	d. 144a/18
114b/20, 118b/16, 118b/20	
düş Düş, rüya, hayal.	düzet- Düzeltme. krş. düzelt-
d. 154b/22	d. 40b/17
d.+ ünde olan 124a/1	düzeldici Düzeltici.
	d. 86a/1, 123a/20
düşmen <Far. Düşman.	
d. 37a/20, 59a/12, 132b/3,	düzel- Düzeltme. krş. düzet-
136b/20	d.- mek 45a/7, 45a/8, 85b/13
muvācehe-yi d.+ de 21b/22	d.- melerinde 86a/2
zemm-i d.+ den 121a/7	
d.+ ine 37a/20	düzen Düzen, intizam, uygunluk.
d.+ iñ 155a/22, 156a/22	miq̄dār-ı d. 25b/13
d.+ iñiñ 159b/19	
d.- i 'ākīl 132b/4	düzil- Düzülme, düzene konma.
	d.- miş 123a/16
düşnām <Far. Sövme.	d.- üp 36b/5
d.- ı āzār 146a/8	
	-E-
düşür- Düşürme.	
d.- meden 89b/6	è- i- fiili.

è.- digi 51a/14, 58b/24
è.- dügi 4b/1, 17b/2, 29a/12,
37a/6, 40b/9, 47b/10, 61a/17,
72a/19, 74b/9, 74b/15, 79b/1,
92b/23, 93b/1, 93b/3, 99b/25,
108a/19, 110a/19, 111a/17,
112a/13, 115b/4, 115b/16,
121a/14, 123a/9, 123a/10,
123b/11, 124a/3, 124b/5,
124b/7, 127a/4, 127b/10,
128a/21, 128a/25, 130a/18,
131b/13, 131b/9, 131b/16,
134a/6, 138a/18, 140a/25,
142a/23, 152a/22, 162b/15
è.- dügin 40b/11, 51b/10,
92b/12, 121a/13, 127b/15,
138a/10, 138b/25
è.- düginde 60b/9, 64b/14,
70b/18, 85a/13, 125a/25, 136b/3
è.- dügine 16a/11, 41a/11,
56b/16, 123b/3
è.- dügini 40a/17, 51a/15,
67a/25, 70b/1, 139b/8, 155b/22
è.- dügiyle 55b/12, 149b/8
è.- dükleri 3a/14, 61b/9, 88b/2
è.- düklerin 9b/15

e' āzim <Ar. Büyükler, büyük kimseler.

a' zam-ı e. 64a/20
gürūh-ı ekābir-i e. 86a/9
kibār-ı e.+ e 44b/1
meclis-i e.+ de 156a/24

şān-ı e. 86a/17
şükūh-ı e. 118b/11
e.- i bī-īmānı 74a/14
e.- i güzeştegān 55a/23
e.- i 'ulemā 158b/15
e.- i feḥāmdan 63b/21
e.- i devletden 8b/13

e' āzimāne <Ar.+Far. Büyüklere yaraşır.

e.+ dür 144b/7

eben 'an cedd <Ar. Kuşaktan kuşağa,
soydan soya.

e. 94a/6

eb' ad <Ar. Daha.

e. 77a/20

ebālise <Ar. İblisler.

tesvīḳ-i e.- yi dūzaḥ 121a/10

ebdān <Ar. Cisimler.

sīm-i e.+ a 37a/11

ebe Ebe.

e. 91b/14, 91b/15

ebed <Ar. Sonu olmayan gelecek
zaman.

e. 145b/8

ḥayy-ı e. 145b/6

'izz-i e. 126a/11

şenâ-yı e. 147b/2

ebeden <Ar. Asla.
e. 103a/23

ebedî <Ar.+Far. Sonu olmayan.
e. 34a/10, 81b/11, 89b/23,
102b/21, 137b/4, 159b/5, 161a/8

eberr <Ar. Hayırlı, şerefli.
zû'l-eberr 76a/22
zû'l-eberrün 77a/14

ebhere <Ar. Atardamar. (?)
e.+ sine 134a/25

ebkâr <Ar. Bakireler.
e. ola 132b/17

ebleh <Ar. Akılsız, ahmak, bön.
e. 104a/19, 104a/20, 104b/1

ebnâ <Ar. Oğullar.
e. 152a/17, 156a/24
e.- y1 benât-ı selâtin-i 'iffet-
nişân 3b/18
e.- y1 cins 125a/17, 56a/10
e.- y1 cinsiñ 94b/8
e.- y1 nev' i 133b/19, 152a/14
e.- y1 nev' i olan 71a/19
e.- y1 nev' iñiz olan 87a/19
e.- y1 sebîle 151b/4

ebne < ? Bir tür hastalık.
e.+ ye 129b/14

ebrû <Far. Hareli kâğıt, mermer.
küşe-yi e.+ dan 23b/8

ebs <Far. azarlayıcı, küçük düşürücü
a. 75b/18

ebşâr <Ar. Gözler.
e. 139a/24
e.+ a 74a/22
sicillât-ı şahâ'if-i ulû'l-elbâb-ı
e.+ da 54a/14
nażar-ı ulû'l-ebşâr 88b/18
tecrübe-kerde-yi ulû'l-ebşâr
132a/23
ulû'l-ebşâr 139a/24

ebser < ? Daha zararsız. (?)
e. 101a/14

ebşed ?
e. 101a/5

ebter <Ar. Hayırsız, faydasız;
Kuyruğu kesik.
e. 58b/13, 75b/2
e.+ i 60a/13

ebvâb <Ar. Kısımlar, bölümler.

e. 138b/10	e.+ le 75a/19
fihrist-i uşul-ı e.+ ı 1b/3	
e.- kār 146b/1	ecl <Ar. Sebep.
iğlāk-ı e. 26b/21	e.+ in 91b/9
	ecli'l-iḥtiyāt 50b/20
ebyāt <Ar. Beyitler.	
e. 146a/14	eclā <Ar. Çok aşikâr.
e.+ dandur 142b/5	tecīb-i e. 40a/25
e.+ ından 136b/24	
e.+ ındandur 19a/25	ecnās <Ar. Cinsler.
e.- ı ^ç ināyet 125b/21	e. 19b/7, 67a/22, 120b/8
maḫṭa ^ç -ı e.- ı ḫaṣīde 18b/1	e.- ı ^ç asākīr 18b/16
	e.+ dan 33b/2, 88a/2
ecdād <Ar. Büyük babalar, atalar.	e.+ ından 88b/2
e.+ dan 41b/7, 140a/17	e.- ı dil-ḫ ^v āh 6b/15
e.+ ı 164a/20	e.- ı insāndan 84a/21
e.+ ını 4b/15	e.- ı naḫḫās 85a/4
e.+ larını 140a/25	e.- ı nesnās 147a/12
ābā ^ç -yı e.+ larını 27a/12	e.- ı sā ^ç ireden 20b/23
dīde-yi e. 57a/19	
ecel <Ar. Ölüm.	ecnebi <Ar.+Far. Başka milletten olan,
e. 105a/11	yabancı.
	e. 84b/10, 95a/25
ecille <Ar. Bilgi ve rütbe olarak büyük	e.+ den 84b/17
olanlar.	
e.- yi ḫük-mārā-yı selefden	ecr <Ar. Bir iş karşılığında verilen
95b/22	ücret.
esbaḫ-ı e ^ç imme-yi e.- yi	e. 10b/11
selefden 100b/25	ecreb <Ar. Uyuz
	e.- i mücerreb 56b/15
ecinnī <Ar. Cin taifesinden olan.	

ecvibe <Ar. Cevaplar.

e.- yi meskene-yi rahmetnümā

58a/5

e.- yi mükite-yi uşul-i mevşul

60b/21

eczā' <Ar. İlaç yapımında kullanılan maddeler.

e. 73a/17

e.+ sında 81a/12

e.- ı 'aķāķirden 73a/16

tevfik-i emzice-yi e. 81a/17

edā <Far. Tarz, üslup, davranış biçimi; Naz, cilve.

e. 14a/22, 16a/13, 17a/20,
41a/17, 58a/20, 61a/19, 62b/17,

100a/25, 144b/14

e.+ lar 32b/8, 42b/16, 61b/3,

102a/13

e.+ lara 42a/15

e.+ lardan 40a/14, 63b/1, 117b/3

e.+ ları 121a/14, 63b/22

e.+ sı 32b/25, 42b/11, 55b/19,

63b/13, 96b/25, 100b/15

lafz-ı e.+ sı 16b/25

e.+ sına 155b/5

e.+ sından 70b/3, 70b/9, 96a/4

e.+ sını 36a/20, 65a/21

e.+ sını 136b/22

e.+ sıyla 84a/20

e.+ ya 52b/8

e.+ yı 52b/8

e.- yı bi-ma' nā 85a/24

e.- yı hücnet 69b/3

e.- yı kelimātda 69a/16

e.- yı lağv 95b/2

e.- yı mevācibde 163b/7

e.- yı 'arz 118a/3

e.- yı ra' nā 60b/20

e.- yı reddiyyedür 118a/5

e.- yı şalātda 138b/19

e.- yı şehvet 41a/7

e.- yı şerā'it-i islāmda 26b/5

e.- yı türkiyye 51b/13

e.- yı türkiyyesi 44b/22

e.- yı türkiyyesi 95b/18

e.- yı zārāfet 119b/17

hüsn-i e. 40b/13

ta' līm-i e.- yı kelimāt 5b/21

edā' <Ar. Borç veya borç gibi olan bir şeyi geri ödeme; Yerine getirme.

e.+ dur 127a/D

e.- ı ri' āyetde 39b/14

edānī<Ar. Alçaklar.

e.+ ye 86a/16

edāniyāne <Ar.+Far. Alçaklar gibi.

e. 144a/10

e.+ dür 144b/20

edāt	<Ar. Aletler. e. 128a/6 e.- 1 türkiyyede 159a/10 şalavāt-ı seyyidü's-sādāt-ı e. 26b/12	e.- 1 bī-ma' nādan 58b/1 e.- 1 ḥabīşeyi 69a/8 e.- 1 ḳadīme 117b/17 e.- 1 ḳadīme-yi türkiyyeden 117b/18 e.- 1 mühmelāt 70a/25 e.- 1 sâbıḳa 85b/10
edeb	<Ar. Söz ve davranışlarda ölçülü olmak, edep. e. 4b/13, 51b/14, 57a/18, 106a/24 e.+ de 94b/3, 147a/7, 160a/16 cihet-i 'amel-i e.+ de 51a/7 e.+ dūr 63b/13 e.+ ler 49b/6 e.+ lere 44a/1 ferah-vezā-yı e.- i iḥtivāda 147a/10 kemāl-i e. 45a/5 sū'-i e. 41a/10, 43b/23 e.- i tācīset 49a/11	edhān <Ar. Sürülecek güzel kokulu yağlar. e. 36b/18 edhīne <Ar. Dumanlar. cümle-yi e.+ den 147b/24 e.+ ye 151a/5 édici Edici. è. 70b/13, 70b/15, 84b/10, 161a/23, 161a/24 è.+ ler 118b/2 è.+ lerdür 89b/10 sevḳ è. 119a/14 teşdīd è. 155b/4
edebāne	<Ar.+Far. Edeplice. e. 156b/17	
edebiyye	<Ar. Edeplilik. 'ulūm-ı e. 41b/16	édiciye ? è. 54b/25
edepsizlik	<Ar.+Tür. Edepsizlik. e.+ den 110a/14	édin- Edinme. e. 51a/4 è.- diklerin 95b/10 è.- e 105a/21, 128b/10 è.- en 83b/23, 106a/22
edevāt	<Ar. Edatlar; Aletler. e. 65a/22	

è.- enler 138b/13, 147b/15	Rāsiḥ-i e. 60b/18, 82b/D
è.- me 154a/8, 155b/6	
è.- mege 57a/8	ednālik <Ar.+Tür. Az dövülme.
è.- mek 136a/8, 156b/24	e. 143a/9
è.- mekle 39a/9	
è.- meyeler 57a/4	ednās <Ar. Pislikler, kirler.
è.- miş 16b/7, 140a/1	e. 146b/2
è.- mişdür 83b/19	
è.- mişlerdür 109b/17	edrenevī < ? Edreneli.
è.- üñ 91a/2	e. 78b/1
è.- üp 25b/13, 35b/22, 47a/12,	
66a/14, 74a/7, 89a/5, 98b/20,	édün- bk. edin-
114b/15, 128b/5, 132a/6, 158b/2	è.- dikleri 105a/7
è.- ürler 94b/18, 103a/11, 137a/3	è.- üp 142b/23
édinici Edinici.	edvār <Ar. Doğu musikîsinde usuller.
è. 84b/11	e.+ da 29a/21
édinil- Edinilme.	edyān <Ar. Dinler.
è.- ye 40a/21	e.- ı beṭālet 73b/18
	e.- ı sālifede 74a/11
ed' iye <Ar. Dualar.	gāh-ı e. 74a/12
vesīle-yi e.- yi ḥayriyye olur	
164b/12	
şemere-yi a.- yi icābet 29b/19	
ednā <Ar. Hakir, zavallı.	ef'āl <Ar. Eylemler, hareketler.
e. 120a/16, 146b/14, 162b/11,	e. 37a/13, 41a/14, 106b/14,
24b/14, 47a/5, 6b/19, 74b/14,	117a/25, 130b/25, 139b/17,
89a/4, 99a/10	147b/8, 156b/3
e.+ sı 149a/12	e.+ i 130b/25
maḳām-ı e.+ dan 104b/14	e.+ inde 102b/12
	e.- i bedī' a 100a/4
	e.- i ḍalālet 99b/22, 99b/24
	e.- i ḳabīḥa 113a/16

e.- i tafşil 82a/18	e.+ lerimiz 21a/8, 35b/11, 90b/15, 105b/8, 117a/11, 134b/13, 163a/22
efâzıl <Ar. Çok bilgililer. e.+ a 118a/25 e.- ı ehl-i mezāk 82a/15 şulehā-yı e. 145a/5 şeml-i e. ise 118b/13	e.+ lerimize 10a/19, 20a/18, 32b/19, 33a/17, 53a/18, 55b/11, 56a/13, 93b/2, 109b/25 e.+ lerimizin 39b/4, 60b/2, 64b/16, 82b/9, 88b/8, 90b/12, 116a/20, 117a/4, 120a/11
efâzılāne <Ar.+Far. Çok bilgililer gibi. e. 58b/6, 84a/3, 116a/4, 118b/23 e.+ dür 144b/5	e.+ lerin 56b/21 e.+ lerine 116b/19 e.+ lerini 130b/7 e.+ lerinin 116b/24 e.+ lerin 11b/10 e.+ m 23b/25, 37a/24, 39a/9, 40a/10, 41a/7, 42a/18, 63b/17, 67a/5, 70a/12, 86b/25, 87b/11, 145b/21
efđal <Ar. Daha faziletli. efđalu's-şalavāta 62b/11 efđalu't-tehıyyāt 26b/12	e.+ mden 99a/9 e.+ me 69b/22 e.+ miz 69b/23 e.+ mizden 86b/23 e.+ mize 53a/11 e.+ miñ 59a/18 e.+ miñdür 39a/6, 64b/13 e.+ miziñ 82b/D e.+ si 23a/3, 39a/19, 48b/5, 111b/16, 112a/11, 112b/13, 120a/16, 122b/5, 132b/24
efe Batı Anadolu'da Aydın ve İzmir bölgelerinde zeybeklerin ağalarına, köy yiğitlerine verilen isim. e. 103a/19	e.+ sine 38b/24 e.+ sini 88a/9
efendi <Yun. Efendi. e. 31a/12, 31a/13, 31a/16, 37b/7, 42a/10, 87b/14, 89b/22, 99a/19, 109b/5, 115a/4, 117b/24, 139b/10, 157b/12, 158b/1, 159a/7, 161a/25 e.+ lerdür 31a/11 e.+ lere 157b/18 e.+ leri 6b/10, 117a/4, 127b/22, 159a/11	

‘ efendī bk. efendi. ‘ a. 93a/8	tavā’ife-i e.+ in 142a/24 tā’ife-yi e. 73b/23 tā’ife-yi e.- i bī-dīndür 96b/1
effāk <Ar. Ticaret için dünyayı gezen insan. e. 119b/6 şöhre-yi şehir-i ā. 4a/10 şehīre-yi şehir-i ā. 120b/23	efrīde <Far. Yaratılmış. e. 57a/15
efhām <Ar. Anlayışlar, idrakler. e. 46a/3	efrūhte <Far. Parlamış, tutuşmuş. e. 24a/19
efham <Ar. Ulu, şerefli, çok değerli. e. 100b/20	efrūz <Far. Işık, ışıltı, parıltı. e.+ uḡ 24b/20
efkār <Ar. Fikirler, düşünceler. e. 87a/13, 87a/16 e.+ a 17a/2	efrūzluk <Far.+Tür. Parlaklık. e. 53b/14
eflāk <Ar. Felekler, gökler. e.+ de 30a/11 e.+ in 75a/22	efsār <Far. Yular. e.+ in 75b/19
efrāhte <Far. Yükseltilmiş. e. 41b/8	efsūn <Far. Büyü, sihir. e.+ dan 46b/3 e.- nümün 34a/20 neşr-i e.- 1 pür 29b/8
efrah <Ar. Sevinçler. e. 1b/5	efvāh <Ar. Ağızlar. e.+ dan 140a/13
efrenc <Ar. Frenk, Avrupalı. e. 82b/9	-efzā <Far. Artıran, çoğaltan. e. 153a/4 rūḡ-e.+ da 45a/4 ḡayret-e.+ dur 80b/10 rūḡ-e.+ ya 93b/7

hālet-i rūḥ-e. 131a/24	103a/22, 104a/19, 104a/9,
niṣāne-yi rūḥ-e. 145a/19	104b/10, 106a/7, 109a/4,
rūḥ-e. 82b/12	113a/21, 113b/11, 114b/3,
şevḳ-e. 141a/12	116b/1, 122b/18, 122b/7,
zīnet-e. 6b/14	124b/15, 127a/23, 130b/25,
	134a/20, 135b/15, 140a/22,
efzūn <Far. Fazla.	143b/12, 145a/11, 146a/25,
e. 97a/19	148a/14, 149b/13, 150a/1,
	150a/23, 151a/3, 151b/4,
eg- Eğme.	152a/10, 155b/20, 157a/12,
e.- üp 38b/25, 50b/8	161b/20, 162b/18
eger <Far. Eğer.	egil- Eğilme.
e. 6a/7, 12a/18, 17a/24, 18a/16,	e.- üp 38a/16
42a/21, 45a/17, 45b/2, 45b/5,	e.- ür 44b/7
55b/20, 55b/7, 56a/23, 56b/4,	eglen- Eğlenme.
60a/20, 66b/14, 67a/5, 70b/21,	e.- di 69b/15
72a/2, 74b/16, 81b/22, 82a/24,	e.- mişler 87b/18
84b/1, 86b/23, 92b/15, 103a/1,	e.- üp 122b/22
108a/5, 111b/21, 122b/2,	eglence Eğlence.
131b/19, 134a/25, 138a/25,	e.- yi dil-ārā 151b/22
139a/9, 142a/9, 142b/6, 145a/12,	eglenil- Eğlenilme.
161b/9	e.- mez 57a/23
egerçi <Far. Her ne kadar, gerçi.	egri Eğri.
e. 7a/9, 7b/24, 13a/13, 19a/2,	e. 128a/17, 62a/9, 75b/17
21a/17, 25b/13, 25b/16, 26b/15,	eḥādīs <Ar. Hadisler.
31b/11, 35b/19, 40b/6, 41b/4,	te'vīl-i e. 3b/13
43b/18, 52b/8, 63a/22, 67a/21,	
69a/13, 72a/20, 79b/11, 79b/2,	
82a/15, 82b/13, 83a/15, 85a/15,	
88a/4, 95a/20, 102b/20, 102b/6,	

eḫaf	<Ar. Daha hafif. e. 42a/21	e.+ i 128a/1 e.+ inde 30a/6 ‘āmmе-yi e.- i ibtilā 148b/20 ‘āmmе-yi e.- i mezāk 151b/21 ‘āmmе-yi e.- i tefsīr 40b/10 ‘āmmе-yi e.- i tüccārın 103b/25 ‘āmmе-yi e.- i ‘ulüm 56a/9 ‘āmmе-yi e.- i ‘urza 113a/25 belā-yı e.- i ‘aşkı 80b/9 bi’l-aḫş-ı e.- i ṭabī‘at 125a/24 cümle-yi e.- i fiṭnat 120b/12 cümle-yi e.- i fühüm 147b/20 cümle-yi e.- i meclis 159a/2 cümle-yi e.- i millet 3a/11 cümle-yi e.- i vuḫūfuḫ 9b/11 e.- i āgāhdan 130a/1 e.- i āgāh-ı ma‘ārif-i dest-gāh 2a/7 e.- i ‘aql 17a/2, 162b/16 e.- i ‘arż-ı vaḫār 118a/24 e.- i ‘aşk 106a/14 e.- i ‘aşka 141a/9 e.- i allāhdan 100a/25 e.- i başiret 140a/12, 49b/4 e.- i başirete 20b/21 e.- i belāhat 124a/3 e.- i beytden 49b/21 e.- i bezm 144b/6 e.- i ḍalāletın 73a/14 e.- i dil 127b/25, 75a/21, 77a/13 e.- i dildür 22b/25 e.- i diller 141a/4
eḫāzil	?	
	e. 108b/5 e.+ e 122b/8 e.- i bed-ma‘āş 15b/10	
eḫāzil	?	
	erāzil-i e.- i ṭuḡāt 92a/3 e.+ den 118a/25	
ehemm	<Ar. Çok önemli. e.- i mehāmm 64b/19, 93b/2, 157a/16, 163b/1 e.- i mehāmm dandur 64b/20 e.- i mühimmāt 139b/7 e.- i ‘aşr-ı nuḫūset 25b/21 ihtimām-ı e.- i mehāmm 36b/22	
eḫibbā	<Ar. Dostlar, sevgililer, ahbaplar. e. 54a/23, 145a/22 e.+ dan 95a/15	
ehl	<Ar. Sahip, malik; Bir yerde oturan. e. 65b/20, 103b/25, 131a/22 e.+ i 11a/9, 137a/3, 15a/20, 40a/16, 57b/14, 64a/23, 92b/13, 93b/25, 96b/13, 116a/3	

- e.- i dīn 110b/7, 11a/18,
122b/15, 19b/6
- e.- i diyāset 107a/19
- e.- i dūnyāsın 155b/13
- e.- i fiṭnat 112a/23
- e.- i fuhūm 7a/18, 75a/6, 102b/9,
122a/15, 151b/18
- e.- i ḥāl 152a/23, 156b/1
- e.- i ḥāle 139a/13
- e.- i ḥāliḡ 133a/18
- e.- i ḥamiyyet 83a/11
- e.- i hevā 58a/8, 62a/2
- e.- i ḥikmet 141b/10
- e.- i hūner 145a/13
- e.- i ʿırzıḡ 15b/12
- e.- i ibtilā 60b/10
- e.- i ʿiffetden 116b/20
- e.- i indinde 23a/16
- e.- i inṣāf 57b/21, 57b/22,
125b/13
- e.- i ʿirfān 127b/17, 151b/16
- e.- i ʿirfāna 140a/5, 151b/9
- e.- i ʿirfānıḡ 26b/18
- e.- i iʿtibār 5a/25
- e.- i islām 89a/1
- e.- i islāmdanuz 44a/21
- e.- i ḡarye 99a/3
- e.- i keyf 23a/25
- e.- i kūrız olan 18b/18
- e.- i maʿārif 15b/3
- e.- i meclis 147a/4
- e.- i meclisi 146b/20
- e.- i mezāk 32a/5, 57b/21,
115b/23, 125b/13, 127b/7,
131b/2, 136a/9
- e.- i mezākdan 119b/18
- e.- i mezākıḡ 125a/9
- e.- i mübālāt 120b/15
- e.- i mülāḡaza 115b/10
- e.- i naḡar 112b/7
- e.- i nifāk 8a/4
- e.- i nihād 1b/10
- e.- i niyetden 41a/2
- e.- i ʿulūm 45a/2
- e.- i perde 92a/6
- e.- i rikāb 42b/5
- e.- i riyā 35b/12, 122b/19,
158a/1, 158a/6
- e.- i riyādan 58a/9, 129a/7,
146a/3
- e.- i riyāya 155b/13
- e.- i riyāzetden 80a/17
- e.- i riyāzeti 151a/25
- e.- i rütbe 146a/2
- e.- i rüʿyet 52b/24
- e.- i ṣabāḡat 36a/2
- e.- i ṣalāḡ 115a/15
- e.- i ṣalāḡa 36b/23
- e.- i ṣavṣa 136a/14
- e.- i sedād 26b/6
- e.- i seferle 76b/7
- e.- i sevdā 62a/2
- e.- i sülūk 139a/13
- e.- i sülūkden 57a/25

- e.- i sülûke 27a/17, 47a/22,
112b/5, 133a/2, 159b/25
- e.- i sülûkuñ 61b/25
- e.- i süm^ç a 128b/12
- e.- i şân 15b/15
- e.- i şer^ç 125a/22, 131b/4
- e.- i taḥkîkden 70a/24
- e.- i taḫvâ 63a/14, 112b/10,
122a/20
- e.- i ta^ç aşşub 1b/13, 160a/10
- e.- i ta^ç aşşubdan 160a/12
- e.- i tecrübe 62a/8
- e.- i tedârik 131a/25, 61b/20
- e.- i tedeyyün 113b/18
- e.- i tedeyyün-i şerî^ç atcı 157a/25
- e.- i tefsîr 62b/23, 128a/25,
155b/22
- e.- i teslim 138a/19
- e.- i tevâriḥ 72b/18
- e.- i ṭabâyi^ç 125a/20
- e.- i ṭabî^ç at 131b/7
- e.- i ṭabî^ç atdan 111a/5
- e.- i ṭabî^ç atdur 144a/4
- e.- i ṭab^ç 61a/17
- e.- i ṭab^ç a 61a/14
- e.- i ṭab^ç ıñ 131b/18
- e.- i ṭâ^ç at 126a/3
- e.- i ṭarîḫ 151b/16
- e.- i ṭıbb 125a/19
- e.- i ulu'l-elbâb 74a/22
- e.- i uşûl 63a/13
- e.- i vaḳâr 33a/9
- e.- i vehm 125b/13
- e.- i vera^ç 57b/18
- e.- i vuḳûf 11b/4, 145b/11
- e.- i vuḳûfdur 127b/10
- e.- i zararâfet 74b/4, 129a/25,
151a/4
- e.- i zararâfete 110b/9
- e.- i zekâ 141b/11
- e.- i zimmet 18b/19
- e.- i sülûk-ı ḳanû^ç 78a/15
- ehle'l-mezâḳ 149b/24
- ehli't-tefsîr 72a/15
- ehli't-tedḳîḳ 79a/10
- ehlü'l-^ç aşb 139a/18
- ehlü'r-riyâ 144b/13
- efâzıl-ı e.- i mezâḳ 82a/15
- galebe-yi e. 19b/25
- gürüh-ı e.- i sülûke 112a/25
- ḥişşe-yâb-ı bülğa-yi e.- i mezâḳ
8a/21
- ḥükm-i e.- i şerî^ç at 125a/19
- ittifâḳ-ı e.- i mezâḳ 150a/22
- ittifâḳ-ı e.- i sünnet 97b/1
- ḥamâmcı-yı e.- i ḥâl 77b/16
- kelâm-ı e.- i menzilet 158b/18
- lâzıme-yi cümle-yi e.- i ^ç aḳl
108a/18
- lâzıme-yi dest-i himmet-i
^ç âmme-yi e. 111b/15
- maḳâm-ı e.- i ^ç işretde 145b/15
- maḳbûl-i e.- i maḳûl 69b/10
- ma^ç lûm-ı cümle-yi e.- i fühüm-ı

kibār 61b/18	ṭab ^ʿ -ı e.- i mezāka 91b/11
ma ^ʿ lūm-ı e.- i āfākdur 150a/22	ʿuzmā-yı e.- i dilāne 145a/5
ma ^ʿ lūm-ı e.- i fūhūm 75a/6, 122a/15, 144a/7	zūrefā-yı e.- i ma ^ʿ ārifī 128b/24
ma ^ʿ lūm-ı e.- i fūhūma 120a/18	ehle ?
ma ^ʿ lūm-ı e.- i mezāk 79a/12	e. 53a/23
ma ^ʿ lūm-ı e.- i zārāfet 119a/10	
ma ^ʿ lūm-ı ʿāmme-yı e.- i	ehlen <Ar. Hoş geldiniz deme, selamlama.
ʿuqūldür 128b/20	e. 71b/3
mecma ^ʿ -ı e.- i ʿirfān 129a/24	
munṭafī-yı meclis-i e.- i ḍalālī	ehven <Ar. En zararsız; Daha hafif.
98b/13	e. 101a/14
mu ^ʿ āvenet-i e.- i ṭuḡyān 19b/4	e.- i vech 10a/17
mu ^ʿ īn-i e.- i ʿarḡ 113b/18	e.- i veche 93a/20
mülāḡaḡa-yı e.- i ʿulūm 140b/21	e.- i vüçūh 20b/25
mültecā-yı e.- i ḡacāt 29b/16	
müsellem-i cumhūr-ı e.- i	ehyeb <Ar. Çok heybetli.
umürdür 13a/13	nev ^ʿ -ı e.+ idür 136b/22
suḡre-yı ʿāmme-yı e.- i ʿirfān	
122a/4	e'imme <Ar. İmamlar.
ṡā ^ʿ ir-i e.- i dil 79a/4	esbaḡ-ı e.- yi ecele-yı selefden
taṡavvur-ı e.- i ḡayret 89a/16	100b/25
taṡavvur-ı ʿuḡalā-yı e.- i mezāka	
124a/9	e'izze <Ar. Azizler, erenler.
terk-i müṡāvere-yı e.- i rü'yet	e.- yi kirām-ı devlete 45b/17
13a/19	
teslīm-kerde-yı e.- i fūhūm	
79b/14	ek- Ekme.
teslīm-kerde-yı ʿāmme-yı e.- i	e.- medügi 90b/2
hünerdür 101a/5	
tetimme-yı ādāb-ı e.- i uṡūl	ekābir <Ar. İleri gelenler, büyükler.
43b/25	e. 2b/5, 2b/8, 3b/13, 4a/4, 7b/8,

60b, 31b/14, 36b/16, 49a/8, /2,
79a/8, 79a/9, 80a/9, 88b/8,
90b/12, 90b/9, 91b/18, 109b/25,
118a/25, 120a/11, 127b/9,
130a/24, 163a/3
e.+ den 32b/19, 53a/17, 82b/D,
91a/5, 93b/1
e.+ e 36a/21, 36a/22, 63b/23,
64a/9, 91b/18, 130b/2
e.+ inden 100a/16
gürüh-ı e.+ den 116a/20
muvānis-i e.+ i 42b/17
pīş-gāh-ı e.+ e 43b/4
e.- i ʿākil 64b/6
e.- i ʿālī 127b/8
e.- i ʿālī-şāna 54a/25
e.- i ʿavām 156a/25, 158b/15
e.- i devlet 57b/9, 82b/9,
119b/13
e.- i enār 118b/11
e.- i haḳīkī 4b/6
e.- i ḥāl 158b/16
e.- i ḥazrātından 52b/25
e.- i ilāhī 30a/13
e.- i luġavī 2b/3
e.- i maʿnevī 28b/8
e.- i şuverī 25b/13
aḥvāl-i e. 130b/24
gürüh-ı e.- i eʿāzīm 86a/9
ḥāşşa-yı e. 130b/1
ḥazerāt-ı e. 57a/23
kelām-ı e. 88a/10

maḥāfil-i e. 51a/19
şınıf-ı e. 54a/19
şuleḥā-yı e.- i ʿuzmā 145a/21

ekābirān <Ar. Ekberler, büyük olanlar.
e.- i ʿizzet 10b/1

ekābirāne <Ar.+Far. Büyükler gibi.
e. 144a/9, 144b/7

ekābirlik <Ar.+Tür. Büyüklük.
e.+ i 64a/10

ekābir-zāde <Ar.+Far. İleri gelenlerin
çocukları.
e. 57a/20

ekālim <Ar. Memleketler, diyarlar.
cümle-yi e. olmağa 97a/23

ekārim <Ar. Cömert ve eli açık olanlar.
mecālis-i e.+ de 51a/19

ekāvīl <Ar. Sözlere, kelimeler.
e. 150b/25

ekber <Ar. Daha büyük.
e. 2b/6, 17b/2
e.+ de 73b/14
e.+ dür 73b/17
deyyüş-ı e. 100b/17
ġinā-yı e. 139a/10

hüsrân-ı e. 133a/6
luğavî-yi e. 2b/5
ma^çtüh-ı e. 8b/12
naḥs-ı e. 109b/13
tiryâḳ-ı e. 141b/10
zamân-ı ḳoştantîni-yi e. 72a/21

ekdâr <Ar. Kederler, gamlar.
e. 145b/4, 147a/19, 79b/1
e.- ı evḳât-güzâr 22b/8
e.- ı rûzgârdan 147a/24

ekîd <Ar. Kuvvetli, sağlam.
e. 98b/22
tenbîh-i e. 120b/12

ekil- Ekilme.
e.- e gelmişdür 49b/20
e.- en 49b/19

ekile <Ar. Yenirce denen, çıktığı
organı bitiren kötü bir yara.
e. 133a/15

ekl <Ar. Bir şey yemek, yenilmek.
e. 49b/6, 50a/5, 59a/9, 60b/25,
72a/5, 105a/10, 105a/25,
137b/16, 153a/6,
e.+ den 130a/11
e.+ ince 61b/10
keşret-i e.+ leri 88b/4
e.- i mîzeye 147a/1

e.- i şürb 152b/8
e.- i şüvâ-yı kebâb 143b/23
e.- i tiryâḳ 153a/8
germârâ-yı e. 48a/11
keşret-i e. 45a/14

eklen- Eklenme.
e.- ürse 103b/24

eklimât?
e.- ı bâḫiletü'l-feḫvâ 73a/5

eknâf <Ar. Canipler, taraflar.
ahâlî-yi e. 16a/17
ḫavâḳîn-i e.+ a 26b/5
inşâf-kerde-yi ahâlî-yi e. 12b/17

ekrâd <Ar. Kürtler.
e. 42b/11
ç ulemâ-yı e.+ dan 27b/10, 46b/7
diyâr-ı e. 150a/20
e.- ı ḫâ³'in 134a/16
ṭavâ³'if-i e. 136b/16

ekrem <Ar. Kerim, çok şeref sahibi.
e. 82b/D

ekşer <Ar. En çok, daha ziyade.
e. 6b/20, 18b/18, 31b/20,
33a/22, 36a/16, 46b/10, 54a/20,
55a/9, 56b/14, 57b/1, 60a/24,
64a/2, 67a/17, 68a/1, 68a/22,

68a/3, 80a/2, 84b/14, 88a/25,
101b/25, 103b/2, 103b/25,
103b/4, 109b/16, 109b/4,
110b/10, 114b/21, 118a/6,
125a/9, 127b/18, 127b/23,
128b/24, 129a/8, 132b/23,
133b/20, 134a/13, 134b/11,
135b/10, 137a/11, 137a/13,
138a/4, 139a/11, 146b/2,
148a/18, 149b/19, 154a/16,
158b/4, 158b/6
e.+ dūr 11b/7, 61a/12
e.+ i 8a/4, 10a/5, 27b/7, 56b/20,
60a/12, 60a/14, 61a/12, 65a/22,
66a/11, 70b/20, 74a/21, 77a/25,
88a/24, 88b/8, 93a/2, 96a/24,
103a/2, 106a/8, 107b/12,
108b/7, 123b/8, 130b/9, 131a/3,
132b/14, 132b/22, 133b/23,
134b/17, 135a/9, 137b/22,
146b/4, 150b/18, 156b/20,
157b/19, 161b/12, 161b/13,
162a/17, 162a/19
e.+ in 58a/22, 75a/2, 113a/19
e.+ inde 45b/16
e.+ inden 122a/24
e.+ ine 131a/12, 135a/2
e.+ ini 15b/13
e.+ iniņ 33b/11
e.+ iņ 88a/14
e.- i a^ç zamdur 109b/9
e.- i evkātda 157a/16, 23b/9

e.- i evkātı 105a/2, 122a/19
e.- i muḥaqqıķın 123a/21
e.- i nās 7a/19, 16a/4, 59b/25,
89b/3, 148a/15
e.- i nāsıņ 69a/16
ḥaṭāyā-yı e. 69a/22
‘illet-i ġā’iyye-yı e. 16a/9
ekşerü’l-evkāt 78a/16

ekşeriyā <Ar. Çok defa, çok zaman, sık sık.

e. 56b/13, 90b/14, 113a/14,
113b/22, 164a/20
e.+ sını 54a/1

eksik Eksik.

e. 38b/23

eksikli Eksikli, kusurlu.

e.+ ŋiz 42a/19

eksiklik Eksiklik.

e. 30a/6

ekşi Ekşi.

e. 91b/8

ekvār <Ar. Devirler, dönmeler.

e. 43b/1

ekvel <Ar. Çok yiyen, obur.

e. 134a/15

el	El. e. 13b/15, 24a/10, 36b/18, 36b/21, 39a/17, 44a/23, 50b/14, 52a/25, 54b/21, 82b/16, 82b/4, 87a/3, 99a/8, 94b/18, 99b/15, 103a/17, 106b/5, 116b/14, 118b/3, 120b/10, 122a/24, 125a/11, 130a/7, 131a/13, 142b/8, 158a/19 e.+ e 21b/8, 38a/13, 60b/17, 87b/13, 107a/3, 113a/10, 13b/15, 150a/9, 156a/2, 156b/19, 158b/13 e.+ de 52b/3, 55a/8, 120b/3, 130a/12, 144a/16 e.+ den 13b/15, 107a/3, 121b/20, 122a/13, 134a/25, 156a/1, 156a/10 e.+ i 10b/22, 15a/10, 35a/2, 39a/15, 41a/9, 44a/14, 44a/5, 45b/4, 55a/5, 56b/10, 84a/15, 86b/3, 92a/18, 96a/12, 116b/9, 120a/9, 137b/15, 142b/12, 160a/14 e.+ inde 26a/3, 26a/4, 134a/13 e.+ inden 10a/3, 10a/4, 54b/24, 79b/18, 90a/8, 135a/5, 138b/23, 149b/5, 160b/9 e.+ ine 9a/3, 16a/22, 28a/24, 67b/4 e.+ iñe 147b/5	e.+ ini 38a/19 e.+ iniñ 66a/1 e.+ ler 14a/3, 95a/24 e.+ leri 28a/23, 40b/20, 44a/6, 116b/15 e.+ lerimiz 95b/12 e.+ lerin 34b/8, 44b/18, 44b/20, 45a/19, 51b/16, 91a/15, 111b/23, 111b/5, 138a/25 e.+ lerinde 46b/1 e.+ iñdeki 67b/6 e.+ lerinden 112b/23, 90b/12 e.+ lerine 20a/21, 37a/7 e.+ lerini 50b/6, 164b/6 e.+ leriyle 23b/4
ël	Ûl, Şehir, memleket; Yabancı. è. 160b/20 è.+ de 94b/11, 95b/7 è.+ e 150b/25 è.+ i 40b/20, 72a/25, 99a/2, 120b/20, 134b/1, 136b/24 è.+ inde 21b/14, 150b/12 è.+ ine 15a/17	ël
el'ân	<Ar. Şimdi, Şu anda. e. 72b/19, 98b/17, 129a/22, 138a/13, 150b/17	el'ân
elb	<Ar. Birliktelik. e.- i zükürını 109b/25	elb

elbāb	<Ar. Akıllı kimseler. elbābü'l-mecānīn-i cünūb 101a/18	e. 104b/5
elbād	<Ar. Keçe kumaşlar. e.+ ı 129a/18	elf <Ar. Bin, bininci. e. 4a/22
elbās	<Ar. Libaslar, kıyafetler. e.- ı ħil' at-ı fāḫire 13b/25	elfāz <Ar. Kelimeler, sözler. e. 114a/9, 70b/21, 89a/16 maḳ' ūl-i e.+ ı 119b/17 e.+ ını 34b/5 e.- ı mekrūheyi 69a/9 e.- ı mūhmelesi 5a/9, 42b/16, 85a/13 e.- ı mūhmele-yi türkiyye-yi ḳadīmeden 85a/14 e.- ı müstekrehe 58b/18 e.- ı mütercemimizde 135a/1 e.- ı reddiyye 70a/5, 118a/8 e.- ı reddiyye-yi cāhiliyye 114a/21 e.- ı reddiyye-yi ma' hūda 118b/8 e.- ı reddiyyesinden 40b/12
elbette	<Ar. Elbette. e. 47a/9, 90b/12, 115b/14, 118b/9, 133a/2, 159b/19	
elbise	<Ar. Libaslar, elbise. e. 60a/21	
elçi	Elçi. è. 143b/14 è.+ ler 137b/24	
eledd	<Ar. Kavgacı, inatçı. ḫaşm-ı e. 79b/9	elḫān <Ar. Nağmeler, ezgiler. e. 80b/18 e.+ da 29b/4
elem	<Ar. İstirap, keder. e. 87b/12, 101a/13, 101a/6, 111a/9 e.+ den 144a/24 e.- i şiddet 101a/12 ref' -i e. 144b/17	el-ḫenā <Ar. Aptalca konuşmak. (?) e. 39a/5
elez	<Ar. Çok lezzetli.	elif <Ar. Uzun, ince. e. 38a/16

elīm <Ar. İstırap verici.
e. 112b/3

ma'ādin-i e. 13b/13
rīze-yi e. 12b/11

elīme bk. elīm
gafllet-i e.+ den edügi 93a/25

elmāsīn <Ar. Elmaslar.
müher-i mücevher-i tarz-ı e.
13b/15

elkâb <Ar. Lakaplar, ünvanlar
e. 102b/7, 118b/25, 119a/9
e.+ ı 101b/21, 102a/2, 118b/23
e.+ ın 107a/14
e.+ ınca 50b/25
e.- ı bī-ħisābdur 102a/14
e.- ı ešnāfu'l-cünüb 107b/14
e.- ı mergübān 118b/21
e.- ı müstehcene 118a/8
e.- ı reddiyye-yi bī-māl 106b/16
e.- ı reddiyye 89a/16
esmā'-yi e.- ı 'uṣṣākī 118b/25
el-elkâbı 14a/5

elsine <Ar. Diller, lisanlar.
e.- yi 'avāmda 58a/16
e.- yi halkda 53b/17
e.- yi nāsda 164a/5
e.- yi tecārib-künān 31b/2
ħālāgīr-i e.- yi ṣağīr 55b/2

elsiz Elsiz, eli olmayan.
e.+ ın 76a/8

elṭaf <Ar. Daha latif, hoş.
e. 82a/2
e.+ dur 42a/21

elli Elli.
e. 76a/8, 77a/1, 158a/22
e.+ sini 68b/3

elṭāf <Ar. İyilikler, iyilikseverlikler,
nezaketler.

e. 16b/19
e.+ da 12b/16
e.+ ı 39a/25
e.- ı ħafıyyedür 90a/13
ṣāhib-i e. 25b/13
ṣāyeste-yi e. 17b/10

ellişer Ellişer.
e. 23a/12

elmās <Ar. Elmas, değerli bir taş.
e. 12b/11, 161a/25, 33a/9, 37a/7
cevhere-yi vücūd-ı e.+ a 12b/25
e.+ ı 13b/21
faşş-ı e.+ ı 13b/14

elvān <Ar. Rengarenk.
e. 23a/7, 23a/8, 37a/8

elvās <Ar. Kir, pislik.
e.- ı müntinesini 108a/16

elviye <Ar. Sancaklar, bayraklar.
e. 41b/8

elyak <Ar. Layık, liyakatli.
e. 10a/19, 57a/2, 60a/16,
93b/10, 147a/15, 152a/10,
152a/25

elzem <Ar. Çok lüzumlu.
e. 49b/6, 43a/10, 55b/15,
56a/14, 92b/19, 109b/25
e.+ dür 33a/4, 45a/16, 56a/23
e.- i levāzım 64b/6, 105a/4,
128a/20, 157a/11, 157a/13
e.- i levāzım-ı naşāyıḥdan
20a/18
e.- i levāzım-ı umūr-ı
mihmāndur 41a/17
e.- i levāzım-ı umūrdan 32b/19,
40b/8
e.- i levāzımdan 53a/18, 139b/8
e.- i levāzımdandır 157a/23,
27b/11, 89b/5
e.- i levāzımdur 159b/5
e.- i şūrūḥdandır 80a/21
ḥimāyet-i e.- i levāzım-ı
naşāyıḥdan 27a/15

em- Emme.
e.- düği 68a/7
e.- düğün 127b/4
e.- er 60a/11
e.- mede 49b/1

emākin <Ar. Mekanlar, yerler.
e. 150a/21
cümle-yi e.+ e 143b/6

emān <Ar. Emin olma, korkusuzluk,
güven.
e. 25b/1, 99b/16
e.- ı ṭaraf-ı şeh-r-yārīden 22b/1

emānet <Ar. Güvenilen kimseye
bırakılan şey.
e. 154a/5
e.+ i 4a/12
e.- i ciheti 56b/17
teslīm-i e. 14b/1

emānet-kār <Ar.+Far. Emanetçi.
e. 55a/15

emāneten <Ar. Emanet olarak.
e. 13b/24

emārāt <Ar. İşaretler, izler.
e.+ ı 24b/18
e.+ in 101a/25

emāre <Ar. İz, nişan, işaret.

e. 72b/5, 72b/6

e.+ si 150b/23

e.- yi 'idü'n-naşşarā olmasını

74b/8

emāret <Ar. Beylik, emirlik.

e.+ leri 46a/20

e.- i aḥseni 151a/18

emere <Ar. Çöllerde taştan yapılan işaretler.

e. 104b/7

emīn <Ar. Emin, şüphe etmeyen, emniyet sahibi.

e. 12b/1, 66a/5, 107b/10,

109a/10, 11b/16, 120a/17,

146a/4

e.+ i 3a/6, 31a/4, 31a/5, 157a/22,

157b/11

cenāb-ı cibrīl-i e.+ iñ 6a/9

e.+ lerini 31a/4

emīnen <Ar. Emin olarak.

e. 107b/6

emīr <Ar. Reis, hanedana mensup kimse.

e. 77b/23, 97a/21

e.+ i 65b/5

ḥazret-i e. 80a/11

emīrū'l-kelām 64b/1

emīrū'l-mü'minīn 64a/7

emkine <Ar. Mekânlar.

e. 80a/2

e.+ de 65b/11, 120b/20

e.+ den 103b/4

e.- yi muvālāt 145a/22

emlā <Ar. Topluluklar.

e.+ larından 69b/3

emlāk <Ar. Mülkler.

e. 53b/23

emn <Ar. Eminlik, korkusuzluk.

e. 121a/22, 121b/17, 93a/13

bā' iş-i rāḥat-ı e. 25b/1

e.- i küllī 82b/6

emr <Ar. Buyruk, emir.

e. 6b/23, 37a/20, 41a/8, 52a/21,

55b/12, 69b/1, 86b/9, 89a/10,

96b/9, 104b/25, 113b/9,

137a/13, 138a/10, 138b/25,

140a/1, 148a/11

e.+ de 20b/13, 27b/23, 109b/25,

127a/4

e.+ i 17a/6, 39a/1, 39a/17,

56a/15, 88b/15

e.+ in 37b/9

e.+ inde 103b/25

e.+ ine 37a/20, 37a/21, 38b/25
e.+ iñ 17a/14, 39a/13, 140a/23
e.+ iñde 138b/25
e.+ iñe 126a/12
e.- i bi'l-ma' şiyet 57b/18
e.- i bi'l-' işyān 120b/15, 121a/5
e.- i cebelī 140a/2
e.- i çendānīdür 130b/5
e.- i dīndedür 158b/21
e.- i dīninde 104a/24
e.- i diyāşet 83a/10, 96a/3
e.- i diyāşetde 85b/7, 101a/4
e.- i diyāşetden 101a/5
e.- i diyāşeti 84a/2
e.- i dünyāda 158b/22
e.- i dünyādan 104a/24
e.- i ğalaṭ 131a/8
e.- i ḥabīşīdür 140a/4
e.- i ilāhiyye 21a/19
e.- i ḳudsiyye 6a/7
e.- i muḥāldür 32a/21
e.- i ma' ād 104a/25
e.- i ma' āşda 56b/20
e.- i ma' āşdan 104a/25
e.- i ma' āşına 161b/18
e.- i mesfūr 111a/17
e.- i muḥāl 54a/25, 80b/16
e.- i Muḥammed 18b/19
e.- i muḳarrerdür 43a/19,
109b/25
e.- i müsellemdür 111a/17
e.- i şerīfi 138b/24

e.- i şer' iñ 110b/14
e.- i vāliidi 125b/4
rıżā-yāb-ı e. 39a/4
evvelü'l-emr 103b/23

emrāz <Ar. Marazlar, hastalıklar.

e.+ a 66b/8
cümle-yi e.+ a 81a/11
e.- ı mekrūhe-yi müzmineye
132b/17
e.- ı menfüreden 133a/5
e.- ı mükrihe 109b/1
e.- ı sevde 115b/6

emrī <Ar. Emirle ilgili.

li-küll-i e.- yi mānevī 122b/16

emsāl <Ar. Benzerler; Hikâyeler,
kıssalar.

e. 42a/21
ḳurūb-ı e.+ de 25b/4
e.+ den 63b/19
e.+ i 4a/1, 11b/25, 17a/9, 26a/12,
29a/10, 31a/10, 40b/23, 45b/10,
48b/16, 48b/20, 49a/8, 50b/24,
52b/7, 59b/5, 66b/2, 70b/20,
75a/13, 88a/23, 91a/20, 95a/1,
101a/22, 105a/9, 125a/17,
130b/20, 130b/6, 135a/8,
142a/23, 145b/21, 147a/8,
152a/8
e.+ imiz 158a/23

- e.+ inden 156b/4
e.+ ine 37b/2, 54a/17
e.+ ini 121b/22
e.+ iniñ 17a/24, 50a/4
vücüd-ı   ad m 'l-e.+  n 20b/5
 ur b-ı e.- i r zg rda 35b/1
 ur b-ı e.- i t rkide 36a/21
 ur b-ı e.- i t rkiyye 19a/2,
73b/25
 ur b-ı e.- i t rkiyyede 152b/3,
21a/23
 ur b-ı e.- i t rkiyyed r 13a/23
- em alih ** <Ar.  rnekleriyle,  rneğin.
e. 59b/16
- em alihi** <Ar.  rnekleriyle,  rneğin.
e. 157a/7
- em ile** <Ar. Misallar,  rnekler.
e.+ den 55b/4
e.- yi ma' h deniñ 60b/24
- emti' a** <Ar. Mallar, metalar.
e. 53b/23, 55a/15
- emti' a-f r  ** <Ar.+Far. Mal satan.
e.- ı vil yet 46b/2
- emv l** <Ar. Mallar.
e. 19b/24
m dda ar-ı e.+ de 10a/1
- e.+ iñ 135a/8
e.- i ma z ne-yi mevf reniñ
10a/2
e.- i m dda ire 96a/11
- emv let** bk. emv l
e.+ i 96a/9
- emzice** <Ar. Miza lar, huylar.
e. 16b/18, 61b/9
tevfik-i e.- yi ecz  81a/17
- en m** <Ar. Halk.
e. 72a/1
  mme-yi e.+ a 80a/25
  mme-yi e.+ iñ 15b/15
 alife-yi e. 100a/1
 a  a-yı  azret-i  alife-yi e.- ı
isl m 163b/11
 azret-i rabb-i e. 25b/13
kefere-yi e. 74a/4
tenb h-i e. 43b/19
beyne'l-en m 1b/23
- en r** <Far. Nar. (?)
ek bir-i e. 118b/11
- enb z** <Far. Ortak.
e. 151a/25
- enbiy ** <Ar. Nebiler.
e.- yı kir miñ 6a/13

- enbūh** <Far. Topluluk, cemaat.
şükūh-ı e.+ dur 1b/16
gürūh-ı e.+ uᅇ 9b/4
- encām** <Far. Son, nihayet.
e.+ ı 135b/8
- endāᅇte** <Far. Atılmış.
e. 12a/24
- endām** <Far. Beden, vücut; Biçim.
e. 36b/22, 130a/22, 132a/3,
163b/12
e.- ı āyīneleriniᅇ 36b/17
- endāz** <Far. Atıcı, atan.
e.+ a 69a/2
- endāze** <Far. Ölçü
e.+ niᅇ 76b/19
- endāzesiz** <Far.+Tür. Ölçüsüz.
e. 23b/7
- ender** <Ar. Çok nadir.
e. 80b/10
- enderūn** <Far. İç yüz, iç taraf.
e.+ ı 26b/9
e.- ger 44b/7
- endiᅇe** <Far. Düşünce, vesvese.
e. 21b/10, 95a/16, 95a/20
e.+ n 87b/12
e.+ siyle 99a/15
- endiᅇe-nāk** <Far. Düşünceli, endiᅇeli.
e. 21b/10, 87b/12
- enfās** <Ar. Nefesler.
e.+ dur 150b/8
- enfūsī** <Ar.+Far. Şahsi anlayış ve duygulara dayanan, öznel.
e. 29b/25
- engāᅇte** <Far. Düşünme.
e.- yi taᅇrİR 109b/19
- engel** <Far. Engel.
e.+ üᅇ 77a/9
- enginār** <Yun. Enginar.
e. 120a/22
- enginūrī** < ? Nektarı çıkarılan bir tür bitki. “engūr” kelimesinin yanlış yazımı olabilir.
nāb-ı e. 81a/19
- engūr** <Far. Üzüm.
e.+ ı 143b/9

engüşt-nümālik <Far. Parmakla
gösterilen olma.

e.+ le 13a/2

engüşter <Far. Yüzük.

e.+ i 115a/24

enhār <Ar. Nehirler.

e. 79b/22

enīka <Ar. Güzel, sevimli.

mütāla^ç a-yı a. 31b/17

enīn <Ar. İnleme, inilti.

e. 57a/14

enīnāt <Ar. İnlemeler.

i. 30a/25

enīs <Ar. Dost, arkadaş, sevgili.

e. 38a/7

ensāb <Ar. Soylar.

e. 153b/15

e.+ ı 133a/4

enseb <Ar. Uygun.

e. 80b/2, 85b/17, 92b/18,
123b/16

e.+ dür 63b/12

e.+ i 123b/19

aķreb-i e. 126b/20

e.- i sābıķan 93b/20

entüm <Ar. Siz.

e. 148a/10

entümā <Ar. İkiniz.

e. 17b/20

envā^ç <Ar. Türler, nevler.

e. 103a/9, 156b/19

e.+ a 101a/20, 101a/21

e.+ ı 36b/21, 106a/3, 160a/5

e.+ ıñ 141a/20

e.+ ina 102b/1, 106b/12, 149a/11

e.+ indan 139b/18, 23a/24

e.+ ınıñ 62a/10, 80b/22, 101a/22,
149a/10

cünüb-i e.+ ınıñ 115a/18

e.+ ıyla 12a/22

e.- ı eşnāfū'd-devā'ış 83a/6

e.- ı muħarremāt 135a/15

e.- ı mu^ç ālecāt 106a/15

e.- ı nuķl 147a/18

e.- ı siħr 162b/9

e.- i kelimāt 61b/18

e.- i ma^ç āşı 15a/2

e.- yı şūķalā 147a/11

envā^ç ü'l-cünün 101a/18

envā^ç i <Ar.+Far. Türlü.

e. 58b/2

eṅ	En pekiştirme sıfatı. e. 115a/18, 149a/12, 74b/2	ümniyye-yi e. 109a/24 vādī-yi zurefā-yı e. 108b/5
er	Erkek. e. 84b/7, 97a/2, 110a/13, 160b/22 e.+ den 153b/21 e.+ e 67a/8	erāzilāne <Ar.+Far. Rezillere yaraşır. e. 51b/24, 84a/4, 116a/4, 118b/24, 144a/10 erāziliyye <Ar. Reziller, rezillik. e. 117b/17, 117b/23 türkiyye-yi e.+ dendür 117b/17
ēr-	Ernek. è.- dikce 124a/17 è.- dikde 109b/25 è.- e 105a/25, 126a/16, 145b/8 è.- mege 93b/23 è.- meye 101b/17 è.- meyüp 158a/8 è.- mez 4b/16, 12b/1, 36b/18, 125a/11, 131a/13 è.- üp 68b/4, 99a/15	erbaʿ <Ar. Sahip. e.+ ınıñ 134a/D erbaʿa <Ar. Dört. fuşül-i e.+ ınıñ 49a/18 aḥlāṭ-ı e. 126b/14 evle-i e. 60b/12
erāzil	<Ar. Reziller. e. 15b/10, 35b/23, 96a/16, 122b/7, 138a/11, 138b/25, 144b/20, 158b/6 e.+ den 36a/22 e.+ le 75a/24 e.- i eḥāzil-i tuḡāt 92a/3 e.- i nekbāt 92a/3 e.- perest 118a/12 mecmaʿ -ı e. 63a/8 ʿörf-i e. 117b/16, 120a/10 şüküh-ı e. 113a/7	erbāb <Ar. Sahipler; Usta. e. 127b/13 e.+ ı 43b/21, 59a/5, 146a/7, 156b/5 e.+ ından 112a/19 e.+ ınıñ 146a/12 e.- ı cāh 56a/7, 130a/23, 139a/19 e.- ı devlet 10a/18, 20a/17, 14b/19, 163a/22 e.- ı devlet-i şemātet 9a/21 e.- ı eḳlām 42b/2 e.- ı feżāʾil-i kemāl 41b/2 e.- ı fiṭnat 128b/4

e.- 1 izlāl 38a/21	zümre-yi e. 147a/22
e.- 1 iktidārı 55a/10	erbābü'z-zurefā 145a/2
e.- 1 'irfān 43a/12, 58a/5	
e.- 1 'izz 16b/18, 21a/7, 39b/3, 57a/2, 89b/4, 139a/19, 145b/25, 161a/10	ercaḥ <Ar. Tercihe şayan, üstün. e. 150b/7
e.- 1 'izzet 55b/10	erġānūn <Yun. Org. a. 80b/22
e.- 1 meclis 45a/21, 52b/23	
e.- 1 meclisiġ 39b/22	
e.- 1 menāşıb 27a/15	erġuvān <Far. Bir tür çiçek. şarāb-ı e. 149b/7
e.- 1 menāşıb-ı 'āliye 4b/2	
e.- 1 nücūm 43a/24	
e.- 1 şikadan 109b/25	eri- Erime. e.- di 13b/11
e.- 1 sülūkī 100a/25	
e.- 1 şebāb 16b/7	
e.- 1 ṭabī' at 150b/25	erik Erik. e.+ lerinden 50a/23
e.- 1 ṭabī' atdan 61a/12, 150b/25	
e.- 1 zārāfet 33a/1, 40a/19	
e.- 1 zekā 75a/3	eriş - Erişme. è.- e 141a/18, 141a/20 è.- mekle 30a/11
e.- 1 zühd 28b/8	
e.- 1 zühd-i ḥuşkbār 1b/14	
ġāfilān-ı e.- 1 cāhī 18a/25	
ıştılāḥāt-ı e.- 1 rikāb 30b/22	erişte Erişte. e. 50a/17
meclis-i e.- 1 dil 141a/5	
'ämme-yi e.- 1 mecāz 131a/19	
'ibret-i raqam-ı e.- 1 ta' aqqul 28a/19	erkān <Ar. Bir topluluğun başlıca kimseleri; Esaslar. e. 11a/20, 41b/20, 44b/4, 46a/18, 51b/3, 53a/20, 57a/17, 68a/23, 128a/6, 146a/23 e.+ dur 146a/10 e.+ ı 158a/12
pesendide-yi e. 12b/18	
semt-i e.- 1 meclis ola 42a/8	
şān-ı e.- 1 'izz 35b/5	
şīme-yi e.- 1 mekārım 140b/5	
tefrīḥ-i e.- 1 meclis 159a/23	

e.+ ina 64b/17	
e.+ ını 146a/12	
e.- ı lāzıme-yi insānī 41a/25	
e.- ı nādīdeligine 52b/16	
hulefā-yı e. 31a/11	
levāzım-ı e. 163a/9	
perverde-yi e. 44a/25	
terātīb-i e. 11a/22	
rüsüm-ı e.- ı devlet 17b/13	
icrā-yı e. olunmağ 27a/4	
erkānāt <Ar.+Far. Başlıca kimseler.	
e.- ı cihānbānī 30a/25	
erkek Erkek.	
e. 98b/5, 124b/12	
e.+ ler 110a/16	
erkeklik Erkeklik.	
e.+ imizce 90a/7	
erlik Erlik, erkeklik.	
e. 20a/3	
e.+ dūr 155a/17	
ermān <Far. İstek, arzu.	
e. 118a/16	
ermānī <Far. Ermeni.	
e. 56b/24, 65b/13, 73b/22,	
77b/16, 85a/2	
fi'l-aşl-ı e. 16b/23	
irsen <Ar. Veraset yoluyla.	
e. 3b/17	
erte Bir günün veya belli bir zamanın	
hemen arkasından gelen gün	
veya zaman, erte.	
è.+ si 67a/17, 103b/11	
è.+ ye 129a/9	
ervāh <Ar. Ruhlar.	
e.+ ina 152a/8	
e.+ ını 133a/17	
e.- ı evliyādan 160a/7	
e.- ı ḥabīşe 65a/22	
e.- ı ḥabīşeniñ 66a/8, 67b/20	
erzāk <Ar. Rızıklar.	
e. 140a/18, 140a/25, 161a/5	
e.- ı intisābı 55a/12	
yağmā-yı e. 19b/23	
erzān <Far. Layık.	
e. 151a/25	
erzel <Ar. Pek alçak, rezil.	
mehīn-i e. 113b/18	
es- Esme.	
e.- er 154b/10	
esāfil <Ar. Çok aşağı kimseler.	

e. 70b/20, 96a/16	e.- ı cününü 82b/18
e.- i ʿavām 89a/21	e.- ı ibtilāsı 123b/6
e.- i pesendidesi 10a/21	
ile'l-esāfil 7b/24	esbak <Ar. Daha evvel olan.
esās <Ar. Temel, asıl.	e.- ı e'imme-yi ecele-yi selefden
vaż' -ı e.+ ında 135b/1	100b/25
eşās <Ar. Ev eşyası.	eşer <Ar. İz, alamet; Telif; Bir
e.+ ıñ 55a/16	kimsenin meydana getirdiği şey.
es'at ?	e. 120b/9, 143a/7, 145b/9
e. 79b/5	e.+ e 31b/7
esāfin <Ar. Bir topluluğun ileri	e.+ i 12b/18
gelenleri.	e.+ inde 145b/11
e.- i hükemā-yı selefden 72b/22	e.+ iyle 13b/19
hükemā-yı e. 141b/4	e.+ leri 143a/4
esb <Far. At.	e.- i fażl-ı ʿamīm 126a/17
e. 131b/19, 135a/22	e.- i menī 114a/15
e.+ de 14a/17	esfeh <Ar. En zevke, sefahate düşkün.
e.+ le 75b/18	e.- i sefāhat 106b/20
e.- i çābük-rev 91b/11	esfel <Ar. Çok sefil.
e.- i tereddüde 43a/13	e.+ dedür 6a/23
ʿesb <Ar. Sperm.	e.- i sāfiline 132a/15
ʿe.- i menī 86a/18	eşhāb <Ar. Sahipler.
esbāb <Ar. Sebepler.	e. 10a/18, 25b/13, 111b/16
e. 123b/12	e.+ ı 7a/4, 43a/2, 45b/22, 53b/20,
e.- ı ālāt-ı melāhī 146b/1	96b/15, 108b/2, 127b/13
	e.+ ına 69a/13
	e.+ ını 100a/3
	e.+ ınıñ 128a/12, 146a/25

nām-ı e.+ ınıñ 10a/25	
e.- ı ʿ arz 146a/10	eski Eski.
e.- ı devlet 86a/10	e. 41a/5, 95a/2, 95a/4, 132b/2,
e.- ı dīn 20a/17	132b/3, 134a/17, 134b/11,
e.- ı dīvāndur 42b/3	143a/8, 148a/14, 154b/12,
e.- ı istidrāc 25b/14	154b/25, 156a/21, 162a/4
e.- ı ʿ izz 130a/23, 56a/10	e.+ den 41a/5
e.- ı nezāket 40a/20	e.+ si 141a/15
e.- ı riyāya 58a/5	
e.- ı riyāzet 28b/8	eski- Eskime.
e.- ı şadāret 163a/22	e.- yüp 131b/23, 9b/6
e.- ı sümʿ a 1b/13	
e.- ı şevket 39b/4	eskit- Eskitme.
e.- ı tedrīsdan 30b/10	e.- miş 33a/14
ʿ āmme-yi e.- ı zevk 120b/13	
şidde-yi e. 122b/21	eslāf <Ar. Selefler.
eshār <Ar. Sabahlar, seher vakitleri.	rūsūm-ı e. 163b/14
evkāt-ı e.+ da 139a/20	
esir <Ar. Esir.	eslenkā?
e. 42b/17, 63a/7	e. 146b/6
e.+ iñ 76a/4	
esirci <Ar.+Tür. Esirci, esir sahibi.	esmā bk. esmāʾ
e. 56b/6, 86a/25	e. 134b/8
e.+ yle 76a/4	e.+ sıdur 101a/23
e.- yi kezzāb 77b/21	e.- yı ālāt-ı lāzıme-yi türkiyye
	85b/12
	e.- yı hüsñādan 129a/4
	esmāuʾllāhdan 29b/15
esirlik <Ar.+Tür. Esirlik.	esmāʾ <Ar. Allah'ın isimleri; Adlar.
e.+ den 79a/24	e. 118b/23
e.+ inden 109a/3	e.+ a 139b/22

e.- yı elķāb-ı ʿ uşşākī 118b/24
e.- yı maħbūbān 118b/21
ʿ ilm-i e. ʿeder 34a/21

elķāb-ı eṣnāfuʾl-cünüb 107b/14
envāʿ -ı eṣnāfuʾd-devāʾiṣ 83a/6
tetimme-yi e.- ı mezķüre 31a/25

eṣnā bk. eṣnāʾ
e.+ sında 43a/11, 87a/17, 155a/6
e.+ sından 69a/19
e.- yı bahār 93b/22
e.- yı bahārda 79b/20
e.- yı firārda 146b/24
e.- yı muħāverede 130b/19
e.- yı münācātda 6a/17
e.- yı ōḥbetde 164a/17
e.- yı ōulħda 137b/23

eṣnāʾ <Ar. Bir işin yapıldığı an.
e.- i baş 48a/7

eṣnāf <Ar. Zümreler, kategoriler.
e. 131a/12, 134a/25, 147a/11
e.+ dan 83b/2
e.+ dandurlar 104b/25
e.+ ı 100a/10
e.+ ından 20b/14, 91b/5
e.+ ını 82a/20
e.+ ınığ 115a/18
e.+ ınığ 147b/8
e.- ı đalālet-i ittiŝāf 120b/24
e.- ı đigere 24b/5
e.- ı fezāʾil 157a/19
e.- ı fezāʾil-i ittiŝāf 147a/14
e.- ı tezvīr-i bidʿ 72a/16

esne- Esneme.
e. 76b/24
e.- dikde 101b/25
e.- me 40b/15
e.- mek 45a/13, 48a/1, 51b/23
e.- r 45a/22, 48a/2
e.- ye 101b/25
e.- yüp 146b/17

esrār <Ar. Esrar, sırlar.
e. 8b/22
e.+ ında 24b/17
e.+ ını 101b/25, 103b/25,
161a/22
e.- ı ħafīyyeye 119b/21
e.- ı ħafīyye-yi ileyhiyedendür
160b/5
e.- ı ħikmetin 9b/15
e.- ı ilāhiyye 4a/20
e.- ı ilāhiyyedendür 54a/9
e.- ı maħfiye-yi ilāhiyye 140b/17
ħulāŝa-yı maħŝül-ı e. 26a/16
kār-ı e. 26a/15
keşf-i e. 155a/23
ōḥbet-i e. 57b/16

esterbān <Far. Katırcı.
e. 124a/16

eşvāb	<Ar. Giyimler, giyecek şeyler. e. 7b/8, 91b/4, 135a/2, 136a/6 e.+ dan 60a/21 e.+ ı 108b/13, 136a/17, 136b/3 e.+ ını 43b/7 e.+ lar 60b/3 e.+ ların 103b/13 e.- ı dīvān-ı hümāyūn 11a/22 e.- ı ḥarīr 60b/25 e.- ı Ḳāḥire 137a/17	e.- ı ḥalt-şi'ārı 62a/11 e.- ı mefhūm 131b/14 cümle-yi e.+ indandır 164a/6
eşvāk	<Ar. Alışveriş yerleri. e. 86a/21	eşbāh <Ar. Benzeyenler, misiller. e. 5a/19
eşvāt	<Ar. Sesler. cehr-i e. 34b/8 e.- ı ḥasene 80b/17	eşbāhī <Ar. Hayali. e. 26a/12
eş-	Eşmek, koşmak. e.- mezi 77a/2	eşed <Ar. Daha şiddetli. e. 111b/21, 144b/13 e.- i 'afv-ı tebb 100a/3 e.- i 'uḳūbet 110b/6
eşā'im	<Ar. En uğursuzlar. e.+ i 142a/19	eşek Eşek. e. 70a/8, 75a/12, 100a/25, 100b/15, 104b/3, 114a/22, 161a/25 e.+ e 8a/25 e.+ i 114a/21 e.+ ine 100b/16 e.+ le 76b/18 e.+ ler 114b/16, 146b/9 kenārī-yi e. 78b/20
eşām	<Far. Ölmeyecek kadar az yiyecek ve içecek şey. e. 151b/12	eşeklik Kaba ve uygunsuz davranmak; Aptallık etmek. e. 45b/15 e.+ den 82a/19 e.+ dür 50a/9 e.+ inden 43b/22, 50b/15
eş'ār	<Ar. Vezinli, kafiyeli sözler. e.+ ı 164a/4 e.+ ında 142b/2	

eş'em <Ar. Daha uğursuz. tuveys-i e. 21a/6 eşer <Ar. Daha şerir, şerli. e. 162b/15 e.+ dür 134b/2 eşhâş bk. eşhâş. e.+ a 38a/16 e.+ dan 52b/9 eşhâş <Ar. Şahıslar. e.+ ıñ 94b/7, 106b/23 e.- ı 'ālīkadriñ 140b/13 e.- ı bī-teşhīş 70b/1 e.- ı bī-teşhīşān 119a/18 e.- ı bī-teşhīsiñ 21a/9 e.- ı insāndan 126b/12 eşheb <Ar. Güç iş. rākib-i e. 122a/6 eşher <Ar. En şöhretli. e. 138a/3, 139b/12, 149a/19 e.+ dür 134b/4 e.+ leri 148a/22 e.- i 'ahd 82a/1 e.- i istānbūlda 90b/10 e.- i meşhūrdandur 88a/10 e.- i meşhūrı 150b/9	êşid- bk. êşit- è.- mediñ 100a/D êşidil- İşitilme. è.- dügi 58a/25, 113a/23 è.- e 75a/9 è.- en 140a/13 è.- memişdür 40a/12, 161b/18 è.- mişdür 41b/22, 64a/12, 96b/17 eşik Eşik. e.+ in 59a/11 e.+ iñe 55b/18 eşirrā <Ar. Kötülük edenler, fesat karıştıranlar. e. 162b/15 êşit- İşitme. è. 155b/25 è.- dikce 58b/20 è.- dikde 158a/25 è.- dügi 103b/25, 140a/13 è.- en 90a/2, 99b/18, 125a/8 è.- enler 15b/2 è.- memiş 68a/12 è.- memişlerdür 145a/12 è.- mezlikden 103a/13, 95b/15 è.- miş 148b/16 è.- mişdür 64a/25, 70b/5, 99a/24 è.- mişizdür 48a/17, 124a/23

	è.- üp 59a/13, 59b/25, 67a/22, 94b/16 è.- ür 52a/5, 76a/17	eşref <Ar. Daha şerefli. e.- i maḥlūkāt-ı yezdān 70b/17
eşk	Gözyaşı. e.- i çeşmim 30a/7	eşribe <Ar. İçkiler, içilecek şeyler. e. 61a/2 e.+ ler 82b/12 e.- yi ḥarām 48a/9 e.- yi müferreḥe 80b/25
eşkāl	<Ar. Suretler, şekiller. e. 130b/25 e.+ i 130b/25	eşyā <Ar. Nesnelere, şeyler. e. 55a/16, 82b/14, 104b/7, 123b/12, 147b/21, 151a/25 e.+ da 72a/9, 121a/3, 160b/11 e.+ dan 138b/15 e.+ nın 21b/3, 53b/23, 107a/1, 152a/1 e.+ sı 108b/16, 161a/5 e.+ yı 151b/4 e.- yı ḥürmet 121a/15 e.- yı ma ^c düdeyi 60b/23 e.- yı merḳūme 152a/5 e.- yı mücesseme 60b/17 e.- yı nāfi ^c e 117b/9 eždād-ı e. 61b/15 ğayr-ı e. 139b/2 ḥālīku'l-e.- yı celle 26a/14
eşkıyā	<Ar. Haydutlar. e. 21b/7, 26a/4, 38a/22 cevr-i e. 15b/25	
eşkin	Atın bir çeşit yürüyüşü. e. 77a/2	
eşna^c	<Ar. Daha fena, kötü. e. 63b/14	
eşnā	<Far. Çok kıymetli mücevher. e.- yı lezā ^c iz 125a/25 e.- yı şafā 125a/3	
eşrāf	<Ar. Şeref sahibi kimseler, ileri gelenler. e.- ı kużātından 23a/25	et- bk. èt- e.- mişlerdür 6b/20 e.- diklerinde 9a/8
eşrār	<Ar. Fesat karıştırıcılar. e. 162b/6	èt- Etme.

è. 1b/17, 129a/3, 135a/21
è.- e gelmişlerdür 42b/6, 45a/3
è.- di 13b/10, 13b/14, 38a/19,
53a/14, 66b/20, 67a/4, 67a/9,
67a/17
è.- digimiz 55b/15
è.- diginden 49b/9
è.- diğiq 100a/25
è.- dikce 66a/10
è.- dikde 6a/19, 23b/23, 32a/18,
47b/4, 52b/4, 66a/2, 66a/24,
67a/17, 67b/8, 73a/23, 86b/15,
109b/25, 143b/24
è.- dikleri 11b/13, 27a/25, 37a/8,
46a/15, 46a/19, 48b/9, 49b/1,
49b/2, 49b/13, 51b/5, 55a/24,
60b/14, 62a/10, 65b/16, 71a/25,
73a/15, 79a/22, 80a/1, 82b/D,
86b/21, 110a/15, 136a/25,
142b/2, 142b/4, 148b/8
è.- dikleridür 48b/6, 57a/12
è.- diklerin 124a/23
è.- diklerinde 55a/19, 65a/22,
66b/19, 66b/21, 94b/13, 96a/2,
138a/11, 138b/25
è.- diler 38a/17, 65a/22, 65b/25,
66b/22, 99b/5
è.- diğ 122b/12
è.- dügi 9a/17, 15a/2, 19b/4,
20b/5, 22b/21, 45a/1, 50b/5,
50b/17, 51a/18, 52a/16, 56a/16,
67b/17, 68a/7, 72b/24, 72b/25,
79b/9, 86b/2, 86b/13, 87a/13,
87a/17, 95b/25, 103b/25,
110b/13, 110b/24, 119a/18,
126b/25, 130b/25, 135b/11,
136a/11, 137b/16, 141a/16,
144a/3, 144a/20, 149a/5,
153a/21
è.- dügidür 130b/25
è.- dügim 19a/18
è.- dügimiz 97b/5
è.- dügin 18a/3, 23a/19, 103b/11,
139a/14
è.- düginden 52b/14, 104a/3
è.- dügini 90a/7, 153b/20
è.- dügiyle 74a/5
è.- dügüm 61b/2
è.- dügün 88b/19
è.- dükce 87b/13, 106b/15
è.- dükde 47a/19, 89b/21, 92a/9,
99a/8, 99a/9, 105a/10
è.- dükden 107b/3
è.- dükleri 13a/19, 17a/24,
27a/23, 72b/3, 110a/10, 119b/20,
141b/15
è.- düklerinde 19a/20
è.- düm 59a/10, 59a/12, 59a/14,
59a/16, 59a/17, 59a/25, 92a/16,
127b/4
è.- e 27b/9, 28b/2, 31a/19,
31a/22, 32b/15, 33b/6, 37b/9,
37b/10, 42a/9, 42b/6, 44a/19,
45a/3, 46b/7, 48b/19, 50a/12,

50b/16, 50b/18, 51a/12, ,
54a/18, , 72b/17, 85b/22,
87a/17, 92a/12, 101b/25,
105b/2, 105b/3, 114b/2,
118a/24, 123b/24, 125b/11,
126a/4, 126a/8, 126a/16,
132b/18, 137b/12, 140a/16,
142b/12, 150b/1, 151a/4,
153b/7158a/11, 159a/21
è.- e bilesün 9a/16
è.- e geldikleri 34b/6, 88a/10
è.- e geldiği 54a/9
è.- e geldiğinde 54b/6
è.- ecek 10a/13, 44a/13, 159b/1
è.- ecekleri 16a/17, 69a/25
è.- eceklerin 73a/20
è.- eceklerini 73a/6
è.- eler 32b/21, 34a/4, 36b/7,
37b/25, 39a/6, 39b/14, 40a/14,
43a/5, 51a/9, 57a/8, 61b/22,
69a/11, 81b/1, 81b/5, 81b/10,
100a/25, 121a/25, 126a/24,
136b/23, 138b/13, 142a/4,
142a/6, 142a/9, 150a/10,
152b/25, 153a/3,
è.- elerdi 125a/12
è.- elerdi 125a/13, 151a/25
è.- eli 147a/23, 40a/11
è.- emedik 36a/6
è.- emeyüp 9b/4, 88a/12, 92b/8,
115a/1, 149a/7
è.- emez 87b/16, 122b/20

è.- en 8b/17, 8b/21, 12a/21,
14b/5, 14b/24, 17a/7, 17b/4,
18a/14, 18b/23, 19b/5, 19b/6,
21b/14, 26a/4, 26a/14, 29b/14,
34a/1, 39a/3, 43a/8, 49a/16,
52b/6, 60b/23, 71b/8, 72a/17,
72a/18, 73b/13, 79a/17, 79b/25,
82a/8, 82b/18, 88a/22, 88b/11,
88b/13, 96b/9, 97b/4, 100a/10,
100a/25, 100b/2, 101a/13,
105a/23, 108a/12, 109a/6,
110b/15, 111b/20, 112a/15,
114a/10, 114b/11, 114b/13,
115a/9, 115a/15, 130b/25,
131b/5, 132a/1, 133a/20,
133a/25, 134a/3, 134a/7,
134a/10, 136a/1, 137b/2,
137b/16, 138a/14, 139a/14,
141a/6, 141b/8, 141b/9,
145b/15, 147b/8, 151a/25,
152a/23, 160b/18, 160b/19,
160b/25
è.- ende 111b/2
è.- enden 69a/8
è.- endür 92a/16, 100b/1
è.- eniñ 82a/7, 111b/1, 151a/7
è.- enler 33a/18, 43a/4, 72a/10,
127b/2, 141b/2, 160a/13
è.- enlerdür 4b/6, 88a/3, 89b/9,
105a/25
è.- enlere 92b/8, 119a/13, 120b/5
è.- enleri 69a/23, 152a/4, 163b/9

è.- enlerin 32b/9, 102a/2,
115a/3, 121a/16, 157b/15
è.- er 1b/11, 9a/13, 10b/15,
13a/17, 15a/6, 23a/17, 23b/24,
24a/1, 28a/23, 33b/13, 34a/21,
37b/13, 37b/14, 37b/15, 37b/16,
38a/7, 39a/23, 47a/10, 47b/13,
47b/19, 50a/2, 50b/14, 52b/5,
55b/6, 58b/19, 64a/18, 66a/19,
67a/7, 81b/D, 84b/5, 86a/23,
88a/13, 88a/14, 88a/25, 90a/14,
90b/18, 91a/6, 91a/8, 92a/20,
95a/20, 100a/25, 103a/20,
103b/21, 104a/1, 104a/2, 104a/5,
104a/8, 112b/5, 113b/6, 113b/9,
124b/21, 126a/1, 126b/10,
131b/17, 133a/17, 133a/18,
133a/19, 133b/8, 133b/19,
137a/4, 141b/9, 145a/13,
147b/22, 150b/25, 151a/1,
151a/25, 151b/18, 155a/16,
156a/5, 156b/9, 157a/22,
161b/11, 162b/18
è.- erdi 36a/20, 66b/25
è.- erdik 88b/16
è.- erek 21b/8, 39a/5, 44a/5,
44a/6, 62a/1, 66b/13, 91a/11,
95b/12, 107b/8, 111a/14,
115a/24, 146b/18
è.- erim 3b/5, 65a/22
è.- erken 13b/13
è.- erler 6b/22, 8b/3, 23a/20,
23a/23, 25b/13, 34a/17, 35b/3,
48b/20, 51a/15, 54a/5, 63a/22,
67a/24, 88b/17, 89b/11, 94b/10,
96a/18, 97a/1, 97a/4, 97a/11,
98a/8, 100a/15, 100a/16,
100a/21, 103b/14, 105b/9,
107a/14, 109b/24, 114b/3,
125a/15, 125b/22, 127b/2,
129a/13, 134a/25, 137a/20,
149b/17, 150a/3, 164a/15,
164b/1
è.- erlerden 70b/24
è.- erlerdi 41b/15
è.- ermiş 73a/19
è.- erse 45a/17, 56a/23, 67a/5,
82b/D, 115b/14
è.- ersen 106a/13
è.- erseñ 55b/7, 156b/6, 159a/22
è.- erüz 67a/17, 112b/13
è.- esin 47b/3, 158a/2
è.- eyim 90b/23
è.- eyor 63b/11
è.- ıcek 15b/16, 126a/3
è.- inceye 124b/10
è.- ine gelmişlerdür 128b/11
è.- işelim 110a/21
è.- ivèrün 99a/11
è.- me 59a/16, 59a/23, 59b/5,
63b/22, 67a/4, 103b/19,
122b/13, 126a/12, 143b/18,
152b/2, 153b/16, 154a/16,
155a/2, 155a/24, 155b/11,

155b/14, 155b/18, 156a/1,
156a/7, 156a/18, 156a/21,
156a/25, 156b/8, 157b/11,
158b/14, 159a/1, 159a/22,
159b/1, 159b/8, 160a/20,
160a/23, 161a/22, 160b/15,
161b/3
è.- mede 71a/20, 83a/5
è.- medi 122b/19
è.- medikce 124a/2, 153a/1,
157b/24
è.- medin 144a/3
è.- medügi 45b/19, 105b/13
è.- medügiñ 154a/8
è.- medügün 156a/13
è.- mege 58a/24, 63a/5, 115a/5,
156b/24
è.- megin 16b/11, 48b/22
è.- mek 16a/5, 19b/15, 21a/20,
24a/19, 26b/21, 33a/10, 33b/18,
37b/1, 39b/1, 40b/20, 40b/24,
41a/8, 43b/16, 43b/19, 44a/20,
45a/15, 45b/13, 49a/7, 49b/12,
50b/9, 51a/18, 51b/22, 51b/23,
52a/21, 53a/23, 54a/24, 55b/12,
57b/5, 58b/20, 59a/22, 60a/22,
62b/17, 64a/13, 68a/23, 68b/18,
70b/22, 82a/14, 83b/17, 87b/13,
92b/8, 93a/21, 93b/2, 97b/12,
101a/8, 101a/14, 101a/15,
105a/1, 117a/13, 118b/19,
122a/2, 122b/13, 138b/2,

138b/3, 138b/6, 138b/17,
139b/1, 139b/7, 139b/18,
144a/5, 145a/15, 146b/8,
146b/12, 152a/21, 155a/19,
155b/10, 161a/3, 163b/17
è.- mekde 109a/2, 119b/15,
150b/25, 151b/1
è.- mekdedirler 32b/8, 32b/15
è.- mekden 11b/14, 36b/9, 81b/8,
159b/10
è.- mekdür 103b/25, 141b/7
è.- mekle 5a/8, 18a/6, 113a/19
è.- meler 34a/19, 69a/24
è.- meleri 10a/17, 16a/9, 43a/18,
71a/21
è.- meleriçün 71a/23
è.- meleriyle 9a/22, 127b/16
è.- memek 48b/13, 57b/7,
57b/16, 62a/24, 74a/19, 134a/8,
138a/25, 138b/1, 138b/5,
144b/18
è.- memekdür 103b/25, 103b/D,
106b/25
è.- memesi 125a/1
è.- memiş 72b/12
è.- memiz 61a/22
è.- meseler 88b/10
è.- mesi 10a/14, 14b/2, 17b/6,
33b/7, 38a/5, 104a/4, 147a/10
è.- mesidür 108a/8
è.- mesin 159b/23
è.- mesün 96a/8, 111b/11

è.- meye 31a/23, 39a/18, 89b/7,
101b/25, 126a/17, 145b/9,
156b/16

è.- meyeler 20a/23, 27a/20,
33b/4, 35b/10, 35b/21, 36a/25,
36b/6, 36b/9, 37b/17, 39a/2,
39b/3, 56a/20, 57a/6, 69a/16,
81b/D , 126a/20, 152b/13,
153a/23

è.- meyem 37b/6

è.- meyen 32b/7, 71b/25, 93b/8

è.- meyenlere 25b/13

è.- meyüp 22a/22, 34a/5, 36b/3,
66b/7, 72a/6, 74a/6, 95a/2,
95b/23, 96a/6, 100a/25, 105a/8,
111b/19, 116a/17, 117a/7,
119b/11, 128a/3, 150a/6,
152b/10, 153a/21, 157b/3,

è.- mez 17a/6, 31b/12, 53b/19,
99a/21, 160a/25, 160b/12

è.- mezler 27a/21, 43a/2, 56b/24

è.- miş 7a/6, 7b/13, 7b/17,
11b/16, 16b/14, 18b/12, 19b/2,
40b/7, 51a/13, 65a/22, 67a/17,
70a/20, 88a/10, 88b/10, 99b/9,
109b/13, 124b/3, 126a/7,
132b/4, 153a/8, 153b/23,
156b/15, 161b/21

è.- mişdür 7b/23, 9b/16, 9b/25,
11a/4, 13b/6, 16a/21, 16b/16,
18b/2, 22b/22, 48a/11, 49a/2,
58b/5, 62b/20, 65b/11, 65b/18,

66a/5, 67a/15, 73b/6, 82b/4,
99b/2, 100a/25, 106a/22,

120b/3, 121b/2, 132a/15,
133a/16, 134a/25, 146a/13,
152b/25, 153a/12, 153a/18

è.- mişimdür 90a/9

è.- mişler 44a/7, 67a/17, 72b/22,
111a/19, 124b/16, 128a/25,
138a/12, 139b/9, 144a/13

è.- mişlerdür 12b/24, 16a/7,
19a/10, 20a/2, 20b/7, 25b/13,
29b/6, 40b/11, 43a/13, 49b/3,
53a/15, 72b/6, 81a/17, 82b/D,
83a/22, 83a/23, 84a/3, 101a/25,
104b/9, 105b/22, 107a/20,
108b/6, 109b/16, 111a/12,
115a/16, 117b/24, 118a/20,
123b/12, 126a/25, 131a/18,
150b/25, 155b/23

è.- mişsin 94b/22

è.- se 4b/15, 72a/5, 137a/4

è.- sek 62a/24

è.- seņ 5b/20

è.- sün 16a/12, 91a/4, 97a/19,
97b/4, 106a/23

è.- sünler 65a/22, 147b/17

è.- üņ 69b/25, 87a/18

è.- üp 3b/1, 8a/19, 8b/9, 8b/17,
8b/23, 9a/7, 9a/10, 9a/12,
10a/16, 13b/1, 14a/24, 14b/15,
15a/9, 15b/9, 15b/20, 16b/19,
18a/25, 20a/1, 21a/8, 21b/7,

21b/23, 22a/4, 22b/12, 22b/14,
23b/8, 24a/20, 25b/13, 25b/20,
27a/19, 28a/10, 28a/15, 32a/11,
32a/22, 33a/24, 33b/7, 33b/25,
34b/11, 36a/3, 36a/18, 37a/25,
37b/12, 38a/16, 38a/17, 39a/24,
40a/22, 41a/2, 43a/4, 47a/11,
47b/2, 47b/18, 48a/20, 49a/19,
49b/1, 51b/13, 51b/5, 52a/4,
55a/12, 56a/17, 59a/9, 59a/10,
59a/11, 59a/18, 59a/22, 59a/23,
59b/2, 59b/3, 60a/11, 62a/5,
64a/14, 65a/11, 65a/22, 66a/17,
67a/1, 67a/5, 67a/17, 67b/6,
71a/7, 72b/14, 73b/12, 75a/3,
80a/25, 81b/9, 81b/D, 83a/19,
84b/4, 84b/6, 84b/21, 86b/2,
86b/6, 86b/9, 87b/1, 87b/12,
89a/10, 89b/7, 90a/23, 90b/19,
91a/3, 92a/14, 92a/20, 92b/6,
94b/21, 95a/1, 95a/8, 95a/15,
95b/1, 95b/4, 96b/12, 98a/4,
98b/4, 99a/16, 99b/3, 100a/25,
101b/25, 103a/15, 103b/25,
105a/12, 107a/23, 108b/3,
109a/9, 109b/14, 109b/25,
110a/1, 113a/11, 117b/10,
117b/22, 120a/1, 120a/4,
121a/19, 121b/22, 122b/10,
123b/25, 124a/16, 126b/13,
127a/13, 128a/9, 128a/13,
128b/6, 129b/20, 129b/25,

130a/5, 134a/25, 136a/25,
137a/15, 137b/20, 141b/6,
141b/13, 142b/9, 142b/16,
142b/21, 144a/19, 144b/4,
147b/2, 149a/16, 150b/19,
152b/13, 153a/10, 154a/1,
156a/2, 157a/17, 157a/21,
157b/13, 158a/4, 159a/10,
159b/25, 161a/25, 164a/11,
164a/17, 164a/18, 164b/8,
164b/9

etbā' <Ar. Birinin sözüne, işine,
mesleğine uyanlar; Hizmetçiler.
e. 95a/10
e.+ ı 67b/10
e.+ ımızdan 103b/12
e.+ ından 19a/20
e.- ı fitne 21b/16
e.- ı müte' allikātından 64a/18
bağal-girānde-yi e. 87a/15

etdir- bk. ètdir-
e.- mezler 118b/12

ètdir - Etdirme.
è.- dik 65b/21
è.- dikde 130a/9
è.- dikleri 138a/2
è.- dim 99b/11
è.- elim 100a/25
è.- erek 111b/3

è.- mede 26b/21	e.- yi eyinli 77b/16
è.- mek 47b/18, 93a/24, 133b/5	
è.- melik 154a/10	etrāk <Ar. Türkler.
è.- mişlerdür 22b/15	e.+ iņ 75b/2
è.- sek 95a/5	tā'ife-yi e.+ e 151a/3
è.- üp 23b/6, 26a/13, 74a/15,	mecma ^ç -ı e.- i bī-idrāk 63a/21
95a/5, 95a/12, 123b/2	
ètdür- bk. ètdir-	eṭfāl <Ar. Çocuklar.
è.- diklerini 138a/1	e. 76b/10, 97a/3
	e.+ iņ 76a/7
etek Etek.	eṭṭbbā <Ar. Tıp ilmini bilenler.
e. 118b/3	e. 101a/25, 105b/21, 126b/11
e.+ i 39a/16	e.+ niņ 106a/7
e.+ in 39a/13	ç ilāc-ı e. 106a/4
e.+ lüler 60b/7	
etem <Ar. Kusursuz, eksiksiz.	eṭime <Ar. Yemekler, aşlar.
e.- i tetimme-yi kelām 131b/10	e.+ dür 72a/3
eṭṭqiyā <Ar. Allah korkusuyla günah	eṭrāf <Ar. Yanlar.
işlemekten çekinenler.	e. 162a/7
e. 80a/17	e.+ ımızdan 122a/21
etle- Büyüme, serpilme.	e.+ ında 65a/22, 96b/14, 106b/2,
e.- sün 98a/25, 98b/1	113a/22, 148b/2
etmek Ekmek.	e.+ ınıņ 149b/21
e. 37b/14, 75a/12, 81b/D	etvāc <Ar. Taçlar.
e.+ i 48b/13, 133b/15, 138b/23	e. 60a/22
etmekci Ekmekçi.	eṭvār <Ar. Tavırlar, hâl ve hareketler.
	e. 4b/10, 34a/17, 35b/1, 35b/4,
	41a/15, 53a/25, 57b/16, 60a/5,

63b/24, 64b/20, 74b/22, 113b/12	li-eclü'l'amel-i e. 73a/22
e.+ ı 24a/4, 103a/8, 119a/13	
e.+ ıñız 64a/2	evān <Ar. Vakit, zaman.
e.+ lar 35a/20	e. 73b/13, 79a/17
e.- ı küstāhīden 49a/9	e.+ ında 17a/11, 17a/14, 24a/18
ğarībū'l-eṭvār 24a/13	e.- ı melāḥatı 35b/18
tehzīb-i e. 43a/5	
ev Ev.	evānī <Ar. Kap kakak. (?)
e. 32a/22, 86b/16, 114b/17	e.+ den 158b/6
e.+ de 90b/11, 161b/1	
e.+ den 89a/11, 98a/9	evbār <Far. Yutma.
e.+ deniz 41a/2	ḥār-ı e.+ da 80b/25
e.+ i 96b/24	
e.+ im 59b/3	evbāş <Ar. Ayak takımı, aşağılık
e.+ in 47b/9, 59b/2, 92a/6	kimse.
e.+ inde 95b/19	e. 15b/10, 118a/12, 146a/4
e.+ ine 45a/14	e.+ da 35b/23, 113a/7
e.+ lerinde 95b/9	e.+ ı 21b/7
e.+ lerine 98a/8	e.- ı bed-ma'āş 109a/24
	e.- ı bed-ma'āşdan 144b/20
ev ednā <Ar. Yakınlığın, hatta daha da	evbāşān <Ar. Aşağılık kimseler.
yakınlığın kandili.	e. 7a/7
ḳurb-ı e.+ ya 109b/25	
evā'il <Ar. Evvel zamanlar.	evc <Ar. Yüce, yüksek
füyūz-mend-i e. 39b/8	hümā-yı e.- i pervāz 37b/23
e.- i debdebe-yi salṭanat-ı	
muḥammed ḥan ibni ibrahīm	evceb <Ar. Çok gerekli.
21b/13	e. 157a/14
evāmīr <Ar. Emirler, buyruklar.	evet Evet.
	e. 59b/4, 64b/12

evkaʿi ?
e.+ dūr 117b/11

evḥacr ?
ḥār-ı e.- ı şammā 28a/21

evḥāl <Ar. Mekânlar, yerler.
e.- i pürkeder 111a/5

eviddā <Ar. Ahbaplar, hakikî dostlar.
e. 147a/19

evkât <Ar. Zamanlar, çağlar.
e. 25b/13, 27a/7, 74b/23,
79a/22, 82b/1, 93b/16, 96a/7,
99a/5, 107a/11, 109a/20,
118a/16, 121a/21, 121a/4,
129b/16, 137a/18, 139a/18,
140b/16, 157a/1, 161b/17,
164a/25
e.+ da 54a/20, 101b/25, 139a/11
ekşer-i e.+ da 23b/9, 157a/16
ekşer-i e.+ ı 105a/2, 122a/19
e.+ ını 49a/18
iʿānet-i imtidād-ı e. 8b/8
taẓyīʿ-i e. 11b/9
e.- ı eşḥārda 139a/20
e.- ı müferriḥe 79a/15
e.- ı müferrihedür 79a/16
e.- ı müşerriḥe'l-şudür 79b/2

evkât-güzār <Ar.+Far. Vakit geçiren.
e. 25b/13, 35b/14, 82b/1,
93b/16, 96a/7, 99a/5, 107a/11,
109a/20, 118a/16, 121a/21,
128a/3, 129b/16, 139a/18,
140b/16, 157a/1, 164a/25
ekdār-ı e. 22b/8
e.- yi rāḥat 121a/4

evlā <Ar. Daha uygun, daha layık.
e. 6a/1, 34a/3, 42a/23, 60a/16,
63b/17, 63b/20, 108a/6, 152a/25,
153b/14
e.+ dur 133a/25
ṭabaḳa-yı e.+ dur 30b/5
rivāyet-i e. 100a/22
mesʿele-yi e.- yı bāṭile 97a/12

evlād <Ar. Çocuklar.
e. 104b/7
e.+ ı 112b/4
e.+ ına 154a/1
e.+ ın 67a/8, 109b/15, 160a/4
e.+ ın 153b/25
e.- ı ʿarabın 84b/3
gürüh-ı e.- ı aʿrāba 150b/21
nesne-yi e. 153b/15

evle ?
e.- i erbaʿa 60b/12

evlen- Evlenme.

e. 71b/18	e.+ ıyla 144b/2
evlendir- Evlendirme. e.- seņ 153b/25	evrān ? e. 145b/14
evliyā <Ar. Keramet sahibi olanlar; Veliler, sahipler. e. 133a/16, 160a/13 ervāh-ı e.+ dan 160a/7 e.+ sı 161a/11 e.+ ya 103b/19 e.+ yı 160a/11 e.- yı kirāmdan 103b/3 mażca ^ç -ı e.- yı kirām 80a/3 mażacı ^ç -ı e.- yı kirām 80a/15 rağbet-i e.- yı kerāmetārā 163a/2	evşāf <Ar. Vasıflar, nitelikler. e. 83b/10, 136b/22, 153b/11 e.+ ın 97a/22 e.- ı lezāyız 126a/20 e.- ı ma ^ç hūde 127a/12 e.- ı reddiyye 100b/12, 84a/18 e.- ı reddiyye-yi mezmūme 128b/1 e.- ı sābıka 133a/16 e.- ı şeref 118b/17
evlü Evli. e. 98a/8	evsāh <Ar. Kirlenmiş, pislikler. e.- ı reddiyye 108a/16
evrā <Far. Hisar. ri ^ç āyet-i ādāb-ı e. 144b/11	evvel <Ar. Evvel, önce, ilk. e. 20b/8, 24a/24, 48b/11, 50b/11, 75a/16, 81b/D, 94b/25, 124b/23, 125a/12, 127a/4, 154b/3, 161a/14, 161b/9 e.+ de 157a/5, 37b/9 e.+ deki 42a/25 bāb-ı e.+ den 123a/13 ç aşr-ı e.+ den 11a/10 hārf-i e.+ i 59b/11 e.+ in 70a/14 ç aşr-ı e. 21b/23, 21b/25 e.- i bahār 43a/10
evrāk <Ar. Varaklar, yapraklar, kâğıtlar. e. 31b/22, 148b/9 e.+ ı 149b/16, 150b/23	

faşl-ı e. 82b/22
mîr-âhûr-ı e. 30b/22
mîr-âhûr-ı e.- i şeh-r-yârî 18b/12
şınıf-ı e. 30b/5, 61b/19
evvelü'l-emr 103b/23
evvelü'l-istimâc 140a/23

evvelâ <Ar. Birinci olarak, her şeyden önce.

e. 24b/19, 27a/17,
30a/20,30b/24, 31a/11, 31a/7,
32b/21, 33b/10, 35b/18, 39b/14,
40a/7, 41b/15, 43a/24, 46a/25,
47b/23, 49b/5, 51a/14, 51b/7,
53b/5, 56a/20, 56b/7, 57a/10,
60b/22, 63a/17, 64b/19, 65a/25,
65a/4, 68a/20, 69b/11, 73a/12,
74a/11, 74b/10, 79a/15, 80a/25,
80a/5, 80b/3, 82a/13, 85b/18,
87b/9, 96b/13, 97a/12, 99b/14,
101b/25, 104a/20, 106a/9,
107b/22, 10b/24, 112b/7,
119a/1, 132b/1, 133a/3, 134a/25,
140a/11, 149a/3, 157b/20,
163b/1

evvelen <Ar. Birinci, ilk olarak.

e. 5a/13, 7a/20, 8a/22, 13a/17,
25b/13, 26b/19, 107a/20,
109a/13, 111b/3, 112b/2,
115b/10, 117a/16, 122b/5,
124a/11, 124b/6, 128a/6,

128b/15, 134a/25, 135a/13,
136a/2, 138b/16, 141a/1,
147b/24, 148a/20, 151a/25,
151b/15, 153b/14, 157a/1,
160a/2, 163b/4

evvelî <Ar. En önce olan.
def' a-yı e.+ de 22a/5

evvelki <Ar.+Tür. Evvelki, en önceki.
e. 113a/23

evzâc <Ar. Haller, vaziyetler.
e. 35b/4, 49a/9, 60a/5, 74a/24,
103a/8, 119a/13, 146a/7
e.+ ı 48b/24
e.+ ları 74a/22
e.+ larından 103a/10
e.- ı hüsne 41a/15
e.- ı mezkûre-yi ma' hûde 122a/3
pâyende-yi e. olup 146b/5

evzah <Ar. Daha vazıh, çok açık.
e.- ı tafaţţun 127a/1

evzâr <Ar. Günahlar, hatalar.
e. 122b/24, 125a/5, 26a/17,
61b/13
e.- ı muzlimesinden 115a/21

eyâ <Ar. Seslenme sözü.
e. 61a/4, 144a/1

		153b/8
eyādi	<Ar. Eller. e.- yi nuḥūset 30a/12	
eyālet	<Ar. Bir valinin idaresi altında bulunan vilayet. e.+ i 3a/2	
eyer	Oturmak için binek hayvanlarının sırtına konulan nesne. a. 123a/8	
eyinli	Eyinli. e. 77b/16 etmekci-yi e. 77b/16	
eyit-	Söylemek, demek. e. 67b/6 e.- di 67a/17 e.- dikleri 19a/25 e.- er 110a/21, 110a/22 e.- meyüp 51b/14	
eyle	Öyle. e. 39a/13, 39a/18, 41a/20, 41b/1, 44a/5, 49a/23, 50b/5, 51b/15, 53a/23, 57b/22, 64a/4, 66a/8, 66b/19, 81a/8, 89a/24, 90a/7, 90a/23, 91a/1, 91a/10, 97a/4, 101b/22, 107a/22, 109a/15, 110a/15, 112b/5, 121b/23,	
eyle-	Eyleme. e. 31b/5, 38a/23, 45b/4, 47b/16, 54b/22, 65a/22, 73b/9, 79b/23, 81b/18, 113b/9, 128a/22, 153b/20, 154a/11, 154a/23, 156b/24, 156b/4, 159b/11, 159b/20 e.- di 6a/8, 15a/24, 15b/21, 20a/9, 25a/16, 78b/24 e.- digi 100a/25 e.- digiñ 100a/25 e.- diklerinde 9a/11, 100a/25 e.- diler 164b/5, 164b/8 e.- diñ 103b/25 e.- düğim 126a/13 e.- dükleri 72b/18 e.- me 59a/22, 59a/25, 120b/11, 128a/4, 128a/5, 155a/23 e.- medin 100a/25 e.- mek 32b/16, 133a/7, 133b/7, 164b/11 e.- mekden 55b/8 e.- meye 82b/5, 101b/25 e.- mez 26a/22, 61b/7, 138a/3 e.- miş 144a/25 e.- miş idi 154b/2 e.- mişdür 164a/12 e.- mişler 59a/1, 141a/14 e.- mişlerdür 138b/25 e.- r 1b/20, 8b/2, 28b/5, 54a/16,	

55a/7, 93b/23, 93b/24, 93b/25,
113b/11, 144a/23, 151b/13,
160a/21,
e.- rseñ 19b/13
e.- rsin 55a/9
e.- señ 5b/21
e.- siñ 16b/1, 114a/5
e.- sün 80b/7
e.- sünler 100a/25
e.- ye 11b/12, 14b/2, 25b/13,
80a/25, 92a/2, 92b/14, 101b/D,
102b/2, 109a/10, 115b/22,
116b/20, 126a/14
e.- yecegin 87a/3
e.- yeler 54b/22, 126b/2,
142b/24
e.- yemez 125a/16
e.- yüp 8a/17, 63a/5, 72a/6,
109b/25, 158a/13, 161b/17

eylekmen Eşcinsel erkek.

e. 116a/3

eyilik İyilik.

e. 137a/20

eytām <Ar. Yetimler.

e.+ a 156a/16, 32b/16

e.+ ma 111a/22

māl-ı e. 134a/25

eyü İyi.

e. 15a/22, 20a/16, 25b/17,
68b/9, 85a/22, 160b/23, 161a/25,
161b/11

e.+ ce 61a/25, 81b/18

e.+ si 115a/18

e.+ siniñ 150b/23, 151a/18

e.+ yi 137a/19

eyülük İyilik.

e. 133b/1, 133b/2, 155a/19,
160b/8

eyyām <Ar. Günler.

e. 26b/23, 36a/16, 79a/17,
156a/6

ḥalīfe-yi ʿahd-i e.+ a 80a/25

e.+ ı 49a/18, 93b/22

e.- ı bahār 79a/18

e.- ı fetret 2b/17

güzār-ı e. 147b/4

güzārende-yi e. 163b/17

ḥalīfe-yi devr-i e. 27a/9

ez <Far. +dAn anlamı katan ön ek.

ez-ʿākıl 157a/23

ez-cümle 20b/7, 21a/14

ez-defter 82b/20

ez-rāst-ı kışşa-engīz 40a/3

ez-şadr 113a/6

ez-ṭamʿ 160b/13

ḥāric-i ez-defterdür 144b/23

ḥāric-i ez-ḥisābdur 134a/5,

80b/21	e. 96a/14
	e.- i ziyāde 85b/4
ezān <Ar. Ezan.	
e. 77a/11	-F-
ezdād <Ar. Zıt şeyler, karşıtlar.	fā' aliyet <Ar. Faaliyet, hareket.
e.- ı eşyā 61b/15	f. 85b/18
ezher <Ar. Pek beyaz, güzel ve parlak.	fācir <Ar. Kötü işler yapan.
misk-i e. 36b/19	f. 76a/18
eziyyet <Ar. Eziyet, zahmet.	fağfūr <Far. Çin hükümdarlarına
e. 52b/14, 53a/12, 111b/5	verilen unvan.
e.+ ler 73a/7	f. 148a/17, 97a/16
ezkār <Ar. Zikirler.	fāhat ?
e. 26b/10	vefre-yi f. 45a/5
ezkiyā <Ar. Lekesizler, halisler.	fahḥām <Ar. Kömürcü.
e. 2a/10, 2a/D	maḥāfil-i f.+ a 51a/21
ezmān <Ar. Zamanlar, vakitler.	fāhir <Ar. Kıymetli, değerli.; Şanlı.
e. 73b/14	f. 90b/21
e.+ ı 11a/3	f.+ ce 61a/24
ezr <Ar. Yardım.	fāhire bk. fāhir
a. 152a/20	elbās-ı ḥil' at-ı f. 13b/25
	ḥil' at-i f.- yi ' unvān 8a/14
ezyāf <Ar. Davetliler, misafirler.	fāhiş <Ar. Aşırı
e.- ı şarāb 147a/18	f. 41a/10, 120b/6
ezyed Daha ziyade, fazla.	ğabn-ı f. 135a/4

hâlt-ı f. 9a/14	fâ'iliyyet <Ar. Faillik, işleyicilik. f. 119b/14
fâhişe <Ar. Fahişe, ahlaksız kadın. f. 75b/16, 118a/6, 119a/1, 119a/11, 120b/6, 146b/10 f.+ lere 112a/7	fâ'in ? f. 78a/22 kâtib-i vaqf-ı f. 77b/7
fahr <Ar. Böbürlenme; Büyüklük, ululuk. f. 91a/8 cenâb-ı f.- i 'âlem 109b/25	fâka <Ar. Yoksulluk. f. 132b/10
fahş <Ar. Haddi aşmak. f.+ ler ise 107b/10	fakîr <Ar. Zavallı, aciz. f. 60b/11, 74a/9, 92a/9, 93b/19, 109a/13, 109a/14, 110b/14, 112b/5, 127a/24, 127a/3, 134b/18, 136a/23, 137a/16, 14a/13, 159b/6, 162a/23, 163a/23, 164b/6 ğamhâne-yi f.+ de 41b/22 f.+ e 54b/17, 65b/24, 67a/17 mü'ellif-i f.+ e 65a/13 f.+ i 9b/24, 69a/15 f.+ iñ 3a/7, 27b/11, 48b/3, 65b/12, 80b/1, 84b/23, 105a/6, 110b/1, 133a/9, 137b/18, 151a/25 muğarrir-i f.+ iñ 131a/14, 143a/6 mü'ellif-i f.+ iñ 4a/13, 33b/15, 36a/13, 47a/3, 103b/5, 106b/20, 140a/9, 99b/25 f.+ iniz 42b/8 f.+ iñiz 42a/19, 63b/22 f.- i 'âlem-i derûndan 39b/9
fâ'ide <Ar. Fayda. f. 125a/13, 125a/16, 160b/12 f.+ sin 141b/2	
fâ'ide-mend <Ar.+Far. Faydalı. f. 117b/10	
fâ'il <Ar. İşleyen, yapan. f. 75b/19, 76b/22, 86b/12, 114a/24, 119b/16, 123b/20, 156b/3 f.+ e 92b/3 f.+ inden 58a/25 f.+ ine 117a/22 f.+ iniñ 117b/15 f.- i mużtar 108a/23	

- f.- i pür 22a/11
 ḥāl-i f. 111a/4
 mevāl-i f. 159a/20
 muḥarrir-i f. 130b/23, 48a/4,
 64a/20
 mü`ellif-i f. 17a/3, 23a/2,
 99a/23, 106a/18, 121a/24,
 137a/9
 mü`ezzin-i f. 77b/6
 nāḳil-i f. 164b/2
 Rāsiḥ-i f.- i pür-taḳṣir 29b/19
- faḳirāne** <Ar.+Far. Acizce, zavallıca.
 f. 27a/10
- faḳr** <Ar. Muhtaçlık.
 f. 132b/9, 135b/7, 43b/21
 f.+ ı 101b/25
- fāl** <Ar. Fal.
 f. 109b/8
 f.+ a 132b/9
 f.+ ları 68a/21
- fālcılık** <Ar.+Tür. Falcılık.
 f. 159b/7, 161a/9
- faltaḳalık** Dedikoduculuk.
 f. 139b/19
- fām** <Far. Renk.
 f. 40a/18, 80a/11, 142a/19
- fānī** <Ar. Geçici.
 dehr-i f. 55a/7
 dünyā-yı f. 104b/23
 ʿālem-i f. 147a/19
 cihān-ı f.+ den 14b/18
- fāniyye** <Ar. Fanilik, geçicilik.
 ʿālī-tebārlik-i devlet-i f.- yi
 dünyeviyye 55b/20
 f.- yi dünyā-yı buyūfā 6b/4
 mertebe-yi f. 55b/24
- farazā** <Ar. Farzedelim ki, diyelim ki,
 ola ki.
 f. 23b/12, 31b/19, 33a/18,
 36b/6, 37b/14, 40a/21, 40b/12,
 42b/20, 44a/13, 44a/3, 49a/25,
 49b/6, 4a/9, 58b/7, 60a/21,
 60b/3, 61a/8, 63a/22, 63b/2,
 64a/18, 65a/6, 68a/24, 69a/23,
 6b/b, 70b/3, 74a/11, 75a/11,
 79b/17, 81a/2, 81b/3, 88a/22,
 88b/25, 89b/12, 91b/1, 91b/5,
 92b/20, 97b/18, 98a/5, 101a/10,
 104a/2, 105a/8, 106b/3,
 106b/13, 108a/11, 10b/5,
 110a/16, 11b/14, 126b/16,
 129b/15, 134a/11, 135b/8,
 142a/22, 146a/7, 152b/10,
 153a/3, 159a/6, 161a/7

farazen bk. farazā f. 121a/15	104a/20 f.+ ları 103a/6, 103b/24 dübre-yi f. 4b/24
fāre <Ar. Fare. f. 42b/23	fart <Ar. Aşırılık. f.- ı şafādan 1b/11
fārık <Ar. Fark eden. ma‘a’l-fārık 101a/11, 124b/7	farz <Ar. Sayılmak; Şart ve gerekli olan şey. f. 21a/25, 108a/10, 121a/9, 154a/9, 163b/3 f.- ı kifāyeden 65a/20 f.- ı taqdirince 127a/9
fāriğ <Ar. Vazgeçmiş, rahat. f. 92b/11, 121a/7	fāsık <Ar. Sağkım, günah işleyen. f. 79a/3
fārisi <Ar. Farsça. f. 30a/14 lisān-ı f.+ de 117a/21 zebān-ı f.+ de 148a/2 f.+ si 81a/4 fulūniyā-yı f. 152b/22 naẓm-ı f. 64b/24	faşıleyn <Ar. İki fasıl. vāşıleyn-i f. 10b/14
fārisi bk. fārisi f. 101b/10, 47b/22 f.+ si 42b/23	fāşıla <Ar. Aralık, ara. f. 68b/14
fārisiyye <Ar. Farsça. f.- yi düriyyesi 148a/3	fāsıd <Ar. Kötü; Fesat çıkarıcı. f. 119a/22, 133b/16, 133b/17 i‘tikād-i f.+ e 89b/6 riyā-yı f. 17a/19 ẓann-ı f. 155b/10 zu‘m-ı f.+ lerince 137a/7
fark <Ar. Fark. f. 10a/5, 25b/13, 58a/21, 91a/24, 100a/25, 106b/25, 140a/3 f.+ ı 11a/15, 41a/4, 43b/17, 44a/21, 45a/16, 52a/3, 103b/25,	fāsıde bk. fāsıd de‘b-i f.+ si 98a/25

	zunūn-ı f.+ ye 89b/4		fātih <Ar. Fetheden, fatih. f.+ iniğ 162a/1 f.- i bağıdād 22b/3 f.- i koştantiniyye 56a/1 f.- i mısır-ı Qāhire 81a/13
faṣīh	bk. faṣīh f. 83a/2		
faṣīh	<Ar. Akıcı konuşan; Güzel, ahenkli. f.+ i 134a/2, 134a/21, 148a/2 f.+ iğ 76a/21 faṣīhü'l-beyān 157a/9	fāz	<Ar. Zorla açma, kırma; Dağıtma. f.- ı mürteṣī 77b/10
faṣl	<Ar. Bölüm, ayırım. f. 101b/4 f.+ ı 11b/14, 146b/13, 159b/9, 21a/11 f.+ ın 43a/14 f.+ ina 37a/12 f.+ ını 60a/1 f.- ı evvel 82b/22	fāzıl	<Ar. Faziletli, fazilet sahibi, üstün. f. 27a/1, 29b/17, 62b/9, 65b/23 f.- ı devrān 40a/11 şeyh-i f. 66a/6
faṣliyye	<Ar. Bölüm, ayırım. f.+ si 68b/14	fāzılāne	<Ar.+Far. Faziletlice. f. 144a/9
faṣṣ	<Ar. Yüzük taşı. f.- ı elmāsı 13b/21 f.- ı mühre 13b/10 f.- ı ra' anāsı 13b/18	fāzıl	<Ar. Üstünlük; İyilik, erdem. f. 3b/10, 3b/13, 4a/17, 4a/19 f.+ ı 126a/6 f.+ ını 126a/4 eşer-i f.- ı ' amīm 126a/17 f.- ı mevlā-yı kerīme 126a/1 f.- ı ' amīm 145b/9 hāl-i f. 3b/10
faṣṣāl	<Ar. Dedikoducu. f. 134b/23 müderri-i f. 77b/4	fāzıl-furūşluk	<Ar.+Far. Lütuf satan, lütuf dağıtan. f. 42a/4

fazla <Ar. Fazla.	150b/8, 162b/18, 162b/23, 162b/25
f. 3b/13, 39b/21, 49a/10, 52a/8, 135b/13, 147a/3, 156a/24, 158b/10, 160b/21	
f.+ larını 137b/14	fe-ḥadeş ?
f.+ sı 161b/19	f. 41b/4, 56a/7
f.+ sını 49b/8	fe-nezelān ?
def ^c -i f.- yı baḥṭın 49b/2	f. 146b/4

fe-emmā <Ar. Kaldı ki, fakat.	fecere <Ar. Fena huylular, günahkârlar.
f. 4a/7, 6a/9, 10a/10, 12a/5, 26a/22, 30b/4, 33a/4, 33a/9, 40a/1, 41b/4, 46a/17, 47a/15, 51b/15, 53a/14, 53b/20, 53b/6, 54a/19, 54b/7, 56b/1, 56b/18, 57a/17, 57a/9, 58a/18, 62b/7, 63a/9, 64a/3, 67a/17, 67b/22, 67b/24, 74b/1, 80b/1, 80b/21, 85a/23, 86a/7, 88b/7, 89a/8, 89b/1, 90a/12, 91b/17, 92b/9, 93b/11, 96b/12, 96b/23, 100a/11, 100a/21, 101b/16, 102b/16, 102b/4, 103b/25, 104a/1, 105a/24, 105b/4, 106a/23, 106a/6, 107a/18, 111a/11, 111a/13, 111b/20, 124b/24, 126a/18, 129a/20, 129a/6, 130b/25, 134b/4, 142a/12, 143a/14, 143a/6, 143b/4, 144a/14, 144b/19, 144b/4, 144b/7, 148a/14, 148b/19, 149b/10, 149b/23,	kefere-yi f. 74a/10 f.- yı mütemerridîn-i dînden 84a/22
	fedā <Ar. Gözden çıkarmak, feda etmek. f.- yı māl 93b/23
	fehîm <Ar. Zeki, anlayışlı. f. 103a/21, 141a/8 f.- i nā-murād 141a/7
	fehm <Ar. Anlama, anlayış. f. 9a/5, 40a/8, 42a/16, 45b/25, 52b/19, 58a/17, 60b/10, 61a/23, 61b/22, 62a/5, 65a/22, 67a/17, 72a/6, 80b/13, 83a/16, 104a/1, 104a/3, 104a/4, 121a/16, 125a/12, 126a/18, 127a/13, 128a/13, 151a/3 f.+ i 134a/22 f.+ inde 104a/4

f.+ ine 59a/5
baṭī-yi f. 104a/2
diḳḳat-i f. 3b/11
f.- i beyhūde 120b/16
f.- i derrāk 53b/20
f.- i ğalaṭ 63a/9
f.- i isti' lām 71b/25
maḳrūn-ı f. 2a/4
feh mü'l-yaḳīn 72a/4

feh mā <Ar. Anlayışlılar.
f. 2a/10, 63a/12
tedābīr-i f. 30b/19

feh mān <Ar. Anlayışlar.
f. 125b/16, 1b/12
tavṣiye-yi ğalaṭ-ı f.- ı bī-iz' ān
120b/16

feh vā <Ar. Anlam, mana.
f. 1b/19, 38b/16, 40b/6, 80b/5,
99b/2, 127b/18, 151b/6
lāzīmāt-ı umūr-ı f.+ dandur
35a/3
ğalaṭ-ı f.+ dur 116b/16
f.+ ları 69b/3
f.+ sı 136a/20, 163a/3, 44b/25,
69a/12
f.+ sinca 58a/22
f.+ sında 144a/12
f.+ sıyla 62a/18
f.+ yı 122a/8, 126b/12

netīce-i f.+ yı 1b/8
f.- yı ḥaḳīḳisi 71a/24
f.- yı ḥāvidür 64b/23
f.- yı isti' fā 121a/15
f.- yı kelimāt 61a/19
f.- yı mārṭifādur 128b/9
f.- yı māziye-yi ṣaḳvet-nümā
121a/11
f.- yı merḥame 118a/3
f.- yı ṣadr 147b/2
ḥulāṣa-yı f. 121b/17

feh vā-perdāz <Ar.+Far. Anlamlandırın.
f. 80b/5

fek <Ar. Ortadan kaldırma.
f. 56b/10

fe-lā cerem <Ar. Muhakkak, şüphesiz.
f. 12b/24, 24b/6, 25b/8, 39b/7,
131b/6, 147a/13, 152a/16

felāḥ <Ar. Selamet, mutluluk.
f. 25a/12
f.+ ın 76a/15
f.- ı ḳaviyyü'l-vücūd 34a/13

felāḥān <Ar. Selametler, mutluluklar.
f.- ı bī-mezākāna 150b/19
f.- ı ṣāḥib-i ' amūdān 93a/22

felāḥī <Ar.+Far. Mutluluğa ait.

f. 93a/16	
felâket <Ar. Felaket. f.+ inç 135b/20 f.+ ler 135b/18	fem <Ar. Ağız. f. 144b/13 taṭyīb-i f.+ de 36b/21 f.- i nazîfi 29b/21
felban ? f. 76a/25	fenā <Ar. Yok olma, yokluk. f. 30a/24, 55a/1, 147b/6 dervîş-i dilrîş-i f.+ dan 55a/3 raḥt-ı tâbût-ı f.+ ya 14a/18 ‘âlem-i f.- yı nev-âmede 11b/7
felc <Ar. Felç. f. 135b/9 f.+ i 115b/16	fer <Far. Süs, bezek. f.- i şükûh 94a/11
felek <Ar. Gökyüzü; Dünya; Âlem. f. 28b/4, 106b/19, 152b/21 f.+ e 8a/25 f.+ inç 70a/2, 70a/3, 8b/5 f.+ dür 113b/12 şahş-ı f.- i ‘âlem-i taḥayyülde 28a/20	ferâce <Ar. Bir tür kadın giysisi. f. 43b/7
felek-zede <Ar.+Far. Belaya uğramış, mağdur. f.+ ler 44a/3	ferâğ <Ar. Vazgeçme. f. 81b/17 f.- ı māl 89a/12
fellâh <Ar. Siyahî Arap. f.+ larından 93a/6 mışrî-yi f. 77b/22 f.- ı bed-çehre 77b/22	ferâğat <Ar. Vazgeçme. f. 141a/8
felv <Ar. Saldırma, alt etme. f.- i zamân 162a/15	ferah <Ar. Gönül açıklığı, sevinç. f. 147b/18 cây-gâh-ı f. 80a/2 maḳâm-ı f. 80a/12
	ferâh <Far. Bol, geniş. f. 142b/14, 83a/2

	f.- 1 yakīniyyelerine 46a/13
ferah-āver <Ar.+Far. Ferah getiren, sevinç getiren. f. 134b/25	ferāşe <Ar. Pervane, gece kelebeği. selef-i f. 141b/4
ferah-bahşā <Ar.+Far. Ferah bahşeden. f. 80a/13	ferāyız bk. ferā'ız f. 158b/5 ‘aķīb-i f.+ de 27a/24
ferah-fezā <Ar.+Far. Ferah artıran. f. 1b/9 cerīde-yi f.+ da 147b/13 cāy-ı f.+ da 144b/8 f.+ durlar 63a/14 cāy-ı f.+ ya 145a/14 f.+ y1 147a/11 f.- y1 edeb-i ihtivāda 147a/9 f.- y1 bī-nażīr 60b/20 ķaşıde-yi beçe-yi f. 14a/21 ma‘nā-y1 f.- fezā 136a/10 meykede-hā-y1 f.- fezā 145a/6	ferbih <Far. Semiz, besili. f.+ i 3a/8 fercām <Far. Son, akıbet; Fayda. f. 48b/7, 131b/12, 163b/18 f.+ a 99b/23 f.+ ıñ 80a/12 cevāb-ı f. 73b/2 f.- 1 cāhiliyyetden 2b/17 f.- 1 mülāhaza 95b/23 f.- 1 ‘oşmānī 80a/3
ferā'ız <Ar. Farz olan şeyler. kitāb-ı f.+ i 65a/19	ferdā <Far. Yarın, gelecek zaman. f.+ sınca 108b/2
ferāmūş <Far. Unutma. f. 69a/16, 82a/6, 144b/4, 145a/24, 149b/6, 153b/7	ferīd <Ar. Eşsiz. f. 28b/17
ferāmūş-künān <Far. Unutan. f. 145a/24,	fermā <Far. Emreden, buyuran. f. 4b/14
ferāsāt <Ar. Anlayışlar, sezgiler.	fermān <Far. Emir, buyruk. f. 27a/5, 39a/5

f.+ ına 16b/13, 37a/21
f.+ ları 69b/1

fermān-ber <Far. Aldığı emri yerine
getiren.
f. 36b/2

fermān-fermā <Far. Hükmü geçen.
f. 13a/6
f.- yı hükümet 51b/1
f.- yı şevket-şāh 12b/5
f.- yı umūr-ı şāh 5a/18

fermān-fermāyī <Far. Emreden, buyuran
maḳām-ı f.+ ye 24b/15

fermāyī <Far. Buyurana ait.
umūr-ı f.+ ye 9b/14

fersā <Far. Mahveden.
felek-f. 152b/21
icābet-f. 26b/23
‘işret-f.+ yı 147a/9
rif’at-f.+ da 116b/17
cāy-ı dālālet-f. + ya 96b/24

fersūde <Far. Yıpranmış.
f. 73a/22

fersūde-rū(y) <Far. Yıpranmış yüz.
f.- 59a/19, 117a/5

ferṭūte <Far. İhtiyar, kocamış.
f. 24a/14, 108a/12, 108b/15

fürū-māyegān <Far. Sütü bozuklar,
mayası bozuklar.
f.+ dan 13a/21
gürūh-ı f.+ dan 4b/8

feryād <Far. Feryat, yardım istemek
için çıkarılan ses.
f. 67b/8, 137a/20, 143b/25
f.+ lar 67b/13

ferzend <Far. Oğul, çocuk.
f.- i cihān 11b/19

fesād <Ar. Kötülük; Bozukluk.
f. 10a/13, 24b/21, 58b/19,
104b/4, 121a/3, 160b/24
f.+ a 12b/15, 79b/15
f.+ da 2a/D, 10b/17, 45b/16,
59b/6, 61b/10, 75a/1, 75a/7,
82a/25, 104b/4
f.+ dur 21b/2
f.+ ın 19b/25, 26a/9
f.- ı devrān 31b/3, 162a/15
f.- ı ‘ālem 25a/21
f.- ı zamān 7a/5
ḥavf-ı f.- ı zebān-ı bed 1b/12

fesād-āver <Ar.+Far. Kötülük getiren.
f. 21b/17

feşāhat <Ar. Güzel ve açık konuşmak.
f. 25b/13, 128a/11, 131b/9,
158b/24, 163a/7

feşāhat-pirā <Ar.+Far. Güzel sözle
süsleyen.
f. 25b/13

feşāhen <Ar. Güzel söylenmiş.
f. 115b/3

fetāvā <Ar. Fetvalar, müftünün verdiği
şeri cevaplar.
f.- yı üskübide 65a/25

feth <Ar. Açma, açılma; Ele geçirme.
f. 19b/22
f.- i hışn-ı i' tilā 19b/2
cünüb-i f. 107b/23

fethā ?
f. 115b/19

fetret <Ar. İki vaka arasındaki zaman;
Uyuşukluk hali.
f. ,68b/1
f.- i ābād 15b/19
eyyām-ı f. 2b/17

fettāh <Ar. Tanrı.
rahmet-i f. 152a/9

fettān <Ar. Fenalık yapan; Oynak
kadın.
f. 38b/13
baltacı-yı f. 77b/25
f.- ı bī-aqrān 74a/3

fettāne bk. fettān
f. 38b/13

fettāniyye <Ar. Fenalık yapma.
rişvet-i f. 83a/18

fetvā <Ar. Şerî hüküm veya karar.
f. 157a/22, 157b/22
f.+ lar 27b/19
maḳām-ı f.+ ya 30b/13
cālis-i maḳām-ı f. 4a/17
cālis-i şadr-ı f. 53a/3
şadr-ı f. 4b/4

fetvāgāh <Ar.+Far. Ahiret, öteki dünya.
f.- ı āhīrete 6b/1, 24b/7, 54a/11

fevāhiş <Ar. Fahişeler.
f. 118a/15
f.+ dür 112b/19

fevā'id <Ar. Faydalar.
f. 140b/14, 24b/5
f.+ i 151a/20, 158a/20
f.- i āşār 39b/7

- f.- i keşire 36a/24
- fevât** <Ar. Fevtler, ölümler.
f.+ larından 139a/22
- fevāyid-nümūn** <Ar.+Far. Faydalar gösteren.
f. 10b/2
- fevt** <Ar. Bir daha ele geçmemek üzere kaybetme; Ölüm.
f. 9b/10, 109b/25, 82b/5,
103b/11, 120b/11, 134a/25
f.+ i 14b/2
f.+ ini 14b/15
- fevz** <Ar. Selamet.
bādī-yi f. 25a/11
- feyfā** <Ar. Düz, büyük, çöl.
f. 120b/17, 129a/1
- feyz** <Ar. Bolluk, çokluk; İlim, irfan.
f. 13b/1, 53b/2, 135b/17,
141a/10, 143a/7
f.+ e 93b/23, 96a/18
f.+ ine 24a/16, 55b/16
behre-yi f.- i 'ilm 4b/13
f.- i 'ārife 25b/13
f.- i āşārdan 121a/24
f.- i baḥş 141a/9
f.- i devlet 144a/18
- f.- i kudūm 66a/9
f.- i kuvveti 140a/25
f.- i visāleti 45b/25
hızır-ı f. 15b/22, 25a/4
mezāk-ı f. 32b/14
semere-yi f. 29b/19
zāt-ı f. 25b/13
- feyz-yāb** <Ar.+Far. Feyz bulan.
f. 82b/25, 91b/15
f.- i 'aql 103b/1
- fezā** <Far. Artıran, çoğaltan.
f.+ ları 82b/D
- fezā** <Ar. Ucu bucağı bulunmayan boşluk.
telef-kerde-yi f. 18a/20
- fezā'il** <Ar. Bir şeyi veya bir kimseyi üstün kılan özellikler.
şerā'if-i f.+ i 5b/5
erbāb-ı f.- i kemāl 41b/2
eşnāf-ı f. 157a/19
eşnāf-ı f.- i ittişāf 147a/14
f.- i mevālisi 163a/5
f.- i rūsūm 29a/4
gürūh-ı f.- i şükūhda 38a/2
huzūr-ı f.- i mevfūrları 53a/4
kibār-ı f. 69a/25
mollā-yı f.- ārā 53a/12
Rāsīh-i f.- şī'ārıḡ 71b/2, 152a/3

şāhib-i vuḳūf-ı f. 11a/1	nuḳūd-ı f.+ ı 35b/20
seyr-i f.- i semīriḡ 18a/22	f.+ ın 67b/17
	f.- ı ḡanīme 118a/17
fezā'il-semīr <Ar.+Far. Üstün kılan.	
seyr-i fezā'il-i s.+ iḡ 18a/22	fısıldı Fısıltı.
	f.+ la 76b/25
fezāyih <Ar. Rezillikler, edepsizlikler.	f.+ lu 105b/25
f. 121a/19	
iḡyā-yı f.- ši'ārı 121a/19	fışır Bir tür yanma sesi.
	f. 151a/1
fıḡdān <Ar. Yokluk, eksiklik.	
f.+ ı 108b/8, 137b/13	fısk <Ar. Hak yolundan çıkma,
	dinsizlik.
fıḡdānī <Ar. Yokluḡa dair.	f. 97b/21
f. 104b/8	
fıḡh <Ar. Şeriat ilmi.	fışkıcı İffetsiz kadın.
f.- ı şerīf 41b/16	f. 109a/21, 118a/14, 119a/3
fıḡhiyye bk. fıḡh.	fıtrat <Ar. Yaradılış, tabiat.
kütüb-i f.+ de 114a/16	f.- ı selīmelerin 60a/16
f.+ niḡ 138b/10	f.- ı selīmeyi 81b/1
fırka <Ar. İnsan kalabalıḡı.	fi <Ar. İçinde, +dA bulunma hal
f.+ ya 147a/23	eki anlamında bir ek.
	f.- ḡudūd 151b/21
fırkata <İt. Bir tür eski gemi.	f.- ekşerü'l-evḡāt 78a/16
f.+ ya 154b/24	f.- envā'ü'l-cünün 101a/17
	f.- evvelü'l-emr 103b/23,
	135a/24
furşat <Ar. Fırsat.	f.- evvelü'l-istimā' 140a/23
f. 54b/20, 55a/8	f.- ḡaddi zātına 52b/21
f.+ ı 120b/11, 82b/5	f.- ḡaddi zātihi 4b/21, 10a/10,

17a/4, 90a/12, 118a/23, 142a/7,
 160a/23
 f.- ḥaddi zātihim 3a/7, 140a/D
 f.- ḥaddi zātihimā 27b/15
 f.- kayd 121a/4
 f.- mā 37b/5
 f.- naşāyihü'l-^c ämme 39b/10
 f.- nef sü'l-emr 150b/D
 f.- sebīlu'llāh 107a/23
 f.- umūrhūm 53a/16
 f.- zamānü'z-ziyāret 43a/10
 f.- zu' ümihum 121a/4
 fi'l-aşl 29a/21, 38a/3, 81a/10,
 85b/12, 104a/23, 114a/11,
 141b/4, 148a/14, 164a/19,
 164a/21
 fi'l-aşl-ı ersānī 16b/23
 fi'l-^c aşī 125b/21
 fi'l-cināyet 107b/14
 fi'l-cümle 25a/9, 28a/10, 33b/12,
 60b/16, 61a/6, 83a/11,
 97b/10, 100a/12, 100b/12,
 101b/5, 134a/25, 147b/22,
 151b/18, 162a/15
 fi'd-diyānet 83a/6
 fi'd-dünyā 111a/19, 136a/10,
 29b/22, 55b/1, 96a/14
 fi'l-elfāzā 58a/14
 fi'l-evvel 106b/22, 14a/11,
 17b/1, 27a/6, 9a/9
 fi'l-ḥaḳīka 2b/14, 16a/1, 31b/16,
 44b/10
 fi'l-ḥāl 14b/14
 fi'l-ekl 47b/23
 fi'l-elfāzü'l-mühmeletü'l-
 muḳaddere 69a/4
 fi'l-emr-i ḥürmet 132b/25
 fi'l-evvel 4a/12, 19b/10, 20a/5,
 40b/6, 49a/17, 53a/1, 57a/18,
 71a/25, 72b/7, 73b/15, 86a/4,
 105a/18, 112a/7, 12a/21,
 150b/16
 fi'l-kelimātu'l-memūhete 58a/14
 fi'l-meşel 105a/7
 fi'l-muḥzirü'l-kibār 43a/23
 fi'l-mücerrebāti'l-muḳarrere
 132a/21
 fi'l-mükennā 71a/12
 fi'l-münāsibü'l-ḥāl 107b/25
 fi'l-^c ömr 95b/23
 fi's-sa' ādet 138b/16
 fi'ş-şubḥ 25b/12
 fi't-ta' am 40b/1
 fi't-ta' rīfātü't-ta' birātü'l-ḥasenāt
 42a/16
 fi't-tetimme-yi fi'n-naşāyihu'l-
 kibār 53a/16
 fi't-teväric 98b/14
 fi'l-^c umr 153a/8
 muḳaddime-yi ta' rīf-i fi'd-
 deyāşe 83a/9
 müşterekü'l-edā-yı fi'l-
 ma' nādur 84b/6

fidan	<Yun. Fidan. f.+ larında iken 149a/3	f. 59a/17, 119b/16, 122b/22, 123a/24 f.+ i 8b/6
fidye	<Ar. İhtiyarlık veya hastalık sebebiyle tutulamayan her oruç için, çalışıp kazanma gücü olmayan bir kimsenin bir gün doyurulması şeklinde ödenen bedel, oruç kefareti. f. 28a/3	f.+ inde 102b/12 f.+ in 116a/19, 119b/13 f.- i lāzımdan 123a/18 f.- i ma' hūd 123a/21 bi'l-fi' 131b/21
fiġān	<Far. İnleme, ıstırapla bağırma. f. 91b/17	fil <Ar. Fil. f.+ in 76a/25
fiġām	<Ar. İtibar sahibi kimseler. f.+ dan 63b/21	fi' len <Ar. Gerçekten, işleyerek. f. 119b/16
fihris	<Ar. Bir kitabın bölümlerini gösteren cetvel, indeks, fihrist. f.- i uşūl-ı ebvābı 1b/3	fi'l-ḥakika <Ar. Gerçekten, doğrusu. f. 12a/18, 35a/24, 44b/6, 47b/21, 47b/5, 56b/13, 57a/24, 58a/17, 60a/12, 64a/25, 65a/22, 66b/18, 67b/8, 77a/25, 81a/17, 83b/24, 96a/13, 108b/6, 113a/5, 117a/23, 123a/25, 131a/13, 145a/14, 148b/4, 149a/9, 150b/14
fikr	<Ar. Fikir, düşünce. f. 121b/22 f.+ i 152b/5 f.+ ine 86a/24 himmet-i f. 65a/8	fincān <Ar. Fincan. f. 32a/9, 35a/16, 81b/5, 81b/D, 157b/13 f.+ ı 137b/8, 52a/24 f.+ lar 43b/14 f.+ lara 23b/4 f.- ı ı kahve 35a/21
fikret	<Ar. Fikir. f. 121a/5 rehā-yāb-ı f. 99a/13	
fi'1	<Ar. İş, eylem.	

- firād** <Ar. Fertler.
f.- ı ifrād 85b/9
- firāk** <Ar. Ayrılık, ayrılma.
f.+ ıyla 102a/23
- firār** <Ar. Kaçma, firar etme.
f. 19a/9, 35b/13, 59a/10, 88a/15,
88a/25, 99b/3, 104a/25, 118a/25,
139a/19, 155a/10
f.- ı nehci 47a/6
eşnā-yı f.+ da 146b/24
f.+ ı 103b/7
rākib-i sefine-yi f. 18b/17
- firārī** <Ar.+Far. Firar eden, kaçan.
f. 16b/14
- firāvān** <Far. Çok, bol.
f. 54b/22
devlet-dīde-yi f.+ dur 57a/18
tağyīr-i ne' mā-yı f. eylemez
26a/22
- firāz** <Far. Yokuş.
f.+ a 50a/14
f.+ dan 50a/14
- firdevs** <Ar. Cennet.
f. 125b/16, 126a/5
‘azim-i f.- i dārū'n-na' im 164b/8
dāhīl-i f. 107b/4
- fireng** < ? Bir tür hastalık, frengi.
zaḥmet-i f. 135b/9
- firenk** <Far. Avrupalı.
F. 138a/25
F.+ dür 73b/24
ṭavā'if-i revācif-i F. 84a/23
- firengī** <Far. Avrupa'ya ait.
f. 13b/10, 23a/15, 23a/7
muḳaṭṭar-ı F. 82b/11
- firifte** <Far. Aldatılmış, kandırılmış.
f. 21a/12, 34a/17, 38b/14,
83a/19, 93a/21, 104b/24,
113a/11, 125b/17, 157b/19
f.- yi merd 48a/19
- fişek** <Far. Fişek.
f.+ ler 112a/1, 119a/25
- fiten** <Ar. Fitneler.
f. 18b/16, 74a/3
- fitne** <Ar. Fitne.
f. 10a/13, 10a/23, 15a/4, 19a/13,
39a/7, 78a/20, 155b/1, 158b/10,
161b/16, 162b/15
f.+ dür 114a/2, 16a/23
levn-i f.+ ler 72a/23
f.+ sinde 26a/10

etbā ^c -ı f. 21b/16	
f.- yi kalb 87a/23	
f.- yi müstelzim 40b/3	
ıtr-ı f. 36b/19	
telvīn-i f. 73b/9	
zamān-ı f. 24b/21	
fiṭnat <Ar. Zihin açıklığı, çabuk anlayış. f. 108a/19, 141b/11 cümle-yi ehl-i f. 120b/12 ehl-i f. 112a/23 erbāb-ı f. 128b/5	fōs bk. fōş f. 33b/20, 35a/6
fī-zamānina <Ar. Devrimizde, zamanımızda f. 1b/15, 60a/20, 140a/17, 142a/17, 150b/D, 157b/18	fōş Gür ve uzun. f. 114b/14, 119a/2, 119a/23, 93a/1
forsa <İt. Kürek mahkumu. f.+ nıḡ 75b/23	foṭul <Ar. Kibirlenen, kibirli. f. 78a/20
forṭa Yalan, boş söz. f. 69a/19 f.+ ları 10b/13, 155b/25	fu'ād <Ar. Kalp, gönül. f. 130a/22 f.+ ı 144b/2 telvīn-i f. 19b/6
fortacı bk. fortacı yeñiçeri-yi f. 78a/1	fuhemā <Ar. Anlayanlar, anlayışlılar. f. 2a/10, 2a/D
fortacı Yalancı. f. 108b/2 f.+ nıḡ 76a/2	fuhūl <Ar. Akıllı ve zeki adamlar. maḥāfil-i f.+ e 70b/22 ve'l-fuhūl 43a/24
	fuhūm <Ar. Anlayışlar. ehl-i f. 7a/18
	fukahā' <Ar. Fıkıh ilminin üstadları. f. 136b/10
	fukarā <Ar. Fakirler. f.+ sından 23b/1 f.- yı nās 10b/11

f.- yı şālīhinden 24a/3

muqābele-yi F. 73a/24
nehci'l-fülüs 73b/6

fulān <Ar. Filan, biri, bir şey.

f. 102a/23, 104a/14, 140a/20,
140a/21, 152b/16, 63b/12,
65a/22, 66b/9, 67a/17, 69b/21,
70a/10, 70a/16, 70a/19, 70a/23,
70a/6, 70b/4, 70b/7, 71b/12,
71b/13, 75a/12, 79a/8, 87b/14,
87b/18, 87b/2, 90a/17, 90a/18,
90b/14, 96b/8
f.+ a 66b/9, 67a/17, 70a/6
f.+ ı 7b/5, 24a/23, 54a/4, 96b/5
f.+ ıma 70a/11
f.+ ile 92a/24
f.+ ıñ 63b/9, 63b/13, 64a/19,
70a/17

funduk <Ar. Fındık.

f. 101a/11, 141b/16

fürk ?

f. 85b/6

furtuna <İt. Fırtına.

f.+ lar 154b/15, 154b/18,
154b/20

furūht <Far. Elden çıkarma, satış.

f. olunan 148b/18

fūs ?

f. 85b/6

fulāne bk. fulān

f. 90a/18

fuşahā <Ar. Güzel ve açık konuşanlar.

f. 123b/14

fulānla- <Ar.+Tür. Cinsel ilişkide
bulunmak.

f.- masınıñ 114a/22

f.- yan 114a/21

fushat <Ar. Genişlik, açıklık.

f. 3a/10

fulūniyā <Yun. Çeşitli bitkilerle yapılan
bir tür ilaç.

f.- yı fārisī 152b/22

fuşūl <Ar. Fasıllar, bölümler; Mevsim.

f.+ ı 138b/10

f.- i erba' anıñ 49a/18

f.- i muqtezāsına 37a/8

fülüs bk. fülüs

f. 72b/24

fużalā <Ar. Fazıllar, erdemli kimseler.

f. 11b/1, 163a/8

f.+ dur 131b/10

beynü'l-fużalā

kibār 61b/18

ma^çlūm-ı ehl-i f. 75a/6, 122a/15

teslīm-kerde-yi ehl-i f. 79b/14

ma^çlūm-ı ehl-i f. 144a/7

fuzūlī <Ar. Boşuna, yersiz.

f. 106a/25, 155a/19

fülūs <Ar. Pullar, paralar, bakır para.

f. 35b/23

fuzūliyyet <Ar. Boşunalık, yersizlik.

f. 106b/9

f.- ı keşirdür 93a/8

tarīkatu'l-fülūs 46a/11

füc'eten bkz. füc'eh

f. 7b/23, 14a/15, 14a22

fünūn <Ar. Sınıf, tabaka; Hüner, ilim.

f. 41b/13, 120b/10

füc'eh <Ar. Ansızın, birden bire gelen

ölüm.

f.+ i 115b/15

mevt-i f.+ i 141b/1

füc'ehi'l-vefāt 14a/14

mevt-i f.- yı bağal-ı kübrā

14a/17

fürū' <Ar. Bir kimsenin kendinden

sonra gelen çocukları, torunları

ve bunların neslinden gelenler.

f. 56a/5

fürū <Far. Aşağı.

f. 57b/3

fücā'eh bk. füc'eh

f. 68b/7

fürūğ <Far. Işık, nur.

f. 15a/4, 19a/13, 41b/8

fühūm <Ar. Anlamalar, anlayışlar.

f. 79a/12, 140b/21

f.+ a 112a/24

ma^çlūm-ı ehl-i f.+ a 120a/18

f.+ dur 56a/9

cümle-yi ehl-i f. 147b/20

ehl-i f. 102b/10, 151b/18

ma^çlūm-ı cümle-yi ehl-i f.- ı

fürümāyelik Sütü bozuk, soysuz,

aşağılık.

f.+ den 33a/19

fürüset <Ar. Binicilik, ata binme hüneri.

f. 41b/19

fürüset-gāh <Ar.+Far. Ata binme yeri.

f.- 1 ʿālemde 47b/12	ğ. 134b/18, 146a/24
fürüş <Far. Satan, satıcı. def -i f. 57b/3 f.- 1 ʿālemde 25b/13	ğābī <Ar. Ahmaklık eden. ğ.+ dür 130a/10
fürüzān <Far. Parlayan, parlak. f. 97b/22, 158a/19	ğābin <Ar. Hile yapan satıcı. ğ. 76a/24, 77a/15, 120b/9
füsüs ? f.+ uş 76b/24	ğabn-ı fāhiş <Ar. Alışverişte kazıklama. ğ. 135a/4
fütühāt <Ar. Zaferler, fethedilen memleketler. f. 79a/21	ğabne <Ar. Alışverişte hile. ğ. 139b/15, 155b/1
fütür <Ar. Usanç; Keder. f. 62a/23, 124b/20 vaqt-i f.- 1 ħ ^v āb 99a/5 vaqt-i f.- 1 ħ ^v ābdur 43a/15	ğabrā <Ar. Yer, yeryüzü. sāhire-yi ğ.+ ya 151a/14
füyüz <Ar. Feyzler, bolluk. f. 41b/2, 128b/15, 139b/11, f.+ larrağ 117b/10 f.- 1 ħudsiyāniyyesinden 80a/12 f.- 1 maʿ nevīsi 10a/2 f.- mend-i evāʿil 39b/8	ğaddār <Ar. Zulmeden. ğ. 7b/21 ğ.+ ıñ 17b/23
	ğādir <Ar. Zulmeden, merhametsiz. ğ.+ den 97b/13
	ğadr <Ar. Zulüm, merhametsizlik. ğ. 2a/5, 18b/2
	ğadren <Ar. Merhametsizlikle. ğ. 108b/25
	ğāfil <Ar. Gaflette bulunan. ğ. 26b/16, 89b/3, 103b/19,
ğabī <Ar. Anlayışı kıt, ahmak.	

-G-

104a/25, 128b/16, 132b/4,
134b/21, 156a/11, 157b/4
ğ.+ in 27a/22
şahş-ı ğ.+ in 53b/19
ğ.+ ler 121a/1
ğ.+ lerdür 7a/20
ğ.+ leriñ 54a/8
deyyüş-ı ğ. 93b/4
şahş-ı ‘ākıl-i ğ. 103a/17
deyyüş-ı ğ.- i ma‘nevī 33b/21

70b/23, 87b/21, 87b/22, 103a/9,
117a/4, 118a/17, 118a/18,
118b/5, 118b/6, 119a/18,
129b/25, 139a/23, 140a/12,
142b/11, 146b/13, 146b/15,
146b/16, 147a/3, 147a/4,
157b/4, 160a/8
g.+ da 147a/24
g.+ dur 157a/13
g.- i edyān 74a/12

ğāfilān <Ar. Gaflette bulunanlar.
ğ.- i erbāb-ı cāhī 18a/24

gāhī <Far. Bazı kere, ara sıra.
g. 120a/23, 146b/1, 155a/16,
156a/13
g.+ ce 52a/18, 57b/2, 65b/11

ğāfilīn bk. ğāfilān.
cühelā-yı ğ.+ in 121a/23

gāhice <Far.+Tür. Bazen.
g. 34a/5, 101b/25, 103a/24,
103a/8, 129b/8, 163b/11

ğaflet <Ar. Dalgınlık, dikkatsizlik,
ihtiyatsızlık.
ğ. 122b/8, 55a/6
ğ.+ i 107a/5
ğ.+ imizden 122a/23
ğ.- i elīmeden 93a/25
ğ.- i şāhān 26b/22
nevm-i ğ. 81b/D

ğā’ile <Ar. Dert, sıkıntı, uğraştırıcı iş.
ğ. 93b/17, 96b/2, 121a/4

ğā’it <Ar. İnsan pisliği.
ğ. 144a/3

ğāfūr(un) <Ar. Bağışlayan, merhamet
eden.
ğ. 61b/14, 129a/5

ğā’iyye <Ar. Gaye, amaç.
ğ. 53b/22
ğ.+ si 17a/18
ğ.+ ye 135b/19
‘illet-i ğ.- yi aşıyyesi 123b/10
‘illet-i ğ.- yi ekşer 16a/8

gāh <Far. Zaman.
g. 14b/4, 28a/15, 38b/22,

ġalā <Ar. Pahalılık.

ġ. 68b/1

ġalālūs < ? Karmaşa, karışıklık. (?)

ġ. 10a/13, 32a/11, 82a/6,

144b/11, 145a/24

ġ.+ ı 161b/16

āverde-yi ġ. 147a/25

ġ.- ı bī-mefhūm 47b/11

ġalaṭ <Ar. Yanlış, yanılma.

ġ. 65a/22, 67a/17, 84b/4,

84b/12, 84b/24, 85a/3, 85a/15,

150a/23

ġ.+ a 133a/D

ġ.+ dur 85a/18

ġ.+ ı 148a/2

emr-i ġ. 131a/8

fehmi ġ. 63a/9

ġ.- nihād 1b/12

ġ.- ı feḥvādur 116b/15

tavṣiye-yi ġ.- ı fehman-ı bī-iz' ān

120b/16

ġalaṭāt <Ar. Yanlışlar, yanılmalar.

ġ.- ı cehele 84b/25

ġalaṭ-gūyılıġ <Ar.+Far. Yanlış

söyleyecilik.

ġ. 84b/4

ġalbur <Tür. <Ar. Tahıl ve başka iri taneli maddeleri elemek için kullanılan büyük delikli veya seyrek telli elek.

ġ. 133a/22

ġalebe <Ar. Üstünlük; Çokluk, kalabalık.

ġ.+ si 149a/17

ġ.+ siyle 115a/8

ġ.- yi ehl 19b/24

ġalebāt <Ar. Kalabalıklar.

ḥālāt-ı nefret-i ġ.+ dan 147a/8

ġaleyān <Ar. Kaynama.

ġ. 151a/1

ġālib <Ar. Üstün gelen.

ġ. 9b/13, 22a/24, 22a/5, 26b/6,

33a/8, 43a/1, 73b/6, 81b/10,

82b/7, 90b/7, 94b/24, 100a/21,

126a/2, 128b/14, 129a/5,

134a/13, 143b/8, 148b/18,

153b/22, 155a/20

ġ.+ dür 58a/3

zann-ı ġ.+ im 87b/6

ġālibā <Ar. Galiba.

ġ. 13a/21, 16a/4, 17a/6, 18b/22,

19a/23, 25b/17, 26a/16, 31a/20,

31a/6, 46a/22, 52b/14, 58b/1,

82b/D, 98a/25, 100a/6, 108a/19,
114a/23, 117b/18, 122a/23,
124a/20, 131a/16, 133b/20,
148a/13, 151a/6, 153a/16

ġaliben <Ar. Üstünlükle.

ġ. 107b/7

ġaliġin ?

şükalā-yı ġ. 121a/23

ġalīz <Ar. Kaba, nezaket dışı.

ġ. 76a/14, 78a/11, 141b/13,
142a/1

ġalīze bk. ġalīz

şütüm-ı ġ. 146b/19

ġaltān <Far. Yuvarlanan, başının
vurulması.

ġ. 19a/2

ġalyon < ? Sigara ağızlığı.

ġ. 151b/18

ġam <Ar. Keder, tasa, kaygı.

ġ. 101a/6, 101a/13, 121a/7,
149b/5

ġ.+ a 156a/3

ġ.+ dur 141a/9

şehr-i ġ.+ dur 31b/3

ġ.+ ı 144b/4

medd-i ġ.+ ı 101a/12

def^f-i ġ. 144b/16

ġ.- ı dehr-i pür 82a/6

ġ.- ı dīger 101a/12

ġ.- ı dünyāyı 147b/5

ġ.- ı zehr 153b/7

medd-i ġ. 101a/6

şehr-i ġ.+ un 31b/4

ġam-ġāne <Ar.+Far. Dünya.

ġ.- yi faġırde 41b/22

ġamnāklik <Far.+Tür. Tasalı, kaygılı
olmak.

ġ. 102a/23

ġamze <Ar. Süzgün bakış.

ġ.+ ye 80b/9

ġ.- yi şūġa 80b/7

ġan Kan. (?)

ġ.+ dan 153a/5

ġanemi ?

ġ. 79b/7

ġanemler <Ar. Koyun.

ġ.+ ler 76a/23

ġanī <Ar. Bol, doygun.

ġ. 141b/15

ġānī <Ar. Zengin.

ġ.+ dūr 150a/15

ġānīme<Ar. Tesadüfi durum, emeksiz kazanç.

fırşāt-ı ġ. 118a/17

ġānimen <Ar. Ganimetler almış olarak.

ġ. 107b/7

ġānīmet <Ar. Kazanç.

ġ. 35b/18

ġarāb <Ar. Altın, gümüş.

ġ. 47a/15

ġarābet <Ar. Gariplik, tuhaflık.

ġ. 99a/12

ġ.- i ġāl 66b/5

ġāl-i ġ. 123b/2

ġarāmet <Ar. Ödenmesi gereken borç.

ġ. 18a/21

ġ.-i dīde-yi a^c dā 18a/21

ġarāyib <Ar. Tuhaf, şaşılacak şeyler.

ġ. 116a/16

agreb-i ġ. 116a/18

ġarāyim bk. ġarīm.

ġ. 29b/7, 161b/5

ġ.- i rukye 67a/11

ġarāz <Ar. Hedef, gaye, maksat; Kötü niyet.

ġ. 105b/13, 122a/15, 151b/10, 70b/6, 70b/9, 99a/17

ġ.+ ı 11b/14, 74b/9

ġ.+ ma 134a/D

‘ākīl-i bī-ġ. 157a/4

bī-ġ. 62a/5, 157a/4

bi’l-ġ. 58a/20, 70b/3, 74b/15,

75a/2, 123a/11, 140b/9

ġ.- i meknī 74b/17

ġulāşa-yı ġ. 150a/18

mağşūd-ı bi’l-ġ. 75a/14

pīşvā-yı ġ. 17a/25

ġarb <Ar. Batı.

ġ.+ e 134a/12

ġarez-āmīz <Ar.+Far. Kötü niyetli.

ġ. 75a/8

ġarīb, ġarībe <Ar. Tuhaf, şaşılacak.

ġ. 68a/11, 158b/13

ġ.+ dūr 132a/11

sırr-ı ġ.+ dūr 53b/18

ġarībü’l-eṭvār 24a/13

mühr-i ġarībü’ş-şekliñ 13b/16

ġarībe bk. ġarīb

ġ. 54a/10

muġaġġaġāt-ı ġ.+ dendür 68a/11

mine'l-müdehhişāti'l-' acībeti'l- ğarībe 65a/22 mine'l-müdehhişāti'l-ğarībe 66a/21	ğasl <Ar. Yıkanma. şem' -i ğ.+ dan 82a/5
ğarīk ? ğ.+ e 5a/4	ğasl-ḥāne <Ar.+Far. Yıkanma yeri. ğ.- 34a/3
ğarīken <Ar. Boğularak. ğ. 3a/4	ğassāl <Ar. Ölü yıkayan. ğ. 116a/2, 117b/14 ğ.+ lar 116b/8 ğ.- ı meyyit 78a/11
ğarīm <Ar. Alacaklılar. ğ.+ i 22b/14	ğassāle bk. ğassāl ğ. 67a/17
ğārim <Ar. Alacaklı. deyn-i ğ.- i dā'iniñ 110b/14	ğastdaş <Ar. Kasıtta beraber olanlar. ğ. 85a/15
ğariyye ? ğ. 41b/7	ğaşy <Ar. Bayılma, kendinden geçme. ğ. 101a/21, 141a/25
ğarḳ <Ar. Boğulmak. ğ. 98b/11, 99a/12	ğavāil <Ar. Dertler, sıkıntılar. terk-i ğ.- i dünyā 122a/9
ğarr ? ğ.+ ıñ 76a/12	ğavāli <Ar. Güzel kokular. ğ.- yi ṭayyibe 36b/18
ğaşb <Ar. Gasp, zorla alma. ğ. 135a/3	ğavgā <Far. Kavga, mücadele. ğ. 47b/11, 68b/1, 144b/11, 145a/25, 146a/15 ğ.+ lar 99b/12 ğ.+ sı 12a/8 ğ.+ sız 12a/18
ğāsıla <Ar. Ölüyü yıkayan kadın. ğ. 65a/22	

	ğ.+ ya 63a/23		ğ.+ i 155b/20, 57b/23, 9a/15
ğavş	<Ar. Yardımcı, imdada yetişen. ğ. 104b/17		ağçe-yi ğ. 56b/25 ve't-tedbîr-i ğ. 122b/1
ğavṭa-ḥōr	<Far. Batan, dalan. ğ. 126a/5	ğāyibe	? ğ. 131a/7
ğāyāt	<Ar. Gayeler, amaçlar. ğ.+ ı 125b/21	ğayn	? ğ.+ a 58b/17
ğayb	<Ar. Göze görünmeyen, bilinmeyen. ‘ālem-i ğ.+ a 17a/11 ğ.+ ı 67a/16	ğayr	<Ar. Ayrı başka; -süz. g. 8b/3 ğ.+ a 82a/12, 154a/25 ğ.+ ları 21b/19 cünüb-i ğ.- i ṭāhir 112b/17, 112b/25 dārāt-ı ğ.- i lāzıme 10b/7 deyyūs-ı ğ.- ı mu‘teber 100b/11 ğ.- ı eşyā 139b/2 ğ.- ı ḥuṣūşunda 150b/25 ğ.- ı lāzım 134a/9 ğ.- ı mağbūn 120b/9 ğ.- ı merām 8b/3 ğ.- ı meşrūba 143b/18 ğ.- ı mevşūḳ 123b/9 ğ.- ı mevzi‘ den 72b/11 ğ.- ı munḳasımda 140a/14 ğ.- ı mu‘abberdür 123b/9 ğ.- ı mu‘ine 153b/3 ğ.- ı müteveccih 124b/5 ğ.- ı penāhım 126a/9 ğ.- ı rām 135b/12
ğaybī	<Ar.+Far. Görünmezlik dünyasına ait. ğ. 76a/10		
ğāyet	<Ar. Nihayet, son; Çok fazla. ğ. 23a/24, 23b/20, 28a/8, 33a/23, 36b/21, 45b/12, 52b/21, 59a/20, 59b/23, 68b/1, 81a/14, 81b/18, 81b/23, 82a/2, 82a/23, 101b/25, 106b/13, 109a/19, 110a/7, 110b/22, 117b/7, 134a/14, 142a/10, 148b/13, 148b/25, 148b/4, 149a/14, 149b/16, 150b/23, 150b/24, 151a/19, 154b/6, 156b/4, 154b/15		

ğ.- ı şer' idür 141b/25
ğ.- ı tağayyüb 127a/21
ğ.- ı tertib 84a/5
ğ.- i menkûteye 125b/6
ğ.- i muhtâclardur 151b/25
ğ.- i mu' teberdür 149b/24
ğ.- i mutaşavverdür 124a/7
ğ.- i müsellemdür 124a/4
ğ.- i müte' addiye 124a/3
ğ.- i müveccih edügi 124a/3
ğ.- i sâ'ir 59a/15
ğ.- i sirâyeti 123b/10
neşr-i ğ.- ı müretteb 58b/2,
77a/24
tebehhür-i ğ.- ı nâfi' a 35b/23

ğayrâ <Ar. Gayretli.
ğ.+ sını 141b/25

ğayret <Ar. Gayret, çaba.
ğ. 71a/7, 92b/25, 96a/3, 96b/3,
96b/4, 107a/25, 156a/20
ğ.+ dendür 93b/3
ğ.+ dür 111b/16
ğ.+ i 32a/16, 110b/5
ğ.- i aqrân 104b/9
ğ.- i hürmet-i ihvâniyye 112a/22
ğ.- i i' tibârınca 83a/11
ğ.- i islâm 112a/21
ğ.- i islâmiyyeye 135a/16
ğ.- i meşhûnda 93b/5
ğ.- i munazzım 101a/6

dikkat-i ğ. 92b/15
muktezâ-yı ğ. 83a/12
şarf-ı ğ. 87a/11
taşavvur-ı ehl-i ğ. 89a/16
muktezâ-yı ğ.- i ilâhiyye 133a/7

ğayret-keşlik <Ar.+Far. Gayretli,
çalışkan.
ğ.+ i 37a/19
ğ.+ ini 61a/22

ğayrı <Ar. Başka.
ğ. 19a/21, 20a/5, 20b/24, 27b/6,
33b/10, 39a/9, 40b/19, 41a/10,
41b/12, 43b/7, 45a/7, 49b/9,
52a/1, 59b/12, 59b/18, 59b/19,
60a/18, 64a/10, 64a/13, 66a/16,
68a/25, 84a/25,
87b/7, 88a/2, 88b/2, 8b/3,
94b/19, 95b/6, 97a/3, 100a/19,
100b/24, 105b/18, 106a/17,
119a/15, 128a/5, 135b/9,
137b/25, 138b/4, 144a/6,
146a/21, 150a/15, 152b/2,
153a/5, 164a/11, 164a/12
ğ.+ lar 151a/11, 81a/1
ğ.+ lardan 108b/16
ğ.+ lara 148b/5
ğ.+ yı 28a/4
bî-ğayrı 152b/3

ğayūr <Ar. Gayretli, çalışkan.

ğ. 78a/19, 82b/1, 157a/10	ğ.- i merķūm 164a/9
ğ.+ ı 16a/6	ğ.- i pūr iştihār 164a/6
merd-i ğ.+ ınıñ 95b/23	maṭla ^c -ı ğ. 164a/7
ğ.+ uñ 75b/10	
ğayyā <Ar. Cehennemde bir kuyu; Düşenin kolay çıkamayacağı yer veya durum. cā-yi ğ. 18a/20 mezār-ı ğ. 20a/11 cāh-ı ğ. 135b/22	ğazī ? ğ.+ dūr 35b/11
ğayz <Ar. Hiddet, öfke. ğ.+ ın 37b/10	ğāzī <Ar. Gaza eden, savaşan. ğ. 107b/7
ğazab <Ar. Gazap, öfke. ğ. 121a/20, 12a/13, 160b/10 ğ.+ a 64a/11, 88a/14 i' zām-ı ğ.+ a 7b/17 ğ.+ ından 79b/5 āteş-i ğ. 32a/21 def ^f -i ğ. 148a/7 telyin-i ğ.- ı muhāṭab 40b/2	ğazūb <Ar. Kızgın, öfkeli. ğ. 75b/8
	gebe Gebe, hamile kadın. g.+ dūr 99a/20
	gece Gece. g. 19b/23, 52a/18, 65a/22, 67a/21, 67b/12, 75a/17, 87a/5, 90b/11, 90b/14, 90b/17, 95a/13, 97b/17, 97b/5, 99a/4, 110a/22, 110b/15, 111b/10, 136a/11, 136a/22, 136a/5, 142b/25, 143a/17, 146b/17, 155b/3, 157b/17, 161a/24 g.+ de 67a/17 g.+ den 24a/11 g.+ dūr 142b/20 g.+ ler 93b/17 g.+ lerde 24a/6, 65a/9, 66a/16, 114b/15, 136a/7 g.+ lerinden 66a/16
ğazab-ālūd <Ar.+Far. Öfkeye bulaşmış. ğ.- 50b/10	
ğazabī <Ar. Gazaba dair. ğ. 79b/5, 122a/5	
ğazel <Ar. Klasik Edebiyat nazım şekillerinden biri.	

- g.+ si 65b/21, 66b/16, 103b/9
g.+ sinde 134a/25
g.+ yi 105b/24
- gècele-** Gecelemek, konaklamak.
g.- yüp 67a/17
- geç-** Geçmek.
g.- di 92b/10
g.- digi 154b/2
g.- dikde 154b/4
g.- e 141a/17
g.- ecek 68a/25
g.- elüm 92b/10
g.- emeyesin 154b/5
g.- en 108b/18
g.- er 105a/2, 40a/2, 40b/5,
70a/17
g.- erken 89a/6
g.- me 34b/18
g.- medi 138a/13
g.- mez 105b/18
g.- miş 114b/14, 127a/25, 68a/2
g.- mişler 68b/3
g.- mişlerin 92a/25
g.- se 50a/16
g.- üp 26a/24, 145b/13
- geç** Geç.
g. 36a/21, 36a/22, 104a/1,
104a/3
- geçen** Geçen, geçmiş gün.
g.+ lerde 87b/17
- geçil-** Geçilme.
g.- di 99b/20
- geçin-** Geçinme, geçimini sağlama.
g.- diginden 95b/6
g.- en 128b/3, 136a/24, 161a/11
g.- enleri 158b/6
g.- mek 120a/4, 32a/21
g.- mekde 115a/4
g.- miş 136a/12
g.- üp 157b/21
g.- ür 112b/10, 153a/14, 67b/2,
92b/13
g.- ürler 95b/7
g.- ürüz 90b/2, 91b/16
- geçinil-** Geçinilme.
g.- ilüp 32a/7
- geçin** Geçilecek yerler, mekânlar.
g.+ ler 99b/20
- geçir-** bk. geçür-
g.- üp 118a/18, 136a/16, 161a/12
- geçür-** Geçirme; Göğüs geçirme.
g.- düm 105a/17
g.- e 72a/7
g.- erek 87a/14

- g.- ürmek 51b/25, 135b/10
g.- mekde 95a/17
g.- memek 115a/15
g.- ür 134a/11
- gedā** <Far. Yoksul.
g. 14b/13, 55a/2
g.+ ңыз 42a/19
- gedā çeşmlik** <Far.+Tür. Açgözlülük
g. 40a/6
- gede** <Gür. ?
g. 42b/15
- gegir-** Geçirmek.
g.- e 101b/25
g.- mek 146b/8, 45a/15, 52a/6
g.- üp 137b/10, 50b/16
- gel-** Gelme.
g. 1b/17, 37a/22, 66b/24, 96b/8
g.- di 59a/2, 90b/20, 145a/17
g.- diginden 100a/25
g.- dikce 101b/25, 37b/2
g.- dikde 8b/16, 17b/22, 50b/12,
100a/24
g.- dikleri 103a/25, 134b/24
g.- dügi 64a/17, 86a/22,
105b/12, 109b/12, 130a/8,
140a/15, 157b/17
g.- düginde 108b/13
- g.- dügini 9a/11
g.- dügün 160b/1
g.- dükleri 132b/18
g.- düklerinde 22b/3
g.- düm 59b/3
g.- e 37a/22, 51a/8, 71b/23,
88b/21, 89a/13, 99a/14, 155a/25
g.- ecek 60b/17, 74a/24
g.- ecekdür 40a/13
g.- eceklerini 87b/8
g.- eler 135a/20, 87b/10, 87b/7
g.- emeyüp 103b/13
g.- en 9b/4, 39b/15, 62a/15,
69a/18, 72b/20, 90a/8, 98a/2,
108b/11, 109b/15
g.- eni 139b/24
g.- enler 137b/24
g.- enlerden 12b/15
g.- enlerin 109b/3
g.- evüri 42b/11
g.- i 42b/13
g.- i vèrdi 42b/13
g.- ince 74a/8
g.- inceye 113a/15, 118a/19,
73b/13
g.- iyir 42b/12
g.- me 4b/14, 8a/7, 90b/25,
95b/15
g.- medin olup 111a/8
g.- mek 10a/4
g.- meler 108a/25
g.- memek 109b/4, 141b/14

g.- memiş 116a/9
g.- mesini 109b/17
g.- mesün 164a/7
g.- meyerek 91a/17
g.- mez 20a/3, 133a/24, 133a/25,
150b/18
g.- miş 8b/20, 12a/6, 33a/19,
35a/8, 40a/12, 43b/1, 47a/19,
63b/9, 92a/10, 123a/7
g.- mişdür 31a/18, 40a/11,
40b/2, 53b/10, 68b/20, 88b/17,
95b/18, 153b/19
g.- mişim 126a/11
g.- se 14b/6
g.- sün 55b/18
g.- üp 9a/1, 9b/19, 13b/20,
13b/9, 31a/21, 32a/16, 43a/17,
47a/10, 48a/21, 53a/13, 53a/5,
61b/1, 64a/11, 86b/16, 86b/25,
88a/14, 90b/13, 91a/12, 92a/19,
94b/15, 99a/7, 103a/24, 104a/7,
132a/17, 143a/20, 160a/22
g.- ür 10a/3, 10a/4, 10b/23,
20a/3, 129a/13, 152b/17, 163a/3,
51a/6, 55a/7,
67a/17, 7b/22, 80b/24, 90b/3
g.- ürken 16b/15
g.- ürlər 87b/5, 98a/9, 103a/13
g.- ürsen 67a/7

gelici Gelici, gelen.

g.+ ici 62b/6

gelin Gelin.

g. 110a/25

g.+ e 84b/8

g.+ le 77a/7

g.+ ler 89b/8

gelin- Gelinme, rast gelme.

g.- üp 94b/6

gelincik Sansargillerden bir hayvan.

g. 84b/2

gelür Gelir.

g.+ i 38b/19

gemi Gemi.

g.+ lere 154b/23

g.+ niñ 155a/4

g.+ ye 154b/16, 154b/21, 155a/1

g.+ yi 155a/5

gemici Gemici.

g. 78b/20

g.+ lerle 76b/3

genc Genç.

g. 16a/23, 110b/2, 115b/11,

147a/25,

katil-i G. 113b/13

tārīḡ-i şahādet-i G. 113b/5

g.+ den 113b/10

	g.+ e 113b/10, 113b/6		g. 90b/5
	g.+ ler 76b/10		g.- ı devrân 144a/19
	g.+ lerden 154a/4		
	g.+ lik 16a/8		
geñ	Geniş.		gerdek <Far. Gelinle güveyin düğün gecesi yalnız kaldıkları oda, çadır.
	g. 89a/21, 96b/11, 142b/14		g.+ e 7b/5, 24a/23, 96a/16
geñez	Kolay.		gerden <Far. Gerdan. krş. gerdân
	g. 116a/2, 117b/17, 117b/18		g. 118a/1
geniş	Geniş.		gerdün <Far. Felek, dünya.
	g. 89a/21, 96b/11		cellâd-ı g. 113b/6
ger	<Far. Eğer.		gerek Gerek.
	g. 5b/19, 25b/13, 57b/12, 83a/3, 94a/8, 150a/19		g. 14b/25, 15b/8, 16a/23, 16a/6, 17a/17, 19a/24, 20a/23, 24a/11, 24b/23, 24b/24, 26b/8, 32b/8, 37a/15, 39b/21, 50a/1, 52a/21, 55a/1, 57b/14, 57b/16, 61b/8, 62a/14, 62a/15, 62b/2, 62b/3, 63a/20, 65a/16, 65a/17, 67a/20, 68b/11, 72a/3, 80a/6, 81a/25, 83a/17, 83a/18, 83b/21, 85b/21, 85b/24, 90a/5, 90a/6, 90b/4, 90b/5, 94b/10, 94b/24, 95a/13, 95a/14, 95a/18, 95a/5, 95a/9, 97a/14, 97b/1, 106b/23, 110a/24, 114a/15, 114a/24, 114a/3, 115b/1, 115b/2, 117b/13, 122a/13, 126b/9, 128a/10, 129a/24, 134a/14,
ger-	Germe.		
	g.- erek 107b/8		
gerçek	Gerçek.		
	g. 19a/17, 76b/12, 130b/9		
	g.+ den 40a/4, 40b/5		
gerçi	<Far. Gerçi, aslında.		
	g. 25a/16, 34b/15, 38a/23, 106a/13, 126a/9		
gerdân	<Far. Başla omuz arasındaki kısım, gerdan. krş. gerden; Döndüren.		

134a/25, 136a/3, 138b/17,
138b/9, 140b/5, 142a/25,
142b/1, 144a/20, 144a/21,
144b/6, 144b/7, 146b/7,
150a/17, 151a/18, 151b/23,
153a/22, 155a/24, 157b/2,
157b/20, 158a/3, 161a/4, 161a/5
g.+ dür 16a/10, 34b/25, 35a/1,
35b/1, 37a/18, 37a/9, 37b/11,
39b/13, 40a/19, 40a/5, 40a/7,
42a/3, 43b/20, 45a/19, 50a/16,
52b/8, 53a/23, 53b/3, 54a/13,
54b/7, 56a/24, 56b/2, 57b/12,
57b/6, 58b/1, 64b/18, 67b/25,
97a/13, 97b/10, 100a/6,
105b/20, 11b/14, 131a/16,
131a/25, 138a/5, 140a/12,
149a/17, 153b/12, 155a/21,
159b/1
g.+ i 2a/11, 2a/D, 7a/19,
112a/15, 134a/15, 134b/9,
34b/25, 42a/7, 47a/16, 58a/19,
65a/21, 66a/13, 87a/6, 97b/15
g.+ se 34a/16, 57a/20, 80b/24,
113a/23

gerekli Gerekli.

g.+ dür 16a/5

geril ?

g. 98a/13

gerin- Gerinmek.

g.- me 40b/16

g.- mek 45a/23

g.- üp 146b/17, 48a/1

g.- ür 45a/22, 48a/2

gerin ?

g. 98a/13

germ <Far. Sıcak.

g. 137b/6

g.- i semir 12b/14

g.- arā-yı ekl 48a/10

germ-ā-germ <Far. Sıcığı sıcakına.

g. 24b/21, 95a/7, 129b/21,

130a/21, 144b/16, 147a/16

germiyyet <Far.+Ar. Sıcaklık, hararet.

g. 124a/15

g.- i iştihā 146b/25

g.- i iştihādan 48a/3

gerü Geri.

g. 48b/12

g.+ ye 44a/15, 48b/24, 59b/3,

66b/17, 66b/22

gešt <Far. Gezme, dolaşma.

g. 15a/6

getür- Getirme.

g. 8a/15, 20a/16, 37b/14, 89a/11,
96b/9

g.- di 16b/2

g.- diler 65a/22

g.- emez 86a/24

g.- en 83a/8

g.- enler 66b/22

g.- ir 39a/22

g.- me 153b/18

g.- megi 100b/1

g.- mek 37a/14, 106a/21,

116b/16

g.- mekten 37b/21

g.- meye 53a/1

g.- mez 5b/2, 39a/23, 87b/20

g.- mezler 117a/7

g.- mişlerdür 18a/15

g.- mişsin 100a/25

g.- seler 124b/12

g.- sem 37b/14

g.- üj 91b/7

g.- üp 9b/14, 80b/4, 103b/15,

105a/16, 108a/24, 156b/19

getürdil- Getirtilme.

g.- üp 12a/10, 98b/16

getüril-Getirilme.

g.- üp 150b/16

getürt- Getirtme.

g.- megi 52b/18

getürül- Getirilme.

g.- meyecek 155b/9

gèy- Giyme.

g.- di 25a/15

g.- üp 24a/8, 120a/6

gèydir-Giydirme.

g.- üp 111b/24

geyik Geyik, aldatılmış erkek.

g. 84a/10, 84a/19, 84a/25

gèyin- Giyinme.

g.- üp 88b/5

geyük Geyik.

g. 75a/21

gez- Gezme.

g.- dikden 111b/25

g.- dikleri 136b/7

g.- dügin 66a/18

g.- e 92b/4

g.- en 136b/10

g.- er 67b/23

g.- erler 129b/7

g.- mede 93b/17

g.- mek 136a/21

g.- üp 102b/23, 118a/13

gezdır- Gezdırme. krş. gezdır-
g.- dikden 111b/3

gezdır- Gezdırme. krş. gezdır-
g.- en 160a/18
g.- ırler 113a/12

gezendi Gezenti, ok gezen.
g. 118a/15

gezin- Gezinme.
g.- ırp 60a/23

ğıbtā <Ar. İmrenme.
ğ. 5a/19, 115b/4, 115b/22,
125a/7
ğ.- yı alb 125b/8
ğ.- yı tāmme 125b/3

ğıbtā-kerde <Ar.+Far. İmrenilmiş.
ğ. 115b/4

ğıdā <Ar. Gıda, besin, yiyecek
iecek.
ğ. 81a/8
ğ.+ ya 81a/13
ğ.+ yı 142a/8
cū-yı ğ.+ dur 14b/9
ğ.- yı cāř 20a/1

ğıdā'ıyyet <Ar. Besin, gıda.
ğ. 141a/19

ğılāf <Ar. Kılıf.
ğ. 103b/21

ğılmān <Ar. Tüyü, bıyığı ıkmamış
delikanlılar.
ğ. 35b/8
bedel-i ğ. 116b/1

ğılzā ?
ğ. 60a/13

ğılzet <Ar. Galizlik, kalınlık.
ğ. 28a/11,128a/16
ğılzetü't-teřřāķ 128b/3

ğınā <Ar. Bolluk.
ğ.- yı ekber 139a/10
ğ.+ sı 101b/25

ğırre <Ar. Kibirli.
ğ. 57a/10

ğış <Ar. Hile.
bī-ğ. 39a/14

ğıybet <Ar. ekiştirme, dedikodu.
ğ. 139a/2, 156a/25
ğ.+ inde 89b/4

ğibi Gibi.
g. 2a/11, 2a/D, 2b/7, 3a/12,

3b/4, 4a/1, 4b/3, 4b/11, 4b/25,
5a/9, 7a/17, 7a/19, 7a/9, 8a/8,
8b/13, 8b/6, 9b/11, 9b/25,
10b/18, 10b/6, 11a/7, 11b/14,
11b/25, 11b/9, 12a/10, 12a/7,
15b/21, 16b/15, 16b/23, 17a/21,
19b/22, 20b/10, 21b/19, 24a/12,
24b/21, 27a/25, 27b/2, 27b/3,
29b/19, 30a/9, 31a/6, 32a/9,
32b/12, 32b/24, 36a/6, 36b/16,
36b/3, 37a/1, 37a/2, 38a/13,
39a/8, 39b/15, 40a/10, 40a/13,
40b/18, 41a/19, 42a/7, 42b/10,
42b/11, 42b/16, 42b/9, 43a/24,
44a/18, 44a/6, 45a/14, 47a/16,
47b/22, 48a/10, 48a/13, 48a/3,
49b/11, 49b/13, 50a/18, 50a/7,
50b/5, 50b/6, 51b/23, 51b/24,
51b/25, 52a/10, 52a/11, 52a/12,
52a/22, 52b/7, 54a/20, 55a/15,
56b/10, 58a/19, 58a/20, 58b/12,
58b/14, 58b/7, 58b/9, 59b/16,
59b/9, 60a/11, 60a/4, 60b/15,
60b/17, 60b/25, 61a/1, 61a/2,
61b/20, 61b/24, 62a/1, 62a/11,
62a/12, 62a/24, 62a/3, 62a/6,
62a/8, 62b/13, 63a/25, 63b/3,
64a/11, 64a/19, 65a/15, 65a/21,
65a/4, 65b/3, 65b/5, 66a/13,
67a/17, 67a/24, 68a/1, 68a/2,
68a/9, 70b/6, 73a/17, 74a/2,
74a/22, 79b/11, 81a/1, 81a/3,

81a/7, 84a/18, 85a/13, 85a/19,
85a/2, 85a/21, 85a/25, 85a/8,
85b/25, 87a/6, 88a/18, 88b/21,
89a/8, 91a/14, 91b/22, 93a/14,
93a/18, 94a/14, 95a/1, 97b/15,
100a/19, 100a/25, 101b/11,
102b/15, 102b/17, 103a/10,
104a/12, 104a/16, 104a/18,
105a/9, 106a/3, 107b/8, 108a/13,
109b/13, 109b/18, 110a/16,
110a/8, 110b/14, 112a/1,
113a/11, 113a/13, 114b/12,
114b/16, 114b/25, 116a/5,
116b/15, 116b/3, 119a/20,
119a/22, 119b/15, 119b/2,
119b/5, 119b/7, 120b/23,
123b/25, 124b/20, 127a/25,
127b/1, 127b/5, 128a/17,
129b/11, 129b/7, 130b/25,
134a/15, 134a/25, 134b/10,
134b/9, 136b/11, 136b/13,
136b/15, 136b/7, 136b/9,
137b/16, 139b/22, 139b/25,
140a/2, 140a/21, 142a/73,
142b/25, 143a/12, 144b/6,
145a/16, 146b/10, 146b/18,
146b/20, 146b/25, 146b/9,
147b/4, 148b/17, 149a/1,
149a/22, 149b/8, 151a/1,
151a/11, 151b/7, 152a/8,
152b/19, 153a/11, 153a/5,
154a/23, 154b/19, 156a/6,

157b/17, 158a/22, 158a/8,
160a/5, 161a/4, 162a/9, 164a/2
g.+ dūr 135a/22, 135a/23,
135a/24, 43b/11
g.+ lerin 119b/11
ber-i şifā-yı g. 26a/25

gidilik Ahlaksızlık.
g.+ in 84a/19
gidiş Gidiş.
g.+ in 85a/5

gicişdir- Kaşındırma.

g.- mesi 123b/23

aş yer gilgili ?

a. 124b/24

gider- Giderme, bastırma.

g.- üp 151b/2

gir- Girme.

g. 44b/7

gidi Ahlaksız, pezevenk, deyyus,
kaltaban.

g. 84a/10, 84a/13, 84a/16,
85a/25, 95b/11, 96b/3, 151a/7
g.+ ler 35a/8, 68b/11, 72a/8,
89a/7, 91a/10, 92a/21, 92b/12,
94b/20, 95b/9, 126a/23
g.+ lerdən 88b/22, 93a/1
g.+ lerdür 88b/14, 96b/11
g.+ lere 89a/13
g.+ leri 71a/16, 95b/3, 96b/7
g.+ leriñ 91a/19, 91a/8
g.+ si 5a/10, 95b/18

g.- dikde 50b/13

g.- dügi 89a/12

g.- dügün 47b/9

g.- e 28a/24, 65a/8, 153b/8

g.- eler 44b/2

g.- emez 23b/14, 24a/3

g.- en 23b/23, 96a/16, 96b/2

g.- enden 111b/9

g.- enleriñ 23b/17

g.- er 136b/21, 23b/18, 24a/2

g.- erler 23a/21, 89a/25

g.- me 155b/7, 160b/23, 7b/5

g.- mege 43b/19, 86b/17

g.- mek 23b/22, 43b/23, 86b/15,
86b/24

gidici Gidici, giden.

g. olma 161b/1

g.- mekden 159b/17

g.- mekle 43b/17

g.- meyeler 154b/21

gidil- Gidilme.

g.- ecek 44a/16

g.- mez 87b/13

g.- miş 24a/23, 119a/23

- g.- se 150a/9
g.- seņ 69b/17
g.- sün 24a/1
g.- üp 114b/19, 126a/19,
154b/16, 24a/7, 24a/9, 36b/7,
43b/14, 44a/11,
5a/17, 88b/24, 89a/9
- girāmī** <Far. Muhterem, aziz.
ism-i g.+ leri 163b/23
- girān** <Far. Ağır, kıymeti fazla.
g. 150a/14
bār-ı g.+ dur 87b/21
g.+ lar 31a/25
- girdgān** <Far. Ceviz.
k. 4b/19
- girem** ?
g. 96b/5
- girev** <Far. Rehin.
g. 62b/18
- giribānī** <Far. Bir çeşit gömlek.
g. 30a/12
- girci** Girci, giren.
g. 107a/3, 154b/12, 156a/2,
161b/9
- giriftār** <Far. Yakalanmış.
g. 38a/10
- girifte** bk. giriftār
g.- yi rif' at-kār 12a/4
- giriḥ** <Far. Düğüm, bağ.
gümān-ı g.- i tīr 12b/2
- giril-** Girilme.
g.- e 96a/12
- girīse** <Far. Hile, oyun.
g.- yi ra' nā 1b/9
- girīzān** <Far. Kaçan, kaçıcı.
g. 22a/9, 107a/18, 124b/13
- girīzgāh** <Far. Kaçacak yer.
g.+ dan 146b/23
g.+ ı 113a/22
g.+ lar 95a/3
g.- ı 'ālem-i taḥaḫkuḫda 18a/7
g.- ı zurefā 82b/23
girīzgāh-be-girīzgāh 113a/12
- giryān** <Far. Ağlayan.
g. 15b/23
- git-** Gitme.
g. 37a/22, 154b/22
g.- di 13b/9, 59a/2, 113b/20

g.- dikde 9a/7, 68a/9, 154a/17

g.- dügi 86a/6, 99a/6

g.- dükde 34a/4, 53a/8

g.- e 37a/23, 52b/23, 86b/13,

92a/14

g.- ecegin 154a/18

g.- ecekleri 86b/22

g.- eler 31a/21

g.- en 105a/19, 137b/2

g.- enler 34a/11

g.- eñde 22a/7

g.- er 9b/5, 113b/20

g.- er iken 164b/4

g.- erek 5a/18

g.- erler 32a/7, 98a/9

g.- erler imiş 98b/24, 99b/23

g.- erseñ 154b/21

g.- ersin 160a/6

g.- evüri 42b/11

g.- i vèrdi 42b/12

g.- iyir 42b/12

g.- me 154a/17, 154b/22,

154b/8, 155b/3, 155b/4

g.- mede 86b/7

g.- medügi 56b/10

g.- mek 136a/5

g.- mekde 36a/9

g.- miş 69b/19, 105a/19

g.- se 14b/7

g.- üp 9a/9, 60b/16, 66b/17,

87b/18, 100a/25, 150b/19,

158a/3

gīti-nümā <Far. Cihanı gösteren.

g. 152b/20

giy- Giyme.

g.- dügi 103b/16

g.- er 5b/23

g.- mek 136a/17

giyimlü Giyimli, giyinmiş.

g. 120a/14

giyin- Giyinme.

g.- mek 136b/2, 151a/25

g.- meleriyle 136b/3

gizlüce Gizlice.

g. 87a/14

gonce <Far. Tomurcuk, açılmamış

çiçek.

ğ. 144b/13

gonce keşgüfte <Far. İffetsiz kadın.

k.+ ler 116b/12

göbek Göbek.

g.+ i 81b/19, 148b/6, 149a/10,

149a/12

g.+ inden 65b/1

göç- Göçme.

g.- er 76a/16

gögercin Güvercin.

g. 103a/22

gögüs Göğüs, bağır.

g.+ de 39a/18, 44a/23, 87a/14

g.+ i 35a/7

g.+ in 51b/25

g.+ in 107b/8

gök Gök, hava.

g. 38a/15, 45b/9, 149b/10

g.+ ler 75a/18, 99b/16

g.+ lere 117a/10, 150b/20,

32a/22, 60a/11, 61a/23

gök-şu Göksu beldesi.

g. 83a/4

gökyüzi Gökyüzü.

g.+ ne 149b/9

göl Göl.

g. 38b/23

gölge Gölge.

g. 149a/3, 59b/12

g.+ si 59b/10

gömlüksiz Çıplak.

g. 136a/21

gömül-Gömülme, bir şeyin içine

konma.

g.- e 143a/21

gönder- Gönderme.

g.- diği 109b/25

g.- eler 34a/2

g.- ilüp 26a/2

g.- meyüp 34a/2

g.- sek 95a/12

g.- üp 10a/22

gönderil- Gönderilme.

g.- ürse 34a/1

gönül Gönül, kalp, yürek.

g. 132b/1, 80b/5

g.+ cedür 39a/22

g.+ den 51b/21

g.+ i 63b/10, 63b/21, 70a/18,
110b/12

g.+ ince 16a/24

g.+ ini 156b/2

g.+ lerine 87a/10

g.+ üm 91a/1

g.+ ünçe 114a/3

g.+ üñ 153b/20, 161a/1

görücü Görücü, gören.

g. 56b/8

- gör-** Görme.
- g. 1b/20, 8b/19, 8b/21, 9b/14,
13b/12, 13b/16, 157b/25,
32a/23, 6a/22, 80b/9, 125a/14
g.- di 14a/25, 42b/14, 99b/18,
115a/13
g.- diği 103a/3, 140a/14
g.- diler 67a/17, 100b/6
g.- düği 103b/25
g.- düğün 84a/18
g.- dük 48a/16
g.- dükde 160b/1
g.- düklerinden 44a/2
g.- düm 40a/21, 65b/9, 66a/7,
87b/2, 99b/2
g.- e 18a/17
g.- elüm 31b/5, 31b/6
g.- emez 66a/19
g.- en 64b/24, 49a/13, 99b/18,
137a/1, 137a/3, 160b/18
g.- enler 136b/23
g.- enlere 160a/22
g.- eyim 64a/19
g.- mede 67a/17
g.- medi 15a/18
g.- medigin 100a/25
g.- mediklerinden 13b/1
g.- mek 107a/7
g.- meler 93b/17
g.- meleri 93b/10
g.- memekle 114b/21
g.- memesi 133a/1
g.- meyeler 81a/25, 88a/7,
110a/6
g.- meyenlerde 106b/18
g.- meyüp 100a/25, 107a/6,
149b/11
g.- mez 68b/8, 76a/17, 89a/9,
132b/2, 161a/25, 161a/3, 161a/9
g.- mezler 151b/13, 61b/7
g.- mişlerdür 86b/4
g.- müş 148b/16, 149a/4, 84a/15
g.- müşdür 82b/D
g.- müşlerdür 59b/10, 83b/8,
127b/23, 158a/11
g.- müşümdür 138a/7
g.- müşüz 89a/3
g.- se 37b/4
g.- seğ 141a/11
g.- üp 7a/12, 18a/4, 49a/7,
65b/10, 82b/1, 90a/2, 92a/17,
94b/13, 124a/23, 137b/5,
144a/20, 146a/20, 158a/24
g.- ür 51a/20, 125a/22
g.- ürđinüz 69b/23
g.- ürler 43a/3, 61b/6, 151b/12
- göre** Göre.
- g. 2a/6, 11a/17, 21b/11, 24b/6,
36b/24, 37a/12, 37a/9, 39b/18,
39b/22, 42a/18, 44a/12, 44a/3,
44a/9, 44b/13, 44b/16, 45b/23,
53b/14, 58a/9, 61b/12, 63b/16,
81a/4, 82b/19, 89b/10, 91b/4,

94a/3, 96a/4, 100a/8, 101b/25,
109b/25, 113a/24, 116a/6,
131b/4, 134a/1, 136a/3, 140a/23,
140b/16, 148b/7, 149a/21,
151a/5, 151b/5, 153a/7

görl- Görülme. krş göröl-
g.- e 40b/2, 75a/9, 84a/17,
85b/17, 91b/9, 117a/15, 131b/3,
137a/6
g.- e geldügi 45b/17
g.- e gelmişdür 53b/18
g.- e gelüp 87a/22
g.- en 60b/24, 106b/16
g.- mek 10a/7, 82a/16
g.- mekle 16b/25
g.- mesi 85b/17
g.- meyüp 81b/11
g.- mişdür 5b/9
g.- üp 64a/12, 96b/16, 123b/17,
155b/12
g.- ürse 69b/9, 80b/2

görl- Görülme. krş göröl-
g.- e 40b/2, 75a/9, 84a/17,
85b/17, 91b/9, 117a/15, 131b/3,
137a/6
g.- e geldügi 45b/17
g.- e gelmişdür 53b/18
g.- e gelüp 87a/22
g.- en 60b/24, 106b/16
g.- mek 10a/7, 82a/16
g.- mekle 16b/25
g.- mesi 85b/17
g.- meyüp 81b/11
g.- mişdür 5b/9
g.- üp 64a/12, 96b/16, 123b/17,
155b/12
g.- ürse 69b/9, 80b/2

görl- Görülme. krş göröl-
g.- e 40b/2, 75a/9, 84a/17,
85b/17, 91b/9, 117a/15, 131b/3,
137a/6
g.- e geldügi 45b/17
g.- e gelmişdür 53b/18
g.- e gelüp 87a/22
g.- en 60b/24, 106b/16
g.- mek 10a/7, 82a/16
g.- mekle 16b/25
g.- mesi 85b/17
g.- meyüp 81b/11
g.- mişdür 5b/9
g.- üp 64a/12, 96b/16, 123b/17,
155b/12
g.- ürse 69b/9, 80b/2

görl- Görülme. krş göröl-
g.- e 40b/2, 75a/9, 84a/17,
85b/17, 91b/9, 117a/15, 131b/3,
137a/6
g.- e geldügi 45b/17
g.- e gelmişdür 53b/18
g.- e gelüp 87a/22
g.- en 60b/24, 106b/16
g.- mek 10a/7, 82a/16
g.- mekle 16b/25
g.- mesi 85b/17
g.- meyüp 81b/11
g.- mişdür 5b/9
g.- üp 64a/12, 96b/16, 123b/17,
155b/12
g.- ürse 69b/9, 80b/2

g.+ i 136b/1

görl- Görülme. krş göröl-
g.- di 138b/15, 147b/24
g.- digi 137b/17
g.- dügi 10a/8, 137b/19
g.- mek 33a/21
g.- mekle 43a/9, 136a/2, 140b/23
g.- memiş 5a/11
g.- mesi 130a/15
g.- meye gelmişdür 134a/25
g.- meyüp 134a/25
g.- mez 160b/12
g.- müş 41b/22, 97b/13
g.- müş 32a/10
g.- müş ise 131a/7
g.- müşdür 11b/2, 33a/18,
48b/17, 50a/2, 52b/10, 64a/18,
105b/16, 106b/19, 116a/19,
122b/17, 127a/8, 137b/21,
161b/22

görl- Görülme. krş göröl-
g.- di 138b/15, 147b/24
g.- digi 137b/17
g.- dügi 10a/8, 137b/19
g.- mek 33a/21
g.- mekle 43a/9, 136a/2, 140b/23
g.- memiş 5a/11
g.- mesi 130a/15
g.- meye gelmişdür 134a/25
g.- meyüp 134a/25
g.- mez 160b/12
g.- müş 41b/22, 97b/13
g.- müş 32a/10
g.- müş ise 131a/7
g.- müşdür 11b/2, 33a/18,
48b/17, 50a/2, 52b/10, 64a/18,
105b/16, 106b/19, 116a/19,
122b/17, 127a/8, 137b/21,
161b/22

görl- Görülme. krş göröl-
g.- di 138b/15, 147b/24
g.- digi 137b/17
g.- dügi 10a/8, 137b/19
g.- mek 33a/21
g.- mekle 43a/9, 136a/2, 140b/23
g.- memiş 5a/11
g.- mesi 130a/15
g.- meye gelmişdür 134a/25
g.- meyüp 134a/25
g.- mez 160b/12
g.- müş 41b/22, 97b/13
g.- müş 32a/10
g.- müş ise 131a/7
g.- müşdür 11b/2, 33a/18,
48b/17, 50a/2, 52b/10, 64a/18,
105b/16, 106b/19, 116a/19,
122b/17, 127a/8, 137b/21,
161b/22

görl- Görülme. krş göröl-
g.- di 138b/15, 147b/24
g.- digi 137b/17
g.- dügi 10a/8, 137b/19
g.- mek 33a/21
g.- mekle 43a/9, 136a/2, 140b/23
g.- memiş 5a/11
g.- mesi 130a/15
g.- meye gelmişdür 134a/25
g.- meyüp 134a/25
g.- mez 160b/12
g.- müş 41b/22, 97b/13
g.- müş 32a/10
g.- müş ise 131a/7
g.- müşdür 11b/2, 33a/18,
48b/17, 50a/2, 52b/10, 64a/18,
105b/16, 106b/19, 116a/19,
122b/17, 127a/8, 137b/21,
161b/22

g. 70b/13	125a/11, 126b/1
görüsmeci Görüsmeci, görüßen kimse.	g.+ i 63b/5, 69b/18, 70a/1, 130b/D
g. 70b/10	g.+ ine 69b/17
gösder- Gösterme. krş. göster-	g.+ ini 151a/7, 82a/7
g.- mişdür 13a/3	g.+ iniñ 70a/21
göster- Gösterme. krş. gösder-	g.+ üm 69b/18
g.- diler 65a/22	g.+ ün 69b/11, 69b/22, 117b/23
g.- e 28a/25, 39a/15	g.+ üne 128b/7
g.- enlerdür 7b/9	g.+ üñ 40b/12, 42b/20, 63b/4
g.- me 41a/4	götle- Hoplama, zıplama. (?)
g.- mek 48a/3, 50a/4, 117b/21, 136b/16	g.- sün 98a/24
g.- meli 100a/25	götür- Götürme.
g.- memek 102a/1	g. 96b/8, 161b/5
g.- meye 50b/23	g.- di 114a/6
g.- meyeler 34a/14	g.- dük 67a/17
g.- meyince 81a/8	g.- emedin 90b/25
g.- meyüp 27b/4	g.- en 111a/21
g.- mişler 67a/17	g.- endür 86a/6
g.- se 103a/17	g.- enler 103b/10, 66b/17
g.- üp 124a/9, 146b/13	g.- meksizin 18b/21
g.- ür 99a/12, 103a/18, 103a/9, 105b/4	g.- mez 9a/13
gösteril- Gösterilme.	g.- üp 66b/16, 90b/16, 93b/14, 103b/4, 115a/2, 137b/25
g.- meyüp 91b/8	g.- ür 21a/16, 160b/13
göt Kaba et, popo.	g.- ürler 90b/14, 103b/5
g. 102a/24, 115a/4, 117b/6,	göz Göz.
	g. 1b/15, 14b/14, 15b/1, 38a/8, 39a/1, 40b/21, 52a/5, 57a/14,

88b/22, 92a/17, 115a/12, 158a/8
g.+ den 117a/10
g.+ e 155b/7
g.+ i 51b/19, 64a/17, 66a/20,
67a/17, 68a/1, 70a/21, 79b/17,
114b/8, 140a/14, 144a/19
g.+ in 115a/1, 51b/25, 74a/1
g.+ ine 51b/19
g.+ ini 68a/2
g.+ inji 156b/1, 158b/15
g.+ injiz 98a/21
g.+ injüz 15b/1
g.+ iyle 84a/15
g.+ ler 119b/4
g.+ leri 35a/6, 67a/17, 82a/10,
83a/4, 121b/24
g.+ lerin 108a/23
g.+ lerine 37a/2
g.+ li 66a/19
g.+ üm 41a/6, 65b/7, 91a/1,
99b/2
g.+ üñ 85a/6, 88b/22, 95a/1,
100a/25, 153b/20

göz açıcı Yankesici, hırsız.

g. 1b/15

gözedici Gözeten, gözetici.

g. 122a/22

g.+ leri 130b/11

gözet- Gözetme.

g. 154b/17
g.- eler 39b/16
g.- erek 49a/18, 62b/4
g.- erek ola 40a/10
g.- ür 75a/13
g.- mek 145a/16, 37a/17
g.- mekdür 103b/25
g.- meye 101b/25

gözleyen Gözleyen.

g.+ dür 105a/24

gözsüz Gözsüz.

g. 78a/5

ğubār <Ar. Toz, ince toprak.

ğ. 147b/11, 152b/5

ğ.+ ıñ 76b/5

āb-ı ğ. 152b/17

ğ.- ārā 109a/1

ğ.- ı bī-i' tibār 147b/7

gūh <Far. Pislik.

vücūd-ı g. 3a/10

gül <Ar. Hortlak, karakoncolos.

ğ. 68a/15

ğulağ bk. kulağ

ğ.+ ı 35a/7

ğulām <Ar. Tüyü, bıyığı çıkmamış

delikanlı; Köle, esir.

ğ. 27b/22, 37a/20, 88a/6,

132a/3, 132a/5, 154a/19

ğ.+ ı 23a/10, 33b/2, 33b/3

ğ.+ ına 114b/1

ğ.+ ını 153b/16, 154a/16

ğulām-pāre <Ar.+Far. Kulampara,

oğlancı.

ğ.+ lere 83b/22

ğulūvv <Ar. Haddini aşma, aşkınlık.

‘ākıbet-i şiddet-i ğ.+ i 19b/24

ğün <Far. Renk; Gidiş.

g. 39a/5, 45a/19, 72a/23,

127b/25, 128b/7

g.+ e 18b/5, 18b/6, 21b/9,

22b/23, 25b/13, 27b/20, 31b/22,

37a/21, 38a/9, 47b/7, 75a/8,

77a/25, 79b/6, 80b/4, 82b/11,

85b/20, 90b/25, 91b/20, 92a/22,

94b/12, 94b/19, 95a/19, 96b/4,

98a/1, 103b/24, 103b/25,

103b/8, 105b/10, 107a/19,

108b/3, 109a/13, 111a/12,

115a/20, 119b/17, 11a/8,

122b/16, 124b/19, 126b/8,

128b/13, 136a/25, 139b/20,

13b/6, 146a/11, 163a/24

tafşıl-i g. 88a/4

ğün-ā-ğün <Far. Renk renk, türlü türlü.

g. 10b/2, 11a/22, 15b/9, 24b/5,

34a/17, 37a/8, 40b/18, 68b/6,

73a/7, 73b/9, 135b/17, 137a/17

aḥbār-ı g. 66a/7

hā-yı g.+ dur 94a/1

ğüne <Far. T

g. 9a/11, 21a/10, 32b/8, 41a/6,

55b/13, 71b/6, 156b/6

g.+ dür 152a/21

defk-ı g. 108b/3

ğür <Far. Sert, keskin.

120b/14

ğurāb <Ar. Karga.

ğ.- ı beyzādan 36a/12

ğurbet <Ar. Yabancılık.

ğ. 75b/14, 77b/23

ğüristān <Far. Mezarlık, kabristan.

g.+ ında 20a/11

ğurrā <Ar. Soylu, asil kadın.

hüner-i ğ. 54b/6

ğürür <Ar. Gurur.

ğ. 5a/7, 20a/6, 63b/25, 88b/5,

107a/11

ğ.- ı ‘aceb 64a/8

- ġuruş** Kuruş, sikke.
ğ. 5a/11, 23a/10, 23a/18, 23a/9,
161a/7
ğ.+ dan 137a/17
- ġuruşluk** Kuruş değerinde.
ğ. 23a/12, 161a/25
- ġusül** <Ar. Gusül, yıkama, yıkanma.
ğ. 65a/22, 108b/13, 114a/12,
114b/17
ğ.+ dan 108b/12
bāb-ı ġ.+ de 114a/16
icāb-ı ġ.+ ıñ 108b/7
ğ.+ i 114b/21
ğ.- i a' zā 108a/7
ğ.- i a' zānıñ 108a/15
mā-lā-yelzemü'l-ġusül 114a/8
- ġuş** <Far. İşitme, dinleme; Kulak.
g. 9a/1, 52a/4
- ġuşe** <Far. Köşe.
g.+ lerde 82b/23
- ġuş-ġir** <Far. Kulak tutan, dinleyen.
g. 21a/12, 93b/7, 130a/2
- ġuş-vār** <Far. Küpe.
g. 32b/21
- ġuş-zed** <Far. Kulaġa çarpan.
g. 88a/19
g.+ imizdür 3b/6
- ġüyā** <Far. Sanki, diyelim ki;
Söyleyen, söyleyici.
g. 3a/9, 3b/14, 9a/12, 15b/11,
24a/23, 26a/24, 28a/19, 32a/1,
35b/7, 40b/19, 43b/1, 44a/19,
46a/8, 46b/4, 47a/6, 49b/12,
49b/23, 50a/6, 50b/10, 50b/22,
52b/20, 55a/15, 56a/25, 56b/24,
60a/3, 63b/21, 65a/22, 66b/4,
67a/17, 67a/24, 67b/10, 67b/17,
67b/23, 67b/24, 68a/18, 68a/8,
69b/4, 70b/11, 70b/6, 70b/7,
72b/10, 72b/17, 73a/13, 73b/4,
81a/6, 84b/23, 84b/9, 85a/20,
85b/20, 90b/19, 91b/2, 93a/14,
96a/3, 100a/25, 101a/8, 103a/2,
103b/22, 104a/25, 105b/13,
106a/21, 106a/5, 108b/19,
108b/8, 10b/20, 110b/22,
117b/1, 117b/11, 117b/2,
123a/17, 123b/24, 124a/19,
137a/23, 137b/1, 139b/23,
143a/12, 143b/8, 148b/7, 14b/2,
151a/1, 162b/20
g.+ nıñ 76a/17
- ġüyān** <Far. Söyleyen, söyleyici.
g. 34b/5, 99a/17, 125b/10,

135b/22			g. 146a/17
güyende	<Far. Rumeli çingeneleri. g. 96a/24, 119a/7 g.+ ler 112b/18, 162b/21	güftār	<Far. Söz. g. 146a/8, 39a/9, 85a/3 g.+ a 150a/5 g.+ ı 164a/5 g.- ı nā-ber-çarār 98a/2 g.- ı nā-hem-vār 84b/22
güb	Düşme sesi. g. 51a/10		
güc	Güç, kuvvet, zor. krş. güç g. 37b/4, 37b/12, 79b/18, 80b/8, 80b/9, 104b/6, 106a/12, 131a/13 g.+ de 37b/9 g.+ lerden 79b/18 g.+ ünden 104b/5	güfte	<Far. Söyleniş, söylenmiş. g.- yi merhūm 83a/3
gücen-	Gücenmek, zoruna gitmek. g.- meli 88b/15 g.- meyüp 38b/5 g.- mez 37b/4	gügülcem	? g. 151a/20
güclü	Güçlü, kuvvetli. g. 125b/9	gül	<Far. Gül. selb-i g. 149b/11
güclük	Güçlük, zorluk. g. 130b/13 g.+ lere 38b/5	gül-	Gülme. g.- di 114a/5, 16b/1 g.- e 101b/25 g.- er 16a/24, 41a/22, 113b/11, 114a/3, g.- erek 44a/18
güç	Güç, kuvvet, zor. krş. güc g. 8b/5	gül-āb	<Far. Gül suyu. g. 51a/6
güft	<Far. Söz, lakırdı.	gül-beng	<Far. Tekkelerde ayin sırasında, saraylarda muayyen merasim sırasında hep bir ağızdan yüksek sesle okunan

- ilahi veya dua. g. 44a/8, 140b/4,
g.+ in 98b/22
g.+ lerini 99b/10
g.+ lerini 99b/14
- gül-fām** <Far. Gül renkli, gül gibi.
müdām-ı g.+ ı 142a/19
- gül-güne** <Far. Kadınların yüzlerine
sürdükleri gül renkli düzgün.
g.+ ler 89b/9
- gülici** Gülcü, gülen, güler yüzü.
g. 37b/22
- gül-‘izār** <Far. Gül yanaklı, al yanaklı.
g. 149b/4
g.+ ları 93a/20
- gül-zār** <Far. Gül bahçesi.
g. 35b/7, 79b/21
g.- ı seyrin 35b/13
- gül** <Far. Gül.
g. 36b/20, 70b/6, 144b/2,
149b/11
g.+ de 93b/24
g.+ ler 63b/12, 70a/16, 70a/20,
70b/3, 70b/5, 71b/12, 71b/13,
147a/6
- güler yüzli** Güler yüzü.
- gülistān** <Far. Gül bahçesi.
bülbül-i hōş-nāle-yi g.- ı cihān
29b/3
- gülmezlik** Gülmezlik, asık suratlılık.
g. 117a/8
- gülüş-** Gülüşmek.
g.- üp 94b/18
g.- ürleri 103a/13
- güm-geşte** <Far. Kaybolmuş.
g. 72b/2, 73b/8
- gümān** <Far. Sanma, zannetme.
g. 19b/15, 26b/14, 54b/6,
59a/25, 59b/5, 60b/9, 70b/18,
74b/6, 127b/2, 144a/2
g.+ dur 130b/16, 37a/6
g.- ı girih-i tır 12b/2
- güm-geşt** <Far. Kaybolmuş
g. 73b/20
- gümrah** <Far. Yolunu şaşırması, doğru
yoldan ayrılmış.
şāh-ı g.+ a 98b/22
şāh-ı g.+ ı 98b/18
şāh-ı g.- ı ‘acem 22a/3,
şāh-ı g.- ı ‘acemdür 97a/22

şāh-ı g.- ı ʿacemiñ 97b/1
muḥabbet-i şāh-ı g.- ı ʿacem
97a/10

gümrük emîni Ticari mal ve pazar
vergilerinin toplanmasından
sorumlu kişi.
g. 11b/25, 31a/3

gün Gün.
g. 9b/9, 9b/22, 13b/24, 18b/25,
19b/23, 25b/23, 26a/12, 65a/22,
66b/20, 67a/17, 69b/19, 71b/8,
82b/25, 87b/10, 87b/18, 87b/5,
90b/11, 90b/14, 95a/17,
100a/25, 103a/20, 109b/25,
111b/9, 134a/25, 139a/21,
142b/19, 142b/25, 143a/17,
143a/20, 149a/4, 158a/22,
160b/23, 161a/12
g.+ de 67a/3, 72b/5, 81b/7,
96b/6, 152b/12
g.+ den 66b/6
g.+ i 67b/16, 109b/25, 134a/24
g.+ inde 15a/18
g.+ ler 93b/16, 93b/24
g.+ lerde 54a/20
g.+ leridür 134a/25
g.+ lerinde 43a/11, 96b/21,
114b/18, 133b/25, 136a/16,
136a/17, 156a/4
g.+ üñ 134a/25, 151a/25

zuhūr-ı g. 15b/21

günāh <Far. Günah, dinî suç.
g. 97b/6
g.+ ı 12a/17
g.+ ım 126a/9
g.+ ımızı 127a/21
perdekeş-i rû-yı g. 126a/1

günahkār <Far. Günahlı, günah işleyen.
g.+ ıñ 126a/4

güncāyiş <Far. Sığma, sığışma.
g. 45a/4, 53b/19
g.+ e 123b/12, 5b/5

gündüz Gündüz, sabah.
g. 67a/20, 110b/15, 136a/6,
157b/17
g.+ de 136a/8
g.+ i 105b/24
g.+ lerde , 24a/6, 24a/11,
114b/16
g.+ üñ 75a/17

güneh-gāh <Far. Günah işlenen yer.
g.- 129b/25

güneş Güneş.
G. 30a/5

günlük Günlük, zaman dilimi.

g. 155a/3, 155a/4 gün yüzlü Güzel kimse. g.+ ler 116b/10 gür Gür, bol. g. 24a/15, 24a/22, 39b/2, 39b/8, 96a/17, 116b/22 gürçî < ? Gürcü, Gürcistan asıllı. g. 8a/7, 19b/8, 20a/21, 20b/15, 33b/3, 33b/8, 56b/3, 56b/7, 88a/2, 88a/24, 88a/3, 88b/1, 89b/15, 154a/15, 154a/25 g.+ den 56b/7 g.- yi menhūs 78b/13 ķapucı-yı g. 78b/13 gürçiyü'l-aşl 12a/19 gürçiyān < ? gürcüler g.+ dan 134b/6 g.- 1 lisān-ı nuhūset 42b/15 g.- 1 menhūsān 42b/14 lisān-ı g. 20a/15 tā'ife-yi g. 134b/5 gürçe ? g. 118a/21 gürlikci ? g.+ 56b/8	gürüh <Far. Cemaat, takım. g. 27a/17, 4a/7, 72a/23, 94b/10, 144b/20, 145a/2, 162a/14 g.+ dur 104b/25, 46a/23 g.+ ı 33b/20, 44b/11, 57a/23, 92a/4, 98b/3, 136a/24, 162b/21 g.+ ıdur 46b/12 g.+ lar 135b/17 g.+ larında 90a/18 g.+ uñ 130b/10, 154b/19, 46a/19 g.+ unda 8b/10 g.+ undan 99a/25, 112b/6, 136b/9 g.+ unuñ 159b/24, 51a/9, 60b/16 g.- ı aġvātdan 4a/12 g.- ı baġı 7a/6 g.- ı beġāyet 120b/24 g.- ı bermekiyān 80a/25 g.- ı bīmezāk 116a/17 g.- ı dālālet-i ūkūhuñ 96b/18 g.- ı ehl-i sülūke 112a/25 g.- ı ekābir-i e' āzīm 86a/9 g.- ı ekābirden 116a/20 g.- ı enbūhuñ 9b/4 g.- ı evlād-ı a' rāba 150b/21 g.- ı ferūmāyegāndan 4b/8 g.- ı fezā'il-i ūkūhda 38a/2 g.- ı ħazelāt 113a/7 g.- ı hūcbet 119b/10 g.- ı kefere-yi mekrūh 73b/7 g.- ı kerāmet 104b/13 g.- ı küttābıñ 31a/17

g.- 1 leṭāfet 116a/23	laṭīf-i müferriḥ-i g. 151b/14
g.- 1 ma ^ç ārif 125b/2, 129a/13, 131b/8, 71a/22	gürze <Far. Uzun saplı, büyük demir topuz. g.+ e 115a/22
g.- 1 ma ^ç ārifşükūh 25b/13	
g.- 1 ma ^ç zeret 84a/24	
g.- 1 mekrūh 107b/1, 136a/20, 25b/18	güşāde <Far. Açılmış, açık, ferah. g. 44a/5, 78b/6 , 125b/24, 146b/1
g.- 1 mekrūha 96b/15	
g.- 1 mekrūhdur 1b/15	
g.- 1 mekrūhların 136b/5	
g.- 1 merātib-şükūh 30b/14	güşāh ? g.+ ı 130a/11
g.- 1 mūḳla 136b/18	
g.- 1 müderrisinden 4b/3	
g.- 1 münecimīn 68a/20	güvāh <Far. Şahit, tanık. g. 88b/1 g.+ dur 72b/18, 114a/21
g.- 1 Naşārā 72a/23	
g.- 1 niyāz 120b/13	
g.- 1 ^ç aliyeni 100a/25	
g.- 1 ^ç ulemādan 4a/14	güzāf <Far. Boş söz. g. 91b/13, 160b/9
g.- 1 rezālet-i şükūhdan 38a/1	
g.- 1 ricāle 60b/5	
g.- 1 riyā 158a/24	güzāfe <Far. Boş, gereksiz. g. 103b/25
g.- 1 şā ^ç irinden ola 111a/5	
g.- 1 şerāfet 27a/20, 30b/8	
g.- 1 şeref 118b/11, 32b/18	güzār bk. güzār. g.+ imdur 137a/19
g.- 1 şeref-i şükūh 130a/24	
g.- 1 ta ^ç aşşub 11b/8	
g.- 1 ṭavāşide olan 86a/20	güzār <Far. Geçme, geçiş. g. 25b/13, 32a/7, 35a/24, 74b/22, 74b/24, 82b/1, 86a/3, 87a/13, 87a/16, 93b/16, 96a/7, 99a/5, 107a/11, 109a/20, 118a/16, 121a/21, 129b/16,
g.- 1 ümerādan 30b/5	
g.- 1 zārāfet 79a/10	
g.- 1 zenān 94a/24	
g.- 1 zurefā 57a/9	
ī ^ç māl-i g. 129a/7	

132a/7, 139a/18, 140b/14,
140b/16, 157a/1, 161b/18,
162b/10, 164a/25
vādī-yi g.+ sız 64a/3
g.- ı eyyām 147b/4
vādī-yi g. 118b/6

güzide <Far. Seçkin.

g. 1b/2, 1b/8

mısrā^c-yı g. 147b/3

-H-

güzārende <Far. Geçici, geçen.

g. 27a/7

g.- yi eyyām 163b/17

g.- yi hātırāsı 37a/15

g.- yi nehār 128b/13

g.- yi ‘ ömr 139b/11

hā <Far. Süreklilik ifade eder.

h. 27b/20, 103a/11, 111b/1,
121b/18

h.- yı gūn-ā-gūndur 94a/1

h.- yı kūh-ı rahbān 80a/10

güzel Güzel.

g. 39b/5, 59a/23, 120a/14,

141a/13, 145a/18, 157b/18

g.+ i 84a/14

hā <Ar. Osmanlı Türkçesi
alfabesinin otuzuncu harfi.

hārf-i h.+ yı 125b/6

güzellik Güzellik.

g. 102a/13, 118b/9

hāb <Ar. Hap, ilaç.

h.+ a 81a/8

h.+ ı 81a/3

h.+ lar 152b/16, 152b/19, 81a/2

güzerān <Far. Geçici, geçen.

g. 45a/24, 79a/17, 164a/18

g.+ dur 86a/20

g.+ ından 124b/25

h^vāb <Far. Uyku, rüya.

h.+ dan 114a/14

güzeşte <Far. Geçmiş.

kažiyye-yi g.+ si 13a/11

hāb-gāh <Far. Uyunacak yer.

h. 113a/14

güzeştegān <Far. Geçmişler.

e^c āzim-i g. 55a/23

hābā’iş bk. hābā’iş

h. 112a/24

- ḥabāiṣ** bk. ḥabā'īṣ
 īṣān-ı ḥ.- i niṣānāna 38a/3
 zāt-ı ḥ. 15a/2
 zāt-ı ḥ.- simātı 6a/6
- ḥabā'īṣ** <Ar. Kötü şeyler, habisler.
 munzarife-yi ḥ. 138a/14
- ḥabāṣet** <Ar. Habislik, kötülük.
 bī-edebāne-yi ḥ.+ dūr 136b/9
 çıbān-ı ḥ. 114b/5
 ilāc-ı ḥ. 108b/2
 tesvīl-i şeytān-ı ḥ. 122b/10
- ḥabbe** <Ar. Ufak ve yuvarlak olan
 şeyler, taneler.
 ḥ.+ lerini 49b/13
 ḥ.- yi mu' ayyene 152b/13
- ḥaber** <Ar. Haber.
 ḥ. 2b/18, 11b/7, 13b/1, 19a/20,
 23a/5, 46a/8, 48b/7, 65a/22,
 66a/24, 66b/1, 67a/14, 67a/17,
 67b/13, 86b/23, 87b/7, 87b/9,
 94b/17, 95b/10, 105a/17,
 112b/20, 118b/18, 129a/25,
 135b/11, 154a/18, 158b/23
 ḥ.+ i 23b/17, 85a/20, 104a/1,
 139b/21
 ḥ.+ in 71b/14, 74b/1, 87a/1
 ḥ.+ iyle 100a/23
 ḥ.+ lerini 85a/23
- ḥaber-dār** <Ar.+Far. Haberi olan.
 ḥ. 17b/25, 66a/3, 90a/3, 92b/7,
 105a/14, 135a/19
 ḥ.+ uz 58a/4
- ḥaber-şinās** <Ar.+Far. İyi haber alan.
 ḥ. 7a/10
- ḥaber-şināsān** <Ar.+Far. İyi haber
 alanlar.
 ḥ. 145a/21
 yārān-ı ḥ. 127a/12
- ḥabīb** <Ar. Sevgili, dost.
 ḥ.+ in 30a/8
 cenāb-ı ḥ.+ i 25b/13
- ḥabīr** <Ar. Haberli.
 ḥ. 129a/14
- ḥabīṣ** bk. ḥabīṣ
 ḥ. 96b/19
 ḥ.+ ler 105b/11, 114b/22
 ḥ.+ lere 43b/25
 ta' bīr-i ḥ.+ lerinden 71b/15
- ḥ.- i birāderler** 128b/11
ḥ.- i nāfeh 46a/18
ḥ.- i nezāket 101a/4
ḥ.- i 'avāqıb 139b/11
merķūmān-ı ḥ.- i nā-şināsānı
 71a/22

ḥabiş bk. ḥabiş
ḥ. 152b/19

ḥabiş <Ar. Kötü, alçak.
ḥ. 19b/1, 19b/18, 22b/10,
96a/19, 138a/18
āver-i ḥ. 78b/5
ḥ.+ i 105b/1
rūḥ-ı ḥ.+ i 132a/15
cesed-i ḥ. 15a/8
ḥ.- i bed 19b/15
ḥ.- i bed-kār 14b/25
rūḥ-ı ḥ.- i ten-i murdārından
18a/19

ḥabişān <Ar. Kötüler, alçaklar.
ḥ. 112a/6

ḥabişe bk. ḥabiş
nuṭfetü'l-ḥ.+ dür 57a/13
ervāḥ-ı ḥ.+ niḡ 66a/8, 67b/20
ḥ.+ si 115a/8
edevāt-ı ḥ.+ yi 69a/8
a' māl-i ḥ.- yi menhiyye 120b/25
ervāḥ-ı ḥ. 65a/23
ḥ.- yi dālleleri 98a/5
nuṭfe-yi ḥ. 18a/3, 135b/19
ta' bīrāt-ı ḥ. 137a/7

ḥabişī <Ar. Kötüye ait.
emr-i ḥ.+ dür 140a/4

ḥabişlik <Ar.+Tür. Kötülük, alçaklık.
ḥ. 138b/4

ḥabl <Ar. İp, urgan.
ḥ.- ı siyāseti 111a/24

ḥabr <Ar. Alim, bilgin.
ḥ.- ı kāmīl 66a/7

ḥabs <Ar. Alıkoyma, zaptetme.
ḥ. 55a/18, 73a/7
ḥ.+ den 79a/24

ḥāc <Far. Haç.
ḥ.+ larıḡ 134a/25

ḥācāt <Ar. İstekler, dilekler.
mültecā-yı ehl-i ḥ. 29b/16

ḥacc <Ar. Mekke'deki Kâbe-yi
Şerife'yi ziyaret etmek üzere
yola çıkma farızası.
ḥ. 134a/25
ḥ.+ a 100a/25
ṭarīḡ-i ḥ.+ da 4a/13, 27b/12,
50a/6
ḥ.- ı şerīfe 154b/21
rūberāh-ı ḥ.- ı şerīf 47a/12

ḥaccām <Ar. Hacamat eden, hacamatçı.
ḥ. 106b/10

h.+ lar 133b/10	h.- i cedel 47b/16, 128a/22
ḥaccāmī <Ar. Hacamat edene dair. h. 106b/8	ḥācī <Ar. Hacca giden kişi. h. 28b/13, 83b/23 ‘ arab-ı h. 77b/23
ḥ^vāce bk. ḥ ^v āce h. 29a/21, 91b/13, 91b/14 h.+ ler 119b/19 h.+ leri 139b/1 h.+ si 98b/15	ḥacil <Ar. Utanmış. h. 69a/1
ḥ^vāce <Ar. Hoca krş. ḥōca h. 10b/21, 46b/2, 161a/18 h.+ leri 162a/22 h.- yi ‘ ilm-i tefsir 41b/15	ḥacm <Ar. Hacim. h. 101b/3, 106a/19 h.+ ince 9a/19
ḥ^vāceḡī <Far. Efendilik, hocalık. h.+ ler 125a/15 h.+ leri 118b/4	ḥacr <Ar. Yasak etme. h. 163b/14
ḥ^vāceḡiyān <Far.+Ar. Efendilikler, hocalıklar. h.- ı belde-yi ḡoştāntīniyyeden 4a/10 h.- ı hindiḡ 51a/17	ḡad[‘] <Ar. Aldatma. h. 72a/16
ḡacer <Ar. Taş. h. 134a/11	ḡadd <Ar. Sınır; Gerçek deḡer; Bir şeyin sonu h. 40a/8, 44b/14, 44b/15, 49a/14, 94a/3, 9a/18, 106b/25, 126a/15, 128a/7, 138b/11, 140b/16, 145b/7, 149b/4, 158b/17
ḡācet <Ar. İhtiyaç, gereklilik. vaḡt-i h.+ de 49b/2, 117a/22 h.+ im 61a/24	h.+ den 15b/14, 81b/18, 86a/20 h.+ i 100a/25 h.+ imiz 87a/7

h.+ in 41a/11, 49a/16, 103b/25, 106b/23, 128a/12	bakıye-yi h. 94b/16
h.+ inden 10b/10, 147a/1, 155a/1	hādım <Ar. Erkeklik organı alınmış kimse.
h.+ ine 44a/2, 44a/9, 81b/13	h. 32b/22,
h.+ lerin 105a/23	
h.+ lerini 106b/23	
h.- i ‘anha 33a/4	hādım ağa Erkekliği giderilmiş saray hizmetlilerinin başı.
h.- i ihşādan 10b/16	h. 87b/2
h.- i kemāle 30a/11	
h.- i ma‘ kılden 137a/21	
h.- i şān 64b/8	hādīd <Ar. Öfkeli, hiddetli.
h.- i tevātür 84a/16	hādīdül-lisān 160b/4
h.- i tevātüre 113a/17	
h.- i zābiḥden 68b/21, 81b/7, 101b/22, 102b/13, 110a/7, 132b/11, 152b/1	hādīl ? h. 118a/12
h.- i zāta 10a/10	hādīm <Ar. Yıkan, yıkıcı.
h.- i zābiḥadan 5a/6	h.- i binā-yı serā-yı dīn-i ‘isā 72a/14
hadd bk. hadd h. 153a/6	hādīm <Ar. Hizmet eden. h. 37b/10 h.+ lerine 86b/9 h.- i bī-dīn 18a/16 h.- i ḥayr-ḥ ^v āhlarını 163b/5 hādīmü’l-ḥarameyn 26b/3
haddā’ <Ar. Dalavereci, aldatıcı. h. 74a/3	
hadem <Ar. Hizmetçiler, odacılar. h. 6b/8, 86a/10, 94a/4 h.+ den 130b/6 h.+ siniḡ 130b/6 zābiḥ-i h. 30b/6	hādīs <Ar. Hadis. h. 21a/15, 141a/18 h.+ i 132b/16 h.+ in 109b/23 h.+ ler 21a/14
hademe bk. hadem	

h.- i kudsî 57b/24	
h.- i kudsîdür 58a/7	hâfız <Ar. Kur'ân-ı Kerîm'i baştan sonra ezberleyen.
h.- i nebevîde 128b/21, 155b/16	h. 33a/6,
h.- i şerîf 41b/15, 62b/11,	h.+ ların 134b/17
100b/2, 104a/20, 161a/15	h.- ı şaķîl 77b/2
h.- i şerîfde 51a/22	
h.- i şerîfdür 5b/25	
h.- i şerîfi 15a/1, 36a/11, 5a/3,	hâfızen <Ar. Hafız gibi.
74b/19, 83b/13, 109b/10	h. 107b/4
h.- i şerîfince 108a/8, 49b/7	
h.- i şerîfinden 160a/9	hâfî <Ar. Gizli, saklı.
h.- i şerîfinin 30a/16, 30a/18,	h. 49b/4
109a/18	hâfiyyü'l- ^ç amel 129a/8
h.- i şerîflerinin 44b/24	
muķtezâ-yı h.- i şerîf 132b/20	hâfif bk. hâfif
hadîşü'l-uķûķ 132b/25	h. 88a/21
hâdişe <Ar. Hadise, vaka.	hâfif <Ar. Kolay; az.
h.+ si 130b/25	h. 120a/15, 141b/14
hâfâ <Ar. Gizlilik, kapalılık.	hâfifce <Ar.+Tür. Hafifçe.
ma ^ç nâ-yı h.+ yı 71b/15	h. 139b/20
hâfâķân bk. hâfâķân	hâfiye bk. hâfiye
h. 103b/18, 135b/8	esrâr-ı h.+ ye 119b/21
h.+ ı şa ^ç ķa 101a/19	
hâfâķân <Ar. İstirap, yürek oynaması.	hâfiye <Ar. Gizli
h. 102a/19	h.+ sin 18b/9
hâfâyâ <Ar. Sırlar, gizler.	elķâf-ı h.+ dür 90a/13
h.+ sına 26a/15	esrâr-ı h.- yi ileyhiyedendür
	160b/5

ḥ^vāh <Far. İster.
ḥ. 110b/18, 135b/2

ḥ^vāhde ?
ḥ.- yi taṣḥīḥ 73b/17

ḥ^vāhestedārlik ?
ḥ. 85b/21

ḥ^vāhī <Far. İstemeye dair.
ḥ. 49a/11

ḥ^vāhiş <Far. İstek, arzu.
ḥ. 39a/14, 83b/7, 99a/11,
109a/5, 115a/22, 124b/21,
130a/5
ḥ.+ i 110b/15, 153b/2
istid^c ā-yı ḥ.+ i 153a/15
tavşiyye-yi ḥ.+ ile 139b/9
ḥ.+ iñle 156a/16
perde-yi ḥ.+ leri 48a/11
def^c -i ḥ. 31b/23

ḥā'ib <Ar. Korkak, utangaç.
ḥ. 126a/18, 145b/9
deyyūş-ı ḥ. 96a/4, 100b/7

ḥā'if <Ar. Gadreden, zulmeden.
ḥ. 76a/13

ḥā'ifin <Ar. Korkaklar.
dārü'l-iḥtifā³ -yı ḥ. 18a/1

ḥā'ime ?
ḥ. 74b/6

ḥā'in <Ar. Hıyanet eden, hain.
ḥ. 96b/7

cünüb-i ḥ. 111a/14

ekrād-ı ḥ. 134a/16

kürd-i ḥ. 78a/22

tā'ife-yi türkmān-ı ḥ. 134a/16

ḥā'ir <Ar. Şaşkın.

ḥāsir-i deyyūş-ı ḥ. 100b/8

ḥak <Ar. Taş, maden veya tahta
üstüne yazı veya bir şekil oyma.
ḥ. 13b/13, 13b/14

ḥāk <Far. Toprak.

ḥ. 25b/13

ḥ.+ den 116b/23

ḥ.+ ine 59a/19

ḥākāret-ālūd <Ar.+Far. Hakaret
bulaşmış.
ḥ. 41b/9

ḥākāyık <Ar. Hakikatler.

ḥ. 84a/1

ḥ.+ ıñ 6b/21

aḥāk-ı ḥ. 95b/20

tefhīm-i ḥ. 10b/19

- ḥakīk** <Ar. Haklı, hak kazanmış.
ḥākīm-i ḥ.+ in 16a/1
- ḥakīka** bk. ḥakīkat
ḥ.+ nıḡ 131a/20
- ḥakīkat** <Ar. Gerçek, doğru.
ḥ. 10a/24, 16a/25, 19a/10,
60a/4, 66b/10, 92b/6, 104a/22,
104b/23, 114a/4, 118a/9, 127b/6
ḥ.+ a 11b/2, 61b/4
muḥābāt-ı ḥ.+ e 83b/18
ḥ.+ de 104b/12, 22b/23, 27b/19,
27b/21, 89b/25
ḥ.+ dūr 151a/25
ḥ.+ ine 33a/3
ḥ.+ lerine 5a/14
ḥ.- i ḥālde 35a/18
naẓar-ı ḥ. 112a/12
- ḥakīkat-ārā** <Ar.+Far. Hakikat süsleyen.
ẓurefā-yı tehvā-yı ḥ.- 158a/10
- ḥakīkaten** <Ar. Gerçekten.
ḥ. 62a/6, 83b/21, 108a/11,
116b/1
- ḥakīkī** <Ar. Gerçek.
ḥ. 12a/13, 83a/12, 107b/15,
135a/14
feḥvā-yı ḥ.+ si 71a/24
- cünüb-i ḥ. 108b/21
deyyūs-ı ḥ. 86a/3
ekābir-i ḥ. 4b/6
maḫşūd-ı ḥ. 56a/8
mecāzī-yi ḥ. 2b/4
‘aşk-ı ḥ. 129b/10
taḥkīk-i ḥ. 117a/17
ẓarbīn-i ḥ. 78a/17
- ḥakīm-nihād** <Ar.+Far. Hakim
yaradılışlı.
ḥ. 57b/22
- ḥakīm** <Ar. Her şeye hükmeden.
ḥ. 97b/8
ḥ.+ ine 97a/17
ḥ.+ leri 6b/7
ḥ.+ lerine 97a/15
ḥ.- i ḥakīkiḡ 16a/1
ma‘rifet-i ḥ. 65b/14
ḥakīmü’ş-şer‘ 154a/10
- ḥakīmāne** <Ar.+Far. Her şeye
hükmederçe.
ḥ. 52b/20
- ḥakīr** <Ar. Değersiz, aşağı.
ḥ. 41b/13, 65b/19, 69b/22,
87b/7, 99b/9, 150b/25, 162a/23,
163a/23
ḥ.+ den 87b/15
ḥ.+ e 49a/7, 90a/12, 99b/1

h.+ in 3a/23, 66b/2, 79b/8,
81a/20, 85a/23, 86a/7, 92b/12,
130b/16, 132a/10
muḥarrir-i h.+ in 88a/16
muḥarrir-i h.+ indür 61b/2
h.+ in 63b/22
maḫşüd-ı h. 61a/18
meşreb-i h. 82a/11, 82a/18
h.- i pürtaḫşir 122a/16

ḫaḫirāne <Ar.+Far. Değersizce, aşağıca.

h. 27a/11

ḫaḫ(k) <Ar. Tanrı; Hakikate uygunluk;

Harcanmış emek; Layık; Pay.

h. 1b/21, 4a/24, 9b/13, 10a/15,
11b/12, 11b/6, 14a/16, 16a/12,
17a/1, 17a/16, 17a/8, 20b/12,
21b/3, 22a/10, 25a/14, 25b/20,
25b/24, 26a/21, 27a/8, 29a/10,
33a/11, 33a/25, 41a/12, 45a/1,
45b/16, 45b/17, 51a/13, 51b/9,
53a/10, 56a/12, 62a/5, 63a/2,
64b/21, 65b/18, 68b/8, 72a/7,
73a/10, 74a/23, 75a/1, 80a/1,
80b/16, 87a/10, 87b/25, 88b/14,
90a/4, 91a/4, 92b/11, 92b/14,
93b/1, 95b/16, 100b/24,
103b/25, 104b/25, 105a/25,
105b/17, 108b/20, 109a/8,
110b/23, 113a/25, 115b/21,
116b/18, 130b/22, 133a/19,

135a/17, 138a/3, 150b/25,
151a/25, 160b/19, 162b/23
h.+ a 109b/17
kelām-ı h.+ a 95b/11
luṭf-ı h.+ a 111a/8
h.+ dan 73b/9
ḫabl-i cenāb-ı h.+ dan 107a/20
ḫıbel-i h.+ dan 21a/19, 26a/19
şüret-i h.+ dan 27b/9, 46b/7
taraf-ı h.+ dadur 21a/17
h.+ dur 94a/10
berdār-ı h.+ dur 54b/16
h.+ ı 61a/19
ḫikmet-i h.+ ı 8b/19
ḫazā-yı h.+ ı 32a/24
h.+ ımı 110b/13
h.+ ın 113b/19
h.+ ına 10b/17, 141a/14, 37b/9,
40b/25
h.+ ında 7a/11, 11b/14, 11b/22,
12b/22, 17a/5, 19a/25, 21b/9,
23a/22, 28a/14, 33a/15, 64a/19,
65a/12, 65a/25, 70a/24, 73a/5,
86a/23, 88a/18, 91b/7, 93b/8,
102b/21, 106b/16, 109b/25,
111a/10, 118a/6, 127a/24,
128a/25, 148a/4, 151a/25,
162b/22, 162b/23
h.+ ında 73a/15
h.+ ından 135a/20
h.+ ını 75a/12
h.+ ıçün 64a/15, 64a/17

hikmet-i h.+ la 13b/17	h.+ in 13b/18
h.+ larımızda 126a/19	zide-yi h. 13b/17
h.+ larında 5a/12, 7a/4, 33b/4,	
51b/10, 54a/19, 82a/15, 100a/10,	hakkāk <Ar. Kutucu, hokkacı.
104b/24, 114a/24, 118b/23,	h.+ in 76a/3
118b/7, 123a/24, 124b/15,	
125b/4, 128b/4, 131a/12,	hāklaş <Ar.+Tür. Karşılıklı birbirinin
136b/24, 131b/2, 137b/7, 142b/4,	hakkını vererek alacağı vereceği
146a/7, 162b/20	kalmamak.
h.+ larındadır 108b/19	h.- up 92a/15
cenāb-ı h. 90a/13	
el-hākḫ 64b/14, 71b/1, 84a/9	hāklaşdur <Ar.+Tür. Haklaştırmak.
h.- ı qarābete 22a/22	h.- sunlar 67a/17
h.- ı kelām-ı şavāb 136a/9	
luḫf-ı h. 122a/10, 58a/4	hāk-pāy <Far. Ayağın toprağı, ayağını
raḫmet-i h. 126a/16, 145b/8	bastığı toprak.
tevfik-i h. 16a/2	h. 163a/25
hākḫu'l-inşāf 17b/11	h.+ a 24a/1
hākḫu'l-ʿitibār 31b/14	h.+ larına 73a/22, 117a/4
hākḫu't-teslīm 25b/13	
	hal <Ar. Karar verip neticeye varma.
hākḫ-gūylik <Ar.+Far. Doğru söylemek.	h. 60b/11, 147b/12, 150b/20,
h.+ den 56a/12	150b/25, 151b/19
	h.+ i 11b/14, 110a/12, 151a/25,
hākḫā <Ar. Doğrusu.	157b/15
h. 51a/6, 62b/19, 80a/12,	h.+ ile 76b/19
82b/21, 104a/14, 113b/19,	h.+ inden 151a/25
12b/13, 147b/19, 148a/4,	kārḫāne-yi h. 16b/10
151a/20, 163a/3	vuḫūf-ı h. 45a/3
hakkāk, hakkāke <Ar. Hakkeden, mühür	hāl <Ar. Hal, durum.
ve saire kazıyan.	h. 1b/21, 25a/2, 25b/11, 33a/11,

33b/2, 36b/4, 41a/14, 43a/9,
43a/16, 44a/16, 52b/6, 54b/19,
56b/22, 57a/23, 61a/11, 63b/7,
65b/13, 67a/17, 69b/2, 70a/12,
79a/13, 81b/16, 86a/15, 86a/22,
87a/17, 90a/10, 90b/13, 91a/19,
95a/14, 97b/1, 97b/13, 100b/3,
100b/5, 101b/25, 102b/13,
102b/20, 103b/8, 105a/22,
106b/15, 106b/3, 108a/22,
108b/17, 108b/20, 111b/9,
112a/24, 112a/5, 113a/21,
114b/20, 116a/3, 116b/18,
117b/3, 118b/14, 119b/4,
120b/25, 121b/20, 125b/13,
128a/1, 128b/13, 129a/11,
133b/13, 134b/4, 134b/7,
137b/22, 13b/24, 140b/16,
142b/20, 146a/5, 14a/8, 150a/13,
151a/22, 155b/25, 157b/5,
160b/12, 161b/17, 16b/25
h.+ de 20b/8, 20b/16, 31b/19,
33b/25, 35a/19, 36b/1, 38b/25,
49a/12, 50b/21, 50b/3, 52a/1,
57b/1, 61a/15, 65a/22, 81b/D,
86b/17, 90b/9, 95a/18, 97a/20,
105b/20, 106a/25, 115b/6,
121b/18, 127a/10, 131a/6,
140b/2, 156a/17, 156b/20,
158b/17, 158b/9, 160b/21,
162b/3
dehr-i h.+ de 122a/12

hākīkat-i h.+ de 35a/25
h.+ den 104a/23, 90a/3
h.+ dūr 83b/4
h.+ e 51b/13, 74b/2, 131a/7,
131b/20, 140a/21, 153b/8
ehl-i h.+ e 139a/13
h.+ i 9b/24, 15b/20, 16a/25,
25a/7, 71b/7, 92a/8, 99a/17,
99a/21, 111b/1, 114a/4,
114b/21, 11a/16, 128a/3,
128b/14, 132a/11, 146a/3,
147a/9, 159b/16, 160b/6
lisān-i h.+ i 80b/4, 106a/21
netīce-yi h.+ i 87b/24
‘ākībet-i h.+ i 66a/13
hasb-i h.+ idür 110a/20
h.+ im 37b/17, 91b/17
h.+ imiz 117a/9
bā-yı h.+ in 118b/10
sū²-yı h.+ in 8b/23
ehl-i h.+ in 133a/18
h.+ ince 34b/17
h.+ inde 26a/1, 48b/3, 51b/12,
65a/13, 66b/5, 67b/17, 8b/13,
93b/21, 99b/3, 101b/25, 108b/2,
109b/11, 109b/12, 121b/25,
122a/1, 139b/23
h.+ inden 65a/22, 66b/20, 92b/7,
105a/16
h.+ ine 110b/15
h.+ ini 121b/22, 80b/15
h.+ ler 61b/3

h.+ lerde 95b/19	hamāmıcı-yı ehl-i h. 77b/16
h.+ 113a/23	lisān-i h. 143b/25
h.+ leri 127b/19, 15b/16, 32b/4, 68b/20	şāhib-i h. 109b/6
h.+ lerinde 57a/1, 71b/4	şikāyet-i h. 47a/19
h.+ lerine 68b/24	vāki ^c -i h. 116b/6
h.- i beşeriyet 57b/20	zarūret-i h.- i ihtiyārla 96a/7
h.- i bi-isāl 12a/5	hāl^c <Ar. Soyma.
h.- i dil-i zārı 80b/9	h. 11a/22, 8a/14
h.- i fakīr 111a/4	
h.- i ġarābet 123b/2	hālā <Ar. Ayakyolu, tuvalet; Boş.
h.- i hayātlarında 55a/24	h. 75b/5, 135b/5
h.- i hayret-efzādur 80b/10	
h.- i ma ^c hūd 85a/16	hālā <Ar. Hâlâ, daha, henüz.
h.- i ^c ālem 6a/22	h. 3a/21, 4a/21, 5a/12, 11a/15,
h.- i faẓl 3b/10	11a/18, 18b/1, 22b/15, 23b/11,
h.- i sâbık 67a/6	25a/17, 25b/2, 25b/5, 26b/25,
h.- i şihhatde 96a/7	27a/5, 29a/20, 30a/20, 31b/25,
h.- i sīret-i muġālī 140b/13	33a/21, 38b/16, 42a/23,
h.- i şehvet 124a/12, 132a/6	42b/745a/3, 47b/10, 47b/8,
h.- i şikest 22a/8	48a/16, 51a/19, 51b/5, 53b/1,
h.- i zarūret 110b/23	54b/17, 55b/23, 60a/2, 63b/15,
agreb-i h. 107b/9	65a/2, 65a/22, 66a/9, 66b/2,
bā-yı h. 34a/17, 86a/12, 90a/21, 105a/16, 105a/17	67a/17, 69a/22, 72b/12, 73b/21,
behr-i h. 37a/5, 37a/9, 89b/13, 130b/10	73b/24, 74b/6, 80a/25, 82a/19,
delīl-i h. 101b/25	82b/14, 84b/21, 85b/8, 88b/22,
ehl-i h. 152a/23, 156b/1	90b/1, 93b/4, 95b/6, 96b/17,
ekābir-i h. 158b/16	97a/14, 97b/10, 97b/5, 99a/20,
ġarābet-i h. 66b/5	99a/22, 99b/24, 100a/13,
hüsn-i h. 100a/9	100a/14, 101b/8, 104b/17,
	10b/7, 113a/20, 113b/23,
	117a/11, 118a/6, 122a/16,

122a/25, 123b/12, 123b/2,
124b/23, 127a/2, 127a/16,
130a/14, 130b/25, 131b/22,
132a/25, 136a/23, 136b/21,
136b/22, 137a/6, 137a/18,
138b/6, 140a/24, 140a/25,
145a/10, 145a/3, 145a/7,
145b/22, 147b/13, 147b/21,
147b/25, 148a/17, 148a/20,
148b/15, 148b/17, 148b/20,
150a/8, 150b/18, 150b/25,
151a/14, 152b/21, 158a/22,
162a/7

hālāgīr < ? Alan. (?)

h. 57b/17, 60b/14, 82b/D,
88a/20, 112b/11, 120b/14,
122a/25, 127a/19
h.- i elsineyi 55b/2
h.- i hizmet-i 'āliyyelerinde
116a/21

hālāk ?

vehm-i h. 53b/20

hālākīrāsiye ?

h. 97a/17

hālāş <Ar. Kurtuluş.

h. 55a/22, 65a/22, 66b/18,
95b/21, 100b/23, 106b/7, 109a/3
h.+ a 154a/23

hālāt <Ar. Haller.

h. 15b/9, 101a/24, 115b/21

h.+ dandur 38a/25

h.+ ı 67a/17

zihn-i h.+ ı 65a/18

h.+ ıñ 119b/14

h.+ ında 64b/16, 89b/18

cümle-yi h.- ı 'aşkı 101b/6

h.- ı müferrehe 80b/3

h.- ı müferrihe 79a/16

h.- ı nefret-i galebâtdan 147a/8

h.- ı 'aşkı 80b/12

h.- ı reddiyye 13a/25

sercümle-yi h. 80b/3

tetimme-yi h.- ı müferrehe 82b/8

hāldaş <Ar.+Tür. Kara gün dostu,

hemhal.

h. 85a/16, 141b/19

halef <Ar. Babadan sonra kalan oğul.

h.+ ı 132b/6

hālet <Ar. Hal, keyfiyet.

h. 5a/6, 67a/17, 68a/6, 116a/15,

124b/21, 124b/23, 131a/23

h.+ e 124b/23

h.+ de 65a/9, 124b/21

h.+ dür 63b/23

h.+ ı 8b/21, 68b/9, 95b/14,

124b/15, 150a/5, 151a/25

h.+ ler 104a/18, 49b/4

h.+ leri 47a/15

h.- i havf 104a/8

h.- i hayvāniyye 124b/6

h.- i insāniyyeyi 124b/6

h.- i keyf 138a/1

h.- i laṭīfe 130a/14

h.- i ma^ç hūdelerimiz 124a/21

h.- i merķūme-yi bi'l-külliyye
124b/1

h.- i mevdūda 130b/17

h.- i mevdūdan 131b/11

h.- i müstehcene 147a/9

h.- i ^ç aşkı 80b/15

h.- i reddiyye 104a/5

h.- i reddiyyeyi 5a/4

h.- i rūḥ-efzā 131a/24

h.- i şafānümündür 130a/17

h.- i şehvāniyye 127b/12

el-ḥālet 101b/9

el-ḥāleti 60a/14

ḥāletü'l-ḥaṭṭādur 104a/13

ha ha halı Divane.

h. 103a/21

ḥalı Halı.

ḥ. 24a/10

ḥālīk <Ar. Yaratan.

irāde-yi ḥālīku'l-^ç ibād 24b/10

ḥālīku'l-eşyā-yı celle 26a/14

ḥālī <Ar. Gamsız; Boş.

ḥ. 43b/21, 104a/23, 135a/2

ḥ.+ dür 106a/8

ḥālīyü'z-zıhn 69a/22, 100a/13,
103a/14

ḥālī <Ar. Boş.

ḥ. 12a/5, 15b/7, 21b/6, 34a/10,
92a/7, 101b/D, 157b/4, 161b/3

ḥālīc <Ar. Denizin, büyük ırmak

şeklinde iki kara arasında uzayıp
gitmiş olan kısmı, haliç.

ḥ.+ i 83a/1

ḥālīdān <Ar. Sonsuz, sürüp gidenler.

ḥ. 118b/13, 127b/11, 128a/4

ḥālīf <Ar. Yemin eden, and içen.

h.- i te^ç arrüf 47a/20, 158a/18

ḥālīf <Ar. Birinin yerine geçen.

ḥ.-i ḥalkıḥ 11b/14

ḥālīfe <Ar. Birinin yerine geçen kimse.

ḥ.+ leri 100a/D

ḥ.+ si 132b/7

ḥ.- yi ^ç ahd-i eyyāma 80a/25

ḥ.- yi devr-i eyyām 27a/9

ḥ.- yi enām 100a/1

ḥ.- yi islām 13b/2, 25b/13,

26b/25, 31b/7, 147b/1	h. 3b/2, 5b/1, 7b/5, 15a/20,
cenāb-ı h.- yi ‘ālicenāb 21a/3	37b/15, 59b/7, 65b/22, 68b/20,
haşşa-yı hażret-i h.- yi enām-ı	87b/19, 103a/10, 104b/10,
islām 163b/11	134a/2, 134a/25, 148a/21,
dāmād-ı h.- yi mükerrerem 25a/19	148b/16, 150a/23, 160a/3
vükelā-yı h.- yi cihān 51b/2	h.+ a 13b/12, 25b/2, 36a/8,
hālil <Ar. Bir erkek adı; Samimi,	67a/21, 125a/11, 125b/25,
dost.	129a/13, 137a/23
H. 134b/8, 134b/9	hālif-i h.+ ıñ 11b/14
h.- i deli 78b/7	umūr-ı h.+ a 158b/7
hālīm <Ar. Yumuşak huylu.	elsine-yi h.+ da 53b/17
h. 78a/15, 126a/1	h.+ dan 130b/12
h.+ ıñ 75b/8	h.+ ı 8b/10, 28a/10, 28a/13,
hālīş <Ar. Katkısız.	56a/21, 56b/19, 62b/19, 68a/3,
h. 141b/12, 141b/25, 142a/7,	86a/11, 89b/6, 94a/24, 113a/8,
148b/6	116b/3, 134b/1, 154a/14,
h.+ ce 153b/5	162b/10, 162b/23, 162b/5,
sīm-i h.+ den 23b/2	162b/6, 162b/8
zeheb-i h.+ den 37a/10, 73a/12	h.+ ıñ 8a/18, 11b/14, 15b/19,
h.+ dür 73a/14	27b/3, 27b/4, 31b/25, 100a/7,
hāliyā <Ar. Boş olarak.	105a/5
h. 14a/24	‘āmmeyi h.+ ıñ 105a/7
hāliyye bk. hālī	h.+ ina 94b/4, 162b/25
h. 89b/2, 158b	h.+ inca 94b/2
halk <Ar. Yaratma, yaratılma;	h.+ indan 8b/10, 56a/20, 138a/6
İnsanlar; İcat.	h.+ indandur 138a/4
	h.+ ınıñ 15b/5, 136b/24,
	137b/22, 137b/23
	‘āmmeyi h. 148a/1
	‘āmmeyi h.- ı cihāndur 163a/12
	cümle-yi h. 90b/8
	h.- ı ‘āleme 13a/17

ḥ.- ı ʿālemin̄ 10a/5	eşʿār-ı ḥ.- şîʿārı 62a/12
ḥ.- ı rūzgārdur 128a/21	
ḥ.- ı zamānenin̄ 45b/16	ḥalt-ārā <Ar.+Far. Gereksiz sözle
müskit-i ʿämme-yi ḥ. 151a/25	süsleyen.
rüsvā-yı ḥ.- ı ʿālem 91a/19	ceybī-yi ḥ.+ nıñ 85a/8
umūr-ı ḥ. 104b/17	
ḥalka <Ar. Halka, yuvarlak şekil.	ḥalvet <Ar. Tenhaya çekilmek, yalnız
ḥ.- yı sufreden 48b/12	kalmak.
	ḥ. 95a/5, 95a/12, 130b/12
ḥalka bk. ḥalka	ḥalvet-gāh <Ar.+Far. Yalnız kalınan
ḥ.- yı sufreden 49a/6	yer.
ḥ.- yı şühedā-yı ümem-i ʿişmet	ḥ.+ larına 37b/19
17b/19	
ḥ.+ dan 48b/24	ḥalvet-sarāy <Ar. Yalnız kalmak için
ḥ.+ sı 55a/21	yapılmış köşk.
	ḥ. 144a/22
ḥalkān <Ar. Yaradılışça.	
ḥ. 162b/25	ḥām <Far. Ham, olgunlaşmamış.
	ḥ.+ ı 6a/23
ḥall <Ar. Sirke	ṭamaʿ-ı ḥ. 157b/16
ḥ.- i şārim 120a/23	
ḥalt <Ar. Bir şeyi başka bir şeyle	ḥamākat <Ar. Ahmaklık, budalalık.
karıştırma; Gereksiz söz	ḥ.+ a 53b/8
söyleyen.	maḥz-ı ḥ.+ dur 10b/20
ḥ. 84b/20, 84b/24, 106b/14	ḥ.+ ımız 122a/23
ḥ.- ı kelām 147a/2	ḥ.+ ına 52b/15
ḥ.- ı fāḥiş 9a/14	kemāl-i ḥ.+ inden 92a/16
ḥ.- ı kelāma 9a/6	ḥ.- ı ʿazīme 93a/25
ḥ.- ı menfūr 62a/1	maḥz-ı ḥ. 153a/24
ḥ.- ı menfūrı 9b/20	ḥāme <Far. Kalem

ḥūn-ı ḥ. 38a/14

ḥamīde <Far. Eğilmiş, bükülmüş.

ḥaşlet-i ḥ. 54a/22

ḥıṣāl-ı ḥ.- yi ṣelūse 54b/7

ḥāmīl <Ar. Sahip olan, taşıyan.

ḥ. 72b/11, 109b/17, 124a/21,

124a/25, 124b/11

ḥ.+ inḡ 126b/7

ḥ.- i mezīreyi 94a/17

ḥāmīle <Ar. Hamile.

ḥ. çıkar 132b/22

ḥamīm <Ar. Çok sıcak, çok kızgın

nesne.

mā²-ı ḥ.+ den 32b/11, 35a/21

mā²-ı ḥ. 61b/6

ḥamīr <Ar. Maya.

zīr-i ḥ.- i zamīriḡ 14a/13

ḥāmīs <Ar. Beşinci.

şınıf-ı ḥ. 31a/6

ḥāmīse <Ar. Osmanlı Devleti'ndeki

mülkî rütbelerden ilkinin adı.

ṭabaḡa-yı ḥ.+ dūr 31a/6

ḥāmīsen <Ar. Beşinci olarak, beşincisi.

ḥ. 7a/24, 62a/3, 151a/25, 157a/7

ḥamiyyet <Ar. Millî onur ve haysiyet.

ḥ. 154a/5, 83a/13, 96b/4

ḥ.+ inḡ 93b/8

ehl-i ḥ. 83a/11

mefhūm-ı zū'l-ḥamiyyet 83b/25

riḡḡat-i ḥ. 92b/16

ḥaml <Ar. Yükleme, yükletme.

ḥ. 40a/7, 52b/16, 53b/9, 123a/5,

131a/10

ḥ.+ i 85b/19

ḥ.+ inde 124b/18

vaz⁶-ı ḥ. 124b/10

ba⁶ dü'l-ḥaml 124b/9

ḥammām <Ar. Hamam.

ḥ. 59b/14, 91a/2

ḥ.+ a 34a/1, 36b/7, 50b/13

ḥ.+ ina 137b/2

ḥ.- ı dilārāmı 95a/4

nāṭır-ı ḥ. 77b/17

ḥammāmcı <Ar.+Tür. Hamam işleten.

ḥ.+ lar 43b/2

ḥ.- yı ehl-i ḥāl 77b/16

ḥammāmçe <Ar.+Tür. Küçük hamam.

ḥ. 34a/3

ḥammār <Ar. Çok şarap içmiş kimse,

şarapçı.

	h.+ ın 143a/1		h.- ı yağmādur 94a/10 simāt-ı h. 47b/25
hamr	bk. hamr şürb-i h. 137b/20	h^vānān	<Ar. Sofralar. naqş-ı h.- ı cinānda 29b/4
hamr	<Ar. Şarap. h. 31a/5, 143a/18, 143b/1 h.+ dan 28a/4 şürb-i h.+ ı 147a/1 h.+ ın 135b/6, 141b/2 şürb-i h. 59a/22, 138a/14	hançer	<Ar. Hançer, iki ucu sivri bıçak. h. 146b/12
hamrā'	<Ar. Kırmızı, kızıl. beyza-yı h. 72b/4, 74b/7, 74b/10 beyza-yı h.- yı Naşārī 72a/11	hançere	<hançere <Ar. Gırtlak. h.- yi insāndan 80b/19
hams	<Ar. Beş. havās-ı h. 150a/4, 150b/1 hem-havās-ı h.- veş 144b/6	handān	<Far. Gülen. h. 28b/21
hamza	<Ar. Bir erkek adı. h. 100a/D, 134b/9	hāne	bk. hāne h. 38a/19, 67a/23 h.+ de 89b/23, 95a/1 şāhib-i h.+ niç 133b/15 h.+ si 37b/19 h.+ sinde 67a/17, 92a/8, 120a/18 h.+ sine 59b/3 h.+ ye 95a/1 h.- yi qalbim 126a/7
hān	<Far. Han, kervansaray. terk-i h. 93b/25	hāne	<Far. Ev; Meyhane. h. 23b/13, 32b/14, 99a/6 h.+ ce 44b/4 h.+ dür 116b/5 h.+ lerinde 34a/3, 36b/17 h.+ lerine 98b/23, 99b/23 h.+ mde 3a/21
han	Hükümdar. h. 47a/8, 97a/15 h.- ı qahhārīç 81a/14		
h^vān	<Ar. Sofra. h.- ı ihşānı 125b/24		

h.+ niḡ 161a/4	
h.+ ḡüzde olan 67b/5	
h.+ sinde 66b/2, 95a/15, 95a/24, 95a/6, 95a/7, 137b/20	
h.+ sine 111b/1, 59a/21, 99a/4	
h.+ ye 153b/18	
h.- yi ʿ iṣret-ābād 145b/23	
h.- yi ḡadīmimiz 56a/4	
h.- yi kefere 97b/20	
h.- yi muḡrıḡasından 63a/15	
h.- yi nekbet 19b/21	
ḡizāne-yi h. 41b/10	
ḡāne-ber-dūṣ <Far. Yersiz yurtsuz. h. 32a/12	
ḡānedān <Far. Kökten asil ve büyük aile. h.+ ında 164a/2 h.- ı ḡadīmimizde 41b/9 h.- ı maʿ rifetden 164a/1 h.- ı ʿ oṣmāniyāna 3b/20, 22a/13	
ḡānefe <Ar. İstikamet. h.+ den 66a/5	
ḡāne-ḡi <Far. Evde bulunanlar. h.+ ler 137b/7	
ḡāne-ḡir <Far. Bir yeri mekân sayan kimse. h.+ ler 65a/12	
	ḡānende <Far. Şarkıcı, şarkı söyleyen. h. 57b/8 h.+ ler 29b/1
	ḡāne-perver <Far. Evde büyümüş, dünya görmemiş kimse. h.+ ler 137b/7
	ḡānım efendi Hanımefendi, saygıdeḡer kadın. h.+ miz 86b/19
	ḡān-ḡāh <Ar. Tekke. h.+ lar 27a/17 h.+ larına 47a/7
	ḡar <Ar. Sıcaklık. h. 41b/18, 71a/15, 137b/5 h.+ lar 76b/14 ḡaru'l-aṣl 135a/12
	ḡār <Ar. Sıcak. h. 141a/21, 141a/22, 80b/25
	ḡar <Far. Eṣek. h. 8b/2, 140a/25 h.+ lar 133a/25 be-ḡir-i h. 15b/4
	ḡār <Far. Diken. h.- ı evḡacr-ı ṣammā 28a/21

ḥ^vār	<Far. Hor, hakir; Yiyici. ḥ. 147a/17 cāygāh-ı ḥ. 25a/2 ḥ.- ı iftikār 25a/2	121a/2, 151b/7 ḥ.+ dur 36b/22, 44a/20 ‘ayn-ı ḥ. 144a/5 cihet-i ḥ. 14b/25 eşribe-yi ḥ. 48a/9 ḥ.- ḥōr 162b/3
ḥārā	<Far. Çok sert taş, mermer. seng-i ḥ.+ ya 28b/3	ḥarām-ḥōr <Ar.+Far. Haram yiyen. ḥ. 162b/3
ḥarāb	<Ar. Yıkık dökük, kötü durumda. ḥ. 147a/19 mest-i ḥ. 147a/5	ḥarām-zādelik <Ar.+Far. Yasak ilişkiden doğmuşluk. ḥ.+ den 57a/11
ḥarābāt	<Ar. Meyhane. ḥ. 144b/25 ḥ.- ı şürbāna 145a/15	ḥarāret <Ar. Sıcaklık. ḥ. 143b/9, 149a/16 ḥ.+ e 126b/16 ḥ.+ i 143b/8 ḥ.- i bāhūr 91b/23
ḥarābe	<Ar. Yıkılmış, yıkıntı. ḥ. 116b/5, 154b/12, 56a/4 ḥ.- yi bī-pederlik 73a/2	ḥarāş <Far. Değirmen. ḥ. 124a/6
ḥarāccı	<Ar.+Tür. Haraç toplayan. ḥ. 91b/2 ḥ.+ lar 162b/2 ḥ.+ ları 162b/3	ḥarāyiṭ < ḥarā’iṭ <Ar. Haritalar. zemīn-i ḥ.+ de 127b/19
ḥarācī	<Ar. Haraç alan. ḥ. 76a/5	ḥarb <Ar. Harp, savaş. ḥ. 19b/23, 22a/24 ālāt-ı ḥ.+ siz 155b/2 ālāt-ı ḥ. 119b/1 nā’ire-yi ḥ. 25a/20
ḥarām	<Ar. Yasak, hak olmayan şey. ḥ. 72a/10, 82a/8, 99b/16,	

ḥarbī <Ar. Harbe mensup, harple ilgili.
ḥ. 19b/21, 67b/21, 119b/1, 137b/23

ḥarbiyye <Ar. Harbe mensup, harple ilgili.
ḥ. 96a/25

ḥarc bk. ḥarc
ḥ. 127b/4

ḥarc <Ar. Vergi, gider.
ḥ. 35b/21, 142b/12
ḥ.+ ı 90b/9, 118a/14

ḥarçlık <Ar.+Tür. Harçlık.
ḥ.+ sız 34a/7

ḥardal <Ar. Sofrada iştah açmak için kullanılan macunumsu madde, hardal.
ḥ. 96a/6
ḥ.+ ı 143a/15

ḥarekāt <Ar. Hareketler.
ḥ. 37a/12, 3b/8
ḥ.- ı nā-pesendīdesin 8b/23
tehzīb-i ḥ. 64b/20

ḥarekātiye <Ar. Hareketler.
ādāb-ı ḥ. 41b/19

ḥareke <Ar. Bir harfin nasıl okunacağını gösteren işaretlerden her biri.
ḥ. 42b/9

ḥareket <Ar. Hareket.
ḥ. 11a/17, 12a/3, 26a/13, 48b/22, 53b/2, 69a/9, 70a/20, 101b/25, 106a/1, 119a/12, 120a/16, 121b/20, 123b/23, 124b/22, 158a/1, 158b/24
cümle-yi ḥ. 53b/3
ḥ.- i şeytāniyyeden 66a/12
ḥ.+ de 44b/22
ḥ.+ den 40b/19
ḥ.+ dür 63b/24
ḥ.+ e 113b/23, 132a/17
ḥ.+ i 103a/8, 130a/8, 39a/21
ḥ.+ ine 130a/10
ḥ.+ ler 34a/20, 35a/14, 40b/19, 74a/24
ḥ.+ lerde 112b/22

ḥarem <Ar. Kadınlara mahsus bölüm.
ḥ. 33b/16, 86b/16, 88a/2
ḥ.+ de 87b/23
ḥ.+ deki 24a/4
ḥ.+ den 33b/17
ḥ.+ e 33b/12, 34a/4, 43a/17, 56b/14, 86a/13, 86b/17, 86b/24
ḥ.+ i 83a/8

h.+ inde 124a/22, 164a/25
h.+ inden 89a/10
h.+ ine 84b/10, 88b/24, 89a/7,
96b/1, 96b/8, 99a/6, 137b/25,
154a/16
h.+ leri 65a/10
h.+ lerinden 134b/16
h.- i hāş 89b/1
h.- i hāşdan 160a/21
h.- i hāşsa 8b/9
h.- i hāşşadan 4b/17
h.- i hāşsa-yı hümāyūndan
20a/22
h.- i hāşsa-yı şehr-yārīde 41b/12
h.- i hāşsa-yı şehr-yārīden 9b/5
ahālī-yi h.- i hāşsa 42b/1
huddām-ı h. 89a/25
umūr-ı h. 33b/4

harem-gāh <Ar.+Far. Harem dairesi.

h.+ a 86b/15

haremī <Ar. Hareme ait.

h.- yi celeb 78b/14
tuḥfe-yi h. 58a/10, 121b/3,
125b/19

harf <Ar. Harf.

h. 146a/18, 42b/9
h.+ i 20b/8, 59b/11
h.+ ini 125b/6
h.- i 'aynını 125b/5

h.- i evveli 59b/11
h.- i hāyı 125b/6
h.- i sīne 125b/6
h.- i yā 125b/7

harf-endāz <Ar.+Far. Haysiyete
dokunucu söz söyleyen.
h. 101a/16

hār hār Sürekli ve gürültülü olarak.

h.+ ın 31b/5
ıztırāb-ı h.- ı derūn 6a/25

hāric bk. haric

h.- i ez-şadr 113a/6

hāric <Ar. Hariç, dış.

h. 12a/20, 34a/12, 49b/13,
63a/22, 82b/20, 100a/21,
101b/22, 102b/13, 110a/8,
137a/21, 142b/1

h.+ dür 62b/18

h.- i ez-defterdür 144b/23

h.- i ez-ḥisābdur 80b/21, 134a/5

hāriciyye <Ar. Dış işleri.

umūr-ı h. 20a/23

harīd <Ar. Delinmemiş inci.

nār-ı h. 13b/11

harīdār <Far. Müşteri, alıcı.

h. 24b/4	rakḳāş-ı h. 144b/12
hārik <Ar. Yırtan, yırtıcı. hārikü'l-medr 135a/11	servaqt-i h. 57b/13, 60b/2 tarz-ı h. 144a/16 hāşü'l-hāş 120b/5 hāşü'l-hāş 120a/18 hāşü'l-hāşdur 100a/25
harir <Ar. İpek, ipek elbise. h. 60a/22 h.+ in 76a/5 eşvāb-ı h. 60b/25	hasaret <Ar. Zarar ziyan. h. 96a/14
hariri <Ar. İpekten yapılmış. h.+ dür 15a/19	hasaset <Ar. Tamahkârlık; Bayağlık. h. 8a/3, 16a/15, 20b/13, 20b/15, 134b/6 maḥz-ı h.- i mücerrededen 136a/15
haris <Ar. Hırslı. harışü'l-māni' 129a/16	hasb-i hāl <Ar. Görüşüp dertleşme. h.- i hālidür 110a/20
harmān <Far. Dağılmış. h. 132b/14	hasbi <Ar. Karşılıksız. h. 155a/18
hāş bk. hāş harem-i h.+ dan 160a/21 h.+ dur 155b/21 ma' nā-yı h.+ ı 123b/1	haseb~hasb <Ar. Sebebiyle; Baba tarafından soylu olma. h. 4b/6, 53b/1, 5b/4, 6a/14 h.+ i 86a/18, 127b/21, 131a/16, 141a/15, 143b/14 h.+ in 52b/21 h.+ ince 105b/6, 108a/7 h.+ iyle 3a/21, 3b/7, 9a/4, 9b/17, 10a/17, 17b/16, 33b/7, 37b/18, 81a/15, 81a/22, 84b/16, 92b/19,
hāş <Ar. Özgü, özel; Padişaha ait. h. 117a/20, 134a/25, 156b/21, 163b/12, 20b/21, 25a/8, 32a/12, 52b/14, 61a/18, 67b/1 cümle-yi h. 118a/5 dāḥil-i meclis-i h. 99b/5 harem-i h. 89b/1	

- 99b/6, 107a/5, 129b/4, 131b/24,
139b/6, 147b/10
‘adem-i h. 4b/12
ḥasbe’l-beşeriyye 17b/6
- ḥased** <Ar. Kıskançlık.
h. 19b/8, 20b/15, 115b/22
h.+ inden 130b/7
h.- i nifāḳāmīz 22b/11
- ḥased-künende** <Ar.+Far. Kıskançlık
yapan.
h. 12b/20
- ḥasen** <Ar. Güzel.
h. 14a/25
- ḥasenāt** <Ar. İyilikler, iyi işler.
h. 134a/7
- ḥasene** <Ar. İyilik, iyi iş.
bid‘at-ı h. 152a/1
eşvāt-ı h. 80b/17
āvāz-ı h.+ si 80b/19
- ḥāşıl** <Ar. Husule gelen, peyda olan,
çıkan.
h. 7a/24, 10b/3, 33b/7, 36a/25,
55a/20, 57a/14, 61b/12, 68a/6,
84b/17, 86a/8, 106a/12, 108b/4,
100b/22, 110a/11, 114a/17,
115a/11, 134a/25, 142a/8,
143a/3, 143a/10, 144b/1
- h.+ ı 57a/23, 155b/24
ser-vaḳt-i h.+ ında 120a/12
el-ḥāşıl 121b/20
- ḥāşıla** <Ar. Sonuç, netice.
h. 109a/5, 115b/18, 123b/22,
20b/22
- ḥāşī** <Ar. Hadım edilmiş.
h.+ ler 68b/23
h.+ lerle 77a/15
h.+ niḡ 76a/22
- ḥasīb** <Ar. Değerli, itibarlı.
h. 97a/21
- ḥāsir** <Ar. Hasara uğrayan.
h. 160a/13
cünüb-i h.- i cāsir 115a/10
h.- i ma‘nevī 96a/4
cāsir-i h.+ iḡ 112a/5, 115a/9
h.- i deyyūs-ı ḥā’ir 100b/8
- ḥāsirīn** <Ar. Hasara uğrayanlar.
h.- i bī-raḥımlar 114b/13
- ḥasīs** <Ar. Cimri.
h. 75b/8, 78a/10
- ḥaşlet** bk. ḥaşlet
h. 53a/24, 56b/5
h.- i ḥamīde 54a/22

ḥaṣlet	<Ar. Yaradılıştan gelen huy, mizac. ḥ. 53b/1	özel olan nitelik, kuvvet, güç. ḥ. 22b/6, 32b/23, 43a/6, 82b/D, 116a/4, 130b/1, 149b/24 ḥ.+ dan 7b/25 ḥarem-i ḥ.+ dan 4b/17 ḥ.+ dur 21a/20, 21a/22 sultāniyye-yi sarāy-ı ḥ.+ dur 42b/1 ḥ.+ larıdur 94a/21 ḥuddām-ı ḥ.+ nıḡ 34a/10 ḥ.+ sı 130a/11 ḥ.+ sını 73a/17 ahālī-yi ḥarem-i ḥ. 42b/1 ḥ.- yı celbiyyesi 67b/25 ḥ.- yı çerāḡ 37b/1 ḥ.- yı deyyūs 96a/20 ḥ.- yı deyyūs-ı tırıl 93b/11 ḥ.- yı ekābir 130b/1 ḥ.- yı ḥazret-i ḥalife-yi enām-ı islām 163b/11 ḥ.- yı me' bün 123a/11 ḥ.- yı müz' ice 68a/8 ḥ.- yı ' urefā-yı ' ahd-i devrān 93b/9 ḥ.- yı tırıl 93b/11 ḥarem-i ḥ. 8b/10 ḥarem-i ḥ.- yı hümāyūndan 20a/22 ḥarem-i ḥ.- yı şeh-r-yārīde 41b/12 ḥarem-i ḥ.- yı şeh-r-yārīden 9b/5 sarāy-ı ḥ. 42b/25 vaqt-i ḥ. 57a/5
ḥasm	bk. ḥaṣm ḥ.+ ına 137a/1	
ḥaşm	<Ar. Düşman. ḥ. 78a/19 ḥ.+ ıdur 133a/24 ḥ.- ı eledd 79b/9 ḥ.- ı tūvānādur 147a/23 ilzām-ı ḥ. 27b/24, 107a/20	
ḥasr	<Ar. Dar bir yer içine alma. ḥ. 131a/20	
ḥasret	<Ar. Hasret, ele geçirilemeyen bir şeye üzüleme. ḥ. 79a/22	
ḥāşş	<Ar. Mahsus, özel. ḥarem-i ḥ. 89b/1	
ḥāşşa	bk. ḥāşşa serāhā-yı ḥ.- yı ' oşmāniyye 26b/8 sarāy-ı ḥ.- yı sultāniyyeden 108b/14	
ḥāşşa	<Ar. Bir kimseye ya da bir şeye	

bi'l-hāşşa 143a/1
hāşşetü't-tāb 115b/25

hāşşeten <Ar. Özellikle
h. 60a/17, 73b/18

haste <Far. Hasta.
h. 22a/6, 67a/17
h.+ niñ 133b/4
h.+ si 95b/17

hastelik <Far+Tür. Hastalık.
h. 124b/20
h.+ ler 68b/6

hasūd <Ar. Kıskanç.
h. 156a/20
h.+ dan 133a/24

hāşā <Ar. Asla, katiyen; Allah
göstermesin.
h. 6a/9, 54b/17, 70a/18, 70b/15,
82b/7, 92a/18, 99b/17, 100a/25,
116a/23, 118b/7, 120b/6,
121a/5, 126a/13, 126a/2, 126a/8,
127a/19, 129a/12, 129a/23,
129a/6, 138a/3, 144b/22, 147a/6,
162b/25

haşefe <Ar. Erkeğin cinsel organının
baş kısmı.
h.+ sinden 108a/4

haşem <Ar. Yanında bulunanlar,
hademe.
h. 6b/8, 30b/6, 86a/10, 94a/4
keşret-i h. 130b/6

haşerāt <Ar. Böcekler; Zararlı ve
değersiz kimseler.
h. 138a/15
h.+ ı 159b/14
nekbāt-ı h. 118a/13
haşerātü'l-ins 69a/14

hāşir <Ar. Toplayan, bir araya getiren.
h. 152a/18

haşmet <Ar. Büyüklük, heybet; Hiddet,
kızgınlık.
h. 86b/11, 130a/24
h.+ ine 8b/4

haşmet-nümün <Ar.+Far. Büyüklük
gösteren.
cihān-ārā-yı h. 11a/23

haşr <Ar. Toplama, cem etme.
der-dīvān-ı h. 125b/20
dīvān-ı h. 121b/3
dīvān-ı h.- i cān-ı mazlümān
58a/10

haşyet <Ar. Korku, korkma.

- h. 103a/15, 105b/9
- ḥaṭā** <Ar. Hata, yanlışlık.
h. 11b/5, 69b/8, 71a/9, 121a/13,
128b/18
h.+ dan 55b/12
h.+ dur 153a/7
lafz-ı h.+ dur 145a/16
h.+ lar 139a/8
- ḥaṭā'en** <Ar. Yanlışlıkla.
h. 114a/9, 146b/8
- ḥaṭar** <Ar. Tehlike, bela.
h. 64b/15, 133b/21
h.+ larından 148a/17
- ḥaṭāret** <Ar. Tehlikeler.
h. 133b/21
- ḥaṭāyā** <Ar. Hatalar.
h.- yı ekşer 69a/21
- ḥatfe enfihî vefāt** <Ar. Rahat döşeginde
eceliyle ölen.
h. 16b/16, 67a/17
- ḥāṭır** bk. ḥāṭır
h. 108b/16, 146b/13
h.+ la 151a/25
h.+ ların 106b/23
- ḥāṭır** <Ar. Zihin, fikir; Keyif.
h. 83a/5, 86a/22, 110b/21,
127a/15, 159b/1
h.+ ina 108a/23, 126b/7, 147a/3
h.+ mı 161a/24
belā-yı h. 152a/20
ri'āyet-i h. 108a/20
şafā-yı h. 115a/19, 149b/4
belā-yı h.- yārān 153b/1
berāy-ı h.- ı yārān 152a/20
ri'āyet-i h. 109a/2
taṭyīb-i h. 9a/13
- ḥāṭıra** <Ar. Hatıra, hatra gelen.
refāhiyyet-i h.+ larından 24b/25
güzārende-yi h.+ sı 37a/15
- ḥāṭırḥ^{vāh}** <Ar.+Far. Gönlün istediği.
h. 120a/25
h.+ ı 37a/14, 130b/20
h.+ ları 131a/4
- ḥāṭırḥ^{vāhī}** <Ar.+Far. Gönlün istediğine
dair.
h. 120a/24
- ḥāṭim** <Ar. Bitiren.
h. 13a/1, 101b/5
h.+ dür 17a/17
sū[?]-yı h.+ dür 133a/6
sū[?]-yı h.+ ye 156a/19
sū[?]-yı h. 112b/4

ḥ.- yi mücerrebâti'l-
muḳarrereden 140a/8
sû'-yı ḥ. 160a/6
ḥâtîmü'l-ḥâtîme 56a/13
ḥâtîmetü'l-mecânîn 107a/12

ḥâtîme bk. ḥâtîme

tafşîl-i ḥâtîme-yi ḥ.+ de 130a/18
ḥâtîmetü'd-diyâset 100b/17
ḥâtîmetü'l-mefhûm 131b/20
ḥâtîmetü't-tafşîl 130a/13

ḥatm <Ar. Bitirme.
ḥ.- ı riyâzât 28b/16
ḥ.- i kelâm 73b/2

ḥatṭ <Ar. Ferman, buyruk.
ḥ.+ ın 16b/8

ḥattâ <Ar. Hatta.
ḥ. 3a/17, 9a/16, 27b/11, 28b/5,
40a/19, 40b/9, 43a/19, 47a/11,
48a/17, 51a/15, 51b/9, 58b/21,
61a/24, 61b/2, 62b/15, 65a/15,
65a/22, 65b/12, 69a/20, 69b/2,
73b/13, 82b/D, 83b/14, 86b/22,
87b/17, 90b/14, 93b/18, 103b/5,
109b/13, 112b/5, 113a/3,
115b/8, 124a/22, 128a/24,
133a/8, 134a/6, 139b/3, 159a/3,
164a/15, 164b/2

ḥatun Hatun, kadın, eş.
ḥ. 65a/22
ḥ.+ ı 32a/19
ḥ.+ ın 82a/13
ḥ.+ uḡ 111a/21, 132b/6
ḥ.+ una 77a/20

ḥaṭîb bk. ḥaṭîb
ḥ.+ leri 162a/19

ḥaṭîb <Ar. Hatip, topluluk karşısında
söz söyleyen kimse.
ḥ. 133b/5
ḥ.+ leri 134b/19
ḥ.- i ḳaşaba-yı nevgün 77b/6

ḥatîr <Ar. Şeref sahibi, büyük, ulu.
ḥ.+ iḡ 75b/20

ḥatṭ <Ar. Yazı.
ḥ.- ı hümâyün-ı vürüd 22b/2
ḥ.- ı ḳadîm 28b/7
ḥ.- ı neshde 28b/20
ḥ.- ı rû-yı yâr 35b/15
ḥ.- ı ta' liḳde 29a/1

ḥattâb <Ar. Oduncu.
siper-i ḥ. 111a/22

ḥattât <Ar. Hat sanatkârı.
ḥ. 27a/1
ḥ.- ı cihân 23a/4

ḥaṭṭe <Ar. Adım.

ḥ. 103b/10, 40a/21

havā <Ar. Hava.

h.+ ya 60b/15, 60b/16, 73a/18

ārzū-yı h.+ yla 115a/22

ḥavākīn <Ar. Hakanlar, hükümdarlar.

ḥ.- i eknāfa 26b/5

ḥavāle <Ar. Bir işi başka birine

bırakma, ismarlama.

ḥ. 38b/10, 46a/13, 51a/10,

66a/3, 66a/16, 66b/3, 69b/4,

70a/4, 70a/23, 92a/16, 101b/8,

127a/18, 131b/22, 151a/11,

163b/10

ḥavāli <Ar. Etraf, civar.

ḥ. 96b/14

ḥ.+ de 148b/19

ḥ.+ si 150a/20

ḥ.+ sinde 80a/6, 113a/22,

148b/1, 150a/7, 150a/18,

150a/23, 150b/10, 162b/19

ḥavālin ?

ḥ. 116a/11

ḥavārik <Ar. Harikalar.

ḥ. 139a/14

ḥavāric <Ar. Asiler, zorbalar.

ḥ. 30b/11

ḥ.+ i 97b/20

ḥavāş <Ar. Duygular.

ḥ. 59b/19, 75a/23

ḥ.+ ıyla 124a/21

ḥavās bk. ḥavāş

ḥ.- ı ḥams 150a/3, 150b/1

ḥavāş <Ar. Bilim, fen, mevki, asalet bakımından ileri gelenler.

ḥ. 25b/12, 53b/24, 56a/19,

56b/6, 85b/6, 90a/16, 131b/11

zu^c m-ı ḥ.+ a 53b/14

ḥ.+ da 123a/15

ḥat^c -i naẓar-ı ḥ.+ dan 60a/7

ḥ.+ ınıḡ 59a/7

ḥ.- ı ^c avāmdur 124b/8

^c örf-i ḥ. 39a/15

ḥavāşşe <Ar. Keyfiyetler.

ḥidmet-i ḥ.+ lerinde 39b/5

ḥavātır <Ar. Hatıralar, düşünceler.

ḥ. 24b/13

cem^c -i ḥ. 44b/22

ḥ.- ı selīme 42a/2

istiṭābe-yi ḥ. 23a/19

tesliyet-i ḥ.- ı dānendegān 6b/2

havāyī <Ar. Havaya ait.

h. 112a/1

havāyic <Ar. İhtiyaçlar, gerekli şeyler.

h. 29b/16, 142b/12

h.- i aşliyyeden 61a/9

havf <Ar. Korku.

h. 103a/15, 105b/9, 114a/25,

122a/8, 129a/2

h.+ a 47a/6 h.+ ı 110b/21,

121b/17

h.+ ın 30a/6

h.+ ından 121a/1

h.+ ile 157b/12

h.+ iyle 99b/3, 146b/21, 153a/10

hālet-i h. 104a/8

h.- ı deryā 133b/11

h.- ı katl 19a/8

h.- ı fesād-ı zebān-ı bed 1b/12

kemāl-i h. 146b/23

hāvī <Ar. İhtiva eden.

h. 121a/18, 127b/14

h.+ dūr 24a/25, 41b/1, 118a/9,

156b/19

fehvā-yı h.+ dūr 64b/23

havīṣī <Far. İlişki.

zu' m-ı h.+ si 91b/4

havlī <Ar. Etraf, çevre.

h.+ sinde 111b/4

havyar <Far. Balık yumurtası.

h. 138a/17

h.+ ı 141b/17

havz <Ar. Havuz.

h.- ı dırāz 82b/D

havza <Ar. Taraf, yön.

h.- yı dāinden 114a/10

hāy Seslenme sözü.

h. 67b/8, 129b/3

hayā <Ar. Utanmak.

h. 57a/18, 74a/15, 100a/25,

102b/21, 106a/25, 144a/3

hayā-nümün <Ar.+Far. Utanma

gösteren, utanan.

h. 45a/5

hayāl <Ar. Hayal.

h. 26a/12

h.+ de 3b/11

hayme-yi h. 26a/9

hayālet <Ar. Hayalî suret.

h. 65a/22

ḥayāt <Ar. Hayat.

ḥ. 25b/13, 133a/3, 134a/7

ḥ.+ da 67a/17, 67b/23, 133a/3,
139a/21

ḥ.+ dadur 150b/25, 65a/22

ḥ.+ ında 79a/18, 112a/8

‘ālem-i ḥ.+ ında 158a/17

ḥ.+ ın 25a/25

ḥāl-i ḥ.+ larında 55a/24

āb-ı ḥ. 151a/23

ḥilye-yi ḥ. 153b/14

tūl-i ḥ. 8b/8

ḥāy u hūy Kalabalığın çıkardığı gürültü.

h. 94b/2, 94b/11

ḥaydara <Ar. Cesur, yiğit.

ḥ. 85b/14

ḥayf bk. ḥayfā

ḥ. 25b/13

ḥayf bk. ḥayf

ḥ. 102a/25, 135b/16

ḥayfā <Ar. Haksızlık, zulüm; Heyhat!

ḥ. 13b/21, 16a/3, 16b/4,

113b/21, 114a/8, 151a/25

ḥayır <Ar. Hayır, asla, yok.

ḥ. 45b/12

ḥayl <Ar. Güç, zor.

ḥ. 72a/16

ḥ.+ indendür 72b/25

ḥaylī bk. ḥaylī

ḥ. 45b/2, 50a/22, 52a/24,

70a/10, 79b/12, 109a/1

ḥaylī <Far. Epeyce, çokça.

ḥ. 67b/1, 150b/25

haymanevī < ? Haymanalı.

h.- yi türkmān 78b/18

ḥayme <Ar. Çadır.

ḥ.- yi ḥayāl 26a/9

ḥ.- yi ‘ayş 118a/21

ḥ.- yi ‘ayş-i cāvīd 34b/15

ḥayr bk. ḥayr

ḥ. 21a/17

ḥayr <Ar. İyilik, iyi, faydalı.

ḥ. 13a/16, 18b/8, 21a/10,

25a/16, 39a/23, 42b/9, 51a/13,

55b/18, 55b/3, 70a/12, 94b/10,

104b/3, 104b/6, 107b/4, 110b/6,

122a/10, 132b/2, 133a/1,

134a/25, 160b/12, 161a/3

du‘ ā-yı ḥ.+ dan 69a/15

ḥ.+ ı 99a/14, 104b/6, 134a/25

maḥzūfu’l-ḥ.+ ı 13a/24

du' ā-yı h.+ ın 164b/6	hāl-i h. 80b/10
du' ā-yı h.+ ına 37b/6	
h.+ ların 68b/11	hayretzede <Ar.+Far. Hayrete düşmüş.
du' ā-yı h. 139a/25	h. 25a/1
h.- ı birāderler 128b/11	
h.- ı nāşināslarını 27b/5	hayr-h^vāh <Ar.+Far. İyiliksever.
h.- i me'mül 69b/7	h. 56a/10
revā-yı h.- ı ' avākıb 37b/10	hādım-i h. larını 163b/5
ümme-i h.- ı muḥammediyyedür	
24b/24	hayr-h^vāhlik <Ar.+Far. İyilikseverlik.
ḥayrū'l-enāmıñ 13b/2	h. 33a/20
ḥayrū'l-keām 41a/19	h.+ ına 155b/1
ḥayrū'l-ümem 26a/23	tefhım-i h.- i düşvār 46a/9
kaṭbe-yi ḥayrū'l-ümemdür 25b/9	
ümme-i ḥayrū'l-enāma 25b/13	hayriyye <Ar. Hayırla iyilikle ilgili.
ḥayrān <Ar. Hayran, şaşa kalmış.	vesīle-yi ed' iye-yi h. 164b/12
h. 162b/5	
h.+ lar 51b/24	hayr-şinās <Ar.+Far. İyilik bilen.
	h. 89b/17, 152a/16
ḥayrāt <Ar. Hayırlı işler, iyilikler.	
h. 55a/25, 134a/6	hayr-şināsān <Ar.+Far. İyilik bilenler.
h.+ a 4a/15	h. 2a/11, 2a/D, 129a/22
mazhar-ı h.- ı cezīl 25a/21	h.- ı ' āleme 9b/25
vücūh-ı h. 96a/5	
ḥayr-dār <Ar.+Far. Hayır sahibi	ḥays <Ar. İtibar, saygı; İlgi.
h. 85a/17	h. 108a/13, 151b/20
	ḥaysü'l-ef' āl 101b/25
	ḥaysü'l-ekl 151a/25
	ḥaysü'ş-şürb-i ictirā' 151a/25,
hayret <Ar. Şaşma, şaşırma, hayret.	27b/19
h. 79a/22	ḥaysü't-ta' aḳḳul 122a/25
h.+ e 99a/12	ḥaysü't-tebāhī 151a/25

ḥayṣü't-tecrübe 81a/21	ḥ.- ı ebed 145b/6
ḥayṣü't-tekellüm 151a/25	
ḥayṣü't-telbīs 151a/25	ḥayyen <Ar. Canlı olarak.
	ḥ. 139a/13
ḥays bk. ḥayṣ	
ḥ.+ ı 74b/7	ḥayyiz <Ar. Taraf, mevki.
	ḥ.- ı burüz 24b/10
ḥayṣiyyet <Ar. Şeref, onur, itibar.	ḥ.- ı bürüzda 20a/25
ḥ. 106a/20	ḥ.- ı imkānda 21a/1
ḥ.+ ı 157b/7	
ḥayvān <Ar. Canlı, hayvan.	ḥayz < ? İffetsiz.
ḥ. 1b/21, 40a/15, 84a/25, 84b/1,	ḥ. 115b/25, 24a/14
114a/18, 124b/12, 153b/10	
ḥ.+ da 138a/25	ḥayzek < ? İffetsiz.
ḥ.+ dur 152a/23	ḥ. 115b/25
ḥ.+ ıḡ 124a/10, 124b/11	ḥaz(z) <Ar. Hoşlanma.
ḥ.- ı nāhiḡ-i cirende-yi mezāri ^c -	ḥ. 151a/4, 159a/24
gāh 128b/17	ḥ.- ı nefsidür 89a/11
ḥ.- ı nāḡıḡ 140a/25	ḥ.- ı nefsler 13a/18
	istifā-yı ḥ. 31b/23
ḥayvānāt <Ar. Canlılar, hayvanlar.	
ḥ. 123a/3, 124b/9	ḥazef <Ar. Topraktan yapılmış kap
ḥ.+ da 49b/3, 57a/22	kacak.
şükūh-ı ḥ.+ da 84a/24	ḥazefü'l-muzāf-ı muḡadder
ḥ.+ dan 114a/17	125a/23
tezevān-ı ḥ.+ dan 124a/10	
	ḥazekān ?
ḥayvāniyye <Ar. Hayvanla ilgili.	ḥ. 115b/8
ḥālet-i ḥ. 124b/6	
ḥayy <Ar. Allah'ın adlarından biri.	ḥazelāt <Ar. Âdiler, alçaklar.
	gürūh-ı ḥ. 113a/7

‘afv-ı h.+ ı 22b/1

hazelân <Ar. Âdiler, alçaklar.

ba‘ de’l-hudlân 12a/12

h. 12a/15

hazele <Ar. Yüzsüzler, âdiler.

h.- yi levendân 64a/11

hazelevât bk. hazele

h. 63a/21

hazer <Ar. Sakınma, kaçınma.

h. 19b/13, 81b/1, 81b/18,

139a/9, 159b/17

hazerât <Ar. Hazretler, saygın kişiler.

h.+ ı 4a/4, 48b/23, 49a/8, 53a/22,

91b/19, 134b/13, 157a/15

h.+ ına 10b/2, 41b/6, 95b/25,

130a/25, 163a/23

ekâbir-i h.+ ından 52b/25

h.+ ınıñ 54b/13

h.- ı ekâbir 57a/22

hazf <Ar. Yok etme, silme, aradan

çıkarma.

h. 85a/23

hâzık <Ar. İşinin ehli, usta.

ṭabīb-i h. 153a/4

hâzık-āsā <Ar.+Far. Usta gibi.

ṭabīb-i h.- āsā 16b/18

hâzıma <Ar. Hazmettiren kuvvet.

ḳuvvet-i h. 96b/10

şāhib-i h. 91a/7

şiddet-i ḳuvvet-i h.+ sından

3a/25

hâzır <Ar. Hazır.

h. 58a/6

hâzır cevâblık <Ar. Hazır cevaplık.

h.+ dan 58b/4

hâzıl <Ar. Arkadaşını zor durumda

bırakıp kaçan.

h.+ inç 6a/6

hâzıne <Ar. Devlet malının, devlet

parasının saklandığı yer.

h.+ dâr 30b/17

h.+ sinde 161a/7

h.- yi māl 55a/16

h.- yi sultāniyye 14b/20

teslīm-i h. 129b/25

hâzıne-dâr <Ar.+Far. Hazinesinin idare ve

muhafazasından sorumlu olan

kimse.

h. 157a/11

h.+ a 34a/5

h.+ dur 33a/6	h.+ in 85a/2
h.+ ı 55a/16, 96a/19	h.+ leri 22b/18, 44b/2, 73a/10, 86b/19, 86b/24, 87a/10, 87a/2, 87b/4, 99a/20, 100a/25, 108b/21, 150b/25
hazine-dār başı Devlet hazinesi memurlarının zabıtı.	h.+ lerinden 47a/8
h. 30b/25	h.+ lerine 100a/1, 100a/25, 27a/10
hāzırūn <Ar. Meydanda bulunanlar.	h.+ lerini 100a/25
h. 97a/5	h.+ lerinin 47a/13, 47a/7, 49a/4, 53a/4, 58b/21, 82b/D, 87b/2, 88b/14, 91b/22, 103b/3
hāziz <Ar. En aşağı.	
h. 28b/5	
h.+ i 28b/5	
hazlan- <Ar.+Tür. Haz almak, zevklenmek.	heb bk. hep
h.- up 90b/16	h. 49a/13, 58b/2, 64b/24
hazm <Ar. Hazmetmek, sindirmek.	hebā <Ar. Yok yere, nafile.
h. 20b/25, 32a/14, 37b/9, 38b/5, 159a/24	h. 111a/8, 149b/12
tamām-ı h.+ a 142a/9	
h.+ ı 81b/D	hediyeye <Ar. Hediye.
h.+ ına 6a/7	h.+ ler 10b/11
hazm bk. hazm	hefte <Far. Hafta.
h. 87a/23, 87b/16, 92a/14, 101a/7, 101a/13	h.+ de 36b/7, 120a/7
‘adem-i h.+ dan 45a/15, 146b/11	h.+ lerce 138a/25
h.+ lar 45b/18, 71b/24	hekīm <Ar. Âlim, bilgin.
hazret <Ar. Hazret, saygı sözcüğü.	h. 46a/11, 72b/25
	h.+ in 81a/10, 82b/14, 130b/25
	hekīmāne <Ar.+Far. Âlimce.
	h. 34b/21, 142a/14, 142a/17

- helāk** <Ar. Mahvolma.
h. 28b/3, 66a/11, 67b/7, 67b/17,
105a/10, 133b/21, 133b/23
h.+ ini 15b/2
- helāl** <Ar. Haram olmayan şey;
Nikâhlı kadın.
h. 72a/10, 82a/8, 84b/3, 121a/2,
127b/3, 127b/5, 150b/25, 159a/4
h.+ de 47b/25, 87b/3
h.+ e 151b/7
h.+ inde 17b/17, 24b/21, 47a/5,
50a/6, 62b/21, 71b/7
cihet-i h. 14b/25
- helāl** bk. helāl
h. 138a/14, 141b/3, 69a/16
- helāl-zāde** <Ar. Nikahlı bir ana ve
babadan dünyaya gelmiş çocuk.
h. 57a/21
- helāl-zādelik** <Ar.+Tür. Helalzade
olma durumu.
h. 55b/19
- helāvā** bk. helvā
h. 72a/2
- hele** Özellikle; Gel gelelim.
h. 9b/1, 13b/4, 15b/20, 15b/21,
- 15b/23, 17a/8, 25a/5, 26b/17,
56b/3, 61b/10, 68b/9, 69b/25,
87b/11, 88b/18, 90a/9, 99a/13,
122a/24, 125a/16, 130b/9,
134a/5, 134b/9
- helümme cerren** <Ar. Ve saire, buna
benzer.
h. 58a/8, 69a/14, 122b/7
- hellūf** ?
şāhib-i h. 112b/9
- helvā** <Ar. Helva.
h. 116b/15
h.+ niñ 76b/20
- helvācı** <Ar.+Tür. Helvacı, helva satan
kimse.
h.- yı kurnaz 77b/25, 78b/13
- hem** <Far. Hem; Aynılık, birliktelik
ifade eden ön ek.
h. 3a/5, 3b/22, 8a/2, 8b/22,
15a/24, 20a/8, 20a/9, 23a/25,
24b/10, 24b/9, 26b/1, 27a/13,
32b/11, 35b/21, 36a/13, 37a/4,
38a/14, 40a/23, 40b/13, 40b/14,
40b/21, 46b/10, 46b/9, 50b/20,
53a/8, 54b/5, 55b/13, 57a/3,
57b/16, 57b/21, 58b/18, 59a/5,
59a/6, 63b/25, 65b/17, 71b/17,

71b/22, 79a/14, 79a/19, 79a/20,
84b/8, 85a/7, 85b/8, 88b/21,
89b/5, 92a/19, 100a/25,
101b/15, 104a/2, 105a/22,
111a/14, 111a/19, 111a/5,
111a/6, 111a/7, 112a/10,
112a/11, 112a/5, 113b/2,
113b/3, 118a/14, 118a/2,
119b/14, 121a/3, 122a/1,
124b/12, 127a/13, 127a/6,
127b/5, 130a/9, 132a/4, 136a/22,
136b/25, 141a/13, 142b/22,
149b/5, 14a/7, 150a/9, 151a/21,
151a/25, 152a/22, 154a/2,
157b/12, 157b/16, 159a/12,
159a/13
h.+ den 14b/14
h.- behre-yi şe'āmet 21a/6
h.- ḥāl 95b/25, 97a/2, 99b/7
h.- ḥavās-ı ḥamsveş 144b/6
h.- meclis 17a/4, 34a/16
h.- meclisi 40a/17
h.- mezheb 97a/2
h.- nām 25a/21
h.- rāhı 27b/12
h.- şifātdur 151a/22
h.- şoḥbet 152a/18
h.- şāndur 111a/19
h.- şānı 14a/7
h.- şehrilerine 56b/23
h.- şehrişi 47a/3
h.- vāre 36a/22, 44b/3, 68b/16,

80a/D, 109a/9, 116b/21,
118a/15, 125b/18
h.- zād 140b/5

hemān <Far. Hemen.

h. 5a/25, 11b/10, 13a/2, 14a/5,
15a/10, 17b/7, 18a/10, 25b/13,
34b/20, 37a/24, 38b/24, 39a/4,
39b/15, 41a/21, 42a/14, 44a/10,
44a/9, 51b/19, 52a/22, 52b/4,
58a/22, 58b/11, 58b/2, 60a/17,
61b/23, 62a/15, 62a/5, 63b/10,
63b/5, 64a/16, 64b/12, 64b/13,
66b/7, 67a/15, 67b/14, 68b/7,
69a/18, 70a/13, 70a/20, 70a/22,
70a/8, 70b/8, 73a/18, 81b/7,
83a/14, 84a/8, 85a/24, 86b/17,
86b/23, 87a/19, 87a/22, 87a/9,
87b/17, 87b/25, 89b/24, 91a/22,
92a/1, 92a/24, 92b/1, 92b/10,
92b/14, 92b/16, 95b/16, 95b/5,
96b/6, 99a/18, 100a/20, 100a/25,
101b/12, 103a/2, 104a/2,
104b/22, 105a/23, 105b/12,
108b/20, 109a/8, 116b/17,
119b/12, 121a/22, 121a/4,
123b/13, 125a/15, 128b/17,
129a/8, 134a/25, 136b/20,
138b/25, 139b/14, 139b/21,
139b/23, 143a/12, 143b/20,
148b/8, 149a/5, 149b/25,
149b/8, 149b/9, 151b/23,

152a/11, 152b/12, 156a/10,
156b/15, 158a/11, 158b/19,
159a/1, 161b/23

hem-ān-dem <Ar. Hemen, çabucak.
h. 98a/4

hem-çünān <Ar. Böylece
h. 8a/2, 17b/17, 21a/22, 32a/3,
32b/11, 43b/11, 44a/11, 57b/21,
58b/18, 64b/20, 71b/17, 85a/7,
92b/22, 94a/25, 102a/2, 110b/3,
118b/25, 130a/9, 136b/6,
138b/20, 145b/17, 145b/21,
147a/16, 149a/13, 154b/19,
157a/19, 157a/24, 160a/23
h.+ dur 109b/8, 134a/17, 139b/2,
143a/22

heme <Far. Cümle, bütün.
h. 3b/10, 22a/8, 43a/9, 151a/16

hemīn <Far. Bu bile, tıpkı.
h. 1b/20, 119a/18, 133a/17,
152a/23

hemīşe <Far. Daima, her vakit.
h. 15b/23, 27b/8, 32b/16, 46b/6,
49a/14, 101b/25, 116b/20

hem-şehrī <Far. Hemşehri.
h.+ si 36a/13

hemşire <Far. Sütleri bir olan.
h.+ m 67b/14

henet <Far. Sıfır, zerre, hiç.
h. 63b/2

hengām <Far. Zaman, çağ ,vakit.
h.+ da 2a/2
h.+ ında 118b/9

hengāme <Far. Kavga, gürültü.
h. 158b/10

henüz <Far. Henüz.
h. 7a/13, 11a/12, 12b/9, 16a/5,
16b/8, 27b/7, 43b/2, 115a/6, 138a/21

hep Hep.
h. 44a/22, 98b/4, 98b/5, 99b/19,
141a/11, 146a/17, 146a/19, 146a/20

her <Far. Her.
h. 1b/4, 1b/7, 3a/9, 3b/5, 5b/18,
6a/5, 6b/19, 6b/23, 7b/25, 7b/6, 10b/19,
10b/22, 11a/16,

11a/17, 11a/7, 11a/8, 12b/18,
13a/17, 14a/7, 14b/4, 14b/9,
15b/6, 16a/13, 16a/16, 17a/2,
17a/5, 20b/12, 20b/16, 21a/23,
22a/23, 22b/2, 22b/23, 23a/17,
23a/22, 23b/13, 24a/18, 25a/1,

25a/8, 25b/13, 27b/15, 28a/24,
30a/4, 31a/17, 31b/11, 31b/19,
31b/9, 32b/12, 32b/24, 32b/3,
33a/10, 33a/8, 33b/23, 33b/25,
34a/16, 34a/8, 35b/6, 36a/15,
36a/3, 36a/8, 36b/1, 36b/10,
36b/14, 36b/21, 36b/4, 37a/15,
37a/18, 37a/20, 37a/6, 37b/3,
37b/8, 38a/25, 38b/25, 38b/5,
39a/10, 39a/12, 39a/16, 39a/19,
39a/21, 39a/22, 39b/15, 39b/17,
39b/20, 40a/15, 40b/8, 41a/12,
41a/14, 41b/21, 41b/4, 41b/5,
42a/3, 42b/13, 43a/2, 43a/5,
43b/18, 44b/11, 45b/22, 47a/25,
47b/17, 49a/11, 49a/13, 49a/15,
49b/5, 50a/8, 50a/9, 50b/21,
51b/4, 52a/11, 52b/17, 52b/8,
53a/23, 53b/3, 54a/24, 54b/19,
55b/8, 56b/3, 57a/3, 57a/4,
57a/5, 57a/9, 57b/6, 59a/5,
60b/7, 61b/10, 61b/25, 61b/8,
62b/9, 63a/14, 63a/19, 63a/24,
63b/2, 63b/23, 64a/17, 64b/16,
64b/17, 64b/19, 64b/24, 64b/7,
65a/11, 65a/22, 65a/3, 66a/19,
67a/17, 67a/21, 67a/22, 68b/18,
69b/12, 71a/4, 73b/19, 73b/5,
74a/15, 74a/22, 74a/23, 75a/8,
79b/6, 81a/16, 81b/3, 82b/15,
82b/7, 82b/D, 83a/1, 83b/2,
83b/22, 84a/13, 85b/13, 85b/15,

85b/16, 85b/17, 85b/19, 85b/20,
85b/22, 86a/1, 86a/5, 87a/24,
88a/20, 89a/16, 89a/22, 90a/10,
90a/21, 90a/3, 90b/1, 90b/8,
91a/23, 91a/3, 92a/22, 92b/20,
92b/3, 93b/13, 94b/4, 95a/13,
95b/19, 95b/9, 96a/3, 96b/21,
97a/24, 97b/18, 98a/25, 98a/8,
98b/23, 98b/4, 98b/6, 100b/19,
101a/24, 101b/25, 102b/2,
102b/23, 103a/2, 103b/15,
103b/23, 103b/8, 104b/18,
104b/25, 105a/22, 106a/13,
106a/25, 106b/15, 108a/4,
108b/22, 109a/15, 109a/4,
109a/5, 109b/3, 110b/24,
110b/4, 111a/25, 111b/2,
112a/6, 112b/21, 113a/13,
113a/16, 113b/8, 115a/20,
115a/5, 115b/9, 116a/14, 116a/7,
116a/9, 116b/15, 116b/17,
116b/18, 116b/4, 117a/2,
117b/1, 118b/12, 119a/11,
119a/18, 120a/5, 120b/25,
121b/18, 121b/20, 122a/18,
122a/23, 122b/15, 122b/22,
123a/1, 123a/5, 124a/4, 124b/19,
125b/12, 125b/15, 126a/2,
126a/25, 126b/12, 126b/14,
126b/2, 126b/8, 127a/4,
127b/14, 128a/10, 128a/12,
128a/21, 128a/23, 128b/2,

129a/6, 130a/1, 130a/15, 131a/4,
131a/5, 131a/6, 131b/24,
133a/14, 133a/15, 133a/25,
133b/25, 134a/25, 135a/12,
138b/25, 138b/7, 140a/11,
140a/12, 140a/14, 140a/21,
140a/8, 140b/19, 140b/2,
140b/20, 141a/3, 141a/7,
141b/12, 142b/15, 142b/18,
143a/21, 143a/7, 143b/20,
144a/19, 144a/24, 144b/8,
145a/14, 145a/18, 145a/21,
145b/11, 145b/14, 145b/24,
145b/4, 146a/24, 146a/25,
146a/5, 146b/19, 147a/25,
147a/7, 147a/9, 147b/23,
147b/25, 147b/8, 148a/24,
148b/15, 148b/3, 149b/1,
149b/17, 149b/19, 149b/20,
150a/12, 150a/5, 150b/1,
151a/25, 151b/24, 152b/25,
153b/17, 154a/2, 154a/3,
155a/13, 155a/25, 155b/10,
155b/25, 155b/4, 156a/10,
156a/11, 156a/13, 156b/16,
156b/25, 156b/5, 156b/6,
157a/10, 157a/13, 157a/15,
157a/18, 157a/21, 157a/23,
157b/19, 157b/21, 157b/6,
158b/10, 158b/11, 158b/17,
158b/23, 159a/16, 159a/25,
160a/7, 160a/8, 160b/1,

160b/17, 161a/20, 161a/22,
161a/3, 161b/10, 161b/3,
162b/16, 162b/3, 163b/4

her-bār <Far. Her defa, daima.

h. 3b/5, 27a/18, 33b/13, 39b/6,
46a/2, 59b/25, 63b/1, 63b/24,
71a/7, 74b/22, 87b/10, 88a/19,
88a/5, 103b/25, 107a/6,
113b/19, 117a/12, 118a/23,
120b/3, 121a/20, 124a/5,
130b/12, 136a/8, 152a/17,
155a/12, 155a/22, 155a/25,
160a/18, 160a/7, 160b/7,
161b/4, 163b/10
h.+ dur 157a/11

hercāyī <Far. Kararsız, sebatsız.

h. 32b/15

herc ü merc <Far. Karmakarışık.

h. 24b/22, 68b/1

h.- i devrān 113b/1

herif <Ar. Herif, kaba adam.

h. 47a/20, 100a/25, 104a/5,
124a/16, 133a/12, 143b/21,
161a/25

h.+ cek 52a/23

h.+ dür 59a/20

h.+ i 110b/14

h.+ in 49a/5

h.+ ler 68b/12

‘ufūnet-i h. 68a/17

herifcek <Ar. Herifçe, herif gibi.

h. 45b/2, 50a/22

hevām <Ar. Böcekler, haşereler.

h.- ı mūqla 114b/5

herīse < ? Buğday ve etten yapılan bir tür yemek.

h. 49b/24

hevā-peymālīk <Ar.+Far. İstek ölçen.

h. 54a/5

herkes <Far. Herkes.

h.+ e 133b/17

h.+ iñ 45b/24

hevāyi <Ar. Nefsine düşkün.

cevher-i h. 81b/D

herze-kārā <Far. Ey saçma sapan konuşan!

h. 85a/5

hey Seslenme sözü.

h. 47a/20, 50a/13, 55b/7, 68b/8, 70a/13, 70a/2, 70a/7, 84b/15, 87b/14, 88b/17, 91a/4, 94b/19, 95b/3, 98a/10, 100a/25, 104a/5

hestī <Far. Var olma.

h. 133b/8

hey’et <Ar. Şekil suret; Hal; Heyet.

h. 51b/16, 89b/9, 104a/9, 126b/22, 126b/9, 133b/17, 136b/23

heşince?

h. 50b/15

h.+ e 136b/18

hevā <Ar. İstek, heves.

h. 8b/5, 32a/7, 61a/22, 129b/19

h.+ dan 149a/5

h.+ sı 148a/18

āb-ı h.+ sı 145a/17

ehl-i h. 58a/8, 62a/2

ķāziyyü’l-ħükme-yi h.- yı mezbūre 32b/7

maħkeme-yi h. 32a/2

h.+ i 136b/10, 49b/15

h.+ ince 137a/23

h.+ inde 119b/5, 18b/19, 43b/24, 99a/3

h.+ le 137a/1

ālā-yı tırāz-ı h. 35a/5

h.- i ādeme 149a/25

h.- i merġūbe 149b/14

hezār <Far. Bülbül; Pek çok.

- h. 18b/6, 71b/3, 82b/1, 87a/16,
116b/6, 132a/23
h.- ı merḥabā 125b/10
h.- ı taḥsīn 152a/4
- hezārfendlik** <Far.+Ar. Hezarfen olma durumu, elinden çok iş gelmek.
h. 132b/12, 160b/19
- hezeyān** <Ar. Sayıklama.
h. 100a/25
- hezl** <Ar. Eğlence, alay.
h.- i ma'nevîye 71a/16
- hezliyat** <Ar. Şaka ve mizahla ilgili şiir veya sözler.
h.+ ında 126a/25
- ḥibāle** <Ar. Tuzak.
ḥ. 100b/1, 105a/15, 108b/25,
111a/21
- ḥidemāt** <Ar. Hizmetliler, hizmetler.
ḥ.+ ı 86a/12
ḥ.- ı mebrūresini 22a/13
ḥ.- ı rūḥānīde 133a/19
- ḥıffet** <Ar. Basitlik, davranışta hafiflik.
ḥ. 33b/7
ḥ.- i 'aql 130b/25
ḥ.- i 'aqlından 88a/13
- ḥıfz** <Ar. Saklama.
ḥ. 33a/7, 135a/7, 154a/23
- ḥılāl** <Ar. Diş karıştırıcı alet; Zaman aralığı.
ḥ. 11b/11, 45a/9, 52a/8, 84b/14
ḥ.- i culūsda 51b/18
ḥ.+ inde 59b/19
ḥ.- i türkīde 42a/11
- ḥılālla** <Ar.+Tür. Dişini karıştırmak.
ḥ.- maḥ 52a/7, 52a/9
- ḥıl'at** <Ar. Hükümdarların ve vezirlerin birine hürmet ve mükafat karşılığı giydirdiği kaftan.
ḥ.- ı bādişah 55a/2
- ḥınnā** <Ar. Kına.
ḥ. 91a/2
- ḥınzır** <Ar. Domuz.
ḥ. 60b/25, 84a/24, 136b/20
ḥ.+ i 129a/10
izbe-yi ḥ. 98b/23
laḥm-ı ḥ. 74a/11
- ḥınzırāt** <Ar. Domuzlar.
ḥ.+ ını 137b/21

ḥinzīr azusu <Ar.+Tür. Domuz dişi.
a. 136b/15

ḥırçın Hırçın.
ḥ. 102a/17, 105a/24, 134b/14

ḥırçınlik Hırçınlık.
ḥ. 20b/13

ḥired-pīrā <Far. Akıl donatan.
āyīn-i ḥ. 84a/1

ḥıristiyān <Yun. Hristiyan.
ḥ.+ a 137a/24

ḥırқа <Ar. Hırka.
ḥ.+ sı 14b/10, 14b/12
ḥ.- yı bīş 55a/2

ḥırmendegān ?
ḥ. 124a/24

ḥar-menişān <Far. Eşek tabiatlılar.
ḥ. 15a/20

ḥırş <Ar. Hırs.
āteş-i ḥ.- ı şehvet 124b/1
ḥ.- ı şehvetengīz 86a/20

ḥırş <Ar. Takdir ve kıyas.
kemāl-i ḥ. 135a/7

ḥırsız bk. ḥırsız
sek-bān-ı ḥ. 77b/24

ḥırsız Hırsız. krş. ḥırsuz
ḥ. 162a/16
ḥ.+ ı 1b/22
ḥ.+ lar 162a/16
ḥ.+ larının 119a/24

ḥırsuz Hırsız. krş. ḥırsız
ḥ. 134b/21
cāb-ı ḥ. 77b/8

ḥışāl <Ar. Huylar, tabiatlar.
ḥ. 12b/19, 16b/16
ḥ.- ı ḥamīde-yi şelūşe 54b/7

ḥışn <Ar. Sağlam, sarp.
ḥ. 3a/15
feth-i ḥ.- ı i' tilā 19b/2
ḥ.- ı mübārekin 163a/4
ḥ.- ı selānīk 150a/7

ḥışt <Far. Kerpiç, tuğla.
ḥ. 113a/4

ḥıtān <Ar. Sünnet, sünnet etme.
ḥ. 132a/12

ḥıṭām <Ar. Yular, dizgin.
ḥ.- ı rızā-yi raḥmānī 107a/24

hıfāyī <Ar. Bir tür güzel koku. h. 81a/2, 90b/22	h. 96a/10 h.+ niñ 96a/18 h.- i şahīhe 96a/9
hıttā <Ar. Memleket, diyar, ülke. h.+ larında 68a/15, 68a/16 h.+ sı 150b/11 h.+ sında 22b/12 h.- yı anaṭolı 150a/21	hibye ? zekāt-ı h.+ ye 119b/22
hıyābān <Far. İki tarafı ağaçlı yol. h.+ dur 40b/22	hic <Far. Hiç. h. 3b/1, 5b/23, 14b/8, 16a/11, 35b/8, 36b/25, 37a/23, 37b/4, 38b/8, 39a/22, 41a/4, 44b/16, 45a/21, 52a/10, 54b/6, 55b/5, 59a/23, 62a/16, 70a/8, 70a/17, 70a/18, 71a/8, 75a/5, 82a/12, 85a/7, 86a/23, 90a/10, 90a/11, 95a/19, 97b/12, 101a/14, 101b/25, 106a/21, 108a/22, 128a/2, 128a/5, 137a/2, 138a/23, 139b/23, 143b/17, 146b/16, 146b/22, 147b/4, 151a/25, 151b/13, 152b/1, 151b/22, 153a/9, 160a/12, 161a/23, 161b/15, 161b/18, 162a/16
hıyānet bk. hıyānet h. 96a/14, 161a/22 h.+ i 155a/21	
hıyānet <Ar. Hainlik. h. 7a/21, 19b/16, 84b/17, 111b/1 h.+ i 55a/17 h.- i hıdmet-i dīn 163b/8	
hızır bk. Hızır h. 15b/18, 25a/3, 25a/5 h.- ı feyż 15b/22, 25a/4	hicāb <Ar. Utanma, sıkılma. h. 30a/5, 56b/24, 87b/24, 102b/21, 144a/2, rū-yı h.+ dan 48a/11 h.+ ı 110a/10
hızır <Ar. Başı sıkışan kulların yardımına koşan peygamber, Hızır Aleyhisselam. h. 151a/23	
hibe <Ar. Bağışlama, bağış.	hicret <Ar. Göç etme. h. 155a/8

- hicv** <Ar. Şiir yoluyla alay etme.
h. 59a/22
- hicv-perdâz** <Ar.+Far. Hicveden.
sükûnî-yi h.- 142b/3
- hidâyât**<Ar. Hidayetler.
h.- ı mu^ç âd 73b/5
- hidâyet** <Ar. Doğru yolu gösterme.
h. 25a/4, 92b/14
h.+ i 17a/8
âyet-i h. 128a/24
beyt-i h. 122a/7
şavb-ı h. 15b/22
tilkâ-yı h.- intimâsına 72b/24
- hiddet** bk. hiddet
h. 128a/16
- hiddet** <Ar. Öfke.
revâ-yı h. 132a/19
- hiddetlü** <Ar.+Tür. Öfkeli, hiddetli.
h.37a/3
- hidemât** <Ar. Hizmetliler, işler.
h.+ dan 33b/3
- hidemât** bk. hidemât
h.- ı lâzıme-yi devlete 5a/20
- h.- ı mühimme-yi dîn 30b/3
- hidmet** <Ar. Hizmet. krş. hizmet
h. 38b/6, 41a/7, 91a/3, 160a/20,
160a/23, 164b/2
h.+ de 39a/10
h.+ inde 53b/16
h.+ iniñ 100a/25
h.+ lerde 86a/19
h.+ lerinde 6b/10
h.+ iyle 4a/12
hıyânet-i h.- i dîn 163b/9
h.- i havâşşelerinde 39b/4
h.- i maṭbū^ç a 38b/24
maḳâm-ı h. 56b/3
- hidmet-kâr** <Ar.+Far. Hizmetli, hizmet eden. krş. hizmet-kâr
h. 154a/13
h.+ ları 40b/25
- hidmetlendir-** <Ar.+Tür.
Hizmetlendirmek.
h.- üp 53b/13
- hikâye** <Ar. Hikaye.
h.+ leri 65a/23, 65a/4, 65a/6
h.+ lerinde 106b/11
h.+ si 47b/22
h.- yi beçe 131b/20, 98b/24
h.- yi laṭifenümün 36a/12
h.- yi memnün 53a/2

h.- yi nehci 38a/11
temsîl-i h. 143b/20

hikâyet bk. hikâye

h.+ i 144a/4

hikemiyye <Ar. Hikmet ve felsefe ile

ilgili söz ve düşünce.

h. 73a/1

‘ulum-ı h.+ ye 20b/3

hikmet <Ar. Sebep.

h. 54a/16

vādî-yi h.+ dedür 54a/15

h.+ den 125a/19

h.+ e 54a/11

esrâr-ı h.+ in 9b/15

h.+ iñ 20b/4

h.- i me‘ nûsuñ 72b/23

ehl-i h. 141b/10

tâc-ı h. 73a/3

h.- i haqqı 8b/18

h.- i haqla 13b/17

h.- i ilâhiyye 54a/12

h.- i me‘nüse 46a/11

h.- i ‘amîka-yı ziyâniyye 68b/17

h.- i rabbânî 54b/10

hilâf <Ar. Karşı, zıt.

h. 2a/4, 9a/5, 63b/23, 77a/18,

109b/25, 120b/7, 121a/10,

158b/24

h.+ ı 44a/4, 54b/12, 64b/14,
79b/16, 104b/1, 115b/7,
124b/14, 126a/21, 133b/18,
149a/2, 155a/25

h.+ ma 39a/1

h.+ inca 81b/13

h.+ iñ 47a/22

h.- ı dilh^vâh 62a/23

h.- ı hükm-i raḥmândur 70b/16

h.- ı inhâ 12b/12, 22b/11

h.- ı me‘mül 133b/6

h.- ı münâsebet 110b/1

h.- ı taşavvurdur 147a/10,
70b/22

def‘at-ı h.- ı mu‘tâd 34a/6

ma‘nâ-yı h. 104a/3

h.- mend 31a/20

hilâfet <Ar. Birinin yerini tutma.

h.+ den 104a/16

dârü’l-hilâfet-i baḡdâdda 27b/13

dârü’l-hilâfet-i boḡdan 8a/9

hilâfi <Ar. Hilafa dair.

h. 31a/19, 43b/3

‘örfî-yi h. 11b/14

hilâl <Ar. Yeni Ay.

h.- i mâhı 140a/14

h.- i melâhî-rânı 140a/11

hil‘at <Ar. Hükümdar ve vezir

tarafından birine iltifat veya mükâfat olarak giydirilen kaftan.	h.+ ıñ 75b/18, 76b/17
h. 14b/10	bedel-i şehvet-i h. 124a/19
elbās-ı h.- ı fāhire 13b/25	hımāyet <Ar. Himaye, koruma.
h.- i fāhire-yi ‘ unvān 8a/13	h. 22a/22
hīle <Ar. Hile.	zīr-i dāmān-ı h.+ e 118b/16
h. 18b/4, 101b/17, 111a/23,	h.- i elzem-i levāzım-ı
134a/18, 139b/14, 155b/1	naşāyıñdan 27a/15
h.+ si 72b/22	himem <Ar. Himmetler, gayretler.
h.- yi şer‘ iyye 55a/21	h. 53b/17, 54b/8
tañzīr-i h. 38a/4	h.+ dūr 53b/15
hılkat <Ar. Yaradılış.	himmet <Ar. Gayret.
h.- ı nūrāniye-yi cibrīl 6a/2	h. 2a/D, 27a/18, 47b/19, 54b/22,
hilm-i hımārī <Ar. Aşırı derecede	63a/5, 63a/19, 71a/7, 140a/16,
yavaşlık.	156b/24, 157b/17, 159b/20
h. 92a/25	h.+ de 14b/20
hilye <Ar. Süs, zinet; Güzel yüz.	h.+ i 64b/9
h. 115b/12	cihet-i h. 39a/13
h.- yi hayāt 153b/14	h.- i fikr 65a/7
h.- yi insānı 127a/2	h.- i tāmme 73b/17
hilyetü’n-nisā’ 115b/8	lāzıme-yi dest-i h.- i ‘ āmme-yi
hımār <Ar. Erkek eşek.	ehl 111b/15
h. 75b/19, 76b/17, 114a/20,	lāzıme-yi zimmet-i h. 20a/19,
131b/19	27a/16, 140a/8
h.+ a 75a/14, 111b/25	hın <Ar. An, zaman.
ālet-i h.+ a 124a/13	h. 137b/23
h.+ da 100a/25	h.- i cülūsda 45a/5
	h.- i duñūlda 23b/24, 44a/1
	h.- i mūrāhañat 3b/1

hind <Ar. Hint. ḥ ^v ācegiyān-ı H.+ iñ 51a/18	109a/7, 110b/21, 110b/23, 156a/12 ḥ.+ m 105a/11, 118b/5, 158b/21, 51a/18
hind-rān < ? Bir tür kamaş. h. 149a/22	cevābü'l-aḥmaḳ-ı sükūt-ı ḥ.+ m 11b/13 ḥ.+ ma 64b/3
hindī <Ar. Hindistana dair; Hint. ḳıymet-i H. 37a/10 ‘ilm-i sāmūr-ı H.+ de 29b/8 ‘āş-ı h. 149a/21 aş-ı h.+ den 82a/2	ḥ.+ mca 4b/14, 13a/22, 13b/25, 15b/24, 16b/24, 21b/11, 24b/16, 25b/17, 26a/6, 32a/17, 38a/8, 41a/3, 43b/13, 49b/14, 49b/21, 50b/10, 51b/12, 52a/24, 57a/7, 71a/24, 71b/16, 88b/7, 8a/7, 92a/24, 92b/9, 96b/9, 98b/21, 100a/24, 101a/12, 113a/24, 116a/14, 118a/2, 118b/5, 121a/9, 127b/2, 129a/13, 135b/16, 139b/14, 139b/24, 147a/3, 147a/7, 152a/3
ḥinnet ? ḥ.- i āşārdaki 93b/22	ḥ.+ mca 45b/3, 110b/19 ḥ.+ mndan 89a/13, 92a/19 ḥ.+ ıyla 108b/9 ḥ.+ una 55a/5 ḥ.+ iñ 59b/18, 75b/18
ḥirāset <Ar. Koruma, gözetme. ḥ.+ den 33a/7	ḥisābet <Ar. Hesap yapma. ḥ. 55b/16
ḥiref <Ar. Sanatlar, meslekler. ḥ. 62a/8	ḥisābī <Ar. Hesabımı bilen, eli sıkı. ḥ.+ niñ 75b/10, 75b/6 bāzircān-ı ḥ. 77b/19
ḥisāb <Ar. Hesap. ḥ. 17b/5, 30a/7, 31b/13, 47b/9, 84b/7, 97b/19, 105b/17, 110a/19, 14a/9, 150b/3 ḥ.+ a 103a/25, 146b/16 ḥ.+ dur 142b/2, 52b/24, 82b/20 defātir-i ḥ.+ dur 142b/2 ḥ.+ ı 10b/23, 19a/4, 35b/11, 44a/22, 52b/9, 69a/19, 72a/10, 82a/15, 89a/6, 90b/25	

ḥisāblaş- <Ar.+Tür. Hesaplaşmak.

ḥ.- dıqları 118b/4

ḥ.- uruz 92a/15

ḥisāblu <Ar.+Tür. Hesaplı.

ḥ. 41a/9, 45a/18, 50a/13, 51b/19,

54a/4, 62a/15, 81a/6, 91b/5,

95b/15

ḥişār <Ar. Küçük kale, hisar.

ḥ. 81a/5, 95b/24

seyr-i ḥ.+ ımdur 83a/4

ḥ.- ı ' azīmü'l-icrām 72a/21

ḥiss <Ar. His.

ḥ. 51a/18, 66a/19, 124a/20,

156b/9

ḥ.+ inde 124a/25

ḥ.- i bātılı 9a/4

ḥissü'l-yaqān 72a/4

ḥişşe <Ar. Hisse, pay, nasip.

ḥ. 17b/7, 54b/1

ḥ.+ ler 10b/3

ḥ.- yi lāzıme 20b/22

ḥişşe-yāb <Ar.+Far. Hisse bulan,

hisselenen.

ḥ.- ı bülğa-yi ehl-i mezāk 8a/21

ḥissī <Ar. His ile ilgili.

ḥ. 124a/21

ḥiṭāb bk. ḥiṭāb

maḥall-i ḥ.+ da 42a/17

ḥ.+ ıdur 148a/11

ḥiṭāb <Ar. Ağızdan veya yazı ile söyleme, hitap etme.

ḥ. 11b/11, 39a/5, 39b/16,

44b/23, 53a/7, 95b/2, 101b/25

ḥ.+ ı 36b/24, 42b/6

ḥ.+ lar 90b/25

muntazır-ı ḥ. 51b/17

ḥitām <Ar. Son, nihayet.

ḥ. 99b/23

ḥ.+ ında 87b/4

ḥ.- ı kelām 30a/19

ḥiyāşet <Ar. Dikmek.

ḥ. 114a/19

ḥiz <Far. Eşcinsel, ibne.

ḥ. 117a/25

ḥiz-gede <Far. Eşcinsellerin olduğu yer.

ḥ.- 117b/1

ḥizāb < ḥizāb <Ar. Boya, kına.

ḥ. 16a/9

ḥizāne <Ar. Hazne, hazine.

sa'y-i ḥ.- yi ' āmire 26b/20

h.- yi hāne 41b/10	kimse.
h̄ayz-būn <Ar. İhtiyar kadın. dil-i h̄. 16a/22	h̄. 65a/8, 102a/11, 116a/4, 116a/5, 106b/17, 131a/1, 137b/3
h̄idmet bk. h̄izmet h̄.+ lerden 88a/25 h̄.- i maḳūlesin 38b/24	h̄ōbbacıḳ Hoppacık. h̄.+ larda 60b/1
h̄izmet < h̄idmet <Ar. Hizmet. h̄. 35a/24, 44b/3 h̄.+ i 7a/25 h̄.+ ler 16b/19 h̄.+ lerde 88a/7 h̄.+ lere 88a/23 h̄.+ lerinde 20a/23, 33b/4 meclis-i h̄.+ lerinde 35b/9 h̄ālāgīr-i h̄.- i ‘āliyyelerinde 116a/21 h̄.- i ‘āliyyelerinde 36a/25 h̄.- i lāzımetü’r-re‘āyetde 88b/9 h̄.- i şerīflerinde 36a/23 h̄.- güzārān 116a/21	h̄ōbbalık Hoppalık. h̄.+ a 53b/9
	h̄ōca <Ar. Hoca. krş. h̄ ^v āce h̄.- yı ‘ilm 41b/14 h̄.+ nıñ 76b/10
	h̄ōd <Far. Kendi. h̄. 20b/20, 25b/9, 28a/5, 36a/20, 40a/12, 42b/18, 61a/13, 61a/14, 64a/14, 84a/17, 87a/11, 93b/25, 95b/6, 97b/16, 103a/13, 105b/2, 112a/14, 112a/20, 113b/9, 121b/19, 127b/23, 130a/11, 136b/1, 158b/9, 15a/15, h̄.- ı vuzūh 97b/9
h̄izmet-kār <Ar.+Far. Hizmet eden. h̄. 32b/22	h̄ōd-re’y <Far.+Ar. Kendi başına buyruk. h̄. 46a/1, 101b/D h̄.+ i 3b/15, 13a/20 h̄.+ iñ 135b/13
h̄izmet-kārılık <Ar.+Far. Hizmetkârlık. h̄. 51b/5 h̄.+ larınıñ 51b/20	h̄ōd-bīn <Far. Kendini beğenmiş. şahş-ı h̄.+ iñ 135b/12
h̄ōbba Ciddi ve ağırbaşlı olmayan	

		h.+ uḡ 76b/7
ḥōd-bīnlik <Far.+Tür. Kendini beğenmişlik.		
	h.+ 20b/13	
ḥōd-bīnī <Far. Kendini beğenmişlik.		
	h. 20a/7	
ḥōd-fürüşlük <Far.+Tür. Kendini öven.		
	h.+ luḡ 56a/9	
ḥōd-gūyluk <Far. Kendi kendine konuşma.		
	g. 158b/10	
hom ?		
	h. 146b/20	
ḥor ḥor ?		
	h. 157b/9	
ḥōr <Far. Önemsiz.		
	h. 160b/18	
	h.+ ı 4b/23	
ḥorata Eğlence.		
	h. 63a/21	
ḥortuḡ ?		
	kaşr-ı h. 145a/19	
ḥorūs <Far. Horoz.		
		h.+ uḡ 76b/7
ḥorūs <Yun. Horon, toplu olarak edilen bir dans.		
		h. 5a/10, 138a/7
ḥorūs bk. ḥorūs		
	h. 74a/16	
ḥorūslanmaḡ <Far.+Tür. Horozlanmak, diklenmek.		
		h. 117b/18
ḥōş <Far. Hoş.		
		h. 38a/17, 35a/25, 36b/22, 38a/19, 55b/4, 61a/11, 62b/6, 67b/15, 68b/9, 74a/24, 80b/18, 80b/24, 82a/21, 92a/15, 105a/18, 128a/10, 131b/2, 132a/3, 13a/14, 145a/17, 146a/14, 157b/21, 164a/4
		h.+ ca 52b/4
		h.- ā-ḥōş 144b/16
		h.- bū 81b/23, 149a/13, 150a/9, 150b/25
		h.- būyı 149a/10
		h.- dil 9a/13, 22b/7, 91a/3, 114b/3
		h.- ḥōr 143b/6
		h.- ḥōrluḡda 150a/10
		h.- ḥū 78b/11
		h.- nümālar 149b/14

bülbül-i ħ.- nāle-yi gülistān-ı cihān 29b/3 deyyūs-ı ħ.- dil 91b/21 rū-yı ħ. 78b/11 şarāb-ı ħ.- güvār 143b/22	ħōş-āyende bk. ħōş-āyende ħ. 39b/23, 49a/20, 62b/5, 90b/7 ħ.+ dür 39a/21
ħōş bk. ħōş ħ. 61a/15, 62b/5, 90a/5 ħ.+ ca 67a/17	ħōşluk <Far.+Tür. Hoşluk, sarhoşluk. ħ.+ ı 111a/14
ħōşā <Far. Ne hoş, ne güzel. ħ. 104b/22, 122b/21, 147a/10, 162b/16, 38b/18, 55b/24, 91b/7 ħ.+ nıñ 77a/14	ħōş şoĥbetlik <Far.+Ar. Hoşsohbetlik. ħ.+ de 90a/5
ħōşā bk. ħōşā ħ. 81a/4	ħovārda < ? Hovarda, zevkine düşkün. ħ. 77b/24
ħōşāb <Far. Hoşaf. ħ.+ lar 50a/16, 50a/24 ħ.+ larda 50a/23	ħoyrat <Far. Hoyrat, kaba saba kimse. ħ. 12a/16, 102a/11, 154b/6, 156a/20
ħōşab bk. ħōşāb ħ.+ ı 50a/24	ħörbüldet- Höpürdetmek, sesli içmek. h. 50a/21 h.- mek 50a/22
ħōşāf <Far. Hoşaf. ħ.+ ı 103a/21	ħörpüldet- bk. ħörbüldet- h. 45b/1, 52a/23 h.- mek 45a/25
ħōş-āyende <Far. Hoşa giden. ħ. 43a/2 ħ.- yi müstaĥseneye 41a/15	ħörtül- İçmek. h.- dükleri 43b/14
	ħū <Ar. Allah.

h. 99b/20, 99b/21, 119b/16

hū <Far. Huy.
h.+ dur 22b/25

hūb bk. hūb
h. 116b/3

hūb <Far. Güzel.
h. 13a/13, 78b/11

hubb <Ar. Sevgi.
hubbū'z-zeheb 12a/2

hubesā <Ar. Habisler.
h. 68b/22

hubūb <Ar. Taneler, tohumlar.
h.+ dan 81a/3

hubūbāt <Ar. Taneler, tohumlar.
h.+ ından 50a/24
h.- ı simāt 101a/13

hubūr <Ar. Sevinç.
h. 147b/22

hūcet ?
h. 5a/8

hucnet <Ar. Ayıp, noksan.
h.+ i 60b/12

hud' a <Ar. Aldatma, hile.
h. 7a/21, 14b/8, 18b/4, 38a/5,
55b/10, 72b/21, 74b/6, 134a/18,
139b/15, 155b/1, 159b/6,
162b/15
h.+ dan 129a/14
h.+ lar 129a/22
h.+ ya 101b/17
şeml-i h. 129b/8

hudā <Far. Tanrı.
h. 126a/8 h.+ y1 163b/17
bi-emr-i h.- y1 kavīm 112b/1
bīh-i ma' nevī-yi h. 16b/5
h.- y1 zu'l-^c atā 25a/24

hud' a-engiz <Ar.+Far. Hile yapan.
h. 38a/2, 72a/18

hud' a-kār <Ar.+Far. Hile yapan.
h. 56b/19
Morevī-yi h. 78b/25

hudāvend <Far. Tanrı.
h. 125b/24

huddām <Ar. Hizmetçiler
h. 18a/25, 23b/15, 39a/16
h.+ a 45b/4, 52a/24, 163b/8
muḥaşşis-i h.+ a 86a/13
h.+ dan 32b/23, 44a/24, 50b/4

h.+ durlar 39a/16	hufte <Far. Yatmış, uyumuş.
h.+ ı 110a/3	h. 80b/6
h.+ ına 23a/17, 114a/25, 134b/11	
h.+ ları 145b/25	hük <Far. Domuz.
h.- ı harem 89a/25	h.- ı zünābıñ 136b/8
h.- ı hāşşanıñ 34a/10	
h.- ı ma ^c hūdeden 34b/18	hükîn ?
h.- ı ser 39a/7	h.+ ine 97b/23
şāhib-i h. 30a/10	
huddām bk. hūddām	hukūk <Ar. Haklar, hakikatler.
h.- ı terbiyet-dīde 53a/1	h. 113b/20, 139b/4
h.+ a 53a/7	h.+ ı 103b/25, 161b/11
h.+ dan 52a/19	
huddāmī <Ar. Hizmetçilere dair.	hulāşa <Ar. Sözüñ kısası.
h. 86b/21	h. 9a/16, 37a/12, 61a/19,
	62a/25, 64a/8, 66b/11, 74a/20,
	84a/9, 101a/3, 103b/25,
	107b/13, 108a/4, 109a/4,
	117b/6, 117b/20, 135a/12,
	139b/19, 140b/10, 148a/11,
	155a/3
hudūd <Ar. Sınırlar, uçlar.	añlaş-ı h.+ sı 106a/15, 130a/19
h. 106b/25, 151b/21	h.+ sı 103b/25
h.+ ından 16a/10, 2b/15	h.+ sında 30a/19
h.+ undadur 148a/13	añlaş-ı h.- yı merām 131b/11
h.- ı maqādirini 158b/19	h.- yı āyet 107b/5
	h.- yı fehvā 121b/17
hudūs <Ar. Sonradan peyda olma.	h.- yı ġaraż 150a/18
h.+ ı 154b/8	h.- yı ifādedür 20b/22
h.+ ımı 141b/9	h.- yı kārıları 34b/14
	h.- yı kelām 10b/1, 15b/15,
hufre <Ar. Oyuk, delik, çukur.	17b/9, 25a/7, 45b/22, 70b/12,
h.- yi dūzaħda 16a/7, 126a/8	
h.- yi raħmine 124a/19	

90b/4, 92b/15, 106a/14
h.- y1 maḥşül-ı esrâr 26a/16
h.- y1 maḥşüd 139a/9
h.- y1 mā'il-i muḥabbet 34b/18
h.- y1 maẓmūnı 127a/7
h.- y1 mecmā' dan 31b/6
h.- y1 mefhūm 7a/1, 21a/18,
49a/20
h.- y1 mefhūmı 28a/9
h.- y1 mefhūmuḡ 119b/14
h.- y1 melḥūz 38a/7
h.- y1 mev'ıl-i merḡūm 73b/3
h.- y1 nevā 55b/19
h.- y1 su'āl 86a/1
h.- y1 tafşil 54a/22, 131a/18
h.- y1 taḡkik 6b/3, 79a/9, 80b/11
h.- y1 taḡkiki 47a/2, 84a/21
h.- y1 taşavvurları 131a/20
h.- y1 tavşif 146a/22
h.- y1 kitāb-ı meserret-nişāb 1b/1
hulāşatu'l-fehvā 39a/2
hulāşatu'l-ḡaḡika 61b/8
hulāşatu'l-hulāşa 74a/2
hulāşatu'l-keām 1b/22, 3b/6,
42b/19, 49a/10, 60b/7, 62b/24,
68b/6, 88a/7, 125a/3
hulāşatu'l-mev'ıl 51a/20
hulāşatu'l-uşül 93a/23
hulāşatu't-taḡkik 85a/10,
112b/14, 115b/1
hulāşatu't-taḡkik 72a/7

hulefā <Ar. Halifeler.
h. 31a/16, 31b/11
h.- y1 erkān 31a/11
h.- y1 'abbāsiyye 106b/8
ḡazret-i hulefāi'r-rāşidın 10b/5
mīr-i h.- y1 'abbāsiyye 54b/12

hulel <Ar. Elbiseler.
h. 50a/12

hulḡ <Ar. Huy, tabiat.
h. 17a/15, 158b/4
h.- ı ıbt 74a/19, 138b/1

hulḡan <Ar. Huy ve tabiatça.
h. 162b/25

hulḡū ?
h. 93a/13

hulḡūm <Ar. Boḡaz.
h.+ undan 137b/10

hullān <Ar. Sadık dostlar.
'urefā-yı h. 121a/12

hulle <Ar. Üç defa kocasından
boşanmış bir kadının tekrar eski
kocasına varabilmesi için
yabancı bir erkeḡe bir günlüḡüne
nikah edilmesi.
h. 100b/4, 111a/10

ba' dü'l-hülle 100b/2

hullet <Ar. İçten sevgi, hakiki dostluk. h. 115b/17	hum ? h.- ı hüsvrevānī 142b/8
hulūf <Ar. Geride kalan. h. 75b/3	humekā <Ar. Ahmak, sersem. h. 105a/22 ahmak-ı h. 21b/2
hulūh < ? Şaşkın, hoyrat, akli başında olmayan. h. 102a/7	humk <Ar. Ahmaklık. h. 101a/21, 55a/6 h.+ a 101b/25 kemāl-i h.+ a 101b/25 h.+ una 101b/25
hulūl <Ar. Girme. h. 66a/23 h.+ ında 99a/5	humma <Ar. Ateşli hastalık. h. 67a/2
hulūş <Ar. Saflık, gönül temizliği. şadākat-i h. 22a/14 cedd-i h.- ı ihtivāsı 22a/2	hummeyāt <Ar. Hastalıktan dolayı meydana gelen şiddetli ateşler. h.- ı mütenevvi' a 141a/25
hulv <Ar. Tatlı. h. 102a/15	humrevī ? şābūncı-yı h. 77b/20
hūlyā <Yun. Kuruntu. h. 101a/18 māl-i h. 102a/19	hums <Ar. Mekke'de yaşayan ve Kâbe'nin hizmetinde bulunan Kureyş ile akrabası ve müttefikleri bazı kabileler. h. 72a/25
hum <Ar. Amaç. h. 103a/7	humş <Ar. Humus, bir çeşit yemek. h. 101a/10
hūm ? h. 133b/7	

h�n <Far. Kan; �ld�rme. h. 113b/7 �g�Ŗte-yi h. 113b/7 h.- 1 h�me 38a/14	kırıntılarına ayırmak. h.- mek 48b/13
h�n-b�r <Far. Kan yağdırıcı. h.+ a 142b/7	h�rna ? h. 59b/14
h�nferz ? h. 76b/13	h�r�b <Ar. SavaŖlar, harplar. �l�t-1 h. 23b/19 �l�t-1 h.- 1 m�hlike 107b/6
h�n-h��r <Far. Kan i�en, kan d�k�c�, zalim. h.+ dur 113b/5	h�r�c <Ar. �ıkıŖ, dıŖarı �ıkma. h. 5a/7, 15a/9, 17b/6, 86a/13, 114a/10, 152b/13 h.+ da 41b/20 h.+ unda 108a/6 h.- 1 Ŗehvete 132a/18
h�r <Far. G�neŖ. h�r-b�-h�rdan 143b/9	h�r�f <Ar. Harfler. h. 148a/5, 159a/10 h.+ 1 127b/20 h.- 1 lafz�isi 85a/24 h.- 1 seb� a 163a/9 h.- 1 tehecc� 1b/3 mağ�ric-i h. 163a/10
h�r <Ar. Huriler. h. 35b/8	
h�r <Far. Yiyecek. h.+ a 72a/6	
h�rde <Far. Ufak, değersiz Ŗey. h. 109b/14, 151a/19	
h�rde-d�n <Far. Dikkat sahibi. mec�lis-i h. 91a/11	h�r�Ŗ bk. h�r�Ŗ h.+ durlar 145b/15
h�rdele- <Far.+T�r. Par�alamak,	h�r�Ŗ <Far. CoŖma, g�r�lt�.

h. 18b/16	156a/16
husuf <Ar. Ay tutulması.	h.+ da 5a/12, 19a/22, 21a/7,
h. 132a/15	39a/1, 45a/16, 59a/24, 64a/10,
	72b/6, 93b/2, 105a/11, 106a/14,
	112b/19, 138b/7, 154a/2,
husul <Ar. Hasıl olma, çıkma.	155b/4, 157b/25, 159b/22,
h.+ ı 62a/16	159b/24
h.+ ına 39a/13	h.+ dan 74b/14
h.+ için 11a/25	h.+ ı 28a/5, 61a/14, 82b/D,
h.- i maşul 25a/8	111a/23, 122b/7
h.- i mes'ul 40b/14	h.+ ına 17a/18, 84a/20, 110b/23
	h.+ ında 6a/13, 13a/19, 18a/4,
husul-ane <Ar.+Far. Çıkarısına.	21a/13, 23a/22, 32b/5, 37a/19,
h. 116a/11	44a/1, 45b/23, 47a/25, 82a/17,
	83a/20, 92b/17, 101a/16,
husul-pezir <Ar.+Far. Hasıl olmuş.	103b/25, 106a/7, 107a/15,
h. 17a/14	113a/17, 120a/4
	h.+ ını 123b/11
husum <Ar. Sürekli esen rüzgar.	h.+ ları 123a/9
h. 154b/19	h.+ larında 53a/21, 117a/13
	h.+ u 16a/4, 57b/16
husumet <Ar. Düşmanlık,	h.+ unda 56b/9, 60b/12, 60b/19,
çekememezlik.	61a/13, 61a/5, 65b/15, 74b/19,
h. 158b/14, 161b/14	83a/10, 87b/16, 89a/18, 109a/11,
‘ağd-i ‘uğde-yi h. 127a/15	110b/11, 114a/13, 118a/7,
	123b/6, 133b/5, 134b/8, 139b/3,
husuş <Ar. İş; Konu.	150b/21, 151a/21, 151a/25,
h. 8b/14, 16a/13, 23b/22, 24b/8,	ğayr-ı h.+ unda 150b/25
30a/16, 32b/25, 100b/19,	h.+ unı 109b/22
102b/8, 111a/5, 120b/12,	ağuş-ı h. 138b/8
122b/4, 127a/19, 163a/5	h.- ı ma‘ hüdede 34a/14
h.+ a 46a/3, 88b/2, 99b/25,	

ḥuṣūṣā bk. ḥuṣūṣā

ḥ. 10b/10, 27a/14, 134a/8,
144b/10, 163a/7

ḥuṣūṣā <Ar. Başkaca.

ḥ. 15b/11, 19b/9, 20a/21,
20a/22, 25b/13, 26b/7, 27b/10,
29b/8, 31a/2, 31a/8, 33b/12,
34a/12, 34b/25, 36b/19, 36b/21,
39b/17, 39b/23, 40b/21, 41a/1,
41a/16, 42b/1, 44b/1, 45a/8,
45a/13, 45b/14, 45b/7, 47a/23,
47a/9, 48b/15, 49b/1, 50a/1,
51a/24, 51b/20, 52b/5, 56b/6,
57a/5, 58a/5, 60a/6, 60b/1,
60b/5, 61a/16, 64a/6, 64b/11,
65a/6, 67b/21, 68b/3, 74a/13,
79a/17, 79b/5, 80a/14, 80a/9,
80b/18, 82a/1, 82b/16, 82b/23,
82b/D, 83b/8, 87a/12, 88a/9,
89a/2, 90b/24, 93a/18, 93a/6,
93b/25, 94a/15, 95a/11, 96a/23,
97a/20, 97b/16, 97b/3, 100a/16,
100b/16, 101b/1, 102b/3,
103b/25, 104a/16, 104a/8,
105b/7, 106b/1, 107a/4,
108b/23, 109a/20, 110a/4,
111b/17, 113a/8, 114a/18,
115b/13, 11a/21, 120a/17,
120a/22, 120b/21, 121b/22,
124b/9, 127b/8, 128a/14,
129a/16, 130a/9, 130b/13,

132b/15, 134a/12, 134b/11,
135b/4, 136a/15, 136b/14,
137a/21, 137b/3, 137b/19,
138b/2, 139b/16, 141a/4,
142a/24, 143b/10, 145b/14,
146b/15, 147a/20, 147a/22,
148a/19, 148a/22, 148a/7,
148b/2, 149a/18, 149b/21,
149b/3, 151a/25, 151b/23,
154a/22, 154b/13, 154b/17,
154b/21, 154b/7, 155b/16,
156a/15, 156a/24, 156b/2,
157b/22, 157b/3, 159b/12,
159b/15, 160a/19, 161a/14,
161a/18, 161b/3, 161b/7,
162a/21, 163a/22

ḥuṣūṣat bk. ḥuṣūṣ

ḥ.+ da 88a/3

ḥuṣūṣiyyet <Ar. Hususiyet.

ḥ. 95a/22

hūṣ <Far. Akıl, fikir.

h. 52a/4, 103b/1, 152b/8,
152b/15

ḥuṣk <Far. Kuru.

erbāb-ı zühd-i ḥ.- bār 1b/14

hūṣ-mend <Far. Akıl sahibi.

ṣaḥṣ-ı h. 104a/12

	h.+ ı 144a/4
huşū <Ar. Gönül alçaklığı, tevazu. h.+ da 158a/5	hüve <Ar. Üçüncü tekil şahız zamiri. hüve'l-maṭlūb 63a/4
huşūnet bk. huşūnet h.+ inden 92a/17 h.+ ine 52b/15	hūy <Far. Huy. h. 135a/22, 153a/20, 161b/6 h.+ ını 161a/20 h.+ un 154b/7
huşūnet <Ar. Sertlik, kabalık. h. 13a/20, 28a/11	huzū <Ar. Alçakgönüllülük. h. 138b/20, 158a/5
huşūnet-āmiz <Ar.+Far. Kabalıkla, sertlikle. h.- 37a/22	huzūr <Ar. Hazır bulunma. h. 140b/20, 95a/23 h.+ a 23b/22 h.+ da 88a/15 h.+ ı 97b/8 h.+ ına 8b/16, 9a/11 h.+ ında 23b/15, 48b/9 h.+ ıñızdan 147a/6, 70a/19 h.+ larına 23b/14, 24a/3, 24a/5 h.+ unda 116b/22, 32a/2 h.- ı 'āliyye-yi kibāra 46a/20 h.- ı fezā 'il-i mevfūrları 53a/4 h.- ı hümāyūna 18b/21 h.- ı me' āli 35a/4 h.- ı şerīflerinde 48a/21
hūş-yār <Far. Akli kendisine yarayan, akıllı. h. 134b/9	
huṭbe <Ar. Hutbe. h. 100a/D	
hūṭhūṭi Sersem, ahmak, hoyrat. h. 102a/12	
hūṭmān <Ar. İri erkek. h. 48b/21, 93a/1, 93a/2	
huṭūr <Ar. Akla gelme. h. 24b/13	huzūz <Ar. Hazlar, sevinçler. muṭābık-ı h.+ dur 148a/6
huvvān <Ar. Hainler.	

hücbet ? gürüh-ı h. 119b/10	h.- yı diyāşet 92a/13 h.- yı esāṭīn 141b/4 h.- yı müte 'aḥḥirīn-i islāmdan 10b/25 h.- yı selefden 81a/10 h.- yı asāṭīn-i selef 20b/2 ittifāk-ı h. 115b/8 esāṭīn-i h.- yı selefden 72b/22
hücciyet <Ar. İhticaca sahip olma. h. 20b/23	
hücnēt <Ar. Ayıp, noksan, kusur; Sözdeki ayıp. h. 110b/17, 151b/20, 35a/13, 63a/25 h.+ i 150a/5, 151a/25 edā-yı h. 69b/3 ma ^c nā-yı h. 126b/12 mezbūrān-ı h.- i mersūmān 35a/19	hükām <Ar. Hakimler. h. 135a/17, 97b/11
hücū <Far. Muziplik. h.+ dur 29a/22	hükū <Ar. Hüküm, emir. h. 11a/9, 61a/5, 63a/4, 84a/10, 92a/13, 97b/12, 108b/12, 125a/24, 127b/23, 131b/8, 150b/25 h.+ i 11a/8, 62b/3, 83a/11, 83a/15, 89a/19, 113b/23, 160b/24 nesh-i h.+ i 72a/9 h.+ ince 107b/6, 63b/19 h.+ inde 89b/24 h.+ ine 101b/25 h.+ ler 10b/6 h.+ ünçe 134a/9 h.+ ünde 136a/12 h.+ ündedür 22b/20 aḥkem-i h. 131b/15 h.- i ehl-i şerī ^c at 125a/19 h.- i şer ^c -i şerīf 131b/6 h.- i tāhir 28a/1
hücūm <Ar. Hücüm, saldırı. h. 19b/25, 48b/11, 66a/10, 107b/2, 146b/20, h.+ da 103a/7 h.+ ından 17b/24 h.+ iyle 26a/7	
hüdāret? h.+ in 103b/21	
hükemā <Ar. Hakimler, âlimler. h. 11b/1, 61b/20, 67a/17 h.- yı daḳāyıḳdandır 130b/25	

h̄ilāf-ı h̄.- i raḥmāndur 70b/16
icrā-yı h̄. 135a/20
muḥālif-i h̄. 42a/8

h̄ükm-ārā <Ar.+Far. Emir veren.
ecle-yı h̄.- yı selefden 95b/22

h̄ükmī <Ar. Hükme air, bir karara
dayanan.
h̄. 83a/14

h̄ükmiyye <Ar. Hüküm, emir.
şahādet-i h̄.+ si 13b/6

h̄ükümāt <Ar. Hükümetler.
h̄. 10b/6

h̄ükümet <Ar. Devlet.
h̄. 110b/6, 113a/25
zimām-ı h̄.+ i 20a/21
zīr-i h̄.+ lerinde 27a/14
cālīs-i şadr-ı h̄. 135b/12
fermān-fermā-yı h̄. 51b/1
h̄.- i destgāhda 31b/9
h̄.- i lāzıme-yi dīn 9b/23
ikʿād-ı maḳām-ı h̄. 18b/12
kār-fermā-yı h̄. 53a/17
muḳteżā-yı maḳām-ı h̄. 64a/4

h̄ükümet-semīr <Ar.+Far. Devletli.
vezīr-i h̄. 113a/25

h̄ümā <Far. Devlet kuşu; Saadet.
h. 78a/16, 82a/11
h.+ dur 150a/14
h.- yı evc-i pervāz 37b/23

h̄ümāyūn <Far. Padişaha ait; Mübarek.
bāb-ı h. 19a/1, 59a/8
ḥuzūr-ı h.+ a 18b/21
enderūn-ı h.+ dan 164a/20
ḥarem-i ḥāşşa-yı h.+ dan 20a/22
sarāy-ı h.+ dan 164a/21
h.+ ları 82b/D
defterdār-ı rikāb-ı h. 12b/6
eşvāb-ı dīvān-ı h. 11a/22
ḥaṭṭ-ı h.- ı vürūd 22b/2
rikāb-ı h. 15a/3, 42b/4

h̄ümāyuḡ bk. h̄ümāyūn
h. 71b/23

h̄üner <Far. Hüner, marifet.
h. 151b/21, 28b/17, 28b/19,
46a/18
h.+ de 90a/4
ehl-i h.+ dür 101a/5
h.+ dür 162b/16
h.+ i 30a/11, 54a/15
h.+ in 153a/20, 154b/7, 161b/6
h.+ ini 161a/20
h.+ leriḡ 90a/8
aḥrā-yı h.- zāt 48a/22
ʿarz-ı h. 48a/20

ehl-i h. 145a/14	fi'l-emr-i h. 132b/25
h.- i gurrā 54b/6	ğayret-i h.- i ihvāniyye 112a/22
hüner-ver <Far. Hünerli.	h.- i kı̄atı' a 151a/25
h. 55a/8	h.- i ri' āyet 112a/22
	hürmeti'n-nebiyyi'l-kerim 80a/5
hünersiz <Far.+Tür. Hünersiz,	hürmet-binlik <Ar.+Far. Hürmet görme
marifetsiz.	durumu.
h. 160a/14	h.+ i 49a/16
hüngül < ? Sersem, ahmak, hoyrat.	hürmet-dide <Ar.+Far. Saygı görmüş.
h. 102a/12	h.+ si 45b/19
hüeyre <Ar. Kedi yavrusu.	hürmet-yāb <Ar.+Far. Saygı bulan.
h. 76b/4	h. 51b/7
hürmet <Ar. Saygı.	hürriyet <Ar. Hürlük, serbestlik.
h. 45a/1, 51a/21, 53a/21,	h. 7a/3
60b/23, 112b/2, 133a/3, 141a/6,	
143b/15, 151b/19, 160a/3	hüsn <Ar. Güzel, güzellik.
h.+ e 22a/18	h. 2b/7, 37b/23, 60b/11, 71b/9,
h.+ i 11b/14, 45b/23, 60b/11,	105a/20, 118a/11, 126b/9,
60b/23, 60b/5, 141a/3, 150b/21,	147b/12, 150a/5, 150b/25,
150b/25, 151a/25	151a/25, 151b/20, 157b/9,
h.+ idür 62b/4	evzā' -ı h.+ e 41a/15
h.+ in 145a/16	h.+ i 116b/3, 118b/3, 125a/20,
h.+ iñ 141a/6	150b/24, 151a/25
h.+ inde 150b/25	h.+ ü 140a/25
h.+ inden 125a/5	h.+ ünüñ 118b/1
h.+ ine 25b/13, 61a/4	h.- i cemâlde 90b/8
h.+ leri 147b/12	h.- i cemâli 13a/3, 92a/4
eşyâ-yı h. 121a/15	h.- i edâ 40b/13

h.- i hāl 100a/9	h.+ ın 154a/1
h.- i iḥtiyār 88b/20	
h.- i imtizācım 99b/5	hüsran <Ar. Zarar ziyan.
h.- i i' tiḳādda 26b/5	h.- ı ekber 133a/6
h.- i nazār 116b/21	
h.- i nazara 13a/4	hüsrevānī <Far. Hükümdara layık, çok
h.- i şavt 29b/4	iyi.
h.- i şüret 29b/2	hum-ı h. 142b/8
h.- i ta' bīr 40b/11, 41a/17, 61a/2, 63a/5, 83a/21, 102a/18, 164a/12	hüşyārī <Far. Akıllılık.
h.- i ta' bīrdür 63b/5	h.+ de 103a/24
h.- i ta' bīre 40b/8, 63a/18	hüveydā <Far. Apaçık, belli.
h.- i ta' bīri 34b/17	h.+ dur 140a/6
h.- i ta' bīridür 104b/4	
h.- i ta' bīrleri 100b/16	hüzın <Ar. Gam, keder.
h.- i tavşif 57a/13	h. 62a/22
h.- i zann 156a/10	
h.- i zannım 126a/15, 145b/7	
i' tibār-ı h. 38b/11	-I-
mazhar-ı h. 137a/10	
mazhar-ı h.- i şikāhları 116b/24	ı- i- ek eylemi.
metā' -ı h. 35b/21	ı.- sa 18a/16
şemere-yi şecere-yi h. 24a/25	
şāhib-i h.- i behī 30a/21	ıb ıslak ıpslak. krş. ıp ıslak
hüsnu'l-aḫlāk 163a/6	ı. 114b/21
hüsnu'z-zann 129a/2	
hüsna <Ar. En güzel.	ıbt <Ar. Koltuk altı.
esma-yı h.+ dan 129a/4	hulq-ı ı. 74a/19, 138b/1
hüsın-dār <Ar.+Far. Güzellik sahibi.	ılguı Dere ve çay kıyılarında biten, sepet örmeye yarayan bir çeşit

söğüt ağacı.

1. 98a/24

ılıştır- Ilıştırma.

1.- dıkları 114b/17

‘**innîn** <Ar. İktidarsız, kısır.

‘1. 75b/20, 77a/14

‘i.+ in 76a/22

ıp ıslak İpislak. krş. ıb ıslak

1. 102a/8

ıraq Uzak, uzakta bulunan.

1. 107b/23

1.+ dan 80b/24

ırğama Tedirgin etme.

1. 72b/18

‘**ırk** <Ar. Soy; Damar.

‘1. 108a/25

‘1.- 1 cibillisi 5a/4

‘1.- 1 nabzım 3b/4

‘**ırz** <Ar. Şan, şeref, namus.

‘1. 64a/23, 95b/6

‘1.+ dandur 92b/20

‘1.+ in 15b/12

‘1.- 1 vaqār 86a/23

‘1.- 1 vaqārda 95a/24

katüyü’l-‘ırzın 119b/19

‘**ırzâne** <Ar.+Far. Şana, şerefe yaraşır.

‘1. 144b/4

ışdā <Ar. Yankı.

1.- yı meclis-i mezāk 14a/21

ısıcağ Sıcak, sıcaklık.

1. 52a/21, 52b/1, 71b/10

1.+ ım 92b/10

1.+ ları 92a/24

ıdır- İdırma.

1.- dı 115a/13

1.- ır 122a/1, 124b/13

ısıtma Sıtma.

1. 67a/2

ıskāb <Ar. Ateşi yakma.

1.+ dan 108b/8

ışkāl <Ar. Ağır şey yükleme,
yükletilme.

1. 55a/12

ıskāt <Ar. Düşürme.

1. 55a/18

1.- 1 şalāt 51a/10, 55a/4, 55a/20,

65a/14, 162a/20

ıskātcı <Ar.+Tür. Düşük yaptıran.

1. 78a/11	dayanma. i.+ a 5a/25
ısla- Islatma. 1.- yup 150b/6	ıstıhār <Ar. Zorluk, meşakkat. 1.+ dan 79b/2
ıslāh <Ar. İyi bir hale koyma, iyileştirme. 1. 101b/24 1.+ da 86a/2 1.- 1 cenān 71a/5 1.- 1 lisāndur 63a/3 1.- 1 pejmürde-yi aḥvāl-i ‘ibād 25a/5 1.- 1 zātü'l-beyn 40a/25	ıstılāh <Ar. Tabir, terim. 1.+ a 104b/15 1.+ 1 4a/5 1.+ınca 138a/17 1.+ larınca 100b/14 1.- 1 ‘avām 53b/12 1.- 1 zurefāda 91b/19 ‘örf-i 1.- 1 ‘avāmda 123a/15
ısmarla- Ismarlama. 1.- dılar 147b/5 1.- mışlardur 87a/1	ıstılāhāt <Ar. Tabirler, terimler. 1.- 1 erbāb-ı rikāb 30b/22 1.- 1 ‘ulūm 5b/19
ısrār Israr. 1. 105a/12, 128a/18, 129a/17, 132a/11, 132b/13, 139a/1, 159b/8 1.- 1 ma‘āşī 109a/13	ıstılāhī <Ar. İstılaha mensup, ıstılaha ilgili. 1. 107b/15, 108a/1 1.- yi şuverī 2b/4
ıssı Sıcak, hararet. 1. 126a/8, 142a/9	ıstılāhiyye <Ar. İstılaha mensup, ıstılaha ilgili. 1.+ dūr 30a/23
ıstakoz <Yun. İstakoz. 1. 120a/22, 138a/16	ısvā <Ar. Rutubeti kaybolma. a.+ dur 7a/1
ıstıbār <Ar. Sabretme, katlanma,	ışık Işık.

1. 119b/6
- ıtk-nāme** <Ar.+Far. Azad edilen köle veya cariyeye verilen vesika.
ı1.+ sin 153b/16
- ıtlā** <Ar. Bildirme.
1.+ dan 93b/7
1.+ ina 93b/20
ba' de'l-ıtlā 100a/3
- ıtlāk** <Ar. Salıverme.
1. 6b/22, 7a/4, 12b/9, 28a/14,
30b/23, 31a/23, 33a/16, 42b/5,
46b/11, 79b/19, 83a/23, 84b/7,
84b/8, 93b/9, 97a/13, 101b/12,
102a/14, 107a/14, 111a/12,
115a/16, 118a/6, 118b/8,
118b/23, 123a/24, 145a/15,
148a/16, 150a/22, 162b/20
1.+ ı 89a/17, 100a/8, 106b/16,
108a/11, 117b/3, 118a/7, 131b/3
1.+ ın 83b/8, 86b/4, 125a/20,
152a/2, 158a/10
bi-lā-taқыıd-i ı. 124b/16
1.- ı şahih 70a/25
ıtlākı'l-cezet 112b/25
ıtlāku'l-küll 112b/25
- ıtmīnān** <Ar. Emin olma, güvenme.
kemāl-i ı. 147a/14
- ıtnāb** <Ar. Sözü uzatma.
1. 101b/1
- ıtr** <Ar. Güzel ve latif koku.
ı1.- ı fitne 36b/19
tıb-i ı1.- i şahīye 36b/18
- ıttılā** <Ar. Öğrenme, tanıma, bilme.
1.+ da 16a/14, 28a/16
- ıyād** <Ar. İsmailî grubundan büyük bir Arap kabilesi.
ilzām-ı ı1. 18b/8
- ıyādet** <Ar. Ziyaret etme, hatır sorma, gidip görme.
zühr-ı dem-i ı1.- i saqamā 43a/21
- ızlāl** <Ar. Dalalete düşürme, doğru yoldan çıkarma.
erbāb-ı ı. 38a/21
şiddet-i ı. 73b/8
- ızmār** <Ar. Gönlünde gizleme.
1. 118b/6
- ıztıcar** ?
kemāl-i ı1.+ ında 6a/24
kemāl-i ı1.- ı ıztırāba 87a/2
- ıztırāb** <Ar. İstirap, acı, elem.
1. 92a/12

1.+ a 87a/24
büyā-yı 1. 32b/14
1.- ı hārḥār-ı derūn 6a/25
1.- ı meʿāle 25a/6
kemāl-i ızṭıār-ı 1.+ a 87a/2

ızṭırār <Ar. Mecburiyet, çaresizlik.

1. 32b/14, 92a/12
1.+ a 13b/22
1.+ da 25a/2
1.+ ı 154b/15
1.+ ından 43b/21
kemāl-i 1.+ ından 87b/21

-İ-

i- i- ek eylemi.
i.- di 2b/18, 3a/14, 3a/16, 3a/17,
3b/10, 3b/12, 3b/16, 3b/8, 7a/12,
12b/14, 12b/17, 12b/20, 13b/8,
14a/7, 14b/3, 15a/11, 15a/21,
16a/15, 16a/16, 16a/18, 16a/4,
17a/5, 17a/18, 17a/21, 17a/7,
19a/14, 20a/20, 23a/20, 23b/10,
23b/9, 24a/8, 24a/14, 25b/24,
27b/17, 29a/17, 29b/13, 29b/3,
29b/4, 33b/4, 36a/14, 36a/17,
36a/18, 38a/15, 51a/15, 54b/14,
58b/22, 66a/7, 66b/4, 67a/17,
67a/25, 67b/1, 74a/1, 74b/17,
74b/18, 87a/5, 87b/18, 88b/10,

91b/16, 91b/17, 92b/13, 97b/24,
99a/21, 101a/1, 112b/8, 112b/9,
113b/1, 113b/17, 131b/22,
132b/5, 133a/12, 134a/22,
138a/12, 146a/15, 146a/16,
146a/19, 146a/17, 146a/21,
150b/16, 154b/2, 164b/1,
164b/10
i.- diler 112b/10
i.- dik 24a/6, 48b/9, 146a/16,
146a/21
i.- dikleri 26b/6
i.- diler 13a/14, 23a/24
i.- dim 3a/20, 69b/23, 99a/21,
99b/9
i.- din 100a/25
i.- diğ 156b/15
i.- ken 7b/22, 8b/14, 9a/9,
11a/12, 12a/3, 12a/17, 12b/7,
14a/24, 15a/7, 16b/7, 18b/19,
19b/12, 22b/8, 24b/14, 25a/3,
32a/10, 32a/23, 32a/7, 32a/21,
45a/12, 48b/21, 51b/21, 52b/6,
53b/17, 54b/21, 55a/8, 59a/1,
60a/13, 60a/17, 63b/3, 64a/10,
64a/13, 65a/18, 65a/2, 65b/6,
67a/17, 67b/3, 69a/22, 69b/2,
71b/4, 73b/25, 74a/12, 80b/8,
81a/2, 82b/11, 92a/18, 92a/21,
98b/25, 99b/3, 100a/25,
101b/12, 101b/25, 103b/18,
104a/12, 109b/25, 113a/14,

114a/13, 119b/18, 122a/1,
122a/2, 122b/11, 126a/7,
132a/11, 132a/14, 134a/7,
146b/25, 149a/3, 154b/10,
158b/12, 164a/10, 164b/4
i.- miş 26a/6, 53a/11, 68a/2,
68a/18, 68a/19, 68a/25, 68b/2,
68b/6, 68b/7, 84b/1, 97a/1,
97a/11, 94b/17, 94b/18, 97a/4,
98a/9, 98b/24, 99b/14, 99b/23,
100a/13, 100b/16, 100b/17,
104b/25, 124b/2, 125a/11,
132a/19
i.- mişler 48b/7, 68a/10
i.- se 2a/D, 5b/18, 6b/22, 6b/25,
7a/15, 7b/14, 8a/17, 8a/19, 8b/1,
9a/14, 9a/18, 10a/4, 10a/5,
12a/16, 13a/16, 20b/15, 21a/1,
23a/23, 25b/13, 25b/17, 27a/21,
28a/2, 31a/25, 31b/13, 31b/21,
33a/8, 33b/8, 34a/9, 34b/25,
35a/23, 36b/16, 36b/18, 36b/25,
37a/16, 37a/18, 37b/15, 40a/22,
40b/7, 41b/11, 42a/20, 42a/22,
42b/17, 42b/21, 43a/14, 43a/15,
43b/16, 43b/19, 44b/13, 46b/12,
46b/5, 47b/15, 50a/17, 50b/19,
51b/1, 52a/9, 52b/1, 52b/2,
52b/9, 53b/1, 54b/8, 56b/20,
57a/14, 57b/6, 63a/22, 63a/5,
63b/7, 63b/17, 63b/20, 63b/23,
64a/20, 64b/12, 64b/20, 65a/22,

67a/17, 67a/23, 70b/6, 70b/7,
71a/8, 71a/9, 75a/14, 80b/6,
80b/22, 81b/16, 81b/19, 81b/22,
82a/8, 82b/6, 82b/7, 82b/13,
82b/15, 84a/21, 84b/1, 85a/18,
86a/16, 86a/23, 86b/15, 87a/11,
88a/5, 89a/12, 89b/1, 92a/13,
92a/22, 92b/2, 92b/4, 92b/8,
93a/19, 94a/8, 94b/7, 94b/16,
95a/25, 96a/11, 96b/2, 97a/24,
101b/25, 102b/10, 102b/22,
103a/14, 103b/15, 104a/19,
104b/25, 105b/17, 105b/22,
106a/7, 107b/10, 109a/4,
109b/9, 110b/7, 111b/22,
112a/9, 112a/10, 114b/3,
115a/24, 115b/11, 115b/22,
116b/2, 117a/7, 118b/13,
118b/21, 122b/8, 122b/13,
122b/25, 123a/1, 124a/17,
124b/4, 124b/14, 124b/16,
124b/21, 126b/4, 127b/2,
129b/9, 129b/20, 130a/11,
131a/2, 131a/7, 131a/8, 131b/19,
131b/24, 136a/14, 136a/18,
138a/25, 139a/2, 140a/4,
143b/16, 145b/19, 145b/24,
145b/25, 146a/1, 146a/5, 147a/7,
147b/9, 148b/3, 150a/3, 150b/1,
151a/25, 151b/22, 154a/14,
154a/24, 157b/22, 159b/13,
161a/2, 161b/18, 161b/21,

162a/16, 162a/20
i.- seler 28a/10, 61b/10, 115b/9
i.- sen 64b/24
i.- seņ 44b/7, 49a/13, 156b/16,
159a/17, 159a/23, 159b/6,
161b/2, 161b/9

i'ānet <Ar. Yardım.

i.- i imtidād-ı evķāt 8b/8

'ibād <Ar. Abidler, kullar.

'i. 10a/13
iślāh-ı pejmürde-yi aĥvāl-i 'i.
25a/6
ilzām-ı 'i. 9b/14
tecrübe-kerde-yi 'āmme-yi 'i.+
dur 8a/6
muşālihü'l-'ibād-ı muĥtefî
24b/17
ta'zīb-i 'i. 21b/8

ib'ād <Ar. Uzaklaştırma,

uzaklaştırılma.
i. 1b/11, 18a/25, 107b/23

'ibādāt <Ar. İbadetler.

'i. 27b/3

'ibādet <Ar. İbadet, tapma.

şüret-i 'i.+ dür 27b/4
'i.+ e 45a/1

ibāhet <Ar. Bir işin yapılıp
yapılmamasını serbest kılma.
i. 72a/9, 97b/18, 121a/3
yā-yı i. 129a/1

'ibāre <Ar. İbare, söz dizisi.
'i. 164a/14

'ibāret <Ar. İbaret, bir şeyden meydana
gelmiş, bir şeyin aynısı.

'i.+ dür 44b/10
nev'-i 'i.+ dür 57a/12
'i.- i dil-pezîr-i münāsib 164a/13

ibdā' <Ar. Bir başkasına sermaye
vermek; Güzel söz söyleme.
i. 11b/14, 58a/13, 63a/14,
71a/25, 71b/5, 82b/D, 117a/14,
134a/10

ibhām <Ar. Kapalı bırakma,
açıklamama.
i. 71b/25, 73a/12, 156b/16

ibķā' <Ar. Daim, devamlı.
i. 140b/20

iblis <Ar. İblis.
i.+ e 4b/16
i.- i la'net 38a/6

ibn <Ar. Oğul.

i. 43a/9, 151a/16	‘i.- i raqam-ı erbāb-ı ta‘ aqqul
i.- i ‘azāzil 112b/21	28a/19
i.- i sebilden 43b/5	
mü’ellif-i i.- i kitāb 163b/22	ibrīk <Ar. İbrik, kulplu su kabı.
ibnü’l-ibniq 75a/10	i. 50b/12, 51b/8, 53a/7
ibnü’l-Faṭīn 130b/25	i.+ ma 137b/8
ibnü’l-‘irs 84a/24, 84b/2	i.+ ıyla 23b/2
ibne <Ar. Eşcinsel erkek.	ibrışim Kalınca bükülmüş ipek iplik.
i. 123b/18, 126b/12	i. 143b/1
ibrā <Ar. Aklanma.	ibriz <Ar. Saf altın.
i. 122b/20	zeheb-i i.+ den 72b/8, 73a/14
i.- yı ikma 46a/6	
ibrāḥ <Ar. Beğenme.	ibtāl <Ar. İptal.
i.- ı tab‘ iyyet 138a/6	i. 68b/18
ibrām <Ar. Israr etme, üstüne düşme.	ibtidā <Ar. Başlama, başlangıç.
i. 97b/8, 155b/4	i. 49a/13, 80b/23, 111b/5
ibraḥ bk. ibrāz	i.+ sında 137a/15
i. 46a/6	i.- yı islāmda 19a/18
ibrāz <Ar. Meydana çıkma, gösterme.	i.- yı istānbül 157b/7
i. 12b/24, 18b/7	i.- yı muḥāşarası 12a/14
‘ibret <Ar. İbret, kötü bir olaydan	i.- yı zuhūr 124b/18
alınan ders.	ibtidāen bk. ibtidā’ en
‘i. 16a/25, 18a/18, 54b/23,	i. 100a/25
103b/25, 114a/4	ibtidā’ en <Ar. Başlangıç olarak.
‘i.- i nazarile 94b/11	i. 100a/25
	ibtidāyī <Ar. İlk ile ilgili, ilk derecede.

i. 123b/20	i.+ lerinde 25b/16, 25b/19
ibtihāc <Ar. Sevinç, sevilme. şöhret-i i.+ dan 151b/24	icāb <Ar. İcap, gerek, lüzum. ī. 88a/25 ī.- ı ğuslūğ 108b/7 ī.+ ı 108a/15
ibtilā <Ar. Bir Őeye dūŐkūn olma, dūŐkūnlūk. i. 79b/1, 81a/14, 81a/24, 102a/2, 109a/13, 130b/5, 135b/9, 152a/21, 152b/15 i.+ larından 112b/11 i.+ mızdan 61a/20 i.+ sı 109b/1, 62a/20, 66b/5 esbāb-i i.+ sı 123b/7 i.+ sına 123b/10, 33a/21 i.+ sında 126b/15 i.+ sından 60b/11 i.+ sıyla 148a/1, 148a/15 ‘adem-i i.+ sıyla 81a/20 ehl-i i. 60b/10 ‘āmmē-yi ehl-i i. 148b/20 sebeb-i i. 129b/14 i.- yı Őūrb 60a/3 i.- yı Őurefā-yı zamān 147b/10	icābet <Ar. Kabul etme, uyma. i.+ e 37b/8 du‘ ā-yı i. 26b/23 du‘ ā-yı i.- ārāsın 39b/3 i.- i du‘ ādur 80a/14 maĥall-i i. 79a/23 maĥzar-ı da‘ vāt-ı i. 26b/7 Şemere-yi ed‘ iye-yi i. 29b/19
	icād <Ar. Vūcuda getirme. ī. 80b/23 ī.+ ıdur 136a/25
	icāz <Ar. Sōzū kısa sōyleme. ī. 99b/10, 144a/14 nev‘ -i ī. 138a/19 vech-i ī. 30a/19
ibtizāl <Ar. BayağılaŐma, değerini kaybetme. i.+ inden 117b/7 keşret-i i. 118a/7	icāzet <Ar. İzin. i.+ dūr 34a/8
ic bk. iĉ	icāzetsiz <Ar.+Tūr. İzinsiz. a. 86b/7
i. 23b/23, 48b/23, 87a/12	iclāl <Ar. Būyūklūk, kudret.

- i. 144a/25
i.+ e 25a/23
- iclās** <Ar. Oturtma, oturtulma.
i. 14a/10, 18b/11, 24b/16,
38a/17
i.- ı maḳām-ı zāhire-yi ş. 13b/25
- icrā** <Ar. Yapma, yerine getirme.
i. 21b/13, 39a/6, 49a/16, 50b/18,
50b/22, 52a/16, 97b/5, 143b/23
i.+ da 5a/4
i.+ sı 113a/16
i.+ ya 41a/17
i.- yı āyīn-i bāṭile 97a/4
i.- yı āyīn-i şerāyi^c -i aḫmedī
26b/4
i.- yı erkān 27a/4
i.- yı ḫükm 135a/19
i.- yı lāzıme-yi celādet étdükden
107b/2
i.- yı meşreb 49b/18
i.- yı maḫāric-i ḫurūf 159a/10
i.- yı sünnet étmek 44a/19
i.- yı şürūṭ-ı vācibeden olduğı
39b/19
i.- yı tamām 163a/10
nehy-i i. 113b/9
- ictimā^c** <Ar. Toplanma, bir araya gelme,
birikme.
i. 70b/24, 118a/16, 152a/14
- ictināb** <Ar. Sakınma, çekinme.
i. 37b/25, 38b/15, 49a/19,
56a/23, 69a/14, 69a/9, 69a/11,
70b/15, 105a/4, 107b/23,
118a/25, 120b/8, 131b/6,
139b/7, 152b/25, 158a/16
maḫẓ-ı i.+ dan 108a/18
i.+ ı 152b/3
i.- ı lāzıme 63b/1
- ictināben** <Ar. Sakınarak.
i. 127a/16
- ictirā^c** <Ar. Bir solukta içme.
ḫayşü'ş-şürb-i i. 27b/20
- ictirāb** ?
bāde-yi i. 142b/10
- ictirās** <Ar. Sakınma.
i.+ ma 120b/8
- ictizā** <Ar. Yeter bulma.
i. 121a/23, 139a/19, 139b/18,
158a/11, 152a/12
i.- yı leff 84a/5
- ictizābiye** <Ar. Çekip uzatma.
i. 7a/22
- ictizāen** <Ar. Yeter bularak.

	i. 127a/16	60a/10, 69b/13, 82a/10, 96a/11, 98b/2, 150a/6
iç-	İçme.	i.- ürsün 157b/14
	i.- dikde 50a/9, 137a/24	
	i.- dügi 52b/2	iç İç.
	i.- düm 59a/10	i. 120a/13, 130a/22, 141a/7, 143b/17, 152b/1, 152b/2, 23b/16, 34a/7, 36b/15, 45b/12, 50a/16, 9a/7
	i.- eler 81b/D	i.+ i 70a/16, 70a/20, 71b/14
	i.- elüm 82a/7, 151a/7	i.+ in 40b/15, 91a/15, 93a/14
	i.- en 152b/4	i.+ inde 15a/19, 19b/7, 27a/6, 48b/14, 52b/3, 65a/10, 66a/24, 67a/23, 67b/21, 79b/6, 92a/21, 99a/2, 116b/5, 118b/4, 134a/25, 160a/3
	i.- eni 151a/2	i.+ indeki 142b/25
	i.- enler 151a/25	i.+ inden 50a/16, 142b/22, 157b/19
	i.- erlerdi 23b/5	i.+ ine 49b/22, 50b/16, 67b/6, 82a/4, 108b/3, 137a/25, 142a/4, 142b/15, 142b/9, 143a/14, 143a/17, 143a/18, 143a/21, 143a/23, 143a/25, 143b/1
	i.- ersej 143b/17, 152b/1, 152b/2	i.+ iñ 98a/21
	i.- erüm 142b/6	i.+ lerinde 15a/22, 99b/3, 119a/12
	i.- erüz 82a/8	i.+ lerinden 96b/18
	i.- esin 159b/21	
	i.- iñ 45b/13	
	i.- me 1b/19	
	i.- megi 57a/1	
	i.- mek 52a/24, 52b/2, 138a/22	
	i.- mekde 45a/25, 45b/2, 50a/21, 52a/23	
	i.- mekle 149b/7	
	i.- mem 45b/12	
	i.- meyenler 60a/18	
	i.- meyenlerden 151a/25	
	i.- meyüp 66b/6	
	i.- mez 141a/13	
	i.- miş 127b/1	iç ağalık Osmanlı padişahları sarayında ve hizmetinde bulunanlar hakkında kullanılan bir tabirdir.
	i.- mişlerdür 159b/22	
	i.- üp 45b/9, 49b/18, 52a/24,	

	Enderun ağaları da denir. Dört sınıftan oluşmaktadır.		i. 15b/19
	i.+ ları 120a/13	içün	İçin.
içerü	İçeri.		i. 3b/1, 4b/19, 6b/3, 8b/15, 9b/7, 9b/14, 11b/14, 12a/3, 13a/18, 15b/25, 18b/8, 19a/1, 20b/20, 21a/23, 23b/22, 24a/6, 27b/1, 27b/23, 27b/24, 30a/16, 31a/15, 31a/25, 32b/23, 33b/1, 34a/3, 35b/4, 35b/25, 36b/24, 40a/24, 40a/25, 41a/2, 43a/17, 43a/8, 44b/3, 45b/4, 47a/13, 47a/19, 47a/5, 48b/16, 50a/5, 50b/20, 52b/19, 52b/20, 54a/17, 54a/20, 57b/9, 58a/25, 59a/10, 61a/19, 61a/21, 63a/14, 64a/14, 65a/11, 65a/22, 65b/10, 67a/2, 69a/24, 72a/2, 72b/15, 73a/4, 75a/4, 81a/16, 81a/8, 81b/11, 85b/14, 85b/16, 86b/3, 88a/17, 88b/15, 89b/25, 91b/12, 91b/23, 93b/13, 94b/5, 98a/25, 100a/D, 100b/4, 101b/25, 104a/24, 104b/14, 107a/24, 107a/5, 108a/17, 108a/20, 108b/16, 109b/16, 111a/10, 111a/22, 111b/11, 111b/6, 114b/11, 114b/17, 120a/23, 127b/23, 128b/11, 129b/9, 133b/4, 134a/25, 137a/2, 143a/5, 143b/3, 146a/2, 152a/24, 156a/2, 157a/17, 157b/14, 157b/15, 158a/18,
	i. 23b/16, 44b/7, 89a/25, 93a/13		
	i.+ de 24a/11, 89b/1		
	i.+ den 89b/1		
	i.+ sine 89a/8		
	i.+ ye 44b/5, 66b/24, 92b/22, 124a/18		
	i.+ yi 130b/11		
içil-	İçilmek.		
	i.- di 99b/19		
	i.- en 35a/22		
	i.- mek 52a/13		
	i.- üp 82a/6		
	i.- ür 61b/12		
için	İçki.		
	i.+ ler 99b/19		
içir-	İçirme.		
	i.- in 103a/22		
	i.- mekde 159b/20		
	i.- mekden 151b/10		
	i.- memi 90b/23		
	i.- meyüp 117a/8		
	i.- üp 118a/18		
içre	İçinde.		

159a/23, 162b/11 i.+ dür 117b/1	i. 31b/23, 101a/8, 109a/19, 125a/13, 127b/16, 132b/13 i.- ı sâbık 129b/15
id ? i.+ i 56b/11, 82a/20	idrâc <Ar. Toplanma, yazıya geçirilme. i. olunan 122a/14
‘id <Ar. Bayram. ‘î. 72b/14 î.+ leridür 72b/5 ‘î.- i Naşârâda 72b/20 ‘î.- i pür 129a/4 emâre-yi ‘idü’n-naşsarâ 74b/8 ‘idü’n-naşsarâ 22b/14	idrâk <Ar. Anlayış, akıl erdirmе. i. 14a/12, 39b/19, 44a/17, 46a/19, 71a/20, 101a/15, 119b/15, 121a/16, 150a/5, 158b/19 i.+ de 6b/21 i.+ den 44b/16 i.- i çâlâk 74b/21
‘idâd <Ar. Sayı, hesap. ‘i.+ mda 128b/17	idrâkî <Ar. İdrak ile ilgili. i.+ niñ 76a/10
i‘ dâm <Ar. İdam. i. 163b/9	ifâde <Ar. İfade. i. 46a/3, 51b/5, 100a/2, 147b/13 hulâşa-yı i.+ dür 20b/22
iddi‘ â <Ar. İddia, bir hükümde ayak direme. i. 100a/21 i.+ sı 97b/8 i.+ sın 150a/3 i.+ sından 55b/19	ifâkat <Ar. Sağlığa kavuşma, iyileşme. i. 66b/18, 67a/17, 103b/4 i.+ i 133b/4 i.- ı tamâmet 103b/11
idhâl <Ar. Dahil etme. i. 81a/12, 84b/10, 89a/7 i.+ i 143b/14	ifâkat-me‘ âb <Ar.+Far. Hastalıktan dönme. i. 103b/5
idmân <Ar. Alıştırma.	

‘iffet <Ar. Afiflik, temizlik, namus. ‘i. 117b/21 ehl-i ‘i.+ den 116b/20 māderān-ı ‘i. 55b/21 şān-ı ‘i. 117a/1 ‘āşık-ı ‘i.- ārā 36a/12 ebnā’-yı benāt-ı selāḫin-i ‘i.- nişān 3b/18	ifrāt <Ar. Aşırı gitme. i. 155a/24
‘iffet-nişānān <Ar.+Far. Afiflik gösterenler. şübbān-ı ‘i. 27a/6	ifrāz <Ar. Ayırma, ayrılma. i. 6b/3
‘iffet-şi‘ār <Ar. İffet sahibi. şebān-ı ‘i. 26b/10	ifşā <Ar. Ortaya dökme, açığa vurma. i. 127a/13
ifhām <Ar. Anlatma, bildirme. i. 69a/7, 155b/23 i.+ a 69a/7 i.+ dur 104b/6 i.+ ı 69b/8	iftār <Ar. Oruç açma. vaḫt-i i.+ da 148a/8
iflās <Ar. İflas, tüketme. i. 135a/13 mūriş-i i.+ dur 132b/13	ifti‘āl <Ar. iş edinme, iş yapma. i.+ ine 131a/22
ifrād <Ar. Ayırma. firād-ı i. 85b/9	iftihār <Ar. Övünme. i. 89b/22, 90a/14, 114b/13
ifrāğ <Ar. Şekillendirme. i. 119a/13	iftikār <Ar. Çok ihtiyacı olma. i.+ dur 115b/10 ḫ^vār-ı i. 25a/2
	iftirā <Ar. İftira, karalama. i. 8a/5, 73a/15, 92a/20 i.+ lar 73a/7
	igde Ağaçta yetişen bir tür yemiş. i. 48b/1
	iğfāl <Ar. Aldatma, yanıltma.

	i. 92a/6		i.+ i 12b/12
igin-	İç çekme, homurdanma. i.+ megi 49b/2		i.+ ler 12a/22, 73a/7 i.- i ma ^c nevîler 73b/10
iglā	<Ar. Pahalılandırma. i. 146a/4	iḥāta	<Ar. Anlayış, geniş bilgi. şāhib-i i. 27b/14
iglāk	<Ar. Kapama. i.- ı ebvāb 26b/21	iḥbār	<Ar. Haber verme, bildirme. i. 18a/6, 23b/24, 100a/25 i.+ ı 67a/15 i.+ ına 28a/16 iḥbārü'l- ^c avām 155b/23
iglāl	<Ar. Mahsul, ekin yetişme. i. 101b/23, 113a/19	iḥcāf	<Ar. Eksiklik, noksanlık. i.+ ı 25b/13
igmāz	<Ar. Ayıplama. i. 105a/25, 151a/25	iḥdā	<Ar. Hediye gönderme. i. 71b/19, 82b/4, 140b/21
igne	İğne. i. 92a/1	iḥdās	<Ar. Meydana getirme, ortaya çıkarma. i. 71a/25, 71b/5, 152a/4 i.- ı terkīb-i kelimāt 27b/25 i. edenleri
igtinā	<Ar. Zenginleşme, zengin olma. i. 106a/23	iḥfa	<Ar. Gizleme, saklama. i. 14a/19, 54b/6, 135a/6
igzāb	<Ar. Kızdırmak. a. 22b/12	iḥkāk	<Ar. Hakkı yerine getirme. i. 113b/19, 113b/20
iḥānegīlik	<Ar. İhanete dair. i. 41a/1	iḥlāk	<Ar. Helak etme, öldürme.
iḥānet	<Ar. Hainlik, kötülük. i. 11b/22, 12a/22, 84b/17, 111b/1		

	i.+ 1 65b/15		139b/4
ihmāl	<Ar. İhmal etme, önem vermeme. i. 36b/9, 89b/7, 111b/18		i.+ lardan 34a/9 i.+ larile 55a/25 h ^v ān-ı i.+ 1 125b/24 i.- 1 naḫdiyye 53b/10 maḫẓ-ı i. 145b/5
iḥrāc	<Ar. Dışarı atma, çıkarma. 39b/10, 72b/9, 74b/12	iḥşān	bk. iḥsān i. 22b/1
iḥrāk	<Ar. Yakma, yakılma. i. 73a/17, 111b/14, 135a/10, 149b/12	iḥşār	<Ar. Kuşatma. i. 12a/8
iḥrām	<Ar. Sedire veya yere serilen yün yaygı. i.+ 1 23a/12	iḥsās	<Ar. Duyurma, sezdirme. i. 14a/12
iḥrāz	<Ar. Kazanma, erişme. i. 12b/4, 18b/7 i.- 1 rütbe-yi ʿāliyye 24b/11	iḥticāb	<Ar. Saklanma, gizlenme. ʿadem-i i.+ ları 74a/20
iḥşā	<Ar. Sayma, sayılma. ḥadd-i i.+ dan 10b/16	iḥticāben	<Ar. Gizlenerek. i. 69b/4
iḥsān	<Ar. Bağış, iyilik etme. i. 22b/4, 54a/24, 54b/21, 80a/25 i.+ 1 24a/20, 25b/13, 48a/19, 48b/2, 53b/11, 54b/1, 55a/9 i.+ ina 137a/18 i.+ indan 37b/11 bāb-ı i.+ nı 126a/13 i.+ lar 10b/9, 90b/24, 120a/2,	iḥtidā	<Ar. Çatışma. ʿarz-ı i. 117b/13
		iḥtifa	<Ar. Saklanma, gizlenme. i. 32a/14, 130b/12 i.+ da 99b/3
		iḥtikār	<Ar. Hakarete katlanma. i. 163a/24

ih̄tilāf <Ar. Ayrılık, anlaşmazlık.

i. 6a/1, 6a/13, 123a/4, 123b/11

i.+ a 27b/5

i.+ ları 85b/9

ilkā'-yı i. 32a/11

ih̄tilāfāt <Ar. Anlaşmazlıklar.

i.- 1 keşire 110b/12

ih̄tilāl <Ar. Bozulma, bozukluk.

i. 74a/5, 104a/7

i.+ ler 72a/24

bā' iş-i i. 73b/11

şürür-ı i. 24b/22

telāş-ı i. 22a/7

ih̄tilām <Ar. Düş azması.

i.+ dur 114a/14

ih̄tilāt <Ar. Karışma, katışma.

i. 69a/11, 77a/17, 119a/18

cünün-i i.+ dan 140a/4

ih̄timā <Ar. Perhiz, kaçınma.

i. 122a/20

i.+ dur 28b/9

i.+ ya 11a/11

ih̄timāl <Ar. İhtimal, olasılık, mümkün olma.

i.+ i 23a/21, 105a/3, 161b/19

bi-lā-i.+ dūr 110b/25, 132b/10,

134a/6, 139a/3

ih̄timām <Ar. Özenle iş görme.

i. 39a/11, 39b/14, 41a/16,

51b/6, 61a/21, 93b/2, 115b/18,

132a/24, 140a/15, 143b/3,

148b/24, 163b/6

i.+ a 44a/2

tamām-ı i. 64b/18

i.- 1 ehem-i mehām 36b/22

ih̄timām-kerde <Ar.+Far. Özenle iş

yapılarak.

i. 148b/24

ih̄tirā' <Ar. İcat etme, vücuda getirme.

i. 142a/24, 158a/19, 72b/21,

98a/25

i.+ ları 97b/19

ih̄tirā'ī <Ar. İhtira ile ilgili.

i.+ dūr 75a/11

ih̄tirās <Ar. Çekinme, sakınma.

i. 147a/12

ih̄tirāz <Ar. Sakınma, çekinme,

korkma.

i. 28a/13, 36a/10, 37b/25, 38a/7,

40a/14, 45a/16, 69a/11, 69a/9,

81b/8, 139b/6, 153a/3, 156b/4,

159b/11

- i.+ ı 27b/10, 108a/18
i.- ı lāzıme-yi zımmet-i dilberān-ı perī-sīmā 38b/15
i.- ı ma' nevī 35b/12
- ih̄tisāb** <Ar. Belediye memurunun işi ve dairesi.
i. 30b/21
- ih̄tişār** Sözü, yazıyı kısaltma.
i. 140b/22
- ih̄tişāş** <Ar. Bir kimseye kuvvetle bağlanma.
i. 147a/12
- ih̄tişād** <Ar. Birikme, toplanma.
i. 118a/24, 139a/12, 139a/20
- ih̄tişām** <Ar. İhtişam, gösteriş.
i.+ ı 94a/11
- ih̄tişār** <Ar. Toplanma.
i. 69a/10, 70b/24, 118a/13, 152a/15
i.+ ımı 88b/19
- ih̄tivā** <Ar. İçinde bulundurma.
i. 80a/25, 139b/22
i.+ ları 119b/18
i.+ larıyla 95b/2
i.+ ya 14a/18
- cedd-i h̄lūş-ı i.+ sı 22a/2
nuşret-i i.+ sı 15b/18
- ih̄tivā** bk. ih̄tivā
ferah-fezā-yı edeb-i i.+ da
147a/10
- ih̄tiyāc** <Ar. İhtiyaç, gereksinim.
i. 112a/20, 135b/7, 161a/8
i.+ ı 38b/18
bi-ğayr-ı i. 134a/4
kemāl-i i. 132b/18
- ih̄tiyār** bk. ih̄tiyār
i. 63a/24, 65a/4, 71a/19, 73b/21, 85b/6, 86a/19, 86b/20, 140b/20
şahş-ı i. 111a/11
- ih̄tiyār** <Ar. Katlanma; Seçme, seçilme.
i. 15a/2, 18b/2, 26a/18, 35b/10, 43a/1, 58b/3, 59a/20, 61a/3, 65b/10, 79b/9, 88a/5, 88b/9, 88b/19, 92a/12, 100b/4, 100b/5, 100b/13, 100b/15, 100b/16, 110b/10, 111a/10, 123b/17, 126b/6, 138b/7, 140a/11, 147b/14, 155a/3
kibār-ı ' ulemā-yı i.+ dan 35b/10
i.+ ı 31b/10
i.+ ımı 132a/8
zarüret-i h̄āl-i i.+ la 96a/7
i.+ lar 68b/4

i.+ ları 36b/15	i.- yı mevtā 46a/6
hüsn-i i. 88b/21	i.- yı meẓāḳ-ārāda 147b/19
şarf-ı i. 87b/1	
vādī-yi i. 129b/19	iḫyā bk. iḫyā
	i.- yı feẓāyih-şi' arı 121a/19
iḫtiyārī <Ar. Red veya kabulü isteğe bırakılmış olan.	iḫzār <Ar. Huzura getirme.
i. 12a/6, 28a/4, 83a/21	i. 12b/7
i.+ dür 101b/2	
	iḳā' <Ar. Yapma, yaptırma, oldurma.
iḫtiyāt <Ar. Tedbirli davranma.	ī. 10a/7, 28b/2, 72a/23
şāhib-i i. 27a/2	ī.+ ı 74a/5
	ıḳāb <Ar. Eziyet, azap.
iḫtiẓār <Ar. Can çekişme.	ı. 58a/2
i.+ ı 62b/21	
	iḳ'ād <Ar. Bir hükümdarı tahta çıkartma.
iḫvān <Ar. Sadık, samimi dostlar.	i. 14a/10, 24b/16
i. 157b/23	i.- ı maḳām-ı ḫükümet 18b/11
ẓurefā-yı i.- ı bāşafā 121a/12	
sevḳ-ı i.- ı şeyṭān 122b/9	
i.- ı zamān 152a/20, 153a/20	iḳāmet <Ar. İkâmet.
	i. 7b/19, 41b/11, 56a/6, 57a/6
iḫvāniyye <Ar. Sadık, samimi dostluk.	āḫer-i i. 9b/7
ğayret-i ḫürmet-i i. 112a/22	
	iḳān <Ar. Bilme.
iḫve <Ar. Sadık, samimi arkadaşlar.	ī. 156a/13
i. 105a/23	
	iḳāz <Ar. Uyarma, uyandırma.
iḫyā <Ar. Diriltme, yeniden kuvvetlendirme.	ī. 121a/16, 151b/1
i. 100a/25, 27a/7	
i.- yı dīn-i muḫammedī 26b/4	iḳbāl <Ar. Talih, işlerin yolunda

gitmesi.

i. 156b/22, 3b/22

i.+ i 161a/6

teḳādüm-i i. 149b/3

i.- i ṭa' āmdan 81b/D

ikdām <Ar. Devamlı çalışma, ilerleme.

i. 34b/22, 41a/17, 132a/25,

163b/7

ikdār <Ar. Gücünü artırma.

şāhib-i i. 135a/18

iki İki.

i. 3a/1, 3a/19, 12a/12, 12a/5,
15a/4, 17a/2, 19a/17, 19b/23,
20a/14, 22a/23, 22a/4, 23b/15,
24a/9, 27b/14, 28a/22, 31b/9,
32b/1, 32b/12, 33a/12, 33b/9,
34a/2, 37a/7, 39a/3, 41a/9,
41b/5, 44b/18, 48a/6, 48b/25,
50b/19, 50b/21, 50b/6, 51b/16,
51b/9, 52b/18, 53a/15, 53b/1,
53b/10, 53b/3, 54a/22, 54b/5,
56a/17, 61b/19, 61b/7, 63a/14,
65b/13, 65b/17, 65b/25, 67a/1,
67a/19, 67a/21, 73b/5, 79a/13,
83a/1, 85b/13, 85b/15, 85b/16,
85b/17, 85b/19, 85b/20, 85b/22,
86a/1, 87b/18, 87b/8, 88a/20,
88a/8, 91a/17, 91b/25, 93b/21,
94b/1, 94b/4, 95a/11, 99b/14,

100b/19, 100b/22, 101b/4,

103a/22, 104a/23, 104b/23,

105a/1, 106a/4, 108b/18, 109a/5,

110a/17, 110b/21, 110b/24,

110b/4, 112a/6, 113a/10,

115b/10, 115b/14, 116b/15,

123a/5, 125a/14, 126a/21,

126a/25, 126b/1, 126b/2,

128a/23, 132b/6, 132b/7,

133b/23, 137a/13, 140a/25,

141a/18, 141b/25, 141b/6,

145a/13, 145a/19, 145b/14,

145b/23, 147a/11, 147a/9,

150a/12, 151b/13, 153a/17,

153b/17, 153b/20, 153b/21,

157a/6, 157b/13, 157b/21,

158b/11

i.+ de 50a/8, 125a/14

i.+ den 100a/20

i.+ si 22b/2, 23b/18, 61b/25,

61b/8, 63b/2, 91a/23, 92b/20,

100b/15, 103b/23, 104a/19,

108b/22, 117b/1, 13a/13,

149b/1, 151b/24

i.+ sinde 42b/13

i.+ sinden 155a/25

i.+ sine 22b/4

i.+ sini 153b/18, 92a/2

i.+ siniḡ 13a/18, 23a/17, 27b/15

ikinci İkinci.

i. 81b/D

ikindi	İkinci, öğle ile akşam arasındaki zaman. i.+ ler 110a/15	54a/17, 131a/18, 151b/10 i.+ a 53a/25 ālā-yı zīr-i cenāh-ı re ³ fet-i i.+ a 139a/22 i.+ da 91b/11 i.+ dan 8b/18 i.+ lar 105b/10 i.- ı revā-yı izzet 91b/18 lāyık-ı i. 22b/13 şarāb-ı dinārī i. 12a/3
ikindü	bk. ikindi i.+ ye 67a/17	
ikişer	İkişer. i. 23a/13, 142b/15	
iklīm	<Ar. Ülke, diyar. i. 104b/25 i.+ i 68a/23 i.+ inden 68a/25	ikrāmāt <Ar. İkramlar, hürmetler. i. 22b/6
ikma	? ibrā-yı i. 46a/6	ikrāmen <Ar. İkrām olarak. i. 131a/9
iknāta	? i. 101b/D	ikrār <Ar. Saklamayıp söyleme; Bildirme; Tasdik. i. 19a/18, 97b/16, 100a/D, 121b/22, 139a/15 i.+ ın 76a/6
ikrāh	<Ar. Birine zorla iş yaptırma. i. 92b/6, 114b/1, 114b/20 i.+ dan 108a/14 i.- ı pür 111b/21	iksār <Ar. Çoğaltma, artırma. i. 81a/25, 118b/19
ikrām	<Ar. Hürmet; Ağır lama; Hediye verme. i. 7b/17, 9b/8, 12a/13, 12a/15, 14a/4, 26a/2, 45a/1, 45a/2, 51a/21, 52b/19, 53a/21,	iktā ? i.+ sından 136b/11
		iktidār <Ar. Güç yapma, yetebilme. i. 92b/2, 101a/9, 111a/11 zā ^c af-ı i.+ a 25a/23

i.+ dan 144a/17	i.+ larından 157a/15
erbāb-ı i.+ ı 55a/11	muḳaddir-i i. 3b/19
i.+ ımız 94a/3	
‘adem-i i.+ larından 32a/15	iktirāniye <Ar. Yaklaşma, yanına gelme.
ḳadr-ı niyāb-ı i. 38b/9	i. 7b/2
iktifā <Ar. Azla yetinme.	iktisā <Ar. Giyme, giyinme.
i. 5b/9, 101b/9, 127a/17,	i. 37a/8, 92a/12
138b/12, 149a/7, 152a/11,	
158a/12	iktisāb <Ar. Kazanma, edinme.
i.+ dan 151a/11	i. 7a/6
	i.+ ın 93b/20
iktifā bk. iktifā	iktisābiyye <Ar. Kazanılmış.
i. 48b/17	i. 7a/24
iktināh <Ar. Esasını, kökünü anlama.	iktisād <Ar. Aşırı gitmeme.
i. 59b/23, 109b/14, 112a/4,	i. 121b/18
140b/10	
ma‘hūde-yi merḳūme-yi i.	iktizā <Ar. Lazım gelme, gereklilik.
127a/20	i. 8b/17, 16b/11, 33b/13, 34a/1,
naḳar-ı i. 61a/15	49a/16, 60b/23, 88a/22, 95b/25,
	121a/22, 105a/23, 108a/7,
iktināhī <Ar. Esasını anlamaya dair.	138b/1, 151a/25, 153a/1,
temhīd-i i. 127a/19	157b/24
iktirāb <Ar. Yaklaşma, yanaşma.	i.+ sı 19b/12, 62b/3, 64b/14,
i.+ ları 3b/20	6a/10
	i.+ sina 11a/17, 39b/22
iktirān <Ar. Yaklaşma.	i.- yı ḳazā-yı allāh 12a/24
i. 13b/22, 49a/24, 152a/15	i.- yı ḳuvvet 121b/25
i.+ ı 109a/25	i.- yı meclisi 103b/25
zamān-ı şeref-i i.+ ında 21a/5	i.- yı ‘aşr 4b/9

i.- y1 ‘aşra 2a/6	i. 126a/12, 32b/9, 49a/11
bi-ḥasebi’l-iḳtiżā 91b/5	ekābir-i i. 30a/13
i.- y1 umūrda 10b/19	ḳazā-yı i. 19b/12
i.- y1 irādetu’llāh 9b/21	nüzül-ı bārān-ı ḳazā-yı i. 16b/8
i.- y1 ṭareyān-ı ḳazāu’llāh 12a/11	maşāḥif-i şerife-yı i.+ de 138b/D
ikzā ?	ḳazā-yı i.+ dūr 162a/18
i. 107b/6	mecmū‘ a-yı sırr-ı i.+ dūr 22b/23
ilā <Ar. İla edatı.	naş-ı kerīm-i i.+ dūr 155b/15
i. 93a/18, 98b/16, 107a/1,	ma‘nevī-yı i. olup 25a/5
157a/7	emr-i i.+ ye 21a/19
ilā yevminā hazā <Ar. Günümüze kadar.	defter-i ḳānūn-ı i.+ de 160a/25
i. 80a/D, 112b/11	nehy-i i. 138b/D
‘ilāc <Ar. İlaç.	muḳteżā-yı ḳānūn-ı i. 161b/15
‘i. 152a/21	ilāhiyye <Ar. İlahi, Tanrısal
‘i.+ dur 66b/9	şavn-ı i.+ de 122a/24
‘i.+ ı 106a/7, 123b/7	ḳānūn-ı i.+ dendür 115b/16,
‘i.+ ımız 87a/9	135b/23
‘i.+ ından 66b/11	esrār-ı i.+ dendür 54a/9
‘i.- ı etṭebbā 106a/4	ḳazāyā-yı i.+ dendür 26b/1
ilāc, ilāce <Ar. Cinsel ilişki; İçeri	mücerrebāt-ı ḳānūn-ı i.+ den
sokma.	13a/9
ī. 74b/11, 108a/12, 108a/13,	muḳarrerāt-ı ḳavānīn-i i.+
115a/25, 142b/16	dendür 132b/19
ī.+ dan 114a/17	mücerrebāt-ı ḳānūn-ı i.+ dendür
ī.- ı ḥabāşet 108b/2	112b/2
ilāhī <Ar. İlahi, Tanrısal.	emr-i ilāhiyye 21a/19
	esrār-ı i. 4a/20
	esrār-ı maḥfiye-yı i. 140b/17
	ḥikmet-i i. 54a/12
	ḳudret-i i. 54a/11
	muḳteżā-yı ḡayret-i i. 133a/7

	nekāl-i ʿuḳūbāt-i i. 121a/1	12b/16, 12b/18, 13a/4, 13a/5, 13a/10, 13a/14, 13a/16, 13b/1, 13b/13, 14a/4, 14a/7, 14a/16, 14b/11, 14b/15, 14b/7, 15a/1, 15a/4, 15a/5, 15a/10, 15a/24, 15b/5, 15b/8, 15b/9, 15b/13, 16a/2, 16a/3, 16a/7, 16a/13, 16a/16, 16a/23, 17a/13, 17a/17, 17a/20, 17b/5, 17b/9, 17b/11, 17b/19, 18a/2, 18a/5, 18a/6, 18a/8, 18a/10, 18a/12, 18a/13, 18a/24, 18b/2, 18b/5, 18b/7, 18b/10, 18b/11, 18b/19, 18b/21, 18b/23, 19a/13, 19a/15, 19a/18, 19a/9, 19b/2, 19b/13, 19b/14, 19b/15, 19b/17, 19b/18, 19b/21, 19b/22, 19b/25, 19b/3, 19b/4, 19b/6, 19b/8, 19b/9, 20b/5, 20b/14, 20b/19, 20b/25, 21a/25, 21a/5, 21a/6, 21b/1, 21b/2, 21b/5, 21b/9, 21b/11, 21b/22, 22a/3, 22a/8, 22a/13, 22a/18, 22a/24, 22b/2, 22b/3, 22b/6, 22b/7, 22b/8, 22b/11, 22b/16, 22b/22, 23a/3, 23a/9, 23a/18, 23a/19, 23a/24, 23b/3, 23b/8, 23b/18, 24a/23, 24a/25, 24b/3, 24b/10, 24b/11, 24b/13, 25a/16, 25b/8, 25b/10, 25b/13, 25b/24, 26a/12, 26a/18, 26a/19, 26a/23, 26b/6, 26b/11, 26b/12, 26b/16, 26b/21, 26b/22, 26b/24, 27a/11,
iʿlām	<Ar. Bildirme. i. 9a/11, 9a/24, 10a/17, 24a/1, 42a/13, 46a/2, 55b/15, 69a/7, 69b/7, 104b/6, 155b/23 i.+ dan 55b/13 i.- ı inhā 25b/13 niyā-yı i.+ ı 22a/2	
iʿlān	<Ar. Meydana çıkarma, yayma. i.+ dan 1b/23	
ile	İle. i. 1b/8, 1b/9, 1b/23, 2a/12, 2a/5, 2a/D, 2b/10, 2b/19, 3a/2, 3a/11, 3b/3, 3b/13, 3b/15, 3b/17, 3b/22, 4a/8, 4a/10, 4a/17, 4a/20, 4b/2, 4b/7, 4b/10, 5a/5, 5a/15, 5a/17, 5b/7, 5b/19, 5b/20, 6a/3, 6a/5, 6a/21, 6b/17, 6b/18, 6b/23, 6b/24, 6b/25, 7a/2, 7a/5, 7a/21, 7a/22, 7a/24, 7b/3, 7b/5, 7b/8, 7b/16, 7b/22, 8a/3, 8a/9, 8a/17, 8a/19, 8a/20, 8b/8, 8b/25, 9a/5, 9b/8, 9b/15, 9b/21, 10a/3, 10a/7, 10a/10, 10a/14, 10a/17, 10a/21, 10a/23, 10b/19, 10b/22, 10b/24, 11a/10, 11a/14, 11a/4, 11b/1, 11b/11, 11b/24, 11b/8, 11b/9, 12a/11, 12a/13, 12a/15, 12a/24, 12b/2, 12b/4, 12b/6, 12b/12,	

27a/16, 27a/23, 27a/25, 28a/1,
28a/6, 28a/8, 28a/11, 28a/23,
28b/1, 28b/15, 28b/23, 29b/2,
29b/6, 29b/10, 29b/13, 29b/15,
29b/20, 29b/25, 30a/7, 30a/15,
30a/18, 30a/19, 30b/3, 30b/7,
30b/9, 30b/19, 30b/20, 30b/23,
31a/7, 31a/12, 31a/18, 31b/7,
31b/10, 31b/12, 31b/17, 31b/19,
31b/23, 32a/1, 32a/5, 32a/7,
32a/10, 32a/11, 32a/14, 32a/15,
32a/19, 32a/21, 32a/23, 32b/8,
33a/10, 33a/11, 33a/16, 33a/21,
33a/24, 33b/8, 33b/25, 34a/2,
34a/4, 34b/8, 34b/19, 34b/20,
34b/23, 34b/24, 35a/8, 35a/14,
35a/15, 35a/20, 35b/13, 35b/14,
35b/24, 36a/3, 36a/4, 36b/1,
36b/2, 36b/5, 36b/22, 37b/18,
37b/21, 37b/23, 38a/12, 38b/12,
38b/16, 38b/20, 38b/22, 38b/5,
39a/9, 39a/10, 39a/13, 39a/14,
39a/19, 39a/21, 39a/23, 39a/25,
39b/7, 39b/18, 40a/5, 40a/7,
40b/9, 40b/19, 40b/20, 40b/24,
41a/4, 41a/5, 41a/8, 41a/9,
41a/14, 41a/17, 41a/18, 41a/19,
41a/20, 41a/22, 41b/14, 41b/3,
41b/5, 41b/6, 42b/4, 42b/6,
42b/9, 42b/13, 42b/16, 42b/20,
42b/22, 43a/5, 43b/1, 43b/3,
43b/4, 43b/6, 43b/7, 43b/14,

43b/16, 43b/23, 44a/5, 44a/8,
44a/10, 44a/15, 44a/23, 44a/24,
44b/8, 44b/12, 44b/23, 45a/3,
45a/9, 45a/11, 45a/12, 45a/13,
45a/14, 45a/15, 45a/19, 45b/4,
45b/10, 45b/12, 45b/24, 45b/25,
46a/10, 46a/21, 46b/4, 46b/5,
47a/6, 47a/14, 47a/16, 47a/18,
47b/1, 47b/2, 47b/3, 47b/5,
47b/11, 47b/13, 47b/14, 47b/16,
47b/17, 48a/18, 48a/21, 48b/16,
48b/17, 48b/20, 48b/25, 49a/6,
49a/17, 49a/19, 49a/22, 49a/24,
49b/15, 49b/18, 49b/20, 50a/6,
50a/8, 50b/10, 50b/13, 50b/18,
51a/19, 51a/21, 51b/6, 51b/8,
51b/13, 51b/16, 52a/4, 52a/6,
52a/7, 52a/8, 52b/1, 52b/4,
52b/21, 53a/3, 53a/7, 53a/12,
53a/13, 53a/24, 53a/25, 53b/1,
53b/15, 53b/22, 54a/15, 54a/23,
54b/1, 54b/4, 54b/17, 54b/19,
54b/20, 54b/23, 55a/5, 55a/11,
55a/19, 55b/3, 55b/6, 55b/10,
55b/20, 55b/25, 56a/11, 56a/15,
56a/18, 56a/19, 56a/25, 56b/7,
56b/13, 56b/17, 56b/21, 56b/22,
57a/14, 57a/18, 57a/20, 57b/4,
57b/5, 57b/14, 57b/15, 57b/22,
58a/3, 58a/9, 58a/21, 58b/14,
58b/17, 58b/19, 59a/1, 59a/13,
59a/18, 59a/20, 59b/2, 59b/4,

60a/6, 60a/8, 60a/17, 60b/10,
60b/13, 60b/18, 60b/20, 61a/1,
61a/4, 61a/7, 61a/10, 61a/15,
61b/3, 61b/4, 61b/13, 61b/25,
62a/18, 62b/2, 62b/9, 62b/11,
62b/17, 62b/20, 63a/5, 63a/6,
63a/9, 63a/11, 63a/19, 63b/1,
63b/13, 63b/22, 63b/24, 64a/24,
64b/9, 65a/3, 65a/8, 65a/12,
65a/13, 65a/19, 65a/22, 65b/14,
65b/15, 65b/16, 65b/24, 66a/1,
66a/3, 66a/4, 66a/9, 66a/15,
66a/18, 66a/23, 66a/25, 66b/12,
66b/18, 66b/20, 66b/21, 67a/5,
67a/17, 67a/24, 67b/13, 68a/7,
68a/17, 68b/1, 68b/15, 68b/21,
69a/10, 69a/14, 69a/17, 69a/18,
69a/19, 69a/20, 69a/21, 69a/23,
69a/24, 69b/2, 69b/7, 70b/13,
70b/19, 70b/21, 70b/24, 71a/2,
71a/4, 71a/5, 71a/6, 71a/7,
71a/10, 71a/17, 71a/21, 71b/3,
71b/5, 71b/8, 71b/9, 72a/17,
72a/18, 72b/10, 72b/17, 73a/1,
73a/3, 73a/7, 73a/12, 73a/19,
73a/21, 73b/2, 73b/7, 73b/8,
73b/10, 73b/11, 73b/14, 73b/17,
74a/5, 74a/8, 74a/20, 74b/6,
74b/10, 74b/14, 74b/22, 74b/23,
75a/16, 75a/17, 75a/18, 75a/19,
75a/20, 75a/21, 75a/22, 75a/23,
75a/24, 75a/25, 75b/1, 75b/2,

75b/3, 75b/4, 75b/5, 75b/6,
75b/7, 75b/8, 75b/9, 75b/10,
75b/11, 75b/12, 75b/13, 75b/14,
75b/15, 75b/16, 75b/17, 75b/18,
75b/19, 75b/20, 75b/21, 75b/22,
75b/23, 75b/24, 75b/25, 76a/1,
76a/3, 76a/4, 76a/5, 76a/6,
76a/7, 76a/8, 76a/9, 76a/10,
76a/11, 76a/12, 76a/13, 76a/14,
76a/15, 76a/16, 76a/17, 76a/18,
76a/19, 76a/20, 76a/21, 76a/22,
76a/23, 76a/24, 76a/25, 76b/1,
76b/2, 76b/3, 76b/4, 76b/5,
76b/6, 76b/7, 76b/8, 76b/9,
76b/10, 76b/11, 76b/12, 76b/13,
76b/14, 76b/15, 76b/16, 76b/17,
76b/18, 76b/20, 76b/21, 76b/22,
76b/23, 76b/24, 76b/25, 77a/1,
77a/2, 77a/4, 77a/5, 77a/6,
77a/7, 77a/9, 77a/10, 77a/11,
77a/12, 77a/13, 77a/14, 77a/15,
77a/17, 77a/18, 77b/3, 79a/22,
79b/10, 79b/13, 79b/25, 80a/19,
80a/23, 80b/13, 80b/23, 81a/14,
81a/17, 81a/21, 81a/24, 81b/6,
81b/9, 81b/25, 81b/D, 82a/6,
82a/14, 82a/18, 82a/21, 82a/23,
82b/4, 82b/14, 82b/20, 82b/D,
83a/18, 83a/21, 83b/6, 83b/7,
83b/10, 83b/13, 83b/17, 84a/3,
84a/15, 84b/8, 84b/9, 84b/10,
84b/11, 84b/12, 84b/13, 84b/20,

85a/4, 85a/16, 85a/18, 85a/19,
85a/20, 85a/22, 85b/1, 85b/18,
85b/19, 85b/6, 85b/7, 86a/6,
86a/13, 86a/16, 86a/18, 86b/11,
86b/18, 86b/20, 86b/3, 86b/8,
87a/1, 87a/8, 87a/11, 87a/16,
87a/23, 87b/3, 87b/5, 87b/8,
87b/12, 87b/24, 88a/21, 88b/3,
88b/8, 88b/12, 88b/18, 88b/21,
88b/22, 89a/12, 89a/15, 89a/20,
89b/9, 89b/19, 89b/22, 90a/3,
90a/10, 90a/19, 90a/20, 90b/2,
90b/8, 90b/21, 91a/7, 91a/19,
91a/22, 91a/25, 91b/1, 91b/2,
91b/12, 91b/20, 92a/5, 92a/6,
92a/12, 92a/14, 92a/17, 92a/18,
92a/22, 92a/24, 92a/25, 92b/16,
92b/19, 92b/23, 93a/16, 93a/17,
93a/21, 93a/23, 93b/7, 93b/10,
93b/13, 94a/2, 94a/4, 94a/14,
94a/17, 94a/23, 94a/25, 94b/2,
94b/3, 94b/20, 94b/24, 95a/7,
95a/10, 95a/22, 95a/24, 95b/12,
95b/14, 95b/21, 96a/7, 96a/10,
96a/16, 96b/4, 96b/25, 97a/3,
97a/18, 97b/2, 97b/12, 97b/14,
97b/24, 98a/2, 99a/1, 99a/5,
99a/14, 99b/2, 99b/3, 99b/7,
99b/10, 99b/14, 100a/3, 100a/4,
100a/7, 100a/9, 100a/14,
100a/24, 100a/25, 100b/12,
100b/19, 100b/24, 101a/8,

101a/11, 101a/15, 101a/16,
101b/3, 101b/8, 101b/15,
101b/21, 101b/25, 102a/1,
102a/10, 102a/14, 102a/2,
102a/3, 102a/4, 102a/6, 102a/18,
102b/6, 102b/14, 103a/3,
103a/25, 103b/1, 103b/8,
103b/18, 103b/25, 104b/15,
104b/21, 104b/24, 105a/2,
105a/5, 105a/7, 105a/15,
105a/16, 105a/22, 105b/1,
105b/10, 106a/19, 106b/3,
106b/4, 106b/6, 106b/7, 106b/9,
106b/14, 106b/15, 106b/17,
106b/22, 106b/24, 107a/1,
107a/19, 107a/23, 107a/25,
107a/6, 107a/8, 107b/2,
107b/23, 108a/6, 108a/10,
108a/22, 108a/25, 108b/1,
109a/1, 109a/5, 109a/13,
109a/15, 109a/19, 109b/4,
109b/12, 109b/24, 109b/25,
110a/2, 110a/4, 110a/7, 110a/8,
110a/9, 110a/13, 110a/17,
110a/19, 110a/21, 110a/23,
110a/24, 110b/4, 110b/6,
110b/12, 110b/15, 110b/2,
110b/20, 110b/21, 110b/22,
111a/2, 111a/6, 111a/7, 111a/14,
111a/16, 111a/18, 111a/24,
111b/5, 111b/7, 111b/9,
111b/14, 111b/19, 111b/21,

112a/5, 112a/12, 112a/21,
112b/4, 112b/20, 112b/22,
113a/11, 113a/19, 113b/2,
113b/4, 114a/3, 114a/9, 114a/11,
114a/20, 114b/1, 114b/3,
114b/12, 114b/21, 115a/11,
115a/14, 115a/19, 115a/2,
115a/23, 115a/24, 115a/25,
115a/4, 115a/20, 115b/12,
115b/18, 115b/19, 116a/5,
116a/24, 116b/15, 116b/19,
117a/1, 117a/5, 117a/6, 117a/9,
117a/15, 117a/20, 117a/21,
117b/2, 117b/5, 117b/9,
117b/12, 117b/14, 117b/19,
118a/1, 118a/13, 118a/15,
118a/16, 118a/17, 118a/22,
118a/24, 118b/1, 118b/6,
118b/13, 118b/17, 118b/25,
119a/15, 119a/21, 119a/9,
119b/1, 119b/4, 120a/3, 120a/4,
120a/5, 120a/16, 120a/17,
120a/22, 120a/23, 120a/25,
120b/1, 120b/9, 120b/17,
121a/10, 121a/14, 121a/25,
121b/17, 121b/19, 121b/20,
121b/24, 122a/1, 122a/7, 122a/8,
122a/9, 122a/12, 122a/17,
122a/20, 122a/23, 122b/1,
122b/6, 122b/9, 122b/10,
122b/15, 122b/17, 122b/18,
122b/23, 123a/5, 123a/7,
123a/23, 123a/24, 123b/20,
123b/21, 123b/24, 124a/10,
124a/11, 124a/13, 124a/20,
124a/21, 124b/6, 124b/8,
125a/15, 125a/21, 125b/4,
125b/5, 125b/7, 125b/8,
125b/17, 126a/5, 126a/15,
126a/23, 126b/1, 126b/18,
126b/20, 126b/22, 126b/25,
127a/7, 127a/15, 127a/16,
127a/17, 127a/21, 127b/10,
127b/12, 127b/16, 127b/19,
127b/21, 127b/24, 127b/25,
128a/1, 128a/2, 128a/3, 128a/15,
128a/19, 128a/22, 128b/2,
128b/6, 128b/13, 129a/11,
129a/2, 129a/19, 129a/22,
129b/19, 129b/20, 130a/4,
130a/12, 130a/13, 130a/16,
130a/19, 130a/20, 130a/25,
130b/4, 130b/5, 130b/12,
130b/14, 130b/20, 131a/1,
131a/4, 131a/5, 131a/6, 131a/7,
131a/9, 131a/11, 131a/16,
131a/17, 131b/1, 131b/24,
131b/25, 132a/4, 132a/7, 132a/8,
132a/13, 132a/15, 132a/17,
132a/18, 132b/17, 132b/18,
132b/21, 133a/7, 133a/15,
133a/16, 133a/20, 133b/14,
133b/20, 133b/21, 134a/4,
134a/13, 134a/14, 134a/19,

134a/22, 134a/25, 134b/4,
134b/5, 134b/7, 134b/9,
135a/12, 135a/15, 135a/16,
135a/20, 135a/22, 135b/14,
135b/3, 136a/6, 136a/11,
136a/12, 136a/14, 136a/17,
136a/22, 136a/25, 136b/7,
136b/10, 136b/23, 137a/4,
137a/7, 137a/11, 137a/14,
137a/15, 137a/20, 137a/23,
137b/15, 137b/2, 137b/4,
137b/7, 137b/9, 137b/21,
137b/24, 138a/1, 138a/2, 138a/6,
138a/20, 138a/25, 138b/2,
138b/6, 138b/12, 138b/17,
139a/1, 139a/12, 139b/1,
139b/6, 139b/10, 139b/11,
139b/14, 139b/16, 139b/20,
140a/3, 140a/4, 140a/7, 140a/11,
140a/15, 140a/19, 140a/25,
140b/6, 140b/8, 140b/9,
140b/13, 140b/15, 140b/20,
140b/22, 141a/15, 141a/18,
141a/3, 141b/5, 141b/14,
141b/15, 141b/18, 141b/20,
141b/24, 142a/10, 142a/16,
142a/3, 142a/4, 142a/6, 142a/9,
142b/4, 142b/8, 142b/10,
142b/12, 142b/15, 142b/17,
142b/21, 142b/25, 143a/10,
143b/5, 143b/11, 143b/14,
143b/15, 143b/16, 143b/23,
143b/25, 144a/11, 144a/16,
144a/21, 144a/22, 144b/16,
144b/21, 144b/22, 144b/3,
144b/7, 144b/9, 145a/1, 145a/8,
145a/11, 145a/15, 145b/7,
145b/20, 145b/22, 145b/24,
146a/1, 146a/2, 146a/5, 146a/13,
146b/14, 146b/19, 146b/20,
146b/24, 147a/1, 147a/2,
147a/14, 147a/16, 147a/17,
147a/25, 147b/12, 147b/13,
147b/14, 148a/7, 148a/9,
148a/10, 148a/11, 148a/12,
148b/5, 148b/9, 148b/11,
148b/13, 148b/14, 148b/18,
148b/25, 149a/4, 149a/6, 149a/8,
149a/14, 149a/25, 149b/3,
149b/4, 149b/7, 149b/11,
149b/12, 149b/14, 149b/16,
149b/23, 149b/25, 150a/5,
150a/9, 150a/13, 150a/14,
150b/6, 150b/9, 150b/15,
150b/16, 150b/17, 150b/18,
150b/23, 150b/24, 150b/25,
151a/4, 151a/11, 151a/12,
151a/14, 151a/16, 151a/22,
151a/24, 151a/25, 151b/21,
152a/2, 152a/5, 152a/11,
152a/12, 152a/14, 152a/15,
152a/18, 152b/3, 152b/9,
152b/11, 152b/16, 152b/17,
152b/25, 153a/4, 153a/15,

153a/19, 153a/20, 153a/21, 153b/3, 153b/11, 153b/14, 153b/16, 153b/17, 153b/24, 154a/7, 154b/5, 154b/6, 154b/7, 154b/8, 155a/3, 155a/22, 155a/23, 155b/14, 155b/25, 155b/3, 156a/7, 156a/12, 156a/13, 156a/21, 156b/4, 156b/5, 156b/7, 156b/8, 156b/11, 156b/14, 156b/15, 156b/20, 156b/22, 157a/2, 157a/6, 157a/15, 157b/3, 157b/5, 157b/6, 157b/9, 157b/11, 157b/17, 157b/21, 158a/4, 158a/5, 158a/6, 158a/12, 158a/16, 158a/22, 158b/3, 158b/10, 158b/11, 158b/14, 158b/19, 159a/1, 159a/12, 159a/25, 159b/7, 159b/10, 160a/18, 160a/6, 160b/2, 160b/6, 160b/7, 160b/8, 160b/11, 160b/14, 160b/15, 161a/1, 161a/12, 161a/13, 161a/16, 161a/21, 161a/25, 161b/4, 161b/21, 161b/22, 161b/25, 162a/1, 162a/10, 162a/13, 162a/15, 162a/17, 162b/7, 162b/9, 162b/11, 162b/14, 162b/15, 163a/8, 163a/9, 163a/10, 163a/11, 163a/25, 163b/3, 163b/6, 163b/9, 163b/10, 163b/12,	163b/14, 164a/15, 164a/20, 164a/23, 164a/25, 164b/1, 164b/11 i.+ dūr 2b/9, 35b/6, 60b/24, 60b/25, 64b/15, 92a/1, 144a/21
	ileri İleri. krş. ilerü i. 48b/12
	ilerü İleri. krş. ilerü i. 33a/19, 89a/5, 9b/5
	ilgā' <Ar. Lağvetme, kaldırma. i.- yı aḥvāl 73b/9
	ilhāḥ <Ar. Israr etme. i.+ ıyla 137a/13 bi'l-ilhāḥ 41b/22, 123b/1 bi-lā-ilhāḥ 97b/7, 138a/6
	ilhāk <Ar. Katma, katılma. i. 104b/9, 109b/16 i.+ ı 43a/9
	ilhām <Ar. İlham, vahiy. i. 10a/15 vaḥy-i i. idi 146a/17
	İlhān Çin hükümdarı. İ. 97a/16
	ilīk İlik.

	i.+ e 87b/16		‘i.+ ler 123b/8
			‘i.- i ‘amāya 164a/23
iliştiril-	İliştirilme.		‘i.- i benām 2a/1
	i.- miş 139b/25		‘i.- i kaç‘iyyeye 100a/25
			‘i.- i ma‘ hūdeyi 127b/9
ilk	İlk.		‘i.- i şafā 127b/12
	i. 82a/24, 122b/2		
		‘illiyye	<Ar. Nedeni neticeye bağlayan.
			sāmi‘a-yı ‘i.+ ye 10a/16
ilkā’	<Ar. Bırakma, bırakılma.		
	i.- yı ihtilāf 32a/10	‘ilm	<Ar. Bilme, biliş; Nazarî bilgi.
			‘i. 4a/19, 45b/25, 101b/25,
ilkā	bk. ilkā’		104a/9, 125b/12, 127b/13,
	i. 10a/17, 113b/15, 149b/12		127b/18, 128a/5, 131b/1
	i.+ sından 139b/21		‘i.+ i 157a/2
			‘i.+ inde 109a/18
ilk yaz	Bahar.		‘i.+ in 119b/16
	i. 59a/15		‘i.- i ālāt 41b/18
			‘i.- i esmā’ 34a/21
illā	<Ar. Meğer, aksi halde, ille, mutlaka.		‘i.- i kāf 109b/8
	i. 17a/21, 24a/2, 31a/19, 35a/3, 36a/5, 44a/17, 46a/1, 61a/20, 63b/7, 64a/9, 70b/15, 86a/20, 91b/16, 99a/20, 110b/14, 119a/9, 122b/4, 153b/7, 156b/11		‘i.- i lā-ḥakk 105a/25
			‘i.- i mūsikī 29a/20
			‘i.- i naḥv 29b/13
			‘i.- i nücūm 132b/8, 30a/11
			‘i.- i nücūma 109b/7
			‘i.- i reml 46b/3
‘illet	<Ar. İllet, hastalık.		‘i.- i sāmūr-ı hindīde 29b/8
	‘i. 123b/5, 150a/15		‘i.- i sīmiyāda 46b/4
	‘i.+ dūr 130b/2		‘i.- i tecvīdde 3a/7
	‘i.+ e 160a/5		‘i.- i te’vīl 29b/25
	‘i.+ i 150b/18		behre-yi feyz-i ‘i. 4b/13
	‘i.+ idür 82b/15		cihet-i ‘i. 4a/17

hōca-yı ʿi. 41b/14	i.+ ından 72b/21
h̄vāce-yi ʿi.- i tefsīr 41b/15	
el-ʿilm-i induʿllāh 109b/17	iltimās <Ar. Kayırma.
ʿilmü'l-yaķīn 72a/4, 123b/3, 127a/22	i.+ ıyla 38b/14
ʿilmiyye <Ar. Şeriat ve fıkıh işleriyle uğraşan hocalar sınıfı. kuvvet-i ʿi. 73a/1	iltiyām <Ar. Onulma. i.+ dan 44a/15
ilticā <Ar. Sığınma, barınma. i. 37a/18, 110b/20, 126a/12	iltizām <Ar. Lüzumlu sayma. i. 150a/25, 163b/10 i.+ a 2a/1
iltifāt <Ar. İltifat etme, gönül alma. i. 12a/2, 41a/9, 102a/22 i.+ a 49a/9 ruḥşat-ı yābende-yi i.+ ı 19b/19 mağrūr-ı i. 49b/21	ilzām bk. iltizām i. 45a/3, 61a/21, 62a/1, 129b/9 ağreb-i i.+ dandur 80b/17 i.- ı ḥaşm 27b/24, 107a/19 i.- ı ʿıyād 18b/8 i.- ı ʿibād 9b/13 ķabūl-i i. 65b/18 ilzāmenü'n-nās 18a/13
iltihā <Ar. Eğlenme. i.+ yı 124b/10	īmā <Ar. Dolaylı anlatma. i. 136b/22
iltihābī <Ar. İltihapla ilgili. i. 83b/16	īmā'en <Ar. İma yoluyla. i.+ le 113b/24
iltiklān ? i. 77b/2	i' māl <Ar. Yapma, işleme, meydana getirme; Fıkıh usulüne göre söze anlam verme. i. 25a/9, 85b/17 i.+ i 130b/25
iltimāʿ <Ar. Parıldama. i. 24b/4 i.+ da 109a/6 i.+ ı 21b/16	

i.- i gürüh 129a/7
i.- i kabîha 113a/18
i.- i nâ-behencâr 26a/16

imâm <Ar. Halife olan kimse; Namaz
kıldırان kimse.

i. 27b/16, 29a/3, 97a/17,
100b/25, 133a/14, 158a/4,
161a/D

i.+ a 8b/24

i.+ ı 8b/20, 8b/22, 66b/23,
112b/9, 133a/12, 162a/19

i.+ ları 134b/19, 162a/20

i.- ı merkûm 9a/6

i.- ı müşârün ileyhi 9a/10

i.- ı aşr 150b/25

cenâb-ı i. 26a/7

imâmü'l-cenâb-ı imâmü'l-hadî

160b/15

i.- ı mescid 77b/5

î.+ a 108b/11

î.+ dan 5b/1, 68b/8, 95b/17

î.+ dur 122b/16

î.+ ı 80a/D

metâ^ç-ı î.+ ı 107a/24

î.+ ina 7b/11

sû^ç-yı î. 18a/19

tecdîd-i î. 114a/10

im^çân <Ar. Bir işte çok ileriye varma.

i. 74a/20

nazar-ı i. 12b/17

i.- ı nazar 74b/6

imâniyye <Ar. İncancılık.

î.+ den 112a/21

i^çmâr <Ar. Şenlendirme.

i. 31a/18

i.+ ın 135b/10

imâme <Ar. Sarık.

çi. 46a/25

çu.- yi kübrâ 60a/7

imâmesiz <Ar.+Tür. Sarıksız.

çi.+ ce 149a/22

imâmet <Ar. İmamlık.

i. 100a/25

imân <Ar. İman, inanç.

imâre bk. çimâret

naķib-i çi.- yi çabbâs 77b/9

imâret <Ar. Yoksullara yiyecek

dağıtılmak üzere kurulmuş hayır
evi.

çi. 114b/25

çi.+ ine 27a/18

imdâd <Ar. Yardım.

i. 13b/1

i.- ı te'şir-i kevkebe 24b/2
i.- ı yār 8b/7

imdi Şimdi.
i. 21a/7, 2a/6, 33a/12, 35b/20,
35b/8, 37b/5, 38a/25, 38b/22,
39b/20, 39b/3, 40a/18, 42a/14,
51a/4, 51b/3, 53a/22, 54a/10,
55b/4, 56a/13, 56a/22, 57a/1,
57a/7, 61a/3, 62b/5, 63a/24,
64b/15, 64b/19, 67b/15, 68a/4,
68b/9, 70a/24, 71a/4, 72b/6,
74b/3, 75a/5, 81b/17, 81b/D,
83b/24, 86a/17, 89b/4, 92a/15,
92b/24, 97a/22, 101a/7,
101b/15, 101b/19, 103b/2,
105a/18, 107b/12, 108a/17,
10a/18, 117a/16, 118a/8, 11a/16,
121b/16, 122a/13, 123b/18,
124b/3, 125b/1, 126b/10,
130b/25, 136b/11, 137a/6,
140b/11, 141b/1, 149a/13,
153a/25, 153b/10, 157a/14,
162a/6, 162a/9

imhāl <Ar. Zaman verme.
i. 142a/6

imhālat <Ar. Zaman verme.
i.+ ı 18b/10

imhizā ?

i. 52b/15

imkân <Ar. İmkân.
hayyiz-i i.+ da 21a/1
taht-ı i.+ da 61a/5, 108a/22,
131b/15

imkānsız <Ar.+Tür. İmkansız.
i.+ sız 40a/13

imlā <Ar. İmla, yazı.
i. 2a/D, 8b/9, 82a/5, 127b/25,
142b/8
nigāşte-yi i.+ dur 61b/5

imlāc <Ar. Sorma.
i. 72b/9

imrār <Ar. Geçirme, geçirilme.
i. 18b/9

imrenil- İmrenilme.
i.- ür 125a/7

imsāk <Ar. Bir şeyden el çekme.
i. 8a/3, 16a/16, 96a/7
i.+ i 54b/3, 135a/6

imtidād <Ar. Uzama, uzun sürme.
i. 31a/18, 53a/5
i'ānet-i i.- ı evkāt 8b/8

imtilā <Ar. Kan toplanma. i.+ dan 119a/21 nev ^c -i i.+ ya 81b/D i.+ yı 101a/7	i.- üp 119b/24
imtisāk <Ar. Sıkıca tutunma. şiddet-i i. 117b/12	in <Ar. Bu. ī. 83a/3, 100b/4, 103b/D
imtişāl <Ar. Gerekeni yapma, emre uyma. i. 16b/13	inā <Ar. Kap kaçak. i. 32a/8, 53b/19
imtiyāz <Ar. Farklı olma, ayrıcalık. i. 145a/9, 147a/17, 150b/6	inā bk. inā' i.+ yı 142b/8, 142b/9
imtizāc <Ar. Uyuşma, uygunluk. i. 77a/17 i.+ ı 56a/25, 77a/19, 81a/24 hüsn-i i.+ ım 99b/5	inābet <Ar. Tarikata girme. i. 159b/23
imzā bk. imzā i. 42b/19	inād <Ar. İnat, ayak direme. i. 1b/13, 105a/12, 116a/12, 128a/19, 155b/9 i.+ dan 139a/18 i.+ ında 105b/1
imzā <Ar. İmza, onay. i. 32b/17	ināle <Ar. Nail etme, kavuşturma. i. 21b/12
in- İnme. i. 154b/4 i.- dik 50a/15 i.- düği 22b/16 i.- er 22b/19 i.- mek 154b/3	in'ām <Ar. Nimet verme, iyilik etme. i. 24a/20, 25b/13, 53b/6, 54a/24, 54b/21, 163b/8, 163b/13, sufre-yi i.+ ı 25b/1 ketm-i i.+ ından 37b/11 i.+ lar 10b/9
	inan- İnanma. i.- ma 143b/19, 154a/21,

154a/25

i.- maḡ 32b/24

i.- maḡdur 103b/25, 107a/2

i.- mamaḡ 156a/1

i.- maḡ 70a/12

i.- maya 105a/8

i.- mayn 21b/3

i.- mayup 65b/6

i.- maz 99a/15

i.- ur 99a/14

ince İnce.

i. 75b/16

i.+ niḡ 75b/15

inci İnci.

i.+ ler 80a/8

incimād <Ar. Donma, katılaşıma.

i. 101a/21

‘**inān** <Ar. İdare etme.

‘i. 31b/7

incirār <Ar. Çekilme.

i.+ ıdur 6a/6

inandır- İnandırma.

i.- ırlar 124b/4

incit- İncitme.

i.- mez 111a/16

‘**ināyet** <Ar. Dikkat, gayret; İhsan,

iyilik.

‘i. 25b/24, 30a/4, 30b/1, 57b/23,

beyt-i ‘i. 128b/24

deryā-yı ‘i.- i mevlādur 25b/13

ebyāt-ı ‘i. 125b/21

‘i.- i ma‘ neviyye 14a/15

‘i.- yāb 103b/18

‘i.- baḡṣā 122a/8

incü bk. inci

i. 134a/25

‘**ind** <Ar. Yan, yön.

‘i.+ i 11b/14, 93a/8

‘i.+ inde 48b/5, 56b/7, 72b/18,

81b/22, 97b/6, 100a/17,

104a/11, 105a/22, 109b/3,

110b/12, 111a/20, 117a/18,

123a/23, 124a/4, 137b/10,

138a/19, 142b/13

ehl-i i.+ inde 23a/16

‘i.+ lerinde 28a/6, 31b/3

‘indu’llāhu’l-eṣnāf 107b/16

‘inde’l-erāzil 119a/8

‘**ināyet-kerde** <Ar.+Far. İyilik edilmiş.

‘i.- yi menāṣīr-i sūrūr 30b/1

inbihāyī ?

i. 25b/13

‘inde’l-esāfil 86a/14	i.- ı ‘ asker 17b/16
‘inde’l-eṭṭbbā’ü’l-ḥazāk 123b/4	i.+ ı 3a/3, 65b/17, 67a/18
‘indü’ṭ-ṭalebetü’l’ulüm 41b/17	ba‘ de’l-inhizāmı 17b/22
‘indu’z-zurefā 143b/15	i.- dīdesi 13a/10
‘indü’z-zurefā-yı şāhibü’l-mezāk 125a/6	iniş İniş. i.+ den 50a/14 i.+ iņe 158a/8
indir- İndirme. i.- üp 28b/1, 111b/10	inkār <Ar. İnkâr etme, reddetme. i. 13b/4, 21a/10, 57a/22, 61a/11, 61b/9, 68a/11, 72a/9, 82b/22, 88a/20, 92a/21, 92b/8, 125b/11, 128a/18, 141a/6 i.+ a 57b/3 sāhil-i lücce-yi i.+ dadur 125b/11
infā ? i. 26b/24	
infihām <Ar. Anlaşılmak. i. 43b/19	
inhā <Ar. Ulaştırma, yetiştirme; Bir vazifeye tayin için yazılan yazı. i. 55b/17, 82b/4, 91b/6, 140b/20, 163b/2 i.+ dan 127b/25 i.+ sı 163b/1, 81a/23 ḥilāf-ı i. 12b/12, 22b/12 i‘lām-ı i. 25b/13	inkıbāz <Ar. Kasvet, sıkıntı. i.+ ı 151a/20
inhām <Ar. Bildirme. i. 69b/8	inkırāz <Ar. Tamamen tükenme. i.- ı ‘ ahd-i devrān 74a/6 inkırāzi’z-zamān 74a/10
inḥinā <Ar. Eğilme, eğrilme. i. 44a/20	inkıṭā’ <Ar. Kesilme, tükenme. i.+ ından 81b/14
inhizām <Ar. Hazmolunma, sindirilme.	inkisār <Ar. Beddua; Gücenme. i. 12b/25 i.+ ından 105b/9 i.+ larından 103a/15, 105a/4

inķızā <Ar. Tamam olma, sona erme inķızā 'i'l- ^c idde 100a/23	125a/13, 131a/3, 138b/8, 152a/13, 152a/23, 153b/10, i.+ a 60a/15, 63a/3, 66a/15, 107a/4
ins <Ar. İnsan. i. 116b/5, 118a/24, 152a/17 ve't- tavķ-i i. 62b/18 ins-ā-ins 147a/19	nev ^c -i i.+ a 152a/10, 57a/15, 66a/13 nev ^c -i i.+ da 124b/18 zümre-yi i.+ da 131b/19 i.+ da 138a/25
insā <Ar. Unutturma. i.- yı äyetdür 80a/25	ecnās-ı i.+ dan 84a/22 eşhāş-ı i.+ dan 126b/12 hançere-yi i.+ dan 80b/19
inşāf <Ar. İnsaf. i. 12b/16, 55b/7, 64b/5, 87a/10, 90a/9, 92b/11, 141a/8 i.+ a 26b/16 i.+ ı 121b/20, 122a/12 ehl-i i. 57b/21, 57b/22 bersīne-yi i. 25b/13 ehl-i i. 125b/13 haķķu'l-inşāf 17b/11	nev ^c -i i.+ dan 70b/15 cān-ı i.+ dur 35a/22 muķtezā-yı şān-ı i. ödügi 152a/22 i.+ ı 149a/15 hilye-yi i.+ ı 127a/2 i.+ ı 66a/17, 75a/19, 130b/25 tā 'ife-yi i.+ ı 124b/18 i.- ı kāmile 121b/18, 49a/13 kaħt-ı i. 7a/5 nev ^c -i i. 70b/17, 124b/14 şāmile-yi kāmile-yi i. 116b/14 şān-ı i. 128b/18 el-insān 129a/16
inşāfen <Ar. İnsaf ederek. i. 122b/25	
inşāf-kerde <Ar. İnsan edilmiş. i.- yi ahālī-yi eknāf 12b/16	
insān <Ar. İnsan. i. 1b/21, 5b/22, 17b/6, 26a/22, 61b/9, 65a/22, 68a/17, 71a/4, 122a/13, 122b/20, 124b/15,	insānī <Ar. İnsana dair. erkān-ı lāzıme-yi i. 41a/25 sāl-i i. 11a/3
	insāniyye <Ar. İnsanlar.

hālet-i i.+ yi 124b/6	i.+ sı 24b/20
	i.- y1 sa' ideden 25b/18
insāniyyet <Ar. İnsanlık.	
i. 121a/9	intifāl <Ar. Nafile namazı kılma.
rāyiḥa-yı i. 66a/14	i. 133a/16
insizā ?	intihā <Ar. Bitme, tükenme, nihayet bulma.
i. 115b/3	i.- y1 tābūd 14a/18
inşā' <Ar. Yapma, meydana getirme.	
i. 117a/15, 61b/16, 87b/10,	intiḥāb <Ar. Seçim, seçme.
91a/2	i. 77b/1, 150b/15, 162b/13
inşā-kerde <Ar.+Far. İnşa edilmiş.	intiḫāl <Ar. Geçme, göçme; Miras.
i.- yi nāzik 1b/18	i. 71b/25, 133a/7
inşād <Ar. Şiir yazma.	i.- i mīrās 96a/8
i. 1b/18, 12b/24, 13b/6, 14a/21,	ba' dü'l-intiḫāl 46a/20
16a/21, 18a/24, 22b/21, 25b/13,	izzetgāh-ı 'uḫbāya i. 16b/14
29b/6, 113b/24, 117b/24,	
118a/20, 120b/3, 121b/2, 142b/4	intiḫām <Ar. İntikam, öç.
i.+ ıdur 31b/4	i. 12b/3, 79b/10, 79b/13,
intibāh <Ar. Uyanma, uyanıklık, göz	79b/15, 161a/1,
açıklığı.	aḫz-ı i.+ dur 104b/5
i. 21a/8, 38b/1, 39b/20, 62b/2,	i.+ ı 70b/19
64b/8, 71a/7, 72a/6, 152b/6	i.+ ın 72b/25
i.+ ina 56a/11	aḫz-ı i. 133b/20
i.- ı lāzıme-yi zımmet 2a/6	şaḫş-ı ḳazā-yı i. 13a/1
tedārik-i i. 44b/23	
intiḫā <Ar. Ortadan yok olma.	intisāb <Ar. Bir takikata girme; Bir toplulukta, ailede yer alma.
	i. 30a/10, 36a/23, 41a/5, 47a/11,
	53b/15, 118a/25, 125a/17,

150a/11, i.+ dan 92b/1 i.+ dur 162b/19 i.+ ı 92a/1, 122a/19 erzāk-ı i.+ ı 55a/12 i.+ ları 3b/20 i.- ı şifātiye 55a/14	i.+ inden 114b/10 i.+ leri 67a/2
intişāh <Ar. Verilen nasihatı tutma. i. 36a/3	ipsiz Serseri, başı boş. i. 77b/24
intişār <Ar. Neşrolunma. i.+ ı 148a/12	i' rā <Ar. Soyma. i. 8a/14
intizām <Ar. Düzen. i. 102b/12, 104a/17 bādī-yi i.- ı umūr-ı benī 25a/19	irā <Ar. İyilikte bulunma. ī. 89a/7, 142b/9
intāḳ <Ar. Dile getirme, söyletme. taḥsīn-i i. 69a/24	i' rāb <Ar. Düzgün konuşma ve hakikati belirtme. ṭā'ife-yi rā'ife-yi i. 50a/7
inzivā <Ar. İnziva, bir köşeye çekilme, dünya işlerinden vazgeçme. i.+ larını 164b/1	irād <Ar. Söyleme. ī. 88a/4, 111a/13, 118a/20, 126a/25 ī.+ ı 161b/22
inle- İnlemek. i.- diler 110a/15 i.- r 79b/23	irāde <Ar. İrade, dileme, isteme. i.- yi ḥālīḳu'l-ibād 24b/10 i.+ sinden 85a/20 i.+ siyle 86b/14, 86b/24
ip İp. i. 78a/4 i.+ e 70a/8	irādemī ? ī.+ ye 85b/15
	irādetu'llāh <Ar. Allah'ın isteği, iradesi. iḳtizā'-yı i. 9b/21 i.+ a 21a/19

irādī	<Ar. İradeye dair. i. 101b/1	33a/1, 61a/3 ehl-i 'i.+ a 140a/5, 151b/10 şān-ı 'i.+ dur 59a/5 'i.+ ı 127b/13, 127b/18, 131b/1, 45b/25 ehl-i 'i.+ ı 26b/18 'i.+ ına 3b/13 'āmmе-yi 'i. 131b/10 çеşm-i 'i. 141a/11 ehl-i 'i. 127b/17, 151b/16 erbāb-ı 'i. 43a/12, 58a/5 'i.- ı zārāfet 59b/9 mecma'-ı ehl-i 'i. 129a/24 suḥre-yi 'āmmе-yi ehl-i 'i. 122a/4 daḳīḳa-şināsān-ı 'i. 121a/8 şüde-yi 'arafāt-ı 'i. 26b/7 zümre-yi 'i. 151a/25
irā'et	<Ar. Gösterme. i. 19a/1, 72b/17	
irām	? i. 66b/12	
ir'āmā	? i. 72b/13	
irān	<Ar. Neşeli olma. i. 157b/23	
İrānī	< ? İranlı i 138a/25	
irāş	<Ar. Sebep olma, getirme. i. 81b/D, 136a/1, 159b/1	irgāmen <Ar. Galip olarak. i. 138a/11
ircā'	<Ar. Eski haline çevirme, geri döndürme. i. 46a/15, 150b/25 i. edüp 9a/10 i. olınan 61a/14	irḥā <Ar. Bırakma. i.- yı 'unvān 43a/13 i.- yı ṭabī'at 81b/D
'irfān	<Ar. Bilme, anlama; Kültür. 'i. 82a/22, 104a/9, 128a/6, 128b/5, 153a/19 'i.+ a 110b/9, 140a/22, 147a/23,	'irs <Ar. Eş, karı, koca; Gelincik. 'i. 84b/4 ibnü'l-'irs 84a/24, 84b/2
		irş <Ar. Miras. cihet-i i. 140a/25

‘irsā bk. ‘irs ‘i. 84b/4	irtişā <Ar. Rüşvet alma, rüşvetçilik. i. 160b/10
irsāl <Ar. Gönderme, yollama. i. 46a/12, 71b/19, 72b/24 i.+ inden 23a/18	irtiyāb <Ar. Şüphe, şüphelenme. i.+ dur 82b/21, 87b/25
irşād <Ar. Doğru yolu gösterme. i. 18a/25	irvā <Ar. Susuzluğu giderme. i. 24a/20, 51b/1
irtibāt <Ar. Bağlanma, bağlantı. i. 61b/21, 102b/12, 104a/17	işābet <Ar. İsabet, yerini bulma. i. 62a/24 i.+ den 106a/8 i.+ inden 107b/6, 12b/1
irtifā’ <Ar. Yükselme. i. 73a/20	is‘ād <Ar. Kutlu kılma. i.- ı kuvvet-i baht 24b/2
irtikā <Ar. Yükselme, yüksek dereceye ulaşma. i.- yı rütbe 104b/25	işāl <Ar. Ulaştırma, eriştirme. i. 100a/D i.+ den 106a/16
irtikāb <Ar. Kötü bir iş işleme. i. 17a/24, 128b/13, 135a/15 i.+ a 122a/18 i.+ dan 156a/4 i.+ nda 129a/10 ‘adem-i i. 142a/15 i.- ı ma‘ şiyetden 14b/19	işām <Ar. Günaha sokma. i. 145b/2
irtikāb <Ar. Bekleme, gözleme. i. 120b/15 i.+ ı 15a/2	işār <Ar. İkrām, bahşış, cömertlikle verme. i. 145a/2
	işbāt <Ar. İspat, şahit ve delil göstererek doğrusunu meydana çıkarma. i. 97b/14, 109b/16

i.+ a 151b/25	
i.+ da 109b/22	
i.- ı müdda ^ç āya 99a/24	
i.- ı müdde ^ç ī 11b/14	
i.- ı vücūd 21b/22	
īsgūla < ? Hoş görülmeyen. (?)	islāb <Ar. Selb etme, kaldırıp götürme.
ī. 45b/22	s. 100b/4
ishāl <Ar. Dışarıya çıkma, iç sürme, sürgün.	islāmī <Ar. İslam'a dair.
i.+ e 63b/12, 70a/17, 71b/12	i. 62b/16
iskān <Ar. Sakin kılma.	islū İslī.
i.+ ı 65b/15	aşçı-yı i. 77b/13
iskāt <Ar. Susturma.	ism <Ar. İsim, ad.
i. 129b/9	i.+ i 31a/11, 56b/19, 100a/25,
i.- ı meşācir 27b/24	101b/12, 159b/10, 162a/1
iskāten <Ar. Susturarak.	i.+ idür 123a/23
i. 60b/20	i.+ in 129a/4, 129a/5
iskele <Yun. İskele.	i.+ in 25b/8
i.+ sinde 50b/2	i.+ ini 20b/8
iskemle <Yun. Sandalye.	i.+ lerde 138b/18
i. 97a/5	i.+ leri 140a/25
iskarlat <İt. Parlak ve çok kırmızı renkli Venedik çuhası	i.- i cen'indür 101b/11
i. 23a/14	i.- i cins 31b/21
	i.- i cinsdür 147b/24
	i.- i girāmīleri 163b/23
	i.- i mef' üldür 117a/17, 123a/13
	i.- i ' Azīzi 29b/15
	'işmet <Ar. Temizlik, günahsızlık.
	ç i. 26b/10
	halka-yı şühedā-yı ümem-i ' i.
	17b/20
	i. - dışarların 26b/10

işnā <Ar. Değerini yükseltme. tarāyik-i i.- yı ʿ aşer 100a/17	i.- r 36b/3, 37b/14, 49b/17, 110b/18, 154a/18 i.- rse 144b/1
isnād <Ar. İftira etme. i. 92a/20 i.+ ı 145b/17 i.+ larından 73a/15	istitlāk <Ar. Amele tutulma. ı. 55a/19
işneyn <Ar. İki. i. 4a/21	istiʿāde <Ar. Bir şeyin iadesini isteme. i. 49a/7
isrāf <Ar. İsrâf. i. 135a/9, 61a/8 i.+ a 155b/22 nevʿ-ı i. 11b/3 i.- ı beytü'l-māl-ı müslimîn 10b/8 dest-i i.- ı māl 106b/13	istiʿāne <Ar. Yardım isteme. i.+ ye 7b/3 i.- yi maʿ neviyye 139a/18
istānbūlī <Yun.+Ar. İstanbullu. İ. 78a/25	istiʿāre <Ar. Ödünç alma, birinden bir şey alma. i. 6b/25, 73b/7, 84a/20, 117a/23, 117b/12, 117b/4, 142b/4, 153b/12, i.+ ye 84b/3 i.- yi bāṭile-yi nāmünāsebe-yi dal-ḥırāşdur 85b/11 i.- yi mekīne 15a/13, 35b/25, 113b/24 i.- yi nā-behencār 84b/22 i.- yi ʿ āmme 17a/1
iste- İsteme. i. 21b/5 i.- medigi 161a/2 i.- medügi 132b/2 i.- mek 45b/14, 50a/8, 50b/4 i.- meye 101b/25 i.- mez 49b/17, 110b/18 i.- mezdi 66b/12 i.- mezler 138b/25	istiʿāriyye <Ar. Ödünç alma. i. 7b/6
	istiʿāz < istiʿāze <Ar. Allah'a sığınma. i. �eder�z 112b/13

istib'ād <Ar. Uzak görme, ihtimal vermeme. i. olunmasun 48a/9	i.+ sınca 82b/10 i.+ sıyla 153b/2 i.- yı ḥ ^v āhişi 153a/15
istibrā <Ar. Nadide sayma. i. 83a/24	isti' dād <Ar. Yatkınlık, yetenek, kabiliyet. i. 22b/23, 24b/9, 49a/24, 126b/20, 147a/22 i.+ ı 4b/22, 6a/7, 7a/3, 10a/10 'adem-i i. 13a/5 cihet-i i. 6b/18
isticā ? i.- yı taḥrīr 69b/4	
isticāb <Ar. <Ar. Vacip görme, haklı sayma. i. 16b/22, 33b/19, 122b/24	istidāne <Ar. Borç alma, alınma. i. 154a/25 i.+ de 154a/9
isti' cāl <Ar. Acele etme, sabırsızlanma. i. 16b/7, 95b/14	istidlāl <Ar. Delil ile anlama. i. 107a/17, 109b/24, 124a/10, 124b/3, 131b/15, 144a/13 i.+ den 112b/8
iştīcār ? kemāl-i i. 53a/13	
isticlābiye <Ar. Celb etme, çekme, çekilme. i. 7a/21	istidrāc <Ar. Derece derece ilerleme.; İmansız bir kimseden zuhur eden keramet.; Hakkı olmadığı halde talihli olmak. i.+ ıḡ 6b/22 eşḡāb-ı i. 25b/14 i.- ı kavā' idi 34a/15 i.- ı lafzıḡ 6b/21 ref' -i perde-yi i. 26a/14
isticzāb ? i. 29b/11	
istid' ā <Ar. Yalvararak isteme. i. 47a/18 i.+ sı 127a/7, 137a/13	isti' fā <Ar. Affını isteme, bir işten

kendi isteğiyle çekilme.

i. 9a/15, 55b/13

feḥvā-yı i. 121a/15

istifā <Ar. Tamamıyla alma, alınma.

i.- yı ḥaḏ 31b/23

i.- yı maḡṣūd 108b/4

isti' fār <Ar. Pişmanlık. (?)

i.+ ı 128b/19

istifāza <Ar. Feyizlenme, feyiz alma.

i. 103b/2

i.+ da 27a/18

i.+ dan 160a/8

istifāziyye <Ar. Feyizlenme.

i. 139a/16

istifsār <Ar. Sorma, sorulma.

i.- ı ma' nevidür 64b/7

istiğfār <Ar. Af dileme, tevbe etme.

i. 26a/24, 122a/6, 153a/18

i.+ a 62a/25

i.+ ı 121b/20

müdāvemmet-i i. 139a/12

istiğfare bk. istiğfār

i. 138b/18

istiğnā <Ar. Tok gözlülük, ihtiyaçsızlık.

i. 116b/7, 117a/9

istiğrāb <Ar. Garip bulma, şaşma.

i. 43a/2, 123b/4, 140b/17

istiḥār <Ar. Erteleme (?)

i.+ ı 128a/20

istiḥbār <Ar. Haber alma, duyma.

i. 66a/24, 66b/13, 67a/14, 67a/17

i.+ dur 157a/19

istiḥcān <Ar. Ayıplama, çirkin bulma.

i. 59a/5, 122b/25

istiḥdām bk. istiḥdām

i. 20a/23, 88a/7, 89b/11, 163b/5

i.+ ını 86a/19

istiḥdām <Ar. Kullanma, hizmete kabul

etme.

i. 33a/24, 33b/4, 33b/19, 110a/3

i.+ da 56a/18

i.+ ından 18a/25

istiḥkāk <Ar. Hak kazanma, hak

kazanılan şey.

i. 7b/13, 19b/17, 58a/9

i.+ ı 7a/11, 7a/3, 13a/5

i.+ ları 130b/5

veche-yi i. 6b/18

istiḥlāf <Ar. Birinin yerine geçme.

i. 31b/10

istiḥmām <Ar. Hamam girme, yıkanma.

i.+ dan 120a/8

i. 115a/15

istiḥrāc <Ar. Mana çıkarma, anlama.

i.- 1 aḥkāmlar 68b/15

istiḥsān <Ar. Beğenme, beğenilme.

i. 31b/10, 61b/2, 121a/5,
122b/24

istiḥsān <Ar. Savunma.

i. 16b/22

istiḥsās <Ar. Alınma, kazanılma.

i. 59b/23

istiḥyā <Ar. Haya etme, utanma.

i. 13a/17

istiḥyāb ?

i. 127a/22

istiḥzā <Ar. Biriyle eğlenme, alay etme.

i. 8a/18

i.+ ya 40a/6

istiḥzā'iye <Ar. Alay etme.

i. 7b/9

istiḫāmet <Ar. Yön, cihet.

i.+ leri 56b/17

istiḫāziyye ?

i. 7a/23, 7a/25

i.- i 'izzet 7b/13

istiḫbāḥ <Ar. Çirkin görme, ayıplama.

i. 122b/25

istiḫbāl <Ar. Gelecek zaman.

i. 14b/3

istikbār <Ar. Büyükleme.

i. 64a/3, 74b/23, 128a/19

istiklāl <Ar. Kimseye bağlı bulunmama.

i. 96a/8

istiklām ?

i. 67a/5

istikrāḥ <Ar. Tiksiniye, iğrenme, bir şeyi istemeyerek zorla yapma.

i. 72a/6, 133b/12

istikṣāf <Ar. Keşfetmeye çalışma.

i. 96a/1

istilā <Ar. Bir yeri ele geçirme, yayılma.

i.+ sı 19b/25
i.+ sından 72a/22, 138b/25
i.+ sınığ 138a/9

isti' lām <Ar. Bilgi isteme.
i. 73a/23, 163b/12
fehm-i i. 71b/25

istimā' <Ar. Dinleme, işitme, dinleyip
kabul etme.
i. 9a/8, 9a/23, 58a/18, 59a/13,
69a/23, 97b/12, 121b/7, 132a/8,
138a/11, 138b/25
i.+ ı 87a/8, 9a/2
i.+ yla 147b/20
evvelü'l-istimā' 140a/23

isti' māl <Ar. Kullanma.
i. 42b/10, 142a/4
i.+ e 85b/17
i.+ i 40a/1, 82b/13
keşret-i i.+ i 151a/4, 153b/8
keşret-i i.+ inden 60a/18
i.+ iyle 120a/8
i.+ leri 42b/5
keşret-i i. 148a/9, 84b/11,
85a/20

istimkāk ?
i. 80a/19

istimsāl <Ar. Örnek edinme.

i. 124a/10
i.+ den 60b/10

istimzāc <Ar. Birinin ne düşündüğünü
öğrenme.
i.+ dan 39b/24
i.+ ıyla 71a/18

istinās bk. istinās
i. 89b/17

istinās <Ar. Alışma, ürkekliği kalmama.
i. 38a/17, 85a/4
i.+ a 132a/22
i.+ dan 114b/5
nesnās-ı i.+ dan 120b/8
i.+ dur 152a/17
i.+ ıñ 6b/15, 7a/11
i.+ ında 29b/11
zurefā-yı i. 109a/12
nesnās-ı i. 146b/3
i.- ı rüzelādan 147a/12

istincā <Ar. Pislikten temizlenme.
i. 3b/3, 138b/3
'adem-i i.+ ları 74a/18

istinkāf <Ar. Reddetme, yüz çevirme.
i.+ dur 47a/25, 83b/3, 116a/17,
138b/5

istinkāfi <Ar. İstinkâfa dair.

i. 88b/16	istizāh <Ar. Açıklama isteme. i. 96a/2
istinşāk <Ar. Temizlenirken burna su çekme. i. 50b/14	istizhār <Ar. Yardım isteme. i. 6a/19, 71a/18
istirāk <Ar. Çalma, hırsızlık yapma. i.+ a 66a/8	‘iṣyān <Ar. İsyān. ‘i. 122b/18, 128b/18 levh-i ‘i.+ dan 129a/3 yüz-ṭutsa ‘i.+ ı 30a/4
istişāf ? i.- ı aḥvāli 23a/5	
istişāl <Ar. Urun çıkarılması. i. 7b/22	iṣ İş. i. 10a/3, 10a/4, 37a/22, 40a/4, 40b/5, 160b/8 i.+ den 37b/4 i.+ dür 32a/21 i.+ e 19a/5 i.+ i 59a/17, 69b/21, 70a/2, 81b/24, 8b/5, 92a/8, 103b/25, 111a/7, 113b/19, 113b/8, 148a/1, 149a/18 i.+ im 91b/17, 145b/5 i.+ in 65b/15, 65b/21 i.+ ine 58a/23 i.+ iñ 34b/4, 38a/12, 70a/14, 156a/15 i.+ ler 99b/11, 99b/16, 149b/15 i.+ lerde 134a/25, 88a/21 i.+ lerden 38a/8 i.+ leri 70a/3, 88a/24, 99b/17, 109b/4, 145b/5
istiskā <Ar. Vücutun bir tarafında veya karında su birikme. i.+ yı 115b/15	
istiskāl <Ar. Kovma, yüz vermeme. i. 133b/12	
istişgāl ? i. 73b/7 i.+ inden 53a/13	
istişgāl ? i. 71a/9, 83a/24	
istiṭābe <Ar. Hoş bulma. i.- yi ḥavāṭir 23a/19	

işā' at <Ar. Duyurma.

e. 18a/6, 127a/14

iş'āl <Ar. Alevlendirme,
şiddetlendirme.

tekrār-ı e. 98b/14

işān <Far. Keramet sahibi, veli
manalarında ulema ve şeyhlere
verilen bir unvan.

ī. 35a/13, 50b/25, 55b/13,

72b/6, 94b/10, 125b/16,

131b/13, 144b/23

ī.+ dan 42b/2

ī.+ ı 100a/2, 131a/9, 137a/15

ī.+ ıñ 16a/24, 32b/20, 56a/11,

101b/24, 114a/4

ī.- ı bed 74a/6

ī.- ı bed-gümānıñ 21b/16

ī.- ı bed-işān 68b/16

ī.- ı bed-şāndan 133a/9

ī.- ı bezī-şān 43b/11

ī.- ı ḥabāiş-i nişānāna 38a/3

ī.- ı mezbūrān 146a/9

ī.- ı mezbūrānıñ 21a/1

ī.- ı nezāfet 116a/25

ī.- ı zārāfet 147a/15

ķıı' a-yı dervaşf-ı ī. 160a/11

şān-ı aḥvāl-i ī. 145b/10

işāne bk. işān

ī. 131b/7, 42b/4

iş'ār <Ar. Yazı ile bildirme, haber
verme.

i. 9b/15 14b/15, 18b/11, 71a/21

işāret <Ar. İşaret etme, gösterme.

i. 73a/12, 117a/6

i.+ iyle 104b/25

i.+ leriyle 40b/21

işbā' <Ar. Doyma, karnını doyurma.

i. 124a/2

işbu Bu.

i. 98a/25, 109b/25, 164a/9,

164a/14, 164a/17, 164a/5,

işe- İşemek, küçük abdest.

i.- r 103a/1

i.- ye 108b/4

i.- yen 118a/19

i.- yüp 147a/7

işedici İşetici.

i.+ dür 52b/22

işet- İşetmek.

i.- e 69b/16

işeten-gāh <Tür+Far. Tuvalet.

i.+ da 138b/1

işgāl <Ar. İşgal, ele geçirme.
i. 98a/7

işle- İşleme, yapma.
i.- di 99b/17
i.- düğüm 145b/5
i.- me 59a/17
i.- meyeler 37a/22
i.- r 39a/22
i.- yüp 87a/3, 103b/25,

işlek İşlek, yoğun.
i. 149a/21, 76b/25, 82a/2

işlen- İşlenme.
i.- en 134a/25
i.- üp 32a/22

işlet- İşletme.
i.- di 13b/11
i.- üp 124a/19
i.- ür 113a/13

işletdir- İşlettirme, çalıştırma.
i.- irlen 124a/14

işletdirici İşlettirici, çalıştırıcı.
i. 123a/20

işrākī <Ar. Pisagor felsefesini
benimseyenler.
i. 49b/3

‘işret <Ar. İçki, içki içme.
‘i. 94b/23, 120b/2
maḳām-ı ehl-i ‘i.+ de 145b/15
‘i.+ e 95a/13
‘i.+ i 99b/17
ḥāne-yi ‘i.- ābād 145b/23
‘i.- i ābād 145a/20
‘i.- fersāyı 147a/9
‘i.- ḥāneleridür 145a/11

‘işret-gah <Ar.+Far. İşret yeri.
‘i. 146a/25, 147a/14

işte İşte.
i. 35b/24, 38a/24, 58b/18,
69b/13, 69b/20, 70a/2, 84b/12,
87a/21, 92a/21, 97a/14, 99a/22,
100b/13, 108b/19

işterī ?
i. 103b/25

iştibāh <Ar. Şüphelenme, şüphe etme.
i. 19a/16, 140b/18
i.+ ı 26b/18, 9a/20

iştidrāciyye ?
i. 7a/20

iştigāl <Ar. Meşgul olma, bir şeyle
uğraşma.

i. 24b/21, 83b/3, 83b/4, 94a/17, 95b/14, 98a/8, 138b/18	ķānūn-ı i.- ı Őarāb 141b/12
i.+ leri 26b/11	iŐtirāk <Ar. Ortaklık.
i.- i rūĥānī 83b/4	i. 84b/7
kāffe-yi i.- i müsteclib 132b/9	iŐtiyāk <Ar. Őevklenme, göreceği gelme, özleme.
tecvīr-i i. 65a/20	i.+ ı 108b/23
iŐtiĥā <Ar. Meyil, istek; İŞtah.	‘işve <Ar. Gönül ĥelen naz ve eda.
i. 48a/3, 109a/5, 115a/21	‘i. 146a/16
germiyyet-i i.+ dan 48a/4	‘i.+ de 90b/5
i.+ nıĥ 124b/10	nāzendegān-ı ‘i. 123a/3
i.+ sı 124a/15	nevcivān-ı ‘i. 37a/6
‘arz-ı i.- yı kilāb 47b/25	‘işve-bāz <Ar.+Far. Naz edici, edalı.
germiyyet-i i. 146b/25	‘i. 94a/20
i.- yı ťa‘ām 48a/10	‘işve-bāzān <Ar.+Far. Edalılar.
tecrūbe-yi i.- yı Őādıķa 71a/17	‘i. 116a/23, 123a/3
iŐtiĥār <Ar. Őöhretlenme.	‘i.+ a 37a/6
i. 4b/10, 164a/6	it İt, köpek.
i.+ da 80a/19	i. 21b/12, 114b/12, 137a/5, 137a/8
i.+ dur 145a/10	i.+ den 136b/19
lūle-ārā-yı i.- ı mıŐrī 28b/14	i.+ dir 137a/8
iŐtiķāk <Ar. Bir kökten gelen kelimelerin birbirleriyle olan ilgileri, kökbilgisi.	it- İtmek.
i.+ ı 115b/19	i.- e 41a/1
iŐtirāb <Ar. Bekleme (?)	‘itāb <Ar. Azarlama, tersleme.
i. 143b/24, 151a/24	
i.+ a 148a/11	
i.+ ı 142a/16	

- müstaḥak-ı ʿi. 44a/7
- iṭāʿ at** <Ar. Boyun eğme, dinleme.
i.+ dur 36b/2
i.- ı maḥbūslarından 72b/24
- iṭʿām** <Ar. Yemek verme, yemek yedirme.
i. 54b/21
i.- ı ṭaʿām 53b/6
- iṭbāʿ** <Ar. Tabi kılma.
i.+ ina 160a/24
- iṭfā** <Ar. Söndürme.
i. 14b/5, 78b/24, 98a/4, 129b/19
i.- yı nāra 40b/3
i.- yı sirāc 26a/13
- iʿtibār** <Ar. İtibar.
i. 2b/8, 4a/5, 10a/10, 20b/23,
27a/16, 30b/20, 33a/24, 36b/11,
42a/15, 47a/16, 53b/10, 55a/11,
55b/20, 56a/15, 57b/20, 60a/5,
63a/14, 69b/7, 71b/7, 84b/9,
88a/19, 88b/18, 88b/23, 105b/8,
115b/10, 127b/15, 130b/5,
135a/16, 140a/21, 140b/24,
145a/7, 148a/5, 148b/8, 150a/6
i.+ a 49b/4
i.+ dan 62a/18
i.+ ı 11a/2, 123a/22, 153a/21
- i.+ ın 122a/18
bīnā-yı i.+ ina 28a/25
i.+ ınca 84a/2, 139a/17, 144a/17
ğayret-i i.+ ınca 83a/11
i.+ iyle 13a/16, 91b/18
ʿadem-i i.+ ları 129b/1
ehl-i i. 5a/25
i.- ı ḥüsn 38b/11
i.- ı umūr-ı zarūriyyeden 31b/18
i.- ı zurefā-yı zamāne 42b/1
i.- ı zehādet 11a/10
ḥaḥḥuʿl-ʿiṭibār 31b/14
naṣāyih-i i. 121a/19
zūʿl-i-ʿiṭibār 145a/2
- iʿtibāren** <Ar. İtibaren.
ʿi. 114a/9
- iʿtibārī** <Ar. Gerçek olmayan, var sayılan.
i. 32b/7, 81a/14
- iʿtibār-kerde** <Ar.+Far. İtibar edilmiş.
ʿi.+ sidür 30b/20
- iʿtikād** <Ar. Gönülden inanma.
i. 109b/3, 121a/3, 63b/22
i.+ a 123b/16, 19a/11
ḥüsn-i i.+ da 26b/5
i.+ ında 126a/17, 145b/9
i.+ ina 114b/20
ṣaḥāʿif-i sāmiʿa-yı i.+ ında

9b/21	i.+ da 127a/20
i.+ ını 72a/10	i.- ı teslim-i tām 62b/19
i.+ leriyle 74a/17	
i.- i fāsīde 89b/6	i' tirāfen <Ar. İtirafa dayalı olarak.
	i. 122b/25
i' tilā <Ar. Yükselme, üst rütbelere ulaşma.	i' tirāz <Ar. İtiraz.
i. 4b/6 i.- yı şān 21b/17	i.+ ında 15a/12
zamān-ı i.- yı şān 48a/18	
feth-i hısn-ı i. 19b/2	i' tişā' <Ar. Akşam vakti yola çıkma.
şāhib-i i.+ nı 22a/12	i. 118a/14
i.+ sı 62b/4	
zuhūr-ı i.+ sı 24b/19	i' tişār ?
	i. 69a/11, 152a/15
itilāf bk. i' tilāf	i' tiyād <Ar. Alışma, alışkanlık.
ī. 119a/18	i. 31b/23, 61a/10
i.+ dan 69a/11	keşret-i i. 37b/18
i' tilāf <Ar. Alışma, uyuşma.	i' tiyāş ?
ī.+ ı 126a/20	i. 100a/10
i' timād <Ar. Güven.	i' tizār <Ar. Özür dileme.
i. 34a/5, 105a/8, 135a/21,	i.+ lar 9a/12, 23a/19, 45a/19
135a/24, 157b/3	
i.+ a 40a/23, 123b/15, 126b/4,	
131a/8	itkān <Ar. İnanma, emin olma, bilme.
i' timāl <Ar. Zoraki iş yapma.	i. 26b/25
i. 122a/18	itlāf <Ar. Telef etme, yok etme.
i' tirāf <Ar. İtiraf.	i. 11b/3
i. 16a/17, 65a/22, 74b/19	i.- ı māl 10b/12, 61a/8

- tetebbu^ç -i i. 2a/5
taẓyī^ç -i şarīḥ-i i. 150b/19
- itmām** <Ar. Tamamlama, bitirme.
i. 120a/1
- ittibā^ç** <Ar. Tabi olma, uyma.
i. 18a/3, 97a/25
i.+ a 98b/22
i.- ı muḥabbet 97a/24
- ittifāk** <Ar. Birleşme, sözleşme.
i. 62b/16
i.- ı ehl-i mezāk 150a/22
i.- ı ehl-i sünnet 97b/1
i.- ı ḥükemā 115b/8
i.- ı ^çumüm 100b/18
el-ittifāk 106a/4
- ittihād** <Ar. Bir olma, birleşme, birlik.
i. 107a/23
- ittihāz** <Ar. Kabul etme, itibar etme,
sayma.
i. 48b/6
- ittikā** <Ar. Sakınma, çekinme.
i.+ sı 27b/10
ittikāü'ş-şer 18a/6
- ittişāf** <Ar. Bir sıfatla sıfatlanma; Tavır
takınma.
- i. 118b/17
i.+ da 16a/17
i.+ dan 154a/3, 157a/20
^çizzet-i i.+ ıñ 131a/12
eşnāf-ı dālālet-i i. 120b/24
eşnāf-ı fezā'il-i i. 147a/14
- ittişāl** <Ar. Ulaşma, birbirine
dokunma, yakınlık.
i. 132a/7
- iyānī** <Ar. Aşıkâr ve belli olana dair.
def^ç -i ^ça.+ de 151a/21
- iz** İz.
i. 114b/16
i.+ i 119a/16
- izā^çat** <Ar. Zayi etme, kaybetme.
i. 2a/5, 17b/1
- izābe** <Ar. Eritme, eritilme.
i. 143b/4
- izāf** <? Adlar.
i.+ ıdur 101a/23
- izāfe** <Ar. Katma, karıştırma.
i. 141b/13
- izāfet** <Ar. İki şey arasındaki ilgi.
i. 125b/7

	i.+ e 106b/13 k̄ānūn-ı i. 148a/10		
izāfi	<Ar. İzafetle ilgili. mezc-i i.+ iyle 148a/8	izbe	<Bulg. Loş, harap, kuytu yer, izbe. i. 96b/23 i.+ lere 159b/17 i.- yi h̄inz̄ir 98b/23
izāle	<Ar. Giderme. i. 108a/16, 151a/21 i.- yi bekāret 115a/8, 132b/16	izdiḥām	<Ar. Kalabalık, yığılma, izdiham. i.+ ı 130b/14
i'zām	<Ar. Yollama, gönderme. i. 9b/8, 163b/14 i.- ı ğāzāba 7b/17	izdivāc	<Ar. Evlenme, birine eş olma. i.+ a 32a/10 i.+ ı 32a/25
ʿizām	<Ar. Büyükler, ulular. ʿi.- ı zemīme 68a/16	izdiyād	<Ar. Artma, çoğalma. e. 80a/19
izʿān	<Ar. Anlayış, kavrayış; İtaat. i. 35b/22, 40a/9, 46a/19, 80b/13, 127a/13, 127b/15, 158b/19, i.+ da 46a/2 maʿ nā-yı i.+ da 53b/19 i.+ dan 2a/D i.+ ı 45b/25 i.+ ları 44a/25 i.+ ların 128a/13	izḥār	<Ar. Gösterme, meydana çıkarma. i. 3a/25, 9b/15, 18b/10, 94b/23 i.- ı maʿ rifet 7b/16 i.- ı ʿ aṣ-ı derūn 50a/8
izār	<Far. Suyun dibi. nevʿ -i i. 124b/20	izkā	<Ar. Ateşi yakıp alevlendirme. i. 121a/16
i'zāz	<Ar. Ağırılama, ikram etme. i. 45a/1	izlen-	İzlenme. i.- meye 119a/16
		izn	<Ar. İzin. i. 21a/19, 34a/8, 52b/6, 86b/7, 86b/17, 95a/14

izne ? i. 5a/20	‘i.- i ebed 126a/11 şerī‘ at-ı müntehiyye-yi ‘i. 112a/19
iznikmīdī < ? İznikmidli. İ. 78b/20	‘izzet <Ar. Değer, kıymet, yücelik; Kuvvet, kudret; Hürmet, saygı. ‘i. 4b/10, 11b/23, 30a/23, 30a/24, 41b/8, 80a/19, 131a/3, 138b/14, 160a/22 ‘i.+ e 30a/22 ‘i.+ i 86b/22 zamān-ı ‘i.+ i 35b/19 ‘i.+ in 54b/4 ‘i.+ inden 130b/18 ‘i.+ lerine 163a/25, 163b/2 ‘arşa-yı ‘i.+ de 38a/22 devlet-i ‘i. 86b/20 ekābirān-ı ‘i. 10b/1 erbāb-ı ‘i. 55b/10 ikrām-ı revā-yı ‘i. 91b/18 istiķāziyye-i ‘i. 7b/13 ‘i.- dışāra 130b/18 ‘i.- i ittīşāfiñ 131a/12 ‘i.- i zātīye 55a/13 kāmyāb-ı ‘i.- i zātı 55b/9 kār-fermā-yı ‘i. 6b/5 kār-gāh-ı mülk-i ‘i. 31b/1 lāyık-ı maķām-ı ‘i. 28a/25 şāyeste-yi ‘i. 28b/2 el’ mütemessikü’l-‘ izzetiñi 34b/3 ‘i.- ārā 140a/25 ‘i.- gāh 12a/22
‘izz <Ar. Değer, kıymet; Yücelik, ululuk; Güçlülük. ‘i. 6b/15, 11b/15, 25b/21, 54b/19, 78b/24, 91b/15, 96a/15, 104b/11, 104b/22, 149b/3, 157a/12 erbāb-ı ‘i. 16b/18, 21a/7, 39b/4, 57a/2, 89b/4, 139a/19, 145b/25, 161a/10 eşhāb-ı ‘i. 56a/10, 130a/24 kām-revā-yı ‘i. 24a/17 kām-revā-yı merātib-i sāmīye-yi ‘i. 4a/3 kām-revā-yı ‘i. 5a/18 kevākib-i ‘i. 3b/21 ķıyām-ı ‘i. 25b/13 külāh-ı ‘i. 47b/7 merkez-i ‘i. 10a/6 müsā‘ade-yi ‘i. 82b/10 nā‘il-i ‘i. 19b/16 ribā-yı ‘i. 11b/19 şān-ı erbāb-ı ‘i. 35b/5 şāyeste-yi ‘i. 18a/20 şem‘-i cem‘-i ‘i. 14b/6 zamān-ı ‘i. 156b/24	‘i.- i ebed 126a/11 şerī‘ at-ı müntehiyye-yi ‘i. 112a/19

‘i.- gāh-ı ‘uqbāya 16b/13

‘i.- ḥ^vāh 163b/7

‘i.- yāb 29b/12

-J-

jāj-ḥ^vā <Far. Saçma sapan, manasız söyleyen.

j. 106a/2

jāj-ḥ^vāyī <Far. Manasız söyleyicilik.

bīmā-yı j. 47b/12

jāle <Far. Çiy.

j. 149a/8

jānim ?

j. 93a/13, 93a/7

jūlide <Far. Dağınık, karmakarışık.

j. 35b/9, 36b/9, 119b/7

-K-

ḳaba Kaba, kalın.

ḳ. 51b/21, 52a/14, 60a/10,

114b/14, 149b/9, 156a/23

ḳ.+ sı 91b/5

ḳabāhat <Ar. Kabahat, uygunsuz

hareket.

ḳ. 44a/7

‘ayn-i ḳ.+ dur 42a/12

ḳabaḳ Kabak.

ḳ. 70a/6

ḳ.+ dan 49b/11

ḳabalak < ? İffetsiz kadın.

k. 119a/5

ḳabiḥa <Ar. Çirkin şey, çirkin davranış.

e^f āl-i ḳ. 113a/16

i^c māl-i ḳ. 113a/18

lisān-ı türkiyye-yi ḳ. 42b/20

ḳabīl <Ar. Evvel, önce; Soy.

ḳ.+ inden 17a/21

ḳ.+ indendür 52b/14

ḳābil <Ar. Kabul eden; Olan, olabilir;

Yeterli, kabiliyetli.

ḳ. 40a/19, 41b/3, 45b/2, 81a/9,

115a/7

ḳ.- i keyf 146a/19

ḳ.- i te^vīl 159a/17

ḳābile <Ar. Kabile, insan topluluğu.

ḳ. 160b/22

ḳābile <Ar. Kadın ebe.

ḳ.+ lerdür 91b/14

ḳābilihā ?

ķ. 50a/22, 52a/24	ķ.- ı islām 62b/20
	ķ.- i ilzām 65b/18
ķābiliyyet <Ar. Anlama, anlayış.	nev ^c -i ķ. 95b/14
ķ.+ i 21a/21	
ķ.+ e 4b/22	ķacmak bk. ķaç-
	ķ. 59b/12
ķābiliyyetlü <Ar.+Tür. Kabiliyetli,	
anlayışlı	ķaç Kaç.
ķ.+ 78b/1	ķ. 9b/22, 9b/9, 13a/14, 13b/24,
	13b/6, 17a/4, 18b/25, 20a/12,
ķabķara Kapķara.	20a/18, 23a/3, 25b/23, 26a/12,
ķ. 32b/13	2a/3, 31a/22, 36b/7, 39b/14,
	43a/8, 44a/1, 46a/23, 47a/9,
ķabl <Ar. Ön, önce, evvel.	47b/21, 54a/17, 56b/5, 60b/19,
ķ.+ inden 104b/25	62a/20, 62b/17, 65b/14, 67a/3,
ķable't-tafşil 85b/10, 116a/20	79b/13, 81b/5, 82a/12, 83a/22,
ķable'z- zāt 15b/25	83b/16, 83b/17, 86a/13, 89b/2,
ķablu'llāh 104b/17	90b/13, 91b/20, 96b/21,
	100a/25, 103a/20, 105a/10,
ķab(i)r <Ar. Mezar.	112b/1, 115b/10, 122b/4,
ķ.- i sa ^c ādetleri 100a/25	128b/24, 132a/13, 134a/20,
ķ.+ e 57a/24	138a/11, 138a/9, 138b/25,
ķ.+ i 22b/15, 66b/16	142b/13, 144a/8, 145b/3,
ķ.+ iñ 66b/22	146a/13, 159b/11, 159b/18,
ķ.+ leri 22b/15	163b/2
	ķ.+ ı 23b/11, 150b/25,
ķabūl <Ar. Alma, içeri alma; Rız	ķ.+ ına 133a/3
olma; Alıp kullanma.	ķ.+ ını 138a/12, 138b/25, 65b/19
ķ. 21b/6, 22b/1, 39a/17, 100b/1,	ķ.+ ınıñ 65b/7
100b/2, 105b/2, 105b/3,	
105b/13, 110b/13, 111b/20,	ķaç - Kaçma.
139a/15, 153b/20	ķ.- ar 103a/4, 146b/25

ķ.+ arıñ 76a/20	ķ.- ma 158b/10
ķ.- dıķları 88a/25	ķ.- madan 49a/10
ķ.- dum 59a/10	
ķ.- ıñ 98a/22	ķadar Kadar.
ķ.- ma 159b/11, 159b/18	ķ. 9b/19, 23a/22, 24a/9, 27b/16,
ķ.- maķ 146b/22, 155a/16	32a/15, 32a/24, 33b/23, 37b/3,
ķ.- mayasız 157b/17	40a/1, 40a/15, 42a/22, 50a/9,
ķ.- up 137a/20	52b/5, 53a/12, 54a/24, 55a/18,
	56a/5, 57b/6, 60a/6, 63a/6,
ķaçan Ne zaman, ne vakit.	64b/19, 65a/22, 67a/17, 71b/8,
ķ. 62a/22, 126a/25	81b/D, 90b/11, 90b/18, 91a/24,
	94a/19, 94a/24, 98a/6, 98b/10,
ķaçendili ?	101a/9, 101b/22, 101b/3,
ķ. 60b/3	108a/21, 112b/21, 124b/17,
	134a/24, 141b/19, 143a/21,
ķaçıcı Kaçıcı.	143a/23, 148b/10, 148b/15,
ķ. 70b/14, 70b/9	155b/18
ķ.+ larda 102b/18	ķ.+ ınca 3a/22, 81a/19, 81b/3,
	94a/24, 153b/5
ķaçın- Kaçınma.	ķ.+ ından 152b/10, 81b/8
ķ.- up 37b/4	ķ.+ ını 81b/5
ķaçır- Kaçırma.	ķadd <Ar. Boy.
ķ.- ma 160b/21	ķ. 149b/4
ķ.- maķ 134a/25, 147a/3	ķ.+ ini 38a/16
ķ.- up 156a/24	ķ.- i müktesibden 37a/9
	ķ.- i źābiť 32b/5
ķaçırıl- Kaçırılma.	
ķ.- an 134a/25	ķadeħ <Ar. Bardak, içki bardağı.
ķ.- mayalar 39b/21	ķ. 141a/10, 141a/11, 141a/13,
	141b/5, 156b/5
ķaçur- bk. kaçır-	ķ.+ den 141b/3

ķ.+ e 141b/3	ķ. 32a/18, 32a/4, 32a/9, 90b/17,
ķ.+ lerden 38a/19	91a/1, 91b/13, 91b/14, 91b/22,
ķadeķ-kār <Ar.+Far. İçki dağıtın.	92a/18, 92a/19, 119a/7
ķ. 144a/13	ķ.+ dur 32a/25
ķadeķ-kārlık <Ar.+Far. İçki dağıtma	ķ.+ ın 32a/8, 91b/15
durumu.	ķ.+ ları 94a/19
ķ. 138a/1	ķ.+ sız 89b/23
ķadem <Ar. Ayak, adım.	ķadıncık Kadıncık.
ķ. 114b/13, 139b/6	ķ.+ lar 38b/12
ķ.+ leri 110a/3	ķadım <Ar. Eski.
ķademe <Ar. Kademe, basamak.	ķ.+ den 110a/7, 97a/13
ķ. 40a/23	resm-i ķ.+ dūr 50b/21, 57b/10
ķadem-resān <Ar.+Far. Ayak uzatan.	‘ādet-i ķ.+ e 50b/19, 68b/19
ķ.- olup 24b/15	reng-i ķ.+ e 136a/4
ķademsiz <Ar.+Tūr. Uđursuz, cenabet.	ķāne-yi ķ.+ imiz 56a/4
ķ. 109b/2, 119a/24	ķānedān-ı ķ.+ imizde 41b/9
ķader <Ar. Kader, yazgı.	ķehr-i ķ.+ in 162a/5
ķ. 53a/14, 146a/2,	mecma‘ -ı ķ.+ leri 34b/6
ķadh <Ar. Çekiştirme, zemmetme.	ķaıt-ı ķ. 28b/7
ķ. 40b/24, 59a/22, 60b/10,	maķar-ı ķ. 80a/3
61b/3, 98b/20,	resm-i ķ. 94b/25
ķ.+ de 116a/8	ķarāb-ı ķ. 141a/20
ķadın Kadın.	ķadime <Ar. Eski.
	elfāz-ı mūhmele-yi tūrkiye-yi
	ķ.+ den 85a/14
	ādāb-ı muķanniye-yi mer‘ iyye-
	yi ķ.+ dendūr 64a/1
	‘ādet-i ķ. 98b/25
	ahālī-yi ķ. 158b/14

edevāt-ı k. 117b/17	k.- i şālihden 49b/12, 60b/6,
edevāt-ı k.- yi türkiyyeden	68b/21, 81b/6, 110a/8, 121a/21,
117b/18	132b/10
rüsüm-ı kavānīn-i k. 146a/23	k.- i teyāb 140a/25
	men ^c -i k. 19b/13
qadir <Ar. Tükenmez kudret sahibi	qadri'l-imbān 54b/3
olan.	
k. 65a/22	qadren <Ar. Derece ve rütbe olarak.
rabb-i k. 25a/7	k. 2b/9
qadir <Ar. Yapabilme gücüne malik	kāf <i>I.</i> <Ar. Kef harfinin başka
olan.	okunuşu. <i>II.</i> <Far. Yaran, yarıcı.
k. 63a/5, 70a/11, 90a/10,	k. 42b/6
90a/13, 90a/8, 90b/24, 131b/5,	k.- ı ^c acemī 117b/19
155b/6, 161b/2	k.- ı taşğir 117b/1
	^c ilm-i k. 109b/9
qadr <Ar. İtibar; Onur, şeref,	qāf ?
haysiyet; Derece, rütbe.	k.+ ları 159a/11
k. 2a/D 25b/13, 2a/9, 35b/22,	
45b/14, 45b/22, 50a/12, 109a/2,	qafa <Ar. Kafa.
116b/5, 117a/2, 118a/11,	k.+ sı 130b/25
118a/23, 122b/4, 140a/16,	
156a/6, 160b/14	qafa-dār <Ar.+Far. Kafaca birbirine
k.+ i 39b/18, 91a/25	denk olan arkadaş.
k.+ in 25b/13	k. 22a/8
k.+ ini 153a/7	
cihet-i k. 3b/16, 4b/2, 106b/24,	qaffāl <Ar. Çilingir.
k.- ı niyāb-ı iktidār olamazlar	k. 116a/1, 117b/11
38b/9	k.+ lar 116b/7
k.- i menzilete 42a/18	
k.- i şālih 153b/3, 32b/5	kaffe <Ar. Bütün, hepsi.
k.- i şālihde 102b/13	

	k.- yi iştiğāl-i müsteclib 132b/9		k.+ ı 9a/5 k.+ ina 53b/12
kāfi	<Ar. Yeter, yetecek, yeterli. k. 58b/17 k.+ dür 57a/21	kāh	<Far. Bazen, zaman zaman. k. 67a/24, 82b/D, 91a/16, 117b/20
kāfir	<Ar. Kâfir, gayrimüslim. k. 78b/4, 111b/16, 134a/17, 134a/18, 138a/13 k.+ e 114a/12, 70a/1 k.+ iğ 19b/1 k.+ le 75a/19 k.+ ler 137b/19 k.+ lerden 137b/23	kāh	bk. kāh k. 14a/16, 82b/D
		kaḥbe	<Ar. İffetsiz kadın. k. 69b/15, 69b/21, 70a/13, 111b/20, 119a/11, 123a/2 k.+ niğ 8b/6 lafz-ı k. 119a/1
kāfirāne	<Ar. Kâfirce, kâfircesine. kıyāfet-i k. 18b/21	kaḥhār	<Ar. Kahredici, yok edici. k. 121a/20 ḥan-ı k.+ iğ 81a/14
kaftān	<Far. Süslü, hafif üst giyeceği. k. 99a/1 k.- ı dirāz 60b/6	kaḥire	<? Bir tür elbise. eşvāb-ı K. 137a/17
kāfūrī	<Ar. Kâfurdan yapılma. k. 23b/5, 24a/12, 97b/21, 108b/5	kaḥkaḥa	<Ar. Kahkaha. k. 101b/25, 71a/23
kağan	Han, hakan. k. 107b/7	kaḥr	<Ar. Zorlama. k. 15b/13, 100a/3, 121a/20 zencir-i kaḥr-ı 'u.+ i 111a/24
kāğıd	<Far. Kâğıt. k.+ a 9a/3 k.+ da 155a/5	kaḥren	<Ar. Zorla. k. 92a/7, 110b/3, 115a/8

kaḥṭ <Ar. Kıtık.
k. 68b/1
k.- ı insān 7a/5
k.- ı ricāl 9b/17, 18a/12

kaḥve <Ar. Kahve.
k. 23b/2, 23b/3, 24a/10, 32a/18,
32b/12, 35a/15, , 45a/25, 52a/21,
52b/18, 52b/21, 52b/25, 53a/1,
53a/6, 61b/5, 91b/7, 114b/15,
117a/7, 137b/8, 138a/22,
147b/11, 151a/23, 151b/23,
151b/9, 151b/11, 152a/6
k.+ den 81b/D
k.+ leri 32b/10
k.+ sidür 151a/17
k.+ yi 157b/14
fincān-ı k. 35a/22
k.- yi ma^chüdeniḡ 151a/12
k.- yi yemān 61b/8
k.- yi yemānī 32a/4
k.- yi yemenī 147b/6, 151a/8
k.- yi yemenīdür 31b/24

kaḥve-ḥāne <Ar.+Far. Kahvehane.
k. 23b/6
k.+ sine 63a/8

kaḥveci <Ar.+Tür. Kahveci.
k.+ si 90a/15

kaḥve-resānān <Ar.+Far. Kahve
ulaştırıanlar
k.+ dur 35a/17

kaḥvesizlik <Ar.+Tür. Kahvesizlik.
k. 31b/25

kā'id <Ar. Kılavuz, rehber.
k.+ iḡ 76a/7

kā'ide <Ar. Usul, yol.
k.- yi mücerrebedür 155a/21

kā'il <Ar. Söyleyen; Rız olmuş;
İnanmış.
k. 62b/1, 127b/5
k.+ dür 41b/4
k.+ i 58b/4, 70a/25
k.+ ine 62a/16
k.+ ler 89a/23
k.+ üz 127b/5

ka'im bk. kā'im
k.+ ler 134b/18

kā'im <Ar. Birinin yerine geçen;
Vaktini namaz kılmakla geçiren.
k. 18a/12, 28a/22, 28b/6,
97b/24, 107a/7, 126a/16, 145b/8,

kā'ime <Ar. Kitap yaprağı; Uzun bir
kâğıda yazılan ferman.

- ķ. 97b/10
ķ.+ sine 140a/10
- ķā'imēn** <Ar. Dik olarak, yıkılmamış.
ķ. 99b/13
- ķā'im-makām** <Ar. Birinin yerine geçen.
ķ. 14a/24, 14b/4
- ķā'im-makamlık** <Ar.+Tür. Birinin yerine geçmek, kaymakamlık.
ķ.+ a 19a/6
- ķak-** Kakma, dürtme, vurma.
ķ.- inca 127a/11
ķ.- maķ 41a/1
ķ.- up 24a/10, 34b/8, 99b/15
- ķaka** Çirkin şey, saçma şey.
ķ.+ yı 138a/25
- ķakala**-Saçmalama, kirletme.
ķ.- dıñ 138a/25
- ķakavān** < ? Anlayışı kıt, sersem;
Kölemen.
ķ. 4b/18, 19b/7, 20a/20, 20b/11, 20b/23, 112a/6
ķ.- ı bī-īmān 111b/17
ķ.- ı bed-nihād 19b/25
ķ.- ı bed-tıynet 8a/23
- ķakavānī** < ? Kakavana dair.
ķ. 20a/7, 112a/10
- ķakıcı** Kakıcı, azarlayıcı.
ķ.+ lar 44b/9
- ķakum** <Far. Sansargillerden bir hayvan.
ķ. 23a/14
- ķākūnec** <Ar. Kanbil otundan yapılan bir tür macun.
ma' cūn-ı k. 152b/23
- ķākül** <Far. Alna düşen saç demeti, perçem.
ķ.+ ler 60b/4
ķ.- i perīşān 36b/16
- ķal-** Kalma.
ķ.- a 51b/20, 96a/13, 141b/24, 142a/12, 142a/15, 142a/2
ķ.- an 50a/1, 66a/13, 74a/17, 160a/16
ķ.+ anından 149b/18
ķ.- anlarıñ 160a/15
ķ.- asınıñ 132a/11
ķ.- aydı 111a/4
ķ.- dı 25a/16, 32a/1, 44b/5, 70a/15, 145b/5
ķ.- dıķları 114b/18, 129b/5

ķ.- duğı 15b/16, 90b/12	160a/17
ķ.- duğından 60a/18	ķ.- urdı 111a/7
ķ.- ğıl 44b/8	ķ.- urlar 87a/5
ķ.- ma 160a/8	
ķ.- madık 68b/9	ķal' <Ar. Yerinden ıkarma.
ķ.- maķ 51b/25, 52b/7, 79b/10	ķ. 113a/18, 49a/6
ķ.- mamaķ 106a/21	
ķ.- ması 60b/8, 87b/25	ķāl <Ar. Sz, laf.
ķ.- maya 101b/25, 38a/24	ķ. 135b/2
ķ.- mayacaķ 40a/1	ķ.+ a 80b/4
ķ.- mayalar idi 87a/5	ķ.+ e 106a/21
ķ.- mayasın 155b/19	
ķ.- mayup 130a/1, 134a/14	ķal' a <Ar. Kale, hisar.
ķ.- maz 107a/14, 118a/2,	ķ. 19b/21, 157b/19
134a/15, 137a/2, 137a/8,	ķ.+ ları 113a/18
160a/16, 161a/15	
ķ.- mazlar 129a/16	ķalaķlı İri; Hayvan burunlu. (?)
ķ.- miş 15a/10, 57b/10, 71a/14,	ķ. 78a/13
72a/7, 88a/18, 108a/11, 110a/25,	
115b/11, 153b/21	ķalaķlu bk. ķalaķlı
ķ.- mişdi 14b/1	ķ. 35a/6, 96b/5
ķ.- mişdur 2a/13, 2a/D, 5b/4,	
6b/2, 16b/25, 17b/4, 24b/8,	ķalavurye < ? Bir deniz rn.
54a/11, 60a/3, 112b/13	ķ. 138a/16
ķ.- mişlar 25b/13, 87b/9	
ķ.- sa 91b/16	ķalāyid <Ar. Kıymetli taşlar.
ķ.- sun 159b/2, 95b/5	taķlıd-i ķ. 30b/2
ķ.- up 3a/22, 9a/16, 14a/24,	
15a/19, 21b/9, 65a/22, 66a/12,	ķalaylu <Ar.+Tr. Kalaylı.
100a/25, 119a/13, 129b/18,	ķ. 143a/13
135b/2, 161a/13	
ķ.- ur 67a/9, 67b/15, 160a/15,	ķalb <Ar. Kalp.

ķ. 42b/6, 125b/7	ķālġp <Ar. Kalıp.
ķ.+ i 96b/11, 156b/9	ķ. 32a/9
ķāne-yi ķ.+ im 126a/7	
telezżüz-i ķ.+ inden 125b/5	ķālġl <Ar. Az, ok olmayan.
ķ.+ ine 115a/2	ķ. 138a/5
ķ.+ iķe 62a/22	ķ.+ dšr 35b/20
fitne-yi ķ. 87a/23	erkes-i ķālġlš'1-ekl 78b/17
ķġbķa-yı ķ. 125b/8	ķālġlš'1-isti' mālġdšr 42a/5
	ķālġlš'1- ^c aķl 88a/14
ķalbšr ?	
lafż-ı ķ.+ a 133a/25	ķalkķ- Kalkma.
	ķ. 39a/3
ķaldır- Kaldırma.	ķ.- a 110a/14
ķ.- a 54b/24	ķ.- an 134a/25, 160b/7
ķ.- up 15b/11, 103a/18	ķ.- dġķda 50b/9
	ķ.- dġķlarında 81b/D
ķāle <Ar. Kumaŗ.	ķ.- duġı 50b/11
k.- yi 'ayŗ 38a/23	ķ.- ışına 158a/8
	ķ.- ma 50b/10
ķalem <Ar. Kalem.	ķ.- maķ 45a/19, 48b/12,
ķ. 101b/21, 127b/19	119b/25, 136a/6
ķ.+ de 31a/17	ķ.- mayıcaķ 53a/6
ķ.+ i 23a/18	ķ.- mazsa 50a/19
ķ.+ le 75b/19	ķ.- perdāz 26a/12
nġķāŗte-yi ķ. 28a/18, 6a/12	ķ.- up 9a/7, 39a/4, 52b/23, 53a/8,
	138a/21, 146b/15, 147a/4
ķalıķ Kalmıŗ.	
ķ. 154b/23	ķalkķġan Kalkan, kalkmıŗ. (?)
	ķ. 96b/6
ķalıķ Kalın.	
ķ. 96b/6	ķalkġıcı Kalkıcı.
	ķ. 117b/2

	ķ. 49a/6, 113a/19
ķallāş <Ar. Kalleş.	
ķ. 26a/2, 35a/10, 77b/8, 101b/19, 162b/1 rind-i ķ. 105b/5	ķām <Moğ. Kam, şaman. (?) ķ. 132a/4
ķaltabān <Far. Hilebaz, namussuz.	ķamçı Kamçı. ķ. 77a/2
ķ. 84a/11, 85b/11, 85b/13, 96b/7	ķāmet <Ar. Boy. ķ.+ i 130b/25
ķām <Far. Arzu, emel, istek.	ķamiş Kamiş. ķ.+ dan 119a/25 ķ.+ ı 149a/22
k. 4b/14, 18b/7, 79b/12, 99b/16, 136a/25, 142a/21 k.+ ın 26a/5 k.- āver 141b/20 k.- bīn 115b/21 k.- cū-yı larķ 98b/11 k.- kāri 24b/12 k.- rān 94a/8, 162a/15 cāh-ı k.- rāni 55b/11 k.- rāniye 55a/8 k.- revā 18b/8, 140a/D k.- revā-yı ı izz 5a/18, 24a/17 k.- revā-yı merātib-i sāmiye ı izz 4a/2 k.- revāyi 6b/16 k.- yāb 49a/23, 140a/25, 141b/21, 151a/24 k.- yābı 144b/3 k.- yāb-ı ı izzet-i zātı 55b/9	ķāmil <Ar. Kemale ermiş, olgun, noksansız. k. 27a/1, 67a/16, 105b/11, 131b/17, 120a/1, 127b/25 insān-ı k.+ e 121b/18 merd-i k.+ e 17b/7 k.+ iņ 62b/9, 129a/15, 144a/14 ı āmil-i k. 157a/2 ķabr-ı k. 66a/7 k.- i devrāna 23a/4 mürşid-i k. 29b/17
ķamı <Ar. Ezme, kırma.	ķāmile bk. ķāmil insān-ı k. 49a/13 şāmile-yi k.- yi insān 116b/14
	ķamu Bütün, herkes, halk.

	ķ. 15a/19		ķ.+ lı 65a/22
	ķ.+ sı 101b/15		
ķān	<Far. Bir Şeyin kaynağı. k. 119a/1, 7b/5 k.- ı dildür 94a/9 k.- ı nāzenīnālik 35a/11 ķāne'l-emr 11a/18, 83b/11	ķanatsız	Kanatsız. ķ.+ la 76b/2
ķan	Kan. ķ. 5b/20, 66a/18, 72b/9, 142a/8, 144a/1 ķ.+ a 16b/4, 113b/14, 113b/16, 114a/8 ķ.+ da 159a/20 ķ.+ ıı 71b/10 ķ.+ lar 7b/16, 107b/2 ķ.+ ları 68a/7 ķ.+ larıdur 68a/7	ķanbur	<Yun. Kambur. ķ. 78a/6, 130b/25
ķan-	Kanma. ķ.- dığın 102b/17	ķancı	< ? İŞ bilen, iffetsiz erkek. ķ. 116a/1 ķ.+ lar 116b/12
ķana-	Kanama. ķ.- mış 45a/18	ķanda	Nerede, nereye. ķ. 18a/15, 44b/5, 92a/1
ķanā'at	<Ar. Kısmete razı olma. ķ. 74a/6, 157b/23	ķandalık	Nerede olduğu. ķ.+ ın 60a/1
ķanad	Kanat. ķ.+ ı 36b/14 ķ.+ larının 68a/5	ķandır-	Kandırma. ķ.- mağda 151b/2 ķ.- mış 24a/21
		ķanđı	Hangi. ķ. 9a/15, 17a/5, 31b/24, 42a/3, 89a/16, 90b/23, 144b/8, 156b/16
		ķanı	Hani. ķ. 14b/11), 14b/12
		ķanı-	Kanıлма. ķ.- maz 90a/11

ḳāni' <Ar. Kanaat eden. ḳ. 141b/4	muḳtezā-yı ḳ.- ı ilāhī 161b/15 mücerrebāt-ı ḳ.- ı ilāhiyyedendür 112b/2
ḳankı Hangi. ḳ. 104b/25, 116b/17, 116b/18, 134a/25, 143a/7, 61a/4, 68a/11, 71b/22 ḳ.+ sı 63a/24 ḳ.+ sını 157a/24	mücerrebāt-ı ḳ.- ı ilāhiyyeden 13a/9
	ḳānūne ? ḳ. 134a/1
	ḳānūnen <Ar. Kanuna göre. ḳ. 115b/2, 17b/18
ḳanlı Kanlı. ḳ. 137a/5	
ḳanū' <Ar. Kanaat sahibi. ḳ. 134b/23 ehl-i sülūk-ı ḳ. 78a/15	ḳānzil <Ar. Kendinden geçmiş. ḳ. 107a/25
ḳānūn <Ar. Kanun. ḳ. 26b/1, 41b/16, 57b/10, 74b/16, 80b/20, 81a/17, 81b/D ḳ.+ınca 50b/13, 81a/18 defter-i ḳ.- ilāhīde 160a/25 ḳ.- ı ilāhiyyedendür 115b/16, 135b/23 ḳ.- ı iştirāb-ı şarāb 141b/12 ḳ.- ı izāfet 148a/9 ḳ.- ı mersūme-yi müstaḥseneyi 27a/7 ḳ.- ı muḳarrere 54a/9 ḳ.- ı müstedimesinden olmağla 68b/19 ḳ.- ı ta' allüm 65a/16	ḳap- Kapma. ḳ.- ar 47b/7 ḳ.- dılar 65a/22 ḳ.- duğı 158a/21 ḳ.- duğın 48b/2 ḳ.- maḳ 158a/18 ḳ.- masun 143b/2 ḳ.- maya 142b/19 ḳ.- up 113a/11, 92a/7
	ḳapa- Kapama. ḳ.- maların 136b/3 ḳ.- maḳ 106b/7
	ḳapak Kapak. ḳ.+ ı 66a/20

ķapan Kapan.

ķ. 98a/5, 98b/8

ķ.+ ıı 98a/5, 98b/9

ķapat- Kapatma.

ķ.- maķ 155a/1

ķapıl- Kapılma.

ķ.- ur 137a/22

ķapla- Kaplama.

ķ.- rlardı 66b/8

ķaplan- Kaplanma.

ķ.- madıķ 136a/13

ķ.- up 82a/5

ķapluca Kaplıca.

ķ. 94b/25, 95a/11, 95a/2, 95a/3,

95a/4

ķ.+ lar 80a/6

ķapu Kapı.

ķ. 18b/24, 33a/13, 86a/11,

86a/14, 114b/8

ķ.+ da 111b/9, 93a/4

ķ.+ lardan 93a/3

ķ.+ sı 59a/19, 59a/8

ķ.+ sında 160a/19

ķ.+ sundan 89a/25, 111b/12

ķ.+ ya 56b/4

ķ.+ yı 47b/18, 106b/6, 146b/21

ķapucı Kapıcı, saray kapısını

beklemekle görevli hizmetli.

ķ. 56b/14, 89b/2

ķ.+ lar 8b/15, 8b/17, 9b/17,

23b/13, 23b/22, 23b/25, 31a/9,

44b/11, 44b/2, 44b/9, 46a/17,

56a/24, 56b/1, 88a/4

ķ.+ sı 88a/2

ķ.- yı gürcı 78b/13

ķapucılıķ Kapıcılık.

ķ. 88a/22

ķ.+ dur 33b/12

ķ.+ larından 44b/11

ķapudan <İt. Kaptan.

ķ. 29a/17

ķapuste ?

ķ. 77a/6

ķār <Far. İş, güç, kazanç.

k. 13b/10, 25b/13, 56b/23,

86a/2, 90b/2, 91b/16, 103b/21,

105a/25, 128a/20, 129b/25,

135a/19, 140a/25, 157a/11,

161a/12, 161a/13

k.+ ı 33b/11, 99a/14

k.+ ında 90b/1

k.+ ını 155b/1

k.+ lar 91a/9

hulāşa-yı k.+ ları 34b/14	ķ.+ ya 85a/7, 113a/16, 162a/7,
k.+ larıñ 26a/18	162a/9
k.+ ıñ 6b/23	
k.+ ıñda 62a/23	ķarābādīn <Ar. İlaç terkiplerini içeren
k.- ı āzmūde 33a/3, 62a/7,	ķitap.
113b/17	ķ.- 81a/12
k.- ı beneviyyet 23b/23	
k.- ı esrār 26a/15	ķarābet <Ar. Yakınlık, akrabalık.
k.- ı meşrū' da 155b/16	cihet-i ķ. 22a/18
k.- ı nā-ber-ķarārlık 109a/15	ħaķķ-ı ķ.+ e 22a/22
k.- ı nā-hem-vār 88b/20	
k.- ı umūrda 17b/8	ķaraca Siyahça, siyahımsı; Bir tür
naķş-ı k.- ı dehrıñ 114a/1	geyik.
	ķ. 62a/8, 84a/24
ķara Kara, siyah; Toprak parçası;	
Yer; Esmer; Uğursuz; Yas	ķaralık Utanılacak bir durumda olma.
tutma.	ķ.+ ı 34b/11
ķ. 5b/2, 31b/19, 41a/21, 42a/9,	
48a/24, 48b/1, 50b/6, 58b/10,	Ķaramānīler Karamanlı.
68b/20, 69b/19, 76b/4, 81a/5,	Ķ. 42b/11
85a/7, 87b/19, 88a/6, 94b/10,	
97a/1, 97b/6, 113b/11, 113b/16,	Ķaramānlı Karamanlı.
114b/10, 117a/10, 117a/8,	navluncı-yı Ķ. 77b/15
136b/13, 139b/21, 147a/14,	
161b/24, 162b/20	ķaranful <Ar. Karanfil.
ķ.+ da 154b/23	ķ. 36b/25, 37a/3
ķ.+ dan 154b/22, 155a/3	
ķ.+ lar 65a/22, 99b/16, 99b/20,	ķaranlık Karanlık.
99b/22	ķ. 65a/10
ķ.+ lara 135b/15	ķ.+ da 66a/17
ķ.+ lardan 98a/14, 98a/22	
ķ.+ sı 15a/10, 55a/5, 96a/13	ķarañulık Karanlık.

	ķ.+ da 161b/2		buyuruculuk.
			k. 24b/12
ķarar-	Kararma.		k.+ de 6b/16
	ķ.- up 146b/14		k.+ dūr 63b/25
ķarār	<Ar. Karar.	ķarġa	Karga.
	ķ. 32b/14, 73b/24, 74b/22,		ķ. 103a/21
	121a/23, 121a/24, 139a/13		ķ.+ dan 134b/10
	maħall-i ķ.+ a 44a/15		
	ķ.+ ı 10a/12, 128a/24, 160a/16	ķār-gāh	<Far. İş yeri.
	cāy-ı ķ. 147b/4		k.- ı āsītān-ı devlet-i ‘oşmānīde
			140a/D
ķarart-	Karartma.		k.- ı devlete 5a/21
	ķ.- up 39a/1		k.- ı umūr-ı devletde 13b/9
			k.- ı bāzār-ı ‘ālemde 24b/3
ķara yaġız	Esmer.		k.- ı mülk-i ‘izzet 31b/1
	ķ. 115b/13		
		ķār-güzār	<Far. İş beceren, elinden iş
ķarbiġ	?		gelen.
	ķ. 147b/9		maķām-ı k.+ ı 9b/14
			mazanna-i k.+ ı 16b/6
ķār-fermā	<Far. İş buyuran.	ķār-güzārān	<Far. Elinden iş gelenler.
	k. 7a/2, 31a/7, 140a/D		k.- ı rüzgār 7a/9
	k.+ dur 23a/2		
	k.- yı ħükümet 53a/17	ķār-ĥāne	<Far. İş yeri.
	k.- yı ‘izzet 6b/5		k.- ĥāne-yi ĥall 16b/10
	k.- yı umūr 30b/3		
ķār-fermāyān	<Far. İş buyuranlar.	ķarı	Eş, hanım.
	k.- ı devlet 10b/2		ķ. 110a/20, 110a/21, 110a/22,
			154b/19
ķār-fermāyī	<Far. İş buyurma, iş		ķ.+ ŋa 161a/21

ķ.+ sı 65a/5	ķ.- up 40b/15, 5a/20, 69a/17, 158b/7
ķarın Karın.	
ķ.+ ı 89a/21	ķarıřdır- Karıştırma.
ķ.+ ın 65b/7	ķ.- maķ 45a/10
ķ.+ ından 65b/8	ķ.- up 137b/15
ķarınca Karınca.	ķarıřdırıl- Karıştırılma.
ķ. 76b/11, 82a/4	ķ.- mayup 143a/11
ķ.+ nıı 75b/15	
ķarınalan- Karınalanma, uyuşma.	ķārī <Ar. Okuyan, usulünce okuyan.
ķ.- mış 44b/21, 51b/12	ķ.- yi ķur 'ān 59a/24
ķarındař Kardeş.	ķārī <Far. Mesele, şey, iş.
ķ. 111a/25	ķ.+ ye 132a/4
ķ.+ dur 150a/1	ķarīb <Ar. Yakın, yakın olan.
ķ.+ ı 67b/12, 100b/21, 110b/5, 111a/18, 112a/9, 112a/10, 122b/5	ķ. 10a/22, 16b/15, 18b/5, 29a/19, 40b/1, 65b/22, 67a/17, 75b/25, 103b/6, 114a/2
ķ.+ ıdur 158b/21	ķ.+ de 45b/9
ķ.+ ım 41a/6	ķ.+ dūr 16a/23
ķ.+ ımı 99a/10	ķ.+ i 37b/21
ķ.+ larımızıı 100a/10	ķ.+ ine 155a/20
ķarındařlan- Kardeş gibi olma.	‘ahd-i ķ. 27a/21
ķ.+ ma 41a/5	ķ.- i āheridūr 11a/15
ķarıř- Karıřma, mūdahil olma.	ķ.- i maħalde 43a/12
ķ.- anlarda 17a/11	ķ.- i ‘ahdde 11b/18, 13a/10, 21b/15, 28b/23, 29a/15, 29a/3, 29a/8, 51a/16, 136a/25, 150b/25
ķ.- ma 157b/24	ķ.- i ‘ahde 2a/2
ķ.- mamaķ 101b/25	ķarībül-‘ahdde 28b/10, 119a/25

	ķ.+ sında 14a/2, 28b/1
ķarīn <Ar. Yarın; Bir Şeye eren, sahip olan.	
ķ. 25a/6, 25b/13, 152a/4, 163a/1	
ķ.+ den 152b/24	
ķ.+ dūr 22b/16, 37b/8	
ķ.+ i ola 18a/19, 33a/19	
ķ.+ ine 95b/2	
ķ.+ iņ 103b/25, 158a/17	
nuķūset-i ķ.+ iņ 68a/21	
ķ.+ leri 112a/25	
āyīn-i đalālet-i ķ.+ leri 96b/25	
ķarīne <Ar. Karışık bir meselenin ķözölmesine yarayan.	
ķ. 69b/4, 70a/4	
ķarn <Ar. Çağ, asır.	
ķ.+ iņ 109a/25	
ķarř- El çırpma.	
el ķ.- up 94b/18	
ķār-sāz <Far. İş işleyen.	
k. 106a/4	
ķarřu Karşı.	
ķ. 23b/16, 86b/16, 134a/12,	
155a/11, 161b/7	
ķ.+ larına 136b/8	
ķ.+ sına 43b/11	
ķarřuluk Karşılık.	
ķ. 85b/4, 95b/11	
ķ.+ iņ 155b/6	
ķartal Kartal.	
ķ. 68a/5	
ķarye <Ar. Kōy.	
ķ. 134a/25, 66b/14, 66b/23,	
85a/7	
ķ.+ de 65a/22, 67a/17	
ķ.+ den 113a/10	
ķ.+ ler 162a/18, 80a/9, 94b/4	
ķ.+ lerde 65b/17	
ķ.+ lerinde 162a/10, 65b/20	
ķ.+ lerinden 65a/22	
ķ.+ niņ 98a/25	
ķ.+ ye 99a/2	
ehl-i ķ. 99a/3	
ķarye-be-ķarye 113a/12	
ķařaba <Ar. Kasaba, kōy.	
ķ. 134b/19, 162a/19	
ķ.+ da 15a/7, 65b/23	
ķ.+ daki 95a/2	
ķ.+ dan 163b/24	
ķ.+ lardan 15b/12	
ķ.+ sı 161b/23	
ķ.+ ya 94b/25	
ķařīb-i ķ.- yı nevgūn 77b/6	

ķ.- yi izniķde 73b/14, 73b/19

ķařabāt <Ar. Kasabalar.

ķ. 120b/20

ķařāid <Ar. Kasideler.

ķ.- i lālī 25b/13

nef ī-yi ķ.- perdāz-ı belāgat-

ārādur 22a/16

ķařd <Ar. Niyet, bile bile yapma.

ķ. 11b/22, 31a/22, 62a/1, 74b/9,

74b/17, 75a/8, 84b/6, 94a/2,

108a/21, 116a/6, 117a/25,

117b/5, 117b/8, 119a/9,

122a/14, 127b/25, 128b/6,

130b/21, 155a/19

ķ.+ ı 85a/19, 85b/5

ķ.+ ınca 85a/17

ķ.- ı niyeti 131a/9

ķ.- ı   arz 139b/21

sū²-yı ķ. 20a/8

ķařden <Ar. Niyetli olarak.

ķ. 114a/9

kāse <Far. Kāse.

k. 52b/3, 141b/5

k.+ niņ 50a/20

kāselīs Ćoban k peklerinin yalıkları.

k. 108b/3

ķasıķ Ferah k yler.

ķ.+ lar 80a/8

ķāsımcı <Ar.+T r. Taksim eden, ayıran,
b len.

ķ. 156a/12

ķ.+ lar 47b/10

ķāřır <Ar. Kısa; Zorla işleten.

ķ. 6b/21, 58b/5

ķ.+ dur 83a/5

maķv-ı ķ.- ı bī-devleti 18b/25

ķařide <Ar. Kaside, bir nazım t r .

ķ.+ leri 93a/18

ķ.+ sinde 22b/22

ķ.+ siyle 94a/12

cā²ize-yi ķ. 23a/6

ķ.- yi biće-i feraķfezā 14a/21

ķ.- yi der nsuz 18a/23

ķ.- yi nazīde 137a/14

ķ.- yi beće-yi feraķ-fezā 14a/21

maķta[ ]-ı ebyāt-ı ķ. 18b/1

ķařir <Ar. Kısa, boysuz.

ķ. 35b/20, 78a/20

ķařir ¹-kāme 115b/13

ķařir ¹-   mr 88a/15

ķařr <Ar. K şk.

ķ. 131a/21

ķ.- ı hortuķ 145a/19	ķ.+ ı 48b/13
ķ.- ı mu ^ç allāda 115a/4	ķ.+ ın 48b/18
ķ.- ı cihānı 20a/14	ķ.+ ları 48b/17
ķaşş <Ar. Göğüs. ķ. 90a/18	ķaşm- Kaşınma. ķ.- araķ 91a/14
ķaşşāb <Ar. Kasap. ķ.+ ıı 76a/3 ķ.- ı semiz 77b/12	ķaşķaval <İt. Bir çeşit meze, peynir. ķ. 141b/17
ķaş Kaş. ķ. 115a/12 ķ.+ ı 119b/7, 92a/18 ķ.+ ları 121b/23 ķ.+ lu 35a/9	ķaşr <Ar. Bir şeyin kabuğunu soyma. ķ.- ı beyza 143a/2
ķaşāğı Kaşāğı, hayvan tımarında kullanılan dişli alet. ķ.+ yla 75b/22, 76b/24, 77a/8	ķāt ? k. 73b/5
kāşāne <Far. Köşk, malikāne. k.- yi şafā 145a/19	ķat Kat, tabaka. ķ. 23a/11, 80b/8
ķaşı- Kaşıma. ķ.- ma 40b/17 ķ.- maķ 45a/8, 45a/9, 52a/12, 52a/6	ķat- Katma. ķ.- alar 142a/1 ķ.- ma 109a/7 ķ.- maķ 146b/21
ķaşık Kaşık. ķ. 50a/5, 50b/3, 50b/4 ķ.+ dan 50a/17	ķāt ? ķāt mā ķāt 107a/5
	ķat^ç <Ar. Kesme, bitirme, halletme. ķ. 66a/2, 101b/25, 109b/25 ķ.+ a 66a/2 ķ.- i nazar 3a/13, 6b/b, 20a/20, 20b/23, 29a/14, 30b/10, 33b/3,

34a/7, 39b/24, 42b/1, 43b/21,
45a/21, 46b/8, 55b/20, 60b/11,
62a/16, 65a/7, 69a/21, 71b/7,
79a/19, 79b/22, 82b/21, 84a/23,
86a/4, 86a/12, 88a/2, 89a/22,
93a/20, 104a/3, 105b/21, 107a/7,
109a/22, 112b/19, 115a/21,
122b/24, 125a/5, 127a/5,
130a/12, 130a/23, 130b/22,
132b/23, 136a/24, 136a/7,
136b/11, 137b/17, 138a/21,
13a/21, 141b/11, 144b/24,
150b/25, 151b/20, 162b/12,
162b/2
k.- i nazar-ı havāşdan 60a/7
k.- i nazar-ı riyāzetgāh 28b/9
k.- i rağbet 49b/23
kaṭ' ü'ş-şecer 135a/10

kaṭ' ā <Ar. Hiçbir vakit, asla.
k. 27a/20, 60b/23, 66b/6, 79a/23

kaṭār <Ar. Birbiri ardında sıralanmış
hayvan sürüsü.
k. 23a/10

kaṭ' en <Ar. Asla, hiçbir zaman.
k. 22a/22

kaṭı Çok, pek.
k. 45b/15, 45b/21, 49b/4, 50a/2,
50a/8, 54a/1, 59b/6, 64a/12,

64a/14, 64a/20, 65a/24, 68b/7,
68b/12, 70a/3, 74b/15, 75a/1,
89a/14, 89a/23, 95b/22, 105b/7,
109a/12, 10a/25, 10a/7, 10b/4,
137b/21, 137b/3, 142b/23

kaṭı' a <Ar. Kesen, durduran.
hürmet-i k. 151a/25

kaṭıbe <Ar. Hep, bütün.
cümle-yi k.- yi ümemdür 101a/7
k.- yi hayrū'l-ümemdür 25b/9

kaṭır Katır.
k. 98a/18, 98a/19
k.+ cı 21b/15
k.+ dan 23a/11
k.+ dur 124a/11
k.+ ıñ 76a/18, 77a/11

kātib <Ar. Yazan, yazıcı.
k. 48b/4
k.+ i 29a/16
k.+ le 92b/10
k.+ leri 134b/20, 162b/1
k.+ ıñ 75b/5, 75b/6
K.- i cāhil 77b/3
k.- i muḥkeme-yi mağvuş
77b/11
k.- i müşāhereti 77b/8
k.- i vaḳf-ı fā'in 77b/7

ḳatīl <Ar. Öldürülmüş kimse.
ḳ.- i genc paşa 113b/13

ḳ.- i nefse 88a/14

ḳātīl <Ar. Öldüren, katleden.
ḳ. 143b/25
semm-i ḳ. 20b/20, 21a/21,
88a/17
ḳ.- i nef' ī-yi merḥūm 22b/8

ḳatlan- Katlanma.

ḳ.- ur 114a/22

ḳaṭrān <Ar. Katran.

ḳ.+ dur 48a/24

ḳaṭ' iyye <Ar. Kesin.
' illet-i ḳ.+ ye 100a/25

ḳaṭre <Ar. Damla.

ḳ. 5b/6

ḳ.+ den 140b/23

ḳatḳun ?
ḳ. 118b/12, 123a/9, 126a/21,
89a/7, 96b/5

ḳaṭret bk. ḳaṭre

ḳ.- i selīmesin 152a/10

ḳatīl <Ar. Öldürme, katletme.
ḳ. 7a/14, 16a/7, 18b/22, 20b/11,
25b/24, 26a/3, 88a/10, 110b/6,
113a/19, 113b/21, 132b/14,
135b/8
ḳ.+ e 114a/6, 33b/6
ma' raz-ı ḳ.+ e 16b/2
ḳ.+ i 17a/18
sebeb-i ḳ.+ i 16a/7
tārīḥ-i ḳ.+ i 114a/7
mūcib-i ḳ.+ leri 17a/24
ḳ.+ ine 73a/8
te' ḥīr-i ḳ. 19a/10
ḥavf-ı ḳ. 19a/8
ḳ.- i merḳūma 17b/24
ḳ.- i nāḥaḳḳ 13a/18

ḳavā' id <Ar. Kaideler, usuller.

ḳ. 23b/12

istidrāc-ı ḳ.+ i 34a/15

ḳ.+ ince 97a/8

ḳ.- i ' aḳla 130a/16

ḳ.- i aḳvā 60b/22

ḳ.- i naḥv 42a/8

ḳaval Kaval.

ḳ.+ ıḡ 76a/7

ḳavānīn <Ar. Kanunlar.

ḳ. 11a/19, 16a/14

' ārif-i ḳ. 17b/12

ḳ.- i āşinā 157a/3, 157a/6

muḳarrerāt-ı ḳ.- i ilāhiyyedendür

132b/19

rüsüm-ı k.- i kâdime 146a/23
teşrifât-ı k.- i 'oşmânî 30a/24

k.- i şümüñ 96b/23

ķavî <Ar. Kuvvetli, güçlü, güvebilir.
ķ. 3b/3, 76a/13, 105b/6,
124b/19, 146a/24, 152b/15
ķ.+ ce 143a/15
dabbāğ-ı ķ. 77b/14
ķaviyyü'l-umüd 129b/22
felâh-ı ķaviyyü'l-vücüd 34a/13

ķavrul- Kavrulma.

ķ.- muş 120a/24, 141b/16

ķavs <Ar. Yay, keman.

ķ. 60a/8

ķavsa < ? Tüy. (?)

ķ.+ sını 68a/5

ķavîm <Ar. Doğru, dürüst.
bi-emr-i ħudâ-yı ķ. 112b/1

ķavuk Kavuk, baş giyeceği.

ķ. 136a/11, 136a/13, 136a/3,
137b/1, 152a/7
ķ.+ lar 36b/12

ķaviyye <Ar. Güçlük.
ķ.+ lerini 49b/14

ķavukçı Kavuk yapan, satan.

ķ. 77b/18

ķavl <Ar. Söz, lakırdı.
ķ. 102b/12
ķ.+ inca 134a/3
ķ.+ i 32b/6, 57a/9, 90a/17,
90a/18, 107a/9
ķ.+ ince 11a/8, 67a/17, 114a/14,
130b/25, 141a/21, 142b/11
ķ.+ ine 140a/25
ķ.- i şerîfince 89b/3

ķavun Kavun.

ķ. 69b/11

ķavuş- Kavuşma.

ķ.- up 14a/3, 99a/8

ķavlen <Ar. Sözle.
ķ. 11b/14, 149a/11

ķavuşdır- Kavuşturma.

ķ.- up 51b/17

ķavm <Ar. İnsan topluluğu.
ķ. 32b/17, 160b/22

ķavuşdırıl- Kavuşturulma.

ķ.- mışca 44a/4

ķavuşdur- Kavuşturma.

ķ.- andur 83a/19

ķ.- ma 44b/19

ķ.- mağı 83b/22

ķ. 33b/12

ķ.+ ı 88a/23

ķ.+ ları 56b/12

ķavvādi <Ar. Kadın pazarlayana dair.

ķ.+ ye 69b/12

ķayın ana Kaynana.

ķ.+ nıñ 77a/7

ķavvālāne <Ar. Geveze gibi; Laf ebesi gibi.

ķ.+ ler 34b/21

vādī-yi ķ. 50b/15

ķayır- Kayırma.

ķ.- maz 109a/2

ķay' <Ar. Kusma.

ķ. 63b/11

ķaymak Kaymak.

ķ. 59b/12

ķ.+ ını 50a/5

ķaya Kaya. (?)

ķ.+ sıyla 10a/6

ķayna- Kaynama.

ķ.- dığdan 142a/11, 142a/13

ķayd <Ar. Önem verme; Bağlama;

Deftere geçirme.

ķ. 41a/2, 121a/4

ķ.+ ı 134a/4

ķ.+ ına 59b/7

ķ.+ ında 87a/25, 100a/25

ķaynakçı Kaynakçı.

ķ.+ lar 113a/8

ķayfe Kahve.

ķ. 43b/14, 52b/25

ķaynat- Kaynatma.

ķ.- alar 141b/23, 142a/1

ķayık Kayık.

ķ.+ lara 95a/10

ķaypak Sözüne güvenilmeyen.

ķ. 119a/7

ķaypakçı Uzağa mal aşıran.

ķ.+ lar 92a/4

ķayıkçılık Kayıkçılık.

ķayşer <Ar. Eski Roma ve Bizans hükümdarlarının ünvanı.

ķ. 78b/3

‘ahd-i k.- i a‘zam 73b/17	k.+ lar 161b/24
ķayşeri <Ar. Kayseri mensup.	k.+ lardan 113a/20, 155a/10, 155b/9
k.+ niŋ 76b/18	k.+ lardur 162a/7
ķaytānlu <Yun.+Tür. İpek veya pamuktan yapılmış sicim.	k.+ ları 162a/9
k. 114b/10	k.+ larına 113a/15
ķaytur < ? Dört köşeli kule.	k.+ larıŋ 113a/20, 162a/10
k.+ dur 134a/2	k.+ sı 104b/25, 134b/3, 161b/23
ķayyım <Ar. Kayyum, müteveli.	k.+ sına 92a/5, 157b/1
k.+ ları 162a/22	k.+ sında 65a/22, 67a/17
k.- i aħmak 77b/6	k.+ sından 67a/17, 157b/7, k.+ sınıŋ 149b/22
ķaz Kaz.	k.+ ya 119b/3
k. 2a/D	k.- yı bī-tāķat 135b/14
k.+ larla 76b/13	k.- yı cā’ibesi 105b/14
k.+ ıŋ 76b/8	k.- yı ħaķķı 32a/23
ķaz- Kazma, deşme.	k.- yı ilāhī 19b/12
k.- maķ 127b/21	k.- yı ilāhīdür 162a/18
ķazā <Ar. İlçe; Olacağı önceden belli olan; Hüküm verme; İstemededen yapılan iş; Vaktinde kılınmayan namaz, tutulmayan oruĉ.	k.- yı istānbül 4b/3
k. 12b/20, 13b/15, 16b/5, 24b/20, 65a/22, 119b/3, 134a/11, 151b/9, 162a/18	k.- yı mübreniŋ 19b/14
navek-i k.+ dan 13b/20	k.- yı ra’iyyet 15a/6
	k.- yı şerefārā-yı istānbül 30b/11
	k.- yı vaĉar 51a/3
	k.- yı vaĉar-ı tebevül 52b/22
	iķtizā-yı k.- yı allāh 12a/24
	nüzül-ı bārān-ı k.- yı ilāhī 16b/8
	şahş-ı k.- yı intiķām 13a/1
	tareyān-ı k. 24b/20
	tūr-i k. 12b/1
	ķazā-dāde <Ar.+Far. Hüküm verilmiş.
	k. 104b/25

	ķ.- maķ 127b/20
ķazā'e ?	
ķ. 133a/4	ķazıķ Kazık, sivriltilmiş aķaē, odun. ķ. 69b/17, 128b/8
ķazak Toplumdan, sūruden ayrılmıř kimse. ķ. 5a/10,126a/21	ķazıķla- Kazık sokma. ķ.- yup 65b/1
ķazan- Kazanma. ķ. 24a/15 ķ.- mış 120a/3, 120a/16 ķ.- mışların 112b/23	ķazıķlı Kazıklı. ķ. 89a/7, 93a/1, 158a/10
ķazanē Kazanē. ķ.+ ıyla 91b/16	ķazıl Kıldan bükölmüş, ēuval dikmekte kullanılan ip. ķ.+ lar 148b/11
ķazandır- Kazandırma. ķ.- ır 53b/13	ķazın- Kazınma. ķ.- mış 119b/8
ķazāyā <Ar. İşler, hususlar, meseleler. ķ.+ sı 15b/7 ķ.- yı ilāhiyyedendür 26b/1	ķāzi <Ar. Her türlü davayı halletmek üzere devlet tarafından tayin edilen memur. ķ. 36a/14, 65b/6, 75b/4, 115a/4, 157b/8 ķ.+ niņ 47a/4, 75b/7, 75b/25 ķ.+ si 32a/2 ķāziyyü'l-ħükme-yi hevā-yı mezbüre 32b/7 ķ.- ı sa' ādet 30b/12
ķazāz <Ar. Ham ipeği işleyen, satan. ķ.- ı nāzik 77b/18	
ķazğan Kazan. ķ.- ı mestüreniņ 143a/16 ķ.+ a 143a/13 ķ.+ ları 106b/2	
ķazı- Kazıma.	ķāzi 'asker <Ar. İlmiye rütbelerinin sonuncusu ve mülkiyede balalık ve askerlikte müşir rütbesinin

- altında olan, kazasker.
 .+ le 75b/3
 .- i r m 29a/4
- k zib** <Ar. Yalan s yleyen, yalanc .
 k. 76b/11
 k.+ e 10a/21
 k.- i bed-ahterih 19b/1
- k zibe** bk. k zib
 k.- yi mel'  niyyelerin 71a/17
- aziyye** <Ar. İş, husus, mesele.
 . 70a/14
 .+ sini 103a/17
 .- yi g zeştesi 13a/11
-  ziz de** <Ar.+Far. Kadızade.
 . 158a/17, 158a/9
-  ziz deli** 17. y zyılda etkili olan
 siyasi-dini hareket.
 . 11b/8, 44a/22, 46b/12, 51a/9,
 61b/24, 159b/24
 .+ ler 21a/9, 110a/1, 128a/16,
 134b/22
 .- yi muta' aşşib 78a/8
 el- ziz deli 78a/16
-  ziz delik** <Ar.+Far. Kadızadelik.
 . 105a/13
-  ziz deliy n** <Ar.+Far. Kadızadeler.
 . 151b/15
-  ziz deli** bk.  ziz deli
 . 27a/19, 65b/18
- azma** Kazma.
 . 24a/22, 24b/1
- keb b** <Ar. Ateşte pişirilen her t rl 
 nesne.
 k. 49b/8, 113a/9, 143b/18,
 143b/24, 159a/18
 k.+ ı 141b/17, 144a/23, 152b/2
 k.+ lar 95a/20
   ayş-ı k.+ lar 95a/16
 b -yı k. 147a/18
 ekl-i ş v -yı k. 143b/23
- kebed** <Ar. Karaciğer.
 k. 141a/23
- kebindest** ?
 k. 4b/19
- kebir** <Ar. B y k, ulu.
 k. 154a/12
 şeyh-i k. 60a/7
 k.+ de 55b/3
- kebiren** <Ar. B y kl k olarak.
 k. 41b/14

- kebüter** <Far. Güvercin.
beyza'-yı k. 73a/12
- kec** <Far. Eğri, çarpık.
k. 1b/12, 53b/7, 78a/6, 140b/3,
144a/19
- keçeleyin** Geceleyin (?)
k. 52a/11
- keçi** Keçi.
k. 124a/12, 153a/17
k.+ ye 150b/3
- keder** <Ar. Sıkıntı, dert.
k. 139a/10
k.+ den 144a/24
k.+ i 101a/13
- kedi** Kedi.
k.+ ler 129b/6
k.+ leri 33b/21
- kef** <Far. Köpük.
k. 115a/1
k.+ ini 141b/23
- kefen** <Ar. Kefen.
k. 14b/13, 126a/12
- kefere** <Ar. Kâfirler.
- k. 67b/21, 84a/22, 88b/25,
98b/20, 138a/13, 138a/9,
138b/25
k.+ niğ 95b/5
mağbüne-yi k.+ niğ 74b/5
k.+ si 65b/13
k.+ sidür 73b/22, 73b/23
k.+ ye 98a/25
k.- yi enām 74a/4
k.- yi fecere 74a/9
k.- yi müşrikîn 107b/1, 134a/25
k.- yi müşrikîn ola 96a/25
k.- yi müşrikîne 138a/6
k.- yi rûm 162a/3
gürüh-ı k.- yi mekrûh 73b/7
hâne-yi k. 97b/20
kırālân-ı k.- yi bî-imāndan 6b/b
- keffārāt** <Ar. Nankör.
k.- ı zünüb 26a/24
- kefil** <Ar. Kefil, kefalet eden.
k. 156a/15
- kehle** <Far. Bit.
k. 138a/D
- kehrībār** <Far. Saman kapan, kehribar.
naşâyıh-ı k. 39b/6
- kekā** Ne hoş, ne âlâ anlamında ünlem.
k. 125b/14, 151a/25

kel Kel.

k. 78a/20, 130b/25
k.+ iñ 75b/21, 77a/9, 130b/D

kelām <Ar. Söz; Cümleler; Kurân.

k. 46a/14, 58a/17, 59a/13,
62b/7, 64b/5, 104a/16
k.+ a 59a/4, 89b/21, 138b/24,
156b/6

ḥalṭ-ı k.+ a 9a/6

tefhīm-i k.+ a 40b/20

k.+ da 61b/21

k.+ dur 62a/19, 62a/5

k.+ durur 62b/24

k.+ ı 19b/14, 52a/4, 62b/22,
80b/14, 104a/1, 108b/19,
135a/11, 149b/7, 156b/13

k.+ ından 84b/24, 150b/25

keşret-i k.+ ından 62a/17

k.+ ını 62b/10

k.+ ınıñ 121a/3

k.+ ıñ 117b/11

k.+ ları 87b/4

etem-i tetimme-yi k. 131b/10

ḥaḳḳ-ı k.- ı şavāb 136a/9

ḥalṭ-ı k. 147a/2

ḥatm-i k. 73b/2

ḥitām-ı k. 30a/19

ḥulāşa-yı k. 10b/1, 15b/15,
17b/9, 25a/7, 45b/22, 70b/12,
90b/4, 92b/15, 106a/14

k.- ı bī-feḥvā-yı türkiyyedür
85a/24

k.- ı cer 164a/17

k.- ı ehl-i menzilet 158b/18

k.- ı ekābir 88a/10

k.- ı ḥaḳḳa 95b/10

k.- ı leyālī 62b/8

k.- ı ma' ḳül 62a/7

k.- ı mesnedin 145a/13

k.- ı mübālağa 40a/18

k.- ı mürr 62a/8

k.- ı müzehhebdür 156b/10

k.- ı nābehencārdur 85a/11

k.- ı rāst 62a/3

k.- ı tām 61b/20

keşret-i k. 156b/8

mīr-i k.- ı nāzik-ṭabī' at-ı pür
ma' rifet 164a/3

netīce-yi k. 54a/25, 150a/25

şā'ib-i k. 99b/1

tehzīb-i k. 64b/19

terdīd-i k. 118b/20

tetimme-yi k. 36a/20, 43a/3

tezhīb-i k. 71a/6

el-keḷām 64b/2

kelāmü'l-emīr 64b/1

kelb <Ar. Köpek.

k. 66a/20, 111b/18, 146b/20

k.+ den 159b/11

k.+ e 8a/25

k.+ ler 113a/13, 146b/18

- k.- i zāyī^ç 137b/16
- keleci** Söz, düzgün söz.
k. 59a/14
- ke'l-evvel** <Ar. Evvelki gibi.
k.- evvel olan 98b/2
- kelfesevan** ?
k.- ı muḳaṭṭar 142a/25
- kelim** <Ar. Söz söyleyen.
k. 34b/14
ḫāzret-i mūsā-yı k 6a/17
- kelimāt** <Ar. Kelimeler, sözler.
k. 23b/7, 58b/18, 59b/5, 75a/2,
79b/13, 97b/18, 159a/1
k.+ a 59b/22, 70a/24
k.+ da 41a/16, 63a/25, 158b/24
ādāb-ı k.+ da 156b/10
edā-yı k.+ da 69a/16
k.+ dan 59a/7
k.+ durur 46a/5
k.+ ınıḡ 119b/14
k.+ ıyla 114b/2
k.+ ıḡ 62a/25
envā^ç -i k. 61b/19
fehṫā-yı k. 61a/19
ihdāṣ-ı terkīb-i k. 27b/25
k.- ı ber 2a/4
k.- ı bī-ma^ç nāları 85a/8
- k.- ı memdūḫa 41a/19
k.- ı mümevvehe 10b/15
k.- ı muḳadder 70a/4
k.- ı muḳaddere 69a/4
k.- ı mūhmele 69a/3
k.- ı müzahrefe 11b/14, 59b/22,
85b/2
k.- ı müzeyyife 59b/8
k.- ı sencīde 1b/8
lāzımāt-ı k.- ı mūhmelātından
69a/20
ta^ç līm-i edā-yı k. 5b/21
taṭvīl-i k. 59b/18
tetimme-yı k. 94b/16
kelimāti'l-memūhete 58a/14
- kelime** <Ar. Kelime, söz.
k. 62b/17
taḡyīr-i k. 58b/14
k.- yı tevḫīdi 62b/21
k.+ lerdür 119b/17
k.+ leri 65a/22
k.+ lerini 156b/3
k.+ niḡ 115b/18
lafz-ı k.+ niḡ 59b/11
k.- yı ṣahādet 19a/19
k.- yı tevḫīdi 27a/25
- kellā** <Ar. Katiyen, asla.
k. 118b/7, 121a/5
k.+ dan 129a/12

kem <Far. Kötü, az, eksik.	163a/6
k. 137a/20	k.+ de 3b/10, 110b/17
k.+ dür 20a/16	ḥadd-i k.+ e 30a/11
ārāyise-yi k.- nāmdur 54b/9	a ^ç lāda k.+ e 6a/23
	k.+ i 13a/4,90a/4, 118a/23
kemā <Ar. Gibi.	k.+ ine 90a/4
k. 144b/13, 27a/6, 63a/4	k.+ iñ 118a/11
	k.+ leri 27b/17
kemā-hiye <Ar. Olduğu gibi.	k.- i ādāb 36b/2
k. 9a/23, 25b/13, 45b/24, 74b/3,	k.- i edeb 45a/5
75a/6, 99b/10, 122b/22, 146b/1,	k.- i ḥamākatinden 92a/16
150b/1	k.- i ḥavf 146b/23
	k.- i ḥırş 135a/7
kemāin <Ar. Pusuya gizlenmiş adamlar.	k.- i ḥumḩa 101b/25
k. 78a/23	k.- i iṭmīnān 147a/13
	k.- i izṭicār-ı izṭirāba 87a/2
kemā-kān <Ar. Eskisi gibi.	k.- i izṭicārında 6a/24
k. 27a/4, 158a/9	k.- i izṭirārından 87b/21
	k.- i iḥtiyāc 132b/18
kemāl <Ar. Olgunluk, tamlık,	k.- i işṭicār 53a/13
mükemmellik.	k.- i leṭāfet 17a/5
k. 14b/18, 21a/2, 27a/21,	k.- i luṭf 121a/20
28b/17, 30a/6, 35a/8, 38b/15,	k.- i ma ^ç rifet 34a/21
40a/5, 40b/23, 43a/16, 44a/23,	k.- i mertebe 14b/18, 27a/21,
48a/3, 50b/15, 53a/20, 61a/10,	38b/15, 40a/5, 50b/15, 66a/12,
66a/12, 80a/25, 82b/D, 85b/5,	85b/5, 89b/21, 92b/1, 93b/2,
89b/21, 8b/16, 92b/1, 93b/2,	96a/7, 100a/14, 102b/24, 105b/9,
96a/7, 100a/14, 102b/24,	110a/10, 120a/7, 128a/18,
105b/9, 107a/10, 110a/10,	130b/18, 135a/6, 137b/3
115a/21, 120a/7, 128a/18,	k.- i mertebe-yi lāzıme 53a/20
129a/10, 130b/18, 135a/6,	k.- i mertebede 21a/2, 61a/10
137b/3, 143b/3, 145a/7, 146a/9,	k.- i nedāmetinden 9a/17

k.- i şecā' atine 136b/23	k.- i dilberān 37a/9
k.- i taḥḫīr 18b/23	
k.- i ta' annūd 20b/13	kemik Kemik.
k.- i tedebbūri 62b/2	k. 21b/12
k.- i temevvül 4a/10	k.+ leri 49b/9
k.- i ye's 108a/14	
k.- i zārāfetine 47b/8	kemīn <Far. Pusuya gizlenmiş.
k.- i zīb 146a/1	sefer-i k. 119b/9
beyne'ş-şuleḥā'i'z-zurefā-yı k.	sefer-i k.+ i 97a/10
143b/5	
erbāb-ı fezā'il-i k. 41b/2	kemīn-gāh <Far. Pusu yeri.
mertebe-yi k. 46b/3	k.- kāh 24b/17, 96b/22
süzende-yi k. 25a/6	şükbe-yi k. 49b/19 [Tr]
kemālāt <Ar. İnsanın bilgi ve ahlak	kemlik <Far.+Tür. Kötülük.
güzelliği bakımından olgunluğu.	k. 160b/8
k.+ a 41b/18	
kemān <Far. Yay.	kemük bk. kemik
k. 41b/19	k. 67b/10
	k.+ lerinden 68a/17
kemānī <Far. Kemancı.	kenār <Ar. Kenar.
k. 80b/21	k.+ a 154b/16
kemān-keş <Far. Yay çeken, ok atan.	k.+ in 49b/25
	k.+ ina 154b/3
k.+ leriñ 119b/22	k.+ ında 86b/13
	k.+ ından 45b/1, 50a/21, 52a/23
kemer <Far. Kuşak.	k. 86b/14, 157b/20, 161b/12,
k. 23a/15	161b/16
	k.- ı āb 144b/14, 82b/17
kemer-bend <Far. Kemer bağı.	k.- ı bahr-i ma' nāda 28b/4
	k.- ı nīl-i mīşr 130a/3

kenārcık <Ar.+Tür. Kenarcık.

k.+ lar 138a/2

kenāre <Ar. Kenar.

k.+ leri 79b/22

k.- yi muḥabbet-nāmesinde

23a/18

kenārī <Ar. Kenardaki. (?)

k.- yi eşek 78b/19

kende <Far. Çukur, hendek.

k. 161b/24

kendi Kendi.

k. 3a/18, 3a/21, 3a/24, 8b/15,
8b/22, 9a/1, 19a/14, 19a/5,
19b/18, 19b/20, 20a/4, 23a/18,
23b/1, 23b/15, 23b/18, 27b/22,
31b/12, 37b/16, 37b/19, 40a/7,
42a/7, 44b/14, 45b/10, 49a/14,
49b/10, 50b/12, 50b/21, 50b/23,
53a/14, 53b/25, 54a/17, 54a/7,
54b/5, 57a/1, 63b/24, 64a/13,
64b/10, 73a/21, 74b/21, 80a/20,
82a/24, 82a/7, 82b/D, 85b/21,
85b/22, 85b/23, 86a/23, 86a/4,
86b/2, 86b/3, 88b/11, 89b/20,
90a/9, 90b/1, 91b/9, 92a/10,
92a/24, 92a/8, 93b/15, 93b/16,
94a/20, 94b/13, 95b/19, 95b/9,

96a/10, 96a/6, 96b/2, 96b/23,

97b/19, 99b/2, 101b/25,

103a/25, 103b/12, 103b/25,

105a/22, 105b/5, 106b/22,

107a/6, 109b/14, 109b/15,

109b/25, 110a/10, 110b/14,

113b/3, 115a/19, 117a/17,

120a/18, 122b/10, 122b/2,

123a/14, 124a/22, 127a/21,

127a/25, 128a/3, 128a/6,

128b/12, 130a/8, 130a/9,

130b/19, 130b/7, 133a/20,

137b/13, 137b/24, 13b/9,

140a/20, 140b/15, 142a/15,

143a/12, 149a/5, 153a/15,

153a/21, 154a/13, 156a/16,

156b/8, 158a/18, 158a/20,

158b/17, 160a/23, 161b/18,

163b/15, 163b/4, 164a/2,

164a/21

k.+ m 19a/21

k.+ n 20b/15, 56b/8, 88a/12,

116b/16, 123b/2

k.+ nde 109b/D

k.+ nden 103b/D

k.+ η 155b/19, 156b/25

kendilik Kendilik, kendi kendine.

k.+ liklerine 103a/25

kendü Kendi.

k. 8b/6, 86a/6, 103a/12, 103a/3,

116a/12, 137b/9, 160a/18
k.+ de 80a/6
k.+ den 36b/4, 42a/22, 47a/5,
63b/20, 83a/19, 86b/6, 90a/2,
105b/2, 106b/24, 114a/25,
115b/12, 124b/9, 133a/19,
143a/12, 160b/17
k.+ dūr 136b/21
k.+ ler 13b/1, 23b/4, 23b/8,
51a/1, 74a/24, 86b/20, 103b/13
şūret-i k.+ ler 51b/7
k.+ lerden 89b/19
k.+ lere 32b/21
k.+ leri 32b/13, 34a/4
k.+ lerin 36b/4, 74b/2
k.+ leriñ 90b/19, 100a/25
k.+ lerini 88b/4, 103a/12
k.+ liklerine 103a/24
k.+ m 65b/7
k.+ me 90a/9
k.+ miz 61a/20
k.+ n 45b/11, 91a/18
k.+ ŋ 95a/14, 95a/5
k.+ nūñ 66b/10
k.+ si 48b/16, 119b/3, 151a/25
k.+ sidūr 141b/10
k.+ sin 121b/21
k.+ ye 5a/6, 12b/3, 13a/1,
15a/10, 39a/22, 39b/16, 44b/17,
45b/11, 47b/2, 53b/12, 54a/8,
55a/5, 67a/17, 83b/23, 84b/10,
90a/10, 92b/7, 96b/4, 105a/21,

122b/11, 140a/25
k.+ yi 43b/20, 43b/5, 56b/9,
89b/5, 91a/11, 92a/19, 114b/25,
115a/5, 123a/19, 124a/25,
127a/12, 130a/9
k.+ zin 101b/16

kenīf <Ar. Tuvalet, ayakyolu.

k. 59a/21, 135b/5

k.+ de 138b/2

kenīfe-gīr <Ar.+Far. Ayakyolunu tutan.

k.+ dūr 115a/1

kenīsā <Ar. Kilise.

K. 3a/12

kepek Un elendikten sonra eleğın
üstünde kalan madde, kepek.

k.+ i 65b/9

kerāhet <Ar. İğrenme, tiksınme.

k.+ i 61a/14, 150b/25

kerāmāt <Ar. Kerametler, lütuflar.

k. 139a/14

kerāmet <Ar. Keramet, fevkalade hal.

k.+ lerinden 151b/20

gūrūh-ı k. 104b/13

pāzār-ı k. 46b/2

kerāmet-ārā <Ar.+Far. Keramet
gösteren.
rağbet-i evliyā-yı k. 163a/2

kerbā <Far. Yonca. (?)
k. 58a/12

kerem <Ar. Soyluluk; Cömertlik.
k. 23a/21, 31b/5, 53b/6, 53b/16,
56a/17, 54b/10, 54b/13, 54b/14,
54b/16, 54b/7, 65a/22, 110a/1,
120b/1, 126a/8, 145b/2
k.+ dür 53b/11
k.+ i 125b/25, 126a/14, 145b/6
k.- i ma^ʿārif 69b/1
k.- i mevlāyı 128b/15
k.- i raḥmet-i raḥmān 15b/23,
25a/4
k.- i ma^ʿārif-dişār 69b/1
şāḥib-i k. 140b/6

kerem-güster <Ar.+Far. Soylu
davranan, cömertlik eden.
k. 25b/6

kerem-kār <Ar.+Far. Lutfeden,
bağışlayan.
k. 54b/11, 140b/7

keremen <Ar. Cömertlikle.
k. 117a/6, 120b/1

keremiyyet <Ar. Cömertlik
k.+ i 38b/11

kerem-semīr <Ar.+Far. Cömertlikle
nitelenen.
k. 12b/14

kürh <Ar. İstemediği bir şeyi
yapmaya zorlama. (?)
terbiyet-i k. 82b/9

kerīh <Ar. İğrenç, çirkin şey.
ʿamel-i k.+ e 108a/21
k.- i maşḥaki'l-abūs 1b/6
kerīhü'r-rāyiḥa 37a/2

kerīhe bk. kerīh
maraż-ı k. 160a/4
revāyiḥ-i k.+ den 138b/5
rāyiḥa-yı k.+ ye 61a/8

kerīm <Ar. Kerem sahibi.
k. 94a/8, 125b/24, 126a/18,
145b/9
naş-ı k.+ i 73a/10
naşş-ı k.+ i 158b/22
luṭf-ı k.+ ine 111a/3
k.+ iñ 75b/8
resül-i k. 25b/7
naş-ı k.- i ilāhīdür 155b/15
ḥürmeti'n-nebiyyi'l-kerīm 80a/5
kerīmü'ş-şān 94a/12

	113b/8, 115a/5, 155a/23
kerîme <Ar. Ayet; Kız evlat.	k.+ de 67a/17
k. 82b/7, 94a/13	k.+ e 7b/6, 57b/12, 103b/25,
k.+ si 26b/15	146b/19, 156a/10, 159a/22
āyet-i k.+ si 17a/22, 26b/15,	k.+ in 57a/9, 70a/16, 96a/3,
64a/5	104a/14, 161a/23
mu ^ç cize-yi k.+ si 25b/3	kes-ā-kesdür 113b/8
āyet-i k.+ siyle 107a/17	
āyet-i k.- yi belîge 62b/15	kes - Kesme.
‘afv-ı mevlā-yı k. 129a/5	k.- er 161a/24
āyet-i k. 51b/9, 52b/11, 62b/13	k.- memek 136b/14
fāzl-ı mevlā-yı k. 126a/2	k.- mez 14b/10
	k.- üp 107b/2, 111b/7, 65b/2,
kerkes <Ar. Akbaba.	7b/16
za‘ife-yi k.+ e 115a/7	
	kesb <Ar. Kazanma, kazanç.
kerrāke <? Yünden veya yünlüden	k. 155b/16
yapılmış hafif kumaş.	k.+ de 56b/23
k. 43b/8	k.+ ime 91b/16
	k.+ ine 105a/25
kerrāt <Ar. Kereler, defalar.	k.- i telezzüz-i nefis 27b/21
k. 20b/18, 33b/15, 134a/D	k.- i zevk 129b/19
kerre <Ar. Kere.	kesbî <Ar. Sonradan kazanılan veya
k. 28a/7, 3b/6, 58b/10, 66b/20,	edinilen.
76a/18, 99b/15, 58b/11, 58b/8,	k. 53b/22
58b/9, 72b/14, 96b/21, 108a/24,	
141b/5, 152b/12, 161b/4,	kesegen Fare.(?)
	k. 42b/25
kes <Far. Kimse, kişi.	
k. 15b/4, 25a/1, 41b/4, 67a/17,	kesel <Ar. Gevşeklik, tembellik.
75a/13, 95b/19, 95b/9, 109a/23,	bî-k. 39a/14

		k.+ inden 150a/2
keşif	<Ar. Yoğun, saydam olmayan. k. 141b/15	
kesil-	Kesilme. k.- dikde 67b/9 k.- düğiniñ 67b/16 k.- medikce 31a/19 k.- meyüp 74a/17 k.- mez 8b/25	
kesim	Kesim, kesilme şekli. k.+ i 120a/14	
keşir	<Ar. Çok, bol, çok olan. k. 62a/18, 156b/9 fülüs-ı k.+ dür 93a/9 keşirü'l- ^ç aṭā 120b/14 keşirü'l-üftâdeler 116b/10	
keşire	bk. keşir k. 69b/5, 150b/25 şahâdât-ı maḡbûle-yi k.+ den 88a/20 fevâ'id-i k. 36a/24 ihṭilâfât-ı k. 110b/12	
keskin	Keskin. k. 81a/7, 99a/1, 99b/3 k.+ lerdür 149b/14	
keskinlik	Keskinlik.	
		keslân <Ar. Tembeler, uyuşuk. nazarân-ı k. 101b/25
		keşret <Ar. Çokluk, bolluk. k. 13a/18, 15b/14, 24b/22, 57b/1, 58b/24, 65b/4, 70a/5, 109b/7, 139a/1 k.+ e 158b/9 k.+ i 105b/24, 148b/15 k.+ inden 122a/22 k.+ ine 71b/7 k.+ iñ 57b/13 k.- i ekl 45a/14 k.- i eklleri 88b/4 k.- i ḡaşem 130b/5 k.- i ibtizâl 118a/7 k.- i i ^ç tiyâd 37b/18 k.- i isti ^ç māl 148a/9, 84b/11, 85a/20 k.- i isti ^ç mālî 151a/4, 153b/8 k.- i isti ^ç mālinden 60a/17 k.- i kelām 156b/7 k.- i kelāmından 62a/17 k.- i kırâ'at 158a/5 k.- i kitābet-i tafşilden 84a/4 k.- i maḡâlde 139a/3 k.- i mālî 110b/17 k.- i tevālüd 112a/20 cihet-i k.- i mesā'ir 82b/20 şân-ı k. 86a/10

kestane <Yun. Kestane.

k.+ ler 120a/24

k.+ si 141b/17

keş-â-keş <Far. Çekişme, münakaşa.

k. 162b/11

k.+ inden 30a/12

keşf <Ar. Keşif, açma, meydana çıkarma.

k. 8b/22, 68b/21, 80b/7,

103b/25, 161a/23

ba' d-ı k. 67a/4

k.- i esrâr 155a/23

keşiş <Far. Keşiş, münevi hayat yaşayan papaz.

k. 126b/2

keşkek <Far. Bir tür yemek.

k. 49b/24, 72a/4, 102b/19,

106b/2

keşmirî <Fr.+Far. Esmere çalan,

yumuşak yünden dokunmuş

kumaş, kaşmir.

k. 51a/14

ketebe <Ar. Kâtipler.

k.- yi dîvân 127b/21

k.- yi dîvândan 15a/14, 31a/11

keṯḩüdâ <Far. Devlet adamlarının,

zenginlerin işlerini gören kimse, kâhya.

k. 56a/20, 157a/2, 157a/23

k.+ dan 157a/24

k.+ dur 33a/3

k.+ ları 31a/10, 46a/17

k.+ larıdur 56a/17

k.+ larına 134b/14

k.+ sı 8b/17, 17a/12, 23b/13,

23b/22, 23b/25, 31a/8, 44b/2,

44b/9, 56a/24, 56b/1, 56b/2,

58b/22, 103b/17, 113b/3,

12a/12, 160a/19

k.+ sını 8b/15

k.+ ya 44b/12

keṯḩüdâlık <Far.+Tür. Kâhyalık.

k. 31a/7

k.+ ı 17b/15

k.+ indan 9b/17

ketm <Ar. Gizli tutma.

k. 13b/4, 85a/23, 157b/11

k.- i in'âmından 37b/11

k.- i şahâdet 156a/18

kettân <Ar. Keten.

k. 65b/8, 143a/15, 143a/25,

144a/1

kevākib <Ar. Yıldızlar, gezegenler.
k.- i ' izz 3b/21

kevkebe <Ar. Yıldız.
imdād-ı te'şir-i k. 24b/3

kevn <Ar. Var olma, varlık.
k.+ e 3a/25
'ālem-i k.+ e 40a/11
su'āl-i k.+ e 103a/20
şikāyet-i k.+ e 3a/25
'ā.- i kevn 2a/D, 10b/17, 12b/15,
21b/1, 45b/16, 59b/6, 61b/10,
75a/1, 75a/7, 79b/14, 82a/25,
104b/4
beyt-i mārṭifār-ı k. 84a/13
k.- i bī-beḳā'yı 73a/2
zıll-i 'ālem-i k. 26a/9

key Dikkatli, iyi.
k. 80a/25

keyāgin <Far. Uygunsuz, absürt.
k.- i mücerrede 93a/25

keyf <Ar. Sağlık, afiyet, neşe, gönül
ferahlığı.
k. 23b/8, 87b/3, 8a/6, 95a/8,
110a/8, 140a/1, 148a/6, 151b/17
k.+ e 33a/5, 84a/2, 146a/21
k.+ i 140b/8, 68a/2
ehl-i k. 23a/25

ḫālet-i k. 138a/1
ḳābil-i k. 146a/19
k.- i mā-teṣā' 86b/11, 92b/3,
95a/8
k.- i ṣahbā 149b/1
k.- i zevḳ 147b/22

keyfe mā-ittafeka <Ar. Nasıl rast gelirse.
i. 4b/13, 8a/6, 8b/19, 47a/18,
87b/4, 125b/4

keyfiyyāt <Ar. Keyfiyyetler.
k.+ ı 101b/2

keyfiyyet <Ar. Bir şeyin iyi veya kötü
olması.
k. 9a/23, 65a/22, 66b/20,
67a/10, 92b/7, 99a/22, 102a/3,
106a/20, 123b/6
k.+ de 142b/1
k.+ den 58a/25, 95b/25
k.+ i 5a/5, 9a/3, 99a/16, 141a/3
k.+ inden 147b/9
k.- i aḫvāleri 27b/7
k.- i tarḥ 131a/24
mest-i k. 146a/16

keyfiyyetlü <Ar.+Tür. Keyfiyyetli.
k. 142a/6

keynūnet <Ar. Var olma, varlık.
k. 123b/6

		ķ. 96b/6
keynūniyyet bk. keynūnet		
	k. 147b/9	
kez Kez, defa.		ķibel <Ar. Taraf, yön. ķ.+ inden 90a/13, 104b/D ķ.- i ĥaķķdan 21a/19, 26a/19
	k. 58b/9	
kezā <Ar. Bunun gibi, böyle.		ķible <Ar. Kible. ķ. 74a/12, 76b/9, 134a/9 ķ.+ ye 23b/16 ķ.- yi ŗāĥib-mendān 126a/10
	k. 59b/16	
kezālik <Ar. Bu da öyle, keza.		
	k. 23b/4, 27a/25, 30a/18, 41a/4, 43b/15, 48a/15, 52a/6, 57a/2, 74a/18, 78b/7, 79a/15, 79b/4, 82b/9, 82b/D, 83b/11, 94a/18, 109b/25, 11a/18, 125b/7, 126a/9, 130b/16, 130b/25, 133b/12, 133b/3, 134a/17, 134a/24, 134a/25, 134b/21, 143b/13, 154b/11, 154b/9, 157a/25, 159b/8, 160b/24, 161b/7	ķibtī <Ar. Kibt soyundan, ĥingene. ķ. 61a/8
		ķiĥ Kıĥ, kaba et. ķ.+ ın 44a/15
		ķiĥirdat- Gıĥırdatma. ķ.- maķ 48a/4
kezm <Ar. Hiddeti, öfkeyi yenme.		ķıdem <Ar. Eskilik. ķ. 139b/6
	k. 20b/25, 37b/10, 38b/5, 101a/8	
kezzāb <Ar. Çok yalan söyleyen.		ķıdvēt <Ar. Bir sınıfın veya topluluğun başı. ķ.- i mu‘abbirīn-i ‘aŗrī 3b/14
	k. 19a/14 esīrci-yi k. 77b/21	
ķıbāb <Ar. Kubbeler.		ķıl- Kılma, eyleme. ķ.- a 25a/14, 28b/3, 131b/5 ķ.- an 135a/23 ķ.- dı 20a/9 ķ.- dılar 40b/21

ķ.- madan 138a/22	ķ.- mişdur 14a/22, 48b/10,
ķ.- maz 14b/8, 19b/13, 55b/9	63a/17
ķ.- mişlardur 58a/6	ķ.- sa 116a/15
ķ.- sun 25a/25	ķ.- up 1b/2, 12b/11, 14a/1
ķ.- up 12b/3, 19b/5, 26a/21,	ķ.- ur 163b/3
58b/10, 79a/12, 111a/25, 145b/4,	
147b/18	ķılınç Kılıç.
ķ.- ur 80b/14, 125a/23	ķ.+ ı 12a/16
ķ.- maz 4b/24	
	ķillet <Ar. Azlık, kıtlık.
ķıl Kıl.	ķ. 148b/14, 150a/14, 161b/11
ķ. 55b/7, 118a/3, 126a/21,	ķ.+ i 105b/24
129a/11, 129a/15, 160a/12	ķ.- i biźā' a 27a/10
ķ.+ ından 124a/13	ķ.- i ķuvvetden 104a/7
	ķ.- i ' aķl 101b/25
ķılçık Kılçık, dağınık bıyık.	mü'ellif-i ķ.- i biźā' a 27a/11
ķ.+ ları 93a/1	
ķ.+ lı 35a/6	ķıllu Kıllı.
	ķ. 35a/7, 119a/19, 119a/22
ķılıç Kılıç.	
ķ. 23b/21, 141b/1	ķımıl ķımıldan- Yerinde duramama.
ķ.+ a 14b/1	ķ.- maķ 51b/12
ķ.+ ı 19b/2, 22a/9	
ķ.+ ım 64a/15, 114b/11	ķır- Kırma.
ķ.+ lı 114b/10	ķ.- an 28a/1
	ķ.- araķ 118a/1
ķılıķlan Yaltaklanma.	ķ.- mada 90b/5
ķ.- maķ 117b/22	ķ.- maķ 10b/23
	ķ.- up 114b/19
ķılın- Kılınma.	
ķ.- a 157b/5	ķır Bir tür buğday.
ķ.- miş 57a/15	ķ. 142a/3

ķırā'at <Ar. Okuma.	103b/10, 104b/D, 106b/2, 134a/24, 162a/11
ķ. 59a/23, 109b/25, 147b/20	ķ.+ a 65a/6
ķeřret-i ķ. 158a/5	ķ.+ ar 81a/16
ķ.- ı ģazret-i ķur'ān-ı ' azīmü'ş- řāndur 163a/11	ķ.+ ını 68b/3
ķ.- ı ķur'ān 26b/11, 139a/12, 139a/24	ķırķ- Kırpma, kısaltma.
muřtalāĥa-yı ķ. 163a/10	ķ.- ar 137a/2
	ķ.- mayup 136b/15
	ķ.- up 137a/21
ķırāl <Srþ. Kral.	
ķ.+ ından 5a/16	ķırķık Kırpılmış.
	ķ. 119a/22, 136b/17
ķırān <Ar. Yakınlık.	
ķ. 47a/9	ķırķlar Kırk evliya.
	ķ. 30b/18
ķırĥ bk. ķırk	ķ.+ dan 104b/25
ķ. 81a/19, 82b/D	
	ķırķuk bk. ķırķık
ķırık Kırık.	ķ. 78a/12
ķ.+ larını 50a/2	
	ķırılankıç Kırılankıç kuşu.
ķırıl- Kırılma.	ķ. 46b/11
ķ.- dı 13b/21	
ķ.- dıķda 10b/21	ķırmızı Kırmızı.
	ķ. 74b/11
ķırın- Salınma, oynama.	ķ.+ lar
ķ.- arak 74a/25	
	ķırřehrī Kırşehirli.
ķırķ Kırk.	ķ.- yi mūm 78b/21
ķ. 41b/8, 5a/11, 65a/22, 66b/17, 67a/17, 71b/8, 84a/2, 102a/4,	ķıřa Kışa.

ķ. 130b/25

ķıskan-Kıskanma.

ķ.- maz 84a/25

ķısm <Ar. Kısım, bölüm.

ķ. 53b/10

ķ.+ a 61a/4

ķ.+ ı 56b/3

ķıssa <Ar. Kıssa, ibretli hikâye.

ķ. 40a/3, 70a/12, 71b/19

ķ.+ dur 74b/11

ķıssa-engiz <Ar.+Far. Kıssalı.

ķ.- engiz 40a/3

ķıssa-h^yân <Ar.+Far. Kıssa anlatan.

ķ.+ la 76a/3

ķış Kış mevsimi.

ķ. 41a/21, 43a/11, 114b/18,

134a/1, 136a/17

ķ.+ da 136b/6

ķ.+ larında 134a/1

ķışla- Kış uykusuna yatma, kışı geçirme.

ķ.- yacaķ 68b/11

ķıta^c <Ar. Katletme.

ķıta^c ü't-tarīķ 21b/6

ķıta^c a <Ar. Kıta, bir nazım türü.

ķ. 6b/11, 25a/13, 25a/24, 61b/2,

61b/5, 93b/22, 103b/19, 113b/5,

125a/12, 125b/11, 126a/25,

131b/16, 136b/25, 145a/11

ķ.+ ları 5b/8

ķ.- yı derc 80a/22

ķ.- yı dervaşf-ı işân 160a/11

ķ.- yı dilârâda 151b/17

ķ.- yı mergûbe 80a/23, 80b/5

ķ.- yı mergûbeleriyle 131b/14

ķ.- yı nefise 143b/17

ķ.- yı pend-nümâ 133a/16

ķıta^c ai'l-muħarrere 122b/17

ķıtâl <Ar. Vuruşma, sataş.

ķ. 19b/23

ķıtmir <Ar. En küçük parça.

ķ. 106a/20, 140a/6

ķıvâm <Ar. Kıvam.

ķ. 141a/15

ķıvir- Kıvırma.

ķ.- maķ 117b/23

ķıvraķ Kıvıran.

ķ. 119a/2

ķıy- Sert; Kıyma, öldürme

ķ.- a 40b/25
ķ.- dı 87b/21
ķ.- dıñ 67b/9

müddet-i ķ.+ ı 35b/19
ķ.+ ına 69b/4, 70a/4
ķ.- ı izz 25b/13

ķıyāfet <Ar. Kılık; Dış görünüş.

ķ. 35a/5, 43b/10, 43b/4, 46a/19,
78b/4, 136a/19
ķ.+ den 119b/2
ķ.+ i 120a/14, 136b/10
ķ.+ ince 43a/25
ķ.+ leri 126b/22
ķ.- i kāfirāne 18b/21
ķ.- i zāhire-yi dāleleriyle 46a/17
tebdīl-i ķ. 18a/2, 157a/17,
163b/12

ķıyāfet-nāme <Ar.+Far. Dış

görünüşten hüküm çıkarma
kitabı.
ķ. 130b/25
ķ.- yi cāmi' ü'l-beyānı 127a/2

ķıyak Kıyak.

ķ. 137a/5

ķıyām <Ar. Aağa kalkma; Bir işe
kalkışma; Namazda ayakta
durma kısmı.

ķ. 23b/15, 23b/16, 39a/17,
41b/20, 45b/19, 50b/3, 99a/8,
145b/15
ķ.+ da 37a/5

ķıyām-āver <Ar.+Far. Ayaktaki, ayağa
kalkmış.

ķ. 45b/4

ķıyāmet <Ar. Kıyamet.

ķ. 145b/7
rūz-ı ķ.+ de 92a/15

ķıyās <Ar. Kıyas, karşılaştırma.

ķ. 11a/16, 45b/10, 59b/5,
60b/13, 61a/4, 75a/7, 83a/14,
101a/11, 101b/25, 124b/6,
130b/25, 131a/11, 131a/17,
140b/24, 152a/25
ķ.+ ı 84a/9, 126b/19
ķ.+ ıyla 134a/6
ķ.- ı nefis 155a/13, 155b/10

ķıyāsen <Ar. Kıyaslayarak.

ķ. 101a/10

ķıyāsī <Ar. Genel kaideye uygun olan.

ķ. 83a/12

ķıymet <Ar. Kıymet, değer.

ķ. 5a/11, 88b/3, 109a/2, 150a/15
ķ.+ i 2a/D, 156b/9, 20a/4, 62a/17
ķ.+ in 24a/18, 25b/13, 32a/12,

32a/15, 88b/6, 117a/2, 118a/11, 118a/23, 118b/1 ķ.+ iņ 154a/22 ķ.+ ini 2a/9 ķ.+ iniņ 135a/5 ķ.+ li 102a/22 ķ.+ lü 23a/9, 23a/11 ķ.- i merķūme 32a/17 şāl-i zī-ķ.- i hindī 37a/10 teksīr-i ķ. 32b/5	ķızart- Kızartma, kırmızılaştırma. ķ.- ur 37a/4
ķıymetī <Ar. Kıymetli. ķ. 134a/25	ķızıl Kızıl. ķ. 5b/20, 48b/1, 60a/1, 72a/12, 72b/4, 72b/9, 74b/8, 102a/16
ķıyye <Ar. Okka. ķ.- yi mübtelā 71b/13	ķızılbaş Şia mezhebinin bir kolu; Dinsiz. Ķ. 75b/13 Ķ.+ lar 97a/7 şāh-ı Ķ.- ı bed-ma' āş 97a/10
ķız Kız. ķ. 59b/1, 65a/22, 67a/17, 67b/12, 99a/10, 100b/21, 112a/10 ķ.+ cağız 65a/22 ķ.+ ı 32b/2, 100b/20, 112a/10 ķ.+ ım 66b/24, 99a/20 ķ.+ ına 85b/22, 85b/23 ķ.+ lar 65a/22 ķ.+ ları 67a/19, 137b/25 ķ.+ iņ 67a/9	ķızkarındaş Kız kardeş. ķ.+ ı 137b/25
ķızanlık Kızana gelmiş hayvan. (?) ķ. 149b/20	ķızķın Kızgın, iffetsiz. ķ. 119a/5
	ķızlar ağası Saray memurlarının büyüklerinden biri. ķ. 30b/17
	ķızmış İffetsiz. ķ. 119a/5
	ķi <Far. Ki. k. 1b/6, 1b/13, 1b/15, 2a/8, 2a/D, 2b/13, 3a/1, 3a/6, 3a/19, 3b/8, 3b/19, 4a/1, 4a/5, 4a/21, 4a/24, 5a/10, 5a/23, 5b/4, 6a/1, 6a/5, 6a/8, 6a/9, 6a/12, 6b/3,

6b/7, 7a/18, 7a/19, 7a/21, 7a/22,
7a/23, 7a/24, 7b/2, 7b/3, 7b/4,
7b/6, 7b/9, 7b/21, 8a/23, 8b/13,
8b/19, 8b/21, 9a/12, 9b/10,
9b/11, 9b/13, 10a/12, 10a/20,
10a/24, 10b/24, 10b/25, 11a/11,
11a/15, 11a/3, 11a/4, 11b/21,
11b/6, 12a/11, 12a/7, 12b/13,
12b/14, 12b/8, 13b/7, 14a/5,
14b/1, 14b/3, 16a/12, 16a/21,
16a/22, 16b/23, 17a/1, 17a/2,
17a/5, 17a/12, 17a/16, 17b/11,
18b/15, 18b/22, 19a/11, 19a/15,
19a/16, 19a/24, 19b/7, 19b/18,
20a/2, 20a/11, 20b/1, 20b/6,
20b/9, 20b/12, 20b/22, 20b/25,
21a/21, 21a/25, 21b/11, 21b/16,
21b/19, 22a/15, 22a/3, 22a/18,
22a/20, 22b/23, 23a/2, 23a/16,
23b/22, 24a/17, 24b/9, 24b/12,
24b/19, 24b/20, 24b/23, 24b/24,
24b/25, 25a/14, 25b/1, 25b/3,
25b/13, 25b/14, 25b/22, 26b/1,
26b/8, 26b/16, 26b/17, 27a/9,
27a/12, 27b/3, 27b/7, 27b/9,
27b/15, 28a/9, 28a/19, 28a/24,
28b/9, 28b/15, 29a/10, 29a/17,
29a/18, 29a/21, 29a/24, 29b/2,
29b/3, 29b/5, 29b/13, 29b/14,
29b/19, 30a/23, 30b/5, 30b/8,
30b/9, 30b/14, 30b/15, 30b/17,
30b/22, 30b/23, 31a/6, 31a/10,

31a/16, 31a/17, 31a/2, 31a/22,
31a/24, 31b/2, 31b/4, 31b/11,
31b/20, 31b/22, 31b/24, 32a/25,
32b/20, 32b/22, 33a/2, 33a/25,
33a/3, 33a/4, 33a/6, 33a/11,
33a/12, 33a/15, 33b/11, 33b/12,
33b/23, 33b/4, 34a/14, 34a/15,
34a/20, 34a/22, 34b/4, 34b/11,
34b/14, 34b/16, 34b/22, 35a/10,
35a/11, 35a/16, 35b/10, 35b/19,
35b/24, 36a/1, 36a/7, 36a/15,
36b/2, 36b/10, 36b/14, 36b/19,
36b/25, 37a/4, 37a/8, 37a/11,
37a/16, 37a/18, 37b/5, 37b/8,
37b/11, 37b/15, 37b/17, 38a/3,
38a/11, 38b/4, 38b/11, 38b/17,
38b/18, 39a/13, 39a/16, 39a/18,
39b/6, 39b/12, 39b/13, 39b/16,
39b/24, 40a/5, 40a/7, 40a/13,
40a/19, 40b/2, 40b/5, 41a/20,
41a/25, 41b/1, 41b/5, 41b/17,
41b/21, 42a/3, 42a/5, 42a/6,
42a/7, 42a/9, 42a/17, 42b/2,
42b/3, 42b/5, 42b/12, 42b/22,
43a/2, 43a/20, 43b/7, 43b/11,
44a/5, 44b/6, 45a/15, 45b/16,
46a/5, 46a/17, 46a/20, 46a/24,
46b/7, 47a/3, 47b/3, 48a/10,
48a/14, 48a/24, 48b/3, 48b/5,
48b/7, 48b/11, 48b/17, 49a/11,
49a/17, 49a/22, 50a/9, 50a/17,
50a/22, 50b/6, 50b/7, 50b/21,

50b/22, 50b/24, 51a/13, 51a/22,
51a/5, 51a/6, 51a/9, 51b/15,
51b/16, 51b/18, 51b/3, 51b/8,
51b/9, 52a/15, 52a/4, 52b/17,
52b/19, 52b/21, 53a/22, 53a/11,
53a/18, 53a/23, 53b/11, 53b/15,
53b/18, 53b/21, 53b/3, 53b/7,
54a/1, 54a/12, 54a/21, 54a/4,
54a/5, 54a/7, 54b/11, 54b/13,
54b/14, 54b/19, 54b/24, 54b/25,
54b/7, 55a/10, 55a/17, 55a/24,
55b/17, 55b/24, 55b/6, 56b/10,
56b/13, 56b/18, 56b/5, 57a/11,
57a/13, 57a/17, 57a/18, 57a/19,
57a/9, 57b/12, 57b/24, 57b/6,
58a/10, 58a/17, 58a/4, 58a/8,
58b/14, 58b/17, 58b/3, 58b/7,
59a/5, 59b/10, 59b/19, 59b/24,
59b/8, 59b/9, 60a/12, 60a/20,
60a/24, 60a/4, 60b/11, 60b/21,
60b/24, 60b/25, 60b/4, 60b/7,
61a/11, 61a/16, 61a/18, 61a/2,
61b/18, 61b/24, 62a/11, 62a/14,
62a/15, 62a/2, 62a/20, 62a/22,
62a/24, 62a/4, 62a/6, 62a/7,
62a/8, 62b/1, 62b/13, 62b/2,
62b/25, 62b/5, 62b/6, 62b/7,
62b/8, 62b/9, 63a/10, 63a/11,
63a/12, 63a/16, 63a/2, 63a/21,
63a/6, 63b/19, 64a/1, 64a/12,
64b/15, 64b/18, 64b/21, 64b/22,
64b/5, 65a/12, 65a/2, 65a/20,

65a/22, 65a/23, 65a/5, 65a/7,
65a/8, 65b/18, 65b/25, 65b/5,
66a/20, 66a/22, 66a/6, 66a/8,
66a/9, 66b/21, 66b/5, 67a/17,
67b/10, 67b/25, 68a/13, 68a/15,
68a/22, 68a/23, 68a/3, 68a/7,
68b/15, 68b/18, 68b/23, 68b/4,
69a/14, 69a/8, 69b/11, 70a/17,
70a/18, 70a/21, 70a/25, 70a/4,
70b/14, 70b/22, 71a/2, 71a/9,
71b/1, 71b/19, 72a/21, 72a/3,
72a/6, 72a/7, 72b/19, 72b/25,
72b/4, 73a/13, 73a/16, 73b/13,
73b/16, 73b/17, 73b/22, 73b/23,
73b/25, 73b/5, 73b/6, 74a/11,
74a/2, 74a/23, 74b/10, 74b/17,
74b/9, 75a/1, 75a/6, 75a/9,
77a/16, 77a/17, 78b/22, 79a/12,
79a/16, 79a/19, 79a/21, 79a/22,
79b/14, 80a/1, 80a/12, 80a/20,
80a/4, 80a/6, 80a/9, 80b/12,
80b/14, 80b/15, 80b/16, 80b/22,
80b/3, 80b/8, 81a/23, 81a/4,
81a/8, 81a/9, 81b/10, 81b/11,
81b/16, 81b/20, 81b/D, 82a/21,
82a/25, 82b/14, 82b/19, 82b/21,
82b/24, 82b/5, 82b/8, 82b/D,
83a/19, 83a/22, 83a/23, 83a/6,
83a/9, 83b/10, 83b/13, 83b/2,
83b/20, 83b/25, 83b/4, 83b/8,
84a/16, 84a/21, 84a/6, 84a/9,
84b/13, 84b/2, 84b/3, 84b/6,

85a/16, 85a/22, 85a/4, 85b/10,
85b/11, 85b/15, 85b/7, 86a/14,
86a/5, 86b/3, 87a/5, 87b/10,
87b/7, 88a/10, 88a/11, 88a/15,
88b/14, 88b/19, 88b/24, 88b/7,
89a/19, 89a/21, 89a/24, 89b/12,
89b/18, 89b/2, 89b/5, 89b/8,
89b/9, 90a/10, 90a/13, 90a/23,
90a/7, 90b/11, 90b/24, 91a/1,
91a/24, 91b/14, 91b/17, 91b/19,
91b/22, 91b/7, 92a/1, 92a/10,
92a/4, 92b/15, 93a/17, 93a/2,
93a/7, 93b/1, 93b/11, 93b/12,
93b/22, 93b/4, 94a/16, 94a/20,
94a/24, 94a/6, 94a/9, 94b/17,
94b/24, 94b/8, 95a/14, 95a/21,
95a/8, 95b/20, 95b/3, 96a/22,
96a/24, 96a/25, 96a/5, 96b/15,
96b/22, 97a/21, 97a/25, 97a/4,
97a/6, 97b/1, 97b/22, 97b/24,
97b/7, 98b/15, 98b/18, 99a/10,
99a/17, 99b/11, 99b/2, 100a/22,
100b/14, 100b/20, 100b/25,
100b/3, 100b/6, 101a/24,
101a/4, 101b/12, 101b/13,
101b/16, 101b/17, 101b/18,
101b/20, 101b/22, 101b/25,
102a/14, 102b/10, 102b/11,
102b/4, 103a/16, 103a/18,
103b/1, 103b/10, 103b/22,
103b/25, 104a/11, 104a/12,
104a/14, 104a/20, 104a/4,

104b/12, 104b/15, 104b/16,
104b/22, 104b/25, 105a/20,
105a/6, 105a/9, 105b/11,
105b/13, 105b/16, 105b/17,
105b/3, 105b/5, 106a/23,
106a/24, 106a/5, 106b/10,
106b/11, 106b/12, 106b/15,
106b/20, 106b/22, 106b/4,
106b/8, 107a/12, 107a/15,
107a/21, 107a/22, 107a/3,
107a/5, 107a/9, 107b/14,
107b/9, 108a/13, 108a/21,
108a/23, 108a/25, 108b/17,
108b/2, 108b/25, 108b/5,
109a/11, 109a/21, 109b/15,
109b/18, 109b/19, 109b/21,
109b/25, 110a/12, 110a/13,
110a/23, 110b/23, 111a/21,
111b/8, 112a/24, 112b/15,
112b/17, 112b/18, 113a/18,
113a/25, 113a/8, 114a/10,
114a/14, 114a/2, 114a/21,
114a/25, 114b/11, 114b/13,
114b/20, 115a/10, 115a/17,
115a/19, 115a/3, 115a/6, 115b/1,
115b/5, 116a/10, 116a/16,
116a/18, 116a/20, 116b/6,
117a/17, 117a/25, 117a/3,
117b/1, 117b/14, 117b/18,
117b/24, 118a/10, 118a/20,
118a/22, 118a/5, 118a/9,
118b/22, 119a/10, 119a/17,

119a/20, 120a/18, 120a/25,
120a/5, 120a/9, 120b/11,
120b/14, 120b/2, 121a/18,
121a/8, 121b/18, 121b/23,
121b/3, 122a/10, 122a/16,
122a/4, 122b/20, 122b/21,
122b/4, 123a/1, 123a/12,
123a/14, 123a/23, 123a/3,
123a/9, 123b/18, 123b/20,
123b/6, 124a/11, 124a/14,
124b/11, 124b/17, 125a/18,
125a/22, 125a/4, 125a/7, 125a/9,
125b/4, 126a/8, 126a/15,
126a/17, 126a/20, 126a/24,
126b/12, 126b/14, 126b/16,
126b/22, 126b/6, 127a/11,
127a/19, 127a/22, 127a/3,
127b/18, 127b/24, 127b/8,
128a/6, 128b/1, 128b/14,
128b/23, 128b/9, 129a/1,
129a/18, 129a/20, 129a/7,
129b/14, 129b/23, 129b/24,
130b/22, 130b/25, 130b/5,
130b/8, 131a/12, 131a/23,
131a/25, 131b/20, 131b/4,
132a/11, 132a/16, 133a/14,
133a/6, 133a/9, 133b/11,
133b/13, 133b/19, 133b/2,
133b/25, 134a/11, 134a/12,
134a/13, 134a/2, 134a/20,
134a/21, 134a/25, 134a/8,
134b/13, 134b/2, 134b/5,

134b/7, 135a/17, 135a/2, 135a/3,
135b/11, 135b/14, 135b/24,
136a/14, 136a/23, 136b/11,
136b/16, 136b/19, 136b/23,
136b/25, 137a/6, 138a/25,
138a/8, 138b/2, 138b/21,
138b/25, 138b/9, 139a/3,
139b/10, 139b/18, 139b/2,
139b/20, 140a/12, 140a/17,
140a/3, 140b/1, 140b/5, 140b/7,
141a/17, 141a/2, 141a/21,
141b/14, 141b/18, 141b/24,
142a/1, 142a/11, 142a/12,
142a/14, 142a/17, 142a/18,
142a/22, 142a/25, 142a/3,
142b/18, 142b/19, 142b/3,
143a/10, 143a/12, 143a/23,
143a/7, 143b/19, 143b/22,
144a/10, 144a/14, 144a/18,
144a/2, 144a/7, 144b/2,
144b/19, 144b/20, 144b/22,
144b/4, 144b/7, 145b/7, 145b/8,
145b/15, 145b/20, 145b/23,
145b/5, 146a/11, 146a/14,
146a/24, 146a/25, 147a/10,
147a/15, 147a/23, 147a/25,
147b/17, 147b/19, 147b/21,
147b/24, 148a/20, 148a/21,
148a/4, 148a/8, 148b/10,
148b/18, 149a/18, 149a/19,
149a/2, 149a/21, 149a/25,
149a/7, 149b/16, 149b/19,

150a/13, 150a/20, 150a/23,
150a/24, 150a/8, 150a/9,
150b/10, 150b/18, 150b/25,
151a/20, 151a/25, 151a/4,
151a/9, 151a/25, 151b/10,
151b/17, 151b/18, 152a/1,
152a/16, 152a/5, 152b/16,
152b/20, 152b/23, 152b/25,
153a/11, 153a/24, 153a/25,
153a/3, 153a/4, 153a/8, 153b/8,
153b/9, 153b/10, 153b/14,
153b/15, 153b/20, 153b/22,
154a/18, 154b/1, 154b/22,
154b/4, 155a/14, 155a/15,
155a/17, 155a/20, 155a/4,
155a/7, 155b/13, 155b/18,
155b/21, 156a/1, 156a/25,
156a/8, 156b/17, 156b/19,
156b/20, 156b/24, 156b/6,
157a/3, 157a/5, 157b/17, 158a/7,
158b/6, 159b/12, 159b/21,
159b/3, 15a/20, 15a/21, 15b/18,
160b/15, 160b/2, 160b/21,
160b/5, 161b/24, 162a/11,
162a/3, 162a/6, 162a/7, 162a/9,
162b/16, 162b/17, 162b/21,
162b/22, 162b/23, 162b/25,
163a/3, 163a/9, 163b/1

kibār <Ar. Büyükler, ulular.; Nazik.

k. 4b/7, 28b/19, 57b/5, 71a/14,
80a/20, 80a/25, 128a/19,

130b/18, 130b/25, 139b/8,
156a/22
k.+ a 41a/13
huzūr-ı ‘āliyye-yi k.+ a 46a/21
ma‘lūm-ı cümle-yi ehl-i fūhūm-ı
k. 61b/18
meclis-i k.+ a 51b/4
maḥāfil-i k.+ da 35a/24, 39a/7
mecālis-i k.+ da 40b/14
k.+ dan 148b/14
rūsūm-ı cedīde-yi zurefā-yı k.+
dandur 51a/5
k.+ ı 136a/24
k.+ ıñ 33a/22, 134b/10
zurefā-yı k.+ ıñ 36b/15
‘ādāt-ı k. 88a/5
dāḥil-i mecālis-i k. 41a/13
de’b-i müstaḥsen-i k. 35a/10
duḥūl-ı maḥāfil-i k. 70b/23
k.- ı e‘āzime 44b/1
k.- ı devlet 33a/17, 56a/13,
105b/7
k.- ı fezā’ıl 69a/25
k.- ı kirāmdan olan 64b/15
k.- ı ‘ulemā-yı ihtiyārdan 35b/10
k.- zādeniñ 131a/15
mecālis-i k. 39b/13, 43a/6,
52b/9, 63a/20, 69a/6
meclis-i k.- ı ‘avāmda 156b/2
sarāy-ı k. 35b/7

kibāre bk. kibār

	k. 63b/22		lāşe-yi k. 119a/20
kibr	<Ar. Büyüklük, ululuk. k. 2b/7, 6b/5, 19b/8, 20b/12, 20b/15, 72b/12, 107a/10, 134b/6 k.- i tersâyî 20a/7	ķile	? ķ. 77b/2, 77b/3, 77b/17, 77b/21, 77b/24, 78a/3, 78a/6, 78a/7, 78a/8, 78a/9, 78a/10, 78a/11, 78a/12, 78a/13, 78a/14, 78a/15, 78a/19, 78a/21, 78a/22, 78a/24, 78b/5, 78b/6, 78b/7, 78b/8, 78b/15, 78b/16, 78b/20, 79a/1, 79a/3, 79a/4
kibrîd	<Ar. Kükürt. duhn-i k. 40a/2, 40b/4		
kiddet	? k. 88a/25		
kifāye	bk. kifāyet farz-ı k.+ den 65a/20 nev ^c -i k. 117b/8	kim	Kim. k. 18a/18, 25b/16, 31a/24, 32a/24, 34a/16, 37a/24, 37b/16, 44b/14, 44b/5, 46a/2, 52b/22, 55a/8, 55b/5, 57a/16, 61b/5, 66a/19, 67a/23, 6a/22, 79b/23, 80b/11, 81a/8, 82a/23, 85a/22, 99b/17, 99b/18, 103a/21, 103b/20, 103b/22, 116b/3, 122b/1, 125a/22, 125b/12, 127b/3, 131b/19, 131b/5, 134a/22, 137a/3, 142b/10, 143a/19, 146a/21, 149a/19, 151a/25, 151b/11, 157b/12, 158a/2, 160b/23, 160b/25 k.+ dür 74b/3, 144a/1 k.+ e 30a/4, 55a/7, 157b/11 k.+ i 8a/18, 49b/17, 50a/5, 57a/16, 58b/12, 58b/14, 58b/15, 58b/16, 58b/17, 65a/5
kifāyet	<Ar. El verme, yeterlik. k. 52b/5, 95a/2, 105a/25, 149b/18		
ķil	<Ar. Söz. ķ. 14b/7, 78a/5, 78b/20, 131b/5, 135b/1 ķ.- i Őikāyetden 141a/8		
ķilāb	<Ar. Köpekler. k. 65a/7, 66a/19, 88a/18, 144a/22, 162b/22 k.+ a 75a/15 k.+ iņ 75b/15, 75b/18 ^c arz-ı iŐtihā-yı k. 48a/1		

k.+ iniñ 50a/5
k.+ ün 31a/22
k.+ iñ 5b/18, 31a/23, 55a/23

kimesne Kimse.

k. 24a/3, 38b/10, 39b/13,
65a/22, 105a/11, 105a/9,
114a/15, 134a/25, 159a/25,
159b/22, 160b/19, 160b/4,
161a/21
k.+ de 65a/22, 103b/12
k.+ den 100a/25
k.+ ler 8b/14, 27b/15, 87b/15,
100a/13, 103a/14, 104b/25,
105a/25, 107a/16, 116a/19,
124b/15, 144a/18
k.+ lerde 112b/6
k.+ lerden 88a/5
k.+ lerdür 9b/13
k.+ lere 10a/15, 142a/10
k.+ leri 65a/22, 68a/10
k.+ leriñ 110a/18, 122a/22
k.+ niñ 56a/16, 65b/14, 86b/9,
101b/25, 147a/2
k.+ ye 45b/20, 65a/22, 67a/17,
101b/25, 153b/25
k.+ yi 69b/20, 154a/8,

kimi Kimi.

k. 129a/9, 35a/15, 35a/16,
98b/21

kimse Kimse.

k. 15a/18, 34a/2, 4b/15, 67a/3,
90a/10, 119a/15
k.+ niñ 9a/20
k.+ ye 14b/8, 128a/10
k.+ yi 128a/4

kīmyā <Ar. Kimya.

k. 102a/21
‘ayn-i k.+ dur 91a/5
‘ayn-i k. 115b/7
‘ayn-ı k.- yı muşahhihdür 1b/5
el-kīmyā 93a/12

kīmyāgerlik <Ar.+Far. Kimya âlimi.

k. 159b/7, 161a/10

kīn <Far. Düşmanlık, garez.

k. 148a/7

kināye <Ar. Maksadı dolaylı olarak anlatan söz.

k. 39b/21, 44b/12, 71b/6, 75a/8,
80b/24, 84b/22, 85b/5, 92b/7,
109a/16, 116a/5, 117b/16,
121a/17
k.+ den 85a/17
nev‘-i k.+ dūr 162b/23, 70b/14
‘ayn-ı k.+ dūr 84a/17
k.+ li 57a/11, 70b/4
k.+ lü 130b/3
k.- yi laṭīfe-şi‘āra 130b/17

k.- yi mübāreke 73a/19
nev^c -i k. 84b/1, 84b/11, 117a/23

kināyet <Ar. Kinaye.

nev^c -i k.+ dūr 114a/13, 96a/4
k.+ i 71b/12

kināyeten <Ar. Kinaye ile, kinaye

üzerine.
k. 128a/10

kir

Kir.
k.+ i 15a/10, 55a/5
k.+ ler 136b/13

ķir

<Far. Zift, katran.
ķ.- i siyāh 48a/24

kirācī <Ar.+Tür. Kiracı.

k. 100b/16

kirām <Ar. Soylu, şerefli, ulu kimseler,
kiramlar.

k.+ a 63b/21
meclis-i k.+ da 138b/5
evliyā-yı k.+ dan 103b/3
kibār-ı k.+ dan 64b/15
k.+ ı 25b/13
k.+ ıñ 64b/11, 75a/24
enbiyā-yı k.+ ıñ 6a/13
e^c izze-yı k.- ı devlete 45b/17
mażca^c -ı evliyā-yı k. 80a/3

maḥādīm-i k. 4a/4
maḥāfil-i k. 69a/6
mażācī^c -ı evliyā-yı k. 80a/15
mecālis-i k. 51a/20

kirāren <Ar. Tekrar tekrar.

k. 109a/6

kiras <Yun. Kiraz.

k. 50a/24

kireç

<Far. Kireç.
k.+ e 133b/7

kiremid <Yun. Kiremit.

k. 113a/4

kirişci Kirişçi. (?)

k.- yi murdār 77b/14

kirli Kirli.

k. 15a/12, 43a/25

kirpi Kirpi.

k. 76b/15

kirpik Kirpik.

k.+ i 119b/7

kīse <Far. Kese.

k. 23a/14, 23a/16, 137a/24
k.+ ler 82a/3

	k.+ yi 137a/25		k.+ lardaki 104b/19
			k.+ larıdur 104b/20
kisve	<Ar. Elbise, dış görünüş. k. 136b/11		k.+ larında 101a/25, 105b/22, 123b/7, 126b/11
			muḥarrir-i k. 51a/15, 67a/17, 83b/14, 105a/6, 110b/1, 110b/25, 111a/20, 123b/3, 125a/16, 134a/25, 138a/5, 150a/11, 150b/14
kisvet	<Ar. Elbise, dış görünüş. k.+ inde 99a/3		mü'ellif-i ibn-i k. 163b/22
			k.- ı belāğat 9a/19
kişi	Kişi. k. 64b/10, 79b/12, 79b/17, 103b/25, 113a/9, 132b/2, 140b/6, 152a/19, 156a/21, 156b/8, 161a/2 k.+ dür 70a/10 k.+ niḡ 36a/7, 157b/6 k.+ niḡ k.+ ye 153b/21 k.- zāde 57a/8		k.- ı ferā'izi 65a/19 k.- ı laḡlaḡnāme 113a/1 k.- ı leṭāfet-me'ābdur 101b/3 k.- ı leṭāfet-niṣābdur 121a/18 k.- ı ma'nevilerin 119b/15 k.- ı meserret-niṣābdur 2a/8, 2a/D k.- ı muḡlefināmede 113a/2 k.- ı mu' allāḡu'l-ḡulūfda 126b/5 k.- ı ozannāme 113a/2 k.- ı süverī 62b/16 k.- ı uṣūl 47b/16, 128a/22 k.- ı ṣarāfet 93b/5 k.- ı ṣarāfet-niṣābda 140b/19 k.- ı zībā 1b/9 ḡulaṣat-ı k.- ı meserret-niṣāb 1b/1 muḥarrir-i k.- ı bülḡatü'l-aḡbāb 22a/1, 142a/15 mü'ellif-i k.- ı bülḡatü'l-aḡbābıḡ 57b/19
kitāb	<Ar. Kitap. k. 30a/8, 75b/18, 101b/4, 106a/19 k.+ a 140a/10 aḡvāl-i k.+ a 157a/7 muḥarrir-i k.+ a 65b/5 k.+ da 100a/25, 115b/8, 66a/7 bālā-yı k.+ da 117a/16 k.+ ı 156b/19, 29b/9, 9a/19 k.+ ımıza 101b/8 k.+ ımızı 138b/13, 43a/4 muḥarrir-i k.+ ıḡ 20b/18, 66b/1, 153a/12, 156b/18, 161b/24		

kitābu'ş-şerhu'n-nüfūs 1b/6	ķ.- maz 129a/10, 37b/17
kitābu't-tahāret 138b/10	ķ.- mazdı 113b/19
mü'ellif-i kitābü'z-zurefā 79b/8	ķ.- r 122b/2, 136b/25, 82a/24
kitābet <Ar. Yazı yazma, kaleme alma.	ķ.- rlar 103b/14
k. 117a/20	ķ.- yalar 44b/5
şan'at-ı k.+ de 28b/20	ķ.- yup 103b/10, 10b/22,
keşret-i k.- i tafşilden 84a/4	137a/23, 142a/4, 142b/17,
	143a/17, 146b/22, 148b/12,
	39a/18, 44a/23, 44b/21, 45a/21,
	55a/5, 66b/22, 89a/8
kitābī <Ar. Okumuş.	
k.+ niņ 75b/6	
kiyāset <Ar. Uyanıklık, anlayışlılık.	ķoca Kadının eşi, koca; Büyük,
k. 56b/20	kocaman; Yaşlı.
kizb <Ar. Yalan söyleme, yalan.	ķ. 35a/9, 68a/22, 91b/22,
k. 18b/5, 19a/12, 19a/22, 87b/1,	96b/19, 99a/15, 110a/21,
139b/15, 159b/7	110a/22, 119a/1, 141a/2,
k.+ e 23a/20	154b/19
k.- i maĥlūt 139b/24	ķ.+ dan 115b/11
	ķ.+ ları 90a/16
	ķ.+ larıdur 89b/18, 91b/19
ķo- Koyma, bırakma.	ķ.+ larına 90a/21
ķ. 42a/10, 85a/17	ķ.+ niņ 76b/10
ķ.- dı 69b/20, 69b/22	ķ.+ sıdur 88b/24
ķ.- ma 154a/5	ķ.+ ya 100a/23
ķ.- maķ 34a/8, 48b/14, 48b/18,	ķoca- Yaşlanma.
52b/1, 54b/25, 65b/2, 136b/14,	ķ.- miş 59a/20
137a/23	
uzada ķ.- maķ 52a/14	ķocalıķ Kocalık, eşlik.
ķ.- mamaķ 52b/3	ķ. 117b/2
ķ.- maya 18a/16	
ķ.- mayalar 36b/6	ķocaman İri, dev.

ķ. 60a/8	ķoķ- Kokma, koklama. ķ.- asun 69b/12
ķoci <Mac. Koķu arabası. ķ. 94a/5	ķoķ- Kokma, koklama. ķ.- ar 71b/14
ķocun- Alınma. ķ.- up 124b/13	ķoķu Koku. ķ.+ lardur 37a/4 ķ.+ sı 70a/7
ķoķ Koķ. ķ.+ uņ 54a/4, 70a/9	ķoķulu Kokulu. ķ. 150b/25
ķoķaķ Yiğit, yürekli kimse. ķ. 107a/14	ķoķ- Kokma, koklama. ķ.- ar 119a/19, 119a/22 mūmcı-yı ķ.- ar 77b/13
ķoķaş <Srp. Arabacı. ķ.+ larına 86b/9	ķoķmuş Kokmuş, pis. ķ. 136b/6
ķodalak Kaba, görgüsüz. ķ. 78a/20	ķoķugum ? ķ. 85a/12
ķodoş bk. ķōdōş ķ. 68b/12,	ķol Kol. ķ. 150a/16 ķ.+ da 21b/14 ķ.+ ı 124a/17 ķ.+ ın 39a/12 ķ.+ ını 43b/12 ķ.+ ların 43b/8 ķ.+ undan 106b/5
ķōdōş Kaba, görgüsüz. ķ. 84a/10, 85a/14	
ķoduğum ? ķ. 85a/12	
ķofuķ ? ķ.+ uņ 77a/4	

kolaylı Kolaylı, kolay.

ķ.+ cadur 75a/12

kolbaşı Bir orta oyunu veya oyuncu

kolunun başı olan.

ķ. 90a/19

koltuk Koltuk; Kolun omuzla birleşen yeri.

ķ. 34a/18

ķ.+ ı 119a/19

ķ.+ ın 93a/15

koltuk altı Kolun omuzla birleşen yeri.

terk-i ķ. 74a/18

kon- Konma.

ķ.- a 143a/19

ķ.- duķları 114b/17

ķ.- muş 32a/9, 82a/4

ķ.- muşdur 69b/5

ķ.- up 47a/7, 70a/4

konak Konak, ev.

ķ. 24b/1

ķ.+ sız 114b/18

konsuz Ahmak, akli başında olmayan.

ķ. 102a/9

konşı Komşu.

ķ.+ sın 111a/16

kop- Koparma, feryat etme; Bırakma.

ķ. 106b/6

ķ.- up 67b/8

kopar- Koparma.

ķ.- maķ 50a/1

korğak Korkak.

ķ.+ ı 85a/21

korı- Koruma.

ķ.- yup 149a/4

korķ- Korkma.

ķ. 154b/25

ķ.- ar 103a/4

ķ.- ma 154b/25

ķ.- madın 100a/25

ķ.- maķ 104a/16

ķ.- mayacak 104a/15

ķ.- up 104a/16

korķak Korkak.

ķ. 76a/19, 125a/16, 154b/7

korķıcı Korkak, korkan.

ķ.+ lar 102b/17

korķuluk Korkulacak şey.

ķ. 58a/4, 122a/11

korculukcu Korkulukçu.

ķ. 77b/24

ķ.- ma 159b/12

korcut-Korkutma.

ķ.- ma 122a/9, 58a/3

ķova Kova.

ķ.+ sıyla 114b/25

ķoşbadār <Śrp. ?

ķ.+ iŋ 5a/16

ķovıl- Kovulma.

ķ.- mış 93a/3

ķoş - Koşma.

ķ.- ar 67a/24

ķ.- arlar 132a/14

ķ.- ma 161b/6, 47b/13

ķ.- san 8b/2

ķ.- saŋ 140a/25

ķovtaş Dedikodu yapılan kimse. (?)

ķ. 85a/18

ķoşıl- bk. ķoşıl-

ķ.- up 36b/5

ķoy- Koyma, bırakma.

ķ. 68a/4

ķ.- acaķları 90b/20

ķ.- alar 142a/2, 51b/16

ķ.- an 74b/2

ķ.- duķlarında 116b/23

ķ.- duķlarını 89a/3

ķ.- ma 68b/20

ķ.- maķ 44b/6, 90b/20

ķ.- mayalar 10a/23

ķ.- mayup 110b/15

ķ.- maz 36a/8

ķ.- mazlar 43b/19

ķ.- muş 74b/1

ķ.- salar 66b/16

ķ.- up 23b/4

ķoşul- Koşulma.

ķ.- muş 123a/16

ķotarıl-Kotarılmış, halledilmiş.

ķ.- mış 32a/8, 125b/15

ķoţaman Para ve makam sahibi kimse.

ķ. 49a/5

ķov- Kovma.

ķ.- an 159b/13

ķ.- ar 76a/19

ķ.- arıŋ 76a/18

ķoydur- Koydurma.

ķ.- urlar 51a/2

ķoyun Koyun.

ķ. 59b/14, 65b/25, 71b/18, 136b/21 ķ.+ lar 66a/5, 76b/3, 148b/23 ķ.+ lara 66a/3 ķ.+ larına 90b/20 ķ.+ una 137a/25 ķ.+ uç 76b/17	köpük Köpük. k.+ i 143a/19 k.+ ini 141b/23
köçek Elllerine zil takarak raks eden genç. k.- i kösemen 78b/5	köpüklü Köpüklü. k. 102a/16
köhne <Far. Eski, eskimiş. k. 82b/17, 144b/14, 14b/12, 154b/25	köpürt-Köpürtme. k.- e 50b/14 k.- meden 44a/11
köle Köle. k.+ niğ 20a/14 k.+ sini 88a/2	kör Kör, gözleri görmeyen; Dipsiz kuyu. k. 88b/22, 105b/16, 154b/11, 159b/16, muğallid-i k. 77b/19
kölemen Kölemen, köle. k. 4b/18, 5a/10, 20a/3, 20a/4, 20b/12 k.+ in 78a/19 k.+ le 77a/4	körsüz ? k.+ lerle 76b/18
köpek Köpek. k. 5b/23, 136b/7 k.+ den 159b/18	kösci <Far.+Tür. Köş çalan kimse. k.+ ler 76a/25
köprü Köprü. k.+ den 89a/6	köse <Far. Sakalı ve bıyığı çıkmayan. k.+ ler 101b/18

		ķ.+ undan 151a/25
kösemen <Far.+Tür. Köse.		
köçek-i k. 78b/5	ķubhî <Ar. Hanefiliğe ait.	ķ. 151a/5
kösne- At, eşek vb. hayvanların		
çiftleşme isteği.	ķubhiyya <Ar. Çirkinlik. (?)	
k.- mesinden 124a/11	bid ^c at-ı ķ.- yı ma ^c neviyye 71b/5	
kösnük Çiftleşme isteği gelmiş hayvan.	ķubur Tuvaletten lağıma inen boru.	
k. 119a/5	ķ.+ ı 70a/22	
ķ.+ üñ 124a/20	ķūçe <Far. Çarşı, Pazar.	
köstek İffetsiz erkek.	k. 111a/25	
k. 116a/2, 118a/4	ķuçıkır ?	
ķ.+ ini 124a/13	ķ. 85a/19	
k.- i mel ^c üneniñ 110b/16	ķūdek <Far. Çocukluk.	
köy Köy;	k. 38a/15	
ķ.+ de 65a/22	k.- i bābî 5a/10	
ķ.+ den 67a/17, 114b/12	ķudemā <Ar. Eskiler, eski adamlar.	
ķ.+ e 114b/12	ķ. 51a/6	
köyli Köylü.	ķ.+ dan 14b/21, 28b/20, 28b/9,	
k. 76a/15	29a/1, 29a/14, 29a/21, 29a/22,	
ķubbe <Ar. Yarım küre şeklinde bina	29a/6	
damı.	seb ^c a-yı ķ.- yı şöhet-ārā 30a/1	
ķ.+ leri 3a/12	şu ^c arā-yı belāgat-ārā-yı ķ.+ nıñ	
ķubh <Ar. Çirkinlik; Hanefi	5b/7	
mezhebine ait bir prensip.	ķudret <Ar. Kudret, güç.	
ķ. 126b/9, 147b/13	ķ. 36b/21, 36b/24, 6b/17, 81b/4,	

132b/6	k.+ den 84b/23
ķ.+ den 72b/10	k.+ ler 95a/16, 95a/20
ķ.+ i 86b/10, 149a/6	
‘adem-i ķ. 73a/21	kūfteḥ^vār bk. kūfteḥ ^v ār
ķ.- i ilāhiyye 54a/11	k. 88b/13
ķ.- i nāmūtenāhiye 54a/12	
ķudret-yāb <Ar.+Far. Kudretli.	kūfteḥ^vār <Far. Köfte yiyen; Kadın
ķ. 46a/7, 66a/15, 92b/2, 155a/10	pazarlayan.
	k. 53a/11, 72a/8, 84a/11,
ķuds <Ar. Kutsallık, mübareklik.	84b/13, 84b/15, 84b/23, 84b/24
ķ.- i mübārek 74a/12	k.+ lar 33a/18, 35a/10, 71a/15,
	119a/24
ķudsi <Ar. Kutsal.	k.+ larına 134b/15
ḥadīṣ-i ķ. 57b/24	k.+ ıñ 128a/23
rūḥ-ı ķ. 73a/23	kūfteḥ^vārlik <Far.+Tür. Köftehorluk.
ḥadīṣ-i ķ.+ dür 58a/7	k. 49b/12
ķudsiyāniyye <Ar. Melekler.	kūfteḥ^vör bk. kūfteḥ ^v ār
füyüz-ı ķ.+ sinden 80a/12	k. 71a/24
ķudsiyye <Ar. Kutsal, kutsi.	kūh <Far. Dağ.
dāmān-ı ķ.+ lerine 139a/15	k. 79b/23
aḥādīṣ-i ķ. 82b/3	hā-yı k.- ı rahbān 80a/10
emr-i ķ. 6a/7	k.- ı ‘azīmde 103b/6
meded-resān-ı ķ. 111a/1	k.- be-kūh 113a/12
ķudūm <Ar. Uzak bir yerden gelme.	kūhe <Far. Dağ.
feyz-i ķ. 66a/9	k. 72a/23
kūfte <Far. Köfte.	kūhī <Far. Dağ gibi, dağa ait.
k. 49b/12, 84b/20	k. 154b/12

kūhsār <Far. Dağlık, dağ tepesi.

k. 79b/21, 79b/23, 86b/12
k.+ lardan 79b/24

kuḳlabāz <Yun.+Far. Kuklacı, kukla

oynatan kimse.
ḳ.+ ıḡ 76a/2

ḳul Kul.

ḳ. 15b/18, 17b/15, 19b/3,
20a/19, 25a/3, 31a/8, 154a/13,
154a/24
ḳ.+ dan 44a/21
ḳ.+ ı 31a/14, 137a/5
ḳ.+ ına 151b/13
ḳ.+ ını 134a/25
ḳ.+ uḡuz 42a/19, 63b/19, 87b/9
ḳ.+ uḡuza 87b/3, 99a/10
ḳ.+ uḡuzı 87b/2
ḳ.+ uḡuzuḡ 87b/7
ḳ.+ larına 138a/3
ḳ.+ larınıḡ 126a/1
ḳ.+ larıyuz 44a/22
ḳ.+ uḡ 44a/21, 72a/10, 121a/2
ḳ.+ uḡuḡ 24a/1

ḳulaç Kulaç.

ḳ. 45a/23

ḳulaḡuzsuz Kılavuzsuz.

ḳ. 154a/17

ḳulak Kulak.

ḳ. 52a/5, 126a/21, 160a/11
ḳ.+ ım 52a/2
ḳ.+ ın 52a/9
ḳ.+ ına 9a/1
ḳ.+ ından 158a/18
ḳ.+ ların 111b/5

ḳullan- Kullanma.

ḳ.- a 105a/11
ḳ.- acak 38a/18
ḳ.- duḡı 50b/17
ḳ.- duḡımız 95b/16
ḳ.- duḡın 51a/18
ḳ.- ma 158b/21
ḳ.- maḳ 11b/14, 41a/3, 50b/18,
136a/16

ḳullandırıcı İffetsiz kimse.

ḳ. 123a/20

ḳullanıl- Kullanılma.

ḳ.- mışca 92a/11
ḳ.- urlar 56b/21

ḳulle <Ar. Kule.

ḳ. 134a/2

ḳülle Kule. (?)

ḳ. 134a/2

ḳulūb <Ar. Kalpler, gönüller.
maḥbūb-ı ḳ. 49a/21
celb-i ḳ.- ı nās 29b/11
tefrīḥ-i ḳ.- ı ṭurfā 58a/11

ḳūm <Far. Saman.
k. 31b/15

ḳum Kum.
ḳ. 133b/7

ḳuma < ? Kuma.
ḳ.+ sı 78b/6

ḳumār <Ar. Kumar.
ḳ. 75b/24, 76b/20

ḳumār-bāz <Ar. Kumar oynayan,
kumarcı.
ḳ. 28a/14
ḳ.+ ı 18b/6
ḳ.+ lar 162b/4, 46b/9
diyārbekrī-yi ḳ. 78b/25

ḳumāş <Ar. Kumaş.
ḳ. 23a/7

ḳūmāş bk. ḳumāş
ḳ.+ dan olmaḳ 98b/18

ḳur- Kurma.
bağdaş ḳ.- up 52a/12

ḳurb <Ar. Yakın olma, yakınında
olma.

ḳ.- ı dārū'l-mülk-i devletde
13b/22

binā-yı ḳ.- ı devleti 18b/6

ḳ.- ı eb ednāya 109b/25

ḳ.- ı şehinşāhīde 30b/15

ḳ.+ ina 39b/18, 40b/21

ḳ.+ ında 64a/21, 65a/22, 65b/23,
66b/15, 120b/22, 132a/13

ḳurbağa Kurbağa.

ḳ.+ nıḡ 76b/11

ḳurbān <Ar. Kurban.

ḳ. 103b/14

ḳurbete <Ar. Yakın, yakınlık.

ḳ. 22a/18

ḳurd Kurt.

ḳ. 111a/16, 136b/21

ḳ.+ ı 159b/12

ḳ.+ lar 76b/17

ḳ.+ uḡ 76a/23

ḳurdas bk. ğastdaş

ḳ. 85a/15

ḳurenā <Ar. Padişahın hizmetinde
bulunanlar.

	devlet-i k.+ sınıj 17a/9		k.- a 52b/24 k.- up 132b/5
ķuri	Kuru. ķ. 10a/24, 149a/21, 153b/10, 19a/4, 47b/11, 54a/5, 69a/18, 95b/5	ķurtul-	Kurtulma. ķ.- muşca 109a/1
ķuri-	Kuruma. ķ.- yacaķ 50b/6	ķūrta	<ķūrta <Ar. Kūpe. ķ.+ sina 54a/3
ķurica	Nankōr, aķgōzli. ķ.+ ica 92a/24, 130b/8	ķūrti	Ahmak, bōn. (?) ķ. 102a/13
ķuril-	Kurulma. ķ.- up 34b/15, 118a/21	ķūrūs	< ? İffetsiz kimse; Kudurmuş, kendinden geķmiş. ķ. 85a/25, 103a/5 deyyūs-ı ķ. 100b/7
ķurnaz	Kurnaz. ķ. 35a/5, 35a/9, 94b/9, 96b/7, 162b/1 helvāci-yı ķ. 77b/25, 78b/13	ķurūm	<Ar. Deęerli insanlar. ķ. 9b/22 ķ.- ı ʿāmmē-yi ūmem 3a/14
kūrslar	? k. 7b/23	kūs	<Far. Būyuk davul, kōs; Fincan, bardak, kāse. k. 70a/21 k.- i şāhī 91a/21 k.+ inuķ 52a/22 k.+ uķ 45b/1, 76b/8
ķurşun	Bir tūr maden. ķ. 13b/14	ķuş-	Kuşma. ķ.- acadı tūtmiş 63b/9 ķ.- ar 70a/18 ķ.- ayor 63b/11
ķurtcağız	Solucan benzeri omurgasız canlı. ķ.+ lardur 123b/23		
ķurtıl-	Kurtulma.		

	ķ.- maķ 146b/11		ķ. 78a/14
kūseci	?	ķuřan-	ķuřanma, giyinme.
	ķ. 78a/20		ķ.- duğı 114b/9
ķuřķus	řiř, kabarık, bōbūrlenerek.		ķ.- maķ 136a/8
	ķ. 94b/3		ķ.- up 120a/6, 88b/5
ķuřmuk	Kusulan şey.	ķuřanlı	ķuřanlı, giyimli.
	ķ.+ ı 137b/14		ķ. 120a/14
	ķ.+ un 137b/9	kūře	<Far. Kōře.
ķuřūr	<Ar. Kusur, ayıp, eksiklik.		ķ.+ de 3a/15, 97b/22, 97b/23,
	ķ. 16a/5, 74b/10, 129a/4		143b/23
	ķ.+ um 65a/21		ķ.+ den 98a/3
ķuř	ķuř.		ķ.+ lerine 95a/3
	ķ. 59b/12, 66a/25, 67a/21		ķ.+ lerinde 18b/18)
	ķ.+ ı 119b/2		ķ.- yi ebrūdan 23b/8
	ķ.+ lar 65a/22	kūře-niřin	<Far. Kōřede oturan.
	ķ.+ larla 76b/8		ķ.- 130b/12
	ķ.+ larıń 49b/14, 76b/6	kūřeli	<Far.+Tūr. Kōřeli.
	ķ.+ uń 76b/4		ķ. 134a/2
ķuřaķ	Bele sarılan kumaş, ķuřaķ.	kūřiř	<Far. Ćalıřma, Ćabalama.
	ķ. 43b/17, 137b/1		ķ. 19b/13, 83b/7
	ķ.+ ı 37a/11	ķutlu	Mutluluk sahibi.
	ķ.+ ından 106b/5		ķ. 35b/5, 125b/8, 125b/9
	ķ.+ ıń 136a/7	ķutsuz	Uğursuz, mutsuz.
	ķ.+ lar 60b/3		ķ. 96b/20, 102a/16
ķuřaķlı	ķuřaķlı.		

kuṭb <Ar. Bir grubun başı; Bir tarikatın ulusu. k.+ dur 104b/25 k.- ı vakt 100a/25	k.- i Ḥiṭā-yı ‘ azīmdendir 93a/5 k.- i ‘ ilmiyye 73a/1 k.- i şehvāniyye 33b/7 k.- i ṭabī‘at-ı reddiyye 48a/10 şiddet-i k.- i hāzımasından 3a/24
kuṭman < ? Uğurlu. (?) k. 92b/25, 93a/1, 159a/9	kuvvete- <Ar.+Tür. Kuvvetleme. k.- sün 98b/1
kuṭuz Kuduz. k. 65a/7, 103a/5, 111b/18, 146b/20, 159b/11, 159b/13, 159b/18 k.- ı bī-nevā 102a/7	kuvvetlen- <Ar.+Tür. Kuvvetlenme. k.- ür 88a/12
ku‘ūd <Ar. Oturma; Namazın oturularak kılınan kısmı. k. 87a/17, 146b/6 k.+ da 41b/21	kūy <Far. Sevgilinin bulunduğu yer; Köy. krş. köy k. 120b/3
kuvvet <Ar. Kuvvet, güç. k. 11b/5, 55b/12, 152b/5, 152b/8 kıllet-i k.+ den 104a/7 k.+ i 102a/23, 121b/21 feyz-i k.+ i 140a/25 k.+ in 115b/21 k.+ iyle 25b/23 k.+ lerin 109a/8 iḳtiżā-yı k. 121b/25 is‘ād-ı k.- i baht 24b/2 k.- i bedeniyye 115b/11 k.- i hāzıma 96b/10	kuyruk Kuyruk. k. 117b/25, 118a/2 k.+ ı 97b/23, 136b/7 k.+ ın 96b/20 k.+ mı 98a/14 k.+ larınızdan 129a/15 i k.+ lı 78a/21 k.+ undan 118a/2, 129a/10, 129a/11
	kuytulu Kuytulu. k. 3a/17
	kuyu Kuyu. k.+ lara 154b/11, 159b/16

ķuzāt <Ar. Kadılar.

ķ.+ iņ 75b/4

eŗrāf-ı ķ.+ dan 23b/1

kūze <Far. Testi.

k.- yi āmāl 8b/9

ķuzġun Kuzgun, kara karga.

ķ. 77b/5, 134b/19, 162a/20

ķ.+ larıņ 55a/21

ķ.+ larına 55a/4

ķ. 78a/11

ķuzı Kuzu.

ķ. 59b/14

kūbrā <Ar. Daha büyük olan.

zaĥve-yi ķ.+ da 43a/11

me 'arib-i ķ.+ nıņ 11a/25

'imāme-yi ķ. 60a/7

mażarrat-ı ķ. 13a/7

k.- yı metinden 46a/25

mevt-i füc 'eh-i baġal-ı ķ. 14a/17

kūçük Küçük.

k. 95b/17, 99a/10, 112a/9

kūdbuz < ? Deli, akılı başında olmayan.

k. 103a/5

kūdūrāt <Ar. Kederler.

k. 26b/24

kūffār <Ar. Kâfirler.

k. 19b/21, 76a/6

k.+ iņ 76a/6

kūfr <Ar. Dinsizlik.

k. 114a/9

k.+ i 5b/18

kūfuf <Ar. El ayaları, avuçlar.

k. 23a/23

kūhen <Far. Dünya.

k.+ de 113b/7

kūheylān bk. kūheylān

k. 80b/1, 94a/18, 94a/22,

137a/17

kūheylān <Ar. Soylu Arap atı.

k. 23a/9

kūhsār <Far. Daġlık, daġ tepesi.

k.+ lar 80a/7

kūhūlet <Ar. Olgunluk çağı.

k. 104a/6

zamān-ı ķ.+ e 11a/7

kūkrek Kükreyen, akılı başında olmayan.

k. 102a/9

kül	Kül. k.+ i 149a/14, 151a/1 k.+ ini 45b/5, 52a/17 k.+ üni 111b/14	külliyye, külliyyet <Ar. Bütünlük, çokluk, bolluk. k. 16a/3, 33b/25, 33b/8, 142a/10, 157b/3 k.+ imiz 94a/4 ṭabī' at-ı mürekkebe-yi k. 124b/8
külāh	<Far. Ucu sivri veya yüksek başlık. k. 11b/16, 14b/10 k.+ ıḡ 75b/9 k.- ı ' izz 47b/7	kül öksüzi Hem anası hem babası olmayan öksüz. ö.+ i 32b/3, 32b/9
küleḥ	bk. külāh k. 11b/19	kün-fürüş <Far. Kendini satan kimse. k. 116a/1, 117b/6, 117b/7
külḥan	<Far. Ateş yakılan yer, hamam ocağı. k. olsun 32b/10	künc <Far. Köşe, bucak. k.- i meyḥāne 147b/4
küll	<Ar. Hep, bütün, çok. k.- i bed 129b/23 k.- i muḳarrerdür 127b/23 k.- i mü'min 105a/23, 111a/18 küllü'l-vücūh 97b/2	kün-dāde <Far. Kendini satan kimse. k. 116a/1 k.+ ler 116b/9
küllī	<Ar. Umumi, bütün, çok. k. 34a/5, 69a/14 emn-i k. 82b/6 küllü'l-vechīn 92b/23 küllü't-ṭarafeyn 41a/10, 83b/9	kündür <Far. Günlük, buhur. k. 73a/16
külliyyāt	<Ar. Bir şeyin bütünü, hepsi. şerḥ-i k.+ da 141a/16	künende <Ar. Edici, yapıcı, eden. k. 18b/19 bedel-i k. 143b/22 k.- yi muḥabbet-zādurlar 145a/23

küp Kúp, içine sıvı konan kap.
k.+ i 116a/13

Kürd Kürt.
k. 4a/14, 66a/22, 78a/21
k.+ üñ 75b/13
k.- i ħā'in 78a/22
kürdiyyü'l-aşl 28a/12

kürek Kürek.
k. 51b/8, 53a/7

küriz <Far. Hizmetkâr.
k. 18b/19, 40b/4
ehl-i k. 18b/18

kürk Kürk.
k. 5b/23, 23a/14, 23a/8, 43b/7
k.+ i 43b/15
k.+ leri 24a/8

kürsî <Ar. Kürsü.
k.+ de 133b/4
k.- yi dârü'l-mülk 31b/1

kürüb <Ar. Kaygılar, kederler.
k.+ da 79b/3

küs- Küsme, darılma.
k.- mek 146b/14
k.- mezle 77a/3
k.- üp 50b/10

küstāḥ <Far. Küstah.
k. 102a/18, 102b/6, 106a/23,
106b/8

küstāḥāne <Far. Küstahça.
k. 163a/25

küstāḥî <Far. Küstahlık.
eṭvār-ı k.+ den 49a/9
važ'-ı k.+ sinden 147a/4

küstahlık <Far.+Tür. Küstahlık.
k. 45b/13, 50b/18
k.+ ı 49a/6
k.+ mı 48b/19

küstahlık bk. küstahlık
k. 106b/9

küttāb <Ar. Kâtipler.
gürüh-ı k.+ ıñ 31a/17
beyne'l-küttāb 48b/3

kütüb <Ar. Kitaplar.
k.- i fıkhıyyede 114a/16
k.- i tevārîḥde 109b/18

küyüf ?
k. 81a/19

-L-

- lā-** <Ar. Olumsuzluk edatı.
 l. 5a/22, 8a/18, 15b/15, 17b/19,
 18b/8, 22a/10, 24a/5, 24b/6,
 28a/2, 39b/19, 41a/13, 53a/19,
 57a/4, 59a/2, 63a/10, 64a/21,
 71a/5, 78b/10, 94b/15, 95b/11,
 96a/10, 99a/17, 100a/22, 102a/7,
 105a/25, 106a/9, 111a/8, 135b/9,
 136a/10, 144a/11
- lāb** ?
 l. 100b/21
- lā-būd** <Ar. Lazım, gerekli.
 l.- būd 155b/12, 161b/14,
 162a/14
- lā-büdāt** <Ar. Lazım şeyler.
 l. 157b/1
- lāf** <Far. Laf, lakırdı.
 l.+ ından 92b/2
- lāfazān** <Far. Çok konuşan, geveze,
 lafzen.
 l. 55b/7
- lafz** bk. lafz
 l.+ dan 58a/20
- lafz** <Ar. Söz.
 l. 84a/20, 95b/2, 115b/18,
 119a/1
 l.- ı cünün 101b/10
 l.- ı devlet-i 'örfiniñ 7a/18
 l.- ı edāsı 16b/25
 l.- ı haḫādur 145a/16
 l.- ı ḫalbūra 133a/25
 l.- ı ḫaḫbe 119a/1
 l.- ı kelimeniñ 59b/11
 l.- ı me^fül 117a/16
 l.- ı me'bün 123a/12
 l.- ı muḫal 116a/7
 l.- ı mühmeli 117b/17
 l.- ı rüydur 85a/15
 l.- ı şirindür 117a/17
 l.- ı türküdür 101b/10
 l.+ dan 85a/18
 l.+ dur 117b/4
 l.+ ı 30b/23, 31a/7, 42b/22,
 42b/24, 58b/24, 70b/10, 73b/1,
 84a/19, 84b/13, 84b/6, 84b/8,
 86b/4, 101b/11, 117a/18,
 117b/14, 117b/18, 118a/9
 l.+ ıdur 2b/6
 l.+ ın 31a/23, 42b/23, 70b/8,
 83a/23, 111a/12
 l.+ ıñ 43a/1
 l.+ ında 40b/13
 l.+ ından 85a/17
 l.+ ını 58b/10
 l.+ ınıñ 30a/17, 71a/24, 100b/15,
 104b/3, 123a/11

l.+ ıyla 30b/24
l.+ lar 84a/6
l.+ ları 85a/25
l.+ lariyle 99b/22
istidrâc-ı l.+ ın 6b/21

l.+ ı 114a/18
cihet-i l. 2b/19
l.- ı hınzır 74a/11
l.- ı murdârını 84b/20
l.- ı telvîş 49b/9

lafzen <Ar. Lafz itibariyle.
l. 123a/14, 4a/14

lahza bk. lahza
l. 52b/5

lafzî <Ar. Kelimenin söylenişine ve yapısına ait.
hurûf-ı l.+ si 85a/25

lahza <Ar. Göz ucu ile bakış.
l. 141a/5

lâgar <Far. Zayıf, cılız.
l. 3a/23

la'în <Ar. Kovulmuş, nefret kazanmış.
l.+ ın 72b/21
l.- i bî-dîn 72a/19

lağna ?
l. 59a/6

lağab <Ar. Lakap.
l.+ ı 15a/12, 16a/8

lağv <Ar. Faydasız, beyhude.
l. 139a/2, 153a/20
l.+ ın 159b/2
edâ-yı l. 95b/2

l.+ ın 97a/1
l.+ lar 89a/14, 92a/22, 100b/6

lağv-âmîz <Ar.+Far. Fayda vermeyen.
l. 159a/23

lâkin <Ar. Lakin, ama.
l. 1b/11, 2a/10, 2a/D, 3a/20,
6b/2, 6b/24, 7a/12, 7a/25, 12b/9,
13a/14, 17a/13, 17b/3, 19a/3,
20a/2, 21a/1, 21a/17, 21a/22,
24b/5, 31b/14, 35b/19, 45a/17,
46a/23, 50b/12, 51a/3, 54a/1,
56b/17, 59b/24, 61b/22, 64b/2,
65a/22, 66a/10, 66a/19, 66a/3,
66b/4, 67a/16, 67a/17, 67a/21,

lâhık <Ar. Yetişen, erişen.
l.- ı maḥāfil-i aḥyār

lahm <Ar. Et.
l. 49b/7, 49b/8, 60b/25, 137b/14

67a/7, 70b/20, 74a/2, 78b/8, 79a/9, 79b/8, 80b/11, 83a/16, 84a/4, 87b/16, 87b/6, 89a/18, 95b/9, 99a/22, 19b/16, 102b/16, 102b/20, 102b/8, 103a/2, 103a/23, 104a/1, 104b/11, 105a/25, 105a/6, 106b/20, 108a/11, 108a/14, 108a/9, 110b/17, 114a/19, 115b/7, 116a/14, 118a/11, 11b/6, 122a/11, 122b/18, 123b/8, 124a/7, 124b/17, 127a/5, 128b/25, 134a/20, 134a/3, 134b/1, 140a/2, 140a/24, 140a/25, 143a/23, 146b/2, 146b/3, 148b/13, 148b/16, 148b/6, 149a/16, 149b/14, 150b/25, 151a/3, 151b/5, 152a/13, 155b/21, 155b/22, 159b/25, 162b/18,	l. 65a/12
	lāle <Far. Lale. l. 149b/4 bāde-yi l. 142a/19
	lāle-zār <Far. Lale bahçesi. l. 79b/21, 86b/12
	lām <Ar. Lam harfi. l. 38a/16
	la'net <Ar. Lanet. l. 63a/6, 159b/3 iblīs-i l. 38a/6
	lapa Haşlanmış pirinç. l. 102a/16
	larķ < ? Yutma. l. 115a/24, 115a/25 l.- arak 120b/2 kām-cū-yı l. 98b/11
laqlak <Ar. Leylek. l. 76b/10 mekān-ı l.+ ıñ 60a/1	
la'1 <Ar. Kırmızı, al. l. 37a/7 l.- i bedehşān 5b/20 l.- i leb-i dilbera 149b/6	lās < ? Laz. (?) bakırcı-yı l. 77b/14 l.- ı tırbzūnī 77b/15
lālā <Far. Çocuğu gezdiren, oyalayan uşak.	lā-siyyemā <Ar. Hele, en çok. l. 5a/23, 15b/15, 20a/24, 26b/7, 50a/9, 51b/23, 56b/9, 57a/6, 60b/1, 61a/24, 67b/21, 68a/22,

74a/18, 79a/21, 80a/10, 80a/17, 82b/18, 88a/15, 89a/4, 90a/16, 92a/10, 96a/25, 106b/24, 121a/14, 132b/16, 134b/12, 135a/11, 135a/3, 138a/22, 138b/4, 139b/1, 144b/13, 145b/16, 146a/3, 148a/8, 149a/22, 151a/24 l.+ ya 82b/D	l.- yi ta ^ç rîz 130b/3 laṭīfe-nümûn <Ar. Şaka yapan. hikāye-yi l.- 36a/13 laṭīfe-şî'âr <Ar. Latifeli. l.+ a 130b/17 lâ'ubâlî <Ar. Saygısız. l. 17a/7, 100a/13, 112b/24, 120b/24, 129a/1 l.+ ler 120b/17 lâ'ubâlîlik <Ar.+Tür. Saygısızlık. l. 162b/8 lâ-ya'qıl <Ar. Dalgın. l.- ya ^ç qal 141b/18 l.- ya ^ç qal olup 153a/17 l.- ya ^ç qıl 101b/20 lâyıḥ <Ar. Âşikâr, meydanda. l. 96b/5 lâyıḥa <Ar. Düşünülen bir şeyin yazı haline getirilmesi. l.+ larıyla 10a/16 lâyıq <Ar. Layık, yakışan. l. 11b/10, 21b/23, 39a/7, 63b/24, 64a/25, 90a/12, 117a/12, 138b/9, 161a/15
lāşe <Far. Leş. l.- yi kilāb 119a/20 l.- yi müntinede 123b/22 l.- yi müntinesini 111b/11	
laṭīf <Ar. Hoş, güzel, nazik. l. 16a/20, 37a/4, 60a/22, 81b/24, 82b/11, 119b/12, 120a/19, 125a/8, 149a/20, 159a/21, 159b/1 l.+ e 159b/1 l.+ iñ 76a/14 derc-i l.+ inde 122a/14 dürc-i l.+ inde 121a/18 l.- i müferriḥ-i gürūh 151b/14	
laṭīfe <Ar. Güzel söz ve hikaye, şaka. l. 61b/2, 131a/10, 150a/18, 159b/2 ḥālet-i l. 130a/14 kināye-yi l. 130b/17 l.- yi sâbıqan 131a/10	

l.+ dur 51a/7
l.+ ı 163b/6
l.- ı ikrām 22b/13
l.- ı maḳām-ı ʿizzet 28a/25
l.- ı şān 63a/3, 64a/7
l.- ı şān-ı devlet-mendān 33b/22
lāyikū't-tāf 8a/10

lāyim <Ar. Lev m eden, yüze karşı
çekiştiren.

l. 107a/6
levm-i l. 107a/6

laʿzet ?
ʿālem-i l.+ e 5b/4

lāzim <Ar. Lazım.
l. 10a/12, 10b/23, 17a/23, 24a/2,
36b/8, 38a/10, 39b/18, 47b/15,
49a/14, 50a/11, 52b/10, 54a/22,
55b/21, 58a/23, 60a/24, 61a/16,
64b/17, 71a/5, 71b/11, 74a/20,
77a/19, 86b/25, 87a/22, 108a/17,
108b/11, 108b/13, 110a/16,
114a/12, 114a/13, 114b/15,
115b/10, 120a/1, 121b/18,
128a/21, 134a/4, 134a/9,
134a/25, 135a/7, 148b/23,
150b/D, 152b/15, 152b/7,
153b/2, 154b/16, 154b/23,
154b/3, 155a/25, 158a/18
fiʿl-i l.+ dan 123a/19

l.+ dur 28a/13, 32b/22, 37b/5,
44a/20, 118b/22, 123b/20
maʿnā-yı l. 58a/19
merd-i āgāh-ı l. 157a/13
cünüb-i lāzımü'l-kifān 107b/18
cünüb-i lāzımü's-siyāset 113a/7
cünüb-i lāzımü's-siyāsete
107b/19

hizmet-i lāzımetü'r-reʿāyetde
88b/9

lāzımü'l-ihtirāzdur 46b/10
lāzımü'l-ʿamel 128a/1
lāzımü'r-riʿāyet 117a/11

lāzımāt <Ar. Gerekliler, lazımlar.

l.- ı kelimāt 69a/19
l.- ı umūr-ı fehvādandur 35a/3

lāzıme bk. lāzım

l. 112b/16, 127a/6
şadr-ı l.+ den 63a/22
şürūṭ-ı l.+ dendür 119a/17
dārāt-ı gayr-i l. 10b/8
erkān-ı l.- yi insānī 41a/25
esmā-yı ālāt-ı l.- yi türkiyye
85b/12
hıdemāt-ı l.- yi devlete 5a/20
hişşe-yi l. 20b/22
hükümet-i l.- yi dīn 9b/23
icrā-yı l.- yi celādet 107b/3
ictināb-ı l. 63b/2
ihtirāz-ı l.- yi zimmet-i dilberān-

ı perī 38b/15	leblebi <Far. Leblebi.
intibāh-ı l.- yi zımmet 2a/6	l. 141b/16
kemāl-i mertebe-yi l. 53a/20	l.+ ler 120a/25
l.- yi āhiret 104a/24	
l.- yi cümle-yi ehl-i ‘aql 108a/18	lecūc <Ar. Çok inatçı.
l.- yi derāyet-i dīniyye-yi	l. 75b/7
tederrūki 46a/12	
l.- yi dest-i himmet-i ‘amme-yi	leff <Ar. Sarma, dürüp bir zarfın
ehl 111b/15	içine koyma.
l.- yi şıyānet-i devletdür 28a/18	l. 58b/2, 77a/24
l.- yi şān 37a/6	ictizā-yı l. 84a/5
l.- yi zımmet 11a/17, 139a/23,	
64b/9	leffāf <Ar. Çok laf eden, çok söyleyen.
l.- yi zımmet-i himmet 140a/8,	l.+ ın 76a/3
20a/19, 27a/16	serḥaddli-yi l. 77b/21
l.- yi zımmet-i ümmet 51a/21	
lāzımetü’l-ictināb 69a/3	lehce <Ar. Dil, diyalekt, söyleyiş tarzı;
maşlaḥat-ı l.- yi ‘aḳāl 131a/22	Yüz, surat.
meşāliḥ-i l. 110b/9	l. 42b/7, 44a/8, 94b/20, 106b/22
muḳaddime-yi l. 7a/18	l.+ si 44a/4, 47a/15, 66a/25
naşāyıḥ-ı l. 39b/12	l.+ since 45b/8, 91b/2
nükte-yi l. 123a/9	l.+ siyle 11b/13, 37a/16
‘urza-yı lāzımetü’l-istimā‘	l.- yi ‘arabiyye 101b/3
20a/16	l.- yi zūlm 110b/7
leb <Far. Dudak.	leḥm <Ar. Bir nesneyi hemen yutma.
l.+ i 152b/22	l. 48a/14
la‘l-i l.- i dilbera 149b/7	
lebīd ?	leh <Ar. Onun için.
l. 62b/15	lehu’l-‘aql 131b/16
	lehu’l-‘irfān 141b/11
	lehu’z-zekāye 125b/1, 152a/25

lehumā <Ar. Birinin tarafını tutan iki kişi.

l. 139a/24

lehvī-yāb <Ar.+Far. Eğlence bulan.

l.- bāb 113a/10

le'im bk. le'im

l.+ ler 112b/1

le'im <Ar. Aşağılık, cimri.

l. 82b/8, 129a/6

ma'şiyet-i 'abd-i l. 126a/3

şahş-ı l. 34b/13

lek <Ar. Aptal, ahmak.

l.+ ine 100a/25

leke <Far. Leke.

l.+ de 142a/21

lem' <Ar. Parlama, parıldama.

l.+ iñ 130b/4

lems <Ar. Dokunma ile duyma, el ile tutma.

l.+ te 21b/5

lem-şi'ār ?

nev'-i l.+ dur 26a/19

leng <Far. Topal.

l. 111b/24, 134a/16

lerzide <Far. Titreme, sallanma.

l. 87a/14

let <Far. Dayak.

devlet-i l. 14b/9

le'tāfet <Ar. Hoşluk, güzellik, nezaket.

l. 110b/25, 117a/12, 126b/18,

131a/23, 138b/7, 142b/1, 145a/1

gürüh-ı l. 116a/23

kemāl-i l. 17a/5

vücūd-ı l. 37b/24

kitāb-ı l.- nişābdur 121a/18

le'tāfet-ālūde <Ar.+Far. Güzellik

bulaşmış.

l.+ lerin 37b/24

le'tāfet-ārā <Ar.+Far. Güzellikle

süsleyen.

l.- 63a/1

le'tāfet-me'ab <Ar.+Far. Güzellik

barındıran.

kitāb-ı l.+ dur 101b/3

le'tā'if <Ar. Latifeler.

l. 58a/13

l.- i meşhūn 14a/21

levāhık <Ar. Ekler, eklenen şeyler. l. 94b/2	l. 136b/4 hazele-yi l. 64a/11 ‘avām-ı l. 114b/4
levāzım <Ar. Lazım olan şeyler, gerekli şeyler. l. 41b/21 elzem-i l.+ dan 53a/18, 139b/8 l.+ dandur 92b/19 elzem-i l.+ dandur 157a/23, 27b/11, 89b/5 elzem-i l.+ dur 159b/5 l.+ ı 57b/21 l.+ ından 86a/11 l.+ ını 117b/3 elzem-i l. 64b/7, 105a/4, 128a/20, 157a/11, 157a/13 elzem-i l.- ı naşāyıhdan 20a/18 elzem-i l.- ı umürdan 32b/19, 40b/8 elzem-i l.- ı umür-ı mihmāndur 41a/18 hımāyet-i elzem-i l.- ı naşāyıhdan 27a/15 l.- ı ādābı 37a/14 l.- ı bedesti 147a/6 l.- ı erkān 163a/9	levendāne <Ar. Leventçesine. l. 36b/13 levh <Ar. Yassı, düz nesne. l. 103a/14, 140a/22 l.+ i 69a/22 l.- i ‘ișyāndan 129a/3 levm <Ar. Çekiştirme; Paylaşma; Başa kakma. l. 82a/14, 92b/8, 111b/7, 115a/5, 122b/12 l.+ iñ 122b/14 l.- i lāyim 107a/6 levn <Ar. Renk, boya, sıfat; Çeşit. l.- i mel‘ üneyi 108b/15 l.+ i 136a/3 l.- i fitneler 72a/23 levnī <Ar. Renkle ilgili. l. 150b/23 levş <Ar. Pislik, kir. l.+ ile 122b/18 leyāl <Ar. Geceler. l. 128b/13, 132a/7
levend <Far. Cesur, yiğit. l. ozan 77b/23	
levendān <Far. Leventler.	

		l.- i cismāniyye 128b/16
leyālī	bk. leyāl kelām-ı l. 62b/8	
leyl	<Ar. Gece. l. 71a/21	lezziz <Ar. Lezzetli, leziz. l. 79b/15, 104b/5, 130b/D l.+ den 79b/15 l.+ lerden 104b/4
leylā	< ? Bir tür şarkı. l. 34b/7, 34b/9 l.+ ya 34b/9	lezzet <Ar. Lezzet, tat, çeşni. l. 131b/2, 143a/9 l.+ ini 125a/12 l.- i bākī 129b/17 l.- i cimā ^c 80b/16 l.- i şāhiye-yi şehvāniyye-yi bākīyye 129b/17
leylāk	<Ar. Bir çeşit bitki, leylak. l. 149a/24	
leyle	<Ar. Bir gece. l.- yi mazlımede 97b/15	lezzet-yāb <Ar.+Far. Lezzet alan. l. 143b/10
leynet	<Ar. Koltuk yastığı. l.+ i 63b/13	li' ān <Ar. Birbirine lanet etme. l. 137a/4
leys	<Ar. Aslanım (?) l.+ im 96a/12	libās <Ar. Elbise. l.+ ı 14b/13
leyyin	<Ar. Yumuşak. l. 81a/7	lihye <Ar. Sakal. l.+ si 101b/25 l.- yi beyzā-yı vefiri 60a/7 tūl-ı l. 101b/25
lezā'iz	<Ar. Tatlı şeyler, zevk alınacak şeyler. eşnā-yı l. 125a/25	
lezāyiz	bk. lezā'iz evşāf-ı l. 126a/20	lik <Far. Fakat, ama. l. 13b/10 l.+ e 92b/10

	l.- i frengisinde 13b/10		l.- ı hāli 80b/4, 106a/21
līka	<Ar. Mürekkep hokkalarına konan ham ipek. l.- yı muh̄bire 38a/14		l.- ı nuh̄set 42b/15 l.- ı ʿ arab 147b/25 l.- ı ʿ arabda 104b/11 l.- ı ʿ arābīyyeden 117a/24 l.- ı türkī 128b/6 l.- ı türkide 70b/10, 148a/3 l.- ı türkiyye-yi ḳabīha 42b/19 l.- i hāl 143b/25 ḥadīdü'l-lisān 160b/4
līkin	<Ar. Lakin. l. 96b/6		
līm	? l. 77a/5		
līmūn	<Far. l. 81a/1, 120a/24	lisānehu	bk. lisān l. 71a/7
līn	<Ar. Pürüzsüzlük, yumuşaklık. l. 57b/3	livā	<Ar. Sancak. l.- yı saḥnda 164a/2
lis	<Far. Yalayan. l.- i şey ³ 106a/8	livāta	<Ar. Erkekler arasındaki cinsel münasebet. l.+ da 27b/23 l.+ sı 130b/25 l.+ ya 132b/13, 135b/7
lisān	<Ar. Dil, lisan. l. 30a/15, 157a/10 l.+ a 63a/2, 116b/16 ıslāḥ-ı l.+ dur 63a/4 l.+ ı 42b/5, 67a/17 l.+ ın 128a/9 l.+ ınca 42b/12, 162a/3 l.+ ında 148b/16 l.+ ın 100a/D l.- ı fārside 117a/21 l.- ı gürciyan 20a/15	liyākat	<Ar. Layık olma, değerlilik. l. 7a/2, 7b/13
		loḥusa	<Yun. Yeni doğum yapmış kadın. l. 71b/4, 71b/6
		loḥusalık	<Yun+Tür. Yeni doğum yapma durumu.

- l.+ ları 71b/4
- loḳma** <Ar. Bir defada ağza götürülen yiyecek.
l.+ dan 57a/15
- lu' b** <Ar. Oyun, eğlence.
l.+ da 127a/D
l.- ı şafā 125a/4
- lūbāḳī** < ? Şaka yollu söylenen bir söz.
l. 127a/25
- lu' bāt** <Ar. Oyunlar, eğlenceler.
l.- ı beşeriyeden 125a/4
- lu' be** bk. lu' bet
l.+ de 90a/18
- lu' bet** <Ar. Oynanan, oynanılan şey.
l.- i ma' hūdeniḡ 125b/4
- lu' bet-gede** <Ar.+Far. Oynanan yer.
l. 74a/10
- lūc** <Far. Şaşı.
l. 108a/5
- luḡat** <Ar. Sözlük.
l.+ larına 42a/5, 128a/11,
158b/25
- luḡavī** <Ar. Luḡatla, kelimelerle ilgili, luḡata ait; Kelimenin terim olarak deḡil kullanılan dildeki anlamı.
l. 107b/14
ma' nā-yı l.+ si 6b/22
cūnūb-i l. 107b/22
ekābir-i l. 2b/3
l.- yi ekber 2b/5
ma' nā-yı l. 139b/22
- luḡaviyyāt** <Ar. Luḡat ilmi, luḡat bilimi.
l.+ dan 94b/19
- lūle** <Far. Tütün içmeye yarayan alet.
l. 52a/17, 151a/25,
l.+ de 149a/14, 149a/15, 151a/1
l.+ ler 82a/4
l.+ niḡ 45b/5
l.+ sinden 60b/15
l.+ yi 137a/24
- lūle-ārā** <Far. Lūle, tütün dolduran. (?)
l.- ārā-yı iṣṡihār-ı mıṣrī 28b/14
- lūlecik** <Far.+Tür. Tütün içilen alet.
l.+ ler 81b/25
l.+ leri 149a/25
- lū' lū** <Ar. İnci.
l. 64b/5, 135a/8

luṭf	<Ar. Hoşluk, güzellik, iyi muamele, lütuf. l. 21a/8, 56a/17, 69b/25, 87a/18, 125b/25, 150b/21, 150b/8, 151b/19, l.+ ı 79b/5 cihet-i l. 150b/9 kemāl-i l. 121a/20 l.- ı ḥaḳḳ 58a/3, 122a/10 l.- ı ḥaḳḳa 111a/8 l.- ı kerīmine 111a/3	muḳteżā-yı l. 140b/21
		-M-
		mā bk. mā ^ʾ m. 5a/18, 18b/17, 20a/10, 51b/3, 58a/14, 98b/14, 107a/5, 124b/3, 130a/19, 153a/25, 15a/3, 162a/6 be-ṭarīḳ-i m. 107a/3 keyf-i m. 8a/6, 8b/19, 47a/17, 125b/4 nev ^ʿ -i m. 50a/12
luṭfen	<Ar. Lütuf olarak, hoşlukla. l. 117a/6	
lūṭī	<Ar. Lut kavmine ait, Lut kavminin hallerini tekrarlayan. l. 76a/15, 93a/7 l.+ niṅ 75b/16 l.- yi mebālīniṅ 77a/18 l.- yi mülevveṣ 78b/7	mā^ʾ <Ar. Su. m.- ı refāhet 79b/7 m.- ı ḡayrāsın 141b/25 m.- ı ḥamīm 61b/6 m.- ı ḥamīmden 32b/11, 35a/21 m.- ı selsebīl-i cennete 151b/4 nev ^ʿ -i m. 11b/13 mā ^ʾ ü'l-ḥamīm 151b/12 mā ^ʾ ü'l-ḥayāt 151a/22
lūcce	<Ar. Engin su, dalga. sāḥil-i l.- yi inkārdadur 125b/11	
lūḥūm	<Ar. Etler. l.+ a 84b/20 aḥbeṣ-i l.+ dur 74a/11 l.- ı maḥreme 60b/25	mā- <Ar. O şey ki; Şu nesne; -daki cünüb-i m.- lā 107b/16 cünüb-i m.- lā-yelzemü'l-ḡasl 107b/17 cünüb-i m.- lā-yelzemü'l-ḡusl 114a/8 emr-i m. ḥāldür 32a/21 keyf-i m.- teṣā ^ʾ 86b/11, 92b/3,
lüzūm	<Ar. Lüzum. l. 56a/23	

95a/8
m.- bi-ṭarīḳin 20b/24
m.- dūn 91a/9
m.- fī'l-ʿarabū't-türkī 159a/6
m.- haḳḳ-i āḫer 103b/9
m.- ḫā'izdür 20b/25
m.- ḫaşal 133a/18
m.- ḫaşl 144a/4
m.- i' tiḳād 121a/3
m.- ittafeḳa 4b/13, 8a/6, 87b/4
m.- ḳabli 132a/17
m.- ḳulnen 118b/1
m.- lā-keḷāmdur 131b/13
m.- lā-nizā' dur 20b/18
m.- lā-yuṭāḳ 153a/24
m.- meżādur 115b/8
m.- nişāf 162a/10
m.- nihāye 93a/18
m.- şadaḳ 158a/15
m.- şadaḳdur 104b/1
m.- seyyi'ātīlerde 111a/13
m.- sīne 94a/3
m.- siyezger 83a/13, 120b/14
m.- teşā' 95a/9
nev' - i m. 11b/13, 50a/12
nev' -i m.- ʿumūm 102b/8
şarf-ı m.- yinā 101a/18
taşdıḳ-i m.- mażī 99b/7

ma' <Ar. İle, beraber, birlikte.

ma' a'l-cemī' 151b/14
ma' a'l-fāriḳ 101a/11, 124b/7

ma' a'l-ikrām 163b/19

ma' a-hazā <Ar. Böyle iken, bununla birlikte.

m. 20b/1, 20b/11, 33b/13,
42a/6, 92a/5, 100a/D, 131b/3

ma' ācīn <Ar. Macunlar

m.- i mükeyyife 81a/24

m.- i şetāret 152b/24

ma' ād <Ar. Dönüş; Gaye.

emr-i m. 104a/25

ma' āş-ı m. 132a/22

mā' adā <Ar. +den başka, başka, fazla.

m. 3a/24, 4b/12, 5a/24, 8a/4,
8b/10, 13b/2, 14b/19, 20b/17,
21a/2, 22b/17, 24a/11, 25b/21,
26b/4, 28a/12, 29b/23, 29b/24,
31a/13, 33a/7, 33b/18, 37b/21,
38b/16, 39a/9, 42b/2, 43b/24,
43b/5, 52b/15, 53b/4, 55a/25,
57b/11, 61a/13, 64b/1, 69a/12,
79a/23, 80a/13, 80a/14, 81b/14,
82a/20, 83a/10, 85b/8, 88a/8,
89b/11, 94a/19, 94a/6, 94b/14,
99a/24, 104a/17, 104a/3,
109a/25, 112a/22, 112b/11,
119a/20, 121b/23, 125a/19,
132a/9, 134b/13, 134b/17,
135a/2, 138b/3, 140b/3, 143a/1,

143a/3, 148a/18, 148b/6,
150a/15, 151a/25, 157a/25

m.+ da 105a/3

m.+ sı 61a/6, 80b/23, 102a/3,
122b/14, 141b/15, 149b/9

m.+ sını 61b/1

m.+ ya 144a/5, 148b/14

m.+ yı 82a/17

ma'ādin <Ar. Madenler.

m.- i elmās 13b/13

ma'ālī <Ar. Yüksek, derin fikirler.

m.+ nıñ 135b/7

ma'ālim <Ar. Dini inançlara ait
meseleler.

müsta'id-i m. 163a/6

ma'an <Ar. Beraber, birlikte.

m. 13a/5, 15a/13, 25b/13,
28b/15, 54b/20, 55b/12, 60b/18,
62a/18, 65a/22, 67b/10, 74a/6,
86a/6, 88b/9, 93b/14, 102a/4,
102b/21, 140b/4, 142a/16,
152b/14, 160a/18

ma'ān <Ar. Mekân.

m.+ da 61a/6

ma'ānī <Ar. Manalar.

m. 41b/17, 71b/22

m.+ den 122a/14

m.+ yi 75a/7

ma'ārif <Ar. Bilimler; Bilgi, kültür.

m. 127a/3, 128a/21, 145a/20,
152a/17, 163a/6, 163b/22

m.+ de 125b/12

zūrefā-yı ehl-i m.+ iñ 128b/24
ehl-i m. 15b/3

ehl-i āgāh-ı m.- i dest-gāh 2a/7

gürūh-ı m. 71a/22, 125b/3,
129a/13, 131b/8,

kerem-i m. 69b/1

kerem-i m.- dişār 69b/1

gürūh-ı m.- şükūh 25b/13

m.- i merbūṭ 42a/2

m.- perver 128b/11, 151b/22,
157a/9

Rāsiḥ-i m.- nişāb 16a/19

Rāsiḥ-i m.- şī' arıñ 41a/23

şu' arā-yı m.- i pīrān 115b/4

vezīr-i m. 16b/16, 23b/25

ma'ārifü'n-nişāf 127b/7

ma'ārif-perver <Ar.+Far. Bilgiyi seven.

m. 152a/17

ma'ārif-semīr <Ar.+Far. Bilgili.

m. 127a/3

vezīr-i m.+ e 23b/25

ma'āşī <Ar. İtaatsizlikler, günahlar.

m. 156a/4	96b/23, 104b/15, 124b/23,
envā ^ʿ -i m. 15a/2	127b/9, 130b/19, 150a/25
ısrār-ı m. 109a/13	
ma'āşir ?	mā-bihî'l-ʿitimād <Ar. İtimada sebep
m. 130a/24	olan şey.
	m. 8a/10
ma'āş <Ar. Yaşayış, dirlik; Geçinilecek	ma' būdiyye <Ar. Tapınılan şey.
şey.	m. 98b/20
m. 100a/9, 35a/10	
emr-i m.+ da 56b/20	macār Macar.
emr-i m.+ dan 104a/25	m. 154a/20, 154b/1
emr-i m.+ ina 161b/19	m.- ı naḥs 78b/14
ʿaql-ı m. 104b/24	
m.- ı ma'ād 132a/22	mācid <Ar. Şan ve şeref sahibi olan.
	peder-i m.+ i 10a/9
ma'āşed ?	vālid-i m.+ im 22a/16
m. 13a/5	
	mācīde bk. mācid.
mā-ba' d <Ar. Alttaki, sondaki.	vālide-yi m.+ m 56a/3
m.+ ını 132a/17	
mā-beyn <Ar. İki şeyin arası, aradaki	ma' cūn <Ar. Hamur kıvamında karışım,
şey.	macun.
m.+ ine 74a/5	m.+ lar 152b/20
m.+ inde 23b/6, 28a/8, 32b/8,	m.+ lardan 153a/9
54a/20, 58a/21, 84a/6, 109b/20,	m.- ı diğer 153a/13
113a/8, 118a/5, 119a/14, 123a/6,	m.- ı kākūnec 152b/23
129a/2	ma' cūnū'z-zūkānāmıyla
m.+ ine 139b/17	153a/13
m.+ ini 110b/4	
m.+ lerinde 59a/7, 89b/2,	mādām <Ar. Madem.
	m. 38b/4, 153b/14, 155b/13

mādde <Ar. Madde.

m.+ de 127b/11, 156a/11

m.+ niņ 97b/3

m.+ siyle 12a/9

m.- yi tezyil 96b/12

māde <Far. Dişi.

mihr-i m.+ sında 12b/24

ma^ʿde <Ar. Mide.

m.+ si 63b/10

zīr-i m.- yi şārib-i bī-ḥired-i nā-

ma^ʿķūleden 143b/24

ma^ʿden <Ar. Maden.

m.- i fuşahādur 163a/8

ma^ʿdenī <Ar. Madenden yapılmış.

m. 115b/7

māder <Far. Anne.

m. 10a/1, 50b/7, 53b/23

rahm-i m.+ de 109b/12

māderān <Far. Anneler.

m.- ı ʿiffet 55b/21

māder-zād <Far. Anadan doğma.

m. 24b/7, 45b/24, 50b/7,

106a/14

māder-zāt bk. māder-zād

m. 49a/24

mādiyān <Far. Kısarak.

m.+ lar 94a/18

mādiyān-ı ʿ arabī 23a/16

ma^ʿdūd <Ar. Sayılı, belli.

m. 10b/25, 12b/15, 54a/20,

61a/15, 82a/12, 83a/14, 85b/3,

88b/23, 100b/5, 110a/25,

111a/17, 128b/17, 140a/25,

145a/13

deyyūş-ı ma^ʿnevī-yi m. 88a/1

m.- ı ma^ʿhūd 96b/21

m.+ dur 82a/19, 101a/24

bi'l-ʿitibār-ı m. 90a/15

ma^ʿdūde bk. ma^ʿdūd

eşyā-yı m.+ yi 60b/23

ma^ʿdūdiyyet <Ar. Sayılma.

m. 144b/21

ma^ʿdūm <Ar. Mevcut olmayan.

m. 133a/13

ma^ʿfūv <Ar. Affolunmuş.

m. 69b/10

mağāra <Ar. Mağara.

m.+ lara 154b/12, 159b/17

mağbūn <Ar. Şaşkın; Alış verişte
aldatılmış olan; Kadın
pazarlayan.
m. 94b/20
deyyūş-ı m.+ a 96a/19
m.+ dur 115a/10
m.+ lardur 134b/16
m.+ uñ 76a/24, 77a/15
cünüb-i m. 107b/22, 111a/11
deyyūş-ı m. 100b/7
ğayr-ı m. 120b/9
mī-dihed-i m.- ı muṭlağdur
123a/4

mağbūne bk. mağbūn
m.- yi kefereniñ 74b/4

mağbūniyyet <Ar. Şaşkınlık.
m. 96a/15

mağdūr <Ar. Haksızlığa uğramış,
mağdur.
m. 8a/22
m.+ uñ 8a/16, 12b/21

mağdūriyan <Ar. Mağdurlar.
m. 15b/1

mağdūriyet <Ar. Mağdurluk.
m. 18a/24

mağfire <Ar. Günahların bağışlanması.
m. 30a/9, 125b/18
m.- i mevlā 17b/19
m.- i mevlādur 145b/1
m.- i rabb-i raḥīm 125b/23

mağfūr <Ar. Günahlarının affedilmesi
için dua edilen kimse, ölmüş.
m. 129a/20, 53a/4
m.+ uñ 137a/12

mağfūre bk. mağfūr
m. 94a/6

mağfūrün leh <Ar. Allah tarafından
bağışlanmış.
m. 25a/12, 28b/11

mağlūb <Ar. Yenilmiş, mağlup.
m. 33b/9, 59b/9, 88a/9, 120a/12,
133a/20, 134b/12, 134b/15,
134b/21, 156a/8
m.+ ları 33b/25
deyyūş-ı ma' nevī-yi m. 92a/23
mevālī-yi m. 77b/10

mağmūm <Ar. Gamlı, kederli.
m. 121b/19

mağrib <Ar. Batı, garp.
ba' dü'l-mağrib 43a/22

mağrūmiyet ?

m. 11b/24

mağrūr <Ar. Gururlu.

m. 49a/9, 78a/19, 121b/19,
155a/11, 155a/12, 155a/15,
158b/9

m.+ uņ 75b/12, 76b/14

m.- ı iltifāt 49b/21

mağrūz <Ar. Taze.

m. 116b/7

mağsūl <Ar. Gusūl olmuş, yıkanmış.

m.+ ler 116b/9

mağvuş <Ar. Suya dalmış. (?)

m. 77b/11

mağz <Far. Beyin; İlik.

m.+ ıņ 76a/25

m.- ı ādemi 124a/2

mağzebe <Ar. Gazap ve hiddete sebep

olan şey.

m. 156b/12

mağzūbān <Ar. Kızılmış olan.

meclis-i m. 18b/24

mağzūben <Ar. Gazap ile, öfke ile.

m. 7b/21

māh <Far. Ay. (gök cismi)

m. 140b/11

m.+ da 104b/18

hilāl-i m.+ ı 140a/14

‘ ömr-i būdūr-ı m. 3b/22

maḥādīm bk. maḥādīm

m. 3b/19

m.- i kirām 4a/4

maḥādīm <Ar. Oğullar, mahdumlar.

m. 63a/13

maḥādīm bk. maḥādīm

m.+ den 130b/25

maḥāfet <Ar. Korku.

m. 65a/2

maḥāfil <Ar. Toplantı yerleri.

m. 70b/22

m.+ de 27b/2

duḥūl-ı m.- i kibār 70b/23

lāḥıķ-ı m.- i aḥyār 41a/13

m.- i aḥbāra 39b/13

m.- i ‘ ālī 43a/7

m.- i ekābir 51a/19

m.- i fehḥāme 51a/21

m.- i fuḥūle 70b/22

m.- i kibārda 35a/24, 39a/7

m.- i kirām 69a/6

m.- i sāmiyelerine 53a/19

maḥal bk. maḥall

m. 39b/16, 74b/11, 91b/9,
138b/24

m.+ de 16b/15, 18b/25, 19a/9,
48b/20, 102b/19, 134a/9

ḡarīb-i m.+ de 43a/12

m.+ lerde 10a/23, 107b/10,
120a/17

m.+ lere 37b/22

maḥall <Ar. Yer.

m.+ e 18b/1, 39b/11, 58a/18,
86a/6, 86b/7, 99b/8, 131b/22,
134a/7, 136a/2, 136a/9, 149b/17
devr-i m.+ e 12a/24

m.+ i 41a/18

m.+ inde 40b/4, 88b/14, 102b/9,
105b/2, 154a/23, 154b/8,
155a/16

m.+ ine 53b/7, 85a/4, 110b/4,
116a/6

m.+ iᅇ 39b/22, 143a/7, 148b/21

m.- i ḡitābda 42a/17

m.- i icābet 79a/23

m.- i ḡarāra 44a/15

m.- i ma^ç rūfda 103b/6

m.- i meclis olunmamaᅇa 47b/19

m.- i me^ç hūde 93b/14

m.- i me^ç mürelerine 164b/3

m.- i mevtden 100b/23

m.- i müdāfa^ç a 13a/12

m.- i mühlikeye 107a/17

m.- i rāḡat 87a/22

maḡallāt <Ar. Yerler.

mesācid-i m. 134b/19

maḡalle <Ar. Mahalle.

m. 53a/23, 137b/2, 162a/20,
m.+ de 65a/22

maḡalleçük <Ar.+Tür. Küçük mahalle.

m.+ ler 82b/23

maḡallī <Ar. Yerli.

m. 110b/4, 117a/15

maḡāmīl <Ar. Deve üzerine konan iki

kişinin binebileceᅇi sepetler.

m. 94a/4

maḡāret <Ar. Ustalık, beceriklilik.

m. 81a/21

maḡāric <Ar. Huruc edecek, çıkacak
yerler.

icrā-yı m.- i ḡurūf 159a/10

m.- i ḡurūf 163a/10

maḡbūb <Ar. Sevilmiş, sevilen, sevgili.

m. 23a/10, 33b/16, 67a/19,
71a/25, 92b/25, 115a/19,

118a/10, 130a/21, 134b/11,

144a/20, 156b/20,

m.+ ı 36a/16

m.+ indan 79b/17

m.+ lar 130a/4, 35a/2, 68b/23

m.+ lara 129b/21

m.+ larına 33b/23

m.+ uñ 76a/1

m.- ı kılüb 49a/21

m.- ı mecbür 106a/16

maḥbübān <Ar. Sevilenler.

m. 116a/22,

cemāl-i m. 79b/20

esmā'-yı m. 118b/21

m.- ı nāz-perverān 36b/23

maḥbūbe bk. maḥbüb

m. 65a/22, 92b/17, 92b/20

üslüb-ı m. 143b/20

m.+ si 115a/20

m.+ yi 144a/20

maḥbül <Ar. Çıldırılmış, heyecanlanmış.

(?)

m.+ dur 57b/22

maḥbūs <Ar. Hapsolünmüş.

iṭā' at-ı m.+ larından 72b/24

maḥcüb <Ar. Utanmış, mahçup.

m. 40a/17, 69a/1, 87a/12

m.+ lardur 69a/3

m.- ı ma' nevī 129b/7

maḥcūbiyyet <Ar. Utangaçlık,

maḥçupluk.

m.+ i 77a/20

maḥdüm <Ar. Evlat.

m. 38b/17, 106b/17

m.+ ınıñ 37b/8

m.+ ları 131a/1

maḥdūme <Ar. Kız evlat.

m.- yi mezbüre 86b/6

maḥfe <Ar. Deve, hatır gibi

hayvanların sırtına konulan ve

içine iki kişi oturabilen kapalı

vasıta.

m. 94a/5

maḥfi <Ar. Gizli saklı olarak.

m. 120a/17

m.+ ce 155a/21

deyyüş-ı m. 100a/6

cā-yı m.+ de 41a/3

maḥfil <Ar. Oturulacak yer.

m.- i 'ālī 64b/16

maḥfil bk. maḥfil

m.+ i 158b/23

maḥfiye bk. maḥfiye m. 71b/1	m.+ lerin 157b/2 m.+ si 157b/3 m.- yi hevā 32a/2
maḥfiye <Ar. Gizli saklılık. m. 71b/1 esrār-ı m.- yi ilāhiyye 140b/17	maḥkī <Ar. Anlatılmış, hikāye olunmuş. m. 73b/4
maḥfūz <Ar. Saklanmış. m. 38b/8, 107b/10, 116b/19, 120a/6, 143a/19, 144b/13 m.+ ları 131a/5 m. olur	maḥlaş bk. maḥlaş m.+ larınızın 68b/24
māhī <Far. Balık. m. 120a/22, 130a/11, 130a/5 şörba-yı m. 120a/23	maḥlaş <Ar. Bir kimsenin ikinci adı, mahlas. m. 94b/1 m.+ ınız 38a/4, 63b/20, 141a/2 m.+ larınız 95b/11, 120b/23 m.+ larınızdan 145a/9
māhir <Ar. Maharetli, hünarli. m. 125b/13, 94a/7 m.+ dür 73a/6 m.+ in 62b/21 şā' ir-i m.+ in 62b/15	maḥlūk <Ar. Halk olunmuş, yaratılmış. m. 128b/19 m.+ ları 68a/12
māhiyyet <Ar. Bir şeyin aslı. m. 141a/3 beyān-ı m. 151a/7 m.+ i 94a/3, 123b/6 m.+ in 25b/13, 35b/22, 106a/20	maḥlūkāt <Ar. Yaratılmışlar. eşref-i m.- ı yezdān 70b/18
maḥkeme <Ar. Mahkeme. m. 162a/25	maḥlūt bk. maḥlūt m.+ ını 62a/10
	maḥlūt <Ar. Karıştırılmış, karışık. m. 81b/9 kizb-i m. 139b/24

mahlūten <Ar. Karışık olarak.
m. 151a/8

m.+ si 61a/12

maḥmiye <Ar. Büyük şehir.

m.- yi islāmböldan 31b/2

m.- yi istānbül 18a/1

m.- yi istānbül-ı maḥbülde

82b/D

m.- yi istānbülde 20a/24, 74a/7,

100a/6

m.- yi istānbülden 3a/12

m.- yi ḳoştanṭiniyyede 25b/22

m.- yi ḳoştanṭiniyye 163a/4

bilād-ı şelāşe-yi maḥrūsa-yı m.+

deki 42a/24

maḥmül <Ar. Yüklendi.

m.+ dur 101b/25

maḥmūr <Ar. Sarhoşluğun verdiği

sersemlik.

m.+ ı 120a/23

maḥrem <Ar. Haram; Nikah düşmeyen;

Biriyle çok samimi olan.

m. 57a/6, 84b/11, 88b/25,

116a/22, 154a/16

m.+ lerini 86a/6

m.- i şer'î 89a/3

lüḥüm-ı m.+ e 60b/25

maḥrūḳi <Ar. Yanmış, yanığa ait.

maḥrūm <Ar. Nasipsiz, bahtsız.

m.+ dan 145a/7

m.+ uḡ 63a/15

maḥrūmen <Ar. Mahrum olarak.

m. 15a/3

maḥrūsa <Ar. Büyük şehir.

şelāşe-yi m. 162b/17

m.- yı burūsa 80a/4

m.- yı burūsā 64a/20

m.- yı dārū'n-nuşarādur 31b/2

m.- yı dımışḳ-ı şām 73b/16

m.- yı istānbül 18b/18

m.- yı istānbülde 19b/20, 26a/4,

103b/16

bilād-ı şelāşe-yi m.- yı

maḥmiyedeki 42a/24

m.- yı mübāreke 94a/1

burūsa-yı m.+ da 82a/3

burūsa-yı m.+ dur 82b/20

maḥrusa bk. maḥrūsa

m.- yı istānbülde 29a/3

maḥsūb <Ar. Hesap edilmiş; Büyük bir

kişiye mensup kimse.

m. 108b/9

m.+ lardur 150b/4

müntaḥab-ı m.+ lar 146a/1

maḥṣūl <Ar. Hasıl olan, meydana gelen,

ürün.

m. 7b/1, 24b/17, 49a/13,
127b/18, 145b/23, 157b/11

m.+ dur 17a/3, 38b/21

m.+ ı 157b/12

ḥulāṣa-yı m.- ı esrār 26a/16

ḥuṣūl-i m. 25a/8

m.- ı maẓmūn 116a/8

m.- i aṣlīsi 135a/3

netīce-yi m. 125a/4

maḥṣūs <Ar. Hissedilen, âşikâr.

m. 71a/25, 71b/9

zarā^c at-ı m.+ nıḡ 73a/24

maḥṣūṣ bk. maḥṣūṣ

m.+ unca 161b/20

maḥṣūṣ <Ar. Bir kimseye ait; Birine

ayrılmış olan; Ayrı, müstakil.

m. 30b/9, 32b/25, 33b/3,

35b/25, 38a/4, 44b/3, 48b/16,

72b/14, 108b/19, 117a/14,

122b/8, 123a/23, 126b/19,

141a/4, 145a/5, 145a/23, 146a/2,

150b/25, 162b/9, 164b/4

m.+ da 122b/5

m.+ dur 57a/25, 60b/6, 86a/17,

93a/17, 93a/21, 136a/21

aḡz-ı m. 106a/15

m.- ı naṣāyih 88a/3

maḥṣūṣa bk. maḥṣūṣa

m. 60a/21, 62b/11

m.+ dur 62b/18

maḥṣūṣa <Ar. Mahsus, hususi.

m. 130b/2, 131b/13

nisbet-i m. 130a/25

şöhret-i m.+ sı 2b/13

maḥṣūṣen <Ar. Mahsus olarak.

m. 63a/12, 70b/8

maḥṣūsiyye <Ar. Âşikârlık.

zāt-ı m.+ sine 31b/12

maḥṣūr <Ar. Toplanmış.

m. 122a/20

maḥṣūniyyet <Ar. Sünnet edilmiş.

m.+ leri 5a/13

māḥūd <Ar. Bilinen, adı geçen.

m. 158a/23

ma^chūd <Ar. Ahdolunmuş, bilinen.

m. 6b/24, 14a/9, 26a/11,

34b/10, 56b/10, 70b/6, 117a/21,

118a/17, 124a/8, 127a/25,

152b/20

dā^c iye-yi müṣāhiyye-yi m.+ a

124b/25
elfāz-ı reddiyye-yi m.+ a 118b/8
maraz-ı m.+ a 130b/17
sāl-i m.+ da 51a/17
pāzār-ı m.+ dan 5a/15
zarf-ı m.+ ı 142b/11
mevzi^ç -i m.+ ı 36a/15
m.+ ın 149b/10
m.+ ını 130a/8
m.+ lar 5a/23
m.+ larıñ 95a/18
resm-i m.+ unca 158a/9
m.+ uñ 132a/17, 148a/14
duhān-ı m.+ uñ 150b/25
fi^ç l-i m. 123a/21
hāl-i m. 85a/16
ma^ç dūd-ı m. 96b/21
maraz-ı m. 129b/14, 130b/1
mevzi^ç -i m. 112a/1
nehc-i m. 139b/20

ma^ç hūdān <Ar. Bilinenler.

m.- ı mezkūrān 86a/1

ma^ç hūde bk. ma^ç hūd

m. 71b/20, 97a/4, 108b/23,
110b/22, 111a/15, 131b/20,
158a/16
beyza-yı m.+ de 143a/4
huşuş-ı m.+ de 34a/14
hüddām-ı m.+ den 34b/18
m.+ dendür 89b/25

m.+ leri 95a/12
hālet-i m.+ lerimiz 124a/21
kahve-yi m.+ niñ 151a/13
lu^ç bet-i m.+ niñ 125b/4
m.+ niñ 71b/20
emşile-yi m.+ niñ 60b/24
m.+ si 92b/2
mevzi^ç -i m.+ si 130b/D
mevzi^ç -i m.+ sine 124a/14
m.+ sini 92a/19
m.+ ye 145a/15
a^ç māl-ı muharrere-yi m.+ yi
122a/18
ç illet-i m.+ yi 127b/9
şişe-yi m.+ yi 142b/21
beyza^ç -yı m. 74b/13
evşāf-ı m. 127a/12
evzā^ç -ı mezkūre-yi m. 122a/3
mevzi^ç -i m. 109a/23, 124a/18
mühlet-i m. 98b/10
m.- yi merķūme-yi iktināh
127a/20
m.- yi mevdūde 131a/23
maḥall-i m. 93b/14

maḥv <Ar. Yok etme, ortadan kaldırma.

m. 13b/14, 30a/8, 97b/14,
129a/3
m.- ı kāşır-ı bī-devleti 18b/25

maḥz ?

m. 96a/14

maḳūle-yi m. 89a/3

maḥẓ <Ar. Halis, katkısız, sade, aslı.
m. 32b/25, 84b/11, 115b/7
m.+ dur 104a/20
m.- ı âteş 117a/9
m.- ı cününına 52b/15
m.- ı ḥamākat 153a/24
m.- ı ḥamākatdur 10b/20
m.- ı ḥasāset-i mücerrededen
136a/15
m.- ı ictinābdan 108a/17
m.- ı iḥsān 145b/5
m.- ı şarāḥat 126a/22
m.- ı sefāhat 102b/3, 106b/11
m.- ı semeresidür 62a/25
m.- ı teşbihdür 75a/15
m.- ı zulm 10b/12
muḥālefet-i m. 11b/5
telef-i m. 17a/15

maḥẓar <Ar. Büyük bir kimsenin önü,
huzur yeri; Hazır olma.
m. 76b/22
m.+ ında 97b/8
m.- ı nā'iblerin 134b/3

maḥẓarī <Ar. Hazır olan.
m. 79a/1

maḥẓūf <Ar. Silinmiş, kaldırılmış.
m. 85a/20
maḥẓūfu'l-ḥayrı 13a/24

maḥẓūle <Ar. Hor, hakir, perişan.
m.+ sinden 21a/2

maḥẓūm ?
diyāşet-i m.+ a 139b/25

maḥẓā <Ar. Ancak, yalnız; Katkısız.
m. 3b/13, 6a/14, 8a/11, 11b/9,
15a/10, 17a/18, 17b/23, 33a/22,
35a/20, 36b/17, 49a/24, 50b/19,
52b/19, 53b/21, 55a/5, 61a/18,
62b/17, 72a/7, 93a/25, 93b/13,
103a/15, 104b/2, 106b/21,
116b/5, 127a/13, 127b/6,
128b/9, 130a/12, 138b/7,
141b/10, 142a/7, 145a/16,
149b/12, 159a/15

maḥẓūn <Ar. Hüzünlü.
m. 38b/22, 111a/12, 134a/25
m.+ lar 116b/8

maḥẓūne bk. maḥẓūn
emvāl-i m.- yi mevfūrenin 10a/2

maḥẓūr <Ar. Korkulacak şey.
m. 82b/14
m.+ uñ 89b/7

maḥzūr?

m.+ da 35a/4

maḥzūr <Ar. Haram.

m.+ ı 24b/13

maḥzūrāt <Ar. Korkulacak şeyler.

m.+ dan 139a/9

maḥzūz <Ar. Hoşlanmış.

m. 38a/8, 131a/4,
m.+ lar 146a/4, 146a/6

mā'ī <Ar. Su rengi, mavi.

m. 151a/2

mā'idā ?

m.- yı cennet 82b/D

mā'il <Ar. Hevesli, istekli; Bir yana eğilmiş; Benzer.

m. 16a/9, 59a/11, 66b/4, 94a/15,
113b/23, 120a/7, 124a/12,
143b/25, 149a/1, 161a/12
ḥulāşa-yı m.- i muḥabbet 34b/18
m.- i muḥakkaḳ 123b/3
m.- i muḳābeleden 22a/9

ma'ıyyet <Ar. Arkadaşlık.

m. 13b/1
m.+ i 159a/12

maḳādir <Ar. Kudretler, kuvvetler.
ḥudūd-ı m.+ ini 158b/19

maḳāl <Ar. Söz, söyleme.

m. 19a/15, 103a/20, 106b/14,
146a/11

m.+ de 3b/11, 90b/9

keşret-i m.+ de 139a/3

maḳāle <Ar. Söz.

m.+ niḳ 138a/19

maḳām <Ar. Durulan, durulacak yer;
Memurluk yeri.

m. 18a/12, 31b/8, 34b/24,
80a/11, 80a/12, 146a/10, 147b/2,
164a/2

m.+ a 44b/17, 44b/5

a' lā-yı m.+ a 104b/14

m.+ da 10a/11, 38b/19, 56a/17,
63b/15

m.+ dan 9a/24

m.+ ı 135b/22

m.+ ın 25a/14

m.+ ın 14a/24, 31a/9

m.+ ına 2a/D, 17b/15

m.+ ında 2b/11, 7b/1, 12b/4,
13a/12, 25a/1, 30b/18, 32a/3,

32a/4, 36a/9, 48b/5, 57a/6,

148a/10

m.+ ında

m.+ ları 103b/4

m.+ larına 31a/17, 7b/18
m.+ larında 112a/11
cālis-i m.- 1 fetvā 4a/17
iclās-ı m.- 1 zāhire-yi şadāret
14a/1
iķ^çād-ı m.- 1 hükümet 18b/12
lāyıķ-ı m.- 1 izzet 28a/25
m.- 1 dilārām 80a/10
m.- 1 ednādan 104b/14
m.- 1 ehl-i izzetde 145b/15
m.- 1 fermān-ı fermāyīye 24b/15
m.- 1 fetevāya 30b/13
m.- 1 hıdmet olursa olsun 56b/3
m.- 1 kār-güzārı 9b/14
m.- 1 neķābet-i izzet 30b/9
m.- 1 şadāreti 17b/23
m.- 1 temkīnde 38b/1
m.- 1 umūrda 64a/6
muķtezā-yı m. 63b/25
muķtezā-yı m.- 1 hükümet 64a/4
şadr-nişīn-i m.- 1 izzetadan
80a/25
tevħīd-i m. 126a/7

maķām-nişīn <Ar.+Far. Makama
oturan.

m.- 1 şadāret 16b/20

maķarr <Ar. Oturulan yer, merkez.

m.+ larında 34a/11

m.- 1 devlet 31b/1

m.- i devletde 10b/16

m.- 1 kadīm 80a/3

m.- 1 sa'ādet 31b/6

maķar-kerde <Ar.+Far. Durulan yer
edilmiş.

m. 145a/20

maķbūl <Ar. Kabul olunmuş;
Beğenilmiş.

m. 17a/12, 25a/8, 25b/20, 28a/8,
57b/6, 128b/19

maħmiye-yi istānbūl-ı m.+ de
82b/D

m.+ dūr 162b/17, 163a/4

m.+ ler 116b/9

deyyūş-ı ma'nevī-yi m. 88b/11

m.- i ehl-i maķūl 69b/10

maķbūlu'l-eşrāf 156b/25

maķbūle bk. maķbūl

m. 82b/19

şahādet-i mu' tebere-yi m.

17b/18

şahādāt-ı m.- yi keşīreden

88a/20

maķbūz <Ar. Alınmış.

m. 157b/16

maķdem <Ar. Gelme, dönüp gelme.

m. 38a/6

maḳdūh <Ar. Beğenilmemiş, ayıp.

m. 7b/25

m.- ı mülevveşinden 15a/8

maḳdūr <Ar. Allah'ın takdiri.

maḳtūl-ı m.+ uḡ 16a/19

maḳhūr <Ar. Kahrolmuş.

m. 127a/16

maḳlūb <Ar. Ters döndürülmüş.

m. 52a/17, 142b/21

maḳrūn <Ar. Yakın; Kavuşmuş.

m. 25b/13, 25b/21, 93b/5,

124a/5

m.+ ı 142a/16

m.+ lar 125a/3

m.- ı fehm 2a/4

m.- ı vālideyn 29b/20

maḳşūd <Ar. Kasdolunan, istenilen.

m. 70b/3, 74b/15, 82a/19, 84a/8,

119b/15, 123a/11, 138b/6

menzil-i m.+ a 16b/10

m.+ ı 74a/4

ḡulāşa-yı m. 139a/9

istīfā-yı m. 108b/4

m.- ı bi'l-ğaraż ise 75a/14

m.- ı ḡaḳīḳī 56a/8

m.- ı ḡaḳīr 61a/18

netīce-yı m.- ı hā 121b/18

maḳṭa' <Ar. Bir gazel veya kasidenin

son beyti.

m.- ı ebyāt-ı ḡaṣīde 18b/1

m.- ı tāriḡ 18b/2

maḳṭū' <Ar. Değeri biçilmiş.

m.+ a 66a/2

maḳtūl <Ar. Katledilmiş, öldürülmüş.

m. 9b/16, 25b/20, 107b/12

m.- ı maḳdūruḡ 16a/19

m.+ leriḡ 109b/16

m.+ üḡ 132b/21

ma'ḳūl <Ar. Akla uygun; Akıllıca

davranan.

m. 11b/2, 21b/5, 29b/1, 33a/2,

40a/23, 42a/14, 44a/2, 44b/6,

62a/9, 64b/13, 81a/25, 88b/5,

88b/10, 110a/6, 150b/16,

150b/25,

şadr-ı m.+ de 83a/20

ḡadd-i m.+ den 137a/21

m.+ dur 42a/18, 43a/1, 63b/6

m.+ ler 116b/11

kelām-ı m. 62a/7

maḳūl <Ar. Söylenilen.

maḳbūl-i ehl-i m. 69b/10

maḳ'ūl ?

m.- i elfāzı 119b/17

maḳūlāt <Ar. Takımlar, çeşitler.

m.- ı müzeyyifeden 85b/2

maḳūle <Ar. Takım, soy.

m. 5b/3, 8b/3, 12b/20, 17a/9,
26a/23, 35b/3, 40b/1, 43b/18,
44a/25, 46b/9, 50a/12, 52b/8,
53b/25, 54a/6, 68a/9, 69a/13,
69a/20, 69a/9, 70a/24, 74b/18,
79b/19, 89a/13, 89a/2, 93a/23,
93a/24, 106b/7, 108a/17,
108b/4, 110a/2, 110b/7,
114b/22, 118b/6, 124a/6,
135a/18, 140a/23, 140a/5,
150a/5

m.+ ler 11b/8, 67b/22, 70b/24,
129a/8

m.+ lerde 108b/17

m.+ lerdür 83b/25, 92a/21

m.+ lere 11b/18, 11b/20, 11b/3,

16b/5, 24a/23, 24b/6, 38a/6,

39a/15, 48a/12, 48a/9, 86b/1,

89b/13, 93b/18, 93b/3, 96b/10,

103a/20, 109a/7, 117b/16,

125a/2, 136b/19

m.+ leri 9b/13, 33a/17, 43b/18,

94b/8, 105b/8, 10a/20, 111b/18

m.+ lerin 113a/13

m.+ leriniñ 43b/10

m.+ leriñ 103b/2, 109a/23,

128b/5

m.+ leriñ 70b/20

m.+ niñ 6b/20, 39a/24

m.+ si 4b/18, 34b/24, 38a/2,

38b/13, 40b/23, 64a/23, 94b/17,

104a/1, 109a/21, 110b/1, 135a/2,

151a/25

m.+ sidür 106a/8, 148b/5

ḥidmet-i m.+ sin 38b/24

m.+ sinden 20a/3, 57a/8, 61b/12,

110a/25, 119b/9, 153a/14

m.+ sine 152b/14, 59b/6

m.+ sini 84b/10, 153a/22,

154a/22

m.+ siniñ 61b/24

m.+ ye 7b/4, 9b/1, 12b/20,

18a/20, 57a/19, 59b/10, 104a/10,

119a/16

m.+ yi 128b/12, 128b/9

m.- yi ‘ acibe 54a/10

m.- yi atıye 21a/25

m.- yi maḥzā 89a/3

ma‘ḳūle bk. ma‘ḳūl

m. 32a/9, 119a/13

zīr-i ma‘ de-yi şārib-i bī-ḥıred-i

nā-m.+ den 143b/24

ma‘ḳūs <Ar. Ters çevrilmiş, ters.

deyyüş-ı m. 100b/10

maḳzer <Ar. Kirli, temiz olmayan

kimse, murdar.
m. 110a/12, 156b/11
boza-yı m.- ābī 143b/24

maḳzerāt <Ar. Murdarlar.
m.+ da 63b/14

māl <Ar. Mal, servet.
m. 7a/22, 55a/12, 55a/18, 55b/9,
92a/23, 102a/21, 108a/20,
131b/24, 156a/6, 160b/14
m.+ a 127b/22
taḥşīl-i m.+ da 14b/20
m.+ dan 134a/25
m.+ ı 108b/16
keşret-i m.+ ı 110b/17
m.+ ın 152b/4, 54b/4
m.+ ıñ 88b/6, 154a/22
telef-i m.+ ını 111a/23
m.+ ları 32b/23, 82b/D
cihet-i m. 4a/8
dest-i isrāf-ı m. 106b/14
fedā-yı m. 93b/23
ferāğ-ı m. 89a/12
ḥazīne-yi m. 55a/16
itlāf-ı m. 10b/12, 61a/8
m.- ı eytām 134a/25
m.- ı meyyitden 160b/10
m.- ı mīraşdan 135a/1
şülüş-i m. 65a/15
şülüş-i m.- ı mevtā 162a/21

mā-lā-nihāye <Ar. Sonsuz, uçsuz
bucaksız.
m. 70b/20, 77a/16, 107b/25,
109b/25, 119a/9

mā-lā-ya' nī <Ar. Manasız, faydasız.
m. 62a/14, 62a/25, 139a/2
cünüb-i m. 110a/13
türrehāt-ı mümevvehe-yi m.
59b/23

mā-lā-ya' niyyāt bk. mā-lā-ya' nī
m.- lāya' niyyāt 59b/5

mā-lā-ya' niyye bk. mā-lā-ya' nī
m. 59b/24

māl-dār <Ar.+Far. Zengin.
m. 38b/12, 92b/13, 100a/12

mālīḥūlyā <Yun. Melankoli.
m.- i ḥūlyā 102a/19

mālīk <Ar. Sahip.
m. 10a/1, 120a/17, 127a/3,
130a/22, 154a/22, 160b/12
cenāb-ı m. 62a/19, 139a/4
cenāb-ı mālīkū'l-mülk 68b/15

mallak bk. şallaḳ
m. 102b/22

mallūṭa <Ar. Bir tür giysi.

m.+ larıyla 136b/6

ma' lūm <Ar. Bilinen, belli.

m. 3a/13, 5b/4, 6a/1, 7a/18,
9b/11, 24b/9, 33a/12, 34b/16,
37b/17, 38b/11, 39a/16, 39b/12,
41b/18, 42a/17, 46a/25, 48b/10,
49a/22, 50b/24, 51a/4, 51b/2,
52b/17, 54b/7, 56a/8, 57a/9,
57b/12, 64b/15, 67a/17, 67b/1,
69a/8, 69b/5, 74b/15, 75a/6,
77a/16, 84a/7, 85b/6, 90a/17,
92b/14, 93b/11, 96a/21, 97a/18,
100a/25, 101b/25, 102a/3,
102b/9, 105a/7, 106b/12,
106b/15, 107a/15, 112a/24,
115a/17, 115b/5, 116a/20,
118a/9, 120a/18, 120b/12,
121a/8, 122a/15, 122a/16,
124b/8, 127a/18, 127a/19,
127b/10, 127b/24, 128a/17,
128b/1, 129a/20, 130b/25,
131b/20, 132a/9, 132b/16,
135a/21, 135a/23, 135b/24,
137a/6, 137b/19, 141a/4,
142a/16, 145a/8, 145b/10,
146a/24, 147b/20, 149a/17,
150b/10, 151b/18, 157b/7,
162b/16, 164a/10

m.+ dur 15a/15, 43b/15, 44a/16,
61a/3, 61a/9, 117a/20, 123a/10,

126b/11

m.+ ı 19b/12, 67b/18

m.+ ıdur 57a/5, 80b/14, 85b/16,
105a/6

m.+ larıdur 30b/18, 96b/17

m.+ larımız 126b/2

m.+ umuz 112b/7, 127a/2, 3,
132a/10, 137a/12

m.+ umuzdur 65b/16

m.- ı 'āmedür 64b/2

m.- ı 'āmme-yi ehl-i 'uḡūldür
128b/20

m.- ı 'āmme-yi ümemdür 22a/14

m.- ı cümle-yi ehl-i fūhūm-ı
kibār 61b/18

m.- ı cümle-yi şu' arā 164a/10

m.- ı devlet 25b/19

m.- ı ehl-i āfāḡdur 150a/22

m.- ı ehl-i fūhūm 75a/6, 122a/15,
144a/7

m.- ı ehl-i fūhūma 75a/6,
122a/15, 144a/7

m.- ı ehl-i mezāḡ 79a/12

m.- ı ehl-i ḡarāfet 119a/10

m.- ı ulū'l-elbābdur 83b/13

m.- ı ulū'l-ḡayret 83b/25

m.- ı zevī'l-'ulūm 83a/9

muşaddaḡ-ı m. 74b/4

temhīd-i m. 151a/9

māmāl <Ar. Sızıntı.

ni' am-ı m. 125a/10

ma'mūl <Ar. Yapılmış.

m.+ dūr 81a/19

pūyā-yı m. 125b/19

ma'mūr <Ar. Bayındır.

ma'mūru'l-eṭraf 8a/10, 16a/16,

17b/9, 156b/25

ma'mūru'l-ḥudūd 12b/16

mān ?

m. 93b/25

ma'nā <Ar. Anlam, iç yüz.

m. 3b/16, 6b/4, 13a/24, 14b/16,

26b/16, 35b/25, 42b/19, 51b/6,

55a/15, 60a/3, 70b/4, 74b/17,

92b/15, 104b/5, 111a/6, 113a/6,

117b/16, 121a/19, 122b/7,

127b/15, 136a/23, 140a/4,

158b/21

m.+ da 105a/15

m.+ dan 84b/21

m.+ dur 17a/2, 21a/20, 33b/13,

45a/17, 57b/2, 61a/20, 127b/17,

130b/21, 140a/5, 147b/23

m.+ lar 49b/4, 84a/20, 84b/1,

92b/24, 96a/22, 109a/12, 123b/7,

140a/5

m.+ lara 64b/4, 90a/8

m.+ lardan 31a/21, 38b/7,

127a/1

m.+ lardur 47b/23

m.+ ları 38a/24, 74b/18, 86a/9,

99b/1

m.+ ların 121a/16

m.+ larından 86a/8

m.+ larını 102b/7

m.+ sı 57b/13, 84a/7, 84b/13,

105a/24, 123a/14

m.+ sın 42a/7, 70b/12, 84b/14,

107a/10

m.+ sına 70b/1, 117b/7, 118a/3

m.+ sınadur 26b/17, 117a/21

m.+ sından 115b/20

m.+ sını 59b/7, 116a/6, 117a/18,

117a/19, 117a/25, 134a/25

m.+ ya 38a/3, 65b/20, 103b/24,

123a/24, 131b/17

m.+ yadur 91a/23, 117b/1,

117b/5

m.+ yı 63b/2, 71b/16, 80a/21,

96a/1, 114a/19, 116b/15,

117b/13, 127b/24

cevāhir-i m. 25b/13

kenār-ı bahr-i m.+ da 28b/4

m.- yı feraḥfezā 136a/10

m.- yı ḥafāyı 71b/15

m.- yı ḥāşı 123b/1

m.- yı ḥilāf 104a/3

m.- yı hücnet 126b/11

m.- yı iz' ānda 53b/19

m.- yı lāzım 58a/19

m.- yı luğavī 139b/22

m.- yı luğavîsi 6b/22	ma'nevî <Ar. Madde dışı olan, ruha ve içe ait.
m.- yı meş' ürdür 56a/8	m. 2b/4, 6a/2, 13a/2, 26a/10,
m.- yı muhtevîdür 33a/1	34a/8, 37a/20, 37b/20, 41b/10,
m.- yı revā 82b/D	47b/6, 83a/11, 83a/15, 84a/9,
m.- yı tehibārā 48a/8	93b/4, 95a/23, 107b/15,
sāhil-i baħr-i m.- yı devletde	112a/11, 120b/7, 135a/14,
28a/21	deyyüş-ı mütemevvil-i m.+ dür
tedkîk-i m. 84b/6	96a/5
mā nahnü fihi <Far. Konuştuğumuz.	istifsār-ı m.+ dür 64b/7
f. 30a/22, 51b/3, 129a/7, 151a/8,	ihānet-i m.+ ler 73b/10
153a/25, 162a/6	kitāb-ı m.+ lerin 119b/15
ma' nāsız <Ar.+Tür. Anlamsız.	fuyüz-ı m.+ si 10a/2
m. 85a/4	hezl-i m.+ ye 71a/16
ma' nāst < ? Mana, anlam.	aħmaq-ı m. 100a/25
m. 71b/23	bîh-i m.- yı ħudā 16b/5
manav < ? Meyve sebze satan.	çehre-yi diĳkat-i m. 39a/14
baĳĳāl-ı m. 77b/15	deyyüş-ı aşl-ı m. 86a/7
mancmık <Ar. Bir tür büyük savaş aleti.	deyyüş-ı ĳāfil-i m. 33b/22
m.+ ı 111b/13	deyyüş-ı m. 86a/5, 86a/8, 86b/5,
mānde <Far. Kalmış olan, gitmiş olan.	88b/23, 89a/14, 89a/15, 89b/8,
m. 10a/1, 53b/23, 99a/25,	91b/21, 92a/16
86b/16, 87b/11	deyyüş-ı m. 89a/18
ma' nen <Ar. Manevi olarak.	deyyüş-ı m.- yı lāşey' 100a/22
m. 7b/17, 9b/23, 11b/2	deyyüş-ı m.- yı maĳlūb 92a/23
	deyyüş-ı m.- yı maĳbūl 88b/11
	deyyüş-ı m.- yı ma' dūd 88a/1
	deyyüş-ı m.- yı mecbūr 86b/5
	deyyüş-ı m.- yı mel' ūn 100b/1
	deyyüş-ı m.- yı merĳūş 86a/24
	deyyüş-ı m.- yı muĳir 92b/6
	deyyüş-ı m.- yı müsāmiħ 89a/14

deyyūş-ı m.- yi rāzī 86b/2
deyyūş-ı m.- yi şükūķ 89a/24
diyāset-i m. 95b/20
ekābir-i m. 28b/8
hāsir-i m. 96a/5
ih̄tirāz-ı m. 35b/13
m.- yi dānī 123b/24
m.- yi ilāhī olup 25a/5
maḥcūb-ı m. 129b/7
muḳtezā-yı taḥt-ı m.+ sidür
53b/24
rīḥ-i m. 123b/24
riyā-yı m. 95b/20
şakanķūr-ı m. 130a/5
şakanķūr-ı m. 130a/7
şahş-ı m. 104a/9
telvīş-i m. 58b/19
tā^ç ün-ı m. 65a/24
zevc-i m. 32a/3
zurefā-yı m. 123a/17

mānevī <Ar. İyilik ve kötülük ilahına
inanan bir mezhep.
li-küll-i emrī-yi m. 122b/16

ma^çneviyye bk. ma^çnevī
m. 7b/1
bid^ç at-ı ḳubḥiyya-yı m. 71b/5
^ç ināyet-i m. 14a/15
isti^ç āne-yi m. 139a/18
ri^ç āyet-i m.+ siyle 101b/24

ma^çnī <Ar. Mana, anlam.
m.+ de 14b/3, 32a/1, 35a/17,
88b/22, 89b/24

māni^ç <Ar. Men eden, alıkoyan.
m. 44b/1
m.- i zıkrū'llāh olmasa 61b/11

ma^çnīdār <Ar.+Far. Manidar.
m. 58a/17

manşıb <Ar. Devlet hizmeti, makam
m. 35b/18
m.+ a 21b/12
m.+ larında olamayup 15b/6

manşüb <Ar. Memuriyette bulunan.
m.+ dur 29a/20
m.+ umuz 137a/11

manşüre <Ar. Allah'ın yardımıyla galip
gelmiş olan.
ser-ḥadd-i m.- yi ^ç acem 25b/25

manşūşa <Ar. Hakkında ayet bulunan.
m.+ dur 62b/12

mantıķ <Ar. Söz.
m. 41b/17
m.+ ı 124b/1

mantūķ <Ar. Söylenmiş; Söz.

- m. 13a/23, 20a/4
m.+ ı 20b/20, 103a/23, 105a/24
m.+ ından 105a/14, 69a/12
m.- ı şerîfiniñ 30a/18
- manṭūka** bk. manṭūḳ
m.- yı cā'ıye 21a/24
- manzar** <Ar. Bakılan, görülen yer.
m.+ larında 97a/5
- manzara** <Ar. Bakılıp seyredilen yer.
m.+ lar 92b/21
- manzarfeyi** ?
m. 43b/16
- manzūme** <Ar. Sıra, dizi.
m. 13b/6, 16a/20
m.- yi 'azîz 145b/4
m.- yi cān-güdāz 12b/23
m.- yi du'ā-yı meşḥūn 125b/22
m.- yi niyāz-ı żarā' at 145b/3
- manzūr** <Ar. Bakılan; Beğenilen, gözde olan.
m. 17a/14, 39b/5, 43b/6,
126b/7, 140b/1, 140b/12
m.+ ınıñ 160b/6
m.+ larımız 112b/7
- manzūriyyet** <Ar. Beğenilen olma.
- m.+ i 65b/14
- maraz** <Ar. Hastalık.
m. 33a/22, 79a/24, 101a/6,
106a/2, 123b/18, 127b/12,
130b/2, 135b/8
m.+ a 130b/4
m.+ ı 79a/9, 127b/10, 133a/15,
134a/25, 158b/24
m.+ ına 79a/9
m.+ ını 115b/15, 123b/9
m.+ ınıñ 126b/14
m.- ı kerîhe 160a/4
m.- ı ma' hūd 129b/14, 130b/1
m.- ı ma' hūda 130b/17
m.- ı mekrūh 15a/7, 126b/19
m.- ı müzmine 112b/3
m.- ı şehvet 123b/5
- ma'raz** <Ar. Çıkış yeri; Bir şeyin bildirildiği yer.
m.- ı dem 109b/20
m.- ı katle 16b/2
- ma'riz** <Ar. Hasta.
m. 114a/6
m.- ı siyāset 111b/8
- ma'rife** <Ar. Kavram açıkça belirlenmiş kelime.
m.+ si 81a/22

ma^ʿrifet <Ar. Marifet, ustalık.

m.+ de 28b/18, 90a/3

m.+ den 101b/25

ḥānedān-ı m.+ den 164a/1

izhār-ı m. 7b/17

kemāl-i m. 34a/21

m.- i ḥākim 65b/14

mīr-i kelām-ı nāzik-ṭabī^ʿ at-ı pūr

m. 164a/3

mārṭifer bk. mārṭifār

m. 110a/20

marṭifi < ? Martavala ait. (?)

m. 110a/19

mārṭölös < ? Balkanlarda güvenliği sağlayan bir Osmanlı askeri kolu.

m. 105a/19

mār <Ar. Geçen.

m.+ larıñ 124a/1

mart <Yun. Mart.

m. 154b/18

mārṭifār < ? Martaval, anlamsız söz;

Hıdrellezde gençler tarafından niyet tutularak okunan mani.

m. 97b/24, 98b/3, 98b/13,

121a/2, 128b/9

feḥvā-yı m.+ dur 128b/9

m.+ ı 99b/14

m.+ lar 98a/25

m.+ ları 98a/2, 98a/25, 99b/8

m.+ larıñ 98a/10

m.- ı āḥer 98a/12, 98a/13,

98a/16, 98a/20, 98a/23

beyt-i m.- ı kevn 84a/13

mārṭifāy bk. mārṭifār

m. 99b/13

ma^ʿrūf <Ar. Herkesçe bilinen, belli.

m. 3a/11, 8a/3, 11b/14, 11b/24,

14a/9, 20b/20, 42b/3, 81a/3,

83a/17, 84a/6, 86a/16, 96b/23,

100a/11, 104a/12, 106b/9,

110a/2, 111b/8, 116a/24,

117a/19, 134a/19, 134a/25,

138b/8, 140b/3, 145b/10,

149a/20, 154b/18,

maḥall-i m.+ da 103b/6

m.+ dan 81a/24

m.+ dur 7b/21, 12a/7, 17a/13,

21a/21, 31a/20, 41b/18, 48b/4,

64a/15, 104a/21, 104b/16,

128b/25

m.+ ı 11b/14

m.+ lardur 91b/20

m.+ larıdur 9b/12

m.- ı meşhürdur 124b/24

m.- ı ʿāmme-yi ʿibādu'llāh 4a/3

mevşūf-ı m. 104b/21

	m.+ sı 95b/8
ma' rûfe bk. ma' rûf	
m. 127b/10	
buzfa-yı m.+ si 84b/19	
mevâdd-ı m. 41b/17	
yumurta-yı m. 72a/12	
	maşharalık <Ar.+Tür. Maskaralık, soytarılık.
	m.+ a 59a/18, 129b/4
	m.+ dur 136b/11
mâ-şadak <Ar. Tasdik edilen.	
m. 117b/11, 140a/25	
m.+ ı 109a/18	
	maşhûb <Ar. Beraber alınmış.
	mektûb-ı m.+ larında 46a/12
maşâff <Ar. Harp, savaş.	
m. 22a/4	
	maşîr <Ar. Karargah.
	m. 25a/17, 137a/10
maşâhîf <Ar. Mushaflar.	
m.-i şerîfe-yi ilâhîde 138b/D	
maşâhîfü'l-ilâhiyyeden 138a/12	
	ma' şiyet <Ar. Asilik, isyan, günah.
	irtikâb-ı m.+ den 14b/19
	m.+ ler 17a/25
	m.- i ' abdi 82b/7, 129a/6
	m.- i ' abd-i le 'im 126a/3
maşdar <Ar. Çıkış yeri, kaynak.	
m.+ dur 123a/13	
m.+ ıdur 2b/7	
	maskat <Ar. Düşülen yer.
	m.- ı re 'si 14b/5, 48a/4, 65b/12,
	78b/23, 103b/5, 161b/24
	m.- ı re 'simiz 93b/21, 131b/22
maşdûk bk. mışdâk	
m.+ ıdur 15b/18	
	maşlahat <Ar. İş, emir, ehemmiyetli iş; Dirlik.
masfücelik ?	
m.+ lerinden 85b/5	
	m. 52b/19, 85b/16, 88b/15,
	98a/5, 127a/6
maşhak ?	
m.+ a 12a/20	
kerih-i maşhaki'l- ' abûs 1b/7	
	m.+ ı 85b/24
	m.+ lar 56b/13
maşhara <Ar. Maskara, soytarı.	
	m.+ ları 50b/22

m.+ larını 86a/2

dürûğ-ı m. 40a/2

m.- ı lâzıme-yi 'ağâl 131a/22

taḥşîl-i m. 40a/24

maşlahat-âmiş <Ar.+Far. İşle karışık. (?)

m. 40a/2

maşlûb <Ar. Asılmış, asılarak

öldürülmüş.

m. 111b/10

maşnû' <Ar. Sanatla yapılmış.

m. 114b/10, 119b/1, 152b/18,
152b/22

mâsnûṭ ?

m. 42a/2

maşraf <Ar. Masraf.

m. 123a/18

maşrû'an <Ar. Saralı olarak.

m. 133a/13

maşrûf <Ar. Harcanmış, sarfedilmiş.

m.+ dur 118a/5

maşş <Ar. Emme.

m. 49b/1, 60a/11, 66a/17, 68a/7,
82a/5, 141b/5, 148a/15, 149b/5,
150b/13, 151a/12

maştaba <Ar. Sedir, meyhane peykesi.

sâķî-yi m. 38a/20

ma'şüm <Ar. Masum.

m.+ calar 49a/25, 60a/10

m.+ calara 68b/4

m.+ ların 67b/11

maşün <Ar. Saklanmış, korunmuş.

m. 25b/20, 38b/7, 102b/2

ma'şūķ <Ar. Sevilen erkek.

m. 76a/9, 79b/17, 83b/5,
83b/10, 144a/11

m.+ da 106a/18

m.+ ı 101b/6, 119a/14

m.+ uñ 104b/8

va' de-yi m.+ uñ 134a/24

m.- ı şādık 83b/16

ma'şūķa <Ar. Sevilen kadın.

m.+ ların 37b/19

m.+ sına 106a/16, 83b/5

maṭar <Ar. Yağmur.

m. 144b/7

maṭbah <Ar. Mutfak.

m. 31a/5

maṭbū' <Ar. Hoş, güzel.

m. 69a/24, 83a/20, 115a/17, 115b/9, 128a/15, 130a/21, 143a/22, 143a/7, 143b/6 h̄idmet-i m.+ a 38b/6 m.+ ı 37a/15 müselles-i m. 142a/11 maṭbū' u'l-h̄areke 64b/21, 90b/10	çıkarılmış. m. 72a/18 m.- ı mel' ün 83b/21
mātem-zede <Ar.+Far. Yas tutan. m.+ ler 44a/6	ma' tūh <Ar. Bunamış, bunak. m. 18a/14, 102a/10, 104a/10, 104a/5 m.+ ı 8b/20 m.- ı aḥmaḳ 102a/10 m.- ı ekber 8b/12 şahş-ı m. 14a/5
maṭfā <Ar. Söndürülmüş. m. 25a/20	ma' tūhlıḳ <Ar.+Tür. Bunaklık. m. 52b/6 m.+ larınıḡ 9a/18
maṭla' <Ar. Doğacak yer; Kaside veya gazelin ilk beyti. m.- ı ḡazel 164a/7 m.- ı şems 74a/12	ma' tūḳ <Ar. Azat edilmiş. m. 106a/16
maṭlab <Ar. Talep olunan, istenen şey. m. 80a/D, 151a/D	ma' ūle <Ar. Üstün gelinmiş. m.+ lerden 82a/17
maṭlūb <Ar. Talep olunan, istenen şey; Alacak. m. 55a/19, 116a/11, 116b/2, 133b/14	māverā <Ar. Bir şeyin ötesinde, arkasında bulunan. m.+ sında 110b/20, 110b/24, 155b/11 māverā 'ü'n-nehr 150a/21
maṭlūbī <Ar. İstenen şeye dair. m.+ dür 83a/19	māvze ? m.- yi müselles 143b/19
maṭrūd <Ar. Kovulmuş, vazifesinden	mayalıḳ Mayalık; Damızlık.

- m. 60a/17, 152a/11
- maytab** <Far. Mehtap. (?)
m.+ dur 58a/11, 121b/4, 125b/20
- ma' yūb** <Ar. Ayıplanmış.
m. 129b/7
- mazanna** <Ar. Zan altındaki.
m. 89a/24, 89b/5
m.- yı kârgüzârı 16b/6
- mazâci'** <Ar. Mezarlar.
m.- ı evliyâ-yı kirâm 80a/15
- mazarrat** <Ar. Zarar, ziyan.
m. 16a/3, 20a/24, 135b/20,
139a/3, 151b/19
m.+ dan 91b/24
m.+ ı 81b/11, 110b/21, 150b/17,
150b/21
m.+ ın 158a/3
m.+ ın 141b/9
m.+ ları 15b/14, 19b/11
kudret-yâb-ı m. 66a/15
m.- ı kübrâ 13a/7
m.- ı mevhūma 143a/3
- mazarrat-âver** <Ar.+Far. Zarar veren.
m. 66a/13
- mazarrât** <Ar. Zararlar.
- m.+ dandur 133b/6
- mazbūt** <Ar. Ele geçirilmiş; Yazılmış.
m.+ dur 54a/14, 100a/25
- mazca'** <Ar. Mezar.
m.- ı evliyâ-yı kirâm 80a/3
m.- ı münevver 80a/11
- ma' zeret** <Ar. Mazeret, özür, bahane.
gürüh-ı m. 84a/24
- mazhar** <Ar. Nail olma, şereflenme; Bir şeyin görüldüğü, çıktığı yer.
m. 7b/18, 13a/4, 24a/16, 29b/16,
37b/6, 96a/17, 111a/3, 111a/8,
137a/18
m.- ı 'aṭâyâ-yı bî-pâyânı 48a/20
m.- ı da' vât-ı icâbet 26b/7
m.- ı du' â-yı 'aleyhleri 139b/6
m.- ı hayrat 25a/21
m.- ı hüsn 137a/10
m.- ı hüsn-i şikâhları 116b/24
m.- ı naẓar 153b/4
m.- ı şafh 22b/4
- mazhariyyet** <Ar. Elde etme, nail olma.
m. 29b/25
m.+ imizi 55b/16
- mâzi** <Ar. Geçmiş zaman.
m.+ si 82a/14

zamān-ı sehl-i m. 11a/14

m. 50b/14

ma'zile ?

m.+ niḡ 5b/3

māziye <Ar. Mazi.

ṣerī' at-ı m. 112a/19

fehvā-yı m.- yi şaḡvet-nümā

121a/11

mazleme <Ar. Zulüm, can yakma.

m.+ sinden 122b/24

mazlime bk. mazleme

leyle-yi m.+ de 97b/15

mazlüm <Ar. Zulüm görmüş, mazlum.

m. 18b/3, 97b/13, 113b/19

m.+ uḡ 19a/7

cünüb-i m. 107b/19

deyyüş-ı m. 92a/2

mazlümān <Ar. Mazlumlar.

cān-ı m. 121b/3, 125b/20

dīvān-ı ḡaṣr-i cān-ı m. 58a/10

mazlūmiyyet <Ar. Mazlumluk.

m.+ i 17b/17

m.+ in 18a/24

mazmaza <Ar. Abdest alırken ağza su

alma.

mazmün <Ar. Nükteli söz.

m. 101a/3, 125b/17, 147b/3

m.+ ı 2a/4, 47b/16, 54b/10,

57a/17, 122b/2, 126b/2, 128a/2,

156b/7

ḡulāşa-yı m.+ ı 127a/7

m.+ ıdur 64b/12

m.+ inca 26a/8, 34b/12, 73a/10,

100b/2

m.+ ını 127b/5

m.+ unuḡ 18a/7

m.+ uḡ 47a/21

maḡşül-ı m. 116a/8

m.- ı nāme 109b/25

mazmün-güy <Ar.+Far. Nükteli söz

söyleyen.

şeref-simāt-ı nükte-dān-ı m.+ uḡ

2a/3

mazrüb <Ar. Dövülmüş.

m.+ uḡ 75b/12

ma'zür <Ar. Özürlü, kusurlu.

m. 52a/2, 56a/12, 72a/13, 91a/2,

97b/13

m.+ uḡ 75b/12

cünüb-i m. 107b/17, 110a/22

ma'züren <Ar. Özürlü, kusurlu olarak.

m. 17a/13, 7a/14

zānī-yi m. 77a/18

ma'zūriyyet <Ar. Özürlülük,
kusurluluk.
m. 17b/17

mebālīlik bk. mebālī
m. 159b/8

me'āl <Ar. Netice; Mana, kavram.
m. 110b/24, 128b/13, 132a/7
ıẓtırāb-ı m.+ de 25a/6
m.+ i 16a/23, 18a/23, 114a/2,

mebgūz <Ar. Sevilmemiş, nefret
edilmiş.
m. 157b/16, 158b/4
cünüb-i m. 107b/19, 111a/9

163a/5
huzūr-ı m.+ i 35a/4
m.+ in 152b/6
netīce-yi m. 139a/3

mebgūz bk. mebgūz
m. 133a/2

me'ārib <Ar. İstekler; Hizmetler.
m. 69b/7
m.- i kübrānıñ 11a/25

mebhāş <Ar. Bab, fasıl.
m. 21a/15
m.+ dur 21a/16

me'aşir <Ar. Güzel örnekler, nişanlar,
izler.
m. 101a/4

mebhūt <Ar. Hayrette kalmış.
m. 68b/22

me-bād <Far. Sakın, olmaya ki.
m. 86b/24

meblū' <Ar. Yutulmuş.
m. 153a/22

me-bādā <Far. Sakın, olmaya ki.
m. 18a/8, 52b/9, 155a/24

mebnā <Ar. Bina yeri, bina.
m. 135b/10

mebālī <Ar. Sidiğın çıktığı yere dair.
m.+ si 132b/13
lūṭī-yi m.+ niñ 77a/19

mebnī <Ar. Bina olunmuş.
m. 116a/6

mebrūre <Ar. Hayırlı, makbul,
beğenilmiş şey.
hıdemat-ı m.+ sini 22a/14

mebsūt <Ar. Yayılmış, açılmış.

m. 47b/25

mebsūta bk. mebsūt

telvīş-i sufre-yi m. 49b/9

me'būn <Ar. Eşcinsel erkek.

m. 116a/4, 123a/13, 124a/4

m.+ dur 116b/4

m.+ lar 125a/2

m.+ lara 114a/23

m.+ lardan 68b/23

m.+ uş 75b/16, 75b/20, 77a/15,
77a/20

hāşşa-yı m. 123a/11

lafz-ı m. 123a/12

meb'uş <Ar. Gönderilmiş, seçilmiş
kimse.

m. 73a/4

mecāl <Ar. Güç, kuvvet.

m. 83b/6

m.+ in 152b/5

mecālis <Ar. Meclisler, toplantılar.

m. 89b/18

m.+ de 44b/15, 60a/9, 90a/21,
101b/25

m.+ i 58b/19

m.+ iñ 62b/3

ādāb-ı m. 101b/25

ādāb-ı m.- i şahbā 144a/7

dāhīl-i m.- i kibār 41a/13

m.- i 'āliyye 53a/19

m.- i 'āliyyeye 42b/17

m.- i ekārimde 51a/19

m.- i hūrdedān 91a/11

m.- i kibār 39b/13, 43a/6, 52b/9,
63a/20, 69a/6

m.- i kibārda 40b/14

m.- i kirām 51a/20

m.- i nezāket 42b/16

m.- i şahbā 144a/8

m.- i şığār 63a/20

m.- i zurefāda 75a/3

m.- i zurefā 82b/3

mecāllū <Ar.+Tür. Güçlü.

m. 125b/9

mecānīn <Ar. Deliler.

m.+ iñ 102b/1

m.- i cünüb 101a/18

mecāz <Ar. Mecaz.

'āmmē-yi erbāb-ı m. 131a/20

mecāzāt <Ar. Mecazlar.

m. 132b/21

mecāzī <Ar. Mecazlı, mecaza dair.

m. 4b/8, 78a/17, 107b/15,

108a/1

m.- yi haḳīḳī 2b/4

mecbūl <Ar. Yaratılmış.

m. 5a/4, 16a/16, 19b/9, 20b/12,

25b/18, 87a/11, 96a/3, 104a/10,

106a/6, 128b/18

m.+ dūr 152a/15

m.+ lerdūr 134b/7, 163a/2

mecbūle bk. mecbūl

m. 94a/16, 127b/13, 160b/24

mecbūliyet <Ar. Yarılmışlık.

m.+ imdūr 19a/23

mecbūr <Ar. Mecbur, zorla.

m. 87a/1

m.+ lardur 134b/17

m.+ um 19a/22

cünüb-i m. 107b/17

deyyūş-ı ma^ç nevî-yi m. 86b/6

maḥbūb-ı m. 106a/16

mecḥūd <Ar. Çalışılmış, uğraşılmış.

bedel-i m. 83b/6

mechūl <Ar. Bilinmeyen, meçhul.

m.+ ı 128a/18

mecḥūle bk. mechūl

zamme-yi m. 42b/13

mecī <Ar. Geliş, gelme.

m.- yi ^ç askere 14b/2

meclis <Ar. Meclis, toplantı yeri.

m. 42a/3, 43a/2, 47a/16, 49b/24,

57b/14, 62a/10, 144a/16,

158b/23

m.+ de 45a/24, 45b/13, 47b/17,

51a/1, 57b/17, 92a/14, 97b/10,

101b/25, 156b/13, 159a/22

şahn-ı m.+ de 99b/13

m.+ den 45a/19, 52b/20, 52b/23

m.+ e 156b/16

m.+ i 63a/6

cālis-i m.+ i 8b/14

ehl-i m.+ i 146b/21

iḳtizā-yı m.+ i 103b/25

m.+ inde 68a/3, 137b/12,

156a/22, 156b/1, 158b/15,

158b/16, 161a/9

m.+ ine 44b/13

m.+ iñ 39b/17, 45b/22, 59a/5,

101b/25, 128a/12, 156b/5

erbāb-ı m.+ iñ 39b/22

m.+ leri 23b/12

m.+ lerinde 49a/8, 64b/11

m.+ lerine 45b/10, 46a/21

ādāb-ı m.- i şahbāda 63a/16

bülğa-yı m. 128b/10

bülğa-yı m.- i zurefā 36a/18

cümle-yi ehl-i m. 159a/2

dāh̄il-i m.- i ḥāṣ 99b/5

dāh̄il-i m.- i ‘ālī 52b/18

derpīṣ-i m.- i muḥāvere 10b/15

ehl-i m. 147a/4

erbāb-ı m. 45a/21, 52b/23

ıṣdā-yı m.- i mezāk 14a/22

m.- i ‘ālileri 64a/21

m.- i e‘āzimde 156a/24

m.- i erbāb-ı dil 141a/5

m.- i ḥizmetlerinde 35b/9

m.- i kibāra 51b/4

m.- i kibār-ı ‘avāmda 156b/2

m.- i kirāmda 138b/5

m.- i mağzūbān 18b/24

m.- i ṣafā-yı muvānisiñ 146a/11

m.- i ṣafāları 146a/5

m.- i ṣahpā-yı ṣafā-baḥṣā

140b/22

m.- i sāmīlerinin 64b/16

m.- i ṣarābda 74a/14

m.- i telvīn 156b/8

m.- i dıḥk 71a/22

maḥall-i m. 47b/19

munṭafī-yi m.- i ehl-i ḍalālī

98b/12

neṣāṭ-ı m.- i Cemdür 141a/13

semt-i erbāb-ı m. 42a/8

ṣinīd-i m. 146a/18

tefrīḥ-i erbāb-ı m. 159a/23

meclüb <Ar. Başka yerden getirilmiş olan.

m. 135a/4

mecma‘ <Ar. Toplanılan yer;
Kavuşulan yer.

ḥulāṣa-yı m.+ dan 31b/6

m.+ ı 157a/18

m.+ larında 34a/16

m.- ı ehl-i ‘irfān olan 129a/24

m.- ı erāzil 63a/8

m.- ı etrāk-i bī-idrāk 63a/21

m.- ı ḳadīmleri 34b/6

mecma‘ a bk. mecma‘

ṣaḥn-ı m. 98a/3, 98b/4

mecmū‘ a <Ar. Toplanmış, cem olunmuş.

m.- yı sırr-ı ilāhīdür 22b/23

mecnūn <Ar. Deli, divane.

m. 59a/12, 101b/15

m.+ lar 146b/15

m.- ı muṭlaḳ 101b/19

mecnūnen <Ar. Delice.

m. 133a/14

mecrūḥ <Ar. Yaralanmış.

m. 66a/12, 77a/10, 107b/12

me‘cūr <Ar. Sevabı verilmiş olan.

m. 83b/12

- meczûb** <Ar. Cezbolmuş, deli, divane.
m.+ lardur 103a/12
- medâ'in** <Ar. Şehirler.
m. 32a/13
- medâris-nişînân** <Ar.+Far. Medreselerde
oturanlar.
m. 114b/24
- medd** <Ar. Çekme, yayma.
tavâşî-yi m.+ siz 78b/12
m.- i cülûs 138b/5, 49a/19
m.- i ğam 101a/6
m.- i ğamı 101a/12
- meded-resân** <Ar.+Far. Yardımcı,
yardım edici.
m.- ı kıdsiyye 111a/1
- medet** <Ar. Yardım, imdat.
‘adem-i m.+ inden 71b/7
- medfû** <Ar. Def olunmuş.
m.+ dur 31a/6
- medfû** a bk. medfû
m. 109a/15
- medfûn** <Ar. Defnedilmiş, gömülmüş.
m. 103b/7
- m.+ uş 66b/15
- medh** <Ar. Övme.
m. 13a/16, 40b/24, 53b/21,
59a/23, 80a/1, 90a/23, 121a/8,
137a/4, 137a/14, 156b/4
m.+ e 16a/12
m.+ i 91a/12
m.+ inden 121a/7
m.+ ini 61b/3
m.- i bisyâr 91a/6
m.- i vaşf 25b/13
- medhal** <Ar. Kapı, giriş.
m.+ i 97b/2
- medhiyye** <Ar. Birini övmek için
yazılmış şiir.
m.+ si 23a/6
- medhûl** <Ar. Kusur işlemiş, dile
düşmüş.
m. 129a/17
- medhûş** <Ar. Şaşırılmış, korkmuş.
m. 141b/19
- medhûşâne** <Ar. Korkmuşça.
m. 144a/6
- medîne** <Ar. Şehir, belde.
m. 93b/22, 134a/25, 161b/23

m.- yi ʿantāb 72a/25, 73b/16

m.- yi balikesrde 131b/23

m.- yi balikesri 134b/2

m.- yi bergama 22a/25

m.- yi ebī eyyūba 18a/2

m.- yi ebī eyyūbda 4a/22, 29b/14

m.- yi ğalaṭa 145a/4

m.- yi ğalaṭada 63a/10

m.- yi iznikmīdde 72a/25

m.- yi mürevviḥe 82b/24

m.- yi üskūdār 20a/11

m.- yi Üskūdārda 22b/5

medlūl <Ar. Delil getirilmiş şey.

m.+ inca 16b/13, 17a/22, 25a/3

m.+ ıyla 79b/6

m.+ unca 135a/11

medʿ üvv <Ar. Davetli.

m. 30b/24, 97a/18

m.+ lerdür 30b/23

medʿ üvvān <Ar. Davetliler.

m.+ lardur 145b/22

medyūn <Ar. Borçlu.

m. 134b/21, 162a/24

m.+ uḡ 76a/24

mütevvel-i m. 77b/7

mefāhīm <Ar. Kavramlar.

m.+ iḡ 86a/8

mefhūm <Ar. Anlaşılmış.

m. 101a/4, 103b/25, 108a/4,

117b/20, 120b/13, 128a/15,

146a/24, 56a/9

m.+ ı 139b/19, 64a/8, 84a/7

ḡulāṣa-yı m.+ ı 28a/9

m.+ ıdur 84a/9

m.+ inca 26a/21, 62a/19

m.+ ını 24a/24

m.+ larıḡ 104a/4

m.+ una 158a/15

m.+ unca 125a/21

m.+ undan 152b/6

ḡulāṣa-yı m.+ uḡ 119b/15

eṣʿār-ı m. 131b/14

ḡulāṣa-yı m. 7a/2

ḡulāsa-yı m. 21a/18, 49a/20

m.- ı zūʿl-ādāb 96a/21

m.- ı zūʿl-ḡamiyyet 83b/25

meflücen <Ar. Felce uğramış olarak.

m. 133a/14

mefrūz <Ar. Farz kılınmış.

m. 112a/14

mefṭūn <Ar. Fitneye düşmüş; Gönül vermiş.

m. 38b/14, 134b/16

mefʿūl <Ar. Yapılan işten etkilenen.

m. 115b/25, 123a/14, 123b/19, 156b/3 m.+ dür 123a/15 ism-i m.+ dür 117a/17, 123a/13, 123a/14 m.+ ler 116b/8, 116b/11 m.+ üñ 75b/20, 76b/22 lafz-ı m. 117a/16	157a/16, 163b/1 ihtimām-ı ehem-i m. 36b/22 ehem-i m.+ dandur 64b/20
mef' üle bk. mef' ül cevf-i m. 123b/21	mehc ? m. 130a/18
mef' üliyyet <Ar. Mefullük. m. 85b/18 m.+ ini 118a/7 m.+ in 119b/14	meh-cebîn <Far.+Ar. Ay alınlı. m. 8a/12
meger <Far. Meğer. m. 24a/3, 31a/18, 44b/1, 54a/19, 55b/9, 66a/19, 108a/15, 108a/23, 122b/13, 122b/4, 138a/25, 145a/12	mehcür <Ar. Uzaklaşmış, bırakılmış. m. 99b/22
mehāba <Ar. Korku bī-m. 137b/20	mehdüm <Ar. Yıkılmış. m. 110a/25
mehābā bkz. mehāba bī-m. 57b/7 bī-m.+ lik 43b/22	mehin <Ar. Hor, hakir. m. 12b/3, 18a/16, 112b/6 m.- i dīn 79b/9 m.- i erzel 113b/18
mehāmm <Ar. Ehemmiyetli şeyler. ehem-i m. 64b/19, 93b/2,	mehmūsen <Ar. Gizli olarak. m. 94b/14
	mehmūz <Ar. Hemzeli. m.- ı mermūzdur 91b/12
	mehpāre <Far. Ay parçası, çok güzel kimse. m.+ ler 144b/17
	mehter <Ar.+Far. Yüksek rütbeli

hizmetkâr.

m. 33b/20

m.+ ler 34a/11, 93a/2

mehter başı Mehter takımının çalışma ve yetişmesinden sorumlu olan kimse.

m. 31a/1

mekân <Ar. Mekân.

m. 41b/24, 58b/21, 66a/14,

74b/11

m.+ ı 102b/23

m.+ ıñ 125b/16

m.+ lar 93a/3

m.+ larda 15b/8, 151a/16,

m.- ı laqlaqlıñ 59b/25

mekârim <Ar. Keremler, cömertlikler.

şime-yi erbâb-ı m. 140b/5

mekkâriyân <Ar. Hilekârlar.

m.+ ıñ 124a/24

mekdûr ?

m. 121b/19

mekîdet <Ar. Hile, düzen.

m.+ ler 129a/23

mekîn <Ar. Oturan, yerleşen.

m. 11a/24

mekînât <Ar. Oturanlar.

m.+ ı 73b/5

mekîne bk. mekîn

isti' âre-yi m. 113b/24

suḥre-yi m. 71a/16

zarâfet-i m. 71b/1

isti' âre-yi m. 15a/14, 36a/1

mekkâre <Ar. Hileci, düzenbaz.

m.+ ler 109a/10

meknî <Ar. Gizli, saklı.

m. 70b/9, 75a/1

ğarâz-i m. 74b/17

meknûn <Ar. Dizilmiş.

devlet-i m.+ a 10a/2

m.+ ı 55a/18

meknûne bk. meknûn

rumûz-ı m.+ lerini 71a/19

mekr <Ar. Hile.

m. 91a/7, 102a/21, 102b/6,
139b/15

m.+ de 38a/5

m.+ e 134a/18

dūzaḥ-ı m.+ e 37b/24

m.+ ine 43a/25

mekr-dūs <Ar.+Far. Hileci.
m.+ lar 72a/8

mekr-kār <Ar.+Far. Hileci.
m.- kār 29b/4

mekrüb <Ar. Kederli, gamlı.
m.+ uñ 75b/13, 76a/1

mekrüh <Ar. İğrenç.
m. 60a/13, 68b/13, 69a/2,
111b/22, 138a/18
m.+ a 112b/3
gürüh-ı m.+ a 96b/15
gürüh-ı m.+ dur 1b/15
m.+ ı 37a/15
gürüh-ı m.+ larınıñ 136b/5
gürüh-ı kefere-yi m. 73b/7
gürüh-ı m. 25b/18, 107b/1,
136a/20
maraz-ı m. 15a/7, 126b/19

mekrūhe bk. mekrüh
elfāz-ı m.+ yi 69a/10
tā'ife-yi m.+ sı 45b/8
emrāz-ı m.- yi müzmineye
132b/17

mekrūs <Far. Zerdüş t efsanelerinde
geçen bir kahraman. Aynı
zamanda argoda hakaret olarak
kullanılmıştır.

m. 84a/11

meks <Ar. Vergi.
m.+ le 76b/19

mekş <Ar. Durup dinlenme, bekleme.
m. 10a/12, 22b/6, 51a/12, 53a/5,
53a/14, 138b/2

mekseb <Ar. Kazanç sağlanan iş veya
yer.

m. 83b/23

mekşüf <Ar. Keşfolunmuş, aşikâr.
m. 53b/21, 77a/20

mekteb <Ar. Okul, mektep.
m. 162a/22

mektüb <Ar. Mektup.
m.- ı maşhūblarında 46a/12

mektübci <Ar. Nezaret, vilayet veya
diğer resmi dairelerde yazı
işlerini yürütmekle görevli
büyük
memur.
m. 31a/13
m.+ larına 134b/14

me'kül <Ar. Yiyecek.
m. 114a/18, 140b/15, 142a/8

- m.+ indan 61a/13
- me'küle** bk. me'kül
m. 151b/5
- mekze** ?
cünüb-i m. 107b/20
- melā** <Ar. Cemaat.
melāi'n-nās 110b/5, 129a/11
- mel'abe** <Ar. Oyun, oyuncak.
m. 73b/4, 126a/24
m.+ ler 93a/16
m.- yi mühmele 72b/4
m.- yi şıbyān 74a/7, 74b/5
m.- yi şeytān 74b/5
- melābise** <Ar. Elbiseler.
m.+ siyle 18b/17
- melāhat** <Ar. Yüz güzelliği.
evān-ı m.+ ı 35b/18
- melāhī** <Ar. Eğlenceler.
esbāb-ı ālāt-ı m. 146b/1
hilāl-i m.- rānı 140a/11
- melā'ik** <Ar. Melekler.
m. 75a/21
- melā'ın** <Ar. Lanete sebep olanlar.
- m. 97a/9
m.+ i 112a/24, 112b/20, 119b/9
- melāmet** <Ar. Ayıplama.
m. 95b/8, 111b/3
- mel'anet** <Ar. Alçaklık, melunluk.
m. 18b/5, 40b/24, 43b/23,
45a/23, 93a/24, 111a/24, 122b/5,
132a/7
m.+ dür 135a/15
m.- i pür-tenfir 122b/4
- mel'anet-nümün** <Ar.+Far. Alçaklık
gösteren.
m. 126a/24
- melce'** <Ar. İltica edecek, sığınacak yer.
m. 18b/17
- melek** <Ar. Melek.
m. 22b/25
- melfūz** <Ar. Okunmuş, söylenmiş.
m. 38a/9, 38b/7
m.+ ı 24b/13, 148a/5
m.+ lardur 84a/7
'örf-i m. 85a/13
- melhūk** <Ar. Kavuşmuş, karışmış.
m. 144a/11
m.- ı ileyhi 150b/12

melhūz <Ar. Düşünülebilen, hatra gelen.

m. 38b/7, 54b/18, 71b/10,
71b/15
m.+ dur 146a/7, 85a/14
m.+ ı 148a/5, 24b/13
m.+ ıdur 59b/18
m.+ ları 124a/24
hulāşa-yı m. 38a/8

melik <Ar. Hükümdar.

m. 97a/17

mellūne < ? Giysinin bir bölümü.

m.+ leri 114b/6

me'lūf <Ar. Alışılmış, huy edilmiş.

m. 111a/6, 123a/24, 141a/1,
145b/11, 153a/9, 153b/12
resm-i m. 143b/23

me'lūfe bk. me'lūf

m. 99a/1

me'lūf-kerde <Ar.+Far. Huy edinilmiş.

m.- yi zurefā 141a/2

melūl <Ar. Usanmış, bıkmış.

m. 156b/12

melūm <Ar. Azarlanmış.

m. 107b/19

cünüb-i m. 115a/5

mel'ūn <Ar. Lanetlenmiş.

m. 25b/22, 93a/7, 96b/19,
96b/7, 98b/15, 99a/16, 111a/18,
111a/21, 111a/24, 115a/9,
126a/22, 132a/8, 152b/19
m.+ a 69b/24, 96a/19
m.+ ina 111b/24, 112a/1
m.+ lar 98b/5
m.+ lardan 114b/15
m.+ ları 119b/2
m.+ larıñ 93a/2, 136b/17
cünüb-i m. 107b/18
deyyūş-ı ma' nevī-yi m. 100b/2
m.- ı bī-īmān 99a/18
m.- ı şānī 97b/22, 99b/12
maṭrūd-ı m. 83b/21
pavlos-ı m. 74a/4

mel'ūne bk. mel'ūn

m. 38b/13, 110b/19
m.+ ler 91a/6
köstek-i m.+ niñ 110b/16
m.+ si 100a/25
m.+ ye 92b/10
m.+ yi 105a/16
levn-i m.+ yi 108b/15
mesfūhe-yi m.- yi 100/25

mel'ūne-rū <Ar.+Far. Lanetlenmiş yüz.

m. 84b/16

mel' ūniyye <Ar. Melunluk.

kāzibe-yi m.+ lerin 71a/17

memālik <Ar. Memleketler.

m.- i anaṭolıda 150a/16

m.- i rumda 3a/13

memdūḥ <Ar. Övülmüş.

m. 22a/15, 40a/15, 75b/11,
94a/7

kelimāt-ı m.+ a 41a/19

memdūḥu'l-aḥvāldür 163a/7

memdūḥen <Ar. Övülerek.

m. 53b/17

memduḥen bk. memdūḥen

m. 53a/24

memdūḥiyyet <Ar. Memduhluk,

makbullük.

m. 13a/15

meme Meme.

m. 138b/23

m.+ lerini 49b/1

m.+ sin 60a/11

memkūr <Ar. Kızıla boyanmış, kanyıla

kirlenmiş.

m. 91a/7

memleket <Ar. Memleket, ūlke.

m.+ i 148a/19, 56a/22

m.+ ler 56a/20, 68a/25

m.+ leridür 68a/23

cihet-i m. 144a/21

m.- i rūmda 29a/14

memlū <Ar. Doldurulmuş, dolu.

m. 142b/10, 151a/25

memlūk <Ar. Kul, köle.

m. 76a/5

memlūkī <Ar. Memluklu.

m. 55a/15

‘abd-i m. 111b/17

memnū <Ar. Yasaklanmış.

m. 50a/18, 82b/13

m.+ a 66a/9

m.+ dur 53a/2

tezevvūc-i m. 112a/16

memnūa‘ bk. memnū

m. 66a/9

memnūn <Ar. Memnun.

m. 90b/19, 120a/6, 146a/6

ḥikāye-yi m. 53a/2

‘afife-i m. 120b/9

memtūr <Ar. Üzerine yağmur yağmış.
m. 126b/8

me'mūl <Ar. Emel edinilen, ümit
olunan.
m. 56a/12, 103b/1, 132b/23
m.+ dūr 69b/11, 87b/10
ḥayr-i m. 69b/7
ḥilāf-ı m. 133b/6

me'mūn <Ar. Emin bulunan, tehlikesiz.
m. 109a/10, 116b/19
m.+ lar 52b/9

me'mūr <Ar. Memur.
m. 15a/5, 18b/20, 27a/5
m.+ lardur 104b/17

me'mūre bk. me'mūr
maḥall-i m.+ lerine 164b/3

me'mūren <Ar. Memur olarak, bir
vazifeyle görevlendirilerek.
m. 22a/21, 69b/2

memzūc <Ar. Karışık, karışmış.
m. 126b/18, 142a/9
tenyākū-yı m.+ dan 148a/9

memzūcen <Ar. Karıştırılarak.
m. 30a/18

men' <Ar. Yasak etme.
m. 27a/25, 46a/21, 81b/D,
92b/2, 102b/22, 103a/1, 155b/16
m.+ i 106b/3
m.+ ine 27b/4
m.- i ḳadr 19b/13

menāşib <Ar. Makamlar, rütbeler.
vülāt-ı m.+ ıḳ 15b/5
erbāb-ı m. 27a/15
tevcīh-i m.- ı devlet-me'ābı
55a/11
erbāb-ı m.- ı 'āliye 4b/2
m.- ı 'aliyye 30b/2

menāşir <Ar. Padişahın verdiği vezirlik
veya müşirlik fermanları.
'ināyet-kerde-yi m.- i sūrūr
30b/1

menāzil <Ar. Menziller, konak yerleri.
m.+ i 24b/11

menba' <Ar. Kaynak.
m.- ı 'ulemā 163a/8

mendebūr <Far. İşe yaramaz.
m.- 112b/23, 160a/17

mendüb <Ar. Şeriatçe yapılması uygun
görülen.
m. 47b/20, 52a/3, 112a/17

m.+ dur 57b/5
merhūş-ı m. 86b/5
vech-i m. 136b/14

menfa'at <Ar. Menfaat.
m. 62a/16, 142a/7
m.+ ler 36a/25

menfer <Ar. Nefret edilecek yer; Geri
kaçılacak yer.
m. olmasında 159a/13

menfiyyen <Ar. Sürgün olarak.
m. 28b/15

menfūr <Ar. Nefret edilen.
m. 158a/6
m.+ dur 105b/18
ḥalt-ı m.+ ı 9b/20
ḥalt-ı m. 62a/1
pāzeng-i m. 83a/23

menfüre bk. menfūr
emrāz-ı m.+ den 133a/5

menḥec <Ar. Geniş, açık yol.
m. 55b/23

menhī <Ar. Dinen yapılması
yasaklanmış.
m. 82b/13
mergūb-ı m. 134b/3

menhiyāt <Ar. Dinin yasak ettiği şeyler.
m.+ dan 28a/1

menhiyye bk. menhī
a' māl-i ḥabīşe-yi m. 120b/25

menhūma ?
m. 75a/7

menḥūs <Ar. Uğursuz.
m. 68b/11, 109a/16
cins-i m.+ ı 88a/6
deyyūş-ı m. 100b/9
gürce-yi m. 78b/13
nemme-yi m. 18b/15
sek-bān-ı sefer-dide-yi m.
43b/9, 136a/18

menḥūsān <Ar. Uğursuzlar.
gürce-yān-ı m. 42b/15

meni <Ar. Meni, sperm.
m. 127b/3, 108a/15, 108a/6
dā' -ı m. 5a/8
eşer-i m. 114a/15
vefḥ-ı m. 109a/6
meniyü'l-ems 123b/20

meni' <Ar. Sarp, çetin.
' asb-ı m. 86a/18

menkâbet <Ar. Menkıbe.
m.+ lerindendir 164a/4

menkâl <Ar. Mangal
m. 23b/3

menküb <Ar. Talihsiz.
deyyüş-ı m. 100b/9

menkūhe <Ar. Nikâhlı kadın.
m. 92b/16
m.+ lerinden 68b/25
m.+ sinden 137b/25

menkūl <Ar. Nakledilmiş, taşınan.
m. 67a/10
m.+ dür 20a/13, 68a/19, 138a/8,
138b/25

menkūr <Ar. Delinmiş, oyulmuş.
m. 158b/4

menkūse <Ar. Ters dönmüş.
m.- yi munte'si 109a/23

menkūte <Ar. Noktalanmış, noktalı.
ğayr-i m.+ ye 125b/6
m.- yi tahtāniyye 125b/7

mensî <Ar. Unutulmuş, terk edilmiş.
deyyüş-ı m. 100b/11

mensüb <Ar. Mensup, bir şeyle ilgisi
bulunan.

m. 41b/7, 54a/8, 91b/24,
110b/20
m.+ lar 145b/25
m.+ ları 92b/18

menşe' <Ar. Çıkış yeri.
m.+ i 134a/25
m.- i vücūd 41b/9
m.- i şu' arā 163a/8

menşūr <Ar. Bir kimseye vezirlik,
müşirlik vb. bir rütbenin
verildiğini gösteren padişah
fermanı.
m. 18b/7

me'nūs <Ar. Alışılmış.
hikmet-i m.+ e 46a/11
hikmet-i m.+ uş 72b/23

men'ūt <Ar. İyiliği, güzelliği söylenmiş.
m. 101b/21

menūṭ <Ar. Bağlı.
m. 21a/19, 54a/12
m.+ dur 117b/6

menvî <Ar. Amaç, gaye.
m.+ dür 41b/5

menzil <Ar. Yollardaki konak yeri; Ev;
Mesafe.

m. 93a/13, 126a/6

m.+ de 12b/1

m.+ e 44b/17, 104b/25

m.+ in 12b/4

m.+ ine 2a/D, 19b/4, 29a/19

m.- i maḫṣūda 16b/10

menzilci <Ar.+Tür. Menzil beygirleriyle
giden postacı.

m. 162a/24, 77a/1

menzile bk. menzilet

m.+ since 40b/22

m.+ sinde 42b/18, 88a/19

m.+ sine 140b/16

m.+ siyle 138a/24

m.- yi şerāfet-i uḫreviyedür

55b/24

menzilet <Ar. Derece, rütbe; Konak
yeri.

m. 39b/18, 40a/9, 4b/2, 62b/3,

106b/24, 156a/6, 160b/14

m.+ dür 30b/10

ḫadr-i m.+ e 42a/18

m.+ i 45b/14

m.+ ine 45b/23, 50a/11

m.+ leri 91b/18

kelām-ı ehl-i m. 158b/18

m.- i refi^ç e-yi defterdārī-yi

ç oṣmānī 14b/23

menziletten <Ar. Rütbece.

m. 2b/9

menzil-gāh <Ar.+Far. Konak.

m.- ı ç āliye 43b/18

merā < ? Şüphe.

m. 21a/7, 52b/17, 59a/25, 61a/7,

77a/21, 79a/23, 109a/7, 124a/4,

125b/1, 129a/7, 132b/17,

134a/16, 153a/6

m.+ dur 6a/11, 11b/5, 135b/10

merāk <Ar. Merak.

m.+ a 74b/4

şarf-ı m.+ a 101a/19

merākib <Ar. Binilecek şeyler.

m.- i muḫarrire 94a/17

merākiz <Ar. Merkezler.

m. 157a/12

ç uz mā-yı m.- i ç ulyānıḡ 163b/13

merām <Ar. Maksat, niyet.

m. 8b/3, 116a/12, 125a/4

m.+ ca 7a/23

taḫḫīḡ-i m.+ dur 2a/1

m.+ ı 18b/7, 8b/9

saḡt-ı m.+ ı 12b/2

tākıyye-yi m.+ ı 158a/21
m.+ ını 153a/10
aḥlaş-ı ḥulāşa-yı m. 131b/11
aḫşā-yı m. 74a/4
behremend-i m. 161a/19
ğayr-ı m. 8b/3
nā'ıl-i m. 6b/24

merātib <Ar. Mertebeler, rütbeler.

m. 55a/12
kām-revā-yı m.- i sāmıye-yi 'ızz
4a/2
m.- ı sāmıye 30b/2

merātıbet bk. merātib

m.+ i 101b/2

merātib-şüküh <Ar.+Far. Ulu rütbeler.

gürüh-ı m. 30b/14

merbüt <Ar. Bağlanmış, iliştilmiş,
bitişik.

ma'ārif-i m. 42a/3
m. 54a/12

merbüte bk. merbüt

mes'ele-yi m.+ yi 129b/10

herc ü merc <Far. Karmakarışık.

h. 24b/22, 68b/1
h.- i devrān 113b/1

mercimek <Far. Mercimek.
m. 59b/17

mercū <Ar. Umulan, rica olunan.
m. 81a/19, 99a/9, 105b/2
m.+ dur 69b/10

mercūm <Ar. Recm edilmiş, taşlanmış.
cünüb-i m. 114a/19

merd <Far. Mert, özü sözü doğru.
m. 107a/13, 133a/14, 140b/12,
164a/6
firifte-yi m. 48a/19
m.- i āgāh 140a/12
m.- i āgāh-ı lāzım 157a/12
m.- i cesūr 16a/6
m.- i ğayūrınıḡ 95b/23
m.- i kāmıle 17b/7
m.- i müstaḫaḡdan 8a/13
m.- i nāmdār 164a/1
m.- i 'āḡıl 157a/1
m.- i suḡan-perver 40a/7
m.- i yek-çeşm 28a/20

merdāne <Far. Mertçe.
cesāret-i m. 94a/16

merdānelik <Far.+Tür. Mertlik.
m. 107a/22

merdlik <Far.+Tür. Mertlik.

m.+ le 12a/16

kıt' a-yı m. 80a/23, 80b/5

merdūd <Ar. Reddolunmuş, kovulmuş.

m. 72a/18

şahş-ı m.+ uñ 67b/25

cünüb-i m. 107b/18, 114a/16

yehūd-ı m. 72a/15

merdüm <Far. İnsan.

m. 153a/8

m.+ de 144a/24

merfū'a <Ar. Kaldırılmış, yükseltilmiş.

m. 109a/14

m.+ dur 66a/10

mergüb <Ar. Rağbet edilmiş,
beğenilmiş.

m. 115a/17, 150b/1

tiryāk-ı m.+ a 143b/19

beyān-ı müşelleş-i m. 141b/22

m.- ı menhī 134b/3

mergübü'l-hey'e 81b/24

mergübān <Ar. Beğenilmişler.

m. 116a/22

elkāb-ı m. 118b/21

mergübe bk. mergüb

m. 115b/9

kıt' a-yı m.+ leriyle 131b/14

hey'et-i m. 149b/14

mergül <Ar. Bükülmüş, kıvrıkcık saç.

m. 60b/4

merhabā <Ar. Merhaba.

m. 129b/3

m.+ sı 71b/3

hezār-ı m. 125b/10

merhame bk. merhamet

fehvā-yı m. 118a/3

merhamet <Ar. Merhamet.

m. 32b/16, 87a/10

dāmen-i m.+ i 125b/25

nażar-ı m. 126a/11

merhüm <Ar. Merhum, ölmüş.

m. 3a/17, 7a/16, 9b/16, 10b/24,

13a/11, 16b/14, 17a/23, 20b/1,

22b/3, 22b/17, 23a/13, 23a/23,

23a/6, 25a/12, 28b/11, 29a/16,

29a/3, 30a/13, 38a/11, 42a/9,

47a/3, 48a/17, 49a/1, 49a/4,

53a/4, 53a/9, 54a/15, 54b/25,

55a/2, 58b/21, 59b/17, 62a/11,

64a/16, 80b/4, 81a/15, 81b/25,

82b/17, 82b/6, 94b/1, 98b/24,

99a/12, 99a/8, 101b/13, 103a/21,

106a/11, 113a/17, 113a/18,

117b/24, 118a/20, 120b/2,

126a/24, 129a/20, 133a/25,
137a/12, 137a/9, 142b/3,
144a/14, 145a/17, 147a/22,
147b/15, 151a/10, 155a/14,
158a/16, 159a/3, 164a/14
m.+ a 164b/4, 3b/15
m.+ cı 33a/15
m.+ da 28b/19
Paşa-yı m.+ dur 22a/19
m.+ ları 10a/9
m.+ u 31b/4, 97b/4, 125b/21,
12a/9, 134a/22
birāder-i m.+ u 99a/7
merķūm-ı m.+ u 18a/11
Rāsih-i m.+ u 164a/18
şābit-i m.+ u 34b/11
cāmi^c-i m. 133a/14
güfte-yi m. 83a/3
ķātil-i nef^c i-yi m. 22b/9
m.- ı merķūm 16a/8, 47b/7,
113b/22, 164a/18
m.- ı mezbūr 53a/6
nābī-yi m. 142b/4
şāhidī-yi m. 44b/7
vālid-i m. 41b/11, 48b/19, 59a/1
vecdī-yi m. 145b/12

merķūmān <Ar. Merhumlar.

m. 41b/23

merķūmcı <Ar.+Tür. Merhumcu.

m. 93a/4

m.+ ları 110a/2

merķūme bk. merķūm

m. 22a/15, 90b/6, 94a/6

m.+ den 22a/19

m.+ ni 24a/5

m.+ ye 102b/2

merķūş ?

m.+ dur 89a/18

deyyūş-ı ma^c nevī-yi m. 86a/25

m.- ı mendüb 86b/5

mer^c i <Ar. Saygı gösterilen; Gözetilen.

m. 8a/9, 19a/10, 23b/7, 27a/14,

36b/10, 36b/16, 41b/21, 45b/23,

46a/24, 57a/22, 57b/6, 97a/8,

105b/20, 112a/17, 140b/11,

140b/14, 146a/5

m.+ dür 28a/4, 28a/6

m.+ lerdür 101b/24

de^b-i m. 99a/1

mev^l-i m. 99b/24

meriyye <Ar. Gözle görülen.

m.+ dür 108a/19

mer^c iyye bk. mer^c i

m.+ since 132a/2

şiyānet-i ümmet-i m. 14a/15

ādāb-ı muķanniye-yi m.- yi

ķadīmedendür 64a/1

merkad <Ar. Mezar.

m.+ ina 22b/19, 22b/20

merkeb <Ar. Eşek.

m. 98a/18

m.+ in 76b/15

merkez <Ar. Merkez.

m.- i 'izz 10a/6

m.+ inde 107a/7

merküm <Ar. Adı geçmiş; İşsiz güçsüz,

aşağılık kimse.

m. 8b/16, 12a/15, 17a/11,

22a/18, 34b/10, 91b/9, 117a/21,

148a/12, , 164b/11

katl-i m.+ a 17b/24

cin-i m.+ dan 66b/14

m.+ e 32a/8

m.+ ı 124a/8

m.+ un 29a/11

m.+ uñ 7a/11, 10a/3, 17a/24,

19a/8

merhüm-ı m.+ uñ 47b/8

ğazel-i m. 164a/99

hulāşa-yı mev'ıl-i m. 73b/3

imām-ı m. 9a/6

katl-i m. 114a/1

merhüm-ı m. 113b/22, 164a/19

müfti-yi m. 133a/13

mütercim-i m. 164a/17

netice-yi m. 108a/4

m.- ı merhümüñ 18a/11

merkümān <Ar. Adiler.

m. 35a/16

m.+ a 31b/13

m.- ı haber-i nā-şināsānı 71a/22

merkümāne <Ar.+Far. Adice.

m. 150b/5

merkümāt <Ar. Adiler.

m. 24b/8

merkume bk. merküm

m.+ siyle 50b/21

merkume bk. merküm

m. 113b/22, 131b/21

m.+ sine 50b/23

eşyā-yı m. 152a/5

kıymet-i m. 32a/17

hālet-i m.- yi bi'l-külliyeye

124b/1

ma' hūde-yi m.- yi iktināh

127a/20

merhüm-ı m. 16a/8

mermer <Yun. Mermer.

m. 59b/17

mermüz <Ar. İşaretle anlatılmış, ima

edilmiş.	89b/7, 92a/17, 94a/4, 118b/24,
mehmûz-ı m.+ dur 91b/12	120a/1, 127b/24
‘afv-ı m.+ ı 125b/16	m.+ de 44a/23, 56b/25, 61a/10,
	133b/25, 158a/19, 159a/16,
merrât <Ar. Defalar.	159a/24
m. 33b/15	kemâl-i m.+ de 21a/2, 61a/10
	m.+ den 55b/11
merşiyе <Ar. Ağıt.	m.+ ler 113b/4
m.+ ler 12b/22	m.+ lere 87a/7
m.+ sinde 29b/5	m.+ niñ 158b/19
	m.+ si 137b/19
mersûm <Ar. Müslüman olmayanlar	m.+ since 81b/4, 127a/21,
için merķûm anlamında	127a/22, 132a/10
kullanılan bir söz.	m.+ siyle 81a/21
m. 52b/25	m.+ ye 34b/14, 73b/12
şehîd-i m. 17b/25	kemâl-i m. 14b/18, 27a/21,
behcet-i m.+ dan 30b/13	38b/15, 40a/5, 50b/15, 66a/12,
	85b/5, 89b/21, 92b/1, 93b/2,
mersûmân <Ar. Mersumlar.	96a/7, 100a/14, 102b/24, 105b/9,
mezbûrân-ı hücnет-i m. 35a/19	110a/10, 120a/7, 128a/18,
	130b/18, 135a/6, 137b/3
mersûme bk. mersûm	kemâl-i m.- yi lâzıme 53a/20
ķânûn-ı m.- yi müstaşseneyi	m.- yi devrân 109a/20
27a/7	m.- yi dilârâ 35a/1
	m.- yi fâniyye 55b/24
merş <Ar. Tırnakla kazıma; Hakaret	m.- yi kemâl 46b/3
etme.	kemâl-i m.- yi lâzıme 53a/20
m.+ ile 77a/7	m.- yi şalâh 157b/5
mertebe <Ar. Derece, mertebe.	mertüb <Ar. Islanmış.
m. 40b/24, 43a/16, 50a/12,	mertübu’l-lisân 25b/13
58b/24, 58b/3, 87a/3, 87b/12,	

mervan Eşek. (?) m. 136b/15, 136b/19, 137a/1	m.+ i 121a/15 m.- i muhterî' a-yı dâlâlet-i mültemî' esinde 97a/8
mervî <Ar. Rivayet olunan. m. 46a/5 m.+ dūr 98b/19	m.- i şerî' at 17b/12 takrîr-i m. 97b/25
merzūk <Ar. Bahtiyar, mutlu. m. 116b/22	mesā'ir <Ar. Ateş karıştırmaya yarayan demir, maşa. cihet-i keşret-i m. 82b/20
meşāb <Ar. Geri dönülecek yer, insanların toplandığı yer. m. 51b/6	meşālih <Ar. İşler. m. 69b/7 m.- i lāzime 110b/9 m.- i 'uzmā 11a/25
meşābe <Ar. Derece, değer, ölçü. m.+ si 89a/1 m.+ sidūr 21b/19, 137b/11 m.+ sindedūr 56a/25	mesāvīdaş <Ar.+Tür. Birlikte kötülük edenler. m. 85a/16
mesācid <Ar. Mescitler. m.- i maḥallāt 134b/19	mesbūk <Ar. Arkada bırakılmış; Zikredilmiş. m. 71a/23, 91a/8, 122b/22, 129b/13, 138b/16, 151a/10 ile'l-mesbūk 86a/3
mesādifün ? m. 83b/8	
mesāğ <Ar. İzin, ruhsat. m. 81b/17 m.- i mu' teber 112a/21	mescid <Ar. Mescit. m. 77b/5, 158a/3 m.+ de 1b/22 m.+ den 145b/13 m.+ e 1b/17 m.+ i 162a/20 m.+ leri 162a/19
mesā'il <Ar. Meseleler. m. 97b/19, 158b/4 m.+ den 61a/14	

imām-ı m. 77b/5
m.- i zırār 134a/9

meşel <Ar. Manalı söz; Örnek.

đarb-ı m.+ de 135b/15
m.+ dür 14b/6, 22a/6, 113b/10
đarb-ı m.+ dür 133b/2, 134a/25
m.+ i 71a/20
đarb-ı m.+ i 55b/17, 88a/18,
105b/19
đarb-ı m.+ in 47b/4
m.+ ince 10a/9
đarb-ı m.+ ince 8a/1, 44b/21,
53a/23, 105b/7
đarb-ı m.+ ini 153a/18
m.+ leri 3a/9
đarb-ı m. 70b/21, 95b/17,
109b/20, 122a/11, 128b/6
đarb-ı m.- i meşhür 111a/15
đarb-ı m.- i ' avāmda 85a/21
đarb-ı m.- i türkī 129a/9,
140a/25
đarb-ı m.- i türkī-yi meşhürdur
101b/18
đarb-ı m.- i türkīde 108b/18,
160a/16

meşelā <Ar. Mesela.

m. 6a/4, 7a/5, 7b/3, 9b/6, 11a/5,
21a/21, 29b/1, 32b/18, 36b/16,
37a/22, 37b/14, 38b/3, 40a/10,
42b/13, 42b/6, 42b/8, 46a/24,

54a/17, 56b/8, 58b/6, 59b/11,
63b/4, 72b/22, 75a/11, 79b/14,
84a/12, 84b/25, 85a/2, 85b/21,
85b/3, 89a/6, 93a/17, 101a/10,
103a/6, 104a/25, 105b/15,
105b/23, 107a/2, 109b/20,
117b/8, 119a/14, 123a/16,
123a/9, 124a/16, 124b/20,
127b/14, 129a/11, 130b/25,
141b/15, 146a/10, 146b/6,
148a/5, 151a/19, 152a/6, 153a/7,
157b/11, 161b/24

mes'ele <Ar. Mesele.

m. 27b/21, 27b/24, 110b/4,
m.+ leri 65a/15, 97a/9
m.+ leriñ 17b/3
m.+ si 32b/6
m.+ siniñ 54a/10
m.- yi evlā-yı bāñile 97a/12
m.- yi merbūteyi 129b/9
m.- yi mu' điledür 6b/1
m.- yi mu' žileden 156a/14
m.- yi şāniye-yi bāñile 97b/5

meserret <Ar. Sevinç.

m. 163a/1
hulaşat-ı kitāb-ı m.-nişāb 1b/1
kitāb-ı m.- nişābdur 2a/8, 2a/D

mesfūhe <Ar. Dökülmüş, akıtılmış.

m.- yi mel' ūne-yi 100a/25

mesfūr <Ar. Yazılmış.

m. 74a/3

emr-i m. 111a/17

meshūr <Ar. Büyülenmiş, sihirlenmiş.

m. 91a/7

mesīr <Ar. Gezinti yeri.

m.- i 'uşşākīden 153a/1

mesīre bk. mesīre

m. 80a/10

m.+ ler 83a/5

mesken <Ar. Oturulacak, sakin

olunacak yer.

m. 110a/4

m.+ lerdür 149b/15

meskene bk. mesken

ecvibe-yi m.- yi raḥmet-nümā

58a/5

meskenet <Ar. Miskinlik.

m. 74a/15

meskūk <Ar. Para haline getirilmiş.

m. 105b/18

meskūkiyān <Ar. Para sahipleri. (?)

m. 151b/16

meslek <Ar. Meslek.

tafşīl-i m.+ ine 122b/17

m.+ leri 120b/25

meslūb <Ar. Soyulmuş, alınmış.

m. 100a/25

mesmū^c <Ar. İşitilmiş, duyulmuş.

m. 100a/15, 132a/9, 144a/4

m.+ dur 16b/17, 19a/14

m.+ ı 3a/24

m.+ ıdur 22b/19

m.+ muz 28a/7, 94b/14

m.+ umdur 3a/19

mesmūmen <Ar. Zehirlenerek.

m. 9b/10

mesned <Ar. Dayanak.

kelām-ı m.+ in 145a/13

meşnevī <Ar. Bir nazım şekli.

m. 35b/5, 38a/12, 47a/8

şāriḥ-i m.- yi şerīf olan 100a/25

m.- yi şerīfi 47a/10

mesnūn <Ar. Sünnet olan şey.

m. 112a/14

mesrūr <Ar. Memnun, sevinmiş.

m. 75b/13, 76a/1

- mest** <Far. Sarhoş.
m. 33a/13, 38a/21, 43b/22,
107a/25, 136a/13, 152b/18
m.+ ine 136a/15
m.+ leriñ 80b/15
m.- i ħarāb 147a/5
m.- i keyfiyyet 146a/16
m.- i şevķ 91a/17
- mestān** <Far. Sarhoşlar.
m. 80b/16
- meştūr** <Ar. Satırılanmış, yazılmış,
çizilmiş.
m.+ dur 106b/11, 114a/16
m. olduğı 113a/2
m. olduğıyla 9b/21
- mestūre** <Ar. Örtülü, kapalı, gizli.
m. 2a/13, 92a/6
ķazğan-ı m.+ niñ 143a/16
- mes'ūd** <Ar. Bahtlı, bahtiyar, kutlu.
m. 79a/20
- mes'ūl** <Ar. Kendisinden sorulmuş,
sorumlu.
ħuşūl-i m. 40b/14
vech-i m. 63a/18
m.+ undan 55a/22
- meşācir** <Ar. Ağaçlık yerler.
iskāt-ı m. 27b/24
- meşāhid** <Ar. Şehitlikler.
m. 100a/25
- meşā'ir** <Ar. Hasseler, duyular.
şāhib-i m. 82a/24
- meşakķat** <Ar. Zahmet, sıkıntı.
m. 79b/1
m.+ ı 79b/6
- meş'al** <Ar. Aydınlatıcı alet, lamba,
meşale.
m. 93a/18
- meş'al-fürüş** <Ar.+Far. Lamba satan.
m. 135a/12
- meşām** <Ar. Burun.
m.+ ından 125a/10
- meşāyiĥ** <Ar. Şeyhler.
m.- ı şūfiyyeden 28b/10
m.- i şūfiyye-yi rihāzet 80a/18
- meş'emet** <Ar. Uğursuzluk.
m. 109b/22
m.+ iñ 105a/12
m.+ leri 56b/15

meşgūl <Ar. Meşgul.

m. 109b/8, 155a/2

meşhūd <Ar. Gözle görülmüş.

m.+ larıdur 56b/7

meşhūn <Ar. Dolu, dopdolu.

m. 25b/13, 125b/17

ğayret-i m.+ da 93b/5

leṭā' if-i m. 14a/21

manzūme-yi du' ā-yı m. 125b/23

meşhūr <Ar. Meşhur.

m. 2b/11, 19a/13, 20b/14,

29a/16, 29b/2, 74a/8, 81a/3,

84a/17, 85a/22, 96b/14, 97a/18,

101b/9, 104a/5, 104a/18,

104b/10, 105a/7, 107a/1,

112a/17, 114a/20, 120b/18,

120b/19, 129a/21, 133a/25,

134a/19, 140b/3, 149a/11,

149a/19, 150b/1, 157b/5,

162a/10, 162b/11

ṣ' örf-i m.+ da 90a/17

eşher-i m.+ dandur 88a/10

m.+ dur 9a/17, 20a/6, 28b/23,

36b/25, 65b/12, 68a/15, 109b/4,

113a/9, 124b/11, 130b/25,

133a/23, 134a/25, 138a/3,

138b/25, 143b/15, 152b/4,

darb-ı meşel-i türkī-yi m.+ dur

101b/18

ma' rūf-ı m.+ dur 124b/24

eşher-i m.+ ı 150b/9

m.+ ıdur 66b/1

m.+ lardır 84a/12

darb-ı meşel-i m. 111a/15

m.- ı cümle-yi ahālī-yi bilād

4a/20

ṣ' örf-i m. 42b/3

meşhūrān <Ar. Meşhurlar.

murgān-ı m. 150a/13

meşhūre bk. meşhūr

risāle-yi m.+ sinde 11a/2

m.- yi āfāk 110a/4

meşmie' ?

m.+ si 20b/24, 21a/3

meşmūl <Ar. Bir şeyin içinde bulunan.

m.+ ı 147a/21

meşreb <Ar. Yaradılış, mizaç.

m. 34b/16, 37a/13, 62a/4,

89b/17, 105a/25

m.+ dür 22b/24

m.+ i 135a/22, 57b/20

m.+ ine 105b/1

icrā-yı m. 49b/18

m.- i haķır 82a/11, 82a/18

m.- i şerīfi 47a/24

- meşreb-şinâslik** <Ar.+Far. Mizaç bilen.
m.- de 90a/6
- meşrû** <Ar. Şeriata uygun.
m. 11b/2
kâr-ı m.+ da 155b/16
- meşrûb** <Ar. İçilmiş, içilecek şey.
m. 153a/22
m.+ a 152b/2
gayr-ı m.+ a 143b/18
- meşrûbe** bk. meşrûb
m.+ ye 151b/5
- meşrû en** <Ar. Şeriata uygun olarak.
m. 92a/13
- meşrûh** <Ar. Şerh olunmuş, açıklanmış.
m.+ dur 104b/20
vech-i m. 137a/22
- meşrûha** bk. meşrûh
diyâşet-i m. 90a/14
muḥarrerât-ı m. 75a/5
visâle-yi m. 83b/20
- meşşâta** <Ar. Gelini süsleyen.
m.+ lar 89b/8
- meş'üm** <Ar. Uğrusuz.
- m. 93a/4
m.+ lardan 33a/15
m.+ uḡ 75b/11
- meş'ûmiyyet** <Ar. Uğursuzluk.
m.- i meysûmiyyet 21a/18
- meş'ûr** <Ar. Şuurlanmış.
ma' nâ-yı m.+ dur 56a/8
- metâ** <Ar. Satılacak mal, sermaye.
m. 24b/4, 34b/16, 38a/23,
104b/23, 116b/2, 117b/9,
118a/11, 118a/22, 118b/3
m.+ mınḡ 118a/23
bey' -i m. 117b/9
m.- ı ḡsñ 35b/21
m.- ı imânı 107a/24
- metâ -fūrûş** <Ar.+Far. Mal satan.
m. 112b/21
- metânet** <Ar. Sağlamlık, kuvvetli olma.
m. 111a/20
- metânet-me'âb** <Ar.+Far. Sağlamlığı
koruyan.
m.+ mınḡ 111a/20
- metâyâ** <Ar. Binek hayvanlar.
m. 94a/5

metbū <Ar. Kendisine tabi olunan.
m.+ dur 97a/25

metin <Ar. Metanetli, sağlam.
m. 81b/D, 115b/21, 134a/17

metrūk <Ar. Bir kenara bırakılmış, terk edilmiş.
m. 2a/D

metrūke <Ar. Kocası tarafından ortada bırakılmış kadın.
m.+ si 140a/25

me`vā <Ar. Yurt, mesken, yer, makam, sığınacak yer.
m. 80a/11, 107b/4, 110a/4,
135b/22, 152b/21,
şadāretgāh-ı m.+ da 25a/13
m.+ sı 13b/16
dāhīl-i şadāret-gāh-ı m. 12b/23

mevācib <Ar. Maaşlar, aylıklar.
eda-yı m.+ de 163b/7

mevādd <Ar. Kanunlar.
vech-i tekmīl-i m. 65a/17
m.- ı ma` rufe 41b/17

mevā`id <Ar. Sofralar.
m.+ i 140b/15

mevālī <Ar. Mevleviyyet payesine ulaşmış olan sarıklı âlimler.
m. 63a/13, 130b/25, 134b/12
fezā`il-i m.+ si 163a/5
m.- yi mağlūb 77b/10
m.- yi mürtekib 112a/24

mevāzī <Ar. Mevziler.
m. 37b/21
m.+ ı 80a/2

mevcūd <Ar. Mevcut, var olan.
m. 23b/20, 109b/25, 158a/16
m.+ dur 23b/12, 60b/3
m.+ lardur 118b/18

mevcūde bk. mevcūd
m. 100a/25

mevdū <Ar. Emanet edilmiş, üstüne verilmiş.
hālet-i m.+ dan 131b/11

mevdūd <Ar. Sevilmiş, kendisine muhabbet edilmiş.
hālet-i m.+ a 130b/18

mevdūde bk. mevdūd
ma` hūde-yi m. 131a/23
vişālet-i m.+ ye 130b/1

meveddet <Ar. Sevme, sevgi.

m. 88b/12

m.+ e 100a/D

mevfür <Ar. Çoğaltılmış, çok, bol.
ḥuzūr-ı fezāʾil-i m.+ ları 53a/4
şeref-i m. 140b/1

mevkiʿ ān <Ar. Yerler, mevkiler
m. 145a/21

mevfüre bk. mevfür
emvāl-i maḥzūne-yi m.+ niḡ
10a/2

mevķūf <Ar. Vakfedilmiş.
m. 83b/5, 129a/2
m.+ dur 23b/12

mevhūm <Ar. Kuruntuya dayanan.
m. 13a/24, 38b/20, 117b/8
mażarrat-ı m.+ a 143a/3
m.+ dur 84a/8
m.+ lı 75a/13
m.- ı bī-meknī 74b/18

mevķūfe bk. mevķūf
m.+ sine 83b/5

mevhūme bk. mevhūm
m. 89a/24

mevlā <Ar. Allah, efendi, sahip.
m. 18a/17, 122b/19, 133a/17
der-i m.+ dur 126a/13
mağfire-i m.+ dur 145b/1
ʿināyet-i m.+ dur 25b/13
cenāb-ı m.+ niḡ 58a/2
m.+ sı 126a/15
ʿabd-i m.+ sı 145b/6
m.+ ya 30a/9, 61b/12
ʿādet-i ʿafv-ı m.+ ya 58a/8
tevfīķ-i m.+ ya 49a/24
m.+ yı 120b/14
ḥazret-i m.+ yı 144a/2
kerem-i m.+ yı 128b/15
ʿafv-ı m.+ yı 82b/6
deryā-yı ʿināyet-i m.+ dur
25b/13
ʿafv-ı m.- yı kerīme 129a/5
cenāb-ı m. 16a/12, 80a/25
fażl-ı m.- yı kerīme 126a/2

mevʾil <Ar. Sığınacak yer.
m. 73b/9
saʿ ādet-i m.+ den 104b/13
m.- i faķīr 159a/20
ḥulāşa-yı m.- i merķūm 73b/3
netīce-yi m. 104b/20
m.- i merʿī 99b/24

mevʿiẓe <Ar. Öğüt.
m. 21b/4

mevķiʿ <Ar. Yer, mevki.

mağfire-i m. 17b/19	94a/12, 96b/7, 97a/22, 101b/21,
ni‘am-ı m.- yı ‘a‘ābaḥş 125b/23	102a/14, 106b/10, 106b/17,
şenā-yı m. 30a/3	111a/7, 116a/24, 117a/1,
	118b/17, 128b/24, 137a/7,
nevlevī <Ar. Mevlevi.	138b/8, 153b/11, 159a/5
m. 47b/7	m.+ a 25a/20, 42a/11, 127b/9
m.- yi ney-zen 78a/24	m.+ dur 11a/1
	m.+ lardur 42b/4
mevleviyān <Ar. Mevleviler.	m.+ larıḡ 91b/12
sedd-i bāb-ı tekve-gāh-ı m.	m.- ı ma‘rūf 104b/21
27a/22	nehc-i m. 145b/10
mevlid <Ar. Doğum yeri.	mevşufa <Ar. Vasfetmek. (?)
m.+ imiz 65a/22	m. 78b/23, 91b/12
mevlūc <Ar. Şanssızlık eseri. (?)	m.+ sıyla 96b/6
m.+ a 142b/24	mevşūfe bk. mevşūf
mevlūd <Ar. Yeni doğmuş.	m.- i tāriḡ-nümā 14a/22
m. 126b/9	m.- yi āḡer 13b/14
mevlūmiyyet ?	mevşūk <Ar. Vesikaya dayanan,
m.+ e 100b/12	sağlam, inanılır.
mevrid <Ar. Varacak yer.	m. 100a/22
m.+ i 54b/14, 155b/21	ğayr-ı m. 123b/9
mevrūs <Ar. Miras kalmış.	mevşūka bk. mevşūk
mevrūsü’l-vaḡār 4b/7	m.- i reddiyye 15a/15
mevşūf <Ar. Vasfolunmuş.	mevşūl <Ar. Vaslolunmuş, bitiştilmiş.
m. 31a/12, 36a/4, 91b/20,	m.+ lere 93a/24
	ecvibe-yi müskite-yi uşūl-i m.
	60b/21

- mevsūm** <Ar. Vesimlenmiş,
nişanlanmış, damgalanmış.
m. 97a/18, 133a/11
- mevt** <Ar. Ölüm.
m.- i ṭabʿî 111a/7
maḥall-i m.+ den 100b/24
m.+ i 100a/23, 102a/23, 104a/12
m.+ im 3b/5
m.- i fücʿehi 141b/1
m.- i fücʿeh-i bağal-ı kübrā
14a/17
- mevtā** <Ar. Ölüler, ölmüşler.
m.+ lar 72a/2
aḥvāl-i m.+ ya 65a/19
ihyā-yı m. 46a/6
şülüş-i māl-ı m. 162a/21
zamān-ı taʿzīb-i m. 43a/22
- mevtūʾ** <Ar. Cinsel ilişkiye girilmiş
kadın.
m.+ a 123a/15
- mevzer** <? Bir çeşit yağ.
m.+ e 100b/23
- mevzeret** ?
m.+ leri 17b/2
- mevziʿ** <Ar. Yer, mevzi.
m. 74b/11, 80a/14
m.+ de 64a/21, 93b/15
ğayr-ı m.+ den 72b/11
müʿellif-i şafā-yı m.+ iñ 122a/14
m.- i maʿhūd 112a/1
m.- i maʿhūdesi 130b/D
m.- i maʿhūdesine 124a/13
m.- i maʿhūde 109a/23, 124a/18
m.- i maʿhūdı 36a/15
- mevziʿ ān** <Ar. Yerler, mevziler.
m. 108a/4
m.- ı refāhet 145a/21
- mevzūʿ** <Ar. Vazolunmuş, konulmuş;
Geçerli olan.
m. 7b/7, 11b/2, 23b/19
m.+ dur 31a/15
- mevzūn** <Ar. Vezinli.
m. 36b/12, 130a/21
m.+ a 77a/16
m.+ dur 116b/3
- mey** <Far. Şarap.
m. 82b/17, 141a/13, 145b/12
- meydān** <Ar. Meydan.
m. 91b/11
m.+ da 70a/22
m.+ ı 119b/22
m.+ ında 29a/20, 122a/6,

- 132a/13
m.- ı dālālet 98b/7
m.- ı dīn 107b/7
m.- ı rezm-gāhda 107a/22
- mey-dānī** <Far. Şarap kabına ait.
m. 54a/21
- meyhāne** <Far. Meyhane, şarap içilen yer.
m. 145a/11, 145a/12, 145a/18
m.+ de 116a/13
m.+ lere 63a/9
m.+ lerinde 145a/5
m.+ yi 1b/17
künc-i m.- hāne 147b/4
sākin-i m.- hāne 145b/13
m.- be-mey-hāne 118a/13
- mey-hāneci** <Far.+Tür. Meyhaneci.
m.- yi Rum 78b/17
- mey-hānelik** <Far.+Tür. Şarap içilen yer.
m.+ lik 63a/11
- meyhār** <Far. Şarap içen.
m. 59a/20
- meyhār** bk. meyhār
m. 76a/11
- meyh^vā** <Far. Şarap içen, ayyaş.
m.+ lar 116a/13
- meyh^vār** bk. meyhār
m.+ ın 75b/21, 76a/21
- meykede** bk. mey-hāne
m.+ ni 145a/17
m.- hā-yı dārū'l-bevār 145a/1
m.- hā-yı feraḥ-fezā 145a/6
- meyl** <Ar. Eğilme, yönelme.
m. 59a/11, 144a/20
- meymenet** <Ar. Bereket, mutluluk.
m. 25b/4, 53b/16, 105a/12, 109b/22, 133b/5, 163a/1
m.+ e 132b/25
şadāret-ārā-yı m. 82b/D
müṣīr-i m. 25a/17
- meymūn** <Ar. Maymun
m.+ ları 74a/9
- meymūncılık** <Ar. Maymunculuk.
m. 74a/8
- meysūmiyyet** ?
meş'ūmiyyet-i m. 21a/18
- meyte** <Ar. Hayvan ölüsü.
m.- yi minneteyi 72a/5

me`yūs <Ar. Ümitsiz.

m. 24b/25

deyyūş-ı m. 100b/7

meyve <Far. Meyve.

m.+ niņ 6a/22

meyve-dār <Far. Meyveli.

dıraht-ı m. 118b/10

meyyāl <Ar. Çok istekli, çok meyleden.

m.+ ler 61b/4

meyyālāt <Ar. Çok istekliler.

m.+ ı 109a/19

meyyālī <Ar. İstekliye ait.

m.+ niņ 135b/7

meyyit <Ar. Ölmüş.

m. 14a/1, 65a/20, 67a/17,

119b/2

m.+ den 67b/23

māl-ı m.+ den 160b/10

m.+ in 20a/9

m.+ iņ 66a/14, 132b/22

m.+ ler 65a/14

ğassāl-ı m. 78a/11

meyyite bk. meyyit.

m.+ si 65a/22

meyyiten <Ar. Ölü olarak.

m. 139a/14

mezāhib <Ar. Mezhepler.

m.- i bāṭile 73b/21, 73b/24

mezāhime <Ar. Zahmetler.

m.+ siyle 9b/4

mezāk bk. mezāk

m. 59a/18

mezāk <Ar. Zevk alma, zevk.

m. 23b/8, 40a/20, 57a/7, 61a/17,

71a/21, 79a/4, 94b/18, 95b/10,

103a/11, 124a/3, 127b/11,

128b/5, 128b/10, 128b/12,

158b/2

taşavvur-ı ^çuqālā-yı ehl-i m.+ a

124a/9

ṭab^ç-ı ehl-i m.+ a 91b/11

m.+ dan 110a/18

ehl-i m.+ dan 119b/18

m.+ ı 150b/25

ehl-i m.+ iņ 125a/9

ahālī-yı m. 123b/14, 150a/25

^çāmme-yı ehl-i m. 151b/21

āyende-yı semt-i m. 82a/22

efāzıl-ı ehl-i m. 82a/15

ehl-i m. 32a/5, 57b/21, 115b/23,

125b/13, 127b/7, 131b/2, 136a/9

- hişşe-yāb-ı bülğa-yi ehl-i m.
8a/21
- ısdā-yı meclis-i m. 14a/22
- ittifāk-ı ehl-i m. 150a/22
- ma^ç lūm-ı ehl-i m. 79a/12
- reķāyık-pirā-yı m. 147a/21
- Rāsih-i m. 150a/11
- şāhib-i m. 121a/12
- sūhre-yi m. 75a/4
- şu^ç arā-yı m. 125a/17, 125a/25
- zūrefā-yı m. 149b/10
- zūrefā-yı m. 125a/3
- m.- ı feyż 32b/14
- mezāk-ārā** <Ar.+Far. Zevkle süsleyen.
ihyā-yı m.+ da 147b/19
- mezākī** <Ar. Zevke ait.
m. 49b/3
- mezālim** <Ar. Zulümler.
ref^ç -i m. 15b/25
- mezāmine** <Ar. İncelikler, nükteli
sözler; Kavramlar.
m. 79b/13, 85a/3, 85b/18,
109b/21, 134a/6
m.+ since 74b/20
m.+ siyle 8a/13, 62b/20, 72a/12,
92b/24, 136a/23, 137b/11,
139a/5
münāsebet-i m. 118b/22
- mezār** <Ar. Mezar.
m.+ ın 65b/1
m.+ lara 161b/2
m.+ ları 65b/7
ziyāret-i m.+ ları 139a/23
m.- ı ğayyā 20a/11
m.- ı mübārek 103b/14, 66b/23
- mezāri^ç-gāh** <Ar.+Far. Ziyaret olunacak
yerler.
cirende-yi m. 128b/17
- mezār-istān** <Ar.+Far. Mezarlık.
m.+ a 161b/7
- mezbel** <Ar. Aşāğılık, kötü, mezbele.
m.- i ^ç aql 61a/1
- mezbūr** <Ar. Adı geçen, anılan;
Yazılmış, kaydedilmiş.
m. 50a/23, 53a/7, 67b/4, 67b/7,
72b/21, 74a/3, 81b/D, 82a/4,
8b/24, 97b/25, 129a/21,
133a/14, 150a/12, 150a/23,
m.+ ı 132a/5
şevb-i m.+ ı 103b/15
şem^ç -i m.+ ı 98a/7
m.+ lar 118a/17
m.+ uñ 14a/7, 70a/11
duĥān-ı m.+ uñ 47a/25
şāh-ı m.+ uñ 97a/11

şehir-i m.+ uñ 162a/7
zarf-ı m.+ uñ 143b/2
dāsītān-ı m.+ unda 118a/20
merhūm-ı m. 53a/6
şakīl-i m. 53a/8
sibāḳ-ı m. 91a/10
şeyḫ-i m. 47a/12

mezbūrān <Ar. Adı geçenler;
Yazılmışlar. krş. mezbūrāt
m.+ a 145b/17
m.+ iñ 103a/23, 112a/8, 137a/16,
147b/14
iṣān-ı m.+ iñ 21a/1
iṣān-ı m. 146a/9
m.- ı hücnet-i mersūmān 35a/19

mezbūrāne <Ar.+Far. Adı geçenler gibi.
m. 108a/5

mezbūrāt <Ar. Adı geçenler. krş.
mezbūrān
m. 24b/8

mezbūre bk. mezbūr
m. 32a/18, 32b/4
m.+ ler 95a/25
m.+ leri 95a/8
m.+ niñ 65a/22
m.+ ye 67a/17
cāriye-yi m. 66b/19
ḳāzīü'lḥükme-yi hevā-yı m.

32b/7
maḥdūme-yi m. 86b/7
şūret-i m. 149b/23
şehir-i m. 94a/18

mezbūresiz <Ar.+Tür. Anılmadan.
m. 32a/20

mezc <Ar. Katma, karıştırma.
m.- i izāfiyle 148a/8
terkīb-i m.+ i 148a/5

meze <Ar. Meze, çerez.
m. 142b/23, 143b/18
m.+ lere 138a/18

mezemme bk. mezemmet
namāz-ı m.+ siyle 145b/3

mezemmet <Ar. Kınama, yerme;
Kınanacak iş.
m. 94b/16
m.+ i 8a/20, 161a/10
dāmen-ālūde-yi muḳadderāt-ı m.
36a/5
m.- i müfḫişñ 9a/14

mezheb <Ar. Mezhep.
m. 28a/8, 62b/1, 77a/10, 79a/3,
100a/12
m.+ e 100a/16
m.+ de 97a/24, 97a/25, 97b/12

m.+ dūr 11b/14
m.+ i 73b/11
m.+ idūr 28a/9
m.+ iņ 76b/16, 154a/19
m.+ ince 27b/22
m.+ leridūr 97a/7
m.- i bāṭıl 96b/15
mūcid-i m.- i ṣī`a-yı `acemdūr
98b/16

mezire ?
ḥāmil-i m.+ yi 94a/17

meziyyet <Ar. Üstünlük.
m.+ i 150b/25

mezkūr <Ar. Adı geçmiş, anılmış.
m. 13a/15, 14a/10, 24b/1,
30b/24, 32a/17, 42b/20, 52b/11,
53a/25, 54b/22, 54b/4, 55b/3,
59b/8, 64b/9, 84a/12, 86a/16,
96b/4, 97b/22, 99b/12, 99b/24,
102a/4, 102b/10, 104b/2,
118a/5, 118a/8, 129b/15, 139a/9,
144a/5, 153b/3
m.+ dur 83a/22, 117a/16,
151b/17
m.+ ı 125b/17
m.+ lar 101a/22, 157a/13
m.+ lardan 55b/14, 134b/13,
149b/24
m.+ lardur 53b/17, 85b/8,

102a/15
m.+ larıņ 119a/10, 160a/6
m.+ larıņ 4a/8
sınıf-ı m.+ uņ 31b/10
minvāl-i m. 48b/18
nehc-i m. 155b/7
`örf-i cedīd-i m. 42b/10
resm-i m. 143b/11
vaşf-ı m. 48a/7
vaz`-ı m. 136b/6
vech-i m. 39a/20

mezkūrān <Ar. Adı geçenler.
m.+ dan 54b/23
ma`hūdān-ı m. 86a/2

mezkūrāne <Ar.+Far. Anılmışça.
mī-dihedān-ı m. 123a/1

mezkūrāt <Ar. Adı geçenler, anılmışlar.
beyān-ı m. 63a/17

mezküre bk. mezkūr
simāt-ı m. 13a/25
tetimme-yi esnāf-ı m. 31a/25
evzā`-ı m.- yi ma`hūde 122a/3
cenūb-ı m.+ den 152b/25
mükeyyifāt-ı m.+ niņ 153b/8

mezmüm bk. mezmüm
şaḥş-ı m. 128b/2
şeyḥ-i m. 133a/14

- mezmūm** <Ar. Beğenilmemiş, ayıp.
 m. 110a/3
 m.+ ları 93a/4
 m.+ uç 15a/11, 15a/16, 75b/11
- mezmūme** bk. mezmūm
 evşāf-ı reddiyye-yi m. 128b/2
- mezrūm** < ? Bir tür macun.
 m. 32b/12
- me'zūniyyet** <Ar. İzinli olma, bitirme.
 m.+ i 29b/15
- mezzāhāt** <Ar. Şakacılar.
 m. 58a/13
- mıntāka** <Ar. Kuşak, kenar.
 m. 37a/11
- mırıldan-** Mırıldanma.
 m.- up 103a/3
- mışdāk** <Ar. Bir şeyin doğruluğunu ispat eden şey.
 m.+ inca 55b/2, 55b/19, 113b/3,
 122b/16, 128a/14, 129a/16,
 117b/11
- mışrā'** <Ar. Manzum parçayı meydana getiren satır, mısra.
- m. 42a/10, 118b/9, 129b/16,
 149b/4, 149b/6, 151b/14,
 151b/17, 152b/1
 m.+ ı 134a/22
 m.+ ı 64b/12, 144a/12
 m.- yı güzide 147b/2
 m.- ı nābī 84a/16
- mışrī** <Ar. Mısırlı.
 m. 34a/12
 m.+ niğ 76b/18
 m.- yi fellāh 77b/22
 seyis-i M. 77b/22
- mıştaba** <Ar. Peyke, sed.
 m.- yı vücūdı 12a/25
- mızrāb** <Ar. Telli çalgıları çalmaya yarayan alet.
 tār-ı m. 146a/20
- mibla'** <Ar. Obur.
 m.+ dan 153a/16
- mī-dihān** bk. mī-dihed
 bülğa-yı m.+ da 36a/1
- mī-dihed** <Far. Eşcinsel erkek
 m. 115b/25, 117b/4, 118a/10,
 125a/10
 m.- i mağbūn-ı muṭlağdur
 123a/4

mī-dihedān <Far. Eşcinsel erkekler m.- ı mezkūrāne 123a/1	m. 161a/20 m.+ e 12a/23 m.+ le 76a/18, 76a/19
mīdhend bk. mī-dihed m.+ ler 146b/10	mīhr <Ar. Güneş; Nikâh esnasında belirlenen ve erkek tarafından kadına verilmesi gereken nikâh bedeli. ṭulū ^c -ı m. 3b/22 zevāl-i m. 43a/11 m.- i mādesinde 12b/24 m.- i mü ³ eccel 32a/5, 32a/11
midye <Yun. Midye. m. 120a/22, 138a/16	
mi³e <Ar. Yüz (sayı). m. 4a/22, 4a/25	
miftāh <Ar. Anahtar. miftāhü'l-ferc 87a/9	mīkāt <Ar. Bir iş için belirtilen vakit. ile'l-yevmü'l-mīkāt 136b/5
miḥen <Ar. Eziyetler. bār-ı m. 14b/10 tev ³ em-i m. 101a/12	mīkdār <Ar. Miktar. m. 12b/17, 56b/19, 64a/3, 65a/3, 73a/15, 81b/D, 96a/6, 124b/19, 141b/13, 149a/16, 162b/19 m.+ a 43a/7, 140b/20 m.+ ı 29a/19, 103b/10, 105a/25, 106a/19, 141b/5, 141b/6 m.+ ın 40a/8, 40a/9, 41a/11, 49a/14, 106b/25, 128a/7, 158b/17 m.+ ınca 77a/20, 153a/16 m.+ ını 44b/14 m.- ı düzen 25b/13 teḫşir-i m.- ı şerbet 81b/1 m.- ı şerbetden 153a/2
mihmān <Far. Misafir, konuk. elzem-i levāzım-ı umūr-ı m.+ dur 41a/18	
mihmārlık < ? İyilik, hayırseverlik. m.+ ına 155b/2	
mihmāz <Ar. Mahmuz. m. 95b/15	
mihnet <Ar. Zahmet, eziyet, dert, sıkıntı.	

m.- ı şerbetinden 153a/16	51a/7, 51b/7, 58a/11, 61b/15,
m.- ı zātın 40a/8	67a/4, 67a/7, 69a/23, 69a/3,
mikḥel <Ar. Göze sürme çeken alet.	69a/8, 71a/22, 71b/2, 74b/9,
m.- i tūtiyā 46b/1	75a/3, 80a/25, 81a/21, 82a/8,
miknet <Ar. Kuvvet, kudret.	92b/24, 96a/21, 97b/2, 98a/25,
m. 7a/3	98b/22, 101b/2, 101b/25,
m.+ e 157a/16	103a/22, 104a/10, 104b/17,
mil' aka <Ar. Tahta kaşık.	105a/18, 106a/17, 106a/18,
m. 50b/3	107a/3, 107b/16, 108a/13,
milḥ-gū <Ar.+Far. Acı sözlü.	109a/11, 109a/16, 110a/6,
m.- 133a/25	115b/17, 122a/25, 122b/1,
millet <Ar. Millet.	124b/2, 125b/1, 125b/2,
m. 17b/12, 19b/6, 20a/18,	127a/10, 127a/21, 128b/15,
111b/15, 112a/18	131b/16, 134b/10, 134b/12,
m.+ dür 110b/7	135b/11, 137a/9, 138b/14,
cümle-yi ehl-i m. 3a/11	141b/11, 144b/13, 145a/15,
mīm <Ar. Mim harfî.	151a/25, 152a/25, 152b/13
m. 59b/11	mine'l-aḥvāl 79b/1, 83b/6
mi' māriyyet <Ar. Mimarlık.	mine'l-baḥrū's-seyyāl 5b/6
ṭabī' at-ı m.+ leri 82b/D	mine'l-efāzıl 7b/24
min <Ar. -den beri.	mine'l-elfāzū'l-müdhişet 65a/22
m. 2b/5, 8b/3, 15b/25, 20a/19,	mine'l-esbābü's-sa' ādet 139a/11
24b/24, 27b/19, 30a/13, 30a/17,	mine'l-esmā'ı 14a/5
31b/15, 33a/24, 47a/21, 50b/7,	mine'l-eşḡāş 24b/12
	mine'l-fāzū'l-muḳaddere 70b/18
	mine'l-ḳadem 106b/25
	mine'l-muḡayyibāt 67a/17
	mine'l-mücerrebāt 134a/25,
	135b/23
	mine'l-mücerrebāti'l-muḳarrere
	134a/25, 135a/1, 138b/16
	mine'l-mücerrebāti'l-muḳarret

135a/20	mine'l-mücerrebâti'l-	meYTE-yi m.+ e 72a/5
	meşhûretü'l-ḳadîme 134a/25	m.+ i 137a/2
	mine'l-müdehhişâti'l- ' acîbeti'l-	minnet-mend <Ar.+Far. Minnetli,
	ġarîbe 65a/22	borçlu.
	mine'l-müdhişât 67a/17	m. olup 99a/11
	mine'l-müdhişâtü'l-ġarîbe	minvâl <Ar. Tarz, şekil.
	66a/21	m. 11a/10, 65b/24, 67b/1,
	mine'l-müz' icât 67b/19, 68a/12	69b/2, 136a/5
	mine'r-rızḳu 15a/3	m.- i mezkûr 48b/18
	mine's-sâme' 'în 119b/9	mîr <Far. Amir, baş, kumandan, bey,
	mine's-semâ' 15a/1	vali.
	mine's-şemsdür 26b/14	m.- i ḥulefâ'-yî ' Abbâsiye
	mine's-şeyṭânîḡ 74a/4	54b/12
	mine't-taḡşîli'l-ḡaşîl 59a/8	m.- i kelâm-ı nâzik-ṭabî' at-ı pür
	mine't-tebşîrû'lḡadîşü'l-ḳudûsî	ma' rifet 164a/3
	121b/4	m.- i mîrân 4b/5, 56a/4
	mine't-ṭahâret 108b/10	m.- i mîrânlıḳdan 30b/6
	mine'z-zârûret 110b/18	m.- i ' âlî 164a/2
mînâ	<Far. Kuyumcuların gümüş	mîr-âḡûr <Far. İmrahor, sarayın ahır
	üstüne işledikleri sırça.	müdüri.
	m.+ sı 13b/19	m.- ı evvel 30b/22
minâreli	<Ar. Minareli.	m.- ı evvel-i şehR-yârî 18b/12
	m. 134a/7	mîr-i mîrân <Far. Beylerbeyi, eyalet
minber	<Ar. Hatibin hutbe okuduġu	valisi.
	kürsü, minber.	m. 4b/5, 56a/4
	m.+ de 133b/4	mîr-i mîrânlıḳ <Far.+Tür.
minnet	<Ar. Minnet.	

Beylerbeyliği. m.+ dan 30b/6	m.+ i 49a/25, 53b/25
mīrāren <Ar. Defalarca. m. olmasından 109a/6	mişālāt <Ar. Misaller. m.+ ina 69a/17
mīraş bk. mīrāş māl-ı m.+ dan 135a/1	mişil <Ar. Benzer. m.+ i 151b/3, 90a/1 m.+ leri 112b/24, 27b/16, 82b/D
mīrāş <Ar. Miras. m. 7b/3, 119b/12, 140b/8 tereke-yi m.+ ından 132b/23 m.+ ını 154a/10 intikāl-i m. 96a/8	mişilliyet bk. mişil m. 71b/10
mīrāş yēdi <Ar.+Tür. Mirasyedi. m.+ lerde 106b/17	mişillü <Ar.+Tür. Benzerli, örnekli. m. 12a/21, 49a/5, 97b/19, 142b/7
mīrāş yēdilik <Ar.+Tür. Miyasyedilik m. 140b/8 m.+ e 53b/8	misk <Ar. Bir tür güzel koku. m. 143a/24 m.+ i 36b/25, 141b/7, 141b/17 m.+ in 82b/11 m.- i ezher 36b/19
mīrī <Far. Devlet hazinesi. m.+ niş 75b/19	mişkāl <Ar. Bir ağırlık ölçüsü. m. 80b/20
mīriyye bk. mīrī baķāyā-yı umūr-ı m. 31a/15	misket <Fr. Bir tür üzüm. m. 143b/10
mişāl <Ar. Misal, örnek. m. 38a/21, 46a/15, 53a/2, 55a/22, 60b/10, 68a/14 ‘ālem-i m.+ de 29b/20	mişl <Ar. Benzer, kat. m.+ i 1b/2, 3b/7, 17b/11, 48a/23, 57a/4, 67a/17, 71b/21, 80a/25, 101b/7, 12b/15, 140b/15,

153a/12		
m.+ inden 10b/11		mīz <Far. Misafir, konuk.
m.+ ine 101b/7		m. 55a/2
mişr ?		mizāc <Ar. Huy, tabiat; Safrası galip
m. 38a/4		gelen kimse.
mişār < ? Altı aylık şarap.		m. 78b/3, 89b/16, 119b/15,
m. 141a/17		141a/15, 151b/24, 159a/21
misvāk <Ar. Diş temizliğinde kullanılan		m.+ iņ 151a/25
ağaçtan yapılma bir alet.		m.+ larına 124b/19
m. 36b/23		m.+ lu 142a/10
m.+ li 78a/13		m.+ sızlık 124b/21
mīşe <Far. Meşe.		m.+ sizlik 124b/20
m. 65b/8		m.- ı āşinā 64b/21
		m.- ı ṭabīʿ at 120a/21
		teşhīş-i şihhat-ı m. 150b/25
miyād <Ar. Süre. (?)		mizāc-gīr <Ar.+Far. Nabza göre şerbet
m.+ ın 6b/16		vermesini bilen.
		m. 64b/21
miyāh <Ar. Sular.		mizāc-gīrlık <Ar.+Far. Nabza göre
m. 80a/1		şerbet vermek.
m.+ ina 24a/20		m.+ de 112b/20, 90a/6
serdāb-ı m. 109a/24		
miyān <Far. Orta, ara, aralık.		mizāh <Ar. Şaka.
m. 116a/22		m. 59a/18
m.+ ın 115b/21		mizān <Ar. Terazi, ölçek.
m.+ ında 126a/15, 145b/7,		m.+ ı 30a/6
164b/9		
m.- ı aqđām 39a/11		mīze bk. meze

- m. 137b/12, 143a/5, 147a/18
ekl-i m.+ ye 147a/1
- mīzehā** <Ar. Mezeler.
nuḳūl-ı m. 144b/12
- mollā** <Ar. Büyük kadı, büyük alim.
m.- yı fezā' il-ārā 53a/12
- mor** < ? Mor.
m. 78a/12, 151b/15
- morevī** < ? Moralı.
m.- yi ḥud' akār 78b/25
- moskov** < ? Rus.
m. 20a20
- mū** <Far. Kıl, tel.
mū-be-mū 157a/18
- mu' abber** <Ar. Tabir edilmiş düş.
gayr-ı m.+ dūr 123b/9
- mu' abbir** <Ar. Rüya tabir eden.
m. 3a/18, 3a/6, 3b/14
- mu' abbirīn** <Ar. Rüya tabir edenler.
m. 30a/1
ḳıdvet-i m.- i ' aşrī 3b/14
- mu' ād** <Ar. İade edilmiş, geri çevrilmiş.
- hidāyāt-ı m. 73b/5
- mu' addel** <Ar. Eski hali değiştirilmiş.
m. 61b/9, 151b/24
- mu' āheze** <Ar. Azarlama, paylama,
çıkışma.
m. 73a/7
- mu' āhiz** <Ar. Kınayan, eleştiren.
m.+ de 129a/18
- mu' ālecāt** <Ar. İlaç yapmalar, ilaçla
tedaviler.
m. 103b/1
envā' -ı m. 106a/15
- mu' ālece** <Ar. İlaç yapma, ilaçla tedavi.
m. 65b/15
m.+ dūr 82b/14
m.- yi rūḥānī 103b/2
- mu' allā** <Ar. Yüce, yüksek.
ḳaşr-ı m.+ da 115a/4
- mu' allāḳ** <Ar. Asılı, havada duran;
Takla; Gerçekleşmesi bir şeye
bağlı olan; Sürüncemede.
m. 26a/10
m.+ lar 34a/19, 93a/17, 98a/3
- mu' allāḳ** bk. mu' allāḳ

m.+ iñ 117b/11
kitāb-ı mu‘ allāku’l-gulūfda
126b/5

mu‘ allak-perdāz <Ar.+Far.

Sürüncemede bırakan.
m. 26a/10

mu‘ allem <Ar. Talim görmüş.

m.+ dür 134b/18

mu‘ allim <Ar. Öğretmen, hoca.

m. 77b/3
m.+ le 76a/7
ta‘ līm-i m. 49a/23

mu‘ āmelāt <Ar. Dairelerde yapılan

kayıt, takip gibi işler.
m. 73b/5

mu‘ āmele <Ar. Muamele, davranış.

m. 33b/13, 61a/7, 88a/21,
118b/14
m.+ yi 56b/13

mu‘ āmeleci <Ar.+Tür. İş takip eden, bir

iş için gereken muameleyi
yürüten kimse.
m. 78a/1

mu‘ ammer <Ar. Ömür süren, yaşayan,

yaşamış.

m. 67a/8, 67a/17, 91b/14, 92a/2,
112b/4, 117a/2, 129a/14, 133a/4,
133b/21, 158a/23, 158b/1,
160a/4

mu‘ ānid <Ar. İnatçı.

m.+ iñ 75b/24, 75b/7

mu‘ āraza <Ar. Kavga, çekişme.

m. 10b/19, 156a/12
m.+ ları 84b/16

mu‘ arrā <Ar. Çıplak, soyunmuş.

m. 102b/15

mu‘ arreb <Ar. Arapçalaştırılmış.

m. 128b/7
m.+ dür 117a/24

mu‘ āşır <Ar. Çağdaş.

m.+ ı 11a/12, 12b/21, 17b/14,
46a/10
m.+ ları 2b/19, 4a/8

mu‘ āşeret <Ar. Birlikte yaşayıp iyi
geçinme.

m. 88b/12, 103b/25

mu‘ āşir <Ar. Muşeret eden.

m. 152a/18

mu‘ ātab <Ar. Tekdir olunan, azarlanan,

- paylanılan.
m. 129a/19
- mu' āṭab** bk. mu' āṭab
m.- ı cismānī 81a/20
- mu' aṭṭal** <Ar. Tatil edilmiş, bırakılmış;
Boş, işsiz.
m. 26b/23, 135b/2
- mu' aṭṭala** bk. mu' aṭṭal
bīr-i m. 159b/16
- mu' āvenet** <Ar. Yardım etmek,
yardımcılık.
m. 23b/3, 38a/5
m.- i ehl-i ṭuḡyān 19b/4
- mu' ayyen** <Ar. Tayin edilmiş,
kararlaştırılan.
m. 72b/5, 142a/9, 146a/3
m.+ de 88b/19
m.+ dūr 3b/3
m.+ ler 108b/21
ḥabbe-yi m.+ e 152b/13
- mu' azzam** <Ar. Kocaman, koca, ulu.
m. 3a/12, 99a/3
- mu' azzeb** <Ar. Azap içinde olan, eziyet
çeken.
m. 61b/7, 129a/19
- mubāḥ** <Ar. İşlenmesinde sevap ya da
günah olmayan şey.
m. 80b/25
- mubḡaz** ?
m. 112b/6
- mūcib** <Ar. İcap eden, lazım gelen,
sebeb, vesile.
m. 86a/17, 101b/1
m.- i ḳatlleri 17a/24
m.- i refāhiyyet 25a/11
m.- i şerī' at 108a/9
- mūcid** <Ar. Vücut veren, icat eden,
fikir ve mana yaratan.
m.+ lerini 152a/4
m.- i mezḥeb-i şī'a-yı 'acemdūr
98b/15
m.- i rüşvet 14b/21
- mu' ciz** <Ar. Acze düşüren, geri bırakan.
m. 62b/19
- mu' cizāt** <Ar. Mucizeler.
cümle-yi m. 25b/3
- mu' cize** <Ar. Mucize.
m.- yi kerīmesi 25b/3
- muczib** ?

m. 71a/2	m.+ dur 162a/3
muḏḥik <Ar. Güldüren. m. 57b/9 muḏḥikü'l- ^ç uyūs 58a/12	muğallaṭa bk. muğallaṭ m.+ sı 130b/14
mūdi^çe <Ar. Emanet bırakan. m. 24b/23	muğān <Far. Ateşe tapanlar. pīr-i m.+ larına 145b/19 pīr-i m. 145b/17
muḏil <Ar. Doğruluktan saptıran. m. 96b/18 beyza-yı m.+ le 72b/21	muğanni <Ar. Şarkıcı. m. 75b/4 m.+ dür 101b/7
mu^çḏile <Ar. Güç, zor, çetin. mes ^ç ele-yi m.+ den 156a/14 mes ^ç ele-yi m.+ dür 6b/1	muğāyeret <Ar. Aykırılık. m. 73b/11, 117b/5
mufahḥam <Ar. Kerem sahibi, itibarlı. deyyūş-ı m. 100b/18	muğāyir <Ar. Aykırı. m. 37a/21
muftır <Ar. İftar eden, oruç açan. m. 27b/18, 75a/23, 135a/5 m.- ı şuvvem 27b/18	muğ-beçegān <Far. Mecusi çocukları; Meyhaneci çırağı. m.- ı sāde 145b/16
muğ <Far. Ateşe tapan. m. 75b/21	muğtenem <Ar. Ganimet olarak alınmış. m. 144b/19
muğālī ? ḥāl-i sīret-i m. 140b/13	muğtenim <Ar. <Ar. Ganimet olarak alan. m. 38b/20
muğallaṭ <Ar. Yanlış telaffuz edilmiş. m.+ a 134a/11	muğzib <Ar. Gazaba getiren, hiddetlendiren, kızdıran.

m.+ inden 121a/23
muğzibü'l-mefhüm 68b/13

muḥābāt <Ar. Korku, itiraz,
çekingenlik.
m.+ ı 89a/5
m.- ı ḥaḳīḳate 83b/18

muḥabbet <Ar. Sevgi, aşk.
m. 27a/21, 39a/24, 59a/12,
64a/23, 88b/12, 90b/19, 93b/25,
97a/10, 139a/13, 155a/24,
160a/12
bā' iş-i m.+ dūr 64b/22
m.+ e 79b/6
m.+ i 22b/4
m.+ leri 33b/23, 120a/12
āteş-i m. 80b/13
' ayn-ı m. 39b/5
derd-i m. 106a/12
ḥulāşa-yı mā'il-i m. 34b/18
ittibā' -ı m. 97a/24
m.- i şāh-ı gümrāh-ı ' acem
97a/10

muḥabbet-nāme <Ar.+Far. Sevgi
mektubu.
kenāre-yi m.+ sinde 23a/18

muḥabbet-zā <Ar.+Far. Sevgi doğuran,
aşk doğuran.
künende-yi m.+ durlar 145a/23

muḥaddeb <Ar. Kamburlu, tümsekli.
m. 130b/25

muḥaddis <Ar. Hadis ile meşgul olan.
m. 152a/4

muḥāfaẓa <Ar. Muhafaza, saklama,
koruma.
m. 89b/6
m.+ sı 134a/4
m.+ sına 9a/25
m.- yı dīn 157a/21

muḥāfaẓat <Ar. Muhafızlık,
koruyuculuk.
m.+ ları 92b/19

muḥaffef <Ar. Hafifletilmiş.
m. 68a/25

muḥaḳḳak <Ar. Muhakkak, doğruluğu
belli olmuş.
m. 53b/20, 55a/10, 99b/25,
124b/11, 140a/25, 145a/12,
146a/6, 151b/6,
m.+ dur 26b/1, 57a/17, 67b/22,
100a/5, 138a/19
dīvāne-yi m. 101b/20
mā'il-i m. 123b/3

muḥaḳḳakāt <Ar. Doğruluğu belli

olanlar.

m.- ı ğarībedendür 68a/10

muḥakkıkın <Ar. Gerçeği bulup
meydana çıkarırlar.
ekşer-i m. 123a/21

muḥāl <Ar. Mümkün olmayan,
imkansız.
m. 107a/2, 156a/3
m.+ dür 31b/15
emr-i m.+ dür 32a/21
emr-i m. 54a/25, 80b/16
lafz-ı m. 116a/8

muḥālefe <Ar. Antlaşma.
m.- yi sālife 74a/12

muḥālefet <Ar. Muhaliflik, aykırılık.
m. 116a/12, 124a/9, 128a/19,
158b/3
m.+ e 86b/10
m.- i maḥẓ 11b/4

muḥālif <Ar. Muhalefet eden.
m. 11a/9, 37a/21, 65a/22,
130a/16
m.+ dür 98a/25
m.- i ḥüküm 42a/8

muḥallebī <Ar. Bir tür sütlü tatlı.
m. 50a/4

muḥallid <Ar. Devamlı, sürekli.
m.- i kör 77b/19

muḥallil <Ar. Çözümleyip, giderici ilaç.
dā'ı m.+ in 134a/25

muḥammedī <Ar. İslam dini.
ihyā-yı dīn-i M. 26b/4

muḥammediyye <Ar. İslam dini.
ümme-i ḥayr-ı M.+ dür 24b/24

muḥammer <Ar. Mayalanmış, şarap gibi
kaynayıp kıvamını bulmuş.
m. 152b/17

muḥanneṣ <Ar. Korkak, alçak.
m. 133b/19

muḥārebe <Ar. Savaşma, savaş.
m.+ si 3a/3
m.- yi ṣeddād 24b/22

muḥarrib <Ar. Harap eden, yıkan.
m. 151a/17

muḥarremāt <Ar. Haram kılınmış
şeyler.
envā' -ı m. 135a/15

muḥarrer <Ar. Tahrir olunmuş,

yazılmış.
m. 54a/14, 65a/2, 65a/25, 93b/5,
99b/8, 117a/18, 118b/7
m.+ dūr 59b/24, 135a/1,
147b/22, 160a/25
m.- i sâbık 143a/24
m.- i sâbık 142a/12
vech-i m. 115b/5

muḥarrerāt <Ar. Yazılmış şeyler.

m.+ a 112b/17
m.- ı meşrūḥa 75a/5

muḥarrere bk. muḥarrer

a^ç māl-ı m.- yi ma^ç hūdeyi
122a/18
diğer-i m. 2a/D

muḥarrerren <Ar. Yazılmış olarak.

m. 132b/11

muḥarrrik <Ar. Tahrik eden, kıskırtan.

m.- i sevdā 40a/14

muḥarrir <Ar. Yazı yazan, yazar.

merākib-i m.+ e 94a/17
m.- i bülğatü'l-aḥbāb 29b/18,
54b/17, 65a/16, 127a/2, 130a/13,
137b/17, 13b/4, 152a/2
m.- i bülğatü'z-zurefā 82b/D
m.- i faḳīr 48a/4, 60b/11, 64a/20,
112b/5, 130b/23

m.- i faḳīriḡ 131a/14, 143a/6

m.- i ḥaḳīriḡ 88a/16

m.- i ḥaḳīriḡdūr 61b/2

m.- i kitāb 51a/15, 67a/17,

83b/14, 105a/6, 110b/1,

110b/25, 111a/20, 123b/3,

125a/16, 134a/25, 138a/5,

150a/11, 150b/14

m.- i kitāb-ı bülğatü'l-aḥbāb

22a/1, 142a/15

m.- i kitāba 65b/5

m.- i kitābiḡ 153a/12, 156b/18,

161b/24

m.- i kitābiḡ 20b/18, 66b/1

vech-i m.- i sâbık 41a/17

muḥāşamet <Ar. Düşmanlık.

m. 156a/7, 160b/15

muḥāşara <Ar. Kuşatma.

m.+ sı 13a/10, 19b/22

ibtidā-yı m.+ sı 12a/14

m.+ sında 18b/16

muḥāsebe <Ar. Hesaplaşma; Saymanlık.

m.+ ye 55a/17

m.- yi anaḩolı 31a/15

muḥāsebeci <Ar.+Tür. Muhasebeci,

sayman.

m.+ leri 31a/16

muḥaṣṣala <Ar. Elde edilen netice.
m. 75b/24

muḥassenāt <Ar. Güzel, faydalı işler.
m. 149a/13
m.+ ı 149a/17
m.+ ından 150b/25

muḥaṣṣıl <Ar. Vergi tahsildarı;
Kaymakam ve müdürler
derecesinde bir memur.
m. 15a/17, 15a/22
ṭarālet-i m.+ ları 94b/1

muḥaṣṣıllık <Ar.+Tür. Vergi
tahsildarlığı.
m. 15a/23, 15b/19
m.+ ı 15a/5

muḥaṣṣiṣ <Ar. Tahsis eden.
m.- i ḥuddāma 86a/13

muḥāṣere <Ar. Geçinme (?)
m. 88a/21, 155a/22

muḥāṣeret bk. muḥāṣere
m. 88b/13, 118a/15

muḥāṣir <Ar. Hizmetçi.
m.+ leri 64a/2

muḥāṭab bk. muḥāṭab

m. 42a/21, 91b/8
m.+ a 42a/18
m.+ ı 64a/23, 75a/14
m.+ ıñ 63b/15
rütbe-yi m. 63b/19
telyīn-i ḡaḏab-ı m. 40b/2
m.- ı ‘aẓīmü’l-ḡadr 63b/17

muḥāṭab <Ar. Hitap olunan, kendisine
söz söylenen.
m. 94b/6
m.+ ıñ 86a/23

muḥāṭablık <Ar.+Tür. Muhataplık.
m.+ lığı 52a/1

muḥāverāt <Ar. Karşılıklı konuşmalar.
m. 23b/7

muḥāvere <Ar. Karşılıklı konuşma.
m.+ de 42b/24
eṣnā-yı m.+ de 130b/19
derpīṣ-i meclis-i m. 10b/15
m.- yi ‘örfiyyede 128a/9

muḥāzara <Ar. Hatırda tutulan şey.
m.+ lar 61a/20
ṣāhib-i m. 27b/15

muḥāzarāt <Ar. Hatırda tutulan şeyler.
m. 3b/11

muḥbir <Ar. Muhbir, haber veren.

m. 87a/6

liḳa-yı m.+ e 38a/14

muḥdeş <Ar. Sonradan meydana gelen.

m.- i bid'at 14b/22

muḥdiş <Ar. Yeniden meydana getiren.

m.+ leri 43b/16, 152a/8

muḥibb <Ar. Seven, sevgi besleyen,

dost.

m.+ iniz 42b/8

m.+ iniz 42a/22, 63b/20

m.+ leri 10a/25

mūḥiş <Ar. Korku ve dehşet veren.

m. 156b/12

muḥkem <Ar. Sağlamlaştırılmış,

kuvvetli, tahkim edilmiş.

m. 106b/7, 142b/17

muḥkeme bk. muḥkem

kātib-i m.- yi mağvuş 77b/11

muḥliş <Ar. Halis, katkısız.

m.+ iniz 42b/8

m.+ iniz 42a/22

muḥrec <Ar. Dışarı çıkarılmış.

m.+ i 101b/25

m.- i şalvārına 130a/7

muḥriḳa <Ar. Yakan, yakıcı.

ḫāne-yi m.+ sından 63a/15

muḥtāc <Ar. Muhtaç, ihtiyacı olan.

m. 3b/8, 28a/17, 37b/6, 42a/5,

44b/13, 46a/3, 52b/8, 59a/6,

62a/25, 85b/8, 88b/1, 102a/5,

102b/10, 112a/12, 128a/11,

140a/21, 153b/15, 155b/19,

159a/1, 159b/6, 162a/25

m.+ dur 104b/20, 97b/15

m.+ iniz 42a/19

m.+ lardur 86a/14, 89b/13

ğayr-i m.+ lardur 151b/25

m.- i beyān 39b/20

şubaşı-yı m. 77b/11

muḥtār <Ar. Dilediği gibi hareket eden.

m. 86b/12

muḥtāre bk. muḥtār

m. 92b/3

muḥtaş <Ar. Bir şeye özgü.

m. 152a/3

muḥtaşar <Ar. Kısaltılmış, özetlenmiş.

m. 128a/14

muḥtaşara bk. muḥtaşar

bülgace-yi m. 117a/14

muhtaşî <Ar. Bir şeye özgü olan.
m. 158a/15

muhtazır <Ar. Ölüm döşeginde olan.
m.+ lar 3b/4

muhtedî <Ar. Dinden dönen, dönek.
m. 16b/24

muhtefî <Ar. Örtünmüş, gizlenmiş.
m. 24b/17
m.+ dür 79b/7
muşâlihü'l-^çibād-ı m. 24b/17

muhtelif <Ar. İhtilaf eden, birbirine
uymayan, zıt.
m.+ dür 141a/15

muhtelim <Ar. Cinsel duygusu artmış.
deyyüş-ı m. 100b/9

muhtemel <Ar. Muhtemel, olası.
m. 85b/19

muhterem <Ar. Saygıdeğer.
m. 45b/11
dāniş-ver-i m. 82b/D

muhteri^ç <Ar. Uyduran.
m. 97b/18

muhteri^ç a bk. muhteri^ç
mesā'il-i m.- yı dālālet-i
mültemi^ç esinde 97a/8

muhtesib <Ar. Her türlü ölçü aletini
kontrol etmekle görevli memur.
m. 30a/5

muhtevā <Ar. İçerik.
m. 116a/7

muhtevî <Ar. İçeren.
m. 63b/3, 127a/1
m.+ dür 70b/12
m.+ lerdür 102b/7
ma^çnā-yı m.+ dür 33a/1

muhtızır <Ar. Yeniçeri ocağında bir yere
bağlı bulunmayan müstakil
kumandan.
m. 162b/11
m.+ lar 162a/24

muhtızırāc bk. muhtızır
m. 77b/11

mu^çin <Ar. Yardımcı.
m.+ leri 88a/1
m.- i ehl-i ^çarz 113b/18

mu^çine bk. mu^çin

ğayr-ı m. 153b/3

mu'izz <Ar. Ağırlayıcı.

m. 47a/9

mūk <Ar. Göz pınarı.

hevām-ı m.+ la 114b/5

muḳābele <Ar. Karşılıklı iş yapma.

mā'il-i m.+ den 22a/9

m.+ ler 8b/2

m.+ si 19b/22

m.+ sin 118b/2

m.+ since 59a/9

m.+ sinde 7a/25, 48b/2

m.- yi Fülüs 73a/24

muḳābil <Ar. Karşısında bulunan.

m. 85b/3

m.+ i 20b/2, 29a/2, 29a/22,

35a/13, 51b/5, 95a/21, 118b/22

m.+ inde 3a/3

m.+ leri 29a/7

muḳaddem <Ar. Sunulan; Önde

bulunan; Önceliği olan; Üstün.

m. 38b/3, 62b/22, 72a/22,

138a/9, 138b/25

m.+ dür 33a/5

aḳdem-i m. 56a/15

muḳaddemā <Ar. Önceden.

m. 51a/13, 72a/24, 83a/22,
143a/19

muḳaddemāt <Ar. Öncüler.

m. 121a/8

muḳadder <Ar. Takdir olunmuş, kıymet
biçilmiş.

m. 97b/18

ḥazefü'lmuḳāf-ı m. 125a/24

kelimāt-ı m. 70a/4

muḳadderāt <Ar. Alın yazısı.

dāmen-ālūde-yi m.- ı meḳemmet

36a/4

muḳaddere bk. muḳadder

kelimāt-ı m. 69a/4

vālih-i m. 117b/15

muḳaddese <Ar. Mübarek, kutsal.

arāzī-yi m.+ den 65a/23

muḳaddime <Ar. Başlangıç, giriş; Önde
giden.

m. 63a/17, 99b/14, 101b/4,

116a/19

m.- yi lāzıme 7a/17

m.- yi ta'rif-i fi'ddeyāşe 83a/9

muḳaddir <Ar. Takdir eden, kıymet

biçen.

m.- i iktirān 3b/19	134b/8, 135a/13, 137b/10, 139a/11, 153b/24, 159b/14 emr-i m.+ dūr 43a/19, 109b/25
muḳalkā ? m.+ lar 93a/23	
muḳallid <Ar. Taklit yapan, soytarı. m.+ ler 57b/9	muḳarrerāt <Ar. Kararlar. m.- ı ḳavānīn-i ilāhiyyedendūr 132b/19 m.- ı umūrdan 77a/21
muḳannene <Ar. Şaşmaz. ādāb-ı m.- yi mer' iyye-yi ḳadīmedendūr 64a/1	muḳarrere bk. muḳarrer m.+ dūr 56b/5, 105a/9, 125a/1, 130b/25, 138b/25, 149b/19 umūr-ı m.+ de 135b/23 umūr-ı m.+ den 33b/14, 60b/9 umūr-ı m.+ dendūr 33b/8, 124b/7, 133a/8 mücerrebāt-ı m.+ niḳ 161b/20 umūr-ı m.+ dendūr 69a/13 mücerrebāt-ı m.+ sindendūr 20b/6 ḳānūn-ı m 54a/9 mücerrebāt-ı m. 132a/24
muḳārenet <Ar. Bitişiklik, yaklaşma. m. 7b/2, 119a/9 m.+ lerinde 134b/7	
muḳarreb <Ar. Yaklaşmış, yakın. m. 34a/7, 156b/23 m.+ ler 160a/13 m.+ leri 87a/11 m.+ lerinden 48b/6	
muḳarrer <Ar. Şüphesiz; Kararlaştırmış; Bildirilmiş. m. 29a/13, 83b/3, 92b/12, 124a/6 m.+ dūr 17b/6, 31b/18, 38a/5, 40a/18, 40b/14, 44a/13, 44b/1, 49b/6, 53b/9, 54b/12, 64b/15, 75a/9, 83a/1, 103a/23, 104a/4, 108b/14, 109b/1, 124a/5, 127b/23, 132b/8, 134b/25,	muḳarrib <Ar. Yaklaştıran, yakınlaştıran. m. 100a/1 muḳarribe bk. muḳarrib m.+ leri 94a/21 muḳassī <Ar. Kasvet verisi, sıkıntılı, sıkıcı.

m. 156b/12
m.- yi nüfûsdur 1b/7

muḳassīye bk. muḳassī
mülhime-yi m. 68a/22

muḳaşşer <Ar. Kabuğu çıkarılmış,
soyulmuş.
m. 120a/24, 141b/16

muḳaṭṭar <Ar. Damıtılmış.
m. 82b/8, 152b/20,
kelfesevan-ı m. 142b/1
m.- ı frengī 82b/11

muḳaṭṭara bk. muḳaṭṭar
m. 152b/17

muḳāvemēt <Ar. Sağlam durma,
dayanıklılık.
m.+ e 155a/9
m.+ i 155b/8

muḳavvī <Ar. Güç veren, güçlendirici.
m.+ dür 130a/12
m.- yi beden 130a/18, 131b/21,
142a/6

muḳayyed <Ar. Kayıt altına alınmış.
m. 89a/20, 157b/6
m.+ dür 124b/17

muḳayyede bk. muḳayyed
m.+ de 81b/D

muḳayyid <Ar. Kayda geçiren.
m.+ ler 134b/23

muḳırr <Ar. İkrar eden, onaylayan.
m. 76a/6
m.+ ıñ 76a/6
deyyūs-ı ma' nevī-yi m. 92b/6

mūḳır <Ar. Meyvesi bol olan ağaç.
m. 29b/22

muḳīm <Ar. İkâmet eden, oturan.
m. 16a/8, 121a/10, 126a/8,
152b/22
duzaḥ-ı m.+ e 96a/12

mūḳlaciyan ?
m.- ı nuḥüset 136a/20
gürüh-ı m. 136b/18

muḳtezā <Ar. Gerekli; Bir işlemin
bütünü.
m. 105b/15
m.+ dur 141b/1
m.+ sı 63b/24, 97b/12
m.+ sıdur 121a/9
fuşül-i m.+ sına 37a/8
m.+ sınca 11a/9, 15a/1, 48b/4,
57b/20, 70b/17, 7b/12, 94a/13,

140b/17
m.+ sını 105a/24
m.+ yı 115b/23, 128a/5,
135a/16, 154a/6
m.- yı 'anāşır 106a/5
m.- yı beşeriyetden 82a/20
m.- yı ğayret 83a/12
m.- yı ğayret-i ilāhiyye 133a/7
m.- yı ḥadīş-i şerīf 132b/19
m.- yı ḳānūn-ı ilāhī 161b/15
m.- yı lüzūm 140b/21
m.- yı maḳām 63b/25
m.- yı maḳām-ı ḥükümet 64a/4
m.- yı remlleri 68a/21
m.- yı şān-ı insān edüği 152a/21
m.- yı şürūr 113b/1
m.- yı zımn 44b/25
m.- yı taḥt-ı ma'nevīsidür
53b/24

muḳzar < ? Boklu.

cünüb-i m. 114b/22

mulakḳī ?

m.+ niḳ 139b/20

mulatṭah <Ar. Lekeli.

m. 72b/10

mu'lim <Ar. Elemlı.

m. 79a/24

mulūṭe ?

m. 24a/7

m.+ ye 123a/16

mūm <Far. Mum.

m. 9b/22

m.+ ı 48a/25, 97b/21, 98a/4,

98b/2, 142a/3, 142b/18, 143b/4,

m.+ lar 24a/12

m.+ ları 24a/12

mūm söndüren Kızılbaş.

m. 100a/D,

m.+ ler 96b/16

mūm söndürıcı bk. mūm söndüren

Ḳırşehir-i yi m. 78b/21

mūmā-ileyhā <Ar. Adı geçen kadın.

m.+ dan 115b/9

mūmıcı <Far.+Tür. Mumcu.

m.- yı ḳoḳar 77b/13

mūmyā <Far. Mumya.

m.+ dur 115b/7

munazzım <Ar. Düzene koyan.

ğayret-i m. 101a/6

munkalib <Ar. Bir şekilden başka bir

şekle dönüşen, değişen.

- m. 48b/13, 73a/18
- munḳariz** <Ar. Bitip tükenmiş,
mahvolmuş, soyu kurumuş.
m. 133a/1
- munḳasım** Ayrılan, bölünen.
ğayr-ı m.+ da 140a/14
- munşifâne** <Ar. İnsafı ve insanıyetli
olarak.
m. 10b/14
- munṭafı** <Ar. Sönmüş, canlılığını
yitirmiş.
m. 124a/15
m.- yi meclis-i ehl-i ḳalālī
98b/12
bedfi' āl-ı m. 98a/7
- muntazır** <Ar. Dört gözle bekleyen.
m. 44b/23, 99a/17
m.+ ım 126a/12
m.- ı ḥiṭāb 51b/17
- munzarife** ?
m.- yi ḥabā'ış 138a/14
- murabba'** <Ar. Dört şeyden oluşın.
m. 97a/5
- murād** <Ar. İstek, arzu; Meram, maksat.
- m. 12a/22, 19b/4, 23b/23,
36a/18, 36a/19, 36a/20, 43a/4,
74b/15, 85b/22, 86b/13, 86b/15,
86b/21, 97b/4, 98b/12, 106a/18,
116b/1, 121a/9, 130a/22,
136a/25, 138b/12, 147b/15,
154a/6, 158a/20, 161a/1
m.+ ı 144b/1
m.+ ını 153a/10
m.+ ın 74a/1
- murahḥam** <Ar. Son harfleri veya
heceleri düşürölmüş olan kelime.
m.+ dur 136b/19
- murahḥaş** <Ar. İzinli, ruhsatlı, icazetli.
m. 86a/13
- murḳār** <Ar. Pis, kirli.
m. 20a/9, 43b/12, 71a/16,
84b/21, 88b/21, 94b/19, 108a/9,
111b/11, 111b/14, 119a/23,
119b/4, 136b/6, 137b/15
m.+ a 21b/11
cesed-i m.+ ı 111b/11
m.+ ın 76a/21
dimāğ-ı m.+ ına 5a/7
rūḥ-ı ḥabīs-i ten-i m.+ ından
18a/19
laḥm-ı m.+ ını 84b/20
m.+ lara 100a/25
ādem-i m. 85a/11

boza-yı tātāriyye-yi m. 143b/22	m. 124a/5
kirişci-yi m. 77b/14	
şarf-ı m. 71a/14	muşaffā <Ar. Tasfiye olunmuş, temizlenmiş.
tātār-ı m. 78b/4	m. 143a/22
murdārlik <Ar.+Tür. Murdarlık.	
m. 161a/25	muşāhabe <Ar. Söyleşi, bir konu üzerinde değerlendirme.
murġān <Far. Kuşlar.	m.+ leri 91b/19
m.- ı meşhūrān 150a/13	m.+ lerinden 94a/19
murġ-zār <Far. Kuşluk, luş yatağı.	muşāhabet <Ar. İki veya daha fazla kişi arasında konuşma, sohbet.
m. 80a/7	m. 153a/21
mu'ris ?	m.- i 'örfiyyede 71a/8
m. 84b/9	muşahḥah <Ar. Yanlış düzeltilmiş, yanlışsız.
mūriş <Ar. Miras bırakan; Veren, kazandıran.	m. 110a/19
m. 86a/17	m.+ dur 103a/23
m.- i iflāsdu 132b/12	muşahḥih <Ar. Yanlışları düzelten.
m.- i nişyāndur 141a/24	'ayn-ı kīmyā-yı m.+ dūr 1b/6
m.- i nuḥūset 132b/10	muşāhib <Ar. Sohbet eden, konuşan, dost; Padişahın özel işlerinde bulunanlardan her biri.
mūrişātü'l-nuḥūsani 138b/11	m.+ i 48b/7
murtāz <Ar. Ehlileştirilmiş hayvan.	m.+ inden 152a/19
m. 76a/16	m.+ ini 155a/2
muşaddak <Ar. Onaylanmış.	m.+ ler 33a/19
m.- ı ma' lūm 74b/3	m.+ leri 23a/25, 87a/18, 87a/25
muşādif <Ar. Tesadüf eden.	

m.+ lerin 57a/7
m.+ lerinden 23a/3, 87a/12
şahş-ı m. 57a/3

muşāhibān <Ar. Sohbet edenler, dostlar.
m.- ı vefā 144b/10

muşāhibsiz <Ar. Musahibsiz.
m. 57a/23

muşāhibe bk. muşāhib
m. 89b/16

muşālih <Ar. Barışan, barışçı.
muşālihü'l-‘ibād-ı muhtefi
24b/17

musallaṭ <Ar. Musallat olma, sürekli
rahatsız etme.
m. 15a/21, 162a/18

muşanna‘ <Ar. Süslü, gösterişli; Sanatlı.
m. 3b/16, 37a/11
m.+ ları 148b/19

muşannifin <Ar. Müellifler, kitap
yazarları.
m. 80a/15

muşarra‘ <Ar. Her iki dizesi
kafiyelenmiş beyit.
m. 114b/12

muşarraḥ <Ar. Açıkça anlatılmış.
m.+ dur 97b/4, 109b/25, 162a/6

musāvıḳ <Ar. Denk (?)
m. 83b/11

muşavver <Ar. Resmedilmiş
m. 126b/22

muşavvirān <Ar. Resmedenler,
ressamlar.
‘āmmeyi m. 126b/24

muşayḳal <Ar. Parlak, yaldızlı, cilalı.
m. 82a/2, 149a/21

muşhaf <Ar. Kuran-ı Kerim.
m.- ı şerīf 23b/9, 66b/25

muşır <Ar. Israrcı.
m. 105b/2, 135b/7
m.+ ı 76a/7

mūsikār <Far. Bir tür müzik aleti.
m. 80b/22
şadā-yı m. 80b/19

mūsikī <Ar. Müzik.
‘ilm-i m. 29a/20

mūşile <Ar. Yetiştiren, ulaştıran.

m.- yı süleymāniyye 30b/11

m. 151b/15

muʿşiyet ?

m.+ den 122b/20

muşlih <Ar. Barışçı.

m.+ iñ 75b/3

muşlih-kār <Ar.+Far. Arabuluculuk

yapan.

m.- ı ümem 25a/21

Muṣṭafā <Ar. İslam dini.

dīn-i m. 60b/22

muṣṭalaḥa <Ar. Ağdalı, terim ve

deyimlerle dolu.

m.- yı kırāʾat 163a/10

mūş <Far. Fare.

m. 42b/24

m.+ dur 42b/23

m.+ uñ 76b/4

mū-şikāf <Far. İnce eleyen sık dokuyan.

m. 14b/16

mutaʿaşşib <Ar. Bağnaz.

m. 133a/11

ḳāzizādeli-yi m. 78a/8

mutaʿaşşibān <Ar. Bağnazlar.

muʿtād <Ar. Her zamanki gibi, âdet olunmuş.

m. 19a/23, 39a/9, 58b/5,

58b/19, 58b/24, 59b/6, 60a/14,

60a/23, 69a/10, 70b/21, 87b/23,

118a/16, 136a/8, 139b/22,

152b/9, 153b/24

m.+ dur 152a/5

şān-ı m.+ dur 61b/11

m.+ iñ 60a/13

defʿ at-ı ḥilāf-ı m. 34a/6

muʿtādiyet <Ar. Alışkanlık.

m. 109a/19

mūtāf <Far. Keçi kılından dokunmuş veya örülmüş şey.

m.+ dan 124a/12

mutafattın <Ar. Zeki, çabuk kavrayan.

m. 86a/8

mutaşaddī <Ar. Bir işe girişen.

m. 99a/19

mutaşarrıf <Ar. Mülkiye memuru veya amiri.

m. 98b/25, 105a/25

mutaşavver <Ar. Tasavvur edilmiş.

- m.+ dūr 54a/17
ğayr-i m.+ dūr 124a/7
- mutaşavvife** <Ar. Tasavvuf ehli.
m.+ leri 159b/23
- mutaṭarriḳa** <Ar. Yol bulan, bir tarikata giren.
zēvāt-ı zāyi‘ a-yı m. 128b/3
- mutazaccir** <Ar. Sıkıntılı.
m. 158a/6
- mutazammın** <Ar. İhtiva eden, içine alan.
m. 102b/7
- mutazarrıfan** <Ar. Zarafet taslayanlar.
cühelā-yı ‘avām-ı m.+ ıñ 85b/11
- mu‘ teber** <Ar. İtibarlı, saygın;
Güvenilir; Geçerli.
m. 6b/4, 82a/12, 115b/20,
134a/25, 143b/12, 144a/23,
144b/22, 148b/19, 158b/13
m.+ dūr 57a/22
ğayr-i m.+ dūr 149b/24
cünüb-i m. 107b/21, 115a/13
deyyüş-ı ğayr-ı m. 100b/11
mesāğ-ı m. 112a/21
- mu‘ tebere** bk. mu‘ teber
- şahādet-i m.- yi maḳbūle 17b/18
- mu‘ tedd** <Ar. Sayılmış, adetlendirilmiş.
m. 105a/9
- mu‘ tedil** <Ar. Ne az ne çok, yavaş.
m. 148a/18, 81b/24
- mu‘ tekid** <Ar. İnanan, dini bütün kimse.
m. 7a/15, 15a/14, 100a/11,
104a/11, 130a/20, 131a/21,
131b/16
- mu‘ tekif** <Ar. Bir ibadethaneye çekilip ibadetle meşgul olan kimse.
m. 1b/21
- mu‘ temed** <Ar. İnanılıp, güvenilen kimse.
m. 28a/14, 57b/6, 131a/21
m.+ lerinden 23b/20
- mu‘ teref** <Ar. Gizlenmeyip söylenmiş.
m. 145b/2
- muttaşıf** <Ar. Vasıflanan, kendisinde bir sıfat bulunan.
m. 128b/2
m.+ larının 102a/3
- muṭābıḳ** <Ar. Birbirine uyan.
m.- ı ḥuzūzdur 148a/6

- muṭallā** <Ar. Yaldızlanmış.
m. 142a/4
- muṭallāka** <Ar. Bırakılmış, boşanmış kadın.
m. 32a/25
m.+ sını 88b/11
- muṭallik** <Ar. Talak ile karısını boşanmış olan koca.
muṭallikū'l-lisān 157a/9
- muṭarrız** <Ar. Nakışçı, işlemeci.
m. 73a/3
- muṭayyeb** <Ar. Hatrı hoş edilmiş, gönü alınmış.
m.+ le 75b/12
- muṭī** <Ar. İtaat eden, birinin hükmü altında olan.
m. 75b/25, 154b/14
- muṭlak** <Ar. Mutlak, kayıtsız, şartsız.
m. 124b/17
m.+ da 60b/13, 60b/23
mī-dihed-i maḡbūn-ı m.+ dur 123a/4
mecnūn-ı m. 101b/19
- muṭlakā** <Ar. Mutlaka.
- m. 100b/16, 111a/10, 151b/6
- muṭrib** <Ar. Çalgıcı, şarkıcı.
m. 57b/14, 146a/20
- muṭṭali** <Ar. Haberi olan, bilen.
m. 88b/8, 92b/5, 119a/15,
123b/4, 129a/25
- muttaşif** <Ar. Vasıflı, nitelikli.
m. 71a/2, 71a/4, 83b/10, 100a/7,
100b/19, 127a/12
- muvācehe** <Ar. Karşı karşıya gelme.
m.- yi düşmende 21b/21
- muvāfaḡat** <Ar. Uygunluk, uzlaşma.
m. 62b/4
- muvaffaḡ** <Ar. İşi rast gitmiş kimse; Başaran.
m. 33a/12, 35a/1, 55b/1, 83b/18,
129b/20, 133b/20
m.+ dur 34a/15
m.+ lardur 93a/23
m.+ larıḡ 109a/8
- muvaffaḡıyyet** <Ar. Başarı gösterme.
m. 29b/24
- muvaffiḡ** <Ar. Başarı kazandıran.
m. 37a/13

	m.+ lara 126b/18
muvāfīk <Ar. Uygun, yerinde.	
m. 16b/18, 46a/4, 100b/5,	muż' a ?
120a/21, 155b/2, 156b/6	m.- yı necise 84b/19
m.+ dur 64a/3	
m.+ ina 83b/16	muza' af <Ar. Bir kat daha artmış.
	m. 141a/24, 152b/15
muvaḥḥid <Ar. Tek bir tanrıya inanan.	
m.+ ine 112a/20	muzarrer <Ar. Yazılmış (?)
	m. 93b/5
muvaḳḳit <Ar. Vakitleri, namaz	
saatlerini ayarlayan kimse.	mūzāvağ ?
m. 154b/18	m.+ ın 14b/13
muvālāt <Ar. Dostluk, yardımcılık.	
emkine-yi m. 145a/22	mużcer <Ar. İztıraplı.
	m. 159a/13
muvānis <Ar. Alışan, birlikte yaşayan.	
m. 57b/4	mużır <Ar. Zarar ve ziyana sebep olan.
m.- i ekābiri 42b/16	m. 19b/18, 102b/2
meclis-i şafā-yı m.+ iñ 146a/11	mużır-āver <Ar.+Far. Zarar veren.
	m. 161b/15
muvāşalāt <Ar. Kavuşmalar, bitişmeler.	
m. 133b/14	mūzife ?
m.+ a 83b/2	m.- i reddiyye 15a/11
muvażza' <Ar. İtibarsız, basit.	
m. 89a/19	mūzire ?
	m.+ si 155b/12
mūy <Far. Kıl, saç.	şemere-yi m.+ si 13a/8
m. 110a/17	mużlime <Ar. Karanlık, kapkara.
m.+ ina 14b/17	evzār-ı m.+ sinden 115a/21

- muẓmaḥil** <Ar. Yok olmuş, çökmüş.
m. 73a/18
- muẓmir** <Ar. Gizleyen, içinde saklayan.
m.+ lerin 71a/20
- muẓtaḥir** ?
cünüb-i muẓtaḥirü'l-ḳalb
110b/11
- muẓtar** <Ar. Çaresiz kalmış.
fā' il-i m. 108a/23
- mü'ālefet** <Ar. Alışma, kaynaşma,
dostluk.
m. 118a/16
- mübā'ade** <Ar. Birbirinden uzaklaşma.
m.+ si 129b/20
- mübādele** <Ar. Değiş tokuş.
m. 129b/14
m.+ de 123a/6
- mübāhāt** <Ar. Övünme.
m. 90a/14
- mübāhī** <Ar. Övünen.
m. 91b/21
m.+ ler 120b/17, 120b/24
deyyüş-ı m.+ niḡ 91a/24
- deyyüş-ı m. 91a/22, 91a/23
m.- yi erāzī 91b/21
m.- yi mübeddilü'l-ḳābī 91b/22
- mübālaḡa** <Ar. Abartma.
m. 117b/14, 159a/16
m.+ lar 23a/22
m.+ sında 159a/19
kelām-ı m. 40a/18
- mübālāt** <Ar. Dikkat, itina, dikkat ve
düşünce ile kaygılanma.
m. 13a/19, 159b/8
ehl-i m. 120b/15
- mübālāt-ārā** <Ar.+Far. Dikkatli
m.+ nıḡ 123b/15
- mübārek** <Ar. Mübarek, kutlu, bereketli,
feyizli.
m. 16a/2, 26b/19, 27a/12,
79a/20, 80a/7, 87a/19, 87b/12,
164b/5
'aşr-ı m.+ de 4a/2
şahş-ı m.+ dür 104b/15
ḫısn-ı m.+ iḡ 163a/5
cāmi' -i m. 138a/11, 138b/25
ḳuds-i m. 74a/12
mezār-ı m. 66b/23, 103b/14
nehr-i m. 80a/9
pīr-i m. 66b/24
vaḳt-i m. 79b/11

- m.+ dur 80b/11
- mübäreke** <Ar. Mübarek, kutlu.
 ʿarşa-yı dilārā-yı m.+ de 80a/15
 belde-yi ʿayyibe-yi m.+ de
 100a/9
 risāle-yi m.+ ye 41b/1
 kināye-yi m. 73a/19
 maḥrūsa-yı m. 94a/1
- müberrāt** <Ar. Hayrat, iyilikler.
 m.+ a 55b/1, 96a/6
- mübeşşere** <Ar. Kendisine müjde
 verilmiş.
 m. 24b/24
- mübāşere** bk. mübāşeret
 m. 115a/14
- mübāşeret** <Ar. Bir işe başlama,
 girişme.
 m.+ i 113b/2
- mübeccel** <Ar. Yüceltilmiş, saygı
 gösterilmiş.
 m. 116b/7
- mübeyyen** <Ar. Meydana çıkarılmış,
 açıkça söylenmiş, açıklanmış.
 m. 86a/5, 101b/7, 104b/19,
 127a/2, 137a/14
 m.+ dür 117a/18
- mübeddel** <Ar. Değişmiş, değiştirilmiş.
 bedel-i m. 31b/14
- mübeddil** <Ar. Tebdil edici, değiştirici.
 mübāhī-yi mübeddilü'l-ḳābī
 91b/22
- mübhem** <Ar. Belirsiz, örtülü, kapalı,
 anlaşılmaz.
 rāz-ı m.+ dür 141a/10
- mübhemāt** <Ar. Mübhemler.
 m. 5b/3
- mübherhen** <Ar. İspatlanmış, aşikâr.
 m.+ dür 10a/8, 110b/10
- mübheme** bk. mübhem
 beyān-ı m.- yi bāḫile 72a/11
- müberrā** <Ar. Temize çıkmış, aklanmış.
 m. 102b/15, 146a/3
- mübîn** <Ar. İyiyi ve kötüyü ayıran.
 m. 18a/23
 dīn-i m. 51b/1
- mübrem** <Ar. Kaçınılmaz, önlenemez.
 ḳazā-yı m.+ in 19b/14

mübtedā <Ar. Başlangıç.

m.+ lar 85a/21

m.- yı aḥz 72b/22

mübtelā <Ar. Düşkün, tutkun.

m. 12a/1, 23a/24, 33a/22, 48a/6,

60a/14, 60a/19, 100a/D,

103b/15, 103b/18, 108b/20,

112b/1, 112b/3, 124a/5,

132b/18, 133a/6, 151a/4, 160a/2,

161a/20, 164a/24

m.+ dur 79a/9

m.+ lar 61b/4

m.+ lardan 33a/5

m.+ larına 61b/10, 81a/4, 81a/5

m.+ larında 48a/14

m.+ larından 47a/24

m.+ larının 61a/11

m.+ sı 31b/20, 132a/16

m.+ sına 61a/9

m.+ sını 106a/3, 106b/12

m.+ ya 123b/25, 148a/6, 152a/22

m.+ yı 103b/8

kıyye-yi m. 71b/13

mübtzel <Ar. İtibarsız, hor, hakir.

m. 116a/2

m.+ ler 116b/7

mücāb <Ar. Duası kabul gören, isteği

olumlu karşılanan.

m. 6a/21, 45a/3, 87a/8

mücāhedāt <Ar. Din uğrunda savaş

verme.

m.+ da 100a/20

mücāma‘at <Ar. Cima etme.

m. 120b/2

m.+ ları 110a/18

mücāseret <Ar. Cesaretlenme.

m. 103b/25

müceffet <Ar. Kıvrımlı. (?)

m. 60b/4

mücellā <Ar. Cilalı, parlak, yaldızlı.

m. 37a/11, 82a/2, 110a/17,

149a/21

mücerreb <Ar. Denenmiş, tecrübe

olunmuş.

m. 56a/19, 57b/15, 77b/1,

93a/22, 103b/25, 104a/11,

104a/18, 105a/7, 107a/1,

126b/21, 134a/25, 134b/24,

135a/13, 139a/10, 143b/13,

160a/7

m.+ dür 10b/1, 53b/15, 54a/5

m.+ indendür 88a/11

cerebü'l-mücerreb 110a/6,

115b/17

ecreb-i m. 56b/15

m.- i ‘āamme 21b/2
m.- i āteş 20b/7
mücerrebü’ş-şihadur 110a/7

keyāgin-i m. 93a/25
maḥẓ-ı ḥasāset-i m.+ den
136a/15

mücerrebān <Ar. Denenmişler.
m. 33a/16

mücesseme <Ar. Cisim durumunda
olan.
eşyā-yı m. 60b/17

mücerrebāt <Ar. Denenmişler.
m. 115b/16

mücevher <Ar. Mücevher.
müher-i m.- i tarz-ı elmāsın
13b/15

m.- ı āhālīyi 20a/2
m.- ı k̄ānūn-ı ilāhiyyeden 13a/8
m.- ı k̄ānūn-ı ilāhiyyedendür
112b/2
m.- ı muḥarrere 132a/24
m.- ı muḥarrereniḡ 161b/20
m.- ı muḥarreresindendür 20b/6
ḥātīme-yi mücerrebātī’l-
muḥarrereden 140a/8
tetimme-yi m. 134b/25

mücevvef <Ar. İçi oyumlu, boş.
m. 142b/7

mücevvid <Ar. Kuran-ı Kerim’i tevcid
yöntemine göre okuyan kimse.
m.+ ler 134b/18
m.- i şedīd 77b/3

mücerrebe bk. mücerreb
k̄ā’ ide-yi m.+ dūr 155a/21
müfredāt-ı m.+ dendür 45b/17

mücmel <Ar. Kısa ve az sözle
anlatılmış, öz.
m. 132a/5

mücerred <Ar. Çıplak, yalın, açık;
Manevi ve itibari şey; Saf, halis.
m. 10a/1, 22b/10, 34a/5,
43b/22, 46a/17, 57a/21, 61a/8,
89b/24, 128a/3, 134a/25,
143b/16, 150a/14, 161b/23

mücmellik <Ar.+Tür. Mücmel olma
durumu.
m.+ iḡ 135b/6

mücrim <Ar. Suçlu.
m. 122b/18

mücerrede bk. mücerred

müctehidün <Ar. Ayet ve hadislerden

şeri hükümler çıkararak din allamesi. m. 60b/12, 60b/22	m.+ ıñ 106a/15
müctemi' <Ar. Toplanan, toplanmış, birikmiş. m. 48b/22, 97a/2, 97a/9, 98b/5	müdāvemēt <Ar. Devam etme, bir işte sebat gösterme. m. 138b/20, 153b/2 m.- i istiğfār 139a/12
müctemi'an <Ar. Toplu olarak. m. 73a/18	müdāvim <Ar. Devam eden, bir işte sebat gösteren. m. 107a/8
müdāfa'a <Ar. Def etme, karşı koyma, koruma. m. 3b/11, 71b/19, 86a/25 maḥall-i m. 13a/12	müddāḥar <Ar. Biriktirilmiş, toplanmış. m.- i emvālde 10a/1
müdāfa'at bk. müdāfa'a m. 125a/20	müdde' <Ar. Davalı. m.- i 'aleyh 97b/10
müdāhane <Ar. Dalkavukluk. m. 39b/25, 40b/2	müdde'ā <Ar. İddia olunan, savunulan. işbāt-ı m.+ ya 99a/24
müdām <Ar. Sürekli, kesintisiz. m. 99b/17 m.- ı gülfāmı 142a/19	müddāḥir <Ar. Biriktiren, toplayan. m.+ e 140a/18 emvāl-i m.+ e 96a/11
müdārā <Far. Yüze gülme, dost gibi görünme. m. 21b/11	müdde'ī <Ar. İddia eden, davacı. m. 97b/10 m.+ niñ 97b/7 işbāt-ı m. 11b/14
müdāvāt <Ar. Hastaya bakma, ilaç verme.	müdde'ike <Ar. Davalı. (?) m. 97b/8

müddet <Ar. Zaman, vakit, süre.

m. 10a/11, 22b/6, 135b/2

m.- i kıyāmı 35b/19

müddet-güzār <Ar.+Far. Zaman

geçiren.

m. 9b/6

müdebbir <Ar. Tedbir alınmış.

m. 125b/14, 142a/25, 153b/16

bāde-yi m. 143a/7

müdebbir <Ar. Tedbirli.

m. 157a/22

müdebbirān <Ar. Tedbirliler.

naḥsendān-ı m.- ı devlet 8b/1

m.- ı dīn 8a/24, 21b/9

m.- ı umūr 13b/23

müdebbirāt bk. müdebbirān

m.- ı devletden 10a/14

müdellet <Ar. Kanıtlanmış, delille ispat

edilmiş.

m. 107a/19

müdenne <Ar. Kirli.

m. 43a/24

müderāc ?

m.- ı ḥāzret-i ḳur‘ ān 51a/24

müderri <Ar. Ders veren kimse,

muallim.

m. 91b/4

gürūh-ı m.+ inden 4b/3

m.+ ler 134b/23

m.- i faṣṣāl 77b/4

müdevver <Ar. Yuvarlak.

seng-i m. 85b/25

müdevvere bk. müdevver

m.+ yi 85b/25

müdḥar <Ar. Hafife alınmış,

aşağılanmış.

m. 53b/23, 142b/22, 161a/8

müdhiş <Ar. Dehşet veren.

m. 156b/11

müdirr <Ar. İdrar veren, idrar verici.

müdirrū’l-bevl 52b/21

müdmīn <Ar. İdman eden, devam eden.

m. 135b/5

mü’ebbed <Ar. Ebede kadar süren,

sonsuz.

m. 83b/17

mü’eccel <Ar. Ertelenmiş.

- m. 32a/5
m.+ i 32a/15
mihr-i m. 32a/5, 32a/11
- mü'eccele** bk. mü'eccel
mühr-i m.+ leri 32b/5
- mü'eddeb** <Ar. Edepli.
m. 49a/12, 64b/23
- mü'eddî** <Ar. Sebep olan.
m. 63a/23
- mü'eddib** <Ar. Terbiye eden, bilgi ve terbiye veren.
m.+ in 122a/22
te'dib-i m. 49a/23
- mü'ekkide** <Ar. Tembih eden.
vaşiyet-i m.+ dendür 158b/16
- mü'ellefât** <Ar. Telif edilenler, kitap olarak meydana getirilmişler.
m.+ indan 59b/21
- mü'ellif** <Ar. Telif eden.
m. 27b/11, 3a/6, 65b/12,
84b/23, 127a/24
m.- i bülğatü'l-aḥbâb 16a/18,
18a/21, 39b/9, 41a/23, 56b/16,
71b/1, 93b/19, 163a/23
m.- i bülğatü'l-aḥbâba 82a/18
- m.- i faḳîr 14a/12, 17a/3, 23a/2,
99a/23, 106a/18, 121a/24,
137a/9
m.- i faḳîre 65a/13
m.- i faḳîriñ 4a/13, 33b/15,
36a/13, 47a/3, 99b/25, 103b/5,
106b/20, 140a/9
m.- i ibn-i kitâb 163b/22
m.- i kılllet-i bizâ' a 27a/11
m.- i kitâb-ı bülğatü'l-aḥbâbiñ
57b/19
m.- i kitâbü'z-zurefâ 79b/8
m.- i şafâ-yı mevzi' iñ 122a/13
- mü'ellifât** <Ar. Telif edenler.
m. 145a/23
- mü'eşsir** <Ar. Tesir eden, iz bırakan.
teşhîrât-ı m. 29b/10
- mü'eşsire** bk. mü'eşsir
eş-şoḥbetü'l-mü'eşsire 69a/12
- mü'ezzî** <Ar. İnciten, eziyet veren.
veca' -ı m.+ den 79a/25
- mü'ezzin** <Ar. Ezan okuyan, müezzin.
m.+ ler 134b/18, 162a/23
m.- i faḳîr 77b/6
- mü'ezzire** <Ar. Örtünen; Güçlendiren.
m. 20b/24, 21a/2

müfehhim <Ar. Kavrayışlı.

m. 70a/5

m.- i mütefaţţın 71b/15

müferrih <Ar. Ferahlık, sevinç veren.

m. 1b/2, 36b/12, 57b/9, 80a/8,

141b/20, 151b/16

laţif-i m.- i gürüh 151b/14

müferrihü'l-kulüb 79a/19

müferrihât <Ar. Ferahlık verenler.

m. 79a/12, 82a/20, 83a/6

müferrihe bk. müferrih

m. 82b/24

ceride-yi ceyyide-yi m.+ de

132a/25

zевāt-ı m.+ den 80a/17, 80a/19

revān-ı m.+ den 80b/2

evkāt-ı m.+ dür 79a/16

m.+ yi 80a/22

eşribe-yi m. 80b/25

evkāt-ı m. 79a/15

hālāt-ı m. 79a/16, 80b/3

tetimme-yi hālāt-ı m. 82b/8

tetimme-yi m. 82b/16

zевāt-ı m. 79a/16, 79b/20

müferrihetü'l-kulüb 79b/3

müferrehiyān <Ar. Ferahlık verenler (?)

m.- ı dehriden 1b/4

müfessirūn <Ar. Kuran-ı Kerim'i şerh

eden ve yorumlayan bilgin.

m. 51b/10

müfettiş <Ar. Teftiş eden.

m. 113a/17

müfhiş <Ar. Acı ve ağır söz söyleyen.

mezemmet-i m.+ inj 9a/15

müfliķ <Ar. Kusursuz, en iyi.

m. 86a/21

müflis <Ar. İflas etmiş, parasız, züğürt.

m. 112b/23, 160a/17, 161a/12

m.- i bī-imān 161a/13

müfred <Ar. Yalnız, tek.

m.+ i 2b/6

müfredāt <Ar. Toplu bir şeyin ayrı ayrı

parçaları.

m.- ı mücerrebedendür 45b/17

müfsid <Ar. Fesat sokan, bozan.

m. 75b/2

müft <Ar. Bedava, bedelsiz.

m. 112b/23, 135b/19

müfteh <Ar. Define.

m. 35b/24

m. 58a/6, 124a/17

müftehir <Ar. İftihar eden, övünen.
deyyüş-ı m. 91a/22

müheyyic <Ar. Zihne veya ruha
heyecan veren.

m. 123b/24, 124a/7

müftehire bk. müftehir

m.- i şehve 131b/21

deyyüş-ı m. 91a/25

m.- i şehvet 123b/24

şöhret-i m.+ si 140a/19

mühim <Ar. Ehemmiyetli, önemli.

m. 57b/18, 61a/24, 103b/25

müfti <Ar. Müftü, vilayet ve kazalarda
din işlerine bakan kimse.

m. 27b/13, 75b/5, 75b/7

mühimmât <Ar. Önemli ve gerekli işler.

m.+ leri 27b/18

ehemm-i m. 139b/8

m.+ leriniñ 161b/12

m.+ niñ 75b/4

mühimme bk. mühim

m.+ si 27b/12, 112b/8, 133a/10,

hıdemât-ı m.- yi dîn 30b/3

157b/20

m.+ siniñ 161b/16

mühlet <Ar. Süre verme.

m.- yi merķüm 133a/13

m.- i ma^chüde 98b/10

hazret-i müftiyü's-şakaleyn

42a/12

mühlik <Ar. Ürkütücü, tehlikeli.

müftü'l-enām 22b/17, 157a/20

m.+ den 79a/24

tebyîn-i müftiyü's-şakaleyn

59b/20

müfzi <Ar. Eriştiren, haber götüren.

m.+ dür 56b/14

mühennim ?

m. olup 38b/3

mühlike bk. mühlik

ālāt-ı hurüb-ı m. 107b/6

m.+ den 107a/18

maḥall-i m.+ ye 107a/18

sümümât-ı m. 61a/1

müheyyā <Ar. Hazır.

mühmel <Ar. Bırakılmış, terk olunmuş.

m. 63a/6, 88b/24, 91a/19,

117b/15

m.+ i 124a/22
lafz-ı m.+ i 117b/17

mühmelât <Ar. Bırakılmışlar.

m. 42a/20
m.+ ından 69a/20
ağvât-ı m. 114b/6
edevât-ı m. 70a/25

mühmele bk. mühmel

elfâz-ı m.+ si 5a/9, 42b/16,
85a/13
elfâz-ı m.- yi türkiyye-yi
kādîmeden 85a/14
kelimât-ı m. 69a/3
mel'abe-yi m. 72b/4

mühr <Far. Mühür.

m. 32a/15
şāhib-i m. 13b/8
m.- i ġarîbü's-şekliñ 13b/16
m.- i mücevher-i tarz-ı elmāsîn
13b/15
m.- i mü'ecceleleri 32b/5

mühre <Far. Cam boncuk.

faşş-ı m. 13b/10

mühre-bāzlık <Far. Top veya bilyeyle

el çabukluğu gösteren kimse.
m. 50b/22

mühür-dār <Far. Mühür vurma yetkisi
olan.

m.+ ları 48b/7

müjde-ġānī <Far. Müjdeye karşı verilen
bahşiş.

m.+ sine 18a/5

müjgān <Far. Kirpikler.

m. 164a/7

mükābere <Ar. Kibirlenme.

m. 61a/7

mükāfāt <Ar. Ödül.

m.+ ında 113b/15

mükāleme <Ar. Karşılıklı konuşma,
söyleşme.

m. 99a/5

m.- yi türkide 40b/12

mükālemāt <Ar. Söyleşmeler.

m.+ ı 69a/19

mükellefe <Ar. Külfetle süslenmiş; Bir
şeyi yapmaya mecbur olan.

bākire-yi m. 67a/17

mükellefāt <Ar. Mükellefler.

m.+ a 60a/15

mükennā <Ar. Künyelenmiş, künyeli.

m. 71a/12, 71b/16, 107b/21,
142b/4
setr-i m. 123a/10

mükerrem <Ar. Saygın, muhterem.

m. 45b/11, 101b/24, 146a/5,
158b/13
m.+ ini 25b/13
zevc-i m.+ leri 86b/15
dāmād-ı ḫalife-yi m. 25a/19
destūr-ı m. 25a/18
vücūd-ı m. 17a/16, 3b/7
zāt-ı m. 17a/18

mükerreme bk. mükerrem

m.+ leri 94a/13
silsile-yi m.- yi ‘oşmāniyyeye
55b/25
zevāt-ı m. 71a/4

mükerremiyyet <Ar. Saygınlık,

mükerremlik.
m.+ i 91b/9

mükerrer <Ar. Tekrar olunmuş,
yinelendi.

m. 2a/D
‘araḳ-ı m. 142a/25

mükerren <Ar. Tekrarlanarak.

m. 2a/D, 158b/1

mükevver <Ar. Dolanmış, sarılmış.

m. 136b/10
m.+ dür 149b/23

mükeyyif <Ar. Keyif verici.

m. 81a/2, 81a/16, 82b/12

mükeyyifāt <Ar. Keyif veren şeyler.

m. 152a/12, 153a/22
m.+ dadur 153a/25
m.+ iḫ 152b/8
m.- ı mezkūreniḫ 153b/8

mükeyyife bk. mükeyyif

ceyn-i m. 152b/14
ma‘ācin-i m. 81a/24

mükezzib <Ar. Yalanlayan.

m.+ dür 134a/25

mükibb <Ar. İsrarcı olan.

m. 105b/1

mükreh <Ar. İğrenen, ikrah eden, ikrah
edilen.

cünüb-i m. 114a/23

mükrem <Ar. Ağrılanan, ikram edilmiş.

m. 12a/14

mükrihe <Ar. Cebreden, zorlayan.

emrāz-ı m. 109b/1
‘ācize-yi m. 115a/9

m.- yı ehl-i ‘ulūm 140b/21
m.- yı raķıķa 112a/4

mūkrime <Ar. İkrām eden, hürmet eden.
m.+ si 112a/11

mūlāhazen <Ar. Düşünce olarak.
m. 115b/2

mūkşir <Ar. Artıran, çoğaltan, varlıklı.
m. 106a/2

mūlahħaş <Ar. Telhis edilmiş, özeti
çıkartılmış.
m.+ da 127a/17

mūktesib <Ar. Kazanan, ele geçiren.
ķadd-i m.+ den 37a/9

mūlā‘ ibān <Ar. Oyun arkadaşlığı,
partnerlik.
m. 159a/25

mūlābese <Ar. İyi seçilememe;
Yakınlık, benzerlik.
m. 135b/14
m.+ siyle 3a/4, 7a/23, 21b/16,
89a/4, 98b/16, 132a/12, 160a/21

mūlākāt <Ar. Görüşüp konuşma.
m. 79a/22, 83b/17, 84b/16,
130b/20, 164b/5
m.+ a 133b/14
m.+ da 83b/6, 84b/14

mūlāhaza <Ar. Düşünce, fikir; Ayrıntılı
düşünme.
m. 2a/D, 5a/15, 17a/23, 74b/10,
74b/14, 86a/24, 90a/12, 92b/16,
95a/20, 95b/21, 96a/13, 104a/22,
113a/6, 130a/17,
m.+ ları 123b/15
m.+ larıyladır 55b/17
m.+ nıñ 101a/1
m.+ sıyla 5b/8, 55b/14, 127a/6
ehl-i m. 115b/10
fercām-ı m. 95b/23
m.- yı daķıķa 31b/16, 74b/10,
131a/18

mūlākī <Ar. Kavuşma, birleşme.
m. 48b/8, 49a/14

mūlāyemet <Ar. Uygunluk, yumuşak
huyluluk.
duħān-ı m. 150b/10

mūlāzemet <Ar. Bir şey veya kimseye
bağlanma; Devamlılık.
m. 53b/3, 138b/19
devām-ı m. 152b/9

mülâzım <Ar. Bir yere veya kimseye bağlanan.

m.- ı zefelüz 77b/4

mülebbes <Ar. Elbise olarak kullanılmış.

m. 86a/21, 120a/13, 120a/25

mülevveş <Ar. Kirilenmiş, pis, murdar.

m. 110a/11, 122b/19

mağdūh-ı m.+ inden 15a/8

cünüb-i m. 107b/16, 110a/7

lūṭī-yi m. 78b/7

mülevveşī <Ar. Pis, murdar.

vücūd-ı m. 102b/15

mülevveşlik <Ar.+Tür. Murdarlık, kirlilik.

m. 135b/6

mülhâk <Ar. Eklenmiş; Bağlı, tâbi.

m. 59b/22, 138a/18

mülhid <Ar. Dinsiz, imansız.

m. 134a/16

mülhime <Ar. İlham veren.

m.+ ye 68a/24

m.- yi muḳassīye 68a/22

mülk <Ar. Mülk, gayrimenkul.

m. 92a/23

m.+ i 108a/20

silk-i m.+ ine 5a/17

silk-i m.+ lerinde 110a/5

kār-gāh-ı m.- i izzet 31b/1

mülkâ'ine < ? Rumlar.

m. 73b/22

mülket <Ar. Memleket, ülke.

m. 26b/21

arşa-yı m.- i oşmānīde 3a/16

m.- i oşmānī 3b/17

m.- i oşmānīde 28b/9

mültecā <Ar. Sığınılacak yer.

m.- yı ehl-i ḥacāt 29b/16

mülteḥīlik <Ar.+Tür. Bıyığı yeni

terlemişlik durumu.

m.+ i 110a/17

mültemi'e <Ar. Işıldayan, aydınlanan.

mesā'il-i muḥteri'a-yı ḍalālet-i

m.+ sinde 97a/8

mülük <Ar. Melikler.

m.+ den 162a/4

mülzemīn <Ar. Bir şeyi veya kimseyi

lüzumlu sayıp taraflılık

gösterenler.

‘ākıbet-i m.+ den 74a/25

‘āmmeyi m. 72a/19

mümāşil <Ar. Benzeyen, eş.

m. 85b/15, 135b/8

m.+ i 102a/2

m.+ leri 30b/17, 65a/5

m.+ lerinden 3a/5

m.+ leriniñ 62a/3

mümāzece <Ar. Övünme, böbürlenme.

m.+ leriyle 162b/21

m.+ since 112b/25

mümessek <Ar. Misklenmiş, misk

sürünmüş.

m. 144a/23

mümevveh <Ar. Hayali.

m. 58a/21, 59b/8

mümevvehe bk. mümevveh

m. 59b/24

kelimāt-ı m. 10b/15

türrehāt-ı m.- yi mālāya‘ niyye

59b/23

mü’min <Ar. İman eden, müslüman.

m.+ leriñdür 64a/6

m. 64a/7, 75a/19, 108a/9

küll-i m. 105a/23, 111a/18

mü’minin <Ar. İman edenler.

müminlik <Ar. Mümin olma durumu.

m.+ inden 64a/9

mümkün <Ar. Mümkün.

m. 19b/14, 33b/16, 40a/19,

45a/12, 45b/24, 51b/21, 57a/7,

58b/3, 59a/2, 81b/17, 89b/7,

94a/4, 106b/3, 108b/1, 118b/24,

138b/18, 154a/12, 155b/3,

155b/8, 157b/23, 158b/8, 161a/2

mümtāz <Ar. Diğerlerinden ayrılmış,

üstün.

m. 4a/6, 46b/11, 90b/7, 101a/15,

118a/22, 144b/21, 148a/1,

151a/25

m.+ dur 46b/10

mümtedd <Ar. Uzayan, süren, sürekli.

m. 101a/6, 134a/25, 156b/25

münācāt <Ar. Yakarma, Allah’a

yalvarma.

eşnā-yı m.+ da 6a/17

münāfiķ <Ar. Allah’a inanmayan; Nifak

sokan, fesatlık yapan.

m. 78b/4, 79a/1

m.+ lar 157b/12

m.+ ıñ 76b/12, 77a/13

münākāşa <Ar. Tartışma, çekişme.

m. 11b/8, 11b/9
m.+ ları 55a/20

mün‘ akıd <Ar. Karşılıklı olarak
resmiyete dökülmüş.

m.+ dür 21a/25

münāsebet <Ar. Münasebet, ilgi, ilişki.

m. 37b/2, 60a/20, 62b/20,
72a/12, 114a/24, 137b/11
m.+ i 36a/15, 41a/18, 57b/1,
58a/19, 77a/16, 85b/1, 85b/19,
100a/D, 103b/25, 117a/5,
122b/23
m.+ inde 84b/3
m.+ li 39b/15
m.+ lü 62a/15
m.+ lüce 159a/2
m.+ siz 39b/15, 62a/15, 85a/5,
104a/16, 146b/12
hılāf-ı m. 110b/1
m.- i mazāmine 118b/22
m.- i ‘örfiyye 41b/6

münāsebet-ḥvāh <Ar.+Far. İlgi isteyen.

m. 90a/22

münāsib <Ar. Münasip, uygun.

m. 16b/24, 39b/11, 39b/23,
42a/15, 43a/9, 44b/17, 46a/4,

52b/10, 59b/10, 60b/24, 71a/8,
82a/13, 84a/18, 85a/1, 85b/3,
85b/17, 86a/18, 89a/13, 89b/19,
94a/21, 100a/8, 100b/5,
101b/25, 111b/23, 117a/23,
117b/3, 119a/9, 120a/17,
120a/21, 123a/25, 123b/17,
127b/23, 129b/9, 130b/22,
131a/9, 136a/2, 136a/9, 138b/15,
140b/23, 141b/19, 144b/12,
151a/3, 157a/12, 161b/22,
162b/24, 163b/4,
m.+ dür 37a/12, 57a/24, 58b/21,
92a/22, 150b/6
beyt-i m.- şān 74a/1
‘ibāret-i dil-peżir-i m. 164a/13

münāza‘ a <Ar. Münakaşa.

m. 125a/23

münbasit <Ar. Şen, gönlü açık.

m. 87b/14

münceżib <Ar. Gönül vermiş, tutulmuş,
tutkun.

m. 143a/2

mündefi‘ <Ar. Geçmiş, atlatılmış,
savuşturulmuş.

m. 65b/2, 124a/22, 124b/2

münderic <Ar. İçinde bulunan.

m. 29b/10, 121a/19, 143a/5

m. 11a/13

müneccim <Ar. Yıldızların hareketlerinden ve vaziyetlerinden anlam çıkaran, falcı.
m.+ le 75a/22
m.+ lerimiz 67a/16
m.+ leriğ 68b/12

münhaşır <Ar. Etrafı çevrilmiş; Bir kişiye özgü.
m. 3b/7, 17b/11, 27b/16, 80a/25, 101b/7, 112b/24, 113a/16, 151b/3, 162a/7
m.+ lardur 162a/9

müneccimîn <Ar. Müneccimler.
m. 69a/2
gürüh-ı m. 68a/20

münhaşıra bk. münhaşır
m. 3a/9, 82b/D, 131b/13, 161b/24

müneccimlik <Ar. Müneccimlik, falcılık.
m. 159b/7, 161a/9

münîre <Ar. Aydınlık, parlak.
m.+ ler 120b/1

müneffis <Ar. Nefes verdiren, rahat ettiren.
m. 120a/13

münker <Ar. İnkâr olunmuş.
m. 128b/16

müneftin ?
m. 126b/10

münkeşif <Ar. Açığa vurulan, meydana çıkan, açılan.
m. 68b/22

münevver <Ar. Işıklı, aydınlık, parlak.
mażca^c -ı m. 80a/11

münkir <Ar. İnkâr eden, labullenmeyen, inanmayan, imansız.
m. 76a/6, 92a/16
m.+ den 111a/17

münezzek ?
m.+ dür 129b/25

münsâka <Ar. Peş peşe giden, gönderilen. (?)
m. 37b/20

münfehim <Ar. Anlaşılan.

münselik <Ar. Tarikata giren.

m. 109b/25

münşa'ib <Ar. Kollara ayrılan, ayrılmış.

m. 101a/23, 102b/3

müntakıla <Ar. Miras olarak kalan.

m. 140a/17, 140a/D

münte' ?

menkūse-yi m.+ si 109a/23

müntefi'ye bk. müntefi'

m. 7b/2, 25b/9

müntehā <Ar. Son, nihayet, uç.

m. 8b/7

m.+ dur 142a/20

m.+ sı 148b/5

müntehī <Ar. Sona eren, biten.

m. 141a/18

müntaḥab <Ar. Seçilmiş, seçkin.

m. 148b/9

m.- i maḥsūblar 146a/1

müntehiyye ?

şerī'at-ı m.- yi 'izz olur 112a/19

müntesib <Ar. Katılan, ilgili olan.

m. 53b/13

münteşire <Ar. Etrafa yayılan.

m. 149b/18

münteşir <Ar. Açılan, yayılan, dağılan.

m. 73a/18, 148b/15, 152b/18

müntine <Ar. Kokmuş.

lāşe-yi m.+ de 123b/22

m.+ sini 108a/16

lāşe-yi m.+ sini 111b/11

elvāş-ı m+ sini 108a/16

münzarife ?

m. 136a/24

m.+ de 130a/15

mürāḥakat <Ar. Ergenlik çağına gelme.

ḥīn-i m. 3b/1

mürāḥim <Ar. Rahmet dileyen.

m. 129b/24, 162a/3

mürāḥika <Ar. Ergenlik çağında olan

kız.

m. 65a/22

mürāselāt <Ar. Mektuplaşma, yazışma.

m. 73b/5

mürde <Far. Ölen, vefat eden.

m.+ dür 103b/20

- müreceh** <Ar. Üstün tutulan, tercih olunan.
m. 142a/21
- mürecim** <Ar. Sözü tam söyleyip yerli yerince eda ve beyan eden.
m. 85a/18
- müreffeh** <Ar. Bolluğa kavuşturulmuş.
m.+ e 43a/18
müreffehü'l-bāl 25b/11
- mürekkeb** <Ar. İki veya daha çok şeyin karışmasından meydana gelen.
m. 152b/19
m.+ dür 107a/5
- mürekkebe** bk. mürekkeb
m.- yi cüz'iyeye 124b/8
tabî' at-ı m.- yi külliyye 124b/7
- müretteb** <Ar. Tertip olunmuş, nizama konmuş.
m. 101b/3
neşr-i ğayr-ı m. 58b/2, 77a/24
- mürevvihe** <Ar. Rahatlandırıcı.
āsītāne-yi m. 103b/3
medīne-yi m. 82b/24
- mürevves** <Ar. İffetsiz erkek.
m. 84a/10, 84b/12
- mürr** <Ar. Acı.
m. 57b/12, 64b/14
kelām-ı m. 62a/8
- mürşid** <Ar. Doğru yolu gösteren, kılavuz.
m.- i kāmīl 29b/17
- mürted** <Ar. İslam'ı terk eden.
m. 138a/4
- mürtekb** <Ar. Yakışıklı işler yapan.
m. 79a/4, 162a/25
m.+ le 75a/25, 76a/8
mevālī-yi m. 112a/24
mürtekbü'l-me' āşī 8a/4
nā'ib-i m. 77b/10
- mürteşī** <Ar. Rüşvet alan, rüşvetçi.
fāz-ı m. 77b/10
- mürtezka** <Ar. Vakfın gelirlerinden maaş alan kimse.
m.- yı vaqf 77b/9
- mürür** <Ar. Geçme, gitme.
m.- ı beşin 113b/14
m. 40b/7, 50b/17, 73b/13, 161b/21
m.+ undan 143a/20, 98a/6

mürüvvet <Ar. İnsaniyet, mertlik,
yiğitlik; İnsan olana yakışır
erdem.
m. 53b/16, 54b/13, 80a/25,
112a/13, 118b/13, 133a/25,
140b/2

mürüvvet-dişār <Ar.+Far. Çok erdemli,
çok insaniyetli.
m. 140b/7

mürüvveten <Ar. Mürüvvetini görerek.
m. 111a/16

mürüvvet-gāne <Ar.+Far. Erdemlilik.
m. 118b/13

mürüvvet-küster <Ar.+Far. Erdem
yayan.
m. 25b/13

mürüvvetlü <Ar.+Tür. Erdemli,
insaniyetli.
m. 120a/5

mürvār ?
m.+ i 88b/21

müsā'ade <Ar. Müsaade, izin; Yardım.
m. 116a/11, 131a/6, 147a/20
m.+ si 2a/D, 5b/6, 33a/11,

123b/13
m.+ since 94a/3
m.+ siyle 98b/10
m.- yi baht 156b/21
m.- yi devlet 149b/2
m.- yi devlet-i dünyā 144b/10
m.- yi ' izz 82b/10

müsā'ade-yāb <Ar.+Far. Yardım bulan.
m.- 144a/18

müsābaka <Ar. Müsabaka, yarış,
rekabet.
m. 132a/14

müsāferet <Ar. Misafirlik.
m. 67a/17
m. 137b/24
m. édüp 95a/15

müsāfiḥ <Ar. İffetsiz.
m.+ leriniḡ 113a/3

müsāfir <Ar. Misafir.
m. 99a/4
m.+ i 133b/15

müsāḡ <Ar. İzin verilmiş, ruhsatlı.
m. 52b/6

müsā'id <Ar. Uygun, elverişli.
m. 98a/6

müsākeşe <Ar. Cinsel ilişki. m.+ sine 117b/12	61a/17, 72a/19, 94a/11, 101a/7, 112a/14, 115b/4, 115b/7, 122b/15, 128a/21, 131a/21, 131b/8, 132a/19, 138a/19, 140a/25, 151b/25, 163a/12
müsakkaḥ <Ar. Üstü kapatılmış, tavanı olan. m. 154b/10	emr-i m.+ dūr 111a/17 ğayr-i m.+ dūr 124a/4 şart-ı m.+ dūr 49a/25
müsāmih <Ar. Hoşgörülü. m. 89a/18 deyyūş-ı ma ^c nevî-yi m. 89a/14	m.- i ^c āmedür 151b/3 m.- i ^c āme-yi ümemdür 4b/1, 26b/6, 93b/3 m.- i ^c āme-yi ümetdür 17b/2
müsānaḥat ? m. 47b/13	m.- i cumhūr-ı ehl-i umūrdur 13a/12
müsāwī <Ar. Eşit. m. 92b/23, 124b/8, 139a/2, 149b/8 m.+ dūr 136a/22	müsellem-kerde <Ar.+Far. Doğruluğu tartışılmaz. m. 131b/8
müşbet <Ar. İspat olunmuş. m. 20a/6	müşelleş <Ar. Üçlü; Bir yazı stili; Üç kere kaynatılmış veya çekilmiş. m. 3a/15, 143a/23, 143b/7 m.+ i 143b/14 m.+ idür 143b/8 m.+ leri 120a/20 māvze-yi m. 143b/19 tedbīr-i m. 143a/22 m.- i maṭbū ^c 142a/11 beyān-ı m.- i merğūb 141b/22 beyān-ı m.- i şer ^c ī 141b/25
müsekkit <Ar. Teskin eden, rahatlatan. cevāb-ı m. 151a/25	
müsellah <Ar. Silah kuşanmış. m. 119b/1	
müsellem <Ar. Sunulmuş, verilmiş; Doğruluğu tartışılmaz olan. m. 3a/14, 4b/1, 61a/6, 61a/9,	müselmān <Ar. Müslüman.

m. 5b/19, 16b/24, 78a/23,
95b/6, 134a/17, 134a/18,
158b/20,
m.+ ı 17a/7
m.+ ıñ 75a/19, 158b/21
m.- ı burūsa 78b/16

müselmānān <Ar. Müslümanlar.

m. 6b/10

müselsele <Ar. Zincirleme, birbirine
bağlı.

silsile-yi m.- yi devlet 12a/4

müsem mā <Ar. Ad konulmuş, belirli.

m. 147b/18

m.+ da 25b/8

müsimn <Ar. Yaşlı, ihtiyar.

m. 88a/5

müskir <Ar. Sarhoşluk veren.

m. 61a/2

müskit <Ar. Susturan, itiraza fırsat

bırakmayan.

cevāb-ı m. 101a/2

m.- i ‘āmme-yi halk 151a/25

müskite bk. müskit

ecvibe-yi m.- yi uşul-i mevşul

60b/21

müslimīn <Ar. Müslümanlar.

isrāf-ı beytü'l-māl-ı m. 10b/8

cemā' at-i m.+ e 57b/2

müsrif <Ar. Müsrif, israf eden.

m.+ le 75b/10

müstağriķ <Ar. Kendinden geçmiş, gark
olmuş.

m.- ı deryā-yı ‘araķ 108a/25

müstaḥak <Ar. Uygun bulunmuş.

m. 54a/7

merd-i m.+ dan 8a/13

m.+ lar 7b/19

m.- ı ‘itāb 44a/7

nā-müstaḥaķı'l-be'is 8a/16

müstaḥdem bk. Müstaḥdem

m. 4a/13

müstaḥdem <Ar. Hizmetli.

m. 30b/3

müstaḥfiz <Ar. Koruyucu.

m. 139a/10

müstaḥil <Ar. Mümkün olmayan şey,
imkansız.

m.+ dür 81b/D

müstaḥsen <Ar. Beğenilen.

m. 36b/10, 47b/20

cünüb-i m. 107b/21, 115a/17

de' b-i m.- i kibār 35a/10

müstaḥsene bk. müstaḥsen

m. 61b/15

ḥōṣ-āyende-yi m.+ ye 41a/16

ḳānūn-ı mersūme-yi m.+ yi

27a/7

m.- yi 'uḳalā 11b/1

nağamāt-ı m. 80b/18

ṣīme-yi m. 53b/2

müsta' id <Ar. Kabiliyetli, yetenekli,

anlayışlı.

m.- i ma' ālim 163a/6

müstaḳbiḥ <Ar. İğrenen kimse.

m. 92a/22, 112a/16, 125a/22,

131b/4

müstaḳil <Ar. Ayrı, bağımsız.

m. 65a/2

müsta' mel <Ar. Kullanılmış, eski.

m. 80b/21

müsta' mellik <Ar.+Tür. Kullanılmışlık.

m.+ lerinden 85b/5

müste' ān <Ar. Kendisinin yardımı

istenmiş olan.

m.+ ıḡ 7a/7

müste' ār <Ar. Ödünç alınmış,

kendisinin olmayan.

m. 85a/20, 115b/20

cünüb-i m. 107b/21

müste' ārī <Ar. Ödünç alınmış.

m. 84a/9

m.+ dür 83a/15

müstab' id <Ar. Olası görülmeven.

m. 135a/12

müstecāb <Ar. Kabul görmüş.

müstecābü'd-da' vet 164b/10

müsteclib <Ar. Kendine doğru çeken,

sürükleyen.

m. 115b/7, 115b/16, 138b/14,

139a/10

m.+ dür 141a/25

kāffe-yi iştiğāl-i m. 132b/9

m.- i necāsetdür 138b/4

müsteczib <Ar. Cezb olunmuş. (?)

m. 138b/14

müsted' ā <Ar. Talep ve rica edilen.

m.+ sı 94a/14

m.+ sınca 44b/25, 64a/5, 71a/1,

71b/12, 72b/3, 73a/11, 82b/D,
86a/11, 107b/4, 112b/15,
139b/13

m.+ sıyla 57b/21

m.- yı şerîfi 52b/13

m.- yı ʔabāʕ 82a/20

müstedʕî <Ar. Talepte bulunan.

m. 139b/3, 71b/17

müstedîm <Ar. Kesintisiz, sürekli.

deʔb-i m.+ dür 57b/11

müstedîme bk. müstedîm

m. 146a/23

ʔkânün-ı m.+ sinden 68b/19

müstefid <Ar. Yararlanan, fayda gören.

m. 126b/15

müstefiz <Ar. Feyz alan, istifade eden.

m. 69a/15

müsteḥab <Ar. Sevilen, beğenilen; Hz.

Muhammed'in sevap dediği ve
bazen yaptığı iş.

m. 47b/20

m.+ dur 41a/23

dāb-ı m. 53b/4

müstehcen <Ar. Ahlak dışı, ayıplı.

m. 92a/22

m.+ dür 123b/18

elʔāb-ı m.+ e 118a/8

müstehcene bk. müstehcen

m. 89a/17

ḥālet-i m. 147a/9

taʕ birāt-ı m. 63b/14

müstekreh <Ar. İğrenç, menfur.

elfāz-ı m.+ e 58b/19

ʕamel-i m.+ in 108a/15

müstekrehe bk. müstekreh

m.+ ni 108b/10

müstelzim <Ar. Gerekli görme.

m. 47b/22, 71b/17, 117b/15,
139a/25,

m.+ dür 10b/24, 43b/6

fitne-yi m. 40b/3

müsteşnā <Ar. Ayrıcalıklı, saygın,

mümtaz.

m. 94a/20, 143b/6

müstevcib <Ar. Uygun, yaraşır.

m. 10b/14, 40b/3, 43b/6,
47b/23, 115b/16

müstevlî <Ar. Ortalığa yayılan.

m. 116a/11

müşābehet <Ar. Benzerlik.

m.+ i 71b/11, 140b/15

müşābih <Ar. Aralarında benzerlik olan.

m. 116b/1, 163b/3

müşāhede <Ar. Görerek anlama ve tespit, gözlem.

m. 19b/11, 22b/18, 33a/14,
62a/24, 81b/12, 82b/D, 133b/20,
150a/10

m.+ miz 92b/13

m.+ si 48a/8

m.- yi cemāl-i seyyidü's-sādāt
29b/20

m.- yi cemālleri 117a/5

müşāheret <Ar. Aylıkçı.

kātib-i m.- i allāş 77b/8

müşāhhaş <Ar. Tanınmış.

şahş-ı m. 125a/25, 140b/2

şahş-ı şeref-i m.+ ı 156b/23

müşāhiyye ?

dā' iye-yi m.- yi ma' hūda
124b/25

müşāreket <Ar. Ortaklık, ortaklaşma.

m. 120b/1

müşārün ileyh <Ar. Adı geçen, adı

anılan.

m. 8b/20, 13b/5, 17b/13,
22a/20, 53a/22, 72b/25, 87a/1,
108b/20

m.+ e 3b/9

imām-ı m.+ i 9a/10

m.+ iñ 49a/1, 99a/23, 140b/14

m.+ üm 93a/4, 157a/14

Paşa-yı m. 22a/25

müşārün ileyhā bk. müşārün-ileyh

m. 147b/21

m.+ dan 32b/2

m.+ nıñ 151b/19

müşārün ileyhimā bk. müşārün ileyh

m. 145b/14, 147a/10

müşārün bi'l-benān <Ar. Parmakla gösterilen.

m. 4a/6, 33a/16

müşāvere <Ar. Danışma.

m. 107a/8

terk-i m.- yi ehl-i rü'yet 13a/19

m. 103b/25

müşāveresiz <Ar.+Tür. Danışmasız.

m. 134a/25

müşebbek <Ar. Ağ biçiminde örgü yapılmış.

m. 148b/10, 151a/19	m. 27b/9, 46b/7, 106a/21 m.+ dür 79b/12
müşedded <Ar. Güçlendirilmiş, takviye edilmiş. m. 58b/10	müşrik <Ar. Şirk koşan. m.+ le 75a/19
müşemmet <Ar. İyilikle ve hayırla anılan kimse. m. 134b/7	müşrikîn <Ar. Şirk koşanlar. m. 84a/22 m.+ dür 72a/20 kefere-yi m.+ e 138a/6 tavâ'if-i m.+ e 138b/3 m.+ in 98b/20 kefere-yi m. 107b/1, 134a/25 taḥvîf-i m.- i düzah 11a/24 kefere-yi m. 96a/25
müşerref <Ar. Onurlu, şerefli. m. 114a/11	müştak <Ar. Özleyen. m. 116b/21
müşerrah <Ar. Açılmış, parçalanmış, şerh edilmiş. evkât-ı müşerrahu'ş-şudür 79b/3 müşerrahu'n-nüfus 58a/12	müştaḳḳ <Ar. Türemiş, türeme. m. 115b/20, 152a/13
müşevveş <Ar. Karmaşık, karışık. m. 32b/4, 117a/9	müşted <Ar. Şiddetlenen, şiddetlenmiş. m. 101a/6
müş'ir <Ar. Bilgilendiren, haber veren. m. 43b/4, 87b/8 m.- i nâzikâne 61b/3	müşteḥî <Ar. İştahlı, arzulu. m. 116a/1, 117b/10
müşîr <Ar. Yol gösteren, emreden. m. 12b/14, 23a/1, 25b/6, 82b/D m.- i bî-naẓîr 18a/9 m.- i meymenet 25a/17 m.- i 'âḳil 113b/17	müşterâ <Ar. Satın alınmış. m.+ sı 27b/22
müşkil <Ar. Sıkıntılı, çetin, zor, bela.	müşterek <Ar. Ortaklık, birlikte

oluşturulan.

müşterekü'l-edā-yı fi'l-

ma' nādur 84b/6

müte' affif <Ar. İffetli.

m. 83b/10

müşterī <Ar. Bir mala talip olan, satın alan.

m. 116a/11

müte' aḥḥirīn <Ar. Sonradan gelenler, yeni yetmeler.

m.+ lerinden 20b/4

ḥükemā-yı m.- i islāmdan

10b/25

müt' a <Ar. Belirli bir süreye bağlı nikâh.

m. 28a/5

müte' ākıb <Ar. Ardından gelen.

m. 133b/24

mütāla' a <Ar. Okuma, araştırma;

Görüş, düşünce.

m. 43a/4, 106a/22

m.+ sıyyla 41b/1

m.- yı enīka 31b/17

m.- yı raḳīka 131a/19

müte' allıḳ <Ar. Asılı, bağlı; İlgili, ilişiği olan.

m. 41b/18, 65a/19, 66a/7,

161b/19

m.+ dür 33b/12, 56b/14

müte' accib <Ar. Hayrette kalan.

deyyüş-ı m. 100b/8

müte' allıḳa bk. müte' allıḳ

m. 126b/16, 126b/17, 158b/5

müte' accibāne <Ar.+Far. Hayrette kalarak.

m. 94b/13

müte' allıḳāt <Ar. Yakın kimseler, akraba.

etbā' -ı m.+ ından 64a/18

müte' addī <Ar. Zorlayan, atak davranan.

ḡayr-i m.+ ye 124a/3

müte' annid <Ar. İnat eden, direnen.

m. 78a/8

müte' addid <Ar. Sıkça olan.

m. 98a/25

müte' ārif <Ar. Bilinen, meşhur.

m. 101b/9

müte'assır <Ar. Gittikçe zorlaşan.
m. 46a/8

müte'aşşık <Ar. Aşırı tutkulu, çok aşık.
m.+ 1 83b/17

müte'aşşıka bk. müte'āşşıķ
m.+ larından 67a/25

müte'azzır <Ar. Yapılması zor.
müte'azzırü'l- ilāc 33a/22

mütebeddil <Ar. Değişken, kararlılık
göstermeyen.
m. 104a/7

mütecāviz <Ar. Haddi aşan, zorlayan,
artan.
m. 164a/24, 164b/9

müteccel ?
amel-i m. 83b/19

mütecelli <Ar. Görünen, açıkça ortaya
çıkan.
m. 140b/13

mütecezzī <Ar. Parçalara ayrılan,
bölünen.
m. 58a/25

mütedebbir <Ar. İleri görüşlü.

m. 88b/19

mütederrik ?

m. 127a/4, 131b/1

müte'essif <Ar. Hüzünlü.
m. olandur 107a/4

müte'essir <Ar. Etkilenen, hüzünlünen,
duygulanan, birinin acısına ortak
olan.
m. 100b/21

mütefattın <Ar. Kavrayan, hemen
anlayan.
m. 70b/2
müfehhim-i m. 71b/15

mütefekkir <Ar. Düşünür.
deyyüş-ı m. 100b/8

müteferri' <Ar. Dallara ayrılan, kök
veren; Bir köke bağlı.
m. 7b/10, 20b/21, 54b/1,
123a/21

müteferriķ <Ar. Farklı olan.
m. 102b/8

mütegallibe <Ar. Zorba, ağa takımı.
m.+ dendür 162a/14

mütehälli <Ar. Özenle hazırlanmış,
süslenmiş.

m. 153b/14, 160b/6

müteharrî <Ar. Araştırıp soruşturan.

m. 122a/25

mütehayyile <Ar. Hayal dünyasına
dalan.

şüret-i m.+ dür 68a/15

mütehennî <Ar. Dadanma, girme.

m. olmuş 45a/14

müteheyim <Ar. Şaşkın, hayret eden.

m. 75b/6, 157a/6

mütekeddir <Ar. Kederli olan.

m. 127a/14

mütekeffir <Ar. Kuşanmış, zırlı.

m. 88b/19

mütekellim <Ar. Konuşan, nutuk atan.

m.+ dür 42b/7

m.+ in 117b/5

mütekerrim <Ar. Vücudunu zararlı
nesnelere sakınan.

m. 25b/8

mütekeyyif <Ar. Keyif veren.

m. 110a/9

mütemāric ?

mütemāricü'l-me' āşire 56b/24

mütemāzicen ?

m. 138a/14

mütemekkin <Ar. Bir yere yerleşen,
mekan tutan.

m. 110a/5, 131b/23

mü'temen <Ar. Kendisine güvenilen.

m. 14b/2

m.+ dür 23a/2

mütemerrid <Ar. Baş kaldıran, asi.

Biğadicî-yi m. 79a/1

mütemerridîn <Ar. Asiler.

fecere-yi m.- i dînden 84a/22

mütemevvil <Ar. Varlıklı, zengin.

m. 5a/16

m.+ e 24a/22

deyyüş-ı m.- i ma' nevidür 96a/5

mütemevvile bk. mütemevvil

m. 7b/4

mütemeyyiz <Ar. Öne çıkan, belirgin
olan.

m.+ dür 103b/24, 104a/20

mütenevvi‘a <Ar. Çeşitlenen, değişiklik gösteren.

ħummeyāt-ı m. 141a/25

mütercem <Ar. Tercüme.

m. 47a/14, 85a/17

müterceme bk. mütercem

aħkām-ı m.+ mizde 129b/23

elfāz-ı m.+ mizde 135a/1

mütercim <Ar. Tercüme eden.

m.+ i 28b/5

m.- i merķūm 164a/17

müterreddid <Ar. Tereddüt eden,

kararsız.

m. 27b/24

müterreddidān <Ar. Tereddüt edenler,

kararsızlar.

m. 146a/4

müterekkin <Ar. Manevi bakımdan

güçlü olan.

m. 143a/4

müterrifiye <Ar. Bolluk içinde yaşama.

tevehhüm-i m.+ lerince 85b/11

müteselli <Ar. Kendini avutan, avunan.

m. 87b/14

müteserriren <Ar. Cariye edinmişler

gibi.

m. 92b/16

müteseyyid <Ar. Efendi gibi davranan,

ağalık taslayan.

m. 137b/18

müteşekkil <Ar. Oluşan.

m. 43b/24, 127a/13

müteşerref <Ar. Şeref duyan.

m.+ dür 25b/8

mütevātir <Ar. Söylenti.

m. 143b/17

m.+ dür 112a/18

mütevccih <Ar. Birine karşı sempatisi

olan.

ğayr-ı m. 124b/5

mütevehhim <Ar. Kuruntuya kapılan.

m. 70b/2, 71b/15, 86a/8, 101a/1,

126b/11

m.+ dür 117b/8, 11a/14, 148a/9

mütevellī <Ar. Vakıf idaresinden

sorumlu olan.

m.+ ler 134b/20, 162a/23	m. 43a/24
mütevellid <Ar. Doğan, dünyaya gelen, meydana gelmiş. m. olur imiş 68a/18	müvesvis <Ar. Kuruntulu. m. 76b/24
mütevellide bk. mütevellide m. 16b/11	müyesser <Ar. Kolaylıkla elde edilen. m. 7b/6, 11b/12, 29b/22, 45b/18, 49a/7, 106a/22, 117a/5
mütevvec <Ar. Taçlanan, taş giyen. m. 73a/3	müzā'āt <Ar. Görüşme. (?) m. 130b/21
mütevvel ? m.- i medyün 77b/7	müzaḥref <Ar. Kirli; Yaldızlı. m. 58a/21, 59b/8, 97b/17, 134a/25
müttefik <Ar. Aynı amaç için birleşenler. m. 19b/3, 131b/10	müzaḥrefe bk. müzaḥrefe m. 59b/24
müvecceh <Ar. Münasip, uygun. m. 88a/7, 127a/8, 127b/17, 131a/7	müzaḥrefe bk. müzaḥref m.+ yi 10b/15 kelimāt-ı m. 11b/14, 59b/22, 85b/2
müveccih <Ar. Yönelen, bir tarafa dönen. m. 42a/14 ğayr-i m. 124a/3	müzd <Ar. Ücret, karşılık; Kira. m. 122a/6 m.- i dünyā 21b/23
müvellid <Ar. Doğuran, doğum yapan. m.+ i 124a/6	müzdeḥam-fih <Ar.+Far. Kalabalıkta. m. 144b/25
müvessih <Ar. Pisleten, kirleten.	müzebbere ?

beyza-yı m.+ yi 142b/22

m. 71a/17

müzehheb <Ar. Süslenmiş,
yaldızlanmış.
kelâm-ı m.+ dür 156b/10

müzmine <Ar. Uzun süreli.
m.+ ye 160a/4
emrâz-ı mekrûhe-yi m.+ ye
132b/18
marâz-ı m. 112b/3
müzmînü'l-hamr 8a/4

müzekkir <Ar. Söyleten, akla getiren.
m. 101b/6

müzemmem <Ar. Kötüleme.
m. 37b/13

-N-

müzerkeş <Ar.+Far. Altın sırmalı ve
işlemeli.
m. 34b/25

nâ- <Far. Olumsuzluk edatı.
āyîn-i n.- behînleri 97a/7
āyîn-i n.- behînler 72b/3
bölükbaşıyân-ı n.- şiyân 114b/11
cevâb-ı n.- şavâb 124b/5
çünân-ı n.- memdûh 8a/2
devlet-i berkeşide-i n.-
pesendide 9b/2
fehîm-i n.- murâd 141a/7
güftâr-ı n.- be-rkarâr 98a/2
güftâr-ı n.- hem-vâr 84b/22
haber-i n.- fehm 46a/18
harekât-ı n.- pesendidesin 8b/24
hayr-ı n.- şinâslarını 27b/5
isti'âre-yi bâtîle-yi n.-
münâsebe-yi dal-hırâşdur 85b/12
kâr-ı n.- ber-çarârlık 109a/15
kâr-ı n.- hem-vâr 88b/20
katl-i n.- haqq 13a/18
kudret-i n.- mütenâhiye 54a/12
merķümân-ı haber-i n.- şinâsânı

müzeyyen <Ar. Süslenmiş, zinetli.
m. 94a/21

müzeyyif <Ar. Sahteliğini ispat eden.
m. 124a/8, 129b/24

müzeyyife bk. müzeyyif
maķûlât-ı m.+ den 85b/2
m.+ dür 118a/4
kelimât-ı m. 59b/8

müz'ic <Ar. Bıkkınlık.
m. 156b/11
hâşşa-yı m.+ e 68a/9

müzill <Ar. Bayağılaştıran.

- 71a/22
- n.- bālīga 80b/16
- n.- bedīddür 3b/4
- n.- bekārları 35b/9
- n.- ber-ķarār 26a/17
- n.- ber-ķarārlarından 135a/19
- n.- berş 142b/16
- n.- çār-terk 35b/13
- n.- fehmiņ 18b/8
- n.- ħaber-şinās 40a/16
- n.- ħacc 127b/19
- n.- ħaķķ 13b/25, 16a/6, 17b/1, 150b/20
- n.- hem-vār 35b/3
- n.- ħ^vāh 110b/18, 135b/3
- n.- ķābilü'lvaṭī 132a/2
- n.- ķadirşinās olan 45b/20
- n.- lāyīķ 145b/17
- n.- maĥalle 110a/23
- n.- maĥrem 83a/8
- n.- maĥremāndan 74a/19
- n.- maĥremleri 88b/25
- n.- maķbül 35a/14
- n.- ma^ç küldür 62a/9
- n.- maṭbū^ç 48b/22, 74a/23, 87a/21
- n.- merd 133b/18, 133b/19
- n.- merddür 83a/9
- n.- mevcüd 108b/7
- n.- mübārek édügi 134a/5
- n.- mübārekdür 135b/4
- n.- müselmān 78b/19, 83b/22
- n.- müselmāndur 114a/10
- n.- pākleriņ 75a/22
- n.- pāklik 138b/3
- n.- pehinler 72b/3
- n.- pesendide 35b/4, 59b/18
- n.- pesendidelikleri 74a/20
- n.- puĥte 142b/16
- n.- put 55a/1
- n.- revā 9b/15, 64a/24, 82a/16, 108a/11, 111a/17
- n.- revādur 43a/14
- n.- sezā 146a/8, 152b/16, 82a/16
- n.- şāyāndur 145b/17
- n.- şāyeste 35b/1, 82a/16
- n.- şāyestegān 4b/11
- n.- şinās 104b/3
- n.- şināsları 46a/18
- n.- temiz 15a/16
- n.- tırāş 35a/8, 114b/14, 123a/8
- n.- tırāşa 118b/12
- n.- tüvān 108b/25
- n.- yābdur 1b/2, 142a/21
- n.- dest 105a/25
- pīr-i n.- tüvānlardan 110b/2
- ricāl-i bī-su'āl-ārā-yı n.- fehmānı 61a/21
- sa^ç y-ı n.- ma^ç dūd 83b/6
- şaĥş-ı n.- bekāra 88b/20
- şaĥş-ı n.- müstaĥaķı'l-be's 8a/16
- terbiyet-i n.- ehller 4b/19
- vaż^ç -ı n.- sezāyı 50a/2
- vaż^ç -ı n.- şāyestesinden 113b/13

vücūd-ı n.- pākin 15a/25
zīr-i ma^c de-yi şārib-i bī-ḥired-i
n.- ma^c ḳūleden 143b/25

nādim <Ar. Nedamet duyan, pişman
olan.
n. 32a/20

nāb <Far. Hilesiz, katışıksız, saf.
bāde-yi n. 142b/3
n.- ı enginūrī 81a/18

nā-be-hencār <Far. Usulsüz, yolsuz.
n. 4b/10, 8a/24, 13b/22, 35a/19,
35b/2, 40b/18, 48b/24, 57b/15,
74a/22, 146a/8
i^c māl-i n. 26a/17
isti^c āre-yi n. 84b/22
kelām-ı n.+ dur 85a/11
vaḳt-i n. 13b/22

nā-be-hencārī <Far. Usulsüze dair.
n. 113b/12

nābiḡa <Ar. Şanlı, şöhretli.
n. 63b/14

nābit <Ar. Kendiliğinden topraktan
çıkıp büyüyen.
n. 148a/14, 148a/19, 150b/12,
151a/15

nabz <Ar. Atar damar.
ıırḳ-ı n.+ ım 3b/4

nabz-gīr <Ar.+Far. Nabza göre şerbet
veren.
n. 89b/16

nabz-gīrāmizce <Ar.+Far. Nabza göre
şerbet verenlikle karışık.
n. 14b/19

nabz-gīrlık bk. nabz-gīr
n.+ ler 16b/19

nā-çār <Far. Çaresiz, zavallı.
n.- çār 5b/1, 58a/18, 66b/13,
74b/1, 87a/9, 87b/19, 92a/11,
110b/22
deyyūs-ı n.- çār 86b/1

nā-dān <Far. Bilmez, cahil, kaba.
n. 1b/18, 10b/19, 44b/4, 46a/1,
50a/2
şaḡş-ı n.+ a 32b/24, 52b/18
n.+ ı 49b/18
n.+ larıḡ 71b/14
n.- ı bī-mezāḳa 82a/8

nā-dānān <Far. Bilmezler, cahiller.
şūḳalā-yı n.- ı bī-mezāḳān
60b/19

nā-dīde <Far. Ender, emsalsiz.
n. 7b/25

nā-dīdelik <Far.+Tür. Ender olma
durumu.
erkān-ı n.+ ine 52b/16

nādim <Ar. Pişman.
n. 59a/16, 103b/D, 122b/10
cünüb-i n. 107b/22
n.- i bī^c ilāc 155b/19

nādir <Ar. Nadir, az bulunur.
n. 12b/15, 24b/6, 81b/19, 90a/6,
149b/19
n.+ dūr 148b/17

nādire bk. nādir
n. 32a/4, 32a/8, 32a/18, 32a/25,
120b/3
nādiretü'l-ğazāhedden 109a/22
nādiretü'l-meşelden 20b/3

nāfi'a <Ar. Bayındırlık işleri.
tebehhür-i ğayr-ı n. 35b/23

nāfi^c <Ar. Menfaatli, faydalı.
n. 66b/10, 81a/11, 142a/10
eşyā-yı n.+ e 117b/9

nāfile <Ar. Farzların dışında kılınan
namaz.

n. 23b/16

nağam <Ar. Nağmeler, ezgiler.
n. 144b/12

nağamāt <Ar. Nağmeler, ezgiler.
n.- ı müstaḥsene 80b/17

nāgeh <Far. Zamansız, vakitsiz.
n. 32a/24

nağam-sāz <Ar.+Far. Şarkıcı.
n. 94a/20

naḥçir <Far. Av yeri; Av.
n.+ iḡ 75b/23, 76b/1

naḥḥās <Ar. Hayvan alım satımı yapan,
cambaz.
ecnās-ı n. 85a/4

naḥif <Ar. Zayıf, narin, ince.
n. 3a/22

nāhiḳ <Ar. Böğüren, anıran, eşek sesli.
n.+ iḡ 76a/9
ḥayvān-ı n.- i cirende-yi
mezāri^c -gāh 128b/17

nāhiye <Ar. Belde, küçük yer.
n.+ si 149b/22

- naḥl** <Ar. Hurma ağacı.
n.- ı devletiḡ 55a/4
- naḥnaḥa** <Ar. Öksürme.
n. 51b/22, 76b/18
- naḥr** <Ar. Hayvan kesme.
n.+ ıḡ 76b/3
- naḥs** <Ar. Uğursuzluk, çirkin, berbat.
bozuḡı-yı n. 78b/10
Macār-ı n. 78b/14
n.- ı ekber 109b/13
- naḥsend** < ? Güzellik, güzel.
n. 87a/25
n.+ ler 100b/14
n.- i zamān 11b/19
- naḥsendān** < ? Güzellikler, güzeller.
n.- ı müdebbirān-ı devlet 8b/1
- naḥv** <Ar. Sözdizimi, sentaks.
n. 41b/16
ḡavā' id-i n. 42a/8
'ilm-i n. 29b/13
- nā'ib** <Ar. Vekil; Kadı; Nöbetle gelen.
n. 75b/6, 157b/10, 157b/12,
n.+ i 157b/2, 8b/11
n.+ ıḡ 75b/5
n.+ ine 157b/6
- nā'il** <Ar. Muradına eren.
n. 7a/22, 19b/4, 31a/18, 41b/1,
56a/11
n.- i 'izz 19b/15
n.- i merām 6b/24
- na'im** <Ar. Cennet; Refah, bolluk.
n. 90b/21, 137b/3
dār-ı n. 126a/7
dārü'n-na'im 164b/8
- nā'im** <Ar. Uyuyan.
n.+ ıḡ 75a/23
- nā'ire** <Ar. Ateş, alev; Sıcaklık, ısı.
n. 129b/19
n.- yi ḡarb 25a/20
n.- yi şürūruḡ 21b/19
- naḡā** <Ar. Temizlenme, paklanma.
şāḡib-i n. 72b/16
- naḡd** <Ar. Para.

n.+ i 142b/12
bezl-i n.- i cān 107a/25
n.- i aqça 134a/25
n.- i cāniñ 118a/1
n.- i vaqt 111b/22, 161a/7

naqdiyye <Ar. Para olarak.
ihsān-ı n. 53b/11

nāqıl <Ar. Nakleden, yazıya geçiren.
n.- ı faqır 164b/2

nāqış <Ar. Noksan, eksik, kusurlu.
n. 148a/4
zāt-ı n.+ dur 30a/6

naqī <Ar. Temiz, pak.
n. 72b/16

naqīb <Ar. Bir tekkede şeyhin
yardımcısı olan en eski derviş
veya dede.
n. 104b/25
n.- i ‘imāre-yi ‘abbās 77b/9

naqīr <Ar. Asıl, menşe.
n. 106a/20, 140a/6

naql <Ar. Nakletme, taşıma, geçirme.
n. 8b/25, 23a/20, 49a/2, 65b/10,
65b/25, 66a/5, 67a/17, 90b/18,
97b/20, 98b/2, 99b/2, 112b/5,

141a/16, 164b/9
n.+ i 24a/5, 65a/7
n.+ iñ 62a/10
n.- i bi’l-ḥaṭā 121a/13

naqliyye <Ar. Rivayetle öğrenilen şey.
n. 65a/17

naqmet <Ar. İntikam alma, acı vererek
cezalandırma.
n.+ dür 14b/9

naqş <Ar. Resim, işleme, yazı.
n. 13b/19, 36a/22, 54b/23,
146a/19, 160a/9
n.- ı ḥ^vānān-ı çünānda 29b/4
n.- ı kār-ı dehrīñ 114a/1
n.- ı nigār 82b/D

naqşibendī < ? Nakşibendi tarikatına
mensup.
N. 100a/19

naqz <Ar. Bozma, bir anlaşmayı yok
sayma.
n. 26a/18
n.- i ahd 17b/1

na‘l <Ar. Ayakkabı, nal.
n. 76a/4
n.- i şāh 98b/17

na' lçesiz <Ar.+Far. Nalça.

n. 136a/14

nāle <Far. İnilti, figan.

n.+ leri 80b/18

nām <Far. Nam, isim, ün.

n. 7a/6, 11a/1, 15a/7, 15b/24,
19a/12, 19a/7, 20b/6, 23b/21,
25a/7, 27a/1, 27b/14, 29b/9,
30a/14, 31a/7, 32a/19, 32a/25,
32b/1, 32b/2, 36a/14, 39b/11,
41a/25, 42a/13, 43a/4, 47a/4,
48a/5, 48a/6, 48b/7, 49a/5,
58b/22, 59b/21, 63a/15, 64a/21,
65a/22, 65b/23, 65b/5, 66b/14,
66b/15, 66b/2, 67a/17, 81a/10,
90b/11, 92b/12, 94b/25, 95b/22,
99a/2, 99a/6, 99b/1, 103b/17,
103b/25, 103b/6, 103b/7,
115b/8, 126b/5, 130b/25,
132a/1, 132a/2, 132a/3, 137b/18,
138b/13, 147b/16, 147b/18,
148b/18, 153a/15, 156b/19,
159a/4, 162a/13, 163b/24
n.+ ı 9b/19, 17a/13, 25a/16,
28b/23, 63a/11, 97a/18,
127b/16, 145a/11, 147b/25,
148a/16, 152b/16, 161b/25,
163b/23, 164a/23
n.+ ın 26a/5, 64a/22, 152a/1
n.+ ıñ 15b/16

n.+ ına 10a/9

n.+ ında 100a/25

n.+ ıyla 9b/18, 133a/11, 149b/20

n.+ ları 9b/10, 90a/25, 97a/14

n.- ı āñeri 31b/3

n.- ı ' arabīdür 31b/20

n.- ı aşlısı 142a/18

n.- ı eşñabınınñ 10a/25

n.- ı dīger 8a/7, 12b/8, 14a/8,
99a/2

n.- ı nāmī 163b/23

n.- ı nīk 64b/9

şib^c-i n. 81b/D

na' mā <Ar. İhsan, nimet, armağan.

n. 6b/5

tağyir-i n.- yı firāvān 26a/22

nām-āver <Far. Nam salmış.

n. 90a/20

namāz <Far. Namaz.

n. 17a/21, 135a/23, 158a/10,

n.+ da 44b/20

n.+ daki 14a/2

n.+ ı 14a/1, 158a/7

vağt-i n.+ ı 115a/14

n.+ ıñ 76b/3

n.+ ını 65a/20

n.+ larda 138b/18

n.- ı mezemmesiyle 145b/3

nām-dār <Far. Tanınmış, namlı.

n.+ ıñ 164a/6

merd-i n. 164a/1

nāmdaş <Far.+Tür. Aynı namı

paylaşanlar.

n.- dāş 25b/7

nāme <Far. Küçük kitap, risale.

maẓmūn-ı n. 109b/25

n.- yi a' māl 30a/8

nāmī <Ar. Bilinen.

n.+ dūr 148a/19

nām-ı n. 163b/23

nām-yāb <Far. Şöhret bulan.

n. 55a/25

nemīka <Ar. Mektup.

n.+ nıñ 123b/13

nemīmedaş <Ar. Dedikodu yapanlar.

n. 85a/16

nāmūs <Ar. Namus, iffet.

n. 7b/11, 100a/25, 102b/15

n.+ ı 94b/21

n.- ı vaqārdan 102b/15

nān <Far. Ekmek.

n. 139b/4

nān-körî <Far. Nanköre ait.

n.+ den 139b/6

nār <Far. Ateş, yakıcı şey.

n. 73a/5

iṭfā-yı n.+ a 40b/3

n.- ı ceḥīm 126a/5

n.- ı ḥarīd 13b/11

n.- ı nūr-ı devlet-i 'oşmānīden

158a/20

na'ra <Ar. Bağırma.

n.+ lar 67a/24

narḥ <Far. Temel gıdaların

belirlenmiş sabit fiyatı.

n.+ ıñ 77a/13

nārī <Ar. Ateşe özgü; Cehennemlik.

n. 6a/7

n.+ dūr 6a/8

nāş bk. nās

n.+ ıñ 75b/5

nās <Ar. İnsanlar.

n. 6b/20, 16a/4, 49b/16, 68a/9,

84b/14, 105a/2

ahvāl-i n.+ a 16a/14

aḥvāl-i n.+ a 28a/16

'ādet-i n.+ a 42a/15, 158b/3

‘āmmē-yi n.+ a 19a/1
vücūh-ı n.+ a 11b/11
elsine-yi n.+ da 164a/5
n.+ dan 61b/23, 64a/20
‘avām-ı n.+ dan 61b/23, 62a/4,
154a/4
zū’l-beğāt-ı n.+ dan 114b/5
zuhūr-ı n.+ dan 163b/10
n.+ ı 53a/5
aḥvāl-i n.+ ı 157a/18
n.+ ı 85b/15
ekşer-i n.+ ı 69a/16
‘āmmē-yi n. 30a/23
‘avām-ı n. 107a/13, 54b/25
celb-i kılūb-ı n. 29b/11
ekşer-i n. 7a/19, 59b/25, 89b/3,
148a/15
fuḫarā-yı n. 10b/11
suḫre-yi ‘urefā-yı n. 14a/11
‘urefā-yı n. 132a/21

naşārā <Ar. Hristiyanlar, Hristiyanlık.

n. 72a/23, 72b/5, 72b/13, 72b/17
n.+ ına 73b/12
be-tārīḫ-i n.- yı āfāḫdan 73b/15
‘īd-i n.+ da 72b/20
n.+ nı 75a/20
gürūh-ı n. 73a/23
beyne’n-naşārā 73b/21
emāre-yi ‘īdū’n-naşārā 74b/8
‘īdū’n-naşārā 22b/14
taḫzīlū’n-naşārā 73b/4

naşārī <Ar. Hristiyanlık’a ait.

n. 72a/11

naşāyīḥ <Ar. Nasihatlar.

n. 36a/3

n.+ dan 163b/1

cümle-yi n.+ dan 34b/22

ḫimāyet-i elzem-i levāzım-ı n.+

dan 27a/15

elzem-i levāzım-ı n.+ dan 20a/18

n.+ ı 43a/8

maḫşūş-ı n. 88a/3

n.- ı bi’l-ḫayrın 56a/14

n.- ı dil-pezīr 93b/7, 140a/7

n.- ı dil-pezīri 20a/19

n.- ı i’ tibār 121a/19

n.- ı kehrībār 39b/6

n.- ı lāzıme 39b/12

ser-n. 38b/16

naşāyīḥu’l-‘āmmē 39b/10

naşb <Ar. Bir göreve yeni atama.

n. 7b/19, 56a/6, 157b/5

naşīb <Ar. Nasip.

n. 148b/14

nāsiḫ <Ar. Nasihat eden.

n. 94a/12

naşīḫat <Ar. Nasihat, öğüt.

n. 57a/2, 105a/5, 105b/2	74b/1, 82b/D, 84b/24, 85b/5,
n.+ dūr 157b/18	86a/4, 87a/3, 89b/21, 8b/16,
n.+ ı 27a/16	92a/17, 92b/2, 88a/14, 104a/6,
n.+ ından 69a/15	108a/14, 108b/10, 113b/23,
n.+ lardur 32b/20	117b/8, 121a/1, 122a/22,
n.+ larında 11b/11	122a/23, 124b/22, 125b/5,
	127a/14, 129a/10, 129a/15,
naşr <Ar. Yardım, destek.	130b/18, 130b/8, 136a/15,
n. 25b/13	137b/13, 140a/5, 149b/18,
	150a/2
naşrāniyān <Ar. Hristiyanlar.	n.+ dūr 43b/22
n. 73b/8	
naşş <Ar. Delil olarak gösterilen	nāşilik <Ar.+Tür. Sebep olma durumu.
ayetler; Kesinlik.	n.+ iniñ 50b/15
n. 29b/15	
n.- ı kerīmi 73a/10, 158b/22	nāṭıķ <Ar. Konuşan, söyleyen,
n.- ı kerīm-i ilāhīdür 155b/15	anlatan.
n.- ı sa‘adet 158a/15	n. 76a/8
n.- ı şerīfi 139b/13, 73a/11	n.+ a 146a/18
	ḥayvān-ı n. 140a/25
naşūriyye < ? Ermeniler.	nāṭır <Ar. Tellak.
N. 73b/22	n. 119a/7
	n.- ı ḥamām 77b/17
na‘ş <Ar. Tabut, cenaze.	nāṭıra bk. nāṭır
n. 65a/22	n. 90a/15
nāşī <Ar. Sebep olan; Sebebiyle.	nāve <Far. Hamur teknesi.
n. 6a/25, 9a/2, 15a/13, 17a/5,	n. 45a/13
17b/24, 37b/11, 43a/16, 45a/15,	
48a/4, 50b/1, 53a/13, 60a/18,	navek <Far. Ok, tir.
61a/20, 62a/17, 62a/18, 72a/23,	

n.- i kaçādan 13b/20	n.+ lardan 116b/19
navluncı <Yun. Gemi kirası toplayan.	n.+ ları 91a/5, 112a/8
n.- yı kaçaramanlı 77b/15	ehl-i n. 112b/8
nāy <Far. Ney.	hüsn-i n. 116b/21
n. 80b/20	im' ān-ı n. 74b/6
nāyī <Far. Ney çalan, neyzen.	kaṭ' -i n. 6b/b, 13a/21, 20a/20,
bāde-yi n. 142b/1	20b/23, 29a/14, 30b/10, 31b/14,
nāz <Far. Naz.	33b/4, 34a/7, 39b/24, 3a/13,
n. 90b/21, 117a/9, 137b/3,	42b/1, 43b/22, 45a/21, 46b/8,
155a/16	55b/20, 60a/6, 60b/11, 62a/17,
n.+ ın 32a/13	64b/3, 65a/7, 69a/21, 71b/7,
şīve-yi n. 118a/1	79a/19, 79b/22, 82b/22, 84a/23,
terk-i n. 91b/11	86a/4, 86a/12, 88a/2, 89a/22,
naẓar <Ar. Bakma, bakış.	93a/20, 104a/3, 105b/21, 107a/7,
n. 3b/13, 5a/15, 23b/24, 26a/23,	109a/22, 112a/12, 112b/19,
34b/20, 71b/9, 74a/20, 81a/9,	115a/21, 122b/24, 125a/5,
101b/D, 103a/25, 104b/15,	127a/5, 130a/12, 130a/23,
110b/11, 112b/17, 120b/9,	130b/22, 132b/23, 136a/24,
131a/7, 134a/13, 134b/5,	136a/7, 136b/12, 137b/17,
135a/16, 146a/21,	138a/21, 141b/11, 144b/24,
hüsn-i n.+ a 13a/4	150b/25, 151b/20, 162b/12,
n.+ dur 44b/18	162b/2
n.+ ı 137a/11	kaṭ' -i n.- ı havāşdan 60a/7
n.+ ına 126b/7	kaṭ' -i n.- ı riyāzetgāh 28b/9
sū' -yı n.+ ına 109b/7	maẓhar-ı n. 153b/4
n.+ ınca 57b/18	n.- ı diḳḳat 120b/8
n.+ ile 94b/11	n.- ı ḥaḳīḳat 112a/12
	n.- ı iktināh 61a/15
	n.- ı im' ān 12b/17
	n.- ı merḥamet 126a/11
	n.- ı ulū' l-ebşār 88b/18

nazar-bāz <Ar.+Far. Tutkuyla bakan. n. 101a/15	140b/12 n.+ ları 134b/21 n.- ı vaqf-ı cā'in 77b/7
nazarān <Ar. Bakışlar. n.- ı keslān 101b/25	şaḡs-ı n. 160b/5
nāzende <Far. Nazlı, işveli, sevgili. n. 35a/11, 51a/17, 110a/23 n.+ lerinde 60b/2 n.+ leriḡ 93a/5	na' zī ? n.+ lerini 127a/17
nāzendeḡān <Far. Sevgililer. n. 93a/24 n.- ı işve 123a/3	nāzide <Ar. Yerli yerinde, tertipli. ḡaḡide-yi n. 137a/14
nāzenin <Far. Nazlı, işveli. n. 69a/1, 110a/24	nāzif <Ar. Temiz. n. 120a/15 fem-i n.+ i 29b/21
nāzeninālik <Far.+Tür. Nazlı, işveli olma durumu. kān-ı n. 35a/11	nāzik <Ar. Nazik. n. 37a/2, 78b/1, 118b/18, mīr-i kelām-ı n.-ḡabī' at-ı pūr ma' rifet 164a/3 cevāb-ı n. 151a/25 inḡā-kerde-yi n. 1b/18 ḡazāz-ı n. 77b/19
nāzeninān <Far. Nazlılar, işveliler. n. 144a/22 civānān-ı n.+ ıḡ 33b/19	nāzikāne <Ar.+Far. Nazikçe. n. 5b/7, 12b/22, 151a/25 müḡ' ir-i n. 61b/3
nāzım <Ar. Düzenleyen, nizama koyan. n.- ı umūr-ı dīn 17b/11	nāzike bk. nāzik ḡīve-yi n.+ leri 29a/12 ḡabī' at-ı n. 108b/1 ḡabī' at-ı n.- yi ḡarīfe 130a/15 nāziketü'l-ḡareket 119a/16
nāzır <Ar. Bakan, göz kulak olan, izleyen. n. 33b/17, 88b/18, 140a/21,	

nāziken <Ar. İncelik olarak. n. 108b/3	ne Ne. n. 5a/25, 9b/22, 13b/10, 19b/13, 22b/20, 22b/23, 23a/22, 28a/24, 31b/2, 31b/22, 33b/23, 36b/14, 37a/15, 37b/3, 40a/12, 40a/15, 41b/21, 44a/10, 47a/25, 47b/10, 47b/15, 49a/15, 52a/1, 54a/24, 55b/6, 56b/3, 57b/6, 58b/15, 58b/16, 58b/17, 60b/7, 61b/10, 64b/19, 65a/22, 66b/8, 67a/17, 69b/22, 69b/23, 69b/25, 70a/15, 70b/1, 70b/5, 71b/6, 74a/15, 74b/9, 74b/10, 74b/11, 74b/15, 75a/8, 80b/9, 81a/7, 81a/8, 81b/14, 81b/15, 81b/16, 81b/17, 81b/2, 81b/3, 82a/23, 82b/7, 86a/23, 87a/3, 88b/15, 89a/8, 89a/9, 90a/3, 92a/22, 93b/13, 95a/18, 95a/19, 95a/23, 95b/8, 97a/24, 100a/25, 103a/12, 103b/25, 103b/8, 103b/15, 105b/2, 113b/6, 113b/9, 115a/20, 119b/17, 120a/11, 121a/7, 121a/14, 121b/19, 122a/23, 123a/9, 123a/10, 123b/11, 124b/19, 126a/2, 126b/8, 128a/21, 128a/22, 128b/13, 129a/6, 130a/10, 131b/24, 133b/25, 136b/1, 137a/22, 138b/25, 141b/12, 143a/21, 144b/1, 147a/7,
nāzık-ter <Ar.+Far. Fazla nazık, çıtkırıldım. n. 119b/12	
nāzık-terlik <Ar.+Far. Çıtkırıldımılık. n.- terligi 24a/18	
nāzile <Ar. Bela, sıkıntı. n. 51b/10	
naẓīr <Ar. Benzer. n.+ i 90a/11, 90a/5	
naẓīrī <Ar. Yeni yetme. n.+ ler 120b/17	
nāzlu <Ar.+Tür. Nazlı, çocuk. n.+ ları 131a/3 n.+ sı 137b/4	
naẓm <Ar. Vezinli kafiyeli söz. n. 15a/16, 15b/19, 18a/15, 111a/4, 115a/12, 115a/3, 116b/3 n.- ı fārsī 64b/24 n.- ı ūşnā'yye 3b/23	
nāz-perverān <Far. Naz sevenler. maḥbūbān-ı n. 36b/23	

152b/12, 153b/10, 153b/9, 155b/25, 156a/19, 156b/6, 159a/16, 160b/17	n.- yi pārsā 95b/24 ḥürmeti'n-nebiyyi'l-kerīm 80a/5
n.+ dūr 44a/21, 86b/3, 89b/25, 98a/9, 99a/9, 105a/1, 105a/2, 122b/1, 126a/15, 142b/5, 145b/7	nebire <Ar. Kız torun. n.+ sidür 23a/2
n.+ êtdi 13b/12 n.+ ler 50a/16, 73b/11, 94b/11 n.+ ydi 42b/14 n.+ ye 36b/21, 38b/18 n.+ ylersin 106a/14 n.+ ylesün 38a/15, 92a/9 n.+ leylüm 69b/21, 87b/20, 92a/14, 92b/9 n.+ ola 141a/12, 151a/23 n.+ olaydı 156b/14 n.+ oldı 14b/11 n.+ olduḡ 10b/21 n.+ olsaḡ 68b/10	nebze <Ar. Bir parça, az şey. n. 136a/2, 147b/12, 147b/23 necāḥ <Ar. İsteğine ulaşma. n. 25a/11 necāset <Ar. Pislik, murdarlık. müsteclib-i n.+ dūr 138b/4 necāt <Ar. Kurtulma, kurtuluş. n.+ a 83b/1, 133b/13 ʿulüm-ı neyyir-i n. 29b/7
nebāt <Ar. Bitki. n.+ lar 120a/25	nēce Nice. n.+ leri 137b/16
nebevī <Ar. Peygambere ait. ḥadīṣ-i n.+ de 128b/21, 155b/17	necīb <Ar. Asil, soylu n. 104b/25
nebeviyye bk. nebevī n.+ den 21a/13	necise <Ar. Kirli, pis. muż ^ç a-yı n. 84b/19
nebi <Ar. Peygamber. beyzā-yı n.- yi muḥammedü'l- muṣṭafā 112a/18	neciset bk. necise n.+ i 57b/3 nedāmet <Ar. Pişman olma.

- n. 55a/7
n. 92b/8
- nedd** <Ar. Benzer. (?)
n. 90a/11
- nedem** <Ar. Pişmanlık.
n. 128b/19
- nedret** <Ar. Ender bulunma, seyrek görülme.
n. 148b/17
n.+ i 137b/13
n.+ leri 150a/14
- nef** <Ar. Fayda, çıkar.
n. 147b/13, 151b/19
n.+ i 81b/12
n.+ in 141b/2
- nefer** <Ar. Bir tek kişi; Asker.
n. 27b/14, 56a/16, 112b/6
n.+ le 76a/2
- neferât** <Ar. Askerler, erler.
n. 25b/23
n.- ı şeyâî'n 19b/19
- nefes** <Ar. Nefes.
n. 52b/4, 58b/25
n.+ i 52b/1
şâhib-i n.+ iñ 109b/6
- neffâhiye** < ? Bir tür yemek.
n. 49b/10
- nefise** <Ar. Hoş, pek hoş.
kıt' a-yı n. 143b/17
- nefret** <Ar. Nefret.
n. 71a/10, 83a/23, 125a/23, 131b/5
hâlât-ı n.- i galebâtdan 147a/8
- nefrîn-kerde** <Ar.+Far. Beddua edilmiş, nefret edilmiş.
n.+ lerimizdür 126b/3
- nefs** <Ar. Ruh, can, öz.
n. 146a/18
tazyî' -i n.+ dür 11b/10
katl-i n.+ e 88a/14
n.+ i 47b/5, 109b/25
n.+ ini 64a/7, 74b/21
hazz-ı n.+ ler 13a/18
n.- i rûzgâr 32a/7
kıyâs-ı n. 155a/13, 155b/10
kesb-i telezzüz-i n. 27b/21
nefsü'l-emr 10b/4, 62a/6, 150b/25, 155b/24
- nefsâniyyet** <Ar. Benlik, bencillik.
n.+ ine 33a/8

nefsi	<Ar. Nefse özgü. n. 138a/24 ḥazz-ı n.+ dūr 89a/11	41a/20, 55a/13, 5b/7, 73a/12, 81b/9, 95b/14, 124b/3, 125b/5, 134a/22, 144b/16 firār-ı n.+ i 47a/6
neft	<Ar. Kızma, öfkelenme. n.+ in 71a/20	ḥikāye-yi n.+ i 38a/12 n.+ idür 21b/11 n.+ ile 49b/15
nefy	<Ar. Sürme, sürgün etme. n. 134a/11, 163b/14, 163b/9	n.+ in 10a/9, 51a/11, 120b/18, 153a/12 n.+ ince 18a/1, 72a/10, 91a/11, 91b/1, 94a/16, 120a/10, 130b/21
neh	? n. 53a/11	n.+ ine 32b/7, 55a/4 n.+ iyle 9b/23, 11b/15, 106a/22, 109b/21, 144a/13
nehār	<Ar. Gündüz. n. 132a/7 n.+ da 71a/21 güzārende-yi n. 128b/13	n.+ lü 104b/11 n.- i dīgerdür 39b/25 n.- i ma' hūd 139b/20 n.- i mevşūf 145b/10 n.- i mezkūr 155b/7 n.- i taşvırde 126b/23 nehci'l-fülüs 73b/6
nehc	<Ar. Yol, usul. n. 2b/8, 42b/22, 42b/7, 47b/3, 50b/8, 51a/14, 62b/10, 62b/8, 65b/16, 71a/13, 77a/18, 85a/22, 86a/16, 95a/10, 96a/15, 99b/10, 101a/11, 106b/22, 115a/20, 116b/16, 11a/2, 120b/5, 123b/24, 125a/2, 140a/13, 140b/1, 144a/8, 144b/22, 145b/22, 152a/25 n.+ ce 46a/5 n.+ de 95b/25 n.+ e 83a/25, 158a/10 n.+ i 14b/13, 26b/21, 40b/24,	nehce bk. nehc n.+ since 42b/5 nehcīc bk. nehc n.+ lerince 131a/20 nehcihā ? n. 99b/9 nehr <Ar. Nehir, akarsu.

cisr-i n. 9b/3
n.- i diyāla-yı 'acem 22a/4
n.- i mübārek 80a/9
n.- i tūnada 3a/4

nehy <Ar. Yasak etme.
n. 138b/25
n.- i icrā 113b/9
n.- i ilāhī 138b/D
nehyü'l-ilāhī 138a/10

neḳābet <Ar. Büyüklük.
maḳām-ı n.- i 'uzmā 30b/9

nekāl <Ar. Zulüm; Bir olaydan
çıkarılan ders.
n. 65a/22
n.- i 'uḳūbāt-i ilāhiyye 121a/1

nekb <Ar. Musibete uğrama.
n. 124b/20

nekbāt <Ar. Felakete uğrama.
n. 63a/8
n.+ da 117b/16
erāzil-i n. 92a/3
n.- i ḥaṣerāt 118a/13

nekbet <Ar. Talihsizlik, düşkünlük,
felaket.
n. 12a/23, 32a/6, 54a/8, 99b/23,
161a/8

dāhiye-yi zūll-i n.+ e 12a/1
n.+ den 132b/5
n.+ ini 111b/2
ḥāne-yi n. 19b/21
n.- i cāna 96a/10

nekbetī <Ar. Talihsiz.
n. 75b/14

nekbetyā bk. nekbet
serīr-i n. 114b/12

neks <Ar. Ters çevirme.
n. 62a/23

neksīr < ? Delice hareketler yapan. (?)
n. 102a/11

nemā <Ar. Artma, çoğalma.
sūnūḥ-ı n.+ sı 24b/19

nemaṭ <Ar. Usul, yol, tarz.
n. 79b/9
n.+ ı 57b/23, 110b/8, 127a/9,
159b/4
n.+ inca 7a/13, 9a/14, 13a/24,
14a/2, 15b/18, 24b/14, 29b/10,
32a/24, 40b/7, 43b/20, 4b/19,
50a/22, 64b/14, 71a/13, 71b/16,
73a/25, 73b/25, 79b/4, 81a/15,
86a/9, 94a/3, 109b/11, 111a/18,
120b/18, 126a/19, 129a/9,

133b/16, 136a/20, 139a/25,
140a/25, 146a/11, 151b/6,
152b/3, 161b/22, 163a/3
n.+ ından 65a/7
n.+ ıyla 8a/15
n.- ı hāze'l-beyt 1b/16
n.- ı şerifince 107b/11

nemā-yāb <Ar.+Far. Artma, artış bulma.
n.- yāb 143a/9

nemek <Far. Tuz.
n. 139b/4
n.+ i 103b/25

neng <Ar. Ayıp, utanma.
n. 111b/16

nerd <Far. Tavla oyunu.
n.- i zurefāda 35b/25

nereye Nereye.
n. 85a/6

neseb <Ar. Nesil, soy.
n. 4b/6, 53b/1
n.+ den 4b/12
pānīyā-yı n.+ i 145b/20
n.+ iñ 5b/4
n.+ lerinde 6a/14
n.- i şāndur 79a/11

nesebiyye <Ar. Soya, kuşağa ait.
silile-yi n. 41b/7

nesḥ <Ar. Fesih; Nesih yazı tarzı.
n. 28a/3
n.- i ḥükmi 72a/9
ḥaṭṭ-ı n.+ de 28b/20

nesīb <Ar. Soyu temiz, asil.
n.+ dür 97a/21

nesnās <Ar. Büyük maymun cinslerinin
adı. (?)
ecnās-ı n. 147a/12
n.- ı istīnās 146b/3
n.- ı istīnāsdan 120b/8

nesne Nesne.
n. 9b/24, 11b/14, 17a/6, 31b/24,
41a/8, 50a/13, 50b/20, 50b/5,
55a/20, 58a/20, 60a/13, 60b/13,
60b/17, 64a/13, 66b/7, 66b/8,
66b/9, 67b/12, 70b/2, 81b/11,
82a/21, 88b/14, 89a/10, 96a/6,
104a/12, 107a/3, 108a/24,
139a/14, 149b/8, 154a/7, 156a/1
n.+ de 97b/18
n.+ den 104a/15, 125a/22,
131b/5
n.+ ler 9a/12, 37a/1, 62a/24,
64a/19, 65a/5, 67b/4,
71b/1, 87a/19, 106a/7, 107a/2,

110a/8, 131a/4, 156a/1 n.+ lerde 110b/7 n.+ lerden 61b/13, 82a/12, 103b/25 n.+ lere 105a/8, 160a/15 n.+ leri 55b/15 n.+ leriñ 54a/10, 67a/14, 122a/24, 136a/1, 152a/8 n.+ niñ 31b/11, 57a/3, 138b/25, 155b/7 n.+ siniñ 102a/22 n.+ ye 31b/22, 33b/9, 34a/8, 51b/24, 64a/17, 101b/25, 103b/25, 156a/3 n.+ yi 7a/20, 44b/11, 96b/8, 103b/25, 135a/8, 155b/11 celeb-i n. 78b/15 n.- yi derk 46a/2 n.- yi evlād 153b/15	n.- ı meclis-i Cemdür 141a/13 neşāt-baḥṣī <Ar.+Far. Sevinç verene ait. n.+ de 1b/5 neş'e <Ar. Neşe. n.+ si 141a/9, 151a/23 neş'e-baḥṣā <Ar.+Far. Neşe veren. n. 143a/22 neş'et <Ar. Görünme, ortaya çıkma. n. 104a/8 nešet bk. neş'et n. 44a/16 neş'e-yāb <Ar.+Far. Neşesi bol. n. 91a/13
nessābet <Ar. Soy ağacı araştırma işi. n. 55b/16	neşr <Ar. Yayma, dağıtma. n. 1b/23, 46b/3, 84a/5 n.- i efsün-ı pür 29b/8 n.- i ğayr-ı müretteb 58b/2, 77a/24
nesy <Ar. Unutma, unutulmuş. nesyü'l-fıkr 129b/22	neşve <Ar. Hafif sarhoşluk, keyif. n. idi 146a/15
neşā <Ar. Nişasta. celb-i n.+ ya 147b/22	netice <Ar. Netice, sonuç. n. 15a/25, 19a/22, 24b/23, 30b/7, 34b/9, 38b/9, 40a/7,
neşāt <Ar. Sevinç, mutluluk. n.+ lar 91a/13 baḥṣ-ı n. 93b/23	

44a/8, 49a/8, 52b/16, 59b/18,
64b/4, 68b/9, 73b/12, 80b/23,
87b/15, 90a/2, 90a/9, 90b/2,
93b/6, 98b/24, 101a/3, 109a/16,
112a/6, 116b/14, 117a/10,
118b/17, 122a/22, 123a/19,
123b/14, 131a/6, 133a/15,
133b/17, 135a/14, 137b/6,
138b/8, 140a/6, 140b/6,
141a/20, 144b/1, 144b/21,
148b/12, 14b/21, 150b/7,
153b/22, 155a/21, 155b/8,
161a/19, 162a/17
n.+ si 11b/14, 140b/10, 155b/21
n.+ sine 119b/20
n.- i fehvāyı 1b/8
n.- i pür 15b/4
n.- yi culūsları 51b/11
n.- yi hāli 87b/24
n.- yi kelām 150a/24, 54a/25
n.- yi maḥṣūl 125a/4
n.- yi maḥṣūdı 121b/17
n.- yi me'āl 139a/3
n.- yi merḳūm 108a/4
n.- yi mev'ıl 104b/20
n.- yi pür şūr 15b/4
n.- yi ta'rif 146a/22
n.- yi taṭvıl 131a/18
netīcetü't-tefāsil 115b/1

netīce-resān <Ar.+Far. Neticeye ulaşan.

r. 73b/12

netīcesiz <Ar.+Tür. Neticesiz, sonuçsuz.

n. 5a/9

netīce-ver <Ar.+Tür. Netice sahibi.

n. 26a/15

n.+ dūr 56a/2

nev' <Ar. Çeşit, tür, cins.

n. 22b/22, 41b/14, 44a/1,

44b/10, 49b/11, 49b/5, 52a/3,

53b/6, 54a/17, 55b/16, 57a/10,

61b/19, 62a/20, 62b/8, 79a/13,

102b/4, 104a/2, 105b/21,

115b/14, 118a/7, 11b/13,

127a/12, 133a/2, 147b/8,

148a/11, 150a/4, 150b/5,

151a/11, 160a/1

n.+ a 38a/10

n.+ de 141a/19

n.+ den 102a/5, 7b/9, 84a/2

n.+ dendür 103a/2

n.+ dūr 67b/24, 104b/23

n.+ e 83a/22, 100a/6, 102b/11

n.+ i 7a/19, 19b/8, 20b/14,

20b/15, 33b/22, 40b/23, 52a/15,

67b/20, 86a/21, 90a/1, 104b/23,

139b/18

ebnā-yı n.+ i 71a/19, 133b/19,

152a/14

n.+ in 18a/17

n.+ iñ 95a/6, 150a/12

n.+ inde 154b/1	n.- i taḥkīk-i tefāṣīl 132a/16
n.+ inden 67b/24, 107a/4, 138a/15, 144a/2	n.- i televvüsdür 136a/12
n.+ indendür 81b/20	n.- i tenezzül 50a/11
n.+ ine 7a/25, 18a/18, 20a/20, 106a/5	n.- i teşbīh 124a/11
n.+ iniñ 20a/21	n.- i teşbīhdür 137a/24
ebnā-yı n.+ inñiz 87a/20	n.- i teşebbühdür 43b/25
n.+ lerinden 131a/16	ḥaṭīb-i ḳaṣaba-yı n.- ğün 77b/6
n.- i ‘aynī 71b/21	nev <Far. Yeni, taze. n. 146a/20, 151b/5
n.- i beşerde 116a/8	nevā <Far. Ezgi; Huzur; Kuvvet. n. 103a/24
n.- i ehyebidür 136b/22	ḥulāṣa-yı n. 55b/19
n.- i ‘ibāretdür 57a/12	nevāhī <Ar. Yasaklar, engeller. n.+ sini 73a/22
n.- i icāz 138a/19	nevāhī <Ar. Nahiyeler. n.+ sinde 49a/3
n.- i imtilāya 81b/D	nevāl <Ar. Bağış, armağan. n. 87b/23
n.- i insān 70b/17, 124b/14	nevāle <Ar. Yiyecek, içecek. n. 138a/23
n.- i insāna 152a/10, 57a/15, 66a/13	n.+ ler 141b/18
n.- i insānda 124b/18	nev-āmede <Far. Yeni yetme. ‘ālem-i fenā-yı n. 11b/7
n.- i insāndan 70b/15	nevbet <Ar. Nöbet.
n.- i isrāf 11b/3	
n.- i izār 124b/20	
n.- i ḳabül 95b/14	
n.- i kifāye 117b/8	
n.- i kināye 84b/1, 84b/11, 117a/22	
n.- i kināyedür 162b/23, 70b/14	
n.- i kināyetdür 114a/13, 96a/4	
n.- i lem-şī‘ ārdur 26a/19	
n.- i mā 11b/13, 50a/12	
n.- i mā‘umüm 102b/8	
n.- i şebīh 117b/12	

- n. 152b/9, 153b/3
n.+ in 152b/11
nevbet-be-nevbet 113a/13
- nev-civān** <Far. Delikanlı.
n.- i işve 37a/5
- nev-civānān** <Far. Delikanlılar.
n. 36a/3
- nev^ʿen** <Ar. Tür olarak, türce.
n. 6a/14, 16a/15, 52a/10,
56b/17, 61b/21, 64b/22,
105a/25, 108b/24, 127a/12,
143b/14, 150a/2, 153a/10
- nev^ʿi** <Ar. Türüne özgü.
n. 37b/2
- nev^ʿiiyyet** <Ar. Türsellik.
n. 71b/10, 96b/3
- neviyyet** <Far. Yenilik, tazelik.
tekrir-i n. 81a/25
- nev^ʿlü** <Ar.+Tür. Çeşitli, türlü.
n. 37b/17, 123b/22
- nevm** <Ar. Uyku.
n. 151b/1
n.- i gaflet 81b/D
- nevmīd** <Far. Umutsuz, çaresiz.
n. 24b/25
- nev-müselmān** <Far.+Ar. İslam'ı yeni
kabul etmiş kimse.
n.+ la 77a/5
- nevvāb** <Ar. Vekillik yapan.
n. 157b/18
- nevvār** <Ar. Nurlu, ışıklı.
şems-i n.+ i 140b/24
- ney** <Far. Ney.
n. 80b/20
- neyl** <Ar. Amacına ulaşma.
n. 6b/20
- neyyir** <Ar. Güneş, nurlu.
ʿulūm-ı n.- i necāt 29b/7
- ney-zen** <Far. Ney çalan.
n. 76a/7
mevlevī-yi n. 78a/24
- nez^ʿ** <Ar. Çekip çıkarma.
n. 109b/25
- nezāfet** <Ar. Artılık, temizlik.
n. 120a/7
işān-ı n. 116a/25

ra' nu'n-nezāfet 108b/11	ni' amü'l-mecāb 46a/16
nezāke bk. nezāket	ni' amü'l-mucīb 46a/16
n. 71b/1, 148a/4	ni' amü'n-nemīl 101a/17
nezāket <Ar. Nezaket, zariflik.	ni' amü'n-nezāke 71b/3
n. 63a/13, 83b/15, 119a/13	ni' amü't-ta' rīf 107a/11
eşhāb-ı n. 40a/20	ni' amü't-temsīl 28b/4
ḥaber-i n. 101a/4	nice Nice.
mecālis-i n. 42b/16	n. 3a/23, 3b/6, 6b/10, 7a/19,
şāḥibe-yi n. 120b/10	8a/24, 8b/14, 8b/22, 9a/11,
şeml-i n. 125a/18	10a/15, 11a/24, 11a/25, 11b/14,
nezāket-me'āb <Ar.+Far. Nezakete	12b/23, 13b/3, 14b/7, 15a/22,
barındıran.	15b/10, 15b/11, 18b/5, 19a/15,
n.+ a 83b/15	21b/9, 25b/13, 25b/16, 25b/17,
neẓr <Ar. Adak, adama.	28a/7, 29a/11, 31b/4, 33a/14,
n. 160a/13	33a/18, 37a/18, 37a/5, 37b/20,
nıṣf <Ar. Yarım.	37b/22, 38b/13, 48b/19, 52b/7,
n.+ i 153b/5	53b/6, 54a/16, 55a/11, 55a/25,
nıṣfi <Ar. Yarım.	55b/10, 56b/21, 57a/4, 58a/5,
n. 142a/13	60a/25, 61a/13, 64a/10, 65b/24,
ni' am <Ar. Nimetler.	66b/12, 66b/13, 66b/20, 69b/6,
n.+ dur 54b/8	72a/17, 73a/5, 79b/6, 80b/7,
n.- ı māşāl 125a/10	81b/11, 82a/25, 82b/25, 86b/8,
n.- ı mevlā-yı 'atā-baḥş 125b/23	87a/13, 87a/20, 88a/16, 91b/1,
ni' amü'l-cevāb 46a/16, 151a/D	92a/11, 93a/16, 93a/3, 93a/4,
ni' amü'z-zarāfe 52b/24, 71b/4	93b/16, 94b/18, 95a/11, 95a/22,
	95b/16, 96b/5, 100a/13,
	100a/25, 100b/5, 102b/4,
	103b/20, 103b/24, 103b/25,
	105b/10, 105b/21, 106b/15,
	107a/19, 107b/10, 107b/2,
	108a/23, 108a/24, 109a/13,

110a/15, 110b/8, 110b/9, 111a/4, 111b/5, 111b/6, 112a/17, 112b/22, 113b/7, 114b/8, 115a/2, 116a/18, 119b/21, 120a/13, 120a/2, 120a/21, 120a/25, 120a/4, 123b/12, 124a/14, 124a/23, 124b/4, 125b/11, 127a/14, 127a/22, 127a/6, 129a/19, 130b/4, 133b/11, 133b/19, 134b/15, 135b/1, 135b/17, 135b/2, 137b/17, 138a/18, 138a/25, 145b/24, 153a/4, 154a/23, 163a/24	n. 18b/5, 19a/13, 19a/14, 56a/18, 134b/2, 139b/15, 157b/15, 162b/7 n.+ dur 139b/20 n.+ larına 134b/5 ehl-i n. 8a/5 n.- ı şarf 140a/2, 140a/3
niçe Nice. n. 15b/12, 65a/10, 69a/22, 73a/6, 82b/11, 83a/18, 83a/21, 84a/18, 88a/4, 123b/7, 123b/8, 132b/17	nifāk-āmiz <Ar.+Far. Nifak karıştıran. ḥased-i n. 22b/11 nifākī <Ar. Nifakla ilgili. n. 71b/7 nigāh <Far. Bakış. n. 23b/8 nigār <Far. Sevgili; Resmedilmiş. n. 119a/4 naqş-ı n. 82b/D
niçün Niçin. n. 10b/7, 39a/24, 54b/21, 55a/9, 67b/14, 67b/9, 88b/22, 93b/24, 100a/25, 122b/11	nigāšte <Far. Resmedilmiş; Yazılmış. n. 43a/19, 73b/3, 147b/22 n.- yi imlādur 61b/4 n.- yi kalem 6a/12, 28a/18
nidā <Ar. Nida, seslenme, haykırma, ünlem. n. 100a/D, 141b/21 n.+ niç 77a/11	nigīn <Far. Yüzük şeklinde mühür. n. 13b/20 dūzah-ı n. 72a/19
nifāk <Ar. Ara bozuculuk.	nigū-gārılık <Far. Güzellik, iyilik. n. 133b/1

- nīgūre** < ? Bir tür güzel koku.
n. 82b/10
- nihād** <Far. Yaradılış, huy, mizaç.
n. 12a/19, 23b/21, 78b/10
n.+ ıñ 22a/2
n.+ larından 44a/16
cellād-ı n. 8a/2
ehl-i n. 1b/11
- nihāl** <Far. Taze ve yeni sürgün.
n.+ i 38a/20
n.- i şāḥ 93b/24
- nihāyet**<Ar. Nihayet, son, netice.
n. 9a/15, 102b/1, 106b/13
n.+ i 59b/23, 89a/2, 91a/8, 95a/4,
100a/D
- nīk** <Far. İyi.
n. 137b/5
nām-ı nīk 64b/9
- niḳāb** <Ar. Yaşamak, peçe, örtü.
n. 30a/4
ref^c -i n. 6a/19
- nikāḥ** <Ar. Nikah.
n. 32a/6, 67a/17, 108b/25,
115a/14
n.+ a 100b/1, 105a/15, 111a/21
- taḥt-ı n.+ ında 96a/9
n.+ ındadır 65a/22
n.+ la 67a/8
taḥt-ı n.+ larında 68b/25
‘ aḳd-i n. 86b/3
nikāḥü’l- evvel 100a/24
en-nikāḥ 100a/24
- nīk-nām** <Far. Adı iyiye çıkmış.
vezīr-i n.+ ı 22b/14
- nīk-şān** <Far. Şanı iyi olan.
n. 54b/23
‘ āḳil-i n. 157a/24
- nīk-zamīr** <Far.+Ar. Kalbi iyi olan.
n. 12b/14
- nīl-gūn** <Far. Çivit rengi, lacivert.
n. 149a/15, 151a/19
- nīlūfer** <Far. Bir tür su bitkisi.
n. 80a/9
şarāb-ı n. 81a/1
- nīm** <Far. Yarım.
n. 98b/10, 119b/13
- ni‘met** <Ar. Nimet.
n. 33a/9
n.+ i 8a/25, 14b/9, 83b/17,
112a/7, 132b/24, 161a/18

n.+ in 36b/4	n.+ ıyla 147b/18
n.+ ine 19b/16, 20a/8, 39a/17	mūlahḥaṣ-ı ḥūlaṣat-ı kitāb-ı m.
n.+ leri 139b/2, 139b/3	1b/1
n.- i ʿālem 94a/9	
şufre-yi n. 125b/25	nişābān <Ar. Asıllar.
	n. 55b/22
niʿamiyye bk. niʿam	
n.+ ye 112a/22	nisāl <Ar. Temrenler.
	n. 16b/16
nīrān <Ar. Ateşler, cehennem.	
dūd-ı n. 61b/5	nisbet <Ar. Nisbet, kıyas, ilgili olma.
	n. 1b/7, 84a/3, 84b/17, 92a/20,
nīs ?	100a/16, 117b/2, 127b/22,
n.+ i 94a/2	130b/19, 136b/23, 148b/5,
	149b/25, 150b/6, 151a/13
nisā <Ar. Kadınlar.	n.+ i 61a/9, 85b/19
n. 33b/13, 118b/22, 124b/23,	n.+ le 143b/6
130b/25	n.+ leri 131a/7
n.+ nıḡ 77a/15	n.- i maḥşūşa 130a/25
ṭāʾife-yi n.+ ya 60a/21	
ʿasker-i n. 94a/25	nīst <Far. Yoktur.
cemāʿat-i n. 94b/21	n. 101b/21
ṭāʾife-yi n. 119a/1	
	nisvān <Ar. Kadınlar.
nişāb <Ar. Asıl; Kıyam; Vergiye tabi	n. 36b/23
olan şey.	
n. 9a/20, 83b/14, 93b/19,	nisyān <Ar. Unutma.
110b/25, 111a/21, 163b/22	n. 101a/21
kitāb-ı leṭāfet-n.+ dur 121a/18	n.+ dan 107a/5
kitāb-ı meserret-n.+ dur 2a/8	mūriş-i n.+ dur 141a/24
n.+ nıḡ 19a/14, 130a/14	vādī-yi n.+ da 2a/D
tefrīḥ-i n.+ nıḡ 140a/10	

nīṣ	<Far. Diken. n.+ iḡ 76a/17	n.+ ine 50a/14
niṣān	<Far. İz. n. 35a/21, 117a/1 n.+ ı 151a/19 n.+ iḡ 131a/3 n.+ ınca 42b/15 n.+ larına 117b/3 ṣāhān-ı sa' ādet-i n. 26b/2	niṣīmen-gāh <Far. Oturak, oturulacak yer. n.- 144b/5
niṣān-gāh	<Far. Hedef yeri. n.+ ı 29a/20	niṣīn <Far. Oturan. n. 80a/25, 147a/25, 164a/25 n.- i sa' ādet 12b/7
niṣānān	<Far. İzler. n. 74a/6, 147a/16, iṣān-ı ḥabāiṣ-i n.+ a 38a/4	niṣīnān <Far. Oturanlar. n. 94b/11, 145a/25
niṣānāt	<Far.+Ar. İzler. n.+ lara 116a/25	nite Nite, nasıl.
niṣāne	bk. niṣān n. 86a/17, 98b/8 n.+ dūr 87b/11 n.+ leri 87b/8 n.+ leridūr 104a/13 n.+ sin 19b/21 n.- yi bī-bahānedūr 88b/6 n.- yi rūḥ-efzā 145a/19	nite ki <Far. Nitekim. n. 11a/11, 11b/21, 31b/4, 36a/1, 40b/5, 42a/9, 44b/6, 51a/22, 54a/12, 54b/25, 57b/14, 60b/7, 62b/13, 64a/1, 64b/18, 64b/22, 67b/25, 68a/13, 70b/14, 78b/22, 80b/14, 80b/15, 80b/3, 84a/16, 88a/10, 100b/25, 101b/13, 103a/21, 109b/19, 110a/12, 115a/3, 117b/24, 118a/20, 120b/2, 124b/11, 126a/24, 130b/25, 133b/11, 133b/19, 133b/2, 134a/25, 134b/2, 136b/23, 138b/21, 138b/9, 139a/3, 140b/5, 142b/3, 149a/19, 154a/18, 154b/1, 154b/22, 155a/14, 155a/17,
niṣīb	<Far. Yokuş aşağı, aşağı. n.+ den 50a/14	

155a/4, 155a/7, 156a/25, 156a/8,
156b/17, 159b/3, 160b/15

niyā <Ar. Dede, büyükbaba.
n.- yı a^ç lāmı 22a/2

niyāb <Far. Halis, katıksız, berrak.
n. 108a/21
ḳadr-ı n.- ı iḳtidār 38b/9

niyādān ?
n. 75a/2

niyāl ?
n. 55b/3

niyām <Far. Kılıf, kn.
n. 132a/5

niyāz <Far. Rica, dua; Dervişlerin
yolca kendilerinden büyük
olanlara gösterdikleri baḡlılık.
n. 2a/D, 29b/16, 41a/6
peymānce-yi n.+ da 99a/8
n.+ ı 117a/3
n.+ ım 99a/10
n.+ ıḡ 99a/9
gürūh-ı n. 120b/13
manzūme-yi n.- ı żarā^ç at 145b/3

niyāz-mendāne <Far. Dua edercesine.
n. 99a/8

niyet <Ar. Niyet.
n. 31b/7, 55b/17
n.+ den 15a/13
ehl-i n.+ den 41a/2
n.+ i 20a/8, 25a/8, 69a/23,
147b/14
ḳaşd-ı n.+ i 131a/9
n.+ inde 19b/17

nizā^ç <Ar. Çekişme, kavga, ihtilaf.
n. 47b/15, 63a/23, 125a/20,
128a/22, 135b/1, 154a/12
n.+ dur 93b/1

niżām <Ar. Nizam, tertip, düzen.
n. 53b/5
n.+ dur 62b/8
n.+ ın 25b/13
n.+ ları 64b/5
ba^ç iş-i n.- ı ^ç ālem 25a/18

niżāmī <Ar. Kurala uygun.
n. 46a/5

noḳşān <Ar. Noksan, eksiklik.
n. 139a/20
n.+ ı 135a/6

nuḡūda ?
n. 4a/18

nuḥūsāt bk. nuḥūset
n. 21a/3

nuḥūset <Ar. Uğursuzluk.
n. 19b/9, 20b/17, 33a/14,
33b/14, 56a/19, 88b/1, 109b/9,
110a/4, 134b/8, 136a/1, 136a/20
n.+ de 109b/20
n.+ e 109a/13
n.+ i 54a/8, 68b/18, 153b/24,
160a/24
n.+ leri 56b/15
ehemm-i ʿaşr-ı n. 25b/22
eyādī-yi n. 30a/12
gürciyān-ı lisān-ı n. 42b/15
mūriş-i n. 132b/10
n.- i dest-gāhına 18a/15
n.- i qarīniş 68a/21
n.- i vilādetini 109b/15

nuḥūset-lāḥ <Ar.+Far. Uğursuz yer.
yābise-yi n.+ a 108b/9

nuḥabā <Ar. Nakipler, vekiller.
n. 104b/16

nuḥl <Ar. Meze, çerez.
n. 120b/4
envāʿ-ı n. 147a/18
n.+ ı 137b/14
n.+ lar 120b/1, 141b/14
n.+ uş 137b/13

n.- ı veraʿ -ı peymāne 144b/15

nuḥūd <Ar. Nakit paralar, kıymetli eşyalar.
n. 53b/23, 131b/25, 154a/22
n.+ ı 105b/16, 132b/23
n.- ı fırşatı 35b/20
n.- ı rüşvet 85b/25

nuḥūl <Ar. Nakiller.
n.- ı mīzehā 144b/12

nuḥūş <Ar. Nakışlar, işlemeler.
şanʿat-ı n. 29a/6
ḍalālet-i n.+ ı 98b/19

numūne <Far. Örnek.
n.+ dür 82b/D
n.+ leri 130b/25

nūn <Ar. Nun harfi.
n.+ a 125b/7, 42b/6
suḥūṭ-ı n. 148a/10

nūr <Ar. Nur, ışık.
n. 22b/16, 22b/19, 80a/23
n.+ a 6a/10
n.+ ı 15b/21, 41a/6, 91a/1
nār-ı n.- ı devlet-i ʿoşmānīden
158a/20
zāt-ı n.- simātı 6a/9

nūrāniye bk. nūrāniyyet ḥilḳat-ı n.- yi cibrīl 6a/3	n.- ā-nūş 144b/16, 147a/18
nūrāniyyet <Ar. Nurluluk, aydınlık, parlaklık, görkemlilik. n. 109a/14	nūş-gāh <Far. İçki içilen yer. n.- ı şahbā 145a/14
nūrsuz <Ar.+Tür. Uğursuz. n. 96b/3	nūşān <Far. İçkiler. n.- ı zamāneniñ 37b/22 bāde-yi n.+ a 120a/21
nuşarā <Ar. Yardımcılar maḥrūsa-yı dārü'n-nuşarādur 31b/2	nūşī <Far. İçkiye dair. bāde-yi n.+ dūr 59a/21
nuşh <Ar. Öğüt, nasihat. terk-i n. 107a/8	nuṭfe <Ar. Meni, sperm. n.- yi ḥabīşe 18a/3, 135b/19 nuṭfetü'l-ḥabīşedür 57a/13
nuşret <Ar. Yardım. sefer-i n. 31b/7 n.- i iḥtivāsı 15b/17	nuṭḳ <Ar. Söz, konuşma. n.+ a 53a/13 bā' iş-i n. 148a/8
nuşşār <Ar. Yardımcılar. n. 134a/25, 138a/17	nuṭuf <Ar. Meniler. n. 109b/25
nūş <Far. İçki, içki içen; Tatlı. n. 38a/19, 59a/9, 59a/10, 59a/21, 81b/5, 82a/5, 107a/25, 141b/20, 142b/20, 142b/24, 144a/23, 144b/17, 149b/5, 150b/13, 153b/6 n.+ a 98a/8 n.+ ı 146b/2	nu'ūt <Ar. Hz. Muhammed'i övmek için yazılan şiirler. n.- ı seyyidü's-sādāt 27b/2
	nübüvvet <Ar. Nebilik. tırāz-ı n. 73a/3 n.+ leri 6a/13
	nücebā <Ar. Necipler, soylu kimseler.

- n. 104b/16
- nücüm** <Ar. Necmler, yıldızlar.
 ʿilm-i n.+ a 109b/7
 erbāb-ı n. 43a/24
 ʿilm-i n. 30a/11, 132b/9
- nüfūs** <Ar. Canlar, insanlar.
 muḳassī-yi n.+ dur 1b/7
- nühūc** <Ar. Kendiliğinden yol açılma.
 n.+ ı 5a/8
- nühūr** <Ar. Nehirler.
 n.+ larında 84b/4
- nükte** <Ar. İnce ve nazik söz.
 n. 80b/4
 n.+ den 158b/22
 n.+ ler 75a/9
 n.- yi lāzıme 123a/9
- nükte-dān** <Ar.+Far. Nükteden anlayan
 kimse.
 n.+ dur 22b/25
 şeref-simāt-ı n.- ı maẓmūn-
 gūyuḡ 2a/3
- nükte-gū** <Ar.+Far. Nükteli konuşan
 kimse.
 n.- yı benām 36a/14
- nükte-pirā** <Ar.+Far. Nükte ile süsleyen
 kimse.
 n.+ dur 22b/25
- nümāyān** <Far. Görünen, ortaya çıkan.
 n. 26b/25, 82b/6, 83a/2, 141a/11
- nümāyişli** <Far.+Tür. Gösterişli.
 n. 85b/15
- nümūde** <Far. Görünmüş, ortaya çıkmış.
 n.+ dür 22b/15
 n.+ si 82a/1
- nüşḡa** <Ar. Yazılı, yazılmış.
 n.+ lar 2a/12
 n.+ ları 2a/D
 n.- yı aşla 127a/17
 n.- yı dilārāmı 1b/22
- nütket** <? Savuşturma, def etme. (?)
 n. 22a/23
- nüzūl** <Ar. Konağa inme, konaklama.
 n. 95a/1, 99a/2
 n.- ı bārān-ı ḳazā-yı ilāhī 16b/8

-O-

- o O
 o. 15a/16, 15b/4, 16b/3, 22b/15,
 31a/7, 58b/15, 58b/16, 58b/17,

60a/9, 74b/22, 87a/7, 113b/14, 114a/7, 116b/3, 126a/18, 129b/17, 137a/2, 145b/7, 145b/9 o.+ dur 27b/9, 144b/19 o.+ na 154b/4 o.+ a 58b/17		o.+ suz 102a/9
obur Obur. o. 68a/13		oda Oda. o. 23a/11, 89b/23
ocak Ocak, ateş yakılan yer; Yeniçeri teşkilatı. o. 164b/2 o.+ ında 17b/15 o.+ ım 64a/15 o.+ ında 31a/8, 131b/23 o.+ lar 8b/10		oda başı Alaylardaki selam merasimini düzenleyen ve yöneten, bölüğün düzeniyle de ilgilenen yeniçeri subayı. o. 78a/1, 91b/3 o.+ sı 119b/5
ocaklık Ateş yakılan yer. o.+ da 52a/19		oda başılık Odabaşılık. o. 132a/1
ocak-zāde <Tür.+Far. Hz. Muhammed soyundan geldikleri kabul edilen Bektāşî babalarının soyundan gelen dedeler. o. 57a/10, 57a/8		odalık Nikāhsız olarak eş edinilen cariye. o.+ ı 132a/3 o.+ ını 86b/2 o.+ larından 69a/1
ocak-zādelik <Tür.+Far. Ocakzadelik. o.- zādeligine 57a/10		odun emīni Saray'ın çeşitli kısımlarına, resmi dairelere, asker ocaklarına, devlet ricaline ve resmi fırınlara verilen odun ve kömürün satın alınması ve dağıtılmasıyla ilgilenen memur. o. 31a/5,
od Od, ateş. o.+ ıyla 163a/25		odun yarıcı Odun yarıcı, odun yaran kimse. o. 33b/11,

odun yarıcılık Odun yarıcılık.

o. 88a/23

o.+ ları 56b/12

oğlan Oğlan.

o. 67b/7, 69b/14, 74a/21,
78b/19, 79a/2, 82a/15, 83a/18,
85b/23, 99a/7, 116a/10,

118b/15, 122b/7, 137a/5,

138b/23, 160b/25

o.+ dur 36a/17

o.+ ı 67a/19, 69b/11, 77a/12,
83b/22, 86a/14, 86a/15, 93a/21,
114b/15

o.+ ıñ 37b/3, 39a/19, 67a/25,
67b/4, 67b/9, 67b/16, 160b/25

o.+ ına 136a/19

o.+ ları 15b/11, 92b/17, 160a/19

o.+ larına 134b/11

o.+ larını 33b/16, 34a/7, 92b/25

o.+ larının 156a/23

oğul Oğul.

o. 28b/22, 36a/6, 160b/22

o.+ ı 11b/17, 32b/1, 37a/3,
46b/11, 49a/5, 57a/13, 65a/22,
69b/15, 69b/21, 70a/13, 76a/1,
78a/23, 96b/9, 99a/6, 122a/21,

134a/18, 137a/5, 137a/8,

149a/20, 159a/9,

o.+ ıdur 47a/4

o.+ unuğ 109b/25

o.+ larımız 39b/6

o.+ u 109b/25, 137a/10

o.+ um 41a/6, 99a/19

o.+ una 85b/23

oğur Defa, kez.

o.+ dan 98b/6

oğuğdur- Ovuğturma.

o.- mağ 45a/20

oğuz Oğuz boyuna mensup; Budala;
Uğursuz.

o. 91a/10, 102a/10, 104a/21,
104b/11, 104b/22

o.+ un 75b/22, 77a/9

oğuzlık Oğuz boyuna mensup olma.

O.+ la 76b/21

oğısa- Okıama.

o.- mağdan 130a/8

oğ Ok.

o. 23b/19, 29a/19, 29a/20,
159a/18

o.+ dan 20a/5

o.+ ın 20a/7

o.+ lar 12b/1

oğı- Okuma. krı. oğı-

o. 67a/3	o.- sa 1b/10
o.- mağ 93a/18	
o.- mamız 59a/23	oğuyıcı Okuyucu. krş. oğuyıcı
o.- mış 119b/16	o. 89b/15
o.- sa 1b/10	
o.- yamayup 9a/4	oğuyıcı Okuyucu. krş. oğuyıcı
o.- yup 67b/4, 93b/6, 127b/19, 129b/11	o.+ dur 59a/24
oğıt- Okutma.	ol O
o.- up 42a/9	o. 1b/11, 1b/22, 1b/9, 2a/D, 2b/13, 4a/1, 8a/13, 8a/14, 8a/16, 8a/22, 8a/23, 8b/18, 9a/24, 9a/25, 9a/5, 9b/10, 9b/13, 9b/24, 10a/1, 10a/11, 10a/20, 10b/23, 11a/12, 11b/15, 11b/3, 11b/8, 12b/21, 12b/24, 13b/16, 13b/18, 14a/13, 14a/2, 14b/15, 14b/2, 15a/11, 15a/15, 15a/18, 16a/1, 16a/19, 16a/3, 16a/6, 17a/16, 17a/3, 17a/6, 18a/18, 18a/22, 18a/9, 19a/14, 19a/7, 19a/8, 19b/1, 19b/15, 19b/25, 20a/10, 20a/4, 20b/4, 21a/20, 21a/22, 21b/19, 22a/5, 22b/13, 22b/9, 23b/14, 23b/18, 23b/23, 23b/24, 23b/25, 23b/8, 24a/17, 24a/21, 24b/22, 25b/13, 25b/18, 25b/5, 25b/6, 26a/10, 26a/6, 26b/19, 26b/23, 26b/9, 27a/22, 28a/2, 28a/22, 28a/24, 28b/2, 30a/7, 31a/19, 31b/8, 32a/15, 32a/19, 32a/25, 33a/17, 33a/2, 33a/6,
oğlan- Oklanma.	
o.- mış 136b/20	
oğu- Okuma. krş. oğı-	
o.- dı 65a/22	
o.- muş 161a/D	
o.- r 112b/12	
oğun- Okunma.	
o.- an 27b/1, 27b/2	
o.- mağla 93b/6	
o.- maz 120b/6	
oğur yazar Okur yazar.	
o. 61b/23, 92b/13, 112b/10, 128b/2, 136b/9, 153a/14	
o.+ dan 136a/24	
oğut- Okutma.	
o.- madıklar 27a/24	

33b/24, 34b/13, 34b/14, 34b/9,
35a/12, 35a/16, 35a/19, 35a/23,
36a/16, 36b/10, 36b/11, 37a/17,
37a/18, 37b/1, 38a/13, 38a/15,
38a/16, 38a/19, 38a/20, 38a/5,
38b/17, 38b/3, 38b/7, 39a/13,
39a/24, 40a/1, 40a/15, 40a/16,
41a/3, 41b/1, 41b/10, 42b/17,
42b/7, 43a/1, 43a/15, 43b/18,
44b/14, 44b/15, 44b/4, 45a/15,
45a/19, 45b/20, 46a/1, 46a/23,
46a/24, 46a/7, 46a/9, 47a/20,
47a/22, 47b/18, 47b/4, 47b/5,
48a/12, 48a/9, 48b/17, 48b/22,
48b/24, 48b/8, 49b/8, 49b/22,
50a/12, 50a/19, 50a/23, 50b/19,
50b/22, 51a/1, 51a/16, 51a/3,
51b/13, 52a/6, 52b/20, 52b/7,
53b/11, 53b/21, 53b/25, 53b/3,
53b/7, 54a/18, 54a/5, 54b/13,
54b/17, 54b/8, 55a/18, 55a/9,
56a/17, 56a/20, 56b/14, 57a/17,
57a/19, 57b/10, 58b/24, 58b/7,
59a/11, 59a/15, 59b/10, 60a/24,
60b/4, 61b/21, 62a/24, 62b/10,
62b/21, 62b/8, 64b/23, 65a/22,
65b/13, 66a/17, 66a/18, 66a/2,
66a/5, 66a/6, 66b/11, 66b/17,
66b/19, 66b/21, 66b/23, 66b/4,
66b/5, 67a/11, 67a/14, 67a/17,
67a/6, 67b/12, 67b/24, 67b/7,
68a/13, 68a/19, 68a/5, 68a/6,

68a/7, 68a/8, 68b/13, 69a/13,
70b/24, 71a/16, 71a/2, 71b/10,
71b/6, 72a/18, 72a/19, 72b/7,
73a/1, 73a/14, 73a/23, 73a/5,
73b/4, 73b/5, 74a/3, 74b/10,
74b/12, 74b/17, 74b/2, 79a/16,
80a/12, 80a/14, 80a/25, 80a/7,
80b/7, 81b/16, 81b/18, 81b/20,
81b/D, 82b/15, 82b/23, 82b/D,
83a/22, 83a/23, 83b/10, 83b/11,
83b/19, 83b/20, 83b/4, 84a/6,
84b/20, 84b/21, 86a/19, 86b/1,
86b/6, 87a/2, 87a/6, 87b/24,
88a/6, 88a/8, 88b/8, 88b/9,
88b/19, 89a/11, 89a/3, 89a/4,
89b/12, 89b/6, 89b/7, 90a/20,
90b/11, 90b/18, 91a/24, 91b/17,
92a/11, 92b/11, 92b/23, 93a/17,
93a/2, 93a/20, 93a/22, 93a/23,
93a/24, 93a/5, 93b/12, 93b/14,
94a/2, 94b/10, 94b/6, 95a/2,
95b/2, 96a/11, 96a/12, 96a/18,
96a/5, 96b/15, 96b/18, 96b/23,
96b/24, 96b/25, 97a/1, 97a/24,
97a/25, 97a/4, 97b/20, 97b/22,
98a/1, 98a/2, 98a/4, 98a/7,
98a/9, 98b/1, 98b/13, 98b/19,
98b/7, 99a/14, 99a/18, 99a/20,
99a/4, 99b/12, 99b/15, 99b/22,
99b/24, 100a/3, 100a/16,
100a/25, 100b/4, 101a/12,
101b/4, 101b/8, 102b/11,

103a/20, 103b/14, 103b/15,
103b/18, 103b/2, 103b/8,
104a/10, 104a/23, 104b/15,
104b/25, 105a/16, 105b/11,
105b/16, 105b/3, 105b/8,
106a/6, 108a/15, 108a/17,
108a/21, 108a/23, 108b/17,
108b/3, 109a/23, 109b/25,
109b/3, 110a/16, 110a/2,
110a/23, 110a/24, 110b/19,
111a/10, 111a/14, 111a/2,
111a/24, 111b/14, 111b/18,
111b/20, 112a/10, 112a/4,
112a/5, 112b/8, 113a/13,
113a/16, 113a/18, 113a/20,
113a/25, 113a/9, 114a/14,
114b/20, 115a/10, 115a/23,
115b/15, 115b/18, 116a/16,
116a/23, 116a/24, 117a/11,
118a/10, 118a/22, 118b/6,
119a/16, 119b/19, 120a/3,
122a/12, 122a/24, 122b/13,
123a/23, 123a/3, 123a/9,
124a/12, 124a/20, 124a/25,
124a/6, 124b/1, 124b/10,
124b/17, 124b/24, 124b/25,
125b/12, 125b/2, 125b/3,
126a/20, 126b/19, 126b/9,
127a/25, 127b/12, 127b/15,
127b/22, 127b/9, 128a/5,
128b/12, 128b/25, 128b/5,
128b/8, 128b/9, 129a/22,

129a/23, 129a/8, 129b/1,
129b/17, 129b/18, 129b/25,
129b/8, 130a/10, 130b/10,
130b/16, 130b/17, 130b/25,
130b/4, 130b/7, 131a/12,
131a/17, 131a/22, 131a/23,
131a/7, 131a/8, 131b/11,
132a/11, 132a/17, 132a/4,
132a/5, 132a/8, 133a/10,
133a/13, 133b/22, 134a/25,
135a/11, 135b/14, 135b/18,
135b/20, 135b/4, 136a/4,
136a/5, 136a/6, 136b/19,
137a/11, 137a/12, 137a/15,
137a/25, 137b/11, 138a/11,
138a/18, 138a/25, 138b/25,
139b/19, 139b/20, 140a/17,
140a/23, 140b/1, 140b/11,
140b/12, 141a/17, 141a/21,
141b/16, 142b/10, 142b/11,
142b/12, 142b/20, 142b/22,
142b/24, 142b/9, 143a/1,
143a/16, 143a/2, 143a/20,
143a/21, 143a/23, 143a/25,
143a/4, 143b/24, 144a/1,
144a/10, 144a/14, 144a/24,
144b/19, 144b/24, 144b/4,
144b/7, 145a/13, 145a/14,
145a/15, 145a/18, 145b/18,
145b/23, 146a/11, 146a/7,
147a/23, 147a/24, 147a/9,
148b/13, 148b/17, 148b/19,

148b/8, 149b/22, 149b/23,
150a/25, 150a/5, 150a/8,
150b/10, 151a/16, 151a/25,
152a/5, 152b/13, 152b/8,
153a/7, 154a/9, 154b/13,
154b/16, 154b/4, 155b/18,
156a/15, 156a/19, 156a/20,
156b/10, 156b/11, 157a/16,
157b/24, 158a/10, 158a/2,
158a/24, 158b/1, 158b/21,
158b/22, 158b/9, 159a/20,
159a/22, 160b/5, 161a/25,
161a/8, 161b/4, 161b/7, 162a/4,
162a/5, 163a/4, 164a/6, 164b/7
o.+ dıĸları 15b/7
o.+ duĸu 39b/19
o.+ dur 19a/16, 24b/12, 50a/13,
50b/21, 52a/4, 53a/18, 79a/12,
89a/19, 93b/4, 97a/23, 97b/7,
99a/10, 101b/16, 101b/25,
105a/20, 105b/13, 106a/24,
109b/25, 110a/13, 112b/17,
115a/19, 116a/18, 117a/3,
128a/6, 132a/16, 140b/1,
142a/11, 142a/12, 142a/14,
143a/7, 146a/25, 149a/2

ol-

Olma.

o.- a 4a/8, 5a/21, 5b/4, 6a/1,
6b/24, 7a/6, 7a/18, 7b/10, 9b/19,
9b/20, 12a/6, 14b/13, 15b/2,
16a/7, 18a/18, 18a/19, 19b/4,

20a/24, 20b/9, 20b/11, 21a/1,
21b/17, 24a/3, 24b/12, 24b/17,
24b/18, 24b/19, 24b/23, 25a/7,
25a/10, 27b/10, 28a/13, 28b/19,
29b/11, 29b/18, 30a/1, 30a/10,
30a/13, 30a/22, 30b/3, 30b/6,
31a/7, 31a/22, 33a/2, 33a/9,
33a/12, 34b/16, 37b/17, 38b/6,
38b/11, 38b/18, 39a/16, 39a/23,
39b/12, 40a/10, 42a/8, 42a/17,
43a/12, 44a/6, 44b/23, 45a/6,
45b/15, 46a/3, 46a/25, 49a/22,
50a/10, 50a/20, 50b/12, 50b/24,
51a/13, 52a/2, 52b/17, 52b/20,
52b/21, 52b/22, 53b/13, 54a/4,
54a/19, 54b/13, 55a/6, 55a/23,
57a/9, 57a/15, 57b/15, 59a/7,
60b/4, 61a/6, 61b/18, 64a/7,
64b/15, 65a/13, 65a/22, 66a/20,
68b/14, 71b/16, 71b/22, 71b/24,
72b/12, 74b/18, 75a/6, 77a/16,
79a/18, 79a/21, 80a/21, 81a/8,
81b/17, 82a/22, 82b/7, 82b/9,
82b/25, 83a/9, 83b/7, 83b/10,
83b/11, 83b/25, 84b/5, 84b/12,
84b/22, 84b/25, 85a/23, 85b/7,
85b/19, 85b/21, 86a/1, 86a/3,
86b/8, 87a/5, 87b/5, 87b/22,
87b/23, 88a/1, 88b/15, 88b/16,
88b/25, 89b/2, 91b/18, 92a/10,
92a/11, 92a/15, 92b/5,
92b/11, 92b/11, 92b/14, 93b/11,

96a/22, 96a/25, 99a/13, 100a/22,
101a/16, 101b/25, 102b/10,
102b/15, 103b/20, 103b/22,
104a/8, 104a/12, 105b/15,
106a/6, 106b/7, 106b/12,
106b/15, 106b/20, 107a/15,
108a/11, 108a/25, 108b/4,
108b/16, 108b/21, 108b/23,
109a/16, 109a/18, 109a/20,
109b/7, 109b/8, 109b/11,
109b/13, 110a/10, 110a/25,
110b/19, 110b/21, 110b/23,
111a/5, 111a/6, 111a/7, 111b/18,
112a/24, 113b/15, 113b/16,
114a/18, 114b/22, 115a/17,
115a/19, 115b/5, 115b/21,
116a/12, 116a/20, 116b/21,
116b/22, 117a/23, 117b/10,
117b/16, 118a/9, 118a/10,
118b/1, 118b/6, 119a/10,
119a/24, 119b/9, 120a/23,
120a/24, 121a/8, 120b/14,
121b/20, 122a/4, 122a/16,
122a/24, 122b/5, 122b/6,
122b/7, 123a/8, 124a/20,
124a/22, 124b/2, 125b/13,
126a/2, 126a/4, 126a/7, 126a/17,
127a/16, 127a/18, 127a/19,
127b/1, 127b/17, 127b/24,
128b/1, 129a/5, 129a/20,
130b/9, 130b/25, 131b/20,
132b/17, 134a/9, 134b/24,

135a/3, 135a/4, 135a/12, 135b/4,
135b/5, 135b/24, 137a/6,
138a/24, 138a/25, 140a/1,
140a/2, 140b/4, 140b/7,
140b/14, 140b/16, 141a/22,
141b/16, 141b/18, 142a/7,
142a/8, 142a/9, 142a/17, 142b/9,
143a/9, 143a/21, 143a/22,
143b/10, 143b/11, 144a/3,
144a/7, 144a/11, 144a/13,
144b/18, 144b/19, 145b/8,
147a/13, 147a/15, 148b/6,
148b/19, 149a/9, 149a/24,
150b/10, 151a/6, 151a/9,
151a/25, 151b/10, 151b/18,
152a/9, 152a/18, 153a/5, 153a/9,
153a/11, 153b/10, 154a/4,
154a/21, 154b/10, 157a/4,
157b/10, 157b/16, 157b/23,
158b/6, 159b/13, 159b/15,
161b/7, 161b/8, 162a/4, 162a/6
o.- a bildi 31b/25
o.- a bilmez 124b/22
o.- acağı 10a/14, 38b/20, 40a/17,
74b/15, 83b/12, 147b/21
o.- acağın 9a/22, 70b/2
o.- acağına 105a/10
o.- acağından 36a/25
o.- acağ 42a/5, 58a/25, 63a/23,
68b/2, 68b/7, 82b/23, 98a/6,
104b/25, 128a/12, 148b/15,
159a/1

o.- acakları 14a/11, 146a/6
o.- acaklarımız 125b/11
o.- acakların 95a/19
o.- a geldiği 26a/25
o.- a gelmiş 88a/5
o.- a gelmiştir 46a/24, 65a/12,
104b/25, 132b/21, 144a/8
o.- a gelmişlerdendir 64b/10
o.- a gelmişlerdir 20b/11
o.- alar 4a/7, 5a/24, 28a/12,
34a/6, 36b/2, 37a/17, 37a/21,
37b/1, 37b/6, 39b/7, 49a/21,
51b/7, 57b/3, 57b/8, 70b/25,
80a/18, 93b/16, 116b/24,
128b/14, 128b/17, 129a/19,
134a/14, 141b/4, 159b/18,
163b/18
o.- am 144a/13
o.- amadıkları 130b/15
o.- amadığı 55a/22
o.- amadığından 73a/22
o.- amayacağı 155b/6
o.- amayacak 66a/13
o.- amayup 2a/D, 13a/15, 15b/6,
92b/2, 149b/18
o.- amaz 26a/15, 70a/11, 74b/24,
89b/23
o.- amazlar 38b/9
o.- an 2b/13, 2b/19, 3a/5, 3a/11,
3b/14, 3b/17, 4a/3, 4a/10, 4a/13,
4a/20, 4b/11, 6b/9, 6b/15, 7a/8,
7a/16, 7b/2, 7b/7, 8a/9, 8a/10,
9b/9, 10a/19, 10b/6, 11a/22,
11b/6, 11b/10, 11b/14, 11b/24,
12b/7, 12b/21, 13a/4, 13a/24,
14b/21, 16b/20, 16b/22, 17a/21,
17b/7, 17b/20, 18a/1, 18a/5,
18b/14, 18b/18, 18b/20, 18b/23,
18b/24, 19a/6, 19a/11, 19b/19,
19b/21, 19b/22, 20a/18, 20b/3,
20b/8, 20b/22, 21a/2, 21a/5,
21a/8, 21a/9, 21b/2, 22a/3,
22a/12, 22a/19, 22a/22, 22b/13,
22b/14, 22b/17, 23a/4, 23b/7,
24b/21, 25a/12, 25b/9, 25b/14,
25b/22, 25b/25, 26a/10, 26b/9,
26b/11, 26b/12, 26b/16, 27a/6,
27a/14, 27a/22, 27b/12, 27b/22,
28a/1, 28a/8, 28a/17, 28a/24,
28a/25, 28b/1, 28b/2, 28b/6,
29b/1, 29b/10, 29b/12, 30a/12,
30b/9, 30b/15, 30b/23, 31a/8,
31a/13, 31b/1, 32b/8, 32b/19,
33a/20, 33b/3, 33b/17, 33b/20,
34a/3, 34a/7, 34b/6, 35a/4,
35a/11, 35a/12, 35a/25, 35b/4,
35b/10, 35b/20, 36a/2, 36b/8,
36b/10, 37a/14, 37a/25, 37b/2,
37b/10, 37b/22, 37b/23, 37b/24,
38b/7, 38b/17, 38b/19, 39a/7,
39b/5, 39b/13, 40a/15, 40b/21,
41a/13, 41a/19, 41b/2, 41b/9,
42a/14, 42a/15, 42a/21, 42a/23,
42b/20, 43b/5, 43b/10, 43b/24,

44a/24, 44b/2, 45b/3, 45b/4,
45b/9, 45b/20, 45b/23, 45b/25,
46a/5, 46a/10, 46a/20, 46b/11,
47a/5, 47a/8, 47a/9, 47a/14,
47a/17, 47b/15, 47b/20, 48a/5,
48b/15, 48b/21, 48b/22, 49a/14,
49a/20, 49b/13, 49b/22, 50a/6,
50a/10, 50b/4, 50b/24, 51b/19,
52a/3, 52a/15, 52a/19, 51b/3,
52b/9, 52b/11, 52b/18, 52b/25,
53a/3, 53a/9, 53a/18, 53a/19,
53a/20, 53b/21, 53b/22, 53b/23,
54a/8, 54a/21, 54a/22, 54b/1,
54b/3, 54b/18, 55a/19, 55b/11,
55b/15, 56a/14, 56a/19, 57a/3,
57a/25, 57b/15, 58a/6, 58a/23,
58b/3, 59b/8, 60a/3, 60a/16,
60a/21, 60b/1, 61a/2, 61a/10,
61a/12, 61a/17, 61a/21, 61b/12,
62a/1, 62a/9, 62a/25, 62b/2,
62b/7, 62b/13, 63a/2, 63a/3,
63a/9, 63a/10, 63a/180 63a/25,
63b/1, 63b/14, 63b/21, 63b/24,
64a/9, 64a/23, 64b/7, 64b/11,
64b/16, 64b/17, 65a/2, 65a/5,
65a/22, 65b/12, 65b/15, 66a/22,
66b/15, 67a/5, 67a/17, 67a/22,
67b/5, 67b/13, 68a/6, 68a/9,
68a/17, 68a/24, 68b/22, 68b/25,
69a/2, 69a/7, 69a/10, 70a/5,
70a/25, 70b/9, 70b/23, 71a/4,
71a/5, 71a/8, 71a/19, 71a/20,

71a/24, 71b/2, 71b/15, 71b/21,
72a/14, 72b/1, 73b/4, 73b/19,
74a/8, 74a/17, 74b/21, 75a/13,
77a/20, 79b/3 79b/10, 80a/6,
80a/15, 80a/20, 80b/13, 80b/25,
81a/3, 81b/23, 82a/17, 82a/19,
82a/22, 82b/15, 82b/D, 83a/8,
83a/10, 83a/13, 83a/17, 83b/18,
84a/18, 84b/18, 86a/5, 86a/8,
86a/12, 86a/20, 86b/10, 86b/13,
86b/16, 87a/12, 87a/16, 87a/20,
87a/22, 88a/2, 88a/23, 88b/20,
90a/8, 90a/17, 90a/20, 90a/21,
91a/9, 90b/6, 91a/9, 91b/24,
92a/5, 92b/4, 93a/5, 93a/6,
93a/19, 93a/22, 93b/1, 93b/5,
93b/21, 94a/4, 94a/8, 94a/12,
94a/19, 94a/21, 94b/4, 94b/15,
95a/2, 95a/6, 95b/24, 96a/3,
96a/18, 96a/9, 96b/4, 96b/15,
96b/24, 97a/2, 99b/8, 97a/8,
97a/18, 97a/9, 97a/13, 97a/22,
97b/11, 97b/14, 97b/15, 97b/22,
98a/7, 98b/2, 98b/5, 98b/15,
98b/17, 99a/1, 99a/15, 99b/24,
100a/2, 100a/7, 100a/12,
100a/25, 100a/25, 100b/5,
100b/13, 100b/22, 101a/15,
101a/23, 101b/9, 101b/25,
102a/2, 102a/4, 102b/3, 103b/4,
103b/5, 103b/9, 103b/25,
104a/5, 104b/1, 104b/5, 104b/6,

104b/10, 104b/12, 104b/13,
104b/19, 104b/21, 105a/6,
105a/15, 105a/19, 105a/25,
106a/15, 106b/9, 106b/10,
107a/1, 107a/2, 107a/5, 107a/17,
107b/10, 108a/13, 108a/25,
108b/16, 108b/9, 108b/20,
109a/5, 109a/8, 129a/25,
109b/25, 110a/2, 110a/4, 110a/8,
110a/9, 110a/14, 110b/5,
110b/16, 110a/11, 111a/17,
111a/18, 111b/8, 111b/17,
111b/23, 112a/5, 112a/6, 112a/7,
112a/24, 112b/1, 112b/20,
113a/1, 113a/4, 114a/11,
114a/17, 114a/18, 114a/24,
114a/25, 114b/24, 115a/6,
115a/11, 115a/25, 115b/18,
115b/19, 116a/20, 116a/21,
116a/22, 116b/21, 117a/1,
117a/4, 117a/11, 117a/12,
117a/19, 117a/23, 117b/3,
118a/8, 118a/12, 118b/7, 119a/9,
119a/22, 119a/25, 119b/6,
119b/19, 120a/25, 120b/8,
120b/15, 120b/19, 120b/20,
120b/23, 121a/11, 121a/12,
121a/19, 121b/18, 122a/13,
122b/22, 123a/6, 123a/25,
123b/10, 123b/14, 123b/22,
123b/24, 124a/1, 124a/24,
125a/17, 125a/16, 126a/21,
126b/11, 126b/16, 126b/21,
126b/24, 127a/3, 127b/25,
128a/23, 128b/2, 128b/12,
129a/24, 129a/25, 129b/13,
130a/8, 130a/23, 130a/24,
130b/20, 130b/22, 130b/25,
131a/4, 131a/9, 131a/21,
131a/25, 131a/22, 131b/8,
131b/9, 131b/17, 131b/23,
132a/13, 132a/23, 132b/14,
132b/19, 133a/2, 133a/4,
133a/10, 133a/19, 133b/20,
133b/22, 133b/24, 134a/9,
134a/19, 134a/25, 134b/2,
135a/8, 135a/18, 135b/12,
135b/15, 135b/19, 136b/8,
136b/13, 136b/16, 136b/24,
137b/23, 137a/24, 137b/10,
138a/4, 138a/12, 138b/8,
138b/9, 138b/15, 138b/25,
139a/9, 139b/5, 139b/12,
139b/20, 140a/12, 140a/14,
140a/18, 140a/22, 140a/25,
140b/1, 140b/12, 141a/2,
142a/25, 141b/11, 141b/14,
142a/8, 142b/7, 142b/22,
143a/10, 143b/5, 143b/6,
143b/13, 144a/18, 144a/21,
144b/20, 144b/23, 144b/25,
145a/2, 145a/6, 145a/8, 145a/10,
145b/16, 145b/21, 145b/23,
145b/24, 146a/24, 147a/11,

147b/21, 148b/4, 148b/19,
148b/22, 148b/23, 149a/9,
149a/14, 149a/19, 150a/3,
150a/4, 150a/20, 150b/7,
150b/12, 151a/4, 151b/16,
152a/1, 152b/1, 152b/8,
152b/15, 152b/18, 153a/19,
153b/4, 153b/11, 154a/4,
154a/15, 154b/20, 155a/6,
155a/22, 155b/24, 156a/3,
156a/7, 156a/21, 156b/6,
156b/12, 157a/16, 157b/18,
157b/25, 158a/16, 158a/19,
158a/23, 158a/25, 159a/2,
159a/16, 159a/17, 159b/5,
159b/24, 160a/12, 160a/18,
160a/20, 160a/24, 160b/4,
160b/14, 161a/5, 161a/12,
161a/15, 161b/24, 161b/25,
162a/1, 162a/2, 162a/7, 162a/8,
162a/9, 162a/11, 162b/20,
163b/5, 163b/8, 164a/3,
163a/24, 164a/5, 164a/11
o.- ana 52a/15, 122a/6, 133a/22,
160a/21
o.- anda 54b/11, 54b/12,
138b/10
o.- andan 10b/17, 10b/18, 83a/2,
111b/22, 135a/17, 137a/20,
154a/15
o.- andandur 43a/10
o.- andur 7a/22, 7a/23, 7a/24,

7b/1, 7b/3, 102a/23, 106b/17,
107a/4, 107a/6, 107a/8, 107a/11
o.- anı 28b/1, 57a/3, 69b/12,
69b/19, 87a/24, 106b/3,
118b/12, 126b/17, 126b/18,
142a/14, 150a/9, 156a/25,
160b/17
o.- anıdur 80b/23, 150b/10
o.- anıı 34b/22, 130b/D,
133b/16, 155a/19, 155b/1,
160a/14, 160b/24
o.- anla 76a/16
o.- anlar 8a/19, 8a/23, 13a/6,
23a/21, 30b/24, 43a/7, 51b/4,
54a/20, 66a/12, 70b/21, 97a/20,
100a/12, 113b/16, 114a/24,
123a/24, 129b/5, 133a/25,
137a/7, 139b/22, 145b/18,
146a/5
o.- anlara 12b/3, 50a/12, 64b/11,
92b/21, 96a/15, 104a/8, 118b/18,
140a/23
o.- anlarda 88a/9, 123b/16
o.- anlardan 2b/10, 4a/9, 40a/17,
66a/23, 77b/1, 86a/4, 88b/25,
90a/15, 91a/25, 96a/17, 97a/3,
102a/3, 112b/6, 129b/20,
140a/20, 144a/5, 150b/13,
156a/11, 157b/5
o.- anlardur 4b/14, 4b/8, 86a/5,
86a/5, 100b/19, 100b/21,
101b/21

o.- anları 34a/16, 45a/2, 48b/25,
53b/13, 65b/20, 85b/9, 92b/22,
102a/5, 148b/20
o.- anların 82a/10, 88a/1,
102b/10, 106b/25, 108b/20,
115b/21, 135b/9, 149a/20,
162a/17, 162a/19
o.- anlarından 56a/14
o.- anlarını 126b/21
o.- araç 2a/D, 32a/13, 34b/5,
38a/9, 49a/22, 66b/13, 87a/15,
108a/25, 129b/16, 134a/25
o.- ası 157b/13
o.- asın 95a/23, 153b/14, 157a/1
o.- asının 54a/6
o.- aydı 92b/11
o.- aydın 55b/9, 156b/15
o.- dı 13b/16, 15a/17, 15b/22,
25a/4, 25a/14, 25b/1, 67a/10,
67a/11, 67a/17, 69b/25, 70a/15,
73b/12, 135b/16, 138b/25
o.- dığı 5a/4, 10b/18, 13a/9,
15a/15, 26a/18, 31b/20, 33a/22,
42b/22, 109b/25, 128b/19,
164a/2, 164a/10
o.- dığım 19a/23
o.- dığına 101a/14, 114a/20
o.- dığını 164b/9
o.- dığıyla 62b/16
o.- dıkları 5a/14
o.- dılar 13a/17, 51a/20, 65b/22,
66a/5, 103b/19, 150b/22

o.- duğı 2a/1, 10a/11, 11a/9,
20a/6, 20a/25, 20b/8, 25b/7,
26b/14, 26b/25, 35a/1, 38b/21,
41a/19, 47b/25, 49a/15, 49b/7,
50a/18, 54a/7, 55a/15, 57a/21,
60b/15, 61a/11, 61a/15, 62b/11,
65a/22, 65a/24, 65a/25, 67a/6,
67b/20, 67b/22, 71b/6, 77a/18,
79a/25, 79b/2, 80a/13, 80a/25,
80b/17, 81a/14, 81a/22, 81b/D,
85a/22, 86a/18, 88a/19, 90b/10,
98a/25, 100a/5, 104b/2, 106a/3,
109b/25, 110b/9, 112a/17,
113a/2, 114a/20, 115b/6,
117a/12, 120a/1, 120a/17,
120b/18, 122b/11, 124a/6,
126b/6, 127a/6, 130a/20,
134b/10, 137b/22, 145b/11,
147a/13, 147b/19, 148a/19,
149b/8, 151a/15, 151b/3,
152a/25, 153a/11, 155a/6,
159a/19, 160a/25, 161b/16,
161b/18
o.- duğıla 50a/9
o.- duğıımızda 66a/4
o.- duğın 49a/6
o.- duğına 12b/23, 16b/24,
48b/17, 56a/15, 68a/13, 69b/5,
77a/21
o.- duğında 16a/17, 42b/19,
79a/23
o.- duğından 38b/16, 43b/4,

43b/24, 89b/2, 96a/10, 99a/13,
113b/23, 124b/14
o.- duğını 8b/25, 32a/17, 33b/14,
65a/22, 70b/4, 72b/16, 103b/16,
105a/25, 105b/21, 132a/7,
160b/12, 161a/25
o.- duğıyla 9b/21, 54b/19,
65a/21, 90b/9, 104b/3, 109b/1,
131a/16, 143b/8, 148a/8,
148a/15
o.- duğum 64a/22
o.- duğumda 23a/5
o.- duğumuz 2a/2
o.- duğuna 10b/3, 36b/17, 90b/7
o.- duğunda 26b/14, 26b/18,
41a/10, 153a/5
o.- duğundan 29b/22, 41b/12,
53b/4, 64b/1, 111b/10, 132a/9,
138b/4, 140b/3, 143a/1, 143a/3,
144a/6
o.- duğuğ 153b/15, 154a/22,
156a/17, 156b/20
o.- duğça 33b/16, 38b/2, 38b/19,
57a/7, 117a/5, 131b/5, 133a/3,
139a/21, 154a/12, 155b/3,
157b/23, 158b/8, 160a/1, 160a/3
o.- duğda 25b/19, 47a/12, 49b/8,
53a/8, 67a/8, 99a/18, 100a/25,
105b/3, 105b/3, 114a/15,
117b/25, 118a/17, 124a/12,
126a/15, 132a/5, 138b/19,
141a/18, 141b/8, 145b/7

o.- duğdan 24b/9, 51a/4, 67b/1,
75a/6, 103b/25, 122a/15,
122b/21, 149a/17, 152b/6
o.- duğları 6b/8, 8a/5, 13a/21,
13b/3, 20b/18, 21a/6, 34b/23,
36b/1, 46a/22, 51a/10, 51b/2,
55b/3, 56b/21, 68b/24, 88b/1,
88b/8, 92b/19, 109b/25,
112a/11, 120a/12, 120a/13,
140a/25, 145b/11, 147a/24,
151b/25
o.- duğların 95a/19
o.- duğlarına 56b/12, 74b/5,
131a/14, 150a/15
o.- duğlarınca 39b/9, 69a/15
o.- duğlarında 135a/19
o.- duğlarından 8a/3, 26b/3,
28a/12, 55a/25, 69a/1, 129a/14,
134b/17
o.- duğlarıyla 7b/25, 56b/25
o.- dum 17a/4, 48b/8, 59a/11,
59a/12, 59a/16, 99b/7, 124a/25,
144b/4
o.- ğıl 49a/12
o.- ıcağ 7a/1, 9a/1, 10b/21,
11a/15, 17b/25, 21b/10, 56a/8,
122b/24, 125a/6, 133a/25
o.- ıncağ 87a/8
o.- ma 87b/17, 103b/20, 154b/3,
154b/11, 154b/13, 154b/15,
155a/4, 155a/11, 155a/12,
155a/15, 155b/5, 155b/9,

156a/16, 156a/17, 156a/20,
158a/6, 158b/4, 158b/12,
158b/20, 158b/24, 159a/19,
160a/1, 160b/7, 161a/21,
161a/24, 161b/1, 161b/2,
161b/3, 161b/9
o.- mada 36b/5, 55a/23, 134b/3,
149a/15
o.- madan 25b/20, 89b/5,
128a/19, 161a/13
o.- madı 67b/19, 164a/13
o.- madığı 101a/11
o.- madık 135a/21, 135a/23
o.- madıkca 55a/20, 105a/11
o.- madıkları 5a/14
o.- madıklarına 28a/14
o.- maduğı 56b/11, 61a/9,
91b/25, 97a/20, 101a/6, 106a/17,
108b/14, 122b/15, 124b/8,
125b/1, 131a/15, 161a/3
o.- maduğın 134a/25
o.- maduğına 27b/18, 69b/8,
74a/24
o.- maduğından 62a/16, 84b/1,
104a/17
o.- maduğunu 126b/13
o.- maduğıyla 140b/3
o.- mağa 3b/9, 36a/24, 54b/22,
59b/22, 64b/9, 71a/7, 83b/18,
85b/1, 91b/8, 97a/23, 147a/15,
155a/13
o.- mağı 51a/20, 110a/6, 121a/5,

127b/15
o.- mağıla 10a/5, 22b/4, 23a/20
o.- mağın 10a/1, 14b/23, 16a/1,
16b/9, 19b/17, 73b/18, 94a/16,
119b/3, 122a/21, 140a/1
o.- mağıla 6a/7, 7b/4, 9b/7,
12b/25, 16a/2, 25b/18, 26b/23,
32a/14, 32b/4, 36a/5, 39b/11,
52b/10, 58b/2, 58b/5, 65a/19,
68b/19, 89b/3, 94a/15, 95b/9,
95b/19, 99b/5, 101b/22,
110b/18, 113a/16, 113b/23,
124b/1, 137a/12, 140a/10,
143a/5, 143b/12, 146b/4,
148b/14
o.- mağ 5b/8, 6a/2, 6b/18,
12a/20, 12b/3, 14a/14, 14a/20,
16a/20, 16b/16, 18a/23, 19a/24,
20b/7, 23a/6, 23a/17, 28a/17,
30a/9, 31b/15, 35a/3, 36a/10,
38b/10, 42a/4, 48a/15, 48a/20,
49a/23, 49a/24, 52b/19, 54b/14,
54b/18, 56a/11, 56b/1, 57a/21,
58a/12, 58b/1, 59a/4, 62b/22,
63b/8, 65a/3, 67a/10, 67b/25,
70a/1, 70b/16, 71a/25, 72b/21,
74a/13, 80b/2, 81a/5, 81a/11,
81a/16, 81b/21, 83a/12, 84a/2,
88a/22, 95b/21, 97a/3, 97a/21,
98b/17, 98b/19, 100a/15,
100a/25, 100b/23, 101a/9,
102a/5, 104a/11, 104b/25,

110a/5, 114a/24, 117a/23,
117b/13, 124b/16, 128b/19,
128b/25, 132a/23, 133a/6,
136a/18, 138a/5, 139a/20,
139b/6, 140a/7, 140a/9, 144b/6,
144b/7, 149a/17, 150b/25,
151a/18, 152a/23, 155a/21,
164a/11
o.- mada 25b/13, 38b/3,
123a/14, 130b/13, 151b/3,
157a/13
o.- madadırlar 27a/8
o.- madadur 25b/13
o.- madan 38b/14, 74b/22,
109a/16, 127b/18, 139b/7,
153b/12
o.- madur 26a/7, 54b/4, 79b/17,
103b/25, 123b/19, 128a/3,
140a/3, 152a/13
o.- mala 109a/24, 131a/16
o.- malar 131a/16
o.- malıa 7a/2
o.- malıı 123a/22
o.- malı 14b/22, 57b/22,
64b/21, 124a/21, 152a/15,
159b/9
o.- malıdan 13a/15
o.- masızın 115a/25
o.- maları 87b/11, 103b/1,
117a/13, 127b/21, 135b/22
o.- malarıyla 6b/21, 15b/6,
32b/3, 60a/14, 146a/6
o.- maludur 160b/24
o.- mamaın 5b/6, 6a/8, 7a/14,
12b/10, 22a/8, 95b/11, 123b/13,
o.- mamala 65a/23
o.- mama 16a/6, 54b/11,
54b/12, 104a/18, 133a/5,
161b/19
o.- mamalı 86a/16
o.- maması 36a/16
o.- mamı 12b/18, 112a/8,
149a/5, 153a/9
o.- mamıdur 24a/7, 42b/25
o.- man 158a/15
o.- masa 16a/16, 57a/24, 61b/11,
99a/21, 116b/5
o.- ması 2a/7, 7a/15, 11a/9,
13a/12, 15a/14, 47a/15, 77a/21,
81a/19, 83b/12, 85a/1, 85b/3,
86a/18, 97b/7, 98a/25, 112b/1,
117a/18, 124a/7, 124b/10,
130b/25, 131b/21, 132b/8,
132b/10, 133a/1, 133b/6,
135a/13, 135b/9, 135b/19,
139a/10, 141b/21, 157b/22,
159b/14
o.- masın 14a/25, 43b/6
o.- masına 14a/19, 149b/12
o.- masında 9a/20, 10a/24,
41b/3, 61a/7, 71b/17, 71b/21,
74b/23, 159a/13
o.- masından 109a/6
o.- masını 74b/8, 127b/21

o.- masıyla 127b/14
o.- masun 4b/17, 50b/19, 57a/20,
57b/13, 70a/23, 70b/10, 92b/18,
108a/5, 111a/15, 141a/6
o.- maya 33a/4, 33a/5, 33a/16,
33a/17, 39b/1, 61b/22, 81a/9,
97b/11, 105a/14, 105b/15,
107a/3, 115b/11, 115b/12,
115b/14, 119a/16, 123a/25,
140a/19, 140a/20, 140b/11,
142a/1, 156a/2, 153b/19, 157a/6
o.- mayacağı 63a/19, 124a/5
o.- mayacak 17a/14, 141b/19,
155b/6
o.- mayalar 36a/5, 39a/10, 81b/2
o.- mayalar 21a/12, 33b/25,
34a/10, 36a/6, 38b/22, 128b/14,
154b/14
o.- mayan 35b/6, 45b/19, 115a/7
o.- mayana 129a/25
o.- mayandan 59b/11, 61a/12
o.- mayanı 28b/2
o.- mayanın 149a/7
o.- mayanlara 97a/1
o.- mayanlardur 89a/20
o.- mayanları 60a/19
o.- mayayım 159b/6
o.- mayıcağ 112a/13, 125a/11,
138b/24
o.- mayınca 154b/21
o.- mayup 2a/D, 12a/19, 22a/9,
28a/17, 32a/16, 33a/7, 44a/8,
44b/22, 53b/16, 59a/2, 59a/6,
60b/13, 65a/20, 73a/18, 74b/23,
80a/20, 81b/7, 83a/12, 86b/10,
87b/14, 96b/5, 100a/25,
102b/13, 103a/11, 104b/24,
104b/25, 108a/22, 108b/1,
110a/1, 119b/10, 119b/12,
122a/19, 123a/2, 123a/21,
129a/1, 129a/7, 136b/9,
139b/21, 141b/13, 148b/6,
152a/12, 155a/18, 155b/8,
161b/23
o.- maz 5b/19, 5b/21, 5b/22,
7b/6, 10b/7, 10b/17, 10b/18,
22a/7, 30a/4, 30a/5, 30a/7,
30a/8, 33a/8, 30a/10, 33b/10,
34a/9, 34b/25, 36b/25, 37a/23,
38b/23, 39a/7, 39a/8, 49a/23,
54b/17, 55a/20, 56b/10, 57a/2,
61b/14, 63b/8, 64a/22, 70a/17,
70a/18, 71a/8, 79b/11, 80b/7,
82b/18, 91a/5, 96a/15, 100b/24,
101a/17, 106a/25, 106b/3,
108a/9, 112b/4, 113a/3, 120b/4,
130b/25, 132a/20, 132b/3,
132b/6, 132b/23, 133a/17,
133b/18, 133b/21, 133b/23,
134a/17, 134a/18, 138a/25,
139b/13, 140b/6, 144a/17,
144b/15, 145a/13, 145b/13,
147b/4, 148b/14, 151b/22,
154a/12, 154a/14, 160a/4,

160b/23, 161a/19, 161b/18,
162a/16
o.- mazdı 6b/b, 133b/3
o.- mazlar 43b/21, 56b/22,
67a/8, 130a/2
o.- mazsa 35b/8, 65b/1, 65b/2,
124a/15
o.- mış 16b/19
o.- mışdı 15b/19
o.- muş 1b/21, 3a/20, 9a/9,
11b/23, 12a/4, 12a/19, 12b/5,
18b/8, 20a/10, 21b/23, 24a/17,
24b/5, 25a/10, 25b/23, 27b/13,
29b/18, 30a/1, 45a/14, 48b/15,
52b/7, 52b/20, 54b/13, 57a/14,
57a/20, 59b/6, 65a/13, 65a/18,
66b/4, 70a/23, 71b/13, 72b/8,
72b/11, 74b/16, 82b/12, 83b/10,
83b/11, 84b/25, 87b/23, 88b/15,
91a/7, 91a/13, 92a/11, 97b/24,
101a/1, 103b/21, 105a/19,
108b/16, 109a/20, 110b/19,
119a/21, 120a/2, 121a/14,
122a/9, 123a/8, 123b/19,
127b/17, 135a/4, 139b/11,
142a/4, 143a/9, 143a/15,
143b/11, 144a/24, 144b/2,
153b/21, 153b/24, 154a/2,
162a/6, 162a/18
o.- muşdur 3a/5, 3a/24, 9b/10,
10a/18, 12a/18, 12b/13, 17a/13,
20b/1, 21a/14, 22a/11, 23b/10,

26a/1, 28a/7, 28a/19, 29a/19,
31b/21, 32b/17, 48a/8, 49a/7,
51a/16, 51a/25, 57a/19, 67a/17,
67b/18, 71b/3, 82b/1, 83b/19,
92b/14, 94b/14, 95b/16,
103b/12, 104a/10, 108a/10,
109b/20, 110b/10, 110b/12,
112b/7, 123b/4, 127a/23,
132a/10, 137b/19, 147b/25,
148a/2, 164b/13
o.- muşlar 7a/15, 24b/17,
24b/18, 44a/7, 140a/25
o.- muşlarda 131a/2
o.- muşlardan 33a/16, 33a/17,
109a/3, 157a/6
o.- muşlardur 3b/23, 6a/21,
8a/22, 15a/14, 25b/21, 28b/16,
29b/16, 33a/21, 80b/5, 86b/22,
113a/21, 113b/4, 125b/19,
157b/19, 162a/15
o.- muşum 3a/23
o.- sa 5b/2, 6b/4, 12a/19, 12b/18,
22b/19, 37b/9, 40a/16, 54a/12,
54a/24, 55a/1, 56b/17, 57b/22,
74b/16, 74b/17, 74b/22, 81b/10,
87b/19, 88a/15, 88b/16, 91a/20,
110a/22, 121a/14, 134a/12,
161a/7
o.- sağı 95a/18
o.- sun 4b/17, 11b/21, 24a/15,
24a/16, 32b/10, 32b/11, 32b/14,
34a/16, 35b/5, 37a/24, 37b/2,

39a/9, 39a/20, 39b/1, 39b/2,
42a/3, 45a/11, 47b/1, 49a/16,
56b/3, 57b/13, 60b/8, 63a/24,
70b/9, 70b/13, 75a/4, 80b/24,
81a/16, 85a/6, 89a/17, 90a/25,
90b/3, 91a/2, 91a/22, 91b/14,
91b/23, 92b/18, 93b/14, 94b/11,
96a/17, 99b/21, 103b/8,
105b/19, 108a/5, 108a/18,
111a/15, 111a/22, 115a/7,
115a/21, 116b/25, 117a/1,
124b/19, 125b/8, 125b/9,
127b/3, 127b/5, 128b/7,
134a/25, 135b/22, 141b/12,
143a/8, 144b/8, 154a/3, 154a/14,
158b/5, 159b/3, 160b/18
o.- sunlar 116b/25, 117a/2,
129a/14, 158a/23
o.- unca 15b/2, 62a/18, 106a/13,
113a/5, 142b/10, 156b/9
o.- up 2a/D, 3a/9, 3b/14, 4b/18,
5a/6, 5a/20, 7a/14, 7b/18, 9b/22,
11a/11, 11b/15, 12a/1, 12a/14,
12b/1, 13a/22, 14a/17, 14b/3,
14b/4, 15a/6, 16a/24, 17b/14,
17b/16, 17b/18, 18a/7, 18b/17,
19a/4, 19a/8, 19b/3, 19b/16,
20b/21, 21a/8, 21a/12, 22b/4,
23a/4, 23b/1, 24a/16, 24a/20,
24a/22, 24b/3, 24b/4, 24b/10,
24b/15, 25a/2, 25a/5, 25b/11,
25b/13, 26a/24, 26b/22, 28a/2,

29b/22, 32a/1, 32a/20, 32a/24,
32b/3, 32b/12, 32b/13, 33b/9,
34b/21, 35b/9, 36a/22, 36a/4,
36b/8, 37b/12, 38a/21, 38b/1,
38b/3, 38b/25, 39a/5, 39a/19,
39a/25, 39b/8, 39b/20, 40b/3,
41a/21, 41b/13, 44b/17, 47a/6,
47b/5, 47b/7, 47b/12, 47b/17,
48a/11, 48a/19, 48b/8, 48b/23,
49a/9, 49a/17, 49a/21, 49b/21,
50a/25, 50b/25, 51b/4, 51b/17,
52a/17, 53a/25, 54a/2, 54b/2,
54b/20, 55a/16, 55b/1, 55b/16,
56a/10, 56b/22, 57b/3, 59a/5,
59a/22, 60a/14, 61a/5, 61a/10,
61b/6, 65a/22, 66a/2, 66a/3,
66a/15, 66b/4, 66b/19, 66b/23,
67a/17, 67a/17, 67b/23, 68a/9,
68a/25, 68b/20, 70b/5, 71a/2,
71b/24, 72b/9, 73a/9, 74b/1,
74b/4, 81a/7, 82b/3, 82b/3
82b/D, 83b/21, 84b/11, 84b/16,
84b/21, 84b/25, 85b/1, 86b/13,
86b/21, 87a/13, 87a/25, 87b/12,
88a/9, 88b/22, 89b/1, 90a/22,
90b/9, 90b/19, 91a/17, 91b/1,
91b/13, 92b/5, 92b/22, 92a/23,
92b/4, 93b/8, 93b/17, 94a/7,
94a/13, 94a/23, 95b/12, 95b/25,
96b/3, 96b/19, 97a/2, 97b/20,
98a/5, 98b/11, 99a/4, 99a/11,
99a/19, 100a/25, 101b/5,

101b/25, 101b/25, 101b/25,
102b/18, 103a/2, 104a/7,
104a/24, 104b/13, 107a/17,
107a/25, 107b/7, 108b/8,
108b/22, 109a/3, 109a/15,
109a/19, 109b/25, 109b/25,
109b/25, 110b/13, 110b/20,
110b/22, 111a/1, 111a/8, 111a/9,
112a/16, 113b/7, 113b/8,
113b/16, 114a/3, 114a/7,
115a/23, 116a/13, 116b/22,
116b/24, 117a/13, 117a/14,
118a/12, 118a/16, 118b/20,
119b/8, 119b/13, 119b/18,
119b/20, 121a/2, 121a/4,
121a/21, 121b/19, 121b/25,
122a/8, 122a/21, 124b/13,
125b/10, 125b/18, 126b/4,
127b/13, 128a/1, 129a/8,
129b/1, 130b/25, 131a/5,
131a/15, 131b/1, 132a/4,
132a/18, 133a/13, 133b/17,
133b/18, 133b/22, 134a/25,
134a/25, 135b/5, 137a/11,
137a/18, 138a/23, 139b/4,
139b/23, 141b/20, 142a/6,
142a/10, 143a/2, 143b/18,
143b/22, 144a/1, 144a/12,
144b/1, 144b/3, 145b/3, 146a/6,
146b/5, 146b/19, 147a/5,
147a/20, 147b/1, 148b/5,
148b/9, 148b/24, 149a/3,

149b/1, 150b/12, 150b/18,
150b/25, 151a/D, 151b/11,
152a/14, 152b/6, 153a/17,
154a/20, 154b/15, 156a/11,
156b/13, 157a/3, 157b/9,
157b/10, 158a/19, 158b/9,
158b/13, 159a/18, 160a/9,
161a/8, 161a/12, 161b/13,
161b/14, 162a/17, 163b/16,
163b/23, 164a/2, 164a/19,
164a/22, 164a/24
o.- upda 105a/25
o.- ur 5b/22, 5b/23, 24b/6,
30b/17, 35a/23, 35a/24, 37b/20,
38b/6, 38b/8, 39a/7, 39a/8,
41b/21, 49b/11, 54b/5, 54b/8,
55a/6, 55a/8, 55b/23, 57a/11,
57a/16, 59b/19, 62a/17, 63b/7,
64a/25, 64b/4, 64b/7, 68a/18,
79a/20, 81b/D, 87a/18, 88a/15,
91a/19, 96a/4, 100a/13, 100a/25,
100b/6, 101a/6, 101a/16,
101b/15, 101b/19, 102b/25,
103a/8, 103b/10, 104a/8,
104b/25, 105b/3, 105b/7,
106a/1, 106a/2, 106a/4, 106a/25,
106b/1, 106b/15, 107a/18,
112a/19, 113a/8, 113b/20,
116a/7, 116b/3, 117b/6,
118b/15, 124b/2, 129a/17,
130a/10, 130b/25, 133a/20,
133b/21, 133b/24, 134a/1,

134a/15, 134a/16, 134a/25,
138a/25, 139b/1, 139b/13,
141b/8, 142b/14, 144b/1,
144b/18, 148b/11, 149a/6,
150a/7, 150b/5, 150b/24,
151a/19, 151a/20, 154a/24,
154b/25, 155a/1, 156a/19,
156b/9, 157b/7, 160a/15,
160b/6, 160b/23, 161a/13,
161a/20, 161b/12, 161b/15,
161b/19, 164b/12
o.- urdı 12a/20, 111a/4
o.- urın 114b/20
o.- urlar 35b/14, 44b/1, 56b/8,
56b/14, 56b/19, 67b/7, 68a/10,
74a/25, 88b/10, 89b/4, 103a/16,
104b/19, 107b/12, 112b/3,
118b/17, 118b/20, 125b/22,
127b/8, 130a/13, 133b/1,
147b/4, 154a/24
o.- urlardan 105b/15, 109b/8
o.- urlarsa 116b/18
o.- urmuş 66a/16, 125a/14
o.- ursa 33b/6, 33b/24, 34b/24,
40a/18, 42a/3, 45a/11, 47b/1,
49a/16, 52a/13, 56b/1, 56b/3,
56b/5, 63a/24, 81b/D, 88a/12,
88a/13, 89a/17, 93b/13, 103b/8,
106a/22, 108a/5, 108b/24,
109a/1, 115a/21, 116b/17,
122a/23, 124b/19, 126a/11,
126b/8, 134a/1, 134a/25, 138a/5,

141a/12, 141b/8, 141b/12,
143a/8, 144b/8, 151a/23,
153b/23, 157b/2, 160b/17,
161a/25
o.- ursağ 156b/22, 157a/20,
157a/24, 157b/8, 157b/10,
157b/20, 158a/4, 158b/3,
158b/13, 160a/2
o.- ursın 154a/2, 156a/8
o.- ursun 156b/21
o.- ursun 100a/25
o.- urum 59a/19
o.- uruz 127b/5

oldur- Oldurma.

o. 53b/21, 105a/6, 109b/25

olın- Olunma.

o.- a 53b/10, 62a/20
o.- acağ 52b/24
o.- acağlar 51b/6
o.- a geldiği 83b/3
o.- a gelen 58a/16
o.- a gelmiş 5a/12, 61b/11
o.- a gelmişdür 7a/4
o.- a gelüp 60a/2
o.- an 61a/14, 62a/10, 63a/25,
70a/4, 72a/2
o.- up 19b/24, 58a/17, 69b/4,
120b/17, 130b/19, 132a/25

olun- Olunma.

o.- a 24b/16, 31b/23, 39b/16,
42a/16, 54a/23, 58a/13, 61b/15,
61b/23, 69a/4, 81b/12, 81b/18,
82a/6, 89a/24, 103b/1, 108a/21,
110b/11, 111a/13, 112b/17,
120b/2, 123b/18, 135b/2,
140b/24, 143a/5, 144b/17,
149b/6, 151a/24, 157b/6,
159a/12
o.- acağına 52b/17
o.- acağını 73a/11
o.- acağ 17a/15, 40a/1, 63a/4,
68a/11, 159a/24
o.- acağdur 36a/2
o.- a geldiği 19b/12, 84b/8,
97a/13
o.- a gelmişdür 7a/4, 31a/18,
60a/19, 79b/19, 89b/13, 96a/24,
118a/6, 132b/14, 135a/10,
162b/20
o.- a gelen 30a/24
o.- alar 147a/20
o.- alı 26a/23
o.- amayup 60b/14
o.- an 4a/5, 10b/12
o.- dığı 6b/25
o.- duğı 49a/17
o.- duğda 9a/24
o.- dum 3a/21
o.- mağa 4a/25
o.- mağın 2a/4
o.- mağladur 6a/15

o.- mağ 6b/24, 10b/20
o.- maya gelmesidür 17b/5
o.- maz 9a/2, 61a/11, 113b/20
o.- muş 10a/10, 14a/12, 16a/4,
70b/25, 74b/18, 135b/4, 143a/5,
149a/6
o.- muşdur 2a/5, 4a/24
o.- sa 4b/21, 6a/10, 10b/16,
110a/17
o.- an 2b/8, 6b/3, 10b/4, 17a/20,
18a/4, 18b/25, 20a/12, 26a/18,
26b/24, 33b/19, 42b/10, 42b/24,
58a/13, 59b/22, 64b/3, 71b/5,
73b/21, 74b/15, 80a/8, 81a/12,
81a/18, 82a/3, 83a/10, 94b/6,
99b/10, 100b/4, 102a/14,
104b/14, 104b/21, 105b/16,
109b/25, 110b/10, 111a/10,
112b/16, 116b/2, 118b/23,
118b/25, 121a/9, 122a/14,
125a/24, 125b/5, 126b/6,
126b/25, 134a/25, 135a/8,
136b/22, 137b/12, 140a/7,
141b/20, 148b/18, 148b/21,
150a/16, 159a/15
o.- dı 6a/2, 58b/3, 84b/13,
111a/3, 113b/21, 118b/21,
136a/2, 140b/21, 147b/9
o.- dığı 28a/14, 28b/19, 31b/13,
31b/18, 65a/22, 110a/18, 126b/5,
o.- dığda 101a/9
o.- duğı 10a/17, 11b/5, 28a/3,

51a/13, 61a/3, 69b/10, 83a/24,
84b/7, 106b/22, 117a/5, 117b/8,
126b/15, 127a/7, 127a/10,
130b/25, 150a/22
o.- duğına 69b/7
o.- duğca 81b/3, 94b/6, 138b/18
o.- duğda 49b/25, 66b/13,
67a/17, 71b/10, 72b/9, 73a/17,
89b/20, 95b/25, 114a/11, 120b/9
o.- duğdan 74b/6
o.- duğlarına 131a/6
o.- duğlarında 2b/16, 112b/11
o.- duğlarını 127b/22
o.- ma 153b/18
o.- madığıyla 102b/21
o.- maduğı 56a/12, 61b/9,
86a/15
o.- maduğına 114a/13
o.- maduğıyla 92a/13
o.- mağa 41a/24, 46a/3, 81a/8,
89b/19, 97b/14, 104b/20,
150b/25,
o.- mağı 122a/17
o.- mağın 26b/25
o.- mağ 17a/23, 27a/4, 42a/16,
55b/20, 58a/23, 60a/23, 63a/11,
63a/16, 71b/11, 71b/19, 77a/19,
88a/19, 108a/22, 150b/25
o.- mağda 150b/13
o.- mağdan 12a/15, 164a/12
o.- mağdur 129a/3
o.- mağlarına 13a/17
o.- mağlık 130b/21
o.- maları 5a/13
o.- mamağa 47b/19
o.- mamağ 74b/16
o.- mamağdur 82a/23
o.- mamış 14a/12, 139b/23
o.- mamışdur 27b/8
o.- ması 6a/14, 53a/1, 53b/3,
53b/9, 69b/9, 70b/8, 74b/12,
83a/1, 84a/20, 93b/9, 123b/17,
131a/11, 138b/7, 138b/15
o.- masına 92a/20
o.- masında 52b/16
o.- masını 85a/13, 88a/7
o.- masıyla 56a/11
o.- masun 48a/9, 52b/19, 60b/10,
61a/23, 122b/2
o.- maya 17b/5, 19a/16, 40a/7,
53b/7, 57a/10, 59a/6, 60b/9,
63a/9, 71a/10, 77a/21, 88b/23,
121a/6, 123b/4, 140b/18,
o.- mayacağı 11a/16, 146a/8
o.- mayacağ 4b/22, 146b/22,
155a/9, 155a/10
o.- mayıcağ 97b/16
o.- mayup 72a/13, 132b/20,
152b/9, 157b/4
o.- maz 20b/20, 27b/21, 33a/12,
40b/4, 54a/19, 57a/22, 57b/9,
57b/20, 71a/9, 82b/22, 88a/17,
88a/20, 97b/16, 102b/22,
113b/20, 115b/22, 115b/23,

118b/8, 122b/25, 125a/6,
130a/10, 140a/25
o.- mazlar 13a/16
o.- mazsa 82a/16, 103a/1, 123a/1
o.- muş 3b/2, 7b/19, 9b/8, 10a/7,
14a/4, 14a/12, 21b/13, 33a/14,
37a/18, 49b/21, 63a/14, 70b/24,
72b/9, 74b/17, 84b/12, 84b/12,
84b/21, 85a/15, 85b/14,
107a/21, 113a/5, 115b/20,
117a/23, 117b/4, 117b/12,
123a/18, 131b/22, 135b/4,
135b/5, 142b/8, 143a/5, 149a/6,
149a/7, 149a/8, 149a/9, 155b/25
o.- muşdur 9a/25, 12b/9, 19a/2,
20b/4, 25b/24, 26a/3, 36a/1,
36b/11, 39b/12, 41b/11, 43a/19,
44b/3, 53a/22, 56a/6, 62b/16,
63a/24, 65a/4, 69b/2, 69b/6,
70b/21, 73b/3, 77b/1, 81a/9,
81a/11, 84a/5, 84a/10, 86a/5,
88a/4, 101b/9, 109b/19,
113b/24, 117a/15, 117a/19,
117a/25, 123a/4, 127a/18,
132b/1, 133b/20, 134a/8,
138a/20, 138b/11, 140a/11,
142b/9, 147b/14, 162a/1
o.- muşlardur 44b/12, 75a/4
o.- sa 5a/15, 5a/22, 9a/19, 17a/6,
31b/14, 31b/17, 35b/2, 36a/16,
44b/8, 59b/23, 60a/6, 72a/13,
74b/10, 81a/18, 90a/12, 92b/16,

94a/24, 95b/21, 96a/13,
104b/24, 108b/7, 112a/4,
112a/12, 113a/6, 127b/6,
130a/17, 140b/10, 150b/25
o.- sun 63b/15
o.- up 2a/5, 7b/18, 10a/3,
11b/23, 12a/22, 15a/5, 16a/1,
21b/12, 30b/2, 32a/3, 32a/7,
32a/9, 42b/9, 58a/2, 58a/18,
59a/25, 61a/21, 67a/14, 81a/13,
82a/5, 83a/14, 84b/24, 90b/15,
104b/25, 108b/11, 108b/12,
109b/25, 111a/2, 115a/14,
123a/24, 126a/18, 127a/17,
130a/25, 130b/25, 131a/10,
131b/8, 135b/17, 138b/12,
143b/4, 149a/5, 151a/3, 159a/24
o.- ur 2a/14, 2a/D, 13b/4,
27b/20, 30b/23, 33b/1, 34b/24,
42b/5, 43a/9, 44a/17, 46b/11,
51a/7, 52b/16, 57b/17, 58a/18,
58a/20, 61b/19, 63b/15, 69a/7,
75a/8, 77a/25, 83a/6, 85b/9,
89b/11, 98a/25, 99a/3, 101b/12,
102a/6, 102b/4, 102b/9, 106b/7,
115b/20, 115b/22, 116b/7,
122a/2, 127a/1, 130a/20,
132a/19, 149a/11, 151a/12,
162b/22,
o.- urlar 42a/25
o.- ursa 17a/25, 57b/19, 60b/8,
61b/13, 64b/3, 83a/16, 97b/6,

104a/22, 148a/16
o.- urşaj 153b/17

olunıcı Olunucu.

o. 130b/2
taşarruf o. 123a/19

omuz Omuz.

o.+ ların 91a/14

on On.

o. 23a/7, 23a/8, 23b/10, 61b/19,
62b/7, 65a/22, 65b/9, 66b/5,
67a/17, 67b/16, 72b/1, 73b/20,
94a/19, 100a/20, 101a/17,
113a/9, 141a/10, 141b/3,
148a/13, 154b/18, 155a/3,
161a/25

onar Onar, on tane.

o. 143a/18

oñ- Refaha kavuşma, mutlu olma;
Adam olma.

o.- acağ 69b/14
o.- maz 160b/19, 162b/4

oña Ona.

o. 4b/14, 70a/19, 70b/4, 70b/7

oñardan Refaha kavuşturan.

o.+ dur 123b/2

oñardıcı Mutlu edici.

o. 123a/20

oñarıl- İyi edilmiş, mutlu edilmiş.

o.- mış 123a/16

oñdur- Mutlu etme.

o.- maz 160b/20

oñul- İyileşme.

o.- maz 106a/11

orada Orada.

o. 87a/5

oran Oran.

o.+ ı 139a/1
o.+ ın 138b/25

orfana Kötü yola düşmüş kadın.

o. 119a/3

orman Orman.

o.+ ın 76a/5

orosbi Kötü yola düşmüş kadın.

o. 75a/10

orosbi oğlu Serseri, haylaz, hinoğluhin,
hilekâr.

o. 38a/6, 76a/12

			o. 76b/6
orsa	<İt. Yelkenleri rüzgar yönüne çevirmekte kullanılan, her iki taraftan yelkenin ortasına bağlanmış ip. o.+ dan 154b/25	oşur-	Osurma, yellenme. o.- a 110a/14 o.- ayın 69b/14 o.- duş 74a/2 o.- mağ 146b/9 o.- up 147a/8, 69b/13 o.- ur 103a/1
orta	Orta. o. 68b/3, 97b/21, 130a/23, 144b/20, 148b/24, 150a/16, 150b/24 o.+ da 52a/18 o.+ dan 43b/17, 137b/1 o.+ sında 141b/3	oşurt-	Öttürme. o.- arak 93a/15 o.- malar 34a/18
orta hällü	Orta halli. o. 144b/20 o.+ lerden 130a/23	ot	Ot. o. 68b/4, 74a/18 o.+ a 68b/4 o.+ ı 130b/D, 153a/17 o.+ lar 69b/23
ortalık	Ortalık. o. 15b/9, 86a/2 o.+ ı 21b/6, 45b/9, 49b/18, 85b/25, 99a/16 o.+ ıñ 68b/9	ot-	Utanma. (?) o.- arak 74a/25
ortanca	Ortanca. o. 99a/6	oçalık	bk. odalık o.+ ları 92b/18
orta	Yalan, uydurma. o. 10b/13	otalık	bk. odalık o.+ da 90b/2
orüs	?	ota başılık	bk. oda başılık o.+ ından 131b/25

otla- Büyüme, yetişme.
o.- sun 98a/24

otsuz Otsuz.
o. 102a/17

otur- Oturma.
o.- a 41a/21, 44b/19
o.- acağı 44b/16
o.- a düşdi 63b/6
o.- a kılmağ 52b/7
o.- alar 51b/15
o.- an 55a/21
o.- asın 95a/24
o.- dı 63b/6
o.- dığı 51b/15
o.- duğı 49b/16
o.- ma 1b/19, 154b/9
o.- mağ 48b/13, 52a/13, 63b/7,
146b/16, 146b/7
o.- mayacağını 44b/16
o.- mayası 50b/12
o.- muşlar 110a/21
o.- up 95a/25, 97a/6, 120a/15
o.- ur 44b/20, 134a/25, 160b/8

oturak Oturak.
o. 116a/3, 119a/6

oturıcı Oturucu, oturan.
o. 154b/15

oturt- Oturtma.
o.- madılar 90b/18
o.- maz 89b/24
o.- mazlar 90b/13
o.- up 130a/6

otuz Otuz.
o. 48a/25, 55b/22, 56a/5,
94a/23, 101b/4
o.+ ı 164b/9

ova Ova.
o. 148a/23
o.+ da 98a/24

ovuşdır- Ovuşturma.
o.- a 101b/D
o.- arağ 91a/15

oy- Oyma.
o.- arağ 128b/8

oyna - Oynama.
o.- mağ 52a/7
o.- mayınca 118b/15
o.- yan 90a/16

oynad- bk. oynat-
o.- up 90b/17

oynağ İffetsiz kadın.
o. 116a/2, 119a/5

oynaqlık İffetsizlik.

o. 36b/3, 39a/18, 117b/22

oynaş İffetsiz kadın.

o. 116a/3, 119a/4

oynaşlu İffetsiz kadın.

o. 119a/4

oynat- Oynatma.

o.- up 91a/14

oyuk Oyuk.

o. 81b/16

oyun Oyun.

o. 59b/13

o.+ ı 76b/20

o.+ uş 35b/2

oyuncağ Oyuncak.

o.+ ı 74b/5

o.+ ları 74a/21

ozan Ozan.

levend o. 77b/23

-Ö-

öç Öç.

ö.+ i 70b/19

ödünlen- Ödünlenme.

ö.- üp 49b/22

ög- Övme, yüceltme.

ö.- miş 90a/5

ö.- üp 59a/23

öğren- Öğrenme.

ö.- mek 101b/25

ö.- miş 119b/24, 119b/25

ögür- Öğürme.

ö.- müşlerdür 125a/21

ö.- üp 146b/11

ögütle- Öğütleme, öğüt verme.

ö.- sün 98a/25

ökçe Ökçe, topuk.

ö.+ si 35a/7

öksül ?

ö. 78a/3, 102a/16

öksür- Öksürme.

ö.- e 101b/25

ö.- erek 44a/17

ö.- me 40b/15

ö.- mek 45a/12, 51b/22

ö.- üp 122a/1

öküz	Öküz. ö. 91a/14 ö.+ e 75a/11, 75a/14, 133b/2, 140a/25	ölücü	Ölücü, ölmek üzere olan. ö.+ dür 65b/19
öl-	Ölme. ö.- di 15b/2, 18b/3 ö.- düklerinden 133a/18, 139a/22 ö.- e 110a/10, 122a/2 ö.- em 126a/5 ö.- mek 12a/16 ö.- mez 105a/11, 108b/19, 134a/25 ö.- mezden 161a/14 ö.- müş 144a/23 ö.- ünçe 101a/8 ö.- ür 68a/19, 134a/25 ö.- ürse 134a/25	ölüm	Ölüm. ö. 68b/10 ö.+ i 68b/7
ölçek	Ölçek. ö. 141b/25	‘ömr	<Ar. Ömür. ‘ö. 157a/1 ‘ö.+ i 15a/22, 90a/25, 91b/23, 99b/17 ‘ö.+ imde 19a/17 ‘ö.+ ini 97a/19 ‘ö.+ üñ 160a/3 bā’iş-i devām-ı ‘ö. 53b/5 du‘ā-yı devām-ı ‘ö. 25b/12 du‘ā-yı devām-ı ‘ö.- i devlet 147b/1 güzārende-yi ‘ö. 139b/11 ‘ö.- i büdür-ı māh 3b/22
öldür-	Öldürme. ö.- düñ 67b/14 ö.- mekden 159b/14, 159b/16 ö.- müş 133b/4	öñ	Öñ. ö. 37a/11, 60b/3, 162a/17 ö.+ din 85a/19 ö.+ i 24a/21, 90a/6, 138a/23 ö.+ in 156b/13 ö.+ ine 43b/1, 45b/6, 52a/25, 130a/6, 160b/20 ö.+ ini 49b/10, 130a/1 ö.+ iñe 98a/14 ö.+ lerince 94a/25
ölü	Ölü. ö.+ dür 153b/9, 81b/14 ö.+ nüñ 132b/22 ö.+ sün 64a/19		

ö.+ lerinden 39b/7, 116b/22	‘ö. 31b/21, 42a/14, 42b/24,
ö.+ lerine 158b/7	42b/25, 54a/21, 89b/14,
ö.+ ünde 19a/1, 50b/3, 66b/24,	104b/21, 147b/25, 158b/3,
82a/10	159a/1,
ö.+ ündeki 48b/13	‘ö.+ ce 89b/15
ö.+ ünden 38b/19, 39b/2, 96a/16	‘ö.+ ince 63b/23, 89a/21, 96a/16
ö.+ üne 52a/14	lafz-ı devlet-i ‘ö.+ iniñ 7a/19
ö.+ üñ 96a/17	‘ö.+ lerince 94b/8, 96b/24,
ö.+ üñden 24a/15	108b/5
öñdül Ödül, armağan.	‘ö.- i ‘ämme 159a/15
ö.+ ler 122a/7	‘ö.- i ‘ämmede 57a/19
öp- Öpme.	‘ö.- i ‘avāmda 139b/19
ö.- er 122a/1	‘ö.- i cedīd-i mezkūr 42b/10
ö.- eyim 64a/19	‘ö.- i cühelāda 114a/23, 117b/19
ö.- üp 164b/6	‘ö.- i erāzil 117b/16, 120a/10
öpiş- Öpüşme.	‘ö.- i ḥavāş 39a/15
ö.- ür 126b/1	‘ö.- i iştīlāḥ-ı ‘avāmda 123a/15
öpül - Öpülme.	‘ö.- i melfūz edüğünde 85a/13
ö.- ecek 44a/14	‘ö.- i meşhūr 42b/3
ör- Örme.	‘ö.- i meşhūrda 90a/17
ö.- mege 70a/11	‘ö.- i türkīde 11b/20
ördek Ördek.	‘örfen <Ar. Gelenek olarak.
ö. 35b/11, 76b/7	‘ö. 19b/15
ö.+ ler 76b/8	‘örfi <Ar. Geleneğe ait.
‘örf <Ar. Âdet, gelenek.	‘ö. 108a/1, 4a/5
	‘ö.+ dür 43a/1
	cünüb-i ‘ö. 107b/20, 114b/23
	‘ö.- yi ḥilāfi 11b/14
	‘örfiyye <Ar. Gelenekle ilgili.

‘ö. 30a/23	ö. 134a/25, 160b/7
muḥāvere-yi ‘ö.+ de 128a/9	
muşāḥabet-i ‘ö.+ de 71a/8	öyle Öyle.
münāsebet-i ‘ö. 41b/6	ö. 1b/6, 7a/1, 11a/4, 18a/18, 19a/4, 19b/18, 29b/5, 34a/15, 34a/22, 34b/15, 35b/19, 37b/10, 37b/15, 43a/13, 51a/9, 51a/15, 59a/2, 67a/6, 67a/17, 68b/4, 69b/24, 70a/13, 70a/14, 70a/17, 70a/18, 70a/21, 87a/18, 99a/20, 99b/11, 108a/19, 109a/8, 111a/4, 118b/15, 123a/13, 124a/5, 125a/7, 126a/18, 128b/9, 132b/25, 136b/16, 140a/25, 142a/1, 143a/10, 160a/12, 162a/9
‘örfu’llāh <Ar. Allah.	
‘ö.+ in 64a/6	ö.+ ce 86b/19, 127a/18 ö.+ dür 56b/10, 64a/24
ört- Örtme.	
ö.- memi 90b/22	
ö.- üp 51a/14	
örtül - Örtülme.	
ö.- e 143a/14	
ötdir- bk. ötdür-	
ö.- erek 91a/15, 93a/14	
ötdür- Öttürme.	
ö.- erek 93a/15	
ö.- me 40b/18	
ö.- mek 51b/23	
ö.- meler 34a/19	
öte Öte, öbür taraf.	öylelik Öylelik.
ö. 40b/13, 42b/21, 63b/4, 63b/5	ö.+ ler 108b/1
ö.+ si 98b/9	
ötürü Ötürü.	öylelersiz Öylelersiz.
ö. 86b/24	ö. 89b/13
öyke Öfke.	öz Öz, kendi.
	ö.+ in 101b/16
	ö.+ in 41a/20, 101b/17, 106b/21
	ö.+ in 158b/16
	ö.+ ü 5b/22
	özge Özge, başka.

ö. 141a/11, 146a/14

‘**özr** <Ar. Özür, kusur.

‘ö. 26a/21

‘ö.+ e 115b/10

-P-

pā <Far. Ayak,
p.+ dur 28b/4
zīr-i p.+ larında 113a/4
zīr-i p.+ sında 28b/2

pābūç <Far. Pabuç, ayakkabı. krş.
pābūş
p.+ ı 93a/3

pābūçlı <Far.+Tür. Pabuçlu.
p. 118a/14

pābūş <Far. Pabuç, ayakkabı. krş.
pābūç
p. 33a/13, 98b/19

pāçe <Far. Paça, dizden aşağısı.
p. 120a/23
p.+ lardan 79b/24
p.+ si 71b/19

pād <Far. Koruyan, saklayan.
p. 28a/22

pādişāh <Far. Padişah.

p. 19a/6, 97a/13, 97a/20

p.+ ımızın 82b/D

p.+ larına 97a/15, 97a/16

p.- ı islām 97a/12, 100a/1

pāk <Far. Pak, temiz.

p. 35a/1, 54a/21, 89b/24,

91b/24, 103a/16, 114b/20,

117b/20, 120a/6, 123a/1, 128a/9,

143a/13, 144a/2

p.+ çe 12a/17

p.+ in 154a/1

p.+ ler 75a/22

vech-i p.+ lerine 36b/9

p.- dāmenlik 36a/4, 117b/21

pākize <Far. Lekesiz, tertemiz,
kusursuz.

p. 12a/19, 149a/18

vezīr-i p. 16a/13

pala Pala, bir tür büyük bıçak.
p. 66a/1

pālān <Far. Binek hayvanlarının sırtına
konan bir tür eyer.
p. 67a/17

palās-pūş <Far. Palas giyinmiş.
p. 102b/14

pālūde <Far. Arındırılmış, süzölmüş. p. 50a/4	p.+ larında 136b/13
pānīyā <Hint. Denizciler. p.- yı nesebi 145b/20	pārsā <Far. Sofu. nebī-yi p. 95b/24
papara <Yun. Ekmeğın suyla yumuşatılmasıyla yapılan bir tür yemek. p. etmişlerdür 20a/2	pas Kir, pas. p.+ lar 136b/13
pāpūç bk. pābūç p.+ ıdır 98b/18	paslı Kirli. p. 43a/25 bāzārcı-yı p. 77b/13
pārçe <Far. Parça. p.+ si 141b/6	paşa Paşa, efendi. p. 16b/14, 59b/16, 89b/22, 99a/19 p.+ ların 114b/6 p.+ larla 75b/20 p.+ sı 9b/25 p.- yı şehir-āyīn 8b/4
pāre <Far. Parça. p. 20a/9, 20a/10, 26a/7, 28b/3, 54a/6, 138a/12, 138b/25 p.+ lerine 39b/6 p.+ sini 67b/10	pātbūl ? p. 120a/11
pārelū <Far.+Tür. Parçalı. p. 149a/23	pavurya <Yun. İri yengeç. p. 138a/16
parmak Parmak. p. 13a/3, 111b/9 p.+ ın 40b/17, 66a/1, 103a/18 p.+ ında 161a/25 p.+ ların 45a/20 p.+ larına 50a/1	pāy <Far. Ayak; Güç, kuvvet. hāk-i p. 163a/25 p.- ı taht-ı saltanat-ı ‘aliyye 42a/25
	pāy-dār <Far. Sabit, sağlam, devamlı.

p. 22a/7, 22a/8, 80a/20	p.- i menfūr 83a/23 p.+ i 119a/15
pāye <Far. Rütbe, basamak, mevki. p. 52a/16 p.+ de 20a/10 p.+ den 81b/16 p.+ leriñ 40a/16 p.+ si 45b/14 p.+ sinde 43b/23 p.+ sinden 45a/23 p.+ ye 24b/23 p.- yi iħrāzeden 14b/4 p.- yi ‘āliyye 18b/7	pāzengi <Far. Pezevenklik. p. 83a/16 peçe <İt. Peçe, yüz örtüsü. p. 43b/17, 137b/1 p.+ ler 143a/18, 143b/1 peçe-ħāne <Far. Sofra (?) p.+ ye 49b/10 peder <Far. Peder, baba. p. 10a/1, 53b/22, 94b/1, 99a/25 p.+ i 22a/15, 99a/15 p.+ imden 99a/10 p.+ leri 94a/14 p.- i mācidi 10a/9
pāyende <Far. Destek. p.- yi evzā‘ 146b/5	
pāzār <Far. Pazar. krş. bāzār p.+ da 86a/21, 100a/25, 111a/25 p.+ ina 42b/17, 63a/7 p.+ ında 5a/11 p.+ larda 60a/23 p.- ı aġlām 35b/23 p.- ı kerāmet 46b/2 p.- ı ma‘ hūddan 5a/15	peħiħe ? p. 71a/23 peħlevān <Far. Pehlivan. p. 102b/24
pā-zedelik <Far.+Tür. Ayak altında kalmış, hor görölmüş. p.+ leri 15b/5	pejmürde <Far. Daġınık, perişan. p. 35a/9, 44a/3, 91a/19 ışlāħ-ı p.- yi aħvāl-i ‘ibād 25a/5
pāzeng <Far. Kadın pazarlayan, pezevenk.	pek Pek. p. 38a/15, 38b/2, 44a/10,

45b/15, 45b/21, 52a/24, 52b/1,
53a/11, 68b/7, 75a/13, 75a/18,
81a/7, 81a/8, 81b/2, 81b/3,
92b/10, 101b/25, 106b/5,
148a/11, 153b/18, 154b/20,
154b/6, 155a/20, 155b/9,
156a/5, 157b/24, 158b/16

pelid <Far. Çirkin, pis.

p. 75b/3, 102a/11, 126a/23
p.+ e 100a/25
p.+ iñ 43b/10

peltek Peltek.

p. 76b/1

penāh <Far. Sığınacak yer.

ğayr-ı p.+ im 126a/9

penbe <Far. Pembe.

p. 142b/17
p.+ ler 143b/3

penbeli <Far.+Tür. Pembeli.

p. 136a/16

penç <Far. Türk müziğinde eski bir
makam, penç-gāh makamı.

p. 57b/14

pencere <Far. Pencere.

p.+ den 146b/22

pend <Far. Öğüt, nasihat.

p. 1b/20
p.+ i 125a/15
p.- i türkmānī 133b/6

pend-nümā <Far. Nasihat eden.

ķıṭ' a-yı p. 133a/16

pepegi Akıcı konuşamayan, dili tutuk,

pepe.
p.+ le 76a/21

perçem <Far. Tepede bırakılan saç.

p.+ ler 60b/4

perde <Far. Perde, bir yeri ayırmak
veya örtmek için çekilen örtü.

p. 80b/8
p.+ ye 71b/20
ehl-i p. 92a/6
p.- yi ḥ^vāhişleri 48a/11
p.- yi zülmet 30a/5
ref^c -i p.- yi istidrāc 26a/14
verā-yı p. 26a/9

perde-keş <Far. Perde çeken, engel olan.

p.- keş-i rū-yı günāh 125b/25

perde-nişin <Far. Örtünmüş.

p. 116b/6, 120a/12
düşire-yi p.- i devlet 8a/12

perende <Far. Dönerek atılan takla.

p.+ ler 93a/17

perhiz <Far. Aşırılıklardan kaçınma.

p. 3a/20

p.+ leri 74a/17

peri-simā <Far. Peri yüzlü.

ihtirāz-ı lāzıme-yi zımmet-i

dilberān-ı p. 38b/15

perişān <Far. Perişan.

p. 15b/20, 25a/2, 43b/1, 44a/3,

65a/22, 127a/15

kākül-i p. 36b/16

perişāne <Far. Perişanca.

p. 36b/13

pertāb <Far. Atlama, sıçrama.

p. 12b/24, 40a/22, 98b/4,

111b/3

pervā <Far. Korku.

p. 102b/24, 113b/8

pervāz <Far. Uçma.

p. 126a/22,

p.+ ıñ 76b/3

hümā-yı evc-i p. 37b/23

best-i p.- ı āsumān 91b/13

pervāzlık <Ar.+Far. Yalancılık,

hilekârlık.

p. 159b/7

perverde <Far. Eğitilmiş, terbiye olmuş.

p. 41b/13

p.+ lerinden 119b/13

p.- yi ādāb 57a/17

p.- yi erkān 44a/25

perveriş-yäfte <Far. Büyütülmüş,

terbiye edilmiş.

p. 143b/11

periyān <Far. Periler.

p. 146b/4

p.- ı cıblağ baldırān 144b/23

pes <Far. Bundan böyle, öyle ise;

Yeterli, kâfi.

p. 15a/22, 16a/2, 64b/12,

127a/24, 141a/8, 146a/16,

152a/2

p.+ dür 141a/8

pesendide <Far. Beğenilmiş, takdir

edilmiş.

p. 17b/10, 25a/9, 53a/25,

61b/22, 108b/5, 120a/2, 164a/4

p.+ si 83a/21, 150b/14

esāfil-i p.+ si 10a/21

- p.- yi erbāb 12b/18
- pes-perde** <Far. Gizliden gizliye.
p. 146a/16
- peş-gîr** <Far. Havlu, peçete.
p. 50b/19
p.+ ine 50b/17, 50b/5, 50b/8
- peşimān** <Far. Pişman.
p.+ ı 128b/19
p. 32a/20, 59a/16, 122b/11,
134a/25
- peşimānlık** <Far.+Tür. Pişmanlık.
p.+ ı 35b/24, 38a/25
- pevābā** ?
p. 102b/14
- peydā** <Far. Peyda, meydanda.
p. 34a/4, 36a/6, 57a/16, 57a/20,
72b/17, 82a/3, 119a/25, 120a/4
p.+ dur 22b/24
- peygamber** <Far. Peygamber.
p.+ den 100a/25
- peygüle** <Far. Gözden uzak.
p. 145a/25
- peyk** <Far. Mektup veya haber
- götürüp getiren.
p.+ leri 6b/9
- peykān** <Far. Ok ucu, temren.
p. 164a/8
- peymānce** <Far. Dergahta kusur işleyen
dervişlere ayakkabılıkta tek ayak
üzerinde durma cezası verme.
p.- yi niyāzda 99a/7
- peymāne** <Far. İçki kadehi.
p. 120b/4
nuql-ı vera^c -ı p. 144b/15
- peynir** <Far. Peynir.
p. 81b/D
- peyveste** <Far. Ulaşma, ulaştırma.
p. 32a/22, 60b/15
zāt-ı p.e 104a/6
- pırpır** <Yun. Uçarı, cahil, kaba.
p.+ leri 162b/1
p.- yi yōbāz 78a/1
- pilāv** <Far. Pilav.
p. 47b/9, 49b/16, 72a/3, 106b/2
p.+ ı 49b/15
- pile** < ? Bir tür deniz canlısı.
p. 120a/21

pinhān <Far. Gizli.

p. 80b/8

pīr <Far. Bir tarikatın kurucusu;
İhtiyar.

p. 113b/7, 108b/25, 162a/23

p.+ e 16a/25, 113b/6, 114a/4

p.+ i 73a/21

p.+ iñ 16a/24, 114a/3

p.- i a' meru'llāhu'l-mevlā 82b/D

p.- i muğān 145b/17

p.- i muğānlarına 145b/19

p.- i mübārek 66b/23

p.- i nā-tüvānlardan 110b/2

p.- i rüşen-zamīr 164b/10

p.- i şāb-ı tābıñ 113b/14

pīrā <Far. Süsleyen, donatan.

p. 146a/18

pīrāhensiz <Far.+Tür. Gömleksiz.

p. 136a/21

pīrāste <Far. Düzenlenmiş, tertiplenmiş.

p. 12b/19, 53a/24, 63a/4,

125b/14

p.- yi sencīde 17b/10

pīrehen <Far. Gömlek.

p. 103b/15

pīrān <Far. Yaşlılar.

şu' arā-yı ma' arif-i p. 115b/4

pīrezen <Far. Kocakarı, ihtiyar kadın.

p. 114a/7, 14b/9

p.+ leri 110b/2

Rāsih-i p. 16b/3

pīrlık <Far.+Tür. Yaşlılık.

p.+ den 104a/6

piş- Pişme.

p.- medik 142b/16

pīş <Far. Ön, ön taraf.

p. 44b/18

pişe-kārlık <Far. Sanatkâr, oyuncu.

p. 90a/19

pīş-gāh <Far. Ön.

p. 18a/15, 35a/11

p.+ ı 126a/4

p.+ ında 23b/2, 23b/19

p.+ ını 50b/1

p.+ larına 43b/2, 119b/23

p.+ larında 6b/8, 130a/4

p.- ı ekābire 43b/4

veşāyā-yı p. 163b/2

pişil- Pişilme.

p.- ür 61b/12

pîşîn <Far. Önceki, evvelki. p. 3b/20 ‘ulemā-yı p. 139b/8	p.+ dur 8b/6 p.+ ın 70a/13 p.+ lar 69b/22
pişir- Pişirme. p.- üp 23b/3, 142b/23	poḥla- Kötüleme. p.- dılar 70a/14 p.- ması 70a/12 p.- mış 93a/3
pişkûn Utanmaz, pişkin. p. 94b/9	poḥlı bk. poḥlı p. 132b/12
pişmiş Pişmiş. p. 125b/14, 141b/7	poḥlı Pis, çetrefilli. p. 8b/5, 68b/22, 69b/21, 70a/1, 92a/20, 110a/12, 114b/23
pîş-rev <Far. Önden giden. p. 24a/20, 29b/17, 153a/18	poḥlık Düzenbazlık. p. 102a/25
pişvā <Far. Reis. p. 89a/5 p.+ mızdur 30a/3 p.- yı ğaraż 17a/25 p.- yı şan‘at 111a/23	poḥlı şehīd <Tür. Ar. Dikkatsizliği sonucu bir kaza yüzünden ölen. p. 15b/3, 26a/1
piyāde <Far. Çift kürekli hafif kayak. p. 88a/23	post <Far. Post. p. 94b/9
piyaz <Far. Bir tür salata. p. 141b/6, 141b/7 p.+ ı 141b/17	poṭur < ? Fitneci. p.+ ı 19a/13
poḥ Pislik. p. 69b/25, 70a/13, 70a/15	poyraz <Yun. Kuzey rüzgârı. p. 76b/5

pūç <Far. Adi, kaba, yaramaz.
şū-yı p.+ ı 57a/12

pūl <Far. Para.
p. 105b/11, 117b/9
p.+ dan 105b/18

pūlpāzlık < ? Kabalık, cahillik.
p.+ dur 50b/9

pupa <İt. Bir tür gemi.
p.+ da 155a/1
p.+ dan 154b/25

pūpū ?
p. 15a/23

puş Neşesiz.
p. 41a/21

pūşide <Far. Örtülmüş, örtü.
p. 49b/4, 66b/8

pūşiş <Far. Örtü, elbise.
p. 55a/1

puşt <Far. Erkeklerin cinsel zevkine
hizmet eden ahlaksız çocuk veya
delikanlı.
p. 20a/3, 116b/4, 117a/18,
117a/20, 117a/24, 118a/10,
118a/9, 160b/25

pūşte bk. puşt
p. 102a/24

puştluğ <Far.+Tür. Puşt olma durumu.
p. 160b/25

puşuğ- Surat asma, canı sıkılma.
p.- up 146b/14

pūyā <Far. Koşucu, iyi koşan. krş.
būyā
p. 119b/6
p.- yı ma'mūl 125b/19

pūyān <Far. Koşan, koşucu, dalmış.
krş. būyān
p. 6b/9, 6b/10, 35a/11, 35a/12,
122a/3
p.+ dur 100a/14

pūzevenk <Erm. Kadın pazarlayan,
ahlaksız erkek, pezevenk.
p. 77b/17, 83a/17, 83a/20
p.+ ler 83b/1

pūzevenklik <Erm+Tür. Pezevenklik.
p.+ i 85b/20
p.+ ine 85b/24
p.+ ler 133b/12, 133b/14

pūr <Far. Dolu; Çok fazla; Sahip.

p. 12a/24, 12b/3, 15b/4, 18a/14,
19a/5, 24b/4, 25a/9, 28b/4,
73b/4, 81b/19, 111b/14, 113b/7,
144a/2, 145b/4, 146b/4,
147b/11, 161a/13
‘ālem-i p.- tekdırde 122b/3
‘aşr-ı p.- şūr 19a/5
cihān-ı bī-vefā-yı p. 79b/3
dil-i p. 144b/15
evhāl-i p.- keder 111a/5
faķır-i p. 22a/11
ġam-ı dehr-i p. 82a/6
ġazel-i p. 164a/6
‘īd-i p. 129a/4
ikrāh-ı p. 111b/21
mīr-i kelām-ı nāzik-ṭabī‘ at-ı p.
ma‘rifet 164a/3
mel‘ anet-i p.- tenfīr 122b/4
neşr-i efsūn-ı p. 29b/8
p.- āverde 124a/2
p.- huzūr 99b/21
p.- hüner 32b/2
p.- izṭihārdur 74a/23
p.- mū 123a/8
p.- şevķ 82b/17
p.- taķşīr 127a/3
pavlos-ı p. 74b/7
Rāsih-i faķır-i p. 29b/8
şerīr-i p. 162b/6
tuġ-ı p. 56a/5
vaķt-i p.- maķt 19b/3
zamān-ı p. 13b/22

pür-fiten <Far.+Ar. Fitnelerle dolu.
rūzgār-ı p. 14b/6, 78b/24

pür-taķşīr <Far.+Ar. Kusurla dolu.
p. 14a/13 18a/22, 29b/19,
61a/19
faķır-i p.+ e 22a/11
p.+ i 121a/24
faķır-i p. 127a/24
cibillet-i haķır-i p. 122a/16
Rāsih-i faķır-i p. 29b/18
Rāsih-i p. 14a/13, 18a/22

püser <Far. Oġul.
p. 103b/20

-R-

rā <Far. Büyük köpek.
r.+ ları 159a/12

rabb <Ar. Tanrı, yaradan, sahip.
r. 129a/4
hāzret-i r.- i enām 25b/13
maġfire-i r.- i raḥīm 125b/23
r.- i ķadīr 25a/7
cenāb-ı rabbe’l-‘ālemīn 79b/4
hāzret-i cenāb-ı rabbe’l-izzet
18b/9
rabbi’l-‘ālemīn 79b/11

rabbānī <Ar. Allah'a özgü. bi-ḥikmet-i r. 12a/25 ḥikmet-i r. 54b/10	r. 154b/8
rābī <Ar. Dördüncü. şınıf-ı r. 31a/2 Ḥan-ı r.+ iñ 22b/4	rāfi <Ar. Yükselten, kaldıran. r. 25b/13
rābī a bk. rābī ṭabaḳa-yı r.+ dur 31a/2 semā'-ı r.+ ya 73a/11	rağbet <Ar. Rağbet, istek, arzu. r. 4b/7, 18a/5, 22a/22, 27a/17, 27a/20, 28b/18, 32b/7, 36b/11, 39b/5, 45b/18, 98b/17, 100a/14, 104b/25, 105b/9, 10a/10, 145a/10, 145a/24, 143b/18, 148b/21, 152b/1, 152b/10, 157b/13, 160a/3 r.+ den 143b/15, 20a/20 adem-i r.+ den 13a/21 r.+ i 43b/5, 6b/16 r.+ inde 116b/18
rābī an <Ar. Dördüncü olarak. r. 7a/23, 61a/2, 62a/1, 72a/25, 112b/4, 133a/6, 151a/25, 160a/5, 157a/6	ḳaṭ <Ar. Bağlama, bağlanma. r. 21b/8
rābī <Ar. Titretici. ṭā'ife-yi r. 116b/14	rağbet-kerde <Ar.+Far. Rağbet edilmiş. r. 98b/17, 145a/10, 145a/24
rāciḥe <Ar. Değerinden evvel, üstün, önce. r. 29a/12	rāğib <Ar. Rağbet eden. r. 116a/13
rācil <Ar. Cahil, bilgisiz. r.+ e 86a/22 r.+ iñ 75a/24	rāğibe bk. rāğib r. 119b/12
ra d <Ar. Gök gürültüsü.	rağm <Ar. Bir işi istememe, nefret etme.

- r. 3b/15
r.- ı bāṭıllarınca 72b/7
- rağmen** <Ar. Rağmen, tersine.
r. 84b/17
- rāh** <Far. Yol, iz, usul.
r. 73b/7, 73b/8
r.- ı revān 94a/23
r.+ ında 122a/3, 65a/17
- rāhān** <Far. Yollar, izler, usuller.
r.+ ı 73b/8
- rāḥat** <Ar. Dinlenme, huzur; Acısız, sıkıntısız.
r. 16a/3, 24b/24, 25b/11,
26a/25, 37a/25, 37b/3, 39a/20,
127b/1, 127b/15, 132a/18,
140b/13, 151b/2, 157a/1,
158a/2, 161b/17,
r.+ ı 79b/7
r.+ ına 155a/4
r.+ lar 71b/24
r.+ ları 100a/25
bāʿ iş-i r.- ı emn 25b/1
güzārī-yi r. 121a/5
maḥall-i r. 87a/23
r.- intimā 127b/15
- rahbān** <Far. Yolu koruyan.
hā-yı kūh-ı d. 80a/10
- rāhber** <Far. Rehber.
r. 15b/22, 25a/4
- rāhī** <Far. Yola çıkan, yola koyulan.
r. 86b/22
- rahīk** <Ar. Duru ve temiz şarap.
r. 107a/25
- rahīm** <Ar. Merhametli.
r. 61b/14
mağfire-i rabb-i r. 125b/23
- rāhiyet** <Ar. Şişiricilik (?)
r.+ in 143a/1
- rahl** <Ar. Semer, palan.
şedd-i r. 48a/21
- rahle** <Ar. Üzerine kitap konan tahta,
alçak masa.
r. 66b/24
- rah(i)m** <Ar. Dölyatağı; Koruma,
esirgeme.
r. 113b/6
r.- i māderde 109b/11
ḥufre-yi r.+ ine 124a/19
- rahmān** <Ar. Merhamet eden, Allah'ın
adlarından biri.

kerem-i rahmet-i r. 15b/23, 25a/5 hilâf-ı hüküm-i r.+ dur 70b/16	r.+ larıyla 23a/15, 94a/21 r.+ ı 23a/9 r.- ı tâbü-tı fenâya 14a/17
rahmānī <Ar. Allah'a özgü. hıttām-ı rızā-yi r. 107a/24	rā'ī <Ar. Yöneten. r. 65a/18
rahmet <Ar. Esirgeme, merhamet etme. r. 120a/15, 137a/10, 152a/3, 164b/14 r.+ i 17a/8, 58a/2, 79b/5 sebkat-ı r.+ i 122a/5 r.+ le 25a/16 kerem-i r.- i rahmān 15b/23, 25a/4 r.- i fettāh 152a/9 r.- i hākk 126a/16, 145b/8 rahmetu'l-hādīniş 59b/21 rahmetu'l-müte'āl 3b/12	rā'ife <Ar. Merhametli. tā'ife-yi r.- yi i' rāb 50a/7 ra'ıyyet <Ar. İdare altında olma, tebaa. r.+ dūr 64b/22 kazā-yı r. 15a/6 rakam <Ar. Yazma. 'ibret-i r.- ı erbāb-ı ta' aqqul 28a/19 rakīb <Ar. Rakip, üstün gelmeye çalışan. r. 30a/9, 76a/9, 77a/12 r.+ iş 4b/15 rākib <Ar. Binici, binen. r. 14a/18, 75a/24, 86a/22 r.+ e 94a/18 r.- i eşheb 122a/6 r.- i sefine-yi firār 18b/17 rakık <Ar. İnce; Köle, cariye. r. 71a/12, 158a/21
rahmet-nümā <Ar.+Far. Merhamet gösteren. ecvibe-yi meskene-yi r. 58a/6	
rahşān <Far. Aydınlık, parlak. r. 15b/21	
raht <Ar. Topluluk, cemaat. r. 67a/24	
raht <Ar. Koşum, at takımı; Yol için alınan araç ve gereç.	

raḳīka bk. raḳīk mülāḥaza-yı r. 112a/4 mütāla ^ʿ a-yı r. 131a/19 selīme-yi r. 82a/21 vetīre-yi r. 71a/18	hilāl-i melāhī-r.+ ı 140a/11
raḳkās <Ar. Oynayan, dans eden. r.+ ı 40b/18 r.- ı ḥāş 144b/12	ra^ʿn <Ar. Rahatlık, rehavet. ra ^ʿ nu'n-nezāfet 108b/11
rām <Far. Uyan, boyun eğen, buyruk altına giren. r. 39a/17, 144b/1 ğayr-ı r. 135b/12	rāst <Far. Rast gelme, karşılaşma; Başarı; Düzenli. r. 8a/7, 40a/3, 4b/14, 61b/21, 64a/17, 71b/23, 73b/9, 77a/1, 86a/21, 94b/6, 105b/12, 109b/3, 128a/17, 140a/15, 160b/1 r.+ ina 109b/4 kelām-ı r. 62a/3
ramazān <Ar. Ramazan ayı. r.- ı şerīfde 148a/7 şavm-ı r. 28a/4	ra^ʿşe <Ar. Titreme, ürkme. r. 141a/24 r.- yı a ^ʿ zā 121b/24
ra^ʿnā <Ar. Güzel, latif, hoş görünen. r. 142a/23, 143b/5 bed-beyzā-yı dilber-i r.+ dan 151a/24 zāde-yi ṭab ^ʿ -ı r.+ larından 164a/9 duḥān-ı r.+ nıñ 150a/8 r.+ sı 149a/10 faşş-ı r.+ sı 13b/18 edā-yı r. 60b/20 girīse-yi r. 1b/9	rāşī <Ar. Rüşvet veren. r.+ niñ 77a/7
rān <Far. Süren, sürücü, hükmeden.	raṭb <Ar. Yaş. r.+ dur 141a/22
	rāy <Far. Hint hükümdarı. r. 97a/15
	rāygān <Far. Pek çok, değersiz. r. 25b/2
	rāyiḥa <Ar. Koku. r. 5a/7, 117b/9

r.+ sı 61a/10, 81a/6, 151a/5	
r.- yı cinsiyyet 66a/14	
r.- yı insāniyyet 66a/14	
r.- yı kerīheye 61a/8	
r.- yı ṭayyib 149b/14	
rāyihāsız <Ar.+Tür. Kokusuz.	
r. 142a/3	
rāz <Far. Giz, sır.	
r. 57a/4	
r.+ mı 80b/7	
r.- ı dest-i sâ' id 28a/20	
r.- ı mübhemdür 141a/10	
rāzān <Far. Sırlar.	
r.+ a 8b/22	
rāzī <Ar. Rıza gösteren.	
r. 10b/17, 39a/19, 55a/6, 74a/25,	
75b/24, 75b/7	
r.+ lerdür 89a/23	
r.+ niḡ 75b/8	
deyyüş-ı ma' nevî-yi r. 86b/2	
deyyüş-ı r. 86b/4	
re' āyā <Ar. Bir padişahın yönetimi	
altında bulunan halk.	
r. 27a/14	
rebāb <Ar. Bir tür müzik aleti.	
r. 80b/20	
recl <Ar. Yaya, piyade.	
r.+ i 11a/8	
recül <Ar. Ergin, yetişkin insan.	
r.+ i 40a/16	
r.- i bāliḡiḡ 108a/4	
recūliyyet <Ar. Erkeklik.	
r. 81b/14	
redd <Ar. Reddetme, geri çevirme.	
r. 21b/5, 99a/21, 126a/12	
r.- i cevāb 8b/2, 10b/23	
r.- i cevābda 64b/15	
reddiyye <Ar. Reddetme; Bir fikri	
reddetmek için yazılan yazı.	
r. 108b/10	
r.+ ye 58b/19, 109b/1	
edā-yı r.+ dūr 118a/5	
elfāz-ı r.+ sinden 40b/12	
elfāz-ı r. 70a/6, 118a/8	
elfāz-ı r.- yi cāhiliyye 114a/21	
elfāz-ı r.- yi ma' hūda 118b/8	
elḡāb-ı r. 89a/17	
elḡāb-ı r.- yi bī-māl 106b/16	
evşāf-ı r. 100b/12, 84a/18	
evşāf-ı r.- yi mezmūme 128b/1	
evsāh-ı r. 108a/16	
ḡālāt-ı r. 13a/25, 104a/6	
ḡālet-i r.- yi icrāda 5a/4	

- kuvvet-i tabi^c at-ı r. 48a/10
 mevşuqa-i r. 15a/15
 müzife-i r. 15a/11
- redif** <Ar. Sürücünün arkasına binen kimse.
 r. 132a/6
- ref** <Ar. Yükseltme, kaldırma, yüceltme; Hükümsüz kılma.
 r. 15a/4, 16a/3, 20b/25, 48a/11, 73a/11, 100a/4, 111a/9
 def^c -i r.+ den 152a/24
 r.- i bürqa^c 74a/14, 74b/6
 r.- i debdebe-yi saltanat 74a/14
 r.- i elem oluna 144b/16
 r.- i mezâlim 15b/25
 r.- i niqâb 6a/19
 r.- i perde-yi istidrâc 26a/13
- refâhet** <Ar. Rahatlık.
 r. 79b/7
 celb-i r. 43a/17
 mâ³-ı r. 79b/7
 mevzi^c ân-ı r. 145a/21
 r.- ı şüküh 144b/9
- refâhet-baḥş** <Ar.+Far. Rahatlık veren.
 r.- 151b/2
- refâhetgâh** <Ar.+Far. Rahatlık yeri.
 r. 86a/13
- r.- ı devlete 86b/21
- refâhiyyet** <Ar. Rahatlık.
 r. 16a/3, 25b/11, 26a/25
 mücib-i r. 25a/11
 r.- i ḥâşırâlarından 24b/25
- re³fe** bk. re³fet
 r.+ dendür 85b/10
- re³fet** <Ar. Acıma, merhamet.
 r. 32b/16
 âlâ-yı zir-i cenâḥ-ı r.- i ikrâma 139a/22
- refi^c** <Ar. Yüksek, yüce.
 r. 148b/22
- refi^ce** bk. refi^c
 menzilet-i r.- yi defterdârî-yi^c oşmânî 14b/23
- refik** <Ar. Arkadaş, yol arkadaşı.
 r.+ i 4a/13, 16a/2
- refiksiz** <Ar.+Tür. Arkadaşsız.
 r. 155b/3
- refâr** <Far. Yürüyüş, gidiş.
 r. 35a/25, 37a/4
- rehâ** <Far. Bolluk, yahatlık.

r. 18a/8	r.+ in 75b/3
rehā-yāb <Far. Kurtulmuş, özgür kalmış. r. 30a/12, 66b/19, 111a/2, 147a/24 r.- ı fikret 99a/13	remād <Ar. Kül. r.+ ı 149a/14, 150b/25
rehīn <Ar. Eşyanın güvence altında tutulması, rehin. şān-ı r.+ den 94a/7 r.+ in 163a/1	remiyyet ? r.+ e 8b/3
re'īs <Ar. Reis. r. 57b/7 r.+ ini 155a/2 r.+ leri 83a/24, 83a/25, 133b/11, 133b/13 r.+ lerine 154b/14	reml <Ar. Fal, müneccimlik. r. 109b/8, 132b/9 ‘ilm-i r. 46b/3 muḳteżā-yı r.+ leri 68a/21
re'īsü'l-küttāb Hariciye vekili. r. 31a/12, 157a/2	renciṣ <Far. Acı verme. r. 146b/13
reḳāyık <Ar. İnce, nazik şeyler. ‘urefā-yı r. 84a/1	reng <Far. Renk. r. 36b/12, 141a/15, 150b/5 r.+ dür 16a/22, 114a/2 r.+ i 33b/2, 81a/6, 88a/6, 136a/3 r.+ in 5b/20, 30a/9 r.+ lerden 136a/4 r.- i ḳādīme 136a/4
reḳāyık-pirā <Ar.+Far. İncelik süsleyen. r.- yı mezāk 147a/21 zurefā-yı daḳāyık-ārā-yı ‘urefā-yı r. 96a/22	rengīn <Far. Renkli, süslü. r. 16a/20, 71a/12
rekīn <Ar. Gururlu, kibirli.	re's <Ar. Doğum yeri. maṣḳaṭ-ı r.+ i 14b/5, 48a/4, 65b/12, 78b/23, 103b/5, 161b/25 maṣḳaṭ-ı r.+ imiz 93b/21, 131b/22

	şāhib-i r. 4a/25		r.+ dan 30a/12
resen	<Far. İp, halat. r. 14b/7	resūl	<Ar. Elçi, peygamber. r. 73a/23 r.+ ünüñ 64a/6 r.- i kerīm 25b/7 ümmet-i r. 144a/1
resīde	<Far. Olgunlaşmış, sonuçlanmış. r. 2a/2, 3a/20, 23a/4, 48b/8, 51a/16, 131a/2, 143a/8, 149a/3	reşk	<Far. Kıskanma, kıskanılma. r. 115b/22
resīte	? r. 135b/11	revā	<Far. Uygun, layık, münasip. r. 5a/11, 10a/6, 16a/13, 38a/14, 40b/2, 59b/10, 63a/11, 69b/9, 82a/13, 82a/22, 83b/8, 86b/4, 106b/16, 113b/15, 122b/15, 122b/17, 135a/16, 140a/25, 140b/23, 145a/13, 147b/23, 149b/11, 158a/11, 161a/4 r.+ dur 80b/2, 93b/10, 102b/19, 148a/16 ikrām-ı r.- yı izzet 91b/18 ma ^c nā-yı r. 82b/D r.- yı dilh ^v āhı 6b/5 r.- yı hayr-ı ^c avāķıb 37b/10 r.- yı hiddet 132a/19 r.- yı merātib-i sāmiye-yi ^c izz 4a/2 r.- yı ^c izz 5a/18 r.- yı şān-ı bī-ķarar 4b/10 r.- yı tūl 80a/25 şadr-ı r. 82a/16
resm	<Ar. Yazma, çizme; İz, nişan; Tertip. r. 36b/10, 87b/10, 127b/19 r.+ dūr 28b/7 r.+ ince 49b/17 r.+ ini 13b/18 tetimme-yi r. 97a/6 r.- i ^c aẓametdür 51a/3 r.- i ķadīm 94b/25 r.- i ķadīmdür 50b/21, 57b/10 r.- i ma ^c hūdunca 158a/9 r.- i me ^l lūf 143b/22 r.- i mezkūr 143b/11 r.- i terātīb 144a/7 r.- i zārīfāne 51a/8		
resme	bk. resm re ^c y-i r.- yi aġnām 14a/19		
reşşādān	<Ar. Gözleyenler.		

	şevket-r.- yı devlet 6b/14		r.- ı müferrihe 80b/2 rāh-ı r. 94a/23
revāc	<Ar. Kıymet, saygınlık. r. 118b/2 r.+ ı 38b/12	revā-yāb	<Far. Mūnasip bulan. r. 70b/23, 144a/24
revācif	? ṭavāʾif-i r. 96a/25 ṭavāʾif-i r.- i freng 84a/23	revāyān	<Far. Mūnasipler. (?) r. 145b/16
revāfız	<Ar. Şia mezhebinin bir koluna bağlı kimseler. r. 97b/20	revāyī	<Far. Uygun olan. terbiyet-i r. 128a/6
revāḥ	<Ar. Öğleden akşama kadar olan vakit. r. 36a/3	revāyih	<Ar. Kokular. r.- i keriheden 138b/5 r.- i ṭayyibe 36b/20
revāh	? revāhuʾṭ-ṭaberānī 128b/23	revende	<Far. Giden, gidici. r. 6b/9
revā-kerde	<Far. Layık görülmüş. r.- yi ʿuḳūl-ı üdebādūr 131a/11	revḥ	<Ar. Gönül rahatlığı. r. 104a/17
revālik	<Far.+Tür. Mūnasiplik. r.+ le 13a/1	revnaḳ-efrūz	<Ar.+Far. Güzelliği artıran. r.- 141a/12
revān	<Far. Giden, yürüyen. r. 114b/13 taḥt-ı r.+ dan 94a/5 r.+ ın 121a/25 āb-ı r. 59a/9, 80b/1	revze	<Far. Oruç. r. 82a/25
		revzene	<Far. Pencere. r.+ lerden 92b/21 r.+ leri 33b/17

- r.+ niġ 76b/2
- rey** <Ar. Susuzluġu giderme.
r. 3b/2
- re`y** <Ar. Düşünce, görüş.
r. 153a/4
r.+ iġ 101b/25
r.+ ine 55b/10
r.- i resme-yi aġnām 14a/19
- reyb** <Ar. Şüphe.
r. 21a/7, 26b/14, 59a/25, 59b/4,
77a/21, 79a/23, 109a/7, 125a/25,
129a/7, 153a/6
- reyhān** <Ar. Bir tür bitki.
r. 104a/18
rūh-ı r. 35a/17
- rezāil** <Ar. Utanılacak işler.
r.+ inden 88a/8
- rezālet** <Ar. Alçaklık.
gürūh-ı r.- i şükūhdan 38a/1
- rezil** <Ar. Rezil.
r. 75b/10
dellāl-ı r. 77b/12
- rezm-gāh** <Far. Savaş meydanı.
meydān-ı r.+ da 107a/22
- rızā** <Ar. Gönüllülük; Allah'ın
takdirine boyun eğme.
r. 25a/9, 26b/22, 27b/5, 34a/14,
88b/21, 149b/12
r.+ lar 116b/13
r.+ sı 17a/23
r.+ siçün 54a/18
hıṭām-ı r.- yi raḥmānī 107a/24
temennīgāh-ı r. 38b/2
- rızā-kerde** <Ar.+Far. Rıza gösteren.
r.- yi zī'l-celāl 25a/9
- rızā-yāb** <Ar.+Far. Rıza bulan.
r. 56b/22, 65a/19
r.- ı emr 39a/4
- ri' āyāt** <Ar. Riayetler.
r.- ı ādāb 51b/18
- ri' āyet** <Ar. Sayma, saygı; Gözetme;
Uygun görme.
r. 40b/8, 42a/12, 44a/1, 45b/23,
51a/20, 52b/8, 53a/21, 61b/4,
63a/18, 110b/21, 110b/22,
130b/23, 139b/4, 158a/12,
158a/5, 159b/5, 161b/11,
161b/22
r.+ de 39b/14, 41a/16, 64b/17
r.+ in 40a/10
r.+ i 49b/6, 159a/5

hürmet-i r. 112a/22	116b/17, 130a/24, 149b/3
r.- i ādāb-ı evrā 144b/10	r.+ a 25b/21
r.- i hātır 108a/20, 109a/2	r.+ ları 3b/21
r.- i ma ^c neviyyesiyle 101b/24	
ribā <Ar. Artma, çoğalma. r.+ dan 134a/25 r.- yı ^c izz 11b/19	rif at-kār <Ar.+Far. Büyüklük eden. girifte-yi r. 12a/4
ricā <Ar. Rica, niyaz, emel. r. 2a/14, 2a/D, 30a/7, 99a/11, 105b/3, 117a/3, 121a/15, 122a/8, 125b/19, 126a/9, 129a/2, 141b/2, 164b/1 r.+ ları 100a/25 r.+ sını 99a/21 ṭarīḳe-yi r. 18a/8	rīḥ <Ar. Vücutta meydana gelen ağrı veya sızı. r. 123b/24
	rīḥān <Ar. Ödünç alınan şeyler. r.+ da 60a/3
	rīḥāzet ? meşāyiḥ-i şūfiyye-yi r. 80a/18
ricāl <Ar. İleri gelenler, saygın kimseler. r. 65b/24, 104b/13, 118a/6 ḳaḥṭ-ı r. 9b/17, 18a/12 ^c amel-i r. 11a/8, 146a/10 r.- i bī-su ³ āl-ārā-yı nā-fehmānı 61a/21 r.+ den 116a/9, 130b/25 gürūh-ı r.+ e 60b/5 r.+ i 28a/24 ricālū'l-ğayb 104b/13, 104b/25	rīḥiyet <Ar. Şiiricilik (?) r.+ in 143a/1
	rīḥlet <Ar. Ölme; Göçme. r. 25a/16, 109b/25
	rīḥte <Far. Dökülmüş. r. ḳılınup 12b/11
	rīk <Far. Kum, toz. cer ^c -i r.- i şerīf 29b/21
rif at <Ar. Yücelik, büyüklük. r. 6b/15, 25b/13, 55a/14,	rikāb <Ar. Padişahın atının yanında yürüyen kimse; Büyük bir zatın önü; Üzengi.

‘āliyye-yi r.+ da 163b/4
defterdār-ı r.- ı hümayün 12b/6
ehl-i r. 42b/5
ıstılāḥāt-ı erbāb-ı r. 30b/23
r.- ı devletde 8b/9, 12a/10
r.- ı devletiñ 161a/10
r.- ı hümayün 15a/3, 42b/4

r. 47b/1
r.+ mizden 39b/11
r.+ si 20b/6, 41a/25, 130b/25
r.+ sinde 42a/13, 59b/21,
147b/16, 151a/10, 159a/4
r.+ sindeki 30a/14
r.- yi meşhüresinde 11a/1
r.- yi mübarekeye 41b/1

rikāb-dār <Ar.+Far. Ata binerken

padişaha yardımcı olan,
üzengisini tutan kimse.
r. 30b/16

risālet <Ar. Peygamberlik, elçilik.

r. 73a/3

rikābī <Ar. Rikaba ait.

r.+ niñ 75b/9

risālet-me’āb <Ar. Hz. Muhammed.

cenāb-ı r. 73a/1

cenāb-ı r.- ı sa‘ ādet 46a/10

riḳḳat <Ar. İncelik, yumuşaklık,

dikkat; Acıma, şefkat.

r. 44b/8, 60a/5, 71b/9, 126b/18

r.- i āṣām 71b/25

r.- i diḳḳat 5a/15

r.- i ḥamiyyet 92b/16

vicdān-ı r. 130a/14

rīṣ-ḥand <Far. Bıyık altından gülme.

r. 16a/23, 114a/2

r.- ı dehr 14b/11

rīṣ-ḥandān <Far. Bıyık altından

gülmeler.

zurefā-yı r.+ da 91a/11

rimāl <Ar. Kumlar.

r. 130a/3

rīṣ-ḥandāne <Far. Alay edercesine.

r. 87b/1

rind <Far. Eğlence düşkünü, dünya

işleriyle uğraşan.

r.- i ḳallāṣ 105b/5

rişvet <Ar. Rüşvet.

r. 18a/5, 119b/11

r.+ den 135a/4

r.+ ler 10b/10, 114b/3

risāle <Ar. Risale, küçük kitap.

nuḳūd-ı r. 85b/25

mücid-i r. 14b/21
r.- i fettāniyye 83a/18
vāz' 1-r. 14b/22

rivāyet <Ar. Rivaye, naklen anlatma.
r. 62b/22, 100a/15
r.+ de 63a/2, 79b/16
r.+ e 109b/25
r.+ i 19a/15
r.- i āheri 18b/22, 79b/16
r.- i evlā 100a/22

rivāyet-kerde <Ar.+Far. Rivayet eden.
r. 62b/22

riyā <Ar. İki yüzlülük.
r. 1b/13, 11b/16, 57a/14,
57b/18, 128a/16, 128b/12,
135b/7, 152b/8, 152b/15
ehl-i r. 122b/20, 158a/1, 158a/6,
35b/12
ehl-i r.+ dan 58a/9, 129a/7,
146a/3
ehl-i r.+ ya 155b/14
eşhāb-ı r.+ ya 58a/5
gürūh-ı r. 158a/24
r.- yı fāsīd 17a/19
r.- yı ma' nevī 95b/20

riyā-āmīz <Ar.+Far. İki yüzlülükle
karışık.
r. 128a/16

riyād-kār <Ar.+Far. Talep eden.
r.+ lar 136b/2

riyāzāt <Ar. Riyazetler.
ḥatm-i r. 28b/16

riyāzet <Ar. Nefsi kırma, eğitme.
r. 3a/20, 122a/20
ehl-i r.+ den 80a/17
ehl-i r.+ i 151a/25
eşhāb-ı r. 28b/8

riyāzet-gāh <Ar.+Far. Tekke.
ḳaṭ' -i naẓar-ı r. 28b/9

riyāzī <Ar. Bahçeye ait.
r. 35b/14

riyāziyyāt <Ar. Matematik.
r. 100a/20

riyāziyye <Ar. Hesap bilimi, matematik
bilgisi.
vu' āz-ı r.+ den 28b/10
r.+ ye 57a/25

rīze <Far. Döküntü, kırıntı.
r. 20a/10
r.+ lerin 50a/18
r.- yi elmās 12b/11

role	?	r.- 1 ḥacc-ı şerīf 47a/12
	r. 77a/2	
rū	<Far. Yüz, çehre.	rūḡanī <Far. Cilt veya sanat
	r. 21b/17, 78b/6	işlemelerinin üzerine sürülen
	r.+ y1 25b/13, 123a/8	parlaklık veren madde.
	ḥatt-ı r.- y1 yār 35b/15	r. 138a/24
	perdekeş-i r.- y1 günāh 126a/1	rū-gerdān <Far. Yüz çeviren.
	r.- y1 bī-vefā 79a/2	r. 126a/12
	r.- y1 dil 41a/4, 102a/1	rū-gerdanlık <Far.+Tür. Yüz
	r.- y1 ḥicābdan 48a/11	çevirmeklik.
	r.- y1 ḥōş 78b/11	r.+ ıla 22a/25
	r.- y1 şāhid 6a/19	rūḥ <Ar. Ruh.
	r.- y1 zevk 94b/22	r. 14a/ 22, 82b/14, 121a/25,
	rūy-be-rūy 15b/2	153a/5
ru' am	<Ar. Sakağı hastalığı.	r.+ 1 64a/14
	r. 57b/18	r.+ ları 27a/12
rūbāh	<Far. Tilki.	r.+ larına 91a/21
	r. 15b/2, 44a/5, 49b/19, 59a/19,	r.+ lariçün 112b/12
	80a/25	r.+ um 59a/13, 65a/22
	lafz-ı r.+ dur 85a/15	r.+ una 7b/23, 19b/1, 132a/15,
	r.- 1 diller 90b/25	135b/21
rubā' iyye	<Ar. Dört ayaklı.	r.+ unı 133a/19
	r. 123a/22	fecā' -i r. 14a/23
rūbeh	bk. rūbāh	ḥālet-i r. 131a/24
	r.+ iñ 76a/22	r.- 1 avrāndur 35a/18
rū-be-rāh	<Far. Yola çıkmaya niyetli.	r.- 1 bī-futūḥı 15a/8
		r.- 1 ḥabīş-i ten-i murdārından
		18a/19
		r.- 1 ḥabīşı 132a/14

- r.- ı kudsî 73a/23
r.- ı Muḥammed 100a/25
r.- ı reyḥān 35a/17
r.- ı şemşîr 103b/21
rūhu'llāh 46a/4
- rūḥānî** <Ar. Ruha ait, gözle görülmeyen.
r. 14b/3, 79a/14, 81a/20i
82b/25, 103a/25, 125b/3,
127b/14, 130a/17, 131a/24,
131b/18, 132a/22
iştiğāl-i r. 83b/4
mu'ālece-yi r. 103b/2
ḥıdemāt-ı r.+ de 133a/19
- rūḥāniyye** bk. rūḥānî
r.- yi dünyā 128b/16
'alāka-yı r.+ dūr 34b/17
- rūḥāniyyet** bk. rūḥānî
r. 109a/14
r.+ lerinden 27a/18
- rūḥ-baḥşā** <Ar.+Far. Can veren.
r. 153a/5
- rūḥ-efzā** <Ar.+Far. Ruha can veren,
yeniden canlandırın.
r. 82b/12
cerīde-yi ceyyide-yi r.+ da 45a/4
nişāne-yi r. 145a/19
- rūḥî** <Ar. Ruha özgü.
r. 93a/8
- ruḥsār** <Far. Yanak, yüz.
r. 35a/25, 35b/9, 98a/1
- ruḥşat** bk. ruḥşat
r. 86b/17
- ruḥşat** <Ar. İzin, icazet.
r. 95a/9, 146b/5
r.+ a 138b/25
r.- ı yābende-yi iltifātı 19b/18
- rūḥ-yāb** <Ar.+Far. Can bulan.
r. 65a/22, 67a/17, 126b/6
- rukye** <Ar. Üfürükçü nefesi.
r. 67b/3
r.+ yi 67b/5
ğarāyim-i r. 67a/11
r.- yi ta' vīziyye 129b/10
- rūm** Anadolu; Rum, Yunan.
r. 29a/4, 73b/22, 154a/14,
164a/14
r.+ a 100a/25
diyār-ı r.+ da 29a/2, 29a/22,
29a/8, 120b/18, 148a/12,
151a/14
memālik-i r.+ da 3a/13

memleket-i r.+ da 29a/14	r. 67b/22, 154a/20, 154b/1
‘asākīr-i r. 30b/13	r.- ı türkcesiz 78b/14
diyār-ı r. 148a/18	
diyār-ı r.- ı behişt 28b/22	rūsbi bk. orosbi
diyār-ı r.- ı me’vā 152b/21	r. 76a/1
kefere-yi r. 162a/3	
meyhāneci-yi r. 78b/17	rū-siyyeh <Far. Siyah yüz.
şadr-ı r. 53a/9	rū-siyyehi’l-aşl 4b/23
üstādān-ı r. 29a/10	rū-siyyehi’l-edā 4b/24
	rū-siyyehi’l-edāsın 5a/1
rūmélivī Rumelili.	
r. 78b/4	rusya Rusya
	R. 154a/15
rūmī <Ar. Rum’a ait.	rūşen <Far. Aydın, parlak.
bağla-yı r. 81b/3	r. 10a/8, 33a/1, 110b/9, 140a/6,
cevz-i r. 81b/D	146a/9, 160b/3
cevz-i r.- yi bel’ 101a/8	r.+ dür 8a/24, 140a/22
r.- yi bedhū 78b/11	
rumüz <Ar. İşaretler, manası gizli olan	rūşen-zamīr <Far.+Ar. Aydınlık gönül.
sözler.	pīr-i r. 164b/10
r.+ uş 119b/20	vezīr-i r. 12b/13
r.- ı meknūnelerini 71a/19	
rūm-yüz < ? Rumlar.	ruṭūbet <Ar. Rutubet, nem.
aṭavī-yi r. 78b/16	r. 104a/6, 149a/1, 149a/6
	r.+ e 126b/16
rū-nümā <Far. Yüzünü gösteren, ortaya	ru’ūnet <Ar. Bönlük, sünepelik.
çıkan.	r. 128a/16
r. 36b/17	r.+ ine 52b/16
rūs Rus.	rūz <Far. Gün.

- r.- ı cezāda 103b/25
r.- ı kıyāmetde 92a/15
- rūz-nāmceci** <Far. Yevmiye defteri tutan memur.
n. 31a/16
- rūze** <Far. Oruç.
r. 14b/17
- rūzgār** <Far. Rüzgar.
r. 25b/13, 26a/17, 33a/2, 76b/9,
78b/24, 121a/21, 162b/12
r.+ da 143b/21
r.+ dan 7a/10
ḍurūb-ı emşāl-i r.+ da 35b/1
ekdār-ı r.+ dan 147a/24
ḥalk-ı r.+ dur 128a/21
r.+ ıñ 137b/5
baḥtiyār-ı r. 54b/20
bedkār-ı r. 98a/1
kār-güzārān-ı r. 7a/10
nefs-i r. 32a/7
r.- ı bed-kirgār 111b/21
r.- ı pūr-fiten 14b/6, 78b/24
şöhret-āver-i r. 73b/19
vedūd-ı r. 4b/9
- rūzīne** <Far. Gündelik yevmiye.
r.+ si 54a/18, 54b/2
- rübūde** <Far. Kapılmış, kapılan.
- r. 11b/16, 103b/9
- rüchāniyyet** <Ar. Üstün olma durumu.
r.+ i 163a/12
- rücūʿ** <Ar. Geri dönme; Sözüden dönme.
r. 6a/8, 6a/10, 9b/4, 59a/17,
59b/3
- rükūd** <Ar. Durulma, durgunluk.
r. 123b/21
r.+ ı 143a/2
- rükugum** ?
r. 85a/12
- rūsūm** <Ar. Vergiler; Merasimler.
r. 86a/16
r.+ da 28b/22, 29a/6, 152b/21
r.+ uñ 148a/18
behişt-i r. 29a/11
fezāʿil-i r. 29a/4
r.- ı cedīde-yi zurefā-yı
kibārdandur 51a/5
r.- ı erkān-ı devlet 17b/13
r.- ı eslāf 163b/14
r.- ı ḳavānīn-i ḳadīme 146a/23
taʿ accüb-i r. 14a/3
- rūsūmāt** <Ar. Vergiler.
r.- ı cihān-bānī 11a/20

r.- ı tevķirāt-ı süleymānī 30a/25

rüsvā <Ar. Rezil, maskara.
r. 91a/11, 113b/16, 119a/3,
119a/8
r.+ lar 116b/13
r.- yı cihān 109a/20, 118a/15
r.- yı hālk-ı ʿālem 91a/19

r.- i umūr 20a/2

terk-i müşāvere-yi ehl-i r.

13a/20

rüzelā <Ar. Reziller.

r.+ dan 146a/4

istīnās-ı r.+ dan 147a/12

-S-

rüsvāy bk. rüsvā

r. 116a/3, 95b/8

rüsvālık <Ar.+Tür. Rezillik.

r.+ ı ēde 50b/16

rütbe <Ar. Rütbe, mertebe.

r. 3b/17, 106b/24

cihet-i r. 91a/25

ehl-i r. 146a/2

irtikā-yı r. 104b/25

ihrāz-ı r.- yi ʿāliyye 24b/11

r.- yi muhāṭab 63b/19

saʿādāt <Ar. Mutluluklar.

s. 26b/13

saʿādet <Ar. Saadet, mutluluk.

s. 21a/13, 25a/15, 30b/9, 34a/4,

86b/18, 87b/5, 138b/14, 163b/18

s.+ dūr 25b/4

āsītāne-yi s.+ e 22b/2

dārü'ş-şifā-yı āsitāne-yi s.+ e
12a/2

maḡar-ı s.+ e 31b/6

şadr-ı s.+ e 14a/10, 30b/7

ser-şadr-ı s.+ i 9b/24

ḡabr-i s.+ leri 100a/25

ahālī-yi s. 163a/5

cālis-i şadr-ı s. 20b/9

cenāb-ı risālet-me'ab-ı s. 46a/10

derc-i s. 51a/24

ḡāzīyān-ı s. 30b/12

naşş-ı s. 158a/15

nişīn-i s. 12b/7

s.- i mev'ilden 104b/13

rü'yā <Ar. Rūya.

taʿbīr-i r. 3b/12

ʿālem-i r.+ da 82b/D, 115a/10

taʿbīr-i r.+ ya 29b/25

rü'yet <Ar. Görünme, görülme; İdare
etme.

r. 140a/12, 157a/2

ehl-i r. 52b/24

selāṭīn-i s. 80a/3	sa' ādet-niṣān <Ar.+Far. Saadet gösteren.
ser-şadr-ı s. 18b/11	şāhān-ı s.-niṣān 26b/2
şān-ı s. 25b/13	
ve'l-menzilet-i s. 34b/23	
vücūd-ı s. 73a/13	sā' at <Ar. Saat.
sa' ādet-ālūd <Ar.+Far. Saadet bulaşmış.	s. 24a/9, 40b/18, 66b/23, 67b/8,
a.+ uñ 73a/14	89b/23, 98b/1, 98b/10, 103b/6,
	142b/19, 153a/17
sa' ādetlü <Ar.+Tür. Saadetli.	s.+ de 65a/22
s. 86b/14	s.+ ince 103b/16
sa' ādet-me'ab <Ar.+Far. Saadet barındıran.	s.+ inde 109b/13
s.+ iñ 87b/24	s.+ leri 23b/17
	s.+ iñ 23b/17
sa' ādet-mend <Ar.+Far. Mutlu.	sā' āt <Ar. Saatler.
s. 23a/3, 37a/17, 37b/1, 38b/4,	s. 125b/22
140a/17	
s.+ dür 140a/8	sā' aten <Ar. Saat olarak.
s.+ i 100a/16	s. 103a/23
s.+ iñ 73a/5	sā' atlü <Ar.+Tür. Saatli.
	s. 23b/15
sa' ādet-mendān <Ar.+Far. Mutlular.	şa' b <Ar. Güç, zor.
s.- 100a/2	ş. 46a/8
sa' ādet-penāh <Ar.+Far. Mutluluk yeri.	şa' b-ter <Ar.+Far. Çok zor.
taḥtgāh-ı s.- penāh 31b/9	ş.- 46a/9
sa' ādet-semīr <Ar.+Far. Saadetli.	şab Sap.
vezīr-i s.- semīr 25a/17	ş. 143b/1
	ş.+ ları 148b/25

şabāh <Ar. Sabah.

ş. 36a/3, 68b/5, 81b/D, 99a/13
ş.+ a 68b/5, 90b/17, 99a/14,
99a/15, 103a/19
ş.+ larda 109b/3

şabāhat <Ar. Güzellik, yüz güzelliği.

‘unfuvān-ı ş. 35b/18
ehl-i ş. 36a/2

şabāvet <Ar. Çocukluk.

‘unfuvān-ı ş. 79a/17

sābık <Ar. Geçen, geçmiş; Bir

memuriyette bulunmuş olan;
rütbe olarak üstte bulunan.

s. 78b/22, 113a/18, 122b/23,
137a/22

s.+ da 27a/22

zamān-ı s.+ da 143b/21

s.+ ı 119a/14

s.+ ını 143b/23

hāl-i s. 67a/6

idmān-ı s. 129b/15

muḥarrer-i s. 143a/24

şān-ı s. 102a/4, 102b/20

taḫrīr-i s. 99b/11

ta‘rīf-i s. 104b/21

tavşīf-i s. 112a/3

vech-i muḥarrir-i s. 41a/17

vicdān-ı s. 85b/7

sābıka bk. sābık

aḫvāl-i s.+ sından 105a/17

edevāt-ı s. 85b/10

evşāf-ı s. 133a/16

muḥarrer-i s. 142a/13

üslüb-ı s. 149a/9

sābıkan <Ar. Önceden, evvelce, bundan

önce.

s. 4a/8, 5a/21, 6b/13, 8a/8,

8b/11, 11b/16, 12b/5, 16b/20,

18a/11, 18b/12, 22b/17, 25a/10,

27b/12, 29a/4, 32a/25, 42b/20,

47a/16, 47b/15, 52b/11, 53a/2,

53a/9, 84b/15, 88b/11, 96b/3,

99b/8, 103b/16, 105a/15,

132b/4, 135b/4, 153b/23,

155a/10, 157a/5

enseb-i s. 93b/20

laḫīfe-yi s. 131a/10

sābi‘en <Ar. Yedinci.

s. 157a/10, 62a/8, 7b/3

şābir <Ar. Sabırlı, sabreden.

deyyüş-ı ş. 86b/1

şābit <Ar. Sabit.

ş. 17b/18, 117b/24, 118a/20,

139b/5, 148a/15

ş.+ dür 40b/9, 151a/16, 161a/16

şabr	<Ar. Sabır. ş. 17b/7, 160a/16 ş.+ ı 33b/9, 56b/11	ş. 20a/9, 37a/1, 37b/18, 56b/4, 105a/4, 144b/22, 160a/10
şābūn	<Far. Sabun. ş. 50b/13, 138a/25 ş.+ ı 48a/25	şadā <Ar. Ses. ş.- yı mūsīkār 80b/19 ş.+ sı 80b/24
şābūncı	<Far.+Tür. Sabucu. ş.+ lar 100a/10, 120b/23 ş.- yı ḥumrevī 77b/20	sa‘ d-ābād <Ar. Mutluluğu çok olan yer. vaşf-ı s. 82b/D
şabūr	<Ar. Çok sabır gösteren. ş.+ uñ 75b/11	şadaķa <Ar. Sadaka, zekat. ş. 105b/15 ş.+ sın 105b/13
sacaķ	Saçak. s.+ ından 67a/1	şadakāt <Ar. Sadakalar. ş. 139a/24
sācid	<Ar. Secde eden. s.+ iñ 76b/20	şadāķat <Ar. Sadakat. ş. 22a/14 ş.- i ḥulūş 22a/13 zāt-ı ş. 19a/15
şacret	? ş. 111b/21	şadāret <Ar. Sadrazamlık makamı; Anadolu ve Rumeli kazaskerliği. ş. 12b/4 ş.+ i 22b/10, 8a/12 maķām-ı ş.+ i 17b/23 zamān-ı ş.+ i 17a/10 ‘ arūs ş.+ i 22b/10 eşḥāb-ı ş. 163a/22 iclās-ı maķām-ı zāhire-yi ş. 14a/1
şaç-	Saçma. ş.- ar 103a/1	
şaçıl-	Saçılma. s.- dı 99b/20	
şad	<Far. Yüz (100).	

- zībā-yı ş.+ den 14a/16
maḳām-niṣīn-i ş. 16b/20
şadr-ı ş. 19b/5
- şadāret-ārā** <Ar.+Far. Sadrazamlık makamında bulunan. (?)
ş. 82b/D
- şadāret-gāh** <Ar.+Far. Sadrazamlık yeri.
dāhil-i ş.- ı me'vā 12b/23
ş.- ı me'vāda 25a/13
- sādāt** <Ar. Seyyitler, ulular.
s.+ dan 65b/5
- şad-bār** <Far. Yüz kere.
ş.- 137a/4
- sāde** <Far. Sade.
s. 35a/25, 43b/8, 69a/22, 79a/1,
103a/14, 112b/22, 136a/13,
136a/17, 140a/22, 149a/23,
149a/4
āb-ı s. 98b/21
muğ-beçeḡān-ı s. 145b/16
- sādece** <Far.+Tür. Sadece.
s. 115a/2
- şaded** <Ar. Asıl mevzu, kasıt, niyet.
ş. 47b/18, 138b/25
ş.+ den 12a/19
- ş.+ dür 47b/21
- sāde-dil** <Far. Temiz kalpli.
s.- dil 33a/18
cühelā-yı s.- dil 146b/3
- sāde-dilān** <Far. Temiz kalpliler.
tenbīh-i s.- dilān 120b/16
- sāde-pāş** <Far. Sadelik dağıtan
s. 149a/23
- sāde-rū** <Far. Yüzü tüysüz, genç delikanlı.
s.- rū 116a/9, 120a/10, 123a/7
s.- rüya 116a/15
- sāde-rūy** bk. sāde-rū
s.- rüy 123a/5
- sāde-rūyān** <Far. Genç delikanlılar.
s.- rüyān 123a/3
- şādık** <Ar. Sadık, sadakatli.
ş. 32b/21, 33a/6, 104b/11,
157a/8, 163b/8
şubḡ-ı ş.+ a 90b/18
şāhid-i ş.+ dur 88b/3
ş.+ la 76b/12, 77a/13
ş.+ ıñ 76b/12
āşık-ı ş. 83b/16, 83b/9
ma' şūk-ı ş. 83b/16

Rāsiḥ-i ş. 22a/2	ş.+ ından 157a/23
şāhid-i ş. 99a/25	ş.+ ıñıza 86b/18
şādıķu'l-aķvāl 19a/15	ş.+ ıñ 45b/6
şādıķu'l-kelām 65b/5	celsā-yı ş.+ ıñ 50b/24
şādıķu'l-maķāl 65b/24	şāḥib-i ş.+ ıñ 39b/17, 44b/14
şādıķa bk. şādıķ	cālis-i ş.- 1 fetvā 53a/3
ş.+ sı 83b/11	cālis-i ş.- 1 ḥükümet 135b/12
tecrübe-yi iştiḥā-yı ş. 71a/17	cālis-i ş.- 1 sa'ādet 20b/9
	fehḩvā-yı ş. 147b/2
	ḥāric-i ez-ş. 113a/6
şadıķ <Ar. Gerçek dost.	ş.- 1 'ālī 8b/19, 12a/12, 82b/D
ş. edinme 154a/8	ş.- 1 'ālīniñ 39b/23, 40b/22
	ş.- 1 bihter 25b/13
sādir <Ar. Hayrette kalan.	ş.- 1 fetevāya 4b/4
s. 1b/14	ş.- 1 lāzımeden 63a/22
	ş.- 1 ma'ķülde 83a/20
sādis <Ar. Altıncı.	ş.- 1 revā 82a/16
şınıf-ı s. 31a/10	ş.- 1 rum 53a/9
ṭabaķa-yı s.+ dür 31a/10	ş.- 1 şadāret 19b/5
	ş.- 1 şafāya 38a/17
sādisen <Ar. Altıncı olarak.	ş.- 1 sa'ādete 14a/10, 30b/7
s. 7b/1, 62a/7, 157a/8	ş.- 1 sezā-yı 'āliyye 87a/15
	şāḥib-i ş.- 1 'ālīniñ 40a/9
şadr <Ar. Baş, başkan; Sadrazam;	ser-i ş.- 1 devlete 13a/6
Oturulacak en iyi yer; Göğüs.	telvīş-i ş. 18a/14
ş. 9b/19, 12b/7, 28a/2, 78b/22,	
140a/16, 156b/22	şadr-ı a'zam <Ar. Sadrazam.
ş.+ a 89a/13	s. 8b/16, 9b/16, 13b/8, 18b/14,
ş.+ da 140b/17	25a/18, 31a/9, 78b/22, 156b/22
şāḥib-i ş.+ dan 45a/21	ş.+ ıñ 8b/23
şāḥib-i ş.+ ı 52a/9	
ş.+ ında 52a/16	şadreyn <Ar. Anadolu ve Rumeli

- kazaskerliği.
ş. 4b/4
- şadr-nişîn** <Ar.+Far. Toplantılarda baş köşede oturan.
ş. 22b/10
ş.- i maḳām-ı ʿuzmādan 80a/25
- şadr-yāfte** <Ar.+Far. Makam bulmuş.
ş. 47a/5
- şāf** <Ar. Saf, temiz.
ş. 79b/25
- şaʿka** <Ar. Bayılma, baygınlık.
ḫafaḳān-ı ş. 101a/19
- şafā** <Ar. Sefa, zevk; Safalık.
ş. 57b/11, 80a/25, 82b/4,
95a/17, 109a/6, 117b/11,
120b/10, 120b/13, 127b/7,
129b/19, 131a/7, 131b/12,
145b/24, 163a/2,
ş.+ da 163b/16
cāygāh-ı ş.+ da 144a/11
farṭ-ı ş.+ dan 1b/11
meclis-i ş.+ ları 146a/5
ş.+ lı 83a/4
şadr-ı ş.+ ya 38a/17
bezm-gāh-ı ş. 146a/7
cāy-gāhān-ı ş. 145b/14
eşnā-yı ş. 125a/3
- ʿillet-i ş. 127b/12
kāşāne-yi ş. 145a/19
luʿb-ı ş. 125a/4
meclis-i ş.- yı muvānisiḡ
146a/11
müʿellif-i ş.- yı mevziʿ iḡ
122a/13
ş.- yı ḫāṭır 115a/19, 149b/3
tenhā-yı ş. 147b/1
yārān-ı ş. 145b/13
şafāuʿt-timāʿ dur 115b/1
- şafa-baḫşā** <Ar.+Far. Eğlendiren.
ş. 142a/23
ş.+ yı 144b/5
ʿillet-i ş. 127b/12
meclis-i şahpā-yı ş. 140b/22
beyt-i ş.+ yı 82a/6
- sefāhat** <Ar. Zevk ve eğlenceye aşırı düşkünlük.
s. 140b/8
- şafā-nümūn** <Ar.+Far. Zevkli, safalı.
ḫālet-i ş.+ dur 130a/17
- şafā-tāb** <Ar.+Far. Zevki artıran. (?)
ş. 143b/16
- şaf-derī** <Ar.+Far. Yiğitlik,
kahramanlık.
ş.- niḡ 25b/13

şāf-dil <Ar.+Far. Kolay aldatılan, temiz kalpli. ş. 76a/11	ş.+ ina 44a/18, 44a/8, 52a/11 ş.+ lı 94a/22
şafh <Ar. Yüz döndürme, affetme. ş. 61b/12, 120b/14, 122a/7, 125b/18, 128b/15, 145b/1 ş.+ a 58a/9 mazhar-ı ş. 22b/4 ‘afv-ı ş. 118b/13	sağal İyi olma. (?) s.+ lar 102a/1
şāfi <Ar. Saf, duru, temiz. ş. 31b/4	sāgar <Far. İçki kadehi. s. 38a/18, 120b/3, 144a/15, 144b/17, 146a/17
sāfilin <Ar. Alçaklar. esfel-i s.+ e 132a/15	şāgdıc Sağdıç. ş. 89a/5, 89a/12 ş.+ ı 89a/5 ş.+ ları 89a/1
şafra <Ar. Öd, safra; Sarı. ş. 81a/6, 126b/14 ş.+ lara 126b/17	şāgır Sağır. ş. 162a/12 ş.+ ın 76a/18, 76b/25 ş.- ı ‘anūd 78a/5
şaf-şiken <Ar.+Far. Düşman saflarını yaran. dilr-i ş. 23a/1	şāgırlık Sağırlık. ş.+ ı 9a/9 ş.+ ın 9a/9
şafvet <Ar. Saflık, temizlik. ş. 143a/2	şāgır <Ar. Küçük, ufak; Ergenliğe girmemiş çocuk. ş. 55b/2, 154a/11 ş.+ e 3b/2 tıfl-ı ş. 119b/18
şāğ Sağ. ş. 21b/14, 44a/5, 66a/1, 68a/13, 77a/1, 89a/13, 150a/16,	şāgıre bk. şāgır ş. 67b/11

şagiren <Ar. Küçük. ş. 41b/14	s.+ dür 22b/25 s.+ ye 25b/7
şagla- Sağlama. ş.- r 160a/11 ş.- yup 89a/12	şahib <Ar. Sahip. ş. 46b/9, 56b/23, 120b/10, 157a/2 ş.+ i 48a/15, 55a/16, 96b/10, 99a/6, 130b/25, 156b/5 ş.+ im 145b/21 ş.+ leri 6b/8, 14b/11, 83a/13, 93a/19, 95b/7, 120a/14, 126b/21, 145b/24, 150a/4, 161b/13 ş.+ lerine 114b/17 ‘uqalā-yı ş. 124a/2 felāhān-ı ş.- i ‘amūdān 93a/22 burnaz-ı ş.- ‘amūd 78a/5 ş.- i ‘amūd 26a/11 ş.- i ‘arż 157a/4 ş.- i ‘ayn 67b/25 ş.- i baht 30a/20 ş.- i cāh 33a/10 ş.- i celle 27a/2 ş.- i dāniş 127b/7 ş.- i da‘vet 30a/10, 67b/2 ş.- i devlet 82b/D ş.- i devletiñ 91b/25 ş.- i elţāf 25b/13 ş.- i hāl 109b/6 ş.- i hāneniñ 133b/15 ş.- i hāzıma 91a/7 ş.- i hellūf 112b/9 ş.- i hūddām ola 30a/10
şagri Deri (?) ş. 139b/23	
sāha <Ar. Meydan, avlu, alan. s. 89b/2 s.+ sina 41b/10, 56a/4 s.+ sında 148b/1	
şahā’if <Ar. Sayfalar, yapraklar. sicillāt-ı ş.- i ulū’l-elbāb-ı ebşārda 54a/13 ş.- i sāmī‘a-yı i‘tiqādında 9b/20	
şahāvet <Ar. Cömertlik. s. 53b/5, 140b/2, 155b/18	
şahbā <Ar. Şarap. şürb-i ş.- yı cāh 5a/5 ādāb-ı meclis-i ş.+ da 63a/16	
şahın Sakın. (?) ş. 146b/17	
şahī <Ar. Cömert.	

ş.- i hüsn-i behî 30a/21	ş.- i vaķār 157a/4
ş.- i ihāta 27b/14	ş.- i vaķt 100a/25
ş.- i ihtiyāt 27a/2	ş.- i vezn 131b/7
ş.- i iķdār olan 135a/17	ş.- i vuķūf-ı fezā'ıl 10b/25
ş.- i i' tilānıñ 22a/12	ş.- i zekā 145a/22
ş.- i kerem olmaz 140b/6	şahş-ı ş. 138b/9
ş.- i meşā'ır 82a/24	vezir-i dilir-i ş.- i tedbir 15b/25
ş.- i mezāk olan 121a/12	zurefā-yı ş. 132a/21
ş.- i muhāzara 27b/15	'indü'z-zurefā-yı şāhibü'l-
ş.- i mühr 13b/8	mezāk 125a/6
ş.- i naķā olduğını 72b/16	şāhibü'l-'amüd 34a/13
ş.- i nefesiñ 109b/6	
ş.- i re's 4a/25	şāhibe bk. şāhib
ş.- i şadrdan 45a/20	ş.+ leriniñ 91a/9
ş.- i şadrı 52a/9	ş.+ si 119a/12
ş.- i şadr-ı 'āliniñ 40a/9	ş.- yi nezāket 120b/10
ş.- i şadriñ 39b/17, 44b/14	ālufte-yi şāhibetü'l-bereket
ş.- i şan'at 14b/20	119a/17
ş.- i şavt-ı şehiyy 30a/21	
ş.- i şān 22a/23, 64a/22, 64b/11	şāhib-mendān <Ar.+Far. Sahipliler
ş.- i şāniñ 53b/15	ķible-yi ş. 126a/10
ş.- i şānı 53b/21	
ş.- i şı'ār 157a/11	şāhih <Ar. Gerçek, doğru, kusursuz.
ş.- i şu'ūrı 150a/25	ş. 18b/22, 58a/4, 65a/22,
ş.- i tedbiri 18a/9	85b/19, 97b/7, 142a/14, 150b/19
ş.- i temkīn 157a/25	ş.+ dür 23a/5
ş.- i tetebbu' 66a/6	ş.+ e 153b/23
ş.- i tabi'at 131b/2	ıtlāk-ı ş. 70a/25
ş.- i tabl 30b/5	şāhihü'l-fehvādur 160a/7
ş.- i tab' 152a/16	şāhihü'l-vücüd 129b/22
ş.- i tüvānlardan 110b/3	
ş.- i 'unvān 60a/8	şāhihe bk. şāhih

	hibe-i ş. 96a/9		meclis-i ş.- yı şafābaḥşā 140b/22
sāḥil	<Ar. Sahil. s.- i baḥr 143b/8 s.- i baḥr-i ma' nā-yı devletde 28a/21 s.- i lücce-yi inkārdadur 125b/11 s.- i selāmete 107b/9		mecālis-i ş. 144a/8 nūşgāh-ı ş. 145a/14 teşne-yi ş. 143a/4
sāḥir	<Ar. Büyüleyici, göz kamaştıran. s. 73a/6	şahrā	<Ar. Kır, ova, çöl. ş. 125b/18 ş.+ larda 159b/12 ş.+ sında 82b/D, 111b/13 ş.- yı 'adem 14a/18 ş.- yı 'afv-ı yezdānī 122a/5
sāḥire	bk. sāḥir s.- yi ḡabrāya 151a/14	şaḥt	<Far. Kuvvetli, güçlü, sağlam. s.- ı merāmı 12b/2
saḥk	<Ar. Ezme, kırma, kırılma. s. 143a/15	sāḥte	<Far. Sahte. s. 3b/15, 7b/8, 7b/10, 14a/4
şaḥn	<Ar. Sahne, meydan. ş.- ı istānbūlda 153b/4 ş.- ı meclisde 99b/13 ş.- ı mecma' a 98a/3, 98b/4	şaḥv	<Ar. Ayılma, kendine gelme, iyileşme. sekr-i ş. 101a/20
şaḥpā	<Ar. Şarap. ş. 146a/17 bezm-i ş.+ da 138a/20 tirmizdā-yı ş.+ dan 145a/7 ş.+ yı 147b/5 ādāb-ı mecālis-i ş. 144a/7 cümle-yi ş.- yı büldān 142a/18 keyf-i ş. 149b/1	sā'ī	<Ar. Çalışan; Haberci. s. 4a/16, 65a/18, 83b/7
		şā'ib	<Ar. Yanlısız, doğru; Hedefe uygun. ş. 125b/16 ş.- i işfahānī 121b/2 ş.- i kelām 99b/1 şā'ibü'-merḥūm 58a/9

şā'ib-ārā <Ar.+Far. Doğru süsleyen.
ş.- 113b/17

sa' id <Ar. Mutlu, uğurlu.
s. 72b/5
s.+ i 105a/25
şehīd-i s. 12b/12, 21b/24

sā' id <Ar. Kolun dirsekle bilek
arasındaki kısmı; Yardım.
s.+ imde 3b/4
derāz-ı s.+ i 28a/22
rāz-ı dest-i s. 28a/21

sa' ide bk. sa' id
inṭifā-yı s.+ den 25b/18

sā' ide-yāb <Ar.+Far. Yardım eden.
s. 54b/19

sā' idli <Ar.+Tür. Kolluklu.
s. 124a/16

sā' iḳ <Ar. Götüren, sevk eden.
s.- i bi'ş-şer 27a/22

sā' iḳan <Ar. Ardından. (?)
s. 5a/21, 6b/14

sā' il <Ar. Soran, sual eden.
s.+ i 140a/19

şā'im <Ar. Oruç tutan.
ş.+ iḳ 75a/23

şā'in <Ar. Bakıcı.
ş. 33a/6

sā'ir <Ar. Diğer; Bir şeyden kalan
başka her şey.
s. 3b/19, 7a/24, 15b/8, 23b/19,
33b/3, 36b/18, 41b/17, 46b/9,
50a/24, 53b/23, 53b/4, 60b/25,
68a/9, 72a/3, 73a/17, 74a/13,
79a/19, 80a/10, 83a/4, 84b/20,
85b/2, 96a/8, 100a/25, 101a/13,
103b/25, 104b/18, 112b/18,
130b/25, 134a/11, 134a/25,
142a/21, 151a/5, 151b/4,
152a/12, 156a/6, 157a/12,
157b/2
s.+ i 25b/16
s.+ ler 142a/21
ğayr-i s. 59a/15

sā'ire bk. sā'ir
ecnās-ı s.+ den 20b/23

şā' iye bk. şā' i
ş. 109a/3

sāk <Ar. Baldır.
teşmīr-i s. 39a/11, 124a/16,
130a/5, 132a/24

şa'ka <Ar. Bayılma, baygınlık.

ḥafaḳān-ı ş. 101a/19

saḳā <Ar. Su taşıyan kimse.

s.- yı bār-gīr-i ṭūlā 78b/15

şaḳal Sakal.

ş. 101b/25, 102a/21

ş.+ a 137a/2

ş.+ ı 35b/2, 110a/16, 110a/17,

114b/8, 119b/4, 119b/7

ş.+ m 16a/9, 33b/24, 45a/9,

52a/7, 114a/8, 137a/1

ş.+ ma 16a/24, 16b/1, 113b/11,

114a/3, 114a/5

ş.+ ndan 121b/23

ş.+ mı 51a/11, 113b/22, 137a/21

ş.+ lar 14b/11

ş.+ larımızı 95b/12

ş.+ sıza 57b/7

ş.+ sızlara 33b/24

ş.+ ıñ 16b/4

saḳalıḳ <Ar.+Tür. Su taşıma işi.

s. 33b/11

s.+ ları 56b/12

şaḳallu Sakallı.

ş. 35a/23, 35a/9, 35b/9,

119a/22, 126a/23, 126a/25,

134b/14, 136b/17

saḳamā bk. saḳamet

zühr-ı dem-i 'ıyādet-i s. 43a/21

ber-i şifā-yı s. 26a/25

saḳamet <Ar. Hastalık.

s. 75a/17, 151a/25

şaḳankūr <Ar. Bir tür tülbent.

ş.- ı ma' nevī 130a/5, 130a/7

saḳar <Ar. Cehennem.

s. 38a/4

saḳat <Ar. Sakat.

s. 159b/14

saḳf <Ar. Tavan, çatı.

s.+ ı 110a/25

şaḳın- Sakınma.

ş. 16a/21, 36a/22, 55b/8, 59b/4,

98a/14, 114a/1, 155b/9, 156a/5,

156b/2, 158b/16

ş.- alar 37b/19

ş.- an 55a/3

ş.- duğundan 17b/24

ş.- maḳ 8a/13, 92b/25

ş.- maz 84a/25

sāḳıṭa <Ar. Düşen, düşmüş.

s. 50b/19, 84b/18

şakız Sakız.

ş. 36b/23

şakızlı Sakızlı.

ş. 149a/1

sākī <Ar. İçki sunan.

s. 146a/15, 82b/17

s.- yi maştaba 38a/20

s.- yi tāze 144b/14

şakīl <Ar. Ağır; Çirkin.

ş. 60a/19, 134b/17, 141b/13,
142a/1

ş.+ iñ 51b/9, 53a/15, 76a/24

hāfız-ı ş. 77b/2

ş.- i bedkār 128a/22

ş.- i bī^c adīl 53a/11

ş.- i bī-şu^c ūr 53a/5

ş.- i mezbūr 53a/8

şakīle bk. şakīl

cüşşe-yi ş.+ leriniñ 3a/8

sākin <Ar. Sakin; İkâmet eden.

s. 110a/5, 134a/14

s.+ le 76a/2

s.- i meyḥāne 145b/13

sākit <Ar. Susan.

s. 78a/16, 106a/2

şakla- Saklama.

ş.- maḳ 80b/9

ş.- mañ 87a/18

ş.- sun 55a/3

sāl <Far. Yıl, sene.

s. 2b/10, 106a/9, 123a/6

s.+ leri 2b/15, 16a/10

s.- i insānī 11a/3

s.- i ma' hūdda 51a/17

şal- Salma.

ş.- araḳ 43b/9

ş.- ardı 117b/25

ş.- madan 118a/2

ş.- maḳ 117b/23

şalāḥ <Ar. İyi duruma gelme; Huzur içinde olma.

ş. 25a/11, 25a/14, 117b/21,
121a/11,

ehl-i ş.+ a 36b/23

ş.+ iñ 76a/14, 77a/10

ehl-i ş. 115a/15

eş-şalāḥ 32b/6

mertebe-yi ş. 157b/5

ş.- ı tām 33a/8

şalāt <Ar. Namaz.

ş. 105a/2

‘aḳīb-i ş.+ da 27a/23

edā-yı ş.+ da 138b/19
terk-i ş.+ dan 107a/7
ıskāt-ı ş. 51a/10, 55a/4, 55a/20,
65a/15, 162a/21
ş.- ı terāvīhde 27b/1

şalavāt <Ar. Hz. Muhammed'e ve onun
soyundan gelenlere okunan dua.
ş.- ı seyyidü's-sādāt-ı edāt
26b/11

şalīb <Ar. Tilki.
ş.+ le 76b/11

şalı <Ar. Salı.
ş. 156a/4

şalın- Salınma.
ş.- araķ 43b/13

şalındır- Salındırma.
ş.- mayup 146b/17

şalīb <Ar. Haç.
ş. 134a/25

şālife <Ar. Geçmiş, geçen.
edyān-ı s.+ de 74a/11
s.+ ye 29a/12
ümem-i s.+ ye 26a/23
muḥālefe-yi s. 74a/12
s.- yi 'aleyhimü'r-raḥmet 55a/24

şālih <Ar. İyi, yararlı; Yetkisi olan;
Takva sahibi.
ş. 12b/20, 75b/2
ķadr-i ş.+ de 102b/13
ş.+ den 101b/22
ķadr-i ş.+ den 49b/12, 60b/6,
68b/21, 81b/7, 110a/8, 121a/21,
132b/11
ķadr-i ş. 32b/6, 153b/3

şāliḥīn <Ar. Takva sahipleri.
fuķarā-yı ş.+ den 24a/3

şālimen <Ar. Sağlam olarak.
s. 107b/6

şāliš <Ar. Üçüncü.
sınıf-ı ş. 30b/13

şālişe bk. şāliš
ṭabaķa-yı ş.+ dūr 30b/14

şālişen <Ar. Üçüncü olarak, üçüncü
derecede.
ş. 5a/14, 7a/22, 8a/23, 28a/15,
30a/21, 32b/23, 41b/18, 56b/11,
61a/1, 61b/24, 72a/25, 79a/16,
82a/14, 112b/3, 115b/12,
122b/8, 133a/5, 135a/14,
151a/25, 157a/4, 160a/4

şalla- Sallama. ş.- madan 69a/18	şaḥā`if-i s.- yı i` tiḳādında 9b/20 s.- yı `āleyhi 9a/22 s.- yı `illiyyeye 10a/16 s.- yı şehinşāhīye 22b/11
salṭanat <Ar. Saltanat, hükümdarlık. ref`-i debdebe-yi s. 74a/14 evā`il-i debdebe-yi s.- 1 Muḥammed ḥani ibni ibrahīm 21b/13 pāy-ı taḥt-ı s.- 1 `aliyye 42a/25 ṭaraf-ı s.- 1 `aliyyeden 30b/1	sāmi`in <Ar. İşitenler, dinleyenler. s. 61b/22 s.+ den 127a/11 s.+ in 62b/4
salya Salya. ş.+ sını 103a/1	şāmin <Ar. Sekizinci. ş. 30a/1
şaman Saman. ş. 140a/25 ş.+ 1 133a/22	şāminen <Ar. Sekizinci olarak, sekizinci derecede. ş. 7b/6, 62a/11
şamem <Ar. Sağırılık. ş.+ inden 9a/2	şāmit <Ar. Sükut eden, susan. ş. 106a/2
sāmī <Ar. Ulu, yüce. s. 31a/9, 115b/20, 140a/16, 140b/20 meclis-i s.+ lerini 64b/16 āşaf_-ı s. 9b/19 destūr-ı s. 157a/16 sulṭān-ı s. 27a/1 şehinşāh-ı s. 31b/8 vüzerā-yı s. 56a/5	sāmiye bk. sāmī maḥāfil-i s.+ lerine 53a/19 merātib-ı s. 30b/3 revā-yı merātib-i s.- yı `izz 4a/3
	şammā <Ar. Sessiz, dilsiz. ḥār-ı evḥacr-ı ş. 28a/21
	şamt <Ar. Susma, sessiz kalma. ş. 57b/4, 138b/20
sāmi`a <Ar. İşiten, dinleyen.	sāmūr <? Bir tür doğaüstü ilim.

ilm-i s.- 1 hindide 29b/8

şan İtibar, şöhret.
ş. 81b/16, 97b/24, 126b/2,
162a/10
ş.+ ı 108b/15

şan- Sanma.
ş. 55b/18
ş.- asın 126b/1
ş.- dıñ 67b/15
ş.- ma 116b/4, 155a/12
ş.- mağdur 52a/10
ş.- mañ 151b/10
ş.- masun 122b/19, 56a/7
ş.- up 8b/22, 42a/4, 42a/6,
128a/11, 155b/18, 158b/25
ş.- urduğ 125a/12
ş.- ursuñ 70a/21

şan' at <Ar. Sanat, ustalık.
ş.+ da 28b/17, 90a/20
ş.+ ında 105b/11
ş.+ lar 129a/23
ş.+ larında 44b/12
ş.+ larıyla 102a/14
pīşvā-yı ş. 111a/23
şāhib-i ş. 14b/20
ş.- ı kitābetde 28b/20
ş.- ı nuqūş 29a/6
ş.- ı ta' miye 13b/12
ş.- ı tīr-endāzide 29a/13

sancağ Vilayet ile kaza arasında yer alan bir idari bölüm, mutasarrıflık.
s. 134b/20, 162a/23
s.+ ı 12a/13, 96b/14, 120b/19, 161b/25
s.+ ına 98b/25
s.+ ıñ 162a/5
s.+ ları 15a/5, 15b/7, 150a/18

sancağ beg(i) Eyaletleri teşkil eden sancakların en yüksek idarecisi.
s.+ ileri 134b/20
s.+ leri 162a/23

sancu Sancı.
s. 15a/25, 115b/15

şandalī bk. şandalye
ş. 23b/13

şandalye <Ar. Sandalye.
ş. 97a/5

şānī <Ar. İkinci.
ş. 7a/12, 24a/24, 30b/22
def' a-yı ş.+ de 22a/5
' aql-ı ş.+ dūr 104a/9
ismā' il-i ş. 98b/14
mel' ün-ı ş. 97b/22, 99b/13
şınıf-ı ş. 30b/8, 61b/21

şāniye bk. şānī

ṭabaḳa-yı ş.+ dūr 30b/8
mes'ele-yi ş.- yi bāṭile 97b/5

şāniyen <Ar. İkinci derecede, ikinci olarak.

ş. 5a/13, 7a/21, 8a/23, 27b/6,
30a/21, 32b/23, 33b/10, 41b/16,
53b/6, 56b/8, 60b/25, 72a/24,
79a/15, 82a/14, 112b/2,
115b/11, 122b/6, 128b/15,
133a/4, 135a/14, 151a/25,
151b/15, 157a/2, 160a/3

şanra ?

ş. 108b/15

şanubun ?

ş. 103a/5

şaṇa Sana.

s. 55a/7, 67a/7, 67b/15, 90b/23,
98a/25, 100a/25, 126a/10,
126a/9, 127b/5, 147b/5, 155a/18

şap Sap.

ş.+ a 70a/8
ş.+ mı 48b/18

şaplı Saplı.

ş. 78a/15

sar ?

s.+ ıñ 76b/5

şar^c <Ar. Sara hastalığı.

ş. 141a/25, 160a/5
ş.- ı sevdā 101a/19

sarāc <Ar. Eyer ve benzeri at takımı yapan ve satan kimse.

s.+ lardur 93a/2

şarāḫat <Ar. Açıklık, açık anlatım.

ş. 39b/21, 92b/7
maḫz-ı ş. 126a/22

şarāḫaten <Ar. Açık anlatarak.

ş. 128a/10

sarāy <Far. Saray.

s. 34b/24, 87a/7, 87b/11,
116b/17, 116b/25

s.+ da 87b/9

s.+ ı 12a/8, 95a/1

s.+ ıñızdaki 86b/18

s.+ larda 110a/5

s.+ lardan 26b/19

bāb-ı s.- ı 'āliden 87b/3

s.- ı cedīd 26b/8

s.- ı devletde 18b/24

s.- ı ḫāşşa 42b/25

s.- ı ḫāşşadan 7b/24

s.- 1 hāşşa-yı sultāniyyeden 108b/14	ş.+ yin 123a/23
s.- 1 hümāyūndan 164a/21	şarfiyyūn <Ar. Gramerciler.
s.- 1 kibār 35b/6	ş. 123a/17
s.- 1 sultāniyyeden 7b/14,	
s.- 1 şehr-yārīden 5a/23	şarı Sarı.
sultāniyye-yi s.- 1 hāşşadur 42b/2	ş. 72b/13, 72b/15, 83a/4 ş.- yı lā-ğayr 78b/10
sarāy-dār <Far. Büyüklerin konaklarında çalıştırılan hizmetliler. s.+ lar 88a/4 s.+ ları 86b/16	şarıcı Sarıcı. ş. 135a/14
sarāyī <Far. Saraylı. s. 12a/8	şarıķ Sarık. ş. 136a/3, 136b/10, 152a/7 ş.+ 1 43a/24, 56b/9 ş.+ lar 36b/15, 88b/6
şarf <Ar. Harcama; Gramer. ş. 29b/13, 35b/21, 41b/16, 42a/8, 53b/7, 96a/6, 119b/16, 139b/15, 139b/21 nifāķ-ı ş. 140a/2, 140a/3 ş.- 1 merāķa 101a/19 ş.- 1 cismānī 79a/13 ş.- 1 ğayret 87a/11 ş.- 1 iħtiyār 87b/1 ş.- 1 māyinā 101a/18 ş.- 1 murdār 71a/14 ş.- 1 sevdāyla 106a/5 ş.- 1 yuşref 123a/17	şarıl- Sarılma. ş.- mayınca 106a/12 ş.- miş 136a/11 şarılı Sarılı. ş. 148b/11 şarımsak Sarımsak. ş. 37a/1 şarın- Sarınma. ş.- alar 36b/15 ş.- dıķları 88b/6 ş.- up 136a/7
şarfi <Ar. Gramerci.	

sārī <Ar. Sirayet eden.
s. 133b/22, 160a/25

sārī' ā <Ar. Sirayet etmiş.
s. olan 47b/15

şarīh <Ar. Açık, meydanda.
taẓyī' -i ş.- i itlāf 150b/19

şarīhan <Ar. Açıkça.
ş. 160b/10

şārim <Ar. Keskin.
hall-i ş. 120a/23

şarkıt- Sarkıtma.
ş.- a 50a/18
ş.- arağ 136b/7

şaruk bk. şarık
ş. 102a/17
ş.+ ı 52a/7
ş.+ ın 40b/17, 45a/7

şat- Satma.
ş.- arlar 148b/13
ş.- duğda 134a/25
ş.- mağ 117b/21, 158b/25
ş.- mayalar 35b/24
ş.- mış 24b/4

şaṭ- bk. şat-

s.- anı 38b/12

şaticı Satıcı.
ş. 117b/7

şatıl- Satılma.
ş.- an 149b/20
ş.- dıqları 88b/3
ş.- ur 150b/16

şaṭıh <Ar. Alan, saha.
s.+ ları 85b/24

şavāb <Ar. Doğruluk, doğru hareket,
doğru davranış.
ş.+ ımız 150b/25
cevāb-ı bā-ş. 21b/1
hağğ-ı kelām-ı ş. 136a/9

şavāb-me'āb <Ar.+Far. Doğruluk
barındıran.
cevāb-ı ş.+ ları 58a/7

şavb <Ar. Taraf, cihet.
ş.- ı hidāyet 15b/22, 25a/4

şavır- bk. şavur-
ş.- up 150a/6

şavl <Ar. Saldırış, atılış.
ş. 107b/1

şavn <Ar. Oruç. ş. 74a/17, 105a/2 ş.- ı ramazān 28a/4	ş.- a 45b/8, 60a/11, 150a/7 ş.- alar 82a/11 ş.- maḳ 52a/15 ş.- salar 61a/23
şavn <Ar. Koruma. ş.- ı ilāhiyyede 122a/24	şavurıl- Savrulma. s.- up 150b/20 ş.- ursa 150b/6
şavril- Savrulma. ş.- up 149b/9	şavurt- Savurtma, üfleme. ş.- maḳ 111b/15
şavşa ? ehl-i ş. 136a/14	sa'y <Ar. Çabalama, uğraşma, çalışma. s. 14b/20, 19b/14, 40b/20, 47b/18, 53a/23, 57a/8, 153b/17, 153b/19, 157b/17, 160b/2 s.- ı nā-ma' dūd 83b/6 s.- i hizāne-yi 'āmire 26b/20
şavt <Ar. Ses, seda, bağırma. ş. 146a/18 ş.+ ina 54a/2 ş.+ ların 67a/22 hüs-n-i ş. 29b/4 şiddet-i ş. 45a/12 şāhib-i ş.- ı şehiyy 30a/21	şay- Sayma. ş.- ar 131b/19 ş.- madı 14b/16 ş.- mayup 146b/16
savt <Ar. Kamçı, kamçılama. uşül-ı ş. 101b/25	şaydır- Saydırma. ş.- mamaḳ 137a/1
şavul Çekil, destur anlamlarında ünlem. ş. 94b/3	sāye <Far. Koruma, kollama, gölge. s. 38a/21 s.+ si 31b/12 s.+ sin 55a/2
şavul- Sakınıp bir tarafa çekilme. ş.- duğundan 99b/12	
şavur - Savurma.	

	s.- yi devletinde 91b/23	seb	<Ar. Sövmeye, hakaret etme. s. 103a/10
şayf	<Ar. Yaz, yaz mevsimi. ş.+ lar 116a/24 ş.+ ı 108b/6	seb'a	<Ar. Yedi. huruf-ı s. 163a/10 s.- yi kudemā-yı şöhret-ārā 30a/1
sāyis	<Ar. Seyis, at uşağı. s.+ lerin 34a/13	sebāhat	<Ar. Yüzme. s. 135a/22
şayrefiyān	<Ar. Sarraflar. bāzār-ı ş. 25b/13	sebeb	<Ar. Sebep. s. 10a/14, 18a/10, 19a/8, 33a/21, 38a/3, 62b/16, 93b/20, 96a/18, 99b/19, 109a/1, 123b/19, 125a/21, 129a/17, 130b/17, 154a/2, 154a/24, 156a/19 s.+ i 49a/6, 92a/5, 109b/25, 146b/14 s.+ iyle 15a/8, 109a/13, 118b/22 s.+ ler 123b/8 s.+ lerdən 83b/2 s.+ lerdür 133b/14 s.- i ibtilā 129b/14 s.- i katli 16a/7
şayrūret	<Ar. Olma, edilme. ş. 6a/5		
şayyād	<Ar. Avcı. ş. 76a/25		
sāz	<Far. Çalgı, müzik aleti, müzik. s. 116a/11, 130b/15, 144b/12, 147a/16 s.+ lar 80b/22		
sāzende	<Far. Saz çalan, çalgıcı. s. 86b/21 s.+ ler 57b/8 z.+ lerde 60b/1 s.+ lerin 7b/10	sebḥ	? s. 151b/22
sāzendeḡānī	<Far. Çalgıcılar. s. 86b/21	sebīke	<Ar. Külçe. s. 73a/13

sebîl <Ar. Hayrat; Yol. s.+ den 43b/5 ibn-i s.+ den 43b/5 s.+ dūr 101b/25	s. 80b/1
sebîle bk. sebîl ebnā-yı s. 151b/4	seccāde <Ar. Seccade. s.+ si 67a/1
sebķ <Ar. İleri geķme, ilerleme, evvelce geķme, vaki olma. s. 12a/21, 39a/3, 43a/8, 56a/16, 153a/12, 154b/2 s.- ı mūrūr 50b/17	sedd <Ar. Kapama, bağlama. s. 33b/18, 126a/14 s.- i bāb-ı tekve-gāh-ı mevleviyān 27a/22
sebķat <Ar. Geķme, ilerleme. s.- ı raķmeti 122a/5 s. 141b/9, 152b/25	sefāhat <Ar. Zevk ve eğlenceye aķırı düşķünlük. s. 140a/4, 140b/8 s.+ den 102b/3 s.+ e 53b/7 s.+ ıņ 106b/12 maķz-ı s. 102b/3, 106b/11 esfeh-i s. 106b/21 s.- āmiz 35b/20
sebt <Ar. Cumartesi. s. 136a/23	sefeh <Ar. Akılsızlık. s. 101a/20 ‘ayn-i s. 106b/21
şebt <Ar. Yazma, kaydetme. ş. 99b/9, 164a/11 żabt-ı ş. 99b/9	sefer <Ar. Sefer. s. 48b/20, 58b/9, 119b/9, 136a/18 s.+ i 67a/17, 150b/17 ehl-i s.+ le 76b/7
sebū <Far. Testi. s. 120b/3, 144a/15	
sebūķi <Far. Hafiflik, çabukluk. s. 141b/1	
sebze <Far. Yeşillik.	

s.+ leri 15b/4	sefin bk. sefine
sek-bān-ı s. 43b/9	s. 133b/10
s.- i kemīn 119b/9	
s.- i kemīni 97a/9	sefine <Ar. Gemi, büyük kayak.
s.- i nuşret 31b/7	s. 83a/24, 83a/25, 116a/5,
	154b/6
sefer-ber <Ar.+Far. Savaşa gönderilmiş	s.+ lere 154b/13
ya da gönderilmek için	s.+ niñ 154b/13
hazırlanmış asker.	s.+ ye 32b/24, 135a/21, 135a/24
s. 15b/6	rākib-i s.- yi firār 18b/17
s.+ le 76a/7	
sefer-berāne <Ar.+Far. Sefere	seg <Far. Köpek, it.
gidercesine.	s. 71a/15
s. 36b/13	seg-mizāc <Far.+Ar. Kötü mizaçlı.
	tātār-ı s. 78b/5
sefer-dide <Ar.+Far. Sefer görmüş.	segirt- Seyirtme, gitme.
sek-bān-ı s.- yi menhūs 43b/9,	s.- dügiñ 161b/7
136a/18	
seffāk <Ar. Gaddar.	segrek Aralıklı.
s. 8a/2	s. 102b/14
sefiḥ <Ar. Yaramaz kimse; Savruk,	seḥā bk. seḥā
tutumsuz.	s. 23a/21
s. 26a/4, 102a/11, 106b/11,	seḥā <Ar. Cömertlik.
116a/4,	s. 53b/6
s.+ dür 118a/10	s.+ da 80a/25
sefil <Ar. Sefil.	s.+ s1 140b/7
şahş-ı ş.+ i 52b/20	seḥā-perver <Ar.+Far. Cömertlik seven,

cömert.
s. 25b/6

sehāvet <Ar. Cömertlik.
s.+ de 17a/17

sehāvet-semīr <Ar.+Far. Cömertlikle
nitelenen.
vezīr-i s. 16b/21

sehḥār <Ar. Büyüleyici.
s. 67b/23, 67b/24, 162b/9

sehḥāre bk. sehḥār
s. 109a/9

sehl <Ar. Kolay.
zamān-ı s.- i cā'iniḡ 11a/14
zamān-ı s.- i māzī 11a/14

sehv <Ar. Yanlış, yanılma.
s. eylemişdür 164a/12

sehven <Ar. Yanlışlıkla.
s. 146b/8

seḡamet <Ar. Hastalık, illet.
s. 151b/24

sek-bān <Far. Yeniçeri ocağının bir
bölüğü; Köpek bakıcısı.
s. 136a/18

bayrak-ı s. 94a/24
s.- ı hırsız 77b/24
s.- ı sefer-dīde-yi menḥūs 43b/9

sek-bān başı Sekban bölüğünün başı.
s. 8b/11, 31a/1

sekenāt <Ar. Durma.
s. 37a/13
s.+ ı 3b/8

sekiz Sekiz.
s. 23b/10, 65b/9, 72b/1, 73b/20,
115a/6, 141a/10

sekizinci Sekizinci.
s. 55b/22

seḡmā ?
s.+ da 46a/7

sekr <Ar. Sarhoşluk.
s.- i ṣaḡv 101a/20

sekrān <Ar. Sarhoşluk.
ṡ ayn-i s.+ ıdur 153a/25

seksen Seksen.
s. 3a/22, 16a/10, 23a/10,
110a/13

sekte <Ar. Durgunluk, bozukluk.

s. 67a/17		
sekür ?		selāṭīn <Ar. Sultanlar.
s. 48a/9		s.- i kūket 94a/6
		ebnā'-yı benāt-ı s.- i ' iffet-niṣān
		3b/18
şelālet < ? Avarelik. (?)		sulṭān-ı s.- i ' oşmāniyān 26b/2
ş. 72b/2		s.- i ' oşmāniyye 41b/6
		s.- i sa' ādet 80a/3
selām <Ar. Selam.		
s. 36a/17, 38a/16, 44a/24,		selb <Ar. Kapma, zorla alma.
67a/17, 86a/22, 87b/4		s.- i gül 149b/11
s.+ lar 94b/5		
selāmet <Ar. Selamet, iyi son, kurtulma.		selef <Ar. Bir yerde, bir vazifede
s. 25b/13		başka birinden önce bulunmuş
sāhīl-i s.+ e 107b/9		kimse.
		s.+ de 54b/22
		ecle-yi hūkmārā-yı s.+ den
selāse <Ar. Üç.		95b/22
bilād-ı ş. 27b/6		esbağ-ı e'ımme-yi ecele-yi s.+
bilād-ı ş.- yi maḥrūsa-yı		den 100b/25
dālle-yi ş. 73b/22		hūkemā-yı s.+ den 81a/10
maḥmiyedeki 42a/23		esāṭīn-i hūkemā-yı s.+ den
ş.- yi maḥrūsa 162b/17		72b/22
		hūkemā-yı asāṭīn-i s. 20b/2
selāset <Ar. Anlatımın akıcılığı.		s.- i ferāşe 141b/4
s. 131b/8		şāhān-ı s.- i ' oşmāniyān 3b/21
selāsīl <Ar. Zincir, zincirleme.		selḥ <Ar. Her Arabi ayının son günü.
s.+ dūr 101b/23		s. 134a/25
		s.+ e 140b/11
şelāsīn <Ar. Otuz.		
ş. 4a/21		selīm <Ar. Sağlam, kusursuz, doğru.

selimü'l-bāl 163a/7
selimü'l-ḥulḳ 17a/4

s.- ı rābi' aya 73a/11
ṣihāb-ı s. 66a/11

selīme bk. selīm

ḥavāṭır-ı s.+ e 42a/2
fiṭrat-ı s.+ lerin 60a/16
ḳaṭret-i s.+ sin 152a/10
ṭabāyi' -i s.+ ye 144b/11
fiṭrat-ı s.+ yi 81b/1
ṭıbbā-ı s. 12b/19
s.- yi raḳīḳa 82a/21

selīsī <Ar. Bir nazım şekli. (?)
s.+ si 7b/24

sell <Ar. Sıyırma, çıkarma.
s.- i seyfe 23b/24

selsebīl <Ar. Cennette bir çeşmenin adı;
İçimi hafif su.
s. 79b/25
mā' -ı s.- i cennete 151b/4

sem' <Ar. İşitme, dinleme.
s. 66a/8

semā' <Ar. İşitme, duyma; Mevlevi
ayınlerinde cezbe haliyle ayakta
dönülmesi, zikredilmesi.
s.+ a 23b/12
s.+ ı 4a/16, 19b/1, 91a/21,
132a/16, 135b/21

semā <Ar. Gökyüzü.
s. 77a/12
s.+ ya 66a/10, 73a/19

semāi <Ar. Bir müzik formu. (?)
s.+ lerin 94b/16

semāil ?
s. 115b/12

sam'an <Ar. İşiterek, dinleyerek.
s. 100a/D

semāvāt <Ar. Gökler.
s. 53a/15

seme Serssem.
s. 103b/22, 103b/23, 104a/1
s.+ den 103b/25

semelik Sersemlik.
s.+ i 104a/15

şemer <Ar. Meyve, mahsul.
ş. 57a/16

şemere <Ar. Meyve; Fayda, verim;
Netice.
ş. 120a/4
ş.+ si 26a/18

maḥz-ı ş.+ sidür 62a/25	semm <Ar. Şişmanlık.
ş.+ sini 100a/25	s. 48a/14
ş.- yi ed' iye-yi icābet 29b/19	
ş.- yi feyż 29b/19	semt <Ar. Semt, cihet, yön.
ş.- yi müziresi 13a/8	s. 159a/12
ş.- yi sū ³ -yı 'aṭāleti 26b/24	s.+ e 48b/23, 95b/13
ş.- yi şecere-yi ḥüsn 24a/25	s.+ i 156a/12
	s.+ imize 150b/18
semī <Ar. Zehirli.	s.+ ine 107a/17, 158a/1, 158a/18
s. 25b/7	s.+ lerine 21b/11
	āyende-yi s.- i mezāk 82a/22
semīn <Ar. Semiz, şişman.	s.- i erbāb-ı meclis 42a/8
s. 38a/18	s.- i terkīb 63b/18
	s.- i terkībi 42a/10
şemīn <Ar. Pahalı, kıymetli.	s.- i türkīdür 42b/23
ş. 115b/14	
	semüz bk. semiz
semiz Şişman, besili.	s. 76a/12
kaşşāb-ı s. 77b/13	
	sen Sen.
semm <Ar. Zehir.	s. 19a/19, 28a/10, 55b/5,
s.- i kātīl 20b/20, 21a/21, 88a/17	66b/17, 70b/7, 95a/20, 95a/23,
s.+ ini 137b/6	100a/D, 103b/25, 110a/24,
semmü'l-fār 105a/8	125a/14, 158b/12
	s.+ de 55b/7, 55b/9
semmiyyet <Ar. Zehirlilik.	s.+ den 133a/22, 156a/7,
s.+ i 105a/9	160b/14
	s.+ i 49a/12, 64b/24, 66b/14,
semmūr <Far. Samur.	154a/23
s. 23a/8	s.+ iñ 47a/22, 67a/9, 73a/13,
şekl-i s. 24a/8	74a/2, 100a/25, 100a/D, 111b/2,
	138a/25

s.+ inçdür 129b/4, 158b/1	134a/25, 136a/12, 138a/9, 138b/25, 141a/19, 164b/7
şenā <Ar. Övme. ş. 25b/13, 39a/23, 152a/5 ş.+ sı 137a/14 ş.+ sın 41b/3 du' ā-yı ş. 121a/24 ş.- yı bī-şümār 91a/6 ş.- yı ebed 147b/2 ş.- yı mevlā 30a/3 ş.- yı tūl 25b/13	s.+ de 72b/13, 93b/21, 96b/21 s.+ den 134a/3, 151b/1 s.+ si 65b/17, 148a/13 s.+ sinde 27b/12, 67a/18 s.+ ye 141a/17, 141a/18 s.+ yi 134a/8
şenā'ıyye <Ar. Birini övmek için yazılan manzume. nażm-ı ş. 3b/23	seneviyye <Ar. Sene ile ilgili, bir yıllık. s.+ si 68b/14
sencīde <Far. Ölçülü, yerli yerinde kullanılan söz. s. 69a/25 s.+ dür 143b/12 s.+ niş 137a/16 s.+ sidür 150b/15 beyt-i s. 147b/3 kelimāt-ı s. 1b/8 pīrāste-yi s. 17b/10	seng <Far. Taş. s.- i hārāya 28b/3 s.- i müdevver 85b/25 s.- i ta' ne 118b/10
sencīdelik <Far.+Tür. Ölçülülük. s. 150a/10	seng-endāz <Far. Laf dokuduran. s.- 12b/3, 47a/22
sene <Ar. Sene. s. 12a/8, 46a/7, 47a/9, 4a/21, 72b/14, 72b/4, 134a/24,	seng-lāh <Far. Taşlık. s. 16b/9
	şeniyyāt ? ş.+ ı 26b/12
	sensiz Sensiz. s. olmasun 141a/6
	ser <Far. Baş, başkan. s. 7b/15, 14b/8, 33b/18, 43a/18, 45b/6, 49b/7, 53b/21, 57a/5,

111b/24, 122b/18, 125b/15	s. 10a/6
s.+ den 31b/5	
dilberān-ı s. 36b/22	serāhā ?
hüddām-ı s. 39a/7	s.- yı hāşşa-yı ʿoşmāniyye 26b/8
s.- belā 110b/24	
s.- ber 49a/11	serān <Far. Başlar.
s.- cümle 37b/9	dūd-ı s. 151b/11
s.- cümle-yi hālāt 80b/3	
s.- çeşme-yi devletde 8b/7	ser-ʿ askerlik Komutanlık.
s.- dih 71b/20	s.+ i 94b/20
s.- emed 90a/4, 90b/1	
s.- firāzlardur 144b/22	ser-best <Far. Serbest, başı boş.
s.- fūrūde 129b/7	s.- best 101b/20, 107a/12
s.- geşte 25a/1	
s.- ḫalīfe-yi şühedā-yı Kerbelā	ser-best sözlü <Far.+Tür. Deli dolu.
22a/10	s. 107a/12
s.- kātibi 30b/17, 48b/5	
s.- mū 36b/9	serce bk. serçe
s.- muğānları 145b/16	s.+ niņ 76b/5
s.- naşāyıḫ 38b/16	
s.- nigūn 132a/14, 149a/23	serçe Serçe.
s.- rişte 163b/15	s.+ niņ 76b/4
s.- sām 101a/20	
s.- saʿ ādetini 18a/11	serd <Far. Soğuk.
s.- i tūdesin 49b/20	s.+ ini 137b/6
serā <Far. Saray, büyük konak.	serdāb <Far. Yer altı odası.
hādīm-i binā-yı s.- yı dīn-i ʿisā	s.- ı miyāh 109a/24
72a/14	
s.- yı cennetü'l-meʿvā 17b/20	serdār <Far. Kumandan, komutan.
	s. 59b/15
serābī <Ar. Serap gibi.	s.+ ları 162b/3

- seref** <Ar. İsrâf. (?)
s. 131b/9
- ser-efrâz** <Far. Başını yukarı kaldıran.
s. 9b/22, 12b/5, 90b/7, 101a/15,
107b/7
- ser-encâm** <Far. Bir işin sonu.
dāsītān-ı s. 138a/8, 138b/25
- ser-ḥadd** <Far.+Ar. Hudud, sınır, serhat.
s. 137b/22
s.+ lerinde 3a/10
s.- i manşûre-yi ‘acem 25b/25
- ser-ḥaddli** <Far.+Ar. Serhatli.
s.- yi leffâf 77b/20
- serhât** ?
ş. 62a/11
- ser-heng** <Far. Çavuş.
s. 90b/13
s.+ lere 18a/5
- ser-hengân** <Far. Çavuşlar.
s. 18b/20, 18b/23
- ser-ḥōş** bk. ser-ḥōş
s.- ḥōş 76a/20, 76a/9
- ser-ḥōş** <Far. Sarhoş.
s.- ḥōş 102a/9
- ser-ḥōşluk** <Far.+Tür. Sarhoşluk.
s.+ a 53b/8
s.+ dur 144a/6
- serî‘** <Ar. Seri, hızlı, çabuk.
serî‘ ü’l-hazm 141b/14
- serî‘ an** <Ar. Süratle.
s. 42a/15
- serika** <Ar. Çalınmış eşya.
s. 160b/11
- serîr** <Ar. Taht.
s.- i nekbetini 111b/1
- ser-keş** <Far. Başkaldıran, asi.
s.- keş 36b/3, 38a/13
- sermâye** <Far. Sermaye, ana para,
birikim.
s.- yi cāvîdür 141a/9
- ser-mest** <Far. Sarhoş.
s. 101b/20, 102a/7
s.- i şeydâdur 80b/8
- serp-** Serpme.
s.- üp 105b/16

- s.- e 39a/13
- serpil-** Serpilme.
s.- sün 70b/6
- serrāc** <Ar. Saraç.
s. 33b/20
s.+ lar 34a/10
- şerrāmetsiz** <Ar.+Tür. Derisiz.
ş. 111b/4
- ser-şadr** <Far.+Ar. Sadrazam.
s. 50a/10, 50b/24
s.+ a 50b/11
s.+ da 17a/19
s.+ ı 128a/12
s.+ ını 52a/14
s.+ ını 44a/11, 44a/9, 62b/3
s.- ı ʿālī 48b/15, 51b/18, 51b/24,
52b/14
s.- ı ʿālīni 39b/23, 40b/22,
45b/18, 51b/8
s.- ı devlete 13a/6
s.- ı saʿādet 18b/11
s.- ı saʿādete 14a/10
s.- ı saʿādeti 9b/24
cālis-i s.- ı vezāret 7a/8
- ser-sām** bk. sersem
s. 103b/22
- sersem** <Far. Sersem.
s. 102a/9, 103b/22
s.+ ını 103b/25
- serserīlik** <Far.+Tür. Serserilik.
s. 25a/1, 87a/3
- sarsılın-** Sarsılınma, yalpalama, düşme.
s.- mada 47b/14
- sert-baḥşā** ?
s. 94a/2
- ser-turāş** <Far. Cellat; Berber.
s. 75b/21, 77a/9
dāsītān-ı s.+ da 117b/24
dāsītān-ı s.+ ında 38a/11
- ser-turāşī** <Far. Cellata dair.
dāsītān-ı s.+ deki 34b/11
- ser-turāşlık** <Far.+Tür. Cellatlık, baş
kesicilik.
s. 7b/15
- serv** <Far. Servi, sevgilinin boyu.
s. 149b/4
- ser-vaḳt** <Far. Boş oda; Yalnız
görüşülecek yer.
s.- ı şerīflerine 116a/21
s.- i ḥāş 57b/13, 60b/2

	s.- i hāşılında 120a/12		
server	<Far. Baş, başkan, reis. s.+ iñ 14b/15	sev-	Sevme. s. 30a/8 s.- diğ 119a/14, 130a/6 s.- diğim 42b/14 s.- e 137b/21 s.- enler 96b/16, 96b/24, 117a/2 s.- erler 57a/1, 88a/22 s.- erseñ 65a/22, 95b/3 s.- meden 36a/20 s.- medik 102a/17, 102b/6, 106a/24 s.- medikleri 88a/24 s.- mek 34b/19, 36a/16 s.- mez 106a/1, 141a/13, 160b/20 s.- sin 64b/24 s.- sün 49a/12 s.- üp 59a/12, 67a/19
ser-zeniş	<Far. Serzeniş. s. 55b/12, 115a/5, 122b/12, 128a/2		
ser-zeniş-āmiz	<Far. Serzenişle karışık. s. 111b/7		
ses	Ses. s. 34b/12, 34b/13, 66a/25 s.+ i 67a/22, 67b/9, 67b/15		
seslü	Sesli. s. 114b/14		
setr	<Ar. Örtme, kapama. s. 13b/4, 54b/6 s.- i mükennā 123a/10 s.- i ʿavratıñ 127a/5	şevāb	<Ar. Sevap, iyilik. ş.+ dan 43b/20 ş.+ ı 92a/11 ş.+ ina 110b/23, 56a/11
setre	bk. setr s. 118b/5		
settār	<Ar. Örtten. s. 139a/12, 139a/24 s.+ a 155a/16 ʿafv-ı s.+ ı 121a/20 cenāb-ı s. 5a/25	sevād	<Ar. Gümüş üstüne siyahla işlenen nakış. s. 13b/11, 13b/19
		sevāhil	<Ar. Yalılar, kıyılar, sahiller. s.+ inde 134a/4 s.- i bi-hār 79b/21

sevālif <Ar. Geçmişler, geçmiş insanlar. şehr-yārān-ı s.- i ' oşmānīniñ 30b/19	sevdevī bk. sevdāvī s. 105b/20, 146b/15 s.+ lere 126b/17
şevb <Ar. Bez, elbise. ş. 136a/25 ş.+ inde 114a/15 ş.+ lere 151a/5 ş.- i mezbūrı 103b/15	sevđıdelenmek < ? Yiğitlenme. s. 117b/19
sevdā <Far. Aşk, sevgi; Vücutu meydana getiren dört maddeden biri, kara safra. s. 105b/20, 126b/14 s.+ dan 80b/11 s.+ nıñ 106a/2 s.+ sını 66a/17 s.+ sını 153a/10 şarf-ı s.+ yla 106a/6 ehl-i s. 62a/2 muħarrik-i s. 40a/14 s.- yı ' aşk 106a/6 şar ^c -ı s. 101a/19	sevgilü Sevgili. s. 104b/7 s.+ siniñ 64a/18
sevdāvī <Far. Melankolik. s. 102a/12	sevil- Sevilme. s.- eler 36b/3 s.- ürken 36b/3
sevde bk. sevdā s. 16b/16 emraż-ı s. 115b/6	sevķ <Ar. Sevk, yollama. s. 26b/22, 33a/18, 33a/20, 38b/14, 97a/11, 119a/14 s.+ ıyla 74b/8 s.- ı bi'l-ħayrı 18a/11 s.- ı bi'ş-şer olan 37b/23 s.- ı ih ^v ān-ı şeytān 122b/9
	seyelān <Ar. Akma, akıntı. s. 71b/8
	seyf <Ar. Kılıç. sell-i s.+ e 23b/24
	seyħ ? s. 55b/12

seyis <Ar. Seyis, at bakıcısı.

s.+ i 75b/23

s.+ lerinden 93a/7

s.- i mışrî 77b/22

seyr <Ar. Yürüyüş, gezinme, seyir.

s. 36a/9, 42b/10, 82b/18,

93b/13, 93b/15

s.+ i 86b/14

s.+ in 77a/14

güzlâr-ı s.+ in 35b/13

s.+ ine 94b/22

s.- i çemenzâr 79b/20

s.- i fezâ'îl-semîriñ 18a/22

s.- i hişârimdur 83a/3

seyrci <Ar.+Tür. Seyirci, gezinen.

s. 55b/6

s.+ sin 55b/5

seyrân <Ar. Bakınma, bakıp seyretme.

s. 94a/23

s.+ uñ 55b/5

seyrân-gâh <Ar.+Far. Seyir yeri.

s.+ a 86b/8, 95a/11

seyyâre <Ar. Seyahat eden, gezen.

s. olup 92b/4

seyyi'ât <Ar. Suçlar, kötülükler.

s.+ ı 130a/19

seyyi'âti bk. seyyi'ât

s. 4b/9

seyyibe <Ar. Dul kadın.

ş. 59b/1

seyyid <Ar. Efendi, bey, ağa.

s. 97a/21

s.+ i 32b/17, 4b/23

‘ahd-i seyyidü'l-beşere 73b/13

cenâb-ı seyyidü's-sādât 62b/10

hâzret-i seyyidü'l-beşer 66a/9

hâzret-i seyyidü'l-beşere 64a/2

müşâhede-yi cemâl-i seyyidü's-sādât 29b/20

nu‘ût-ı seyyidü's-sādât 27b/2

şalavât-ı seyyidü's-sādât-ı edât

26b/11

seyyidü'l-aşkâm 32b/6

seyyidü'l-mürselîn 80a/25

seyyide <Ar. Muhterem kadın.

s. 116a/7

seyyidî <Ar. Benim efendim.

s. 93a/8

sezâ <Far. Münasip, uygun.

s. 14a/20, 16a/12, 26b/16,

32a/10, 100b/13, 122b/15

s.+ dur 69b/9, 114b/23

s.+ sı 18b/10, 132b/21
şadr-ı s.- yı ʿāliyye 87a/15

sezā-vār <Far. Münasip, uygun.
s. 16b/19, 17b/19, 53a/25,
97a/23, 115a/6, 148b/3
s.+ dur 93b/4

şıbyān <Ar. Çocuklar.
ş.+ ıj 76a/4
melʿ abe-yi ş. 74a/7, 74b/5

şıç- Sıçma.
ş.- a 110a/15
ş.- ar 103a/1
ş.- dı 69b/15, 69b/20
ş.- dıj 74a/2
ş.- duğı 142b/5
ş.- madı 53a/14
ş.- maķ 147a/8
ş.- maķdur 69b/13

şıçan Sıçan, fare.
ş. 42b/22

şıçır- Sıçırma.
ş.- alar 118a/20
ş.- ın 103a/22

şıçirt- Sıçirtma.
ş.- a 69b/16
ş.- mazuz 69b/20

şıçra- Sıçrama.
ş.- dı 40a/22, 40a/23

şıçrat- Sıçratma.
ş.- ınca 53a/14

şıddik <Ar. Doğru, sözünün eri kimse.
ş. 48b/6, 105a/21
şahş-ı ş. 36a/8

şıdk <Ar. Doğruluk, iç temizliği.
ş. 19a/21, 23a/20, 163a/1
ş.+ a 40b/1

şıfat <Ar. Bir şahsın veya nesnenin
görünen durumu; Konum,
unvan; Lakap.
ş. 40a/15, 78b/18, 104b/3,
159a/4
ş.+ a 115b/14
ş.+ ı 71a/4

ş.+ lar 71a/2, 85b/7
ş.+ ları 86a/5
ş.+ larıla 84a/12
ş.+ larından 85b/1
beyān-ı ş.- ı ahmaķ 101b/25
ş.- ı şeniʿ a 100b/19
şıfatü'l-mütekellim 64b/2

şıfāt <Ar. Sıfatlar.
ş. 21a/5, 25b/13, 164a/16

ş.+ ı 101b/21, 102a/2

ş.+ mda 109a/14

şifātiyebk. şifāt

intisāb-ı ş.+ ye 55a/14

şifrū'l-yed <Ar. Mahrum, eli boş.

ş. 96a/10

şıġ- Sıġma.

ş.- maz 92a/1

s.- madan 21b/9

şıġa - Kıvrırma, sıvama.

ş.- yup 39a/12

şıġanaġ Ölçüsü uygun, tam tamına.

ş. 88b/5

şıġār <Ar. Küçükler.

ş. 41a/13, 61b/18, 128a/19

ş.+ dan 71a/14

mecālis-i ş. 63a/20

şüde-yi ş. 28b/18

yābende-yi ş. 4b/7

şıġın- Sıġınma.

ş.- uruz 41a/12, 49a/10

şıġır Sıġır.

ş. 98a/24

ş.+ lar 146b/9, 74a/2

şıġāḥ <Ar. Doğrular, gerçekler.

ş. 128a/11

şıġḥat <Ar. Sıhhat.

ş. 25b/13, 80a/25, 83b/1,

98b/24, 100a/24, 133b/13,

149b/4, 151b/24

ḥāl-i ş.+ de 96a/7

ş.+ in 151a/25

ş.+ in 75a/17

ş.+ ine 21b/3

ş.- ı beden 115a/19

teşḥiṣ-i ş.- ı mizāc 150b/25

şıġḥat-nümūn <Ar.+Far. Sıhhat gösteren

ş. 103b/19

şıġriyye <Ar. Evlenme yoluyla olan

akrabalık.

ş. 41b/7

şıġ Sık.

ş. 45b/13, 51b/21

ş.+ ca 36b/8

şıġ- Sıkma.

ş.- an 98b/9

ş.- anıḡ 98b/9

ş.- up 45a/9

şıġı Sıkı.

ş. 150b/24	şınjarla -Horlama. ş.- yu 40b/1
şıkıl - Sıkılma. ş.- maq 147a/5	şırāt <Ar. Sırat köprüsü. ş. 122a/9, 58a/3
şıklet <Ar. Ağırılık, yük. ş. 51b/7, 53a/12, 63a/25, 130b/14, 138b/6 ‘acz-i ş.- i vücūd 3a/25 ş.+ den 49a/19 ş.+ dür 83a/23 ş.+ inden 52b/23 ş.+ lerin 46a/22 def ^f -i ş. 43a/17	şırbī < ? Sırp. S. 96b/19 şırmacı <Yun.+Tür. Sırmacı. ş.+ yla 77a/8 şırmalu <Yun+Tür. Sırmalı. ş. 82a/3
şınıf <Ar. Sınıf, tabaka. ş. 4a/7, 24b/5, 30b/4, 46a/23, 49b/5, 79a/15 ş.+ dur 24a/17, 141a/17 ş.+ ı 144b/22, 156b/10 ş.+ ıñ 24a/21, 8a/20 ş.- ı āḫer 8a/20 ş.- ı benecmi 144b/24 ş.- ı ekābir 54a/19 ş.- ı evvel 30b/5, 61b/19 ş.- ı ḫāmis 31a/6 ş.- ı mezkūruñ 31b/9 ş.- ı rābi ^c 31a/2 ş.- ı sādīs 31a/10 ş.- ı şālīs 30b/13 ş.- ı şānī 30b/8, 61b/21	şırr <Ar. Sır. s.+ ı 141a/11, 142b/5, 142b/6 s.+ ın 161a/23 mecmū ^c a-yı s.- ı ilāhīdür 22b/23 s.- ı ġarībdür 53b/18 s.- ı nümün 83b/20 s.- ı şānı 16b/6 şırrānī <Ar. Gizlice. s. 158b/11 şırr-nümün <Ar.+Far. Sır söyleyen. s. 83b/20 şırşıklām < ? Akli başında olmayan. ş. 102a/7

şirt	Kol ve bacak kısımları çıkarılmış deri, kürk. ş. 23a/8	s.- 1 mezbür 91a/10
		şibūbe ? s. 4a/18
şirt	Sırt. ş.+ nda 38b/17, 39a/20	sicillāt <Ar. Resmi vesikaların kaydedildiği kütükler. s.- 1 şaḥāʾif-i ulūʾl-elbāb-ı ebşārda 54a/13
şirtıl	< ? Deli, akli başında olmayan. ş. 102a/6	
şıva-	Sıvama. ş.- yalar 143b/4	şığa <Ar. Kip. ş. 42a/11 ş.+ sinca 123a/17
şıyānet	<Ar. Koruma, korunma. ş. 27a/13, 27b/23, 55b/14, 56b/22, 89b/7, 92b/19, 111a/23, 120a/13, 139b/5, 157a/21 ş.+ e 22b/11 ş.+ ini 10b/14 lāzıme-yi ş.- i devletdür 28a/18 ş.- i dīn 26b/20, 32b/20 ş.- i ümmet-i merʿiyye 14a/15 ş.- i yezdānī 12a/25	sihr <Ar. Sihir. s. 77a/5, 102a/21, 102b/6 s.+ e 95b/10 envāʿ-ı s. 162b/9
şıyır-	Sıyırma. ş.- araḳ 49b/25 ş.- maḳ 49b/20, 50a/6	sihr-bāz <Ar.+Far. Sihirbaz. s. 78b/2
şibāʿ	<Ar. Yırtıcı hayvanlar. s.+ ıḡ 76b/16	sik Erkek cinsel organı. s. 70a/6, 102a/24 s.+ e 70a/6 s.+ i 96a/16 s.+ in 111b/6 s.+ ine 160a/16 s.+ iyle 70a/8
şibāk	<Ar. Bir şeyin öncesi, geçmişisi.	sik- Cinsel ilişkide bulunma. s.- er 115a/4

s.- iş 126b/2	silah-dārān <Ar.+Far. Silahtarlar. s. 30b/21
şika <Ar. İnanılır, güvenilir. erbāb-ı ş.+ dan olunan 109b/25	silin- Silinme. s.- mez 30a/8
sikdirici Eşcinsel erkek. s. 123a/19	silik <Ar. Yol. s. 127b/4 s.- i mülkine 5a/17 s.- i mülklerinde 110a/5 s.- i şühedāya 109b/25
sikici Cinsel ilişkide bulunan. s. 96a/19	silik- Silkme. s.- mek 50a/2, 137a/25
sikilen Cinsel ilişkide bulunan. s.- iş 70b/19	silkin- Silkinme. s.- erek 91a/16
sikke <Ar. Madeni para. s.+ lerine 163b/6	
sil- Silme. s.- düği 50b/8 s.- me 40b/16 s.- mege 3b/3 s.- üp 129a/12	silsile <Ar. Silsile, zincirleme, sıra sıra. s. 100a/25 s.+ si 4b/16, 55b/22 s.- yi mükerreme-yi ‘oşmāniyyeye 55b/25 s.- yi müselsele-yi devlet 12a/4 s.- yi nesebiyye 41b/7
silāh-şōrī <Ar.+Far. Savaşçı, silah kullanan. s. 41b/19	sīm <Far. Gümüş. s.- i ebdāna 37a/11 s.- i ḥālīşden 23b/2
silah-dār <Ar.+Far. Silahları muhafaza eden memur. s.+ ı 9a/1 s.- ı şehr-yārī 30b/16	sīmā <Far. Yüz, çehre. s. 38b/16

simān <Ar. Semizler, besililer.

s.+ da 3a/8

simāt <Ar. Nişan, alamet, damga.

s. 19b/19, 25b/13, 35a/12,

118a/13

s.+ dan 145a/1

sütūd-1 s.+ dan 8a/11

s.+ dur 131a/23

zāt-1 s.+ dur 131a/22

s.+ 1 25b/13, 117a/12

zāt-1 ḥabāiṣ-s.+ 1 6a/6

zāt-1 nūr-s.+ 1 6a/9

s.+ ları 3a/10

s.- 1 mezküre 13a/25

ḥubūbāt-1 s. 101a/13

şeref-s.- 1 nükte-dān-1 maẓmūn-

gūyuṅ 2a/3

simāt <Ar. Sofra, ziyafet.

s. 38a/22, 47b/25, 94a/10

s.+ da 48a/7, 48b/22

s.+ larında 49a/4

başt.-1 s+ da 48a/7

s.- 1 ḥ^vān 47b/25

sīmiyā <Ar. Batıl kimya ilmi.

‘ilm-i s.+ da 46b/4

simsiyāh Simsiyah.

s. 142b/25

sīn <Ar. Sin harfi.

s. 20b/8

ḥarf-i s.+ e 125b/6

sīne <Far. Göğüs.

s. 55b/8

s.+ leri 116b/20

s.+ niṅ 133b/25

s.+ sin 50a/4

s.+ ye 164a/8

sīnī bk. sīnī

s. 48b/16, 50b/1

sīnī <Far. Büyük tepsi, sini.

s.+ ye 50a/2

sinn <Ar. Yaş.

s. 2b/15, 11a/3, 16a/10, 61b/7,

123a/6

s.+ i 164b/9

cihet-i s. 2b/10

s.- i şerīfī 164a/24

sinnen <Ar. Yaşca.

s. 2b/9

sinnevr <Ar. Kedi.

s. 129b/6

sipāh <Far. Asker.

- s.+ ıñ 75b/9
- sipāhī** <Far. Timar sahibi süvari askeri.
s.+ ler 88a/24
s.- yi yolpaz 78a/3
s.- yi zōrba 78a/2
- sipāhiyān** <Far. Sipahiler.
s. 30b/21
- sipāriş** <Far. Sipariş, ısmarlama.
s. 86b/19
- siper** <Far. Siper, kuytu.
s.- i haṭṭāb 111a/22
- sīr-āb** <Far. Suya kanmış.
s. 162b/18
- sirāc** <Ar. Işık, kandil, mum.
eṭfā-yı s. 26a/13
- sirāyet** <Ar. Geçme, bulaşma, yayılma.
s. 123b/10
ğayr-i s.+ i 123b/10
- siret** <Ar. Bir kimsenin içi, hali, tavrı, ahlakı.
s. 140b/14
s.+ de 105b/4
ḥāl-i s.- i muğālī 140b/13
- sitānbūlī** İstanbullu.
S.- yi şehri 78b/18
- sitem** <Far. Sitem, çıkışma.
s. 144b/18
- siyādet** <Ar. Seyyidlik, efendilik.
s. 97b/2
- siyāh** <Far. Siyah, kara; Kötü.
s. 32b/15, 33b/2, 66a/20, 88a/6, 88b/2, 143a/8, 150b/5, 154b/1
s.+ a 16a/9
bārūt-ı s. 112a/2
ķir-i s. 48a/24
- siyāk** <Ar. Sözüün gelişi, ifade şekli.
s. 126b/15
s.+ da 153a/12
s.+ ıñ 62b/8
s.+ inca 51a/11
- siyākāt** <Ar. Binek hayvanını arkasından sürme.
s. 122a/6
- siyāmet** < ? Uğursuzluk, kötülük.
s. 56a/19
- siyāset** <Ar. Siyaset, politika, memleket idaresi.
s. 110b/6

s.+ den 111b/23	şoğan Soğan.
ḥabl-ı s.+ i 111a/24	ş. 37a/1
s.+ ine 73a/8	
ma ^c rız-ı s. 111b/8	şoğulcan Solucan.
teşdīd-i s. 111b/6	ş. 123b/22
şiyec ?	şoḥbet <Ar. Sohbet; Arkadaşlık.
ş. 89a/13	ş. 95a/16, 95a/7, 118a/14, 120a/18, 120b/2, 120b/5
siyeh bk. siyāh	eṣnā-yı ş.+ de 164a/17
s. 5b/19, 17b/4	ş.+ den 69a/14
bīdīn-i s. 98a/1	ş.+ i 53a/8, 83a/3
siyyemā bk. lā-siyyemā	ş.+ inden 90b/16
s. 146a/1, 157b/5	ş.+ lerinde 62a/9
siz Siz.	ş.- i eṣrār 57b/16
s. 45b/13, 86b/23	suḥre-yi ş. 71a/23
s.+ dedür 52a/2	e'ş-şoḥbet-i mü'esseire 7b/12
s.+ den 92a/18	şoḳ- Sokma.
s.+ e 92b/5	ş.- madın 136b/2
s.+ lerden 94b/3, 116a/23, 129a/23	ş.- maḳ 108b/9, 137a/25
s.+ lere 86b/17, 86b/25, 87a/22	ş.- mamış 43b/13
s.+ iñ 70b/12, 87a/19	ş.- muş 43b/12
sōfi <Ar. Dindar.	ş.- un 98a/14
s.+ si 58b/22	ş.- up 68a/6, 97b/23, 106b/5, 124a/14
şofyevī < ? Sofyalı.	şoḳaḳ Sokak.
ş. 78b/2	ş. 111b/25
	ş.+ lara 161a/25
	şoḳaḳ süpürgesi İffetsiz kadın.

s. 119a/8

şokın- Sokunma.
ş.- up 96b/20

şokul- Sokulma.
ş.- mada 102b/24

şokulucı Sokulucu. krş. şokulucı
ş. 106b/1

şokulucu Sokulucu. krş. şokulucu
ş.+ lardan 102b/23

şokun- Sokunma.
ş.- madan 43b/8

şol Sol.
ş. 31a/17, 150a/16
ş.+ da 93b/14
ş.+ lı 94a/22
ş.+ una 44a/18, 44a/9, 52a/11

şol- Solma.
ş.- dı 125a/9

şolu- Soluma.
ş.- ma 1b/20

şoluk Solgun; Soluk, nefes.
ş. 35a/13, 35a/14
ş.+ a 35a/14

şolun- Solunma.
ş.- maz 1b/20

şomun <Fr. Parçaları bağlamaya,
sabitleme yarayan genellikle
ortası delikli nesne, somun.
ş.+ dan 48a/23
ş.+ ı 48a/23

şoñ Son.
ş. 35b/24, 38a/25, 84b/20
ş.+ ı 34b/4, 38a/12, 68b/10,
135b/6, 135b/7

şoñra Sonra.
ş. 8b/18, 14b/22, 16b/2, 18a/13,
20b/4, 23a/11, 23a/18, 24b/9,
27a/10, 31a/22, 40a/17, 44a/15,
44b/17, 47b/6, 48a/23, 48a/25,
48b/12, 50a/25, 51a/5, 52b/5,
53a/6, 55a/10, 55a/7, 55b/13,
55b/14, 56b/15, 59a/8, 59b/2,
61b/14, 63a/15, 63a/20, 63a/3,
65a/22, 65b/16, 65b/19, 67a/10,
67b/18, 67b/2, 69a/8, 73b/10,
74b/6, 75a/6, 81b/16, 81b/D,
87a/9, 87b/1, 93b/7, 96a/11,
98a/6, 98b/12, 99a/13, 99b/12,
103b/25, 107b/3, 111b/10,
111b/25, 111b/3, 112a/15,
113b/11, 114a/6, 120a/23,

122a/15, 122b/22, 124b/25,
133a/18, 139a/23, 142a/12,
142a/13, 142a/17, 143a/18,
143a/20, 145a/7, 149a/18,
149b/24, 151a/11, 152b/7,
157a/15, 158a/2, 163a/3
ş.+ dan 160a/22

şopa Sopa.
ş. 102b/18

şor- Sorma.
ş.- an 10b/22
ş.- anlara 66b/9
ş.- arak 118a/2
ş.- duğda 66b/14
ş.- dum 87b/8
ş.- mağ 86b/25
ş.- sa 151a/25
ş.- sañ 74b/2
ş.- up 52b/1

şorguc Başlıkların ön tarafına takılan
süs.
ş. 96b/20

sorıl- bk. şorul-
s.- an 59a/7

şorit- Ayakta durma.
ş.- arak 94b/4

şorul- Sorulma.
ş.- duğda 66b/11
ş.- maya 95b/18

şoruş- Soruşma.
ş.- arak 86a/22

şoğum ?
ş. 85a/13

şovuk Soğuk.
ş. 52a/22
ş.+ ı 154b/19

şovut- Soğutma, uzaklaştırma.
ş.- mayalar 36b/4

şovutucu Soğutucu, uzaklaştırıcı.
ş. 102a/19

şoy Soy.
ş.+ ı 77a/5

şoyğun ?
ş.+ larınıñ 50a/7

şoyun- Soyunma.
ş.- mayup 136a/6

şöbeki Tomurcuk.
s.+ dür 148b/7

sög- Sövme. krş. söv-	s.- mek 106b/4, 146b/19	s.- meyüp 39b/16	s.- mez 76a/17
sögici Sövücü.	s.+ lerden 102b/22	s.- mişlerdür 70b/2	s.- r 1b/17, 36a/18, 139b/24,
söndür- Söndürme.	s.- en 100a/25	159a/17, 159a/23	s.- rler 133b/13, 21a/23, 67b/1,
s.- enler 96b/16	s.- üp 98b/2	68a/4, 85a/23	s.- rse 39a/8
söndürici Söndürücü.	s. 78b/21	s.- se 9a/2	s.- sek 90a/8
söv- Sövme krş. sög-	s.- mek 64a/11	s.- ye 39b/22, 41a/20, 71a/3,	71a/9, 101b/25
söyle- Söyleme.	s. 155b/25, 156b/11, 156b/6,	s.- ye gelmeleriyle 59b/25	s.- ye gelmişdür 59b/20, 84b/15
159a/18, 159a/25, 159a/3	s.- dügi 9a/14, 19a/23, 70a/7	s.- yecegin 86a/23	s.- yeler 117a/10, 39b/24
s.- dügim 19a/21	s.- dügimi 19a/17	s.- yelüm 89b/25	s.- yen 40a/18, 58a/22, 5a/9
s.- dügine 19a/16	s.- me 156b/13, 159b/3, 161a/22	s.- yenler 10b/4	s.- yerek 5a/1, 98a/3, 98b/3
s.- mege 58b/5	s.- mek 41a/22, 42a/6, 63b/3,	söylen- Söylenme.	s.- digi 73b/25
s.- mekden 156b/3	128a/14, 128a/15	s.- dügi 103b/25	s.- dügini 50b/23
s.- memek 42b/18	s.- meye gelmişlerdür 69a/20	s.- e 40b/4	s.- ecegi 65a/6
s.- meyenin 138b/23		s.- e gelen 85b/2	s.- e gelmişdür 95b/19, 100a/10,
		s.- en 49b/23, 52a/4, 98a/9	114a/23, 116a/8
		s.- medügi 39a/8	

s.- meyecek 61b/13
s.- mez 9b/11
s.- miş 81b/22
s.- üp 59a/7, 103a/3, 103b/25,
148b/20
s.- ür 11b/21, 148b/16
s.- ürlər 51a/1

söyleş- Söyleşme.

s.- üp 97a/9
s.- ür 94b/17
s.- ürlər 158b/12
s.- ürlərdi 67a/23

söylet- Söyletme.

s.- di 13b/13
s.- mek 49a/21, 161a/12
s.- meyüp 39a/3
s.- ür 150b/22

söyün- Sönme.

s.- dükce 52a/18

söz Söz.

s. 19b/17, 39a/23, 58b/4, 58b/18,
59a/14, 59b/10, 61b/14, 62a/4,
62b/6, 64b/13, 64b/3, 69a/17,
70a/8, 75a/18, 75a/5, 79b/18,
79b/19, 85a/5, 85a/7, 92a/14,
94b/7, 129b/3, 131b/18, 131b/6,
132a/19, 139a/8, 139b/14,
144b/12, 147a/16, 158b/1,

158b/12, 159a/13, 159a/23
s.+ den 139a/8, 147a/7, 84b/23
s.+ dür 151a/25, 58a/23, 58a/24
s.+ e 101b/25, 143b/20, 151a/25,
63a/4, 91b/8
s.+ i 5b/22, 19a/16, 19a/17,
19a/24, 91b/25, 103b/25,
105b/25, 156b/6, 159a/17,
159a/3
s.+ in 39a/8, 88a/17, 90a/2,
91a/18, 101b/16, 106b/21,
139a/7, 147a/2
s.+ ine 157b/15, 157b/19
s.+ ini 10b/18, 39a/2
s.+ iniş 58b/23
s.+ iñi 158b/15
s.+ iñiz 92b/9
s.+ iñizi 156b/13
s.+ ler 39b/24, 40a/13, 42a/5,
58b/1, 59b/9, 62a/11, 62a/15,
63a/23, 70a/8, 71a/2, 75a/14,
75a/9, 114b/12, 125a/8
s.+ lerde 79b/19
s.+ lerdən 70b/8, 70b/9, 85a/1
s.+ lerdür 58a/17, 62b/1
s.+ leri 10b/4, 39b/16, 40a/13,
49a/21, 61b/20, 61b/24, 62a/1,
62a/3, 62a/6, 62a/8, 68a/22,
68b/15, 71a/9, 75a/13, 88b/14,
128a/12, 137b/9, 155b/24,
156b/12, 159b/3
s.+ leridür 62b/2

s.+ lerin 5a/9, 64a/25, 158a/25		şemere-yi s.- yı ‘ aṭāleti 26b/24
s.+ lerinde 85a/2, 104a/17,		
s.+ lerine 21a/12, 103a/12,	şu	Su.
130a/2, 160a/10, 160a/19		ş. 8a/15, 20a/16, 21a/16,
s.+ lerini 28a/6, 111a/23,		37b/14, 38b/23, 45b/14, 49b/22,
159b/24, 161a/11		50a/8, 50a/9, 54a/2, 59b/15,
s.+ leriñ 70a/23		68b/5, 118b/15, 142a/1, 142a/9,
s.+ lerise 94b/17		143a/18, 149a/4, 154b/3, 154b/5,
s.+ leriyle 5a/2		159b/19
s.+ leriñ 69a/13		ş.+ lar 59a/9, 79b/22, 79b/23,
s.+ üm 70a/19, 70b/4, 70b/7,		114b/17, 125a/10
94a/10		ş.+ lara 161b/8
s.+ üñ 62a/17, 75a/18, 156b/9		ş.+ ları 36b/20, 70b/6
s.+ ünden 156b/8		ş.+ nuñ 76b/9, 114b/19
söz gelim Söz gelimi.		ş.+ suz 135a/23, 138b/2,
g. 85a/5		159b/18
g.+ i 58b/4, 58b/18, 69a/17,		ş.+ suzları 50a/7
139b/14		ş.+ ya 114b/19, 134a/25, 154b/2,
		68b/5
sū <Ar. Kötülük, fenalık, kötü.		ş.+ yı 63b/12, 70a/16, 70a/20,
s. 106b/15		70b/3, 71b/12, 71b/13, 98b/20,
s.- ı zann 127b/2		143a/13, 147a/6, 155a/5,
s.- i edeb 41a/10, 43b/23		ş.+ yın 50a/25, 141b/22
s.- yı cezāsın 18a/16		ş.+ yına 141b/25
s.- yı hālin 8b/23		ş.+ yından 70b/5
s.- yı hātime 112b/4, 160a/6		ş.+ yla 75b/22
s.- yı hātimedür 133a/6		ş.+ yunı 120a/5
s.- yı hātimeye 156a/18	sū	<Far. Taraf, cihet.
s.- yı imān 18a/19		sū-be-sū 15b/1
s.- yı kaçd 20a/8		
s.- yı nazarına 109b/6	şū	bk. sū

ş.- yı pūcı 57a/12

su'āl <Ar. Sorma, sorulma, soru.
s. 2b/16, 19a/20, 21a/25, 24b/7,
65a/22, 66b/21, 89b/20, 95b/25,
99a/9, 138b/D, 150b/D
s.+ e 87a/7
hulāşa-yı s. 86a/1
s.- i kevne 103a/20

şubaşı Kapı kulu süvarileri arasından
savaş zamanında güvenliği
sağlamak, barışta ise vergi
toplamak için ayrılan kimse.
ş. 31a/2
ş.+ la 77a/8
ş.+ lar 162a/25
ş.+ nıñ 77a/7
ş.- yı muhtāc 77b/11

şubḥ <Ar. Sabah.
ş. 25b/13, 132a/4
ş.- ı şādıka 90b/18

şucuğum ?
ş. 85a/12

şuç Suç.
ş.+ a 35b/11
ş.+ ı 12a/17
ş.+ lı 19a/3
ş.+ suz 19a/3

sūd-mend <Far. Faydalı, kârlı, kazançlı.
s. 24b/5, 140a/7

sūd <Far. Fayda, kâr, kazanç.
s.+ ı 125a/15

şudūr <Ar. Meydana çıkma, olma.
ş. 106b/15, 109a/6, 139a/14
teşriḥ-i ş.- ı ' urefā 58a/11
teşriḥ-i ş.- ı zurefāyı 147b/18

şūfi <Ar. Tasavvuf ehli.
ş. 76a/10, 78b/1
ş.+ si 20a/14
ş.+ yle 76a/2

şūfiyye <Ar. Tasavvufçular.
meşāyih-ı ş.+ den 28b/10
meşāyih-i ş.- yi rihāzet 80a/18

sufre <Ar. Sofra.
s. 50b/5, 50b/8, 50b/9, 50b/17
s.+ den 50a/19
halka-yı s.+ den 48b/12
halka-yı s.+ den 49a/6
s.+ ḡde 159b/19
s.+ ye 50b/1, 50b/20
s.- yi in' āmı 25b/1
s.- yi ta' āmı 50b/4
s.- yı ni' met 125b/25
telvīş-i s.- yi mebsūta 49b/9

şufre ? ş.+ si 70a/22	s.- yi mekîne 71a/16 s.- yi şoḥbet 71a/23 s.- yi ʿurefâ-yı nâs 14a/11
suftî <Ar. Kaba. (?) s.+ niḡ 75b/5	suḥre-kâr <Ar.+Far. Maskaralık eden, maskara. s.- ı cihân-ı bî-vefâda 91a/20
şuḡrâ <Ar. Daha küçük. ş. 48b/3, 65a/9, 65a/13 zaḥve-yi ş.+ da ola 43a/12	sūhte <Far. Yanmış, tutuşmuş, yanık. s. 80b/13, 82a/5, 134b/24 s.+ ye 102b/19
suḥan <Far. Söz. livâ-yı s.+ da 164a/3 s.+ dan 124a/9	sūhtelik <Far.+Tür. Yanmışlık. s. 42a/9 s.+ den 159a/7, 159a/8 s.+ dūr 42a/10
suḥan-ḥ^vâr <Far. Değersiz söz. s. 84b/25	sūhtevân <Far. Softalar, kaba sofular. s. 114b/24, 115a/3
suḥan-perver <Far. Güzel söz söylemesini bilen. s.+ dūrler 39b/25 merd-i s. 40a/7	sūhūlet <Ar. Kolaylıkla, kolayca. s. 14a/16 s.+ le 14b/14, 112b/23 s.+ ler 120a/3
suḥan-senc <Far. Hesaplı ve ölçülü konuşan kimse. s.- senc 39b/24	suḡbe <Ar. Delik. ş. 108b/8
suḥre <Ar. Alay etme. s. 40a/20, 128b/10 s.+ ye 158b/2 s.- yi ʿâmme-yi ehl-i ʿirfân 122a/4	sukūt <Ar. Düşme; Bir görevden ayrılma. s.- ı nūn 148a/10 s.+ ı 62a/18

şula- Sulama.
ş.- dı 38a/20

şulb <Ar. Nesil, zürriyet.
ş. 73a/8, 104a/21, 104b/11,
104b/22
ş.+ undan 109b/15

şulbî <Ar. Bir erkeğin sulbünden
gelen, onun zürriyetinden olan.
ş. 85b/23, 96b/9

şulbiyye bk. sulbî
ş. 85b/23

şulbluk <Ar.+Tür. Kalpsizlik.
ş.+ undan 92a/25

şulehâ <Ar. Doğru ve iyi kimseler.
ş. 63a/13, 99a/3
ş.- yı efâzil 145a/5
ş.- yı ekâbir-i 'uzmâ 145a/21
ş.- yı zurefâ 158a/23

şulehân bk. şulehâ
ş. 63a/10

şulh <Ar. Barış, barışma.
bâ' iş-i ş. 25a/10, 25a/14
eşnâ-yı ş.+ da 137b/23

şulhen <Ar. Barış yoluyla.
ş. 139a/11

sultân <Ar. Sultan, hükümdar.
s. 22b/3, 81a/14, 97a/17,
111b/3, 120b/22
s.+ dur 150a/12
s.+ ım 41a/7, 42a/17, 45b/13,
45b/20, 52a/2, 53a/10, 58b/13,
58b/14, 58b/15, 59b/4, 63b/16,
64a/2, 64b/13, 68b/8, 70a/7,
70a/13, 70a/2, 86b/16, 87a/18,
87a/6, 91a/5, 99a/9, 138a/D
s.+ ımıñ 99a/21
s.- ı islâma 25b/13
s.- ı 'aşr 47a/23
s.- ı sāmī 27a/1
s.- ı selâtin-i 'oşmāniyān 26b/2
vaşiyye-yi s.- ı islām 27a/9

sultāniyye <Ar. Sultana ait.
s.+ den 7b/14
sarāy-ı hāşşa-yı ş.+ den 108b/14
hazīne-yi s. 14b/20
s.- yi sarāy-ı hāşşadur 42b/2

şun- Sunma.
ş.- a 144b/17

sunh < ? Kir, pas.
s.+ lar 136b/13

şunv <Ar. Eşit, benzer, eş. ş. 138b/18 ş.- ı şemsü'd-đ-đuhādur 106a/17	ş. 13a/13, 26a/12, 66a/25, 78a/10, 99a/17, 102a/25, 102b/4, 126b/9, 137a/23, 148b/13 ş.+ de 105b/4 ş.+ i 66a/25, 82b/6 def -i ş.+ i 9b/8 ş.+ in 117b/21 ş.+ inde 65a/22, 155a/19 ş.+ inden 83b/20 ş.+ ine 148b/12 ş.+ iyle 26a/2, 71b/11, 136b/17 ş.+ lerden 126b/25 ş.+ leriyle 126b/22 bi-ḥaseb-i ş. 110a/24 ḥüsn-i ş. 29b/2 ş.- i ḥaḳḳdan 27b/9, 46b/7 ş.- i kendüler 51b/6 ş.- i mezbüre 149b/23 ş.- i müteḥayyiledür 68a/15 ş.- i 'ibādetdür 27b/4
şunucı Sunucu. ş. 106b/1	
sūr <Far. Düğün, şenlik. s.- ı cenānlarda 71b/18 s.- ı 'aḳıḳalar 79a/18	
sūrāḥ <Far. Delik, gedik. s. 15a/9, 49b/18, 108b/8	
şurāḥ <Ar. Çıglık, feryat. ş. 101b/25	
şurāḥī <Ar. Sürahi. ş. 38a/13	
şurāmet <Ar. Keskinlik, sertlik. ş.+ inden 150a/2	şüret-bīn <Ar.+Far. Suret gören. ş. 10a/5
şurat Surat. ş. 91b/8	şüretā <Ar. Görünüş olarak. ş. 26b/20, 29b/13, 58a/17, 61b/3, 108a/10, 110b/7
süre <Ar. Sure. s.+ de 65a/22 s.- yi yāsin-i şerīfde 40b/9	şüret ḥırsızı <Ar. İki yüzlü. ş. 1b/22
şüret <Ar. Suret, biçim, görünüş.	şüret uğrısı bk. şüret uğrusı

ş. 78a/10, 78a/17, 105b/D ş.+ dur 27b/7	şuşacı ? ş.+ nıñ 76a/15
şūret uğruşı <Ar.+Tür. İki yüzlü. ş. 1b/14, 11b/20, 46a/22, 78a/17, 102b/5, 105b/3,	şusuzlık Susuzluk. ş.+ suzlığı 151b/2
şūret uğrıları <Ar.+Tür. İki yüzlüler. ş. 161a/11 ş.+ na 27a/19 ş.+ ndan 105a/2 ş.+ dur 154a/7	sūtāden ? s. 68a/16
şūret uğrılığı bk. şūret uğruluğı ş. 129a/8	şu‘ūbet <Ar. Güçlük, zorluk. ş. 58b/25
şūret uğruluğı <Ar.+Tür. İki yüzlülük. ş.+ na 11b/14	şu‘ūd <Ar. Yukarı çıkma, yükselme. ş. 5a/7, 73a/19, 87a/16, 141b/8 su‘ūdü’l-vedī 25b/10
şūrī <Ar. Görünürde olan. ş. 41b/10, 135a/13	şuverī <Ar. Suretlere, biçimlere özgü. ş. 107b/15 cünüb-i ş. 108a/10 ıştılāhī-yi ş. 2b/4 ekābir-i ş. 25b/14
şurre <Ar. Para kesesi. ş. 77a/6 ş. 4a/12	suvultān < ? Benim efendim. (?) s.+ im 93a/12, 93a/8
şus- Susma. ş.- maķ 146b/10	şuvvem <Ar. Oruç tutanlar. muftır-ı ş. 27b/18
şuşa- Susama. ş.- dıgıñ 102b/16	sūzān <Far. Yakan, yakıcı. āteş-i s.+ a 111b/14 āteş-i s. 77a/17

sūzende <Far. Yakan, yakıcı.
s.- yi kemāl 25a/6

s.+ le 14b/14, 112b/23
s.+ ler 120a/3
vech-i s. 142b/15

sūz-nāk <Far. Yakan, yakıcı.
s. 29b/6

sūbūt <Ar. Görünme, ortaya çıkma.
ş. 132a/8
ş.+ a 22b/16

sūkalā <Ar. Ağırlar, çirkinler, kabalar.
ş. 51b/10, 128a/25, 146a/3
ş.+ nıñ 60a/14
envā^c -yı ş. 147a/11
ş.- yı ġālīñ 121a/23
ş.- yı nādānān 60b/19

sūcūd <Ar. Secde edenler.
s. 75a/20

sūkbe <Ar. Delik.
ş.- yi kemin-gāh 49b/19

sūd Süt.
s. 49b/23, 129b/6
s.+ ler 127b/4

sūkker <Ar. Şeker.
s. 57a/16

sūdli Sütli.
s. 50a/4

sūkseti ?
s. 12b/25

sūhān <Far. Söz, lakırdı.
s. 81b/19

sūkūn <Ar. Durma, durgunluk, huzur.
s. 17b/7, 51b/14, 106a/1, 12a/3,
138b/20

sūhliyyet ?
s. 6b/23

sūkūnī <Ar. Huzurlu.
s.- yi hicv-perdāz 142b/3

sūhre <Ar. Yalancı fecir.
s.- yi mezāk 75a/4

sūkūt <Ar. Susma, söz söylememe;
Huzur içinde yaşama.

sūhūlet <Ar. Kolaylıkla, kolayca.
s. 14a/16, 28b/1, 141b/24,
142b/21

s. 57b/4, 92a/16, 101b/25,
103b/25, 156b/15
s.+ dur 17b/7

cevābü'l-aḥmaḳ-ı s.- ı ḥisābın 11b/13 tebessüm-i s. 95b/14	ehl-i s. 139a/13 ehl-i s.- ı ḳanū ^c 78a/15
sükūti <Ar. Susmayı seven, az konuşan. s. 103a/2	sülükî <Ar. Yola giren. s.+ ler 134b/23 erbāb-ı s. 100a/25
sülāle <Ar. Sülale. s.+ sinden olup 164a/19	sülūkiyye bk. sülükî s.+ niḡ 100a/17
şülāşi <Ar. Üçlü, üç şeyden meydana gelen. ş.+ den 123a/21	şülüş <Ar. Üçte bir. ş.+ den 111a/2 ş.- i māl 65a/15 ş.- i māl-ı mevtā 162a/21 ş.- i şülüşān 81b/8
süleymān ? s.- ı budalā 78b/8	şülüşān <Ar. Üçte iki. şülüş-i ş. 81b/9
süleymānî ? rūsümāt-ı tevḳirāt-ı s. 30a/25 teşrifāt-ı s. 11a/19	şülüşe bk. şülüş ş. 111a/10 bilād-ı ş.+ de 129a/24 ḥıṣāl-ı ḥamīde-yi ş. 54b/7
süleymāniyye ? müşile-yi s. 30b/11	süm'a <Ar. Göstermecilik, riya. s. 158a/24, 158a/7 ehl-i s. 128b/12 eşḫāb-ı s. 1b/13
sülük <Ar. Bir yol tutma. s. 122b/17 ehl-i s.+ den 57a/25 ehl-i s.+ e 27a/17, 47a/22, 112b/5, 133a/2, 159b/25 gürūh-ı ehl-i s.+ e 112a/25 ehl-i s.+ uḡ 61b/25	sümkür- Sümkürme. s.- mek 45a/11, 50b/16

şümme <Ar. Tekrar ve tekrar. ş. 127a/19	139a/14 s.+ 1 97b/9 s.- 1 nemâsı 24b/19
sümümât <Ar. Zehirler. s.- 1 mühlike 61a/1	sünüh-nümüde <Ar.+Far. Zuhur etmiş. s. 152a/1
sümükli böcek Sümüklü böcek. s. 138a/15, 138a/17	sür- Sürme. s.- e 96a/12, 142b/13 s.- eler 37a/4 s.- er 160b/13 s.- erim 59a/19 s.- me 155b/5 s.- meycecekleri 37a/3
sünen <Ar. Sünnetler. s.+ e 158b/5	
sünger <Yun. Sünger. s.+ ler 3b/3	
sünkür < ? Şahin. s. 128a/19	sür^c at <Ar. Sürat, hız. s. eyleye 101b/25
sünnet <Ar. Sünnet; Hz. Muhammed'in örnek alınan sözleri, davranışları. s. 5a/13, 79a/18, 109b/25 s.+ i 109b/25 icrâ-yı s. 44a/20 ittifâk-ı ehl-i s. 97b/1	sürdir- Sürdürme. s.- erek 111b/12
sünnetci <Ar.+Tür. Sünnetçi. s. 76a/4	süri- Sürüme. s.- yerek 106b/6
sünüh <Ar. Zuhur etme; Akla gelme. s. 8b/21, 17b/4, 18a/7, 46b/7, 73b/11, 112a/15, 124b/21,	süri Sürü. s.+ sine 136b/21
	sürici Sürücü. s.+ leri 162a/24
	sürin- Sürünme. s.- en 114b/7

s.- üp 51a/8, 72b/20	
s.- ür 45a/23, 48a/2	
sürüd <Far. Şarkı, türkü.	sütün-vār <Far. Sütun gibi.
s. 28a/20	s. 24a/12
sürür <Ar. Sevinç.	sütüh <Ar. Satırlar.
s. 1b/5, 82b/1, 89b/21, 147b/22	s. 85b/13
s.+ ı 91a/1	süverī <Ar. Sure.
‘ ināyet-kerde-yi menāşir-i s.	kitāb-ı s. 62b/17
30b/2	süz- Süzme.
sürün- Sürünme.	s.- me 164a/7
s.- dügi 50b/13	süzil- Süzülme.
s.- me 40b/16	s.- erek 79b/24
s.- mek 48a/1	
	-Ş-
sürüdi İffetsiz kadın.	şāb <Ar. Genç, delikanlı, yiğit.
s. 118a/15	ş. 83b/12,
süstlük < ? Bezginlik. (?)	ş.+ ıñ 75b/14
s. 62a/23	pīr-i ş.- ı tābıñ 113b/14
sütre <Ar. Perde, örtü.	şāb-ı şehvet-me ’āba 123b/19
s. 143a/14	şabırdat- Şapırdatma.
sütüd bk. sūtūde	ş.- maķ 45a/25
s.- ı simātdan 8a/11	şābī <Ar. Gence özgü, genç.
sütūde <Far. Övülmüş, övülmeye değer.	ş. 79a/3
s. 12b/19, 25a/7, 53a/24	şād <Far. Sevinçli.
zāt-ı s. 164a/4, 18a/22	ş. 99b/16, 121a/25, 162b/18

şād-merg <Far. Çok sevinmeden gelen

ölüm.

ş. 153a/11

şāh <Far. Şah.

ş. 14b/12, 78b/21, 80a/25,
96b/16, 96b/24, 97a/14, 97a/18,
97a/22, 97a/23, 98a/20, 98a/21,
98b/14

ş.+ ıñ 98a/25, 98b/4, 98b/5,

98b/6, 98b/7

fermān-fermā-yı şevket-ş. 12b/5

fermān-fermā-yı umūr-ı ş. 5a/19

muḥabbet-i şāh-ı gümrāh-ı ʿ A.

97a/10

naʿ l-i ş. 98b/17

ş.- ı gümrāha 98b/22

ş.- ı gümrāh-ı ʿ acem 22a/3,

ş.- ı gümrāh-ı ʿ acemdür 97a/22

ş.- ı gümrāh-ı ʿ acemiñ 97b/1

ş.- ı gümrāhıñ 98b/18

ş.- ı kızılbaş-ı bed-maʿ āş 97a/10

ş.- ı mezbūruñ 97a/11

ş.- ı ʿ ālimiñ 99b/16

şāḥ <Far. Dal, budak.

ş. 6a/22

nihāl-i ş. 93b/24

şahādāt <Ar. Şahitlikler.

ş.- ı maḥbūle-yi keşireden

şahādet <Ar. Şahitlik; Şehitlik; İşaret,
gösterme.

ş. 48b/9, 100a/25, 113b/4

ş.+ ı 97b/10, 113b/4

tārīḥ-i ş.+ leri 113b/24

ş.+ leriyle 32a/6

ketm-i ş. 156a/18

ş.- ı hükmiyyesi 13b/5

ş.- ı muʿ tebere-yi maḥbūle

17b/18

tārīḥ-i ş.- ı genc 113b/5

şahādet <Ar. Şahadet, şahitlik, tanıklık.

aḥvāl-i ş. 18a/23

kelime-yi ş. 19a/19

şahādet-nümā <Ar.+Far. Şahitlik eden.

tārīḥ-i ş.- ı 16a/21

şāhān <Far. Şahlar.

ḡaflet-i ş. 26b/22

ş.- ı saʿ ādet-i nişān 26b/2

ş.- ı selef-i ʿ oşmāniyān 3b/21

şāhāne <Far. Şahane, şahlara yaraşır.

ş. 144a/9, 144a/14, 144a/17

şāhī <Far. Şaha özgü.

taḥşīl-i taḥarrüb-i ş.+ den 47b/6

tīb-i ʿ ıtr-i ş.+ ye 36b/18

kūs-i ş. 91a/21	şāh-rāh <Far. Şaşırılması mümkün olmayan doğru ve açık yol. ş. 161b/8
şāhid <Ar. Şahit. ş. 97b/14, 97b/17, 125b/18, 154a/5, 156a/17 ş.+ dūr 56b/16 ş.+ i 154a/3 ş.+ iniş 97b/9 rū-yı ş. 6a/19 ş.- i 'ādıldür 47b/8 ş.- i 'ādıldür 28a/15 ş.- i şādık 99a/24 ş.- i şādıkdur 88b/3	şahş <Ar. Şahıs. ş. 24b/12, 44b/14, 50a/2, 54a/24, 57a/5, 67b/2, 68a/19, 68a/3, 70b/23, 71b/12, 74b/2, 79a/8, 88b/11, 97a/13, 104a/23, 112b/10, 122b/3, 132a/1, 133b/7, 137b/16, 152a/16, 156a/7, 160b/15 ş.+ a 10b/22, 45b/10, 45b/19, 52b/25, 108b/11, 135a/24, 155a/23 ş.+ da 126b/13, 127a/22 ş.+ ı 40a/21, 43b/19, 64a/23, 101b/7, 105a/21, 146b/16 ş.+ ın 3a/8, 13b/16, 20b/24, 63a/19, 79b/10, 97a/13, 99a/4, 107b/13, 126b/8, 130b/25, 160b/2, 161a/7 ş.+ ına 3b/7, 17b/11, 80a/25, 101b/7, 151b/3 ş.+ larına 3a/9, 27b/16, 82b/D, 112b/24 ş.- ı āher 14a/25 ş.- ı āherī 40b/23 ş.- ı 'ākil-i gāfil 103a/16 ş.- ı bī-nevā 48a/7 ş.- ı bī-teşhīs 14a/6, 93b/8, 132a/13, 153b/11
şāhidīn <Ar. Şahitler. ş. 13a/11	
şāhin <Far. Şahin. ş. 36b/13, 76b/2	
şāhiye bk. şāhī lezzet-i ş.- yi şehvāniyye-yi bākiyye 129b/17	
şahm <Ar. İç yağı. ş. 2b/19, 48a/14	
şāh-nişīn <Far. Odanın sokak tarafına olan çıkıntısı. ş. 134a/10, 134a/12	

ş.- 1 bî-teşhîşden 133a/8
ş.- 1 bî-teşhîşdür 21b/3
ş.- 1 dānā 157a/6
ş.- 1 derrāk 74b/21
ş.- 1 felek-i 'ālem-i taḥayyülde
28a/20
ş.- 1 ġāfilîñ 53b/19
ş.- 1 ḥōdbīniñ 135b/12
ş.- 1 hūşmend 104a/11
ş.- 1 iḥtiyār 111a/11
ş.- 1 każā-yı intikām 13a/1
ş.- 1 le'īm 34b/13
ş.- 1 ma'nevī 104a/9
ş.- 1 ma'tūh 14a/5
ş.- 1 merdūduñ 67b/24
ş.- 1 mezmūm 128b/2
ş.- 1 mübārekdür 104b/15
ş.- 1 muşāhib 57a/3
ş.- 1 müşahḥaş 125a/24, 140b/2
ş.- 1 nābekāra 88b/20
ş.- 1 nādāna 32b/24, 52b/18
ş.- 1 nā-müstaḥaḳı'l-be's 8a/15
ş.- 1 nāzır 160b/5
ş.- 1 şāhib 138b/9
ş.- 1 şefīli 52b/20
ş.- 1 şiddīk 36a/8
ş.- 1 şeref-i müşahḥaşı 156b/23
ş.- 1 zārāfet-şi'ār 6a/23
ş.- 1 zī-cāhıñ 105b/14
ş.- 1 zinhār 57b/16
ş.- i Terāk 150a/4

şahşiyet <Ar. Şahsiyet, kişilik.
ş.+ i 126b/8

şā'im <Ar. Birini uğursuzluğa uğratan.
ş. 75b/11

şā'ir <Ar. Şair.
ş. 82a/24, 125b/12
gürūh-ı ş.+ inden 111a/5
ş.+ ler 19a/24, 76b/16, 77a/11
ş.+ lerle 77a/10
ş.+ iñ 77a/10
ş.- i 'āşık 79a/2
ş.- i belīg 62b/21
ş.- i ehl-i dil 79a/4
ş.- i māhiriñ 62b/15

şā'iriyet <Ar. Şairlik.
ş.+ i 47b/8

şākird <Far. Talebe.
ş.+ leriniñ 81b/25

şākirdān <Far. Talebeler.
ş.+ i 28b/21

şākire <Ar. Şükreden.
ş. 109a/4

şakı <Ar. Yarma, yarıma, yarı, çatlak.
ş. olup 66b/23

şaklavā < ? Bir tür yemek.

ş.+ lar 95a/22

şeme ?

ş. 147b/23

şakvet-nümā <Ar. Talihsizlik yapan.

fehvā-yi māziye-yi ş. 121a/11

şāmil <Ar. Kaplayan, çevreleyen.

ş. 17b/7, 160a/24, 160b/3

şāl <Far. Şal.

ş. 51a/14

ş.- i zī-kıymet-i hindī 37a/10

şāmīle bk. şāmil

ş.- yi kāmīle-yi insān 116b/14

şallağ mallak Giyimi çok özensiz olan.

ş. 102b/22

şān <Ar. Şan, şöret, nam.

ş. 7a/4, 9b/12, 10a/19, 10b/7,

11a/19, 11b/19, 19b/16, 21a/5,

32b/21, 39b/4, 41a/14, 53b/5,

54b/1, 60a/6, 64a/9, 87b/21,

94a/14, 94b/12, 95b/7, 100b/6,

121a/11, 127a/13, 127b/15,

128a/13, 140a/18, 145b/2,

150a/9, 150b/11, 151a/16,

160a/22, 140b/16

ş.+ dan 56a/5

ş.+ dur 4a/6, 149b/9, 152a/24

neseb-i ş.+ dur 79a/11

ş.+ ı 14a/8, 31a/12, 42b/4,

90b/11, 97a/21, 102a/4, 103a/2,

110a/20, 127b/10

sırr-ı ş.+ ı 16b/6

vefk-ı ş.+ ı 16a/20

ş.+ ıdur 35b/8

ş.+ ın 39b/17

ş.+ ın 60b/18

şāhib-i ş.+ ın 53b/15

şalvār <Far. Şalvar.

ş.+ ına 118a/19

muḥrec-i ş.+ ına 130a/7

şālyārni < ? Aklı başında olmayan,

hoyrat.

ş. 102a/8

şām <Far. Akşam.

ş. 25b/13

ş.+ da 132a/4

şāmāla < ? Kara yağız.

ş. 115b/12

şemāte <Ar. Şamata.

ş.+ ler 34b/8

bā' işe-yi ş. 100b/23

ş.+ ina 50a/11, 63b/16, 94a/11
ş.+ mda 22b/21, 27b/20, 123a/4
ş.+ mı 146a/12
ş.+ lardan 64a/25
ş.+ ları 54b/13, 127b/21
ş.+ larıdır 88a/15
ş.+ larına 86a/18
ş.+ larında 128b/5, 139b/5
‘arz-ı ş. 94b/5
beyt-i münāsib-ş. 74a/1
ehl-i ş. 15b/15
hadd-i ş. 64b/8
i‘tilā-yı ş. 21b/17
lāyık-ı ş. 64a/7
lāyık-ı ş. 63a/3
lāyık-ı ş.- ı devlet-mendān
33b/23
lāzıme-yi ş. 37a/6
muḳtezā-yı ş.- ı insān 152a/22
revā-yı ş.- ı bī-ḳarar 4b/10
şāhib-i ş. 22a/23, 64a/22
şāhib-i ş. 64b/11
ş.- ı aḥvāl-i iṣān 145b/10
ş.- ı belāhat-semīr 14a/14
ş.- ı cennet 35b/7
ş.- ı devletdendir 92b/25
ş.- ı e‘āzım 86a/17
ş.- ı erbāb-ı ‘izz 35b/5
ş.- ı ‘iffet 117a/1
ş.- ı insān 128b/18
ş.- ı ‘irfāndur 59a/4
ş.- ı keşret 86a/10

ş.- ı mu‘ tāddur 61b/11
ş.- ı rehīnden 94a/7
ş.- ı sābıḳ 102a/4, 102b/20
ş.- ı sa‘ ādet 25b/13
ş.- ı şeni‘ 100b/22, 86a/17
ş.- ı tāze 35b/6
ş.- ı zī-‘ unvān 145b/22
zamān-ı i‘tilā-yı ş. 48a/18

şāne <Far. Taze; Tarak.

ş.+ den 64a/12
ş.+ leri 108b/22

şānī <Ar. Şanlı, şöhretli.

ş. 14a/20, 51a/1
şāhib-i ş. 53b/21
vefḳ-ı ş. 29b/6

şār <Far. Şehir.

ş.+ mı 136b/25
ş.+ mı 76b/7

şarāb <Ar. Şarap.

ş. 66b/6, 76a/12, 113a/9,
116a/13, 137b/12, 140b/8,
141a/16, 141a/2, 141a/7,
141b/20,
142a/7, 142b/13, 144a/5, 152b/4
ş.+ a 141b/13
meclis-i ş.+ da 74a/14
ş.+ ı 142a/21, 143a/10, 144a/23
ş.+ mı 141b/2, 145a/16

ezyāf-ı ş. 147a/18	
ķānūn-ı iştirāb-ı ş. 141b/12	şaşgun Şaşkın.
ş.- ı dinārī ikrām 12a/2	ş. 102a/12
ş.- ı dīnārīyi 101b/25	
ş.- ı ergūvān 149b/7	şaşır- Şaşırma.
ş.- ı hōş-gūvār 143b/21	ş.- araķ 91a/18, 152b/12
ş.- ı ķadīm 141a/20	ş.- maķ 147a/2
ş.- ı nīlūfer 81a/1	
şarāb-ı dīnārī <Ar.+Far. Bir tür şurup.	şātır <Ar. Büyük bir kimsenin atı yanında gitmekle vazifeli ağa.
ş. 12a/3	ş.+ ları 6b/9
ş.+ yi 101b/25	
şāriķ <Ar. Doğan, parlayan.	şātırlık <Ar.+Tür. Büyük bir kimsenin atı yanında gitmekle vazifeli ağa olma.
ş. 134a/10	ş.+ ından 19a/5
şārib <Ar. İçen, içici.	şāyān <Far. Mūnasip, yakışır.
ş.+ i 141b/21	ş. 7a/12, 10a/19, 54b/3, 122b/17,
zīr-i ma ^ç de-yi ş.- i bī-hūred-i nā-	130b/24, 123a/2, 139b/5,
ma ^ç ķūleden 143b/24	147a/15, 152a/10
şāriķ <Ar. Şerh eden.	şāyeste <Far. Layık, yaraşır.
ş.- i meşnevī-yi şerīf 100a/25	ş. 10a/6, 14a/6, 25b/13, 32a/10,
şārlu <Far. Şehirli.	54b/2, 58a/25, 59a/4, 59b/22,
ş.+ nuķ 76a/16	93b/10, 100b/13, 131b/3,
şarķ <Ar. Şart.	135a/17, 147a/15
ş. 6b/18, 48a/15, 48a/16,	ş.+ dūr 125a/21
83a/12, 91b/10, 128b/25	ş.- yi devlet 28a/23
ş.+ dur 97a/21	ş.- yi elķāf 17b/10
ş.- ı mūsellemdūr 49a/25	ş.- yi ^ç izz 18a/20
	ş.- yi ^ç izzet 28b/2

- telkīn-i ş. 100b/6
- ş.+ i 47a/4, 121b/25
- ş.+ im 99b/3
- şāyi** <Ar. Duyulmuş, herkesçe bilinmiş.
- ş.+ imiz 67a/17
- ş. 85b/1, 104b/10
- ‘unfuvān-ı ş.+ imiz 93b/21
- ‘ālem-i ş. 118a/11
- zamān-ı ş. 11a/6
- şāyi** <Ar. Yayılmış haber, söylenti.
- ş.+ dur 17a/8
- şebābiyye** <Ar. Gençlik.
- zamān-ı ş.+ e 11a/6
- şe’āmet** <Ar. Uğursuzluk.
- ş. 19b/11, 19b/9, 20b/17, 21a/13, 21a/5, 110a/2, 135b/13
- ş.+ i 17b/16, 19a/8, 33a/14, 155b/12
- ş.+ inden 109a/25
- ş.+ ler 109b/25
- ş.+ leri 20a/25
- def’ a-yı ş.+ leri 19b/10
- hem-behre-yi ş. 21a/6
- ş.- i ‘uzmā 13a/7
- şebān** <Far. Geceler.
- ş.- ı ‘iffet-şī’ār 26b/10
- ş. 128b/18
- şebek** <? Şebek.
- ş.+ lerinden 74a/9
- şebīh** <Far. Benzeyen, benzeyici.
- nev’ -i ş. 117b/12
- şebkār** <Far. Osmanlı’da top ocaklarında çalışan gece işçileri.
- ş.+ ın 77a/8
- şeb** <Far. Gece.
- ş. 24b/20
- şebāb** <Ar. Gençlik, tazelik.
- erbāb-ı ş. 16b/7
- şebābet** <Ar. Gençlik, tazelik.
- ş. 109a/18, 113b/22, 117b/2
- ş.+ de 83b/15
- ‘ālem-i ş.+ den 122a/19
- ş.+ den 60a/6, 122a/19
- şecā’at** <Ar. Yiğitlik, yüreklilik.
- ş. 107a/15
- kemāl-i ş.+ ine 136b/23
- şecā’at-ārā** <Ar.+Far. Yüreklilikle süsleyen, yüreklilik yapan.
- binā-yı ş. 22a/12

şecere <Ar. Küçük ağaç; Soy ağacı.
semere-yi ş.- yi hüsn 24a/25
ş.- yi 'ūd 36b/20

şecī' <Ar. Cesur, yürekli.
ş. 16a/6
ş.+ in 76a/13

şedā'id <Ar. Eziyetli haller, sıkıntılar.
ş. 18a/17

şedd <Ar. Sıkı bağlama.
ş.- i bāb-ı dehān 54a/23
ş.- i raḥl 48a/21

şeddād <Ar. Şiddetli.
muḥārebe-yi ş. 24b/22

şedid <Ar. Şiddetli, sert.
ş. 134b/18, 154b/10
çehre-yi ş. 44a/23
mücevvīd-i ş. 77b/3

şefā'at <Ar. Bir suçlunun bağışlanması
için aracılık yapma.
ş. 126a/16
ş.- ı aḥmed 145b/8

şefkat <Ar. Şefkat.
ş. 111a/22, 111b/23
ş.- i diyānet 32b/16

şehāmet <Ar. Zeka ve akıllılıkla beraber
cesaret ve yiğitlik.
ş. 21b/22

şeh-bāz <Far. Şahbaz, yiğit, gösterişli.
ş. 23b/21, 108a/13, 130a/6
ş.+ ları 118b/7

şeh-dāne <Far. İri inci tanesi.
ş. 46b/1

şehid <Ar. Şehit.
ş. 3a/4, 12a/18, 17a/13, 19a/10,
22b/14, 26a/1, 109b/D
ş.+ i 15b/3
Pāşā-yı ş.+ in 17b/14
ş.- i a' lā 12b/22, 22a/9
ş.- i mersūm 17b/24
ş.- i sa' id 12b/12, 21b/24
zāde-yi ş. 64a/16
şehidü'l-a' lā 17a/10, 17b/19,
107b/3

şehinşāh <Far. Şahlar şahı.
dāmād-ı ş.- ı 'ālem 82b/D
ş.- ı a' zam 25a/20
ş.- ı islāmı 31a/9
ş.- ı sāmī 31b/8

şehinşāhī <Far. Şehinşahlık.
kurb-ı ş.+ de olan 30b/15
tab' -ı ş. edüp 22b/12

	sāmi‘ a-yı ş.+ ye 22b/11		ş.+ lerinde 65b/3
şehîr	<Ar. Ünlü. ş. 113b/4, 164a/23 ş. olmuşlardır		ş.- i burūsa 162b/25 ş.- i burūsada 95a/6 ş.- i Burūsāya 94b/24 ş.- i edrene 162b/18 ş.- i ğamdur 31b/3 ş.- i ğamun 31b/4 ş.- i istānbül 82b/18, 163a/4 ş.- i istānbūlda 60b/1, 89a/22, 111b/8, 120b/21, 152b/21 ş.- i kādīmiñ 162a/5 ş.- i koştāntīniyyede 20b/7 ş.- i mezbūre 94a/18 ş.- i mezbūruñ 162a/7 ş.- i ‘umūra 82b/19 ş.- i ‘umūrda 94a/1 ş.- i tiyābdur 96b/25 şehîre-yi ş.- i āfāk 120b/23 şehr-ā-şehr 80a/4 şöhre-yi ş. 4a/10, 66a/22 şöhret-i yābende-yi ş. 3b/9 şühre-yi ş. 28b/18
şehîre	<Ar. Ünlüler. ş.- yi şehr-i āfāk 120b/23		
şehiyy	<Ar. İsteklendiren. paşa-yı ş.+ den 18a/13 şāhib-i şavt-ı ş. 30a/22		
şehr	<i>I.</i> <Far. Şehir. <i>II.</i> <Ar. Ay. ş. 162a/4, 31a/3, 3a/6, 77a/12 ş.+ de 65b/17 ş.+ den 113a/11 ş.+ e 21b/17, 95a/9 ş.+ i 94b/22, 143b/12, 143b/13 ş.+ imiz 133a/10 ş.+ imizde 23b/11, 67b/2, 131b/25 ş.+ imiziñ 67a/17 ‘ulemā-yı ş.+ imiziñ 65a/22 ş.+ inde 7b/23, 47a/6, 65b/13, 65b/4, 152b/18 ş.+ ine 67a/17, 103b/5 ş.+ iñ 132a/12 ş.+ ler 120b/20 ş.+ lerde 109a/22 ş.+ lerden 15b/12 ş.+ leri 113a/14		
		şehr-āyîn	<Ar. Donanma, şenlik. ş.+ ler 9b/24 ş.+ lerde 7b/7 ş.+ leri 79a/20 paşa-yı ş. 8b/4
		şehr-engîz	<Far. Şehir karıştıran. ş. 137a/15 ş.+ imiz 136b/24

ş.+ imizde 137a/5
ş.+ lerin 19a/25

vefk-i ş. 108a/14
müheyyic-i ş. olması 131b/21

şehrī <Far. Şehirli.

sitānbūlī-yi ş. 78b/18
ş.- yi dehrī 78b/19

şehr-yārān <Far. Hükümdarlar.

ş.- ı sevālif-i ' oşmānīniş 30b/19

şehr-yārī <Far. Hükümdarlık;

Hükümdara özgü.

harem-i hāşşa-yı ş.+ de 41b/12

emān-ı taraf-ı ş.+ den 22b/1

harem-i hāşşa-yı ş.+ den 9b/5

sarāy-ı ş.+ den 5a/23

ş.+ ye 9a/23

mīr-āhūr-ı evvel-i ş. 18b/12

silah-dār-ı ş. 30b/16

şehriye <Ar. Aylık.

ş. 34a/9

aḥkām-ı ş. 68b/13

şehvāniyye <Ar. Şehvete çok düşkün.

hālet-i ş. 127b/12

kuvvat-i ş. 33b/7

lezzet-i şāhiye-yi ş.- yi bāḳiyye

129b/18

şehve bk. şehvet

ş. 108a/6

şehvet <Ar. Şehvet.

ş. 19b/8, 20b/16, 112a/8,
115a/3, 123b/24, 124a/7,
124b/22, 130a/4, 134b/6

ş.+ dür 141a/24

hüruc-ı ş.+ e 132a/18

ş.+ ine 33b/9

ş.+ ine 33a/7

ş.+ lerine 88a/9, 88b/4

āteş-i hırş-ı ş. 124b/1

bedel-i ş.- i ḥimār 124a/19

def'-i ş. 27b/23

edā-yı ş. 41a/7

hāl-i ş. 124a/12, 132a/6

maraz-ı ş. 123b/5

müheyyic-i ş. 123b/24

ş.- i ' arz 123b/18

şehvet-engiz <Ar.+Far. Şehvet

uyandıran.

ş.+ dür 90a/25

hırş-ı ş. 86a/20

şehvet-me'āb <Ar.+Far. Şehvet

şāb-ı ş.+ a 123b/19

şehvet-me'āl ?

ş. 124a/25

şehvetlü <Ar.+Tür. Şehvetli.
ş. 160a/15

ş.- i ğasldan 82a/5
ş.- i mezbûrı 98a/7
ş.- i 'asel 81a/7

şehzâdegân <Far. Şehzadeler.
ş.- ı bülend 3b/17

şem' a <Ar. Mumlu fitil.
ş.+ lardan 23b/5

şeker <Far. Şeker.
ş. 81b/4, 120a/25, 153b/6

şemâ'il <Ar. Huylar, tabiatlar.
ş. 126b/22

şekk <Ar. Şüphe.
ş. 54b/6, 59b/4, 74b/6, 99b/25

ş.+ i 133b/17

şekl <Ar. Şekil.
ş. 43a/25, 46a/19, 126b/21,
133b/17, 150b/5
ş.+ i 137b/2
ş.+ inde 14a/2, 49b/16, 66b/23,
67b/11, 67b/12, 96b/22, 148b/10
ş.+ inden 13b/25
ş.- i semmûr 24a/8
tebdil-i ş. 28a/15

şemâlet <Ar. Tabiat, nitelik.
ş.+ leriyle olan 46a/20

şemâtât <Ar. Şamatalar.
ş.+ ı 15a/3

şemâte <Ar. Şamata.
ş.+ ler 34b/8
bâ' işe-yi ş. 100b/23

şekllü <Ar.+Tür. Şekilli.
ş. 65a/22, 67a/22, 73a/13,
97b/19

şemâtet <Ar. Birinin kötü durumda
olmasına sevinme.
ş.+ i 8a/20
erbâb-ı devlet-i ş. 9a/21

şem' c <Ar. Mum.
ş. 24b/20
ş.+ in 52a/18
ş.+ ini 158a/20
ş.- i cem' 78b/24
ş.- i cem' -i 'izz 14b/6

şeml <Ar. Örtme; Topluluk.
ş. 54b/13, 131b/9, 147a/21
ş.+ inde 127b/8
ş.+ ine 151b/22
ş.- i efâzil 118b/12
ş.- i ħud' a 129b/8

	ş.- i nezâket 125a/18	emr-i ş.+ in 110b/14
		ehl-i ş. 125a/22, 131b/4
şems	<Ar. Güneş. ş. 7a/1 ş.- i duḥādan 80a/13 ş.- i nevvārı 140b/24 maṭla ^c -ı ş. 74a/13 şunv-ı şemsü'd-duḥādur 106a/17 şemsi'd-duḥādur 74b/9, 125b/1	ḥükmi-i ş.- i şerîf 131b/6
		şerābir ? ş. 5b/18
		şerāfet <Ar. Şerefli olma, şereflik. bākıl-kerde-yi ş. 134b/12 düdmān-ı ş. 25b/13 gürüh-ı ş. 27a/20, 30b/8 menzile-yi ş.- i uḥreviyedür 55b/24
şemşir	<Far. Kılıç. ş. 20a/1 rūḥ-ı ş. 103b/21	
şenî^c	<Ar. Fena, kötü, ayıp. şān-ı ş. 86a/17, 100b/23,	şerā'if <Ar. Mutlular, kutlular. ş.- i fezā'ili 5b/4
şenî^c a	<Ar. Kötü iş, ayıp iş. a ^c māl-ı ş.+ y1 100a/4 şifat-ı ş. 100b/19	şerā'iṭ <Ar. Şartlar. edā-y1 ş.- i islāmda 26b/5
şenide	<Far. Duyan. aḥvāl-i ş. 17b/9	şer^c an <Ar. Şeriata uygun. ş. 17b/18, 81b/17, 115b/2
şer(r)	<Ar. Kötülük, fenalık, kötü iş. ş. 7a/24, 21a/17, 29b/10, 38a/5 ş.+ lerinden 109a/10	şerāre <Ar. Kıvılcım. ş.+ leri 21b/19
şer^c	<Ar. Allah'ın emri, ayet. ş. 16a/14 ş.- i tevār 135a/20 ş.+ i 112a/21	şerāyi^c <Ar. Şariatlar, şariat hükümleri. icrā-y1 āyīn-i ş.- i aḥmedī 26b/4 ş.+ de 112a/16
		şerbet <Ar. Şerbet. ş. 12b/10, 52a/21, 52b/2,

159b/22
ş.+ den 81b/D
miqdār-ı ş.+ den 153a/2
ş.+ in 117a/8, 127b/1, 159b/20
ş.+ inden 153b/6
miqdār-ı ş.+ inden 153a/16
ş.+ ler 71b/6
ş.+ lerinden 81b/5
tekşir-i miqdār-ı ş. 81b/1

şerbetlü <Ar.+Tür. Şerbetli.
ş. 149a/1

şeref <Ar. Şeref.
ş. 25b/7, 86a/17, 138b/14,
147a/21, 160b/14
cem^c-i ş. 130b/4
dīvān-ı ş. 9b/17
evşāf-ı ş. 118b/17
gürūh-ı ş. 118b/11, 32b/18
gürūh-ı ş.- i şükūh 130a/24
şahş-ı ş.- i müşahşası 156b/23
ş.- i destgāhlarda 26b/9
ş.- i mevfūr 140b/1
zamān-ı ş.- i iktirānında 21a/4

şeref-ārā <Ar.+Far. Şeref süsleyen.
każā-yı ş.- yı istānbül 30b/11

şeref-şümül <Ar. Şerefli.
cānib-i şimāl-i ş. 145a/4

şerh <Ar. Açma, açıklama.
ş. 3b/8, 30a/16, 58a/23, 96b/12,
102a/5, 106a/22, 139b/9
ş.+ e 102b/10
ş.- i külliyyātda 141a/16

şer^ci <Ar. Şeriata uygun.
ğayr-ı ş.+ dūr 141b/25
ş.+ si 157b/22
beyān-ı müşelles-i ş. 141b/25
cünüb-i ş. 107b/20, 115a/16
maḥrem-i ş. 89a/3

şerī^c at <Ar. Allah'ın emri, din
kaideleri.
ş.+ de 112a/13
ş.+ indan 112a/15
ḥük-m-i ehl-i ş. 125a/19
mesā'il-i ş. 17b/12
mücib-i ş. 108a/9
ş.- ı māziye 112a/19
ş.- ı müntehiyye-yi ^cizz 112a/19
ş.- ı şerīfesi 73a/21

şerī^c atcı <Ar.+Tür. Şeriata uyan.
ehl-i tedeyyün-i ş. 157a/25
ş.+ larına 134b/14

şerīf <Ar. Mübarek, kutsal, şerefli,
soylu.
ḥadiş-i ş.+ de 51a/22
ramazān-ı ş.+ de 148a/7

sūre-yi yāsin-i ş.+ de 40b/9

ḥadīş-i ş.+ dūr 6a/1

ḥacc-ı ş.+ e 154b/21

beyt-i ş.+ i 26a/8

emr-i ş.+ i 138b/24

ḥadīş-i ş.+ i 5a/3, 15a/1, 36a/11,

74b/19, 83b/13, 109b/11

meşnevî-yi ş.+ i 47a/10

meşreb-i ş.+ i 47a/24

müsted' ā-yı ş.+ i 52b/13

naşş-ı ş.+ i 73a/11, 139b/13

sinn-i ş.+ i 164a/24

zımn-ı ş.+ i 30a/2

ḥadīş-i ş.+ ince 49b/7, 108a/9

ḳavl-i ş.+ ince 89b/3

nemaṭ-ı ş.+ ince 107b/12

zımn-ı ş.+ ince 41b/5, 156a/18

ḥadīş-i ş.+ inden 160a/9

ş.+ ini 109b/23

ḥadīş-i ş.+ iniḡ 109a/18

ḥadīş-i ş.+ iniḡ 30a/16

manṭūḳ-ı ş.+ iniḡ 30a/18

ṭabī' at-ı ş.+ inḡ 159a/7

ṭabī' at-ı ş.+ leri 16a/15

zāt-ı ş.+ leri 55b/1

ḥużūr-ı ş.+ lerinde 48a/22

te' līf-i ş.+ lerinde 150b/25

ḥizmet-i ş.+ lerinde 36a/24

ser-vaḳt-i ş.+ lerine 116a/21

ḥadīş-i ş.+ leriniḡ 44b/25

āyet-i ş. 155b/20

cer' -i rik-i ş. 29b/21

fātiḡa-yı ş. 135b/21

fīḳh-ı ş. 41b/16

ḥadīş-i ş. 41b/15, 62b/11,

100b/2, 104a/21, 161a/15

ḡükm-i şer' -i ş. 131b/7

islām-ı ş. 114a/11

muḳteżā-yı ḥadīş-i ş. 132b/20

muşḡaf-ı ş. 23b/9, 66b/25

rüberāh-ı ḡacc-ı ş. 47a/12

şāriḡ-i meşnevî-yi ş. 100a/25

zāt-ı ş. 2a/3

şerīfe bk. şerīf

ş. 138b/25

ṭabī' at-ı ş.+ ḡiz 159a/6

şerī' at ş.+ si 73a/21

āyet-i ş.+ siniḡ 52b/13

fātiḡa-yı ş. 112b/12

maşāḡif-i ş.- yi ilāḡide 138b/D

şerīke <Ar. Ortak.

ş. 137a/3

şerīr <Ar. Kötülük işleyen.

ş. 78a/21

a' rec-i ş. 78a/25

ş.- i pūr 162b/6

şer' iyye <Ar. Şeriata uygun olma.

ş.+ yi 120b/25

ḡīle-yi ş. 55a/21

şerm-sār <Far. Utangaç.

ş. 87a/13

şerm-sārī <Far. Utangaçlık.

ş. 49a/3

şerr <Ar. Fena, fenalık.

ş. 21a/10, 38a/7

ş.- i bed 71b/6

şeş-tār <Far. Bir tür telli çalgı.

ş.- tār 146a/20

şeṭāret <Ar. Neşe, şenlik.

ma^ç ācīn-i ş. 152b/24

şetm <Ar. Sövme, sövüp sayma.

ş. 103a/10

şevāhid <Ar. Şahitler.

ş.- i zūre 32b/8

şevher <Far. Koca.

ş.+ i 132b/5

şevk <Ar. Şevk, şiddetli arzu.

ş. 115a/22, 115a/25, 144b/15

ş.+ ı 5a/5

ş.+ ıyle 91a/12

mest-i ş. 91a/17

zēvk-ı ş. 127b/22

şevk-ā-şevk 147a/17

şevk-efzā <Ar.+Far. Şevklendiren.

ş. 141a/12

şevket <Ar. Büyüklük, heybet.

ş. 7b/8, 8a/17, 8b/4, 54b/2,

64a/22, 82b/D

ş.+ den 10a/19

ş.+ dür 53b/5

ş.+ e 94a/15

ş.+ i 63b/24, 79b/9

ş.+ in 25b/13

ş.+ lerinden 10b/8

ş.+ li 82b/D

ç arz-ı ş. 57b/5

eşhāb-ı ş. 39b/4

fermān-fermā-yı ş.- şāh 12b/5

ş.- i ç oşmānī 11a/19

ş.- revā-yı devlet 6b/14

şevket-ārā <Ar.+Far. Heybetli.

ş.+ nıñ 94a/13

Paşa-yı ş.+ nıñ 48a/17

Paşa-yı ş. 22a/20

şey bk. şey[?]

ş. 31b/25, 47a/5, 82a/7,

105a/25, 138a/24, 151a/6,

161a/4

ş.+ de 37a/23, 155a/13, 155b/10,

161a/3

ş.+ dūr 20a/14	ş.- i mezmūm 133a/13
ş.+ ler 37a/2, 37b/13, 103b/25, 115a/2	ş.- i zarīf 47a/20
ş.+ lerden 71b/6	şeyhü'l-islām 22b/17, 157a/20
ş.+ lerdür 150b/25	şeyhlik <Ar.+Tür. Şeyhlik.
ş.+ leri 87a/23	ş.+ i 47a/19
şey' <Ar. Şey.	şeyhūhet <Ar. Yaşlılık, şeyhlik.
ş. 162b/11	ş. 104a/6, 110a/24, 117b/2
ş.+ e 87a/24, 100a/D	‘ālem-i ş.+ de 129b/18
ş.+ iñ 161a/4	ş.+ e 117b/2
ş.+ ün 65a/22	zamān-ı ş.+ e 11a/6
eş-şey' 132b/7	zamān-ı ş. 11a/7
līs-i ş. 106a/8	şeytān <Ar. Şeytan.
şeyātīn <Ar. Şeytanlar.	mel'abe-yi ş. 74b/5
neferāt-ı ş. 19b/19	sevķ-ı ihvān-ı ş. 122b/9
ş.+ i 66a/10	tesvīl-i ş.- ı ḥabāset 122b/10
şeydā <Far. Divane, şaşkın.	tesvīl-i ş.- ı racīm 121a/10
ser-mest-i ş.+ dur 80b/8	vesvese-yi ş.- ı racīm 115a/11
şeyh <Ar. Şeyh, yaşlı.	ş.+ iñ 75a/20
ş. 28b/22, 65b/23, 80a/25, 96b/19, 112b/9	şeytanet <Ar. Şeytanlık.
ş.+ iñ 98a/25	ş. 18b/4, 73b/4
ş.+ lerinden 159b/23	şeytānī <Ar. Şeytana yakışır.
ş.- i bātıl 97b/25	ş. 38b/13, 96b/19
ş.- i bed-kār 97a/4	şeytāniyye <Ar. Şeytanlık.
ş.- i fāzıl 66a/6	ş. 83a/18
ş.- i kebīr 60a/7	ḥareket-i ş.+ den 66a/12
ş.- i mezbūr 47a/12	

şeytaniyyet <Ar. Şeytanlık.
ş.+ ler 93a/19

şeytāniyyet bk. şeytaniyyet
ş.+ i 66a/15

şezr <Ar. Süs olarak kullanılan inci,
altın.
ş.- i cimā^c 151a/25

şıklık <Fr. Şıklık.
ş. 59b/13

şırā <Far. Şıra.
ş. 76b/21
ş.+ sina 143a/11

şırfindı Bayağı kadın.
ş. 102a/11, 119a/2

şi^cār <Ar. Alamet, işaret.
ş. 69b/1, 85a/3, 88b/2, 128a/20,
162b/7, 162b/9, 164a/1, 164a/5
ş.+ dan 80a/18
ş.+ ı 78b/23
eş^cār-ı ħalt-ş.+ ı 62a/12
ihyā-yı fezāyih-ş.+ ı 121a/19
ş.+ ıñ 71b/2
ş.+ ından 131b/14
ş.+ ları 25b/22
şāhib-i ş. 157a/11

şi^cārān <Ar. Alametler, işaretler.
ş.- ı devrāniñ 140a/25

şib^c <Ar. Doyma, tokluk.
ş. 3b/2
ş.- i nām 81b/D
ş.- i tām 141b/14

şidde bk. şiddet
ba^cde-i ş. 106b/10
ş.- i aqrān 5a/19
ş.- yi eşhāb 122b/21

şiddet <Ar. Şiddet, zorluk; Fazlalık.
ş. 20b/16, 45a/11, 71b/11,
71b/21, 91b/25, 117b/12,
128a/16
ş.+ leri 15b/14
‘ākıbet-i ş.- i ğulüvvi 19b/24
elem-i ş. 101a/12
ş.- i ızlāl 73b/8
ş.- i imtisāk 117b/12
ş.- i kuvvet-i hāzımasından
3a/24
ş.- i şavt 45a/12

şiddetlü <Ar.+Tür. Şiddetli.
ş. 105b/25, 146b/18

şifā <Ar. Şifa.
ş. 79a/25, 103b/19
ber-i ş.- yi saqāmā 26a/25

	ş.- yı zāta 83b/1		
şihāb	<Ar. Kıvılcım, kayan yıldız. ş.- ı semā' 66a/11	şilbī	< ? Benim efendim. (?) ş. 93a/7, 93a/12
şikāh	<Ar. Benzerlik. mazhar-ı hüsn-i ş.+ ları olup 116b/24	şimāl	<Ar. Kuzey. cānib-i ş.- i şeref-şümül 145a/4
şikāri	<Far. Av hayvanı. ş. 49b/14, 51b/23	şimālet	? ş. 35a/5
şikāyet	<Ar. Şikayet. ş. 37b/12, 87b/20, 143b/25, 162b/10 ş.+ den 141a/8 ş.+ i 110b/20, 144a/4 ş.+ ler 37b/17 ş.- i hāl 47a/19 ş.- i keвне 3a/25	şimdi	Şimdi. ş. 31a/6, 60a/24, 70a/14, 70a/16, 90b/2, 97a/14, 113a/21, 129a/22, 129b/17, 129b/5 ş.+ ki 122a/1, 158a/23, 31b/19, 86b/17
şikāyet-künān	< Şikayet eden. şikāyet-künān 87b/20	şime	<Ar. Huy, tabiat. ş.- yi erbāb-ı mekārim 140b/5 ş.- yi müstaḥsene 53b/2
şikenbe	<Far. İşkembe. ş.+ ler 111b/24	şināsī	<Far. Tanıyıcı. ş. 44b/7
şikest	<Far. Kırılma, kırık. hāl-i ş. 22a/8	şinīd	<Far. İşitme. ş.- i meclis 146a/18
şiküften	<Far. Açılmış, yeni açmış. ş. 93b/25	şir	<Ar. Şiir. ş. 30a/4
		şir-efken	<Far. Aslanı yıkan, Erdeşir'in lakabı.

	ardeşir-i ş.+ dür 23a/1		
şir	<Far. Aslan. ş. 23b/21	şirişk	<Far. Göz yaşı. ş.- i dideyi 15a/25
şirār	<Ar. Şerli kimseler. ahālī-yi ş. 26a/17	şirret	<Ar. Kötülük, geçimsiz, huysuz. ş. 56a/18
şire	<Far. Şıra. ş. 143a/12	şiş	Şiş. ş. 38a/19
şire-hāne	<Far. Şirahane. ş.+ de 143a/9	şişe	<Far. Şişe. ş. 38a/13 ş.+ niş 142b/17, 142b/24 ş.+ yi 142b/14 ş.- yi ma' hūdeyi 142b/21
şirīn	bk. şirīn ş. 117a/7 cūdā-yı ş. 144b/14	şitā	<Ar. Kış. ş.+ ları 94b/7
şirīn	<Far. Şirin, tatlı. ş. 119a/12, 125a/8 lafz-ı ş.+ dür 117a/17 ş.+ i 125b/15 ş.+ in 137b/6	şitāb	<Ar. Acele, sürat. ş. 36a/24, 44a/10, 50b/11, 143b/16
şirīn-suhan	<Far. Hoş sohbet, sözü tatlı. Rāsih-i ş.- 14b/16	şive	<Far. Naz, eda. ş. 34a/17, 69a/25, 83a/18, 90a/19, 162b/19 ş.+ de 90b/5 ş.+ ler 37a/5, 93a/16 ş.+ lerde 29a/11 ş.+ leri 48a/3 ş.+ lerince 60a/25 ş.+ leriyle 108b/2
şirīn-kār	<Far. Tatlı, hoş muamele eden. ş. 38b/6		
şirīn-kārlık	<Far. Hoş muamele edicilik. ş. 39a/6		

ş.+ si 21a/9	ş. 90a/20
‘ arz-ı ş. 44a/19	
behcet-i ş. 13a/4	şöhret <Ar. Şöhret.
ş.- yi nâz 118a/1	ş. 11b/14, 17b/15, 29b/12,
ş.- yi nâzikeleri 29a/12	94b/12, 113a/17, 143b/5,
ş.- yi vücūd 40b/14	147a/13, 162b/9, 164a/1, 164a/5
	ş.+ i 10a/3, 29a/22, 29b/13,
şīve-kār <Far. Şiveli.	92a/5
ş. 29a/23, 35a/25	ş.+ ile 69b/5, 90b/10
	ş.+ iyle 70a/5
şīve-kārān <Far. Şiveliler.	ş.+ ler 10b/7
ş. 35a/16	ş.+ leri 9b/12, 48a/18
	ş.+ lerinden 20b/17
şīve-zamān <Far.+Ar. Şiveli zaman.	ş.- i ‘ āriyet 10a/20
ş. 116a/23	ş.- i bülend-lisān 127b/16
	ş.- i ibtihācdan 151b/23
şīve-zenān <Far. Şive gösteren.	ş.- i maḥşūşası 2b/13
ş. 145b/19	ş.- i müfteḥiresi 140a/18
	ş.- i yābende-yi şeh̄r 3b/8
şol O.	eş-şöhreti 113b/3
ş. 24b/9, 40b/2, 54b/18, 82a/21,	
107a/3, 125a/22, 130b/25,	şöhret-ārā <Ar.+Far. Şöhretle süsleyen.
131b/5, 134a/12, 134a/22,	ş. 46b/4
152a/16	ş.+ dur 143b/13
	seb‘ a-yı ḳudemā-yı ş. 30a/1
şörba <Far. Çorba. krş. çōrbā	
ş.- yı māhī 120a/23	şöhret-āver <Ar.+Far. Şöhret veren.
	ş. 10a/21, 145a/10
şöhre bk. şöhret	ş.- i rūzgār 73b/19
ş.- yi şeh̄r 4a/10, 28b/18, 66a/22	
	şöhret-gīr <Ar.+Far. Şöhret salmış.
şöhre-ver <Ar.+Far. Şöhretli.	ş. 14b/23

şöhret-nişāb <Ar. Asıl şöhret. ş. 140a/19	ş.- yı ‘aşrı 29b/5 ş.- yı belāgat-āra 25b/13 ş.- yı belāgat-ārā-yı benāma 131b/12 ş.- yı belāgat-ārā-yı kıdemānıñ 5b/7 ş.- yı bülğa-yı daķāyık-ārā 147a/20 ş.- yı ma‘ ārif-i pīrān 115b/4 ş.- yı mezāk 125a/17, 125a/25 ş.- yı zārāfet-ārānıñ 142b/2 şükūh-ı ş.- yı belāgat-ārāya
şöhret-yāb <Ar.+Far. Şöhretli. ş. 11b/15 ş.+ dur 96b/25, 143b/17	
şöyle Şöyle. ş. 9b/19, 34b/4, 36b/2, 55b/5, 122b/11, 142b/18	
şu Şu. ş. 32b/9, 37b/16, 37b/3, 39a/19, 53a/10, 55b/5, 58a/24, 67a/17, 67a/2, 68b/9, 95b/3, 140a/24, 141a/7 ş.+ nı, 45b/4, 52a/20, 52a/25, 89a/10, 96b/8, 147a/17 ş.+ nuñ 64a/17	79a/11 şūde < ? Yıkama. ş. 138a/22, 138a/25 şūh bk. şūh ğamze-yi ş.+ a 80b/7 şūh <Far. Neşeli, canlı. ş. 22b/24 şūm <Ar. Şom, uğursuz. ş. 15a/11, 15a/15, 19a/7, 32a/24, 98a/4 ķavm-i ş.+ uñ 96b/23 şamār Tokat. ş. 4b/15 şūn ?
şu‘ ā <Ar. Güneş’ten veya başka bir kaynaktan yansıyan ışıklar. ş. 158a/22	
şu‘ arā <Ar. Şairler. ş. 12b/21, 61a/16, 63a/12, 123b/14, 131b/9 ‘āmme-yi ş. 80a/1 dehr-i ş.- yı bülğa 145a/24 ma‘ lūm-ı cümle-yi ş. 164a/10 menşe’-i ş. 163a/8	

	ş. 78b/21		
şūr	<Far. Şamata. ş. 15b/4, 19a/5, 26a/9 bā' iş-i ş. 10a/23	şübhelü	<Ar.+Tür. Şüpheli. ş. 7b/11, 12a/18
şura	Şura. ş.+ sını 101b/25, 138a/2 ş.+ cığa 45b/21, 91b/6	şübhesiz	<Ar.+Tür. Şüphesiz. ş. 115a/13, 149b/6
şu'ūr	<Ar. Anlama, anlayış. ş. 81b/14 ş.+ a 11b/4 şāhib-i ş.+ ı 150a/25 ş.+ uñ 104a/7	şüde	<Far. Gitmiş, giden. ş. 26b/22 ş.- yi ' aql 82a/22 ş.- yi ' arafāt-ı ' irfān 26b/7 ş.- yi şığār 28b/18 ş.- yi ücür 55b/3
şübbān	<Ar. Gençler, delikanlılar. ş.- ı ' iffet-nişānān 27a/6	şühedā	<Ar. Şehitler. ş. 22b/19 silk-i ş.+ ya 109b/25 ser-ḫalīfe-yi ş.- yı Kerbelā 22a/10 ḫalka-yı ş.- yı ümem-i ' işmet 17b/20
şübhe	<Ar. Şüphe. ş. 5a/12, 10a/24, 10b/3, 36a/25, 38a/24, 41a/11, 52b/17, 57b/12, 59a/25, 59b/4, 60b/9, 61a/7, 64b/12, 64b/14, 71b/17, 74b/23, 85a/13, 101a/15, 108a/21, 108b/14, 124b/14, 129b/4, 131a/17 ş.+ si 16a/11, 45a/2, 55a/23, 56b/16, 71b/22, 90b/8, 99b/25, 131a/15, 136b/4 def' -i ş. 65a/22	şühüd	<Ar. Şahitler. ş. 32a/5
		şükr	<Ar. Şükür. ş. 30a/2 ş.+ inde 16a/4 ş.+ ine 90a/13 ş.- i ḫudāyı 163b/16
		şüküfe	<Far. Çiçek.

ş. 93b/25
ş.+ siz 35b/7

şükūh <Far. Ululuk.

ş. 27a/20, 32b/19, 71a/22,
94b/10, 125b/3, 131b/8,
134b/12, 145a/20, 162a/14
ş.+ a 136a/20
gürūh-ı fezā'il-i ş.+ da 38a/2
ş.+ dan 119b/10
gürūh-ı rezālet-i ş.+ dan 38a/1
ş.+ ı 116a/23, 158a/24, 11b/9,
30b/8
ş.+ ları 120b/24
gürūh-ı dālālet-i ş.+ uñ 96b/18
ş.+ undan olan 104b/13
dālālet-i ş. 107b/1
fer-i ş. 94a/11
gürūh-ı şeref-ş. 130a/24
refāhet-ı ş. 144b/9
ş.- ı 'afv 120b/14
ş.- ı aġvātdan 30b/14
ş.- ı enbūhdur 1b/16
ş.- ı e'āzım 118b/11
ş.- ı erāzil 113a/7
ş.- ı ħayvānātda 84a/24
ş.- ı şu'arā-yı belāġatārāya

79a/11

ş.- ı zārāfet 129a/14

şükūk <Ar. Şüpheler.

ş. 89a/24

şümūl <Ar. İçine alma; Ait olma.

ş. 54b/13, 131b/9
ş.+ e 129b/8
ş.+ ı 155b/21, 155b/22
ş.+ i 17a/3

şümūlī <Ar. Kaplamalı.

ş. 52b/13, 125a/18

şünmā ?

ş. 148a/10

şürb <Ar. İçme, içilme.

ş. 31b/19, 115b/23
ş.+ de 28a/5, 138a/15
ş.+ i 148a/15, 151a/12
cihet-i ş. 61a/1
ekl-i ş. 152b/8
ş.- i 'arağ 82b/8
ş.- i duġān 27b/17
ş.- i ħamr 59a/22, 137b/20,
138a/14
ş.- i ħamrı 147a/1
ş.- i şahbā-yı cāh 5a/5
ibtilā-yı ş. 60a/3
şürbū'l-kaḫve 47b/23

şürbān <Ar. İçmeler.

ħarābāt-ı ş.+ a 145a/15

şürū' <Ar. Başlama.

ş. 135b/4	ş.+ lerine 13a/25
şürür <Ar. Şerler, kötülükler. ş.+ da 19b/3 nā'ire-yi ş.+ uş 21b/19 muḳteżā-yı ş. 113b/1 ş.- ı iḥtilāl 24b/22	-T- tā <Far. Dek, kadar. t. 34b/14, 37a/24, 39b/16, 57b/4, 81a/8, 90b/18, 122a/19, 124a/14, 124a/19, 124b/10, 137a/1, 137a/3, 140b/11, 141b/24, 142a/1, 142b/10, 143a/19, 14b/1, 150a/18
şürüt <Ar. Şartlar. ş. 108b/7 elzem-i ş.+ dandur 80a/21 aḳdem-i ş.+ dur 36a/10 ş.- ı lāzımedendür 119a/17 icrā-yı ş.- ı vācibeden 39b/19	tā ? t.+ ları 159a/11
şütüm <Ar. Küfürler, sövmeler. ş.- ı ğalīze 146b/19	ta'abbüd <Ar. İbadet etme, tapma. t. 44a/14
şüvā ? ekl-i ş.- yı kebāb 143b/23	ta'accüb <Ar. Şaşakalma. t.+ ü 60a/2 t.- i rüsüm 14a/3
şüyü' <Ar. Duyulma, yayılma, bilinme. ş. 118a/4, 158a/22 ş.+ yla 151a/14	ta'affüf <Ar. İffetli olma. t. 112a/17
şüyüh <Ar. Şeyhler. ş. 26a/13	ta'aḳkul <Ar. Akıl erdirme. t. 97b/16, 108b/6, 127b/6 t.+ ına 73b/7 'ibret-i raḳam-ı erbāb-ı t. 28a/19
şüzüziyyet <Ar. Kural dışılık. ş. 13a/5, 135b/11	ta'alluḳ <Ar. Sevme, ait olma; İlişiği

olma.
t. 21a/20, 112a/8, 147b/8

ta' allüm <Ar. Öğrenme.
t. 45b/24, 47a/10, 120a/1
kânün-ı t. 65a/16
t.- i 'ulüm 47a/9

ta' allün <Ar. Aleni, aşikâr.
t.+ den 101a/1

ta' âm <Ar. Yemek.
t. 49b/7, 52a/8, 54a/18, 54b/2,
66b/6, 87b/22, 138a/24, 159b/19
t.+ da 141b/3
t.+ dan 36a/19
ikbâl-i t.+ dan 81b/D
t.+ dur 49b/11
bezl-i t.+ dur 54a/16
t.+ ı 49b/24
sufre-yi t.+ ı 50b/4
t.+ in 159b/20
t.+ in 49b/5
bağiye-yi t. 48b/14
ba' de't-ta' âm 51a/5
iştihâ-yı t. 48a/10
i't âm-ı t. 53b/6
t.- ı tenâvüli 50a/6
tenâvül-i t. 48b/20

ta' annüd <Ar. İnat etme, direnme.
t. 28a/11

kemâl-i t. 20b/13

ta' arruz <Ar. Sataşma, takılma,
saldırma.
t. 55b/8, 82a/23, 133a/20

ta' aşsub <Ar. Taraftarlık etme; Başka
dinden olanlara düşman olma.
t. 28a/11, 61a/7, 82a/9, 105a/13,
128a/18, 159b/25
ehl-i t.+ dan 160a/12
t.+ ı 110a/1
ehl-i t. 1b/13, 160a/10
gürüh-ı t. 11b/8

ta' aşsub-âlüd <Ar.+Far. Taassuba
bulanmış.
t. 21a/10

ta' aşsub-âmiz <Ar.+Far. Tutuculukla
karışık.
t. 158a/25

tâ' at <Ar. İbadet.
ehl-i t. 126a/3

ta' azzum <Ar. Büyüklenme, kibirlenme.
t. 74b/22

ta' azzumen <Ar. Kibirlenerek.
t. 51a/1

ta^ç azzur <Ar. Zorluk; Bahane uydurma.

t. 16b/11

t.+ ı 121a/17

tab^ç <Ar. Tabiat, huy; Mühür,
damga.

ṭ. 131b/5, 125a/22, 141a/12

ṭ.+ a 5b/20, 57b/11

ehl-i ṭ.+ a 61a/14

ṭ.+ ı 143b/19

mev-i t.+ ı 111a/8

ehl-i ṭ.+ ıḡ 131b/18

ehl-i ṭ. 61a/17

şāḥib-i ṭ. 152a/16

ṭ.- ı derrāk 65a/18

ṭ.- ı ehl-i mezāka 91b/11

ṭ.- ı şehinşāḥi 22b/12

zāde-yi ṭ.- ı ra^ç nālarından 164a/9

tab^ç i <Ar. Yaradılışa özgü.

ṭ. 104a/13

tāb <Far. Güç, kuvvet.

t. 12a/24, 98a/3, 111b/14

dā^ç iye-yi t. 115a/23

pīr-i şāb-ı t.+ ıḡ 113b/14

tabābet <Ar. Tıp.

ṭ.+ inden 151a/25

tabābetün li'z-zurefā

tabaka <Ar. Tabaka.

ṭ. 30b/4

ṭ.+ dur 147b/25

ṭ.+ yı 31b/20

ṭ.- yı evlādur 30b/5

ṭ.- yı ḥāmisedür 31a/6

ṭ.- yı rābi^ç adur 31a/2

ṭ.- yı sādisedür 31a/10

ṭ.- yı şālişedür 30b/14

ṭ.- yı şāniyedür 30b/8

tabakca <Ar.+Tür. Tabakça, küçük

tabak.

ṭ.+ lar 48b/16

tabance <Far. Tokat.

ṭ.+ sin 106b/19

tabāyi^ç <Ar. Tabiatlar.

ṭ. 16b/18, 126b/13

ehl-i ṭ. 125a/20

ṭ.- i selimeye 144b/11

tabḥ <Ar. Pişirme.

ṭ. 72a/2

tabḥ < ? Dışarı.

ṭ. 87b/23

tābi^ç <Ar. Birine bağlı olma, dahil
olma.

t. 33a/7, 47a/6, 134a/25, 160b/7

t.+ leri 158a/9

ṭ.- ı şerîfleri 16a/15

ṭabî' at <Ar. Yaradılış, tabiat.

ṭ. 13a/14, , 34b/16, 71a/15,
78b/7, 126b/21, 127b/13,
148a/5, 153b/1
ṭ.+ a 74a/23, 128a/10
erbâb-ı ṭ.+ dan 61a/12, 150b/25
ehl-i ṭ.+ dan 111a/5
ehl-i ṭ.+ dur 144a/4
ṭ.+ ı 5a/5, 81b/D, 130a/6,
153a/23
tehevvür-i ṭ.+ ı 150b/25
ṭ.+ ın 159a/25
ṭ.+ ına 96a/3
ṭ.+ ları 126b/10
ṭ.+ larında 104b/25
bi'l-aḥş-ı ehl-i ṭ. 125a/24
ehl-i ṭ. 131b/7
erbâb-ı ṭ. 150b/25
irḥâ-yı ṭ. 81b/D
ḳuvvet-i ṭ.- ı reddiyye 48a/10
mîr-i kelâm-ı nâzik-ṭabî' at-ı pür
m. 164a/3
mizâc-ı ṭ. 120a/21
şâhib-i ṭ. 131b/2
ṭ.- ı mi' mârîyyetleri 82b/D
ṭ.- ı mürekkebe-yi külliyye
124b/7
ṭ.- ı nâzike 108b/1
ṭ.- ı nâzike-yi zarîfe 130a/15
ṭ.- ı şerîfeñiz 159a/6
ṭ.- ı şerîfeñiz 159a/7

ṭabî' at-gîr <Ar.+Far. Huy yayan.

ṭ.- 49a/20

ṭabîb <Ar. Hekim, doktor.

ṭ.+ im 106a/13
ṭ.+ ler 83b/1, 133b/10, 133b/13
ṭ.+ lerdən 83a/24
ṭ.- i ḥâzîḳ 153a/4
ṭ.- i ḥâzîḳ-âsâ 16b/18

ta'bir <Ar. Tabir, ifade, anlatım.

t. 18b/24, 35b/3, 42b/22,
57a/12, 57b/9, 60b/20, 62a/10,
63a/22, 65a/22, 72a/13, 80a/8,
83a/5, 89b/11, 92a/24, 94b/10,
96a/24, 123b/4, 125a/6, 130a/10,
136a/25, 136b/21, 141b/15,
150a/16
ḥüsn-i t.+ dür 63b/5
t.+ e 90b/24
ḥüsn-i t.+ e 40b/8, 63a/18
t.+ i 57a/13, 63a/6, 69b/9,
80b/24, 82a/13, 102b/19
ḥüsn-i t.+ i 34b/17
ḥüsn-i t.+ idür 104b/4
t.+ iñ 125b/5
t.+ in 33a/16, 108b/6
t.+ ince 54b/25
t.+ inde 30a/17
t.+ inden 36a/22

t.+ ine 159b/2	
t.+ ini 59b/10	tābūr < ?
t.+ ler 63a/6, 69a/21, 84b/13	t.+ ı 65b/16, 67a/18
ḥüsn-i t.+ leri 100b/16	
t.+ leriḡ 42a/20	tābūt <Ar. Tabut.
ḥüsn-i t. 40b/11, 41a/17, 61a/2,	t.+ a 55a/4
63a/5, 83a/21, 102a/18, 164a/12	t.+ lar 65a/14
t.- i āḡer 117b/22, 96b/11	raḡt-ı t.- ı fenāya 14a/17
t.- i dāḡer 134b/25	
t.- i ḡabīşlerinden 71b/14	tāc <Ar. Taç.
t.- i rü'yā 3b/12	t. 14b/10
t.- i rü'yāya 29b/25	t.+ ını 25a/15
t.- i zurefāda 46b/10	t.- ı ḡikmet 73a/3
ta' bīrsiz <Ar.+Tür. Tabirsiz.	tācīset ?
t.+ siz 99b/13	edeb-i t. 49a/11
ta' bīrāt <Ar. Tabirler.	ta' dād <Ar. Sayma.
t. 30b/23, 61b/15, 93b/6	t.+ ı 117a/16
t.- ı ḡabīşe 137a/7	
t.- ı müstehcene 63b/14	tafaḡḡun <Ar. Anlama, akıl erdirme.
	evzāḡ-ı t. 127a/1
ḡabl <Ar. Davul.	tafdīl <Ar. Birini ötekilerden üstün
ḡ. 6b/7, 34b/13, 80b/21, 80b/23	tutma.
ḡ.+ ıḡ 80b/24	t.+ iniḡ 2b/6
şāḡib-i ḡ. 30b/5	beynü't-tafdīl 96b/17
ḡabla <Yun. Geniş, düz levha.	tafra <Ar. Atıp tutma, böbürlenme.
ḡ. 136a/16	ḡ. 94b/12
tābūd bk. tābūt	ḡ.+ yı 94b/12
intihā-yı t. 14a/18	

ṭāfra	?	ṭ.+ ı 3a/17
	ṭ. 43b/12	ṭ.+ lara 92a/7
		ṭ.+ larda 15b/13, 98a/24
tafşıl	<Ar. Etraflı olarak bildirme.	ṭ.+ larında 19a/9
	t. 8b/25, 33b/1, 36a/1, 49a/2,	ṭ.+ larının 151a/17
	63a/16, 97b/3, 101a/25,	
	105b/22, 109b/19, 123a/12,	tağallüb <Ar. Zorla hüküm sürme,
	127b/25, 128a/25, 132a/20,	zorbalık.
	147b/15	t.+ leri 29a/12
	t.+ den 10b/1, 20b/21, 61b/14,	
	82a/19, 121a/8, 138b/6	tağallüm ?
	keşret-i kitābet-i t.+ den 84a/5	t. 144a/21
	t.+ e 45a/4	
	t.+ i 57b/17, 73b/2, 101b/8	tağarrür <Ar. Gururlanma, böbürlenme.
	t.+ in 138b/12	t. 64a/8
	t.+ in 83a/10	
	t.+ ine 5b/5	tağayyüb <Ar. Kaybolma, gözden
	t.+ ini 127a/17	uzaklaşma.
	taḫrīr-i t.+ ini 30a/19	t. 101a/20, 115b/23
	ef'āl-i t. 82a/18	t.+ den 60a/3
	hulāşa-yı t. 54a/22, 131a/18	ğayr-ı t. 127a/21
	t.- i gūn 88a/4	
	t.- i ḫātime-yi ḫātime-de 130a/18	tağbīn <Ar. Aldatma, gabn.
	t.- i ma'nevī 6a/1	t. 160b/11
	t.- i meslekine 122b/16	
	'ale't-tafşıl 85b/9	tağıl- Dağılma.
	ḫable't-tafşıl 85b/9, 116a/20	ṭ.- up 98b/23, 99b/23
tağ	Dağ.	tağıt- Dağıtma.
	ṭ. 5b/2, 87b/19	ṭ.- an 14b/12
	ṭ.+ a 85a/6	
	ṭ.+ da 66b/15	tağlan- Dağlanma.

	t.- acak 110a/3		t. 38b/5, 155a/9
			t.+ i 32a/16
tağlīb	<Ar. İlgiden dolayı bir kelimeyi başka bir manayı da içine alacak şekilde kullanma.		t.+ ler 5b/1
	t.+ i 148a/16	taḥāret	<Ar. Temizlik.
			t. 17a/20, 114a/12, 138b/7
			t.+ e 120a/7
tağyīr	<Ar. Başkalaştırma, değiştirme, bozma.	taḥarrük	<Ar. Hareket etme.
	t. 5b/20, 72a/18, 72a/22,		t. 5a/5
	122b/15, 122b/3	taḥassür	<Ar. Hasret çekme.
	t.+ i 19b/14		t. 125a/7
	t.- i kelime 58b/14	taḥavvül	<Ar. Değişme, başka bir şekle
	t.- i ne ^c mā-yı firāvān 26a/22		girme.
taḥaddüren	<Ar. Örtünerek.		t.+ de 87b/22
	t. 69b/3	taḥayyül	<Ar. Hayalde canlandırma.
taḥakkuḳ	<Ar. Gerçekliği anlaşılma.		şahş-ı felek-i ^c ālem-i t.+ de
	t. 65a/22		28a/20
	girizgāh-ı ^c ālem-i t.+ da 18a/7	taḥbīs	?
taḥallūf	<Ar. Uygun gelmeme.		t. 47b/1
	t. 160a/25	taḥdiş	<Ar. Tırmalama, kurcalama.
taḥallül	<Ar. Hallolma.		t. 124a/6
	t.+ iyle 72a/24		t.+ iyle 123b/23
teḥālūk	<Ar. Çok isteme, can atma.	taḥfif	<Ar. Hafifletme.
	t. étmeyeler 39a/2		t.+ i 43b/4
taḥammül	<Ar. Tahammül.		

tāhir <Ar. Temiz.

ṭ. 76a/21, 80a/1

‘ arak-ı ṭ.+ den 55b/16

destmāl-ı ṭ.+ i 51a/2

cünüb-i ḡayr-i ṭ. 112b/17,

112b/25

ḡükm-i ṭ. 28a/1

taḡkīkan <Ar. Gerçekten.

t. 56a/8, 122a/15

taḡkīkāt <Ar. Araştırmalar,
soruşturmalar.

t. 54a/13

taḡhiyyāt <Ar. Namazda okunan

ettehiyatü duası.

t. 44b/20

taḡḡir <Ar. Hakaret etme, hor görme.

kemāl-i t. 18b/23

taḡkīk <Ar. Doğru olup olmadığını

araştırma.

t. 6a/15, 6b/1, 15b/16, 38a/24,

51b/10, 54a/15, 60a/20, 61a/18,

62a/24, 73b/6, 90a/10, 98b/17,

99b/1, 109b/21, 111a/19,

119a/11, 139b/10, 160a/14

ehl-i t.+ den 70a/24

t.+ dūr 23a/23

t.+ i 72b/19, 100a/2, 109b/22,

123a/21, 124b/3, 134a/25,

142b/6

ḡulāşa-yı t.+ i 47a/2, 84a/21

ḡulāşa-yı t. 6b/3, 79a/10, 80b/12

nev‘ -i t.- i tefāşil 132a/16

t.- i ḡaḡikī 117a/17

t.- i merāmdur 2a/1

t.- i töhmet 72b/14

teslīm-i t. 21b/1

taḡkīkū’t-taḡāḡik 6b/13

taḡlif <Ar. Birini kendi yerine
bırakma.

t. 67a/15

taḡlil <Ar. Ekşitme, sirkeleştirme.

t. 95b/12

taḡliye <Ar. Süsleme, donatma.

t. 99a/16

taḡliye <Ar. Boş bırakma, serbest
bırakma.

t. 95a/4

taḡmil <Ar. Yükleme, yükletme.

t. 10b/12

taḡminen <Ar. Tahminen.

t. 81b/5

taḡmīr <Ar. Yoğurma, mayalandırma.

t. 122a/17	t.+ iyle 5b/9
tahmīs <Ar. Fısıltılı söz.	isticā-yı t. 69b/4
t.+ i 105b/25	ḥāl-i t. 43a/9
	‘uhde-yi t. 63a/17
	vech-i t. 122b/23
taḥniş ?	
t.+ lerinden 131a/5	taḥşil <Ar. Ele geçirme; Vergi veya irat toplama.
taḥrīb <Ar. Harap etme, edilme.	t. 46b/5, 65a/17, 69a/25, 131b/1,
t.- i bilād 21b/8	155b/24
	t.+ i 31a/15, 99a/1
taḥrīk <Ar. Kımıldatma.	t.- i mālda 14b/19
t. 132a/17, 142b/12, 153a/10	t.- i maşlaḥat 40a/24
t.- i aḥbāb 135b/3	t.- i taḥarrüb-i şāhiden 47b/6
taḥrīr <Ar. Yazma, yazılma.	taḥşin <Ar. Güzel bulup takdir etme; Güzelleştirme.
t. 2a/D, 9a/3, 9a/18, 20b/7,	t. 41b/2, 71b/3, 150b/1
39b/12, 40b/11, 43a/5, 43a/19,	t.+ inden 82b/D
57b/17, 69a/4, 69b/2, 72a/13,	hezār-ı t. 152a/4
72b/22, 99b/9, 102a/5, 106a/19,	t.- i inṭāḳ 69a/24
109b/19, 118b/24, 123b/12,	
123b/17, 128a/25, 132b/1,	taḥşinde ?
138a/20, 138b/11, 140a/7,	t.+ leridür 94b/8
140b/19, 147b/14, 154a/10,	
164a/11, 164b/13	taḥşin-kerde <Ar.+Far. Güzelleştirmiş.
vādī-yi t.+ den 126b/23	t. 71b/3
t.+ e 2a/D, 130b/24	
t.+ i 2a/14, 52b/10, 58b/3,	taḥşiş bk. taḥşiş
63a/24, 65a/3, 69a/21, 136a/1,	t. 84a/3, 125a/21, 131b/15
140b/23	vech-i t. 151a/11
t.+ ine 69b/9	
t.+ ini 18b/2	

taḥṣīṣ <Ar. Tahsis, ayırma.
t. 126b/18, 130a/25, 143a/5

t. 95a/9

taḥṣīṣen <Ar. Tahsis ederek.
t. 162b/12

taḥṭīr ?

t. 121a/17

taḥt bk. taḥt
t.+ nda 75a/8, 91a/25, 110b/17,
127a/5

taḥvīf <Ar. Korkutma.

t. 65a/11, 114b/2, 121a/17

muḳtezā-yı t.- ı ma‘nevīsidür
53b/24

‘asā-yı t.+ ı 163b/10

t.- ı müşrikīn-i düzaḥ 11a/24

pāy-ı t.- ı salṭanat-ı ‘aliyye
42a/25

taḥvīfen <Ar. Korkutarak.

t. 17a/20

t.- ı imkānda 61a/5, 108a/22,
131b/15

taḥvīl <Ar. Değiştirme, değiştirilme.

t. 74a/13

t.- ı iskender 94a/11

t.+ den 73b/10

t.- ı nikāhında 96a/9

taḥyīr <Ar. İstedğini seçmeyi teklif
etme.

t.- ı ‘uḳūl 17b/5

t.- ı nikāhlarında 68b/25

t.- ı revāndan 94a/5

taḥte’l-ḳal‘ada 34b/6

taḥt-gāh <Far. Baş şehir.
t.- ı sa‘ādet-penāh 31b/9

taḥzīb <Ar. Takım takım toplama.

t.- ı binā-yı dīn-i ‘īsā 74a/5

taḥt <Far. Taht.
t.+ nda 69b/6, 110b/8, 155a/20
t.- ı cemilinde 155a/18

taḥzīb bk. taḥzīb

t. 72a/17

taḥtāniyye <Ar. Alttaki.
menḳūte-yı t. 125b/7

taḥzīb <Ar. Saç sakal boyama.

t. 16a/9

taḥtār ?

taḥzīl <Ar. Bayağılaştırma.

t. 64a/24

taḥzīl bk. taḥzīl taḥzīlū'n-naṣārī 73b/4	ṭ.- yi rā'ife-yi i' rāb 50a/7 ṭ.- yi türkmān-ı ḥā'in 134a/16 ṭ.- yi yehūd 72b/12 ṭ.- yi zenāna 12b/17
taḥzīn <Ar. Kederlendirme. t. 135a/8	ṭ.+ si 19b/3, 85a/2, 114b/25, 118b/22, 124b/23, 130b/25, 134b/24
taḥzīr <Ar. Sakındırma, men etme. t. 71a/4, 121a/17 t.+ iniṅ 81b/13	ṭ.+ sidür 86a/25, 96a/23 ṭ.+ sinden 56b/2, 65b/13, 84a/23, 162b/7 ṭ.+ sindendür 162b/21
taḥzīr <Ar. Men etme, önleme. t.- i ḥīle 38a/4	ṭ.+ sine 72b/17, 97a/16 ṭ.+ siniṅ 56b/6, 72b/5, 89a/1, 95b/5
tā'ib <Ar. Tövbe eden. yād-gār-ı t. 143b/21	ṭ.+ siyle 33b/13, 56b/24, 138a/13
tā'ife <Ar. Takım, güruh. ṭ. 46a/22, 100a/25, 157b/9, 162a/4 ṭ.- yi cān 70b/15 ṭ.- yi cinden 66b/3 ṭ.- yi dūrūze 97a/7 ṭ.- yi efrenc 73b/23 ṭ.- yi efrenc-i bī-dīndür 96b/1 ṭ.- yi etrāke 151a/3 ṭ.- yi gürciyān 134b/5 ṭ.- yi insānıṅ 124b/18 ṭ.- yi mekrūhesi 45b/8 ṭ.- yi nisā 119a/1 ṭ.- yi nisāya 60a/20 ṭ.- yi rācife 116b/13	taḥarrur <Ar. Yerleşme. t. 83a/5 taḥarrüb <Ar. Yaklaşma, yanaşma. t. 47b/3, 115b/14 taḥşīl-i t.- i şāhīden 47b/6 tākat <Ar. Güç, kuvvet. ṭ. 5b/3, 22a/6, 87b/20, 155b/8 taḥayyüd <Ar. Dikkatli davranma. t. 87a/23 taḥbīh <Ar. Beğenmeme. t. 8a/19, 47b/1

taḳdim bk. taḳdīm

t. 113b/10

taḳdīm <Ar. Sunma, tanıtmā.

t. 162b/13, 53b/3

taḳdīr <Ar. Beğenme, değer biçme;
Allah'ın olmasını istediği şeyler.

t. 21a/25, 81b/6, 94a/24,

115b/17, 121a/9

t.+ ce 11b/3, 49b/8, 67a/6,

97a/23, 104b/2, 105a/3

t.+ in 53b/9, 84b/5

t.+ ince 125a/24

farz-ı t.+ ince 127a/9

t.+ ine 29b/23

t.- i a^c lā 71b/23

taḳdīr <Ar. Takdir olunarak.

t. 87b/24

taḳım Takım.

t. 55a/12

tāḳat <Ar. Güç, kuvvet.

t. 5b/3, 22a/6, 87b/20, 155b/8

taḳın- Takınma.

t.- alar 37a/7

taḳıştır- Takıştırma.

t.- maḳ 92b/23

taḳıyye <Ar. Birinin mensup olduğu

mezhebi gizlemesi.

t. 28a/9, 97a/6

taḳıyye <Ar. Koruma.

t.- yi devleti 158a/17

tāḳıyye ?

t.- yi merāmı 158a/21

taḳlīd <Ar. Takma, asma, kuşatma.

t. 54b/17, 124a/13, 140b/6

t.- i ḳalāyid 30b/2

taḳrī^c <Ar. Azarlama.

t. 104a/5, 111b/2, 115a/5,
122b/12, 128a/3

taḳrīb <Ar. Yaklaştırma; Yolunu
bulma.

t.+ in 30a/9

taḳrīr <Ar. Yerleştirme,
sağlamlaştırma.

t. 10a/14, 61a/19, 63a/19, 73b/3,
81b/13, 90b/23, 91a/17, 99b/8,

99b/11, 102a/6, 106a/22,

120b/15, 123a/12, 123b/18,

130b/24, 138b/25, 150b/25,

164a/13

t.+ den 69a/21

t.+ dūr 6a/12
t.+ i 148a/13
t.+ iņ 76b/1
t.+ inden 65a/22, 137b/17
t.+ leri 127a/1
engāšte-yi t. 109b/19
t.- i mesā'il 97b/25
t.- i sâbık 99b/11
t.- i tafşiliniņ 30a/19

taķvıyet <Ar. Kuvvetlendirme.

t. 61b/4, 124a/8,

tal- Dalma.

ţ.- ması 68a/8

talahhuş ?

t.+ ı 53b/11, 53b/14

taķrırāt <Ar. Ağzdan anlatılan şeyler.

t.+ ı 93b/6

taķsım <Ar. Parçalara bölme, bölüm.

t. 61b/19, 83a/22, 84a/3

t.+ inde 7a/20

talāk <Ar. Boşanma, nikâhın sona
ermesi.

ţ. 32a/19

ţ.+ dan 32a/19

ţaleb <Ar. Talep.

ţ. 55a/18, 90b/15, 97b/14

taķşır <Ar. Kusurlu.

t. 36b/6

ţalebe <Ar. Talebe.

ţ.- yi 'ulūm 122a/20

taķtır <Ar. Kısıtlama. (?)

t. 81b/6

ţaleben <Ar. Talep ederek.

ţ. 18b/1

taķvā <Ar. Allah korkusu.

t. 11a/10, 28b/8

t.+ nıņ 77a/11, 115a/15

ehl-i t. 63a/14, 112b/10,

122a/20

t.- yı 'āmil 121a/11

ţāli' <Ar. Talih.

ţ.+ i 155a/15

ţ.+ ine 11b/23

ţālib <Ar. Talep eden.

ţ. 116a/12

taķvım <Ar. Takvim.

t.+ leriniņ 68b/13

ta'lık <Ar. Asma; Bir yazı biçimi.

t. 143b/2	ṭ. 161b/12
ḥaṭṭ-ı t.+ de 29a/1	
ta' līm <Ar. Öğrenme, öğretme.	tamām <Ar. Tamam, tam.
t. 45b/24, 46a/2, 49b/3, 65a/22,	t. 6a/24, 7a/14, 9b/6, 12b/10,
67a/17, 119b/20	16a/5, 24b/20, 35b/22, 39a/21,
t.+ e 52b/8	49b/24, 65a/22, 65b/16, 65b/21,
t.- i edā-yı kelimāt 5b/21	87a/3, 90b/22, 92a/9, 92a/17,
t.- i mu' allim 49a/23	95a/17, 99b/16, 100a/D,
	115a/21, 119b/16, 143a/8,
	148b/23, 149a/3, 159b/7
ta' līm-ḥāne <Ar.+Far. Talim edilen yer.	t.+ ı 23a/7
t.+ leri 119b/22	t.+ ına 98a/6, 140b/12
	t.+ ında 97b/25, 157b/16
taltīḥ <Ar. Bulaştırma.	icrā-yı t. 163a/10
t. 74b/12	t.- ı dil-ḥ ^v āv 86b/10
	t.- ı hażma 142a/9
ṭa' m <Ar. Tat.	t.- ı ihtimām 64b/17
ṭ. 141a/15	
	tamāmet <Ar. Tamalık, tamamlık. (?)
tām <Ar. Tam.	t. 126a/16
ī' tirāf-ı teslīm-i t. 62b/20	ifākat-ı t. 103b/11
kelām-ı t. 61b/20	
şalāḥ-ı t. 33a/8	ta' mīr <Ar. Tamir.
şib ^c -i t. 141b/14	t.+ ine 135b/3
ṭama' <Ar. Doymazlık.	ta' miye <Ar. Kapalı şekilde anlatma.
ṭ. 49b/20	şan ^c at-ı t. 13b/13
ṭ.+ a 101a/9	
ṭ.+ ı 157a/22, 161b/11	ta' miyeci <Ar.+Tür. Tamiye yapan.
ṭ.- ı ḥām 157b/15	t. 56b/8
ṭama' -kār <Ar.+Far. Tamahkar, cimri.	tāmme <Ar. Bütün, eksiksiz.

ğıbta-yı t. 125b/4 himmət-i t. 73b/17	ṭannāzān <Ar. Herkesle eğlenenler. ṭ. 60b/16
ṭamūʿ ? ṭ. 78a/9, 134b/22, 156a/21 vāʿ iz-i ṭ. 77b/4	ṭanṭana <Ar. Tantana. ṭ. 94b/2, 94b/23
ṭaʿn <Ar. Yerme, ayıplama. ṭ. 60b/14, 82a/7, 82a/12, 82a/17, 82a/23, 82a/8, 101a/16, 103b/25, 128a/4, 151a/7, 152a/23, 158b/3 ṭ.+ ı 103b/19, 131b/17	ṭanṭanasız <Ar.+Tür. Tantanasız. ṭ. 79b/25
ṭanbūr <Ar. Tambur. ṭ. 80b/20	ṭanz <Ar. Alay etme. ṭ.+ ı 60b/16
ṭānbūr bk. ṭanbūr ṭ. 80b/20	ṭanzīr <Ar. Benzetme. t.+ inden 62b/19
tandır <Ar. Tandır. t. 152a/7	ṭaṅrı Tanrı. t.+ nıṅ 100a/25
ṭaʿn-endāz <Ar.+Far. Yeren. ṭ. 100a/D	tār <Far. Karanlık. t.- ı mızrāb 146a/20
ṭaʿne <Ar. Çekiştirme, yerme. ṭ. 47a/22, 121b/22, 129a/13, 135b/3 ṭ.+ sinden 35b/12 ṭ.+ siyle 110a/9 seng-i ṭ. 118b/10 ṭ.- yi aḥbāb 92b/5	ṭara- Tarama. ṭ.- r 93a/1
	ṭaraf <Ar. Taraf. ṭ.+ dan 41b/6, 73b/6, 109a/5 ṭ.+ ı 22a/24 ṭ.+ ımıza 127a/15 ṭ.+ ından 104b/25, 120a/16, 161b/10, 164b/2 ṭ.+ larından 38b/12, 61b/25,

tārīḥ <Ar. Tarih. t. 13b/20, 15a/12, 15a/16, 15b/3, 16b/3, 113b/20 t.+ de 102b/2, 109b/25 t.+ i 18b/3 üstād-ı dehr-i t.+ iñ 13b/12 t.+ inde 164b/7 t.+ ler 12b/24, 13b/6, 16a/20, 29b/6 t.+ leridür 113b/5 maḳṭa^ç-ı t. 18b/2 t.- i aḫer 114a/1 t.- i ḳatli 114a/7 t.- i rāsīḥ 113b/21 t.- i şahādet-nümā 16a/21 t.- i şehādet-i genc 113b/5 t.- i şehādetleri 113b/23 t.- i vefāt-ı ^çanün 14a/20 t.- i vesāḫıdur 15a/12, 15a/16	be-ṭ.- i ^çalā 4b/8 be-ṭ. 72b/1, 73b/20 be-ṭ.- i Naşārā-yı āfāḳdan 73b/15 ehl-i ṭ. 151b/16 ṭ.- i ḥaccda 4a/13, 27b/12, 50a/6 ṭ.- i naḳşibendiyyedür 100a/25 ṭ.- i ^çaleyhīniñ 100a/25 ṭ.- i ^çām 159b/15 ṭ.- i ^çāmm 134a/10 ṭ.- i ^çāṭıl 96b/15
tārik <Ar. Terk eden, vazgeçen. t. 20a/1, 132a/2	ṭarīḳa bk. ṭarīḳ ṭ. 93b/13, 115a/20, 122a/23, 124a/20 ṭ.+ larınca 105a/23 ṭ.+ larıyla 160b/11 ṭ.+ sı 6b/24, 10a/15 te³dīb-i ṭ.+ sı 60a/4 ṭ.+ sıdur 82b/14 ṭ.+ sınca 21b/7 ṭ.+ sıyla 12a/8, 66b/3, 155a/9 def^ç-i ṭ.+ sıyla 12a/23 ṭ.- yı ^çaleyhi³yi 100a/25 ṭ.- yı daḳīḳa 71a/18 ṭ.- yı ricā 18a/8
ṭarīḳ <Ar. Yol. ṭ. 4a/2, 47a/25, 79b/10, 92a/14, 96b/4, 100a/D, 113a/11, 120a/3 ṭ.+ de 49a/15 ṭ.+ e 81b/1 ṭ.+ i 131b/24 ṭ.+ iñ 43b/3 ṭ.+ ler 130a/2	ṭarīḳat <Ar. Tarikat. ṭ.- ı ^çaleyhi 100a/25 ṭ.+ iñ 100a/25 ṭarīḳatu³l-fulūs 46a/11
ta^çriż <Ar. Dokundurma.	

t. 92b/5, 92b/8, 131a/10, 131a/9 t.+ i 159a/22 laṭife-yi t. 130b/3	taşavvuf <Ar. Tasavvuf. t. 104b/19
ṭarr <Ar. Zorluk. ṭ.+ ile 144b/19	taşavvur <Ar. Zihinde canlandırma, şekillendirme. t. 4b/22, 6a/10, 9a/2, 27b/20, 28a/19, 31b/17, 36a/16, 54a/19, 60b/8, 62a/16, 63a/25, 63b/8, 69a/18, 69a/25, 71b/11, 77a/18, 77a/19, 82a/16, 85b/21, 95b/1, 97b/16, 101a/9, 101a/11, 102b/13, 102b/21, 104b/24, 106a/25, 108a/15, 108b/7, 110a/17, 122a/2, 123b/19, 124a/3, 125a/1, 125b/5, 126a/20, 127a/21, 130a/16, 146a/8, 146b/22, 162b/22 ḥilāf-ı t.+ dur 70b/22, 147a/10 t.+ ı 89a/19, 108a/22 t.+ ıyla 63a/23 ḥulāşa-yı t.+ ları 131a/20 diḳḳat-i t. 126b/25, 95b/21 t.- ı ehl-i ḡayret 89a/16 t.- ı ‘uḳalā-yı ehl-i mezāḳa 124a/9
ṭarpūş <Far. Püsküllü kırmızı başlık. ṭ. 60a/22	
ṭarṭīb <Ar. Islatma. t. 149a/5 t.+ i 149a/8	
ṭarz <Ar. Tarz, usul. ṭ. 36b/10, 36b/14, 146a/12 müḥr-i mücevher-i ṭ.- ı elmāsın 13b/15 ṭ.- ı ḥāş 144a/16	
ṭarziye <Ar. Razı ve hoşnut etme. t. 27b/1	
ṭās <Ar. Tas. ṭ.+ ları 91a/21	
taşaddī <Ar. Bir işe girişme. t. 89b/21, 156b/6, 159a/21	taşdıf <Ar. Can sıkma, rahatsız etme. t.+ dür 101b/1
taşarruf <Ar. Tasarruf; sahip olma. t. 123a/18, 123a/19, 123b/2 t.+ unda 105a/25	taşdıḳ <Ar. Doğrulama. t. 65b/10, 99b/1

t.+ e 159a/21

t.- i māmāzī 99b/7

t.+ e 140a/21

t.+ ine 130b/21

āverde-yi t. 127a/7

taşfiye <Ar. Saflaştırma.

ba^c dü't-taşfiye 141b/23

taştîr <Ar. Yazma, kaleme alma.
t. 164a/15

taşgîr <Ar. Küçültme, ufaltma.

t. 117b/1

vech-i t. 141a/18

taşvîr <Ar. Betimleme.

nehc-i t.+ de 126b/23

taşhîh <Ar. İyiletme.

h^vāhde-yi t. 73b/18

taş Taş.

ţ. 115a/13, 28b/6, 85a/19

ţ.+ dur 85b/14

tāsi'an <Ar. Dokuzuncu olarak.

t. 7b/9, 62a/14

ţ.+ ı 5b/19, 54a/6, 118b/9,

143b/14

ţ.+ lar 134a/25, 154b/9, 79b/24

taş'in ?

amel-kerde-yi t.+ dūr 153a/14

taş- Taşma.

ţ.- up 154b/5

taşliye <Ar. Bir dua.

t. 27a/25

taşak Er bezi.

ţ.+ ı 70a/9

taşnîc <Ar. Yapma, uydurma.

t. 142a/24

ţ.+ ım 64a/24

ţ.+ lar 95a/23

ţ.+ ların 111b/6

taşrîf <Ar. Bir işte serbest hareket
etme gücü.

t.+ den 123a/18

taşaklı Güçlü.

ţ. 70a/10

taşrîh <Ar. Açıkça söyleme.

t. 113a/5, 127a/9, 127a/17

t.+ den 126b/10

taşaklı bk. taşaklı

ţ.+ lar 149b/13

taşgun Taşkın.

t. 161b/8

taşı- Taşıma.

t.- yanlar 47b/9

taşlık Taşlık, bol taşlı yer.

t. 148b/20

taşra Taşra, dışarı, şehrin dışı.

t. 8b/18, 34b/12, 53a/7, 53b/13,

70a/16, 70a/21, 71b/14, 85a/17,

86b/18, 87b/23, 92a/2, 106b/6,

111b/12, 111b/4, 113a/8,

119a/4, 154b/11

t.+ da 24a/11, 34a/5, 44b/8,

70a/22, 92b/21, 92b/22

t.+ sında 23b/13

t.+ ya 33b/17, 51b/8

t.+ yı 130b/11

taşralık Taşralık.

t. 15b/5

t.+ larda 89a/2

tat Tat.

t. 78a/7

budalā-yı t. 78a/7, 129b/24

taṭ bk. taṭ

t.+ ları 93a/19

t.+ larından 93a/6

taṭlu Tatlı.

t. 45a/24, 62b/5, 62b/6, 79b/22,

91b/7, 91b/8, 117a/6, 117a/7,

125a/10, 125a/8, 125b/9,

139b/25, 140b/4, 141b/7

taṭarruk <Ar. Yola girme.

t. 10a/13, 50a/12, 68a/23,

109b/25

taṭār bk. tāṭār

t.+ ıñ 77a/8

taṭhīr <Ar. Temizleme, paklama.

t. 108a/16

t.- i vücūd 36b/7

taṭ'īl <Ar. Tatil.

t. 9b/23

taṭlīk <Ar. Boşama.

t. 32a/20

taṭlu sözli Tatlı sözlü.

t. 140b/4

taṭvīl <Ar. Uzatma.

t.+ i 47b/22

netīce-yi t. 131a/18

t.- i kelimāt 59b/18

tatyīb <Ar. Hoş etme.

t. 22b/8

ṭ.- i femde 36b/21

ṭ.- i ḥāṭır 9a/13

ṭā' ūn <Ar. Veba.

ṭ. 102a/22, 133b/22, 134a/D,

155a/6

ṭ.+ dan 134a/D

ṭ.+ uḡ 134a/23

ṭ.- ı ma' nevī 65a/24

ṭ.- ı vebā 68b/2

ṭavāf <Ar. Etrafını dolaşma.

ṭ. 59b/2

ṭava'if bk. ṭavā'if

ṭ.- i türk 133b/1

ṭavā'if <Ar. Taifeler.

ṭ.- i ekrād 136b/16

ṭ.- i müşrikīne 138b/3

ṭ.- i revācif 96a/25

ṭ.- i revācif-i firenk 84a/22

ṭ.- i dālle 74b/4

ṭavā'ife bk. ṭavā'if

ṭ.- i efrenç 142a/24

ṭavāriḡ <Ar. Tarikatlar.

ṭ. 72b/2

ṭ.+ i 73b/20

ṭavāşī <Ar. Hadım ağası, harem ağası.

ṭ. 86a/19

gürüh-ı ṭ.+ de 86a/20

ṭ.+ lerdür 68b/23

ṭ.- yi meddsiz 78b/12

tavāzzu' <Ar. Alçak gönüllülük.

t. 63b/21

ṭavīl <Ar. Uzun.

ṭavīlü'l-ālet 124a/20

ṭaviyyet <Ar. Gönülde gizli olan niyet.

ṭ. 22a/15

ta' viziyye <Ar. Kötülüklere karşı

takılan muska.

ruḡye-yi t. 129b/10

ṭavr <Ar. Tavır.

ṭ. 36b/11, 146a/12

tavşif <Ar. Değerini ortaya koyma.

t. 22b/22, 90a/9, 91b/20,

126b/4, 128b/6, 146a/13,

162b/14, 162b/24

t.+ de 151a/3

t.+ e 112a/12

t.+ i 111a/12, 54b/1

‘umde-yi t.+ i 107b/13

t.+ lerine 100a/8	t. 127a/10
hülāşa-yı t. 146a/22	
hüsn-i t. 57a/13	ta'yib bk. ta'yib
tetimme-yi temhîd-i t. 126b/3	t. 125a/6
t.- i sâbık 112a/2	
tavşiyе <Ar. Tavsiye.	ta'yîb <Ar. Ayıplama.
t. 47b/4, 53a/21, 67a/4, 81a/20,	t. 59a/14, 60a/15, 60a/19,
81a/23, 159b/11	72a/13, 82a/18, 94b/19,
t.+ ler 65a/22	121b/22, 122b/14, 122b/3,
t.- yi ğalaṭ-ı fehman-ı bî-iz'ân	125b/5, 128a/2, 128a/4,
120b/16	t.+ den 60a/18, 60b/8
t.- yi h'âhişile 139b/9	ta'yîn <Ar. Bir memuriyete koyma.
t.- yi tekerrüre 88b/1	t. 9a/25, 16a/1, 100a/25
vaşiyet-i t. 158b/17	
tavşan Tavşan.	ta'yinât <Ar. Maaştan başka verilen
ṭ. 4b/13, 8a/6, 19a/19, 45a/13,	yiyecek.
48b/4, 76b/1	t. 22b/6
ṭ.+ ı 21b/10	
tavuk Tavuk.	ta'yîr <Ar. Kabahati yüze vurarak
ṭ. 67b/11, 76a/22, 124a/18,	utandırma.
142b/16, 158a/7	t. 60a/19
tavul <Ar. Davul.	ṭayâ' <Yun. Amonyum klorür.
ṭ. 54a/2	ṭ.+ ıḡ 76b/16
tāvus < ? İzbe.	
t. 96b/22	ṭayan- Dayanma.
	ṭ.- mışdur 87b/16
tavzîh <Ar. Açıklama, açık anlatma.	ṭāyî' <Ar. Bir işi istekle yapan.
	ṭ.+ ıḡ 75b/25

ṭaylasān <Ar. Sarığın salınan ucu.

ṭ. 36b/16

ṭayy <Ar. Atlama, geçme.

ṭ. 29b/10, 147b/12, 151b/20

ṭayyib <Ar. İyi, güzel.

ṭ. 151a/25

rāyihā-yı ṭ. 149b/14

ṭayyibü'l-aşl 57a/21

ṭayyibek. tayyib

ğavālī-yi ṭ. 36b/19

revāyih-i ṭ. 36b/20

belde-yi ṭ.- yi mübārekede

100a/9

ṭayyibetü'r-^ç aḳāḳir-i ṭ.- rāyihāyı

143a/24

ṭayziḳ ?

ṭ. 128b/8

taḳaccu^ç <Ar. Üşenme.

t. 146b/6

taḳaiyu^ç <Ar. Yayma. (?)

t. 75a/3, 75a/10, 82a/1, 82b/D,

162b/11

taḳarru^ç <Ar. Kendini alçaltarak

yalvarma.

t. 117a/3, 120b/13

taḳayyuḳ <Ar. Daralma, sıkışma.

t. 134b/2

tāze <Far. Taze; Körpe.

t. 15b/11, 33b/16, 36a/17,

38a/20, 40b/25, 51b/20, 56b/4,

68b/2, 83b/21, 92b/17, 92b/24,

93a/21, 93a/5, 96a/9, 82b/17,

110a/23, 110a/25, 118a/10,

129b/21, 130a/4, 130a/6,

137b/25, 141a/7, 156a/23,

160a/18,

t.+ ler 108b/22, 116a/25,

130a/21

t.+ lerden 35a/2

sāḳī-yi t. 144b/14

şān-ı t. 35b/6

tāzeczik <Far.+Tür. Tazecik, küçük.

t.+ lerde 60a/25

tāzeliḳ <Far.+Tür. Tazelik, körpeliḳ.

t. 37b/18, 99b/6, 118b/8,

136a/25

t.+ de 153b/18

t.+ i 92a/4

tāzī <Far. Tazı.

t.+ ler 45a/14, 51b/23

t.+ niḳ 76b/2

ta' zīb <Ar. Acı çektirme, eziyet verme.

t. 111b/19

t.+ inde 111b/22

t.- i 'ibād 21b/8

zamān-ı t.- i mevtā 43a/21

ta' zīben <Ar. Acı çektirerek.

t. 18b/25

ta' zīl <Ar. Doğru yoldan çıkarma,
ayartma.

t. 73b/8

ta' zīmīn <Ar. Sebep olunan zarar ziyarı
ödeme.

t.+ i 85b/18

t.+ ince 60a/20

ta' ziyī <Ar. Kaybetme, kaybına sebep
olma.

t. 72b/8

t.- i evkāt 11b/9

t.- i nefsdür 11b/10

t.- i şarīh-i itlāf 150b/19

ta' ziyīk <Ar. Zorlama, baskı, sıkıntı
verme.

t.+ i 110b/14

te' ākub <Ar. Birbirini takip etme.

t. 15a/24, 45a/17

t.+ ı 9b/4

te' ākuf ?

t. 83b/9

te' ālā <Ar. Allahu teala.

t. 9b/1, 9b/13, 10a/15, 10b/5,

11a/21, 11b/12, 11b/23, 18b/14,

19b/20, 21b/21, 22a/11, 25a/23,

25b/20, 26a/21, 28a/12, 28a/8,

30a/3, 33b/2, 35a/4, 37b/5,

38b/17, 44a/17, 44a/22, 45b/17,

46a/6, 49b/21, 51a/13, 51b/11,

52b/11, 58a/14, 61b/16, 65a/22,

65b/21, 66a/11, 66a/5, 67a/17,

67a/7, 67b/7, 68b/8, 6b/4,

72a/20, 73a/10, 73a/19, 73a/9,

82b/D, 83b/19, 87a/10, 87b/10,

87b/25, 88b/14, 90a/5, 91a/3,

91a/4, 92b/11, 92b/14, 95b/16,

102b/9, 103b/4, 104b/25,

104b/7, 108b/20, 109a/8,

109b/17, 111a/13, 111a/19,

112b/25, 115a/10, 115b/21,

116b/18, 117a/15, 121b/1,

130a/19, 132b/8, 133b/22,

133b/24, 134a/25, 136b/5,

138a/3, 140b/11, 147a/22,

154b/4, 155b/20, 159b/9,

160a/24, 160a/4, 160b/19,

163a/21, 163a/23, 164a/15

t.+ nıñ 17a/8, 45a/1, 68a/11

t.+ ya 41a/12, 112b/13, 153b/12

- te^ʿarrüf** <Ar. Araştırarak öğrenme.
t. 11b/15
hâlif-i t. 47a/21, 158a/18
- tebâh** <Far. Bozuk, çürük, yıkılmış.
a/t. 16a/7, 18a/11, 18b/3
- tebahhur** <Ar. Buharlaşıma.
t. 51a/9, 52b/4
- teba^ʿiyyet** <Ar. Tabi olma, boyun eğme.
t. 20b/17137b/21, 138a/6,
155b/14
t.+ lerine 88b/4
ibrâh-i t. 138a/7
- tebâzi^ʿ** ?
cihet-i t. 61a/2
- tebb** <Ar. Zarar, ziyan, kayıp.
eşed-i ^ʿafv-ı t. 100a/3
- tebcîl** <Ar. Ağırılama.
t. 133a/18
- tebdîl** <Ar. Değiştirme, başka bir hale
getirme.
t. 58b/17
t.- i kıyâfet 18a/2, 125a/13,
133a/17, 157a/17, 163b/11
t.- i şekl 28a/15
- t.- i zimmî 43b/5
bi-tebdîlü'l-^ʿayn 79a/3
tebdîlü'ş-şekl 105b/5
- tebeh** <Far. Yıkılmış, bozuk, yıkıntı.
t.+ yi 115b/6
- tebehür** <Ar. Kısa ve sık nefes alma.
t.- i ğayr-ı nâfi^ʿa 35b/23
- teberrâ** <Ar. Uzaklaşma, uzak durma,
yüz çevirme.
t. 142b/4
t.+ sı 52a/12
- teberrâi** <Ar. Uzak duran, yüz çeviren.
t. 43b/25, 78a/24
- teberren** <Ar. Uzaklaşarak.
t. 121a/2
- teberrüken** <Ar. Uğur sayarak.
t. 30b/18, 98b/21, 164b/12,
164b/5
- tebessüm** <Ar. Tebessüm.
t. 44a/6
t.- i süküt 95b/14
- tebevül** <Ar. İşeme.
t. 108b/3, 161b/3
kazâ-yı vaţar-ı t. 52b/22

tebeyyün <Ar. Belli olma, meydana çıkma. t.- i tekrār étmişler 139b/9	alınan manevi müjdeler. t. 121b/16, 121b/19
tebhür <Ar. Tütsüleme, buğu haline getirme. t. 51a/13, 51a/15	tebyîn <Ar. Meydana çıkarma. t.- i müftiyü'ş-şakaleyn 59b/20
te'bid <Ar. Ebedileştirme. t. 124a/8	tecārib-künān <Ar.+Far. Tecrübe edenler. elsine-yi t. 31b/3
te'bidāt <Ar. Ebedileştirmeler. t. 79a/21	tecāsür <Ar. Cesaretlenme. t. 161b/13
tebh ? tebhī'l-mahzūrāt 110b/19	tecāvüz <Ar. Zorlama, sınırı aşma. t. 134a/8
te'bis <Ar. Hakaret, horlama. t. 149a/16	tecbil <Ar. Büyütme, ağırlama. t. 122a/17
tebsi Tepsi. t. 50a/2 t.+ siniğ 50a/2	tecdid <Ar. Yenilenme, tazelenme. t.- i imān 114a/10
tebsi böregi Bir tür yemek. t. 49b/25	tecelluk <Ar. Ağzını ayırarak gülme. t.+ la 75b/25
tebşir <Ar. Müjdeleme, müjdelenme. t. 121a/25, 138a/10, 138b/25	tecommülāt <Ar. Süslenmek için kullanılan eşya. t.+ 1 8a/17
tebşirāt <Ar. Müjdelemeler, rüyada	tecessüs <Ar. Araştırma, araştırılma. t. 5a/22, 10b/16, 28a/17, 28a/23, 34a/6, 52a/4, 66a/3, 91a/20,

157a/18,	
t.+ de 100a/14	tecrübe-kerdelik <Ar.+Far. Tecrübe edilmişlik.
t.+ den 157b/4	t. 20b/5
t.+ inde 18a/5	
dest-i t.- i tūfān 130a/3	
t.- i aḥvāl-i ümmet 157a/17	tecvīd <Ar. Kuran usulüne bağlı kalarak okuma ilmi.
tecīb ?	t. 163a/11
t.- i eclā 40a/25	‘ilm-i t.+ de 3a/7
tecrübe <Ar. Tecrübe.	tecvīr <Ar. Sıkıntıya koyma.
t. 8a/5, 20b/5, 20b/20, 21a/23,	t.- i iştiğāl 65a/20
27b/8, 33a/25, 33b/15, 72b/9,	
82b/1, 88a/16, 88a/17, 103b/12,	tedābīr <Ar. Tedbirler.
105a/7, 133a/9, 134a/8, 134a/D,	t.- i feh mā 30b/19
140a/25, 140a/9, 145a/1, 154a/8,	
154b/20, 155b/25, 163b/4	tedārik <Ar. Tedarik.
t.+ leri 140a/25	t. 33a/10, 47b/2, 64b/8, 71b/9,
t.+ lerince 126b/20	85b/14, 140a/25,
t.+ sidür 20b/19	t.+ de 59a/4
t.+ since 88a/14, 133b/25	t.+ dür 52b/21
ehl-i t. 62a/8	t.+ inde 89b/7
t.- yi iştiḥā-yı şādiḳa 71a/17	t.+ inden 141b/10
	t.+ iyle 148b/23
tecrübe-kerde <Ar.+Far. Tecrübe edilmiş.	t.+ le 61a/20
t.+ leri 154b/20, 163b/4	ehl-i t. 131a/25, 61b/20
t.+ si 140a/9	t.- i intibāh 44b/23
t.+ sidür 33b/15, 56b/6, 88a/16,	
133a/9	tedāriklü <Ar.+Tür. Tedarikli.
t.- yi ulū’l-ebşār 132a/23	t.+ si 149a/2
t.- yi ‘ämme-yi ‘ibāddur 8a/5	tedbīr <Ar. Tedbir.

vezir-i dilir-i şahib-i t. 15b/25
t.- i müşelleş 143a/22
t.+ i 142a/5, 153a/4
şahib-i t.+ i 18a/10
t.+ iniş 82b/D
t.+ leri 142a/25

edeplendirme.
t. 41b/13, 41b/15, 69a/23,
131a/9
t.- i mü'eddib 49a/23
t.- i tarİKası 60a/4
t.+ den 44b/4

tedebbür <Ar. Sonunu, hakikatı
düşünme.
t. 127b/6
kemāl-i t.+ i 62b/2
t.+ leri 125a/1
diĸkat-i t. 126b/25

te'dīb-kerde <Ar.+Far. Terbiye edilmiş.
t.- yi 'ulūm 41b/13

te'dībāt <Ar. Terbiye etmeler,
edeplendirmeler.
t.+ la 65a/11

tedemmi ?
t.+ si 44a/13

tedkīk <Ar. Dikkatle araştırma.
t. 2b/8
t.- i ma' nā 84b/5

tedennī <Ar. Aşağı inme, gerileme.
t.+ si 123a/7, 148a/24

tedrīc <Ar. Derece derece ilerleme.
t. 6b/23

tederrük ?
lāzime-yi derāyet-i dīniyye-yi t.-
i ferāsāt-ı yaĸīniyyelerine 46a/13

tedrīs <Ar. Ders verme.
eşhāb-ı t.+ den 30b/10

tedeyyün <Ar. Dinine baĸlı olma.
ehl-i t. 113b/18
ehl-i t.- i şerī' atcı 157a/25

te'ebbüh <Ar. Kibirlenme.
t. 153b/23

tedfin <Ar. Defnetme, gömme.
t. 9a/25

te'eddüben <Ar. Edepli davranarak.
t. 69b/3

te'dīb <Ar. Terbiye etme,

te'emmül <Ar. Etraflıca düşünme.
t. 44b/8, 157b/2

- te'ennīsiz** <Ar. Acele, hızlı, çabuk.
t. 134a/25
- te'essüf** <Ar. Eseflenme, kederlenme.
t. 156a/2
t.+ le 113b/21
- te'essüm** <Ar. Günahtan kaçınma.
t. 115b/23
- te'evvüh** <Ar. İnmele, ah vah etme.
t. 51b/23, 101b/25
t.+ ler 146b/18
- tefahhür** <Ar. Övünme, kurulma.
t. 56a/2, 56a/7
- tefahhuş** <Ar. İnceden inceye araştırma.
t. 113b/9
- tefahür** <Ar. Övünme, övünç.
t. 137a/3
t.+ ünden 89b/20
- tefaşil** <Ar. Tafsiller, ayrıntılar.
t. 112b/16
t.+ den 142a/17
t.+ iñ 110b/10
nev^c -i tahkik-i t. 132a/16
- tefazzul** <Ar. İyilik.
- t. 42a/6
- tefekür** <Ar. Düşünme.
t. 31b/17
t.+ i 62b/2
- teferrüc** <Ar. Ferahlama, gam dağıtma.
t. 91b/11
- teferrüc-hāne** <Ar.+Far. Ferahlama yeri.
t.+ leri 63a/11
- teferrüd** <Ar. Kendi başına olma.
t. 57a/24
- tefhim** <Ar. Anlatma, bildirme.
t. 47b/4, 53b/19, 126b/25,
130b/25
t.+ i 80b/16
t.- i haqāyık 10b/19
t.- i hayri 46a/9
t.- i kelāma 40b/20
- tefhim** <Ar. Büyük görme.
t. 162b/13
- te'fif** <Ar. Of çekme.
t. 92a/20
t.+ den 130b/8
- te'fīl** <Ar. Arapçada bir vezin.
t. 117a/25, 156b/3

- tef'île** <Ar. Aruz vezinlerini oluşturan birimlerden her birine verilen ad.
t. 114b/16
- tefrîc** <Ar. Açılma, inkişaf.
t. 55b/11, 92b/7
- tefrîc** <Ar. Ferahlandırma, gönül açma.
t. 83a/5
t.+ den 57b/11
- tefrîh** <Ar. Ferahlandırma.
t. 1b/4, 87b/13, 147b/18
t.- i erbâb-ı meclis 159a/23
t.- i kulüb-ı turfâ 58a/11
t.- i nişâbîh 140a/10
vech-i t.- i ' unvân 60b/18
- tefrîk** <Ar. Ayırma, seçme.
t. 110b/3
- tefrika** <Ar. Ayrılma, ayrılık, bozuşma.
t. 139b/16, 139b/17
- tefsîr** <Ar. Yorum; Kuran'ın mana bakımından izahı.
' aţf-ı t.+ dūr 91a/23
t.+ i 47a/14, 56a/7
' âmme-yi ehl-i t. 40b/11
ehl-i t. 62b/23, 128a/25,
- 155b/22
h^vâce-yi ' ilm-i t. 41b/15
- teflîş** <Ar. Teftiş, soruşturma, araştırma.
t. 16b/1, 100a/2, 113b/9, 114a/5
- teğāful** <Ar. Anlamazdan gelme.
t. 83a/13
- teğarrüb** <Ar. Gurbete çıkma.
t. 93a/24
- tehālūk** <Ar. Can atma.
t. 161b/13
- teḥāşî** <Ar. Korkup çekinme, sakınma.
t. 56a/12
- teheccî** <Ar. Heceleme.
ḥurūf-ı t. 1b/3
- tehevvr** <Ar. Öfkelenme.
t. 9a/5, 69a/17, 148a/7, 151a/25
t.+ e 64a/10
t.+ iñe 160b/7
t.- i ṭabî' atı 150b/25
- tehevvr-ālūd** <Ar.+Far. Öfkelenme bulaşmış.
t. 53a/13

teheyyüb <Ar. Korkma.
t. 128a/5

teheyyüc <Ar. Heyecanlanma.
t. 123b/25

tehib-ārā ?
ma' nā-yı t. 48a/8

te'hil <Ar. Ehliyetli kılma, layık
görme.
t. 132a/2

te'hîr <Ar. Geciktirme, sonraya
bırakma.
t. 9b/23, 14b/2, 18a/9, 18b/25,
24a/2, 44a/10, 51a/12, 52b/5,
67a/17, 99a/14, 111b/19,
132b/20, 140a/11
t.+ e 162b/14
t.+ i 38b/22, 161a/4
t.- i katl 19a/10

tehiyyât <Ar. Hazırlamalar.
t.+ da 51b/15

tehnîyen <Ar. Tebrik ederek.
t. 71b/5

tehtâr ?
t. 86b/11, 92b/3, 95a/9

tehvā ?
zurefā-yı t.- yı haqîkat-ārā
158a/10

tehzîb <Ar. Islah etme, düzeltme.
t.- i ahlâk 69a/23, 71a/5
t.- i etvâr 43a/5
t.- i harekât 64b/20
t.- i kelâm 64b/19

tek Tek.
t. 36b/1, 38b/1, 156b/15

tekdüm <Ar. Geçmiş bulunma.
t.- i iqbâl 149b/3

tekäsül <Ar. Üşenme, tembellik,
ilgisizlik.
terk-i t. 39a/10

teqayyus ?
t. 60b/14

tekezā <Ar. Sıkışarak söz söyleme.
t.+ sıyla 52b/22

tekbîr <Ar. Tekbir.
t. 107b/8
t.+ i 14a/3

t.+ leriyle 65a/21

tekdîr <Ar. Bulandırma.

t. 19b/5, 26a/21, 81b/D	tekerlen- Tekerlenme, yuvarlanma. t.- üp 132a/14
teke < ? Bir deniz canlısı. t. 120a/22, 138a/16	tekerrür <Ar. Tekrarlanma. tavsiyye-yi t.+ e 88b/1
tekeffül <Ar. Kefil olma. t.+ i 55a/18	te'kîd <Ar. Sağlamaştırma. t. 87a/1
tekellüm <Ar. Söyleme, konuşma. t. 40b/13, 42a/16, 42b/6, 58a/16, 60a/2, 62b/9, 62b/10, 63a/5, 69a/10, 128a/9, 159a/1, 159a/12 t.+ den 62b/22 t.+ e 63a/19 t.+ i 42b/25, 43a/1, 69b/5, 70b/21, 114a/9 t.+ inden 69a/9 t.+ ünden 40b/4, 58b/24	tenbîh-i t. 127b/24 tekil <Far. Genç erkek. t.+ ini 114b/6 teklif <Ar. Teklif. t. 17a/6, 17a/7, 37b/13, 100a/25, 153a/23, 153a/24 t.+ ler 10b/12
tekellümât <Ar. Konuşmalar, söylemeler. t.- ı türkîde 159a/4 t.+ da 159a/16 t.+ indan 63a/18	tekmîl <Ar. Kemale erdirme, bitirme, tamamlama. vech-i t.- i mevâdd 65a/17
tekellüme bk. tekellüm t. 67a/17	tekrâr <Ar. Tekrar. t. 98a/7, 132a/8, 140a/9 t.+ ina 129a/17 t.- ı eş'âl 98b/14 tebeyyün-i t. 139b/9
tekemküm < ? Başına külah giyme. t. 44a/24	tekrîr <Ar. Tekrarlama, tekrar etme. t.- i neviyyet 81a/25
	teksîr <Ar. Çoğaltma.

t.- i kıymet 32b/5	hile.
t.- i miqdār-ı şerbet 81a/25	t. 18b/4, 18b/6, 56a/18, 72a/17, 74b/7, 162b/15
tektīb <Ar. Yazdırma.	t.+ inden 38a/7
t. 77a/25, 84a/5	t.+ le 76b/19
tekye-gāh <Ar.+Far. Dayanılacak yer.	telebbüs <Ar. Giyinme, örtünme.
vāşıl-ı t.- ı cennāt 28b/16	cihet-i t. 60b/24
sedd-i bāb-ı t.- ı mevlevīyān	
27a/22	telef <Ar. Telef, yok etme.
tekzīb <Ar. Yalanlama.	t. 7a/15, 12b/20, 16b/5, 18a/20, 135a/9, 135b/19, 154a/12
t. 68b/16	t.- i mālını 111a/22
telaffuz <Ar. Telaffuz.	t.- i maḥẓ 17a/15
t. 19a/18, 42b/9, 42b/23	telef-kerde <Ar.+Far. Telef edilmiş.
t.+ ı 70a/5, 118a/4, 159a/9	t. 12b/20, 16b/5
telāsiz ?	t.- yi feẓā 18a/20
t.+ de 13b/23	telemmüz <Ar. Talebelik, öğrencilik.
telāş <Ar. Telaş.	t. 47a/9
t. 101a/21	televvüs <Ar. Kirlenme, murdar olma.
t.+ ın 76a/12	nev ^c -i t.+ dūr 136a/12
vücūd-ı t. 87a/15	telezzüz <Ar. Lezzet, tat alma.
t.- ı ihtilāl 22a/7	kesb-i t.- i nefis 27b/21
telāş-ālūd <Ar.+Far. Telaşa bulanmış,	t.- i ıalbinden 125b/5
telaşlı.	telgīb < ? Yakıştırma.
t. 87a/15	t. 97a/1
telbīs <Ar. Ayıbını, kusurunu gizleme,	

- telh** <Far. Acı. t.- i fu'ād 19b/6
t. 125b/15, 137b/5
- telhīs** <Ar. Özetleme. t. 87a/16
t. 151a/12, 162b/7, 163b/1 t.- ı tevbe 26a/24
t.+ i 157a/9
- te'lif** <Ar. Yazma, tertip etme. t. 19b/5, 50b/5
t. 47b/2, 97a/11, 130b/25 t.+ inden 108b/10
t.- i şeriflerinde 150b/25 lahm-ı t. 49b/9
t.- i ma'nevī 58b/19
t.- i şadr 18a/13
t.- i sufre-yi mebsūta 49b/9
- te'lifāt** <Ar. Telifler, kitaplar. t. 148a/7
t.+ indan 41a/24 t.- i gāzab-ı muhāṭab 40b/2
aḥsen-i t. 41a/24
- telkib** <Ar. Lakap takma. t. 148a/7
t.+ i 15a/12 t.- i gāzab-ı muhāṭab 40b/2
t.+ ine 16a/8
- telkīn** <Ar. Zihne sokma; İmam t. 148a/7
tarafından mezarın başında t.- i gāzab-ı muhāṭab 40b/2
okunan dua. t.+ i 157b/25
t.+ ler 65a/14
- telvīn** <Ar. Bir halden bir hale, bir temāruż <Ar. Yalandan hastalanma.
makamdan bir makama geçme t.+ i 157b/25
durumunda olma. t. 8a/18, 93b/13, 94b/13, 111b/2
t. 72a/18, 72a/22, 87b/13 t.+ da 93b/16
t.+ larına 95a/11
t.+ sı 35b/14, 57b/9, 94a/2, 132a/12
t.+ ya 36a/9
- temāruż** <Ar. Yalandan hastalanma. t. 8a/18, 93b/13, 94b/13, 111b/2
t.+ da 93b/16
t.+ larına 95a/11
t.+ sı 35b/14, 57b/9, 94a/2, 132a/12
t.+ ya 36a/9
- temāşā** <Far. Bakıp seyretme; Gezme. t. 8a/18, 93b/13, 94b/13, 111b/2
t.+ da 93b/16
t.+ larına 95a/11
t.+ sı 35b/14, 57b/9, 94a/2, 132a/12
t.+ ya 36a/9
- temāşā-gāh** <Far. Seyir ve gezinti yeri. t.+ a 86b/8

temcīd <Ar. Ululama, ağırlama.
t. 107b/8

temekkūn <Ar. Yerleşme, yer tutma.
t. 132a/1

temelluḡ <Ar. Yaltaklanma.
t.+ una 156a/22
t.+ lar 34a/18

temennā <Ar. Eli başa götürerek verilen
selam.
t. 39a/5, 44a/5, 44a/13, 44a/20,
45a/18, 145a/23, 146a/14,
t.+ dur 80b/7
t.+ lar 146b/12

temennī <Ar. Dilek, istek.
t. 3b/5, 121a/15

temennī-gāh <Ar. Dilek yeri.
t.- ı rızā 38b/2

temerrūd <Ar. İnat, direnme.
t. 20b/13, 134b/4

temessūk <Ar. Tutunma, sarılma.
t. 109b/17, 111a/23
t.+ i 83b/13

temevvül <Ar. Mal edinme,
zenginleşme.

kemāl-i t. 4a/10

temhīd <Ar. Düzeltme.

t. 138a/13
t. 118a/9, 77a/24, 79b/2
t.- i iktināhī 127a/18
t.- i ma^c lūm ola 151a/9
tetimme-yi t.- i tavşif 126b/3
t.- i tenbīhnümün 126a/18

temīr <Ar. Vali yapma. (?)
t. 77b/12

temkīn <Ar. Temkin, tedbir; Kendini
Tanrı yoluna adanmış kimse.
t. 33a/9, 51b/14, 57b/5, 63a/13,
102b/14, 157a/5
maḡām-ı t.+ de 38b/1
t.+ dūr 64a/9
şāhib-i t. 157a/25

temmār <Ar. Hurmacı, hurma satan.
t. 95b/24

temme <Ar. El yazması kitapların
sonuna konan, bittiğini belirten
ibare.
tetimme-yi temmetü'n-
naşāyīhu'l-e^c aşım 163a/21

temrīz <Ar. Zayıf gösterme, gösterilme.
t.+ dūr 130b/3

temşil <Ar. Temsil.

t. 6a/4, 11a/4, 28a/18, 150a/13
t.- i hikāye 143b/20

temşilāt <Ar. Temsiller.

cümle-yi t.+ ı 11a/4

temşilen <Ar. Temsil olarak.

t. 123b/25

tèmür Demir.

t.+ den 114b/10

temyız <Ar. Ayırma, ayrılma.

t. 140a/23

ten <Far. Ten.

t. 14b/3, 136b/1, 148a/6
t.- i berehnegir 102b/25
rūḥ-ı ḥabīs-i t.- i murdārından
18a/19

tenāmi ?

t.+ dür 80a/25

tenār ?

t.+ in 76b/7

tenāsüb <Ar. Uyuma, uygunluk.

t. 120a/14, 130b/25
t.- i aḥvāl 125a/5, 144b/9

tenāvüb <Ar. Nöbetleşme.

t.- i cumhür 118a/18

tenāvül <Ar. Alıp yeme.

t. 20b/20, 49b/8, 49b/25,
74b/16, 81a/18, 81b/3, 81b/8,
81b/10, 81b/D, 88a/17, 137b/12,
141b/7, 153a/21, 153b/6
t.+ e 143a/5
t.+ i 120b/1, 153a/4, 153a/6
ṭa'ām-ı t.+ i 50a/6
t.+ ünde 49b/12, 49b/6, 50a/16
t.+ ünden 153a/3
t.- i ṭa'ām 48b/20

tenazzufen <Ar. Temizlenerek.

t. 114a/12

tenbel <Far. tembel.

t.+ in 75b/21
Bekṭāṣī-yi t. 78a/24

tenbīh <Ar. Tembih.

t. 41a/12, 47a/14, 53a/1, 53a/22,
59a/1, 86b/20, 98b/22, 104b/4,
123b/4, 153a/19,
t.+ i 67b/8, 130a/12
t.- i ekīd 120b/11
t.- i enām 43b/19
t.- i sāde-dilān 120b/16
t.- i te'kīd 127b/24

tenbîh-nümûn <Ar.+Far. Tembihleyen. temhîd-i t. 126a/18	t.+ ların 128b/12 t.+ larında 144a/22 cây-ı t. 144b/13 cây-gâhân-ı t. 145a/6 t.- yı şafâ 147b/1
teneffüs <Ar. Nefes alma. t. 61a/5 t.+ dür 27b/21 t.+ ünden 58b/25	tenhâ-gâh <Far. Tenha yer. t.+ da 95a/22
teneşir <Ar. Teneşir, ölü yıkanan tahta. t.+ ler 65a/14	te'nîs <Ar. Alıştırma. t.+ e 42a/11
tenezzüh <Ar. Gezinti. t. 112a/17	te'nîş <Ar. Bir kelimeyi dişi yapma. t.+ dür 159a/5
tenezzûhen <Ar. Gezinerek. t. 108a/7, 114a/12	tenmîk <Ar. Güzel yazı ile yazma. t. 140a/10
tenezzül <Ar. Tenezzül, alçalma. t. 14a/5, 15a/1 nev ^c -i t. 50a/11	tennür <Ar. Tandır, fırın. t. 152a/7
teng-destî <Far. El darlığı. t. 133b/7, 135a/13	ten-perver <Far. Kendine iyi bakan. t.+ ler 134b/6
tenhâ <Far. Tenha, yalnız, ıssız. t. 57b/8, 65a/10, 86b/13, 95a/3, 114b/25, 144a/10, 145a/25, 161a/25, 161b/1, 161b/3 t.+ ca 130b/10, 141b/19 t.+ da 41a/1, 144b/5, 158a/7 cây-ı t.+ da 97a/2	tenyâkû <Far. Tütün. t.+ dur 148a/3 t.- yı memzûc 148a/9
	tenzevî ? t. 36b/24, 81a/2
	tenzîh <Ar. Kusur kondurmama.

- t. 130b/7
t.+ den 130b/22
- tenzīl** <Ar. İndirme, azaltma.
t. 2a/D, 12a/23
- tenzīr** <Ar. Korkutma.
t. 138a/10, 138b/D
- tenzīrāt** <Ar. Korkutmalar.
t. 121b/19
t.+ dan 121b/17
- tepsi** bk. tebsi
t.+ si 47b/9
- terabbu'** <Ar. Bağdaş kurup oturma.
t. 57b/4, 146b/6
- terahḥum** <Ar. Merhamet etme.
t. 134b/6
- terāḥī** <Ar. Gecikme.
t.+ ye 52b/6
- terah-zidā** <Ar.+Far. Keder açıcı.
t.+ dur 1b/9
keyfiyyet-i t. 131a/24
- terāk** <Far. Çatırtı, gürültü.
şahş-i T. 150a/4
- terakḳī** <Ar. İlerleme, yükselme.
t. 24b/11
t.+ si 44a/12, 148a/24, 150a/10
t.+ ye 158a/13
- terakḳiyye** bk. terakḳī
t.+ si 123a/6
- terakḳuş** <Ar. Durmadan aşağı inip
yukarı çıkma.
t.+ ıdur 132a/2
- terātīb** <Ar. Tertipler. (?)
resm-i t. 144a/8
t.- i erkān 11a/21
- terāvīḥ** <Ar. Teravih namazı.
şalavat-ı t.+ de 27b/1
- terbiye** <Ar. Terbiye.
t. 139b/23
t.+ leri 106b/18
t.+ si 137b/4
t.+ siyle 148b/24
- terbiyet** bk. terbiye
t. 4b/21, 53a/22, 57a/18, 69a/23,
131a/5
t.- i kürh 82b/9
t.- i nā-ehller 4b/18
t.- i revāyī 128a/6

terbiyet-dīde <Ar.+Far. Terbiye görmüş.

ḥüddām-ı t.- 53a/1

tercīh <Ar. Tercih.

t. 51a/7, 117a/19, 149a/11,
163b/6

tercüme <Ar. Tercüme.

t. 83a/8

terdīd <Ar. Reddetme, geri çevirme.

t. 85b/6, 86a/3
t.- i kelām 118b/20

terdīde bk. terdīd

t. 137a/21

tereddüd <Ar. Tereddüt; Bir yere gidip
gelme.

t. 17a/6, 69a/7, 147a/25
esb-i t.+ e 43a/13
t.+ i 39b/13, 43a/7, 130b/13

tereke <Ar. Miras.

t.- yi mīrāsından 132b/23

tergīb <Ar. İsteklendirme.

t. 11a/24, 126b/5, 128a/5
t.+ inden 74b/9

terhīb <Ar. Korkutulma.

t.- i a^c dā-yı dīn 11a/23

terḥīm <Ar. Bir ismi kısaltma.

t. 148a/16

terḥiṣ <Ar. Ruhsat verme, izin verme.

t. 151a/12

ter-ḥurden ?

t. 145a/20, 147a/11

ter^cīb <Ar. Çok korkutma.

t.+ de 18b/10

terk <Ar. Terk.

t. 1b/17, 14a/24, 54b/4, 55a/9,
94b/21, 101b/8, 128a/12,
132b/18, 140a/6, 155b/14,
t.- i gāvāil-i dūnyā 122a/9
t.- i ḥān 93b/25
t.- i ḳoltuḳ 74a/18
t.- i müşāvere-yi ehl-i rü^ʿyet
13a/19
t.- i nāz 91b/11
t.- i nuṣḥ 107a/8
t.- i ṣalātından 107a/7
t.- i tekāsül 39a/10

terken <Ar. Terk ederek.

t. 81b/17

terkīb <Ar. Terkip, birkaç şeyden
meydana getirme.

t. 40a/2, 81a/11, 106a/19, 159a/12	terettüb <Ar. Dizilme, sıralanma. t.+ ine 56b/22
t.+ i 110a/7, 150b/21, 159a/15, 159a/8	
semt-i t.+ i 42a/11	tertīb <Ar. Dizime, sıralama, hazırlama, düzene koyma. ğayr-ı t. 84a/5 t.+ lerine 102a/1
vaşf-ı t.+ i 84b/24	
iḥdāş-ı t.- i kelimāt 27b/25	
semt-i t. 63b/18	
t.- i ḍurūb-nümūn 55b/4	
t.- i mezci 148a/5	tertil <Ar. Usulüyle okuma. t. 163a/11
terkīm <Ar. Rakam atma, yazma. t. 69a/21, 77a/25, 136a/2	tervīḥ <Ar. Rahatlandırma. t. 27b/1 t.+ ine 27a/13
terlik <Far.+Tür. Tazelik. t. 118b/8	
ters Ters. t. 136a/5	tervīḥen <Ar. Rahatlandırarak. t. 139a/24
tersā <Far. Hristiyan. t. 6b/5 t.+ lar 145b/24	terzī <Far. Terzi. t. 76a/3
tersān <Far. Korkan, korkak. t. olur 102b/25	tesābīḥ <Ar. Tespihler, zikirler. t. 26b/10, 158a/12
tersāne <İt. Gemi yapılan yer. t. 31a/4	teşādūf <Ar. Tesadüf. t. 83b/9
tersāyī <Far. Hristiyana özgü. kibr-i t. 20a/7	tesāfuḥ <Ar. El ele tutuşma. t. 83a/13
	tesbīḥ <Ar. Tespih, zikir.

t. 46b/1	t. 33b/25, 57b/7, 61a/4, 77b/1,
t.+ ine 95b/13	79b/14, 96a/10, 101a/4, 11a/4,
t.+ leri 27b/1	140a/25, 151a/25
teşbit <Ar. Tespit.	t.+ ince 125a/2
t. 127b/20	ehl-i t. 138a/19
teserri <Ar. Cariye alma.	i' tirāf-ı t.- i tām 62b/19
t. 86b/2, 144a/21	t.- i emānet 14b/1
teşhîr <Ar. Ele geçirme, elde etme.	t.- i hâzîne 129b/25
t. 29b/7, 46b/3	t.- i taḥkîk 21b/1
t.+ dūr 90a/3	t.- i vücūdda 36a/24
teşhîrât <Ar. Ele geçirmeler.	t.- i zimām 34a/21
t.- ı mü'eşşir 29b/10	ḥaḥku't-teslîm 25b/13
te'sîr <Ar. Tesir, alamet.	teslîm-kerde <Ar.+Far. Teslim edilmiş.
t. 25a/6, 148a/6	t. 77b/1, 123b/13, 126b/23,
t.+ de 29b/8	147b/20
t.+ i 25b/9	t.+ leri 140a/25
bereket-i t.+ ine 29b/16	t.- yi 'âmme-yi zevîyü'l-'uḳûl
imdād-ı t.- i kevkebe 24b/2	11a/4
te'sîs <Ar. Temel atma, kurma,	t.- yi 'âmme-yi ehl-i hünerdür
kuruluş.	101a/4
t. 18b/6	t.- yi ehl-i fūhūm 79b/14
teskîn <Ar. Sakinleştirme.	teşlîş <Ar. Üçleme.
t. 65b/1, 151a/25	t.+ e 158a/12
teslîm <Ar. Teslim.	tesliyet <Ar. Teselli verme.
	t. 67a/1, 87a/25, 87b/13, 145b/4
	t.- i ḥavâtır-ı dānendegān 6b/2
	tesmiye <Ar. Ad koyma, isim verme.
	t. 44b/12, 162a/1

- t.+ si 113b/22
- tesvīk** <Ar. Sürme, ileri gitme.
t.- i ebālise-yi dūzaḥ 121a/10
- tesvīl** <Ar. Aldatma, oyalama.
t. 115a/11
t.+ i 37b/23
t.- i şeytān-ı ḥabāset 122b/9
t.- i şeytān-ı racīm 121a/10
- teşvīr** <Ar. Toz kaldırma. (?)
t.+ iñ 127a/5
- teşakkük** <Ar. Yarılma, ikiye ayrılma,
parça parça olma.
t. 139b/17
- teşārib** <Ar. İçmeler.
t.+ i 120b/1
- teşārīf** <Ar. Teşrifler.
t. 16a/14, 17b/13
- teşbih** <Ar. Teşbih, benzetme.
t. 59a/16, 124b/6
t.+ den 138b/3
maḥz-ı t.+ dür 75a/15
nev^c -i t.+ dür 137a/24
t.+ e 86a/1
t.+ i 71b/20
nev^c -i t. 124a/11
- teşdid** <Ar. Şiddetlendirme.
t. 84b/9, 153a/23, 155b/4
t.- i siyāset 111b/6
^cunf-ı t. 41a/8
- teşebbüh** <Ar. Benzeme, andırma.
nev^c -i t.+ dür 43b/25
t.+ i 71b/21
- teşebbüs** <Ar. İşe girişme, girişkenlik.
t. 111a/2, 139a/16
- teşehhüd** <Ar. Namazda oturarak dua
okuma.
t.+ de 44b/19, 51b/15
- teşekkül** <Ar. Teşekkül, şekillenme,
meydana gelme, kurulma.
t. 137b/2
- teşekkür** <Ar. Teşekkür.
t. 56a/2
t.+ den 122b/19
t.+ dür 56a/7
t.- i bālā 41b/5
- teşhīr** <Ar. Teşhir.
t. 9b/25, 145a/15
- teşhīs** <Ar. Teşhis.
t. 82b/15

t.+ i 140a/24	129a/22, 138b/13, 147b/17,
t.+ lere 151a/25	156b/20
t.- i şihhat-ı mizâc 150b/25	t.+ a 65a/19
teşmîr <Ar. Sıvama, sıvanma.	şâhib-i t. 66a/6
t. 124a/16, 130a/5, 132a/24	t.- ı itlâf 2a/4
t.- i sâķ 39a/11, 124a/16, 130a/5,	tetimmât <Ar. Eksiğin tam olması için
132a/24	katılan şeyler.
teşne <Far. Susamış.	t.+ ından 20b/6, 65a/3
t.- yi şahbâ 143a/4	t.+ ındandır 51b/18, 51b/3
teşnîc <Ar. Ayıplama.	t.- ı aḥvâl 92b/20
t. 122b/12, 128a/2, 128a/4	tetimme <Ar. Bir eksigi tamamlamak
teşrif <Ar. Şereflendirme, şeref verme.	üzere katılan şey.
t. 31b/6, 86b/18, 109b/25	t. 42a/16, 161b/20
teşrifât <Ar. Protokol.	t.+ si 137a/5, 138a/20
t.- ı kavânin-i ‘oşmânî 30a/24	t.+ sini 98b/3
t.- ı Süleymânî 11a/19	etem-i t.- yi kelâm 131b/10
teşriḥ <Ar. Açma, yayma, şerh etme.	t.- yi âdâb-ı ehl-i uşûl 43b/25
t.- i şudûr-ı ‘urefâ 58a/11	t.- yi belliyât 7a/14
t.- i şudûr-ı zurefâyı 147b/18	t.- yi beyân 151b/14
teṭabbu’ <Ar. Tabiatlenme.	t.- yi esnâf-ı mezkûre 31a/25
‘amel-kerde-yi t.+ ıdır 81a/10	t.- yi ḥâlât-ı müferreḥe 82b/8
tetebbu’ <Ar. Bir şeyi etraflica tetkik	t.- yi kelâm 36a/20, 43a/3
etme.	t.- yi kelimât 94b/16
t. 97b/4, 104b/20, 127a/18,	t.- yi mücerrebât 134b/25
	t.- yi müferreḥe 82b/15
	t.- yi resm 97a/6
	t.- yi temhîd-i tavşif 126b/3
	t.- yi temmetü’n-naşâyıḥu’l-
	e’ âşım 163a/21
	t.- yi zevât 80a/21

tetimmetü'n-naşāyihū'l-^ç avām
43a/6

teṭahhur <Ar. Temizlenme.
t. 115a/15

teṭahhuren <Ar. Temizlenerek.
t. 108a/7

tevābi^ç <Ar. Tabi olanlar, bir kimsenin
hizmetinde bulunanlar.
t. 94b/2, 97a/25, 130b/6
t.+ den 94b/15, 99a/16
t.+ i 154b/14
t.+ inden 87b/24

tevāfuḵ <Ar. Uyuma, uygun gelme.
t. 144b/8

tevaḡḡul <Ar. Bir işle devamlı olarak
uḡraşma.
t. 65a/19

tevālūd <Ar. Doğma, doğurma.
keşret-i t. 112a/20

tevār ?
şer^ç-i t. 135a/20

tevārīḡ <Ar. Tarihler.
ehl-i t. 72b/18
t.- i ^ç ayniyyede 73b/2

kütüb-i t.+ de 109b/18

tevātür <Ar. Bir haberin ağızdan ağıza
yayılması; Bir hadisin rivayet
edilmesi.
t. 22b/16, 118a/4, 151a/15
ḡadd-i t.+ e 113a/17
ḡadd-i t. 84a/16

tevāzu^ç <Ar. Alçakgönüllülük.
t. 40a/5

tevbe <Ar. Tövbe.
t. 59a/16, 99b/6
t.+ ler 120b/4, 144b/15
t.+ leri 25b/20
telvīnāt-ı t. 26a/24

tevbīḡ <Ar. Azarlama, paylama.
t. 26a/19, 55b/12, 156a/5

tevcīḡ <Ar. Çevirme, yöneltme;
Yorumlama.
t. 126b/6, 159a/20
t.- i menāşīb-ı devlet-me'ābı
55a/11

tevdīd ?
t. 40a/25, 97a/11

teveccūḡ <Ar. Gülyüz gösterme;
Yönelme.

t. 18a/2, 31b/8, 43a/18, 44a/9,
144a/25
t.+ i 40a/19

tevehhüm <Ar. Vehme düşme,
zannetme.
t. 9a/6, 57b/19, 58a/20, 62a/20,
89b/19, 122b/2
t.+ e 85b/10
t.+ leri 123b/15
t.- i müterriyeleriince 85b/11
t.- i daķıķa-yı bātile 85b/20
āķer-i t. 64b/3

tevehhümün <Ar. Zannetmeler.
t. 134a/25

tevekkel <Ar. İşi oluruna bırakma.
t. 107a/22

tev'em <Ar. İıkiz, eşi, benzer.
t. 17a/17
t.- i miķen 101a/12

teverru' <Ar. Dinin yasak ettiği
şeylelerden kaçınma.
t. 122b/19

teverrüş <Ar. Varis olma.
teverrüşetü'n-nuķüset 135b/24

tevessümet <Ar. Bir nesneyi

işaretlerinden anlama.
t. 159a/8

tevfik <Ar. Uydurma; Allah'ın
yardımına kavuşma.
t.+ ini 25b/13
t. 25a/7, 80a/25
t.- i bā-refik 110b/4
t.- i emzice-yi eczā 81a/17
t.- i ĥaķķ 16a/1
t.- i mevlāya 49a/24

tevĥid <Ar. Birleştirme, bir sayma;
Allah'ın birliğine inanma.
kelime-yi t.+ i 27a/25, 62b/21
t.- i maķām 126a/7

tevĥim <Ar. Kuruntuya dūřme.
t.+ i 53b/19

te'vīl <Ar. Söze ayrı mana vermeye
kalkışma.
t. 9a/13, 30a/17
t.+ e 40a/13, 40a/19
t.+ i 30a/18
'ilm-i t. 29b/25
ķābil-i t. 159a/17
t.- i eĥādīř 3b/12

tevkif <Ar. Durdurma, alıkoyma.
t. 22b/7, 24b/8, 6a/16, 70b/21,
127a/23

tevkîfû't-temyîz 63a/9	t. 144a/25
tevkîl <Ar. Vekil etme. t. 47a/14, 133a/19	tezbîr <Ar. Yazma, yazılma. t. 102a/6, 106a/20, 118b/25, 132b/1, 147b/9
tevkîr <Ar. Güzel karşılama, ağırlama. t. 8b/18	t.+ den 120b/15 t.+ i 140a/10
tevkîrât <Ar. Ağırlamalar, saygılar. rüsûmât-ı t.- ı Süleymânî 30a/25	tezekkür <Ar. Hatra gelme. t. 82a/6
tevsîm <Ar. Adlandırma, ad verme. t. 118b/23	tezellül <Ar. Zillete katlanma. t. 40a/5
tevsîs < ? Ayıbını gizleme. t. 72a/17	tezerrû ? t. 76b/1
tevzîn <Ar. Ölçme, tartma. t. 3a/21	tezevân < ? Hayvanların çiftleşme isteği. t.- ı hayvânâtdan 124a/10
teyâb ? t. 101a/9 ğadr-i t. 140a/25	tezevvüc <Ar. Zevce edinme, evlenme. t. 59a/25, 86b/6, 88b/11, 95b/23, 109b/25, 136a/11 t.- i memnû' 112a/16
teyemmünen <Ar. Uğur sayarak. t. 98b/21	tezeyyün <Ar. Süslenme, ziynetlenme. t. ederek 115a/24
têz Tez, çabuk. t. 58b/5, 104a/2, 110b/13, 133a/1, 156a/10	tezhîb <Ar. Süsleme. t. 126b/5 t.- i ahlâk 60a/4
tezâyüd <Ar. Çoğalma, artma.	

t.- i ahlākdan 63a/3	
t.- i kelām 71a/6	
tezhik <Ar. Güldürme, eğlendirme.	
t.+ de 1b/4	
tezkār <Ar. Hatırlama, anma.	
t. 121a/21, 139b/1	
tezkir <Ar. Hatıra gelme.	
t. 42a/11, 159a/5	
tezkire <Ar. Tezkire, biyografi.	
t.+ sinde 164a/10	
t.+ sine 164a/14	
tezkireci <Ar. Tezkireci.	
t. 157b/1	
t.+ ler 157a/7	
tezvır <Ar. Yalan dolan, ara bozma.	
t.+ in 18a/14	
eşnāf-ı t.- i bid ^c 72a/17	
tezyıl <Ar. Ekleme, ilave etme.	
mādde-yi t. 96b/12	
tezyin <Ar. Ziyetlendirme, süsleme.	
t. 89b/9	
tıbb <Ar. Hekimlik, tıp.	
ehl-i t. 125a/19	
tıbā^c <Ar. Hulk, tabiat.	
t. 82b/15, 125a/20, 156b/21	
t.+ a 71a/8	
t.+ ina 49a/19, 62b/4, 156b/5	
müsted ^c ā-yı t. 82a/21	
t.- ı selıme 12b/19	
tıbāk <Ar. Uygunluk, uyma.	
t. 127b/8	
t.+ ina 39b/22	
tıfl <Ar. Küçük çocuk.	
t.- ı şağır 119b/18	
tıglı < ? Akli başında olmayan.	
t. 102a/8	
tıhāl <Ar. Dalak.	
t.+ e 141a/23	
tık- Tıkma.	
t.- ın 98a/15	
tıkā- Tıkama.	
t.- yup 142b/18	
tıkāç Tıkāç	
t.+ ı 98a/13	
tıkā - Tıkama.	
t.- yup 143b/3	

tıkan ? t. 98b/9	t. 77b/19 t.+ ları 36b/6 t.+ ların 136b/14
tıkıl- Tıkılma. t.- maķ 147a/1	tırtıl ? t. 102b/19
tırāş <Far. Tıraş. t. 36b/8, 74a/19, 119b/8, 136b/12 t.+ ı 35a/8, 114b/14, 116a/9, 123a/7	tīb <Ar. Güzel koku, güzel kokulu nesne. t.- i 'ıtr-i şāhīye 36b/18
tırāz <Ar. Tutulan yol, üslup. t. 114b/13 t.- ı nübüvvet 73a/3 ālā-yı t.- ı hey'et-i yōbāz 35a/4 bī-şirāze-yi t. 2a/D	ticāret <Ar. Ticaret. t. 7a/10, 137b/24
tırl Parasız, züğürt, çıplak. t. 50a/13, 94b/13, 94b/19, 95b/11, 95b/8 t.+ ları 95b/3 bī-ķayd-ı t. 93b/18 hāşşa-yı deyyūs-ı t. 93b/11 hāşşa-yı t. 93b/11	tığ <Far. Kılıç. t. 127b/19 tu' me-yi t. 20a/1
tırķaz İzbe. t. 96b/22	tığ bk. tığ t. 103b/22, 126a/11
tırnaķ Tırnak. t.+ ları 136b/12	tilāvet <Ar. Kuran'ı usulüne göre okuma. t. 66b/25
	tilķā <Ar. Görüşme, buluşma. t.- yı hidāyet 72b/24
	tilkü Tilki. t. 96b/20
	timār bk. tīmār

t. 78a/2	
tīmār-hāne <Far. Timarhane. t.+ lerde 101b/23	tiryāk bk. tiryāk t.+ dür 81a/4
tīmār <Far. Sipahilere verilen arazi. t. 106a/12	tiryāk <Far. Afyon. t.- ı ekber 141b/10 t.- ı fārūk 153a/3 t.- ı mergūba 143b/18 ekl-i t. 153a/8 et-tiryāk 151a/9
tīmārī <Far. Akıl hastası, timarhaneye ait. t.+ leriniñ 101b/23	
tīr <Far. Ok. t. 20a/1, 41b/18 t.+ i 145a/1 gümān-ı girih-i t. 12b/2 t.- i қаzā 12b/1	tiryāk-ı fārūk <Ar. Bir tür macun. t. 153a/3
tīre <Far. Kara, karanlık. t.+ dür 16b/8	tiryākī <Far. Afyon müptelası, tiryaki. t. 49b/13, 81a/5, 110a/12, 110a/9 t.+ le 76a/20 t.+ ler 52a/11, 68a/2, 68b/22, 91a/14 t.+ niñ 76a/10 t.- yi za'if 78a/7
tīregānet <Far. Karanlıklar. t. 34b/10	
tīr-endāz <Far. Ok atıcı. t. 20a/6	tiryākīlik <Far.+Tür. Tiryakilik. t. 81b/13, 132b/12, 135b/6
tīr-endāzī <Far. Okçuluk. šan' at-ı t.+ de 29a/13	ṭob Top. ṭ. 6b/16
tirmizdā ? t.- yı şahbādan 145a/6	ṭobcī başı Yeniçeri topçu ocağının başı. ṭ. 30b/25

ṭob-ḥāne Top dökülen yer. ṭ. 48a/22, 111b/13	ṭ.+ la 159b/21
ṭob-ḥāne emīni Tophaneden sorumlu memur. ṭ.- 31a/4	ṭrabzūni Trabzonlu. lās-ı ṭ. 77b/15
ṭoġ- Doġma. ṭ.- dıġı 109b/25 ṭ.- duġda 109b/25, 30a/5 ṭ.- ma 50b/7 ṭ.- mamaġ 139a/21	ṭūfān <Ar. Tufan. ṭ. 115a/7, 115a/22, 121b/25, 132a/19 dest-i teccüs-i ṭ. 130a/3
ṭoġran- Doġranma. ṭ.- up 82a/4	ṭoġan- Dokunma. ṭoġun- ṭ.- mamaġ 128a/11
ṭoġrı Doġru. krş. ṭoġru ṭ. 19a/24, 45b/7, 52a/14, 62a/4, 62a/9, 75b/17, 90a/8, 122a/11, 128a/17 ṭ.+ nıġ 75b/17	ṭoġat Tokat. ṭ.+ ı 130a/8, 130a/9 ṭ.+ ina 20b/17
ṭoġru Doġru. krş. ṭoġrı ṭ.+ sı 60a/12	ṭoġsan Doksan. ṭ. 164b/7, 27b/11
ṭoġur- Doġurma. ṭ.- duġda 72b/11 ṭ.- muşca 108b/24	ṭoġun- Dokunma. krş. ṭoġan- ṭ.- acaġ 101b/25, 39b/21 ṭ.- maġa 38b/8 ṭ.- maġ 147a/3 ṭ.- muş 89a/6
ṭoġ Tok. ṭ. 33b/6, 38b/20, 81b/3, 88a/12, 152b/12	ṭoġuş- Tokuşma. ṭ.+ uġ 77a/3 ṭ.- ur 126b/1
	ṭoġuz Dokuz. ṭ. 32a/19, 149a/23

.+ a 32a/17 .+ ı 154b/18 ol- Dolma. .- muş 144b/2 ola- Dolama. .- dı 38a/20 olan- Dolanma. .- dum 59b/2 olaş- Dolaşma. .- up 12a/4 oldır- Doldurma. krş. oldur- .- a 159b/10 .- ı vrn 52a/20 .- up 112a/2, 143a/16 oldur- Doldurma. krş. oldır- .- duğları 112a/1 .- duğların 49a/1 .- up 142b/14 .- ur 67b/3 olma Dolma yemeği. . 49b/10 .+ sı 148b/6 almadan .+ sı 49b/11 .+ sıdur 149a/13	olu Dolu. . 107a/12, 107b/13 .+ sı 41a/9, 48a/24, 48b/1 .+ ya 146b/25, 38a/21 .+ yı 102b/5 omak Bir tr kalın ve ağır izme. .+ lı 78a/13 on Ton; Giysi. . 149a/24, 152a/6 oñ- Donma. .- mamasında 134a/25 .- ması 134a/25 .- muş 114b/18, 141b/5 opal Topal. . 78a/25 oprak Toprak. . 59b/15 .+ a 24a/16, 39b/2, 116b/23 nbk bk. tnbek . 31b/20 nbek <Far. Tnbeki, nargile ttn. . 148a/2 .+ nn 151a/25 onluk Donluk, giysilik.

.+ lu 23a/14, 23a/15, 23a/8

ouz Domuz.
. 126b/1

top Top, ba halinde kuma.
t. 23a/7

opu Topuk.
.+ u 77a/4

or Yabani.
. 70b/11

oraman İri yapılı.
. 133a/12

orba Torba.
. 75b/4
.+ nı 143a/25
.+ sina 143a/16

ornacı <İt.+Tür. Tornacı.
. 30b/25
.+ larından 164a/16

osun Tosun.
. 137a/5, 37a/2

oy- Doyma.
.- duın 102b/16
.- maz 77b/9

oyum Tok.
. 38b/20, 88a/12

toz Toz.
t.+ u 76b/9

thmet <Ar. İsnat olunan su.
t. 17b/2, 31a/18, 37b/21, 97b/6,
99b/3, 134b/22, 157a/5
t.+ den 130b/7
t.+ dr 151b/7
t.+ i 17a/25
t.+ inde 89a/19
taki-t. 72b/14

tnbe ?
t. 151b/18

tre Tre, âdet, gelenek.
t.+ si 84a/14

tde <Far. Yıın.
t.+ sin 49b/16
ser-i t.+ sin 49b/20

ufeyli <Ar. Dalkavuk.
. 106b/8
.+ dr 106b/9

ufliyyet <Ar. ocukluk.
zamn-ı . 11a/5

zamān-ı t.+ de 79a/17

saḳā-yı bār-gīr-i t. 78b/15

tuğ <Far. Tuğ.
t. 12a/12, 12b/6, 15a/4, 164a/20,
30b/7, 31a/25, 3a/1, 41b/8
t.- ı pür 56a/5
t.+ ı 31a/24

tulū <Ar. Doğma, doğuş.
t. 109b/13
t.- ı mihr 3b/22

tuğāt <Ar. Asiler, azgınlar.
erāzil-i eḫāzil-i t. 92a/3

tuman <Far. Geniş, kısa iç donu, şalvar.
t. 43b/17, 137b/1

tuğla <Yun. Tuğla.
t. 113a/4

tuman Duman.
t. 91b/17, 148a/1
t.+ a 45b/9
t.+ dur 149b/10

tuğyān <Ar. Taşkınlık, azgınlık.
t. 7a/6, 26a/4 bā-yı t. 120b/17
t.+ ları 7a/7
defa^c āt-i t. 19b/11
mu^c āvenet-i ehl-i t. 19b/4

tumanlı <Far.+Tür. Şalvarlı.
t. 149b/8

tuhfe <Ar. Hediye, armağan.
t.- yi dergāh 126a/3
t.- yi ḫaremi 58a/10, 121b/3,
125b/19

tu^cme <Ar. Azık, çeşni, tat.
t.- yi tīg 20a/1

tül <Ar. Uzunluk, zaman çokluğu.
revā-yı t. 80a/25
şenā-yı t. 25b/13
t.- ı liḫye 101b/25
t.- i ḫayāt 8b/7

tur- Durma.
t.- a 68b/10, 101b/25, 142b/11,
142b/20
ovuşdıra t.- a 101b/25
t.- alar 38b/2, 51b/17
t.- arak 66a/2
t.- duḳdan 143a/17
t.- ma 95b/4
ḳarşu t.- mağı 155a/11
t.- maḳ 51b/20, 142b/25,
146b/15
t.- sa 161a/8

tūlā <Ar. En uzun.

- salar 66b/17 - sun 6b/8, 10a/11, 50a/22, 54a/7, 58a/19, 60b/5, 74a/21, 87a/14, 91b/25, 109b/14, 129b/2, 129b/5 - up 36b/1, 38b/1 - ur 70a/22, 70a/23 - urken 54b/20	- maz 118b/15
urdur- Durdurma. kr. urdur- - up 89b/24	ut- Tutma. . 55b/6, 159b/25 - a 69b/11, 105a/13, 110b/23 - alım 122a/4 - an 54b/5, 98a/5, 98b/8, 154a/3 - anı 98a/5, 98a/8, 98b/8 - ar 21b/12, 23b/21 - ara 124a/18, 45a/18 - dı 115a/12, 99b/18 - dıları 6b/17 - dılar 38a/21 - duı 109a/15 - dularından 98b/12 - dum 126a/10 - ma 69b/12, 154a/13, 156a/13, 160a/11 - ma 34b/21 - madur 64a/7 - mayan 139a/8, 88a/18 - maz 14b/7, 121b/25 - mi 63b/9, 92a/18 - mu 84a/15, 126a/6 - sa 90a/1 - up 45b/1, 50a/20, 52a/17, 52a/22, 100a/25, 106b/5, 118b/5, 119b/23, 125a/15, 155a/2
urdur- Durdurma. kr. urdur- - ma 52b/3	
urfe <Ar. Turfa, grlmemi, aılacak ey. . 13b/10	
urfā <Ar. aılacak eyler. tefrīh-i ulb-ı . 58a/11	
urun Durgun. .+ u 77a/1	
urna Turna kuu. .+ nı 76b/2	
urud ? . 158a/7	
urul- Durulma.	utıl- Tutulma. kr. utul- - ur 137a/22

tūfī	<Far. Papağan. t. 2a/D t.+ niñ 75b/16 t.+ ye 5b/21, 47a/15	tuyūr	<Ar. Kuşlar. t. 79b/23
tūtiyā	<Ar. Çinko. mikhel-i t. 46b/1	tuz	Tuz. t. 75a/12
tutul-	Tutulma. krş. tutil- t.- dı 38a/14 t.- duğda 68a/5 t.- ma 146b/21 t.- ması 130a/12 t.- muşca 108b/24	tüccār	<Ar. Tüccar. ‘āmmeyi ehl-i t.+ ıñ 103b/25
tutun-	Tutunma. t.- ma 154a/5	tüfeg	<Far. Tüfek. krş. tüfeng t.+ i 67b/3
tutuş-	Tutuşma, yanma. t.- muş 112a/7	tüfeng	<Far. Tüfek. krş. tüfeng t. 76a/11 t.+ i 67b/6
tuveys	<Ar. Küçük tavuskuşu. t. 109b/25 t.- i eş'em 21a/6	tüfengi	<Far. Tüfeğe ait. t.+ niñ 76a/19
tuyıl-	Duyulma. krş. tıyıl- t.- up 158a/21	tükir-	Tükürme. t.- üp 50b/16
tuyul-	Duyulma. krş. tıyıl- t.- muşdur 76b/19 t.- up 129a/23, 90a/11	tülek	Kurnaz, pişkin. t. 94b/9
		tülüngi	Kurnaz, pişkin. t. 94b/9

tünd	<Far. Sert, haşin. t. 120b/14	62a/4, 62b/5, 63b/10, 63b/19, 64a/9, 70b/11, 72a/3, 75a/10, 84b/19, 91b/16, 95a/5, 96b/10,
tür	Tür. t. 46b/11 t.+ dür 74a/9	96b/11, 96b/22, 103b/23, 104a/21, 106a/24, 107a/13, 107a/21, 110a/17, 113a/1, 116a/9, 117b/13, 122a/11, 123a/16, 124b/23, 139a/1, 140a/20, 151a/20, 152a/19, 162a/14, 162b/22
türāb	<Ar. Toprak. t.+ ı 59a/19	140a/20, 151a/20, 152a/19, 162a/14, 162b/22
türābī	<Ar. Topraktan, toprağa air. t. 119b/6	t.+ si 109b/2, 34b/17
türbe-dār	<Ar.+Far. Türbeyi bekleyen kimse. t.+ lar 162a/23	türkcesiz Türkçe bilmeyen. rus-ı t. 78b/14
türk	Türk. t. 13a/23, 42b/12, 153a/15 t.+ den 154a/13 t.+ e 133b/2, 133b/3, 133b/7 t.+ üñ 20a/15, 65a/22, 75b/14 cümle-yi t. 152b/11 t.- i ‘amūca 78a/22 tava’if-i t. 133b/1 türk-ā-türk 147a/19	türki Türkçe, Türk’e özgü, Türk’e ait. krş. türkiyye t. 47a/14, 59a/1, 92a/24, 102a/13, 110a/20, 138b/17 d̄arb-ı meşel-i t.+ de 108b/18, 160a/16 d̄arb-ı t.+ de 125b/14 d̄urüb-ı emşāl-i t.+ de 36a/21 d̄urüb-ı t.+ de 40a/3 h̄ılāl-i t.+ de 42a/11 lisān-ı t.+ de 148a/3, 70b/10 mükāleme-yi t.+ de 40b/12 ‘örf-i t.+ de 11b/20 tekellümāt-ı t.+ de 159a/4 t.+ dür 42b/22 d̄urüb-ı t.+ dür 130b/25 lafz-ı t.+ dür 101b/11
türkāne	Türk gibi. t. 150b/25	
türkce	Türkçe. t. 1b/14, 8a/14, 28a/9, 51b/12,	

semt-i t.+ dūr 42b/24

beyt-i t. 64b/22

ḍarb-ı meşel-i t. 129a/9,
140a/25

ḍarb-ı meşel-i t.- yi meşhürdur
101b/18

lisān-ı t. 128b/6

türkiyye Türkçe, Türk'e özgü. krş. Türkī

t. 19a/2

ādāt-ı t.+ de 159a/10

ḍurūb-ı emşāl-i t.+ de 21a/23,
152b/4

ḍurūb-ı t.+ de 54b/4, 57b/14,
133a/22, 139a/7

edevāt-ı kādīme-yi t.+ den
117b/18

ḍurūb-ı emşāl-i t.+ dūr 13a/23

kelām-ı bī-fehvā-yı t.+ dūr
85a/24

edā-yı t.+ si 44b/22

edā-yı t.+ si 95b/18

ārā-yı t. 128b/9

beyt-i t. 49a/12, 55b/6

ḍurūb-ı emşāl-i t. 73b/25

ḍurūb-ı t. 69a/17

edā-yı t. 51b/13

elfāz-ı mühmele-yi t.- yi

kādīmeden 85a/14

esmā-yı ālāt-ı lāzīme-yi t.

85b/12

lisān-ı t.- yi ḳabīḥa 42b/20

t.- yi erāziliyyedendür 117b/17

türkḳa Ömründe şehir ve pazara
gitmemiş köylü.

t. 50b/6

t.+ lar 50b/6

türkḳalik Köylülük, kabalık.

t. 51b/13

t.+ dūr 50b/9

türklük Köylülük, kabalık.

t. 45b/3

türkmān Türkmen.

t. 78a/22, 78a/23, 78b/3

t.+ a 133b/1

t.+ dan 136b/16

haymanevī-yi t. 78b/18

küll-i t. 78a/22

tā'ife-yi t.- ı ḥā'in 134a/16

türkmānī Türkmene özgü.

pend-i t. 133b/6

türrehāt <Ar. Saçma sözler.

t. 59b/24, 70a/24, 94b/19

t.- ı mümevvehe-yi mā-lā-

ya' niyye 59b/22

türüş-rū <Far. Asık suratlı, ekşi yüzlü.

t. 133a/25

türüt	?	t.+ leriniñ 149a/12, 150b/7
	t. 94b/3	t.+ üñ 148b/18
		t.+ ünüñ 149a/9, 149b/15
tütsi	bk. tütsü	tüvān <Far. Güç.
	t. 76b/14	t. 115a/23
		t.+ iñ 110b/25
tütsilen-	Tütsülenme.	şāhib-i t.+ lardan 110b/3
	t.- mek 51a/12	
		tüvānā <Far. Güçlü, kuvvetli.
tütsü	Yakılan kokulu madde, buhur.	t. 99a/7, 108a/12, 113b/10,
	t. 148a/9	115b/11
		ḥaşm-ı t.+ dur 147a/23
tütün	Tütün.	tüvān-ger <Far. Zengin.
	t. 31b/22, 35a/15, 45b/2, 45b/7,	t. 32b/1, 108a/12
	52a/13, 52a/17, 60a/10, 60b/14,	
	82a/2, 91b/7, 138a/22, 150b/2,	
	152a/6	
	t.+ dür 148a/3, 151a/2	-U-
	t.+ i 61a/25, 61b/1, 82a/7,	ubne <Ar. Eşcinsel erkek.
	148a/25, 148b/22, 150b/20,	u. 123b/5
	151a/25, 151a/7	
	t.+ idür 148b/21	‘ubūdiyyet <Ar. Kulluk, kölelik.
	t.+ in 61a/23	‘arz-ı ‘u.+ den 27a/10
	t.+ ini 32a/22	‘u.+ ler 10b/10
	t.+ iniñ 149a/12	‘arz-ı ‘u. 163a/25
	t.+ ler 148b/7	
	t.+ lerden 61b/1	‘ubūr <Ar. Bir başka tarafa geçme.
	t.+ leri 148a/22, 148b/3, 149b/13	‘u. 94b/6
	t.+ leridür 149b/22	
	t.+ lerinden 150b/15	‘ucāb <Ar. Şaşılacak şey, gülünç şey.
	t.+ lerini 149b/11	a‘ceb-i ‘u. 54b/18

ucğur Uçkur. u. 18a/10	u.- mamış 119b/3 u.- ması 133a/3 u.- miş 63b/12, 70a/17, 71b/12, 92a/5, 109b/7
ucmağ Uçma. u. 59b/13	u.- mışlar 43a/25 u.- r 161b/9 u.- rsın 160a/5
uç Uç. u.+ ı 52a/8 u.+ ina 65b/2 u.+ ında 124a/17	u.- yanların 161b/9 u.- yup 164b/4
‘ūd <Ar. Ağaç, odun. ‘ū. 6a/10, 36b/20, 67a/7 ‘ū.+ dan 61a/10 şecere-yi ‘ū. 36b/20	uğrabcılık ? u.+ da 103a/7
‘udül <Ar. Geri dönme, vazgeçme. ‘u. 81a/13	uğrak İffetsiz kadın. u. 119a/6
ufak Ufak. u. 19a/13	uğrat- Uğratma. u.- madıkca 44b/4 u.- mağ 93a/5 u.- mayalar 33a/25, 33b/17, 33b/21, 56b/4, 93a/20 u.- mazlar 44b/5 u.- ur 36a/7
‘ufūnet <Ar. Pis koku; İltihap. ‘u. 123b/21 ‘u.- i hevā 68a/17	uğrayıcı Uğrayıcı. u. 78a/12, 154b/3
uğra- Uğrama. u. 161b/10 u.- dı 15a/23 u.- mağla 153a/2 u.- mağ 146b/24, 146b/25	uğrı Uğru, hırsız. u. 122a/11
	uğur Uğur, yol, yön. u.+ dan 34b/7, 52a/22

uğursuz Uğursuz, nursuz. u. 109b/2, 119a/24, 134b/22, 91a/10, 92b/1, 96b/3	ārā-yı ʿu. 30b/19 müstaḥsene-yi ʿu. 11b/1 taşavvur-ı ʿu.- yı ehl-i mezāka 124a/9 ʿu.- yı şāhib 124a/2
uğursuzluk Uğursuzluk. u.- uḡ 21a/11	ʿuḡbā <Ar. Ahiret. ʿu.+ da 16a/12, 61b/7, 151b/13 ʿālem-i ʿu.+ da 121a/1, 129a/18 ʿu.+ ya 16b/13 ʿizzetgāh-ı ʿu.- ya intikāl 16b/13
uğuz Budala, ahmak, bön. u. 129b/23	ʿuḡde <Ar. Dügüm. ʿu.+ si 157b/14 ʿu.+ sinden 109a/1 ʿaḡd-i ʿu.- yi ḡuşümet 127a/15
ʿuhde <Ar. Söz verme, bir işi üzerine alma. ʿa.+ lerinde 3a/5 ʿu.- yi taḡrİR 63a/17	ʿuḡbāt <Ar. Cezalar. nekāl-i ʿu.- i ilāhiyye 121a/1
uḡreviye <Ar. Ahiretle ilgili. menzile-yi şerāfet-i u.+ dūr 55b/24	ʿuḡbet <Ar. Ceza. eşed-i ʿu. 110b/6 zencİR-i ḡahr-ı ʿu.+ i 111a/25
ʿuhūd <Ar. Yeminler, anlaşmalar. ʿu.+ a 103b/25	ʿuḡvvet <Ar. Kardeşlik. u. 111a/18
ʿuḡab <Ar. Hz. Muhammed'in sancaklarından biri. ʿu. 58a/2	ʿuḡkūl <Ar. Akıllar. ʿu.+ dūr 79b/14 ʿu.+ e 57b/11 maʿlūm-ı ʿāmmeyi ehl-i ʿu.+ dūr 128b/20 revā-kerde-yi ʿu.- ı üdebādūr 131a/11 taḡyİR-i ʿu. 17b/5
ʿuḡalā <Ar. Akıllılar. ʿu. 107a/19, 21b/5, 61b/20	

	‘u.- ı beşer 26a/15		
ulağ	Ulağ, elçi, haberci. u.+ ıñ 77a/1	ulu-	Uluma. u.- mağ 146b/18, 51b/24
ulaş-	Ulaşma. u.- ma 133a/22, 157b/10	ulū	<Ar. Sahipler. ehl-i ulū’l-elbāb 74a/22 ma‘ lūm-ı ulū’l-elbābdur 83b/13 ma‘ lūm-ı ulū’l-ğayret 83b/25 nazar-ı ulū’l-ebşār 88b/18 sicillāt-ı şahā’if ulū’l-elbāb-ı ebşārda 54a/13 ulū’l-elbāb 69a/7, 82b/21, 96a/21 ulū’l-elbābdur 63b/2, 105a/4, 141a/4 ulū’l-ebşār 132a/23, 139a/23 ulū’n-nehy 115b/5
‘ulemā	<Ar. Alimler. ‘u. 2a/9, 2a/D, 11b/1, 63a/12, 99a/3, 112b/6, 131b/10, 136b/10, 154a/6, 156b/1 ‘u.+ dan 4b/2, 9b/10, 30b/8, 154a/5 gürūh-ı ‘u.+ dan 4a/14 ‘u.+ dur 62b/23 ‘u.+ sı 67a/17 ‘u.+ sından 27b/6 ‘u.+ sınıñ 27b/7 e‘āzīm-i ‘u. 158b/15 kibār-ı ‘u.- yı ihtiyārdan 35b/10 menba‘-ı ‘u. 163a/8 ‘u.- yı ekrāddan 27b/10, 46b/7 ‘u.- yı pīşin 139b/8 ‘u.- yı şehrimiziñ 65a/22	‘ulūf	<Ar. Kaba kimse. ‘u.+ ı 109b/12
ulu	Ulu. u. 2b/7, 95b/9, 110b/21, 154b/8, 154b/9, u.+ lar 88a/17 u.+ larıñ 110b/24 u.+ ya 88a/18	‘ulūm	<Ar. İlimler. ‘āmme-yi ehl-i ‘u. 56a/9 cümle-yi ‘u. 148a/12 ehl-i ‘u. 45a/2 ıştılāhāt-ı ‘u. 5b/19 mülāhaza-yı ehl-i ‘u. 140b/21 talebe-yi ‘u. 122a/20 ta‘allüm-i ‘u. 47a/9 te’dīb-kerde-yi ‘u. 41b/13 ‘u.- ı dīniyye 29b/24 ‘u.- ı edebiyye 41b/16

‘u.- ı hikemiyeye 20b/2	iktizā-yı u.+ da 10b/19
‘u.- ı neyyir-i necāt 29b/7	kār-ı u.+ da 17b/8
‘ulyā <Ar. Pek.	maḳām-ı u.+ da 64a/6
‘uzmā-yı merākiz-i ‘u.+ nıḡ	‘avāḳıb-ı u.+ da 101b/25
163b/13	elzem-i levāzım-ı u.+ dan
‘u.+ ya 27a/15	32b/19
	elzem-i levāzım-ı u.+ dan 40b/8
	u.+ dan 56b/15
um- Umma.	muḳarrerāt-ı u.+ dan 77a/21
u.- arım 126a/6, 126a/17, 145b/8	bed’et-i u.+ dandur 89b/12
u.- ma 154a/6	müsellem-i cumhūr-ı ehl-i u.+
	dur 13a/13
‘umde <Ar. Dayanak, güvenilen kimse,	u.+ ı 46a/12, 57b/7
şey.	u.+ ma 157b/24
‘u.- yi tavşifi 107b/13	u.+ ıyla 53b/13
	u.+ unda 89b/11
‘umūm <Ar. Umumi, genel, cümle,	‘aḳd-i u.- ı devlete 16b/11
herkes.	bādī-yi intizām-ı u.- ı benī
‘u. 8a/19, 13b/3, 18a/17, 24b/8,	25a/19
79b/1, 115b/6, 120b/12,	baḳāyā-yı u.- ı mīriyye 31a/14
134a/25, 163a/6,	elzem-i levāzım-ı u.- ı
ittifāḳ-ı ‘u. 100b/18	mihmāndur 41a/18
	fermān-fermā-yı u.- ı şāh 5a/19
‘umūmen <Ar. Bütün, hep.	i‘tibār-ı u.- ı żarūriyyeden
‘u. 127b/21, 15b/6, 162b/4,	31b/18
163a/22, 24b/23, 73a/14	kār-fermā-yı u. 30b/3
	kār-gāh-ı u.- ı devletde 13b/9
‘umūmī <Ar. Umumi, herkese ait.	lāzımāt-ı u.- ı feḫvādandur 35a/3
‘u. 155a/6	müdebbirān-ı u. 13b/23
	nāzım-ı u.- ı dīn 17b/11
umūr <Ar. İşler.	rü’yet-i u. 20a/2
u.+ da 56a/15	u.- ı dāḫiliyye 20a/23

u.- 1 fermāyīye 9b/14	‘u.- 1 şabāhat 35b/18
u.- 1 halk 104b/17	‘u.- 1 şebābetimiz 93b/20
u.- 1 halka 158b/7	‘u.- 1 şabāvet 79a/16
u.- 1 harem 33b/4	
u.- 1 hāriciyye 20a/23	‘unşur <Ar. Unsur.
u.- 1 muqarrerede 135b/23	‘u. 144b/6
u.- 1 muqarrereden 33b/14, 60b/8	
u.- 1 muqarreredendür 33b/8,	unudul- Unutulma.
69a/13, 124b/7, 133a/7	u.- muş 108b/15
u.- 1 zarūriyyedendür 86a/15	
vācib-i u.- 1 dīniyyeden 100a/5	unut- Unutma.
‘umūr ?	u. 147b/5
şehr-i ‘u.+ a 82b/19	u.- dı 99b/18
şehr-i ‘u.+ da 94a/1	u.- ma 67a/3
umūr-dīde <Ar.+Far. Deneyimli.	u.- madan 104a/3
u.- 17b/8, 62a/7, 157a/3	u.- mayup 121a/25
	u.- maz 104a/1
	u.- up 8b/15
	u.- ur 104a/2
umūr-dīdegān <Ar.+Far. Deneyimliler.	
u.+ a 13a/20	‘unvān <Ar. Unvan.
un Un.	‘u. 3b/18, 30b/12, 35a/13,
u. 65b/9	35a/20, 39b/4, 73b/18, 94a/22
‘unf <Ar. Şiddet, sertlik.	‘u.+ dur 30a/24
‘u. 133b/7	‘u.+ ı 130a/14, 25b/13
‘u.- 1 teşdīd 41a/8	debdebe-yi ‘u.+ ı 48b/4
	‘u.+ larında 16b/21
	‘u.+ ı 72b/7
	zī-ķadr-i ‘u.+ ı 2b/15
‘unfuvān <Ar. Tazelik, parlaklık, tazelik	ķil‘at-i fāķire-yi ‘u. 8a/14
zamanı.	irķā-yı ‘u. 43a/13
‘ālem-i ‘u. 83b/15	şāķib-i ‘u. 60a/8

şān-ı zī-‘u. 145b/22	‘u.+ y1 147b/19
‘u.- ı ‘oşmānīde 9b/18	āşinā-yı ‘u. 75a/4
vech-i tefrīh-i ‘u. 60b/18	hāşşa-yı ‘u.- y1 ‘ahd-i devrān
vefret-i ‘u. 86a/10	93b/9
ur- Vurma.	suḥre-yi ‘u.- y1 nās 14a/11
u. 98a/13	teşrīh-i şudūr-ı ‘u. 58a/12
u.- a 111b/2	‘u.- y1 daḳāyık 124a/7
u.- araḳ 111b/20	‘u.- y1 daḳāyıkşināş 109a/11
u.- ma 156a/14, 164a/8	‘u.- y1 ḥullān 121a/12
u.- maḳ 116b/15	‘u.- y1 nās 132a/21
u.- ması 150a/3, 81b/22	‘u.- y1 reḳāyık 84a/1
u.- mayınca 69b/18	‘u.- y1 zamān 61a/16
u.- up 111b/9	zūrefā-yı daḳāyık-ārā-yı ‘u.- y1
	reḳāyık-pīrā 96a/22
‘urbān <Ar. Aşiretler, bedeviler.	urıcı Vurucu.
‘u. 102b/22	u. 161a/23
	u.+ lardan 102b/17, 102b/22
urdur- Vurdurma.	urıcılık Vuruculuk.
u.- alar 112a/2	u. 143b/15
‘urebā <Ar. Araplar.	urıl- Vurulma.
‘u. 68a/18	u.- acaḳ 70a/8
‘u.+ da 147b/25	
‘urefā <Ar. Arifler.	‘urūc <Ar. Yükselme.
‘u. 2a/9, 2a/D, 63a/12, 77b/1,	‘u. 73a/20
83a/21, 127b/6	
‘u.+ dan 127a/23	‘urūḳ <Ar. Irklar, kökler.
‘u.+ nıḡ 60a/13	‘u. 124b/22
‘u.+ ya 6b/25, 71a/21, 82b/4,	urusbi <Far. Vücudunu pazarlayan
123a/10	

kadın. u. 119a/2	usta <Far. Usta, üstad. u. 119a/6, 149a/25, 81b/24, 90a/17, 90a/18, 91a/1 u.+ dan 90b/6
‘ urūz <Ar. Arzlar, keyfiyetler. ‘u.+ mı 123b/9 ‘u.+ una 123b/18	usta-cūhlik ? u. 149a/18 u.+ in 82a/1
‘ uryān <Ar. Çıplak. ‘u. 103b/22, 136a/22	uşūl <Ar. Usul. u. 41b/19 u.+ e 53a/20, 103a/9 u.+ i 114a/22 ecvibe-yi mūskite-yi u.- i mevşūl 60b/21 ehl-i u. 63a/13 fihrist-i u.- ı ebvābı 1b/3 kitāb-ı u. 47b/16, 128a/22 tetimme-yi ādāb-ı ehl-i u. 43b/25 u.- ı savt 101b/25 u.- i ādāb 49a/22 u.- i ünsī 73a/23
‘ urza <Ar. Hedef, amaç. ‘u. 116a/6, 119a/9 ‘āmme-yi ehl-i ‘u. 113a/25 ‘u.- yı lāzımetü’l-istimā‘ 20a/16	
uşşuz Akılsız. u.+ suz 102a/10, 102a/15	
uşan- Usanma. u.- dım 45b/12	
uşandır- Usandırma. u.- maz 149a/16, 151a/2	
uşanı- Usanıma. u.- duğı 156b/8 u.- maz 90a/11	
‘ usret <Ar. Güçlük, zahmet, sıkıntı. ‘u. 101a/11 ‘u.+ inden 50a/25, 79a/22	uş Şu, işbu. u.+ dan 152a/13
	‘ uşşākī <Ar. Aşıklara özgü. esmā’-yı elķāb-ı ‘u. 118b/25 mesīr-i ‘u.+ den 153a/1
	utan- Utanma.

t.- madan 60a/9

‘u.+ uŋ 60a/12, 107a/7
cümle-yi ‘u. 88a/8

utandır- Utandırma.

u.- maz 17a/7

uy- Uyma.

u.- anlar 160a/19

u.- ar 35a/2

u.- maz 19a/20

u.- muş 44a/3

u.- up 157b/15

uyan- Uyanma.

u.- dı 135b/15

uyanık Uyanık, kurnaz.

u. 81b/15, 153b/9

u.+ la 75a/23

uygun Uygun.

u. 36b/11, 90a/4

uyu- Uyuma.

u.- ma 1b/19

u.- mağ 24a/7

u.- maz 24a/9

u.- r 24a/9, 67b/19, 81b/15

u.- rdur 153b/9

‘**uyüb** <Ar. Ayıplar, kusurlar.

‘u. 53b/4

‘u.+ ı 54b/5

uyukla- Uyuklama.

u.- mağ 104a/15

u.- sa 68a/3

u.- ya dura 101b/D

u.- yup 68a/2

uyurluk Uyurluk.

u.+ ı 68a/4, 68a/8

uyut- Uyutma.

u.- maz 119a/7

u.- urlar 65a/11

uyuz Uyuz.

u. 45a/22, 48a/2

u.+ uŋ 75b/22, 77a/8

uzak Uzak.

u. 8b/24

uzan- Uzanma.

u.- up 146b/18

uzat- Uzatma.

u.- a 52a/25

u.- a komağ 52a/14

u.- dıkda 45b/12

u.- mağ 45b/11, 45b/5, 45b/7,

116b/15, 136b/12

u.- mamağ 45b/7

‘u.+ in 45a/8

u.- up 52a/25, 130a/7, 136b/15,
136b/25

‘u.+ ina 33b/10

‘u.+ unda 114a/15

‘uzlet <Ar. İnzivaya çekilme.

‘u. 164a/25

u.+ leri 124a/1

‘uzven <Ar. Uzven, parça parça.

‘u. 127a/10

-Ü-

‘uzmā <Ar. Daha büyük.

‘u. 82b/D

şadr-nişin-i mağām-ı ‘u.+ dan
80a/25

mağām-ı neğābet-i ‘u. 30b/9

meşālih-i ‘u. 11a/25

şulehā-yı ekābir-i ‘u. 145a/21

şe’āmet-i ‘u. 13a/7

‘u.- yı ehl-i dilāne 145a/5

‘u.- yı merākiz-i ‘ulyāniğ
163b/13

ücerā <Ar. Gündelikçiler.

ü. 54b/5

ücret <Ar. Ücret.

ü.+ i 34b/24

ü.+ ler 10b/11

ü.- i ma‘nevīyye 7b/1

ücretsiz <Ar.+Tür. Ücretsiz.

ü. 116a/10

uzun Uzun.

u. 8b/24, 60b/6, 60b/7, 76a/23,
78a/18, 97a/19, 101b/25,

130b/25, 160a/14

boşnağ-ı u. 78a/18

ücür <Ar. Ecirler, sevaplar.

şüde-yi ü. 55b/3

üç Üç.

ü. 2b/9, 3a/7, 3a/12, 3a/15,
3a/16, 3a/17, 3a/22, 4a/7, 5a/12,

8a/20, 12b/6, 28b/5, 29a/19,

30a/20, 30b/6, 32a/19, 32b/21,

33a/9, 37b/23, 41b/14, 42b/9,

48b/2, 52b/4, 53a/5, 56a/16,

56a/22, 57a/10, 58b/23, 65b/17,

69a/2, 72b/1, 73b/20, 73b/24,

uzunlık Uzunluk.

u.+ ı 101b/25

‘uzv <Ar. Uzu, organ.

‘u.+ ı 130b/25

‘u.+ ıdur 20a/12

79a/13, 79a/15, 83b/2, 87b/18, 93b/21, 94b/2, 99b/15, 105a/1, 111b/10, 111b/9, 112b/6, 133a/8, 134a/24, 134a/3, 135a/12, 136a/12, 137a/16, 141b/5, 141b/6, 141b/24, 141b/25, 142a/2, 142a/5, 142a/12, 143a/17, 153b/6, 154a/7, 161b/4 ü.+ den 32a/17 ü.+ e 132b/8, 133b/24, 153b/22 ü.+ i 3a/15, 3a/17, 4a/15, 28b/5, 32b/3, 113a/16 ü.+ ünün 3a/9	üfür- Üfürme. ü.- eler 129b/11
	ülfet <Ar. Alışma, kaynaşma, konuşma, görüşme, dostluk. ü. 70b/13, 88b/12, 105a/20, 118a/24, 156a/21
	ümem <Ar. Ümmetler. ‘ämme-yi ü.+ dür 26b/6, 112a/14 cümle-yi kıtibe-yi ü.+ dür 101a/7 ma‘lüm-ı ‘ämme-yi ü.+ dür 22a/14 müsellem-i ‘ämme-yi ü.+ dür 4b/1, 26b/6, 93b/3 halka-yı şühedâ-yı ü.- i ‘işmet 17b/20 kurüm-ı ‘ämme-yi ü. 3a/14 muşlihkâr-ı ü. 25a/21 ü.- i sâlifeye 26a/23
üçinci Üçüncü. krş. üçüncü ü. 19a/23 ü.+ inci 54b/8 ü.+ si 56a/21, 149b/2, 158b/12	
üçler Âlemlerin manen yöneticisi durumunda oldukları kabul edilen üç ermiş kişi, kutup ve iki eren. ü. 104b/25	
üdebâ <Ar. Edipler. revâ-kerde-yi ‘uqûl-ı ü.+ dur 131a/11	
üftâde <Far. Düşmüş, düşkün. ü. 132a/2	ümenâ <Ar. Güvenilir kimseler. e.- yı devlet-i ‘oşmânî 55a/14 e.- yı devletdür 31a/3
	ümerâ <Ar. Emirler, beyler. ü. 4b/5, 56a/4 gürüh-ı ü.+ dan 30b/5

ümīd <Far. Ümit, umut.
ü. 24b/24, 38a/23, 38b/21,
118a/22, 125b/17, 141b/2
ü.+ dūr 151a/4, 47b/3
ü.+ iyle 103b/2

ümīd-vār <Far. Ümitli.
ü. 48a/18

ümmehāt <Ar. Esaslar, asıllar.
buṭūn-ı ü.+ da 49b/3
cānib-i ü.+ dan 55b/25

ümmet <Ar. Ümmet, cemaat.
ü. 16a/3, 24b/23, 31b/20,
34b/16, 102b/2, 158a/6
müsellem-i ‘āmme-yi ü.+ dūr
17b/3
‘āmme-yi ü. 13b/2, 25b/10
bālā-yı ü. 15a/6
belā-yı ü. 19b/16
cümle-yi ü. 25a/15
cemā‘at-i ü. 158a/13
lāzıme-yi zımmet-i ü. 51a/21
şıyānet-i ü.- i mer‘ıyye 14a/15
tecessüs-i aḥvāl-i ü. 157a/17
ü.- i bāğıyye-yi dālle 73a/4
ü.- i ḥayr-ı muḥammediyyedür
24b/24
ü.- i ḥayrū’l-enāma 25b/13
ü.- i resūl 144a/1

ümīd-vārān <Far. Ümitliler.
ü. 145b/2

ümmıyye <Ar. Ümit, umut.
ü.- yi erāzil 109a/24

üns <Ar. Alışıklık, alışkanlık.
ü. 88b/12, 146a/15, 156a/21

ünsī <Ar. Alışmış; Arkadaş.
ü. 75a/20
ü.+ dūr 84b/2
uşūl-i ü. 73a/23

ünüme ?
ü.+ dūr 74a/10

ürkek Ürkek.
ü. 70b/11, 102a/19
ü.+ i 85a/21

üsbū‘ <Ar. Hafta.
ü.+ da 104b/18

üskülī ?
ü. 63a/11

üslüb <Ar. Üslup.
ü. 36b/12, 36b/14, 49a/17,
59b/9, 87b/17, 130a/21, 144a/8,
156b/11
ü.- ı maḥbūbe 143b/20

	ü.- ı sâbıka 149a/9	üştür-perver <Far. Deve yetiştiren. ü. 124a/24
üst	Üst. ü. 43b/6, 50a/5, 136b/3, 161b/10 ü.+ i 44a/2 ü.+ ine 31b/5, 164a/8, 164a/9 ü.+ ünden 111a/9 ü.+ üne 12a/16, 141a/14	üvez Bir çeşit sivrisinek. ü.+ in 76b/14 ü.+ in 76b/13
üstād	<Far. Üstat, usta. ü. 8a/5, 22b/21, 27b/25, 37b/7, 106b/18, 109b/5, 126a/1, 137b/4, 141a/5, 144b/17, 146a/11, 161a/18 ü.+ dur 130b/8 ü.+ ı 47a/17, 90b/6 ü.+ ıdur 3a/7 ü.+ ımız 3a/18 ü.+ ına 152a/3 ü.+ ları 119b/23, 139b/2 nef' i-yi ü. 80b/4 ü.- ı dehr-i târihiñ 13b/12	üzere Üzere. ü. 1b/4, 2b/8, 5a/3, 6a/2, 6a/22, 6b/1, 7a/13, 7a/15, 8a/19, 8b/25, 9b/3, 11a/3, 11b/14, 12a/20, 12a/3, 13a/15, 13a/18, 13a/5, 13b/22, 13b/4, 14a/10, 14a/14, 14a/16, 14a/20, 14b/23, 15a/14, 15b/14, 16a/16, 16a/20, 16a/25, 16b/10, 16b/17, 16b/22, 16b/7, 16b/9, 18a/17, 18a/23, 18b/10, 18b/22, 19a/10, 19a/2, 19a/21, 19a/22, 19b/17, 19b/9, 1b/19, 1b/3, 20a/2, 20a/4, 20b/12, 20b/16, 20b/7, 20b/18, 21a/8, 21a/9, 21a/20, 21a/25, 21b/17, 22a/12, 23a/17, 23a/6, 23b/11, 23b/14, 23b/16, 23b/21, 23b/3, 23b/7, 24a/5, 24b/1, 24b/9, 24b/19, 27a/5, 27a/7, 28a/22, 28a/3, 28a/17, 28b/19, 28b/7, 29a/13, 30a/2, 30a/20, 30b/1, 30b/23, 31b/13, 32b/6, 33a/8, 33b/19, 34a/15, 34b/7, 35a/11, 35b/11, 36a/2, 36a/10, 36b/10, 36b/11, 36b/15, 37a/14, 37b/3,
üstādān	<Far. Üstatlar, ustalar. ü. 73a/6 ü.- ı Rūm 29a/10 ü.- ı zarāfet 75a/2	
üstün	Üstün. ü. 116b/24	

37b/12, 38a/12, 38b/1, 38b/5,
38b/7, 39a/17, 39a/20, 39a/3,
39b/20, 40b/11, 40b/13, 41a/17,
41b/16, 41b/8, 42a/15, 42a/16,
42b/10, 42b/20, 42b/3, 42b/7,
44b/19, 44b/20, 44b/22, 45a/6,
45b/6, 46a/22, 46a/24, 47a/23,
47b/1, 47b/18, 48a/22, 48a/7,
48b/18, 48b/20, 49a/2, 49a/17,
49b/23, 50a/19, 50b/1, 50b/4,
50b/11, 50b/17, 50b/8, 51a/12,
51a/2, 51a/6, 51a/20, 51b/14,
51b/16, 51b/6, 52b/10, 52b/13,
53a/16, 53a/22, 53b/10, 53b/12,
53b/2, 53b/6, 54a/17, 54a/21,
54b/10, 54b/14, 54b/18, 54b/3,
55a/13, 55a/8, 56a/16, 56b/21,
56b/22, 57a/7, 57a/9, 57a/11,
57b/4, 57b/5, 58a/12, 58a/3,
58a/4, 58b/24, 58b/3, 59a/4,
60a/23, 60a/4, 60a/5, 60b/12,
60b/22, 61a/4, 61b/19, 62b/10,
62b/22, 62b/5, 63a/16, 63a/18,
63b/7, 63b/18, 63b/8, 64a/13,
64a/3, 64b/18, 64b/5, 64b/8,
65a/16, 65a/17, 65a/25, 65a/3,
65b/14, 65b/25, 65b/4, 65b/7,
66a/24, 66b/16, 66b/25, 67a/10,
67a/17, 67b/1, 67b/3, 69a/25,
69a/9, 69b/2, 69b/5, 70b/23,
71a/7, 71a/25, 71a/5, 71b/9,
71b/21, 72a/6, 72b/19, 72b/22,

72b/3, 73a/2, 73b/24, 74a/13,
74b/16, 74b/23, 75a/7, 77a/17,
77a/25, 79b/17, 79b/9, 81a/11,
81a/12, 81a/14, 81a/17, 81a/25,
81a/5, 81b/21, 81b/22, 81b/6,
81b/D, 82a/9, 82b/D, 83a/13,
83a/14, 83b/12, 83b/9, 84b/16,
84b/7, 85a/23, 85b/12, 85b/16,
85b/24, 85b/7, 85b/9, 86a/18,
86b/10, 87b/18, 87b/22, 87b/23,
87b/6, 88a/22, 88a/5, 88a/25,
88b/12, 88b/18, 88b/5, 89a/16,
89a/19, 89b/9, 91b/4, 92b/5,
92b/7, 93a/22, 94a/16, 94b/21,
94b/25, 95a/10, 95a/17, 96a/13,
96a/15, 96a/3, 96b/11, 96b/12,
96b/4, 96b/25, 97a/11, 97a/14,
97a/3, 97a/6, 97b/1, 97b/16,
97b/3, 97b/5, 97b/6, 97b/9,
97b/20, 98b/11, 98b/12, 98b/17,
98b/19, 98b/2, 99a/1, 99b/11,
99b/2, 100a/15, 100a/2, 100a/12,
100b/19, 101a/25, 101b/5,
101b/25, 102a/5, 102b/8,
103a/8, 103a/16, 103b/14,
103b/25, 103b/3, 103b/8,
104a/10, 104a/11, 104a/15,
104a/21, 104a/22, 104a/25,
104a/5, 104b/17, 104b/2,
104b/23, 104b/25, 105a/12,
105a/13, 105a/21, 105b/22,
105b/8, 105b/21, 106a/1,

106a/21, 106a/4, 106a/5,
107a/11, 107a/9, 108b/6,
108b/8, 109a/19, 109b/19,
109b/25, 109b/4, 109b/7,
110a/1, 112a/3, 112a/4, 112a/8,
112a/25, 113a/23, 113a/3,
113a/5, 113b/10, 113b/23,
113b/24, 114a/20, 114a/5,
114a/25, 115a/15, 115a/23,
115b/14, 115b/21, 115b/5,
115b/6, 115b/9, 116b/16,
116b/21, 117a/12, 117a/17,
117a/23, 117a/25, 117b/23,
118a/16, 118a/19, 118a/24,
118a/25, 118a/4, 118a/7, 118a/9,
118b/10, 119a/11, 119a/13,
120a/1, 120a/3, 120b/1,
120b/12, 120b/16, 120b/2,
120b/5, 121a/4, 121a/15,
121a/21, 121a/22, 121b/18,
121b/21, 122a/17, 122b/23,
123a/12, 123a/21, 123b/11,
123b/15, 124a/25, 124b/3,
124b/16, 124b/22, 125a/19,
125a/5, 125a/7, 126a/23,
126b/10, 126b/13, 126b/19,
126b/20, 126b/6, 127a/10,
127a/12, 127a/20, 127b/18,
127b/6, 127b/15, 128a/18,
128a/2, 128a/25, 128b/18,
128b/19, 128b/25, 129a/1,
129a/17, 129b/15, 130a/14,
130a/16, 130a/19, 130a/20,
130a/22, 130b/24, 130b/25,
131a/10, 131a/19, 131a/21,
131b/7, 132a/11, 132a/23,
132b/13, 132b/16, 132b/20,
132b/21, 132b/23, 133b/12,
134a/25, 134a/8, 134b/25,
134b/6, 135a/15, 135a/6, 135a/7,
135a/9, 135b/10, 135b/11,
135b/15, 136a/8, 136b/15,
137a/22, 137b/22, 138a/7,
138b/17, 139a/13, 139a/18,
139a/2, 139b/4, 139b/5,
140a/13, 140a/21, 140a/9,
140b/18, 140b/2, 140b/24,
141a/16, 142a/13, 142a/21,
142a/25, 142a/5, 142b/6,
142b/20, 143a/25, 143b/1,
144a/8, 144a/15, 144a/19,
144a/25, 145a/3, 145a/9,
145b/12, 147a/12, 147a/20,
147b/15, 148a/10, 148a/13,
148a/15, 148a/24, 148a/5,
148b/14, 149a/1, 149a/9,
149b/17, 149b/18, 149b/19,
150a/8, 150a/10, 150a/22,
150a/24, 150b/25, 150b/3,
150b/6, 150b/7, 151a/25,
152a/13, 152a/15, 152a/25,
152b/6, 153a/21, 153a/23,
153b/3, 153b/19, 154a/11,
154a/6, 155a/13, 155a/22,

155a/24, 155b/9, 155b/10,
155b/7, 156a/12, 156b/10,
156b/24, 157a/1, 157b/9,
157b/22, 157b/23, 158a/2,
158a/24, 158a/5, 158b/24,
159a/15, 159a/17, 159a/2,
159a/21, 159a/9, 159a/16,
159b/5, 159b/15, 159b/8,
159b/17, 160a/1, 160b/24,
161a/1, 161b/14, 161b/15,
161b/17, 162a/18, 162b/13,
162b/14, 162b/23, 163a/12,
163a/2, 163a/6, 163a/7, 163b/16,
163b/17, 163b/6, 164a/11
ü.+ dür 4a/7, 30b/5, 33a/21,
63a/17, 68a/23, 79a/13, 79a/15,
84a/16, 102b/20, 102b/4,
104a/2, 104b/25, 141b/14
ü.+ lerdür 145b/4, 56b/25
ü.+ yim 39a/21

36a/19, 38b/10, 39a/24, 44a/12,
44b/18, 48b/18, 49b/17, 49b/19,
50a/2, 51a/10, 51a/11, 51a/9,
63b/5, 65a/22, 66b/22, 66b/7,
66b/8, 67b/4, 68b/18, 81b/4,
83a/8, 90b/13, 90b/3, 97b/11,
111b/12, 116a/13, 116a/17,
116a/18, 118b/16, 118b/19,
118b/20, 123a/5, 134a/10,
135b/5, 139a/20, 141b/6,
142b/18, 143a/19, 143b/3,
153b/6, 161b/11
ü.+ nedür 54b/11

üzüm Üzüm.

ü. 48b/1, 62a/8, 141b/22,
141b/25, 143a/11
ü.+ i 143a/7, 143b/9
ü.+ ünden 143b/10

-V-

üzeri Üzeri.

ü. 143a/14
ü.+ lerine 49b/24, 117a/13
ü.+ me 144a/3, 69b/15
ü.+ mize 163b/3, 69b/20
ü.+ nce 118b/17
ü.+ nde 108b/12, 22a/9, 48b/16,
66a/20, 97a/5
ü.+ nden 141b/23
ü.+ ne 2a/D, 10b/12, 22a/21,
22b/16, 24a/19, 34a/6, 34b/21,

vā-beste <Far. –e bağlı.

v. 69b/6, 82b/3, 144a/12,
158b/20

vā-ḥayfā <Ar. Eyvah.

v. 113b/20

vācib <Ar. Vacip, yapılması gerekli.

v. 42b/18, 88a/19
v.+ dür 33b/18, 45a/2, 64b/10,

111b/20	41a/21, 51a/12, 72a/9, 99a/14
v.- i umūr-ı dīniyyeden 100a/5	v.+ sin 23b/6, 39a/6, 105a/13,
vācibū'l-muḥabbet 117a/11	105b/4, 156b/16
vācibāt <Ar. Vacip şeyler.	v.+ since 40b/20, 44a/7, 44a/22,
v.+ dandur 105a/5	44b/20, 47b/10, 50b/22, 52a/25,
cümle-yi v.+ dandur 97a/24	120b/25, 146b/15
vācibe bk. vācib	v.+ siyle 44b/19, 60a/10,
icrā-yı şürūṭ-ı v.+ den 39b/19	105b/12
vācibī <Ar. Vacibe özgü.	v.+ yi 50b/18
v.+ ler 162a/17	v.- yi güzār 118b/6
va' de <Ar. Vade; Söz verme.	v.- yi güzārsız 64a/3
v. 18a/4	v.- yi ḥikmetdedür 54a/15
v.- yi ma' şūḫuṅ 134a/24	v.- yi iḥtiyār 129b/18
v.+ lerile 91a/3	v.- yi ḳavvālāne 50b/15
vādī <Ar. Yol, tarz, usul.	v.- yi nisyānda 2a/D
v. 48a/3, 51a/6, 90a/20, 93a/17,	v.- yi taḥrīrden 126b/23
117a/8, 140a/1, 146b/14	v.- yi ṭarḥile 50a/19
v.+ ler 34a/20, 69a/24, 87a/21,	v.- yi zurefā-yı erāzil 108b/5
91a/18, 95b/16, 103a/9, 112b/22,	
139b/1	vādī-künān <Ar.+Far. Yol yapan, çığır
v.+ lerde 29a/11	açan.
v.+ lerden 60a/24	v. 47a/23, 94a/17
v.+ leri 40a/5, 52a/16	vāfir <Ar. Çok, bol.
v.+ lerin 120a/1	v. 9a/12, 66a/4, 99a/4, 106a/7,
v.+ lerinden 87b/1	120a/16, 131b/24
v.+ lerini 117a/7	vāh <Ar. Vah!
v.+ si 21b/12, 25b/14, 41a/11,	v. 32b/15, 87a/16, 92a/12
	v.+ ma 125b/10
	vaḥdet <Ar. Yalnızlık.

- v.+ de 146a/16
v.+ i 105b/24
v.+ içinde 158a/7
- vāhī** <Ar. Boş, manasız, faydasız.
v. 123b/8, 126b/4
vāhīyü'l-izhān 124b/15
vāhīyü'z-zihni 107a/16
vāhīyü'z-zihni 124b/4
- vāhib** <Ar. Hibe eden, bağışlayan.
v.+ i 96a/18
- vaḥīd** <Ar. Tek, bir.
v. 28b/18
- vāhime** <Ar. Kuruntu, kuruntulu.
v.+ sinden 127a/16
- vāhīye** bk. vāhī
v.+ e 62a/20
- vaḥṣī** <Ar. Vaḥṣī.
v. 52a/10, 70b/11
v.+ nin 75a/20
būm-ı v. 44a/18
- vaḥṣiyet** bk. vaḥṣī
v. 91b/24
- vaḥy** <Ar. Vahiy, ilham.
v.- i ilhām idi 146a/17
- vā'iz** <Ar. Vaiz.
v. 11b/10, 76a/20, 138a/9,
138b/25, 158b/2
v.+ e 133b/5, 138b/25
v.+ ler 134b/22
v.- i ṭamū' 77b/4
- vaḳ'** <Ar. Ağırbaşlılık; Yüksek yer.
v. 39b/23, 62b/3, 63b/18,
94b/23
v.- ı 'avāmlar 63b/23
v.+ ina 44b/15, 50a/10, 63b/16
- vaḳ'a** <Ar. Vaka.
v.+ sı 150b/17
v.+ sinda 3a/2, 12a/12, 18b/15
v.+ sıyla 22a/21
- vaḳār** <Ar. Ağırbaşlılık.
v.+ ı 7b/11
nāmus-ı v.+ dan 102b/15
'ırz-ı v.+ da 95a/24
v.+ ina 39b/23
ehl-i v. 33a/9
ehl-i 'ırz-ı v. 118a/24
'ırz-ı v. 86a/23
şāhib-i v. 157a/5
mevrūşü'l-vaḳār 4b/7
- vaḳāyi'** <Ar. Vakalar.
v.+ lerine 134b/15

vakf <Ar. Vakıf. v. 134b/20 nāzır-ı v.- ı cā'in 77b/7 kātib-i v.- ı fā'in 77b/7 mürtezıka-yı v. 77b/9	108a/13, 110b/12, 120b/20, 120b/22, 123b/3, 124a/12, 133b/6, 134a/1, 134a/9, 138a/10, 138b/25, 139a/2, 145a/4, v.+ dür 104a/14, 65b/19, 92b/9, 99b/7 v.- i hāl 116b/6 vākı' ü'l-hāl 80a/25
vakfiyyet <Ar. Mülkün vakıf olma keyfiyeti. v. 23b/11	
vākı'a <Ar. Vuku bulmuş. v.+ ya 65a/8	vaqr <Ar. Ağır işitme. v. 94b/23
vakıf <Ar. Bir şeyi elde eden; Duran. v. 17b/12, 68b/24, 97b/16, 119b/20, 119b/22, 125b/15, 127a/4, 157a/8 v.- ı ahvāl 8a/18	vaqt <Ar. Vakit. v. 23b/13, 27b/16, 39b/14, 43a/18, 48b/9, 54a/4, 58b/1, 59b/19, 79a/25, 79b/2, 122b/13, 124b/25, 141b/12 v.+ de 9b/10, 36b/10, 68a/1, 104b/18, 126b/7 v.+ e 43a/15, 50a/19, 124a/5, 154a/10 v.+ ı 43a/13, 122b/14 v.+ inde 3b/3, 19a/5, 43a/11, 67a/17, 67a/17, 124a/1, 164a/23 v.+ lerde 133b/22 v.+ lerinde 17b/4, 33b/18, 133b/11 bi-lā-ta' yin-i v. 81b/10 kuṭb-ı v. 100a/25 naqd-i v. 111b/22, 161a/7 şāhib-i v. 100a/25 v.- i ahz 18a/8
vuqıyye <Ar. Okka. v. 3a/22, 142b/13, 142b/15, 143a/18, 148b/10 v.+ den 143a/15 v.+ ye 3a/19, 81a/12, 81a/16 v.- yi ' oşmānī 48a/24	
vākı' <Ar. Vuku bulan. v. 11b/23, 12b/25, 20b/1, 24a/7, 24b/6, 47a/7, 49a/3, 51a/25, 65a/13, 65a/24, 67a/17, 67a/19, 67b/19, 94b/4, 95b/16, 104a/8,	

- v.- i cer^c 142b/20
- v.- i cimā^c da 108b/12, 121b/25
- v.- i fütür-ı h^vāb 99a/5
- v.- i fütür-ı h^vābdur 43a/15
- v.- i hācetde 117a/22, 49b/1
- v.- i hāşşa 57a/5
- v.- i iftārda 148a/8
- v.- i mübārek olmaz 79b/11
- v.- i nā-behencār 13b/22
- v.- i namāzı 115a/14
- v.- i pür maqt 19b/2
- v.- i zamān-ı ziyāret 43a/20
- v.- i zevāl 43a/20
- vaktā ki** <Ar. Ne vakit ki.
v. 23b/22, 55a/17, 65a/22,
143b/22
- vakūr** <Ar. Ağırbaşlı.
v. 157a/10
v.+ uñ 75b/10
- vakūrāne** <Ar.+Far. Ağırbaşlılıkla.
v. 94b/5
- vālā** <Far. Yüce.
v. 50a/20
- vālī** <Ar. Vali.
v. 109b/25
v.- yi mışr 26a/3
v.+ si 12b/7, 162a/5
- v.+ siniñ 109b/25
- vālīlik** <Ar.+Tür. Valilik.
v.+ i 26a/1
- vālid** <Ar. Baba.
v. 49a/1, 162a/2
emr-i v.+ i 125b/4
v.- i ceddım 56a/3
v.- i cennet 58b/21
v.- i mācidim 22a/16
v.- i merhūm 41b/11, 48b/19,
59a/1
v.- i sinān 41b/23
- vālide** <Ar. Anne.
v. 24a/4, 41b/24, 94a/6, 162a/2
v.+ leri 32b/2
v.+ leriniñ 32b/4
v.+ m 22a/15, 22a/19
v.+ si 112a/11, 112a/9, 139a/21
v.- yi mācidem 56a/3
- vālideyn** <Ar. Ana baba, ebeveyn.
‘āḳḳu’l-vālideyn 132b/19
maḳrūn-ı v. 29b/20
- vālih** <Ar. Şaşakalmış.
v.+ ler 51b/24
v.- i muḳaddere 117b/15
- vāmıḳ** <Ar. Aşık.

v.+ ı 83b/5	67b/10, 81b/13, 94b/25, 100a/23, 117a/4, 137b/6
vā-püšt ?	v.- ur 67b/16, 107a/18, 156b/16
v.- i devrān 123a/2	
var- Varma.	var Var.
v. 89a/10	v. 5b/18, 15a/21, 18a/16, 24a/8, 25b/16, 25b/17, 27b/17, 31a/23, 38b/21, 52b/12, 54b/8, 55a/23, 58b/13, 58b/22, 59b/4, 63b/13, 63b/3, 64b/12, 64b/18, 64b/19, 66b/25, 67b/5, 71b/22, 84a/14, 94a/8, 94b/11, 94b/22, 95b/6, 103a/20, 104a/15, 116b/2, 129b/4, 156b/17, 156b/18
v.- a 34b/14, 141a/22	v.+ dı 63a/6, 69b/21, 69b/24
v.- amaz 24a/6	v.+ dur 7a/19, 23a/21, 23b/23, 44a/14, 44a/16, 65a/22, 67a/16, 67a/17, 69b/21, 70a/12, 70a/2, 71b/17, 79a/9, 83a/6, 90b/11, 91a/24, 95b/9, 100a/D, 105b/11, 114a/22, 115a/12, 124b/17, 124b/4, 130b/13, 134a/20, 136b/4, 140a/3, 143a/23, 148a/25, 150b/25, 164a/5
v.- anlara 164b/1	
v.- dıķda 22a/21, 23b/17, 90b/16	
v.- dıķları 136b/8	
v.- dıķlarına 34a/14	
v.- duğı 44b/15, 161a/2	
v.- duğuğ 28a/9, 156b/17	
v.- duğuğda 95a/10	
v.- dum 59a/21	
v.- inca 4b/4, 4b/5, 30b/13, 30b/7, 148b/2, 150a/21	
v.- incaya 140b/12	
v.- ma 155a/7, 158b/8, 160b/20, 161a/2	
v.- mağıla 113a/17	
v.- maķ 42b/18, 43b/3, 43b/4	
v.- malar 108a/24	
v.- masunlar 65a/10	varlık Varlık.
v.- maya 109a/16	v. 133b/8
v.- maz 67b/16	
v.- mış 33a/4	varak <Ar. Yaprak.
v.- sa 103a/19	v. 149b/17
v.- sağ 94b/24	
v.- up 65b/7, 67a/17, 67a/8,	varıcı Varıcı, giden.

	v. 58a/6, 161a/25		v.+ ı 100a/7
varıl-	Varılma.		v.+ınca 64a/16
	v.- dıkda 42b/18		v.+ lar 29b/6
	v.- maduğı 39b/15		medđ-i v. 25b/13
vāride	<Ar. Gelmiş olan şey.		v.- ı mezkūr 48a/7
	v. 21a/14		v.- ı sa‘ dābād 82b/D
			v.- ı terkibi 84b/24
vāridin	<Ar. Gelenler.	vāşıf	<Ar. Vasfeden, bildiren, öven.
	v. 64b/17		v. 12b/14, 82b/D
vāriş	<Ar. Mirasçı, varis.	vāşık	<Ar. Güvenen, inanan.
	v.+ den 134a/25, 135a/6		v.+ lar 80b/13
	v.+ e 54b/24	vāşıl	<Ar. Erişen, ulaşan, kavuşan.
	v.+ ler 134a/13		v.+ ın 29b/17
	v.+ lerime 96a/8		v.- ı tekyegāh-ı cennāt 28b/16
varıa	<Ar. Derin yer, uçurum; Tehlike.	vāşıleyn	<Ar. Ulaşanlar, kavuşanlar.
	v.+ dan 146b/24, 154a/23		v.- i faşıleyn 10b/14
	v.+ sından 66b/11	vāşıta	<Ar. Vasıta.
	v.+ ya 37b/25, 146b/24		v. 37b/20, 83b/7
	v.- yı ‘ aźimeye 38a/10		v.- yı vesāţetile 6b/19
varul	<İt. Varil.		v.+ dur 149b/6
	v. 48a/23	vaşī	<Ar. Bir yetimin, hastanın malını idare eden kimse.
vaşf	<Ar. Vasıf, nitelik.		v. 156a/16
	v. 80a/1, 90a/23, 90b/23, 100b/5, 137a/4, 142b/2, 144b/21	vāşī‘ a	<Ar. Geniş, açık, bol.
	v.+ a 16a/13, 53b/22		v. 22b/21, 122a/5

v.+ dur 17a/8

v.- i tavşiye 158b/17

vāşîle < ? Hristiyanlara ait bir gün.
v. 134a/D

vaşşāl <Ar. Ulaştıran, birleştiren.
v. 117b/10

vaşiiye bk. vaşiiyet

vaṭan <Ar. Vatan.
v.+ a 115a/6

v. 153b/13, 153b/16, 153b/17,
153b/18, 153b/20, 153b/22,
153b/25, 154a/11, 155a/22,
155a/23, 155a/25, 155b/2,
157b/1, 157b/10, 157b/20,
158a/3, 158b/11, 158b/12,
158b/14, 158b/2, 158b/23,
158b/5, 158b/7, 159a/16,
159a/21, 159a/23, 159b/14,
159b/18, 159b/22, 159b/5,
160a/14, 160a/17, 160a/20,
160a/23, 160b/1, 160b/14,
160b/20, 160b/22, 160b/23,
160b/6, 160b/8, 160b/9, 161a/1,
161a/13, 161a/18, 161a/20,
161a/24, 161a/3, 161a/4, 161a/6,
161a/9, 161b/10, 161b/2, 161b/8
v.- yi sulṭān-ı islām 27a/9
vaşiiyeti'l-e' āzım 156b/21

vaṭar <Ar. İş.
ḳazā-yı v.- ı tebevül 52b/22
ḳazā-yı v. 51a/4

vāv <Ar. Vav harfi.
v. 117a/18

vavalah ?
v. 101a/22

vāvsız <Ar.+Tür. Vav harfsiz.
v. 117a/20

vāye <Far. Nasip, kısnet.
v.+ sine 58a/2

važʿ <Ar. Koyma, koyulma.
v. 20a/12, 44b/3, 65a/22, 72b/3,
75a/4, 76b/14, 81a/17, 88b/20,
110b/4, 142a/5, 143a/14
v.+ ı 137a/16
v.+ mı 16b/1, 114a/5, 131b/19
v.+ ıyuz 91b/15
v.- ı aşlısi 81a/11

vaşiiyet <Ar. Vasiyet.

v. 153b/24
v.+ i 111b/20
v.+ ler 81a/18, 162a/21
v.+ leri 65a/15
v.- i mü'ekkidedendür 158b/16

v.- ı esāsında 135b/1	v. 1b/4, 1b/12, 1b/13, 1b/15,
v.- ı ḥaml 124b/10	1b/18, 1b/20, 1b/6, 1b/9, 2a/10,
v.- ı küstāḥisinden 147a/4	2a/9, 2a/D, 2b/12, 2b/14, 2b/17,
v.- ı mezkūr 136b/6	2b/3, 2b/4, 2b/7, 2b/9, 3a/2,
v.- ı nāsezāyı 50a/2	3a/5, 3a/6, 3a/8, 3a/12, 3a/20,
v.- ı nā-şāyestesinden 113b/13	3a/24, 3a/25, 3b/1, 3b/10, 3b/11,
	3b/12, 3b/15, 3b/17, 3b/18,
va‘z <Ar. Dini öğüt; Güzel söz.	3b/19, 3b/2, 3b/20, 3b/22, 3b/4,
v. 11b/11, 47a/13	3b/8, 4a/1, 4a/11, 4a/12, 4a/14,
v.+ a 47a/14, 47a/21	4a/18, 4a/20, 4a/21, 4a/22,
v.+ ı 47a/16	4a/23, 4a/3, 4a/6, 4b/2, 4b/4,
v.+ ıḡ 158b/4	4b/5, 4b/7, 4b/10, 4b/14, 4b/17,
	4b/23, 5a/12, 5a/14, 5a/16,
vāz’ı <Ar. Koyan.	5a/18, 5a/19, 5a/21, 5a/25, 5a/5,
v.- ı rüşvet 14b/22	5a/7, 5b/1, 6a/16, 6a/24, 6b/10,
	6b/11, 6b/14, 6b/16, 6b/18,
vāzıḥ <Ar. Açık, meydanda.	6b/19, 6b/7, 6b/8, 6b/9, 7a/12,
v. 71b/16	7a/16, 7a/17, 7a/24, 7a/25, 7a/3,
v.+ dur 70b/8, 72b/18	7a/5, 7a/6, 7b/12, 7b/13, 7b/16,
vāzıḥu’l-feḥvā 131b/4	7b/17, 7b/18, 7b/20, 7b/4, 7b/5,
	7b/8, 8a/1, 8a/12, 8a/14, 8a/16,
	8a/18, 8a/2, 8a/20, 8a/21, 8a/22,
vāzıḥa bk. vāzıḥ	8a/25, 8a/3, 8a/4, 8a/5, 8b/11,
v.+ dur 29a/13	8b/12, 8b/18, 8b/23, 8b/24, 8b/3,
	8b/4, 8b/5, 8b/6, 8b/8, 8b/9,
vāzī <Ar. Alçak, bayağı.	9a/13, 9a/14, 9a/15, 9a/17,
v. 75b/12	9a/21, 9a/24, 9a/25, 9a/3, 9a/5,
	9b/8, 9b/10, 9b/12, 9b/14, 9b/18,
vāzıfe <Ar. Vazife.	9b/19, 9b/2, 9b/21, 9b/22, 9b/24,
v. 131b/24	9b/25, 9b/3, 10a/1, 10a/11,
v.+ si 21a/16	10a/17, 10a/18, 10a/19, 10a/2,
	10a/21, 10a/25, 10a/6, 10a/8,
ve <Ar. Ve.	

10b/10, 10b/11, 10b/12, 10b/13,
10b/15, 10b/2, 10b/24, 10b/7,
10b/9, 11a/10, 11a/11, 11a/13,
11a/19, 11a/20, 11a/21, 11a/22,
11a/24, 11a/25, 11a/3, 11a/6,
11a/7, 11a/8, 11b/1, 11b/14,
11b/17, 11b/18, 11b/19, 11b/2,
11b/20, 11b/22, 11b/25, 11b/3,
11b/4, 11b/5, 12a/13, 12a/2,
12a/21, 12a/23, 12a/24, 12a/25,
12a/3, 12b/12, 12b/14, 12b/16,
12b/19, 12b/20, 12b/21, 12b/22,
12b/24, 12b/5, 12b/7, 12b/8,
12b/9, 13a/13, 13a/19, 13a/2,
13a/20, 13a/24, 13a/25, 13a/3,
13a/5, 13a/6, 13a/7, 13b/1,
13b/10, 13b/21, 13b/22, 13b/25,
13b/3, 14a/10, 14a/11, 14a/12,
14a/15, 14a/18, 14a/19, 14a/2,
14a/21, 14a/6, 14a/7, 14a/8,
14a/9, 14b/10, 14b/18, 14b/19,
14b/22, 14b/25, 15a/5, 15a/6,
15a/8, 15a/11, 15a/12, 15a/15,
15b/10, 15b/11, 15b/12, 15b/13,
15b/14, 15b/16, 15b/25, 15b/4,
15b/5, 15b/7, 15b/8, 15b/9,
18a/8, 16a/12, 16a/13, 16a/14,
16a/15, 16a/16, 16a/20, 16a/23,
16a/25, 16a/5, 16b/1, 16b/10,
16b/11, 16b/13, 16b/17, 16b/19,
16b/2, 16b/22, 16b/23, 16b/5,
16b/6, 16b/8, 17a/6, 17a/8,

17a/16, 17a/17, 17a/19, 17a/20,
17a/21, 17a/24, 17b/1, 17b/10,
17b/12, 17b/13, 17b/17, 17b/18,
17b/19, 17b/2, 17b/20, 17b/8,
17b/9, 18a/1, 18a/11, 18a/12,
18a/20, 18a/21, 18a/24, 18a/25,
18a/6, 18a/7, 18a/9, 18b/1,
18b/10, 18b/13, 18b/15, 18b/2,
18b/22, 18b/24, 18b/25, 18b/4,
18b/5, 18b/6, 18b/7, 19a/10,
19a/13, 19a/19, 19a/4, 19a/9,
19b/10, 19b/11, 19b/16, 19b/2,
19b/23, 19b/24, 19b/25, 19b/5,
19b/8, 19b/9, 20a/1, 20a/10,
20a/16, 20a/17, 20a/22, 20a/23,
20a/25, 20a/3, 20a/7, 20b/10,
20b/12, 20b/13, 20b/14, 20b/15,
20b/16, 20b/17, 20b/23, 20b/24,
20b/25, 21a/1, 21a/19, 21a/2,
21a/24, 21a/3, 21a/5, 21b/1,
21b/14, 21b/15, 21b/16, 21b/18,
21b/19, 21b/2, 21b/20, 21b/21,
21b/22, 21b/23, 21b/24, 21b/25,
21b/3, 21b/6, 21b/8, 22a/10,
22a/11, 22a/18, 22a/2, 22a/22,
22a/23, 22a/24, 22a/5, 22a/6,
22a/8, 22b/1, 22b/12, 22b/17,
22b/2, 22b/4, 22b/5, 22b/6,
22b/7, 22b/8, 23a/10, 23a/11,
23a/13, 23a/14, 23a/15, 23a/17,
23a/21, 23a/24, 23a/25, 23a/4,
23a/7, 23a/8, 23a/9, 23b/1,

23b/11, 23b/12, 23b/15, 23b/16,
23b/18, 23b/19, 23b/20, 23b/4,
23b/6, 23b/7, 23b/9, 24a/10,
24a/11, 24a/14, 24a/15), 24a/18,
24a/2, 24a/21, 24a/24, 24a/25,
24a/4, 24a/6, 24a/8, 24b/1,
24b/10, 24b/12, 24b/13, 24b/16,
24b/18, 24b/19, 24b/2, 24b/23,
24b/24, 24b/25, 24b/5, 24b/7,
24b/8, 25a/1, 25a/11, 25a/12,
25a/17, 25a/18, 25a/19, 25a/2,
25a/23, 25a/6, 25a/8, 25a/9,
25b/11, 25b/13, 25b/15, 25b/16,
25b/17, 25b/20, 25b/25, 25b/4,
25b/6, 25b/7, 25b/8, 26a/11,
26a/13, 26a/16, 26a/17, 26a/18,
26a/2, 26a/22, 26a/24, 26a/25,
26a/3, 26a/9, 26b/1, 26b/10,
26b/11, 26b/13, 26b/16, 26b/19,
26b/2, 26b/20, 26b/24, 26b/3,
26b/4, 26b/5, 26b/6, 26b/7,
26b/8, 27a/1, 27a/10, 27a/13,
27a/14, 27a/15, 27a/17, 27a/20,
27a/23, 27a/24, 27a/25, 27a/3,
27a/4, 27a/6, 27a/9, 27b/1,
27b/7, 27b/10, 27b/12, 27b/14,
27b/15, 27b/18, 27b/2, 27b/23,
27b/24, 27b/25, 28a/11, 28a/15,
28a/19, 28a/2, 28a/22, 28a/3,
28a/4, 28a/5, 28a/6, 28a/8,
28b/11, 28b/12, 28b/13, 28b/14,
28b/16, 28b/17, 28b/19, 28b/2,

28b/21, 28b/22, 28b/23, 28b/24,
28b/25, 28b/3, 28b/8, 28b/9,
29a/1, 29a/10, 29a/11, 29a/12,
29a/13, 29a/15, 29a/16, 29a/17,
29a/18, 29a/2, 29a/20, 29a/21,
29a/22, 29a/23, 29a/24, 29a/25,
29a/3, 29a/5, 29a/6, 29a/7,
29a/8, 29a/9, 29b/1, 29b/11,
29b/13, 29b/15, 29b/16, 29b/17,
29b/19, 29b/21, 29b/24, 29b/25,
29b/7, 29b/8, 30a/10, 30a/11,
30a/17, 30a/25, 30b/10, 30b/11,
30b/12, 30b/13, 30b/15, 30b/16,
30b/17, 30b/19, 30b/2, 30b/21,
30b/22, 30b/24, 30b/25, 30b/3,
30b/4, 30b/6, 30b/7, 31a/1,
31a/10, 31a/12, 31a/13, 31a/14,
31a/15, 31a/16, 31a/17, 31a/18,
31a/19, 31a/20, 31a/23, 31a/3,
31a/4, 31a/5, 31a/7, 31a/8,
31a/9, 31b/1, 31b/10, 31b/14,
31b/17, 31b/19, 31b/23, 31b/24,
31b/7, 31b/8, 32a/10, 32a/13,
32a/15, 32a/16, 32a/20, 32a/3,
32a/5, 32a/6, 32a/8, 32b/1,
32b/10, 32b/11, 32b/12, 32b/13,
32b/14, 32b/4, 32b/5, 32b/8,
33a/1, 33a/13, 33a/14, 33a/16,
33a/2, 33a/22, 33a/3, 33a/4,
33a/6, 33a/9, 33b/11, 33b/13,
33b/15, 33b/16, 33b/18, 33b/2,
33b/20, 33b/6, 33b/8, 34a/1,

34a/10, 34a/11, 34a/12, 34a/18,
34a/19, 34a/20, 34a/3, 34a/4,
34a/6, 34a/8, 34a/9, 34b/10,
34b/16, 34b/20, 34b/22, 34b/8,
35a/1, 35a/11, 35a/12, 35a/13,
35a/15, 35a/16, 35a/17, 35a/18,
35a/2, 35a/21, 35a/25, 35a/3,
35a/6, 35a/7, 35a/8, 35b/13,
35b/18, 35b/19, 35b/2, 35b/21,
35b/22, 35b/23, 35b/3, 35b/4,
35b/6, 36a/18, 36a/19, 36a/21,
36a/23, 36a/24, 36a/25, 36a/3,
36a/5, 36a/8, 36a/9, 36b/10,
36b/11, 36b/12, 36b/13, 36b/14,
36b/16, 36b/18, 36b/19, 36b/2,
36b/20, 36b/22, 36b/23, 36b/25,
36b/4, 36b/5, 36b/7, 36b/8,
36b/9, 37a/1, 37a/10, 37a/13,
37a/14, 37a/15, 37a/16, 37a/17,
37a/2, 37a/20, 37a/21, 37a/23,
37a/3, 37a/4, 37a/5, 37a/6,
37a/7, 37a/8, 37a/9, 37b/1,
37b/10, 37b/12, 37b/13, 37b/14,
37b/15, 37b/17, 37b/18, 37b/19,
37b/20, 37b/24, 37b/25, 37b/4,
37b/7, 38a/1, 38a/10, 38a/2,
38a/5, 38a/6, 38a/7, 38a/9,
38b/10, 38b/11, 38b/12, 38b/13,
38b/14, 38b/15, 38b/19, 38b/20,
38b/23, 38b/25, 38b/3, 38b/8,
38b/9, 39a/10, 39a/11, 39a/12,
39a/13, 39a/14, 39a/15, 39a/17,

39a/21, 39a/22, 39a/23, 39a/25,
39b/1, 39b/13, 39b/17, 39b/18,
39b/19, 39b/2, 39b/21, 39b/23,
39b/25, 39b/4, 39b/5, 39b/6,
39b/7, 39b/8, 39b/9, 40a/12,
40a/14, 40a/16, 40a/19, 40a/20,
40a/23, 40a/25, 40a/4, 40a/6,
40a/8, 40a/9, 40b/14, 40b/15,
40b/16, 40b/17, 40b/2, 40b/21,
40b/22, 40b/23, 40b/24, 40b/25,
40b/3, 40b/8, 41a/11, 41a/13,
41a/14, 41a/15, 41a/17, 41a/18,
41a/2, 41a/20, 41a/22, 41a/3,
41a/4, 41a/5, 41a/6, 41a/7,
41a/8, 41a/9, 41b/1, 41b/10,
41b/11, 41b/13, 41b/15, 41b/16,
41b/17, 41b/19, 41b/21, 41b/22,
41b/24, 41b/7, 42a/11, 42a/14,
42a/18, 42a/19, 42a/2, 42a/4,
42a/20, 42a/21, 42a/22, 42a/23,
42a/24, 42b/1, 42b/11, 42b/12,
42b/14, 42b/18, 42b/2, 42b/22,
42b/23, 42b/3, 42b/5, 42b/7,
42b/8, 42b/9, 43a/11, 43a/13,
43a/14, 43a/17, 43a/18, 43a/19,
43a/20, 43a/21, 43a/22, 43a/24,
43a/25, 43a/3, 43a/7, 43b/12,
43b/14, 43b/15, 43b/17, 43b/21,
43b/22, 43b/3, 43b/6, 43b/7,
43b/8, 44a/10, 44a/13, 44a/14,
44a/16, 44a/17, 44a/18, 44a/19,
44a/20, 44a/22, 44a/23, 44a/3,

44a/4, 44a/5, 44a/6, 44a/7,
44a/9, 44b/14, 44b/16, 44b/18,
44b/21, 44b/4, 45a/1, 45a/10,
45a/11, 45a/12, 45a/13, 45a/14,
45a/18, 45a/19, 45a/20, 45a/24,
45a/25, 45a/3, 45a/5, 45a/7,
45a/8, 45a/9, 45b/13, 45b/14,
45b/18, 45b/19, 45b/2, 45b/21,
45b/23, 45b/25, 45b/3, 45b/5,
45b/6, 45b/8, 45b/9, 46a/1,
46a/15, 46a/16, 46a/18, 46a/19,
46a/2, 46a/3, 46a/4, 46a/6,
46a/7, 46a/8, 46a/9, 46b/1,
46b/10, 46b/11, 46b/2, 46b/3,
46b/4, 46b/5, 46b/8, 46b/9,
47a/14, 47a/20, 47a/23, 47a/24,
47a/9, 47b/1, 47b/10, 47b/11,
47b/14, 47b/15, 47b/19, 47b/20,
47b/22, 47b/23, 47b/9, 48a/1,
48a/15, 48a/16, 48a/19, 48a/2,
48a/24, 48a/25, 48a/5, 48b/1,
48b/11, 48b/12, 48b/13, 48b/16,
48b/6, 49a/14, 49a/15, 49a/17,
49a/18, 49a/23, 49a/3, 49a/9,
49b/1, 49b/10, 49b/12, 49b/14,
49b/15, 49b/18, 49b/19, 49b/20,
49b/24, 49b/25, 49b/3, 49b/4,
49b/5, 49b/8, 50a/1, 50a/11,
50a/13, 50a/14, 50a/15, 50a/16,
50a/2, 50a/23, 50a/24, 50a/4,
50a/5, 50a/6, 50b/1, 50b/12,
50b/14, 50b/15, 50b/16, 50b/17,

50b/2, 50b/20, 50b/23, 50b/24,
50b/4, 50b/8, 50b/9, 51a/1,
51a/19, 51a/21, 51a/3, 51a/6,
51a/8, 51b/1, 51b/13, 51b/14,
51b/15, 51b/21, 51b/22, 51b/23,
51b/24, 51b/25, 51b/3, 51b/4,
51b/6, 52a/1, 52a/10, 52a/11,
52a/12, 52a/13, 52a/14, 52a/15,
52a/17, 52a/18, 52a/19, 52a/20,
52a/21, 52a/24, 52a/25, 52a/6,
52a/7, 52a/9, 52b/1, 52b/15,
52b/16, 52b/17, 52b/2, 52b/23,
52b/24, 52b/3, 52b/4, 53a/19,
53a/21, 53a/22, 53a/24, 53a/25,
53a/4, 53b/11, 53b/15, 53b/16,
53b/17, 53b/19, 53b/2, 53b/20,
53b/23, 53b/5, 53b/6, 53b/8,
53b/9, 54a/1, 54a/10, 54a/14,
54a/16, 54a/18, 54a/2, 54a/20,
54a/23, 54a/25, 54a/5, 54a/8,
54b/11, 54b/14, 54b/2, 54b/20,
54b/22, 54b/23, 54b/24, 54b/3,
54b/5, 54b/8, 55a/12, 55a/14,
55a/16, 55a/18, 55a/2, 55a/6,
55b/10, 55b/11, 55b/12, 55b/13,
55b/24, 55b/3, 56a/10, 56a/12,
56a/18, 56a/19, 56a/2, 56a/20,
56a/21, 56a/3, 56a/9, 56b/11,
56b/12, 56b/14, 56b/15, 56b/16,
56b/17, 56b/18, 56b/19, 56b/20,
56b/21, 56b/23, 56b/24, 56b/4,
56b/8, 56b/9, 57a/1, 57a/12,

57a/13, 57a/14, 57a/16, 57a/17,
57a/18, 57a/19, 57a/2, 57a/22,
57a/24, 57a/25, 57a/3, 57a/6,
57a/8, 57b/1, 57b/11, 57b/12,
57b/15, 57b/17, 57b/18, 57b/2,
57b/20, 57b/21, 57b/22, 57b/24,
57b/25, 57b/3, 57b/4, 57b/5,
57b/6, 57b/8, 57b/9, 58a/11,
58a/12, 58a/18, 58a/20, 58a/21,
58a/23, 58a/24, 58a/6, 58a/7,
58b/10, 58b/11, 58b/12, 58b/13,
58b/14, 58b/15, 58b/16, 58b/17,
58b/18, 58b/19, 58b/20, 58b/4,
58b/6, 58b/7, 58b/8, 58b/9,
59a/12, 59a/14, 59a/15, 59a/16,
59a/19, 59a/25, 59a/3, 59a/6,
59a/7, 59a/8, 59b/1, 59b/10,
59b/16, 59b/22, 59b/23, 59b/24,
59b/4, 59b/7, 59b/8, 60a/1,
60a/12, 60a/13, 60a/14, 60a/15,
60a/16, 60a/19, 60a/21, 60a/22,
60a/23, 60a/25, 60a/4, 60a/5,
60a/6, 60a/7, 60b/10, 60b/11,
60b/13, 60b/16, 60b/17, 60b/2,
60b/20, 60b/23, 60b/25, 60b/3,
60b/4, 60b/9, 61a/1, 61a/10,
61a/11, 61a/12, 61a/14, 61a/16,
61a/17, 61a/20, 61a/24, 61a/25,
61a/6, 61a/7, 61a/8, 61b/12,
61b/15, 61b/18, 61b/19, 61b/20,
61b/22, 61b/4, 61b/5, 61b/8,
62a/15, 62a/2, 62a/22, 62a/23,

62a/3, 62a/7, 62a/8, 62a/9,
62b/10, 62b/18, 62b/19, 62b/2,
62b/20, 62b/3, 62b/4, 62b/6,
62b/8, 62b/9, 63a/11, 63a/12,
63a/13, 63a/14, 63a/20, 63a/21,
63a/23, 63a/7, 63a/8, 63b/10,
63b/11, 63b/12, 63b/13, 63b/14,
63b/15, 63b/16, 63b/18, 63b/19,
63b/2, 63b/20, 63b/21, 63b/22,
63b/25, 63b/3, 63b/4, 63b/7,
63b/8, 63b/9, 64a/11, 64a/12,
64a/14, 64a/15, 64a/18, 64a/19,
64a/2, 64a/20, 64a/24, 64a/5,
64a/6, 64a/7, 64a/9, 64b/14,
64b/16, 64b/17, 64b/20, 64b/21,
64b/8, 65a/12, 65a/13, 65a/14,
65a/15, 65a/17, 65a/18, 65a/21,
65a/22, 65a/24, 65a/25, 65a/5,
65a/7, 65a/9, 65b/11, 65b/15,
65b/16, 65b/17, 65b/19, 65b/2,
65b/21, 65b/4, 65b/6, 65b/8,
65b/9, 66a/10, 66a/12, 66a/14,
66a/15, 66a/17, 66a/18, 66a/21,
66a/22, 66a/3, 66a/4, 66a/6,
66a/8, 66b/10, 66b/13, 66b/17,
66b/2, 66b/20, 66b/24, 66b/25,
66b/4, 66b/6, 66b/7, 66b/8,
67a/10, 67a/11, 67a/14, 67a/16,
67a/17, 67a/20, 67a/21, 67a/23,
67a/3, 67a/7, 67a/9, 67b/12,
67b/18, 67b/19, 67b/21, 67b/3,
67b/4, 67b/5, 67b/6, 68a/11,

68a/12, 68a/14, 68a/16, 68a/19,
68a/21, 68a/5, 68a/9, 68b/1,
68b/11, 68b/12, 68b/14, 68b/16,
68b/18, 68b/19, 68b/2, 68b/21,
68b/22, 68b/23, 68b/25, 68b/3,
68b/4, 68b/5, 68b/7, 69a/1,
69a/11, 69a/17, 69a/2, 69a/21,
69a/22, 69a/23, 69a/24, 69a/6,
69a/7, 69a/9, 69b/1, 69b/10,
69b/12, 69b/13, 69b/14, 69b/15,
69b/16, 69b/17, 69b/18, 69b/19,
69b/20, 69b/23, 69b/24, 69b/25,
69b/3, 69b/4, 69b/6, 69b/7,
69b/8, 70a/1, 70a/10, 70a/13,
70a/15, 70a/17, 70a/18, 70a/19,
70a/22, 70a/23, 70a/3, 70a/7,
70b/1, 70b/10, 70b/11, 70b/13,
70b/15, 70b/18, 70b/19, 70b/2,
70b/20, 70b/23, 70b/24, 70b/25,
70b/4, 70b/5, 70b/7, 70b/8,
71a/12, 71a/15, 71a/16, 71a/17,
71a/18, 71a/2, 71a/20, 71a/23,
71a/25, 71a/3, 71a/6, 71a/7,
71b/1, 71b/10, 71b/13, 71b/15,
71b/17, 71b/18, 71b/19, 71b/20,
71b/22, 71b/24, 71b/25, 71b/4,
71b/5, 71b/9, 72a/13, 72a/17,
72a/18, 72a/19, 72a/20, 72a/23,
72a/24, 72a/3, 72a/4, 72a/5,
72a/6, 72b/11, 72b/2, 72b/6,
72b/8, 72b/9, 73a/12, 73a/14,
73a/15, 73a/18, 73a/21, 73a/22,

73a/23, 73a/25, 73a/3, 73a/4,
73a/6, 73a/7, 73a/8, 73a/9,
73b/11, 73b/21, 73b/5, 73b/8,
74a/12, 74a/13, 74a/14, 74a/15,
74a/16, 74a/18, 74a/19, 74a/22,
74a/24, 74a/25, 74a/3, 74a/9,
74b/11, 74b/12, 74b/7, 75a/10,
75a/11, 75a/13, 75a/14, 75a/15,
75a/3, 75a/5, 75a/8, 75a/9,
77a/16, 77b/1, 77b/10, 77b/11,
77b/12, 77b/13, 77b/14, 77b/15,
77b/16, 77b/17, 77b/18, 77b/19,
77b/2, 77b/20, 77b/21, 77b/22,
77b/23, 77b/24, 77b/25, 77b/3,
77b/4, 77b/5, 77b/6, 77b/7,
77b/8, 77b/9, 78a/1, 78a/10,
78a/11, 78a/12, 78a/13, 78a/14,
78a/15, 78a/16, 78a/17, 78a/18,
78a/19, 78a/2, 78a/20, 78a/21,
78a/22, 78a/23, 78a/24, 78a/25,
78a/3, 78a/4, 78a/5, 78a/6,
78a/7, 78a/8, 78a/9, 78b/1,
78b/10, 78b/11, 78b/12, 78b/13,
78b/14, 78b/15, 78b/16, 78b/17,
78b/18, 78b/19, 78b/2, 78b/20,
78b/21, 78b/25, 78b/3, 78b/4,
78b/5, 78b/6, 78b/7, 78b/8,
79a/1, 79a/10, 79a/12, 79a/13,
79a/14, 79a/17, 79a/18, 79a/2,
79a/20, 79a/21, 79a/22, 79a/24,
79a/25, 79a/3, 79a/4, 79a/9,
79b/1, 79b/10, 79b/14, 79b/16,

79b/17, 79b/18, 79b/20, 79b/21,
79b/22, 79b/24, 79b/4, 79b/6,
79b/7, 79b/8, 79b/9, 80a/1,
80a/10, 80a/11, 80a/12, 80a/14,
80a/15, 80a/17, 80a/18, 80a/2,
80a/25, 80a/3, 80a/7, 80a/8,
80a/9, 80b/1, 80b/11, 80b/12,
80b/13, 80b/17, 80b/19, 80b/20,
80b/21, 80b/22, 80b/25, 81a/1,
81a/13, 81a/18, 81a/19, 81a/2,
81a/20, 81a/22, 81a/23, 81a/24,
81a/25, 81a/3, 81a/6, 81a/7,
81a/8, 81a/9, 81b/1, 81b/14,
81b/15, 81b/17, 81b/18, 81b/19,
81b/2, 81b/21, 81b/23, 81b/24,
81b/25, 81b/3, 81b/4, 81b/6,
81b/7, 81b/8, 81b/9, 81b/D,
82a/12, 82a/13, 82a/15, 82a/16,
82a/18, 82a/2, 82a/21, 82a/23,
82a/25, 82a/3, 82a/5, 82a/8,
82b/1, 82b/10, 82b/12, 82b/13,
82b/17, 82b/18, 82b/21, 82b/23,
82b/24, 82b/25, 82b/3, 82b/9,
82b/D, 83a/1, 83a/11, 83a/13,
83a/15, 83a/18, 83a/2, 83a/20,
83a/21, 83a/23, 83a/24, 83a/25,
83a/4, 83a/5, 83a/6, 83b/1,
83b/10, 83b/12, 83b/17, 83b/19,
83b/20, 83b/21, 83b/22, 83b/23,
83b/25, 83b/3, 83b/5, 83b/6,
83b/7, 83b/8, 83b/9, 84a/1,
84a/11, 84a/12, 84a/13, 84a/15,

84a/18, 84a/19, 84a/22, 84a/23,
84a/24, 84a/4, 84a/6, 84a/7,
84b/10, 84b/17, 84b/19, 84b/2,
84b/22, 84b/5, 84b/7, 84b/8,
84b/9, 85a/11, 85a/12, 85a/16,
85a/17, 85a/18, 85a/2, 85a/24,
85a/3, 85a/4, 85a/5, 85a/7,
85b/17, 85b/18, 85b/19, 85b/2,
85b/22, 85b/23, 85b/25, 85b/4,
85b/5, 85b/7, 85b/8, 86a/10,
86a/11, 86a/13, 86a/16, 86a/17,
86a/2, 86a/20, 86a/21, 86a/22,
86a/25, 86a/6, 86a/7, 86a/8,
86b/1, 86b/11, 86b/12, 86b/13,
86b/14, 86b/15, 86b/16, 86b/17,
86b/20, 86b/21, 86b/22, 86b/4,
86b/7, 86b/8, 86b/9, 87a/10,
87a/13, 87a/16, 87a/2, 87a/20,
87a/21, 87a/22, 87a/23, 87a/24,
87a/25, 87a/3, 87a/8, 87b/13,
87b/14, 87b/22, 87b/23, 87b/25,
87b/4, 87b/8, 87b/9, 88a/10,
88a/12, 88a/13, 88a/14, 88a/15,
88a/17, 88a/21, 88a/23, 88a/24,
88a/25, 88a/4, 88a/6, 88a/8,
88b/12, 88b/13, 88b/17, 88b/18,
88b/19, 88b/20, 88b/21, 88b/23,
88b/3, 88b/4, 88b/5, 88b/6,
89a/10, 89a/11, 89a/16, 89a/17,
89a/20, 89a/21, 89a/23, 89a/24,
89a/25, 89a/4, 89a/5, 89a/7,
89a/8, 89a/9, 89b/10, 89b/11,

89b/14, 89b/15, 89b/16, 89b/17,
89b/19, 89b/2, 89b/20, 89b/21,
89b/22, 89b/23, 89b/5, 89b/6,
89b/9, 90a/1, 90a/11, 90a/13,
90a/14, 90a/15, 90a/16, 90a/18,
90a/19, 90a/2, 90a/20, 90a/23,
90a/24, 90a/3, 90a/4, 90a/6,
90a/7, 90a/8, 90a/9, 90b/1,
90b/11, 90b/17, 90b/20, 90b/21,
90b/22, 90b/24, 90b/25, 90b/3,
90b/5, 90b/7, 90b/8, 90b/9,
91a/1, 91a/10, 91a/12, 91a/13,
91a/14, 91a/15, 91a/16, 91a/17,
91a/18, 91a/2, 91a/21, 91a/6,
91a/7, 91a/8, 91b/1, 91b/10,
91b/11, 91b/14, 91b/15, 91b/16,
91b/17, 91b/18, 91b/20, 91b/21,
91b/22, 91b/3, 91b/5, 91b/6,
91b/7, 91b/9, 92a/12, 92a/13,
92a/15, 92a/17, 92a/19, 92a/20,
92a/22, 92a/23, 92a/24, 92a/25,
92a/3, 92a/4, 92a/5, 92a/6,
92a/7, 92a/8, 92a/9, 92b/1,
92b/16, 92b/17, 92b/18, 92b/19,
92b/2, 92b/21, 92b/23, 92b/3,
92b/4, 92b/5, 92b/7, 92b/8,
93a/1, 93a/13, 93a/14, 93a/15,
93a/16, 93a/17, 93a/18, 93a/2,
93a/22, 93a/25, 93a/3, 93a/6,
93b/10, 93b/12, 93b/14, 93b/15,
93b/16, 93b/17, 93b/19, 93b/20,
93b/24, 93b/5, 93b/6, 93b/8,

93b/9, 94a/11, 94a/14, 94a/15,
94a/16, 94a/17, 94a/18, 94a/20,
94a/21, 94a/22, 94a/25, 94a/3,
94a/4, 94a/5, 94a/6, 94a/7,
94b/1, 94b/12, 94b/14, 94b/18,
94b/19, 94b/2, 94b/21, 94b/23,
94b/24, 94b/3, 94b/4, 94b/5,
94b/9, 95a/1, 95a/10, 95a/11,
95a/13, 95a/14, 95a/16, 95a/17,
95a/18, 95a/19, 95a/20, 95a/21,
95a/22, 95a/23, 95a/24, 95a/25,
95a/3, 95a/5, 95a/7, 95a/9,
95b/1, 95b/10, 95b/12, 95b/14,
95b/15, 95b/18, 95b/19, 95b/2,
95b/20, 95b/24, 95b/3, 95b/4,
95b/5, 95b/8, 96a/10, 96a/12,
96a/14, 96a/16, 96a/17, 96a/18,
96a/19, 96a/2, 96a/21, 96a/25,
96a/5, 96a/7, 96b/11, 96b/13,
96b/14, 96b/15, 96b/16, 96b/17,
96b/18, 96b/19, 96b/23, 96b/25,
96b/4, 96b/6, 96b/7, 96b/8,
97a/11, 97a/13, 97a/15, 97a/16,
97a/17, 97a/18, 97a/19, 97a/2,
97a/20, 97a/21, 97a/24, 97a/25,
97a/6, 97a/7, 97a/9, 97b/10,
97b/11, 97b/12, 97b/13, 97b/14,
97b/15, 97b/17, 97b/18, 97b/19,
97b/2, 97b/20, 97b/21, 97b/22,
97b/24, 97b/8, 97b/9, 98a/1,
98a/3, 98a/5, 98a/7, 98a/8,
98a/9, 98b/11, 98b/2, 98b/21,

98b/22, 98b/23, 98b/3, 98b/6,
98b/8, 98b/9, 99a/12, 99a/14,
99a/18, 99a/2, 99a/20, 99a/22,
99a/24, 99a/3, 99a/4, 99a/5,
99a/9, 99b/1, 99b/10, 99b/16,
99b/17, 99b/18, 99b/25, 99b/6,
99b/8, 99b/9, 100a/1, 100a/11,
100a/12, 100a/14, 100a/17,
100a/18, 100a/19, 100a/2,
100a/20, 100a/25, 100a/3,
100a/4, 100b/11, 100b/13,
100b/14, 100b/15, 100b/19,
100b/21, 100b/23, 100b/24,
100b/5, 100b/8, 101a/3, 101a/5,
101a/6, 101a/8, 101a/10,
101a/12, 101a/15, 101a/16,
101a/18, 101a/20, 101a/21,
101a/22, 101a/23, 101a/25,
101b/1, 101b/16, 101b/17,
101b/18, 101b/19, 101b/2,
101b/20, 101b/21, 101b/22,
101b/23, 101b/24, 101b/25,
101b/4, 101b/5, 101b/6, 101b/7,
101b/8, 102a/1, 102a/15, 102a/2,
102a/5, 102b/1, 102b/12,
102b/13, 102b/14, 102b/15,
102b/16, 102b/17, 102b/18,
102b/20, 102b/21, 102b/22,
102b/23, 102b/24, 102b/25,
102b/3, 102b/5, 102b/6, 102b/7,
102b/8, 103a/12, 103a/13,
103a/18, 103a/19, 103a/22,

103a/23, 103a/25, 103a/4,
103a/5, 103a/6, 103a/7, 103a/8,
103a/9, 103b/11, 103b/13,
103b/14, 103b/25, 103b/4,
103b/7, 103b/8, 104a/1,
104a/11, 104a/13, 104a/14,
104a/15, 104a/16, 104a/17,
104a/18, 104a/19, 104a/2,
104a/21, 104a/22, 104a/24,
104a/25, 104a/6, 104a/7, 104b/1,
104b/10, 104b/11, 104b/12,
104b/16, 104b/18, 104b/19,
104b/22, 104b/25, 104b/5,
104b/6, 104b/8, 105a/1,
105a/11, 105a/14, 105a/17,
105a/20, 105a/21, 105a/22,
105a/25, 105a/4, 105a/5, 105a/6,
105a/8, 105a/9, 105b/10,
105b/11, 105b/12, 105b/13,
105b/15, 105b/18, 105b/2,
105b/24, 105b/25, 105b/9,
106a/1, 106a/15, 106a/16,
106a/17, 106a/18, 106a/19,
106a/2, 106a/20, 106a/21,
106a/22, 106a/25, 106a/8,
106a/9, 106b/1, 106b/12,
106b/13, 106b/14, 106b/17,
106b/18, 106b/19, 106b/2,
106b/21, 106b/23, 106b/24,
106b/25, 106b/3, 106b/5,
106b/8, 106b/9, 107a/1,
107a/12, 107a/13, 107a/14,

107a/15, 107a/2, 107a/20,
107a/21, 107a/22, 107a/23,
107a/24, 107a/25, 107a/4,
107a/6, 107a/7, 107a/8, 107b/10,
107b/12, 107b/13, 107b/14,
107b/15, 107b/18, 107b/2,
107b/23, 107b/25, 107b/3,
107b/4, 107b/6, 107b/7, 107b/8,
107b/9, 108a/1, 108a/10,
108a/12, 108a/14, 108a/16,
108a/19, 108a/20, 108a/23,
108a/24, 108a/25, 108a/5,
108a/6, 108a/7, 108a/9, 108b/10,
108b/15, 108b/16, 108b/17,
108b/20, 108b/23, 108b/24,
108b/25, 108b/4, 108b/6,
108b/8, 109a/10, 109a/12,
109a/13, 109a/14, 109a/2,
109a/21, 109a/23, 109a/25,
109a/4, 109a/7, 109a/8, 109a/9,
109b/1, 109b/11, 109b/12,
109b/16, 109b/19, 109b/2,
109b/20, 109b/22, 109b/24,
109b/25, 109b/3, 109b/5,
109b/6, 109b/7, 109b/8, 109b/9,
110a/1, 110a/11, 110a/14,
110a/15, 110a/19, 110a/20,
110a/23, 110a/3, 110a/5, 110a/8,
110a/9, 110b/10, 110b/13,
110b/14, 110b/15, 110b/17,
110b/18, 110b/2, 110b/20,
110b/21, 110b/25, 110b/3,
110b/4, 110b/5, 110b/6, 110b/7,
110b/9, 111a/11, 111a/12,
111a/16, 111a/17, 111a/18,
111a/19, 111a/22, 111a/23,
111a/24, 111a/25, 111b/1,
111b/10, 111b/13, 111b/14,
111b/15, 111b/16, 111b/17,
111b/2, 111b/21, 111b/23,
111b/24, 111b/25, 111b/5,
111b/6, 111b/8, 112a/10,
112a/11, 112a/14, 112a/16,
112a/17, 112a/18, 112a/19,
112a/21, 112a/22, 112a/24,
112a/25, 112a/5, 112a/6, 112a/9,
112b/10, 112b/13, 112b/19,
112b/20, 112b/21, 112b/22,
112b/23, 112b/25, 112b/3,
112b/4, 112b/6, 112b/7, 112b/8,
112b/9, 113a/10, 113a/11,
113a/12, 113a/13, 113a/14,
113a/15, 113a/19, 113a/2,
113a/22, 113a/4, 113a/5, 113a/7,
113a/9, 113b/1, 113b/18,
113b/22, 113b/4, 113b/7,
114a/10, 114a/12, 114a/14,
114a/22, 114a/25, 114a/3,
114a/9, 114b/11, 114b/14,
114b/15, 114b/17, 114b/18,
114b/24, 114b/5, 114b/6,
114b/7, 114b/8, 114b/9,
115a/14, 115a/15, 115a/16,
115a/17, 115a/18, 115a/19,

115a/2, 115a/20, 115a/21,
115a/22, 115a/23, 115a/25,
115a/5, 115a/6, 115a/8, 115b/1,
115b/10, 115b/11, 115b/12,
115b/13, 115b/15, 115b/16,
115b/2, 115b/20, 115b/21,
115b/22, 115b/23, 115b/3,
115b/4, 115b/6, 115b/7, 115b/9,
116a/1, 116a/10, 116a/11,
116a/12, 116a/13, 116a/21,
116a/22, 116a/23, 116a/24,
116a/25, 116a/4, 116a/5, 116a/9,
116b/1, 116b/10, 116b/11,
116b/12, 116b/13, 116b/14,
116b/15, 116b/16, 116b/17,
116b/19, 116b/2, 116b/20,
116b/21, 116b/22, 116b/23,
116b/24, 116b/25, 116b/3,
116b/4, 116b/7, 116b/8, 116b/9,
117a/1, 117a/11, 117a/14,
117a/2, 117a/25, 117a/3, 117a/4,
117a/7, 117a/8, 117a/9, 117b/1,
117b/14, 117b/16, 117b/2,
117b/20, 117b/21, 117b/22,
117b/23, 117b/24, 117b/3,
117b/4, 117b/8, 117b/9,
118a/10, 118a/11, 118a/12,
118a/14, 118a/15, 118a/16,
118a/18, 118a/2, 118a/22,
118a/25, 118a/3, 118a/5, 118a/8,
118b/1, 118b/10, 118b/11,
118b/12, 118b/13, 118b/15,
118b/16, 118b/17, 118b/18,
118b/19, 118b/2, 118b/20,
118b/21, 118b/23, 118b/24,
118b/25, 118b/3, 118b/6,
118b/7, 118b/8, 118b/9, 119a/1,
119a/11, 119a/12, 119a/13,
119a/14, 119a/15, 119a/16,
119a/17, 119a/18, 119a/19,
119a/2, 119a/20, 119a/21,
119a/22, 119a/23, 119a/24,
119a/3, 119a/4, 119a/5, 119a/6,
119a/7, 119a/8, 119b/11,
119b/12, 119b/13, 119b/14,
119b/15, 119b/16, 119b/17,
119b/2, 119b/21, 119b/22,
119b/24, 119b/25, 119b/4,
119b/5, 119b/6, 119b/7, 119b/8,
120a/10, 120a/11, 120a/12,
120a/13, 120a/14, 120a/15,
120a/16, 120a/17, 120a/19,
120a/2, 120a/20, 120a/21,
120a/22, 120a/24, 120a/25,
120a/3, 120a/5, 120a/6, 120a/7,
120a/8, 120b/1, 120b/10,
120b/12, 120b/13, 120b/15,
120b/16, 120b/17, 120b/18,
120b/19, 120b/2, 120b/20,
120b/21, 120b/24, 120b/25,
120b/6, 120b/7, 120b/8, 120b/9,
121a/1, 121a/10, 121a/11,
121a/12, 121a/13, 121a/14,
121a/15, 121a/16, 121a/17,

121a/18, 121a/2, 121a/20,
121a/21, 121a/23, 121a/24,
121a/25, 121a/5, 121a/9,
121b/17, 121b/2, 121b/20,
121b/21, 121b/22, 121b/23,
121b/24, 121b/4, 122a/1,
122a/12, 122a/17, 122a/18,
122a/20, 122a/21, 122a/22,
122a/23, 122a/3, 122a/4, 122a/5,
122a/7, 122a/8, 122a/9, 122b/1,
122b/11, 122b/12, 122b/15,
122b/16, 122b/17, 122b/23,
122b/24, 122b/25, 122b/3,
122b/5, 122b/6, 122b/7, 122b/8,
122b/9, 123a/10, 123a/12,
123a/15, 123a/16, 123a/18,
123a/2, 123a/20, 123a/23,
123a/3, 123a/7, 123a/8, 123b/1,
123b/10, 123b/12, 123b/14,
123b/15, 123b/16, 123b/17,
123b/21, 123b/23, 123b/3,
123b/4, 123b/6, 123b/7, 123b/8,
123b/9, 124a/10, 124a/23,
124a/24, 124a/3, 124a/4, 124a/5,
124a/6, 124a/7, 124a/8, 124a/9,
124b/1, 124b/11, 124b/13,
124b/19, 124b/2, 124b/20,
124b/4, 124b/5, 125a/1,
125a/17, 125a/18, 125a/19,
125a/2, 125a/20, 125a/21,
125a/23, 125a/4, 125a/6, 125a/8,
125b/1, 125b/10, 125b/15,
125b/16, 125b/17, 125b/2,
125b/21, 125b/22, 125b/25,
125b/3, 125b/5, 125b/6, 125b/7,
125b/8, 125b/9, 126a/11,
126a/23, 126a/9, 126b/11,
126b/14, 126b/15, 126b/16,
126b/17, 126b/18, 126b/19,
126b/20, 126b/21, 126b/22,
126b/23, 126b/25, 126b/3,
126b/4, 126b/5, 126b/7, 126b/9,
127a/10, 127a/11, 127a/13,
127a/14, 127a/15, 127a/16,
127a/17, 127a/19, 127a/2,
127a/20, 127a/23, 127a/25,
127a/4, 127a/5, 127a/6, 127a/9,
127b/1, 127b/2, 127b/5, 127b/6,
127b/7, 127b/11, 127b/13,
127b/14, 127b/15, 127b/17,
127b/19, 127b/20, 127b/21,
127b/23, 127b/25, 128a/10,
128a/11, 128a/12, 128a/13,
128a/14, 128a/15, 128a/16,
128a/17, 128a/18, 128a/19,
128a/2, 128a/20, 128a/22,
128a/23, 128a/3, 128a/4, 128a/5,
128a/6, 128a/8, 128b/1,
128b/10, 128b/12, 128b/13,
128b/15, 128b/16, 128b/18,
128b/19, 128b/21, 128b/3,
128b/5, 129a/1, 129a/11,
129a/13, 129a/15, 129a/18,
129a/19, 129a/2, 129a/23,

129a/24, 129a/5, 129a/7, 129a/9,
129b/1, 129b/19, 129b/21,
129b/23, 129b/24, 129b/25,
129b/7, 129b/8, 129b/9, 130a/1,
130a/10, 130a/15, 130a/18,
130a/2, 130a/20, 130a/21,
130a/22, 130a/7, 130a/9,
130b/11, 130b/12, 130b/14,
130b/15, 130b/17, 130b/2,
130b/20, 130b/23, 130b/24,
130b/25, 130b/3, 130b/4,
130b/5, 130b/6, 130b/7, 130b/8,
131a/1, 131a/11, 131a/13,
131a/19, 131a/21, 131a/22,
131a/24, 131a/25, 131a/3,
131a/4, 131a/5, 131a/8, 131b/1,
131b/10, 131b/11, 131b/12,
131b/13, 131b/15, 131b/17,
131b/18, 131b/19, 131b/2,
131b/20, 131b/21, 131b/24,
131b/3, 131b/7, 131b/8, 131b/9,
132a/19, 132a/2, 132a/21,
132a/24, 132a/3, 132a/7, 132a/9,
132b/1, 132b/10, 132b/11,
132b/12, 132b/13, 132b/14,
132b/16, 132b/17, 132b/18,
132b/19, 132b/2, 132b/21,
132b/22, 132b/23, 132b/24,
132b/25, 132b/3, 132b/4,
132b/6, 132b/7, 132b/8, 132b/9,
133a/1, 133a/10, 133a/11,
133a/12, 133a/13, 133a/14,
133a/15, 133a/19, 133a/2,
133a/23, 133a/24, 133a/25,
133a/3, 133a/4, 133a/5, 133b/1,
133b/10, 133b/11, 133b/12,
133b/13, 133b/14, 133b/15,
133b/18, 133b/19, 133b/20,
133b/21, 133b/22, 133b/23,
133b/24, 133b/3, 133b/4,
133b/5, 133b/7, 133b/8,
134a/10, 134a/11, 134a/14,
134a/15, 134a/16, 134a/17,
134a/18, 134a/19, 134a/2,
134a/20, 134a/21, 134a/23,
134a/24, 134a/25, 134a/3,
134a/6, 134a/9, 134b/1,
134b/10, 134b/11, 134b/14,
134b/15, 134b/16, 134b/17,
134b/18, 134b/19, 134b/2,
134b/20, 134b/21, 134b/22,
134b/23, 134b/24, 134b/25,
134b/3, 134b/5, 134b/6, 134b/8,
134b/9, 135a/1, 135a/10,
135a/11, 135a/13, 135a/14,
135a/16, 135a/17, 135a/18,
135a/2, 135a/20, 135a/22,
135a/23, 135a/3, 135a/4, 135a/5,
135a/6, 135a/7, 135a/8, 135a/9,
135b/1, 135b/10, 135b/11,
135b/12, 135b/13, 135b/14,
135b/15, 135b/16, 135b/18,
135b/2, 135b/20, 135b/22,
135b/23, 135b/3, 135b/5,

135b/6, 135b/7, 135b/8, 135b/9,
136a/1, 136a/13, 136a/14,
136a/16, 136a/18, 136a/23,
136a/25, 136a/3, 136a/5, 136a/7,
136a/9, 136b/1, 136b/10,
136b/12, 136b/13, 136b/14,
136b/16, 136b/18, 136b/20,
136b/23, 136b/4, 136b/5,
136b/6, 136b/7, 136b/9,
137a/12, 137a/13, 137a/14,
137a/15, 137a/16, 137a/17,
137a/19, 137a/22, 137a/24,
137a/25, 137a/8, 137a/9, 137b/1,
137b/10, 137b/13, 137b/14,
137b/15, 137b/16, 137b/20,
137b/24, 137b/25, 137b/3,
137b/4, 137b/5, 137b/6, 137b/7,
137b/8, 138a/1, 138a/10,
138a/13, 138a/16, 138a/17,
138a/19, 138a/2, 138a/20,
138a/21, 138a/22, 138a/23,
138a/24, 138a/25, 138a/3,
138a/6, 138b/1, 138b/10,
138b/14, 138b/16, 138b/17,
138b/18, 138b/19, 138b/20,
138b/23, 138b/25, 138b/4,
138b/7, 138b/8, 139a/1,
139a/10, 139a/11, 139a/12,
139a/13, 139a/14, 139a/15,
139a/16, 139a/17, 139a/18,
139a/19, 139a/2, 139a/20,
139a/21, 139a/22, 139a/24,
139a/25, 139a/8, 139b/1,
139b/11, 139b/12, 139b/14,
139b/15, 139b/16, 139b/17,
139b/18, 139b/2, 139b/24,
139b/4, 139b/5, 139b/6, 139b/8,
139b/9, 140a/1, 140a/10,
140a/12, 140a/13, 140a/16,
140a/18, 140a/19, 140a/20,
140a/21, 140a/22, 140a/24,
140a/25, 140a/6, 140b/12,
140b/13, 140b/14, 140b/15,
140b/16, 140b/17, 140b/19,
140b/20, 140b/21, 140b/23,
140b/24, 140b/3, 140b/4,
140b/7, 140b/8, 140b/9,
141a/15, 141a/17, 141a/2,
141a/21, 141a/22, 141a/23,
141a/24, 141a/25, 141a/3,
141b/1, 141b/11, 141b/13,
141b/14, 141b/15, 141b/16,
141b/17, 141b/19, 141b/2,
141b/20, 141b/21, 141b/22,
141b/24, 141b/25, 141b/4,
141b/6, 141b/7, 141b/9, 142a/1,
142a/11, 142a/13, 142a/14,
142a/15, 142a/16, 142a/19,
142a/2, 142a/20, 142a/21,
142a/22, 142a/23, 142a/24,
142a/3, 142a/5, 142a/6, 142a/7,
142a/8, 142a/9, 142b/1,
142b/11, 142b/13, 142b/14,
142b/16, 142b/17, 142b/18,

142b/19, 142b/2, 142b/20,
142b/22, 142b/25, 142b/7,
142b/8, 143a/1, 143a/11,
143a/14, 143a/22, 143a/24,
143a/3, 143a/8, 143a/9, 143b/1,
143b/10, 143b/11, 143b/12,
143b/15, 143b/16, 143b/2,
143b/21, 143b/22, 143b/23,
143b/25, 143b/3, 143b/5,
143b/6, 143b/8, 144a/1,
144a/10, 144a/11, 144a/17,
144a/2, 144a/20, 144a/21,
144a/3, 144a/4, 144a/8, 144a/9,
144b/10, 144b/11, 144b/12,
144b/13, 144b/14, 144b/15,
144b/16, 144b/20, 144b/22,
144b/24, 144b/25, 144b/5,
144b/7, 144b/8, 144b/9, 145a/1,
145a/15, 145a/19, 145a/2,
145a/20, 145a/21, 145a/22,
145a/23, 145a/24, 145a/25,
145a/3, 145a/5, 145a/6, 145a/8,
145a/9, 145b/1, 145b/10,
145b/14, 145b/15, 145b/17,
145b/18, 145b/19, 145b/2,
145b/20, 145b/21, 145b/25,
146a/1, 146a/10, 146a/12,
146a/13, 146a/14, 146a/18,
146a/2, 146a/23, 146a/25,
146a/3, 146a/4, 146a/6, 146a/7,
146a/8, 146a/9, 146b/1,
146b/10, 146b/11, 146b/12,
146b/13, 146b/14, 146b/16,
146b/17, 146b/18, 146b/19,
146b/2, 146b/20, 146b/21,
146b/22, 146b/23, 146b/25,
146b/3, 146b/5, 146b/6, 146b/7,
146b/8, 146b/9, 147a/1,
147a/10, 147a/11, 147a/12,
147a/14, 147a/15, 147a/16,
147a/17, 147a/18, 147a/19,
147a/2, 147a/21, 147a/25,
147a/3, 147a/4, 147a/5, 147a/7,
147a/8, 147b/11, 147b/12,
147b/14, 147b/18, 147b/19,
147b/2, 147b/20, 147b/21,
147b/22, 147b/23, 147b/25,
147b/3, 147b/6, 147b/7, 147b/8,
147b/9, 148a/1, 148a/10,
148a/14, 148a/15, 148a/17,
148a/2, 148a/21, 148a/22,
148a/23, 148a/24, 148a/25,
148a/3, 148a/5, 148a/7, 148b/11,
148b/13, 148b/15, 148b/16,
148b/20, 148b/21, 148b/22,
148b/23, 148b/24, 148b/25,
148b/4, 148b/5, 148b/6, 148b/7,
149a/1, 149a/10, 149a/12,
149a/14, 149a/15, 149a/16,
149a/18, 149a/19, 149a/2,
149a/20, 149a/21, 149a/22,
149a/23, 149a/24, 149a/25,
149a/3, 149a/4, 149a/6, 149a/8,
149b/12, 149b/13, 149b/14,

149b/15, 149b/16, 149b/17,
149b/19, 149b/21, 149b/22,
149b/23, 149b/24, 149b/3,
149b/4, 149b/5, 149b/9, 150a/1,
150a/10, 150a/11, 150a/13,
150a/14, 150a/15, 150a/16,
150a/17, 150a/19, 150a/20,
150a/21, 150a/23, 150a/24,
150a/5, 150a/7, 150b/1,
150b/11, 150b/13, 150b/14,
150b/15, 150b/17, 150b/2,
150b/20, 150b/24, 150b/25,
150b/4, 150b/7, 150b/9, 151a/1,
151a/10, 151a/12, 151a/13,
151a/14, 151a/16, 151a/17,
151a/19, 151a/2, 151a/20,
151a/21, 151a/22, 151a/23,
151a/25, 151a/3, 151a/5, 151b/1,
151b/11, 151b/14, 151b/17,
151b/2, 151b/20, 151b/22,
151b/23, 151b/24, 151b/25,
151b/3, 151b/5, 151b/7, 151b/9,
152a/1, 152a/10, 152a/12,
152a/14, 152a/15, 152a/16,
152a/17, 152a/18, 152a/2,
152a/21, 152a/25, 152a/4,
152a/5, 152a/6, 152a/7, 152a/8,
152b/1, 152b/10, 152b/11,
152b/12, 152b/14, 152b/15,
152b/16, 152b/19, 152b/20,
152b/21, 152b/22, 152b/23,
152b/24, 152b/3, 152b/4,
152b/5, 152b/8, 153a/10,
153a/19, 153a/20, 153a/21,
153a/22, 153a/24, 153a/4,
153a/5, 153a/6, 153a/7, 153a/8,
153b/1, 153b/10, 153b/15,
153b/16, 153b/18, 153b/19,
153b/2, 153b/21, 153b/24,
153b/3, 153b/7, 154a/1,
154a/10, 154a/12, 154a/16,
154a/17, 154a/19, 154a/2,
154a/20, 154a/21, 154a/24,
154a/25, 154a/3, 154a/4, 154a/5,
154a/7, 154a/8, 154a/9, 154b/1,
154b/11, 154b/12, 154b/13,
154b/14, 154b/15, 154b/17,
154b/18, 154b/19, 154b/22,
154b/23, 154b/24, 154b/25,
154b/3, 154b/5, 154b/6, 154b/7,
154b/9, 155a/1, 155a/10,
155a/12, 155a/13, 155a/18,
155a/19, 155a/2, 155a/22,
155a/23, 155a/25, 155a/3,
155a/5, 155a/9, 155b/1,
155b/10, 155b/11, 155b/12,
155b/13, 155b/16, 155b/17,
155b/19, 155b/2, 155b/21,
155b/22, 155b/24, 155b/25,
155b/3, 155b/4, 155b/5, 155b/7,
155b/8, 156a/10, 156a/11,
156a/12, 156a/13, 156a/15,
156a/16, 156a/17, 156a/20,
156a/21, 156a/22, 156a/24,

156a/3, 156a/4, 156a/6, 156b/1,
156b/11, 156b/12, 156b/13,
156b/16, 156b/17, 156b/18,
156b/19, 156b/22, 156b/25,
156b/3, 156b/4, 156b/5, 156b/6,
156b/7, 157a/1, 157a/10,
157a/14, 157a/18, 157a/19,
157a/20, 157a/21, 157a/22,
157a/23, 157a/25, 157a/4,
157b/1, 157b/10, 157b/11,
157b/12, 157b/14, 157b/16,
157b/17, 157b/18, 157b/2,
157b/20, 157b/21, 157b/23,
157b/24, 157b/4, 158a/1,
158a/12, 158a/13, 158a/19,
158a/21, 158a/24, 158a/25,
158a/3, 158a/6, 158a/7, 158a/8,
158b/10, 158b/13, 158b/15,
158b/16, 158b/19, 158b/23,
158b/24, 158b/25, 158b/3,
158b/4, 158b/5, 158b/6, 158b/8,
158b/9, 159a/11, 159a/12,
159a/13, 159a/16, 159a/19,
159a/2, 159a/20, 159a/21,
159a/23, 159a/24, 159a/25,
159a/5, 159a/8, 159b/1,
159b/11, 159b/12, 159b/13,
159b/14, 159b/15, 159b/16,
159b/17, 159b/18, 159b/2,
159b/20, 159b/21, 159b/23,
159b/25, 159b/5, 159b/6,
159b/7, 159b/8, 159b/9,

160a/15, 160a/17, 160a/18,
160a/2, 160a/21, 160a/22,
160a/23, 160a/25, 160a/3,
160a/4, 160a/5, 160a/7, 160a/8,
160b/1, 160b/10, 160b/11,
160b/12, 160b/14, 160b/17,
160b/18, 160b/19, 160b/20,
160b/21, 160b/22, 160b/23,
160b/24, 160b/25, 160b/3,
160b/4, 160b/7, 160b/9, 161a/1,
161a/10, 161a/11, 161a/14,
161a/18, 161a/20, 161a/21,
161a/22, 161a/23, 161a/24,
161a/25, 161a/4, 161a/5, 161a/6,
161a/8, 161a/9, 161b/1,
161b/11, 161b/12, 161b/13,
161b/14, 161b/15, 161b/16,
161b/17, 161b/2, 161b/23,
161b/24, 161b/3, 161b/4,
161b/6, 161b/7, 161b/8, 161b/9,
162a/11, 162a/12, 162a/13,
162a/14, 162a/15, 162a/16,
162a/18, 162a/19, 162a/2,
162a/20, 162a/21, 162a/22,
162a/23, 162a/24, 162a/25,
162a/3, 162a/4, 162a/5, 162a/8,
162b/1, 162b/10, 162b/11,
162b/12, 162b/13, 162b/15,
162b/16, 162b/17, 162b/18,
162b/19, 162b/2, 162b/22,
162b/24, 162b/25, 162b/3,
162b/4, 162b/5, 162b/6, 162b/8,

162b/9, 163a/1, 163a/10,
163a/11, 163a/2, 163a/23,
163a/5, 163a/6, 163a/7, 163a/8,
163a/9, 163b/10, 163b/11,
163b/12, 163b/13, 163b/14,
163b/15, 163b/19, 163b/2,
163b/23, 163b/24, 163b/5,
163b/7, 163b/8, 163b/9,
164a/11, 164a/12, 164a/15,
164a/18, 164a/20, 164a/21,
164a/22, 164a/23, 164a/24,
164a/25, 164b/10, 164b/5,
164b/6, 164b/7
ve'd-dīn 79a/17, 109b/5
ve'l-afyūn 151a/9
ve'l-āhāt 80a/5
ve'l-āḥiret 111a/20, 96a/14
ve'l-āḥireti 55b/1
ve'l-aḳrān 60a/9
ve'l-^ç anber 47b/23
ve'l-^ç ārif 74b/25
ve'l-^ç avām 64b/9
ve'l-berş 151a/8
ve'l-cū^ç 153b/6
ve'l-eclihāve 91b/6
ve'l-efāzil 86a/14
ve'l-esāfil 70a/5
ve'l-eṭrāf 12b/16
ve'l-evvel ol 118a/22
ve'l-ezbī 123b/21
ve'l-fenā 138b/16, 139a/11
ve'l-fuḫūl 43a/24
ve'l-gābīre 151a/9
ve'l-gādvāt 125b/21
ve'l-gāraẓ 74b/7
ve'l-gufrān 28b/17
ve'l-ḥavāş 155b/23
ve'l-ḥükemā 115b/3
ve'l-ikrām olmuş ola 25a/10
ve'l-istid^ç ā 123a/19
ve'l-ḳabīḥate 58a/14
ve'l-ḳabūl 20a/17
ve'l-ḳaşdın 119b/19
ve'l-ḳurūm 66a/9
ve'l-mağfire 12b/13, 17b/21
ve'l-menzilet-i sa^ç ādet 34b/23
ve'l-meymene 18a/12
ve'l-minehu 111a/4, 129b/8
ve'l-minne 55b/15
ve'l-mübtelā 82a/11
ve'l-müzḫazeḳa 58a/14
ve'l-^ç urefā 115b/3
ve'l-uḳbā 29b/22
ve'n-naḳl 89a/17
ve'n-nās 25b/20
ve'n-naşīḥe 107a/11
ve'n-naẓmen 115b/3
ve'r-rızā 127b/3, 139a/15
ve'r-rızvān 55a/24
ve'r-ricā 129b/8
ve's-simyā 93a/12
ve's-sükūki'r-riyāzī 78a/16
ve'ş-şām 25b/12
ve'ş-şān 130b/15, 15a/4

ve's-şeb' 81b/2	156a/13
ve's-şürb 47b/23, 60a/17, 152a/11	v.+ dür 30a/20
ve't-tağyir 147b/9	v.+ e 140b/22
ve't-taḥiyyet 25b/3	ehven-i v.+ e 93a/20
ve't-taḥşili'l-ḥāşıl 58a/14	v.+ i 142b/4, 14a/16
ve't-taktir 132b/1	v.+ ile 73a/4, 90b/1
ve't-taşavvur 122a/25	v.+ in 54b/3
ve't-teberrük 139a/17	v.+ inç 12a/5
ve't-tedbir-i ğāyet 122b/1	v.+ ince 11b/6, 96a/8
ve't-tedḥun 47b/23	v.+ le 19a/16, 24a/18, 33a/8, 38a/25, 39a/12, 39b/20, 51b/4, 53a/23, 60b/8, 82a/12, 90a/9, 90b/6, 91a/3, 99a/21, 109a/4, 111a/2, 112a/17, 117a/2, 127a/4, 142b/19, 156b/25, 157a/21
ve't-teşriḥ 147b/7	ehven-i v. 10a/17
ve't-tavḳ-ı ins 62b/18	v.- i icāz 30a/19
ve'z-zevāhili 79b/15	v.- i mendüb 136b/14
ve'z-zarüre 56a/23	v.- i mes'ül 63a/18
ve'z-zurefā 115b/3	v.- i meşrūḥ 137a/22
vebā <Ar. Veba. ṭā'ün-ı v. 68b/2	v.- i mezkür 39a/20
vebāl <Ar. Ağırılık, azap, günah. v.+ e 23a/21, 126a/19	v.- i muḥarrer 115b/5
veca' <Ar. Ağrı, sızı, acı. v.- ı mü'ezziden 79a/25	v.- i muḥarrir-i sâbık 41a/16
vecd <Ar. Aşırı heyecan. v.+ e 91a/12	v.- i pāklerine 36b/9
vech <Ar. Yüz, surat, çehre. v. 24b/1, 55a/11, 124a/8, 124b/5, 139b/5, 145b/24,	v.- i sühulet 142b/14
	v.- i taḥrîr 122b/23
	v.- i taḥşîş 151a/11
	v.- i tefriḥ-i 'unvân 60b/18
	v.- i taşğir 141a/18
	v.- i tekmil-i mevâdd 65a/17
	veche <Ar. Yüz; Yan taraf.

- v. 36b/17, 59a/24
v.+ dūr 83a/25
v.- yi istiḥkāk 6b/18
- vecīh** <Ar. Bir kavmin büyüğü,
başkanı.
çorbacı-yı v. 78a/2
- vedūd** <Ar. Çok şefkatli.
v.- ı rūzgār 4b/9
- vefā** <Ar. Vefa.
v. 14b/8, 55a/7, 103b/25
bī-v. 149b/6
muşāhibān-ı v. 144b/10
- vefā-dārılık** <Ar.+Far. Vefalılık.
v. 133a/24
- vefā-intimā** <Ar. Vefalı.
v. 144b/10
- vefāt** <Ar. Vefat.
v. 4a/23, 7b/23, 16b/15, 28b/16,
29b/14, 65a/22, 67a/17, 78b/23,
164b/8
tārīḥ-i v.- ı ‘anūn 14a/20
ba‘ de’l-vefāt 154a/10
- vefi** <Ar. Vefalı.
v.+ niḡ 75b/3
- vefir** <Ar. Çok, bol.
liḡye-yi beyzā-yı v.+ i 60a/8
- vefī** <Ar. Uyuma, uygun gelme.
v. 14a/13, 14a/20, 46b/3,
110a/20
v.+ inca 15b/23, 45a/23, 59a/2,
129a/18, 129b/17, 132b/8,
149b/2
v.- ı menī 109a/6
v.- ı şānı 16a/20
v.- ı şānı 29b/6
v.- i şehve 108a/14
- vefre** ?
v.- yi fāḡat 45a/5
- vefret** <Ar. Çokluk.
v.- i ‘unvān 86a/10
- veḡā** <Ar. Gürültü, patırtı.
v.+ yle 95a/7, 95a/15
- vehbī** <Ar. Allah vergisi.
v. 53b/22
- vehhāb** <Ar. Çok bağışlayan.
cenāb-ı v.+ a 62b/17, 87b/25
rızvānu’llāhi’l-v.+ iḡ 21a/4
rızvānu’llāhi’l-v.+ iḡdur 62b/25
- vehm** <Ar. Kuruntu.

	ehl-i v. 125b/13		27b/9, 36b/4, 39a/17, 46b/6,
	v.- i ḥālāk 53b/20		61b/7, 78b/24, 94a/9, 112a/22,
	vehmü'l-yaḳīn 72a/5		112a/7, 132b/24, 133a/17,
veki ^ç	?		139b/2, 139b/3, 145a/12,
	v.+ iḡ 76a/13		150b/4, 151b/12, 161a/18
			v.+ ce 36a/9, 48b/5, 57a/6,
			87a/17, 154a/8
vekīl	<Ar. Vekil, vekalet eden.		v.- yi ç allāk 78b/9
	v. 91b/1, 156a/15		
	el-vekīl 31b/11	veliyü'n-niç am	<Ar. Efendi; Dinine
			sıkı bağılı kimse.
velāyet	<Ar. Dostluk, sadakat.		v. 109b/5
	v.+ ine 27a/20		v.+ ı 37a/13, 38b/3, 122b/6
			v.+ lar 117a/11
veled	<Ar. Velet, çocuk.		v.+ ları 116b/22
	v.+ i 25b/1		ç aleyhi-yi v. 117a/6
	v.- i zināniḡ 75a/10		
	v.- i zināsiniḡ 84b/18	veliyü'n-niç met	<Ar. Velinimet, nimet
			sahibi.
ve'l-ḥāşıl	<Ar. Kısacası.		v. 37a/24
	v. 24a/13, 27b/3, 33b/9, 34b/4,		v.+ e 36b/24
	36a/2, 36b/14, 40b/18, 44b/13,		v.+ iniḡ 37b/11
	51b/17, 52b/10, 81b/D, 90a/4,		
	91b/4, 94a/23, 97a/1, 106a/3,	velūd	<Ar. Doğurgan.
	106b/16, 112a/20, 116a/7,		v. 126b/10
	116b/13, 120a/24, 120b/5,		
	123a/25, 123b/9, 124a/23,	velūṭlu	?
	147a/5, 148b/1, 149a/11		v. 62a/5
veli	<Ar. Sahip, efendi, dost; Evliya,	vér -	Verme.
	ermiş, eren.		v. 19a/20, 65a/22, 72a/10,
	v. 5b/22, 14b/5, 19b/16, 20a/8,		86b/3, 110b/13, 121a/2, 151a/25

v.- di 15b/21, 38a/13, 38a/16,
42b/14, 53a/12, 66b/1, 66b/10,
66b/21, 67a/17, 69b/24
geli v.- di 42b/13
gidi v.- di 42b/12
v.- dikleri 23a/5, 35a/20, 65a/22,
90b/24, 94b/17, 119b/11
v.- diklerinde 87a/1, 95b/10,
105a/17
v.- diler 87b/7
v.- dügi 13b/15, 60b/21, 67a/14,
86b/3, 138a/23
v.- dügini 99a/23
v.- e 5b/1, 95b/3, 125a/14
v.- ecegi 64b/4
v.- eceğim 67a/17
v.- ecek 53a/11, 60b/17
v.- ecekleri 46a/21
v.- eler 153b/22
v.- eli 158a/22
v.- elüm 100a/25
v.- en 51a/16, 71b/14, 87a/23,
158a/19
v.- erek 94b/5
v.- esi 125a/15
v.- ince 30b/7
v.- işler 10b/9
v.- me 153b/17, 153b/22,
153b/25, 155a/14, 156a/4
v.- me 154a/18
v.- mede 125a/14, 148a/6,
149a/16
v.- mege 32a/16, 125a/13
v.- megi 125a/11
v.- mek 52a/15, 88b/21, 120a/5
v.- mek 66a/24
v.- mekde 140a/25
v.- memek 163b/16
v.- memişlerdür 86b/23
v.- meniğ 125a/12
v.- mesinde 57b/12
v.- meyeler 20a/22, 27b/5,
36a/17, 123b/25
v.- meyüp 13a/2, 36a/23,
105a/10, 149b/12
v.- mez 37b/5
v.- mezler 138b/23
v.- mezlerse 117a/6
v.- miş 24b/23
v.- mişdür 23a/12
v.- mişler 133b/3
v.- mişlerdür 27b/19, 96a/23,
109a/12
v.- se 35a/23, 82b/4, 120b/10
v.- sek 95a/9, 95a/14
v.- sün 25b/5, 95b/4, 129b/5,
135b/21
v.- üğ 87a/1
toldırı v.- üğ 52a/20
yakı v.- üğ 52a/20
v.- üp 5b/20, 17b/15, 35a/15,
34b/9, 36a/23, 37a/18, 38b/4,
65a/22, 66a/25, 67b/5, 67b/13,
70a/1, 82a/9, 86a/22, 87a/3,

87a/10, 87a/24, 92b/11, 99b/23,
113a/17, 124a/2, 129a/25,
133a/15, 141a/20
v.- ür 8a/25, 28a/3, 54b/21,
68b/11, 74b/1, 105b/6, 149b/1
v.- ürdüm 151a/D
v.- ürlər 2b/18, 9a/3
v.- ürse 36b/21

vera^c <Ar. Haramdan kaçma.
v. 128a/15,
v.+ ı 120b/4
ehl-i v. 57b/18
nuql-ı v.- ı peymāne 144b/15
v.- ı bāridi 17a/19

verā <Ar. Arka, geri, öte.
v.+ sından 13a/2
v.- yı perde 26a/9

verese <Ar. Mirasçılar.
v. 154a/11

vərici Verici.
v. 117b/6
v.+ dür 158b/23

vəril- Verilme.
v.- e 61a/4
v.- en 105b/11
v.- dikde 45a/24, 45a/25
v.- dikden 53a/6

v.- mek 105b/15
v.- mekle 69b/8
v.- miş 84a/21, 84b/1, 122a/7
v.- mişdür 61a/13
v.- üp 73b/24, 135a/9
v.- ürdi 24a/10
v.- ürse 45b/3, 45b/5

vesah <Ar. Kir, pas, pislik.
v. 36b/6
tārīh-i v.+ ıdur 15a/12, 15a/16

vesah-laḥ <Ar.+Far. Pislik yeri.
v. 15a/9

vesātet <Ar. Araya girme, vasıta olma.
v.+ ı 5a/17
vāsıta-yı v.+ ile 6b/20

veşāyā <Ar. Vasiyetler.
v.- yı piş-gāh 163b/2

vesile <Ar. Vesile.
v. 6b/19, 83b/7, 103b/18,
137a/11
v.+ siyle 13a/4, 24b/15
v.- yi ed^c iye-yi ḥayriyye
164b/12

ve's-selām <Ar. Son söz budur, artık
bitti, işte o kadar.
v. 2a/8, 17b/8, 28a/18, 39b/10,

43a/5, 47b/23, 49a/21, 75a/15,
77a/22, 100a/25, 100a/5,
109b/25, 112b/14, 112b/16,
123a/11, 132a/20, 163b/18,
163b/21
v.+ ı 100a/25

vesvese <Ar. Şüphe, kuruntu.

v. 65a/8, 96b/8
v.+ ler 21b/9
def' -i v. 131a/17
v.- yi şeytân-ı racîm 115a/11

vetîre <Ar. Yol, üslup, tarz.

v. 2b/8, 11a/2, 47b/2, 91b/1,
120b/5, 140a/13, 140b/1
v.+ ler 145b/22
v.+ since 55a/22
v.+ siyle 126b/16, 60a/5
v.- yi raķîka 71a/18

vezâret <Ar. Vezirlik.

v. 8a/9
v.+ e 30b/7
v.+ i 8a/14
câlis-i ser-şadr-ı v. 7a/8

vezîr <Ar. Vezir.

v. 9b/19, 17b/23, 20b/9, 24a/13,
41b/11, 41b/12, 59b/16, 137a/9
v.+ iñ 75b/21
v.- i a' zam 14b/3, 82b/D

v.- i celâdet-semîr 22a/5, 24a/13
v.- i dâd 113b/17
v.- i dilîr-i şâhib-i tedbîr 15b/24
v.- i ma' ârif-semîre 16b/16,
23b/25
v.- i nîk-nâmı 22b/13
v.- i ' âlî-câh 22a/23
v.- i ' aţâ 25b/5
v.- i pākîze 16a/13
v.- i rûşen-zamîr 12b/13
v.- i sa' âdet-semîr 25a/17
v.- i seĥâvet-semîr 16b/21
v.- i ĥükümet-semîr 113a/25
v.- zâde 41b/11

vezm ?

v. 74a/1

vezn <Ar. Ağırlık; Tartma.

v. 88b/21
şâhib-i v. 131b/7

vızırđan- Vızırđanma, kendi kendine
söylenme.

v.- up 103a/4

vicdân <Ar. Vicdan.

v.+ ı 57b/19, 127b/18, 130b/25,
151a/25
v.+ ımız 150b/25
v.+ ınca 7a/11, 82a/11, 84b/23,
85a/23, 86a/7, 105a/6, 106b/20,

110b/1, 130b/16, 141b/11, 143a/6, 150a/11 v.+ ında 53b/20, 80b/1 v.- ı rıkkat 130a/14 v.- ı sâbık 85b/7	vird <Far. Mürit, öğrenci. v.- i zebânları 128b/25
vikr <Ar. Ağır yük. ‘ırz-ı v. 60a/6	vişâl <Ar. Ulaşma. v. 121b/21
vilâdet <Ar. Doğurma, doğma. v. 109b/11 v.+ i 84b/18, 109b/14 nuhûset-i v.+ ini 109b/15	visâle bk. vişâl v.- yi meşrûha 83b/20 v.+ yi 6b/19
vilâyet <Ar. Vilayet. v. 157b/24 v.+ de 157b/8, 161b/16 v.+ imiz 27b/18, 67a/17, 112b/8, 134b/2 v.+ imizde 2a/10, 2a/D, 112b/5 v.+ imize 65b/22, 67a/17 v.+ iñ 158b/5 ahâlî-yi v.+ iñ 161b/13 v.+ lerinde 67b/22 emti‘ a-furûş-ı v. 46b/2 v.- i anaçolıda 163b/23	visâlet bk. vişâl v.+ i 5a/17 feyz-i v.+ i 45b/25
vildân <Ar. Kullar, köleler. v.+ lardırlar 116b/1	vişâlet bk. vişâl v.- i mevdüdeye 130b/1
vîrân <Far. Yıkık, yıkılmış. v. 135b/2	visâliyet bk. vişâl v.+ le 55b/22
	vişnâ <Bul. Vişne. v. 120a/20
	vişne bk. vişnâ v. 50a/24
	vittr <Ar. Tek, yalnız. v.+ e 62b/10
	voyvoda <Srp. Eflak ve Boğdan prenslerine verilen unvan.

- v.+ ları 6b/7
- vu' āz** <Ar. Vaizler.
v.- ı riyāziyyeden 28b/10
- vukū'** <Ar. Vuku, olma, oluş, isabet etme.
v. 31a/19, 67a/15, 91b/5,
109b/12, 123b/21, 147a/10
v.+ ı 17a/14, 21b/3, 39b/18,
65b/11, 65b/4, 116a/15
v.+ ina 44a/12, 107a/1
v.+ ını 1b/11
v.+ ıyla 15b/4, 65b/18, 135b/18
v.+ unda 154b/10, 36a/15
- vukūf** <Ar. Durma, duruş, bir halde olduğu gibi kalma; Anlama, bilme.
v. 43a/3, 93b/20
v.+ a 138b/9
ehl-i v.+ dur 127b/10
v.+ ı 142a/16
ehl-i v. 145b/11
cümle-yi ehl-i v.+ uñ 9b/11
ehl-i v. 11b/4
şāhib-i v.- ı fezā'il 11a/1
v.- ı ḥal 45a/3
- vur-** Vurma.
v.- up 28a/22
- vus'** <Ar. Bir işi yapabilme gücü.
v.+ umuzda 87a/8
v.+ unda 62b/9, 63a/19
- vuşlat** <Ar. Ulaşma, kavuşma.
v.+ da 120b/4
āğüş-ı v.+ da 144a/16
- vuşül** <Ar. Ulaşma, erişme, varma.
v. 16b/10
- vuzū** <Ar. Abdest.
v.+ dan 138a/21
- vuzūh** <Ar. Anlaşılır olma, açıklık.
ş. 13a/24
ḥöd-ı v. 97b/9
- vücūd** <Ar. Bulunma, var olma, varlık; Vücut, beden.
v. 3b/4, 17a/7, 25b/10, 69b/8,
87a/24, 87b/13, 105a/10,
128a/15, 155a/13, 156a/3
v.+ a 73a/2, 92a/10
cüst-i v.+ a 157a/18
'ālem-i v.+ a 109b/12
v.+ da 36b/8
teslīm-i v.+ da 36a/24
v.+ ı 40b/19, 90a/2, 115a/24,
119a/20, 119a/22, 120a/10,
120a/8, 148b/17
mıştaba-yı v.+ ı 12a/25

v.+ ına 19a/7, 66a/23, 115a/22
v.+ ını 16b/3, 114a/6
v.+ ını 154a/21, 154a/25
v.+ ını 87b/12
v.+ ları 32b/22, 68b/14
v.+ ları için 32b/25
‘acz-i şiklet-i v. 3a/25
cevhere-yi v.- ı elmāsa 12b/25
işbāt-ı v. 21b/23
menşe’-i v. 41b/9
şive-yi v. 40b/15
taḥhīr-i v. 36b/7
v.- ı ‘adīmü’l-emşālün 20b/5
v.- ı gūh 3a/10
v.- ı leṭāfet 37b/24
v.- ı mükerrrem 17a/16, 3b/7
v.- ı mülevveşī 102b/15
v.- ı nāpākin 15a/25
v.- ı sa‘ādet 73a/13
v.- ı telāş 87a/15
v.- ı yehūdi 80a/25
v.- ı zārāfet 118b/18
zā‘f-ı beyniyye-yi v. 48a/15

vücūh <Ar. Çehreler, yüzler; Bir memleketin ileri gelenleri.
v. 10a/23, 15b/5, 15b/9, 16a/2, 17b/9, 22a/12, 26b/6, 28a/5, 29a/13, 32a/10, 32a/14, 38b/20, 39a/25, 51a/21, 53a/25, 54b/20, 56a/11, 56b/7, 7a/2, 86b/11, 89b/19, 90a/3, 92b/19, 93a/23,

93b/10, 107a/1, 110a/23, 110b/12, 111a/16, 112a/21, 112b/20, 120a/8, 122a/17, 128a/1, 12b/15, 131a/11, 131b/1, 132b/17, 134b/7, 135a/15, 139b/10, 144b/8, 149b/7, 162a/17, 163a/7, 163a/9
ehven-i v. 20b/25
v.- ı ḥayrāt 96a/5
v.- ı nāsa 11b/11
v.+ ı 160b/3
v.+ la 4a/6, 5b/5, 11a/15, 19a/5, 20a/24, 35a/3, 85b/3, 88b/10, 106b/24, 132b/25, 145a/1
v.+ uḡ 123b/17

vükela <Ar. Vekiller.
v. 31b/11, 127a/19
v.- yı ḥalīfe-yi cihān 51b/2

vülāt <Ar. Valiler.
v.- ı menāşibıḡ 15b/5

vülüc <Ar. Girme, sokulma.
v. 5a/7, 15a/9, 132a/15
v.+ da 41b/20

vürüd <Ar. Geliş, gelme.
ḥaṭṭ-ı hümāyün-ı v. 22b/2

vüzerā <Ar. Vezirler.
v. 48b/20, 48b/23

v.+ ya 4b/5
v.- yı sāmī 56a/5

-Y-

yā <Ar. Ya; Ye harfī.
y. 6a/19, 10b/9, 12a/6, 16a/9,
21b/1, 31b/7, 34a/1, 34b/7,
34b/9, 37a/10, 40b/15, 43a/17,
43a/18, 43a/9, 43b/7, 43b/8,
44a/17, 44a/18, 44a/6, 45a/10,
45a/7, 45a/8, 45a/9, 48a/1,
48b/12, 49b/12, 49b/18, 50a/2,
50b/1, 52a/18, 52a/19, 52a/21,
52b/1, 53b/22, 58b/5, 54b/24,
57a/14, 57b/3, 59b/1, 59b/5,
63b/10, 63b/9, 64a/19, 70a/13,
79a/24, 81b/4, 82a/14, 82a/15,
84b/4, 84b/9, 85b/22, 88a/25,
88b/16, 89b/22, 89b/25, 90a/1,
90a/18, 90a/19, 90a/23, 90a/24,
90b/11, 91b/13, 91b/14, 91b/15,
92a/17, 92b/25, 93a/12, 93a/13,
93a/7, 93a/8, 93b/12, 93b/6,
101a/10, 102a/23, 103a/1,
103a/13, 103b/25, 104a/23,
109b/12, 109b/5, 109b/6,
110b/2, 112a/10, 112a/6,
113a/10, 113a/11, 113a/18,
116b/4, 117b/14, 122a/23,
122b/6, 122b/7, 122b/9,
123a/18, 124b/13, 125b/6,

126a/16, 126a/4, 126a/5, 126b/7,
129a/3, 129a/4, 133a/3, 133a/5,
133b/21, 133b/4, 135a/5,
135a/6, 136a/16, 137a/25,
137b/1, 137b/24, 140b/8,
140b/9, 141b/19, 142b/15,
142b/7, 143a/18, 144a/23,
145b/20, 145b/8, 146b/14,
146b/20, 149a/23, 150b/25,
151a/16, 160a/2, 160b/10,
160b/11, 160b/22, 161a/9,
163b/9,
ḥarf-i y. 125b/7
y.- yı ibāḥet 129a/1

yābān <Far. Yaban, çöl, sahra.
y.+ a 61b/1, 105b/16, 149b/12

yābende <Far. Bulucu, bulan.
ruḥṣat-ı y.- yi iltifātı 19b/18
y.- yi şığār 4b/7
şöhret-i y.- yi şehri 3b/9

yābis <Ar. Kuru.
y.+ dür 141a/21

yābise bk. yābis
y.- yi nuḥūset-lāha 108b/9

yād <Far. Hatırlama, anma.
y. 13a/17, 39a/23, 101b/15,
112b/11, 121a/20, 121a/25,

137a/20, 139b/1, 140a/25

y.+ a 98b/21

y.- ı âyet 76b/24

yağlu bk. yağlı

y. 125a/8, 125b/9

yād-gār <Far. Yadiġâr, bir nesneyi veya kimseyi hatırlatacak şey.

y. 16b/25

y.- ı tâ'ib 143b/21

yağma <Far. Yağma, talan.

y. 16b/21

ġ^vân-ı y.+ dur 94a/11

y.- yı erzağ 19b/23

zamân-ı y. 16b/21

yağ Yağ.

y. 48a/25, 116b/25

y.+ ı 109a/7

y.+ ıdur 11b/21, 47b/4, 105b/19

y.+ ları 37a/3, 49b/25

y.+ lı 49b/15

yağmur Yağmur.

y.+ dan 146b/25

yağrığ Çok dayan yiyen.

y. 70b/11

yağcı Yağcı.

y.+ lar 136b/13

yağsız Yağsız.

y.+ ca 141b/18

yağır Atın omuzları arasındaki yağlı yer.

y.+ ırđ 76b/25

yağ <Far. Donma, buz.

y. 127b/20

yağlı ?

y. 127a/11

yağlan- Yağlanma, büyüme.

y.- sağ 69b/16

yağnî <Far. Yahni.

y. 49b/8

yağlavuz ?

y. 134b/23

yağşı İyi, güzel.

y.+ nırđ 75a/21

yağlığcı Yağlığcı, havlu, çamaşıır vb. satan kimse.

y. 77b/18

yāđūd <Far. Yahut, veya.

y. 3a/12, 7b/4, 14b/13, 16a/5,
28b/17, 29b/17, 29b/18, 29b/7,
30a/10, 30a/11, 37a/10, 40a/25,
40a/6, 40b/24, 41a/6, 41a/7,
41a/8, 43b/15, 44a/18, 44a/19,
45a/14, 48a/1, 48b/12, 49b/10,
49b/19, 50a/15, 50a/23, 52a/12,
52a/19, 52a/20, 52a/21, 52b/15,
53b/22, 54b/24, 55a/4, 57a/25,
58a/24, 58b/7, 58b/8, 5a/16,
63a/7, 63a/8, 63b/18, 63b/4,
63b/8, 69a/1, 69b/24, 70a/17,
70a/19, 70a/3, 72a/25, 75a/9,
79a/24, 79a/25, 79a/9, 81b/19,
81b/21, 85b/22, 85b/23, 86b/13,
89b/20, 90a/19, 90a/24, 91b/6,
92a/17, 92a/24, 92a/25, 92a/8,
92b/1, 103a/19, 103a/4, 109a/18,
109b/11, 109b/4, 109b/5,
109b/7, 109b/9, 110a/9,
110b/17, 110b/19, 110b/21,
112a/5, 113b/6, 114a/25, 114a/9,
114b/14, 115b/13, 117b/20,
117b/21, 119a/24, 119b/5,
120a/10, 122a/21, 122b/5,
122b/9, 123a/8, 124b/13,
126a/22, 127a/13, 129a/4, 12a/8,
132b/24, 135a/4, 135a/6, 135a/7,
135a/9, 135b/2, 135b/8, 136a/4,
136a/5, 136b/4, 136b/8,
138a/21, 138a/25, 139a/25,
139b/24, 140a/1, 140b/8,

140b/9, 141a/22, 141b/24,
142a/2, 142a/3, 142b/7, 146b/5,
149a/23, 149a/24, 153b/1,
156a/24, 156b/5, 157b/14,
160b/11, 161a/10, 161a/9,
162a/4

yağ-

Yakma.

y.- alar 112a/3

y.- arız 82a/9

y.- dıkda 66a/4

y.- dılar 65b/10

y.- ı vèrünj 52a/20

y.- mağ 52a/19, 65b/3

y.- up 23b/5, 61a/23, 111b/13,
158a/20

yağa

Yaka.

y.+ sı 44a/4

y.+ sın 106b/5

yağın

Yakın.

y. 7a/25, 9a/22, 10a/7, 32a/18,
41b/8, 103a/9, 113a/15, 137b/2

y.+ da 3a/21

y.+ dur 134a/25, 158a/22

y.+ ı 131a/15

y.+ lar 160a/13

yağın

<Ar. Sağlam bilgi, iyi bilme.

y. 122b/21

yakinen <Ar. Kati olarak, şüphe
edilecek bir tarafı bulunmadan.
y. 26b/25, 89a/20, 107a/10,
121a/16, 127a/23

yakiniye <Ar. Şüphe edilmeyecek
bilgiye dair.
ferāsāt-ı y.+ lerine 46a/13

yaklaş-Yaklaşma.
y.- sa 35b/15, 35b/16

yākūt <Ar. Değerli bir taş.
y. 28b/21, 37a/7

yakzān <Ar. Uyanık, uyanmış.
y. 114a/14

yalan Yalan.
y. 40a/4, 40b/6, 68b/16
y.+ dur 130b/9
y.+ lar 40b/1
y.+ ıñ 76b/12

yalı <Yun. Yalı.
y.+ lar 83a/2, 86b/14
y.+ lardan 79b/22
y.+ ları 83a/1
y.+ ya 87b/18

yalın bk. yalıñ
y. 76a/16

yalın Yalın.
y. 23b/21, 116a/9

yalnız Yalnız.
y. 43b/15, 44a/13, 46a/24,
49a/23, 53b/24, 54a/7, 58b/11,
63b/5, 63b/6, 67a/9, 70a/4,
79b/25, 80a/20, 87a/19, 91b/16,
92b/16, 101b/12, 105b/17,
113a/16, 118a/9, 119a/14,
119a/4, 130a/12, 136b/2,
138b/2, 140a/20, 149a/25,
149a/7, 149a/8, 152b/11, 158a/3

yalnızlık Yalnızlık.
y.+ lık 57a/24

yaltaklanmak Yaltaklanma.
y. 117b/22

yalvar- Yalvarma.
y.- up 65a/22

yamaç Yamaç.
y.+ a 110a/21

yamak Yamak.
y.+ ı 48b/7

yaman Yaman.
y. 75a/20, 91b/17, 148a/2

yan	Yan. y. 36a/23, 37b/5, 61b/1, 107b/23, 150a/1 y.+ dur 128b/8 y.+ ı 39a/11, 63b/7 y.+ ımda 121a/7 y.+ ın 146b/6 y.+ ına 103a/19, 10b/22, 124b/12 y.+ ında 19a/6, 37b/15, 38b/4, 52a/15, 91b/25, 103a/19, 154a/13 y.+ ından 12a/9 y.+ larına 33b/20, 34a/13, 93a/5, 93a/19 y.+ larında 40a/20, 118b/2, 162a/16	yangın	Yangın. y.+ la 76b/23
		yanık	Yanık. y.+ lar 80b/13
		ya' nî	<Ar. Yani. y. 2a/2, 2b/5, 3b/21, 4a/5, 4b/18, 5a/13, 6b/23, 6b/9, 7a/7, 7b/7, 10a/20, 12a/25, 12b/11, 13a/12, 14a/15, 14a/2, 15a/17, 16b/24, 19b/17, 19b/25, 1b/12, 20a/20, 20b/23, 21a/10, 24b/17, 24b/22, 25a/17, 28a/13, 28a/23, 29a/15, 30a/17, 30a/23, 30b/2, 31b/21, 32b/22, 32b/25, 33b/6, 34a/17, 35b/25, 36a/23, 36a/25, 36b/2, 37b/20, 38a/20, 38b/18, 38b/2, 39a/11, 40a/21, 40a/24, 40a/8, 41a/2, 41b/20, 41b/9, 43a/18, 43a/25, 44a/4, 44a/5, 44b/17, 44b/9, 45b/19, 47b/13, 48a/10, 48b/14, 49b/11, 49b/2, 50a/14, 50a/17, 50b/3, 50b/7, 51a/9, 51b/13, 51b/22, 52b/20, 52b/22, 53b/12, 53b/22, 54b/10, 55a/12, 56a/10, 56a/21, 56b/2, 58a/12, 58b/7, 59a/4, 62a/22, 62a/23, 62b/17, 63a/4, 63b/21, 64b/21, 64b/7, 67a/2, 69a/22, 70a/6, 70b/14, 70b/16, 70b/19,
yan-	Yanma. y.- an 52a/18, 98a/4, 98b/2 y.- ar 32a/23, 151a/2 y.- ardı 24a/13 y.- ası 68b/12 y.- dığın 149a/14 y.- dıkda 151a/1 y.- inca 19a/3, 19a/4 y.- miş 70a/7, 112a/7 y.- up 117b/1		
yanagan	İyi yanan, yanıcı. y. 150b/24		

71a/16, 71a/21, 71a/6, 71b/18,
71b/21, 72a/11, 72a/17, 72a/2,
72b/19, 72b/4, 73b/24, 73b/8,
74a/3, 74b/8, 78a/16, 78a/17,
78a/25, 78b/1, 79a/18, 79a/20,
79a/4, 79b/17, 79b/22, 79b/8,
80a/18, 80b/23, 81a/7, 81b/2,
81b/6, 82b/19, 83a/12, 83a/16,
83a/23, 83a/7, 83a/8, 83b/6,
83b/9, 84a/25, 84b/23, 84b/7,
85a/15, 85a/19, 85a/25, 85b/4,
86a/10, 86a/14, 86a/3, 86b/8,
88a/12, 88a/6, 89a/24, 89a/4,
89a/8, 89b/16, 89b/18, 90a/16,
90b/14, 90b/8, 91a/23, 91b/2,
93a/12, 93a/15, 93b/19, 94a/25,
94a/3, 94b/3, 94b/7, 95b/24,
96a/18, 96a/3, 96b/20, 97a/10,
97a/21, 97a/5, 97b/23, 98a/2,
98b/12, 98b/17, 98b/19, 98b/6,
99a/17, 99a/23, 99b/13, 100a/18,
100b/20, 101a/10, 101a/14,
101a/22, 101a/23, 101a/9,
101b/15, 101b/17, 101b/24,
102a/22, 103a/18, 104a/20,
104a/6, 104b/16, 104b/25,
104b/5, 104b/6, 104b/7,
105a/25, 105b/20, 105b/25,
105b/5, 106b/22, 107a/6,
107b/16, 107b/17, 107b/21,
107b/23, 108a/1, 108a/10,
108a/14, 108b/22, 108b/4,
108b/8, 109b/22, 109b/5,
110a/12, 110a/5, 110b/18,
112b/25, 113a/4, 114a/25,
114b/22, 114b/5, 115a/5,
115b/13, 115b/18, 115b/19,
115b/4, 116a/10, 116a/6, 116a/9,
117a/21, 117a/24, 117b/2,
117b/7, 117b/19, 117b/22,
117b/25, 119a/21, 119b/10,
119b/16, 119b/19, 119b/7,
120a/3, 120b/17, 121a/10,
121a/12, 121b/17, 122a/7,
122b/22, 122b/23, 123a/18,
123a/22, 123a/7, 123b/20,
123b/23, 124a/10, 124a/12,
124b/20, 125a/7, 125b/15,
126b/19, 126b/7, 127a/2,
127b/1, 127b/11, 128a/13,
128a/17, 129a/10, 129a/2,
129b/14, 129b/23, 129b/6,
130a/24, 130a/5, 130b/2,
130b/25, 131a/19, 131b/15,
131b/18, 131b/9, 132a/14,
132a/22, 132a/6, 132b/11,
132b/22, 132b/24, 133a/25,
133b/7, 133b/8, 134a/25,
134a/4, 134b/4, 135a/5,
135b/15, 136a/13, 136a/17,
136a/21, 136b/10, 136b/13,
136b/22, 137b/12, 137b/13,
138a/8, 138b/2, 138b/D,
139a/19, 139a/20, 139a/22,

139b/25, 140a/12, 140a/14, 140a/25, 140b/14, 140b/4, 141b/2, 141b/23, 141b/25, 141b/3, 142b/14, 142b/16, 142b/9, 143a/10, 143b/9, 144b/13, 144b/20, 144b/24, 144b/25, 144b/9, 145a/22, 146b/24, 146b/6, 146b/8, 148a/6, 148b/24, 149a/14, 150a/2, 150b/25, 151a/18, 151a/21, 151a/25, 151a/8, 151a/9, 151b/1, 151b/15, 151b/16, 152a/12, 152a/4, 154a/18, 154b/25, 155b/5, 157a/11, 158a/6, 158a/9, 158b/20, 158b/5, 159b/1, 159b/16, 159b/19, 160a/17, 160b/23, 160b/25, 161a/8, 162a/5, 163a/4, 163a/9	y.- dıkları 67b/11
yanıkula ? y. 70a/19	yapca Yavaşça. y. 142b/17
yanı bk. yan y.+ a 127b/3	yapıl- Yapılma. y.- mış 134a/12, 145a/18
yanlış Yanlış. y. 31b/16	yapış- Yapışma. y. 24a/16, 39b/2 y.- dıklarında 116b/23
yap- Yapma. y.- an 98b/9 y.- anın 98b/9	yaprak Yaprak. y. 154b/13, 154b/25 y.+ ı 65b/8 y.+ ları 149a/3 y.+ lı 148b/25
	yar - Yarma. y.- ar 12a/20 y.- asa 133b/2 y.- dıklarında 65b/8 y.- mış 148b/10 y.- up 115a/13
	yār ? y. 42b/16
	yār <Far. Yar. y. 80b/6, 144a/13, 144a/16, 144b/7, 144b/18 y.+ ını 160b/1

‘aşk-ı y. 80b/10	y.- ı şafâ 145b/12
ḥaṭṭ-ı rû-yı y. 35b/15	
imdād-ı y. 8b/7	yarar Yarar.
y.- ı maşrûkiyye 81b/20	y. 107a/14
	y.+ ıḡ 76a/18, 76a/19
yara Yara.	
y. 42b/15	yaraş- Yaraşma.
y.- yı çevgân 6b/17	y.- duğı 85b/1
	y.- ır 85a/11
yara- Yarama.	y.- mazsa 35b/4
y.- maduğundan 135a/2	y.- ur 36b/9, 57b/2
y.- maz 72a/11, 116b/19, 133b/2	
y.- rına 19a/5	yaraşık Yaraşık.
y.- ya 142a/10	y.+ ı 122a/12, 122b/23
y.- yamazsaḡ 69b/17	y.+ lı 36b/12
yaramaz Yaramaz.	yarat- Yaratma.
y. 19a/3	y.- miş 90a/5
yārān <Far. Dostlar.	yāre <Far. Yara.
y. 23b/6, 52a/16, 57a/24,	y.+ dür 106a/11
153a/2, 153a/20	y.+ si 106a/12
y.+ ıḡ 95a/7, 110a/9	y.+ sin 89b/9
y.+ ına 153a/23	
y.+ lar 49b/13	yarı- Yarama.
y.+ lardur 112b/24	y.- maz 117a/9
y.+ larımızı 127b/22	
belā-yı ḥāṭır- y. 153b/1	yarıcı Yarıcı.
ḥāṭır-ı y. 152a/20	y. 33b/11
y.- ı bāde 37b/22	
y.- ı bāşafā 144b/9, 148a/11	yarıcılık Yarıcılık.
y.- ı ḥaber-şināsān 127a/11	y. 88a/23

	y.+ ları 56b/12	yaş	Yaş, sene. y. 19a/4, 141b/22 y.- ı bed-rā 113b/18 y.+ dan 46a/24 y.+ ı 57a/14 y.+ ın 108b/18 y.+ ında 110a/13, 110a/14, 115a/6
yarık	Yarık. y. 35a/7		
yarım	Yarım. y. 118a/14, 141b/5		
yarım pāpūçlı	İffetsiz kadın. p. 109a/21	yaşa-	Yaşama. y. 68b/10 y.- maz 134a/3 y.- ya gelmişlerdür 108b/17 y.- yup 119b/3
yārī	<Far. Dostluk. y. olanlar 113b/16	yaşıl-	Gizlenmiş, örtülmüş. y.- mış 5a/21
yarmağ	Akçe, para. y. 69a/2		
yarpüz	Bir tür bitki. y. 76b/12	yaşlu	Yaşlı. y. 59a/20 y.+ lar 68b/3
yaşdan-	Yaslanma. y.- dum 59a/11		
yaşduğ	Yastık. y. 136b/25	yat-	Yatma. y. 37a/23, 39a/4 y.- a 37a/23, 39a/4, 95b/1 y.- an 66a/17, 68b/5 y.- dı 63b/8, 67a/17 y.- duğı 120a/15 y.- duğca 25a/24 y.- ma 1b/19, 154b/17, 161b/3 y.- mağ 119b/25, 136a/11, 136a/22, 146b/19, 146b/7,
yāsin	<Ar. Kuran'da bir sure. süre-yi y.- i şerifde 40b/9		
yaşşı	Yassı. y. 130b/25		

154b/16		y. 156a/19
y.- up 136a/6		
y.- ur 113b/7		
yatak	Yatak.	yāver <Far. Yardımcı.
y. 24a/8, 24b/1, 76b/23		y. 113b/1, 160b/2
y.+ a 24a/22		
y.+ ı 148b/23		
y.+ larıdur 162a/16		yavukla- Cinsel ilişkiye girme.
		y.- mış 146b/17
		yavuz Fena, kötü.
		y. 114b/12
yatı	Yatı.	yay Yay.
y.+ larına 90b/14		y. 23b/19, 34b/10, 99a/12
yatıcı	Yatıcı, yatan.	y.+ ın 20a/8
y. 161b/1		y.+ larında 114b/13
yatkın	Yatkın.	yaz- Yazma.
y. 123a/10		y.- an 35a/21
		y.- ar 61b/23
yātlur	?	y.- arken 13b/18
y. 98a/18		y.- arlar 23b/10
		y.- dıkları 23b/10, 68b/15
yatu	bk. yatı	y.- duğı 11a/2
y.+ larına 95a/13		y.- duğı 106a/9
		y.- duğımız 156b/10
yatur-	bk. yatır-	y.- maķ 127b/19
y.- mamı 90b/21		y.- mış 66a/8
		y.- mışlar 106a/7
yatır-	Yatırma.	y.- up 67b/3, 89b/8
y.- maķ 119b/25		
yavaş	Yavaş.	yaz Yaz.
		y. 133b/25, 136a/16, 136a/17

	y.+ da 136b/5		y.- megi 57a/1
yazı	Yazı.		y.- mek 50a/18, 116b/15, 137b/9, 138a/23
	y. 75b/23		y.- mekde 95a/17
	y.+ nıñ 100a/25		y.- meyeler 37a/2
yazık	Yazık.		y.- meyenlerde 106b/19
	y. 100a/D, 128b/7		y.- meyüp 66b/6
	y.+ lar 80b/11		y.- miş 50b/1, 95a/23
yazıl-	Yazılma.		y.- mişler 137b/21
	y.- acağdur 70a/9		y.- r 70a/13, 121a/2, 129a/11, 142b/6, 144a/23, 152b/4, 152b/5, 152b/6
	y.- mışdur 103b/25		y.- rden 90b/2
yazıl	?		y.- rsen 95a/21
	y. 157b/21		y.- rseñ 152b/2
yazu-	bk. yazı		y.- se 153a/17
	y.- larında 30a/7		y.- ye bilene 11b/22
yè-	Yeme.		y.- ye bilürdi 69b/25
	y. 24a/15		y.- yeler 95a/22
	y.- dik 50a/15		y.- yelüm 151a/6, 82a/7
	y.- dikde 127a/D, 138a/24		y.- yen 152b/5
	y.- dikden 48a/25		y.- yerek 26a/5
	y.- dikleri 138a/15		y.- yün 98a/21
	y.- diler 13b/17		y.- yüp 26a/5, 48b/2, 69b/13, 96a/11, 127a/25, 12a/2, 159b/20, 159b/21
	y.- dügi 48b/8		y.- yürleriñ 75a/18
	y.- dügin 74a/15	yedek	Yedek.
	y.- düm 59a/9		y. 57a/13
	y.- me 1b/19, 152b/3, 159b/19	yedekci	Yedekçi.
	y.- medigi 153a/17		

	y.- yi yōbāz 78b/12		y. 70b/9, 70b/16
			y.+ dūr 12a/16, 40a/4, 40b/13, 40b/6, 132b/4, 139a/8
yēdi	Yedi. y. 1b/3, 33a/13, 110a/14, 115a/6, 119b/12, 134a/7	yēgle-	Yeğleme. y.- r 70b/14
yēdil-	Birinin kılavuzluğunda gitme. y.- ür 14b/7	yehūd	< ? Yahudi. y. 72a/18, 134a/17 vücūd-ı y.+ ı 80a/25 y.+ uḡ 77a/5 ṭā'ife-yi y. 72b/12 y.- ı merdūd 72a/15
yēdiler	Allah tarafından âlemi manen idare etmekle görevlendirildiğine ve kendilerine âleme hükmetme izni verilmiş olduğuna inanılan velilerin belli bir mertebede olan yedisine verilen isim. y. 13b/17, 104b/D y.+ den 104b/D	yek	<Far. Tek, bir. y. 24b/11, 28a/20, 28a/25, 28b/4, 29a/3, 45b/3, 49b/14, 136b/19
yēdinci	Yedinci. y. 101a/17, 156a/12	yek-dīger	<Far. Birbiri. y. 11a/9, 23b/3, 24a/24, 35b/2, 47b/12, 54a/3, 60a/15, 61b/25, 66a/1, 68a/4, 69a/19, 82a/14, 83b/22, 84b/14, 89a/6, 94b/13, 100b/20, 102b/7, 102b/8, 103a/7, 104a/20, 104a/4, 109a/3, 116a/6, 117b/5, 122b/8, 123a/6, 130b/6, 137a/4, 139b/16, 144a/11, 146b/11, 161b/14 y.+ i 32a/5 y.+ iḡ 56a/25, 73b/11, 108b/22 y.- i āḡere y.- i āḡeriḡ
yēdir-	Yedirme. y.- eydüm 69b/23 y.- mekten 151b/10 y.- miş 84b/21 y.- üp 74a/11, 90b/22		
yef ul	<Ar. Bir vezin. y. 119b/16		
yēg	Yeğ, daha iyi.		

		kahve-yi Y. 61b/8
yek-merdi <Far. Kase ölçüsü, tek kişiye yetecek kadar. m. 52b/2		yemānī < ? Yemen'e özgü. kahve-yi Y. 32a/4
yeksān <Far. Aymı seviyede, düz. y. 149b/7		yemek Yemek. y.- mekde 95a/17 y.- megi 57a/1
yektā <Far. Tek, eşsiz. zāt-ı y. 3b/10		yemenī bk. Yemānī kahve-yi y. 147b/6, 151a/8 kahve-yi y.+ dür 31b/24
yel- Telaşla koşma y.- er 114b/12		yemīn <Ar. Yemin. y. 64a/13, 64a/14, 64a/18, 65b/11, 114b/11, 117a/3, 139b/14, 159b/10
yël Yel. y. 142b/19, 143b/2 y.+ i 76b/9 y.+ ler 154b/10		yemiş Yemiş. y. 31b/16, 65b/1 y.+ dür 31b/16 y.+ leri 131a/14 y.+ leri dür 131a/13 y.+ iñ 76a/16
yelegen Canı tez. y. 102a/8, 102a/17		yèn- Yenme. y.- mek 49b/25 y.- mez 21a/23, 33b/1, 75a/18 y.- ür 133b/15
yelken Bir tür kayak. y. 154b/25		yenābī <Ar. Kaynaklar. y. 79b/7
yellenti Ahmak, akli başında olmayan. y. 102a/11		
yelpāze < ? Yel-paze. y.+ niñ 76b/19		
yemān < ? Yemen.		

yenge	Yenge. y. 37b/20, 89b/10 y.+ lerin 38b/14 y. olur	52a/1, 61b/7, 89a/22, 120a/15, 143a/19, 143b/8, 145a/18, 149a/4, 149b/19, 149b/20, 150b/3, 151b/13, y.+ den 58b/2, 62b/6, 74b/14, 86b/6, 90b/13, 93b/12, 132b/2, 161a/3
yên	Elbise kolu. y.+ i 44a/4 y.+ ine 43b/12 y.+ leri 114b/7 y.+ lerin 43b/8, 136b/2, 136b/7	y.+ e 13b/25, 16a/7, 17b/1, 32a/16, 34b/20, 38a/21, 38b/23, 50b/12, 60a/10, 61a/22, 68a/25, 90b/15, 91a/17, 92b/1, 93b/13, 101b/25, 106a/25, 110b/20, 116b/23, 12a/17, 135b/19, 139b/13, 146b/13, 149b/1, 150b/20, 154a/17, 155a/6, 161a/2, 161b/3
yeñi	Yeni. y. 8b/4, 108b/11, 148a/16, 148b/22, 154a/21, 158a/23	y.+ i 44b/16, 51b/9, 53a/15, 63a/21, 89a/12, 114b/6, 148b/23, 154a/18, 161b/4 y.+ in 45a/7, 93b/17, 115a/12 y.+ in 28a/10, 84a/13, 95b/17, 95b/18 y.+ inde 97b/21
yeñiçeri	Yeniçeri. y. 7a/16, 8a/8, 8b/13, 9b/9, 17b/14, 17b/16, 17b/21, 17b/22, 25b/23, 162b/1, 162b/3, y.+ yle 75b/8 y.- yi forçacı 78a/1	y.+ inden 38b/23, 52b/7, 56b/10 y.+ ine 9b/7, 26a/24, 37a/14, 39a/22, 40a/2, 40b/5, 42b/8, 45a/21, 49b/16, 56b/11, 60b/4, 69b/15, 84b/25, 89a/3, 96b/20, 110a/12, 135b/21, 135b/22, 136b/3 y.+ ler 148b/20 y.+ lerde 68a/16, 92a/2, 95a/25,
yeñiçeriyân	Yeniçeriler. y. 25b/23, 30b/21, 31a/7, 131b/23	
yêr	Yer. y. 38a/15, 40a/22, 40a/23, 54a/16, 55a/10, 66b/17, 68a/18, 96b/22, 161b/8 y.+ de 25a/24, 39a/18, 40b/8,	

103a/3, 113a/23, 114b/18, 129a/24, 150a/17 y.+ lere 10a/22, 34a/1, 35b/21, 65a/10, 92a/7, 92b/4, 114b/7, 154a/17, 154b/12, 159b/9 y.+ leri 32b/4, 32b/10, 34a/11, 36b/8, 51b/12, 69b/4, 74a/19, 151a/18 y.+ lerinde 148b/9 y.+ lerine 119a/11 y.+ leriñ 27b/6, 75a/18, 148b/22 y.+ mez 121a/2	y. 127a/11
yêr altı Yeraltı. y.+ nda 96b/22	yeşil Yeşil. y. 65a/22, 98b/18
yêrlü Yerli. y. 39a/22, 75b/5 y.+ nün 76a/16	yêt- Yetme. y.- er 16a/25, 114a/4, 122b/11, 143b/18 y.- mek 36a/19 y.- mez 35a/14, 101a/22, 131a/13
ye's <Ar. Ümitsizlik, elem, keder. y.+ e 121a/22 cevâb-ı y. 99a/23 kemâl-i y. 108a/14	yêtir- Yetirme. y.- üp 91a/18
yesîr <Ar. Kumarbaz; Esir, köle. y. 5a/11, 59a/5	yetiş- Yetişmiş, büyümüş, olmuş. y.- miş 130a/4, 130a/21 y.- üp 15b/22
yesîrci <Ar.+Tür. Köle tüccarı. (?) y. 5a/16	yêtiş- Yetişme, gelme, varma. y.- meyüp 68b/5 y.- mez 15b/18, 25a/3 y.- üp 25a/3
yesmi' ?	yetişdir- Yetiştirme, büyütme. y.- irlere 23b/9
	yêtmiş Yetmiş. y. 33a/12, 69a/2, 110a/13, 129b/21
	yevmlüs ?

deyyūş-ı y. 100b/10

yevm <Ar. Gün.

yevmü'n-nüşür 55b/3

yevmü't-tenādd 92a/4 "Kıyamet günü"

ile'l-yevmü'l-mikāt 136b/5

yezdān <Far. Hayır ilahı, Allah.

y. 151b/14

eşref-i maḥlūḳāt-ı y. 70b/18

yezdānī <Far. Allah'la ilgili.

şahrā-yı 'afv-ı y. 122a/5

şiyānet-i Y. 12a/25

yezidi <Ar. Yezidi.

Y. 78a/21

yezkur ?

yezкуру'd-duḥān 151a/8

yıgıl- Yığılma.

y.- maḳ 147a/4

yıq- Yıkma.

y.- an 20a/14

yıka- Yıkama.

y.- maz ise 138a/25

y.- r 138a/25

y.- yup 50b/14

yıkandu Yıkama suyu.

y.+ sını 137b/8

yıkayıcı Yıkayıcı.

y. 117b/14

yıkıkluk Yıkıklık.

y.+ ı 32a/22

yıkıl- Yıkılma.

y.- araḳ 98a/9

y.- ası 145a/18

y.- maḳ 147a/5

y.- up 98a/8

yıl Yıl.

y. 67a/17

y.+ a 158a/22

yılan Yılan.

y. 26a/6, 65a/6, 76b/11, 159b/18

y.+ dan 159b/11

y.+ ı 159b/15, 62b/6

y.+ ıḳ 76b/10, 76b/11, 76b/13,

76b/15

y.+ lar 68b/11

yılan hikāyesi Halk inancına dayalı bir

hikāye.

y. 47b/22

yıldız Yıldız.	19a/5, 19b/20, 21a/19, 21a/21,
y.+ ı 104a/14	25b/24, 26a/4, 31b/13, 32a/21,
yıprat- Yıpratma.	33b/24, 35b/11, 38b/23, 40a/1,
y.- mış 93a/4	46a/9, 49a/11, 50b/17, 51a/3,
yırt- Yırtma.	53a/6, 53b/17, 54a/1, 55b/25,
y.- mış 94b/9	59a/1, 59a/20, 61b/22, 63b/10,
y.- up 9a/6	65b/1, 65b/16, 65b/17, 66a/10,
yigid bk. yigit	67a/17, 67a/18, 67a/6, 67a/7,
y. 107a/13	67b/2, 69b/17, 69b/21, 69b/3,
y.+ ler 68b/2	70a/11, 70b/11, 80a/17, 80b/12,
yigidlenmek Yiğitlenme.	80b/15, 83b/2, 86b/18, 87b/10,
y. 117b/19, 117b/20	87b/14, 87b/17, 87b/5, 88b/9,
yigidlik Yiğitlik.	89b/11, 90a/14, 90b/17, 91a/3,
y. 155a/12	95b/9, 96b/11, 98a/7, 98b/12,
yigirmi Yirmi.	99b/13, 100a/25, 101b/12,
y. 1b/3, 40a/21, 40a/22, 94a/23,	102b/10, 102b/8, 103b/24,
101b/2, 103a/18, 106a/19,	104a/1, 104a/20, 107a/10,
115a/23, 142b/19, 143a/20	108a/9, 10a/9, 112b/10, 116a/16,
yigit Genç.	116a/17, 118a/2, 122a/2,
y. 136b/19, 137a/8	124b/24, 128b/25, 129a/11,
y.+ e 108a/13	131a/8, 134b/4, 136a/8,
y.+ iğ 85a/21	137b/11, 137b/8, 142b/21,
yine Yine.	148b/9, 14a/6, 152b/19,
y. 3a/5, 6a/10, 6a/8, 18a/8,	154b/16, 159a/24, 163a/9
	yöbāz < ? Kaba saba.
	y. 35a/5, 102a/25, 126a/22,
	162b/2
	y.+ lar 119a/23
	pırpır-yı y. 78a/1
	yedekci-yi y. 78b/13
	y.- ı bī-vuzūv 114b/7

yoğ	Yok krş.. yoğ y. 31a/25 y.+ ıdı 146a/14, 146a/15, 146a/17, 146a/19, 146a/20, 146a/22 y.+ ısa 126a/14, 145b/6, 156a/15 y.+ iken 7a/3, 12a/17, 53b/17, 153a/6	yoğsul	Yoksul. dellāk-i y. 77b/17
yoğun	Yoğun. y. 75b/15, 126a/23, 134b/19, 162a/20 y.+ uñ 75b/17	yoğ	Yok. y. 7b/14, 9a/15, 11b/14, 53a/15, 53a/16, 64a/4, 95a/4, 96b/6, 106a/12, 146b/13, 159b/9 y.+ dur 9a/20, 10a/24, 10b/3, 16a/11, 21a/11, 21a/7, 26b/18, 27b/24, 28a/1, 28a/5, 34a/12, 39a/16, 41a/12, 41a/3, 41a/4, 42b/19, 43b/17, 45a/16, 45a/4, 51b/9, 52a/3, 52b/17, 52b/6, 54b/6, 56b/17, 57b/12, 57b/13, 58a/21, 58a/4, 61a/8, 61b/2, 64b/14, 68a/12, 70b/18, 75a/5, 79a/23, 86b/17, 87a/7, 87a/9, 89a/2, 90b/12, 90b/8, 91a/8, 91b/24, 97b/2, 100a/1, 102b/1, 105a/12, 106b/13, 108a/21, 109a/7, 112a/20, 112a/21, 112b/12, 122a/11, 122b/4, 124b/14, 126a/9, 128a/24, 133b/5, 138a/23, 138b/11, 139b/11, 148b/15, 155b/16, 159a/13, 161b/20 y.+ mıdur 112a/22
yoğurt	Yoğurt. y. 49b/17, 49b/22 y.+ ı 49b/22	yoğurtla-	Yoğurtlama. y.- mağ 49b/18, 49b/24
yoğsa	bk. yoğsa y. 117b/6	yoğsa	Yoksa. y. 5b/2, 16a/10, 17b/5, 35b/1, 44b/10, 44b/8, 51a/3, 54a/23, 69b/22, 69b/25, 70a/14, 74b/13, 85a/22, 87b/19, 100a/25, 140b/6, 158a/2, 159a/18
		yoğluk	Yokluk. y. 133b/8
		yoğuş	Yokuş.

y. 76b/25	y.+ ınca 161a/21
y.+ a 155b/5, 50a/14	y.+ sız 161b/1
y.+ dan 50a/15	
y.+ ların 76b/6	yoldaşlık Yoldaşlık.
	y.+ ı 154a/25
yol Yol; Uğur.	
y. 111b/7, 154a/25	yoldır- Yoldurma.
y.+ a 154b/8, 155b/3, 155b/4,	y.- a idim 69b/23
161b/1	
y.+ da 154a/10	yolgeçen İffetsiz kadın.
y.+ dan 134a/15	y. 119a/6
y.+ un 130b/D	
y.+ un da 127b/4	yolla- Yollama.
	y.- mışlar 91a/4
yollı Yollu, nitelikte, biçimde. krş.	y.- rlar 35a/15
yollu	
y. 35a/1, 41a/10, 43b/9, 91b/3,	yolpaz Dağınık, karmakarışık.
130a/6, 150b/25	y. 35a/5, 102a/8, 102b/1, 114b/6
	y.+ lar 119a/23
yollu Yollu, nitelikte, biçimde. krş.	sipāhī-yi y. 78a/3
yollı	
y. 88b/5, 91b/4, 104b/10,	yoluğ Yoluk, yolunmuş, tüyü
129b/23	dökülmüş.
	y. 35a/13, 35a/9
yol- Yolma.	
y.- up 35a/15	yom İyi talih.
	y.+ u 14b/8
yel- Telaşla koşma	
y.- üp 54a/2	yelüp yopur- Telaşla koşma.
	y.- up 54a/3
yoldaş Yoldaş.	
y. 161a/21	yordam Yordam, yöntem.

	y.+ ı 28a/23	yum- Yumma, kapama. y.- ar 68a/2 y.- dı 15a/23 y.- up 14b/14, 108a/23, 115a/1
yorgan	Yorgan. y.+ lar 90b/22	
yorgun	Yorgun. y. 76b/6, 93a/13 y.+ ı 155b/5 y.+ uç 76b/25	yum- Yıkama. krş. yu- y.- ya 138a/25
yorgunluk	Yorgunluk. y.+ da 151a/21	yumurta Yumurta. y. 72b/4, 72b/14, 72b/15 y.+ nığ 60a/1 y.+ sı 124a/18, 142b/16 y.+ yı 74b/8 y.- yı ma' rüfe 72a/12
yorul-	Yorulma. y.- maz 118b/16	yumuşak Yumuşak. y. 36a/5, 81a/7
yön	Ön, yüz. y.+ üğ 40b/13, 42b/21, 63b/4	yumuşaklık Yumuşaklık. y.+ ı 36a/7
yu-	Yıkama. krş. yum- y.- dı 15a/25	yun- Yıkanma. y.- mış 35a/2 y.- muş 116b/9, 120a/9
yudum	Yudum. y.+ dur 99b/19	
yuğaru	Yukarı. y. 48b/14 y.+ sı 130b/25	yuşref ? şarf-ı y. 123a/17
yular	Yular. y.+ ıę 76b/17	yut- Yutma. y.- a bilene 105b/19 y.- dı 99b/19 y.- duğları 49b/15

y.- maḳ 49b/15	yüklü Yüklü.
y.- maḳda 50a/25	y. 155a/1
yutḡun- Yutkunma.	yüksek Yüksek.
y.- maḳ 48a/1	y. 38a/15, 148b/22
yuṭ- Yutkunma.	yün Yün.
y.- maḳ 101a/14, 137b/11	y. 67a/1, 160b/18
yuvarla- Yuvarlama.	yürek Yürek.
y.- maḳ 85b/14	y. 68a/7
yuvarlaḳ Yuvarlak.	y.+ i 70a/16
y. 85b/13	yürekliük Yürekliük, yiḡitlik.
yuvarlayıcı Yuvarlayıcı.	y. 107a/21
y. 85b/25	yüri- Yürüme.
yuy- Yıkama.	y.- yüp 38a/18
y.- muşluḳ 160b/18	yüsr <Ar. Kolaylık.
yuyucı Yıkayıcı.	y.+ e 25b/13
y. 117b/14	yüz Yüz, surat; 100 sayısı.
yübüset <Ar. Kuruluk.	y. 3a/19, 3a/22, 16b/2, 23a/9,
y.+ e 126b/17	30a/4, 33a/12, 33a/13, 34b/11,
y.+ i 81b/D	36a/7, 36a/8, 38b/25, 15a/22,
yük Yük.	48a/22, 48b/2, 59a/19, 65a/22,
y. 75a/11, 114b/10	70a/1, 72b/1, 73b/20, 90b/6,
y.+ le 77a/11	108a/24, 113b/15, 114a/6,
	116b/23, 137a/13, 155a/15,
	164b/7, 164b/9
	y.+ den 164a/24

y.+ e 37b/22	y. 78a/5
y.+ i 15a/10, 15a/22, 35a/2, 38b/1, 39a/15, 39a/18, 39a/20, 55a/5, 66b/7, 111b/12, 113b/16, 116a/9, 116b/9, 120a/9,	a ^ç mā-yı y. 78a/4
y.+ imden 37b/15	yüzük Yüzük. y.+ ler 37a/7
y.+ ime 126a/13, 37b/12	yüzünden Yüzünden. y. 13a/6, 64a/23, 135b/13
y.+ imi 126a/6	
y.+ imiz 36a/5, 95b/12	
y.+ in 16a/12, 37b/15, 138a/22	-Z-
y.+ inden 16a/2, 33a/20, 59a/24	
y.+ ine 37b/16, 129b/2, 140a/16, 160b/2, 160b/4, 160b/5, 161a/23	zā^ç āf ? z. 123b/8
y.+ ini 90a/1113b/11	
y.+ inize 98a/21	zā^ç af ?
y.+ inize 63b/12, 70a/15, 70a/20, 70b/3, 70b/5, 70b/6, 71b/12, 71b/13	z.- ı iktidāra 25a/23
y.+ lere 147a/6	zābiṭa bk. zābiṭ ḥadd-i z.+ dan 5a/6
y.+ leri 32b/12, 34b/9, 68b/19, 116b/20	zābiṭ <Ar. Yönetici, subay; Dediğini yaptıran. ḥadd-ı z.+ dan 68b/21, 81b/7, 101b/22, 102b/13, 110a/7, 132b/11, 152b/13 z.+ ı 162a/5 ḥadd-i z. 32b/5 z.- i ḥadem 30b/6
y.+ lerin 89b/8	
y.+ lerine 37a/3, 40b/25, 51b/20, 82a/10, 129b/10, 156a/23	
y.+ üm 37b/16, 126a/10,	
y.+ üme 159a/8	
y.+ üñ 39b/1, 76b/9, 160b/21	
yüzer Yüzer. y. 23a/18	zabt <Ar. İdaresi altına alma, zaptetme. z. 21b/8, 88a/12, 99b/8,
yüzsüz Yüzsüz, utanmaz.	

- 105a/16, 115a/1, 133b/8
 ž.- 1 ŧebt 99b/9
- zāde** <Far. Evlat, oğul.
 z. 117b/25, 131a/1
 z.+ leri 41b/14
 z.- yi ŧab^c -ı ra^c nālarından 164a/9
 baŧ burun-z.- yi ŧehīd 64a/16
- zādegān** <Far. Soylular sınıfı, evlatlar.
 z. 3b/19
- ža^c f** <Ar. Zaaf, zayıflık.
 ž. 121b/21, 135a/5, 158a/5
 ž.- 1 baŧarī 9a/3
 ž.- 1 beyniyye-yi vüçüd 48a/15
 ž.- 1 bünye 111a/6
 ž.- 1 dimāğa 101b/25
- zağarcı** < ? Yeniçeri ocağında bir sınıf.
 z. 30b/25
- zağferān** <Ar. Zaferan, safran.
 z.+ ı 159a/20
 z.+ lu 159a/19
- zağā'ir** <Ar. Hububatlar, yiyecekler.
 z.- i cismānī 132a/22
- zāhib** <Ar. Gidici, giden.
 z. 14a/19, 107a/17
- zāhid** <Ar. Kaba sofu.
 z. 1b/20, 58a/3, 122a/10
 z.+ iņ 142b/5
 z.+ iņ 75b/7, 76a/8
 z.- i nādān 1b/18
- zāhīr** <Ar. Semiz, tavlı, bol.
 z. 15a/7
 z.+ den 15b/3
 z.+ e 15a/23
- zāhir** <Ar. Görünen, görünüşte.
 z. 9a/9, 19a/4, 59b/4, 60b/2,
 64a/10, 64b/4, 64b/12, 73a/15,
 94b/20, 126a/17, 140a/22,
 145b/9, 151a/2, 163b/24
 z.+ de 89a/25
 z.+ i 123a/5
 z.+ iņ 75a/17
- zāhir-bīn** <Ar.+Far. Bir ŧeyin yalnız
 dıŧına bakan.
 ž. 54a/2
- zāhire** <Ar. Parlak.
 iclās-ı mağām-ı z.- yi ŧadāret
 14a/1
- zāhire** bk. zāhir
 kıyāfet-i z.- yi dāleleriyle 46a/18

zāhiren <Ar. Görünüşe göre, görüldüğü gibi.	141b/9, 143a/3
z. 33a/20, 7b/17, 83b/20, 92a/12, 108a/10, 10b/14, 111a/22, 116b/1	zā'irīn <Ar. Ziyaret edenler. z.+ e 80a/13
zaḥm <Ar. Sıkıştırma. z.+ ları 131a/5	zāk ? z. 119b/17
zaḥm <Far. Yara. z. 13b/20 z.+ ı 164a/8	zākīr <Ar. Zikreden. z. 127a/16
zaḥmet <Ar. Zahmet, sıkıntı, eziyet. z. 47b/14, 67a/17, 88a/25 z.+ i 109a/25, 130b/2, 155a/3 z.+ leri 5b/2, 87b/19 z.- i fireng 135b/9	zākīre bk. zākīr z.+ dür 109a/4
zā'if <Ar. Zayıf. z. 124b/18, 146a/24 z.+ ler 129b/6 z.+ iḡ 76a/14 tiryākī-yi z. 78a/7 zā'ifü'l- ^ç aḡl 129b/22	zaḡḡūm <Ar. Zakkum. z. 32b/11 berş-i z.+ ı 151b/11, 61b/5
zā'ife bk. zā'if z.- yi kerkese 115a/7	zālāl <Ar. Gölge eden, gölgesi olan. z. 80a/4
zā'il <Ar. Devamlı olmayan, geçen, geçmiş olan. z. 113a/3, 113a/5, 124b/10,	zālām <Ar. Karanlık. z.- ı zūlmı 15a/19
	zāleme <Ar. Zalimler. z.+ dendür 162a/14
	zālik <Ar. O, şu. z. 87b/24 zālike'l-farżü'l-mükennā 71b/23 zālike'l-fesād 98a/D

zālik <Ar. Giden, gidici.
z. 115b/17

zālim <Ar. Zalim.
z. 67b/14, 67b/9, 75a/25, 97b/13
z.+ e 113b/19
z.+ iñ 75a/25, 75b/2
böstāncı-yı z. 77b/25

zamā'ir <Ar. Zamirler.
z. 71a/19

zamān <Ar. Zaman.
z. 10a/11, 32a/11, 47a/23,
52b/5, 66a/24, 67a/17, 67b/1,
71b/8, 98a/6, 99b/16, 99b/6,
111a/1, 113b/1, 122b/9, 123a/2,
137a/2, 147a/13
z.+ a 32a/6, 59a/15, 67a/17,
68b/9
z.+ da 2b/13, 10a/7, 113a/15,
160b/17
cemī' -i z.+ da 49a/18
z.+ dan 113a/20
z.+ dur 99a/12
āhālī-yı z.+ dur 51b/3
z.+ ı 59a/15
z.+ iñ 2a/D
z.+ ında 106b/9, 7a/8, 98b/15,
9b/9
z.+ larında 10b/6, 19b/5, 54b/12,
154b/20

‘āmmē-yı zurefā-yı z. 93b/9
devr-i z. 73b/14
felv-i z. 162a/15
fesād-ı z. 7a/5
ibtilā-yı zurefā-yı z. 147b/10
ihvān-ı z. 152a/20, 153a/20
‘urefā-yı z. 61a/16
vaqt-i z.- ı ziyāret 43a/20
z.- ı bahār 35b/16
z.- ı devletlerinde 163b/5
z.- ı fitne 24b/21
z.- ı i‘tilā-yı şān 48a/18
z.- ı koştanţini-yı ekber 72a/21
z.- ı kühülete 11a/7
z.- ı ‘izz 156b/24
z.- ı ‘izzeti 35b/19
z.- ı pür 13b/22
z.- ı sâbıķda 143b/20
z.- ı şadāreti 17a/10
z.- ı sehl-i cā’iniñ 11a/14
z.- ı sehl-i māzī 11a/14
z.- ı şebābet 11a/6
z.- ı şebābiyye 11a/5
z.- ı şeref-i iktirānında 21a/4
z.- ı şeyhūhet 11a/6
z.- ı şeyhūhete 11a/6
z.- ı ta‘zīb-i mevtā 43a/21
z.- ı tufūliyyet 11a/5
z.- ı tufūliyyetde 79a/17
ba‘dü’z-zamān 100a/24
naḥsend-i z. 11b/19
zamānü’z-ziyāret 43a/10

z.- ı yağmā 16b/21

zamān-dīde <Ar.+Far. Zaman görmüş.

z. 9b/1, 159b/17

‘acūze-yi z.+ ye 108a/19

zamāne <Ar. Şimdiki zaman.

z. 43b/16, 4a/19, 53b/17,

136a/23, 159b/23, 161a/11

ī‘tibār-ı zurefā-yı z. 42b/1

z.+ de 10b/3, 11a/15, 36a/10,

89a/22, 105b/7

z.+ niḡ 90b/4

ḡalk-ı z.+ niḡ 45b/16

nūşān-ı z.+ niḡ 37b/22

zamānsız <Ar.+Tür. Zamansız.

z.+ sız 39b/14

zamīme <Ar. Artırma, katma, ekleme.

z.- yi evrād 25b/13

z.- yi evrād-ı avān 125b/22

zamīr <Ar. Zamir, iç yüz.

zīr-i ḡamīr-i z.+ iḡ 14a/13

zamīr-şināslık <Ar.+Far. İnce

duygululuk.

z. 37a/16

zamm <Ar. Katma, ekleme.

z. 107b/23

zamme <Ar. O, ö, u, ü okutan hareke,

ötre.

z.- yi mechūle 42b/13

za‘n <Ar. Çıkma, çıkış.

z. 41b/20

zānī <Ar. Zina yapan.

z.+ niḡ 76a/15

z.- yi mebalī 77a/18

zann <Ar. Sanma, sanı, zan; Şüphe.

z. 8b/17, 10a/3, 59b/5, 98a/25

ḡüsn-i z.+ ım 126a/15, 145b/7

z.+ ında 23a/21

ḡüsn-i z. 156a/11

sū²-ı z. 127b/2

z.- ı fāsıd 155b/10

z.- ı ḡālibim 87b/6

zannīn <Ar. Töhetli.

z.+ ler 91a/22

zānū <Far. Diz.

z.+ da 120b/3, 144a/15

zār <Far. Ağlama, inleme.

z. 15b/23, 66b/13, 67a/22

z.+ ında 130a/3

ḡāl-i dil-i z.+ ı 80b/9

zarā'at <Ar. Alçakgönüllülük, tevazu.
manzūme-yi niyāz ž. 145b/3
ž.- ı maḥsūsınıñ 73a/24

zarāfet <Ar. Zariflik, naziklik, zarafet.
ž. 8a/21, 11b/15, 17a/17, 17a/3,
45b/1, 50a/19, 50a/21, 50b/21,
52a/23, 83b/14, 87b/8, 89b/17,
93b/19, 118b/1, 128b/10,
130a/14, 150a/11, 153a/19,
158a/17, 158a/9
aṣliyye-yi ž.+ e 142b/13
ehl-i ž.+ e 110b/9
kemāl-i ž.+ ine 47b/8
‘āme-yi ž. 140a/24
dem-kerdān-ı ž. 48b/23
edā-yı ž. 119b/18
ehl-i ž. 74b/4, 129a/25, 151a/4
erbāb-ı ž. 33a/1, 40a/20
gürūh-ı ž. 79a/10
‘irfān-ı ž. 59b/9
iṣān-ı ž. 147a/15
kitāb-ı ž. 93b/5
ma‘lūm-ı ehl-i ž. 119a/10
şükūh-ı ž. 129a/14
üstādān-ı ž. 75a/2
vücūd-ı ž. 118b/18
ž.- i mekīne 71b/1

zarāfet-ārā <Ar.+Far. Zarafet süsleyen.
şu‘arā-yı ž.+ niñ 142b/2

zarāfet-me’āb <Ar.+Far. Zarafeti
koruyan.
ž. 118b/1
aḥbāb-ı ž.+ ndan 53a/9

zarāfet-nişāb <Ar. Zarafet kaynağı.
kitāb-ı ž.+ da 140b/19

zarāfet-semīr <Ar.+Far. Zarif nitelenen.
ž.+ in 17a/3

zarāfet-şi‘ār <Ar.+Far. Zarafetle
nitelenmiş.
ž. 6a/24

zarar <Ar. Zarar.
ž. 56b/22, 72b/12, 91a/5,
134a/25, 160b/8

zarar-āver <Ar.+Far. Zarar veren, zarar
verici.
ž.+ dür 141a/23

zarār ?
duḡān-ı ž. 35a/20

zarbīn < ? Bir çeşit küçük kayık. (?)
ž.- i ḥaḳīkī 78a/17

zarbūn < ? Akli başında olmayan,
hoyrat.
ž. 102a/7, 103a/5

zarbun bk. zārbūn z. 126a/23	zarīfe bk. zārīf z. 37b/20, 94a/19, 119a/12, 119a/16, 120b/7, 153b/2 z.+ sine 89b/10
zarf <Ar. Zarf, kap. z. 142b/8 z.+ a 142a/2 z.+ ıdur 136b/1 z.+ ınıḡ 143a/23 z.- ı dīlcū 142b/10 z.- ı ma ^ʿ hūdī 142b/11 z.- ı mezbūruḡ 143b/2	zarḡa <Ar. Yellenme. z.+ sına 114a/21
zarḡın < ? Akli başında olmayan, hoirat. z. 102a/8	zarūret <Ar. Çaresizlik, muhtaçlık. z. 43b/21, 111b/21, 112a/13, 154b/20 z.+ de 31b/15 z.+ den 136a/7 z.+ i 86a/11 def ^ʿ -i z. 115a/2 ḡāl-i z. 110b/23 z.- i ḡāl-i iḡtiyārla 96a/6
zarīf <Ar. Zarif. z. 11b/17, 36a/13, 38a/1, 51a/16, 78a/6, 78a/8, 87a/25, 120b/7, 143b/21, 157a/8 z.+ iḡ 127a/24 z.+ ler 55a/10 z.+ iḡ 71b/22 ^ʿ arīf-i z. 100b/14 şeyḡ-i z. 47a/20 z.- i āḡirū ^ʿ z-zamān 129b/3	zarūretsiz <Ar.+Tür. Mecburi olmayan. z. 136a/15
zarīfāne <Ar.+Far. Zarifçe. z. 141b/18, 158a/1 resm-i z. 51a/8	zarūrī <Ar. Mecburi. z. 45a/17, 58a/18 z.+ niḡ 86a/8
	zarūriyye bk. zārūrī i ^ʿ tibār-ı umūr-ı z.+ den 31b/18 umūr-ı z.+ dendür 86a/15
	zāt <Ar. Kendi; Sahip. z. 8a/11, 19a/15, 21a/5, 25b/13,

z.+ a 101a/13, 118a/23, 133b/13
ḥaddi z.+ a 10a/10, 17a/4,
142a/7, 160a/23
şifā-yı z.+ a 83b/1
z.+ ı 120a/15
kām-yāb-ı ı izzet-i z.+ ı 55b/9
z.+ ın 64b/8, 122b/20
miḳdār-ı z.+ ın 40a/8
z.+ ında 5b/18, 7b/13, 17a/5,
19a/12, 53b/16, 54a/23, 90a/7,
105b/5, 106a/24
z.+ larına 9b/12, 53a/21
fi-ḥaddi z. 118a/23
z.- ı ı āli 28b/19
z.- ı bārī-yi celle 64a/12
z.- ı diḳḳat 164a/16
z.- ı feyz 25b/13
z.- ı ḥabā ıiş 15a/2
z.- ı ḥabāiş-simāti 6a/6
z.- ı maḥsūsiyyesine 31b/12
z.- ı mükerrem 17a/18
z.- ı nāḳışdur 30a/6
z.- ı nūr-simāti 6a/9
z.- ı peyveste 104a/6
z.- ı şadāḳat 19a/15
z.- ı simātdur 131a/22
z.- ı sūtüde 164a/4, 18a/22
z.- ı şeref-simāt-ı nükte-dān-ı
maẓmūn-gūyuş 2a/3
z.- ı şerifleri 55b/1
z.- ı yektā 3b/10

zātihā bk. zāt
z. 151b/21
ḥaddi z. 90a/12
zātī <Ar. Kendine ait, özlük.
ı izzet-i z.+ ye 55a/13
zātiyye bk. zātī
z.+ leri 33b/14
zātü'l-beyn <Ar. İki kişi arasındaki
düşmanlık.
işlāḥ-ı z. 40a/25
zavābit <Ar. Kaideler, nizamlar.
z.+ dan 15b/7
zay^ı a <Ar. Arsa, tarla.
zaya^ı a'z-zamān 7a/13
zāyi^ı <Ar. Kaybolan, yitik; Zarar.
z. 158a/21
kelb-i z. 137b/16
zāyi^ı a bk. zāyi^ı
zevāt-ı z.- yı muteḫarriḳa 128b/3
zebān <Far. Dil, lisan.
vird-i z.+ ları 128b/25
ḥavf-i fesād-ı z.- ı bed 1b/12
z.- ı fāriside 148a/2

zebūn <Far. Zayıf, güçsüz.
z. 110b/17, 129b/6
z.+ ı 113b/8
z.+ uñ 76a/13

zecr <Ar. Önleme; Eziyet.
z. 46a/21, 100a/3

zecrem ?
z.- i bī-günāhī 58a/11, 121b/4,
125b/20

zefelūs ?
deyyūş-ı z. 100b/9

zefelüz ?
mülâzım-ı z. 77b/5

zehāb <Ar. Zihnen bir yola sapma.
z.+ ıñ 154a/19

zehādet <Ar. Zahitlik, din emirlerine
aşırı bağlılık.
i' tibār-ı z. 11a/10

zeheb <Ar. Altın.
z.+ ıñ 154a/19
z.- i eprizden 73a/14
z.- i hālīşden 37a/10, 73a/12
z.- i ibrizden 72b/7

zehhār <Ar. Taşkın, coşkun.

baħr-i z.+ ı 140b/23
deryā-yı z.+ ı 111b/11

zehr <Far. Zehir.
z. 21a/23, 33b/1, 35a/23,
35a/24, 57a/16, 157b/13
bād-ı z.+ ı 35a/23
ğamm-ı z. 153b/7

zehre-dārlik <Far. Cesurluk, yüreklilik.
z. 107a/21

zekā <Ar. Zekâ, kavrayış.
z. 108a/18, 120b/12
ehl-i z. 141b/11
erbāb-ı z. 75a/3
şāhib-i z. 145a/22

zekāt <Ar. Zekât.
z.+ dan 134a/25
z.+ ı 134a/25, 135a/7
aħz-i z. 162a/21
z.- ı ħıbyeye 119b/21

zekāvet <Ar. Çabuk anlama, kavrama.
z. 3b/10, 56b/20

zeker <Ar. Erkeklik organı.
z.+ ı 141b/9

zekiyye <Ar. Temiz, halis.
zevāt-ı z. 57a/25

		z.- i düşmeden 121a/7
zelede < ? Eşcinsel erkek.		
z. 117b/4	zemzeme <Ar. Nağmeli ses.	
	z.+ siyle 147b/3	
zelil <Ar. Alçak, hakir.		
z. 54b/5	zen <Far. Kadın.	
cülâh-ı z. 77b/12	z. 160a/20	
zell <Ar. Yanılma, yanlış yapma.	zenân <Far. Kadınlar.	
z. 144a/1	z. 43b/12	
	z.+ a 36b/23	
zelzele <Ar. Deprem.	ṭā'ife-yi z.+ a 12b/17	
z. 133b/24, 133b/25, 154b/10	z.+ dan 37b/18	
z.+ niñ 68a/24	gürüh-ı z. 94a/24	
ze' men <Ar. Cevap olarak.	zenbürek <Far. Zemberek.	
z. 138b/D	z. 76b/14	
zemherir <Ar. Kara kış, zemheri.	zencir <Far. Zincir.	
z.+ in 134a/23	z. 14b/7	
	z.+ in 75b/23	
zemime <Ar. Kötü hal ve hareket.	beste-yi z. 101b/23, 113a/19	
‘izâm-ı z. 68a/16	z.- i kahr-ı ‘uqûbeti 111a/24	
zemîn <Far. Zemin, yer, yeryüzü.	zen-döst <Far. Kadınlardan hoşlanan,	
z. 76a/14	zampara.	
z.+ in 77a/12	z. 77b/18, 77b/21, 78b/6	
z.- i ḥarâyiṭde 127b/19		
zemm <Ar. Kınama, ayıplama.	zengi <Far. Doğu Afrika halkından	
z. 13a/16, 59a/22, 60b/10,	olan.	
116a/8, 121a/8	z. 88a/9	
	zengi'î'l-aşl 154a/20	

	cāme-yi z. 14b/12
zengin <Far. Zengin.	
z. 75b/13, 76a/23	
z.+ leriñ 133a/23	
beyt-i z. 34b/12	
zen-pāre <Far. Zampara.	
z. 56b/11, 75b/16, 77b/17, 96b/7	
z.+ ler 162a/19	
z.+ lere 83b/22	
z.- yi çelebī 78b/6	
zerdālū <Far. Zerdali.	
z. 48b/1, 50a/24	
zerde <Far. Bir tür tatlı.	
z. 159a/19	
zer-efşān <Far. Altın saçıcı.	
dest-i z.+ ı 94a/9	
zer-kūb <Far. Altın dövücü	
z.- ı dehr 13b/11	
zerrāk <Ar. İkiyüzlü.	
z. 128a/23	
zerre <Ar. Zerre.	
z. 152b/18	
z.+ sini 100a/25	
zeryefti ?	
zewā'id <Ar. Fazla şeyler.	
z.- i bī-bekārdur 93b/12	
zewāl <Ar. Sona erme; Öğle vakti.	
z. 19a/7	
vaqt-i z. 43a/20	
z.- i devlet 10a/12	
z.- i mihr 43a/11	
zewāt <Ar. Kişiler.	
z. 20b/3, 35a/12, 117a/12,	
123b/14	
z.+ da 109a/14	
z.+ dan 17a/15	
z.+ ı 10a/21	
tetimme-yi z. 80a/22	
z.- ı müferreheden 80a/17,	
80a/18	
z.- ı müferrihe 79a/15, 79b/20	
z.- ı mükerrime 71a/4	
z.- ı zāyi' a-yı mutetārrika	
128b/3	
z.- ı zekiyye 57a/25	
zevc <Ar. Çift, eş, çifti oluşturan	
şeylerin her biri.	
z. 84b/6, 108b/21, 139b/16	
z.+ i 92a/9, 92b/4, 110b/16	
z.+ inden 92a/8	
z.+ ine 84b/17	

- z.- i ma' nevî 32a/3
z.- i mükerrerleri 86b/14
- zevce** <Ar. Eş, karı.
z. 32a/4, 139b/16
z.+ den 108b/21
z.+ dür 110a/23
z.+ leri 89b/18, 91a/9, 109b/16,
112b/19
z.+ niñ 132b/7
z.+ si 132b/22
z.+ siyle 77a/15
- zevcen** <Ar. Çift olarak.
z. 115b/2
- zevciyât** <Ar. Çiftler.
z. 32a/1
- zevî** <Ar. Sahipler.
kerde-yi 'âmme-yi zevî'l-'uqûl
11a/5
- zevî'l-'uqûl** <Ar. Akıllı olanlar.
z. 88a/18
z.+ dur 11a/5
da' vet-i z. 73a/4
zevî'l-'uqûlen 63a/2, 74b/20
- zevî'l-'ulûm** <Ar. İlim sahipleri.
ma' lûm-ı z. 83a/9
- zevķ** <Ar. Zevk.
z. 95a/17, 115a/23, 115a/25,
143b/5, 163b/16
z.+ e 130a/17
deryā-yı z.+ e 98b/11
z.+ i 69b/13, 83a/5
z.+ in 96a/12
z.+ lerden 82b/25
z.+ lere 125b/3
'âmme-yi eşhâb-ı z. 120b/13
kesb-i z. 129b/19
keyf-i z. 147b/22
rû-yı z. 94b/23
z.- ı şevķ 127b/22
z.- i cismānî 131b/17
z.- intimā 143b/5
zevķ-ā-zevķ 147a/17
zevķu'n-neccām 131b/12
- zevķilik** <Ar.+Tür. Zevkle ilgililik.
z. 127b/16
- zevķlen-** Zevklenme.
z.- mişler 90b/17
- zevķ-yāb** <Ar.+Far. Zevk bulan.
z. 32b/13
- zevraķ** <Ar. Kayık, sandal.
z.+ ıdur 38a/18
- zide** <Ar. Artsın, çoğalsın

manalarıyla dua ve temenni sözü.
z. 105b/12

zeyflü <Ar.+Tür. Karışık.
z. 136b/2

zeyn <Ar. Süs, süsleme.
z. 146a/2

zidden <Ar. Karşıtı olarak.
z. 68a/18

züll <Ar. Alçalma, hakirlik.
dāhiye-yi z.- i nekbete 12a/1

zıll <Ar. Gölge.
z. 31b/12
z.- i 'ālem-i kevn 26a/9

zımn <Ar. Dolaylı anlatılan söz,
maksat, niyet.
z. 14b/16
z.+ ı 5a/3, 151b/6
z.+ ina 33a/23
z.+ ınca 36a/12, 131b/4
z.+ ında 26b/16, 79a/21,
138b/24, 164b/2
z.+ ıyla 164b/4
muḳtezā-yı z. 44b/25
z.- ı şerīfī 30a/2
z.- ı şerīfince 156a/18, 41b/5

zımn<Ar. Dolaylı anlatarak.
z. 72b/17

zımnī <Ar. Üstü kapalı, dolaylı.
z. 14b/13, 155a/20

zıpır < ? Uçarı, deli.
z. 102a/6, 102b/11

zırār <Ar. Karşılıklı zarar verme.
mescid-i z. 134a/9

zırṭıl < ? Uçarı, deli.
z. 128b/8

zırva < ? Zırva, manasız söz.
z. 9a/13

zırzır ?
z. 75b/18

zızır < ? Deli, akli başında olmayan.
z. 102a/6

zī <Ar. Heyet, kılık, kıyafet,
görünüş.
z. 43b/3, 46a/24

zī- <Ar. Sahip anlamında ön ek.
z.- ḳadr-i 'unvānıḡ 2b/15
z.- cāh 100a/12
z.- cāhide 35a/12

şahş-ı z.- cāhıñ 105b/14	
şāl-i z.- kıymet-i Hindī 37a/10	zihī <Ar. Ne güzel, ne hoş. z. 22a/14, 49a/2, 55a/6, 125b/23, 126a/11
şān-ı z.- ‘ unvān 145b/22	
z.- cāh-ı ‘ acemdür 97a/19	
zī’l- celāl 25a/9	
zī’n-nūreyn 11a/11	zihn <Ar. Zihin. z.- i hālātı 65a/18 hālīyü’z-zihn 69a/22, 100a/13, 103a/14
zī’ş-şāka 134b/13	
zīb <Ar. Süs, bezek. z. 86b/10 kemāl-i z. 146a/1	zıkr <Ar. Anma, anılma. z. 49a/17, 59b/22, 61b/15, 63a/11, 63a/16, 63b/15, 83a/6, 85b/9, 86a/5, 95b/4, 99b/10, 102b/9, 106b/22, 118b/21, 118b/25, 121a/25, 130a/20, 136a/1, 137a/15, 138b/15, 139b/3, 140b/19, 147b/13 152a/5, z.+ i 12a/21, 39a/3, 40b/7, 43a/8, 50b/17, 52b/10, 56a/16, 152b/25, 154b/1, 161b/21, 164a/18 z.+ ini 149b/11 z.- i cemīlin 118b/19
zi’b <Ar. Kurt. z.+ ler 76b/17	
zībā <Far. Çekici, cazibeli; Süslü. kitāb-ı z. 1b/9 z.- yı şadāretden 14a/16	
zīde <Ar. Artsın, çoğalsın manalarıyla dua ve temenni sözü. z. 105b/12 z.- yi hakkāke 13b/17	
zifir <Ar. Siyah ve acı madde. z. 50b/25, 141b/15	
zifirī <Ar. Zifir renginde. z. 151a/5	zillet <Ar. Alçaklık. ‘ālem-i z.+ inde 17a/4
zift <Ar. Katı, siyah, parlak madde. z.+ dūr 142a/3	zillet-gāh <Ar.+Far. Alçaklık yeri. z.+ ı 12a/23

zimām <Ar. Yular. z.- ı hükümeti 20a/21 teslīm-i z. 34a/21	z.+ ya 33b/7, 88a/13, 109a/19, 154a/2
zimmēt <Ar. Sahip çıkma. ehl-i z. 18b/19 intibāh-ı lāzıme-yi z. 2a/6 lāzıme-yi z. 11a/17, 139a/23, 64b/9 iştirāz-ı lāzıme-yi z.- i dilberān-ı perī 38b/15 lāzıme-yi z.- i himmet 140a/8, 20a/19, 27a/16 lāzıme-yi z.- i ümmet 51a/21	zinde <Far. Diri, canlı. z. 22b/20 zindegānī <Far. Dirilik, yaşayış. z.- 157b/9 zīnet <Ar. Süs, bezek. z. 65a/22, 6b/14, 86b/10, 146a/2 ‘ arz-ı z. 60a/23 z.- i cihānlar 116a/25 zīnet-efzā <Ar.+Far. Süs artıran. z. 6b/14 zinhār <Far. Sakın, asla. z. 37a/1, 37b/18, 56b/4, 81b/1, 93a/19, 105a/3, 105a/4, 110a/3, 152b/7, 155a/23, 158b/6, 158b/7, 158b/8, 159b/19, 159b/23, 159b/25, 160a/10 şaḥş-ı z. 57b/16
zimmī <Ar. Haraç veren gayrimüslimler. z.+ niḡ 70a/19 z.+ den 70b/4, 70b/7 z.+ ye 70b/7 tebdil-i z. 43b/5	
zīn <Far. Eyer. z. 68a/10	
zinā <Ar. Zina. z. 122b/18, 132b/16, 135a/13, 159b/8 z.- yı dā’ime 153b/24 z.+ dan 27b/23 veled-i z.+ niḡ 75a/10 veled-i z.+ sınıḡ 84b/18	zīnhār bk. zinhār z. 28a/11 zīr <Ar. Alt, aṣaḡı. z. 34b/14, 38a/15, 51a/17, 51a/18, 114a/2 ālā-yı z.- i cenāḡ-ı re’fet-i

ikrāma 139a/22	130b/9, 131a/3, 138b/22,
z.- i burūtdan 158b/1	140b/7, 146a/9, 153a/24, 154a/1,
z.- i dāmān-ı hımāyete 118b/16	154a/11, 154a/23, 154b/25,
z.- i hāmīr-i zamīriñ 14a/13	155a/20, 155a/9, 155b/11,
z.- i hükümetlerinde 27a/14	155b/15, 156a/8, 156a/18,
z.- i ma' de-yi şārib-i bī-ḥired-i	156b/9, 157b/18, 157b/6,
nā-ma' kūleden 143b/24	158a/16, 159b/22, 160b/13,
z.- i pālarında 113a/4	160b/19, 160b/21, 160b/7,
z.- i pāsında 28b/2	161a/2, 162b/24
zīrū'l-ḥāf 116b/18	

zīrā	<Far. Zira, çünkü, şundan dolayı. z. 2a/1, 10a/23, 10b/23, 10b/3, 14b/1, 16a/22, 21a/12, 27b/19, 28a/13, 30a/5, 32a/20, 32b/23, 33a/17, 33a/25, 33a/5, 36a/10, 36a/6, 37b/7, 38a/1, 40a/15, 43a/15, 44b/2, 48a/9, 52a/3, 52a/5, 52b/21, 54a/11, 56a/25, 56b/5, 57a/4, 60b/11, 61a/9, 62a/17, 62b/16, 63a/12, 63b/23, 64b/1, 64b/10, 69a/12, 69a/16, 70b/10, 79b/4, 80a/21, 81b/D, 82b/13, 83b/3, 86b/19, 87b/10, 88a/7, 91b/24, 92b/20, 93a/20, 94a/10, 99b/3, 100b/22, 101b/18, 101b/25, 104a/9, 108a/21, 109a/2, 110a/6, 110b/7, 115b/14, 122b/20, 122b/3, 124a/4, 124b/7, 127b/6, 128b/18, 130a/16, 130b/4,	zīrān ? z. 68b/18
	zīrve <Ar. Zirve, doruk. z.+ den 140b/24 z.+ sinde 28b/7	
	zī-şān <Ar. Şerefli. z. 2b/15 z.+ ıñ 16b/3, 114a/7 z.+ larıñ 117a/1	
	zīşt <Far. Çirkin. z. 78b/11	
	zīşt-rūlik <Far. Çirkin yüzlülük. z.+ le 137a/2	
	zīver <Far. Süs, bezek. z.+ in 65a/22	
	zīyā <Ar. Işık, aydınlık.	

z. 15b/21	z.+ ine 164a/25
ziyāde <Ar. Ziyade, artma, çoğalma.	vaqt-i zamān-ı z. 43a/20
z. 10b/10, 10b/11, 16a/11,	z.- i mezārıları 139a/23
28a/13, 33a/5, 34b/19, 37b/8,	fi-zamānü'z-ziyāret 43a/10
55b/11, 56a/22, 56b/23, 57a/2,	zōr <Far. Zor.
61b/22, 66b/6, 68b/21, 74a/9,	z. 7a/7, 25b/23
75a/13, 81a/16, 81b/7, 81b/8,	z.+ ı 49b/2
81b/D, 82a/9, 84a/2, 91a/4,	zōr-a-zōr 15b/13, 118a/18
92a/25, 102a/5, 103b/25,	zōrba <Far. Zorba.
105b/15, 109a/3, 114b/21,	z. 75b/9
115a/18, 115b/22, 120a/6,	z.+ lar 9b/8
121a/21, 124b/13, 128b/6,	sipāhī-yi z. 78a/2
132a/20, 132b/11, 133a/19,	zōrbagān < ? Zorbalar.
134a/3, 136a/16, 137a/13,	z. 7a/7
137a/18, 139b/3, 139b/7,	z.- ı yeñiçeriyān 25b/23
141a/22, 143a/15, 143a/18,	zōriyye <Far. Güç, kuvvet
153a/2, 155a/1, 156a/7, 156b/4,	z.+ ler 19b/5
157b/15, 157b/6, 159b/17	zu'afā <Ar. Zayıflar.
ezyed-i z. 85b/4	z.+ sından 23a/25
z.+ ce 151a/6, 157b/13	zu'cet ?
z.+ ye 152b/10	z. 63b/1
ziyān <Far. Zıyan, zarar, kayıp.	zühr <Ar. Öğle.
z. 55b/6, 160b/13	z. 67a/17, 117a/21
ziyāniyye ?	z.- ı dem-i 'ıyādet-i saķamā
hikmet-i 'amīķa-yı z. 68b/17	43a/21
ziyāret <Ar. Ziyaret.	
z. 59b/2, 65a/22, 164b/4	
z.+ e 8b/20	

		z. 79b/6
zuḥr	<Ar. Ahiret için alınıp saklanan şey. z.- 1 āḥiret 83b/19	ẓulmāniyye bk. ẓulmānī cibilliye-yi z.+ niḡ 6a/3
ẓuhūr	<Ar. Görünme, meydana çıkma. z. 15b/9, 21b/14, 27b/9, 47a/16, 97b/9, 109b/25, 124a/21, 136a/25, 148a/12, 151b/25, 156a/5, 161b/17 z.+ a 13a/8 z.+ da 24b/10 z.+ 1 67b/19, 104a/18, 135b/14, 151a/13 z.+ ina 10a/14 z.+ ile 55a/17 z.+ undan 129a/21 ibtidā-yı z. 124b/18 z.- 1 gün 15b/21 z.- 1 i' tilāsı 24b/19 z.- 1 nāsdan 163b/10	ẓulmāt <Ar. Karanlıklar. z. 151a/24 ẓulmen <Ar. Zulüm yaparak. z. 108b/25, 17b/24 ẓulmet <Ar. Karanlık. perde-yi z. 30a/5 zu' m <Ar. Batıl inanç. z.- 1 bāṭıl 85b/16 z.- 1 fāsıdlerince 137a/7 z.- 1 ḥavāşa 53b/14 z.- 1 ḥavişisi 91b/4 ẓūnāb ? ḥūk-ı z.+ ıḡ 136b/8
ẓuhūrī	<Ar. Zuhura ait. z.+ de 151b/5	ẓunūn <Ar. Zanlar, sanılar. z.- 1 fāsıdeye 89b/3
ẓulm	<Ar. Zulüm. z. 18b/2, 26a/21, 138a/3, 154a/1 maḥẓ-ı z. 10b/12 lehce-yi z. 110b/7 zālām-ı z.+ 1 15a/19	ẓūpūn ? z. 126a/22 zūre <Ar. Yalancı şahitler. şevāhid-i z. 32b/8
ẓulmānī	<Ar. Karanlıkla ilgili.	

zurefâ <Ar. Zarifler.

z. 2a/9, 2a/D, 60a/13, 63a/10,
63a/12, 77b/1, 121a/13,
123b/14, 127a/23, 127b/7,
131b/10, 136a/9, 142a/5, 83a/21,
84b/5, 127b/23
ıstılâh-ı z.+ da 91b/19
mecâlis-i z.+ da 75a/3
nerd-i z.+ da 35b/25
ta'bir-i z.+ da 46b/10
z.+ nıñ 130a/20
z.+ y1 129a/20
teşrih-i şudür-ı z.+ y1 147b/18
'ämme-yi z. 89a/23, 152a/2
'ämme-yi z.- y1 zamân 93b/9
azref-i z.- y1 islâmböl 129a/20
bülğa-yı meclis-i z. 36a/18
bülğa-yı z. 14a/11
cümle-yi z. 123a/10
girizgâh-ı z. 82b/23
gürüh-ı z. 57a/9
ibtilâ-yı z.- y1 zamân 147b/10
i' tibâr-ı z.- y1 zamâne 42b/1
mecâlis-i z. 82b/3
me'lûf-kerde-yi z. 141a/2
rüsüm-ı cedîde-yi z.- y1
kibârdandur 51a/5
şulehâ-yı z. 158a/24
vâdî-yi z.- y1 erâzil 108b/5
z.- y1 'aşrımız 42b/7
z.- y1 dağâyık 84a/1, 100b/3
z.- y1 dağâyık-ârâ-yı 'urefâ-yı

rekâyık-pîrâ 96a/22
z. -y1 dağâyık-pîrâ 100b/4
z.- y1 dağâyık-şî'âr 15a/13
z.- y1 devrân 61a/16
z.- y1 ehl-i ma'ârifin 128b/24
z.- y1 ihvân-ı bâşafâ 121a/11
z.- y1 istînâs 109a/12
z.- y1 kibârın 36b/15
z.- y1 ma'nevî 123a/17
z.- y1 mezâk 125a/3, 149b/10
z.- y1 rîşhandânda 91a/11
z.- y1 şâhib 132a/21
z.- y1 tehvâ-yı haqîkatârâ
158a/10

zû-

<Ar. Sahip.
z.- hayr 75b/2
hudâ-yı zû'l-'atâ 25a/25
mefhüm-ı zû'l-'âdâb 96a/21
zû'l-bağbânın 136b/4
zû'l-beğât-ı nâsdan 114b/4

zügürd < ? Zügürtlük, parasızlık.

z.+ ler 133a/23
z.+ ün 75b/13, 76a/23

zügürtlük <Ar. Zügürtlük.

z. 161a/D

zühâl sâ'ati <Ar. Cumartesi gününün
birinci saati.

z. 109b/13

zūhd <Ar. Her türlü zevke karşı koyarak kendini ibadete verme. erbāb-ı z. 28b/8 erbāb-ı z.- i ḥuşkbār 1b/14	zümre <Ar. Zümre, cemaat, topluluk. z.+ sine 38a/22 z.+ siyle 87b/20 z.- yi erbāb 147a/22 z.- yi insānda 131b/19 z.- yi ‘irfān 151a/25
zükür <Ar. Erkekler, zekerler. z. 77a/14 z.+ e 136a/3 z.+ mı 109b/25	zünüb <Ar. Günahlar. z. 145b/2 keffārāt-ı z. 26a/24
zūll <Ar. Alçalma, hakirlik. dāhiye-yi z.- i nekbete 12a/1	zürriyet <Ar. Nesil, kuşak, soy. z.+ i 133a/1
zülūf <Far. Zülūf, perçem. z.+ e 60b/5 z.+ ler 60b/3	züvvār <Ar. Ziyaretçiler. z.+ dan 43a/16

4. ÖZEL ADLAR DİZİNİ

- A-
- Abāza Siyāvūş Paşa 19b/7
- Abāza-zāde Efendi 22b/18
- ‘Abbāse Kādın 90a/23
- ‘Abbāsiyye 54b/12, 106b/8
- ‘Abdu’llāh Efendi (Çerkesiyyü’l-aşl) 29a/16
- ‘Abdu’llāh Efendi 29a/5
- ‘Abd’ullāh İbni ‘Ömer 128b/21
- ‘Abdu’r-raḥmān Cāmī 80a/22
- ‘Abdu’r-raḥman Çelebī 32a/3, 150b/3
- ‘Abdu’r-raḥman Efendi 65b/23
- ‘Abdü’l-kādir Efendi 3a/6, 3a/18
- ‘Acem 3a/10, 22a/3, 22a/4, 25b/25, 28b/25, 29a/6, 29a/14, 29a/21, 97a/10, 97a/19, 97a/23, 97b/2, 98b/14, 98b/16, 117a/20, 148a/17, 152b/17
- ‘Acem-zāde Efendi 7a/17
- ‘Aden 151a/15
- ‘Adnān 144a/1
- Afşar 76b/21
- Afyōn Karaḥiṣārı 81b/6, 152b/11
- Aḫışhalı Kōr İbrāhīm Ketḫūdā 12a/6
- Āḫī Çelebī 20b/3
- Aḫmed 163b/23
- Aḫmed Ağa 49a/2
- Aḫmed Paşa 22a/24, 49a/4
- Aḫmed Sultān 103b/3
- Aḫmedī 26b/4
- Aḫterī 42a/4 128a/11, 158b/25
- ‘A’iṣe 65a/22
- Akdeniz 29a/17, 38a/18
- Akşehir 120b/19
- ‘Alī Efendi (Kürdiyyü’l-aşl) 27b/14
- ‘Ālī Efendi 42a/10
- ‘Alī Paşa 12b/8
- ‘Aliyyü’l-murtażā 109b/D, 160b/15
- A‘mā Ğarbī Derviş Yūsuf 29b/2
- Āmādiyye 150a/24

Āmed 46b/8, 56a/21, 75b/24,
134a/20, 150a/20

Āmedi 28a/12

Āmediyye 150a/23

Ammasiye 50a/23

‘Ammī-zāde 25a/24

‘Ammī-zāde Hüseyn Paşa 25a/12

Anatoli 15b/7, 31a/15, 65b/11,
150a/16, 150a/21, 150b/7,
150b/15, 163b/24

Anglesyus 82b/13

Ankara 68a/14, 73b/15

‘Antāb 72a/25, 73b/16

Anṭākiyye 150a/23

‘Arabacı ‘Alī Paşa 18a/14

‘Arabacı Vezir 14a/4, 17b/23

‘Arabgīr 56b/18, 162b/5

‘Arabistān 68a/16

‘Arabiyyet 65a/22

‘Arab-zāde 4a/18

‘Arafāt 26b/7

‘Arbekir 134a/21

Ardeşir 23a/1

‘Ārif Efendi 29a/4

Arnabud 8b/12, 56a/24, 56b/1

Arnabud Koca Zū'l-fikār Paşa
8b/12

Arnabud Süleymān 21b/20

Arnavud 58b/22, 77a/4, 78a/18,
149b/13

Arnavudluḡ 149b/11

At Pāzārı 28b/12

‘Avrat Bāzārı 28b/6

Aya Kapulı 81b/25, 149a/18

Ayaz 37a/16

Aydın 15a/4, 15a/17, 15a/18,
15a/20, 15b/8, 113a/14, 119a/24,
136b/24, 137a/6, 137a/11,
150a/17, 150b/11, 150b/12

Ayn 56b/18

Aynalı 148b/21

Aynarūs 142a/23

‘Azāzil 112b/21

‘Azāzil 6a/4, 6a/6, 38a/4

-B-

Baba Kōšta 133b/12

Baba Niḡōla 133b/11

Bābil 68a/22, 68a/25

Bağdād 22b/3, 22b/7, 27b/13,
28b/20, 150a/19

Bahāyī 106a/12

Bākī 145a/17

Bālīkesr 67a/18, 68a/14, 76b/22,
93b/21, 131b/23, 134b/2, 162b/7

Bālīkesre 65a/22, 65b/12, 67a/17,
103b/5, 133a/10, 161b/25,
162b/10, 163b/24

Bālīkesriyyeli Toğancı Oğlu
11b/17

Bālīkesr 48a/5

Bālīkesrī 164a/22

Bālya 65a/22, 162a/8

Bālū 162a/4

Bālūkūstūra 162a/3

Barsan Oğlu 162a/11

Baṭ Burun-zāde 64a/16

Bāyezīd Cāmi' 111b/4, 120b/22

Bayram Paşa (Kamer Kadın Oğlu)
22b/9

Bayram Paşa 81a/3

Bec 3a/2, 67a/17, 150b/17

Bec Kal'ası 12a/11

Beçin Kal'ası 150b/9

Bedehşān 5b/21

Bedre'd-dīn kalfa 159a/9

Behbühān 152b/17

Behesnī 56b/19, 134a/21, 134a/22

Behrām-ı Gūr 2b/18

Behzād 29a/7

Bekdāşī 52a/12, 76b/3

Bektāşī 43b/24, 100a/19, 119b/5

Bektāş 78a/23

Bektāşe Kadın 90a/24

Belgrad 17b/22, 77a/5, 162b/8

Berāmike 54b/14

Berber 'Alī Paşa 7b/19

Bergama Hişārī 22a/25

Bermekiler 54b/14

Besne 56b/18

**Bıyıklı Muştafā Paşa (Küçük
Sipāhī)** 14a/8, 14a/23

Biğadic 134b/3

Bodun Kal'ası 12a/14, 138a/9

Boğdan 6b/7, 8a/9

Bōlı 150a/17, 162b/10

Bōsna 12a/8, 77a/6, 162b/6,
162b/7

Boşanğa 134b/4, 162b/6

Boşnağ Süleymān Paşa 18b/14

Boz Oğlan 21b/18, 25b/16, 25b/17

Bozcaata 120a/20, 143b/7

Bozoğ 14b/5, 78b/23, 96b/13,
120b/19

Bozoğlı Nubuklı Muştafā Paşa
78b/22

Bödürge 76b/23

Buğüracı-zāde 29a/24

Burūsa 42a/24, 64a/21, 78b/16,
80a/4, 82a/3, 82b/19, 95a/6,
100a/D, 141b/16, 162b/17,
162b/25

Burūsā 94a/1, 94b/22, 94b/24,
113a/10

Burūsevī Hācī Ca' fer-zāde 29a/18

Burūsevī Nizāmī Efendi 23a/13

Būlgatü'l-Aḥbāb 1b/1, 13b/5,
16a/19, 18a/21, 22a/1, 29b/18,
39b/9, 41a/23, 54b/17, 56b/16,
57b/19, 65a/16, 71b/2, 82a/18,
93b/19, 125a/16, 127a/2, 130a/13,
137b/17, 142a/15, 147b/17,
152a/2, 163a/24, 163b/22

Būlgatü'z-Zurefā 82b/D

Bünyāmin-i ' ayyāş 100a/D

-C-

Cālīnūs 46a/11, 72b/23

Ca' fer Bermekī 54b/15

Cāmi' -i Kebīr 100a/D, 112b/9,
133a/12, 138a/10, 138b/D

Cebeliyye 150a/24, 150b/5

Celālū'd-dīn 47a/7

Celvetī 100a/18

Cem 141a/13, 144b/18

cenāb-ı 'Osmān 11a/11, 109b/25

cenāb-ı 'Ömer (bine'l-ḥaṭṭāb)
21a/3, 62b/25, 64b/4, 109b/25,
128a/7, 159a/14

Cerīd 132a/13

Cerrāḥ Paşa 9b/9

Cerrāḥ Paşa Cāmi' i 47a/10

Cevrī 23a/13

Ceybī 85a/7

Ceynī 62a/11

Cezāyir 150b/4, 23a/12

Cī 91b/5

Cibrīl 6a/3, 6a/9

Ciftelerli 'Osmān Paşa-zāde 49a/3

Cizre 27b/12

-Ç-

Çamlı Yaylak 148a/25

Çavuş-zāde 92b/12

Çekirge 64a/21, 80a/5, 94b/25

Çelebî Kethüdâ 17a/12

Çerkes 154a/25

Çerkes Muhammed Paşa 29a/17

Çerkesiyyü'l-aşl 'Abdu'llāh

Efendi 29a/16

Çıglı Māydāne 8a/15

Çigerdelen 3a/3

Çin 97a/16

Çubukcı Kiyān Oğlı 149a/20

Çuqadār Muhammed Paşa 7b/20

Çürükli 99a/2

-D-

Daḥḥāk-i Mārī 124a/1

Dāmād 'Alī Paşa 13a/11

Dārā 94a/12

Dārende 56b/18, 162b/5

Davud Paşa 111b/13

Dede 28b/23

Defter-dār 'Alī Paşa 12b/8

Deli Birāder 126a/24

Deli Hüseyn Paşa 21b/24

Deli Muhammed 74a/9

Deli Velī 21b/15, 25b/15

Delq 148a/22

Derviş Ağa-zāde 12a/7

Derviş İsmā'īl 47a/17, 149a/24

Derviş 'Alī 21b/20

Derviş 'Alī Mevlevī 28b/24

devlet-i Selçükiyye 162a/1

Dımışk 73b/16, 142a/19, 150b/25

Divitci-zāde Efendi 28b/12

Divriği 134a/21, 162b/4, 56b/18

Diyāla 22a/4

Diyārbekr 16b/15, 28a/13, 56a/21,
134a/20, 150a/20, 162b/4

Dönek Muhammed Ağa 16b/22

Duḥān Çelebī 32a/14

Dur' Abbās 21b/20

-E-

Ebī Eyyüb 18a/2, 29b/14

Ebî Eyyüb Enşârî 82b/24

Ebî Eyyüb Hâlid Enşârî 4a/23

Ebrîzî Receb 29a/24

Ebû Bekr Şiddîk 109b/D

Ebû ‘Alî Sînâ 34a/21, 46b/5,
71a/20

Ebû’s-Su‘ûdu’l-‘Îmâdî 59b/20

Ebû’s-Su‘ûd ‘Îmâdî 42a/13,
159a/3

Edhemî 100a/18

Edîb 75b/1

Edremîd 113a/22

Edrene 17b/22, 18a/12, 42a/24,
76b/23, 111b/12, 148b/1, 149b/21,
162b/17, 162b/18, 162b/19

Eflâk 6b/7, 148a/25

Efrâsiyâb 2b/17

Egin 134a/21, 162b/5

Eginli Muhammed Ağa 7a/16,
17b/21, 87b/14

Elbaşan 148a/22, 149b/13,
150a/12

Elmâs Muhammed Paşa 12b/12,
13a/9, 13b/5

Emânöni 18a/2

Emîr Sultân 100a/D

Enderûn 30b/16

Enderûn-ı Humâyûn 164a/20

Engürîr 100a/D

Enmüzeci’t-ıbb 106a/9

Epter 134b/3

Erdel 6b/b

Erjeng 29a/7

Erzingân 48a/5

Eskilî 145a/8

Eskilî Pan 145b/20

Eskülî Kapudan 145b/20

Estergön Kal‘ası 3a/2

Eşterî 107a/24

Evreşe 149b/22

Eyneli 7a/16

Eyyüb 28b/24

-F-

Farâbî 46b/4

Fârs 85a/1

Ferec Ba‘de Şidde 106b/10

Ferec Ba‘de’s-şidde 9a/19

Fethî Kadın 90a/24

Feyzu'llâh 28b/23

Filibe 148a/23

Firdevsî 5b/9

Furç 162a/8

-G-

Ġafûrî Efendi 28b/11

Ġalaṭa 63a/8, 63a/10, 145a/3,
145a/4

Ġalaṭa Sarây 26b/19, 27a/5

Ġalaṭa Sarây-ı ma' mür 27a/5

Ġalaṭât-ı 'Avâm 42a/13, 159a/4

Ġalaṭâṭu'l-'Avâm 59b/21

Ġâzî Ahmed Han İbni Muḥammed
Han 27a/3

Ġaznevî Maḥmûd Efendi 103b/17

Gedik Paşa 21b/17

Geliböli 7b/22, 120a/20, 143b/12,
143b/14

Gemerekî 150b/17

Genc Muḥammed Paşa 15b/24,
113a/18, 113b/5

Genc Paşa 16a/25, 16b/4,
113b/22, 113b/13, 113b/21,
114a/3, 114a/4, 114a/8

Gencevî 157a/10

Gerşives 2b/16, 75a/21

Gevher Han Sultân 103b/17

Girid 142a/20

Girid Kal'ası 9a/24

Giv 75a/21

Gökköyi 65a/22

Gökşu 83a/2

Gönen 50a/23

Güdük Paşa 25b/15

Güftî 141a/12

Güftî-yi Belgrâdî 141a/8

Gülçehre Kadın 90a/23

Gürci 'Alî Ağa 12a/10

Gürcî Muḥammed Paşa (Şâhîn
Muḥammed Paşa) 8a/7

-H-

H'âce Naşreddîn 10b/20

Hâcî Bayram 100a/D

Hâcî Bayram Velî 100a/D

Ḥacī Evhad 28b/13	Ḥasan bin ‘Alī 64a/1
Ḥacī Eyvāt 26a/11	Ḥasan Paşa 22a/17
Ḥacī İslām oğlı Şālih 65a/22	Ḥaşmet Efendi 164b/3
Ḥacī İsmā‘īl 66a/22	Ḥasan Kāşī 98b/15
Ḥadice Ḥanım 41b/24	Ḥasan Kāşī-yi ‘Oşmānī 26b/17
Ḥāfiz ‘Oşmān Efendi 28b/25	Ḥātfi 5b/13
Ḥāfiz Pōst 29a/25	Ḥavmeli Çavuş Oğlı 49a/5
Ḥāfiz Kōmür 29b/1	Ḥaydar Oğlı 21b/14
Ḥaleb-i Şehbā 46b/8, 93a/6	Ḥayrabōlı 149b/22
Ḥālid Bermekī 54b/15	Ḥāzret-i ‘Alī 156a/8
Ḥalīl İbrāhīm 25b/4	Ḥāzret-i Ḥalīl 25b/2
Ḥalvetī 100a/18	Ḥāzret-i Ḥasan 109b/25
Ḥammāmlu 67a/17	Ḥāzret-i İbrāhīm 112a/15
Ḥamīd 21b/14	Ḥāzret-i Yahyā 95b/24
Ḥamīdü’ d-dīn Aķsarayī 100a/D	Ḥırāzī 133a/D
Ḥamzavī 100a/7, 100a/19, 100a/D	Ḥıṭā 93a/5, 148a/17
Ḥamzaviyye 100a/D	Ḥızır 6a/16
Ḥanefiyye 67b/14	Ḥikāye-yi Beçe 98b/24, 131b/20, 138a/7, 138b/D
Ḥanefiyye Kādın 67a/20	Ḥind 148a/17
Ḥaremeyn 31a/16	Ḥindistān 97a/15
Ḥarīrī 43a/19	Ḥindūsitān 118b/4
Ḥartic Oğlı 162a/13	Ḥotan 148a/17
Ḥasan Beşe 67a/17	Ḥumus 72a/25

Hüseyn Ağa (Arnavudu'l-aşl)
58b/22

Hüseyn Paşa 11b/25

-I, İ-

Istranca 19a/9

‘**İtrî Çelebî (Buğürücü-zāde)** 29a/24

İbni Māsūbe 153a/13

İbni Muḳle 28b/21

İbrāhîm Efendi 47a/11

İbrāhîm Ḥalîl 25a/22

İbrāhîm Paşa 25a/23, 25a/25,
82b/D

İbrāhîm Paşa Sarāyı 26b/19

İlyās Paşa 22a/15, 22a/20, 22a/24,
22b/5, 23a/22, 41b/25, 48a/17,
94a/8

İmām Ca‘fer-i Şādîḳ 74b/20,
107a/8

İmām Faḥr-i Rāzî 29b/9

İmām Ğazālî 6a/11

İmām Ḥüseyn 109b/D

İmām Hümām İsmā‘îl Ḥāfîz
100b/25

İmām Mālîk 27b/22

İmām Şāf‘î 26a/7

‘**İsā** 46a/4, 72a/14, 72a/16,
72b/23, 74a/5, 95b/24, 153a/5

İşfahānî 121b/2

İskender 94a/11

İskender-i Makedōnî 57b/10

İslām 2b/11, 5a/14, 10b/25,
13b/2, 19a/18, 25b/13, 26b/5,
26b/25, 27a/9, 28a/2, 31a/9,
31b/8, 44a/21, 62b/20, 65a/22,
72a/22, 89a/1, 97a/12, 100a/1,
112a/21, 114a/11, 147b/1,
163b/11

İslāmböl 31b/2, 129a/21

İslāmiyye 135a/16

İsmā‘îl Efendi 28b/25

İsmā‘îl Ḥāfîz 95b/22, 101a/1

İsmā‘îl Paşa 7a/9

‘**İşmetî Efendi** 53a/10

İstānbül 3a/13, 4b/4, 18a/1,
18b/18, 19b/20, 20a/24, 25b/24,
26a/4, 28b/6, 29a/3, 29a/8,
30b/11, 30b/22, 42a/24, 47a/10,
47a/18, 60b/1, 72a/22, 74a/7,
82b/D, 89a/22, 90b/10, 100a/7,
103b/16, 111b/8, 120b/22, 82b/19,
145a/4, 148b/2, 148b/17, 152b/21,

153b/4, 157b/1, 157b/7, 162b/17,
162b/24, 163a/4

İstavroz Bāğcesi 22b/13

İzmir 48a/25, 159a/10

İznik 73b/14, 73b/19

İznikmîd 72b/1

-K-

Ka'be 59b/1

Kadirî 100a/18

Kâğıd-fürüşân Çarşusu 120b/22

Kâğıdhâne 82b/22, 82b/D

Kâhire 81a/13, 150b/18

Kal' a-yı Bodun 138a/8, 138b/D

Kal' a-yı Boğaz Hişârı 14a/23

Kalaycı-zâde Halîl 137b/18

Kamer Kadın Oğlu (Bayram Paşa)
22b/9

Kâmûs 42a/4, 158b/25

Kaplan Paşa 29a/17

Kapudan Kusto 145a/9

Kara Ahmed Sultân 103b/3

Kara Baş 28b/15

Kara Baş Efendi 28b/13

Karadeniz Halîci 83a/1

Kara Eflâk 148a/25

Kara Göz 26a/11

Kara Kaş 26a/2

Kara Koncolos 47b/21, 65a/4

Karamân 3a/2, 48a/21, 68a/14,
72a/25, 73b/15, 76b/21, 134b/1,
150a/17, 162b/6,

Kara Muştafâ 21b/21, 25b/15

Kara Muştafâ Paşa 9b/16, 21b/18

Karâşu Yenicesi 81b/18, 148a/20,
148b/4, 149b/25

Karatağ 150a/8

Karesî 161b/25

Kâsım Paşa 63a/7

Kaşîde-yi Beçe 14a/21

Kaştamõnı 76b/19, 134a/25,
150a/17, 162b/6

Katırcı Oğlu 21b/15

Kâtib Çelebî 10b/25, 20b/1,
147b/15, 148a/13, 151a/10

Kayseriyye 56a/20, 68a/14,
134b/1, 159a/11, 162b/14

Kaysûnî-zâde Nidâyî Efendi
81a/15

Ḳāzī Oğlı 11b/17
Ḳāzī-zāde 48b/6
Ḳāzī-zāde Efendi 47a/3
Ḳāzī-zāde-yi Bālīkesrī 129a/21
Ḳaz Tağı 113a/21
Kemāl Paşa-zāde 5b/17, 30a/14
Keskin 99a/1, 120b/19
Ḳıbrıs 142a/20
Ḳırālān 6b/b, 74a/13
Ḳırca ‘Alī 61a/24, 81b/23,
149b/15, 149b/20
Ḳırcađız 150b/9
Ḳırdanlu Oğlı 162a/12
Ḳırk Oğlı ‘Alī Ağa 65a/22
Ḳırmızılar 65a/22, 67a/17
Ḳırşehir 98b/25, 120b/19
Ḳırşehirli 96b/13
Kırlı İsmā‘ıl 15a/17
Kırlı İsmā‘ıl Efendi 14b/24
Kirmāstī 65b/23, 113a/15
Kitāb-ı Çāđrāfyā 162a/6
Kitāb-ı Lağlak-nāme 113a/2
Kitāb-ı Mu‘allāku’l-gulūf 126b/5
Kitāb-ı Muğlefi-nāme 113a/2
Kitāb-ı Ozan-nāme 113a/2
Ḳoca ‘Abdī Paşa 12a/9
Ḳoca Avā‘aste 29a/8
Ḳoca ‘Oşmān Çelebī 29a/23
Ḳoca Süleymān Ağa 8b/12
Ḳoca Tevķī‘ī İsmā‘ıl Paşa 7a/8
Ḳonya 47a/6, 47a/17, 76b/20,
84a/14
Ḳonya-yı Ḳaramān 113b/2
Ḳoştantın 73b/14, 73b/17
Ḳoştantınī 72a/21
Ḳoştantıniyye 4a/11, 20b/8,
25b/22, 56a/1, 163a/4
Ḳozca 103b/6
Ḳöçek H‘āce-zāde 83a/3
Ḳöprili Muğammed Paşa 7a/12
Ḳöprili-zāde Muştāfā Paşa 17a/10,
17b/14
Ḳör ‘Alī 2b/18
Ḳör ‘Alī Efendi 2b/13, 2b/14
Ḳör Ḳadrī 29a/23
Ḳör Tezkireci 2b/14
Ḳöse Siyāvuş Ağa 2b/12
Ḳuds-i mübārek 74a/12

Küfe 109b/25

Küket 94a/7

Kur'an 26b/11, 51a/24, 59a/24,
62b/13, 65a/22, 66b/25, 67a/17,
68b/8, 139a/12, 139a/24, 163a/11

Kur'aniyye 40b/9, 65a/22

Kureyş 97a/20

Kuşunlar 66b/14

Kutıcı Bula Kadın 87b/9

Küçük Muhammed 26a/3

Küçük Muhammed Paşa 21b/25,
22a/3

Küçük Mü'ezzin 29b/3

Küçük Sipahi (Bıyıklı Muştafa
Paşa) 14a/8

Kühü'l-Ahbâr 97b/4

Kürd Ahmed Ağa 4a/14

Kürd Muştafa Çavuş 99a/25

Kütahya 49a/3

-L-

La' l-gün 66b/2

Lâli 25b/13

Lâs 'Osmân Efendi 4a/15

Laşkirî 145a/8

Laşkirî Çelebi 145a/10

Laşkirî Kapudan 145b/19

Latîf 138b/21

Latîfi 47b/16

Leblebici Ak Muhammed Ağa
132a/1

Leşim 75b/1

Levni-yi Sitanbûli 126b/24

Leylâ 75b/1

Limiyye 142a/22

Limni 28b/15, 142a/22

Loqmân 6a/16

Lüs 73b/3

-M-

Mağnisâ 22a/21

Mağmüd 37a/16, 134b/9

Mağmüdlü 148a/23

Mağmüd Paşa çarşusu 153b/4

Mağmüd Paşa mahkemesi 157b/3

Mağmât 43a/19

Mâkedön 148a/19

Malatya 150a/20

Mâlik İbni Dinâr 62a/19, 139a/4

Mālta 109a/2
Mānī 29a/7
Manyas 65a/22, 67a/17, 113a/15,
162a/8
Maşūr Ḥalīl 29a/9
Maşrūkiyye 81b/20, 81b/21
Mecnūn 75b/1
Meḥmed Ḥānī 149a/19
Mekrūs 45b/20, 84a/11, 85a/25,
88b/17, 92b/4, 100b/3, 105a/20,
136b/11, 162a/11,
Menteşā 150b/11
Merķūbiyye 73b/23
Meryem 72b/15, 72b/8
Mevlevī 100a/19
Mışr 26a/2, 26a/3, 81a/13, 93a/6,
109b/25, 130a/3, 150b/18
Mıŝrī Niyāzī Efendi 28b/15
Midillū 142a/22
Miḥālic 65b/22, 113a/15
Milās 61a/25, 150b/8
Minķārī-zāde 4a/17
Mir ‘Alī Ŝirāzī 29a/2
Mir Mālik 29a/1
Mizānū’l-Ḥaḳḳ 11a/1, 20b/6
Mizānū’l-Ḥaḳḳ Fī İhtirārū’l-Ḥaḳḳ
147b/16
Mōrā 56a/21, 134b/1, 162b/13
Mosḳov 65b/16, 67a/18
Mūgla 150b/11
Muğra ‘Abdülmenān Çelebī 7a/6
Muḥammed (Aḥmed) Paşa 22a/18
Muḥammed Ağa 17b/21
Muḥammed ‘aleyhi’s-selām
25b/13
Muḥammed ‘aleyhi’ş-şalat ve’s-
selām 100a/25
Muḥammed Dede 103b/7, 66b/15
Muḥammed Efendi 27b/14
Muḥammed Elmās 13b/8
Muḥammed Ḥan Ğāzī 56a/1
Muḥammed Ḥan İbni İbrāhīm
21b/13
Muḥammed Ḥan İbni İbrāhīm Ḥan
18b/13
Muḥammed Ḥan ibni İbrāhīm
Ḥānī 2b/10, 4a/9, 7b/15, 11b/24,
29a/15, 66a/21
Muḥammedü’l-muştafā 112a/18
Muḥammedü’l-muştafā ‘aleyhi’s-
selām 112a/18

Muhammedî 26b/4	141a/5, 144b/17, 147a/22, 155a/14
Muhammed Sancâr 29a/7	
Muhsin-zâde 4a/11	Nev'î 106a/11
Muhtedî Yûsuf Ağa 48a/6	Nîl 130a/3
Murâd Hân İbni Aḥmed Hânî 21b/1, 53a/2, 74a/7	Niksâr 56b/19, 76b/21, 134a/25, 162b/5
Murâd Hân 47a/24	Nûḥ Efendi 4a/18
Murâd Hân-ı râbi' 22b/3	Nûlus-ı la'în 72b/21
Müsâ 6a/17, 6a/19	
Müsâ Efendi 3a/6	-O, Ö-
Muşavvir İbrâhîm 29a/10	'Osmân Ağa (Kürdiyyü'l-aşl) 23b/21
Muştafâ Paşa 14b/17, 18a/13	'Osmân Ağa 87b/6, 87b/14
	'Osmân Efendi (At Pâzârı şeyḫi) 28b/12
-N-	
Nâbî 84a/16, 142b/3, 142b/6	'Osmânî 3a/16, 3b/17, 9b/18, 11a/19, 14b/24, 26b/18, 28b/9, 30a/25, 30b/19, 48a/24, 55a/15, 80a/3, 140a/25, 158a/20
Naḳşibendiyye 100a/D	
Na'ice Çelebî 29a/25	
Nemçe 18b/15, 84a/23	'Osmâniyân 3b/20, 3b/21, 22a/13, 26b/2
Naşûḥ Paşa ('Osmân oğlu) 137a/10	'Osmâniyye 19b/10, 20b/2, 26b/8, 41b/6, 55b/25, 80a/D
Nâtıķî 55a/2	
Necîb 75b/1	'Osmânlı 75b/14
Nef'î 22a/16, 22b/8, 22b/21, 23a/6, 54a/14, 80b/4, 94a/7,	'Osmânlu 13a/23, 21b/10
	Öli Diri H'âce 65a/22

‘Ömer Efendi 153a/14

‘Ömer Fārūḳ 64b/4

‘Ömer Paşa 22a/17

‘Ömer Sikkīnī 100a/D

Özbek 97a/15

-P-

Papa Estefānō 145a/8

Papa Māteyōs 145a/7

Papa Māteyōs 63a/15

Pavlos 72a/14, 74a/3, 74b/7

Pāzārbozma 76b/21

Pereşçene 148a/21

Pervīz 2b/17

Pervīz Ağa 2b/12

Poṭur Muḥammed Paşa 7b/21

Pürşīçān 61a/25, 148a/21

-R-

Radin Ḳal‘ası 18b/16,

Rāsiḩ 13b/20, 14a/13, 16a/19,
16b/3, 18a/22, 22a/1, 29b/18,
55b/7, 60b/18, 61a/18, 71b/2,
79b/8, 82b/D, 111a/20, 113b/21,
121a/24, 127a/3, 127a/24,

130a/13, 138a/D, 150a/11, 152a/3,
163a/24, 163b/22, 163b/24,
164a/11, 164a/18, 164a/22

Receb Paşa 19a/7

Resūl Beg 21b/18, 25b/15, 25b/17

Reşīd Efendi 36a/14

Rifā‘ī 100a/18

Risāle-yi Muḥammediyye 101b/13

Riyāzī 146a/11

Rūḩā 46b/8, 68a/23, 150a/19

Rūḩī-yi Baġdādī 82a/25

Rūmeli 65a/23, 65b/3, 67b/21,
68a/3, 96a/23, 112b/17, 137b/22,
138a/4, 138a/6, 148a/20, 148b/1,
148b/18

Rūm Sālim Efendi 164a/14

-S-

Şābit 34b/11

Şābit Efendi 38a/11

Şafāyī 164a/10

Safiye 75b/1

Şaġır Oġlı 162a/12

Şaḳız 142a/22

Sākin ‘Alī Çavuş-zāde 48a/5

Sarāy-ı Kebîr 30a/14
Şarı ‘Abdu’llāh Efendi 100a/D
Şarı Mîr-âhûr 19a/12
Şarı ‘Oşman Ağa 4a/14
Şarıkcı Muhammed Paşa 7b/20
Şarıyâr 83a/2
Şaruhan 15a/5, 15b/8, 113a/14,
150a/17
Sefer 20b/9
Selâmî Efendi 28b/13
Selânîk 150a/7
Selîm 20b/10
Selmân 134b/8, 134b/9
Serviḫurâmân 67b/13
Serviḫurâmân 67a/20
Seyyid ‘Alî Efendi (Ḳaramânîü’l-
aşl Yeḡi Şeyḡ) 133a/10
Seyyidî Aḡmed Paşa 21b/24
Şıḡırcık 150b/11
Şındırḡı 162a/8
Sırru’l-Mektûm 29b/9
Sinân 20b/9
Sinân Paşa 22a/17, 41b/24, 48b/19
Sincan 162a/8
Sind 148a/17
Sîröz 65b/4, 65b/6, 84a/14
Sitânbül 76b/23
Sivâs 68a/14, 96b/13, 120b/19
Sivâsî-zâde 28b/11
Siyâvuş 2b/16, 20b/10
Şöfyâ 77a/6, 148a/23, 162b/8
Şu Yolcî-zâde 28b/24
Subḡetü’l-Ādâb 39b/11, 41a/24,
43a/4, 43a/8, 138b/13, 156b/18
Sultân Aḡmed Câmî‘ i 47a/13
Sultân Bâyezîd Câmî‘ 120b/22
Sultân Selîm Ḥan 81a/14
Şunḡur Oḡlı 162a/12
Şun‘î İbrâhîm Efendi (Ṭavşan
Kâtib) 48b/3
Şurâḡî 29a/9
Şürîne 29a/9
Süleymân 20b/10
Süleymânlı 65a/22
Süleymân Paşa 19a/11
Sürmeli Vezîr 12b/8
Sürre Men Re‘â 101b/2, 106a/18

-Ş-

Şām 12b/7, 68a/14, 72a/24,
73b/16, 142a/18, 150a/18, 150b/D

Şāhidī 44b/6

Şa‘bān Efendi 159a/11

Şa‘bān-zāde Efendi 29a/5

Şāh İsmā‘īl-i şānī 98b/14

Şāh Maḥmūd Nişābūrī 29a/1

Şāhīn Muḥammed Paşa 8a/8

Şāhḳulı 99a/2

Şāzeliyye 151a/13

Şehbālī Seyyid Maḥmūd 4a/11

Şehīd ‘Alī Paşa 100a/D

Şehnāz Ḳadīm 90a/24

Şems Paşa 14b/21

Şeyḫ ‘Abdü’l-ġanī Nābūlisī
150b/D

Şeyḫ Ḥasan Efendi 3b/15

Şeyḫ İsmā‘īl Dede 47a/8

Şeyḫ Murād Efendi 4a/21

Şeyḫ Murād 29b/14

Şeyḫ Üskidārī 28b/22

Şī‘a 97a/6, 98b/16

Şīrāzī 141a/16

Şīrvānī 65b/5

Şişman Muḥammed Paşa 3a/1

Şūm 18b/15

-T-

Ṭāḳ-ı Kisrā 3a/12

Ṭātār 45b/8, 78b/4, 78b/5, 97a/15

Ṭātāriyye 143b/22

Ṭavşan Kātīb (Şun‘ī İbrāhīm
Efendi) 48b/3

Ṭazḳırı 48b/21

Tekfūrtaġı 120a/20, 143b/13,
143b/16

Tekfūrtaġlı Muştafā Paşa 16b/21,
17a/12

Teke 21b/14

Teskīniçi 96b/13

Tevārīḫ-i ‘Ayniyye 73b/3

Tevārīḫ-i Nīk-ḥū 97b/3

Tīre 12a/13

Ṭoġancı Meydānı 22b/5

Ṭoġancı-zāde Efendi 47a/4

Ṭōġūd 99a/6

Ṭorucan Paşa 25b/25

Ṭoz Kōparan 29a/14, 29a/18

Ṭrāblūs 12b/6, 150b/4

Ṭuna 3a/4

Tūnus 150b/4

Ṭūran 69a/18

Ṭurgudlı 15a/7, 15a/24

-U, Ü-

Uġan 97a/16

Urfa 150a/19

Usta Yūsuf 81b/24

Uzıncaova bkz. Uzuncaova

Uzuncaova 148a/23, 149b/21

Uzunköpri bkz. Uzunköprü

Uzunköprü 148b/2, 149b/21

Ümmi Sinān 47a/13

Üsküb 65b/4, 148a/25

Üskübī 65a/25

Üsküdār 20a/11, 22b/5, 22b/12

-V-

Van Kāl'ası 26a/1

Vānī 26b/16, 27a/22

Vānī Efendi 11b/18, 26b/17

Varadın Kāl'ası 13a/10

Vārdār Yeñicesi 81b/21, 148a/21,
149b/25

Vārnā 148a/22

Vecdī 82b/17, 120b/3, 144a/14,
145b/12

Veysī 54b/25

-Y-

Yaḥyā Efendi 53a/4, 53a/7

Yaḥyā Bermekī 17a/16, 54b/15

Yaḥyā-yı Maġribī 4a/19, 29b/12

Ya' kūbiyye 73b/23

Yāqūtu't-Tefāsir 6a/11

Yazıcı-zāde Efendi 101b/13

Yegen 'Osmān 21b/15, 25b/14

Yemen 151a/15

Yeñi Cāmi' 29a/15

Yeñice 61a/24, 81b/20, 148b/12,
148b/9, 149a/12, 149a/9, 150a/9,
151a/25

Yeñikapu Mevlevī şeyhligi 47a/18

Yeñi Şeyḥ 133a/11

Yıldırım Bāyezīd Ḥan 100a/D

Yūsuf 132a/3

Yūsuf Haccām 106b/10

Yūsuf Usta 149a/25

Yūsufî 148a/23

-Z-

Zāhide Hānım 24a/4

Zağanōs Paşa 164a/19

Zala 148a/22, 149b/13

Zārbūn Ođlı 162a/12

Zekeriyā Efendi-zāde 53a/3

Zeyd 27b/22

Zū'l-ḳarneyn 6a/15

SONUÇ

17. yüzyılda Balıkesir’de doğan Râsîh, baba tarafından Zağanos Paşa’nın anne tarafından ise İlyas Paşa’nın torunudur. Sofyalı Râsîh’le sık sık karıştırıldığı için ölüm yeri kimi araştırmacılar ve tezkireciler tarafından Tekirdağ olarak belirtilmiştir. Ölüm yeri gibi *üstine* redifli gazelin de Sofyalı Râsîh’e mi yoksa Balıkesirli Râsîh’e mi ait olduğu hakkında ortak bir görüş bulunmamaktadır. Bu belirsizlik günümüzde de devam etmektedir. Hakkında detaylı bir bilgiye sahip olmadığımız, sadece hayatının belli bölümlerini bildiğimiz Râsîh’in kesin olarak bildiğimiz sekiz eseri bulunmaktadır.

Sekiz eserinden biri olan Bülgatü’l-Ahbâb’ın istinsah tarihi belli değildir. Edinebildiğimiz nüshalarda da mevcut olan kenar notlarından ve eklemelerden, nüshaların hiçbirinin müellif hattı olmadığı anlaşılmaktadır. 27 bölümden meydana getirdiği eserinde saray teşkilatı, Osmanlı tebaası, adabımuâşeret, halk hikâyeleri, halk inanışları, efsaneler, korku hikâyeleri (cin, cadı, Karakoncolos, Çarşamba Karısı, vampir vs.), dini ayinler, şarap yapımı, tütün, Anadolu ağızlarından örnekler, ev eğlenceleri, halka ve toplum büyüklerine nasihatler gibi çok çeşitli konulardan bahsetmektedir. Bunların dışında Râsîh, anlattığı konuyu ve anekdotları atasözü ve deyimlerle de sıkça desteklemektedir.

Klasik Osmanlı Türkçesi döneminde yazılmış eserin dil özellikleri, dönemin dil özelliklerini yansıtmaktadır. Üçlü, dörtlü Farsça terkipler büyük bir yer tutmakta, Râsîh anlatımını sanatlı bir söyleyiş üstüne kurmaktadır.

Eser, dil özellikleri olarak dönemin genel kaidelerine uymaktadır. Kimi zaman eklerin yazımlarının /I/ ya da /U/ okutacak şekilde işaretlendiği görülmektedir. Bu durumun bildirme eki ve çatı eklerini genel olarak dudak uyumuna uygun hale getirmesinin yanı sıra dudak uyumunu bozduğu da görülmektedir. Öte yandan kimi ek ve sözcüklerin çağdaş Türkiye Türkçesindeki şekillerini aldıkları görülürken, kimisinin ise eski şeklini halen koruduğu görülmektedir. Örneğin, *ol* zamirinin günümüzdeki şekliyle *o* olarak yazıldığı; çağdaş Türkiye Türkçesinde oldukça ender kullanılan derecelendirme işlevindeki +rAk ekinin kullanıldığı; bildirme durur ekinin birkaç yerde kullanıldığı; Eski Anadolu ve Osmanlı Türkçesinde şimdiki zaman çekimi için

kullanılan -mAkda ekinin yanı sıra metnimizde şimdiki zaman çekimi için -(A)yor şeklinin kullanıldığı görülmektedir.

Bu gibi dil özelliklerinin yanı sıra Râsih, metninde Anadolu ağızlarından ve halk ağzından örneklere de bolca yer vermektedir. Bu sözcüklerin genelini Râsih'in doğup büyüdüğü coğrafyaya ait sözler oluşturmaktadır. Kökenini ve anlamını sözlüklerde saptayamadığımız, halk ağzından olduğunu tahmin ettiğimiz yelegen, sırtıl, cıvgın, hüngül vb. birtakım sözcüklere de yer vermektedir.

Metnin asıl dikkat çeken özelliği, söz varlığını oluşturan darbimeseller, ağızlardan örnekler, ayinlerde söylenen deyişler, halk ağzına ait tabirler ve Râsih'in dile dair görüşleridir. Metnin genelinde, anlatımdan kaynaklı olarak atasözleri geniş bir yer tutmaktadır.

Hıdırellez'de söylenen *martıfar*, *martufar*, *martufal* şeklinde çeşitli adlandırmaları bulunan maniler, metnimizde *mārṭifār* adıyla mani formundan farklı şekillerde görülmektedir.

Bu çalışmanın söz varlığının ortaya konmasıyla beraber edebiyat tarihine, Osmanlı sosyal ve siyasal yaşamına, halk kültürüne, inanışlara, âdetlere ve halkın diline ışık tutacak bir çalışma olacağı kanaatindeyiz.

KAYNAKLAR

Ahterî Mustafa Efendi, *Ahterî-i Kebir*, haz. Ahmet Kırıkkılıç ve Yusuf Sancak, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2009.

AKKAYA Hüseyin, “Rasih Bey’in Üstine Redifli Meşhur Gazelinde İkillemelerin Kullanılışı”, *Turkish Studies*, C. 2, S. 3, 2007, ss. 25-31.

Ali Nazîmâ, Faik Reşad, *Mükemmel Osmanlı Lügati*, haz. Necat Birinci vd., Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2002.

ALTUNER ÜZER Nuran, *Safayi ve Tezkiresi İnceleme-Tenkitle Metin-İndeks*, (Doktora Tezi), İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1989.

ARAT Reşit Rahmeti, “Anadolu Yazı Dilinin Tarihi İnkişafına Dair”, *V. Türk Tarih Kongresi*, Ankara: TTK. Yay., 1956, ss. 225-232.

BANGUOĞLU Tahsin, *Türkçenin Grameri*, 4.b., Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 1995.

BAŞARAN Uğur, “Divan Şiirinde Ashab-ı Kehf ve Raşih’in Ashab-ı Kehf Mesnevisi”, Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, C. 0, S. 50, 2013, ss. 342-344.

BEYATLI Yahya Kemal, *Edebiyata Dair*, İstanbul: İstanbul Fetih Cemiyeti, 1970.

BULUT Abdullah, *Sofyalı Rusuf Rasih Hayatı, Edebi Şahsiyeti, Divanı'nın Tenkitli Metni*, (Yüksek Lisans Tezi), Elazığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1998.

Bursalı Mehmed Tahir, *Osmanlı Müellifleri*, C. 2., İstanbul: 1333 (M. 1914).

Bülğatü'l-Ahbâb, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY3284

Bülğatü'l-Ahbâb, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY01491

CANPOLAT Mustafa, “Behcetü'l-Ĥadâ'ik'in Dili Üzerine”, *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı - Belleten*, S. 15, 1968, ss. 165-175.

DANKOFF Robert, *Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi Okuma Sözlüğü*, 2.b., İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2008.

DENY Jean, *Türk Dili Grameri*, çev. Ali Ulvi Elöve, İstanbul: Maarif Matbaası, 1941.

Derleme Sözlüğü, C. 1-12, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları

DEVELİ Hayati, *Evliya Çelebi Seyahatnamesine Göre 17. Yüzyıl Osmanlı Türkçesinde Ses Benzeşmeleri ve Uyumlar*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları. 1995.

DEVELİ Hayati, *XVIII. Yüzyıl İstanbul Hayatına Dair Risâle-i Garîbe*, İstanbul: Kitabevi, 1998.

DEVELLİOĞLU Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat*, 26.b., Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları, 2010.

DİCLEHAN Şakir, “Rasih Ahmed Bey ve Divanı”, *Birinci Milli Türkoloji Kongresi*, Ankara: Kervan Yayınları, 1980, ss. 97-104.

DİLÇİN Cem, *Yeni Tarama Sözlüğü*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2.b., 2009.

Doktor Hüseyin Remzî, *Lügat-i Remzî*, haz. Ali Birinci, İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı, 2018.

DUMAN Musa, *Evliya Çelebi Seyahatnamesine Göre 17. Yüzyılda Ses Değişmeleri*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 1995.

EREN Muhammed, *Zağnos Paşa*, Balıkesir: Kültür ve Eğitim Vakfı, 1994.

Evliya Çelebi, *Evliya Çelebi Seyahatnamesi*, C. 9, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2005.

GABAIN Annemarie von, *Eski Türkçenin Grameri*, çev. Mehmet Akalın, 5.b., Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2007.

Gelibolulu Mustafa Âli, *Mirkâtü'l-Cihâd [Cihadın Basamakları] Dil İncelemesi-Metin-Dizin*, haz. Ali Akar, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2016.

GÖLPINARLI Abdülbaki, *Nedim Divanı*, 2.b., İstanbul: İnkılap ve Aka Kitabevleri, 1972.

GÜLENSOY Tuncer, *Köken Bilgisi Sözlüğü*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2007.

GÜLSEVİN Gürer, Erdoğan BOZ, *Eski Anadolu Türkçesi*, Ankara: Gazi Kitabevi, 2004.

GÜLSEVİN Gürer, *Eski Anadolu Türkçesinde Ekler*, 4.b., Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2017.

KAHRAMAN Bahattin, “Balıkesirli Rasih”, *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C. 6, S. 10, 2003, ss. 61-74.

KARTALLIOĞLU Yavuz, *Klasik Osmanlı Türkçesinde Eklerin Ses Düzeni*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2011.

Kaynaklarıyla Osmanlı Coğrafyası Yer Adları Sözlüğü, haz. Ali Coşkun vd., İstanbul: Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı, 2020.

KORKMAZ Zeynep, “Anadolu’da Oğuz Türkçesi Temelinde İlk Yazı Dilinin Kuruluşu”, *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı - Belleten*, C. 57, S.2, 2009, ss. 61-69

KORKMAZ Zeynep, “Oğuz Türkçesi Tarihî Gelişme Süreçleri”, *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 5/1 Winter, 2010, ss. 1-41.

KORKMAZ Zeynep, “Yine Karışık Dilli Eserler Üzerine”, *HÜ 3. Uluslararası Türkiyat Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri*, C2, 2010, ss. 503-511.

KORKMAZ Zeynep, *Grammer Terimleri Sözlüğü*, 4.b., Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2010.

KORKMAZ Zeynep, *Türkiye Türkçesi Grameri Şekil Bilgisi*, 3.b., Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2009.

KORKMAZ Zeynep, *Türkiye Türkçesinin Temeli Oğuz Türkçesinin Gelişimi*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2013.

KÖK Bahattin, “Samerra’nın Kuruluşu”, *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, S. 19, 2003, ss. 7-48.

Lutfullah b. Ebu Yusuf el-Halîmî, *Lügat-i Halîmî*, haz. Adem Uzun, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2013.

Mehmed Halid, “Râsîh”, *Milli Mecmua*, C. 9, S. 105, 1928, ss. 1695-1696.

Mîrzâ-zâde Mehmed Sâlim Efendi, *Tezkiretü’ş-Şu’arâ (İnceleme-Metin)*, haz. Adnan İnce, Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, 2018.

Muallim Naci, *Lügat-ı Naci*, İstanbul: Asr Matbaası, 1904.

Mütercim Âsım Efendi, *Burhân-ı Katı*, haz. Mürsel Öztürk ve Derya Örs, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2000.

Ni’metu’llâh Ahmed, *Lügat-i Ni’metu’llâh*, haz. Adnan İnce, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2015.

NİŞANYAN Sevan, *Nişanyan Sözlük: Çağdaş Türkçenin Etimolojisi*, İstanbul: Liber Plus Yayınları, 2018.

Osmanlı Yer Adları, haz. Tahir Sezen, Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 2017.

Osmanlı Yer Adları: I Rumeli Eyaleti (1514-1550), haz. Ahmet Özkılınç, Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, 2013.

Osmanlı Yer Adları: II Anadolu, Karaman, Rum, Diyarbakır, Arap ve Zülkadriye Eyaletleri, Ankara; Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, 2013.

ÖNAL Mehmet Naci, “Unutulmuş Bir Gelenek: Küfür Akşamı Törenleri”, *Milli Folklor*, S. 60 Kış, 2003, ss. 128-134.

ÖNLER Zafer, “Osmanlı Dönemi Metinlerinde Ses Bilgisi Sorunları”, *Semih Tezcan Kitabı*, Ankara: Nobel, 2020, ss. 191-199.

ÖNLER Zafer, “Sesbilgisi ve Yazı İle Olan İlişki”, *Türk Dil Bilgisi Toplantıları 2 Türkiye Türkçesi Ses ve Şekil Bilgisi Bildiriler*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2017, ss. 11-17.

ÖNLER Zafer, *Tarihsel Tıp Metinleri Sözlüğü*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2019.

ÖZKAN Mustafa, “Türkçenin Anadolu’da Yazı Dili Olarak Gelişmesi”, *Türkiyat Mecmuası*, C. 24, S. 1, 2014, ss. 55-73.

ÖZKAN Mustafa, *Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi*, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2000.

ÖZTEKİN Özge, “Yüzyıllarca Saklı Kalan On Define: Râsih’in Defineleri I”, *Türkbilgi Türkoloji Araştırmaları*, S. 1, 2000, ss. 229-250.

ÖZTEKİN Özge, *Râsih Divanı (İnceleme-Tenkitleli Metin-Özel Adlar Dizini)*, (Yüksek Lisans Tezi), Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1997.

PAKALIN Mehmet Zeki, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü 3 Cilt*, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1993.

PARIGI Bernardo da, *Söz Kitabı Türkçe-İtalyanca Sözlük*, haz. Yavuz Kartallıoğlu, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2015.

PARLATIR İsmail, *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*, 7.b., Ankara: Yargı Yayınevi.

Redhouse Yeni Türkçe-İngilizce Sözlük, İstanbul: Redhouse Yayınevi, 1968.

Salim, *Tezkire-i Salim*, İstanbul: İkdâm Matbaası, 1315 (M. 1897).

SELÇUK Engin, “Balıkesir’e Değer Katan Bir Şair: Râsih Ahmed Bey”, *Uluslararası Balıkesir’e Değer Katan Şahsiyetler Sempozyumu Bildiriler*, Balıkesir: Karesi Belediyesi, 2014, ss. 137-143.

SELÇUK Engin, “Klasik Türk Şiirinin İnternet Ortamındaki Yansımalarına Bir Örnek: “Üstüne” Redifli Gazel”, *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 10/4 Winter, 2015, ss. 791-822.

STEINGASS Francis Joseph, *A Comprehensive Persian-English Dictionary*, 6.b., Norfolk: Lowe And Brydone Printers Limited, 1977.

ŞAHİN Hatice, “Birleşik Çekimli Fiillerin Zaman ve Anlam Açısından Gösterdiği Çeşitlilikler”, *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S.4, Bursa, 2003, ss. 157-168.

ŞAHİN Hatice, “Türkiye Türkçesinde -İp Ulaçlı Fillerin Durumuna Bir Bakış”, *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S.3, Bursa, 2002, ss. 99-105.

ŞAHİN Hatice, “Var ve Yok Kelimeleri Üzerine”, *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C. 1999/I, S. 568, Nisan, 1999, ss. 312-323.

ŞAHİN Hatice, *Eski Anadolu Türkçesi*, 4.b., Ankara: Akçağ Yayınları, 2015.

ŞAHİN Hatice, *Hatiboğlu Ferah-Nâme*, Bursa; Türk Ocakları Derneği, 2020.

ŞAHİN Hatice, *Türk Dili Üzerine Yazılar*, Ankara: Akçağ Yayınları, 2021.

ŞAHİN Hatice, *Türkçede Organ İsimleriyle Kurulmuş Deyimler*, Bursa: Uludağ Üniversitesi Yayınları, 2004.

Şemseddin Sami, *Kâmûs-ı Türkî*, 12.b., İstanbul: Çağrı Yayınları, 2002.

ŞENTÜRK Ahmet Atilla, Ahmet KARTAL, *Eski Türk Edebiyatı Tarihi*, 6.b., İstanbul: Dergâh Yayınları, 2012.

Şeyhülislâm Mehmed Esad Efendi, *Lehçetü'l-Lügat*, haz. Ahmet Kırkkılıç, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 1999.

ŞİNASI Tekin, “1343 Tarihli Bir Eski Anadolu Türkçesi Metni ve Türk Dili Tarihinde ‘Olğa-bolğa’ Sorunu” Türk Dili Araştırmaları Yıllığı - Belleten, S. 21-22, 1973-1974, ss. 59-157.

Şu'ûrî Hasan Efendi, *Lisânu'l-Acem Ferheng-i Şu'ûrî*, haz. Ozan Yılmaz, İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı, 2019.

TİMURTAŞ Faruk Kadri, *Eski Türkiye Türkçesi*, İstanbul: Edebiyat Fakültesi Basımevi, 1977.

TULUM Mertol, *17. Yüzyıl Türkçesi Söz Varlığı*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2011.

UZUNÇARŞILI İsmail Hakkı, *Karesi Meşahiri*, Balıkesir: Zağnos Kültür ve Eğitim Vakfı, 1999.

UZUNÇARŞILI İsmail Hakkı, *Osmanlı Tarihi 3. Cilt 1. Kısım*, Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1983.

Vankulu Mehmed, *Vankulu Lügati*, haz. Mustafa Koç, İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı, 2014.

YAZAR Sadık, “Eylemişler Râsih’e Bühtân Bühtân Üstüne: Balıkesirli Râsih’in Eserlerine Dair Bilgilerin Tashihi”, *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, S. 24, 2020, ss. 637-673.

YAZAR Sadık, “Şahsi Bir Arşiv Kaynağı Olarak Balıkesirli Râsih’in Mecmuası: İçerik Analizi ve Derkenar Notları”, *Hikmet-Akademik Edebiyat Dergisi [Journal Of Academic Literature]*, Yıl 6, S. 13, Güz, 2020, s. 27-62

YEKBAŞ Hakan, *Divan Şiirinde Ashab-ı Kehf ve Raşih'in Ashab-ı Kehf Mesnevisi*, İstanbul: Kitabevi Yayınları, 2013.

ingilizce.osmanice.com

ingilizce.cagdassozluk.com/kamus/

kamus.yek.gov.tr

lugatim.com

metinveritabani.tdk.gov.tr

osmanlicasozlukler.com

sozluk.gov.tr

ÖZGEÇMİŞ			
Adı, Soyadı	Selim		ÖNLER
Doğum Yeri ve Yılı			
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce		
Eğitim Durumu	Başlama-Bitirme Yılı		Kurum Adı
Lise	2001	2004	Van Şehit Koray Akoğuz Lisesi
Lisans	2010	2014	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı
Yüksek Lisans	2015	2016	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı
Doktora	2017	2021	Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı
Yayımlar:	1. “Balıkesirli Râsih ve Bülgatü’l-Ahbâb Adlı Eseri”, <i>Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi</i>, C. 20, S. 37, 2019, ss. 609-622. 2. “Kutadgu Bilig, Nehcü’l-Ferâdis ve Kıyasü’l-Enbiyâ’da ‘Yüz’ Sözcüğü İle Kurulmuş Deyimler”, <i>TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi</i>, Yıl 9, S. 24, 2021, ss. 204-217.		
İletişim (e-posta):			
		Tarih İmza Adı Soyadı	Selim ÖNLER